

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в крив 450 зол.
За границею:
В Америкі 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

3 польських справ.

Великопольща проти відкриття
Бнінського. — Резолюція початкової
ради ЗЛН.

Варшава, 29. червня 1926.

Вістка, що уряд задумує відкрити познанського воеводу Бнінського, викликала у Великопольщі велике схвилювання. До президента ради міністрів надсилають із Великопольщі численні телеграми з протестом проти якоїнебудь спроби відкрити воеводу Бнінського.

В Познані радила головна управа ради ЗЛН. в дні 28. і 29. червня. У висліді дискусії ухвалено таку резолюцію:

Начальна рада ЗЛН. стверджує, що державний переворот загрожував моральним, правним, політичним і економічним основам республіки в хвилі найбільших зусиль для оволодіння економічної та фінансової кризи і усталення основ державного життя й розвитку його творчих сил. Державний переворот перекреслює пращу, яка була вже на покінченні і вніс у державне життя моральний розстрій і політичний заколот, на ново втрутив державу в стан нерівноваги та необчислимості тимчасових урядів, розворушив елементи, які змріяють до розсадження польської держави суспільною революцією, елементи, які часто стоять на услугах зовнішніх ворогів Польщі. Начальна рада віддає честь довіряти тим, що витривали на шквільних і військових становищах і внаслідок патріотичні елементи, що би зібрали всі сили для оборони республіки перед комунізмом і анархією.

Крім того раджене над справою зміни конституції і над внесками, приготованими спеціально вибраною комісією. Провідною думкою в нарадах була тенденція повернути рівновагу між урядом і „народовою“ репрезентацією, як також повернути довіру краю до правопорядку. Ухвалено низку змін до проекту закону про зміну конституції, зголошеного ЗЛН. Між ин. поставлено домогатися введення до сенату вірилістів, репрезентантів високих шкіл і костела.

Заява французького уряду.

Париж, 29. червня 1926.

Французька рада міністрів апробувала урядову заяву, в якій м. н. сказано, що уряд сподіється, що не буде збільшувати податків, про не буде обнізити стопу загального податку та забезпечить ошадності. Уряд рішений приступити до стабілізації франка, старатися співдіяти на міжнароднім ринку, не напружуючи суверенності держави. Вестиме й далі політику миру й рівноваги, поширити політичні й економічні договори й арбітражні конвенції згідно з духом Союзу Народів.

Ревізія діяльності СРСР. в Англії.

Консервативні члени англійської палати громад утворили комітет для слідкування діяльності СРСР. в Англії і що би не допустити до дальшого порушення торговельного договору.

Землетруси.

Шіріський сейсмограф занотував 28. червня землетрус в околиці Фрибурга. Крім того занотувано землетрус на віддалі 360 км., мабуть в Італії, а 29. червня у віддалі 8.600 км. — З Ангорії повідомляють, що зах. Анатолію навістив страшний землетрус. Було багато знищених будинків, втрати міліонів. — В місцевості Паджани (на Суматрі) землетрус знищив майже всі будинки. Було 100 людей тяжко ранених.

Автобілева катастрофа.

Біагород, 29. червня 1926.

На шляху Цетинія-Ужегуз автобус, який віз 20 подорожніх, упав у пропасть. Десять подорожніх загинуло, десять було ранених. Причиною катастрофи незручність шофера.

З життя наших установ.

Загальні збори Пенс. Інституту.

В суботу 26. червня ц. р. відбулися загальні збори Пенсійного Інституту українських приватних службовиків у Львові. На порядку наради були: звіт з діяльності старшини і відліку за минулий 1925 рік, звіт ревізійної комісії та зміна деяких точок статуту. Над звітом з діяльності виявилася широка і незвичайно палка, в деяких місцях навіть не смачна дискусія. Головну увагу присвячено в дискусії непорозумінням між Інститутом і т-вом „Дністер“ у справі пенсійності „Дністра“. Згідно з обов'язком у Польщі законом на Пенсійний Інститут перейшов обов'язок заощереження пенсійності „Дністра“, а рівночасно з тим мали перейти до нього і всі призначені та зложені на ту ціль фонди „Дністра“ (давніше „Дністер“ мав пенсійний фонд урядників у власному закладі). З різних причин „Дністер“ по нинішній день тих фондів Інституту не передав і справа опинилася спершу в варшавському уряді, а потім у львівському воевідстві.

Тут обі сторони і „Дністер“ і Пенсійний Інститут у часі дискусії не жалували собі „компліментів“ і не вважали за доцільне замишати щонебудь у папір. З того вийшло за багато приємності для обох сторін.

Та причиною незвичайно загостреної дискусії стала ця справа не тому, що це справа виключно „Дністра“, а тому, бо вона ілюструвала взагалі взаємовідносини та напружену атмосферу між хлібодавцями та їх службовиками. В ході дискусії виявилася, що не всі хлібодавці сповідають rado обов'язок забезпечування своїх службовиків у Пенсійному Інституті, що вони своїх зобов'язань точно не виконують, що від того обов'язку всіма силами викручуються і т. д. і т. д. Відноситься це і до хлібодавців — установ і до хлібодавців — приватних людей, як підприємців, купців, адвокатів і т. д.

В дискусії все те ілюстрували яскравими і незвичайно прикрими нераз прикладами. Урядник Інституту вичитував з актів найхарактерніший факт таких замислів з боку хлібодавців. Один такий факт уважимо нашим обов'язком піднести і в пресі тим більше, що був він проголошений (відчитаний за акту) всім присутніми на зборах і викликав серед них велике обурення. Визначений член теперішньої соціалістично-радикальної партії, адвокат з Богородчан д-р Осип Когут зареагував на претенсії Інституту до нього, як до хлібодавця в той спосіб, що вніс до воевідства по польськи відповідне письмо, в якому ні більше ні менше, а просяв тільки, щоб воевідство взяло його в оборону перед напастями української інституції. Таке поведіння аналогічного партійного діяча для звичайних смертєльників що найменше не зрозуміле. Зачувши, що радикальна партія занялася цією справою та сподіється, що вона з таким своїм члном відповідно поступить.

По дискусії прийняли збори звіт з діяльності старшини й управи значною більшістю голосів до відома. Принято також звіт ревізійної комісії та запропоновані зміни статуту. Збори тягнулися від год. 4. по полудні до 12. вночі.

При тій нагоді ще раз дозволимо собі зазначити, що наші установи та підприємці, а тим більше службовики повинні до таких справ як забезпечення на старі дні та

на випадок смерті ставитися серйозніше і виконувати свої обов'язки, а також використовувати належні їм права в Інституті. Сьогодні збори були доказом того, що і наші хлібодавці і службовики не підіймали на висоту належного розуміння: одні — своїх обов'язків, інші — своїх прав.

3 судової салі.

За приналежність до Української
Нісьської Організації.

Львів, 30. червня 1926.

Вчора, не зважаючи на свято латинського обряду, розправа велася даліше. В склад лави присяжних на місце судді, що в неділю нечайно занедужав, увійшов вільсований заступник, який був звільнений від дальшої участі в розправі після покінчення доказового поступування. А що прокуратор, як і оборонець д-р Ганкевич свої промови вже виголосили, мусіли їх вчора повторити, щоб запізнати з їх змістом нового члена лави присяжних. Ці промови обмежилися до переповіщення змісту виголошених промов, а повторено їх тільки з чисто формального огляду.

Після того забрав голос обор. д-р Михайло Волошин, що в більше як 2-годинний промові відпирив закиди акту обвинувачення.

Промову д-ра Волошина подамо докладніше завтра, сьогодні зазначимо тільки, що вона викликала на лавах суддів присяжних помітне враження. Між иншим д-р Волошин звернув увагу на спомини пос. Дашинського, в яких вождь ППС. наводить, що перед 30 роками разом зі своїм братом ставав перед судом присяжних у Станиславові, обвинувачений за злочин головної зради. Лава присяжних — як зрештою часто й тепер буває — складалася в більшості з Українців, які одногласно увільнили підсудних, а після звільняючого присуду кожний з суддів присяжних підходив до них і сердечно обіймав. Пос. Дашинський пише далі, що ця постава суддів присяжних Українців була притокою до нав'язання сердечної зв'язи між польською й українською молоддю, а урочисте збратання мало місце на полях під Станиславом, де спільно відспівано цілу низку чудових українських пісень. Історія, як бачимо, повторюється.

Адв. Волошин, навівши цей факт з відомої книжки Дашинського, висказав надію, що судді присяжні в теперішньому процесі своїм вердиктом повинні причинитися й від себе до злагіднення тертя між обома народами, тому повинні обвинувачених молодих українських патріотів-ідеалістів увільнити.

Сьогодні промовлятимуть оборонці д-р Шухевич і д-р Глушків, після чого предсідник збере у резюме вислід дотеперішньої розправи, щоб ще раз докладно зорієнтувати суддів присяжних в цілій справі. На скільки промова д-ра Глушківця скінчиться сьогодні пополудни, не є виключене, що присуд западе ще сьогодні вночі.

Біржа.

Гроші.

Тенденція легко знижкова. Оборот слабкий. Курс долара вдержаний. Амер. долар 978—980, канадський долар 970—972.

В ері „морального оздоровлення“.

(Від нашого кореспондента.)

Крем'янець на Волині,
28. червня 1926.

Кажуть, що українській делегації, що складалася з послів С. Козницького та В. Дмитріюка і сенат. М. Черкавського, міністр внутрішніх справ Млодзяновський мав сказати між иншим таке: Всі домагання, які український народ ставить польському урядові, уряд цей поділяє на дві категорії: максимальні і — так би сказати — негайні, пекучі. До першої категорії належить домагання широкої територіальної автономії; до категорії другої — домагання рідної української школи, справжньої громадянської рівності і т. н. І коли домагання автономії не дасться задовольнити негайно, бо справа автономії належить до таких kwestій, що вимагають попереднього вистудіювання, належної розважності і певної психологічної підготовки серед польського громадянства, то зовсім що инше домагання другої категорії, наприклад — домагання української школи є таке елементарне, що не становить жадної kwestії. Рідна школа українська — казав міністр — Українцям належить, і її вони будуть мати. Утраквізм — це нонсенс, а кожна польонізаційна якість уряду є шкідлива для самої польської держави, бо викликає серед мас незадоволення, створює ґрунт, сприятливий для антидержавної агітації...

Як українська делегація прийняла розумування міністра внутр. справ щодо справи першої категорії — це инша справа, але запевнення — і то в формі категоричній — що Україні матимуть свою школу, що кривда, зроблена Українцям Стан. Грабським, буде швидко направлена, що їм більше не буде чинитися ніяких перешкод у справі рідного шкільництва і взагалі в ділянці національно-культурного розвитку — делегація прийняла із задоволенням і навіть у деякій мірі з вірою й надією. Адаже це говорив член уряду, що взяв на себе місію „морального оздоровлення“ Польщі і направлення в ній заблуканих внутрішніх відносин, в тому числі й національних.

Але так говориться і такі запевнення дається там, у Варшаві, в міністерських кабінетах. Цілком що инше говориться і робиться тут, на місцях, де не послам і сенаторам, а звичайним Українцям приходиться добиватися поладження найзвичайніших справ, що їх п. міністр назвав „пекучими“. Для прикладу беремо одну справу саме з тої категорії справ, які міністр назвав пекучими, негайними, такими, що безумовно будуть поладжені позитивно, — справу школи.

Є у нас, в Крем'янці, українська гімназія, одна із трьох існуючих на Волині гімназій з українською викладовою мовою. Відкрито ту гімназію в Крем'янці за часів гетьмана як гімназію державну. Само собою розуміється, що з приходом польської влади вона стала приватною і без права прилюдності. Яких тільки штук не робилося, аби гімназія цілком перестала існувати: то вчителі гімназії не мають польського „обивательства“, то будинок невідповідний, то польоністика але по-

ставлена! Всі ті причини треба було вічно збивати, просити, кланятися, обіцяти, щоби знову отримати концесію на один рік. Праці, клопотів і нервів це коштувало немало. Але все це директор гімназії з учителями мужно переломали, витримували. Витримали навіть в цьому році величезні матеріальні нестатки, до яких також допровадила гімназію волинська шкільна кураторія, заклавши три перші класи. Але заповідаючи урядом „аміла відносин“ пала наразі якусь надію, що вже не буде ні перешкод, ні причіпок, що наразі настала змога вільно провадити освітню працю на користь рідного народу. Але це так тільки здавалося.

Над крем'янецькою гімназією знову нависла хмара. На цей раз робляться підступи, щоб позбавити українську гімназію виняткового будинку; робляться також і обіцянки і залякування. Обіцяють і директорів і учителів, а разі добровільної ліквідації гімназії, дати добру компенсацію. В протизному разі, кажуть, ніхто — ні директор, ні учителі — не дістануть польського громадянства, не буде також поновлена концесія на гімназію. Так одно говорять міністри в Варшаві, а друге робиться тут на місці. Люде дивуються: Що ж це значить? Де ж заповідаючи зміна відносин? Треба ще додати, що отсі хмари повисли над крем'янецькою гімназією заради після побуту в Крем'янці дучького куратора Сікори, який приїхав до Крем'янця просто з Варшави, де відбувалася нарада над тим, як реорганізувати православну духовну семінарію, що міститься в Крем'янці, і православну духовну школу, що дотепер міститься в Дермані. Як кажуть, вирішено з тих 2 шкіл зробити одну 9-класову духовну гімназію в Крем'янці, очевидно, з польською викладавкою мовою (проти того митроп. Діонісій не має нічого). Для приміщення цієї чудернацької гімназії підшукується помешкання і жертвою має впасти українська гімназія.

Для людей легковірних це добра наука.

Крем'янецький.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посылати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

Нотгее „Суфражу“ в Парижі.

Ного історія і завдання. — Цього річний конгрес.

Міжнародний Союз для виборчого права жінок (International Women Suffrage Alliance), запроєктований на жіночому з'їзді у Вашингтоні 1902 р. оснований два роки опісля на з'їзді в Берліні. Тоді опрацьовано остаточний його перший статут і намічено працю при співучасті представниць сімох народів. Як сама назва вказує, метою „Союзу Суфражу“ була боротьба за виборче право для жінок і в тому напрямі велась праця до всесвітньої війни. На першому повоєнному з'їзді в Женеві 1920. р. міг „Суфраж“ з відновленням подати своїм членам до відома, що длаять одна держава приєднала жінкам усі горожанські права нарівні з муштинами, а осягнення цих прав в інших краях стає вже тільки питанням часу.

Від женецького з'їзду датувється зміна цілого характеру та напрямку „Суфражу“. Боротьба за виборче право для жіноцтва не могла стати головним і єдиним завданням цієї міжнародної організації. Стало ясним, що осягнення горожанської рівноправності не вичерпує ще всіх завдань жіночого руху, — що у всіх державах існує ще чимало законів, які кривдять жінку і багато соціальних лих, яких жертвою паде в першу чергу жінка. Рівнорядні умовини праці, опіка материнства і родини, державна приналежність замужньої жінки, соціальне та правне становище незамужньої матері і її дитини, боротьба з проституцією і торгівлею жінками — ось питання, над яких розв'язкою, через переведення нових законів, працюють жінки-соціалістки в „Союзі Суфражу“.

„Жінка-посол заступає цілий народ, не лише жіноцтво. Її обов'язком є працювати для свого народу і для своєї партії, однак понад тим стоять завдання чисто жіночі для яких переведення мусять взаємно собі помагати жінки цілого світа без різниці націй та політичних переконань“. Ці слова визначної німецької громадянки посла d-г Gertrud Bäumer, висказані в одній з промов під час конгресу в Парижі, характеризують вповні сьогоднішню ідеологію „Союзу Суфражу“.

Для підсумування своєї праці та

її осягтів та для намічення планів на майбутнє відбувається раз на три роки конгрес „Суфражу“.

Сьогорічний конгрес відбувся в дні 28. травня до 8. червня в Парижі. Як місце наради вибрано нарочно столицю Франції, яка, мов на глум скрізь видимим написом Egalité, Fraternité, Liberté не признала досі горожанських прав жінці. Попри всі свої ділові праці, конгрес мав дуже маркантний маніфестаційний характер.

Французька Секція „Суфражу“ зробила все, що могла, для пропаганди ідей жіночого руху серед свого громадянства, якого більшість ставиться до них не так може вогоріж як байдуже, або іронічно. Ці настрої можна було найкраще зафіксувати під час маніфестаційної поїздки „сисс-г-ми“, яка входила в програму конгресу. Протягом 3-х годин переїхало біля 200 учасниць конгресу Париж здовж і вшир у великих автах, на яких виділи великі написи „усі жінки мають голосувати“, „для всіх рівні права“ тощо. Головними вулицями супроводжував нас різкий сміх, іронічне скривлення уст або здвигнення раменами. Кілька приязних слів, які маніфестантки почули — були сказані „по англійськи. Змінилася картина, коли ми вїхали у вузькі вулиці передмістя. Тут, що крок нас вітали, лунали брава та оклики: „так повинно бути“, „ми маємо всі обов'язки, платимо рівні податки — хочемо мати всі права“. Одна перекупка квітів не жалувала кинути в кожне авто по китиці.

Так отже конгрес вітав сердечно лише париський пролетарят, но... і офіційний Париж. Цей приймав члени конгресу як ніяка столиця досі суфражисток не приймала. (Піднесла це при прощанні президентка „Суфражу“ Корбет Ашбі з малою заміткою, що не вважаючи на таку прекрасну та щирну гостинну, конгрес, на жаль, мусить усе тямити, що французька жінка ніяких прав не має.) На засідання і бюро конгресу віддано всі найкращі салі „Сорбонн“ (університету), для одної маніфестації найбільшу салю в місті „Трокадеро“, президент міста гостив учасниць конгресу в прийомних салях „Hotel de Ville“, „Опера“ дала святкову виставу і президію прийняли в сенаті та палаті послів — одним словом суфражистки мають з Парижа гарні спомини. Однак чи фран-

цузька жінка буде мати з цього яку реальну користь — не знати.

Конгрес, в якому взяло участь біля тисячі жінок з цілого світа, був організований без закладу.

Дві великі салі „Сорбонн“ займав секретаріят з відповідним адміністративним апаратом, окремо поміщено бюро інформаційні, пресові, власний відділ поштовий, телеграфічний і телефонічний. Частину вестибюлю занимала виставка ручних жіночих робіт, з яких розпродаж призначено дохід на цілі конгресу. Делегатки поділено на кілька груп, з яких кожна мала відзнаку іншого кольору. І так були делегатки з правом голосу, їх заступниці, делегатки інших жіночих організацій, журналістки і гості. Відповідно до цього поділу були призначені місця у великому амфітеатрі „Сорбонн“, де відбувались усі засідання і маніфестації. Для надання інтернаціонального характеру конгресові мусила кожна делегація вивісити свій національний прапор в амфітеатрі, а президентки кожної групи сиділи під час офіційних засідань на естраді зі стяжками в національних кольорах. На салі кожна делегація мала заздалегідь призначене місце з великим написом — назвою краю. Порядок на салі удержували англійські пластуни. О. Шапарович.

Нервозним

присипують з правили каву ГАГ без кофеїну, щоби знизити шкідливі наслідки для тих, що п'ють каву з кофеїном. З власного досвіду можна підтвердити, що каву ГАГ без кофеїну не можна ніяк відрізнити від звичайної доброї кави. Д-р мед. Г.

По широкому світі.

Німецько-радянська угода закінчилась позичкою для С. Р. С. Р. Німецький уряд дає 150 міль. мар., другу таку суму німецькі банки. Німецький уряд сподіється цією позичкою забезпечити для свого промислу деякі користі, з огляду на напружені взаємини С. Р. С. Р. з Англією.

В англійському парламенті приготується гостра дебата про конфлікт з вуглекопами. „Лейбур парті“ (робітничка) поставить внесок проти закону про 8. год. день праці в копальнях. Представник шахтарів заявив, що вуглекопи згодяться радше на зменшення плати як збільшення годин праці.

МІХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Грицько Чупринка.

Галицький читач зі здивуванням уявляє в руки нововиданих томів творів Грицька Чупринки. У ньому 425 поезій поета, якого в нас знають лише з доривочно заблуканих маленьких зшитків! Особиста трагедія Чупринки — його розстріл більшовиками в 1921 р. за участь у потайній українській революційній організації — стала тою рідкою щасливою нагодою для поета, який джидався кілька літ після смерті повного видання своїх творів, тоді як наші інші великі поети, Франко нпр., ждуть на таку подію ще довго.

Сумом віє з цього прегарного видання. Перш усього тому, що воно лежатиме на книгарських полицях, а не на столі галицького інтелігента. У нас поезія не мала ніколи читачів. Цим розяснюється її бідолашний стан і повна відокремленість від шляхів, якими ширяла узава поезія на Великій Україні. Чупринка — пів інтелігент, а нескінченною середньою школою, відчуває потребу йти наздогін сучасним російським поетам, які творять на вершинах європейських досягнень. Возьмим найбільшого з галицьких: Франка.

*) Гр. Чупринка: Твори. І-ше посмертне видання з матеріалами до історії творчості, під редакцією Павла Богача. З вступною статтю Вол. Дорошенка. Портрет роботи проф. П. Холодного. Окладина Р. Лісовського. Прага 1926. Український Громад. Видавничий Фонд. Ціна 2 дол.

При всьому багатстві його ідей і силі вислову, засоби його поетичної лабораторії на-пів прозові: слово не має в собі там, де треба — гнучкості, дзвінкості, ніжності, шовкової м'якості, химерної туги за новою матеріальною поволокою. Покладіть сторінку Франка поруч Каспровича, Тетмаєра, Штафа, а навіть другорядних талантів, як Ридля чи Жулавського, а зрозумієте що ріжнину.

Чупринка хотів стати українським Бальмонтом. До цього бракувало йому освіти. Скавати ще: таланту? Як відділити зовнішні засоби вислову у поета від того, що дремає в його душі як невисловлена потреба, про яку не знаємо нічого, заки вона не проявила себе в слові? Ні. Здається, що Чупринка мав цього таланту, у розумінні хисту віршувати, аж надто. З нього сипались образи та строфи так швидко, що думка приходила за пізно. Його творчість прегарний приклад, яку роллю грає у поета нестача глибокої освіти і самокритицизму. В навіні настрої малюнки вдираються у нього абстрактні терміни, паперові символи і він не відчуває комізму, коли мету життя, величній абстрактний ідеал, змальовує як по-стать добру на сценічну аматорську виставу, ще й у такій підстрибуючій строфі:

Вся в колодках, вся в гірляндах,
І в тернях, і в пишних квітах,
Вся в коштовних діамантах,
І в блискучих огнечвітах
В млі горить моя мета —
І гоїхона і свята.

Коли він починає філософувати на темі буття, терміни зі словника чужих слів або публіцистичної статті тисяться без вагання у лірику. Наприклад:

Що таке — переживання?

Ряд умовин!

Після рання про кохання
Скута холодом хуртовини
Воскресає в цвіт травня
Тільки з цвітом і проходить;
Тут чорна, тут давня
Жар кохання,
Сподівання
Снігом-льодом розхолодить.

Настрій лється з такою безконтрольною красомовністю, що навіть творчість геніїв умижається йому в образі криниці, з якої ллється вода:

Хто нам каже, хто покаже,
Звідкіль геній в воду не? —
Хто питання ті розв'яже,
Що життя йому дає?

Бризки щастя й ріки лиха
Ллються разом з джерела,
Та не всім одкрита віха
Закривав добра і зла.

„Тайна Генія“.

Краса, „істина“, свобода, щастя, творчість, дух, мета, причина — всі ці абстракти є для Чупринки такими простими, самозрозумілими словами як квітка, метелик, веселка, дощ, хмарка чи яканебудь інша краса його вічно пливкого, різноманітного краєвиду. Цей крас-

вид полишає часто вражіння малюнків з диточих книжок, де на одній сторінці можна помістити пів копи різних предметів і підписати це все якимсь поважним словом „праця“. Диссонанси між заголовками поезій Чупринки і їх змістом — характеристичні. Він полонений тасмною глибиною абстракції: „Майбутність“, „Натхнення“, „Найвищий лозунг“, „Творчість“, „Муки творчості“, „На аванпості“, „Забуття“, „Звуки тайни“, „Цвіт душі“, „Ділема“, „Контрасти“, „Паралелі“, „Над життям“, „Зміст краси“, „Блиск душі“...; — коли читаєш такі обіжюючі надписи, сподієшся входу крізь ворота Сезама, — а за ними здебільша бренькі дзвінкої музики.

Одним з настірливих мотивів поетичного настрою Чупринки — розумування над власним натхненням. Він залюбки бачить себе в зеркалі, як сидить і пише. І ця функція видається йому повною небесної глибини та величі. Тайни творчості ходять біля нього, мої гуски по леваді. І коли він переходить тільки що межу української левади, щоби перескочити річку, яка вмижається йому Летою, зустрічається зі світом банальної, паперової літератури. Приємна, стерпна наївність поета з мельодійним ухом стає нестерпною наївністю неосвіченого балакуна, що мудрує на метафізичні теми.

З усім тим прирівняйте зусилля Чупринки з галицькими поетами останнього 30-ліття і побачите, що й вони, при всій своїй університетській освіті не почувають себе

Американський конкурс краси. До кінця цього місяця, одержить кожда гарна дівчина в кожній філії Народної Торгової за оплатою нормальної ціни пакет цитринових кстракту „Агрумів“ що заступає 50 свіжих цитру. Інформації що до умовів конкурсу, уді-те Генеральна Репрезентація в Польщі фірми „Агрумів“, „Титани“, Львів, Рівненська 6. 12476) 3-10

В Еспанії революційна атмосфера. Становище уряду захитане. Військо вислано проти бунтарів до Валенсії відмовило послуху. Великий письменник Унамуно бере участь в агітації проти диктатури. Вїзд короля до Парижа вважають поганим ознакою для ситуації.

Франція пічне знову переговори з Америкою в справі своїх довгів і стабілізаційної позички.

На увагу інвалідам!

Інвалід був австрійської армії, що згодуються до нас, дуже часто домагаються, щоб їм вистаратися державну інвалідську ренту, хоч вони не були зареєстровані в П. К. У. або були зареєстровані після припиненого речення і внаслідок його часом виплачують ренту їм здержано. Таким інвалідам не виплачують ренти на основі існуючих приписів, а змінили їх на білий сойм. Все таки всі українські інваліди, як австрійської армії так і У. Г. А., повинні в нас зареєструватися, щоб ми знали, скільки воєнних інвалідів є без ніякої опіки держави. Це річ конкретна, бо треба дбати про те, щоб заклади лікомі організованим способом. Зібраний статистичний матеріал зможе також використати наша українська парламентарна репрезентація, яка по нових виборах збільшиться силами українських послів з Галичини. Окремих відповідей на писма в цій справі не яси вємо.

Інценарія Укрїнського Красного Товариства Опіки над інвалідами у Львові, вул. Руска 4. 3. II.

НОВИНКИ.

Конфіскація У вчорашньому числі „Діла“ сконфісковано закінчення статті п. Івана Герасимовича „Визначення національної школи“, в якій подано висновки для нашого громадянства. Це 59-а чергова конфіскація нашого органу в цьому році.

Заяв на часі! Дійшло до відома Народної Організації Українців м. Львова, що деякі Українці-інтелігенти у Львові посилають свої діти до польських державних і приватних шкіл, не зважаючи на те, що існують аналогічні державні і віршево ведені приватні українські школи. Ходять головню про народні й вишні школи. Народна Організа-

краще в цій „європейській“ царині. Не лише держаться вузьких рамок своєрідних тем, але навіть не зважидис на обноу поетичної форми. Чупринка зробив бодай те, що міг схопити оком і вухом з російської поезії. Та легкість вірша, яку колись Франко витав у „Розсипаних перлах“ Пачовського як новий тон у нашій поезії, стала в Чупринки зброєю, якою він пробирався крізь усі теми і всіх критиків, аж до істориків літератури включно, і від якої згинув як поет. На ньому повторилось не вперше загальновідоме явище, що легкість віршування стає для деякого типу талантів драбиною швидкої слави і найближчої дороги на горіше. Ще кілька шаблів вище і маємо — дах стодолі, себто футуризм. Тоді поет зрікається претенсій думати над тим, що відчуває і що хоче сказати, нехтує порядком слів і їх взаєминами, а зате хоче конче сидіти на даху та кричати, щоб всі його могли чути.

Ах! правда, перед футуризмом був ще імпресіонізм, символізм, парнасизм і десять інших напрямів і течій, які не мали в нас своїх представників. І саме тому деякі наші критики навіть у такого психологічно нескладного поета як Чупринка дошукуються аж кількох напрямків одночасно. А він лише микав із ріжних російських поетів ріжні настрої, не переходячи ні одного сильного впливу. Та хто з наших поетів відчув сильно до цього часу якийнебудь чужинний вплив? Навіть рідним досвідом не вміють користуватись.

пів України м. Львова визнає отрим цих громадян, щоб безумовно вписали свої діти до українських шкіл.

Народна Організація Українців м. Львова.

— Погані свідчення. Кожного року шкільні вакансії починаються у нас десятками трагедій. Нині, вчора, позавчора — часописи принесли звістки про дітей, які в остраху перед родичами, не вернулися до хати з поганими свідченнями і втекли „у світ за очі“. Є й випадки самовбивств, або бодай спроб позбавити себе життя. Між ними є й зовсім малі. Західний Європейець, Француз чи Англієць, почувши про такі факти витріщив би очі з дива. Так само як витріщувати очі деякі наші родичі, а навіть педагоги, коли почувуть, що в сиривній Європі школа є не будівлею, яка своєю атмосферою нагадує вазинцю, а інституцією, до якої школярі кваліються, мов до театру або музею, де приємно їм сидіти та слухати нових, цікавих річей. У таких школах учні не знають, що таке зальканний настрій перед учителем, учитель не є символом страхування, яке навідує дітей у сонних маревах, а шкільні предмети не є нудними, інколи осоружними книжками, а такими самими цікавими книжками, як ті, які в нас молоді вчитув потайки, без відома та дозволу вчителів і родичів. Це неімовірно для тих, що знають школу одержану в спадщині по Австрії з домішкою кіннішого ше десятикратно більшого бюрократизму, і вічно нових реформ, циркулярів, розпорядків... так само неімовірно як те, що діти пропадають, а навіть гинуть за погане свідчення!

— Світовий парламент акторів. У Берліні закінчився міжнародний конгрес акторів. Є це перший конгрес у Німеччині, на який зїхалися представники ріжних народів, без огляду на політичну ворожнечу. У програму конгресу входили справи професійної оборони інтересів, зміцнення взаємин між драматичним мистецтвом ріжних народів, засоби боротьби з кіном і радіо, які відтігли у великій мірі

Коли цих кілька рефлексій пробуджених над свіжо прочитаними збірними творами Чупринки видається надто суворими, то слід їх злагодити застереженням, що вони не мають на меті входити в розгляд значіння Чупринки зі становища історії літератури. Історик літератури прикладає до поета статичний принцип: розглядаючи його як один з довершених моментів еволюції; критика цікавить динамічна сила поета, незалежно від того, між якими датами помістили його історики літератури. Чи його поезія є ще нині свіжим джерелом нових почувань, чи в силі вдержатись перед світом новою творчості, як удержуються всі великі поети? — ось що цікавить критика, який читає поетів не для реєстрації, а для збагачення своїх переживань.

Твори Чупринки лежать перед нами як один з моментів таких наших краших, хоча важких, літературних спроб. „Український Громадський Видавничий Фонд“ видав їх з пієтизмом, навіть дещо прибільшеним. Зайві 130 сторін бібліографічних дрібниць і пошана для правопису поета, коли він не скрізь послідовний (мотів, мотив), а інколи дивоглядний (квінт—есенція). Може й формат книжки значадо енциклопедичний як для поезії. Зате книжку можна покласти в сальоні на видному місці.

публику від театру. Офіційними мовами конгресу були: французька, англійська та німецька. Ті з чужинців (навіть Американців і Англіїців!), що вміли по німецьки, могли промовляти по німецьки. Інцидент з радянським російським делегатом, який домагався призначення офіційних прав для російської мови полагодили так, що його промову перекладали. Славінський, російський делегат, заявив у кінцевій дебаті, що не може зголосити своєї участі до Міжнародного союзу акторів, тому, що цей союз не хотів прийняти його вставки до статуту, яка забороняла бути членом союзу „прапеданцям“ себто директорам театру. Конгрес рішив скликувати що два роки міжнародно конференцію. Офіційним містом зїзду вибрали Відень. На кожному конгресі кожна організація матиме один голос. Проводить вибраний спільний комітет з шести членів. До такого першого комітету ввійдуть: Німеччина, Австрія, Франція, Америка, один представник славянських країв і один Скандинавії. Першим головою міжнародного союзу вибрали Німця Густава Рікельта, а його заступником Андре Аллара. Француза. Геніальний французький актор і режисер Жеміс розвинув ідею організації світової сцени: винини пєс і акторів, вистав на чужих мовах. Він сподівається знайти в Парижі два театри, на яких можна буде в спільнодій році грати по німецьки та російськи.

— У ролі „вивядовця“. Особою, яка наводить найбільший жах на сучасного громадянина, є т. зв. „вивядовець“, таємний агент, який виглядає зверху як усі інші смертники, а має ту дивну силу, що може підійти до кожного на вулиці і не показуючи ніяких легітимаций, винини лише пальцем та приказати громадянину йти за ним на поліцію. Так було і в царській Росії. Спокійний громадянин вікони не міг знати, коли його поведуть в „участок“, бо вистачив звичайний донос його сусіда і він мандрував шляхами поліційного слідства. Про це знають нині ріжні профієсвіти і часто використовують роллю „таємного агента“. Вчора повторився ще один випадок такої комедії. На Личаківській вул. підійшов до служанки муляр Бельбарт, представився їй як поліційний агент і приказав їй йти до комісаріату. Дівчина в плач; тоді Бельбарт з великим жестом дарував їй кару, під умовиною, що вона... піде з ним на прохід. Залюблена дівчина послухала й мусіла заплатити за це гірко. Бельбарта арештували.

— З сільських трагедій. У селі Липиці (біля Старої Соли) парубок Степан Мох убив свого вітчима Ілька Галушака на весіллі. Його засудили лише на 3 місяці в'язниці, тому, що він доказував необхідність оборони свого життя перед несподіваним нападом у темноті.

— Що завдячуємо злодіям. До міністерства закордонних справ у Варшаві кілька днів тому вломилась злодій. При слідстві у звязку з цим влоном, — по звісткам „Пораншого Експреса“ — виявилось, що дипломатичні пересидки мали в собі справді дуже таємні речі: як нпр. жіночу гардеробу, люксукові предмети, то-що. Такий робом завдяки злодіям ми дізнались про деякі дипломатичні тайни.

— Кінцевий іспит, що у фахових школах заступає іспит зрілості, відбувся в Торговельній Школі Т-ва „Просвіта“ у Львові, ул. Корняків 4. 1 в днях 23. і 24 червня 1926 на основі розпорядку Мін. В. і Пр. з дня 26. квітня 1926 р. Іспит відбувся з доручення шкільної кураторії під проведом дир Д. Коренця. До іспиту допущено усіх учнів III. кл. Іспит здали: Байцар Володимир, Білинський Омелья, Голод Ярослав, Живачек Софія. Когут Всеволод.

Кохан Микола (з відзнач.), Кульчицька Софія, Мрихи Володимир (з відзнач.), Піматорський Іван, Радкевич Богдан, Санчина Казимир (з відзнач.), Тузак Петро, Філіпів Михайло, Ястремський Володимир. Двом кандидатам дозволено поправити іспит по феріях Кооператив, то шукають фахово освічених співробітників, зовольте зголоситися до Управи школи ул. Корняків 4. 1.

— 3 кіна. У кіні „Лев“ іде нова фільма, при супроводі співу артистів варшавської опери п. з. „Вечір циганських романсів“. У головних ролях Вера Холодная та В. Полонський.

— Український театр ляльок Галактіона Чіпки і Леле узаджує Львові з нагоди Загальних Зборів Т-ва „Взаємна Поміч Учителів“ в суботу, дня 3. липня с. р. в год. 8-й вечери в салі Музичного Т-ва ім. Лисенка одинокую виставу слаь повісної гротески п. з. „Вертеп наших днів“ (I. серія). Для 4-го липня с. р. починає цей театр вакаційну прогульку і в виставами обох частей „Вертеп наших днів“ та „Маскарада“ відідає такі міста: Бібрку, Ходорів, Бурштин, Калущ, Богородчани, Солотвину, Надвірну, Ситин, Горозенку, Заліщики, Борщів, Чортків, Бучач, Копичиці, Тереховку і інші. — Мистецький провід узав Галактіона Чіпка.

— Конкурс на прийняття кандидатів до гр.-кат. духовної семінарії у Львові на шк. р. 1926/27 Кандидати духовного стану, Львівської Архієпархії, що бажають бути прийнятими на I рік до Духовної Семінарії у Львові, мають предложити свої подання Високопросвященному Митрополитові ординаріатові найдалше до 1. серпня 1926. До подання належить долучити: 1) свідчення хресту, 2) свідчення іспиту зрілості і нині гімназійні свідчення, 3) свідчення моральності виставлене дотичним Вєч. Урядом парохіяльним, або де канальним, 4) свідчення польського громадянства видане дотичним старостом або магістратом міста Львова, 5) заяву родичів чи опікунів, що будуть складати оплату по вісім доларів місячно за удержання і по чотири долари такси за кожний семестер. Богослови, що кінчать I-й II. і III. рік, мають також внести подання про прийняття на слідуєчий рік до 1. липня 1926. Умовини їх прийняття такі: 1) зложення всіх іспитів з успіхом найменше достаточним; 2) бездоганне поведіння в семінарії; 3) вирівняння рахунків за рік 1925/26; 4) оплата по вісім доларів місячно за удержання і по чотири долари такси за кожний семестер. Про речинець, коли кандидати мають явитись у Львові то-що, кандидати будуть повідомлені у свій час. 1—1

Дописи.

Лемківщина. (Відносини безпеченства на західних „областях“). Як відомо, західна Галичина є тереном, де гуляють бандити. Два роки тому був напад на лав. пароху в Цеклині (Ясло) і українського пароху о. Каламузенького в Святковій (Ясло). Попереднього року гостював „Памі“ і його спільник, цього року в останнім часі вбили бандити лав. пароху коло Кракова й о. М. Менцінського в Маластові (Герліні). Убийників о. Менцінського як між іншим забрали всі гроші, що їх о. М. взяв був як декан для парохів, здається вже зловлено. Мають то бути робітники, латинники, що працювали при будові нового парох. дому. О. Менцінський, свідомий Українець, 62-літній, всім люблений і всім, що його знали, невіддужаваний, згинув незвичайно трагічно. Убийники, влізши вікном, вбили о. М. в ліжку двома ударами в голову острою сокиркою. Крова і мозок зросили всі стіни хатини (о. М. мешкав у сільській хаті). В хатині, в другій кімнаті, спала сестра о. М., ще старша віком і служниця. Коли сестра збудилася і встала, влізла до неї один з бандитів, астромив їй ніж в зуби і казав мовчати. Сестра мовчала і чула, як другий бандит її брата вбивав. По вбивстві бандити обрабували о. М., а при виході сестру о. М. звязали і заклеблювали уста. О. М. передбачував свою смерть. Той нощі не хотів їти спати, був неспокійний, сидів до 1-ої год. вночі. Сестра питалася о. М. кілька разів, чому не йде спати, а о. М. відповідав, що чомусь не хоче. По вбивстві о. М. пішов страх по

9. 10

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шльм. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

в СПРАВІ ОГолошенЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Політичні справи.

Перше читання проекту зміни кон-
ституції. — Компроміс у справі са-
моврядування буде поданий сьо-
годні до відомої. — Господарська
програма уряду.

Варшава, 30. червня 1926.

Марш. Ратай вернув сьогодні до
Варшави й обняв урядування. Не-
гайно зачне даліше розмови з
представниками фракцій у справі
узгодження проектів зміни консти-
туції, зголошених окремими клуб-
ами. Кажуть, що проекти зміни
конституції можуть прийти на днє-
ний порядок союму вже завтра, але
перше читання тих проектів повин-
но відбутися шойно на першій за-
сіданні найближчого тижня.

Вчора відбулося засідання сой-
мової адміністраційної комісії, яка
мала зайнятися виробленням про-
екту самоврядних законів, щодо
тих прийшло до порозуміння між
лятьма польськими партіями. По-
сол д-р Інслер (Жид. Клуб) по-
ставив внесення на відложення за-
сідання з огляду на те, що само-
врядні проекти уряд узяв назад.
Комісія прихилилася до того вне-
сення й ухвалила відложити дискусію
до часу поладнання цієї справи.

З черги приступлено до обгово-
рення техніки нарад над самовряд-
ними законами. Промовляло кіль-
кох послів, м. ин. і пос. Козуб-
ський (Український Клуб), що
спротивився ухваленню само-
врядних законів теперішнім сой-
мом. У висліді рішено обмежити
загальну дискусію до 2 годин. На
нинішньому засіданні пос. Яворов-
ський має поінформувати про
зміст постанов, що містяться в ком-
промисовому проекті.

На нинішньому засіданні сенату
представив господарську політику
держави мін. Клярнер. Він заявив,
що мета його програми — уніфі-
кація господарки. Населення Поль-
щі в шістьдесятькількох відсотках
складається з селянства, а тільки
13-5 працює в промислі. Дохо-
ди з рільництва дають менш
більш 7/10 загальних доходів. То-
му наша головна задача — збіль-
шення рільничої продукції і підне-
сення добробуту рільництва, яке
є найбільшим консументом проми-
слової продукції. Однак на шляху
до реалізації тої задачі мусимо
спиратися на закордонні кредити,
довгорочинцеві на рільничі меліо-
рації і короткорочинцеві на чи-
сленні потреби рільництва. Уряд
зверне увагу також на промисл,
але тільки на такий, що має ви-
гляди на експорт, а одночасно за-
спокоював би потреби краю, отже
гірництво, гутництво і промисл лі-
совий.

Окремо спинився міністр на паш-
портній справі. Він заповів, що
дасть пашпортні полешки в спра-
вах господарських, але здержувати-
ме внізд за кордон, що має харак-
тер люксу, так довго, як довго
польська валюта не буде уздоров-
лена.

Щодо митових тарифів, то уряд
є за низькими тарифами, бо краї,
що мають дешеві сировини й дешеву
робочу силу, повинні бути крайми
й дешевої продукції. Однак му-
сять бути умови для такої про-
дукції. Польська податкова система
не є одноставна і вимагає основ-
ної ревізії

На закінчення міністр сказав: Ми
є в дуже важкій господарській і
фінансовій ситуації, однак маємо
добрі вигляди на розвиток. Будемо
прямувати до господарської уніфі-
кації діляниць, до поправи валюти,
до збільшення рільничої продукції
і влекення дешевої промислової
продукції.

Самоврядування і громадські вибори.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 29. червня 1926.

(К-н.) — Цейкі наші установи та прива-
тні особи, що цікавляться справою само-
врядування, заступленого у нас все ще
державно-адміністративними органами, хо-
тіли би вже іти зазнайомитися із текстом
законопроекту, бушим то виготовленого
в адміністраційній соймовій комісії, і ось
звертаються за тим текстом до Варшави.
Воно каже, що ширший загальний визна-
ється в останній фазі 3-ох дітих перше-
тих тієї справи і тому не від речі буде до-
дати в доповнення статті п. н. «Одно по-
розуміння» («Діло» з 25. червня) слідує
пояснення:

Адміністраційна комісія взагалі ще тек-
стом самоуправного закону не займалася.
Досль комісія радила лише над тезами,
які мають лягти в основу закону чи —
вирішиє — законів, коли мати на увазі, що
близько три роки тому уряд вніс до сой-
му 6 законопроектів про самоврядування.
Ухваленіми є саме ці тези, але не в адмі-
ністративній комісії, а в утвореній свого
часу Ратаєм комісії польських партій для
порозуміння в цій справі як вислід такого
порозуміння представників 5-ти польських
партій. Редакцією самих законів займаєть-
ся Комісія вже на найближчому за іданні,
яке заплановане на 30. червня.

Спершу комісія гадала прировнювати
вироблені компромісово собою тези до
згаданих урядових проектів, вносячи до
них відповідні поправки, а то і цілком пе-
репачуючи поодинокі статті. Однак вче-
ра, на нараді голови комісії посла д-ра
Путека (Визвол.) з міністром внутр. справ
Млодзяновським, вияснилося, що уряд рі-
шився завернути зі союму всі свої коли-
шні проекти, яко такі, що їх нинішнє міні-
стерство внутр. справ не хоче підтримувати.
А проте у висліді тої розмови уряд
відкликав лише 2 проекти (про вибор-
чу ординацію до сільсь-
ких громад і міських рад),
а 4 залишив у соймі. Тому, що всі шість
законів, які комісія має предявити на пле-
нум, будуть мати приблизно яких 1000
статтей — перед комісією ще чимала ро-
бота. Всеж таки голова комісії пос. Пу-
тек заявив Вашому кореспондентові, що
ця праця піде вже в маладзичайно швидко-
му темпі, так, що весь закон повинен най-
тися на нарадах соймового пленуму у пер-
шій половині липня ц. р. Уряд займе ста-
новинце до рішень комісії на її засіданні,
однак зі сльв пос. Путєка виходить, що
уряд не буде опонувати проти зміни, які
комісія поробить у 4-ох залишених урядо-
вих законопроектах та цілком нової ре-
дакції 2-ох мишних самоуправних законів.
Щодо реалізації закону, то мін. Млодзя-
новський обіцяє пос. Путєкові зробити це
в найближчому часі після ухвалення зако-
нів соймом.

В розмові на тему болячки навазних вій-
тів і бурмістрів (т. зв. комісарів) у Сх. Га-
лицин, пос. Путєк заволює тут у великій
мірі вини на само українське
громадянство, яке не викило
достаточної енергії в поборюванні того
зла. Він каже, що дивно вже треба було
правуватися аж до Найвишого
Адміністраційного Три-
буналу: адже старий австрійський за-
кон каже, що припиняє в навазничайних
обставинах самоврядування мусить
бути відновлене найдалше до 3-ох міся-
ців. Існування довгими роками інституції
«комісарів» є явно-протизаконним насиль-
ством і приклад виграного перед Адмін.
Трибуналом процесу, який анточайно роз-
в'язав краківська міська рада, акажує, що
суд мусить стати в обороні явно на-
сильного закону.

Про справу громадських виборів запи-
тував я теж саме сьогодні одного висо-
кого міністеріального урядовця, до цієї
справи призначеного. Я дістав відповідь, що
всі державні комісари у Сх. Галичині бу-
дуть у найближчому часі усунені. На за-
пит, що це значить, у найближчому часі,
я не дістав ясної відповіді, але на пи-
тання, чи можна сподіватися у най-го-

Поширюючи клич: «Свій до свого» і здій-
снюючи «розбудову нашого економічного
життя», стаємо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого
Громадянства. Вижасмо тільки, щоб пере-
свідчалось, що в своїй установі одержить
товар якнайліпший і по приступних цінах.
Рі. довісім природно, бо

Кр. Мол. «Молодосію» в Стрию

зі своїми складами у Львові, Стрию, Ста-
ніславові, Самборі, Перемишлі і Зелемані
є великим підприємством та побирає то-
вар з першої руки, вироблений під догля-
дом союзних техніків. 1866 10-15

мадських виборів до осені ц. р., була від-
повідь: «Без сумніву» («Niewątpliwie»).

Розв'язання райхстагу або димісія уряду.

Берлін, 30. червня 1926.

Дня 29. червня було засідання ради мі-
ністрів. Канцлер д-р Маркс здав звіт із
перебігу переговорів зі сою-демократами
в справі відшкодування для бувших паму-
ючих. Уряд задуває розв'язати райхстаг,
коли відкинули його проект. Колиб през.
Гінденбург не дав згоди на розв'язання
парламенту, тоді уряд подасться до ди-
місії.

Страшний вибух гранати.

Ковель, 30. червня 1926.

В околиці Підмірська (за Ковелем) від-
діл 45 полку піхоти відбувся 30. червня
політ вправи. Коли відділ машинував по-
лем, нечаяно вибухла 18-центиметрова гра-
ната старого артилерійського стрільця,
що було зарите в землі при самій дорозі,
можливо що ще від світової війни. На-
слідки вибуху були страшні: 37 воїнів
було вбитих на місці, 30 тяжко
ранених, 11 легко ранених.

Катастрофа повеней у Скільщині.

Скоп, 30. червня 1926.

У Скільщині, від Синеїдська до Лавоч-
ного, наслідком безперервних дощів за-
лилі поля, збіжжя знищені. В горах нужда,
а наслідком теперішніх дощів може зро-
сти до грізних розмірів. — Також між
Миколаєвом і Пісочною сніжати заліти,
наслідком чого великі втрати.

3 судової салі.

За приналежність до Української
військової Організації.

Львів, 1. липня 1926.

Вчора промовляли й оба останні
оборонці: д-р Шухевич і д-р
Глушкевич. Їх промови про-
тягнулися до 3. год. попол., після
чого розправу відложено до год.
5. В 5. год. розпочав своє резюме
провідник розправи, однак в 8.
год. його перервав до нині, год. 9.
рано. Сьогодні після докінчення
резюме присяжні відбудуть нараду
над поставленими питаннями. При-
суд буде оголошений ок. 2 год.
попол.

Докладне звідомлення з обох
останніх днів розправи подамо
завтра.

Біржа.

Гроші.

Банк Польський платив у Варшаві за
долара 9-60. В приватних оборотах 9-85
до 9-80. Банки польські закупили в цілій
державі оводі мільон 800 тисяч доларів.
Подача доларів триває даліше. На львів-
ській приватній біржі американський долар
9-75—9-78, канадський 9-65—9-68.

Збіжжя.

Слабе зацікавлення пшеницею і житом
при сильній подачі. Ціни на загальн удер-
жні. Тенденція даліше знижко: а. Настрий
спокійний. Пшениця біла 42—43, пшениця
червона 41-50—45-50, жито 26-50—27-50,
ячмінь 28-25—29-25, овес 32-50—33-50

Кріза режиму у Франції.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 24. червня 1926.

I.

Хто дійсний голова нового фран-
цузького міністерства, Кайо чи Бріан?
Формально, правда, головою є
Бріан. Тай не можна сказати, що
Бріан другорядна особа. Золото-
устий син властителя підрядного
готелю в малім бретонським містеч-
ку, він є отсе президентом міністрів
— десятий раз. Незрівняний парла-
ментарний тактик, має він за собою
майже безарикладну рутину в скла-
данні парламентарних комбінацій.
Хочете кабінету лівого, соціалістич-
но-радикального? Бріан його зло-
жить. Хочете кабінету правого, з
виключенням соціалістичних елемен-
тів? Бріан змайструє його через ніч.
А хочете міністерства посереднього,
ні правого ні лівого? Хто інший,
як не Бріан найкраще його зло-
жить? Він знає до найменших по-
дробниць гру інтриг і маневрів, апе-
титів і замислів безчисленних груп
і гуртів французького парламенту;
а супокійні нерви і кольосальна си-
ла безвладности (дехто каже навіть
просто: лінивства) знаменито засту-
пає йому місце високої умової куль-
тури. В нормальних часах не було
би йому пари у Франції; навіть ста-
рому парламентарному героєві Кле-
мансові Бріан не раз і удачно під-
ставляв ногу. В нормальних часах

Але нинішні часи у Франції —
хто може їх назвати нормальними?
Упадок французької валюти, що
з кожним днем більш занепокоює
людність, є тільки найбільше поміт-
ною, найбільш алярмуючою, та
далеко не найстрашні-
шою серед численних, і з кожним
днем численніших, проявів занепаду
й розкладу політичної будівлі сьо-
гочасної Франції — розкладу демо-
кратичної, парламентарної респуб-
лики.

Бріан — віртуоз у грі на парла-
ментарнім інструменті. Він на грі-
тій провів свої найкращі роки. Аж
нині інструмент той розлітається на
чотири вітри, кріза режиму зазнача-
ється щораз очевидніше, і де тут
Бріанові, до того ще й старому,
звиш 60-літньому і фізично ослаб-
леному, спромогтися на ратункове
діло! Він правдивий парламента-
рист, ідеальний політиканець (прошу
Редакцію дозволити мені ужити
цього вислову), а тимчасом Франції
вже треба не «політикання», а дер-
жавного мужа. Бо часи не такі на-
стали.

II.

Думає дехто (на безрибу...), що
таким мужем буде Кайо. Теоретич-
но він, хоча й син королівського
міністра, лівий демократ і ради-
кальний республіканець. Теоретич-
но! Бо що саме криється на дні
душі того 63 літнього, дивно жи-
вого, нервового і пристрасного
старця, того ніхто не знає. Те пев-
не, що в його таємній скритті,
держаний за границею, у Фльорен-
ції, знайдено 1918 року рукою Йо-
го налісаний подрібний план це-
заристичного державного замаху,
з ним, Кайом, очевидно як «цеза-
рем»; — план затитулований про-
речисто «Рубікон». Усе у тім плані
було передбачене: котрі полки ма-
ють захопити Париж, хто має піти

ід ключ, — усе, що слід у таких нагодах. Плани того Кайо не відікся навіть на розправі в сенаті, а проте він від того часу вже вдруге міністр, тепер навіть заступник президента міністрів, муж довіря і надія всіх французьких демократично-республіканських партій: проти нього є тільки крайні праві і комуністична група — якій пахне очевидно інша диктатура.

III.

Бо не про що інше, як саме про диктатуру, покищо соромливо називану тільки фінансовою, йде річ у Франції. Ніхто тут уже й не мріє про те, щоб можна було стабілізувати французьку валюту і виратувати французький скарб від банкрутства — без фінансової диктатури. Питання тільки, чи фінансова диктатура справді може встоятися і виратувати державний скарб, сама в собі відокремлена від решти державного апарату, що остався і надалі полем демократично-парламентарних маневрів.

Наче каторжник свою залізану кутлю, таскає Франція за собою важку спадщину своєї Великої Революції, спадщину фізичну й моральну.

Фізичну: в занепаді, можна сказати — вимиранні раси. Видаючи війну цілій Європі, Велика Революція засудила була на смерть на полях битв не менше 1,700.000 Французів, ціле покоління мужчин у повній силі життя, і вже тим одним актом підкосила рав на все життєвий гін, розплідний інстинкт французької людності самої в собі, а в порівнянні з сусідніми європейськими народами зокрема. Гізнити демократичні (себто на засадах загальної військової бранки організовані) війни доконали решти. Людовик XVI полишив був по собі число Французів рівне числу Німців — нині є Німців майже втричі більше Французів...

Моральна спадщина Великої Революції у Франції ще тяжша фізичної. Релігія і мораль підкопані; авторитет розбитий; триумф матеріалізму; розклад родини пропагандою розводів і неминуче з тим зв'язаний зріст бездітності; індивідуалістичний кодекс цивільний, що розпорошує селянську власність; соціалістичне законодавство про розширювання державних монополій і удержавлювання промислів, законодавство, яке нівечить одиничну ініціативу, перетворює щораз більше людей в урядовців тай щораз більше понижуює видатність і якість продукції — ось тільки одна частина, а гараздів, якими наділила Францію її Велика Революція.

З кожним роком поширюється простір неуправленої землі: з 3 мільонів 800 тис. гектарів, у 1913 р. на 4 міль. 650 тис. гект., в 1922 р. 4 міль. 750 тис. гект., в 1923 р. життєвий хребетний стриж нашої, селянська кліборобська людність, вигасає: 1911 р. було її 5 міль. 300 тис., в 1923 р. вже тільки 3 міль. 900 тис.

До соціальної неспокійності політична. За 50 років існування Третьої Республіки мала Франція 70 міністрів. Від квітня 1925 р. до нині самих міністрів скарбу було тут 8. Немає на се ради; немає нікого відповідального. Коли сувереном є всімсот послів і сенаторів, у котрих що голова то розум, а що гурток то інша програма, тай в котрих місце почуття особистої відповідальності займає самозрозуміла жура, щоб подобатись виборцям задля поновного вибору, — то чи дивно, що державний корабель потопав?

Чи зарадить усьому тому кабінет Бріана, Бріана, котрий ще недавно йому чванився в парламенті, що ось то він — пристрасний республіканець? Чи може вилічить Францію Кайо, котрого Бріан тому кілька років прилюдно клеймив: „демагогом-плітократом“? Сумніваємося дуже — хотіли ми сказати, але похопившись, признаємося, що ніяких сумнівів у цьому й не маємо. Це завдання не на зріст Бріана чи Кайо

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

24-7

продає найкраще

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

В найліпшій — але то: найліпшій! — разі вдається Кайові позлатити бюджет і приблизно стабілізувати франка.

В. Лещинський.

Шукання „спільної мови“.

Дискусійні вечори „Інституту національних меншостей“.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 25. червня.

(К.) Т. зв. „Інститут для розсліду справ національних меншостей“, який оснувався у Варшаві яких два місяці тому під головуванням посла Ст. Тугута — про що „Діло“ у свій час повідомляло — розпочав у цій місцевості серію дискусійних вечорів, на які запрошує чільніших політиків і громадських діячів Польщі, України і Білорусії.

Інавгураційний такий вечір відбувся дня 16-го ц. м. у гарній стильовій залі на Старому Місті ч. 31. Із Польщі присутніми були послы: Тугут і Хомінський (Клуб Праці), Заремба (П. П. С.), сен. Возницький (Визволене), адв. Ледницький, Осмоловський, Волошиновський, Старжинський, Голушко і н.; з України були: сен. Черкавський, послы Козицький і Хруцький, секр. Сойм. Клубу Косовоцький, А. Лівницький, Я. Лукасевич, ген. В. Сальський, п. Ковальський, ред. І. Рудницький і н.; із Білорусії: пос. Єремич. Збори мали характер „товариського чаю“ і мабуть цей характер поклав свою печатку і на промови, виголошені в той вечір: квітло й процвітало пустословіє.

Відкрив збори пос. Тугут заявив, що не знає, чи справа національних меншостей є для Польщі справою першорядної чи другорядної ваги, знає лише, що є справою необхідною для поладження і тому всіх зусиль хоче вжити, щоб до її поладження допомогти. Взаємну виміну думок у беззастережній широті та спокійному тоні товариської розмови на неутраляльному ґрунті неов'язуючих сходин — вважає промовець одним із головних чинників, що спричиняться до розв'язання непроглядної мряки, яка окутає наболілу справу. Колись промовець — мовляв — сам старався розв'язувати цю справу (натяк на час свого міністрування), але нічого не вдалося йому зробити, бо оточення було сильніше за нього; тепер він хоче йти до ціли іншим шляхом, а то прищиплюванням серед самого польського громадянства зрозуміння ваги справи та поступово змінювати дотеперішні його настрої. Пос. С. Козицький пригадав ті часи, коли стрічався разом з Польськими у спільній боротьбі проти царату й спільно сидів із ними по в'язницях. Тоді ніхто з них не думав, що роді на стільки зміняться, що прийде польська демократична республіка а діти України не зможуть ходити до рідної школи чи вільно молитись у власній церкві. (На жаль, промовець видно не зорієнтувався зразу у цілях і характері сходин і в дальших висловах деякі місця його промови прикро вразили присутніх Українців, тим більше, що пос. Козицький займає чейже пост голови Української Парламентарної Репрезентації). Адв. Ледницький запевнявав, що польська демократія не хоче лізти в санктуарію збірної чи індивідуальної української національної душі та не хоче бути її жандармом; про польську демократію говорив теж пос. Заремба, який апелював до української та білоруської

демократії поборювати „націоналізм“ у своєму громадянстві (!); багато глибше й розумніше обхопив справу п. Осмоловський (б. Голова Земської Управи на Волині), а найбільш реально говорив пос. Хомінський, який передбачив актуальність українсько-білоруської справи для польської внутрішньої політики шойно тоді, коли в законотвірних тілах України й Білорусії творитимуть „язичок при язі“. Ред. Голушко згадав про трагічну смерть С. Петлюри й закликав вшанувати його пам'ять повстанням з місць. Дальше промовляв Українці й Білорусини. П. Ржепецький й доказував, що польська демократія досі нічого і нікому у справі національних меншостей не робила, і то навіть там, де рішучо робити могла; і так нпр. міністерство освіти стало домоною ендеї при повній байдужості та інерції т. зв. польської демократії. Промовець вказав теж на фальшиве оперування терміном „націоналізм“ у відношенні до Українців та Білорусинів. Пос. Хруцький навізав до апелю „рівності“ і заявив, що „рівність“ прийде лише тоді, коли Українцям буде признане право самовизначення. П. Ковальський (голова Центрального Емігрантського Комітету) дякував за вшанування пам'яті Петлюри, однак при цій події зовсім непотрібно налякував на один момент із минулого, яким нема чого чванитися. Пос. Яремич коротко побажав успіху інститутові в реальній праці над змінювання психіки польського громадянства. Пос. Тугут ще раз запевнявав про ширість своїх замірів — і на цій закінчилася ота млісна „гербатка“.

— Більше діловий субстрат для дискусії дав реферат ред. Голушкі на другий сходинах, що відбулися 24. ц. м. Реферат мав назву „Програма санації відносин на „східних кресах“. Коли порівняти цей реферат прелєгента з його відчитом, виголошеним недавно у Львові, то прелєгент є тепер ще менше ласкавий: він вважає вже й автономію неактуальною. Навіть (казав він тепер), колиб повстав уряд, який всецільно стояв би на послугах ідей польської демократії, то він не міг би завести автономії, бо на перепоні стоїть старий, ворожий цим ідеям, адміністративний апарат і такеж вороже „кресове“ польське громадянство. Отже прелєгент голосить „реальну“ програму: радикальна зміна осіб на кермуючих адміністративних становищах (міністерства, воєводи, старости), зміна шкільної та культурно-освітньої політики, заохочення політ. шикан, заведення самоврядування по містах і селах, переведення земельної реформи, припинення Українців і Білорусинів на державні посади, примус вивчення української мови для всіх польських урядовців і т. п. Всіми тими заходами прелєгент хоче створити „психологічну передумову, щоб українське громадянство було здібне до угоди (!)“. Автоном'я — на думку прелєгента — може бути заведена саме на основі такої угоди, яку заключено би у слідуєчій соймі.

Проти такого ставлення справи виступили гостро та одноозгідно всі українські промовці. Пос. Антін Васильчук заявив, що саме він ніколи не скривав своєї прихильності для ідей польсько-української згоди, але досвід останніх літ зневірив його й розчарував, а програма п. Голушкі поглиблює цю зневіру. Пос. Павло Васильчук пригадав прелєгентові існування української Холмщини, на яку той зовсім забув, та змалював образки

з життя півн.-українських земель на доказ повного безсилля польського денационалізаційного походу та стихійного зросту національної й соціальної свідомості українського народу. Ред. І. Рудницький й перестерігає прелєгента і його однодумців перед самообманом, що справа „автономії“ може стати колись предметом торгу з українським народом, який має ширші і вищі цілі.

— Шкаво, що промовці й із польського боку критично поставились до проєктів п. Голушкі, і то не як до завеликих а замалих. І так п. Осмоловський й зваляв тезу референта, наче би Полісся могло колинебудь стати польським колонізаційним тереном та доказував, що не тільки взагалі на всіх східних землях нема місця для прищельців, але й після повної передачі землі в руки місцевого населення треба ще налагодити йому можливість варієвкової еміграції; ген. Бабяньський говорив про абсурдність вічних польонізаційних ухвал та резолюцій усяких „кресових“ організацій та про свій песимізм щодо зрілої польської політ. думки; пос. І. Осмоловська вважала доцільнішим, ніж деякі проєкти прелєгента, змінити в польських школах систему впоювання в дітей і молодь наскрізь жадливої думки, що польська держава є тотожна з польським народом; проф. Камєнецький теж глядів на справу „санації відносин“ ширше, ніж дрібні уступки; інші промовці звертали на потребу перебудови устрою Польщі, який нині каже у Варшаві рішати про галицько-волинські справи людям, що поняття про ці справи не мають; і т. д. Після вислухання усіх тих, деяких навіть дуже неприємних уваг, поміж якими була теж тиха іронічна замітка пос. Тугута, що, мовляв, проєкти прелєгента є „угодовко-компромисові“ (sic!, з польського заскоруюлого суспільністю), п. Голушко виправдувався, що він має на думці лише гостро актуальні речі, які теж нині можна негайно переверсти; поемізуючи з Українцями, п. Голушко знову таки говорив про національну „шахівницю“ у Сх. Галичині, повну нереальності гасла самовизначення для тамашиних Українців і т. п. На закінчення п. Тугут звернув увагу на справді цікавий момент: що ось він вже чотири роки говорить у соймі з українськими послами і нині є від них ще дальше, ніж був спочатку; раніше, мовляв, вони казали сказати йому на 3-й поверх, нині кажуть на 6-й, а він не може і на 1-й! Висновок із цього зробив пос. Тугут такий, що „обі сторони взаємно не розуміють себе“ і що тому мусять так довго говорити з собою, аж поки порозуміються...

— Очевидно, що говорити про якунебудь реальну вартість сходин, ініційованих т. зв. „Інститутом для нац. меншостей“, не приходитьсь. Не мають вони її передусім тому, що беруть у них участь люди, що і самі не є при владі і не мають на цю владу майже ніякого впливу. Плятонічні тиради одиниць, що стоять осторонь кермуючих урядових кол та приходять на ці сходини титулом признавання себе до табору польської демократії чи т. зв. радикальної інтелігенції, — є позбавлені всякого практичного змісту. Такі сходини можуть мати хіба той єдиний ефект, що тих кільканацять душ-Польків, які приходять туди, можуть з уст присутніх Українців та Білорусинів зазнайомитися з вірним образом польської політики на українських і білоруських землях та з правдивими поглядами й настроями українського й білоруського громадянства. Українські й білоруські діачі, що перебувають у Варшаві, не повинні відтягати від таких сходин, вважаючи єдиною своєю метою: розкривати очі присутніх там Польків на животну силу українського й білоруського народів та незломну їх волю у змаганні до вищих цілей, аніж ті чи інші примітивні, людським і господнім правом їм належні права. „Спільною

мідяну баню з содовою водою, щоб виласити свою спрагу, а навіть гарну палму з огорожу Францішканів, щоб зробити собі у знімлі Львові ілюзію південної країни. Десеток інших українічних предметів, як м'ясо, полотна, міська упряж і жіночі новини також їм припадуться.

— Не дають спати ні Франкові, ні живим. З нагоди свят Франка, кооператива „Єдність“ у Лютовисках квітла на своїх візках наліпки Франка. Дня 26-го герни заштовпували поліцей з Воєнич, позивав усі, кинув до торби і потаскав на постерунок. У Буковій у Зеленої неділю заштовпували поліцей, також з Воєнич, на приходство в 6 годині вранці, всіх побудили і заявили, що йому треба метричних книг. Місцевий парох-адміністратор мусів йому їх показати. Цікаво знати, який це закон дає право поліцей зазірати в парохіальні книги!

— Пам'ятник для Сковороди. Дня 20. червня відкрито в с. Сковородівці (колиш. Паніванівка) на Харківщині пам'ятник українському філософові Сковороді. Пам'ятник побудовано на могилі Сковороди. В святі взяли участь представники уряду, всіх урядових установ, центру і величезні маси народу. Промовляли від Наркому Освіти Кириченко а від Академії Наук акад. Багалій. Сам пам'ятник побудований у виді погруддя філософа на чорному педесталі. Пам'ятник виконав арт. Кратко. В чорному педесталі вмуровано дві плити з написами. На одній напис: „Великому вчителю людності земної — Сковородинівський Комітет 1925 р.“. З другого боку напис: „Український філософ Г. С. Сковорода 1722—1792 рр.“ Тамешні селяне побудували цей пам'ятник власними силами.

— Українська. В додатку до „Lithauische Rundschau“ (ч. 95) з 29. квітня ц. р. поміщена стаття проф. д-ра М. Ловинського: „Auswertung des ukrainischen Namens“. — „Erbensblatt für den Deutschen Buchhandel“ (ч. 136) з 15-ого червня приносить більшу замітку д-ра З. Кузеля про „Союз українських видавців і книгарів“ (Verband Ukrainischer Verleger und Buchhändler in Lemberg), а саме про мету та завдання Союзу, перш загалом збори й склад видів. — В останніх часах появилася в „Preussische Jahrbücher“, „Tägliche Rundschau“ (supr. Die Ergebnisse des europäischen Nationalitätenkongresses, ч. 472 з 1925) і в інших часописах кілька статей б. державного секретаря Л. Кордоді про справи національних меншостей, в яких більше місця присвячено українським справам.

— Хто ще цього не знає. В 1913 р. було на Холмщині й Підляшші 287 православних церков, з того 217 парохіальних, а 70 дочерних. Тепер з того числа лишилося усього 57 церков, а саме в деканаті білгородському 16, холмському 14, томашівському 9. Решту лабрали Польки.

— Німецькі журнали про нас. У незвичайно почитаному тижневику видавничої спілки Шерля „Die Woche“ (ч. 11 з 13-го березня ц.) помістив синдик Л'юотар Філіп статтю „Чоловік як предмет торгівлі“, в якій окреме місце присвятив запродуванню галицьких емігрантів на тяжкі роботи до Америки при помочі відрублених паперів. У статті в липському ілюстрованому місячнику „Leipziger Musik. Zeitung“ (ч. 4226 з 11-ого березня ц. р.) н. з. „Die neue Sachlichkeit in der Malerei“ згадується між іншим і про нашого молодого, але вже широко відомого артиста-малювача Івана Бабія, як про видатного представника цього напрямку й репродукується його малюнок „Щоти“ (Kachensleben). З. К.

— Свобода ч. 25. з 4. липня вже вийшла. Містить вона такі статті: 1) Забавний сойм; 2) Що зі самовирядуванням?; 3) Народ, віра і церква. (становище УНДО.); 4) Радянська Україна: Росте українська сила...; 5) Слово до діячів-селян; 6) З партійного життя; 7) З Америки: 1. Українці в Америці; 8) Убивство Оскізна; 9) Іван Франко: Синиця (фейлетон); 10) Поклін героям (свято на могилі УСС. у Сениківцях); 11) Новинки; 12) Свято Франка; 13) Партійні справи; 14) „Приятелі“ працюючих при роботі; 15) Чи це по людськи? 16) За Рідну Школу; 17) Великий політичний процес; 18) Знов робітничі пров; 19) Що чути в світі; 20) Допиши в краю; 21) Посмертні згадки; 22) Оголошення.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

З судової салі.

За приналежність до Української Імперської Організації.

Львів, 30. червня 1926.

Громова д-ра Михайла Голошина.

Панове судді присяжні! Пан прокуратор поставив перед вами, як добрий архітект, великий будинок політичного процесу. Показав його вам як суцільну і сильну будівлю, якій на око нічого не можна було закинути. Вибрана і прикрашена штукатурками маніла око кожного, щоб на неї не глянуло. Але до будови того будинку живі він ріжого матеріалу, матер'ялу, який мав під рукою і який не все був добрий. І вже мій товариш — передбесідник д-р Ганкевич обдер будівлю зі штукатурки, обскрбав виправу і показав вам щільні в мурах та слабкість фундаментів. Уже з цього ви побачили, що будинок встоятися не може. Та за те він завів нас у прекрасний парк біля цього будинку і показав вам там ріжкі-періжкі квіти: червоно-білі і синьо-жовті.

Я поведу вас у иншу сторону і теж покажу деякі хитби будинку. Покажу вам офіційні незручно побудовані, а в тих офіційних мешканців, які там живуть. Зверніть увагу на тих мешканців, але зверніть увагу не на їх вигляд а на їх душі.

Отже перший: Обвинувачений М е д в і д а. Дитина бідних, але чесних родичів, які не мали спроможності дати йому більшої освіти. Кінчить кілька виділених клас і стає помішником канцелярним у салінах. Хоч і неясно в нього освіти, але він людина чуткої душі на всі прояви зовнішнього світа реагує сильно серцем. Приходить час проголошення рішучої самостійної держави. Лукає клан: „Суверенною державою наріди!“ І сувереном не лиш наріди український, але все населення без ріжнці віри і національності. Нема громадян поділених на категорії, нема колись і в протегоранках. Земля належить без ріжнці всім тим, які живуть з нею і працюють на ній.

Одн. Медвідь радіє, тішиться тим. Вірить, що надходять і для того обездоленого краю ліпші, гарніші часи. Та польсько-українська війна наєвність його надії. Приходить нища рідця стану, яка примушує носителя пошнжих ідей покинути рідну землю. Галичину і йти на наддніпрянську Україну. Медвідь відстає за Галицькою Армією за Збруч і там у с рашиним чотирокутнику смерті дивиться на смерть тисяч і сам заглядає їй в очі. А після ріжких трагедій приходить останнє — полон і табір у Проскуріві. Медвідь тікає з нього і вертає в рідні сторони до рідних своїх. Тут перекошується, що йому як українському воєвої життя нема. Покидає родичів і переходить до Чехії, щоб хоч трохи дихнути волюнним груддям.

Тимчасом дома але діється. Вмирає батько, а мати бездомна раз у раз пише до сина, щоб верта назад, бо нема кому сироті виховати.

І Медвідь вертає Здається йому, що хоч і не буде волюнним то боляй буде рівним. Вернувшись, кидається на всі боки, щоб дістати працю, щоб роздобути заробіток. Працює в театрі Когутяка, потім дістається до салі на значного палача, а вкінці закладає кооперативу. Але ніде не може довго загірті місяця. Не тому, щоб ликався праці, ні, всі його хвалять і шанують, але тому, що поліція всюдні наказує його виділити.

Без праці, без заробітку береться вкінці за виготовлення статистики до шкільного плебситу. Робота, здавалось би зовсім легальна. Але поліція арештує Медвідя, відбирає від нього несконфісковану брошуру і заковує продовжувати діло. Медвідь у розпачі. Бачить, що так даліше не може жити. Іде до комісара поліції і каже: „Маєте що проти мене — арештуйте мене, а ні — дайте мені спокій!“ А на не пам комісар відповідає: „Тепер ще не

час, але за рік-два буду тебе мати в руці“.

Судді присяжні: параграф 25 говорить про два роди провокації. Один з них це провокація посередля: створити таку ситуацію, щоб дана жертва доконала кримінального вчинку. Застановіться, до чого може бути допровадженій чоловік, коли йому прикладається ніж до горла. Медвідь спонісся до решти зневірою, досадою і огірченням. І на той лисичиний стал апала іскра впливу неписутого тут Васильчука. Васильчук вище стоячий інтелектуально впливає на обвинуваченого і здає до справи влому в Доліні. Медвідь годиться, але чи не відчуває тут невідомого примусу, який впливає зі стану його душі?.. Що такий примус психічний можливий, на це найліпшим доказом процес Умисної у Парикі. Вона збала свого нареченого, бо не могла дивитися на його муки і париский судді зрозуміли її та видали увічлюючий присуд.

В Умисної входив в гру безгражданний любов до чоловіка, а чи ви як патріоти можете сказати, що любов до рідної землі не є сила від любови до коханої людини?.. Чиж внесок оборони на поставлення додаткового питання у напрямі невідомого примусу не був влов і обоснований?

Медвідь допустився крадіж, але чи так воно фактично є? Правда, брав участь у ній, але чи взяв щось із тих грошей Ні! Не взяв, бо не мав брати, бо ті гроші згоріли вже були призначені на інші національні цілі. А коли не мав у тім ніякої власної користі, то яка це крадіж? Адже § 171 виразно каже про крадіж для власної користі.

Пан прокуратор, як досвідний юрист, личує те слабе місце і в своїй промові старався його забезпечити. Наводив ріжні приклади, але ні один з них не промовляв до переконання. Щодо злочину державної зради, то цей тут ні причім, бо Медвідь не доказано приналежності до якоїсь такої організації, а щодо крадіж, то вона не має за собою юридичної основи. Закон про крадіж має саме ті дуже важкі слова „для власної користі“, а цього тут не було, бо й не могло бути. Тож иншо судді присяжні не закладають додаткового питання у напрямі § 21 зак. к., то приступаючи до відповіди на XXX. головне питання, мусять вичеркнуті слова „для власної користі“.

(Докінчення буде.)

Посмертна згадка.

Михайло Гулеюк. По довгій і тяжкій недугі помер в Красній, пов. Косів в 76. р. життя грім. Михайло Гулеюк. Це тип свідомого Українця старої дати, що довгі роки ширив у своїйому селі національну свідомість, викоринюючи москвофіліство і здобуваючи собі любов і поважання односельчан. Будучи малоземельним господарем, старався заповнити крашу долю бодай для своїх дітей, яких посилав до шкіл. Та настала світова пожежа. 4 синів пішло на війну, з того двох служило при УСС, опісля в Українській Галицькій Армії. Живше забилось старече серце в 1918 і 1919 р. р., радів воскресінням Української Держави, болів перемогою ворогів, які переводили в його домі арештування синів і беззастанні ревізії, після яких хата вглядялась як по татарському напад. Тоді й поважились арештувати 70-літнього старця та водити по 12 клм. пішки на постерунок. А суд у Кутах лише з огляду на старість засудив його на грошеву кару за слово „рабінчик“, кинене в сторону бушуючих в домі аматорів чужого добра. Пригнобленого морально старця добивала астма. Не довелося дочекатися вимірної полі, не довелося навіть побачитися з двома синами, з яких один від 1914 р. скитається по Герцеговині, а другий, укінчений студент лсової академії, перебуває на еміграції в Чехословаччині. Помер 14.VI ц. р., лишаючи вдову, 2 дочки і 5 синів. Земля Тобі пером, Земляче, що гаряче бажав дочекатися нового здвигу українського народу!

ОПОВІСТКИ.

Український Театр Ляльок Галактіона чіпки і воле!

Львів, субота 3. липня „Вертеп наших днів“.

Бібрка, неділя 4. липня „Вертеп наших днів“.

Ходорів, понеділок 5. липня „Вертеп наших днів“.

Ходорів, вівторок 6. липня „Маскарада“.

Бурштин, середа, 7. липня „Вертеп наших днів“.

Бурштин, четаер 8. липня „Маскарада“.

2049 1—2

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ПОВІТОВА торговельна Сілка в Підгайцях приймає негайно солідного управителя обзнакомленого з веденням книг і складу споживчої міської кооператив. Подання з референціями і устави виносити на руки голови Надвірної Ради, п. Степана Левинського, нотаря в Підгайцях. 2047 1—2

ВІДНАЙМУ почіп, учителькам на час ферії. Глозницька, Личаків 15. 2028 2-2

ФОРТЕП'ЯНО, піаніно, куплю негайно. — Ганак, Панська 21. Телефон 35—45. 1304 4—4

КОНЦ. ПЕРШІ КУРСИ МАТУРАЛЬНІ БІЛІ І ДОСВІДНІЮЧІ „Личаків“ Leslie Keforge, Львів, Панська 14. Впис до 10. липня. Проспект на шкільний рік 1926/7 на місці або поштою (доплатити марку за 16 сот.) Аналогічні кореспондентів. Численні подяки. Курси існують від 1921 року. Жадати проспекту. 1912 7-9

КОЕДУКАЦІЙНІ курси наукові „Освіта“ приймають ще кількох учнів на вакаційний репетиторський курс, до гімназійної матури (вільного типу). Рефлектується на кандидатів, що мають сідати до іспитів зрілості в осінній речини ц. р. Зголошення і вписи: Секретаріат „Освіти“, Львів, Милковського 11. 2004 3—4

ЕМІГРАНТ-НАДДНІПРЯНЕЦЬ в силі віку, фаховий огорожник і пасічник хоче змінити посаду. Хотів би одержати працю в Галичині у священика або замощийшого господаря. Може взяти повне керування невеликим до 100 морговим господарством. Копії атестатів і свідощів, есентуально оригінали висилаються на бажання. Звертатися на адресу: I. Kratamanska, Katowice, Głogierska 796 dla S. S. 2046 1—1

АДВОКАТСЬКУ канцелярію в Монастириськах зі значним доходом миг би відкрити адвокат-Українець, який займає би освітнім рухом повну. Інформації уділяє Народна Організація, Монастириська. 2045 1—2

ПРИЙМЕТЬСЯ літників у гірській околиці, залізниця і почта в місці, на харч і мешкання, або винайму три умовлявані кімнати. Відомість: Уряд почтовий Яблунка нижня біля Турки н. С. 2045 1—1

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

С.С. Васильяни у Львові вул. Збликовича 30

відкривають з дном 10. липня ц. р.

ОДНОМІСЯЧНИЙ КУРС РУЧНОГО ТРИКОТАРСТВА

Наука на курсі буде відбуватися кожного дня пополудні від 3—7. Зголошення приймає і ближші інформації 2040 уділяє Ігуменат Монастиря. 2—3

ЛІП на мухи „COLUMBIA“ в ролях і подвійних аркушах також труїчі тарілки „COLUMBIA“ товар найліпшої якості поручає ФАБРИКА ХЕМ-ТЕХ. ВИРОБІВ 1947 „COLUMBIA“ 2—4 А. ВІТТЕЛЬС Львів, Панська 9. Телефон ч. 21—97.

КОНЦЕС. Торговельні Курси Зофіт Глозницької, Львів, Панська 14. приймає до 10. липня ц. р. вписи на: 1) Вакаційні курси кинтовости, стенографії, писання на машинах і чужих язиків. 2) Торговельні курси річні і 5-місячні на шк. рік 1926/27. Курси мужеські і жіночі в ранішніх годинах, пополудня або ввечері. Інформації і вписи щоденно від 8—1 і 5—9. — Упрва: Проф. д-р Йосиф Глозницький. 1946 3—3

МЕБІ на СПЛАТИ власного виробу поодинокі і шкільні урядження, найдешевше поручає ТАМЕНСАУМ робітня Якова Германа 7, магазин Валова 15 Собіського 18. в подвір'ю. 1857 8—8

ЖАРІВНІ ошадні, як також всілякі електротехнічні матеріали, поручає знава фірма К. Помпак, в новозбудованій льокалі, Львів, вул. Баторія 20 (Будинок премієр). 1940 Ціни безконкурентні. 5—10

ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНІ МАТЕРІАЛИ

рожкові громозводи

назabezпечення електр. ліній, також всілякі матеріали входять в обсяг електротехніки найдешевше доставляє

Б. ПАНЦЕР,

1948 Львів, вул. Коперника 17. 5-5

Подяка.

Всім, що взяли участь у похоронах бд. п. Осипа Гриневича, зокрема о. о. дир. Дзержичев, кан. Бобикевичеві, кат. Бачинському, Ладі, Рудовичеві за відправлення похоронних обрядів, учит. Зборові III, семінара, хорони кандидатом за спів, п. п. Домашняк і Глозницьким, які отворили нам свою хату й серце, дали всім, що поспішили з цінним для нас висловом співчуття, складає ширю подяку. 1—1 Родина.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринка ч. 10, II. пов.
Конто пошт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1-долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал. Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

З нарад сойму й сенату.

Нецікаве засідання сойму. — Сенат ухвалив бюджетову провізорію в урядовій стилізації. — Закордонні пашпорти — 100 зол. — Полікші для податкових платників. — Комісійні наради над проєктами самоврядних законів.

Варшава, 1. липня 1926 р.

На сьогоднішнім засіданні сойму приступлено до проєкту закону про податки від льокалів. Принято кілька поправок і вкінці закон у другому читанні.

Потім палата переголосувала поправки сенату до учит. прагматики. М. ин. прийнято поправку дотично призначення титулу професора учителям з вищою освітою. Закон прийнято також у другому читанні.

З черги приступлено до карного скарбового закону. Поставлено знов кілька поправок, але їм спротивився справоздавець, після чого прийнято закон у другому читанні, відкидаючи поправки.

На тому засіданні вичерпано Маршалок подав до відома, що вплинуло внесення ЗЛН. на зміну конституції.

Нині радив також сенат, продовжуючи дискусію над бюджетовою провізорією на III. квартал ч. р. По промовах кількох сенаторів і мін. Клярнера приступлено до голосування, в якому прийнято будж. провізорію в урядовій стилізації. Крім того прийнято ще резолюцію, запропоновану комісією, в справі зменшення оплат за закордонні пашпорти до 100 зол. і в справі скорочення процедури при видаванні пашпортів з призначенням поліції. Мін. Клярнер заявив, що він підписав розпорядок, який дає поліції тим платникам, що заплатять за проволочку тим, що заплатять до 15. липня, і і пів проц. до 1. серпня, а пізніше 2 і 3 проц.

Адміністраційна соймова комісія приступила до другого читання закону про самоврядування. Тому, що уряд передіше відкликав дотичні проєкти законів, тепер послі ріжних клубів зголосили давній урядовий проєкт без виборчої ординації як посольське внесення. Маршалок відіслав справу до комісії, яка зараз зачала наради. Використовуючи неприсутність послів національних меншостей, ухвалено в другому і третьому читанні проєкт закону про сільські громади і приступлено до дискусії над законом про громади міські.

Представники національних меншостей: Українці, Білорусини, Німці й Жиди домагалися перервання засідання. Після відкинення всіх формальних внесень, ті самі бесідники в мериторичній дискусії атакували лівішу, головнуж ППС., що заключила компроміс із іншими польськими партіями. Промовляли послі Інзлер і Грінбавм (Жидівськ. Клуб), Яворовський (ППС.), Еремич (Білорус.) і Козубський (Український Клуб). Представник українського населення протестував між іншим проти проєктів закону, що вводять вимоги знання польської мови для радних. Введення цієї постанови має бути третекстом до усунення невідгідних кандидатів. Не зважаючи на протести послів нац. меншостей приступ-

лено до подвійної дискусії, при чому до кожної статті проєкту закону про міські громади промовляли послі з національних меншостей.

З судової салі.

За приналежність до Української
Польської Організації.

Присуд.

Після промови оборонця д-ра Глушкєвича, яку подамо завтра, наступило роз'яснення передсідника трибуналу Ангєльського. На початку розправи заявив передсідник, що він не висказує своїх особистих думок, а тільки збирає всі фактичні дані „за“ і „проти“. Слабким і безбарвним голосом переповів цілий хід розправи з усіма її висновками.

Почавши роз'яснювати в середу полонудні, і перервавши його, скінчив у четвер рано коло год. 11. Після того лава суддів присяжних пішла на нараду.

За той час громадилося щораз більше публіки перед будинком суду, але до середини не пускали нікого. В год. 5:15 попол. впускають нарешті всіх до будинку і салі змита наповнюється. Входить трибунал, входять присяжні судді і один з них тремтливим голосом відчитує вердикт.

За 58 § (головна зрада):
Володимир Люпул 4 гол. так, 8 ні;
Іван Паславський 8 так, 4 ні; Микола Бігун 7 так, 5 ні; Ярослав Барановський 6 так, 6 ні; Роман Барановський 5 так, 7 ні; Володимир Шумський 2 так, 10 ні; Микола Коваліський 3 так, 9 ні; Ан. Медвідь 8 так, 4 ні; Микола Ясінький 9 так, 3 ні; Андрій Олінський 9 так, 3 ні; Дмитро Дубаневич 2 так, 10 ні; Антін Стефанишин 6 так, 6 ні;

За 190 § (напад на пошту в Калуші):
Мик. Ясінький 5 так, 7 ні; Іван Паславський 10 так, 2 ні; Ярослав Барановський 8 так, 4 ні; Ром. Барановський 8 так, 4 ні;

За 81 § (стріляння до поліції в Темеріцях):
Мик. Ясінький 4 так, 8 ні; Іван Паславський 9 так, 3 ні; Ярослав Барановський 6 так, 6 ні; Роман Барановський 7 так, 5 ні;

За 5 і 190 § (поміч у нападі і напад на пошту в Калуші):
Володимир Люпул 6 так, 6 ні;

За 190 § (напад на пошту в Калуші):
Микола Бігун 9 так, 3 ні;

За 190 § (напад на пошту у Львові):
Микола Коваліський 4 так, 8 ні; Андрій Олінський 2 так, 10 ні; Микола Ясінький 7 так, 3 ні; Ярослав Барановський 7 так, 5 ні; Р. Барановський 7 так, 5 ні;

За 171 § (розбита каси в Доліні):
Мик. Ясінький 12 гол. так; Дм. Дубаневич 11 так, 1 ні; Антін Медвідь 10 так, 2 ні;

За 134 § (замордування поліціянта Громадкі):
Дмитро Дубаневич 3 так, 9 ні;

За 5, 171 §§ (поміч у розбитті і розбитті каси в Доліні):
Ант. Стефанишин 7 так, 5 ні; той сам за спроневерення: 2 так, 10 ні;

За 67 § (шпільнажа):
Андрій Олінський 5 так, 4 ні;

За 140 § (вбивство поліц. Громадкі без наміру):
Дмитро Дубаневич 10 так, 2 ні;

По відчитанні вердикту звернувся провідник до трибуналу з просьбою видати легкий присуд, бо обвинувачені робили з ідейних мотивів.

Трибунал пішов на нараду і після двогодинної наради оголосив присуд:

Івана Паславського на 5 літ, Миколу Ясінького на 4 роки, Миколу Бігуна на 6 літ, Ярослава Барановського на 3 роки, Ром. Барановського на 3 роки, Антона Медвідя на 3 роки, Андрія Олінського на 3 роки, Дмитра Дубаневича на 8 літ.

Всіх засуджено на загострену в'язницю, вправуюча в кару слідчий арешт. Разом засуджено всіх на 35 років в'язниці.

Волод. Люпул, Волод. Шумський, Микола Коваліський й Антін Стефанишин увільнені від вини і кари.

Оборона зголосила щодо всіх засуджених зажалення неважності.

Москвофільський „конгрес“.

Група обезсиленних, вимираючих східно-галицьких москвофілів, що кооперують політично від якогось часу з російським послом до варшавського сойму Серебренниковим, скликала на день 29. червня зїзд до Львова. Кажуть, що на зїзді було понад 200 інтелігентів і коло 60 селян, яких спровадила частинно матушка з Кутюра мадам Моншібоєвичева і частинно „правительственный“ комісар Народного Дому Черкавський. Цей останній є завзятим ворогом посла Серебренникова і його політики. Він спровадив групу „своїх“ селян і інших сторонників та мав намір опанувати зїзд. Однак це йому не вдалося.

Всі реферати виголошували, очевидно, по російськи. Замітне, що в ч. і одного такого реферату (реферували „господин“ Малец, Марко і Крижанівський) встав селянин і заявив, що вправді він дещо розуміє „по руски“, бо був у Росії, але інші не розуміють, а тому він домагається говорити по нашому. Це, очевидно, викликало немалу констернацію між аранжерами зїзду.

„Депутат“ Серебренников виголосив звіт зі своєї посольської діяльності. Звіт обмежувався до висловлювання подягів „депутата“ в провідних міністерствах. Немалу несподіванку і розчарування викликав Серебренников своєю заявою, що „руська“ меншість у Польщі вимагає таких самих прав, якими користуються меншости українська й білоруська. В зв'язку з тим заявив, що „Русское Национальное Объединение“, на чолі якого він стоїть, визнає за Українцями і Білорусинами право на самоозначення. Така заява видається для галицьких москвофільських мулів незрозумілою і єретиною.

Аранжери хотіли вибрати головою львівської організації адвоката д-ра Глушкєвича, послали до нього в цій справі навіть депутата, але він вибору не прийняв. Головою вибрали госп. Г. Мальца, урядовця т-ва ім. Качковського.

Прийня зїзд і „політичні“ резолюції, між якими на першому місці стоїть протест проти розбіжних православ. собору у Варшаві. Далі йде протест проти напруження „руських“ до греко-католицьких духовних семінарій і накі єсть заклик до об'єднання львівської організації з варшавським „Русским Национальным Объединением“.

Крім того прийняли набуту ще й резолюцію в справі „Народного Дому“ у Львові. Та про них пізніше. Завершенням резолюції був протест проти присутності комісара поліції на салі.

Один селянин виступив на тому зїзді проти народолюбів. Він належав — як казав — до прихильників „Волі Народа“ доти, поки вона стояла на „руській“ політичній платформі. Відколиж „Волі Народа“ стала на українську національну платформу, чи пак від коли почала йти „по лінії“ української національної руху — то він, хоч і не перестав бути соціалістом, то всеж від „Волі Народа“ відчужився та приєднався до старих, ступілих політичних мулів зїзд стая Мальца.

Зірвання переговорів Франції з СРСР.

Париж, 1. липня 1926.

„Пті Парізіан“ повідомляє про зірвання французько-радянських переговорів. У ніодій з точок програми конференції не дійшло до порозуміння. Делегація СРСР, небаром зустріється до Москви. З радянського боку заповідають, що переговори навряджеться наново у вересні або жовтні.

Союз американських народів.

Еспанські часописи повідомляють із Панами, що там відбувся панамериканський конгрес, котрий м. ин. поручає утворити союз американських народів.

Біржа.

Гроші.

Дня 1. липня курс ефективного долара в приватних оборотах обнизився далі до 975—965 при слабій і знижувій тенденції. Банк Польський платив долари ефективні по 960, а девізи по паритеті долар 970. Канадський долар 950—952.

Збіжжя.

Пшениця біла 42—43, пшениця червона 44—45—46, жито галицьке 27—27.75, ячмінь північний 28—29, овес галицький 32—33—35.

Недалека війна?

(Зід власного кореспондента.)

Париж, 24. червня 1926.

I.

Уряд СРСР, від кількох років оголошує друком таємні документи, знайдені в архивах російського царства. Публікації ті надихані очевидно бажанням каламутити воду в міжнароднім світі. Так напр. остання з черги публікація, що торкається італійських домагань що-до колоній, появилася якраз у момент, коли італійська преса більш або менш завзято докоряє Англію й Францію, що вони загарабали потрібні Італії колонізаційні терени.

Документи ті відносяться до угод, заключених між союзниками в часі війни, які означали пайку Італії в овочах перемоги над осередними державами. Коли по перемозі Італія домагалася тієї своєї пайки, Клемансо показав їй дулю, а Орлянді і Сонніно, тріснувши дверми, кинули мирову конференцію і виїхали з Парижа).

На підставі згаданих угод Італія повинна була одержати Смирну в Малій Азії. Спротивилася тому одначе Англія, котра й післяла незабаром Греків на те місце. Греки, правда, недовго там попасали.

Італійська преса багато місця присвячує московським публікаціям. Вони тепер Італії дуже гарно принадобилися. Адже Муссоліні тільки що заявив, що Італія, дусячися в своїй затісних границях, домагається в світі місця відповідного скількості своєї людности і своїй здібности розросту.

II.

Зріст населення деяких європейських країв ставить перед європейською і світовою політикою одне з найтрудніших питань нашого віку. Для Німеччини, то була головна причина війни 1914 року. Надмір двадцяти мільонів Німців на території майже рівну території Франції (а тепер навіть меншу) спричинив був те страшне тиснення в німецькій політичній атмосфері, яке викликало підозріння і неприязнь безчислених держав супроти Німців і яке кінець-кінців спровокувало союз трьох четвиртин земної кулі проти Німеччини. Було і є трагедією Німеччини, що вона і добрих природних границь не має (з цього погляду Німеччина мало що краще поставлена від України), і людности має забагато на простір і на родючість своєї землі, і до поділу світа припізналася — припинена в останньому наслідками своєї „Великої Революції“ з XVI-ого і XVII. ст., розпаленої зворохобленим віртенберським монахом. Де тепер знайти місця для 20 мільонів Німців і для їх щорічного майже міль-

*) (Мимходом одна згадка: Безпосередньо після скандалу з виїздом італійської делегації з мирової конференції одержала була тодішня Рада Чотирьох заяву української делегації — з яким трудом вивушено частинною її галицьких членів на провід делегації У. Н. Р. — що й вона бере під увагу неминучість свого виїзду з Парижа, супроти незаконного ужиття армії Галера проти Галицьких Українських військ. У відповідь на ту заяву швидко прийшло запрохання української делегації на засідання Найвищої Ради — то була одна — єдина безпосередня стріча між українською делегацією і Найвищою Радою союзників.)

ліонового приросту? Америка? Там і так уже є засуджених на певне винагородження 10 мільйонів Німців, тай Америка обмежує імміграцію. Середна Африка? Це і далеко, і підсоння не підхоже. Де інде?

III.

Не те — Італія. Всі побережя Середземного моря підходять своїм підсонням Італійцям. Він там скрізь радо поселяється й живе. Тунісія і Альжирія навіть географічно наче продовження південної Італії й Сицилії. Однак Італія туди припинилася. Там стала міцною ногою Франція, а не Італійському воєнці міратися, покищо бодай, з французьким. Дуже зрештою варті уваги такі часті в останніх місяцях інспекційні подорожі французьких генералів і фортифікаційні роботи в Тунісі. Тріполітанія занята, але великої будучності як колонія вона мабуть не має. Остатється Абіссинія і полосу Смирні в Малій Азії. Абіссинський Менелік був свого часу суворо протрівав Італійців, котрі — єдиний європейський народ побитий Неграми! — сховали були се до кишені і не реванжувалися: цим разом мабуть було би інакше. А Смирна?

Багато позначок указує на те, що Італійський уряд заключив уже цілий ряд тайних угод що-до Смирні. Напевне — угоду з Грецією й Англією, майже певне — з Францією. Подробниці тих угод держать ще в тайні, мимо постанов статуту Союзу Народів. У французькій пресі про них тихо. Тільки один цікавий натяк на предмет їх знаходимо в ось якій увазі одного з нечисленних першорядних у заграничній політиці французьких публіцистів:

„Франція не може нічого Італії уступити; але поза тим світ великий. Невже найпростішим і найлегшим способом заспокоїти свою потребу експансії не було би для Італії захопити останки країни, — яку розкладає демократія?“

IV.

Країна така — турецька республіка. Відколи молодотурецька змова накинута старим Туркам ні трохи не на них шиту конституцію, османська держава розлітається на всі сторони. Перший Ерентал відобразив її оконечно Босну й Герцеговину. Потім Італія напала і забрала Тріполітанію. Потім балканські народи відіпхнули турецьку границю трохи не під сам Царгород. Потім пропали Єгипет, Палестина, Сирія, Арабія, Мезопотамія, ще що? Бідолашних Греків, зраджених Льюдом Джорджем, Турки, правда, побили — то не було важко, але зараз же вони самі себе безповоротно покарали — варварським руйнуванням старовинних, багатих і культурних бережів Егейського моря, тай карколомними реформами в роді прогнання халіфату, заборони носити турбани і фези (1) і передовсім — помислом нової конституції, яка (чваниться Кемаль) є найбільш на весь світ „поступова“ і „демократична“. Ще поступовіша від польської конституції і майже така „поступова“, як конституція більшовицька! Нехай сховається відстава швайцарська або реакційна британська конституція супроти сих кемаліських помислів а д у с и т темних анатольських музудманів. Одним словом: Дай, Боже, нашому теляті вовка спіймати!

Але заки вовка спіймуть, джидуться мабуть кемалівці прогнання Греками раз на все з Царгорода, а Італійцям від Егейського моря в анатолійські нетри. Найповажніші швайцарські газети містять міркування своїх військових співробітників про імовірний перебіг недалекої війни Грецько-Італійського союзу проти Туреччини.

V.

Питанням колоніальної політики, колоніальної і переселенської, мусить присвятити найпильнішу увагу всяка велико-українська політика, яка

достойна цієї назви, себто яка зуміє і схоче глядіти далі кінця свого носа і конципувати національно-державну програму на далеку мету і незалежно від демагогічних фраз.

Україна, хоча велика земельна власність і пропала, то таки терпить земельний голод. Вона перелюднена і з кожним роком питання еміграції буде ставати гостріше. Большевицька колонізація Жидами Херсонщини є супроти цього злочином як проти українського так і жидівського народу — одним із числа тих страшених злочинів, за які скорше або пізніше Москва мусить тяжко заплатити. Індустриалізація не скрізь можлива, не скрізь і бажана й аказана, а крім того вимагає вона не роки, а десятиліття. А за той час треба кудись примістити мільйони надлишки людності. Куди? В Америці вже майже неможливо, тай вислана туди еміграція абсолютно й неминуче мусить розпалитися в англо-саксонській стихії. Є тільки один — і випробований — шлях українському рухові — на Туркестан, на сибірські українські полосу, на Зелений Клин. Іншого немає.

Але шлях цей і влада над цими полосами мусять нам бути забезпечені.

Питання, чи Україна буде на віки вічні треторядною державою а la Польша й Румунія, або чи вона буде рівнорядним учасником у сім'ї великих європейських і світових потуг, питання це є, можна сказати однозначне з іншим питанням: Чи український державотворчий інстинкт виживе в самій тільки своїй, до того діямоучо обскубаній, етнографічній території, чи навпаки, він — не тільки, як за часів Володимира Великого, розмахнеться і підніметься на цілий європейський Схід, а й забезпечить надмірні свої сили свою пайку у великій азійській імперії?

Український імперіалізм — крикне? Так! Український імперіалізм — хоч як воно дивно і несамовито говорити про нього нині,

а друга наділена такою національною „суверенністю“, в якій український „уряд“ не має права самостійно вислати за границю одної-єдиної книжки *) тай не може самостійно дати візи на візд на Україну або виїзд з неї — про всякі інші суверенні права і не говорять! „Aber es ist noch nicht aller Tage Abend“.

В. Певницький.

*) Гляди: „В країні планетарних реформ“, Діло, 23. червня ц. р.

„Pod jednym dachem“

В основу закону з 31. липня 1924 р., що заключає деякі постанови про організацію шкільництва, входить ідея „лучення і годження для згідного співжиття людності національно мішаних земель“. Отже основним типом „державної школи“ є „спільна школа, що виховує добрих громадян держави дітей народності польської і непольської у взаємному пошануванні їх національних особливостей“. (Арт. 2). Вслід за тим закон цей постановляє, що „існуючі в одній околиці окремі (народні) школи з державною мовою навчання і з українською мовою навчання будуть в міру можливості (а така можливість завжди є!) получені в одну двоязичну школу“ (Арт. 3). Те саме передбачує закон і для середніх шкіл отсею постановою: „Існуючі нині, у цьому самому місті окремі середні загально-образовуючі школи з мовою навчання виключно польською і виключно українською будуть в міру можливості (очевидно — такоїж самої, як при народних школах!) получені в одну спільну двоязичну“ (Арт. 6).

Польська шкільна влада попередила вже здуку окремих українських народних шкіл з польськими. В багатьох громадах були більші українські школи з 200 або й біль-

ше українськими дітьми. Там же з причини законно за малого числа польських дітей не було державної польської школи. Одиначе для кількох (бувало 5 до 10) дітей формалів чи офіціалістів польського двора засновувано польську приватну школу, звичайно Т. S. L. Про таку „школу“ мало хто в громаді й знав та ніхто не звертав на неї уваги. Аж тут довідуються зі здивуванням, що в ім'я ідеї „лучення і годження для згідного співжиття“ шкільна влада получила вже обі школи в одну звичайно чисто польську, а рідше т. зв. утравістичну, настановляючи очевидно учителя польської приватної „школи“ управителем, а українського управителя деградуючи на підрядного, або — що найчастіше траплялося — переносючи його в чисто польські області, або й зовсім звільняючи з посади. Всякі протести, рекурси, жалоби та інтервенції безуспішні, бо все то сталося по приписам закону, „в ім'я згідного співжиття“ і „взаємного пошанування національних особливостей“...

Були відомі спроби стягнути „rod jeden dach“ і українські гімназії покищо у Львові, Перемишлі й Тернополі. Українські родичі, як шануючі себе повновартні громадяне, за протестували рішучо проти такої поведінки і фактичної ліквідації українського середнього шкільництва, однак... тихенько записали свої діти до тих т. зв. „утравістичних“ класів і навіть почалася вже наука. Та біда в тім, що польські родичі не бажали такої школи „rod jednym dachem“ з українськими дітьми і без великого крику не післи до тих „утравістичних“ класів ані одної своєї дитини. І на цьому на разі розбилася висока ідея пана Станіслава Грабського „лучення, а не ділення“! І... українські діти вернули до своїх українських класів.

Та ця „ідея“ не дає і далі спати вшехполюкам. І як з одного боку міністр Млодзьяновський запевняє, що страшна кризда, заподіяна українському шкільництву, буде „зовсім певно“ і „негайно“ направлена й Україні одержать своє рідне шкільництво в повних розмірах, так з другого боку „Stowio Polskie“ під такими симпатичними і вказуючими на згідне співжиття заголовками, як на прим. „Hajdamackie idealy“ (ч. 168, з 21. червня 1926 р.) — домагається рішучо скасування українських гімназій „które w tym uisawu należało złączyć z polskimi, a czego nie zrobiono“!... Який напрям возьме верх: чи теоретична декларативна заява міністра, чи практичні домагання „Stow-a Polskiego“ — покаже недалека будучність. Уявляємо собі, що цим разом українські родичі рішучіше і реальніше зреагували б на евентуальні нові посягання на права українських середніх шкіл, ніж минулого року.

Одначе — на разі — справа тут в чому іншому. Тут хочемо на часок застановитися над самою ідеєю Станіслава Грабського: „спільного співжиття“, „лучення, а не ділення“, а саме: чи таке виховання „rod jednym dachem“ з оглядів педагогічних і національних корисне і вказане. Щоб не наражатися на закид односторонності, спратимемося на саміж польські джерела. З приводу задуманого в 1903 р. був. галицьким соймом проекту утравізації шкіл присвятило „Muzeum“ орган Т. N. S. W. („Towarzystwo Nauczycieli Szkół Wyzszych“) наступну статтю, в якій рішучо висказалося проти такого експерименту.

Вправді, існують утравістичні учительські семінарії, однак що до них то „Muzeum“ пише так:

„Не можемо вводити в подробниці утравістичного улаштування учительських семінарій, бо з одного боку мусіли б ми запускатися в річ, що не надається до прикладної дискусії, а з другого боку не могли б ми оминути політики, від якої сторонимо... Зрештою така школа стала б винятком обставинах новою кісткою негодди“.

Апроф. д-р А. Курпель, вернувшись зі своєї інформаційної подо-

рожі до утравістичних шкіл за границею, мав на затайних зборах Т. N. S. W. в Кракові в днях 22 і 23. травня ц. р. основний реферат „в справі утравізму“ і висказався як найрішучіше проти такого педагогічного безглуздя.

Проф. д-р Курпель між ин. говорив:

Іван Герасимович.

*) Див.: Prof. dr. A. Kurpiel: „W sprawie utrakwizmu“ — „Muzeum“ 1904.

По широкому світі.

Франція вживає заходів, щоб одержати від американських банків велику позичку. Американський уряд не мішається в цю справу.

Італійський уряд на раді міністрів видав цілу низку розпорядків, які мають на меті змінити продукцію держави. Між ними є заборона будувати люксові доми, одчиняти нові каварні та дансінги, видавати часописи більш як на 6 сторінках і дозвіл для працьодавців збільшити час праці на одну годину.

Німецький парламент не прийняв ще остаточного рішення, як розв'язати справу відшкодування для князів. Парламент покищо продовжить до кінця року важність закону, який відкладає всі процеси в цій справі аж до часу, коли парламент прийме новий закон.

Розправа за атентат на життя Кемалі баші.

Перед трибуналом у Смирні почалася розправа проти чотирьох людей, обвинувачених за участь в атентаті на президента турецької республіки. Прокуратура закидає обвинуваченим, що 1) змагали до повалення уряду при допомозі злочини, хоч мали вони повну свободу, щоб свою шість осягнути при допомозі політичних засобів, 2) старалися викликати в краю заколот при допомозі атентату на представника турецької революції й республіки. Змовники мали 16. червня кинути в Смирні бомбу на авто Кемалі баші, а рівночасно інші змовники мали стріляти до президента з революерів. Приготоване авто мало перевозити атентатників на побережжя, а моторним човном мали відплисти на острів Хіос. Прокуратура домагається смерті на провідника змови посла Шукрі бей і поховника Авіф Абістину й інших обвинувачених. Щодо решти обвинувачених прокуратура ставить вхвалення на їх увільнення.

НОВИНКИ.

— Спогади Чикаленка частини III. (кінцеві). Адміністрація „Діло“ повідомляє отримати Вп. Передплатників, що видала вже 3 частину Спогадів Чикаленка, однак серед теперішніх скрутих часів, не можемо дати їх даром, як додаток, як попередні 2 частини. А проте, бажачи піти на зустріч нашим П. Т. передплатникам, які мають вже 2 попередні частини, рішилися ми дати за половину книгарської ціни, себто за 1:30 зол., з порученою пересилкою, 2 зол. Передплатники, що не вплатали передплати, не мають права користуватися з цієї ціни. Для нових, що припилють чвертьрічну передплату, і старих, які нічого не вишні всі три частини 7 зол.

— Обов'язок священників на Гуцульщині. Остання війна лишила

куваченій мірятися з ним?.. А навіть коли і так було, то всеж таки не встиг би прийти перед осминою.

Поліція могла його арештувати, бо мала підозріння, але за підозріння не може те його засудити. Я є переконаний, що ви, даючи судді, його звільните.

Переходжу до об'я. К о в а л и с ь к и. Біда його лежить у тому, що він мешкав на Уборі разом з іншими. Чи ж може він відповісти за це? Або чи може бути відповідальний за чужу вальку яка містила в собі набой і револьвер?

Студ. Дранчук, урядовець харчівні на Сулпінського 21, знімав під присягою, що Ковалисько 27. марта іввечерю, яку міг скінчити 3/4 8. Потім, як знаємо, був ще на вправах у Соколі на Руській вулиці. Якже можливо, щоб він був також і біля почти та виконував напад? Панове судді присяжі! Вдалося мені доказати, що крім Медведя, два інші міняючи злочину не допустилися і тому я певний, що вони будуть вашим вердиктом звільнені.

В 1889 р. відбувся в Станиславів політ. процес проти Ігната Дашинського і товаришів за державну зраду. Лапа прис. судді, вложена в більшовицьку Україну, усіх обвинувачених звільнила і потім усіх їх сердечо вбила.

Панове! Історія повторюється. І Ваш вердикт запише історію. І Ваші імена і Ваш вердикт буде мати поважні наслідки, бо стане дорожчим для тих міліонів, які в цій хвилі на Вас глядять: Чи між двома народами має йти далі боротьба на життя й смерть, чи навпаки — на шляху майбутнього тих двох народів має і мусить ситити зоря волі, свободи, взаємної пошани і толеранції? Маю довіру до Вашого політичного розуму, до Вашого почуття справедливості і сподіюся, що Ви, панове судді, оцінюючи соціально-аналітично доказового поступування, всі Вам поставлені питання щодо моїх клієнтів — заперечите!

Після д-ра Волошичка забрав слово третій оборонець, д-р Степан Шухевич. Його промова обмежувалася переважно тільки в збиранні доказів вини своїх клієнтів. Залишаючись, звання психології і докладний розбір кожного закиду — ось прикмети тої зразкової під оглядом правничим оборони. Ще однією характеристикою промов д-ра Шухевича є те, що він ніколи не попадає в патос ні не гордиться, а задержує все спокій і зрівноваження.

Промова д-ра Ст. Шухевича.

Панове судді присяжі! Мої товариші! докладно обговорили те підлого, на якому виріс цей політичний процес. Тому я буду говорити тільки про те, що відноситься до злочинів, закінчених моїми клієнтами.

Акт обвинувачення проти них опирається на їхні признання у поліції і на збираніх поліц. урядовцях.

Історія вимушених признань не нова. Вже ємиський історик Курцій Руф згадує про таке вимушення. Шімоні донесли Олександрові Македонському, що на нього плетуться змова. На чолі змови стоїть його заслужений полководець Парменій. Олександр наказав арештувати Парменієвого сина — Філоста і цей на муках знімає, що воно є правдою. Показав на свого батька і на свого приятеля Каліста.

Всіх їх страчено, а пізніше виванлося, що все те вигадка. Мучений хлопець не витримав і показав навіть на рідного батька і на найближчого товариша.

Другий приклад: за злочин убийства арештовано в 1895 р. одного чоловіка. На нього було сильне підозріння, а тимчасом 11 людей згодилось до суду і сказало, що це не він, а вони доконали злочину.

Третій приклад: Арештовано батька під замітом убийства своєї дочки. Батько признався до вини, його засудили, а дочка опісля знайшлася. Вона тільки відійшла була з дому від батька.

З того бачимо, що не тільки признання, але навіть і збирані свідка не може ще бути певним доказом вини. (Тут оборонець цитує твори різних учених правників, між ними й през. Червінського, на піддержку своїх доказів).

На підставі самого признання суд ще не може засудити, тим більше, коли те признання вимушене.

Об'я. Дубаневич, справджений до суду, зараз на вступі заявив, що його три переслухували на поліції біто. Певних свідків на це не маємо, бо... поліція при переслуханні не бере їх.

П. прокуратор каже, що Ясінського і Чаславського били, а вони не призналися. Чому признався Дубаневич? Мої панове! Не кожний однаково реагує на побиття.

Я Вас не хочу засуджувати, я Вас хочу переконати доказами не тільки своїми, але й словами визначних правників та знавців людської душі. Один з таких знавців Достоевський у своїм творі „Вина і кара“ вказує, скільки вартє нераз признання до злочину. Адже там малює признається до вбивства, хоч цього не зробив.

Мойому клієнтові закидається 58 пар, себто головну зраду. Закид опирається на конфіденціальні відомості. Закон каже дуже обережно ставити ся до анонімів, до анонімів писаних. А щож доперва до анонімів слів, якими є конфіденціальні відомості?

Дубаневич ніде не признався до того, що належить до організації, а все, що проти нього є, це тільки позначки.

П. прокуратор казав, що тільки сам Дубаневич розбивав касу, бо до „Бормашини“ більше як один чоловік не потрібний. Признаюся, я ще кас не розбивав і не знаю, кільки там треба людей, але як признає Дубаневич, при тім був йому помічник той „третій“, якийсь Качмар чи Дасилчух. Він тільки поливав сверлику оливою і він пізніше показував заляжені руки поліційштові.

Дубаневич признався до конфіскації грошей з долінської каси. Але не для себе. Вимагає, п. судді, з параграфу слова „для власної користі“, а тоді можете параграф про крадіж приложити і до нього. Кодекс наш старий, він не знає конфіскації гроша для вищих цілей. Але кодекс той не є вічний, бо: „Со парівей зматі, то зматі обесні“.

Щодо звинувачення поліційштов, то справа теж не так зовсім представляється, як дається п. прокураторові.

П. прокуратор жалував тут, жалувал дуже поліційштов. Панове судді! Те, що поліційштов більше паде, то на це нема рази. Це вже такий факт, як лікар, військовий чи священник. І Ви не можете керуватися тут чуттям і серцем, але розумом і мозком.

Свідки, які тут знімали, були слухані в поліції ще перед Дубаневичем і вимушення знімає від нього могло вже йти по певній лінії.

Свідок Конкольник знімає тут, що знає Дубаневича. Конкольник, старець 61-літній, члївничник, заспаний і змучений, міг би пізнати Дубаневича на 120 кроків? Бо коли він бачив Дубаневича в почечальні, то бачив його лише малу хвилюку і то звернувши увагу спеціально на руки (описував їх докладно). Далше він подає, що Дубаневич був у темній убранні, а тимчасом один свідок поліційштов знімає, що Дубаневич був у тому часі далеко від стації і в світлі убранні.

Всі члїви стверджують, що змисли людей змучених є ослаблені. Так само змісли і п. Конкольника мусіли бути ослаблені.

(Після того оборонець переходить усі точки закидів що до вбивства поліційштов і на підставі психологічних спостережень і фактичних даних збиває їх. Докази на те що Дубаневич убив поліційштов нема ніяких, а за те фактом є, що Дуб. утік з Медведом лісами до Рахнів, де його бачив один мужик. Цей мужик знімає, що Дуб. був убранний у гумовий плащ, жовті черевки і ясне одіння. Зовсім значить ніяких, як не твердить св. Конкольник).

Панове судді! Конкольник знімає перший раз, що Дубаневич є подібний до цього, який стріляв до под. Громади. Подібність це не те саме, що ідентичність.

(Тут знову цитує оборонець думки славних кримінологів і психістрів, м. н. Ганса Гросса на доказ, як часто до цього робиться помилка).

Але колиб і ви повірили — продовжує промовець — в те, що Дубаневич стріляв, то ніяким чином нема тут бесід про намірене вбивство. Своєю часу аломник Галіч, утікаючи з в'язниці убив двох поліційштов, чи це було намірене вбивство? Він же боронився тільки перед аломленням.

А чи зблизика чи задалека падають стріли, це для справи байдуже.

Були тут судові знанні і ствердили різні річі. Я смію квестіонувати їхній осуд, а то не на основі своїх думок, але на основі визначних поглядів у тій ділянці.

Дубаневичеві грозить кара смерті, на випадок, як ви признаєте його злочин. П. прокуратор говорив тут про амністію. Але ваша совість не може числитися з нею! Далі п. прокуратор сказав, що ще ніхто з Українців не згинув за політ. злочин. Панове! Нас тут є двох, які були при виконанні карі смерті і дозволяють мені про це не згадувати.

Щодо другого мого клієнта Стефанишина, то він погнав сюди так, як Степка Кутерного в авто (розказує анекдоту про те, як бідного Степку взяли розбавлені пани ненадійно на авто і повезли на прохід). Стефанишин не має ніяких доказів проти себе. В ніякому нападї участі не брав і до ніякої організації не належав. Тому його звільнення вважаю за певне.

Те саме відноситься і до Шумського. Він таки зовсім не затяг чого погнав сюди і певно буде звільнений не 12 а 13 голосами, бо й п. прокуратор віддасть за них свій голос.

П. прокуратор у своїй промові сказав: Над Дубаневичем значайний суд мусів би застановитися, бо там треба мотивів учинку, а там їх не треба. Але я кажу, що лашими мотивами є справедливості і ще раз справедливості...

ОПОВІСТКИ.

Український Театр Ляльок Галактиона Чілки і Пеле:

Львів, субота 3. липня „Вертеп наших днів“.

Біорка, неділя 4. липня „Вертеп наших днів“.

Ходорів, понеділок 5. липня „Вертеп наших днів“.

Ходорів, вівторок 6. липня „Маскарада“.

Бурштин, середа, 7. липня „Вертеп наших днів“.

Бурштин, четвер 8. липня „Маскарада“.

2049 2-2

До всіх комітетів для свят Франка в краю! Краєвий Комітет визнає всі провінційні комітети до негайного вивизування рахунків за наліпки. Комітет

СПОГАДИ ЧИКАЛЕНКА III Частина

(кінець) ВЖЕ ПОЯВИЛИСЯ.

Набути можна в Українських Книгарнях у Львові і Адміністрації „Діло“, Львів, Ринок 10/11. Книгарняна ціна 3 зол. Всі три часті разом 8 зол.

КУПЕЛЕВЕ „ПІДЛЮТЕ“ 700 м. понад рівень моря

Заведення Лімницею, серед найбогатшої в лісі околиці Горганів. — Купелі горі в Карпатах над Лімницею, серед соняшні і купелі в Лімниці, вода мінеральна до пиття, чі з мінеральною водою, купелі соняшні і купелі в Лімниці, вода мінеральна до пиття, реставрація в місці, на лікарське поручення, яриний харч і жентія. Лічення по звичайним лікарів: ревматичне запалення сугавів і м'язів, іскіас, позапальні стани жіночих недуг, туберкульоза залозів і костей, кривуха, малокровія, катарі шлунка і кишок, та камінів мочевих доріг і недуг ниркової матерії. — Купелевий сезон від 15. травня. Ціни в першій і третій сезони нижчі. — Замовлення на адресу: Купелеве Заведення Підлюте, пошта Перегінсько, залізнична стація Брошнів на лінії Стрий-Станиславів. 3-6

вложив у друк і розсильку тих наліпок великі гроші, а — на жаль — не всі провінційні комітети вважають за свій обов'язок точно присилати гроші за розпродані наліпки і тим наразжують Краєвий Комітет на великі втрати. Краєвий Комітет пригадує також, що на складі є ще багато вибору з творів І. Франка п. н. „Пісня і Праця“. В ювілейному році при нагоді свят слід би зайнятися рольпортажем тої книжки тим більше, що вона не дорога, а дохід з неї призначений на будову надгробника на могилі Поета.

В цю неділю (4-го) в день Празника Найсв. Бахаристі відправиться в храмі Преображення св. Спаса Архїер. Св. Божа в год. 530-ро. Після Богослуження, коло год. 10-тої, відбудеться торжественний похід до чотирьох престолів на Ринок. На це церковно-народне святкування проситься всі наші інституції і товариства прийти кооперативно, а всіх вірних Львова і доохресних сіл явитися на Богослуження і до походу. — Від Управи храма св. Спаса: Садовський, настоятель.

Подається до відома всім технікам і тим абсолютентам, які задумують поступити на львівську політехніку, що в часі фєрїї всякі інформації про студії та умовини прожитку дає канцелярія кооп. „Основа“. Письменню (за залученням значків на відплату) слід звертатися на адресу: Іван Сидорів, вул. Городецька ч. 131. V. брама, особисто кожної суботи від год. 12-13 в канцелярії „Основа“ в Академічному Домі при вул. Сулпінського ч. 21. Рівночасно звертаємо увагу тов. абсолютентів, що в програмі кваліфікаційних іспитів на I. рік зайшли значні зміни. Техніки, що бажають слїдуєчого року користуватися мешканням в Академічному Домі візьмуть теж участь у збірках на фонд Академічного Дому, які переводитиме по повітках Студентська Громада. — Управа кооп. „Основа“.

Замість віни на могилу Батька, бл. п. д-ра Івана Франка складають Діти 63 зол. на „Рідну Школу“. Шановним Жертводавцям ширю дякує Головна Управа УПТ-ва. 9 1-1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

СЛУЖБА БОЖА, на мішаний хор Яро-славенка, легкого укладу, партитура з голосами за 10 зол. до набуття у всіх книгарнях. 1839 8-10

В ОДУКАЦІЙНІ Наукові Курси „Освіта“ (затверджені Кураторією О.Ш.Л.) приймають вписи на новий шкільний рік 1925/26 на: 1) Курс матуральний гімназійний (всілякого типу) також матуральний семінарійний курс. 2) Курс з обсягу 6 і 4 клас гімназійних. 3) Курс чужинних язиків. На курсах „Освіта“ вчать найліпші гімназійні професори через 5-6 годин денно. Інформації і вписи щоденно від 12-1 і від 5-6 в секретаріаті курсів Львів, Милковського 11. Інститут Падеревського. 1983 3-4

СОНЯШНУ, гарну комкату винайму на час фєрїї. Зголошення під „Соняшнє“ до Адміністрації. 2042 2-2

АДВОКАТСЬКУ канцелярію в Монастириськах зі значним доходом міг би відкрити адвокат-Українець, який займає би освітнім рухом повіту. Інформації уділяє Народна Організація, Монастириська. 2045 2-2

ПОВІТОВА торговельна Спілка в Підгайцях приймає негайно солідного управителя обзнакомленого з веденням книг і складу споживчої міської кооперативної. Подання з референційми і уславнями вносити на руки голови Надзірної Ради, п. Степана Левницького, нотаря в Підгайцях. 2047 2-2

ІСПИТОВАНИЙ дж-дирігент з добрими свідченнями, свідомий і ширий працівник по всіх культурно-освітніх товариствах, послідовний власну, великого і ріжнородного змісту музикальну і хоральну бібліотеку, приймає негайно посаду дяка-управителя церковного і народного хору в місті або на селі, де буде міг дістати до ужитку кілька моргів поля і мешкання. Михайло Волощакевич, Гребенів, п. Селіська біля Рави руської. 2 1-2

У НЕВАЖНЮЮ вкрадену військову книгу, виставлену в П. К. У. Стрий. Іван Конюх. 8 1-2

КУПЛЮ або винаймаю склеп коринний або тільки сам льокаль, есентуально приступно до спілки з сумою 350 дол. в однім зі східно-галицьких або волинських міст. І. Гречанівський, Гребенів, Куликів. 3 1-1

СТУДЕНТ техніки в Данцігу пошукує на час фєрїї лекції з математики і фізики. Зголошення до Редакції під „Математик“. 117 1-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає

Дентистичне заведення д-ра Шимона Раппалорта Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/11.

Плюмбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провінцій полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям та студентам значна знижка та полєкції в сплатах. 2024 3-5

Св. Василіянки у Львові вул. Зиблівецька 30

відкривають з днем 10. липня ц. р.

ОДНОМІСЯЧНИЙ КУРС РУЧНОГО ТРИКОТАРСТВА

Наука на курсі буде відбуватися кожного дня пополудні від 3-7. Зголошення приймає і близькі інформації 2040 уділяє Ігуменат Монастиря. 3-3

ЦЕНТР МІСТА

Львів, пл. Марійська 5.

Реставрація Й. МАНГА

КОНЦЕРТ

ВІЙСЬКОВОЇ ОРХЕСТРИ

19. п. п.

В ГОРОДІ

Saxafon Jazz-Band.

Фамілійний данцінг.

ОБІДИ - ВЕЧЕРІ - СНІДАННЯ

Ціни не підвищені!

Комітет будови Кружка УПТ-ва в Дрогобичі звертається з просьбою до всіх товариств міста і повіту і до всіх Шановних Громадян, щоби склали жертви, призначені на будову, о скільки до тепер не зложили, в касі Народного Дому і вписували там свої назвища на грамоті і у пропам'ятній книзі. Д-р Ільницький, голова комітету будови. 6 6 1-1

Подяка.

Комітет будови Кружка УПТ-ва в Дрогобичі складає ширю подяку Всч. Священству, всім Ха. Товариствам міста і повіту і всім Шановним Громадянам за участь в святі закладіння угодного каміня під домілку Рідної Школи, дякує сердечно всім Вп. Жертводавцям за жертви, зложені на будову в сумі 6.700 зол. і 109 ам. доларів, зокрема дякує дуже Вп. п. Криський з Унятич за пожертвоване дерево до покриття будови дахом.

Д-р Ільницький, голова комітету будови. 6а 1-1

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в край 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Програма праць соймової сесії.

Постанови конвенту сеніорів. — Внесення на розв'язання сойму буде останнє. — Сесія сойму скінчиться у серпні. — Денний порядок засідання сойму 5. ч. м. — Самоврядні закони в адміністраційній комісії.

Варшава, 2. липня 1926 р.

Вчора відбувся конвент сеніорів сойму, на якому обговорювано програму і календар теперішньої сойм. сесії. Марш. сойму Ратай запропонував, аби сойм перед феріями поладнав справу зміни конституції, анесення на розв'язання сойму і проєкти самоврядних законів, на що представники клубів погодилися. Дня 5. і 6. ч. м. буде перше читання урядового проєкту про зміну конституції згідно з внесеннями посольських клубів, після чого проєкт відішлють до комісії. Друге читання того проєкту повинно відбутися 12. липня. Опісля ухвалено, що около 20. липня сойм приступить до поладнання самоврядних законів і зміни виборчої ординації до сойму й сенату, а потім приступить до поладнання найпильніших справ. Внесення на розв'язання сойму буде розглядатися як останнє. Теперішня сесія сойму повинна скінчитися в перших днях серпня.

На денний порядок найближчого засідання сойму, визначеного на понеділок 5. липня, є між ин. такі справи: третє читання проєкту закону, що змінює 112 ст. закону про академічні школи, третє читання проєкту закону про податки від льокалів, третє читання урядового проєкту судово-карного закону, справоздання бюджетової комісії про проєкт закону на зяттягнення позички в Зєднених Державах і перше читання проєкту закону, що змінює і доповнює конституцію.

На нинішньому засіданні сойм. адміністраційної комісії пос. Яремич (Білорусин) домагався реасумції другого читання проєкту самоврядного закону про сільські громади, що його ухвалила комісія на попередньому засіданні на протязі 5 хвилин. З цього приводу прийшло до живої виміни думок між головою комісії пос. Путєком і послами Грінбавмом та Яремичем. Оба ці посли зголосили відклик до регуляційної комісії і до маршалка.

Потім приступлено до подрібної дискусії над проєктом закону про міські громади. Ухвалено, що Львів буде мати 100 радних. Активне виборче право прислугуватиме кожному після покінчення 21. року життя. Широка дискусія розвинулася над тими точками проєкту, що вимагають для кандидатів на радних знання польської мови. По промовах пос. Яремича, Грінбавма, Шиппера, Тугута, Підгірського (Український Клуб) і Бєднарчика прийнято більшістю голосів внесення на счеркнення уступу про язикові умови, а вибіральність до міських рад узалежнено від покінчення 25. р. життя.

З життя наших установ.

Загальні Збори Краєвого Товариства Кредитного.

Краєве Т-во Кредитове, кооператива з обмеженою порукою у Львові — відома в нас загально з давніших часів під назвою „Т-во українських священиків і урядників“ — відбуло чергові загальні збори для 29. червня ч. р. в залі „Сокола-Батька“. Товариство це волило сильне і має новачка

майно, тому на дивно, що вже другий рік йде на нього інтензивний наступ деяких крутків, чи краще гуртків споміж нашого громадянства в напрямі його опанування. Що так воно є, на це вказували минулорічні, а потвердили ще й цього річ збори.

На зборах було багато селян львівського повіту. Селяне нарікали на те, що дістають позички в доларах, що такі позички для них незвичайно важкі і т. д. Річ це загально відома та загально зрозуміла. Незрозумілі вони для селян і це зовсім природне явище. Селянеж ні не підготовані до цього, щоби розуміти нинішнє важке господарське лихоліття, ні не мають даних на те, щоби визнаватися ще й у важких умовах наших кредитових установ. Селяне живуть передвоєнними споминами про легкий кредит, а крім того вказують на деякі польські банки, що дають Полькам не доларові, але золотові кредити. Вони не хочуть і знати про те, що українські кредитові установи не користуються золотовими кредитами польської держави і тому не можуть собі позволити на уділювання золотових позичок. Не помагали нічого пояснення про те, що Краєве Т-во Кредитове черпає свої фонди з вкладок, а вкладки складають люди в доларах, бо хочуть мати забезпечення своїх ошадностей у певній, постійній валюті. Все це присутніх селян не переконувало. Вони були опановані незрозумілим духом опозиції до всього. Ніякі вяснення на них не ділали.

Та це всеж, як сказано, боляк до деякої міри зрозуміле, бо від селян не можна вимагати знання економі та орієнтації в нинішніх складних господарських, а зокрема кредитових відносинах. Натомість цілком незрозумілим було те, що деякі патентовані інтелігенти, а навіть такі споміж них, що в економіці дуже добре взнаються, використовували такий настрій селян для своїх невідомих, але на всякий випадок більше зближених до особистих, чи „кличових“, ніж до загально-громадських цілей. Замість дати зібраним селянам пояснення, вони своїми виступами справу це запутували та доливали штучно і тенденційно оливи до вогню. Було аражіння, що між селянами вони вже заздалегідь вели якусь роботу, пускали сім'їні наскрізь демагогічного характеру та бажали за всяку ціну провести до Надзірної Ради „своїх людей“.

Це стало видним при виборах нових членів Надзірної Ради на місце вильосованих. Та всеж їхня робота не повелася, чи краще не дала тих наслідків, на які вони надіялися.

Слід замітити, що на зборах виступали і деякі політичні приятелі Брили, як наприклад відомий агітатор Лотинь. Дивним дивом виступи прихильників Брили дуже гармонізували з виступами деяких наших патентованих інтелігентів.

Треба нам дійсно зужити багато праці та енергії на те, щоби не тільки не допускати, але геть глати в наших економічних установах устку безвідповідальну демагогію таї безоглядно з нею боротися.

З судової салі.

За „державну зраду“.

Перемишль, 1. липня 1926.

В середу зачалася перед трибуналом суду присяжних розправа проти 8 молодих студентів і робітників: Мик. і Вол. Цока, Біляка, Турчака, Каразуба, Шура, Татуха і Кушчи, обвинувачених за державну зраду (§ 58) і за злочин обиди релігії (§ 122). Обвинувачує прок. Прохаска, боронить адвокат д-р В. Загайкевич і ин.

Обвинуваченим закидають: „конспіраційні“ тайні збори на Замку і поширювання комуністичних летючок. Обвинувачені відкидають свої звинувачення, зложені на поліції під примусом.

Біржа.

Гроші.

На девізовій біржі даліше тенденція значно знижкова. Рішачий вплив на курс долара має тепер банк Польський, який щодня обнижує курс на кільканацять точок. Посідачі позбуваються за всяку ціну доларів. Банк Польський платив 2. липня за долара 9.40, а за девіз 9.50. На приватній біржі платили за долара 9.30 і поступенно обнижували курс до 9.30 при знижковій тенденції. Канадійський долар 9.15—9.12.

Збіжжя.

Пшениця біла 40.30—41.50, пшениця червона 42.75—43.75, жито 25.75—26.75, ячмінь боований 27.25—28.25, овес 31—32.

Поширюючи клич: „Свій до свого“ і здійснюючи „розбудову нашого економічного життя“, стаємо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого Громадянства. Бажаємо тільки, щоб пересвідчилося, що в своїй установі одержить товар якнайліпший і по приступних цінах. Річ зовсім природна, бо

Кр. Мол. „НАСЛОВИЗ“ в Стрию Союз

зі своїми складами у Львові, Стрию, Станиславові, Самборі, Перемишлі і Зелемні є великим підприємством та побирає товар з першої руки, вироблений під доглядом союзних техніків. 1866 11—15

По засуді.

Львів, 3. липня 1926.

Теперішній уряд Бартля заповів недавно новий курс політики у відношенні до національних меншостей. В чім суть нового курсу?

Національні меншости мають дістати повноту горожанських прав згідно з постановами обов'язуючої польської конституції. Таким поставленням справи уряд Бартля авторитетно ствердив, що дотепер постанови польської конституції не обов'язували в відношенні до національних меншостей ніякого попереднього польського уряду. Національні меншости, а на ділі територіяльні більшости українсько-го і білоруського населення цілих сім літ були позбавлені права користуватися обов'язуючою конституцією, були позбавлені всяких конституційних гарантій, хоч примушені були виконувати всі обов'язки супроти польської держави.

Це авторитетне признание уряду ми навели тому, щоби тим краще унаглядити настрої та почування всіх тих т. зв. меншостей.

Свідома порушування і ломання конституційних гарантій у відношенні до національних меншостей польська державна влада була і тепер є ще більше свідома того, що національні меншости не носять у своїх серцях приємних і благородно-ніжних почувань до тої влади, до того режиму.

Кавав прокуратор, що польський суд не засудив ще політичного в'язня на смерть. — На те відповів один з оборонців, що був з обов'язку присутним при виконанні за суду на смерть саме у Львові і на політичних Українцях.

Скільки гіпокризії, скільки нещипости в усіх тих декламаціях польських „ліберальних“ і „демократичних“ чинників про їх добру волю, про їх готовість на... зміну політики відносно національних меншостей! Де кум, а де коровай! Де ті заяви, а де вчинки? Що теорія, а що сіра буденщина? Теоретично повнота прав для Українців навіть у конституції, а не то в деклараціях, а практично танеш воюючого, сліпого шовінізму, шовінізму повного ненависти, нетерпимости і запалу до нищення. А над усім тим прокураторський знаменитий вислів, що має повести ріжницю між великим польським минулим і немилим йому українським теперішнім: „Si duo iacunt idem, non est idem“. Вислів це безперечно історичний і педагогічний для нас і для цілих українських поколінь.

З. М.

Щош благодатей—у проєктах...

Права про газетні інформації щодо діяльності уряду дотично України.

(Від власного кореспондента.)

Варшава, 30. червня 1926.

(К-н). Досі справами „національних меншостей“ займалася окрема секція при політичному комітеті ради міністрів. Фактично ця секція була фіктивною і лише „теоретично“ користувалася вона порадами „фахівців“, існуючих при секції. Нинішній уряд скасував цю секцію і переніс усі принципиальні справи польської національної політики до міністерства внутрішніх справ. Отже при м-стві внутрішніх справ існує тепер „комісія фахівців“ (rzeczoznawców), яку скликає на наради міністр внутрішніх справ і яка радить тоді під його головуванням. До тої комісії належать нині пп. Леон Васильєвський, д-р Леон Левенгерц і Заєржовський—про яких писалося уже не раз — слова уряду та директор президентської канцелярії м-ства внутрішніх справ Заєржовський.

З цілком певного джерела довідуємося, що ця комісія радила кілька днів ще в першій половині травня і виготовила тоді об'ємистий матеріал, що обіймає нові — так мовити — напрямні польської національної політики. Отже вислід комісії не має рішеннячого значіння, а творить лише матеріал під дискусію на раді міністрів. Всі вістки, які досі подавала уривчато польська преса про різні реформаторські заміри уряду дотично нац. меншостей торкаються виключно лише протоколів цієї комісії.

Про якунебудь автономію для українських земель комісія нічого не говорить. Вона пропонує лише певні конкретні уступки в політичній, культурно-освітній та господарській царині, при чому політичні справи торкаються компетенції м-ства внутрішніх справ і зводяться головню до реорганізаційних замірів того міністерства на полі адміністрації. З того, що взагалі пропонує комісія, можна зазначити такі „благодаті“: політичну амністію для української еміграції з уможливленням їй повороту до краю; скасування принципу двоязичної школи і повернення в українсько-білоруській шкільництві стану посідання з часу до-плебісцитового; український університет у Львові; громадські вибори та усунення всіх наданих комісарів; переведення земельної реформи з виключенням колонізації; субсидіювання економічних інституцій і т. д.

Реформи, які плянує м-ство внутрішніх справ, від яких ніби то в першій мірі вииграють „креси“, полягають на децентралізації адміністративного апарату, себто на наділенню місцевих органів влади ширшими правами, так, що багато справ, залежних нині від міністерства, буде залежати в останній інстанції від староства чи воєводства, нпр. право громадянства. Коли Ваш кореспондент спитав шан. інформатора, від якого довідався про ці подробиці, — чи в такому разі і так самовладні місцеві кадики не стануть повинні самодержавними, отже чи така реформа не відібеться ще гірше на спині населення, він дістав відповідь, що міністерство даватиме точні вказівки—яких давати досі не мало фізичної змоги—і буде гостро стежити за виконанням тих вказівок, а в разі злобної інтерпретації та самовільного відхилення від них місцевих органів — вставлятиме „сильною рукою“. Міністерство має взагалі переіменуватися в найвищий орган дорадний і контрольний. Зпоміж конкретних реформ в обсягу м-ства внутр. справ названо мені недалеке скасування всіх відділів політичної поліції; департамент політ. поліції знаходиться в Лівідзії, а його справи переходять частинно до політ. департаменту, частинно до кримінальної поліції. На скромний сумнів Вашого кореспондента, чи не воскреснуть всілякі безсмертні дефензиви під якоюсь

іншою фірмою — було рішуче заперечення.

Як згадано, проєкт „комісії фахівців“ був готовий уже в першій половині червня і мав піти на одне з найближчих засідань ради міністрів. Плянувано теж саме якусь енуціяцію уряду. Заходить тут лише маленьке „але“... Але в міжчасі до уряду ввійшли деякі нові міністри з реакційного табору, як нпр. хадек Ромоцький, Рачинський „з о-бозу заховавчого“ (делікатна термінологія львівської преси!), „грабщик“ (співробітник Вл. Грабського) Кіртнер і Станевич, що вже заповідає „наділення землею кол. добровольців польської армії, що походять зі східних земель...“ А при тім: м-ство освіти все ще світить провізорею, яка не відома чим скінчиться (має скінчитися в біжучому тижні). Отже ще грубе питання, як поодинокі міністри поставляться до проєктів комісії, що зачеплюють їх

ресорти і як у шлості кабінет п. Бартля глядітиме на більше ніж скромні проєкти благодатей з кузні міністра Млодзяновського.

Характеристичним причинком до „меншостевої політики“ уряду може служити факт, що прем'єр Бартель усе ще „не має часу“ зазнати з працею та аргументами згаданої комісії і відволіється свідомістю, що „Млодзяновський певне щось-там робить“ — як висловився буквально на останній пресовій конференції...

Отже прочитавши проєкти всяких благ — нехай не огортає тебе, читачу, оптимізм. Бо можеш ще завестися у своїй наївній вірі і надії, так основно, як завелися всі ті — на щастя нечисленні либонь — наївні віруючі в реальність гасла „територіальної автономії“, голошеної ще недавно від свята всілякими польськими реформаторами, гасла нині вже покійного.

На теперішній сезон
по знижених цінах по знижених цінах
вибагливе білля мужське, купелеві мужські і жіночі трикоти, подорожні валізи, фіброві оригінально-шведські, гумові і імпрегновані плащі поручають 1799 13-20

ГУРСКИ І ВІТЕК Львів, пл. Марійська 5.

Українське народне учительство.

З приводу Загальних Зборів „Взаємної Помочі“.

З огляду на зїзд українського народнього вчителства, що відбувається у Львові з нагоди загальних зборів Товариства „Взаємна Поміч Українського Учителства“, не від річи буде кинути жмут світла на цифровий стан українського вчителства в шкільному році 1925/6 на території львівської шкільної кураторії (треох східно-галицьких воєвідств). Це потрібне учительству з огляду на тактику, якої має держатися станова вчителська організація у відношенні до шкільної влади і станових організацій у краю й поза його межами, як також для українського політичного проводу, що вирішує тактику й методи боротьби для здобуття належних нам прав на полі українського шкільництва.

Нижче подаємо процентове зіставлення українського народнього учительства в повітах Східної Галичини в р. 1925 в регресивному порядку враз з прирівнянням до гр.-кат. населення даного повіту.

Повіт	Учителів-люк (Українців)	Процентове число гр.-кат. населення ¹⁾
1. Турка	51'6 (60'9)	80'2
2. Городенка	50	78'1
3. Косів	49'8 (58'8)	83'3
4. Долина	48'1	75'8
5. Богородчан	48'3	83'5
6. Сколе	45	77'4
7. Яворів	44'7 (57'2)	79
8. Калуш	44'3	80'7
9. Надвірня	42'3 (52'9)	74
10. Бережани	40'4	61'9
11. Рава Руска	40'3	70'1
12. Підгайні	39	65'5
13. Зборів	38'5	70'5
14. Снятин	37	70'8
15. Любачів	37	52'4
16. Печеніжин	36'6 (53'5)	87'4
17. Стрий Самбір	36'3	74'4
18. Рогатин	34'2	71'5
19. Стрий	32	61
20. Жовква	32	73
21. Самбір	31'5	60'9
22. Жидачів	31'4	75'7
23. Сокаль	31'3	65'5
24. Коломия	30'7	61'9
25. Дрогобич	30'3	59'6
26. Золочів	30'5	62'6
27. Заліщики	31	71'2
28. Збараж	29'8	70'5
29. Радеків	28'8 (34)	63
30. Камінька Струм.	28'4 (41)	60'8
31. Мостиска	27'4	59'8

¹⁾ На основі брошури: Spis szkół i nauczycieli w okręgu szkolnym lwowskim — organizacja Związek Lehoert, Lwów 1926.

²⁾ Цифри гр.-кат. населення взято з праці: A. Kępczyński i K. Knapiecki: Statystyka Polaki, Kraków 1913, стор. 58, бо найвища статистика неповна тому, що українське населення абсентувалося при переписуванні перепису.

³⁾ В клямках відсоток з 1912 р.

32. Бібрка	27'4	69'5
33. Броди	26'6	62'4
34. Борщів	25 (35'5)	68
35. Перемишляни	25 (34)	62'3
36. Тернопіль	25	51'5
37. Рудки	25	63'5
38. Ліско	24'8	70'3
39. Станіславів	23'6	57'5
40. Тернопіль	23'5 (33'5)	83'5
41. Бучач	23	85'9
42. Львів-повіт	20'5 (29'8)	43'8
43. Перемишль	20'2	50
44. Гусатин	20	60'7
45. Товмач	18'8 (30)	73'1
46. Сянік	18'5	50'3
47. Чортків	17'3 (29'3)	61'4
48. Добромил	16'5 (26)	63'9
49. Ярослав	14'8	39'6
50. Городок Ягидл.	12'8	66'2
51. Скалат	11 (25)	50'3
52. Львів-місто	2'8	19'1

З повищого зіставлення бачимо, що українське вчителство має незначну перевагу над польським лише в одному турчанському повіті, а в переважній більшості повітів знаходиться в разячій меншості. Далше з отсей табелі виходить, що число українського вчителства не відповідає ні в одному повіті числу гр.-кат. населення. Коли зважитися, що з початком цього року переведено редукції учительських сил і що жертвою тих редукцій впади передовсім Українці, то цей відсоток українського вчителства випаде ще меншим. Так н. пр. в турчанському повіті шк. пов. інспектор зредукував і призначив до редукції 4 українські сили, тож число українських і польських сил є й там майже однакове (61 українських і 60 польських сил).

З цієї табелі бачимо також, що для українських учительських сил в нашому краю (не говорячи вже про північно-західні українські землі), є ще дуже багато місця. На області шкільної львівської кураторії в трьох воєвідствах: львівському, станіславському й тернопільському є по народности: 8.684 польського, 2.906 українського і 323 жидівського вчителства народних публичних шкіл. Число українського вчителства в Галичині вносить отже заледви неповних 25 відсотків, коли відсоток українського населення в найгіршому разі вагається між числом 64 і 70. А що українську дітвору повинен учити й виховувати лише український учитель, то на області самої тільки львівської кураторії могло би й повинно би знайти приміщення понад 5.000 (пять тисяч) українських кандидатів учительського звання.

Треба зазначити, що повітові шк.

ради не приймають в останніх роках з Українців майже нікого до служби. У львівському повіті навіть в минулому році прийнято кілька польських сил, коли містим за останні чотири роки прийнято — і то по великих коровадах — лише один у-одніську українську силу! В наслідок того зменшається в Галичині постійно число українського вчителства. Так прим. в яворівському повіті число українського вчителства змаліло з 57'2 проц. на 44'7 проц., у печеніжинському — з 53'5 на 36'6 проц., в камінецькому — з 41 на 28'4 проц., в борщівському — з 36'5 на 25 проц., в товмачському — з 30 на 18'7 проц., в чортківському — з 29'3 на 17'3 проц., в скалатському — з 25 на 11 проц. і в тому темлі дальше.

Слід іще ствердити, що шкільна влада старается не допускати українського вчителства до повітових міст. Нема ні одної української учит. сили: в Добромилі, Городку Ягидл., Коросні, Раві Руській, Рудках, Печеніжині, Гусатині, Перемишлянах, Зборові. Одну українську учительську силу залишено в ось таких містах: Бібрка, Ліско, Мостиска, Сянік, Борщів, Броди, Бережани, Камінька Стр., Скалат, Заліщики.

Сумний є стан українського вчителства під оглядом цифровим, ще сумнішим починає він ставати з причини страшних репресій також і з морального боку. Нічого отже дивного, що з учительських кругів підносяться постійно голоси в сторону українського політичного проводу. „Рятуйте нас, бо ми як стан загинемо! Загинемо тут у краю, загинемо на території корінної Польщі, де нас є до тисячки“. І сипляться докори на адресу політичних партій, які — мовляв — нічого не роблять для рятунку українського стану.

Тому як шкільний референт Центрального Комітету Українського Нац. Дем. Об'єднання подаю українському вчителству ось що до відома: нема майже ніодного засідання Центрального Комітету і його езекутиви, на якому не обговорювано би положення українського шкільництва і тісно з ним зв'язаного українського вчителства. Не поминено ні одного способу, якби порушити мартирологію українського вчителства як у краю, так і поза його межами. Не було майже ні одного з соток уладжених віч, на якому обов'язково не порушувало би справи української школи й вчителства. Скаже може дехто, що без результатів. Я думаю інакше, бо в цей спосіб урятували ми ще це, що в дану хвилину існує. Не будь названих заходів, справа представлялася би куди гірше. Але що інше є обороняти стан посідання, а зовсім інше здебувати належні права для українського вчителства.

Наша мета на шкільному полі: українську дітвору вчити і виховувати український учитель, надзир над українським шкільництвом спочиває в руках українського народу. Не занедбуючи оборони стану посідання, в чім повинна співділати гідно і станова організація, У. Н. Д. О. має на оці осягнення основної, вище наведеної мети також у відношенні до українського вчителства. Для здобуття тої мети мусимо змобілізувати всі свої сили й енергію. Вирішення основної нашої мети дасться досягнути вкупі з вирішенням інших основних справ при повному політичному визволенні нашого народу. Без того пусті були би всякі заходи партійного проводу в поодиноких справах і це було би лише зайвим витрачуванням національних сил.

Ці думки кидаю як бувший організатор українського вчителства, що своєю чотиролітньою, вповні безкорисною працею в учительській організації зложив доказ доброї волі працювати в користь українського вчителства, виключно лише для його високого плідництва. Тому мій поклик: пособляймо творенню сильної політичної організації.

Американський конкурс краси. До кінця цього місяця, одержить кожда гарна пані в кожній філі Народної Торговлі за оплатою нормальної ціни пакет цигаретного екстракту „Агрумів“ що заступає 50 свіжих цитрин. Інформації щодо до умовів конкурсу, уділяє Генеральна Репрезентація в Польщі фірми „Агрумів“, „Титані“, Львів, Рівницька 6, 12476) 4-10

ції, а віднаслідком не лише втрачене, але й здобудемо належні нам позиції. Тим наблизимо здійснення нашої основної мети.

Іван Ліщинський.

По широкому світі.

Центральний Комітет радянських вуглекопів звернувся з пропозицією до англійського вуглевого союзу, щоб при посередництві тогож німецького союзу обдумати спільну тактику щодо дальшого страйку в Англії. Один з провідників англійських вуглекопів уже виїхав до Берліна.

В Іспанії арештували 400 військових у зв'язку зі змовою на життя диктатора Прімо де Рівери.

У Парижі перед приїздом еспанського короля арештували кількох еспанських анархістів, які признались, що приїхали туди з метою вбито Альфонса XIII.

Палата громад ухвалила 8-го. день праці. У палаті громад 335 голосами проти 163 прийняли в другому читанні урядовий проєкт закону про 8-го. день праці. Проти голосували ліберали і Лейбур Парті, 60 консервативних послів задержалося від голосування. Член Лейбур Парті Джанс, промовляючи проти проєкту, назвав першого лорда адміраліції вбивником. Тому що не хотів відкликати цього слова, мусів вийти зі салі.

Льод Джордж їде до С. Р. С. Р. „Естемінстер Газет“ повідомляє, що уряд РСРР. розраджує терен Сіті, чи делегация, складена з губернатора Англійського Національного Банку й інших осіб, що стоять близько Сіті, не хотіла би віділати РСРР. Льод Джордж заявив, що готов згідно з давнішою обіцянкою віділати РСРР, але щойно після скінчення сесії парламенту, у вересні.

Свята Франка.

Станіславів.

Заходом усіх культурних товариств Станіславова відбувся в дні 2. червня ц. р. концерт з нагоди 10-ліття смерті Ів. Франка. Програму концерту виконали музичні товариства: хоральний гурток „Станіславівський Боніон“ (Людкевич: Хор підземних кавалів, Станіславський: Пісню мою і Ярославича: Христос і хрест). З обох перших точок хор виявився зовсім добрим, стараючися ви-онати твори як шоло інтерпретації, так і самої хоральної техніки по можливості як найкраще; за третю точку не дала можливості поспішити своїм умінням ані хорові ані диригентів. Скрипки та виїли (Левинський: Мережка і Романца та Шуберт-Ельмана: Коліскаова пісня) найшли у виконавці п. Катрі Мандичевської першорядну інтерпретацію, яка гарним тоном, великою технікою і підхопленням провідних думок відіграє твори поставила свою точку програми на дійсно мистецькій висоті. Фортеп'янову партію у скрипкових творах виконала п. Ольга Мандичевська, яка виступила рівнож як солістка, виконуючи дві фортеп'янові прелюдії В. Барвінського, не уступаючи у своїй мистецькій грі своїй сестрі. Концертною частию замикав сольний спів п. Островерхи, який у третій з ряду пісн (Лисенка: Не забудь юних днів) показав увесь свій голосовий матеріал, (як ліричний тенор) та співачого знання.

Вступна промова В. Стефаніка відіграла роль комунікаційної перешкоди: реферат про життя і творчість І. Франка, оброблений з великим знанням Франкової творчості, відчитав проф. Юліан Чайківський. Дві деклямації (п. Чесниківної і проф. Мельника) доповнили п. Островерхи того святочного вечора-концерту, котрий дав доказ не тільки совісного підготування його, але також являв, що Станіславів розпоряджає першорядними мистецькими силами.

В неділю 10. червня відбувся пластовий концерт з концертно-декамакторською частиною. Пластовими вправами, виконаними з великою певністю і зручністю, деклямаціями, промовою та скрипковими творами й сольним співом, ашунали молоді пластуни пам'яті великого свого ідейного провідника І. Франка.

В тиждень після відбувся народний концерт, уладжений філією „Прогресу“. Перед концертом засаджено на площі „Сокола“ пам'ятковий дуб. При цій нагоді виголосив д-р Л. Бачинський до зібраних (головно селян) промову, в якій сказав про значення Франка для селян та прагнучих верств української суспільності і вкладав на культ Франка, який тепер поширюється на всіх українських землях і влізав присутніх, щоб держали високо і влізав присутніх. Після відбувся в салі „Сокола“ концерт з промовою д-р Ю. Олесницького, деклямаціями малесенької дівчини та одного селянина і продукціями сільських хорів. Хоч хоральна частина була слаба, як у давніших виступах тих хорів, то вона тут не по стороні самих хорів ані їх диригентів, але радше в невідповідності творів. Загалом спробою хорів

по селях повинно займатися, думаю, Т-во „Прогресу“ й поставити цю справу поважно. Бо коли село проявляє охоту до праці, то чому не піти йому на стрічу й не підпомагти його добрими казівками й балами, а головни нотним матеріалом? Про нотний матеріал у нас і так тяжко, головно для селянина, який не вміє ходити по місті та вибирати з кингарських полиць музичні твори, тим-більше, що пригожого для себе і так майже не майде...

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

НОВИНКИ.

— Що нині конфіскують? Вчора рання бі-а конфіскала нашого часопису, яка вичеркнула одно речення зі статті „Недалека війна“ і кілька рядків з допису з Грима-лова, залишила одну чудову білу пляму. У статті „P. d. jednym dachem“ п. І. Герасимович навів дослівну цитату зі статті польського професора д-ра А. Курпелі про утравістичну школу, друкованої у фаховім педагогічній журналі „Музеум“. Саме ця вся цитата вичеркнена. Бо польський педагог боровся проти утравістичної школи, в якій приневолювали коліс Польків учитись деяких предметів російською чи німецькою мовою, а коли діло йде про Українців — то co innego!

— Індійський поет і наша землячка. В італійській деннику „Stampr.“ з Торіно находимо в числі з дня 21-го червня довшу статтю про відчит славного індійського поета, Ноблівського лавреата Радібраната Тагора, в салі „Музичного Інституту“ в Торіно. Була це літературно-музична Академія зорганізована італійським товариством „Жіночої Культури“, в присутності найчільніших представників літератури, університету, преси, артистів, міста і місцевої аристократії. Тагор говорив по англійськи про „Сучасне місто та село“. Темою цього відчиту була культурна та економічна криза, яка є наслідком розбудження апетитів серед суспільності: кожний хоче жити серед люксусу, — суспільне життя замість ставати полем співпраці в боротьбі ворожих суперників. Суспільний організм в якому гармонійно повні працювати мозок, серце та шлунок, терпить нині на злий обіг крові внаслідок переваги праці самого шлуночка. Індійський поет закінчив свою аналізу теперішньої європейської недуги поетичними образами, уявляючи собі, що Місяць був заселений раніше, ніж Земля людьми і як його людство, заживши всіх роскошей, розтратило свої дари. Зі згаданої статті довідуємось, що після цього відчиту наша землячка п-ні Млада Липовецька при акомпаніменті скрипки та пимбалів відіспівала з ніжним і проймаючим мистецтвом кілька композицій Тагора, прирівнявши їх до своїх лірик що мали в собі чар імпровізації: „Matina passionat.“, „Quei ignore d'vino, o mio Dio.“, „Melode notturna allegro“, „Ti conosco bene, dolce straniero...“, „Se nessuno risponde...“ „Публика зустріла цю своєрідну музику численними та щирими оплесками, насолоджуючись точною та інтелігентною інтерпретацією п-ні Млади Липовецької... Радібранат Тагор дякував інтерпретатори теплими словами за таке шаліве виконання своєї музики, якого ше не чув“. Після цього прочитав кілька своїх ліричних поезій в індійській мові, щоб дати публіці поняття про вражіння мовної мелодії в оригіналі.

— Два чести і дві моралі. У бюрі поліційного комісаріату в Варшаві офіцер стріляв до візника і вбив його, за те, що той заважав на образі відповісти образно. Такий самосуд називається звичайно обороною офіцерської чести. Хоча закон не робить різниці між честю офіцера й інших

громадян, у державах, що живуть пережитками середньовічної моралі, до нині судять зовсім инакше громадянину, який в обороні власної чести стріляє в офіцера, а инакше вбивника офіцера, якого честь є буцім-то ненарушна. І так діється всупереч звичайній логіці, яка наказувала би гостріше карати тих, що носять при собі зброю і почувать себе панамі життя цивільного населення. Слід зважити, що офіцери, яких єдиним зайняттям є виправляти у стрільці, дуже радо визивають цивільних на поєдинок, а поєдинок уважають єдиним доцільним судом для рішення, хто має більше чести, на тій підставі, що краще стріляє. Згадуємо про це тому, що випадки самосудів в обороні чести є в Польщі шораз частіші і що найкращий приклад дають до цього „верхи“. Згадаймо недавній дво-глядний поєдинок буви, міністра війни Шептицького з буви, міністром закорд. справ Скішньєвським.

— Попис учеників і учениць Вишого Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Станіславові відбувся 25. червня з нагоди закінчення шк. року. Як шорічн ученики та учениці виявили добре підготування у тих предметах науки, з яких пописувалися. Між молодими адептами музики слідно доволі гарні таланти, не тільки у старших роках науки, але також і у молодших. які шораз краще розвиваються завдяки успішній праці учительського збору. На жаль, станіславське громадянство видно мало цікавиться своїм Музичним Інститутом, що слідно не тільки з малого числа едевів, як також з нечисленної публіки, яка явилася на пописі, щоб переконатися про розвиття Муз. Інституту. Вражала головни мала скількість старших громадян. Мусить це видатися дивним, бо Муз. Інст. маючи за собою п'ять літ існування та першорядні фахові сили у своїх зборі, повинен найти більше довіри і заінтересування серед українського громадянства Станіславова.

— Де кум, а де коровай. Нині минає 150 літ від проголошення самостійності Сполучених Держав Америки. З нагоди цих роковин уся Польща організує офіційні святошні маніфестації, тому, що державних свят у році має за мало. І Львів також матиме на домах прапори, богослуження, військові оркестри і янусь (цікаво, чи американську?) виставу в театрі. Багато людей, що візьмуть участь у цих святах, думатиме меліхолійно над тим, чи це піднесення духа в честь Америки піднесе дозиря і чи позичені на це свято американські прапори при-

Добрий хаз
газдиня
уживає тілєки мила
„ОЛЕНЬ-ШІХТ“
ДЕШЕВЕ ЧЕРЕЗ СВОЮ ВИДАЙНИСТЬ

чиняться до виведення американської позички?

— Пожежі. У Підлісках мала, біля Жидатич, згоріли дві стодоли у господаря Блавацького, — У Миклашеві, львівського пов., згоріла частина обістя у госп. Бураха. Причина — діточа забава сірниками.

— Митарі та фарисе. Вчора перед львівським магістратом живо демонструвало 70 звільнених акцизних урядовців, домагаючись праці, а в першій мірі розмови з головою міста Найманом. Делегати, яких бурмистр допустив до себе, одержали відповідь, що місто на жаль не в силі мічого зробити для звільнених з праці, бо після скасування деяких митових оплат, частина урядовців, непостійних, стала зайвою.

— **Ucrainica.** В 135 ч. „Litauische Rundsch-u“ з дня 20-го червня находимо статтю д-ра М. Лозинського про С. Петлюру.

Зразковий театральний гурток при Товаристві „Прогресу“ у Львові.

В неділю, дня 4. липня 1926 р., в салі Муз. Тов-за ім. Лисенка (вул. Шашкевича, Український Театр)

Тайна трагедія в 5-ти діях Дмитра Николішина.

Новина! Другий раз у Львові. — Початок точио в 7-й год. вечером. — Вступ дешений! Явітсь всі, а не пожалуйте! — Дюхід призначений на будову „Народного Дому“ Богданівка. 14 1—)

Театральні справи.

З нагоди загальних зборів „Кооператива Український Театр“ у Львові.

Дня 28. червня „Кооператива Український Театр“ у Львові закінчила свої річні загальні збори початі 12-го. Присутних було 30 осіб. Проводив дир. О. Дрималик. Крім чисто формальних справ, на черзі дня стояли такі вічно печучі та вічно неполадані питання як будова та ведення театру у Львові. Збори почалися обширним спрощенням за минулорічну діяльність Т-ва, прочитанням його директором Бр. Яковим. З цього справоздання присутні дізнались, що за рік 1925 придбано нових 1000 дол. готівкою, не рахуючи вкладів у видавничства та закупку інвентаря (театральна гардероба). У цю суму входять приходи з основного фонду, доходи з концертів і вистав (18), одні вечерниці улаштовані Кооперативою, і нові членські вкладки.

Кооператива веде випозичально театральної гардероби і вичерпаних драматичних творів для своїх членів і обслужила за рік 295 аматорських гуртків, а крім цього приходила їм весь час у допомогу з практичними порадами. Робила заходи, щоб придбати для нашої сцени п. О. Загарова і п-ню Морську, які могли би обновили наш театр, одича надто скромний фонд на цю ціль не дозволяв Кооперативі забезпечити артистам контрактово їх платень. П. Загаров одержав одночасно корисніший ангажемент до Катеринослава і виїхав на Радянську Україну.

Збори прийняли до відома річне замкнення рахунків, і внесок контрольною комісією, щоб дати Управі абсолюторію. Прийняли також внесок секету представ

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцяно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Задня адреса 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИКРІПКА
20 сот.

3 польських справ.

Варшава, 4. липня 1926 р.

Вчора відбулося довіроче засідання ради міністрів, на якому раджене над становищем уряду до проекту закону про зміну конституції. Цей проект буде відчитаний уперше на засіданні сейму 6. ч. м.

Вчора відбулася також конференція клубів поміркованої лівиці з метою порозуміння в справі урядового проекту зміни конституції. Зачувати, що до порозуміння не прийшло, бо ці клуби розходяться значно в поглядах на цю справу.

Розійшлися поголоски, що мін. Маковський і Млодзяновський уступлять зі своїх становищ. Теку мін. освіти обняв би сен. Косцінський (ППС.) або теперішній мін. публ. робіт проф. Броневський.

До Варшави приїхав проф. Кеммерер з цілим штабом урядовців, мабуть не без причини в дні 150-ліття незалежності Злуч. Держав, яке святковано в цілій Польщі, а зокрема у Варшаві, дуже урочисто. До місії проф. Кеммерера приваує Польща великі надії, а саме здобуття великої доларової позички.

3 життя наших установ.

Загальні збори «Військової Помочі Українського Учителства».

В суботу, 3. липня 1926 р. відбулися в великій залі «Народного Дому» загальні збори Т-ва «Військової Помочі Українського Учителства». Збори відкрив довгою промовою голова Товариства п. Іван Стронський. Він ствердив, що Товариство помітно росте і розвивається. Далі зазначив, що українське громадянство дотепер замало інтересується учительством. З того зробив шановний голова висновок, що учительство мусить надіятися на власні сили і здобувати все zorganizованою працею. Ще успішніше зможе учительство боротися за свою долю і права тоді, коли буде мати своє заступництво в законодавчих установах. На присутніх ця промова зробила відповідне враження, а загадку про наше представництво в законодавчих установах збори прийняли оплесками.

В зміді взяли участь 320 учителів. Було заступлених 44 видів, а крім того індивідуально брали участь у зборах учителі-загальні. Товариство нараховує 1834 дійсних членів.

Зі змиту видно, що Товариство розпоряджалося вже значним майном, придбало оселю у Вороті та побудувало там цього року великий будинок на 40 кімнат. Оселя призначена для потребуючих гірського вождя членів Товариства. Після звіту контрольного комісії збори ухвалили Надзирній Раді абсолютній. На місце п'ятих уступивших членів Надзирної Ради вибрано: пп. Таралька Михайла, Посадського Льва, Великановича Дмитра, Стасика Дмитра і Сайка Володимира. До Контрольної Комісії вибрано: пп. Маланчука Михайла, Литвина Василя і Лилика Івана.

В дискусії над звітом деякі бесідники гостро осуджували недостатність ідейності серед значної частини учительства. Звертали увагу на обставину, що провід Товариства присвячує головну увагу економічним справам, а замало уваги звертає на ідейну сторону життя в товаристві. Інші висували до проводу товариства чисто практичні домагання, як заснування в Львові захисту для членів і бурси для дітей учительства. Були навіть такі голоси, щоб продати дім тов-а у Львові та зужити

набутий з продажі капітал на заснування захисту і бурси.

Дискусія була затянута і місцями сходилася на невідповідні тори. В дискусії вирізнялася мова старенького смеритованого вчителя Воробія Михайла. Він дав належну, зрілу оцінку цілій дискусії, напитував бездієльність значної частини теперішнього вчителства, особливо молодого нарізку, вказав на те, що в суспільності кожний має своє місце і відповідаюче йому громадське завдання. Праця, праця і ще раз праця там у кизях, а наслідки тої праці показують самі. Іх не треба буде демонструвати, ними не треба буде хвалитися, бо вони будуть проречисті і грімко казати самі про себе. Промова того поважного ветерана, того старця, того великого патріота і громадянина зробила на присутніх велике враження. Не один з тих молоденьких учасників дискусії, що вголосували довгі промови і предкладали фантастичні нерозумні проекти своїх реформ, мусів застидатися, мусів почувати себе нікчемно чуучи слова того незмітного, але глибоко трагуючого життя ветерана учительського стану.

По економічному і просвітньому рефераті (перший виступав п. Коваль Г., а другий п. Ющук Іван) збори прийняли резолюції в освітніх, економічних і організаційних справах.

За заслуги на полі організаційної праці серед українського учительства і за заслуги для товариства збори однодушно іменували своїм почесним членом на внесених Надзирній Раді Вп. Пала Онуфрія Владислава, смеритованого народного учителя з Яворова.

3 судової салі.

За «державну зраду».

Пегемішля, 4. липня 1926.

В третьому дні розправи проти 8 молодих українських студентів і робітників, обвинувачених за пропаганду комунізму, вголосили свою промову прокуратор після чого стали говорити оборонці. По резюме провідника трибуналу, присяжні судді пішли на нараду. В четвер, 6. ч. м., ввечері, оголосили вердикт. Головне питання в напрямі головної зради, як також питання додаткове в напрямі заволодіння публічного спокою присяжні щодо 6 обвинувачених заперечили більшістю голосів, щодо 2 однодушно заперечили. Трибунал ухвалив на основі того вердикту всіх підсудних від вини й кари. Тому, що прокуратор не вніс зажадання незалежності, всіх обвинувачених випущено негайно на волю.

Церковне торжество.

День Св. Євхаристії у Львові.

Львів, 5. липня 1926.

Вчора, в день Св. Євхаристії, віправлено у Львів в церкві Преображення архієрейську Службу Богу. Відправляв єп. Бодян. Після Служби Божої двигнувся величавий похід на Ринок, де при чотирьох престолох відправлено приписані богослуження. Співав у поході і в часі богослужень хор під управою п. Купчинського. Похід, в якому взяли участь тисячі українського населення Львова, був імпульсний. Маса заплила цілий Ринок. Незвичайно мальовничо відбивали в світлі сонця сотки процесійних прапорів з синьо-жовтими лентами і народні строї дічат. За балдахном заперітили ми м. м. кількох вищих офіцерів, представників військової. За те було дуже мало в поході української інтелігенції. Після відправ на Ринок процесія розійшлася зі співом до своїх церков.

Бірма.

Гроші.

Тенденція дальше знижкова. Американський долар 900—903.

Висліди голосовань у Німеччині.

Перед всенароднім голосуванням. — Вислід голосування. — Дальша доля закону про відшкодування б. пануючих домів. — Шавмбург-Ліппе в обороні своєї «незалежності». — Студентські вибори. — Проти світської школи.

(Від нашого кореспондента.)

Берлін, 29. червня 1926.

Як ми вже передбачували в нашій останній кореспонденції, лист през. Гінденбурга до мін. Лебля викликав нове загострення в справі закону про відшкодування і унеможливив його ухвалення ще перед 20-им ч. м., як собі цього бажав канцлер Маркс. Соціалісти й комуністи використали цю нагоду до гострих виступів проти Гінденбурга, закидаючи йому «ігнорування свого правдо-державного становища», «нарушення свого понадпартійного положення» і сторонниці. З уст посла Розенфельда вилили навіть слова про «зломання слова», а президент райхстагу Лебе назвав перед американськими публіцистами виступ Гінденбурга незгідним з його правами. Навіть центрові, що зрештою стоять за задержанням основних законів у справі приватної власності, заняли в дискусії над канцлеровою заявою у райхстагу доволі резервоване становище, не кажучи вже про демократів, що в більшості стоять за вивласненням княжого майна без відшкодування. Канцлер Маркс став, що правда, рішуче в обороні президента й офіційного проекту, дістав навіть заяву довіри, однак справа ухвалення закону про відшкодування знов відсунулася, а парламент мусів на домагання лівих партій розійтися на однотижневі ферії, щоб послі мали змогу агітувати перед всенароднім голосуванням.

І ось увесь тиждень перед 20-им був виповнений завзятою агітацією при помочі віч, демонстрацій, походів, брошур, плякатів, летучок, фільмів і т. д. Особливо живу агітацію розвинули соціалісти й комуністи, що в цій справі йшли разом, маючи до розпоряджності великі фонди «Lig-i für Menschenrechte», на чолі якої стоїть д-р Кучинський; добре поінформовані обраховують, що сама «Ліга» зужила на ту ціль 7—8 мільйонів марок.

Вислід всенароднього голосування в день 20. червня показав, що ця агітація не пішла на марне і зробила враження не тільки в соціалістичних колах, але також у міщанських. Прихильники повного вивласнення князів здобули кругло 14 1/2 мільйона голосів, себто кругло 30 проц. усіх управнених до голосування, на близько пів мільйона більше від числа голосів, що впали при виборі президента на Гінденбурга. Цей приріст треба приписати найбільше голосам міщанських партій, які віддали шонайменше 4 мільйони голосів за комуністичним законопроектом, документуючи

тим значний зворот наліво. Демократичні вибори, піддержувані столичною берлінською пресою, голосували в переважачій більшості за вивласненням, хоч багато визначних демократів, між ними теперішній міністр Кільц, остерігали членів своєї партії перед голосуванням. Але й між католицьким центром знайшлося багато невдоволених, що не послушали ані директив партії, ані голосу своїх єпископів і голосували за вивласненням разом з комуністами й соціал-демократами. Що ще важніше, вивласнення знайшло прихильників навіть між правими елементами й тільки тим можна собі пояснити значний приріст голосів після всенароднього голосування в таких хліборобських околицях, як Східна Прусія й Мекленбург.

Комуністичний законопроект всеж таки перепав, бо не одержав потрібних 20 мільйонів голосів. Однак вислід голосування зробив велике враження в міродатних колах і правительству всіма силами старається довести до скорого ухвалення закону про відшкодування, щоб зробити кінець цій дразливій справі, що гальмує всяку роботу й не допускає до внутрішнього успокоєння. Правительством думає, що це йому таки вдасться й покладає надії на соціал-демократів; інакше не лишалося нічого іншого, як розв'язати райхстаг і шукати помочи в новому голосуванні. Однак соціал-демократи ставлять доволі далекоидучі домагання, тому дуже можливо, що після другого читання наступить знов довша перерва, щоб був час на переговори.

На протязі червня відбувся в Німеччині цілий ряд виборів і голосувань, які характеризують сучасні, доволі змінливі настрої.

Перш за все слід згадати про вислід загального голосування в маленькій «державі» Шавмбург-Ліппе, що мало остаточно рішити долю цієї пруської енкляви, а саме її прилучення до Прусії. Шавмбург-Ліппе, в котрім перед революцією правив один з найбогатших князів у Німеччині, князь Адольф фон Шавмбург-Ліппе (його маєток обраховували на чверть мільярда золотих марок), обіймає ледви 340 кв. кілометрів і має коло 45.000 людності, але обтяжене поважними державними тягарями (сейм з 15 членів, власне міністерство, окремий красний суд і т. д.) й тому мусить стисло боротися з значними дефіцитами. Одинокий вихід з тої тяжкої ситуації

Red. czas. „Dziło” we Lwowie. Pr. 3/426. W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd okręgowy karnej orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dziło” Nr. 142 (10.819) z dnia 30. czerwca 1926, rok pod tytułem: „Za pływ st. lit. a” ob. słów: „wzrost hitlerowski...” do końca tego artykułu „awiera znamiona zbrodni z § 65a) uk. uznaj okoliczności 29. czerwca 1926, r. konfliktu za naruszenie wiarygodności i zarządza zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 494 pk. zakaz

dalejzego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. 1. druk. z 17. grudnia 1923 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zaszczepienie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów, dnia 1. lipca 1926, r. Havel.

Red. czas. „Dziło” we Lwowie. Pr. 307/26

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd okręgowy karnej we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dziło” Nr. 143 (10.820) z dnia 1. lipca 1926 r. pod tytułem: „Zarys na czas” na stronie 3-ciej z kroniki pt. „Nowyn-ky” między słowami: „szkół...” a słowami: „Narodnia zawiera znamiona występku z § 302 uk. uznaj konflikt 30. czerwca 1926, roku konfliktu za za usprawiedliwioną i zarządza zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl §

493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. 1. druk. z 17. grudnia 1923 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zaszczepienie za przekroczenie na grzywnę po 400 zł. p. Lwów, dnia 1. lipca 1926, r. Havel.

могло дати прилучення до Прусії, що й годилася перебрати згадану країну на корисних для неї умовах. Усі сподівалися, що заряджене з цього приводу голосування дасть величезну більшість за прилученням. Тимчасом сталося навпаки: переважача більшість управнених до голосування (коло 12.000) висловила проти прилучення, а в обороні „одиченої по батьках свободи“. Людність Шамбург-Ліппе виявила в агітації просто нечувану ненависть до „чужинців“, себто до Прусаків, що „посягають на незалежність їхньої держави“. Вистане навести хочби таку пробу з агітаційного вірша:

„Im Dufw Id wächst noch Eichenholz,
Im Keulen drus zu drehen.
D'e Lust w'rd d'nn vergehen,
Zum Knecht zu m'chen einen Herrn“.

Таксамо проти всякого сподівання випали вибори до мекленбурського сейму, в якому досі правила німецькі націоналісти. Тамошня людність, знеохочена кризами й виборами, не явилася у відповідній числі до виборчої урни, чим причинилася до перемоги соціалдемократів, які враз з комуністами здобули в чисто аграрній країні майже 50 пр. посольських мандатів.

За те велику невдачу потерпіли ліві партії при виборах до загально-студентського представництва та до батьківських комітетів у Берліні, що виявили велику побіду правих і національних напрямків. При студентських виборах на 5.500 голосуючих тільки 1.444 голосувало на демократів (590), соціалістів (589) і комуністів та пацифістів (265). Не менше невдачно для лівих напрямків випали шкільні вибори до берлінських батьківських комітетів: тут християнсько-неполітична ліста здобула 3.912 голосів, коли на соціалістичну лісту віддано 1.145, а на комуністичну ледви 355 голосів.

М. Я.

Східна Лемківщина і її школи.

Недавно довелося мені бувати у східній Лемківщині, т. зв. в тій частині Лемківщини, що творить західню граніцію львівського воєводства, а тим самим західню граніцію давньої землі князя Данила. Шкільним питанням я віддавна займаюся, тому цікавило мене, що сталося в українськими народними школами по східно-лемківських селах. Думав я собі, що там Полякам нема чого

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

25—?

ПРОДАЖ НАЦІОНАЛЬНО

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

боятися Українців, що тому українські школи по селах лишили певно в спокою. Та де там!

Найбільше польське підприємство в сучасну пору, себто фабрика перетворення українських шкіл на польські, що на її чолі стоїть львівська кураторія, нашла собі і в східній Лемківщині пригожний терен. В західній Лемківщині, що належить до краківської кураторії, лишено українські школи по селах в цілковитому спокою: все залишилося так, як було. Зате львівська кураторія поперемінювала майже у всіх східно-лемківських селах українські школи на „pr“ (poisko-ru kie) т. зв. польські, хоч всі ці села домагалися української викл. мови. Ці села є: а) в короснянському судовому повіті: Чорнорік (село мішане, 407 Українців, дві школи польська й українська, в українській нем. ні одної польської дитини), Красна (Укр. 1715, Пол. до 150), Ванівка (Укр. 2133 в школі нема ані одної польської дитини, бо Поляки посилають діти до польської школи в Чорноріках), Ріпник (Укр. 1500, Пол. нема), Вороблик Королівський (Укр. 1300, Пол. кількох); б) в дукавському суд. повіті: Терстяна (чисто-українська), Пилява (Укр. 1805, Пол. кількох), Барвінок (Укр. 700, Поляків-робітників небагато), Зиндранова (Укр. 1502, Пол. нема), Гирова (Укр. 600, Пол. нема), Мшана (Укр. 1473, Пол. нема), Мисцова (Укр. 1147, Пол. небагато), Поляни (Укр. 1400, Пол. нема), в) в березівському політ. повіті: Яблонця Польська (Укр. 793, Пол. таке саме число: вчать української мови від 3. року по 1 год. тижнево: г) в сяниському пол. повіті: Дальова (Укр. 1339, Пол. мало); г) в стрижівському пол. повіті: Близька (мішане село, Укр. 605, школа була і є польська), Бонарівка (Укр. 1002, лишено українську викл. мову, по польськи вчать історії і географії), Петруша Воля (чисто-укр. викл. мова укр., іст. і геогр. по польськи), Опарівка (Укр. 561, укр. викл. мова, якої завзято боронило місцеве жіноцтво. іст. і геогр. по польськи).

Як бачимо, найдокладніше вивчили розказ п. Прушинського під опікунчими крилами львівської кураторії шкільні інспектори в Коросні, панове Гонет, місцевий Мазур і Світневський, спеціально спроваджені на те вшехполяк зі Львова. Як інші села, так і короснянські домагалися в деклараціях полишення в школах української мови викладової. Але по шож спровадженню п. Світневського аж зі Львова? В супроводі і при співурядуванні жандармів їздив п. Світневський від села до села, кликав поодинокі до себе господарів, що підписали були декларації за українською мовою викл., списував з ними „протокол“, казав підписатися і їхав до Коросна. По якімсь часі приходило до кожного села повідомлення, підписане вже п. Гонетом, що на бажання родичів вводить львівський пан куратор в школі — *wykład dwujęzyczny*. Проти того рішення внесли всі села рекурси і в тих рекурсах підчеркнули, що всі люди, кликані п. Світневським, на запит п. Світневського: „Якої школи хочете і чи хочете вчитися по польськи?“ відповідали: „Хочемо такої школи, як була“, т. зв., щоби мовою навчання була українська мова, а польської мови, щоб учено як предмету. Але відповіді на рекурси ще нема. Говорять, що вони ще й не доїхали до Варшави.

Однак п. Гонет і Світневський не вдоволилися самим переміненням українських шкіл на польські. Вони переводять в діло ще й другу думку п. Прушинського, а саме переносять учителів-Українців, які ведуть в селі хор, або працюють в инший спосіб для народу, в польські села, а на їх місце дають Поляків. І так перенесли в останньому році „*dla dobra szkoły*“: управ. Кметка з Красною до Ветшна, учит. Голя з Красною до Кросценка Вижи, учит. Левицьку з Красною до Комборні, учит. Шуфлата з Ванівки до Дуклі, учит. Патроніка з Барвінка до Ясьонки, учит. Нагніта з Мшани до Корчини. Тими перенесеннями оба інспектори вже так запудили

учителів-Українців, що вони вже свої тіни бояться. А щоб їх ще більше залякати, розсівають добрі люди поголоски, що ще мають бути дальші перенесення. А найдивніше те, що ніхто з перенесених не жадав ані дисциплінарного доходу, ані не звертався до Найв. Адміністр. Трибуналу, хоч це можливе, як виходить хочби з органу польського учительства „*Głos Nauczycielski*“ (ч. 6, з 31. березня 1926, стор. 134). Цим повинна зайнятися станова організація нашого учительства у Львові.

Тут зазначу принагідно, що львівська кураторія вважає мазурські повіти родом Сибіру і кидас сюди залюбки учителів Українців зі Східної Галичини. Згадаю для приміру кількох: в Корчині (Коросно) сидить „*dla dobra szkoły*“ — бо так тепер описуються „*względem służbowe*“ — Голда з жінкою (кинені сюди зпід Львова); в Тарговицях (Коросно) упр. Дорош (понад 30 літ служби, жінка й діти на місцях в Городенщині!), в Оріхівцях (Березів) учит. Чиж, в Яблонці Польській (Березів) учит. Томашевський, в стрижівському повіті п. Витвицький (понад 30 літ служби, жінка й діти в Коломиїщині) і т. д. і т. д.

Ось таку мартирологію переживає українська школа й українське учительство;

Від Ред.: Бажані подібні огляди з усіх наших повітів і шкільних округів.

До розбудови ремісничого стану.

Ремісникам і ремісничим терміаторам під розвагу.

Ще дня 10. квітня 1926 р. згадував я в „Ділі“, що у Львові, Станиславові, Тернополі і Дрогобичі будуть утворені спеціальні Комісії, що переводитимуть іспити з теоретичної науки з учениками-терміаторами всіх фахів з міст, містечок, передмість і сіл, себто з таких місцевостей, де нема фахово-доповнюючих вечірніх шкіл.

Розпорядок цей з 20. січня 1926 р. в справі утворення згаданих вище іспитових комісій для учеників-терміаторів, кандидатів на челядників, входить саме в життя.

На основі того міністеріального розпорядку, терміатори працюють в ремеслі на просторі львівської Шкільної Кураторії, що задля недостачі фахово-доповнюючих шкіл в даній місцевості, або також задля дуже важких, обоснованих при-

В. БАВІНСЬКИЙ.

Музичні замітки.

Виступи М. Голинського. — Фортеп'яновий вечір проф. Лабунського. — Симфонічний концерт жидівського Музичного Тов-а.

Збільшена прудя під кінець року шкільного в Музичному Інституті ім. Лисенка не дозволила мені завчасу написати справоздання з деяких музичних імпрез — яких не хочу збути мовчанкою і хоча зі значним опізненням хочу подати про них декілька заміток. На перший план висувуються тут гостинні виступи нашого земляка Михайла Голинського в міському театрі в дні 10—13 червня в ролі Родамеса в опері Верді „Аїда“, в ролі Жозе в опері Бізе „Кармен“ і вкінці в ролі Рудольфа в опері Пуччіні „Богема“. З прикритістю мушу зазначити, що з вище вже поданих причин міг я бути присутнім тільки на одній і то не цілій з вище згаданих опер, а це від половини 2-го акту опери „Кармен“. З другогож

боку з приємністю можу підчеркнути, що і з того, що я чув, можу мати до певної міри повний образ мистецьких прикмет нашого співака в теперішній стадії.

П. Голинський, маючи з природи прекрасний голосовий матеріал під кожним оглядом, визначався ще і другою дуже цінною прикметою не так часто подибуваною у співаків, для яких співацька кар'єра є нераз доволі „легким хлібом“, а саме незвичайною серйозністю в праці над видосконаленням того матеріалу і усуненням певних браків. І тій власне невисипущій праці слід може приписати, що п. Голинський чим раз більше і певніше перемагає ті недостачі, які його мистецькі вальори зводили передше подекуди до самого тільки — хоч прекрасного матеріалу голосового. Щодо самого голосу то п. Голинський, перейшовши з баритону на героїчний тенор після студій в Медіоляні і в проф. Заремби, задержав глибину і звучність низьких тонів і злучив їх з блискотом і видатністю горішніх тенорових тонів. Характер його голосу безперечно теноровий фразує одночасно своєю незвичайно великою скалею. Беручи під увагу чисто голосові прикмети нашого співака, слід його вже нині зачислити до найвизначніших наших співаків. Однак треба рівнож підчеркнути і доволі значні поступи, які наш співак зробив і в инших напрямках, а це під оглядом музичної інтерпретації, а також сценічної гри. Побут і праця в опері в Торуні та Варшаві не минули безслід-

но для п. Голинського. Співак не почувася себе на сцені таким вязаним як передше, а в наслідок цього і вираз музичної експресії поглибився, при цьому ж зискав на природности. Особливож опера „Кармен“ богата в різні того рода нюанси і в тому напрямі стояв наш співак все на висоті свого завдання.

Руководячись мистецькими оглядами, а може вродженою скромністю, співак наш викликавши бурю оплесків відспіванням арії в другім акті, відмовився її повторити, а рідко який співак був би зрікся такої нагоди. Гостинні виступи нашого земляка треба вважати під кожним оглядом — світлим; вони стрінулися не лише з захопленням слухачів, але й щирим признанням фахової чужої критики. Можна тільки жаліти, що виступи нашого співака злучено чомусь з дебютами недосвідчених будьто голосово, будьто сценічно співаків, які рівень опери як такої значно обнизили, а часто ставляли її під знак питання.

З рецензійного обов'язку мушу згадати ще про два концерти, а саме про фортеп'яновий вечір проф. В. Лабунського і симфонічний концерт жидівського музичного Тов-а. Проф. Лабунський, відомий педагог знаний і у Львові з численних концертів, визначається крім техніки, досконалої під кожним оглядом, також просто феноменальн. пам'яттю чого доказом є хоча би в однім сезоні незвичайно обємисті його програми присвячені творчості композиторів: Бах, Гендель, Брамс,

Шопен, Шуман, Лішт і Скрябін. — Цьогорічна програма обіймала попри твори Бетовена та Шопена і дрібніші твори Рахманінова, Скрябіна, Де Фалы, дві власні мініатюри і доволі удачно і п'яністично ефективно опрацьовану транскрипцію з прелюдії скрипкової Баха. Проф. Лабунський може не належить ще нині до виразних п'яністичних чи радше інтерпретаційних індивідуальностей, але не вважаючи на свій молодий вік є п'яністом з непересяченими цінностями. Суб'єктивістичний чинник не заважає на інтерпретації п'яніста, не попадає він в сентименталізм і не летить з другого боку на зверхні ефекти, через що його гра видається декому, хоч неслухно, надто спокійною-холодною. Однак хто ближче і частіше зазнаюмлюється з його способом гри, той мусить признати, що інтерпретація цього п'яніста є доволі п'яністична, видвигаюча признаки різних стилів — хоча є більше об'єктивістична, що є може і наслідком педагогічної діяльності п'яніста. Проте треба підчеркнути, що ця інтерпретація є все наскрізь шляхотна.

Шож до запропонованих двох власних мініатюр, в яких автор намагається йти за новішими гармонічними напрямками, годі мені ще виробити собі ясний погляд, чи є вони впливом справдішньої індивідуальної інвенції чи тільки відгуком тих впливів і вражень, які викликає в п'яністі еволюція нових понять і музичних контурів нашої

*) Гадаю, що кепкуючих уваг п. Чіпач у „Відгуках дня“ на адресу наших музичних рецензентів не можу брати ні на свій пахунок ні за надто поважно, бо п. Чіпка мусить добре знати, що я є неопісляним співробітником „Діла“, не беру за свої рецензії ніякого гонорару, не користуюсь навіть рецензійним гратісовим білетом і свій обов'язок виконую по аморі сид. — а в останньому місяці був надто перетяжений обов'язками в „Музичному Інституті“

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

51-70

(видити це — чинити)
ліжалося оловонидит вхвн і)

чин не могли ходити до таких шкіл, а покінчили приписаний термін в фаху, — можуть дістати позволення складати іспит перед іспитовою Комісією як приватні ученики (екстерністи). По іспиті одержать свідоцтва, на основі яких зможуть здавати іспит на челядника. Такі іспити мали відбуватися два рази в році перед вгорі наведеними чотирма комісіями. В програму іспиту входять: польська мова, наука про Польщу, рахунки, геометрія, бухгалтерія, фахові рисунки і теоретичні предмети навчання, примінені до фаху. В програмі іспиту є також питання з книговодства, з фахових відомостей, з калькуляції при продаванні і т. д. Щойно по зложенню того теоретичного іспиту може кандидат на челядника здати іспит перед дійсною комісією челядничою.

В часі побуту в станіславівським воевідстві довідався я, що цей міністеріальний розпорядок вже там впроваджено.

Що діється в тернопільським воевідстві, поки що не знаю. У львівським воевідстві того розпорядку тимчасом не введено, — а мають і даліше поки що до кінця серпня 1926 р. — існувати чотиротижневі теоретичні курси, що кандидатам (-кам) на челядників, які з причин від них незалежних не могли скінчити фахово-доповнюючої школи, мають заступити ту школу при іспитах на челядників.

На випадок, якби вищенаведений міністеріальний розпорядок мав хочби в зменшенні обемі вимог удержатись, требаб конче по менших містах, де нема фахово-доповнюючих вечірніх шкіл, вводити так звані „зимові теоретичні ремісничі курси“, про які я свого часу згадував у „Ділі“.

Ремісничі й торговельні палати, як також ремісничі корпорації (цехи) та інші покликані до того чинники повинні висказати свою гадку в справі цього міністеріального розпорядку, що не вважаючи на свої добрі сторони, не рахується з дотепер обов'язуючим промисловим законом і кладе за великі вимоги з теоретичної науки для термінаторів. **Танчаковський Йосиф**
реф. пром. шкіл У. П. Т.

добн. На те треба би мені познайомитися або з якимсь більшим твором автора або бодай з більшим числом таких же мініатур.

Після довгої перерви виступило жидівське Муз. Тов-о знов з власним симфонічним концертом, обіймаючим Глюка увертюру до „Альцести“, Малера VI симфонію g dur, Корнгольда „Пісню Перота“ з опери „Заммерле місто“ і вальси з оп. Р. Штрауса: „Rosenkavalier“. Концерт цей, як і попередній цього Товариства, заслужують на шире признание не лише за їх совісне (по змозі) підготування, але й за незвичайний диригентський хист гри Н. Гермеліна. З менших річей найгарніше випала прегарна увертюра Глюка, в якій досконалий „штрайх“, поставив виконання цього твору на високій рівні. Також з відповідною вервою і ритмічним полетом виконано танкові мотиви з „Rosenkavalier“-а, і тут диригент точував себе мабуть найкраще. Тяжче вже мені орієнтуватися щодо влучності інтерпретації уривку з твору Корнгольда. Про симфонію Малера я свого часу вже реферував, коли вона була вперше виконана на концерті тогочасного Товариства. Не маючи наміру оспарювати значіння Малера як композитора, не можу промовчати, що того рода музика не підходить під мої уподобання. Інвенція того, так сказатиб творця „оперової“ симфонії, не раз губиться в проблемах пристрасно напичнявлої виразовості яка

По широкому світі.

Англійський уряд приготував проєкт реорганізації вуглевого промислу, сподіючись, що зможе дійти до порозуміння з вуглекопами.

Франція не годиться відкликати з Німеччини міжсоюзну комісію військової контролі, тому, що марш. Фош твердить у своїм справозданні, що Німці не мають наміру виконувати умовин Версайського договору і піддержують далі величезний бюджет на „Райхсверу“.

Німецький канцлер заявив у парламенті, що в наслідок листу, який одержав від Гінденбурга, протиположного розв'язці парламенту, теперішній кабінет змінє свій пераїсний намір і лишається при владі. Також бере назад свій компромісовий проєкт щодо відшкодувань для бувших членів династії.

Американський президент Кулідж заявив, що Зєдинені Держави не хотять визнати „de iure“ СРСР, бо не мають найменших виглядів вести з ними торгівлю. Дотеперішні спроби в цім напрямку ствердили, що такі взаємини з радянським урядом недоцільні.

Організаційний рух.

Довірочні наради в Збаражжі.

Дня 28. червня 1926 р. відбулися в Збаражжі в 12-ти годині в полудне в селі „Народного Дому“ довірочні наради членів Українського Національно-Демократичного Об'єднання збаражського повіту. Не оглядаючись на лиху погоду, явилось шістьдесятьох учасників, які репрезентували 15 громад. Наради відкрив короткою промоогою голова Повітового Народного Комітету Андрій Гаврилюк. До президії наради обрано о. Миколу Іванчука як предсідника, господаря Ілію Бурака як його заступника і господаря Теодора Сокова як секретаря.

Реферат про політичне положення українського народу під теперішню хвилю, про партійну програму і про організацію виголосив делегат зі Львова, головний секретар Об'єднання п. Володимир Целевич. Д-р Андрій Гаврилюк як засявав політичне положення повіту. В дискусії, яка вивязалась по рефератах, заборили голоси: о. Пачовський, о. Гнатів, д-р Гаврилюк, селянин Ілія Ішук і селянин Володизук. Всі присутні признали конешну потребу політичної організації Об'єднання і вибрали організаційний комітет з п'ятих осіб під проводом д-ра Гаврилюка, який має підготувати скликання Повітового Народного Зїзду і великого політичного віча. Замітити годиться, що всі присутні зложили партійний податок.

На загляд слід сказати, що від 1918 року політична робота в повіті розвивається дуже пинзав, по части з причини суворого режиму політичної влади. Під теперішню хвилю українське селянство інтересується політичними справами і є надія, що в найближшому часі повстане в повіті єдина орта-

опадає місяцями в тон, що межує майже з наївністю. Хоча є там справді прегарні моменти, і нерозгнєняльна інструменталія, нема там тої непорочної лінії стилю питомої, хоча би такому Брамсові, який в сути річі не доконав ніякого „перевороту“, ні формально, ні в якімсь іншим напрямі, а все таки дав у своїх творах якийсь свіжий зміст своєрідний, внутрішній вираз і вишній кольорит. У виконанні цієї симфонії, в якій в останній частині сольову вокальну партію виконала п. Б. Карпова, що володіє доволі симпатичним голосовим матеріалом і визначується більш вродженою інтелігенцією, ніж „школою“, домагалися би ми місяцями більш оживлених темп, з огляду на те, що й так уже всі частини доволі довгі з приписаними основними середньо повільними темпами викликають у слухача надто одноманітне, за мало контрастуюче вражіння. На загал виконав ту симфонію п. Гермелін з питомою собі серйозністю, а навіть слід сказати — з пієтизмом. Цілий концерт, як такий, робив доволі гарне вражіння і слід би побажати, щоби такі концерти відбувалися не у таких довгих часових відступах.

Р. С. При тій нагоді мушу спростувати друкарську похибку в моєму попередньому музичному справозданні, де подано, начеб інструменталія до Стеценкової кантати зладив д-р Маркєвич. — Інструменталія зобразив д-р Ст. Люкевич.

нізації Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Повітовий Народний Зїзд в Коломиї.

Дня 25. червня ц. р. відбувся в Коломиї Повітовий Народний Зїзд Українського Нац. Дем. Об'єднання. Сяля Народного Дому гостила 282 делегати, що заступали 36 громад. На Зїзд прибули теж делегати пов. Печеніжин з адв. радн. К. Шипайлом на чолі. Був теж присутній д-р Т. Окунаєвський з Городенки. Зїзд відкрив іменем ініціативного Комітету о. декан А. Русин. По виборі президії в особах: селянина Івана Фіцича з Березова Нижнього й інж. Теофіла Донігевича, виголосив делегат Центрального Комітету Об'єднання п. Олександр Черкавський реферат про програму й організацію Об'єднання. Тригодинні наради покінчилися вибором Повітового Народного Комітету, а склад котрого уявили: о. А. Русин як голова, а як члени: о. М. Гоянюк з Залуча п. Прутом (пралий бік), Мик. Ганущак з Коломиї, Михайло Ганущак Леся з Коринч, Ів. Симчиз з Березова Вишнього, Іван Костюк з Голів, Григорій Кукурба з Коломиї, Едмонора Гонтова з Коломиї, Микола Григорчук з Бані-Березова, Юра Чукур з Ковалики, Анд. Арсенич з Березова Серед, Крім цього в склад Комітету увійшли делегати повіту і єченижин в особах: радн. К. Шипайла, о. Льва Левицького, о. Костя Левицького, Осипа Андрійовича, Дм. Ровинчука і Василя Грабовецького с. Дмитра. Вирішено, щоб покищо в обох повітах коломиїським і печеніжинським переводити партійну організацію спільно, з одною партійною управою на чолі.

Замітною рисою Зїзду була велика присутність жіноцтва. Делегати громад були так зложені, що складалися з мушин і жінок по половині. Варто, щоб і інші повіти взяли собі примір з Коломиї. На Зїзді хотіли бути в характері гостей також члени інших політичних партій, але з огляду на довірочність і суто партійний характер нарад впушено на сяляю як гостей тільки кількох визначених селян-радикалів. Велика участь делегатів і велике заінтересування Зїздом зокрема нашої сільської інтелігенції дають запорку, що перед відкриттям по довгих роках занепаду партійною організацією стоїть гарна будучість. **Учасник.**

Віче УНДО в Борці.

Борці, 30. червня 1926.

За починком Повітового Народного Комітету Українського Нац. Дем. Об'єднання відбулося в Борцях 29. червня 1926. велике політичне віче. Мета віча: поширення ідеології Об'єднання і поглиблення політичної праці в повіті. У великій селі „Народного Дому“ зібралися найактивніші одиниці з усіх сіл повіту: селяне, міщане та інтелігенція, мушшин й жінки.

Віче отворив голова Повітового Народного Комітету д-р А. Луїв. На вступі своєї промови присвятив згадку пок. С. Петлюрі. Цю частину його промови зібрані вислухали, повставши з місць. Провід віча зібрані доручили президії Повітового Народного Комітету.

Реферати виголосили делегати Центрального Комітету Об'єднання: М. Струтинський (про політичне положення) і О. Черкавський (про програму й організаційний статут Об'єднання).

В дискусії забрав перший голос о. ієсп. В. Навроцький з Мушкатини. Він обговорює значіння міста в змаганнях нації. Кожен повіт повинен по своїм силам причинитися до сиріплення міських верств. Окрему увагу бесідник присячує ремісничому стану. За починком місцевої організації в Борцях покликано до життя тисячкі курси. Тепер ідуть підготування до отворення шлюсарських курсів. Старенький господар з Михалкова Дмитро Ткач з незвичайно гарній промові, переплітаючи штатами з Устїя Іванча і Франка, обговорює вагу освіти. В інтересі селянства лежить втворення якнайчисленніших кадрів інтелігенції. „Давніше ми вчили дітей, щоби з них були урядовці. Тепер ми мусимо вчити наших дітей, щоби вони були якнайбільш освічені, бо без того не осягнемо нашої мети. Посилаючи дітей до школи, не питаємо, що з них буде. Нехай вчаться. Те, чого вони навчаються, не злісється“. З гумором зображає шкідливість комуністичної доктрини. П. Гораль з Борцєва порушує справу відношення до Жидів і справу земельну. Он. Юрківський (слюсар) з Мушкатини називає, до промови о. Навроцького і заявляє, що для шлюсарських курсів дурне свій шлюсарський варстат. В. Загородський (мішанин) з Борцєва інтерпелює делегата Центр. Комітету в справі утворення Верховної Національної Ради. Підкреслює потребу боротьби проти переносження інтелігенції на Мазури. Сумнівається в доцільність клича „земля без викупу“. П. Мартюк (муляр) зі Скали обосновує вагу політичної організації. Ії завданням повинно бути м. ин. викопування рабських лавогів і плекання національної гордості. Треба пинувати одиниці, що відтягаються від громадської праці. М. Галабурда (селянин) зі Залуча обговорює потребу поширення організації „Сільського Господаря“, який повинен зробітись великою професійною організацією українського селянства. Ів. Боднар (мішанин) з Борцєва промовляє проти нарікань на біду. З бідою треба боротися ділом. І. Олександр (селянин) з Залуча заявляє за пропагандою клича свій до свого. При цій нагоді зображує, як з його селі стягались карні заводу. Поліція вивадила три години на добу, в яких можна брати воду з ріки. Якщо хто з селян

бере воду в інших годинах, накладається на нього хару. А в цілім селі є тільки 3 годинники. Семен Кушнір з Бодяковець провідусь класові клич, говорить про „прихвостнів буржуазії“, які — мовляв — замісь у 1919 р. звернулися в сторону „робітничо-селянського“ союзу, — лаяла патинки французьким буржуа і банкірам“. Інтерпелює в справі церковної землі. А н д р і й С т е ф а н ю к (селянин) з Жиянєць виступає проти гризні партій. Мусимо всі освідомити собі, що після 1917—19 пр. ми вже інший нарід. Найбільше побирав нас незорганізованість.

Далше промовляють іше: М. Боднар, М. Білорусько (селянин з Мушкатини), що пинув партійні роздори, В. Дроздовський з Борцєва, о. Д. Курдик з Циган і о. Ол. Гуцьовський з Лановець. Зокрема треба піднести промову о. Гуцьовського, який відповідав п. Кушніреві, пригадуючи, як болішевики вбивають тепер пороги західної буржуазії, добиваючись до П казби. Вкінці заборили ще голос оба референти зі Львова і відповідали на питання, порушені бесідниками.

Віче уважило цілу низку резолюцій в політично-організаційних справах, а крім цього в справі політичних аязів, громадського самоврядування і кооперизації (проти тих резолюцій, поставлених п. М. Струтинським, зявлялося тільки 2, а і здержався від голосування). Пятигодинні наради проходили при незвичайно піднесеному настрою. Слід іше піднести, що на селянство борщівського повіту велике вражіння зробила смерть С. Петлюри. Майже кожний з бесідників селян торкався цієї справи і кампанії жидівської преси **Борщівський.**

Свята Франка.

Тернопіль.

В неділю 27. червня ц. р. заходом українських культурних установ Тернопільщини відбулося в Тернополі величезне свято з нагоди десятилітніх роковин смерті Ів. Франка. У святі взяло участь около шість тисячів громадян і громадянок з шілого тернопільського повіту; треба підкреслити масову участь селянок — старших і дівчат, — що творили половину учасників. З поближких сіл прийшла також сільська шкільна дітвора і взяла участь у поході. Свято булоб випало ще величавіше, бо зголошених іздійв у кінній бандерії в народних строях було три тисячі, але їх не допустила поліція. Тернопільське староство змобілізувало кілька сотень пішої і кінної поліції і ще вночі обставило нею всі дороги, що ведуть до Тернополя і ця поліція під грозою крісів і багнетів примусила кінні бандерії до повороту у свої села. Не пускали навіть пішоходів і тисячі селян мусили звертати домів, бо комітет довідався вже трохи запізно. Вправді, на інтервенцію д-ра Ст. Барана в неділю перед полуднем староство приказало поліції перепустити всіх пішоходів до міста, але з деяких рогачок прибули люди вже запізно. В самим місті поліція поведілася коректно, не провокувала і нікого не спинувала.

Свято розпочалося промовою д-ра Степана Барана на великій площі українського „Сокола“ про Івана Франка як українського Мойсея, після чого по відспіванні „Ще не амерла“ сформувалась величезна шкільна дітвора і Міланським Брацтвом з прапором на чолі. Такої національної манифестації не бачив Тернопіль від перших роковин смерті в червні 1917 р., коли в поході брали участь тисячі українських салдатів і старшин бушвої російської армії з прапорами, музиками, при співучасті делегатів тисячів селян. Похід перейшов вулицями Коперника, Сокола, Качалі і Міхєвичів у відрізаному порядку до Міланського Брацтва, де розважалась. Багато ділчат було в народних строях, а так само і поодинокі відділи селянських хлопців були в козацьких одностроях.

На Поляків і Жидів, що масово пригладалися тому походу, зробив він величезне вражіння і показав перед ними нашу силу. По розважанні походу, що тривав цілу годину, біля Міш. Брацтва, відбувся там популярний концерт. На жал, тільки півтора тисячів могло битком заповнити простору сально, бо понад чотири тисячі селянських учасників і учасниць походу не змогли ізза нестачі місця бути присутніми на концерті. Гарно співав мішаний хор читальні „Просвіти“ з Ігровиці під керуванням п. Марії Вонсової, що своєю працею поставила його на першому місці між селянськими хорами Поділля. Значно менше удачно виявився зі свого завдання хор читальні „Просвіти“ з Домоморича — арештою ще дуже молодий. Декламували бездоганно мала учениця Будли і п. Леонід Міхєвич. Цілість концерту зробила дуже корисне вражіння на присутніх, а саме свято скріпило національну свідомість в українських народних масах Тернопільщини.

НОВИНКИ.

— 62 конфіската з черги нашого часопису прийшла вчора за вступну статтю „По засуді“, з якої лишилась тільки половина.

— До Батьків шкільної молоді. Шкільна влада списала дітвору, що знаходиться в шкільному віці від 7—14 років, а тепер ждає від Управ державних і приватних на-

родних шкіл поіменного виказу дітей, які записані до школи на новий шкільний рік. На батьків, що ще не записали свої діти до шкільної школи, будуть наложені кари. Тому звертаємо увагу українських батьків на те, щоб негайно винесли своїх дітей, бо Управу всіх шкіл мусить негайно пред'явити шкільній владі ті викази. Ясно, що українські діти повинні записуватися тільки до українських шкіл, які є в дотичній місцевості. Зазначуємо те й те, що всі вписи мусить відбутися тепер перед націями, а не, як бувало, аж по версіях.

— **3 понощицького смітника.** „Слово Польське“ кандидує на фізію поліційної дефензи і шораз частіше повтравляє свої доноси на Українців. Вже не перший раз поважа воно прокуратора, як він має гостріше переводити цензуру, дрізь яку проходить такі злочинні річі як нпр. малі веселі фейлетони Галактіона Чики. якого треба посадити до в'язниці, тому, що він пише „Мексик“, а думає „Польща“. При цьому влехпольські публіцисти не гадують навіть таких способів, полеміки як викладення есеєдоніму автора, чого, річ ясна, ніякий порядний публіцист ніколи не робить. Орган панів Грабських стоїть на становищі, що для досягнення патріотичної мети всі засоби є добрі, а патріотизм є лише та мета, якій вони служать.

— **Жалі наших інвалідів.** Вряди-годи приходять до нашої Редакції інваліди, якими опікується „Українське Красне Тов.“ опіка над інвалідами і нарікають на відомі, які панують у Домі Інвалідів. Не хочемо наводити тут цих скарг, однак вислухавши їх уважно, маємо об'єктивне враження, що в цьому захисті не все в порядку. Зачуємо нпр. що інші позаяктам голодівку сліпий інвалід Федір Романів на знак протесту проти поведінки його наставника. Управа повинна розглянути скарги недоволених і розяснити їх причину.

— **Втомлені життям.** Літо — гоме дощеве літо! — не могло спричинитись до поправлення настроїв тих, які не мають довіри до життя. Вчора дві молоді жінки пробували з ним розпрощатись. 24-літня служанка Олена Сітек пробіла собі ножем груди на Погуляні, а 20-літня Євгенія П. позаварила не вперше з родиною, рішила вперше розв'язати цей конфлікт дозою сильного квасу, виштовпавши аж на „Гору Страчання“.

— **3 хронічних трагедій.** Неспроможність заробітку, недостача хати — ось два мотиви, які потягують майже щодня в злочинній хроніці і на судових розправах. Власителька дому викине своїх довголітніх сторожів, які не мають права боронитись законом про охорону льокаторів і повстає трагедія: родина Гурських при чюд. Мохнацького 8. викине поліція сиротинців на вулицю; бідні люди в роспущі бороняться епілою і йдуть за це на півтора місяця до в'язниці; якийсь викинений підльокатор Кароль Баран, хоче вернутись до своєї кімнати і поломити педра своїй господині, яка не хоче його впусти: 22-літня служанка з цукорні у Золочеві, одержавши в дарунку від гостей аж двоє дітей, утративши посаду, підкинула діти у воротах дому і понала перед суд. Це тільки три зразки трагедій з односторонньої хроніки, яка продовжується без кінця.

— **Іспит зрілості в прив. жін. семіні.** УПТ. в Коломиї здали: 1) Базалі Ярослава. 2) Бучовська Розалія. 3) Вергановська Софія. 4) Геврич Ірина. 5) Генсьорська Стефанія. 6) Данилюк Юлія. 7) Данцевич Марія. 8) Дидик Елдонія. 9) Зінки Ольга. 10) Івантшин Марія. 11) Костів Стефанія. 12) Кудлик Стефанія. 13) Мербава Тавба. 14) Михайлюк Марія. 15) Бинджин Ка-

зімпра. 16) Порошко Олена. 17) Посацька Константина. 18) Сатурська Ірина. 19) Тепер Беля. 20) Ткачук Анастасія. 21) Тисяк Ірина. 22) Фролик Катина. 23) Тарневська Елфрозина. 24) Черняк Роман. 25) Ціска Іванна. 26. Шинькарік Марія.

— **Архипенко на дрезденській міжнародній виставі.** На міжнародній мистецькій виставі у Дрездені, яку зорганізував директор дрезденської галерії д-р Ганс Поссе, виставлені також дві мармурові пластини й бронзове торзо нашого відомого різьбара Олександра Архипенка. На жаль, німецька преса (нр. Б. Вернер в „Deutsche Allg. Zeitung“), що ще недавно з приводу видання „Українського Слова“ підкреслювала українське походження Архипенка, повернула знов до старої зички й зачислає його до „російських емігрантів“. З. К.

— **Літературні нагороди „Французької Академії“.** 40 фр. безсмертних що три століття журяться про розвиток французької мови та літератури, призначають що року ріжні літературні нагороди за поодинокі твори і висловлюють призначення за всю літературну діяльність деяким письменникам. Грошево ці нагороди не високі. Найвища цюгорична 15.000 франків, а в й інші по 1000 фр. Зате письменник, який одержує таку нагороду, має право ввіснити на своїх творах великими буквами кингарську переважку „Нагорода Французької Академії“, а це заступає найкращу рекламу: книжка продається в десятках тисяч примірників. Надзвичайну літературну нагороду за збірні твори одержав цього року Жорж Куртелін, (уродж. в 1860 р.) відомий письменник, гострий сатирик у численних комедіях та повеліях. З його творів дуже відомі „Втіхи ескадрону“ і „Бубуруш“. Велику літературну нагороду одержав невідомий до цього часу на чужині Жільбер де Воссен (ур. в 1877 р.). Його життям дуже цікавий: мати його Гречанка, вихована в Англії, а дід був одружений з італійською танцюристкою. Він мандрував довго по світі: був у Сенегалі, Івнелі, Китаї, Тибеті, знає кілька мов, головню англійську. Перші його романи — сензацийні. Нагороду роману одержав цього року молодий письменник Франсуа Моріак (ур. 1855), якого повісті („Тіло та кров“, „Цілунок прокаженого“, „Огнена течія“, „Пустиня кохання“) мають великий успіх.

— **Проти жіночої підстрижки.** Ніхто мабуть не сумнівається, що нинішня жіноча мода на коротке волосся не є нічим иншим тільки модою, яка зміняє часто свої прихи. До її поширення спричинилась чимало пропаганда ведена в Америці. Одну з найбільших заслуг перед фризерами всього світа має славна фільмова артистка та танцюристка Ірена Касль, що вела завзяту пропаганду за підстрижкою, себто т. зв. „бубікофом“ званням також „дад гарсон“. Ця химерна дама обіхавши тепер Європу ствердила з жахом, що її здійснена ідея не виглядає так гарно на голові жінок, як виглядала колись в її голові. Місс Касль вернула до Америки розчарована і заявила журналістам, що маєється за свій гріх: жінки з мужеською підстрижкою погані! Лихо в тім, що волосся не росте так швидко, як швидко жінки зміняють свої погляди на моду.

— **Подяка.** Отсим прилюдно складаю подяку Жіночій Кооперативі „Труд“ в Тернополі, (дім Народної Торговлі), за дійсно солідне і дешеве виконання двох нових феломів і одного колпака. Згадану Кооперативу „Труд“ поручаю і иншим парохіальним Урядам. Останній, дня 14. червня 1926 о. Василь Молчко, парох Осташовець. 23 1—1

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ:

О. Б. Лусенко: ВІНОК. Друга читанка. Видання четверте з малюнками. Прага, 1926. Стор. 168.

Перед двома місяцями приніс я до хати нове названий „Вінок“. Ще не роздигнувся добре, а вже моя Наташка бере мене його з рук. Бо — вона цікава до книжок і шораз зацікавила мене, яка нова книжка за виставою в наших книгарнях, або яку нову книжечку видав п. Таранько. Вона у мене й „рецензент“ видань її віку. Я й забув про „Вінок“. Аж тут до якогось часу каже мені Наташка, що остання книжечка, себто „Вінок“, дуже гарна і цікава і що не може її не читати. Думаю, колиб автор почув таку рецензію, подякував би за всі інші. Та й мені нічого писати рецензію після того. А проте намагаюся сказати кілька слів хоч би тому, щоб поручити цю читанку всім тим, котрі хотять дати відповідну лектуру дітям до рук. Щоб не думали, що назва „читанка“ говорить тільки, що книжка призначена для шкільного вжитку. Наш „Вінок“ — це альманах, зложений для певного віку і з метою не тільки знати свого читача, але й повести його від найбільшого оточення до шораз дальшого. Як не фаховець від того роду підручників, не у зсьому найду згоду з фаховими читачами, а проте вважаю сказати, що й мені припав „Вінок“ до смаку. Дванадцять розділів веде читача від мамин й батьки, від семі через хату, школу, домашні звірята, через водних і водоземних мешканців, від рослин до явищ природи, до пізнання власної істоти, а далі до означення зсього того, що читач називає своїм рідним і близьким та доомі. „Вінок“ назвав я альманахом. Бо його автор не силкується на те, щоб самому творити статті, складаючи може й незручні вірші (як дехто зі складачів читанок робить), а бере з рідних письменників, переважно класиків, те, що найбільше підходить до читанки, призначеної для дуже ще малих читачів. Тринадцять цільних авторів свідчать про це. Так само треба з великим признанням відкритись до підбору матеріалу з народної творчості. Автор „Вінки“ знає й краще, як хто инший. Він знає душу дитини також і підбирає те, що її цікавить і що може послужити підставою для драматизації казки, яку діти так люблять. Вартість „Вінки“ збільшена й самим виданням. Добрий папір, чистий великий друк, явучі, ніжні й інструктивно зложені малюнки — це чималі цінності „Вінки“. При кінці скажемо ще й те, що „Вінок“ може дуже добре наважуватися на курсах неграмотних, коли учасники вже опанували саму механіку складання букв і поборили труднощі першого примітивного читання.

М. Галуцький.

ПЕНСИОННИЙ ІНСТИТУТ УКРАЇНСЬКИХ ПРИВАТНИХ СЛУЖБОВИКІВ У ЛЬВОВІ. Звіт старшини і в ділу з діяльності та рахунків за 1925 рік. Львів, 1926, стор. 210, 4.

ЖУРНАЛИ:

„УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО“. Рік XIV, ч. 7, за липень. Зміст: Перед загальним збором. — Звіт з діяльності Головної Управи Т-ва В. П. У. У. — Закінчення рахунків і біланс за адм. рік 1925. — Окружні відділи. — Вісти з окружних відділів. — Рецензії. — Померлі згадки. — Коментарі. — Оголошення. — Адреса: Львів, вул. Оссоленських ч. 8 II. пов.

ВІСНИК МАРІНСЬКИХ ТОВАРИСТВ. Орган Управи Мар. Т-ва Молоді. Виходить неперіодично. Рік I. Ч. I. за травень 1926. Зміст: На що новий часопис? — 3 історії Мар. Т-ва. — Що є Мар. Т-во і які його завдання? — Мар. Т-ва на українських землях. — Завдання й цілі Мар. Т-ва Молоді. — Труднощі й перепони. — Наші потреби. — Українські Мар. Дружини в Галичині. — Звіти. — Що робити в найближчому часі? — Адреса: Львів, вул. Сикстуська ч. 39 а.

† Госмертна згадка.

Олександра зі Строцьких Говедкова, вдова по свящ. ніку, померла в 66 році життя дня 24. червня ч. р. Похорони відбулись в Станіславові дня 29. червня ч. р. В. І. П. 1—1

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Всім, що з приводу смерті бл. п. Івана Балницького, довголітнього місцевого управителя школи віддали останню прислугу або несли слово розради в хвилі глибокого смутку, а саме Всч. оо. парохам Росенському і Боярському скла- дає щирю подяку — Рідня. 19 1—1

Мажинірі, що обияв би від вересня 1926 урочу в науку рисунків у фахово- доповнячій (вечірній) школі в більшим місті на провінції, згодить зголоситись негайно листовно або устно до п. Та- чаківського Йосифа, референта пром. шкіл УПТ. у Львові, Ринок ч. 0. 2—2

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

БІМНАТА умебльована фронтова околиг ця костел Антонія — Личаків до ви- найму, поважному панові. Зголошення пис- менні з поданням назиска і заняття до Адміністрації під „Личаків“. 10 3—3

ВИСОКІ ТЕХНІЧНІ СТУДИ в Бельгії. Інженерський диплом в двох і трьх роках. Відділ електротехн., електромех., Металюрг. Хемії, Авто. Аеро. Залізної і Бетон. Вудов. Колоніаль. Торговель. і Ін- дустр. Іаж. Денні і вечірні курси. Можли- вість заняття для потребуючих студентів. Річно 580 бельг. франків. Проспекти дар- ом. Писати в усіх мовах: Institut Superie- ur Technique, Service O. Brd, Constatior 25, Liège (Belgique). 1915 3—8

БОНІ ПЕРШІ КУРСИ МАТУРАЛЬНІ І ДОПОВНЯЮЧІ „Пильність“ Ecole Reforms, Львів, Панська 14. Вписи до 10. липня. Проспект на шкільний рік 1926/7 на міськ або поштою (додати марку за 16 сот.) Аналогічні кореспонденції йні. Численні подяки. Курси існують від 1921 року. Жадати проспекту. 1912 8-8

ЗНАМЕНІТА ІНСТРУКТОРКА, матура гімназ. з відзначенням, прийме лекцію на час ферій або й цілий рік. Зголошення до СС. Василінок, Львів, вул. Потоцько- го ч. 95. 22 1—3

ДЛЯ ГІМНАЗІЙНИХ АБІТУРІЕНТІВ(ток), що мають здавати іспит зрілості у вересні 1926 р., ще кілька рідних місць на за- каційнім курсі репетиторійнім. Науки у- деляють найліпші гімназійні професори по 6 годин денно. Зголошення: Наукові курси „Освіта“, Львів, Милковського ч. 11. 20 1—2

ОСОБА старша, інтелігентна, без родини, прийме домашнє заняття при одній осо- бі в місті. Адреса: Адміністрація „Діло“ М. М. 18 1—1

ЖІНКА молода, літ 40, інтелігентна, що розуміється на сільських господарстві та кухні, прийме місце управ. домою най- радше на селі. Марта Антонович, Пятко- ва руська п. Бірча (приходство). 16 1—2

Д-р ПРАВ, зі судовою практикою, шу- кає від 1. серпня або вересня посади у адвоката. Ласкаві offerti адресувати: Д-р Гриняк, Перемишль, Зяблківська 6, конспікентів. 17 1—2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Раппалорта
Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й вишмання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провін- ції полагодується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцем та студентам значна знижка та полекші в сплатах. 2024 4—5

ЖАРІВКИ ошадні, як також всілякі елек- тротехнічні матеріали, поручає знана фірма **К. Помпак**, в нововідкритім алокарі, Львів, вул. Баторія 23 (Будинок прем'єр). 1926 Ціни безконкурентні. 6—10

АЛЬБОРІЛЬ

першокласні, ароматичні, мильні
платки до прання делікатного білля
(коронки, шовки, вовняне і копірове білля і т. п.)

і для тоалетних цілей

Не тільки в теплій але й зимній воді має той самий наслідок.

О великій силі пішності і надзвичайним діланням.

На Споживчо-Гигієнічній Виставі у Варшаві 1926 р. відзначене

ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринков. ч. 10, II. пош. Конт. почт. ш. 143.322 Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: 4 крок. 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо- словацькій 20 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміняє адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ- СТРАЦІЇ. ЦІНА ОДИНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
---	---	--

З польського союму.

*Варшава, 5. липня 1926.

На нинішньому засіданні союму приступлено до дискусії над урядовим проектом зміни конституції, себто до першого читання цього проекту. В дискусії, що мала позаканонний характер, промовляли голови різних клубів. Велику промову виступив м. ин. і старий вожака соціалістів пос. Дашинський, що бичував правдою й автора урядового проекту проф. Маковського іменем ППС., яка поставилася проти того проекту. Виступив Дашинський після 3 літньої мовчанки.

Хід нарад засідання був такий: Маршалок Ратай оголосив, що міністр внутрішніх справ узяв назад дефінітивно закони про самоврядування і що листування міністра він передає адміністраційній комісії.

Посол Недзьялковський (ППС) забирає слово в зв'язку з конфіскацією часопису „Робітник“ за подання в ньому тексту посольської інтерпретації і просить маршалка інтервеніювати. Маршалок обіцяє порозумітися в тій справі з відповідними міністрами.

Приймається без змін в третьому читанні законопроект про академічні школи, законопроект про податки з помешкань і ціла низка інших.

Посол Бирка (Пяст) реферував справу доярової позички у зв'язку з відкриттям монополії сирників. З гострою критикою умов із сирниковим консорцієм виступив посол Вижиговський (Визв.). Він назвав ті умови грабунком і поставив внесок на поставлення перед державним трибуналом б. міністра скарбу Влад. Грабського. Крім того він пропонує обрати комісію, зложену з 9 осіб, для розслідування справи відкриття монополії і потягнення винних до суворой відповідальності.

Починається перше читання урядового проекту в справі зміни конституції. Промовляли послы: Гломбінський (ЗЛН), Дашинський (ППС), Блажевич (ХД), Дубанович (ХН), Косцялковський (Кл. Праці) і о. Станкевич (Білорусин).

Найближче засідання у вівторок, 11 год. передпол.

З українського Закарпаття.

Ужгород 3. липня 1926.

Протиконституційні реформи. Не зважаючи на протести послів із Закарпатської України проти розширення округних самоуправних тіл, що ними є жупи, і злиття їх в одне самоуправне тіло з осідком у Мукачеві — чеське правительство все таки задуману реформу перепроводило в життя. На чолі нової жупи станув д-р Ех. Так само наскільки проходить приділювання окремих сіл, а то й цілих пограничних територій до Словацьчини. Деліція, що в тій справі була у Крамаржа, дістала від нього таку відповідь: „Я нічого не можу в тій справі зробити для України тому, що Словаки мені ближчі“. Таке поступовання чеського правительства довело українське населення на Закарпатті до крайнього обурення.

Голод і нужда. „Свобода“ приводить у вступній статті ряд фак-

тів про голод, що панує тепер на Закарпатті. Особливо терпить від голоду гірське населення, що в наслідок нових границь — польської і мадярської — стратило всякий сезонний заробіток. На Закарпатську Україну напливають на службу й на роботу чеські легіонери, що їх після обчислень з чеського джерела примістилося вже тут около 40.000. В додаток заробітня платня денного робітника виносить в багатьох місцевостях не більше як 3—10 чеських корон. Тому населення опинилося в страшній нужді; хорі, опухнені з голоду тягнуться по дорогах селяне і випрошують милостині. По селах живляться бідні, чим попало: травою, грибами, корінцями і т. д. Зазначено ряд смертних випадків від уживання отруйної поживи, особливо грибів. Чеський Червоний Хрест, що веде в горах гуманітарну акцію, не сповняє як слід свого завдання.

Відмовляють горожанства. Адміністраційні влади на Закарпатській Україні відмовляються видавати місцевому населенню свідоцтва приналежності до громади і свідоцтва горожанства. Відмовляють головню робітникам, які змушені шукати заробітку поза родинним селом і тому не можуть вказатися тим, що від 1905 року сидять на одному місці і платять податок, як цього жадають адміністраційні влади при видачі свідоцтва приналежності або горожанства. В наслідок того є багато горожан без права горожанства і приналежності. Тим, що передше здобули право горожанства, тепер чеські урядовці ті свідоцтва відбирають. Запити послів у парламенті в тому напрямі не мали ніякого успіху. Газета „Карпатська Правда“, що подає цей факт, запитує чеський уряд, чи не думає він відібрати всьому населенню Закарпаття горожанське право.

Політичне віче в Радехові.

Радехів, 5. липня 1926.

В суботу 3. липня відбулося в Радехові велике політичне віче, перше від початків війни. Радехівський староста (муж довіря організації народовой) у відношенні до України завішував конституцію на клинок. І на кожний крок у справі скликання віча відповідав: „Не позваляю“. Не дозволив минулого року навіть на прилюдне віче в справі земельній. Цим разом медвідь в лісі здох і віче дозволено. Староста стягнув хмару поліції до Радехова і дозволив на віче, скликає Повітовим Народним Комітетом Об'єднання.

Провід віча спочивав у руках: о. д-ра В. Пелліха (голова), Л. Салагуба зі Сушні і Гриця Дякова з Радехова. Секретарював М. Чучман з Топорова. Реферували відпоручники Центрального Комітету Об'єднання: М. Струтинський (про політичне положення) і О. Черкавський (про потребу політичної організації У. Н. Д. О.).

В дискусії над рефератами забирають голос м. ин. д-р Я. Селезінка, Л. Салагуб зі Сушні, о. В. Пришляк з Кривого, о. Корнато з Холюва.

Д-р Я. Селезінка обговорив переслідування української церкви, а з окрема нагілку властей на оз-

поширюючи клич: „Свій до свого“ і здійснюючи „розбудову нашого економічного життя“, ставмо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого Громадянства. Бажаємо тільки, щоб пересвідчилося, що в своїй установі одержить товар найкращий і по приступних цінах.

Річ засід. природна, бо

Кр. Мос. „НАСЛІДКИ“ в Стрию
зі своїми складами у Львові, Стрию, Станиславові, Самборі, Перемишлі і Залемні є великим підприємством та побирає товар з першої руки, вироблений під доглядом союзних техніків. 1868 11—15

дехівського пароха, о. д-ра Пелліха. Л. Салагуб зобразив економічні відносини в повіт, підкреслив недостачу філії „Сільського Господаря“ і вагу освітньої прай.

Віче ухвалило резолюції в організаційно політичних справах, у справі колонізації, шкільництва і самоврядування та протест проти тиоремництва.

З окрема ухвалено отсю резолюцію:

Громадяне радехівського повіту, зібрані на вічу в Радехові:

1) протестують якнайрішучіше проти напасти адміністраційних властей на довголітнього робітника на культурній і освітній полі й заслуженого священика та громадянина Радехівщини о. д-ра Володимира Пелліха;

2) стверджують, що діяльність о. д-ра Пелліха як священика і громадянина була і є для містечка Радехова і громадянства цілого повіту незвичайно корисна та хосенна;

3) п'янують напасть на його особу, спричинену клеветливими й неправдивими доносами, яких метою є позбавити українське громадянство радехівського повіту цінного священика і громадського діяча;

4) звивають Управу УНДО, Українську Парламентарну Репрезентацію і Митрополичий Ординаріат у Львові вжити всіх заходів у краю

зі сторони адміністраційної влади на особу о. д-ра Пелліха, пароха і декана в Радехові, негайно припинено, а слідство заряджене міністерством віроповідань, як безосновне, заставлено і дано змогу пароху Радехова далі працювати для добра повіту і громадянства.

Віче пройшло при незвичайно високому підйомі зібраних селян і міщан.

О. д-рові Пелліхові вічевики устроїли ширю овацію. Місцевий.

Новий грізний вплив Прута.

Коломия, 5. липня 1926.

Наслідком шаленої зливи вийшов з берегів Прута. Рівень води піднісся понад 2 метри, заливаючи широкі простори піль і сіножатей. Жертвою розлиття води апало кілька десятків дітей. Величезні шкоди в збіжжю і землеплодах. На допомогу населенню вислано відділи війська і пожарну сторожу.

Біржа.

Гроші.

Польський Банк платив сьогодні за долар американський 9'15, а за деїзі 9'20. Курс американського долара в приватних оборотах 9'15—9'20. Тенденція спокійна.

Збіжжя.

Ціни на жито й овес нижчі від останніх потовань. Ячмін без змін. Пшениця біла від 38'25—39'45, пшениця червона 41—42, жито 25—26, ячмінь 26'50—27'50, овес 30'50—31'50. Загальна тенденція знижкова.

Громадянство й учительство.

(Стаття надіслана).

Як у часі війни найважливіше діло сповняє фронтівик, так у часі „мира“ — особливо у гнобленій і недержавній нації — сповняє найкраще вчитель. Воєнний фронт куль і гранатів перемінявся на „мирний фронт“ культурної боротьби — може й важнішою у своїх наслідках, як справжня, кривава борня — що залежить у своєму висліді у першій мірі від справності і зручності вчителів.

Цю роль учительства повинно зрозуміти і громадянство. Воно повинно шанувати й цінити свого вчителя як борця за своє я, за громадянську, національну душу, за застра народу. Не будь національного виховника, не може й мови бути про національне виховання. Хто признає конечність національного виховання — а признає його весь культурний світ! — той признає вагу існування національного вчительства.

Ріжного роду „закони“ держави, що в ній присуджено жити

„народові, головню „приписи“ на полі виховання і шкільництва, мають за мету не дати довершитися праці національних виховників учителів. Ізза того ця праця національного вчительства стає подвійно трудна: вона має бути даліше національною мимо тих „законів“, мимо тих „приписів“, точніше — не поступаючи з ними в конфлікт. Бо на конфлікт може зважитися тільки сильна, активна нація. У слабо організованій нації вчитель є рівночасно „політиком“: він мусить вчити й виховувати „по законам“ і рівночасно „по своєму національному сумлінню“.

Вже те становище національного вчительства викликає нераз серед несвідомого громадянства нерозуміння. Замість піддержки учитель стрічає тут проти громадянського інтересу громадянський опір. Проти нього і цілого націон. виховання виступають уже не тільки

одиночки і групи власної суспільності. Чимало лиха завдає тут нераз неслучно редагована власна преса. Нац. шкільництво вважається партійним; з того, що є спільним усьому народові, всім його клясею, робиться належне до якоїсь тільки часті нації. „Краща чужа школа, як така своя!“ — чути го-
лиси.

Не зважаючи на те, що наше свідоме громадянство здає собі з того ясно справу, наша нац. школа, наше приватне шкільництво, що веде несправно і на багатьох ділянках перевищує державне — чимраз більше рідшає, лустіє; громадянство вейби казало, що йому нац. виховання і нац. школа — байдужі. Що більше — у громадянстві являються різні Датани й Авіони. Лихі духи,

злочинні агітатори проти „Рідної Школи“, рідного виховання, рідного вчителства і рідного народу.

Між іншими агітаційними кликами проти нац. виховників виділяється заміт, що, мовляв, „національне вчителство за мало працює над народом, а чейже його обов'язком працювати крім школи ще й за нею, бо-ж національне вчителство живе народними грішми“. Цей заміт заслуговує на точніше обговорення ізза того, що він, зручно проголошений, ловить на свою аудію чимало несвідомих справи громадян і тим самим чинить лихо нац. справі.

Що праці над нашим народом за мало, признати треба. Але за мало тої праці не тільки з боку вчителства; її ще менше з боку всіх інших суспільних клас, що від них є право домогатися і надіятися тої праці.

Наклепом і образою є аргумент, яким дехто домагається більшої праці від нац. вчителства. Кажеться, що працювати над громадянством є обов'язком нац. вчителства тому, що воно живе з народнього гроша. Так наче би всі інші, що по них надіємося громадянської праці, не жили з народніх грошей! Або наче би народні гроші дістає нац. вчителство за ніщо, або як зачет за будуче!

Ні, панове! Не за гроші, що їх собі здобуває тяжким трудом нац. вчителство, має воно обов'язком працювати над громадянством. За гроші воно виховує у школі — тому за гроші, бо мусить з чогось жити, а виховання займає ціле життя виховника. Національний виховник працює над народом і поза школою — з почуття свого нац. обов'язку і в міру сил. Під тим оглядом не треба мішати поняття і не треба там ставити домагань, де можна тільки ставити побажання. Національної роботи над громадянством не робиться за гроші; якщо в останніх роках завівся у нас звичай за кожний крок національної праці платити, то це тільки доказ відсутності у нас ідеалізму і чимраз більшого роз'янування практичного матеріалізму. Я.

Отворення „Етнографічного Музею“ в Берліні.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, кінець червня.

В століття уродин (26. VI.) значного німецького етнолога й заслуженого організатора музейної справи в Німеччині, Адольфа Бастіана, відкрито святочно в старому будинку при Кенігрескій вулиці відновлений та переорганізований „Етнографічний Музей“ („Museum für Völkerkunde“), що заснований перед 40 роками розрісся з малих і скромних початків до розмірів величезної, незвичайно різномірної складниці матеріалів про життя й буття позаєвропейських народів. „Старий музей“, що багатством матеріалу вибивався понад усі не тільки німецькі музеї, був дійсно так переладований музейними предметами з різних обсягів знання, що стався справжнім непроглядним, до певної міри перестарілим магазином, з якого чимраз тяжче було користати. Від довшого часу пішли вже наради про перебудовування, поширення, а то й про перенесення музею до нового, більшого будинку, в якому можна наново устатувати матеріал відповідно до нових завдань музейництва та до вартості і призначення музейних предметів. Війна й післявоєнна економічна скрута розбили далеко йдучі плани й не дали змоги повести справу так, як собі бажали ініціатори теперішнього, тільки „відновленого“ музею. Треба було погодитися лише на перебудову й новий вибір матеріалу, а решту залишити до кращих часів. Тільки одна шеста частина музейних скарбів знайшла місце у відновленому будинку; все інше треба було відложити до окремого Му-

зейного Інституту в Делемі, на передмісті Берліна. Берлінський центральний музей зібрав за те і виставив для загального вжитку тільки самі найкращі, найцінніші й найбільше характеристичні зразки преесторичної археології, етнології і народньої культури. Укладчиком Музею треба признати, що амліли добре використати місце й розмістити предмети так, що з користю студіюватимуть їх і учні й оглядатимуть звичайні відвідувачі.

На отворення Музею, якого доконав міністр освіти д-р Бекер, явилася велике число офіційних представників уряду, міста, наукових організацій та німецьких і закордонних музеїв. В їх імені промовляв бурмістр Берліна д-р Бес, директор гамбурського музею й голова Союзу німецьких музеїв д-р Тіленіус і в імені всіх закордонних представників, між котрими був і підписаний яко представник „Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові“, відпоручник штокгольмського музею проф. Ліндблум.

Після отворення директором відділів, опрацювали гостей по новому музею, про який сподіюся при найближчій нагоді написати докладніше.

З. Кутеля.

На теперішній сезон

по знижених цінах по знижених цінах вибагливе білля мужеське, купетеві мужеські і жіночі трикоти, подорожні валізи, фіброві оригінально-шведські, гумові і імпрегновані плащі поручають 1799 16-20

ГУРСКИ І ВІТЕК

Львів, пл. Марійська 5.

Лист з Волині.

Прояви „моральної санації“. — Ячмій в ролі комуністичного агітатора. — Воевода на сповіді. — Луцький староста і мораль. — Куратор Сікора на святі польонізації волинського шкільництва. — Очікуємо заповіді моральної санації в церковнім управлінні!

Луцьк, кінець червня.

...Давненько не писав. Усе чекав, чи не порадую чим, вицікував прояви того, шасті Боже, „морального оздоровлення“. Та чим далі, сумнішують надії, боюсь, чи не правдиво думав Карло Маркс, що мораль то та-ж сама кишеня на виворіт...

Отож перше — в ділянці адміністрації. Мабуть памятасте, що „моральна санація“ почалась у нас з „позички“ воевідством радіо-апарату луцької „Просвіти“. По трьох тижнях делегації, телеграм листів експресів до Варшави радіо нарешті власнику повернули.

Воеводу Дембського вже двічі викликували на сповідь до Варшави і мабуть помічають в йому моральне поліпшення, що тримають далі на волинському воевідстві. Тримається і великий „культуртрегер“ з Тернополя, президент м. Луцька Зелінський, що підчас „зат ши ціли“ у Варшаві казав винести геть з магістрату портрети Пилсудського. Кажуть однаке, що на всякий випадок зарезервував для себе посаду касіра в трьох утворених ним же (кош-

Привіт У. Н. Д. О. народіві Злучених Держав.

Дня 4. ц. м. вислало Українське Національно-Демократичне Об'єднання до президента Куліджа отсю телеграму:

До Пана Президента
Злучених Держав Америки
КАЛВИНА КУЛИДЖА
Вашингтон.

Українське Національно-Демократичне Об'єднання дозволяє собі на Ваші руки, Вп. Пана Президенте, зложити Народові Злучених Держав з нагоди 150-літнього ювілею незалежності Вашої Республіки заяву найглибшої пошани і найщирішого привіту.

Український нарід плекає глибоко у своїй серці ті самі ідеали демократизму і зєдинення, які присвічували першим Борцям за Свободу Землі Вашингтона.

Д-р Дмитро Левицький,
голова.
Володимир Целевич,
головний секретар.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на родня фортеця, це певний захист в добі лихотиття!

він для Українців на Волині тим, чим Грабський Стан. для Українців цілої Польщі. Кажуть, правда, що поліцаш: з хадеї перейшов до П'яста. Але найбільшу роллю то мабуть відіграло надзвичайне його моральне піднесення до висоти старозавітних жидівських пророків. Бо в „свято шкільної волинської молоді“ (18.—20. червня) промовляв на площі спортивній до тисячі дітей, як Бог вняв його молитви і дощ не помішав спортовому святові. Це було зрєня, а по обіді (як і в днях 19.—20) розгніване небо гнало чудотворця, а з ним і невинну дітвору великою зливою зі спортової площі.

Зате повну насолоду мали на концерті шкільних хорів на Волині, де чулася тільки пісня польська, бо українську Сікора гонить з волинської школи і казав викинути з програми на концерті (з 8 диригентів хорів 6, бачите, Українців,—то вони українськими піснями хотіли прикрасити концерт...). Хто нарешті оглянув би виставу підчас цього свята ручних праць учнів Волині, то теж багато би виніс вражіння

От таке то „моральне оздоровлення“... Єдине може „Zysie Wolynia“ поздоровшало, правда, не на розум, бо щось не кричить уже, що „Просвіти“ — комуністичні ячєйки.

Слід би ще написати про наші церковні пекучі справи, та тут, як видно з уміщеного вже в „Ділі“ листа митрополита Дюнісія до президента Мосціньського, моральна санація ще не заповіджена.

Гр—ко

По широкому світі.

Американський секретар фінансів Мельон вибирається в подорож по Європі, щоби порозмовляти на економічні теми з найвизначнішими представниками європейських фінансів.

Англійські робітники, що працюють у фабриках машин, домагаючись надаремне підвишки плат на один фунт більше тижнево, рішили почати страйк.

В Італії викрили великий комуністичний заговор. В одного посла найдено чимало доказового матеріалу.

У Персії збунтовані урядові війська зєдналися з бунтарями і зруйнували місто Табрис.

Абд-ель-Крім а заслала французька влада на Мадагаскар разом з родиною під сильним військовим надзором.

НОВИНКИ.

— Особисті вісти. Повідомляють нас, що експ. митрополит Ше п т и ц ь к и й по довершенню візитації тухлянського деканату виїхав нині днями на короткий відпочинок до Підлютого. Отцю митрополитові товаришать о. прабат Войнаровський і о. крилошанин Томович. — Зі Станіслава повідомляють нас, що директор української гімназії і радний міста д-р Микола С а б а т лежить поважно хорий.

— Київський філії „Книгоспілки“ до відома. Київська філія „Книгоспілки“ вислала ділове письмо (ч. 13.517) з датою Київ 28. VI. 1926 р. до одної з контор київської міської управи при львівській вулиці в Києві. На конверті така адреса: До Львівської контори Конгоспу — м. Львів — Львівська почта не знаючи, що з такою адресою зробити, вручила листа греко-католицькій митрополитській консисторії, а ця машинально розпечатавши його, винитала в письмі таке: „До львівської контори конгоспу (невже це мала би справді бути греко-катол. консисторія?) Досі ми не одержали од Вас ключів до двох приміщень по вул. Корольова 46 — договір на які з Вами вже підписано. Просимо передати нам ці ключі й рахувати о-

Мушиш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню і пачки цитринових екстрактів АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різницька 8.

(247a) 52-70

ренду цих приміщень з часу одержання від Вас ключів." — Підписи лавіруючого і секретаря." — Переспівалися, що мова не йде про ключі від греко-католическої митрополітичної консисторії, пустили люде це письмо з рук до рук, і воно зайшло до нашої редакції. Не віруючи в те, що львівський комгосп, тобто магістрат міг підписати угоду з кнївською „Книгоспілкою" про помешкання, затримали ми листа у нашої редакції. Може „Книгоспілка" колисьнебудь за ним і зголосять.

— Конгрес Міжнародної Жіночої Ліги Миру і Свободи відбудеться в Деліні в Ірландії від 8—15 липня н. р. Тому, що львівська група Української Секції Ліги Миру і Свободи є неактивна, піднесено справу висилки делегатів на вищезгаданий конгрес на останніх ширших сходинах Союзу Українок, тим більше, що деякі волонтерки чинили звернення до Союзу Українок, як централі жіночих організацій, в цій справі. Зібране на сходинах жіноцтво висловило одностайне бажання, щоб жіноцтво західних українських земель заступало на Конгресі сенаторка п. Левчанівська.

— Іспит зрілості в українській утравістичній гімназії в Стрию. Було допущених 36-тих учеників (ниць), з чого при устній maturi впало сімох. Здали: Буряк Евстахій, Хирівський Юрій, Ерденбергер Волод., Гомовський Юліян, Іванчук Волод., Івасик Омель, Яцкевич Лев, Юрків Євген, Калинович Волод., Карачевський Осип, Кишка Петро, Кулинич Роман, Лебішак Анатоль, Лех Осип, Нічай Волод., Мельник Василь, Петрина Богдан, Сташко Волод., Шнідер Орест, Щербанюк Василь, Терлецький Михайло, Бродович Ольга, Файгель Маруся, Каленюк Дарія, Мигонич Ірена, Сінгалевич Ольга.

— **Ucrainica.** Берлінський журнал „Zeit-schrift des Vereins für Volkskunde" (річник 1925, зш. 2) містить дві рецензії д-ра З. Кузеля на книжки: Василя Емця, Кобза та кобзарі (Берлін 1923) і д-ра Ст. Рудницького. Огляд національної території України (Берлін 1923). — В центральних органах німецьких книгарів і видавців у Липську „Börsenblatt für den deutschen Buchhandel" з 12. червня н. р. поміщена стаття З. Кузеля про книгарські курси „Книгоспілки" в Харкові. (Eine ukrainische Buchhändlerwoche in Charków).

— Долар паде, а не ціни. Дуже можливо, що цього явища ніхто ще не заперечує. Долар має у нас вплив на ціни лише тоді, коли йде вгору. Польська преса впевняє, що варшавські купці: мельники, різники, текстильники знизили свої ціни. Чому Варшава має вплив на Львів лише тоді, коли несе нам щось неприємного?

— Шіплення красухи (шкарлатини). З огляду на те, що пошесть красухи поширюється у Львові, головню у Жовківській пільниці, при вул. Янівській 104 в епідемічних бараках (фронтоний адміністративний будинок) почали безплатно шіпити населення, для охорони перед цією недугою. Ті, що хотять скористати з цього шіплення, можуть явитись на згаданій місці щодня від 11—12 ранці і від 4—5 по пол. Зворот коштів за лік не вищий 1 зол. 50 с.

— Потіха для кандидатів на виїзд на чужину. Львівський фізикат подає до відома всім подумкам, що хотять дістати позешений паспорт на виїзд до чужини купців, що перед лікарськими оглядами у міських фізикат му-

сать предложити доказ, що пробували вже раніше лічитись у відповідних купелевих місцях у краю. Нехай-же ті, які пробували такого лічення, а їм не помогло ні трохи — тішаться!

— Кости на вул. Баторія. При розкопуванні каналів на вул. Баторія, робітники найшли велику скількість людських черепів і костей, а навіть кістяк коня. Це останки могили ще з часів облоги Львова військами Хмельницького.

— З епідемії самовбивств. У Стрийському парку застрівився 24-літній студент техніки Олександр Бітнер, з Камінки Струмилі. Причина вбивства невідома. Ніхто з родини та знайомих не заперечує його поганого настрою. Є здогадки, що маємо діло з любовною трагедією, бо цьогож дня вечером бачили покійного на прохаді в товаристві якоїсь молоді жінки.

— Зі Львова через Токію до Токаю. Народня Торговля замовила в місцевості „Asaj Sanyo be Toki" вино і вислала надієжитість за нього векслями через „Земельний Банк Гіпотечний". Вино прийшло, але фірма доминалася грошей або векселів. Справа затягнулася, пішли рекламції і т. д. По трьох місяцях векселі прийшли до фірми з японської столиці Токію. Японці подумалися дописати в адресі те, чого їй не доставало, а саме слівце „Ungarn" і таким чином приспівали внясення грошової справи та непорозуміння.

— Смерть апостола автосуггестії. Помер у 68 р. життя Еміль Кує славний французький творець методу лічення автосуггестією. Кує з професії антикар у Нансі. Його теорія лічення має дошкі завязати противників між лікарями та професорами. Винахідна ідея Кує в тім, що він твердив, що автосуггестія не є рідким, незвичайним явищем, а грає велику роль в нашім буденнім житті. Кує доказував свою теорію таким простим прикладом: коли візьмемо триметрову дошку шириною 30 см., кожний перейде по ній без труднощів; коли-ж цю саму дошку прикріпимо між двома шпильками церков, ніхто з нас не зважиться перейти по ній, дарма, що вона не вужша. Кує пояснює, що наш острах має своє жерело в автосуггестії. Людина вмовляє в себе, що ходити на висоті 40 метрів над землею небезпечно. Акробати, які вивчаються від цієї ідеї, доказують „чудеса". Кує вірив, що вишарчить вкорінити людині якусь ідею, а вона прямиуватиме до її здійснення. Він користувався своєю метою головно при ліченні нервових недуг. Нансі стало містом, куди наплавали тисячі пацієнтів з усіх закутків Європи. Кує вдалось вилічити навіть випадки органічних недуг. Його почали поважати в офіційних колах шойно після виданого ним головного твору „Самоволодіння при допомозі автосуггестії". Кує їздив з відчитами по всьому світі. Минулого року на протязі місяця мав в одній Швейцарії 200 відчитів, кожний двогодинний.

— Максимально-мінімальна університетська програма. „Рул" передає кілька подробиць з офіційних повідомлень радянського уряду про те, що мусять уміти молоді люди, які хотять записатись у т. зв. університет Зіновєва. Цей комунікат каже: „Товариші, що хотять записатись в університет, мусять уміти висловлювати свої думки письменно без граматичних і стилістичних похибок. Мусять знати чотири головні математичні ділення, а також загальні принципи фізичної географії. Необхідно домагатимуться від них орієнтації у політичних подіях дня і знання останніх рішень з важких конгресів і конференцій комуністичної партії, ще в їх розуміння. Крім цього повну історію комуністичної партії, книжку Зіновєва

ВІДГУКИ ПИЛ.

З жіночого руху.

Фактом є, що муштина, оттої звір з низкими запятками і ще нижчими інстинктами, від тисячлітть прудуше своїми лабями ніжне ество — жінку. Ніяких прав, ніякої волі для неї, а тільки обовязки і обовязки!

Довго терпіла бідна жінка оті кайдани, довго дурила себе, що не все ради любови і продовження роду людського.

Але терпещь урвався. Навіть таке ангельсько-добре (абстрагуючи від балакучости і кігтів) ество як жінка не втерпало. По всьому жіночому світі залунав клич: „Геть зі супрематією мушин!"

І почалося... Пані Пенкгорст зворушила цілу Англію своїми палкими промовами і повела цілі хмари жіноцтва з парасолами проти поліційних палок. Не маючи до кого привадуватись, привадувались до ліхтарів, щоб їх поліція не розганяла. Вигравши війну в отвертій полі, адобула вона небувалу популярність і розголос. Її поклань не лишався без відгому. Тим разом відгукнулись не тільки жінки до життя діви, але й мами і дочкі.

Страйки й обмеження в домашніх ділах довели роззвірених мушин до уступок. Жінки доривалися чимраз то більш незалежних і високих становищ. Ставали вчителями, кондукторами, урядовцями, а вкінці навіть адвокатами, і міністрами. Пані Колонтей стала навіть амбасадором, а що була гарна й елегантна, то анжвила великий хист у дипломатії. Вислідом її дипломатичної діяльності був обмежистий і цікавий твір п. н. „Способи кохання".

В наш, Богом і людьми забутий край нові течії пробиваються все з великим опізненням. І жіночий рух почався тут далеко пізніше, як на заході або в Радянщині. Та коли вже почався, то певно буде захоплювати щораз то ширші кола.

Останні події в Польщі пригадали не тільки муштинам, але й жінкам про недалекий вибори. З різних сторін краю доходить вісти про небувалий рух серед кращої половини меншостевої більшости в Галичині.

„Історія комуністичної партії" і добрий погляд на політику цієї партії від жовтневої революції. Історію боротьби клас та з національною економією треба знати лише те, чого вчать у... середніх школах." Програма на всякий випадок оригінальна. Студент Зіновєвського університету повинен мати в одній половині голови ідеї досвідного політика, а в другій лише факти з книжок народньої школи.

— Відшкодування за революцію. Дуже оригінально дивиться на революцію еспанське законодавство, яке мало час викинути до хронічних переворотів. Провідники останніх заворушень будуть відповідати окремо за політичні наслідки свого заговору, а покищо мусять заплатити високі гривні, нпр. гр. Романонес піз мільона пенетів, ген. Агвірела 200 тис., ген. Вейре 100 тис. і так далі аж до сенаторів і поствів включно. Ще кілька таких революцій, а Прімо де Рівєра готов поправити свій державний скарб!

— Російські демократи у Варшаві, об'єднані в „Демократичній групі російських емігрантів у Польщі" пересварились між собою і чотирох з них, між ними такі визначні письменники як Арцибашев і Філософов, виступили з групи, заявляючи, що не вірять у можливість її продуктивної праці.

Дописи.

Тернопіль. (Загальні збори Повіт. Тов. Кредитового в Тернополі. Скандална поведінка радикалів). В середу 23. червня н. р. відбулися в Тернополі завичайні річні загальні збори Повіт. Тов. Кредитового, одної з найбільше заслужених і засібних кредитових провінційальних кооператив. Основана на довго перед війною міським парохом о. крил. В. Громицьким і д-ром Чикалоком та іншими, починалася чимало до економічного скріплення нашого селянства в повіті і є власником гарної будівлі в Тернополі. Воєнне і повонне лихоліття відняли значно і цю кооперативу, але на протязі останніх літ вона поборолася всі неопони і знаходиться

Одно з таких віч відбулося в однім подільським городі, відомім з рухливости на полі жіночого руху. Віче пройшло незвичайно імполатно при великим адизіи учасниць-селянок. Референтки одна по другій виказували, що жінки не не якісь слабосилі естад, залежні від мушин, але адібні до самостійного життя повноправні громадянки.

Віче трівало добрих кілька годни, а з той час чоловіки ждали при возах на сво, їх вічууючих жінок і на жінок сусідів, які присіли на їхні підводи.

Нарешті віче скінчилось. Вічевнички рушили до возів і за хвилину розіхались на всі сторони.

На однім возі, що їхав у сторону Збруча, сиділо чотири жінки. Господар на переді — воїн заду. Господар поганяв, паказючи люльку, жінки балакали про жіночий рух, час до часу погрожуючи муштинам.

— О, не буде вже тепер так, як було! — казала одна. Не будемо ми вже так слухати вас, хлопці, як перше.

— Хлоп лежан, нічого не робить, а на бабу сварить! — додавала друга.

— Скінчилось їх панування, — пророкувала третя.

Господар спершу слухав усього того спокійно, а далі не вдержав, кинув віжки, бачи тай сплюнув:

— Агі на вас! Не треба нам хлопів, то ні їдте собі з Богом, я їду пішки! — і пішов на попереки під горб.

— Ой! Ніби то не поїдемо. Йдїть собі здорові! — полетіло за ним насмішливе слово.

Рушили суфражистки віжками і поїхали. Але як на те трапилась калабаня, а в тії калабані йма. Віз вивернувся і жінки руш на хотів піднятися. Мучилися, радилися, возтуналися з ним бідні жінки, а далі покинули все і пішли пішки. Тоді аяліз з корчів господар, підняв віз, розмотав упряж і поїхав иншою дорогою додому.

Сенс моральний: Кожна ідея потребує пояснення, але... доброго, бо в протинім випадку заведе в калабаню.

I. Galaktion „Ukrainica."

на шляху до найліпшого розвитку, доказом чого є хочби факт, що за р. 1925 ця кооператива виказує чистого зиску около 10.000 зол. і що за останній піріод 1926 квота вкладок і квота уділених позичок подвоїлася в порівнянні зі станом з 1925 р. Фактичного числа членів нині годі означити, бо з уваги на ухвалу заг. зборів з 1925 р. давні передвоєнні члени числом около 3.600 мали свої уділи, завооризовані з 20 К на 1 зол., що рахується за опсове, доплатити найліпніше до 30. червня н. р. 10 зол., інакше з тим днем стратити всі членські права. Тому щойно в липні н. р. дається точно усталити дійсне число членів.

На цю кооперативу, ведену в останніх роках управою в складі: о. В. Громицький, д-р Ст. Баран і д-р Ст. Брикоч, звернув свою увагу гурток тернопільських радикалів і забажав її конечно захопити у свої руки, хоч цей гурток зрештою нечисленний, безумовно нічим не причиняє до розвитку цієї інституції. Кілька останніх зборів Пов. Тов. Кредитового було андоушем сумних і пожалування гідних буч — скандалів, ведених головою д-ром В. Лисим, що до кінця 1925 р. сам входив у склад надзірної ради і був її секретарем. Ці неоправдані бучі деморалізували присутніх селян і очевидно підкопували значення наймій інтелігенції в очах селянства, що може й було метою радикальних демократів. Ця руйнівницька робота згаданого гуртка дійшла до верхка на загальних зборах 23. грудня 1925, коли ім не вдалось накинати своєї надзірної ради, а її епілогом є процес, що його д-р Володимир Лисий веде в суді окружним у Тернополі проти Повіт. Тов. Кред. до числа справи С. і в 3/25 про уневажнення ухвали загальних зборів з 23. грудня 1925, затверджуючої валоризаційний біляк за рік 1925. Для оцінки поведінки позовника нехай послужить як ілюстрація те, що позовник сам, як член надзірної ради, голосував на загальних зборах не голосував (його прийнято одноголосно), а зі своїми демагогічними, на ніякій постанові закону і статуту неопертими замітками, виступив щойно при кінці зборів, коли перепала ліста його кандидатів до надзірної ради. Мотивом до цього процесу була охота оскандалити перед польськими властями і очевидно пошкодити Пов. Тов. Кредитовому, бо на основі оцінки знавців з Радіального Союзу і Союзу Кредитового у Львові позовник не мав ніякої законної основи до внесення свого позву. Процес у цій справі ще не покінчений.

Та вже те, що сталося на загальних зборах Пов. Тов. Кредитового дня 23. червня н. р., було просто небувалим скандалом, негідним культурних людей. На денному порядку зборів було затвердження рахунків і білянсу за н. 1925 р. уділен-

«управі абсолютної, розділ чистого лику, затвердження нової управи, предло-женої надвірною радою а особах: о. В. Громицького, д-ра Ст. Барана і проф. І. Бодяра, вибір одного члена надалі ради на місце усталоючого п. М. Турна. По відчитанні і прийнятті протоколу попередніх загальних зборів постанови п. Д. Ладика внесення на вибір комісії-матки зі своїх радикалів. Друге внесення постанови о. Ст. Бонс і воно перейшло. Тоді наша радика-кальна трійця при допомозі спрощених і заможаних пилик кляканійми хлоп-чаків, нечлених кооператив, счинила пе-чальний крик і нечужу бучу, що лице зі-сторону паленого присутнім на зборах ін-телігентам і селянам, котрі не належали до радикальної боївки. П. Ладика—Лисий—Олійник викрикували і бігли по салі як зешамовиті. Зробилося ще більше пекло, коли шведський зборів, голова надалі, ради проф. Бодяра побачив, що збори розби-вас нарочно спрощена боївка, не-члени кооператив, й делять зарплати провірення, хто з присутніх є членом, а хто ні.

Цей провірення радикали саме дуже боя-лися і наслідно, близько дві години, старалися не допустити до цієї провірки. Тому проф. Бодяра збори розважав з цієї аретини, що не допущено до провірки член-ства і то під фізичним терором. Члени управи, за викомом д-ра Ст. Брикювича, члени надалі, ради й великі більшість член-ів покинули салю Мис. Брацтва, забира-ючи зі собою всі книги і протоколи ко-оператива.

Оставши на салі гурток радикалів ви-брав собі нового предсидника місцянина Гришину і стали радити та ухвалювати. Відкинули надвірну раду, вибрали свою управу—саміх радикалів: д-ра Ст. Брикю-вича, д-ра Ол. Олійника і д-ра Л. Онуфре-вич. Вибрані заявили, що вибір приймають, а тим самим вповні згодилися з тим, що ці збори пересели. Очевидно, що всі ті ухвали й вибори є неважливі, бо перевели їх члени і нечлени на приватно-му конвентиклі. Це ствердила надалі, рада на свою засідання слідуючого дня і по-ручила даній управі далі вести справи кооперативу. Належить тепер подбати, щобі слідуючі загальні збори не були зно-ву відновлені негідних корисних буч і скандалів.

Що невимовно прикру картину описали ми току, що повоєнна нетерпимість є не тільки по селах, але і серед деякого з на-ших радикальних інтелігентів, яких ці стрічки, писані вповні об'єктивно, може хоч з часті зрозуміти. Тоді при добрій волі обох сторін дається усунути в майбутно-сті непорозуміння і конфлікти і вивести на твердій шлях так важку інституцію в центрі Поділля, якою є Пов. Тов. Креди-тове в Тернополі. Тільки без пристрасти й демагогії, маючи все на меті добро цієї інституції, а ніяких конфліктів не буде.

3 ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

В обороні правди.

До звіту з заг. зборів Пенсійного Інсти-туту дістаємо таку замітку:

Зі звіту з Загальних Зборів Пенсійного Інституту Українських Приватних Службови-ків, поміщеного в ч. 143 „Діла“ з 1. п. м. можна би набрати переконання, що Тов-о „Дністер“ не хотіло передати Пен-сійному Інституту фондів, призначених на пенсійне забезпечення своїх службови-ків, що в цій справі існує напружена ат-мосфера між Управою „Дністра“ і служ-бовиками, та що тов-о „Дністер“ належить в першій мірі до тих службодавців, які наразі сповнюють обов'язок забезпечу-вання своїх службовиків і від того обов'язку всіма силами викручуються.

В ім'я правди бажаємо ствердити, що тов-о „Дністер“ дбало про пенсійне обез-печення своїх службовиків ще на багато літ перед часом, коли заіснував законний обов'язок забезпечування приватних служ-бовиків — і на ту цінь кожного року пла-тило значні суми, а при переносі пенсійно-го забезпечення службовиків „Дністра“ до Пенсійного Інституту хотіло Тов-о „Дні-стер“ передати Пенсійному Інституту те в 1924 р. премійну резерву у висоті, обчисленої аскураційним техніком Загаль-ного Пенсійного Заведення, на що однаке Пенсійний Інститут не хотів згодитися. Також стверджуємо, що в справі пенсій-ного забезпечення між Управою Тов-а і службовиками існує однаковість думок, як також, що Тов-о „Дністер“ належить до тих нечислених службодавців, які ні-коли не викручувалися від обов'язку обез-печення своїх службовиків, а навпаки — виплачують якнайкраще кожного місяця припадаючі до Пенсійного Інституту вклади за пенсійне забезпечення своїх служ-бовиків.

Дирекція Товариства Взаємних Обезпе-чень „Дністер“.

Рода Службовиків „Дністра“.

Від Редакції: Помішуючи пови-ще висновок вказано на вказане заяв-ля, що в нашому звіті було підкреслено тільки те, що лівну частину дискусії за-няла справа висновку взаємних між „Дністром“ і Пенсійним Інститутом. Ніде не було т. м. сказано, що саме „Дністер“ не виконує своїх зобов'язань щодо обез-печення. Натомість було сказано у звіті, що в усі наші публічні установи і приватні підприємства виконують такі обо-в'язки. Невже треба їх було звати по іме-ні? На нашу думку це було зовсім зайве. Крім того підкреслили ми, що саме дис-кусія про взаємини між „Дністром“ і Пенсійним Інститутом скомпенсує тісно з та-

кими справами, як обов'язки хлібодавців і права службовиків дотично Пенс. Інститу-ту. Не вини ми, що так воно сталося.

3 судової салі.

За державну зраду.

Перемішля, 2. липня 1926.

Дня 30. червня почалася розправа перед трибуналом судді присяжних проти вісь-мох молодих Українців, робітників і уче-ників обвинувачених за пропагування ко-мунізму. Закінчено їм злочини передбачені пар. 58 і 61 к. з. На лаві обвинувачених засіли: Володимир Цок, 19 літ, студент, Микола Цок, 23 роки, безробіт. комуніст, Михайло Беляк, літ 23, слюсар, Володи-мир Турчак, 20 літ, студент, Володимир Каразуб, літ 19, уч. II-ого року уч. семіна-ра, Лев Шур, 20 літ, уч. VIII кл. гімн., Юліо Татух, літ 20, уч. VIII кл. гімн., і Євген Кушків, літ 18, був. уч. VII кл. гімн. (виповідає додатково за атеїзму релігії). В трибуналі радники Паар, Гессе, Балі, обвинувачувач прок. Прохаска. Боро-ниці адвокати д-р Фарім, Гроссфельд, Загайкевич, Аксер і Розенблат-Гут. Акт обвинувачення закінчує обвинуваченням, що вони в другій половині 1925 р. і в пер-шій пол. 1926 року сходилися на Замковій горі і в мешканні оба. Татуха, де вели політичні дискусії, відтак що поширювали відозви К. П. З. У. а останньою обвину-ваченому Кушків, що мав бути буди-то головним організатором комуністичних гуртків та що поширював невірство. Оба. Цок і Цок зізнав, що на поліції обтяжні і других тому, що його до цього приму-сили побоями. Агент Фельдман копир його а черево — та адарив в плечі. Ви-дозви одержав від Кушків і не читав їх. На викладі Кушків був тричі. Ного брат Микола знав, що Кушків стрів його на Замку, в його промові не бачив нічого протидержавного. Відозви від нікого не діставав. Обвинувачений Беляк признає, що ходив з Каразубом і Турчаком на ви-клади Кушків. Секретар поліції Мавейський диктував йому зізнання. Про політику не має поняття. Оба. Турчак знав, що хо-див на Замок, де Кушків говорив про ви-ходження і освідомлювання робітничої мо-лоді. При зізнанні на поліції секретар Мавейський дав йому слово, що випустить його, як що буде зізнатися по його волі. Оба. Каразуб, семінарист, робить вражін-ня, що попав сюди наслідком якогось не-порозуміння. Цітотичним невиробленням харак-тером і своїми найближчими зізнаннями ви-кликнув загальну веселість. Заперечує, не-мов би Кушків сказав у Татуха, що немає Бога. Обвинувачений Шур і Татух оба уче-ники VIII, класу української гімназії, рі-шучо заперечують свою вину. Велике вражіння викликав нерозуміння головно-го обвинуваченого Євгена Кушків. Цей 18-літній хлопець дивує всіх небуденною інтелігентною і відомостями з поля суспіль-них наук. Заявляє, що наміряв оскулати культурно-освітній гурток молоді ім. Пра-гоманова, бо вважав це своїм суспільним обов'язком, як член пролетаріату. До нія-кої партії не належав, відозви одержав від невідомої йому бліще особи. Як свід-но зізнавали поліцейні урядовці й агенти Мавейський, Лисовський і Фельдман. Цей останній розуміється, заперечив факт по-биття оба. Вол. Цока. Свідок Кушків своїм вивченням на пам'ять зізнанням роз-смішує салю. Відчитаво зізнання профе-сора тут, української гімназії Загайкеви-ча. Ці зізнання мали бути не дуже при-хильні для обвинуваченого Шура і Куш-ків. Прокуратор твердив, що найдеши у Татуха „Світ“ (літератур. часоп.) є кому-ністичний і тим викликав сміх серед при-сутніх на розправі Українців. Оборона наважалася зі свого задання добре. Дуже добрі промови вголосили адвокати За-гайкевич і Розенблат. Як відомо, усіх об-винувачених звільнили. Прокуратор не спротивився і обвинувачених випущено на волю. Процес тривав три дні. Я. Г.

Процес проти членів „Комуністич-ної партії Західної України“ в Києві.

При великій кількості матеріалу, а зо-крема при обширних звітах з процесу про-ти 12-ти молодих Українців у Львові не могли ми присвятити своєчасно належної уваги другому великому політичному про-цесові, що відбувся в Києві на Волині проти членів КПЗУ (Комуністичної партії Західної України). Процес почався 8. чер-вня, а покінчився 18. червня.

На лаві обвинувачених засіло теж 29 молодих Українців. Акт обвинувачення за-кінчує їм підготовку збройного повстання проти Польщі. Повстання мала підготов-ляти в 1924 і 1925 р. буди-то КПЗУ, що мала свою центрально у Львові, а на Во-лині проводила свою роботу при допомо-зі повітових, партійних комітетів т. зв. повітків. При допомозі збройного по-встання мали обвинувачені відірвати укра-їнські землі від Польщі та прилучити їх до Радянської України. Акт обвинувачення передбачив і навіть усталив день, а якого це повстання мало початися. Мало це ста-тися нібито вночі з 31. березня на 1. квіт-ня 1925 р.

„Змова“ відкрила польська поліція і а-рештувала обвинувачених в квітні 1925 р. Отже по речинці виху повстання. З то-го виходило би, що не тільки ніякого ре-шення не було, але не було також і ні-якого наміру до повстання. Всі обвину-вачені відповідали за провини з 102 статті кримінального кодексу (1. частина) 6. російської держави.

Обвинувачувач прокуратор луцького о-кружного суду Ходяцький, боронили ад-вокати д-р Грек, посол Підгірський і д-р Степан Шухевич. Усіх свідків було 39. Та не всі на розправу явилися.

Розправа почалася відчитанням акту об-винувачення, що об'їмав 44 сторінки дру-кованого машинописного листа. По тім пі-шло пересудження обвинувачених і про-кураторських і переважно поліцейних свідків. Ніяких даних про приналежність до КПЗУ розправа не виявила тай взагалі не доказано нідиому з цих провини з 102 кримінального закону. Поліція не впа-ла на слід ніяких зборів ні нарад, а яких брали би обвинувачені участь і не злочини нікого з них при протидержавній роботі. Слід за-мітити, що д-р Грек боронив з уряду об-винуваченого Ляховського і просив суд, щобі у відношенні до його клієнта при-норовити § 553 к. з. доказуючи, що Ля-ховський приступись Польщі, бо видав польській владі КПЗУ та її організацію.

Вже з того видно, що весь акт обвину-вачення опирався переважно не на фак-тичних матеріалах, а на поліцейних комбі-націях і фантастичних подекуди зізнаннях Ляховського. Процес зайняв раз ствердив „симпатичну“ розмо з провокаційними за-собами польської поліції на Волині, що систематично організує такі політичні монстр-процеси. І дійсно обвинуваченому Ляховському суд кару дарував.

Суд засудив на кару 4 років в'язниці і на заплату по 40 зол. коштує процесу за-судили таких: 1) Шумицького Пилипа, 2) Калістрата, 3) Копальчука Пилипа, 4) Маронюка Мойсея, 5) Юзефовича Якова, 6) Вітрика Сергія, 7) Зуба Іларіона, 8) Ві-лоуса Павла, 8) Кушків Ляла, 9) Гушніна Сава, 10) Науменка Волод. мира, 11) Бог-данчука Вакулу, 12) Ляховського Воло-димир (якому кару даровано). Всі вони мають крім того заплатити по 80 зол. на покриття коштів процесу.

На кару одного року тяжкої в'язниці і на заплату по 40 зол. коштує процесу за-судили таких: 1) Єрухимовича Лейбу, 2) Парфенова Гриця, 3) Малашевського Вла-са, 4) Мігулу Романа, 5) Біківського Тео-дора, 6) Сидорука Гриця, 7) Ридванюка Калістрата, 8) Філіпчука Аяксента, 9) О-лексюка Михайла і 10) Ляховського Се-мена.

На півтора року доми поправи з врахо-ванням до карі слідчої тюрми і на заплату по 40 зол. коштує процесу засудили слідуючих: 1) Шиницького Гриця, 2) Сил-ка Павла, 3) Познякевича Леонтія. Обви-нувачених Когана Хайма, Соколюка Мико-лу, Фалюша Теодота і Лисюка Никифора суд звільнив від вини і карі. Оборона зголосила відклик до апеляційного суду та зажадала відпису засуду для пороб-лення заходів для поновлення розправи перед апеляційним судом.

Таким чином бліжніс тюрми присудженої останніми часами д-я України у поль-ських судах збільшилася на нових 32 і пів року.

Нові книжки і видання.

ЖУРНАЛИ:

„ЖІНОЧА ДОЛЯ“ ч. 7 за липень. Зміст: О. Галичанка: Важка справа. О. Кисіле-вська: З моєї мандрівки. А. Чайковський: Як палили вмирають. У. Кравченко: Вірш. С. Т. Промічники. І. Лунява: З діяльності філії „С. У.“ в Боршев. Жіночий рух. Від-діл американсько-канадський: д-р В. Сі-менович: Чому ми бідні. Фармари взяли в своє посідання залізницю. Жін. т-ва св. Ольги й О. Бесарабова. Шануймо пташки! Слівець до матерей. Збирайте лічні ро-слини! Зі спорту. Пригадки господарства. Частя господарська: Евд. Стахова: Пр-тання сільськогосподарських запасів на зиму. Веселі кутки. Ісцання. Перенесла редакції. Виказ жертв. Оголошення.

Цей гарно редакційний щомісячний ча-сопис, призначений для найширших мас українського жіноцтва, особливо сільско-го, заслуговує на ширшу підтримку всього українського громадянства. „Жіночу До-лю“ обов'язки поширювати в першій мірі ті жінки, що бліжче стикаються з наро-дом, отже жінки священиків, учительок і т. д. Такий орган має величезне значіння для нас, освідомлення нашої затурканої жінки-селянки, для її культурного підне-сення і для її вироблення у справжню жінку-громадянку. Це важке особисто ні-які, коли такий виховувачий чинник як шко-ла не в наших руках, а й церква не все може і вміє впливати у відповідному на-прямі на наше молоде покоління. Свідомо жінка може тут творити чуда, але до тої творчості треба її як слід підготувати й виховати. Отже задання „Жіночої Долі“, веденої апаратом рукою нашої письмен-ниць і громадянки п. О. Кисілевської. В тому згаданні повинен п. О. Кисілевський допомогти весь наш тямучий загаль. Адреса „Жіночої Долі“: Коломия, вул. Нова ч. 1. Передплата до кінця року тільки 3 зол. „НОВА ХАТА“. Журнал для плекація домашньої культури. Рік II. Ч. 7—8 за липень—серпень. Зміст: Марія Фуртак: Ольга Кобилянська з найнов. портретом. —О. Кобилянська до ред. „Н. Хати“. —Оля Гансон: Манер ологова (фейл). —Те-реса Турнерова: Ольга Кобилянська. —З жіночого руху. —Каліман Миксат: Ма-шини. —З руханкових свят у Львові. —Н. Г. Гарем. —Смак, елеганти і шк. —Пла-вання. —Вигублювання мурзав. —Домашні поради. —Консерви на зиму. —Що варто літом? (С. Мисака). —Вставай: Зразки мод (стор. 13—26). Адреса: Львів, вул. Руська ч. 18.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Театр Галактіона Чі-ки і Деле відвідає з „Вертепом Наших Днів“.

Пятниця 9. липня Калуш.

Неділя 11. липня Богородчани.

Понеділок 12. липня Солотвину. 1—2

Спростовання. В шкільній шематичній за рік 1925/26, виданій львівською курато-рією подано мильно мій жінці, обряд ри-мо-кат. і народність польську. Йосиф Ге-ванський, архітект держ. упов. будівни-чий у Ходорові. 28 1—1

Загальні Збори Філії Товариства „Просвіта“ в Стрию відбудуться дня 10. липня ц. р. о 11. год. передполуднем у великій салі Народного Дому в Стрию. О численну участь просить П. Т. Грома-дан — Виділі. 1—1

Політично-господарська ніч в Грималові відбудеться в четвер 8. липня ц. р. На ніч приїде делегат Ц. К. УНДО. зі Львова. 1—1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ОСТЕРІГАЄТЬСЯ перед есконтом векся остемпльованого на 3 зол. з підписом Микола Бурака в Почапах, який загинув на пошті. 30 1—1

ВИ МОЖЕТЕ СТАТИ ІНЖІНЕРОМ (на-Електр., Металург., Хем., Індустр. (Тор-говлі і т. п.) (також приготувальний, від-діл) не зміняючи свого місця осідку, пи-млено після модерної і швидкої Методи, Іспити і дипломів у Вашім краю. Прос-пекти у всіх мовах. Departement technique G. Bel. Constitution 28, Liège (Belgien). 1915 а) 3—1

СЛУЖБА БОЖА, на мішаний хор Яро-славська, легкого укладу, партитура з голосами за 10 зол. до набуття у всіх «інгарних». 1839 9—10

ПОШУКУЮ двомісячного помешкання при інтелігентній родині для здорової особи з 3-літнім сином в здоровій, гар-ній, лісовій, сухій, (під)карпатській око-лиці. Пожадане дотиче товариство. Льво-вянка, Адміністрація „Діла“. 2041 3—3

ЗНАМЕНІТА ІНСТРУКТОРКА, матура з гімназ. з відзначенням, приїме лекцію на час фєрії або й цілий рік. Зголошення до СС. Васильянок, Львів, вул. Потоцько-го ч. 95. 22 2—3

ЖІНКА молода, літ 40, інтелігентна, що розуміється на сільському господарстві та кухні, приїме місце управи домою най-радше на селі. Марта Антонович, Ляко-ва руська п. Бірча (приходство). 16 2—2

Д-р ПРАВ, зі судовою практикою, шу-кає від 1. серпня або пересня посади у адвоката. Ласкаві офєрти адресувати: Д-р Гривак, Перемішля, Зибілевича б. конципєнтові. 17 2—2

БІМНАТА умебльована фронтова околиця костел Антонія — Личаків до ви-найму, поважному панові. Зголошення пись-мений з поданням назвиска і заняття до Адміністрації під „Личаків“. 10 3—3

УРЯДОВЦЯ з зарозом здібного дириген-та пошукує філії „Просвіта“ в Жу-равні. Платня після умови, листи поруча-ючи побажати. Зголошення слати: о. Юрій Бодяра, Яйківці пошта Журавно. 24 1—2

ПРИДНІПРЯНКА, середнього віку, бу-ла сестра-жалівниця Української Армії, значюча добре домове господарство, по-шукує постійного місця на керуванні до-моном господарством, або виховання ді-тей в закладі або шкільно, чи в україн-ської родині. Ціль — скромним заробіт-ком допомогти чоловікові укічити Висо-ку Школу. Ласкаві зголошення прошу надіслати: Kraków, ul. św. Teresy 4. II. р. м. р. M. Dydnowicz dla Ninu. 1—1

ФОРТЕП'ЯНИ, п'яніна, фісгармонія, май-же нові завжди на складі, на ріжні ціни продає, купує, міняє готівкою. Ганка Панська 21. Тел. 35—45 20 1—10

ГАЗДИНІ інтелігентнішою, чесною ошад-ною, лагідною і спокійною вдачі, солідної доматорки, особи молодой, здорової, сим-патичної, котра уміла би часто і дуже смачно варити, пошукується до заряду дому у сільного. Зголошення: Адміні-страція „Гармонія“. 25 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаска у Відні

д-р Леопольд Александрович ординує в надугах ушній, носа, горла і гортанки від 3—6 попоз. у Львові, вул. Бальшовського 3, (за пасажом Миколая). Тел. 40—75

ЖАРІВКИ ошадні, як також всілякі елек-тротехнічні матеріали, поручає знава фірма К. Помпак, в нововідкритім львові, Львів, вул. Баторія 26 (Будинок премієр). 1996 Ціни безконкурентні. 7—10

Ширіть наш часопис!

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, П. пов. Конто почт. шл. 143.322. Адреса для телеграм: — „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописи не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місячною в квіт. 4.50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7.50 ал., Німеччині 7.50 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо- словаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7.50 ал., Австрії 7.50 ал. — Зміна адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ- СТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
---	---	---

За зміну конституції.

Цяльша дискусія в соймі. — Промова
ин. Маковського. — Пос. Хруцький за
відкиненням урядового проекту. —
Проект відіслано до конституційної
комісії. — Уряд домагається ухвалення
законопроекту про зміну конституції
до 20. ч. м. — З адміністраційної ко-
місії.

Варшава, 7. липня 1926.

Вчора радив сойм цілий день.
Передполуднем ведено дальше кон-
ституційну дискусію, при чому за-
бирали голос численні бесідники.
Промовляв також міністр справе-
дливости Маковський, якого по-
яву на трибуні група пос. Воевудз-
кого прийняла демонстраційними о-
кликами: „Домагаємося амнеції для
політичних в'язнів!“

Маковський заявив: У нашій кон-
ституції є багато постанов, що не
відповідають поглядам деяких партій,
груп, одиниць. Уряд виступає з
предполагає змін тільки тих по-
станов, зміни яких вимагає сильна
організація й існування держави.
Творчі нашої конституції добре
розуміли еволюцію демократичних
понять, але не вказали того на-
ділі. З бігом часу утворилася така
ситуація, в якій неможливо було
погодити конституцію з вимогами
доброго народу. Мусів прийти май-
ський переворот.

Держава є господарством, що
спирається на гроші, які платять
громадяни. Бюджет мусить за-
проєктувати уряд, ухвалити парла-
мент і виконати уряд. Обидва ор-
гани мусять виконати свій обов'язок
вчасно. То один внесок уряду.
Справа тут не в політичній програ-
мі, тільки в ошадности і планово-
сти в господарстві. З тою метою бу-
джет мусить бути ухвалений до 1.
січня. Внесок уряду стоїть твердо
на ґрунті парламентаризму. Поль-
ський уряд не хоче бути лише сой-
мовою комісією, а хоче мати вла-
ду і бути справжнім урядом, після
чого його можна робити відпові-
дальним.

Уряд бажає, щоби до конститу-
ції ввести можливість уділювати
уповноваження на час, потрібний
для заведення правового порядку.

В дискусії говорив м. ин. пос.
Хруцький, що прилучається до
внеску ППС. на відкинення урядо-
вого проекту.

Пополудні приступлено в соймі
до голосування над внеском ППС.
на відкинення уряд. проекту про
зміну конституції. Внесення це пе-
репало. Урядовий законопроект ви-
діслано до конституційної комісії,
яка зараз вибрала референтом пос.
Хашинського.

Вчора перед полуднем прем. Бар-
тель був у соймі і відбув одного-
динну конференцію з марш. Ратаєм.
Обидва радили над устійненням
праць сойму в справі зміни кон-
ституції, при чому Бартель заявив,

що уряд домагається ухвалення
урядових проектів зміни консти-
туції найпізніше до дня 20. липня ч. р.
Уряд задумує розпочати інтензив-
ні праці, однак до того потребує
безумовно повновластей, заключе-
них в урядовому проекті. Тому,
що сойм не в силі ухвалити в ско-
рому речинці найпотрібніших для
держави законів, уряд мусить мати
змогу декретувати їх на основі
ухваленої зміни конституції. Марш.
Ратай висловив погляд, що сойм
поладнає цю справу в речинці, яко-
го вимагає уряд.

На вчорашньому засіданні сой-
мової адміністраційної комісії пос.
Інслер (Жид. Клуб) поставив вне-
сення на уневажнення дотеперішніх
ухвал комісії, бож це недопустима
річ, щоб одночасно з засіданням
сойму могла радити й комісія. За
внеском заявився і пос. Тугут (Клуб
Іраці), що ухвали комісії в часі на-
рад сойму вважає комедією, негід-
ною парламентаризму. Всеж таки
внесення пос. Інслера перепало, пі-
сля чого пос. Тугут покинув сальо
комісії.

В дальшій дискусії ухвалювано
окремі точки законопроекту в спра-
ві самоврядування. Посли нап. мен-
шостей ставили при тому численні
річеві поправки, мотивуючи їх в ма-
жор регуляції.

Характеристична річ, що пред-
ставник уряду заявив на вчораш-
ньому засіданні комісії, що уряд
не може принорювалюватися до тих
проектів, над якими радить тепер
адміністраційна комісія, або уряд ви-
робляє свої тези, які пропонує
соймові. З уваги на цю заяву пос.
Яремич (Білорус) поставив внесення
на відложення засідання комісії.
Це внесення перепало теж.

Довша дискусія розвинулася над
ст. 41. проекту, що говорить про
організацію магістратів. Пос. Інслер
поставив внесення на відложення
дискусії над цим проектом з тим,
щоб його обговорити разом з по-
становами про організацію міських
рад. Це внесення відкинуто, після
чого бесідник представив станови-
ще Жидівського Клубу, який стоїть
на становищі, що міські ради
як самоврядні організації, що похо-
дять з вибору, повинні мати повну
владу в громаді.

Біржа.

Гроші.

Курс американських доларів в Банку
Польським і офіційній варшавській біржі
зостається без змін: 9.15 за дол. в готів-
ці і 9.20 за деал. Агенція Восток подас
з Варшави приватний курс долара 9.40 до
9.45. Поза біржовою тенденція для долара
була нестала. До полудня долар стояв
9.55.

Збіжжя.

На біржі — транзакції в ячменю і віасі.
Сильне запропонування хлібних збіжж при
повнім браку попиту. Поза біржовою тран-
закції в збіжж нового збору з терміном
доставки до 1. вересня б. р. Іланоно за
пшеницю 28.35 зол., за жито 18.9.

Зміна конституції.

Львів, 8. липня 1926.

Від хвили „морально-санашіного“
перевороту польська громадська
думка занята змаганнями до „на-
прави“ Річипосполитої. Не можна
сказати, щоб і до того часу не
вирінали думки, не зазначувалися
погляди, негувалися проекти щодо
зміни польської конституції і ви-
борчої ординації до законодавчих
установ. Відомі є в тій справі пе-
редпереворотів проекти центрово-
правих польських партій, тих са-
мих, які так ганебно списалися під-
час акції марш. Пілсудського. Та
з моментом насильної виміни лю-
дей, а частинно й мізків на керму-
ючих становищах в польській дер-
жавній машині „реформаторські“
операції на трупі безжелевої кон-
ституції переводять усі польські
політичні хірурги зправа і зліва,
репрезентанти державної екекутиви
і носії та персоніфікатори польської
законодатности.

Під впливом ударів життя і крі-
сових кольб марш. Пілсудського
всі вони прийшли до пересвідчен-
ня, що „zle się dzieje w państwie
dóńskiem“ та що всім лихом і ви-
ною всьому ніщо инше, тільки лі-
беральна, хоч мертва польська кон-
ституція. Змінити конституцію, об-
межити її „ліберальність“, розбуду-
вати виконавчу владу, обмежити
свободу рухів послів, перестроїти
виборчу ординацію до сойму —
ось величезне завдання польських
державців. І наскільки більш ре-
акційними будуть ті зміни, на-
стільки певнішою і тривкішою буде
„направа“ польської держави.

Всі ці менше й більше дотепні
помисли, або й зовсім недотепні,
є не так висловом життя, життєвої
дійсности й поглядом науки жит-
тєвих процесів, як радше наслід-
ком приголошення, спричи-
неного тими ударами.

Перш усього суть справи не ле-
жить в тих чи інших постановах
конституції, до тогож чисто мерт-
вої, паперової, недійсної; суть спра-
ва не лежить в тій чи иншій ви-
борчій ординації, в тих чи инших
правах президента, у всевладности
чи в обмежености прерогатив за-
конодатних установ, тільки суть
справи лежить в невідготова-
ности й нездатности поль-
ського „громадянства до самостій-
ного державного життя. Шляхет-
ську річпосполиту „поправлено“
беззастаново, на склони старої річ-
посполитої ухвалювано ріжні за-
кони, видавано розпорядки, „рефор-
мовано“, заліплювано діри, підти-
нувано, а вона всетаки розвали-
лася і то розвалилася не лише на
радість „ворогів“, але й на вітху
великої частини Поляків, себ-то
шляхти, яка репрезентувала націю.

Така вже доля кожної річі, кож-
ної установи, кожного організму,
що доба латання є наглядним по-
казником, певною заповіддю й за-
порукою скоршого або пізнішого,
але неминучого розвалу тієї „на-
правленої“ річі, установи, орга-
нізму. Бо „реформа“ конституції
і в зв'язку з нею обмеження прав
громадян і їх еманції: парламен-
ту — це не шлях еволюції чи
революції, яким шлі в своїй-
му історичному поході народи й
держави, тільки це саме декадент-
сько-реакційний шлях „направи“,
латання, сп-шне, непередумане, з
реальних вимог життя не впливаю-
юче перекабачування устроєво дер-
жавних форм з теоретично
ліпших і поступовіших на теоре-
тично і практично гірші і
реакційніші.

Ті польські діячі, що прийняли на-
зву „моральних санаторів“; ті, що
їх на чоло польського державного
життя видвинула травнева реbelie,
здобувши без труднощів санкцію
свого вчинку, змагають до пе-
трифікації своєї влади, оче-
видно на якийсь довгий, покищо
неозначений час. І в тому напрям-
ку домагаються вони від бездуш-
ного, анемічного, стероризованого
сойму, обертого з усіх мораль-
них декорацій, зміни конституції.
Істотою тієї зміни є вкорочення
прав політичного представництва
населення в користь президента
держави і його уряду, збільшення
прерогатив виконавчої влади кош-
том законодавчої.

По плянам теперішніх польських
можновладців президент держави
повинен одержати право розвязу-
вати непідходячий йому і його у-
рядові сойм, далі право vet-а про-
ти непідходячих йому і його уря-
дові соймових законів і право ви-
давати декрети з важністю зако-
нів у часі розвязання законодав-
них установ і відсутности їх сесій
та право в значній мірі самовіль-
ного видаткування з державного
скарбу на рахунок в майбутности
ухвалюваного бюджету.

Ріжно можна оцінювати ці на-
стирливі вимоги і наглядні пося-
гання на права законодавчих уста-
нов, однак слід признати, що во-
ни є логічні, що в них є якась
суть, якийсь конкретний зміст, про-
столиний змісл. Правду кажучи,
це є ніщо инше, як санкція дійсно-
сти, яка вже заіснувала, як петри-
фікація існуючого стану річей.
Зовсім природно, що сойм, який в
часі реbelie розлетівся на чотири
вітри і не мав ні сили, ні відваги,
ні моральних основ, просто навіть
не виявив ініціативи, щоби проти-
ставитися ходові подій хочби сло-
во; що той сойм, який опісля дав

Red. czas. „Dłlo“ we Lwowie, Pr. 314.26.
W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej: Sąd
okręgowy karay orzekł na wniosek Prokuratu-
ry przy tymże Sądzie, że treść artykułów
umieszczonych w czasopiśmie „Dłlo“ Nr. 145
(10.822) z dnia 3. lipca 1926, roku pod ty-
tułem: 1) „Niedofek wina“ między słowami:
aym... a słowami: a druga, 2) „Pod jednym
dachem“ ob słow: Na osnov... do końca
tego artykułu, 3) „Hymaliw pow. Skalan“
na stronie 3-ciej z kroszki p. t. „Ducy“
między słowami: mui pot... a słowami:
Pom... 4) „Tymoril“ na stronie 3-ciej jak
artykuł pod 3) między słowami: stric... a
słowami: adwokat zawierają ad 1) 3) i 4)
znatniona zbrod... z § 65 a) i b) ad 2) znat-

milona występku z § 372 uk., uznał doko-
nana 2. lipca 1926, roku konfiskatę za uspra-
wiedliwioną i zarządził zniszczenie całego
nakładu i wydał w myśl § 444 pk. zakaz
dalejzego rozpowszechniania tego pisma dru-
kowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpo-
wiedzialności redaktorowi tego czasopisma,
by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w
najbliższym numerze i to na pierwszej stroni-
ce. Niezwłocznie tego nakaza posłada za-
wora niezatwierdzonego w § 21, za-
druk z 17. grudnia 1923 Dz. p. p. Nr. 1
z 1923 z. j. zarządzone za przekroczenie
na grzywnę do 400 zł. a Lwów, dnia 3.
lipca 1926. r.

Hawel.

Red. czas. „Dłlo“ we Lwowie, Pr. 317.26
W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej: Sąd
okręgowy karay we Lwowie, orzekł na wnio-
sek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść
artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dłlo“
Nr. 145 (10.823) z dnia 4. lipca 1926 roku
pod tytułem: 1) „Po zis...“ a) między słowami:
mrazos... a słowami: Swidom, b) między
słowami: i... a słowami: a słowami:
kazan... c) „Ukazanie naczeln...“ a słowami:
a) między słowami: poczyn... a słowami:
ucznik... b) między słowami: Straw... a
słowami: Bez... zawierają ad 1) znatno-
na zbrod... z § 65 a) i b) i występek z § 105 u.
k. ad 2) znatniona zbrod... z § 65a) uk. uznał
dokonana 3. lipca 1926, roku konfiskatę za

za usprawiedliwioną i zarządził zniszcze-
nia całego nakładu i wydał w myśl §
493. p. k. zakaz dalszego rozpowszech-
niania tego pisma drukowanego. Zarazem
wydaje się nakaz odpowiedzialnemu re-
daktorowi tego czasopisma, by orzeczenie
niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niezwłocz-
nie tego nakaza posłada za sobą następ-
stwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17.
grudnia 1923 Dz. p. p. Nr. 6. z 1923. i j.
zarządzenie za przekroczenie na grzywnę po
400 zł. P. Lwów, dnia 4. lipca 1926, r.

Hawel.

свою санкцію кінцевому висновку тих подій; що сойм і сенат, який під диктатом і під загрозою кнута вибрали президентом держави головного "реbeliанта", а опісля його ставлення проф. Мосціцького, отже зовсім природно, що той сойм (і додаймо: сенат) не має іншого виходу, як бути послідовним і дати своє місце на нові вимоги теперішніх можновладців. Це щонайменше було би в стилі того польського — скажимо — народного представництва.

Але до правительственной будівлі нового правопорядку в Польщі адискредитовані польські партії хотіли докинути ще й свою цеголку. Мовляв, вони теж "направляють" республіку польську. А метою цих "чотирьох кривців" центрово-правих польських партій виказати, що "діяльність" перед вільними й незалежними виборцями, відбитися на моральному фронті, звернути увагу на себе має — з одного боку, а з другого створити собі базу для реституції свого єдиновладства на будуче та при допомозі зміни виборчої ординації унеможливити досі нероздавлених "внутрішніх ворогів" держави.

З проектом зміни конституції і виборчої ординації — як на команду — виступили: "П'яст", З. Л. Н., Х. Д. і Х. Н. Всі ці проекти зв'язані одною спільною провідною думкою: утвердити панування "поміркованих" і "устаткованих" польських елементів.

Отже проект "П'яста" між іншим викреслює з конституції пропорційність (за винятком "мішаної" території!), підносить ценз віку щодо активного виборчого права на 24 літ, а щодо пасивного на 30 літ, вносить незайманість послів за їх діяльність поза соймом (хоч і досі та "незайманість" у відношенні до українських і білоруських послів була проблематична!), скреслює постанову про непотязання послів до карної відповідальності в часі виконання мандату (йі обмежує цю постанову до біжучої соймової сесії), накладає на сойм облігаторний примус щодо речинцевого ухвалення бюджету, змінює принципово виборчі округи при виборах до сенату і вкінці пересуває голосування над зголошенням вотумом недовіри урядові на одно з дальших засідань сойму. В інших точках проект "П'яста" менш-більш покривається з вимогами уряду.

Проект З. Л. Н. теж усуває пропорційність, зберігаючи її тільки в "мішаних" округах (як і проект "П'яста") та допускає творення національних або віросповідних виборчих курій. Цей вік виборців підносить на 25 літ, вводить Державну Раду (Rada stanu), яка є фактично рішенням, хоч тільки дорадним органом президента держави й уряду. І так президент може розв'язати сойм на знесення ради міністрів, але за порадою Державної Ради. Так само може він припинювати виконання законів, але після засягнення думки Державної Ради. Між каденціями сойму президент має право видавати декрети з важністю законів, засягнувши думки у Державної Ради, на основі односторонньої постанови ради міністрів. Однак ті декрети не можуть торкатися змін конституції, нових податків, монетарної системи, виповідження війни, самоврядного устрою і державних позичок. Та й тут є ще роззрішення для президента. Він може і в тих виключених від його інтервенції справах видавати декрети на основі уповноваження сенату за винятком зміни конституції. Вкінці проект З. Л. Н. відкидає право страйки військових урядовців і робітників державних підприємств.

Як бачимо, "реформістський" розгін президента спливає, а радше направляє у відповідне корито проект ЗЛН. при допомозі Держ. Ради і сенату в надії, що обі ці установи будуть в руках польської реакції.

Жіночі модні матеріали Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

25—2

ПРОДАЖ

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

З кого має складатися Держ. Рада і який має бути її обсяг діланя, про те не говорить проект ЗЛН, кладучи над цю інституцію таємний знак запити й оклику. Але цю таємничість розв'язує проект Х. Н. (групи Дубановича), пропонуючи, щоб Держ. Рада складалася з 24 членів, а саме з 5 представників сойму і 5 представників сенату, з президента Найвищого Суду, президента Найв. Адмін. Трибуналу і президента Найв. Палати держ. контролі, з 5 членів правничих факультетів існуючих польських університетів і 5 представників господарського життя (хліборобства, промислу, торгівлі, ремесла, умової праці і фізичної праці), покликаних президентом держави.

Також сенат, який був би по проекту христ. народ. партії (по старій галицькій термінології ми назвали б Х. Н. подольцями) рівноправний зі соймом, складався б з 100 членів, з яких 60 вибирали би протяг 6 літ господарські і професійні організації (хліборобські, торговельні, ремісничі, праці фізичної й умової), 5 делегатів висилав би католицький єпископат, а 3 — інші віросповідання в Польщі, 13 делегували б найважливіші наукові установи, 6 міські ради (Варшави, Львова, Познаня, Кракова, Лодзі і Вільни), а 13 іменував би президент держави.

Як бачимо, то не лише законодавча, але й виконавча влада в Польщі була би спутана сенатом і Держ. Радою, а тим-самим всеціло була би в руках польської реакції. Але чи тим способом навіть з польської точки погляду досягнено великі успіхи, чи справді це доведло до "направи" республіки, чи створення тих реакційних філварків було передумовою політичного й господарського вирождження польського хворого державного організму?

Польські великі землевласники, промисловці, фабриканти, сільські куркулі доробкевичі та їх хвости поміж інтелігенції думають цією карикатуризацією псевдоконституції зазубелати широкі народні маси та здійснити свою мрію: сіс волю — сіс ішео під покришкою "зміни конституції".

Для нас — очевидно — була би це не тільки петрифікація існуючого політично-соціального курсу, закоріненого режиму

Та одночасно цей великанський крок взад був би поставленням точки на і.

Після вбивства С. Петлюри.

Посол д-р Геллер про українсько-жидівські відносини після вбивства.

Краківський "Нови Дзєннік" приніс інтерв'ю з послом д-ром Геллером у справі українсько-польських відносин на терені Сх. Галичини після вбивства Голови Директорії С. Петлюри Жидом Шварцбартом. Пос. Геллер належить до сіоністичної лівиці тав. групи Гітахдуть і є одним з головних її представників. На конкретне питання, звернене до посла Геллера представником "Нового Дзєнніка", що він думає про роз-

виток подій і настроїв після вбивства С. Петлюри, була така відповідь:

"Дуже жалію, що без якогонебудь наміру з обох сторін дружні взаємини між Українцями і Жидами порушено останньою пресоюю полемікою на тлі вбивства С. Петлюри. Знаю дуже добре про те, що більшість жидівської суспільності, а також більшість української суспільності в Польщі, промаючи не тільки до сусідського згідного співжиття, але й видячи необхідність політичної кооперації в обороні перед тим самим гнетом, бажали би цей прикрий інцидент як найскорше згасити. Однак тут виявляється, що часто відповідала політика, замість доцільно кермувати публічною опінією, стається не раз її язвницею і тому кожний вважає, що мусить чекати аж друга сторона "зробить початок". Ми для такого "престіжового" становища, як шкідливого для спільної справи не маємо ніколи зрозуміння".

Схарактеризувавши ось так поверховно теперішній стан настроїв, пос. Геллер дав відповідь на друге питання, в якій цілі Жидівське Коло видало знаний комунікат в справі ганебного вчинку Шварцбарта.

"На дотичному засіданні — казав до слів посол Геллер — мене не було, не було також моїх товаришів із фракції Гітахдуть, бо скликано його за нас для кількох політичних справ наглого характеру, але по розгляді справи я ствердив, що в тому випадку ні внескодавці, ні ухвалюючі не прив'язували поважнішого політичного значіння до того комунікату і не припускали ні на хвилину, що саме той комунікат зможе викликати серед української суспільності якусь нехотівку або невдоволення. Особисто вважаю, що комунікат був зайвий, а пояснюю собі його тільки, як вияв хвилевого пастрою, а не як свідомий політичний акт, який зміряв би до атакування або до шкодження української суспільності".

В наведених словах пос. Геллера підкреслили ми нарочно ті місця, в яких він мабуть несвідомо робить з поважних жидівських сіоністичних політиків таких наївних людей, що не здавали собі навіть справи з того, що рішали. Як можна допустити, щоб офіційна репрезентація жидівського населення в Польщі приймала які-небудь постанови, до яких не прив'язувала поважнішого політичного значіння?

В тому випадку пустився пос. Геллер занадто сміло на "бистрі води" і то в тій цілі, щоб відсепарувати себе від того комунікату. На жаль, ця сепарація не вдалася, бож це не хто інший, а він сам зводить поважну справу до категорії неповажного політиканства, з чим напевно не погодяться ті, що комунікат приймали. Та слабо виходить те відсепарування від прийнятого комунікату ще й тому, що таке ставлення справи свідчило би радше не про сепарування, а про масковану солідаризацію з комунікатом. Бо на щож розумовання на тему того, чи щось прив'язував до ухвали поважніше чи не поважніше значіння?

В дальшій розмові з представником "Нового Дзєнніка" пос. Геллер заяв до самого вчинку Шварцбарта таке саме становище, як ті, що ухвалювали відомий комунікат Жидівського Клубу. Тут не знаємо, чи прикладав до тих слів пос. Геллер поважне, чи не поважне політичне значіння, та думаємо, що скорше поважне.

"На основі всіх позорів — казав він дослідо — як і на основі фактичних інформацій не улягає, здається, сумніваю, що вчинок Шварцбарта є актом наболілої душі вражливості людини, що почула в собі покликання, щоб бодай щонайменше життя підставити ті страшенні різні, про які так багато чуло, або криваві наслідки, яких на власні очі бачив. Цілком зрозуміло, що цей вчинок відбувся сильним відгомном у Жидів цілого світу, бо відторгав у їх пам'яті ті потрясаючі трагедії, які переходили жидівство російське в пореволюційний (?) період, а які по всі часи будуть приймати жахом прийдешні

жидівські покоління. Однак це не вина жидівства, що в свідомості всіх Жидів погроми на території наддніпрянської України зв'язані з назвищем Петлюри. Цей факт був відомий для українських політиків, а коли вони думали або були переконані, що це не відповідає дійсності, повинні були на протязі тих літ докласти невпинної Петлюри і очистити честь їх національного провідника. Їх морчанка скріпила тільки дотеперішню думку жидівської і нежидівської (?) опіні про те, що Українці так само оцінюють ролю і вину Петлюри і тому теперішнє обурення української преси всіх немало здивувало. Інша річ, що мені не відповідає та свого роду глибока рифікація, яка тут і там в першій хвилі після вбивства проявлялася в жидівській пресі, а яка вчинок Шварцбарта коментувала: "знайшовся врешті мастих", "нехай знають, що відтепер не можна вбивати Жидів безкарно".

Як здецидовані паніфісти (Гітахдуть) протиставили таким "національним" настроєм без огляду на причини і обставини.

Щіле українське громадянство не може відповідати за вчинки тих звірих погромників банд і є радше зацікавлене в якомусь відмежуванні себе від тих страхотів, які розгоряло процес опінією світа. Помагаючи спільно з нами звільнення Шварцбарта, можуть Українці переконати Жидів і цілий світ, що Петлюра вільний від безпосередньої чи посередньої вини в погромі. Жиди помімо погрому, а навіть безпосередньо по них, не дали себе унести жалеві і горючці, і зберегли своє позитивне і активне відношення до незалежницьких або політично-культурних змагань українського громадянства. Інші, з нагоди процесу Шварцбарта не мають наміру шкодити імені й інтересам українського народу. За всім тим маємо і будемо мати повне зрозуміння для слухачів постулатів Українців, за всім тим пам'ятаємо на кожен чин доброго сусідського співжиття обох народів, що від літ замешкують ту територію і ніколи не забудемо про необхідність спільної оборони перед гнетом і спільної боротьби за народні права. Про те повинні пам'ятати і Українці і в ім'я історичної правди повинні зараз понехати все, що може унеможливити або утруднити ту спільну боротьбу".

Ось такі то погляди і постулати посла Геллера, головного представника радикальної лівиці сіоністів, згуртованих у Гітахдуть. Бажано відсепаруватися від воюючого сіоністичного націоналізму офіційних його представників і їх пресових органів, пос. Геллер до тієї міри запутався і так далеко зайшов у тенденційному освітлюванні минулих і теперішніх подій, що не зважаючи на свої застереження, перейшов тих, від яких відмежовувався. Та про те в слідує чим.

С. У. В.

IV. Інтернаціональний Конгрес Бібліотек і Бібліотекарів. — Учасники делегати. — Праця в перших трьох секціях.

Прага, 5. липня 1926.

Міжнародний Конгрес Бібліотек і Бібліотекарів у Празі, що тривав від 28. червня п. р. по день 3. липня, є з черги четвертий інтернаціональний конгрес по книгознавству. Перший міжнародний конгрес діячів книги відбувся у Франції в 1900 р. (в Парижі); другий — у Брюсселі в 1910 р.; третій знову у Парижі в 1923 р. а чотирнадцятий, четвертий, припав на долю Чехословаччини. Заповіджений п'ятий конгрес по книгознавству відбудеться ще цього року в жовтні (1926 р.) в Америці, в місті Філадельфії, з нагоди 100-літнього ювілею тамтешньої університетської бібліотеки.

Чотирнадцятий IV. Інтернаціональний Конгрес Бібліотекарів і Прихильників Книги (Congres International des Bibliothecaires et des Amis du Livre) у Празі, який відбувся при участі 600 делегатів, що репрезентували 30 народів та країн земського глобу, був передовсім величавою маніфестацією всесвітньої книги, святом друкованого слова і видним знаком світового об'єднання працівників та прихильників книжної справи. А доказом цього не тільки кількостальне число учасників Конгресу й виставка друкованого слова Чехословаччини, але також прочитані реферати числом до сотні, що їх виступило по різних секціях, установлених Конгресом. У цих рефератах і дискусіях делегати Конгресу порушували найрізноманітніші питання з книгознавства, бажано розв'язати складну проблему книжної справи, обмінятися думками і здобутим досвідом із життя книги, прослідити пройдені шляхи та намітити нові дороги задля розвитку книжного діла й остаточно покласти над насильством — культурі книги.

Тому, що в "Ділі" була вже мова про саме відкриття конгресу, ми сьогодні дамо коротеньке зведення про діяльність

Американський конкурс краси. До жінки цього місяця, одержить кожна гарна пані в кожній філії Народної Торговлі за оплатою нормальної ціни пакет шатриного екстракту „Агрумін“ що заступає 50 свіжих цитрин. Інформації що до умовів конкурсу, уділяє Генеральна Репрезентація в Польщі фірма Агрумін „Турин“, Львів, Ріницька 6. 12476) 5-10

і прошу конгресу та про участь в ньому і співпрацю українських делегатів числом 20.*)

Як сказано, праця конгресу провадиться по секціях, котрих було шість: на пленарних засіданнях конгресових нарад-зібрань полагалося формальні справи, як: закріплення конгресу, вибір секцій, їх президії, складання звідомлень з праць по секціях і ухвалення постанов конгресу секційних резолюцій.

І так в першій секції („Міжнародні питання книгознавства“) під проводом Джонстона (Johnston — делегат Америки), Анрі (Henri) — делегат Франції і проф. А. Тільного (Прага) прочитано сім рефератів, з чого один приналежить Левкові Биковському, лекторю подебрадської Господ. Академії, на тему: Міжнародний обмін дублетами. Референт розбірає в своєму докладі питання міжнародного обміну книгами, раціонального розподілу дублетів, що належать іншій до ряду бібліографічних раритетів-унікатів, котрі через незорганізованість бібліотечної справи дістаються в руки книгари-спекулянтів або до рук громадян, що не мають нічого спільного з книгою. Тому референт звертає увагу на потребу взаємного порозуміння бібліотечних установ, на доцільність видавання списків дублетів і дефіцитів, якими повинні обмінюватися між собою наукові книгозбірні і цим шляхом дати змогу обміну дублетами. Немов доповненням реферату п. Биковського був доклад д-ра І. Борещького „O duplikatách“ (по чеськи) і делегата Англії Mary P. Ryson; обоє звертали увагу на галузеву потребу міжнародного обміну книжками, дублетами й на потребу об'єднання всіх наукових книгозбірень, організацій, інститутів тощо. Після заслугованих рефератів і дискусії вибрано комісію з делегатів конгресу, котрі мають виготовити відповідні проекти статутів і програму для свого роду об'єднання друкованого слова та її діячів-дослідників в один міжнародний союз книги.

В другій секції (Бібліографія і каталогізація) під головуванням проф. Ятца (Jatcsch — делегат Німеччини), в Україні ніхто не читав реферату. Всеж таки про нас згадували у своїх докладах її референти, що говорили про завдання і методи праці славянської бібліографії. До ряду таких рефератів належить доклад проф. А. Беми (по російськи) „Задачи славянської бібліографії“, в котрій шан. референт торкнувся завдань української бібліографії, перерахувавши з цієї діяльності видання Бібліографічної Комісії Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові та публікації Всеукраїнської Академії Наук у Києві. Другий з черги референт, що присвятив місце українській бібліографії, був відомий славіст проф. З.д. В. Тоболька (Прага), котрий у своєму рефераті на тему „Slovanská a slavistická bibliografie“ (по чеськи) з'явився зовсім слушно Українцям безпальності та незорганізованості бібліографічної справи, а під адресою українських наукових установ, що покликали розробити українську бібліографію — неробство і недоцінювання завдань національної бібліографії. Третій з черги референт цієї секції Володимир Тукалевський (змосковлений Українець), бібліотекар „Славянського Інституту“ в Празі, прочитав доклад по російськи „Библиография „Slavica“, в котрому висловив бажання, щоб усі славянські установи та бібліотеки збирали матеріал по славянському питанню й обмінювалися цими бібліографічними картками з іншими європейськими та славянськими науковими установами, даючи таким чином змогу поширити зацікавлення до славянства та підготувати потрібне видання збірної бібліографії „Slavica“. Щоб це досягнути, необхідно, щоб кожний славянський народ видавав друком бібліографічний журнал, в котрому окреме місце відведено славянству.

В третій секції (Історія книги і бібліотек) під проводом делегата Франції (Corbey) і Німеччини (Bollert) з українських делегатів виступили реферати проф. Антонович і ректор Українського Вільного Університету в Празі, проф. д-р Олександр Колесса. Перший референт, проф. Дмитро Антонович, виступив цікавим докладом на тему: Історія мистецтва української книги. На

думку референта історія мистецтва української книги не тільки покритася з початком процесом розвитку плетичного мистецтва на Україні, але часто веде перед у процесі розвою мистецьких форм. Появившись у другій половині XVI віку, Українська Книга приносить мистецькі форми ренесансу і разом з тим у виданнях Острожських, Стратинських і Львівських та інших виявляє своєрідний український ренесанс. Правда, ті видання шляхетно-прости, скромні й позбавлені великої пишності, але коли центром видавничого руху стає Наддніпрянська Україна, а саме: Київ, Чернігів та інші, тоді картина міняється. Тут Українська книга відповідала до форм „козацького барока“ приймає нестримно російський вигляд, умисне підкреслену маєстатичність, виразно барокову пишність. Цей період кінчиться з добою гетьмана Мазепи. В часи Єлисавети книжковий рух на Україні знову оживає, тільки це вже мистецтво лекшого й майнішого рококо. Але серед того легкого мистецтва вже почувається, хочби в працях Гр. Левинського, доба близької класичності, яка справді опанувала мистецтво книги і трималася близько сотні літ. Дальший розвиток українського книжкового мистецтва веде під знаком реалізму, яке ледви животило в другій половині XIX віку. Тільки з ініціативи проф. М. Грушевського і В. Кричевського з'явився вигляд української книги відроджується під знаком романтичного націоналізму й захочання форми козацького барока. Це особливо змінюється, коли до того руху приєдналися Г. Нарбут, що виступав засновати на Україні цілу школу, до котрої належать: І. Мозалевський, Р. Лісовський та багато інших. П. Кожену пробує ці принципи єднати з принципами кубізму, конструктивізму, але у звуковому націоналізмі. Широка течія народної творчості сягає далі ніж тенденція націоналізму напрямку і знову прокидається в українських майстрів кисти тут за ідеалом класичної простоти, шляхетності і спокою. Поверот до цього спостерігається й у самого В. Кричевського і в молодих майстрів, як: М. Кіриарський, Алексеев та інші. Можливо, що це є рух нинішнього дня і коли так, то тепер мистецтво української книги розвивається по дній процесу мистецького руху цілої Європи.

Другий український реферат — проф. д-ра О. Колесса на тему „Рукописи й палеотичні книги південного Підкарпаття“, присвячений найдавнішим церковно-славянським пам'яткам XI, в. як прим. „Саво Григорія Богослова“ і Кирило-методієвським та західно-європейським впливам на ті наші пам'ятки. Найкращим доказом тих впливів є деякі пам'ятки Підкарпаття з XII—XIII, зв. Також київська церковна традиція виявляє себе, пр. в ужгородському пергаментовому „Полустані“ з XIV, в. Церковно-культурні зв'язки із Молдавією та південною Словаччиною виявили себе в рукописних книгах XV—XVIII, в. (пр. Мармарошська Грамота з 1404 р. та Мукачівська пергаментова Псалтира XV, в.) Рівночасно можна заважити припущення живої народної мови до тодішнього письменства, а саме в літописних записках, пам'ятках апокрифічної літератури і в збірниках пісень XVII—XVIII вв. З черги розглянувши шан. референт палеотичні книги, велике число рукописних книг, далі друкарні на Підкарпатті (Грушівська друкарня), друки Тарнавські, Колошварські, Скардські, Брашівські, Сас-Шебеські, Будинські і Виденські. Наслідком мадярського гніту не було змоги розвинути друкарському мистецтву Підкарпаття, до чого причинилося ще й нищення некатолічних рукописів і друкованих книг — Мадярами. Бажаючи хоч до певної міри боротися проти мадярського поневолення друкованого слова, Підкарпаття намагає культурні зв'язки із слов'янськими землями, особливо ж

число палеотичні на Підкарпатті. З метою основного прослідження пам'яток старого українського друкарства референт ставить побажання: заснування великої центральної бібліотеки й архіву на Підкарпатті, де зібрано усі рукописні і палеотичні скарби цієї країни.

Демко Гют.Я.

3 українського Закарпаття.

Ужгород, 4. липня.

Академія в честь Франка. Дня 10. м. відбулася в Ужгороді в салі муж. учит. семінарії академія в честь Франка. Свято влаштовано заходом місцевих товариств. Салю, прикрашена зеленню, синьо жовтими прапорами і портретом Поета роботи артиста Вашика, була переповнена. Академію відкрив д-р Михайло Брашайло сердечною промовою, в якій змалював Франка як провідника нац.-визвольної думки українського народу. Потім п. Гренджа-Доносський відчитав „Каменярі“. З черги прочитав дуже змістовний реферат про літературну діяльність Франка д-р В. Бирчак, а п. М. Біличенко продекламував вірші Поета: „Ходить вітер по житті“ і „У долині село лежить“. Далі розмовлявся думками про Франка і спинився на його політично-соціальних поглядах, ч-р М. Новакор-

ський. Накінець п. Шандор і п. Остапчук прочитали з великим чуттям „Прольог“ і „Наймит“. Закінчено академію відспіванням Франкового гімну „Не пора“. Свято мало теплий, сердечний настрій і стягнуло всі кола української еміграції і тутешнього громадянства.

День української пісні в Ужгороді. З приводу 5-літнього існування „Руського Національного Хору“ улажено зід хорів Закарпаття, що відбувся дня 13. м. м. Зід виявив, що праця диригента п. Олексі Приходька принесла добрі і гарні плоди. Зіхалися селянські і дитячі хори з Грибовиць, Калника, Іовродерми, Гайдоша, Егреша й Перечина та хор Т-ва Кирила й Методія. Крім того були оркестри з Перечина й Зарічєва. Протектором святого був посол о. Волошин. Хори в числі 600 осіб рушили походом в відзнаках через місто до єпископської палати, де привітали єпископа піснями (співали всі 600 осіб, диригував п. О. Приходько). Вечером відбувся святочний концерт і конкурс хорів у міському театрі. Конкурс відбувся у трьох групах: 1) хори інтелігентів, 2) робітників, 3) селян. З селянських хорів дістав першу премію хор з Іовродерми (дир. учит. Міньо). Конкурс виявив, що закарпатські хори зробили в останньому часі значні поступи і причиняться немало до піднесення культурного рівня місцевого населення. Всі учасники покидали салю театру з великим вдовolenням.

З ад родичів українських дітей. Недавно відбувся в Ужгороді зід родичів українських дітей. На зіді прийнято резолюції, в яких підноситься гострий протест проти чехізації школи, проти переносування українських учителів до Чехії, а учителів Чехів на Закарпаття, проти понижування наукового рівня в українських середніх, фахових і торговельних школах, проти чеської політики, що має на меті не пускати на посади тих учеників, що покінчили українську школу. Резолюція кінчається заявою родичів, що українське населення Закарпаття „не дасть себе понизити до ряду індійських парії“.

Зід легіонерів. Перед 3 тижнями відбувся в Ужгороді зід чеських легіонерів. Цілий зід був отворто демонстрацією проти автономних змагань Закарпаття. Так само чеський учительський зід, поставив до чеського уряду домагання переводити на Закарпатті енергичніше чехізацію.

Го широкому світі.

Англійський уряд має намір призначити 3 мільони фунтів на купно чужинного вугля. В деяких копальнях власники предложили робітникам вищу плату при 8-годиннім дні праці. Можна сумніватись, чи загаль вуглекопів вернеться до роботи.

Прімо де Рівєра приїжджає в Париж, щоб підписати договір у справі Марока.

Севастопільська пристань буде приноворена при допомозі цілої низки фортив до воєнних потреб. Так вирішив радянський уряд, який не може потурати Румунії, що дивлячись заздрим оком на Чорне Море, замовила в Італії воєнні кораблі та підводні лодки.

Перський міністр війни Абер-дас арештований за змову проти шаха.

Свята Франка.

Болехів.

Законом Філії тов. „Просвіта“ в Болехові відбулося дня 27. червня ц. р. свято Івана Франка. В гарно прибраній нашій молоді салі зібралося численне громадянство місце і з найближчих сіл. Свято почалося промовою п. Остава Луцького, що запрошений комітетом не пожалів труду й нарочито прибув на свято і отже підгірську закутину. Безліч своєю промовою просто очаровувало публіку, покчував її до себе і витворив

піднеслий святочний настрій, який трівав аж до кінця. Служила деклямація „Каменярі“, яку вголосив зі зрозумінням салінарний робітник п. Степан Мудрийський. Хор під орудою ада. Зволінського відспівав кантату Стененка „Слава тобі“, а абітурієнтка Л. Цегельська віддеклямувала „Прольог“ до „Мойсея“. В другій часті свято відіграно Франкового „Учителя“. Вистава була дуже дбайливо підготована і тому пройшла з дуже добрим успіхом. Декотрі ролі вийшли справді знамениті. Вагали ціле свято зробило незвичайно миле враження.

Один з богатьох.

Діланія Кави і Кофеїни

є одно й те саме і об'єднується тим, що подразнює нерви, спричинює биття серця і безсонність, збільшує тиснення крові і завороти. Досвід з кавовою Каг, не вказують цих шкідливих для здоров'я наслідків. Таке є свідство лікарів.

Тому слід уживати тільки Каву Каг.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число „Діла“ сконфісковано ні більше ні менше, тільки в 7 місцях. Так вичернено кілька слів з резолюцій політичного віча в Радекхові, далі в 3 більші й менші місця зі статті „Громадянство й учительство“ і одно більше місце та 2 фрази в „Листу з Волині“. Це 63-я конфіскація „Діла“ в цьому році.

— 3 кол українських інвалідів у Львові повідомляють нас, що сліпий інвалід Федір Романів, який зачав був голодіяку на знак протесту проти поведінки управителя Дому Інвалідів, уже й перервав. Само „Краєве Т-во опіки над інвалідами“ тут невинувате. Цій справі буде присвячене засідання Т-ва в четвер 8. ц. м.

— 3 Громади Ставки пишуть нам: В громаді Ставки, судового повіту Янів, прийшло до поважних непорозумінь між селянами й о. Коновальцем, парохом Страдчинна і Ставок. Ціло в продажі двох парцель, яких громада Ставки конечно потребує для громадських цілей. Не зважаючи на те, що громада Ставки оферує ціну купна-продажу відповідну вартості згаданих парцель, о. Коновалець наміряє продати згадані парцелі Іванові Паранякові і Федькові Бундзові за ціну 3.700 зол. низшу, як оферує громада. З огляду на те, що справа ця спричинила велике роздрення в громаді Ставки, яке використовує несовісні агітатори проти нашої церкви, повинні компетентні церковні чинники вглянути в цю справу і зробити з нею порядок на місці.

— Чи комуніст може мати більше жінок? У московській „Красной Газеті“ публіцист Соєновський критикує дивну поведінку радянської адміністрації з приводу голосної справи студента гірничої академії Коренкова. Коренков огравив касу академії, тому, що хотів їхати відпочити на Крим. Це дурниця. Але його любля Давідсонівна вмерла серед таємних обставин, буцім-то самоубийством, зі схрешеннями на грудях руками, а Коренков спалив усі її папери. Але й це дурниця. Слідча комісія рішала зовсім нише принципіальне питання: чи Давідсонівна була його жінкою, чи ні. Коренков заперечив, тому, що одночасно мав зв'язки з іншими студентками. Роман з Давідсонівною був тільки випадковим. Товариші Коренкова доказували, що Давідсонівна мала буржуазські звички і що статуті комуністичної партії не забороняють її членам мати одночасно більше як одну жінку. Як там було з наскою і зі смертю студентки — це інша справа, але головну вирішили просто: Коренкова, якого раніше викинули з партії, прийняли туди назад і він став знову студентом гірничої академії.

— Злочинна хроніка. У селі Шаде, самбірського повіту, наїшли труна мушини, пробитого чотирма кулями, а біля нього різні предмети. Виявилось, що ці пред-

*) 1) Проф. Дмитро Антонович (Прага), 2) проф. В. Бідова (Прага), 3) Левко Биковський (Подебради), 4) Павло Богачський (Прага), 5) С. Бойчукова (Академія Мистецтва, Київ), 6) Михайло Галушчинський (Т-во „Просвіта“, Львів), 7) М. Галаган (Український Вид. Фонд, Прага), 8) проф. Дмитро Дорошенко (Прага), 9) Іван Калінович (Бібліографічна Комісія Наук. Тов. ім. Шевченка), 10) проф. д-р Олександр Колесса (Український Університет Прага), 11) проф. Олександр Лотоцький (Прага), 12) К. Палькевичева (Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів), 13) О. Олесь (Союз українських письменників, Прага), 14) Юрій Сірий (Вид. „Давин“, 15) проф. С. Сірополько (Прага), 16) проф. д-р Володимир Старосольський (Прага), 17) Володимир Січинський (Прага), 18) Ф. Стешко (Прага) і двох менш незідомих назвиська українських видавців.

мети вкрадено з одної самбірської крамниці, а покійний був одним з учасників крадіжки. Його вбили з ненависті його рідний брат Антін Майка з Губич, біля Дрогобича, ч. якого хаті пайшли чимало крадіжчих доларів. — У селі Папанових (Самбірщина) пробив смертельно якийсь невідомий штиком парубка Малецького у м. нт. коли цей вертався від школи. Злочинець утік і причина цієї сенсаційної події покищо невідома. — У Жовтанцях, сокальського повіту, контрабандисти зарізали бритвою місцевого коменданта митної сторожі Петра Немчука, отграбувавши його з грошей, призначених на виплату стражникам.

— **Темна хроніка.** Перемишльський злодій і озвученець з професії 24-літній Реппер змінив місто і приїхав до Львова, де виступав як представник фабрики сира чи вугля з Ішворської і на викуп товару брав від ріжних фірм скромо по 30 до 40 зол. Але і ця скромність йому не допомогла і він вернувся туди, звідки вийшов — до арешту. — Коли невідомі люди підійдуть до вас на вулиці і почнуть з вами широкі питання, хапайте себе за портфель: бо такий в останній спосіб прихитної крадіжки, випробовуваний останньої неділі чотирма злодіями на громадянину Вілманові, що виходив з ресторану на вул. Городенській. Замітивши схаменувся, втратив з кишені 200 зол. в обіймах прибраного приятеля.

— **Втомлені життям.** На Личаківській цвинтарі застріли студента медицини з Варшави, Румунівна, на гробі свого дитини. Івашкевича. Причина — знеохота до життя. — 19-літня Анна Сотниківна вилізла з невідомої причини в одну в памірі вмерти.

— **Офіцери з поровами офіцій царської армії.** Кілька днів тому польський офіцер застрелив у Варшаві в суперечці шофера. Похорони шофера переїхали у велику маніфестацію робітників та цивільного населення, які протестували проти такої самоволі. Нині приносять часописи звістку про другий такий самий випадок біля Новоградка. Капітан, обурений на шофера, який всупереч умові, не чекав на нього, застрілив його.

— **Катастрофи.** У Франції не міняє й місяця без залізничної катастрофи. Головною причиною таких катастроф надмірна швидкість поїздів і надто мала точність у сигналах. Останніми днями між Парижем і Гавром вилетів зі шни поїзд, два перші вагони дошадно розтопилися; 18 убитих, 97 ранених. У танім випадку до необережності машиніста та вартівників долучилась ще буря.

— **Збільшення польського авторитету.** Упадок авторитету парламенту в Європі навів членів американського сенату (парламенту) на думку, що треба знайти якийсь сильний спосіб боротьби з недовірям до їх духових компетенцій. З цією метою пригтовляється в сенаті Сполучених Штатів внесок, щоб кожний його член піддався науковому дослідженню, що будова його мізку, зовнішня, себто черепа, і його духові здібності знову вдержали іспит. Нам невідомо, чи психологи мірити інтелектуальні здібності представників американського народу, — але це байдуже. Важне те, що практичні Американці наклали патент навіть на посольську інтелекцію. Коли поміри голови посяли і мізку причиняться для збільшення їх авторитету — уряд цього краіного й не бажає!

— **Що вільно, а чого не вільно звідати спорту?** Королева гри в ситіаку Французька Сузанна Ленглен — побила. Її місце зайняла Англійка Олена Уїльс, яка виграла з нею у Цимблдон „меч“

з переважаним успіхом. Ленглен не мала до цього часу суперниці. Знаючи про не, вона дозволила собі підчас останніх змагань у Лондоні зявнитись на дві години пізніше на „меч“, хоча десяти тисяч глядачів разом з англійською королевою ждали на неї. Вона намагалась змінити речиння гри, тому, що була перепроджена, і на все це публіка та армія змагань мусіли згодитись. Але, коли мис Уїльс побила її, прихильність загально відвернулася від неї. Перший почин дала англійська королева, яка не прийняла Ленглен у себе, як це було в програмі, справедливо ображена, що вибралась на перший „меч“ надаремно. Англійська преса подає до відома, що причиною спортової невдачі Ленглен є — любов. Вона закохалась в якийсь молодий англійський письменник, який обцяв їй прийти на змагання і не явився. Ленглен утратила негайно свій спокій, була невзначайно схвилювана, її руки та ноги втратили свою давню енергію. Невдачна роль ставної спортсменки — не вільно їй програти, ні навіть закохатись.

— **Світова виставка без пива.** Цього місяця одчинили у Філадельфії світову виставку з нагоди 150-літніх роковин американської незалежності. Наскільки вона буде світовою — в цім сумніваються більшість усього Європейці, які не в силі з економічних причин узяти участь у такій дорогій підприємстві. На всякий випадок усе те, що поїде туди, буде організоване на американський лад. Німецька преса подає до відома, що на цій виставці пишатиметься величезний автентичний баварський ресторан. Уся обстановка від роїв оленів і дерев'яних столів аж до баварських кельнерок у народних костюмах і співаючої оркестри буде правдива. Лише з великих баварських „гауб“ гості питимуть замість пива — лімонаду. Американці будуть певне захоплені баварською тверезістю, а Німці, який випадково зайдє в такий рідний ресторан промочити горло — впаде від паморкня з дива.

— **Професорський титул** не дає спати доцентам польських університетів. Вони внесли до сойму петицію, щоб признали їм титул, який у нас уживають усі вчителі без ріжниць становища від століття. Дивна амбіція.

— **3 кінна.** У кінні „Лев“ це нова песа, драма „Шантажист подруж“, у головній ролі з Райнгольда Шинцлем, Ерною Морена та Ерікою Глеснері. Комедія в 7 діях „Роскішна Ірландка“.

Дописи.

Радехів. (До відома мін. освіти й агропоявданю). Не маю змоги особисто поїхати до міністерства, щоб на місці представити жаліє положення, в якому опинились ми, батьки, між ними і я, що послали свої діти з сіл до всеподільних шкіл у Раві Руській. Підношу голос імені своїм і всіх оцих батьків, а при цім прошу і парламентарну репрезентацію, щоб порушила цю справу зі соймовою трибуною. Мехай ширший світ довідається про наші гаразди: На цілий равський повіт, що має 80% українського населення, є одна, одинока семикласова школа мужеська в Раві Руській, розуміється, з польською мовою навчання. З давен-давна школа ця вважалась повітовою і вчилось у ній значне число сільської дітвори. До цього року без ніяких майже труднощів приймали хлопців зі сіл і молоді, хоч і в чужій школі, могли користати з науки. Та цього року стала небувала річ.

На цей рік не прийнято ні одного позамісцевого хлопця до школи, отже вининито всіх сільських дітей з місцевих народних шкіл (муж. і дві дівочі). В трьох останніх днях перед початком ферії виставляли біди батьки з дітьми перед школами, кланялись, цілували руки, та невольники директор велів вносити подання, їхати до Львова, а інспектор заславлявся наказом чи розпорядком кураторів львівської шк. округи і на прохання родичів клала лише головою. І так вининено поза школи всі сільські хлопці, що вже ходили до місцевих шкіл два й більше років. Діло в тому,

що ці певні шкільні власті не можуть вказуватись письменним розпорядком в цій справі і треба подумуватись, що є це новий наступ народової організації під диктатом чорносотного гнобителя Прушинського на права наших дітей до шкіл. На мої настоювання відповіли мені, що ці школи це власність міста, а місто не обов'язане приймати до свого будинку позамісцевих дітей. Позволю собі замітити, що місто живе селом. Чи не складаємо ми всяких податків ярмаркових, рога-тових, торгових тощо, які пливають до міської каси? А по друге, чи школа в місті не є державною школою і то публічною для всіх горожан? Чому до цього року ставало місця для дітей зі сіл, а цього року вже його нема? Колиж нема місця для наших дітей у місті, то творить семикласові школи по селах, до яких маємо повне право! По всяких апеляціях до властей, апеляцію в імені своїм і всіх оцих батьків до вас, пане міністер! Чи відомий вам цей розпорядок п. Со-бінського (чи може Прушинського)? Чи дозволите, щоб всякі люди кинули собі з законодавства і конституції? Ждемо на отворення брам міських шкіл для наших дітей і покарання виниників.

Батько.
Ярослав. (З „просвітно-культурного духу“). Дангастесь і наш пограничний город, стара українська твердина Галицької Держави. Тепер ажине вона всіх заходів, щоб відновити життя своєї молодости. Дня 28 травня відбувся в Ярославі повітовий зїзд читальні „Просвіти“ і кружок „Сільського Господаря“. Метою зїзду було наладити розірвані війною звязки в повіті, бо старих провідних діячів у великій мірі вже не стало, вони погинули на війні. Через те підупали й названі товариства. Тепер вибрано нові повітові відділи, налязано зносини з новими людьми і поставлено роботу на краший шлях. На тому зїзді був з рефератом делегат краєвих товариств „Просвіти“ і „Сільського Господаря“ з Львова — п. інж. Теоридло. Організації „Просвіти“ посвячено було ще дві нагоди, в Ярославі і Перемишлі 17. і 23. червня, на яких голова „Просвіти“ дир. Галушинський пропонує свій основний план. Проте однак розкажемо потому.

З нинішнім травнем попрощали ми з правдивим жем найкращого діла, людину відкої чесноти і характерности (б. офіцера тут. авіст. залогі), п. Методія Гебуса, який переїхав до Львова.

Дня 6. червня святкували ми 10-ліття смерті Франка в світлиці Т-ва „Родина“. Мало було учасників, бо перебила слота і не було відповідної понуки, яка тут звязана тільки з церквою. Але скромне свято гарно поділяло на присутніх. Тутешні патріотичні ділчата — п.нз Куцива і Москалевича віддеклмували прекрасно „Прольот“ до „Мойсея“ і „Каменярів“, а про національного Каменяра сказав проф. д-р Пелесенський. Добровільні датки в сумі 1060 зол. відіслано до Комітету будови пам'ятника І. Франка у Львові.

Спортсмен Т-во „Сян“ приступило також до роботи. На спортове свято 24. травня їздило на змагання з „Беркутом“ до Перемишля. Тепер розглядається за своєю площею, що очевидно не можливо буде набути без допомоги старших громадян.

Свято борців з волю покищо обминувало могили тих борців у Ярославі, які спочивають позабуті на старому й новому цвинтарі. Похід. Правда, ходив на стародавній „княжий“ цвинтар в середмісті, де в старовинній опущеній церкві відправлено молебні за всіх померлих там предків, а потому на новий цвинтар за містом. Відправи на могилах наших героїв не було, бо тутешнє громадянство тим не цікавилось і загубило пам'ять про ті могили. Ніхто не знав уже навіть, де погинули спочивають. Аж тепер з нагоди Зелених Свят піднято цю справу і кільком молодим людям (особливо студ. Скотинському) удалось віднайти гроб одного з них, сегового стрільця з Ярослава Назаркевича, і через три дні опісля з добровільних складок положено йому з цементу надгробну плиту, оздоблену тризубом і написом.

Щоб оживити життя, потрібно нам селі, якої досі нема, а яка легко може бути через дешеву адаптацію т-ва „Родина“ біля церкви. До цього задуме тепер приступити о. декан Хотинський. Є надія, що небагато буде і своя селя і не буде потрібно оплачувати польську „Глязду“, яка побудувалась за українські гроші.

Приходів своїх потребує й Українська Захоронка на горішньо-лежайському передмісті. Одним з таких способів буде великий фестин, що відбудеться в неділю 11. липня наполудні в парку на Вільшанівці. Програма дуже багата й ріжноманітна, буде й чимало несподіванок для дітей: великий звірянець, фантк, лотерія і т. д. Найбільш цікавою появою буде гетьмана, який зі своєю свитою відбуде святочний візд через місто до парку на фестин.

Посмертна згадка.

о. Михайло Моток, гр.-кат парох Старуї, Богородчанського повіту, помер в 71. році життя дня 26. травня н. р. Похорони відбулись дня 28. травня. Померший повинен священичі обов'язки 34 роки в Богородчанському повіті: в Невочині, Богородчанях-міст, Горюхоні, Похоні, а 20 останніх літ як парох Старуї. Всюди, де перебував, лишив по собі влячну пам'ять у своїх парохіях, на котру заслужив собі своїм неслухним трудом в кожній ділянці

життя. Його заходами творились церковні й читальні хори, основувались економічні товариства, як спількові каси, торговельні кооперативи, а навіть перед війною ще рідко основувані спілки взаємного забезпечення худоби. Найбільше праці посвятив Старуї, де за його побуту прийшлося будувати дві величаві церкви і де він став основником всіх 3 існуючих читальних „Просвіт“. Старуї належала до тих нечисленних сіл, звідки в останній передвоєнній десятиліттю ходило багато молоді до середніх і високих шкіл. Померший багато до того причинявся порадкою, причиною, а дорідко й матеріальною допомогою. В. Н. П.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Театр Галактіона Чічки і Пеле відвідає з „Вертепом Наших Днів“:

П'ятниця 9. липня Калуш.

Неділя 11. липня Богородчани.

Понеділок 12. липня Солотвину 2—2

Подяка. „Союз Українок“ у Львові складає отсім ширю подяку „Союзові Українок“ в Америці за фінансування висилки делегати з краю на Конгрес Міжнародного Союзу Суфражу в Парижі в травні с. р. 34 1—1

Подяка. Управа Українського Товариства Допомоги Емігрантам у Львові складає слою найсердечнішу подяку директорові Хору Т. Курчинському та Хористам Львівського Співаського Гуртка, що безкорисно прийняли участь 4. липня 1926 р. в улаштуванні панакхиди в 40-ий день по бл. в. Головному Отаманові військ УНР, Симоні Петлюрі. — Головна Управа Т-ва П. Холодний, голова, В. Храпко, секретар. 1—1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

АДВОКАТ д-р Юліан Лещій переносить свою канцелярію з дням 1-го вересня 1926 до нового льокалю. На час ферії заступати буде його канцелярія Вл. п. президента д-ра Кости Левинського, Підвалля 7. 2439 3—3

УРЯДОВЦЯ а зразом здібного директ-та пошукує філія „Просвіти“ в Журавні. Платя після умови, листи поручаючі побажани. Зголошення слати: о. Юрій Боднар, Яйківці пошта Журавно. 24 2—2

ЗНАМЕНІТА ІНСТРУКТОРКА, матура гімназ, з відзнакками, приймає лекції на час ферії або й цілий рік. Зголошення до СС. Василіюк, Львів, вул. Потоцького ч. 95. 22 3—3

ВІДЗНАЧАЮЧИЙ ученик, здібний інструктор пошукує лекції з філософії, з обсягу 5-ої класи гімн. Адреса: Спас, Ляшки долини п. Бориничі. 35 1—1

МОРЕЛІ (Априкози) 1-а сорта вибрані, в е л к і висилє в 5 кг. кошкях оплачено до посліплатозі зол. 17. А. Венкерт, експорт овочів 3 а л і ш к и н а 30 1—5

АМЕРИКАНЦІ ПОЗІР! Продам дуже дешево 20 моргів чорної землі з будинками під Львовом. — 370 моргів з лісом на Волині за 6.000 доларів на сплату. Скоморовський, Львів, Хорунжий ч. 27. 31 1—3

ДОКТОР прав, Карлового університету, в Празі пошукує якогось заняття. Ласкаві зголошення слати до Адміністрації „Діла“ під „Університет“. 32 1—2

ІНТЕЛІГЕНТНУ панночку прийму до торговельної практики. Зголошення до Адміністрації під „Практика“. 33 1—1

ЧЕРЕЗ ферії пригтовлю до поправки або иншого іспиту з гімназії. Зголошення до „Діла“ під „Студент“. 36 1—1

УКІНЧЕНИЙ філософ пошукує лекції на час ферії. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Географія“. 37 1—2

ШУКАЮ артиста Миколу Комаровського. Хто знає його адресу, прошу повідомити: їдтегів, Український Театр О. Міткевич, Олександр Пухальському по візді вислати. 38 1—1

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АРХІТЕКТ

ВІКТОР ТРАЧ

Львів, вул. Тевтинська ч. 3.

Виготовляє пляни і кошториси церков, прихоросте, читальні, народних домів і всяких мешкальних і господарських будинків. Бере в підприємство всякого рода будови. — Обіймає технічний нагляд при будовах. 2—2

ЛІП на мухи „COLUMBIA“ в ролях і лодвій-трукоту їх аркушах також труючі тарілки „COLUMBIA“ то-вар найвищої якості поручає ФАБРИКА ХЕМ-ТЕХ. ВИРОБІВ 1947 „COLUMBIA“ 4—4
А. ВІТЕНЬ Львів, Панська 9. Телефон ч. 21—97.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швед. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місечно: в краі 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долл., Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Проекти зміни конституції.

Що і як поладнає сойм на теперішній сесії. — Проекти зміни конституції в конституційній комісії.

Варшава, 8. липня 1926.

Гурток журналістів відбув учора конференцію з марш. Ратаєм, щоб поінформуватися про дальші праці сойму. Маршалок заявив, що конституційна комісія зачала вчора по полудні загальну дискусію над урядовим проектом зміни конституції, яка повинна би скінчитися в п'ятницю. Після того комісія приступить до дискусії подрібної. Маршалок думає, що комісія скінчить свої наради в понеділок, так, що у вівторок посли дісталиб до рук друки, а в четвер моглоб відбутися друге і третє читання проекту на пленумі сойму. Поладнання цього законопроект, після розглянення його в сенаті, повинноб скінчитися до кінця місяця, опісля сесія буде замкнена.

Щодо кінця праць сойму, то маршалок був би за продовженням нарад на кілька днів, якби комісія поладнала самоврядні закони так, що їх можна би предложити соймові. Однак, якщо президент держави дістав би право розв'язати сойм і з нього скористав би, то маршалок мусів би з тим моментом замкнути сесію. Марш. Ратай не думає, аби соймові фері могли зачатися пізніше, як з початком серпня.

Соймова конституційна комісія займалася вчора проектом зміни конституції. Реферував справу пос. Хацинський. Реферат опирався на синтезі урядового проекту зміни конституції, як також проектів соймових партій.

В проекті Пяста фігурує пересування віку виборців до 24 років, в чинних — до 25. Референт пропонує 24 р. Щодо віку кандидата на посла, то всі проекти, крім урядового, усталили 30 літ.

В статті про посольську недоторканість усі внески пропонують знесення її за діяльність поза соймом, при чому посли не можуть бути потягати до відповідальності в часі тривання мандату, а лише в часі соймової сесії.

До ст. 22 про заборону послові купна або винайму державних дібр, публичних достав, державних робіт тощо — додається уступ, що в разі переступлення того посол тратить свій мандат.

До ст. 25 додається уступ, згідно з яким уряд обов'язується вносити до сойму докладний проект бюджету разом з додатками найпізніше до 3 місяців перед початком слідуєчого бюджетного року.

Зміна ст. 26 відноситься до розв'язання сойму. По проекті справоздає сойм, як і сенат, можуть розв'язуватися силою власної ухвали більшістю двох третин голосів у присутності половини законного числа послів або сенаторів. На випадок такої ухвали сойму рівночасно розв'язується й сенат — і навпаки. Президент республіки може розв'язувати сойм і сенат на внесок ради міністрів.

Вибори відбуваються протягом 30 днів від часу розв'язання. Речень їх означується в ухвалях сойму або сенату, рівнож в розпорядку президента.

До ст. 35. про veto президента проєкти соймових клубів їдуть дуже далеко. Проект справоздає

передбачує veto президентське лише в разі конфлікту між соймом і сенатом, а саме у випадку відкинення сенатом в цілості проекту, ухваленного соймом.

В ст. 44. счеркнено права президента до видавання декретів, що малиб силу закону.

Референт просить, щоби його проект узятो за основу дискусії; міністр справедливости Маковський — щоби за основу взято проект урядовий.

Після того зачалася загальна дискусія. Найближче засідання 8. ц.м. **Personalia.**

Новим польським міністром освіти іменований на місце проф. Мікуловського Поморського проф. географії Антоні Суковський. — Погослоскі про намір Пястудського уступити зі становища міністра військових справ поширюються. Перенесення канцелярії Пястудського до Бельведеру має бути ознакою цієї недалекої зміни. Кажуть, що мін. військових справ стане ген. Ридз-Сміглі, а його місце зайняв би ген. Сікорський.

На що їдуть наводні гроші?

Орган „правительственного комиссара“ Черкавського.

Ще на зборах з 13. квітня ц. р., які скликав теперішній комісар Народного Дому Черкавський, заповів він „учреждение двух газет, одной ежедневной и одной еженедельной для крестьян“. Ці заповіді Черкавського не сповнилися вповні, бо „нужныя для реализации намѣченной программы деньги“, що їх мав дістати „господин“ комісар з продажі дому при вул. Зиблікевича, де міститься монастир СС. Василіанок і церква, — не прийшли. Продаж не вдалася.

Та всеж таки вдалося йому добути гроші бодай на видавання „еженедельной газеты для крестьян“. Зветься вона „Голосъ Народъ“. Вийшло її вже два числа. Чомусь прозвав її Черкавський „органомъ О-ва Рольничий Союзъ“. Та „Русский Голосъ“ інформує, що „Голосъ Народъ“ виходить за гроші, які доставляє на ту ціль Л. Черкавський, значить — це його орган.

В першому числі „Г. Н.“ було менше політики, а більше говорення на економічні та господарські теми. Зате в другому числі орган Черкавського накидається на всі передвоєнні галицькі партії за те, що одні з них ставили собі за завдання „злуку Галичини з Росією, а другі злуку України з Австрією“. З того виходило би, що вже тоді треба було ставити собі за завдання злуку всіх українських земель з Польщею, дарма, що тоді Польщі ще й не було. Однак те, чого „господин комісар“ домагається тепер, переносить він навіть у минуле. Не обходить його те, що тим себе осмішує, байдаже, що тим компромітує ще більше себе і ту „ідею“, яку нібито заступає.

Біржа.

Гроші.

Офіційний курс Польського Банку і паризької біржі без змін. В приватних оборотах платилося за долар 932. Тенденція спокійна.

Збіжжя.

На біржі було запотребовано тільки пшеничних отрубів, за які плачено 1900 зол. Пшениця і жито, з уваги на недостачу политу, падають в ціні. Попит на ячмінь і овес. Тенденція на загальне здержання. Настрій спокійний. Пшениця біла 37-25—38-25, пшениця червона 40—41, жито 24—25, овес 30-50—31-50.

Поширюючи клич: „Свій до свого“ і здійснюючи „розбудову нашого економічного життя“, стаємо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого Громадства. Бажаємо тільки, щоб пересвідчилося, що в своїй установі одержить товар якнайкращий і по приступних цінах. Річ зовсім природна, бо

Кр. Мок. Союз „маслопелюзи“ в Стрию зі своїми складами у Львові, Стрию, Станиславові, Самборі, Перемишлі і Зелем'янці є великим підприємством та побирає товар з першої руки, вироблений під доглядом союзних техніків. 1866 12—15

Не та причина.

До жидівсько-українських взаємин.

Львів, 9. липня 1926.

Нав'язуючи до зреферованого вчора на сторінках нашої газети інтерв'ю посла Геллера, мусимо перш за все ствердити, що і пос. Геллер і його товариші з Птахдугу підходять до розгляду напружених теперішніх відносин між Українцями й Жидами односторонньо. Вони роблять це таксамо, як інші жидівські націоналісти, чи то сіоністичного, чи ще якого покрою. Підходячи до справи тільки з одного боку і не обіймаючи її цілості, а також не згліблюючи її, вони ставлять цілком хибні діагнози і роблять з них ще хибніші висновки.

Як уся жидівська буржуазія, так і пос. Геллер, що заступає нібито інтереси т. зв. трудових жидівських шарів сіоністичної орієнтації, твердить, що напруження теперішніх жидівсько-українських відносин спричинила преса, використовуючи до того невідповідальний вчинок Шварцбарта. Ми мусимо ствердити, що це не так. Правда, що атентат Шварцбарта на С. Петлюру мав вплив на інтензивність напруження, але неправда те, немовби виключно він його спричинив. Напруження взаємин між Українцями та Жидами у Сх. Галичині було і перед атентатом, а атентат тільки скріпив його, тільки долив оливи до огню, який й без того горів.

Жиди кажуть, що вчинок Шварцбарта відкрив перед їх очима всі страхоты революційного минулого на Україні. Це правда. Але так само правда й те, що той же вчинок, а зокрема освітлювання його жидівською пресою, звеличування нею злочину і його виконавця оживили та викликали перед нашими очима цілу низку давніших і новіших фактів, що ілюструють нам сумну роллю східно-галицьких Жидів у нашому житті. Та ми далекі від того, щоб позабути те все, що у спільних взаєминах недавніх літ було і відрядним, додатним. Однак цього було, на жаль, так мало, що воно блідне перед усім некорисним і шкідливим. Масмо на думці перш за все політичні справи. Вчинок Шварцбарта мав для нас ще одно важне значіння, а саме те, що він реабілітував С. Петлюру в очах тих, що були його беззастережними противниками. В обличчя страшної трагедії того Українця передали противники його політику з її похибками на суд історії та зареагували на сам трагічний факт, що став безперечно історичним.

Та приступаємо до річі. Ще за Австрії були Жиди (все масмо на думці жидівські буржуазні верхи) сліпим знаряддям у руках наших політичних суперників для паралізування наших політичних змагань. Жиди в своїй величезній перевазі

вислугувалися польським панам польській політиці. Вибух війни в 1914 р. розпалив навіть у тодішніх сіоністів австрійський чи радше польський патріотизм до тої міри, що вони не завагалися чинно анексувати й опльовувати наших заслужених світських і духовних громадян, до того громадян безборонних, закутих у кайдани з тавром „державних зрадників“. За весь час війни Жиди були такими льояльними супроти австрійського трону і держави, що в тому напрямі вони суперничали з самими австрійськими Німцями. А ті, що були під російською окупацією, відгравали дуже сумну роллю по повероті австрійської влади. Скільки наших людей повисло на шибеницях завдяки тій їхній ролі? На це ми маємо деякі дані навіть під руками.

В часі нашого визвольного зриву переважуюча частина жидівства була в найкращому разі неутраальною. Прийшла Польща і Жиди масово віддалися їй на службу душою і тілом.

Всі ті сіоністи, що так багато деклямують про жидівське національне відродження і про жидівський всесторонній національний ренесанс, стали нагло з чорно-жовтих біло-червоними. Як вони розуміють той ренесанс, як розуміють сіонізм, видно найкраще з того, що виховують тут, у нас, свої діти в польській культурі і в польській школі, що поширюють ту культуру та стоять на її сторожі не тільки по містах, але несуть її навіть на українське село. В родинях всі ті ренесансісти жидівства вживають польської мови, по польськи видають свою пресу і поклоняються далеко більше польській культурі, ніж своїй власній. Яку вартість може мати для них відроджена гебрейська мова, коли вони користуються всюди і при кожній нагоді, в родині і поза нею, польською мовою? Завдяки такій політиці й тактиці східно-галицькі Жиди надали всім містам Сх. Галичини польський характер. Вони будують Польщу на наших землях.

Сіоністичний рух у Сх. Галичині має всі позначки лакейства і тому його так не перетравлюють сіоністи в Конгресівці, що мають інше виховання, що мають не опортуністичні, але подекуди революційні традиції. Грінбавм ніяк не може зрозуміти сервілістичної душі Райха. В таких чисто психічних умовах знаходить належне оправдання й останній розкол у сіоністичному руху Польщі, що проявився назвер: розвиттям Головної Сіоністичної Ради.

Ця польонізаційна тактика сіонізму у Сх. Галичині облекшує самозрозуміло й економічне обґрунтовування жидівської маси в польській державі. На наших землях ця політика сіонізму покривається цілковито з політикою польських шовіністів, особливо ендеків, які, замість величати Жидів найвірнішими своїми союзниками, вдають, що чувають до них погорду і ненависть та буцімто плачуть навіть антисемітизм. Однак в дійсності воно не так. Вшех польська тактика у відношенні до Жидів спричиняє те, що Жиди аж зі шкіри вискакують, щоб доказати свою ширшу відданість та послуги для польських польонізаційних плянів.

Сіоністичні польські державники думають, що при допомозі політичної асиміляції та добровільно взятої на себе польонізаційної місії во-

ни здобудуть поважні економічні успіхи. Безперечно, що в даному випадку вони зможуть перерахуватися, бо абстрагують у своїх комбінаціях від такого важного чинника, як український нарід.

Остання жидівсько-польська угода була твором саме східно-галицьких сїоністичних провідників і вона показала, що всі повищі наші спостереження цілком правдиві. Жиди віддалися у Сх. Галичині на послуги зникаючій меншості і вискакують беззастережно доручену собі місію — на яву некористь української більшості.

А тому напруження українсько-жидівських відносин у Сх. Галичині не треба зводити виключно до абияства Петлюри. Не треба думати та радити Українцям, як це робить пос. Геллер, щоб вони домагалися разом з Жидами „звільнення та оправдання Шварцбарта“ та таким чином „переконали“ Жидів і цілий світ, що Петлюра вільний від безпосередньої або посередньої вини в погромах. Несерйозною та комічною виглядає ця рада.

Не можемо прикладати до париського суду над Шварцбартом такої ваги як Жиди. Без огляду на такий чи інший присуд у Парижі — для нас ця справа вирішена вже тепер. Шварцбарт злочинець і то злочинець великий, бо поповнив полівійний злочин: супроти власного народу і супроти особи С. Петлюри. Він поглибив прірву між обома народами, він розбурхав пристрасті, які ще більше загострила на нашому терені жидівська преса і жидівська офіційна репрезентація своїм дивоглядним становищем.

Згідно з конкордатом.

Нижче друкуємо дослівно документи, що не вимагають ніяких коментарів.

На основі XX. артикулу конкордату заряджено слідство проти пароха Радехова о. д-ра Володимира Пелліха. О. д-р Пелліх людина загальношанована, зразковий український громадянин і священик.

Наслідком того має піддатися формальному канонічному процесові. А цей процес проведе духовна влада згідно з конкордатом на основі домагання міністерства освіти у Варшаві.

Думаємо, що не менше значіння від нього будуть мати для історії також акти переведеної розправи.

Д-Р СТЕПАН БАЛЕЙ.

Фрейд і психоаналіза.

Фрейд належить до тих геніїв, що дивляться на світ прижмуреним оком. Тому їх поле видження обмежене. Вони не бачать дечого, що видне очам широко отвореним. Зате те, що бачать, виступає виразніше. А може й не виразніше, а проте в якійсь окремій, своєрідній перспективі, що відслонює прикмети річей, невидимі для інших.

Таким був наприклад Шопенгауер. Його око було сліпе на всі джерела життєвої радості. Зате ніхто не бачив ліпше від нього темних сторін життя. Ніхто не аспівав доказати краще від нього, що кожна ясність є погнута у темряву і що в кожній чаші розкоші криється на дні гірка отрута.

Подібно, як Шопенгауер на життя, дивився Вайнінгер на жіноку. Сліпий на все, що дає їй людську гідність, він геніяльно підмітив в природі жіноки усе те, що з неї робить невідомість її полових органів.

Сюди належить також Фрейд. Дивлячись на людську душу, між пружинами, що порушують її механізмом, він бачить тільки одну. Але воля цієї пружини на хід душевних проявів він зрозумів та по-

Це тільки перший крок, це вступ. За ним підуть і будуть йти нові аналогічні факти. Але саме цей вступ має особливе значіння і для історії і для самого життя, для укладу взаємин між Польшею і нашою церквою й народом уже в найближчій будучині.

Та є в тому ще один момент. Процес буде переводити наша духовна влада. Вона його мусить перевести на основі конкордату згідно з його буквою.

Та така вже нераз нелюбима „любіка“ життя! Цеж парадокс, а який він, як бачимо, звичайний, який природний і який зрозумілий на основі... конкордату. Зате незрозумілий він з нашого громадського і національного становища. Події йдуть вперед і нас тягнуть за собою. Та неже ми не можемо мати ніякого впливу на хід тих подій? Ми ж їх творимо бодей до деякої міри, а тому ми є відповідальні за них.

Чим далі в ліс, тим більше дров. Це правда, але в даному випадку стає для нас поневоли зрозумілим і правдивим також парадокс: чим гірше, тим краще! Може чогось навчимося.

Міністерство wyznania rel. i ośw. pубл. Warszawa, dn. 2. czerwca 1925 r. Nr. VI. M. 261226. W odpowiedzi na pismo powołane się na Nr. p. wyżej.

Ks. Dr. Włodzimierz Pellich, gr. rusiński proboszcz w Radziechowie, działalność sprzeczną z bezpieczeństwem Państwa.

Do Jego Eksceleńcy Ks. Arcybiskupa Andrzeja Szępcyńskiego, Metr. obrz. gr. rusińskiego w Lwowie. Ks. Dr. Włodzimierz Pellich, który był w r. 1919 przez dłuższy czas przez władze polskie w Radziechowie internowany, agitował w r. 1921 przeciwko spisowi ludności; za bieżący opór przeciw temuż spisowi był administracyjnie dwukrotnie karany, przyczem od jeden w całym powiecie spisowi nie poddał. W r. 1922 ks. dr. Wł. Pellich rozwinął bardzo silną agitację przeciwko wyborom do Sejmu i Senatu, zorganizował u siebie centralę antywyborczą, oraz stworzył sieć wywiadowczą przed kołami wyborczymi dla spraw-

dzania, czy kto z imienników nie bierze udziału w głosowaniu; w październiku 1922 roku zwołał do Radziechowa wieloantycypatory, którego odbycia miejscowe Starostwo zakazało; w czasie przeprowadzonej z niego rewizji — znaleziono wtedy dowody, wskazujące na utrzymywanie przez kontakt z grupą Petruszewicza; w tymże czasie ks. dr. Wł. Pellich, oskarżony o pisanie listów z pogroźkami do jednego z członków miejscowej Komisji wyborczej, był aresztowany i od końca października 1922 r. do marca 1923 r. przebywał w areszcie śledczym w Złoczowie; następnie wyrokiem Sądu okręgowego w Złoczowie ks. dr. Wł. Pellich został skazany na jeden miesiąc aresztu za dozwolenie się występku, przewidzianego w § 297 uk.

W r. 1923 ks. dr. Wł. Pellich dla celów agitacyjnych założył w Radziechowie prywatną szkołę rusińską, (mimo, że w Radziechowie istnieją dwie szkoły powszechne) i zmuszał rodziców do posyłania dzieci do tej prywatnej szkoły. Szkoła ta została otwarcie przez Kuratorium Okręgu Szkolnego Lwowskiego zamknięta.

W kwietniu 1924 r. ks. dr. Wł. Pellich brał udział w trzymiejzdziesięciu Ukraińskiej Partii Trójdowej we Lwowie; zjazd ten został rozwiązany przez organa policyjne.

W r. 1925 ks. Dr. Wł. Pellich, przeprowadzając tzw. „plebiscyt szkolny“, zagroził z ambony, że kto z jego parafian nie poprze deklaracji za rusińskim językiem wykładowym w szkole, nie będzie wpuszczony do cerkwi.

W dniu 25. sierpnia 1925 r. ks. Dr. Wł. Pellich urządził tajne zebranie organizacyjne U. N. D. O. względnie wiec, który został rozwiązany, a sprawa skierowana na drogę sądową.

W dniu 1. września tegoż roku z okazji rozpoczęcia roku szkolnego po odprawieniu nabożeństwa w cerkwi, ks. Pellich spowodował demonstracyjne odśpiewanie hymnu „Boże Jedyny, wdykaj, Rusi Ukraini chrań“, za co został administracyjnie ukarany.

Ks. Dr. Wł. Pellich nie odprawia nigdy urzędowego nabożeństwa w dniu 3 maja, ani też modlitwy za Prezydenta Rzeczypospolitej.

Ks. Dr. Wł. Pellich stale i rozmyślnie nie stosuje się do zarządzeń władz administracyjnych w sprawie prowadzenia aktów stanu cywilnego, za co wielokrotnie był karany.

Ks. dr. Wł. Pellich w sposób obraźliwy i karygodny traktuje władze państwowe i obywateli narodowości polskiej, używając w liście otwartym wystosowanym pod adresem miejscowego katechety ks. Chodanina (ogłoszonego w numerze 225/25 „Dziś“) na określenie Starostwa w Radziechowie wyrażenia „złoty dwór“ zaś „polaka świnia“ nazywając jednego z mieszkańców Radziechowa polską narodowością.

Ch. 22/Ord. Do o. d-ра Володимира Пелліха, пароха в Радехові. Пересилается Вам відпис записки проти Вас зі сторони Міністерства Освіти і поручається безпосередньо на кожний заклад відповідати. З огляду на то, що Міністерство Освіти жадає усунення Вас з парохії Радехова по думці арт. XX. Конкордату, буде переведений проти Вас формальний канонічний

процес, в часі котрого свідки будуть переслухати під присягою.

Від гр.-кат. Митрополичого Ординаріату у Львові, дня 18. червня 1926.

Бачинський Вікар. Ген. рт.

Гімназійні дивогляди.

Пласт, польська влада і український директор.

З української академічної гімназії у Львові (головне заведення) викинули трьох учеників вищих клас за приналежність до... пласту. Цей факт не є таким великим, коли рівняти його инр. з самовбивствами, якими деякі гімназисти кінчають нині шкільний рік.

Зате він настільки характеристичний, що варта оповісти його публіці:

При нагоді поліційної ревізії в домі якогось ученика найшли на листку паперу кілька імен гімназистів, як членів пласту. А пласт є офіційно забороненою організацією для українських гімназистів. Хлопців переслухали і їх відповіді були недоволяючі. Справа стала предметом нарад гімназійної конференції. Деякі вчителі зі службового обов'язку промовляли за суворою карою. Не слід забувати, що в конференціях українських гімназій беруть участь також польські вчителі. Мало є нині вчителів, які зважались висловити свою ширшу думку, коли знають, що кожне їх слово буде передане до відома вищої влади, що нині користується правами „життя та смерті“ гімназійного урядовця.

Один з учителів-Поляків, людина незвичайно освічена та культурна, мусів відчувти сором за свою владу, яка переслідує українських гімназистів за пласт, і сказав на конференції свою думку менш-більш такого змісту: справа така маловажна, що коли хлопці дістануть по 4 години „карцеру“, то справедливості буде аж надто задоволено. Справоздання з конференції пішло до шкільної кураторії, яка мала зайняти становище до справи. У першій мірі дістав батьківську догану польський учитель, який промовляв непедагогічно, ще й в обороні українських гімназистів. Хлопці мали дістати по кільканадцять годин карцеру, з тим, що остаточне рішення щодо найвищої карі полишає кураторія до свobodного розсуду дирекції гімназії. І директор гімназії написав трьом хлопцям на свідоцтвах дипломатичну відправу, що... відходять з цієї гімназії без перешкоди — себто можуть вписатись до якоїнебудь іншої, очевиднож, польської.

Не можемо повірити, що в данім випадку директор пішов у сво-

На теперішній сезон

по знижених цінах по знижених цінах вибагливе білля мужеське, купелеві мужеські і жіночі трикоти, подорожні валізи, фіброві оригінально-шведські, гумові і імпрегновані плащі поручають 1799 17-20

ГУРСКИ і ВІТЕК Львів, пл. Марійська 5.

яснив краще, ніж хто-небудь инший. Він доказав, що вона порушує і такими колісцями, яких рух надавався найбільшим мудрцям вільним від її впливу. Цєю пружиною є половий гін, любовна пристрасть, яку Фрейд називає латинським словом libido.

Не Фрейд був перший, що клав половий гін у центр людських переживань. Особливість творчості Фрейда лежить, як вже згадано, в зусиллі віднайти притасне ділання сексуальної libido і в тих царинах, які до цієї пори видавалися усім вільні від її впливу.

Так, про вагу боротьби за життя казали й перед Дарвіном. Але він перший зробив із неї всемогучу та скрізь присутню підойму розвитку організмів. І як раз на цій точці він стрівся з протестом та обуренням.

Подібно стрічає Фрейда та цілу його так звану „психоаналітичну“ школу докір сексуалізації всіх проявів людської душі. В його „пансексуалізмі“ бачать одні прибільшення, а інші ще й небезпеку для моралі.

Дарвінові не могли вибачити, що своєю теорією розвіяв іділю „мира на землі“, зображеного словами: „Raum für alle hat die Erde“. Фрейд має на своїй совісті також одну розвіяну іділю, якою дорожать оборонці морального поряд-

ку світа: іділі „чистої“ семейної любови. Взаємна любов родичів і дітей вважалась завжди прикладом почування, що, хоч глибоке і гаряче, є вільне від половой libido. Хоча грецькі перекази говорять про Едипа, що влюбився у власну матір, але це була страшна, виімкова трагедія, що переймає жахом кожного чоловіка. Ото ж, на погляд Фрейда, Едипову трагедію переходить кожний чоловік і то в найраншій уже молодості, у тій, якій звичайно відмовляється йому ще можності переживання libido. А прещня, каже Фрейд, коли б навіть ця libido не була зовсім така, як у зрілої людини, то вона до неї зближена по суті, і так само, як тамта, заздрісна й егоїстична. Маленький Едип хоче мати матір виключно для себе і не хоче ділитись нею з батьком, в яким має свого суперника. Він бажав би заступити його зовсім у відношенні до матері. А почувачи свою безсилість, мріє про смерть батька. На зносини батька з матірню він дивиться підозріло, слідить їх пильно та намагається їм перешкодити. По цій причині він боїться також помсти батька. Те, що під якоюнебудь формою зачуває він про кастрацію, бере як погрозу батька супроти своєї особи. Лікається страти „мужескості“, яка адеградувала б його до ролі „дівчинки“.

Отсі переживання дитини-хлопчика (а аналогічні стріємо також у дитини-дівчинки) є завязком того, що Фрейдівська школа зве комплексом (комплекс Едипа, комплекс кастраційний). Комплексом стають ці переживання тоді, коли зі свідомості дитини обсягаються у невідоме її нутро. Діється це ось як: У міру дозрівання дитини стрічається вона з ріжними принципами етики, які відношення сина до матери та доньки до батька піддають під спеціальні норми. Ці норми опрокидують різко усяку еротичну домішку в почуваннях, що ваяють одні сторони. Всякаючи звільна у свідомість дитини ці норми творять, як висловлюється Фрейд, цензуру, під напором якої отсі дитячі посягання уступають як „заказані“ із свідомості. Однак вони не зникають зовсім, а лише їх „спихають“, „викидають“ у невідомі сфери душі. Отсе поняття „випертя“ (Verdrängung) свідомих психічних явищ у невідомість, якщо вони попадають в конфлікт з моральною цензурою, є центральним поняттям теорії Фрейда.

(Докінчення буде.)

*) Фрейдівська школа каже ще про інші комплекси, про які годі тут ширше писати.

— Іспит зрілості в учит. жінок семінарії СС. Василіанок у Станіславові відбувся в днях від 24.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. поа.
Конто почт. шваб. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА.
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
Словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Залив адреси 1 зол.

В СПРАВІ ЗГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Варшави над проектами зміни конституції.

Варшава, 9. липня 1926.

На вчорашньому засіданні соймової конституційної комісії відбулася генеральна дискусія над проектами зміни конституції.

Перший промовляв пос. Дембський (Пяст), який заявив, що його клуб є за ухваленням президентом права декретувати закони, але тільки в часі поміж розв'язанням нового союму, і то за виключенням цілої низки справ, як зміна конституції, устійнення контингенту рекрута, позбавлення державного майна, накладання нових податків і зміни монетарної системи. Щодо виборчої реформи, то бесідник є за підвищенням цензу віку до 30 літ і за ухваленням військового права голосування або пересунення граници віку до часу словення обов'язку військової служби.

По промові пос. Вроні (Строн. Хл.), що заявився за трилітньою соймовою каденцією і за знесенням сенату, забрав слово пос. Хруцький. Бесідник заявив іменем Українського Клубу, що ревізія конституції повинна бути переведена слідуючим соймом, а вибори слід перевести на основі дотеперішньої ординації.

З черги пос. Попель (НПР) заявляється проти ввведення іншої виборчої ординації перед Бугом, а іншої за Бугом. Пос. Дубанович (ХН) каже, що правниця не має тенденції поборювати урядових проєктів. Потім забрав слово мін. Маковський, заявляючи, що уряд не має наміру обмежувати бюджетового права парламенту ані часу нарад парламенту. Дальше міністр вияснює становище уряду в справі завішуючого veto президента.

Пос. Чапінський (ППС) противиться внескові Хацінського, що має за мету вбити посольську неспокійність. Ставить внесення на перехід до дискусії подрібної. По промовах пос. Кроніка (Нім. Союз) і Шрайбера (Жид. Кл.) закінчено передполуднєве засідання.

Пополудні голосовано над внесенням пос. Чапінського, яке перепало. Принято проєкт референта як основу до дискусії.

Опісля забрав слово пос. Грінбавм (Ж. Кл.), який сказав, що подібно як на пленумі, всі зміни конституції повинні бути ухвалені й на комісії двома третинами голосів. Голова комісії відповів на це, що на основі інструкції маршалка ви-старчас звичайна більшість.

Після того розвинулася дискусія над 11. ст. конституції. До цієї точки забрав слово пос. Хруцький, який сказав: Ви, панове, хочете зробити чудо, аби з держави, що має 45 проц. непольського населення, створити «панство народове». Ви маєте дві міри, які все примінюєте. А щодо самого внеску, то його вигасмо, бо він допоможе і спричинить, що скорше від нас підрвемося.

По промові пос. Кроніка відбулося голосування, в якому прийнято ст. 11: «Посли до сойму є вибрані на 5 років у загальному, тайному, безпосередньому і рівному голосуванні». Потім прийнято поправку до ст. 12. конституції, яка підвищує ценз віку для активного

права з 21 на 24 роки, для пасивного — з 25 на 30 літ. Потім розвинулася мовга дискусія до 21. ст., яка обмежує посольську недоторканість. Принято 17 гол. проти 13 поправки, що обмежує свободу ділання послів.

Французькі робітники проти білого терору в Польщі.

Париж, 9. липня 1926.

Вчора відбулося в сіді Ваграм віче комуністів, зібране з метою протесту проти білого терору в Польщі. Промовляли відомі послі Барбіс, соц. Жеромський та ін. На вічу прийнято резолюцію протесту проти поступовання польської влади і вимоги амністії для політичних в'язнів.

8-годинний день праці в Англії.

Лондон, 9. липня 1926.

Палата лордів прийняла в третій читанні проєкт закону про 8-годинний день праці в копальнях вугля, після чого закон затвердив король.

Каб-нет Бріана.

Париж, 9. липня 1926.

Кабінет в останній хвилі має заповнених 230 голосів. Доля його залежить від уміркованих кругів.

і о широкому світі.

Сполучені Держави мали намір відкликати свого делегата з міжнародної конференції розбрось, але задержали його тільки тому, що би не підірвати авторитету Ліги Націй.

Японія запротестувала різко перед С. Р. С. Р. проти організування армії в Монголії при допомозі радянських офіцерів, додаючи в тім затію, звернену проти неї і Китаю.

Угорщина починає сильну пропаганду за бойкотом чеських товарів.

Німеччина протестує через своїх послів у Лондоні та Парижі проти нового англо-італійського порозуміння щодо Абіссинії, до якої вона зголошує свої претенсії.

На Кемалю Пашу приготували ноду змову, яку відкрили. Була вона наслідком репресій Кемалю за попередню змову.

На сокільським злеті у Празі, підчас бенкету, посол Крамарж вийшов демонстраційно з салі на знак протесту проти присутності радянського посла.

У Севастополі збунтувались моряки, домагаючись підвижки платень.

Біржа. Греші.

Курси Банку Польського й офіційної варшавської біржі без змін. Банк платив за америк. долар зол. 9.15, деїзи — 9.20, канад. долар — 9.10, англ. фунт — 44.70, швайц. фр. — 178.00, франц. франк — 23.76, австр. шіл. 130, чеськ. корона — 27.20, нім. марка — 218.65, Золото: долар — 9.17, австр. кор. 1.85, нім. марка — 2.18, рубель 4.71. В приватних оборотах за амер. долар платили зол. 9.30.

Збіжжя.

В біржевому обороті змін в ціні попередніх нотовань: в позабіржевих транзакціях — застій. Заінтересування в ячмені і вівсі. Тенденція знижкова. Настрий слабкий. Пшениця біла 36.25—37.25, пшениця чорвона 37.50—40.50, овес 29.75—30.75.

На наш рахунок.

Львів, 10. липня 1926.

За цілих три роки справа самоврядування не зазнавала в польському соймі ні разу такого живого заінтересування, ні разу не стягнула на себе такої пильної уваги, ні разу не спричинила такої гармонійної найвпливовіших польських партій, як на протязі останнього місяця.

На полі самоврядування діялися безправства і нечувані надужиття, особливо на території Сх. Галичини, але з тим було добре польський реакції. Ніякі протести, ніякі ділові представлення, ніякі меморіали навіть самого Тимчасового Самоуправного Виділу у Львові в цій справі не могли вивести з рівноваги всевладної та самопевної польської правниці, що виконувала владу та покривала усі надужиття і безправства. На полі самоврядування це було й на руку. Треба було аж багато, треба було аж проливу крові, треба було заповіді теперішнього уряду про намічену ним санацію відносин і в ділянці самоврядування, щоб найсильніші польські партії заінтересувалися і самоврядуванням.

Ще перед скликанням сойму заклали вони зі собою в тій справі пакт, поробили собі взаємні уступки і найшли компромісову форму порозуміння. Все йшло на рахунок інтересів національних меншостей. Коли зібрався сойм і коли позасоймовий компроміс дістав змогу реального оформлення в адміністративній комісії, сталася несподіванка. Уряд відкликав свої проєкти, що припадали пороком цілих три роки. Польські партії, які пройшли вже огонь компромісових торгів і яким незвичайно залежало на поладнанню цієї справи законодавчим шляхом у теперішньому соймі згідно зі своїми побажаннями і корисно для себе, анули всіх засобів для того, щоб проєкти добути назад. І дійсно міністр Молодзяновський вернув їх, але не всі, а тільки чотири, залишаючи два в себе. Ці два трактували справу виборчої ординації до самоуправних установ. Але й цю люку бажали польські клуби, що мали перевагу в соймі та комісії, заступити відповідним проєктом, внесеним до сойму при допомозі посольського внесення.

Маючи все підготоване поза соймом і поза комісією, польські клуби взяли форсовно до праці та не заважали порушити навіть соймий регуляції. Голова комісії пос. Путек (що належить навіть до лівиці, бо до «Визволення») скликав засідання комісії в часі, коли радив сойм, а все це на те, щоб на засіданнях абсентувалися національні меншости. І дійсно в їх неприсутності прийнято багато точок, що вимірені проти найживотніших інтересів національних меншостей. Не помогли протести, не помогли відклики до маршалка сойму в справі порушення регуляцій.

Все йшло польській більшості як найкраще. Цеж була тільки формальність всі оті читання та голосування над поодинокими точками законопроєктів, бо підготовка й дискусія та всі поправки готовилися поза соймом і поза комісією. Нагло сталося щось таке, чого не сподівався ніхто. Міністр Молодзяновський вдруге відкликав і цим разом

остаточно стягнув усі законопроєкти. Здавалося, що на тому кінець.

Та польським партіям занадто залежало на тому, щоб для такої важної ділянки життя як самоврядування сконструувати закони по власній рецепті, а тому вони не могли скапітулювати та полишити справу поза своїм впливом. Всі законопроєкти зголосили заінтересовані клуби до сойму в формі власних законодавчих внесень і повели над ними далі комісійні наради, зігнорували факт їх відкликання урядом.

Національні меншости запротестували проти цього і поставили внесення, щоб всі проєкти розглядати на ново, але й це нічого не помогло. Не помогло й те, що навіть Тугут запротестував проти такого дивоглядного ставлення справи польськими партіями і покинув остентативно засідання комісії. Комісія далі працює і далі з поспіхом проводить ухвали, вимірені проти інтересів національних меншостей.

Таких дивоглядів, як цей зі самоврядуванням, не переживав ще навіть польський сойм. Всупереч регуляційові і всупереч звичайній людській логіці приймають польські партії до своїх мети та бажань за всяку ціну провести потрібні для них закони і таким чином забезпечити для свого впливу і політики всі самоврядні тіла в державі.

Нечувана дотепер гарячка для самоврядування серед польських соймових клубів, що мають перевагу у соймі та в комісії, є цілком зрозумілою, коли зважити, що сойм потріває вже недовго, а законопроєкти обіймають аж 1000 параграфів, які треба два рази читати на комісії, в соймі, а потім ще й у сенатській комісії та на пленумі сенату, на що мало кілька тижнів, бо на це треба місяців. А вирішити цю справу хочеться їм за всяку ціну, бо ануж її скоче уряд поладнати дорогого декретів і ануж ці декрети не підуть по лінії бажань теперішньої соймової більшости.

Нам невідомі всі точки заключеного польськими партіями компромісу, але те, що вже стало відомим, доказує, що вся горячкова праця заінтересованих польських клубів над законами про самоврядування йде по лінії нового кривдження українського народу, по лінії порушення його животних інтересів, по лінії відсуджування його від участі в громадській самоуправі, від участі в порядкуванні громадським майном на власній національній території.

Гарячково ухвалювані в комісії законопроєкти взорвані на пруських зразках про самоврядування, що не допускали майже громадської ініціативи навіть у громадських справах, а зводили самоуправні органи тільки до ролі підпори для державної влади, зокремаж для адміністрації. Таке самоврядування — це ніяке самоврядування. Воно накладає на населення великі тягари, а не дає ніяких прав. На основі теперішніх законопроєктів уся громадська ініціатива, уся самоуправа, що була в нас на основі австрійських законів, звелась до нуля. Самоврядування звелось би до поширення обсягу ділання адміністрації. Вистане вказати на те, що старости стояли би на чолі повітових виконавчих органів само-

врядування, а вийти на селі були би не громадськими, а урядовими функціонерами, відповідальними за все перед адміністрацією, а не перед громадською радою. Та до всіх тих справ прийдемо слідуючим разом.

„Реформатори“.

За „нову“ виборчу ординацію.

„Реформаторський“ розгін уряду проф. Бартя штовхнув теж польські соймові групи на шлях „реформи“. Навіть принагідний обсерватор польського державного життя мусить замітити, що адебітського здекредитовані польські партії, не знаючи, що і як робити? — слухняно виповнюють вимоги абсолютистичного уряду. В одному тільки проявляється їх жорб, їх хороблива метушливість, їх „діяльність“: в одному тільки вагаються вони частинно показувати зуби диктаторському урядові і провокувати величезну більшість громадян сучасної польської держави: в справі зміни конституції. Тільки наскільки в першому питанні можна добачити багато етичних точок між скомпромітованими польськими партіями й теперішнім урядом, то в другому питанні шляхи „законодавців“ і „виконавців“ розходяться. Уряд не спішиться з реформою виборчої ординації до законодавчих установ, лишаючи ініціативу сойму. Тактика уряду — гребти це йому признати — незначайно зручна. Він знає, що існуючий сойм є скомпромітований і здекредитований. Знає й те, що до „реформи“ виборчої ординації в першу чергу поринатимуться найбільше зневажені серед населення партії, змагаючи до обмеження або й повної ліквідації політичних прав громадян. А це ще більше ворожо настроїть населення до сойму, лопнуть демонстрації і протести проти затиї реакції, а тоді уряд, який для здійснення своєї — покіщо неіснуючої — програми потребує спокою, відішле сойм на довгий „васлужений“ відпочинок і правитиме наскрізь абсолютистично, глузуючи в душі з анемічного, скомпромітованого сойму.

Польські центро-праві партії далися зловити на цю хитру ласку і — не надумуючись довго — стрімголов кинулися в пропасть „реформ“, в надії, що тим бороняться перед неминуною загибеллю в будучині. Тут проявився у них чисто зоологічний, стихійний інстинкт — самозбереження. І тому не диво, що зі силою стихії звалилися теж проекти окремих центро-правих партій щодо зміни конституції і виборчої ординації.

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

27—?

ПРОДАЖ

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Будів. Галицька 16.

Останньою справою в першу чергу зацікавився куркулісько-добробкевичівський „Пяст“, партія, яка майже зі сотні послів у законодавчому соймі впала до 70 в те, перішньому і до того ще в короткому часі перейшла дві болючі операції: сецесію Домбського зі своїми прихильниками, а опісля сецесію Бриля і тов. І ця партія, що не могла ніяк змонтувати себе, бажає при допомозі „нової“ виборчої ординації монтувати будучий сойм і польську державу. А говорячи про те монтування, мається на меті одно: за всяку ціну, різними способами вдержати себе на поверхні політичного життя.

Основи проекту „нової“ виборчої ординації „Пяста“ містяться у 8 точках: 1) Кількість послів не може перевищувати 300 (1/3 послів вибирається в округах, а 1/4 припадає на державну листу); 2) означення числа сенаторів не вище 1/4, кількості послів; 3) виборчі округи є одномандатові, а тільки в східних і взагалі етнографічно мішаних воєводствах більше мандатів; 4) міста з населенням понад 15 тисяч творять окремі виборчі округи; 5) загальна кількість мандатів з міських виборчих округів не може у відношенні до населення перевищувати загальної кількості мандатів з інших округів у відношенні до числа їх населення; 6) в більшемандатових округах допускаються союзи лист кандидатів; 7) голосування відбувається на прізвища індивідуальних кандидатів, а не на листи (спіски); означені числом і 8) кандидати партій, які в попередньому соймі не мали 15 послів, мусять бути піддержані в кожному окрузі письмемним зголошенням тисячки виборців або мусять зложити 2 тисячі зол. в золоті „кавії“ (!). Підписи тисячки виборців, підтримуючих кандидатуру, мусять бути потверджені судово, нотаріально або громадськими урядами. „Кавія“ 2 тисячі золотих в золоті припадає скарбові, якщо кандидат не здобуде тисячки голосів.

До цієї, справді по „пястівськи“ подуманої „реформи“ виборчої ординації, додано ще й мотиви. Мов-

ля, дотеперішня виборча ординація є небезпечною для краю, демократії і парламентаризму, поширюючи принцип пропорційності, що знову доводить до надмірного розпорошення сойму на безліч партій і партіюк та тим самим не дає змоги створити постійної більшості і тривалого парламентарного уряду.

Окремо займається „реформою“ виборчої ординації ще й проєкт ХН. (групи Дубановича). По інтенціях цієї богобойної групи тільки 2/3 послів мала бути вибрана у загальному голосуванні, але з допущенням плюральності (для старших виборців); 1/3 послів булаб делегована господарськими і професійними установами. Пропорційність була би збережена тільки в „національно-мішаних“ округах. Посольська незайманість булаб обмежена. Вона не розтягалась би на „ділання проти цілості держави“ і на „підбурювання до насильства“. Вік виборців був би підвищений до 25 літ, а послів до 30 літ. Сенат, зложений зі сто сенаторів, був би під оглядом своєї діяльності рівноправний зі соймом. Склад сенату подали ми вже в попередній статті.

ЗЛН. і ХД. тепер не виступили з окремими проєктами „реформи“ виборчої ординації, вміщуючи загальні свої побажання в тому напрямку в проєктах зміни конституції. І так ЗЛН. борється за знесення пропорційності, зберігаючи її в деяких важливіших (себ-то „мішаних“) округах. Крім того, допускає можливість окремих округів національних або віроісповідних. Вік виборців таксамо встановлює на 25 (до сенату на 30), а послів на 30 (до сенату на 40). Після відбуття нарад Нач. Ради (партійної) ЗЛН. „доповнив“ свій проєкт зміни конституції в точках, що торкаються виборчої ординації, але більше наближуючись до християнсько-народових постулатів Дубановича. Кількість послів устійнено на 224, аводячи до сойму вірлістії та загострюючи відповідальність послів й сенаторів.

Христ. демократія в своєму проєкті зміни конституції підвищує вік виборців на 25, вік послів, а радше кандидатів на 30. Права уча-

сти у виборах малиб тільки ті, що постійно живуть в даній громаді мінімум 6 місяців. Незайманість послів булаб обмежена тільки до їх діяльності в соймі і то з виключенням маніфестацій.

Видати гроші, памятай про те, щоб купити добрий товар.
Від 110 літ за найліпшу домішку до кави признаний в Польщі виріб
фабрики цукорів
Фар. Бом і Ко. С. А.
у Вильяну.

Інтерпеляції

Українського Клубу.

В останньому часі послі Українського Клубу вносили цілу низку інтерпеляцій, з яких зазначимо отсі:

Інтерпеляція посла С. Хруцького і тов. до міністра внутрішніх справ у справі лютотання національних і релігійних почувань гром. Вячеслава Чеха старостом радницького повіту, воєв. Люблин. Згадав громадянина радницький староста Вазовський віддав у руки поліції і погрожував арештувати за те, що він хотів перейти з римо-кат. обряду на уній і домагався вписання в своїй особистій виказці української народності. Дідів п. Чеха були уніятами-Українцями: він не хотів нічого, тільки асирити до віри й народності своїх предків. І за те його вимовили за двері й ображували довеськочу. Інтерпелянт залитусь міністра, як довго ще таким способом будуть у Польщі збільшувати число Польків і римо-католиків.

Інтерпеляція посла Братуня і тов. до міністра освіти в справі биття учнів управителем школи в Печиквостах, пов. Горюхія, Станіславом Блощинським. В інтерпеляції наведено цілу низку фактів побиття дітей в Печиквостах. Деякі діти через ті побої хорували, втікали зі школи вікном і т. п.

Внесення пос. Козицького і тов. до уряду в справі забезпечення жертв трагедійних подій у Варшаві і їх родичів. Внесковці домагаються від уряду виплати відшкодування родичам поляглых, яких є кількості. Це пер важко робити й селянські сім'ї.

Під румунським обухом.

З української Буковини.

За рідну школу. Буковинська УСДП випустила відозву, в якій зазиває українських робітників і селян до боротьби за національну школу. „Вам і вашим дітям — кажеється у відозві — потрібна школа лише у вашій рідній мові, і початкової школи, і середньої, і вищої. За школу в рідній мові всі ви повинні боротися. Всі як один повстаньте до боротьби за рідну школу. Хто не хоче погинути в темноті, хто бажає добитися кращої долі для своїх дітей, той повинен стати в ряди борців за школу в рідній мові!“

Як усі генії, що не жахаються ніяких наслідків раз занятого становища, має Фрейд і своїх звеличників і завзятих ворогів. Погляди Фрейда зберігають у собі таке велике зерно правди, що найсуворіша критика не може вийти їм на шкоду, а устійнить ще більше те, що є її тривалим здобутком для знання про людську душу. І не ті грішати, що, зглибившись без упереджень в нову теорію, показують її лихі сторони, лише ті, що, не змркувавши добре, в чім діло, намагаються в ім'я псевдонауки та псевдо-моралі зогидити велику річ.

Годі д-р Рудницький торкнувся питання, чому моя розвідка про Шенченка надрукована у „Збірнику“ природничо-математичної секції, а не секції філософської. Дотично цієї справи я позволю собі подати на цій місці слідуюче пояснення. Я дійсно хотів зразу примістити мою розвідку у збірник філософської секції (що мав не помешатися). Однак це не змінило факту, що на мій погляд моя розвідка могла найліпше приліпитися також і в природничо-математичний збірник, як розвідка психологічна, хоч на літературну тему. А психологія відома (хоч це річ спірна), зачислити до природничих наук. Я особисто дуже зобов'язаний голові природничої секції д-р В. Ленінському не лиш тому, що прийняв мою працю до збірника, але й тому, що, коли моя праця по довгих ходах опинилася в його руках, негайно передав її до друку.

Д-Р СТЕПАН БАЛЕЙ.

Фрейд і психоаналіза.

(Довіщення.)

Виперті зі свідомості жадоби та лобоювання, звані у Фрейдівській школі, як уже знаємо, комплексом, вони не стають через це мертвими. Не маючи змоги, з огляду на „цензуру“, виступити явно на поверхні душі, вони ховаються під покривку різних свідомих проявів душі, які позріло не остають з ними в ніякому звязку. Особливо сон та всілякі нервові недуги зраджують існування отцих комплексів, що, користаючи із заворушення психічної рівноваги, підсуюються під поверхню душевного життя під формою усяких „символів“. Відкрити комплекси, що скриваються за цими символами, є завданням психоаналіза. Психоаналізу примінювано зразу головне до снів, та до симптомів істерії, а згодом поширено й обсяг також на умовні недуги, налоги, релігійні вірування та на твори мистецтва. Таким чином витворилася окрема галузь науки, що, хоч недовга віком, має за собою вже дуже багату літературу.

Психоаналітики доказують, що сонні пригоди, а так само ріжні інші нормальні та аномальні ви-

твори душі мають поза своїм безпосереднім змістом іще друге, глибше значіння, а властиво кілька значінь, і що їх поява обумовлена мотивами, які лежать поза сферою свідомості переживаючої одиниці. Так першим, безпосереднім товчком сонного привиду є з правила переживання сплячого в дні, який попереджає нічний сон. Однак аналіза сонної зяви показує, що вона є по своїй суті „затермінована“ цілою низкою інших чинників. Фрейд каже, що сонний припад приносить сплячому завади сповнення якогось його бажання. І то не лише у таких прозорих випадках, коли нпр. комусь, хто згубив гроші, сниться, що він їх найшов. Частіше сонна зява на перший погляд не є в звязку з якимись бажаннями слячого. А саме всілякі „нецензурні“ бажання обминають „цензуру“, приймаючи змінену постать і аживляються в образі, що мають навіні зовсім „невинний“ характер. Полові органи та функції скриваються під формою найріжнородніших предметів та явищ, що з половою сферою не мають безпосередно ніякої стичності. Таким чином також і виперті зі свідомості, але не пропавші комплекси, що витворились іще в дитячих літах, „доходять до слова“. І вони є отчим остаточним,

найглибшим змістом сонної зяви. Отже бачимо, що на ґрунті теорії Фрейда існує можливість „викладати“ сні, вказуючи на комплекси, що за ними скриваються.

А якуж ціль має психоаналіза? Її ціль двояка: практична і теоретична. Сам Фрейд мав зразу головне першу ціль на оці.

Комплекси є не лиш джерелом сонних зяв, але можуть вони також (коли якісь причини збільшать енергію їх ділання) дати почин нервовій недугі. Психоаналіза дає лікареві спроможність зрозуміти джерела хороби і тим самим легше з нею боротися, а й пацієнт сам, зрозумівши генезу симптомів, які йому дошкудують, рівночасно увільняється від них.

Психоаналіза мистецьких творів не може дати — річ ясна — практичної користі. Зате вона, находячи в цих творах вплив особистих комплексів мистця, дозволяє тісніше зв'язати нитку, що лучить твір з творцем. Бо ці впливи вона викриває і там, де мистець, по власній інтенції, не хоче розкривати тайн своєї душі, дарма, що вони були чинні в несвідомий для нього спосіб *).

*) Психоаналітичну методику примінював я до деяких творів Шенченка та Словацького, про що згадав нещодав д-р М. Рудницький в фельєтоні „Діла“. Пон цієї за-

Мушиш бути моєю!

Сталою прикормочкою по випробуванню і пачки штиртового екстракту АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу: **ТИТАНИ, Львів Різницька 6.** (2474) 53—70

Лід кличем „Геть румунізацію українських шкіл, хай живе боротьба трудящих мас за школу в рідній мові“ — українська соціалдемократична партія скликає в Чернівцях масове протестівне віче.

Суд над українськими селянами. При кінці червня судив черновіський в'єсний суд п'ятнадцять буковинських селян і одного інтелігента за державну зраду. А тому, що прокураторові не вдалося склеїти акту обвинувачення, суд засудив тільки двох селян і то на 1 і 1 з половиною року тюрми. Решту селян увільнено. На суді виявилися методи, що ними сигуранца фабрикує політичні процеси проти зовсім невинних людей. Весною 1924 р. появилися в селах Оршівці, Неполоківці й ин. провокатор, що, використовуючи ворожій настрій селян проти румунської влади, пропонував їм творити протидержавні організації. Селяни йому не довіряли, а він все таки писав імена і назви селян, що з ними стрічався, а описав дав той список поліції, яка всіх арештувала і тримала в тюрмі кідьканицять місяців. „Боротьба“ пише з того приводу так: „Іх судили виключно для того, щоб хоч децю оправдати перед світом і масами у власній державі ті насильства і злочини, що їх жертвою є працюючі маси Румунії, а головно українські селяни й робітники“.

Бють шкільних дітей. Буковинська соціал-демократична газета „Форвертс“ містить лист одного селянина, в якому описується, як румунські жандарми насаджують культуру в українським селі. Жандарми і сигуранца мають слідити за тим, щоб діти точно ходили до школи. Тому, що школа арумунізована, селяни не хочуть посилати дітей до чужої школи. На тому тлі приходять до конфлікту, що глибоко врізується селянинові в пам'ять. Згаданий селянин пише у своїй листі, як жандарми накидаються на дітей, що не ходять до школи, з криком „більшовик“, бють їх, а описав силою несуть їх на руках до школи. Дитині автора листу жандарм викрутив руку і прийшлося завести її до шпиталю.

Нижній смак. де й вишківські прикмети, які постають здоровлю, починаються до того, що

КАВА ГАГ

відна від кофейни, зерниста, є загальнолюблена. Смак і запах змішуються незвичайно через очиснення її від кофейної. Всі смакуни розуміють це!

Організаційний рух.

Довірочна нарада У. Н. Д. О. в Бродях.

Броди, 6. липня 1926.

Щоб поглибити й поширити організаційну роботу Об'єднання в бродській повіті, скликав Повітовий Народний Комітет 6. ч. м. довірочну нараду. Взяло в ній участь около 40 делегатів з місць. Проводив о. Н. Павула зі Сміли. Секретарював п. Яр. Чума з Берлина. Реферат про сучасне положення і завдання Об'єднання виголосив делегат Центрального Комітету п. М. Струтинський. В дискусії забирали голос: д-р Радкевич з Яглицька, Ол. Вислоцький з Гайв Дятковецьких, В. Рудницький, П. Кіс з Клекотова, Федько Хомич з Сухової і референт зі Львова. В дискусії основно обговорено положення в повіті і відношення до партій: Соціалістичного Об'єднання „Селянський Союз“ і зовнішніх доскопів з „Волі Народу“. Розглядали селян за обуренням патривали розкладу роботу агітаторів „Селянського Союзу“ — Калора і Назаревича. Опісля відбулися перебірки голови і двох членів Повітового Народного Комітету, бо дотеперішній голова (п. В. Рудницький) є незалежних від нього прихильник уступити, а два члени Повітового Народного Комітету вийшли.

Головою Повітового Народного Комітету вибрано одноголосно господаря з Гайв Дятковецьких п. Ол. Вислоцького. Новий склад Повітового Народного Комітету ось який: Демид Филіп з Тетикової, Петро Кіс з Клекотова. Ро-

манець Василь з Конюшкова, Федько Хомич з Сухової, Федько Ісків з Болдурів, Михайло Шаповал з Макшів, Ковержук Роман з Чернишів, Філюк Іван (всі селяни), о. Ваврик з Підкамені, о. Василь Павула зі Сміли, Володимир Чубатий (заступник голови), Ярослав Чума з Берлина (секретар), д-р Теодор Жовнічук. Після закриття наради відбулося під проводом нового голови засідання Повітового Народного Комітету, в якому взяв участь і делегат Центрального Комітету. На цьому засіданні передискутовано найбільш завдання повітової управи Об'єднання і намічено план праці в повіті. Нема сумніву, що цей план буде виконаний: до Повітового Народного Комітету ввійшли найактивніші і найсвідоміші діти-селяне з Бродщини. — О.

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** Вчорашнє число „Діла“ сконфісковано знов у 6 місцях. Вичеркнено 5 місць зі статті п. з. „Згідно з конкордатом“ і одно місце зі статті п. з. „Гімназійні двоєгляді“. Це 65-а чергова конфіскація „Діла“ в цьому році.

— **Особисті в'єсти.** Дня 8. липня ч. р. відбулася у львівському університеті промоція на докторів права пп.: Камаринського Романа, Крушельницького Святослава, Мironовича Павла, Савицького Гр. ция, Серафима Андрія, Скульського Осяпа.

— **Щіплення проти шкарлатини.** Міські лікарі кожної ділянки приймають шодня від 2—3-ох год. попов. діти до щіплення. Кошта не є виші як і з. 50 с. Слід щіпнути всі діти, де в хаті появилася шкарлатина.

— **Рідна метеорологія.** Метеорологія не є донині точною наукою. Передбачування погоди обмежується на такий малий простір і на такий короткий час, що обсерваторії, які висилають у світ свої бюлетени, звичайно спізнюються або попросту помилуються. Тому не диво, що коли приходить такий химерний рік як цей, метеорологи є зовсім збентежені, а деякі люди, зневірені в їх наукове приладдя, шукають самі орієнтаційних знаків на небі і вірять, що вийдуть щитати з них. Одні наш земляк А. Мусянович, з Варваринця, почта Струсів біля Тернополя, писав, що найнов методу передбачування погоди і видав навіть карту прогноз від липня аж до кінця жовтня на просторі від Кракова до Києва. У листі до редакції каже нам, що від 23-го м. м. до 7-го ч. м., на 16 днів, лише раз помилується. З огляду на те, що такий передбачення може кожний перевірити, подасмо для цікавості читачів прогноз на найближчий тиждень на відповідальність нашого метеоролога і на риск тих, які, повіривши, будуть розчаровані: 10-ого хмарно, може й дощ; 11-го хмарно, може й дощ; 12-го слота; 13-го хмарно, може й дощ; 14-го хмарно, може й дощ; 15-го слота; 16-го випогоджується; 17-го неозначено, здебільша дощ.

— **Злочинний лікар.** Село Озерани, біля Чорткова, стало місцем небуденної трагедії, яку подрібно розбиратиме суд в осени. Голі факти подавали ми яких два тижні тому: місцевого лікаря д-ра Маргуліса застрілила жінка скінченого студента медицини Гаєвського, явившись до нього разом з мужем. Арештоване подружжя відмовило спочатку зізнань. Причиною мовчання було надто дразливе тло конфлікту. Гаєвські, молоді подружжя, сподівались збільшення родни, але не мали засобів до життя; він сам, студент медицини, мусів шойно вижити на чужину кінчити студії. Жінка за його згодою звернулася до д-ра Маргуліса, щоб цей ужив дискретних заходів у її поважний стані. Маргуліс, покориштувавшись інтимною ситуацією Гаєвської, знасилував її. Коли муж вернувся з чужини, вона у приступі широти призналась до вчинку лікаря. Хотіла свою ширість відкинути і звернулася до Маргуліса з проханням, щоб він сам заперечив цьому, але Маргу-

Даром!

Даром!

Ми ствердили, що ще не всі консументи знають наш спеціальний виріб

ЕРДАЛЬ з червоною жабою найліпшу терпентинову пасту до обуви.

Пасту ЕРДАЛЬ загально кожний вже знає від багатьох літ. Щоби запізнати однак загаль П. Т. Консументів також з прикметами спеціального виробу нашого Ердалью з червоною жабою оголошуємо що слідує:

По предложенню низше поміщеного купону одержить кожний у свого купця

даром коробку пасту Ердаль з червоною жабою.

Ердаль з червоною жабою надає казковий, тривалий полиск, робить шкіру м'якою і податною а при цим всім дуже ощадний в ужиттю.

„ЕРДАЛЬ“ Акц. С-ка
Заступник: С. Пьотрінгер,
Львів, Сикстуська 43 б.

P. S. Оскільки би з приводу великого попиту хвилю забракло у найближшого купця Ердалью з червоною жабою, купон цей можна зреалізувати під пошитою адресою.

Звертати увагу на червону жабу! Не брати коробок, що не мають червоної жаби!

КУПОН

що уповажнює до пібрання даром одної коробки пасту Ердаль з червоною жабою.

Назвище _____

Адреса _____

ліс обурений, її „недискретністю“, викинув її за двері. Коли обое Гаєвський явився у нього в кабінеті, він почав їх лаяти, а навіть кинувся на Гаєвського. Тоді Гаєвська, вихопивши від мужа револьвер, у найвищій подразненні стрілила до Маргуліса і збила його. Гаєвські самі дали себе арештувати. Одночасно 11 жінок з Озеран і околиці зголосились до суду на свідків, що Маргуліс покориштувався їх безсицією пацієнткою у такий самий злочинний спосіб.

— **„Ой, не ходи Грицю“ по румунськи.** У румунським деннику „Dimineața“ з дня 6. ч. м. N. 7041, находимо таку новинку: „Група артистів державного театру в Чернівцях відіграла гарну музичну драму в 5 актах „Ой, не ходи, Грицю...“ Старицького. Українська література занадто мало знана в нас. Навіть не знаємо, які екарби мистецтва находитись у народів, які живуть в нашій найближній сусідстві. „Ой не ходи, Грицю...“ Це одна з найкращих драм українського театру. Тема з селянського життя, надзвичайно цікава, акція ведена майстерно, а головне те, що в ній прекрасно змальовується звичай українського селянина, його гарне, патріархальне життя. Ще довгий час по виставі виривають перед глядачем прегарні образи, чудово введені типи українського селянина та уривки гармонійних українських пісень. По великим Гоголі в геніальності його романі „Тарас Бульба“ не знаємо, чи хто краще скарактеризував життя українського селянина, як драматург Старицький. Переклад п. І. Зимбіньського скорочив першість прикмети пєси. Гра була знаменита і принесла повний успіх для артистів. Співучасть тов-а „Мішанський Хор“, чудовий балет і багаті костюми причинились до бездоганного введення пєси.“

— **З честю шораз гірше.** Наука послиників між чільними представниками польської республіки не

пішла в зіс. В одній каварні в Закопанім офіцер ударив у лице студента. Цей відповів тим-же. Полетіли пляшки. Військові та цивільні поділились на два табори, полетіли крісла та столи. Щойно чисельна поліція мусіла завести 30 осіб перед мировий суд чести до комісаріату.

— **Темна хроніка.** Поліція зловивла якогось дезертира з Сандомира, Михайла Гнидця, що ходив по Львові переодягнений за офіцера. Коли його жандарм віддоді Перемишля, він вискочив з поїзду і пєз. — Злочин починають проясляти вакаційною порою енергійну діяльність: професорові техніки Філдєрові забрали вбрання на 250 зол., а директорів тартаків привул. Шептицьких 45. цілу колекцію футер. І нехай хто скаже, що злочин є легкомудрий і не думають заздзєгидь про те, що буде — неадячну зпму!

— **Післявосинні трагедії.** Некавно трапилася у Львові зворушача, тиха родинна трагедія, якої початок завязаний ще з вибухом світової війни. 24-літній син дідича Готесдінєр пішов на війну і залишив молоду жінку з немовлятем. Жінка літами не мала звістки. Чоловік попав у полон, у Ташкент, де в бараках переходив з тисячми інших холєру. Приятелі, що знали про це, потвердили вернувшись його смерть перед жінкою. Жінка вийшла вдруге за муж. Готесдінєр вернувся по літах до краю недужим і калікою. Дізнався про подружжя жінки і не хотів розвіяти її пересвідчення про свою смерть. Але тужив за дитиною і часто заходив у дім, де жила жінка, яка, зустрічаючи його на сходах, не пізнавала його. Після довгих місяців такого потайного життя не видержав і, розкривши знайомим свою тайну, отруївся. Жінка, дізнавшись правди — переживала сильні докори совісті, що вийшла вдруге за муж. Але її другий чоловік потішає її тим же

еона впади жертвою помилки: отро-
енний є лише приятелем і чолові-
їна, закоханим у ній, а перший
чоловік помер справді в полоні.
Чи поганим сюжет для фільму?

— **Світова хроніка.** Директор
італійської сейсмографічної стації
заповідає, що в найближчих днях
11-го і 13-го Європа підпаде і
східна, а також усе побережжя
вітчує землетрус. — Еспанський
король видав декрет, що щороку
весь 7-го жовтня буде призначе-
ний як „день книжки“ і цього дня
всі публічні бібліотеки роздавати-
муть між бідаків і дітей деяку
кількість книжок безплатно.

— **3 кіна.** У кін „Марусенька“
іде нова подвійна програма фільмів
„Дічинна з жидівської діщини“ у
головній ролі зі славною артист-
кою Віолою Даною і шампанська
комедія в 7 діях п. а. „Острів ко-
ханя“ з Гунаром Телліасом і
Каріною Бель у головних ролях.

— **На вічу.** Так даліше бути
не може, коли хочемо бути сильні
і певні свого „я“. Змінюємо заки
ми час і уживаймо пасти до обу-
ви „Елегант“ О. Левницької і Сил.
Львів, Кордуба 51. Славно...
славно... біс... не раз... хай живе!.

— **Д-р Маріян Панчишин** виї-
хав на відпочинок. Поверне і буде
приймати 16. серпня 1926. 50 1-1

3 музичного руху.

Пописи елеів Виц Муз. Інстатуту
ім. Лисенка.

Рік річно улашдувані пописи елеів на-
шого „Музичного Інстатуту ім. Лисенка“
уже від кількох літ проминають чомусь
без відомому в пресі. А прецінь це спра-
ва першорядної ваги для нашої майбут-
ньої музичної культури. Тому треба їй
хоч час від часу посвятити трохи уваги.
Тим більше, що цього року пописи ті за-
няли аж чотири повні вечори (три пописи
елеів Львівського Муз. Інстатуту і один
зложений із елеів філіяльних Муз. Інста-
тутів у Галичині) і викликали живий інте-
рес і признання всіх учасників, навіть
чужинців.

Продукції елеів Музичного Інстатуту
у Львові І—ІV року (на першому пописі
22/VI) виказували майже всі без винятку
солідне ведення науки і непересічну музич-
ну спосібність елеів. Хоча правда,
що відчувати уже нині якусь музичну
кар'єру поодиноким малым виконавцям
було би що найменше передчасним і не-
здоровим експериментом, всеж таки слід
зазначити, що такі елеї (III р.), як нпр.
Федакіна Д., Білинська, О. Шпитковська,
Б. Перфецький і ин., або (IV р.), як Гро-
децька К., особливож Писецька О. і ин.
заслужують на те, щоб їх даліше по-
важно вчити і будаь очевидна шкода,
колиб вони у своїй музичній освіті спини-
лись. Те саме можна сказати також про
ріжних елеів скрипки на дотичних роках
науки. Однак не можна при тім скривати,
що вибір творів не все був рівно щасливий.
Коли вже Соната Тігелі-я 4-тої на III.
р. науки здавалася трохи за трудна,
то Аін Баха на тімже році мусів являтися
для всякого вдумуючого музика-скрипка
чимсь чужим і непедагогічним і таких
повя треба би на будуче оминати.

Із елеів V—VI року фортеп'яну виби-
ваються — серед інших зовсім поправних —
більшим хистом учениці Біленька Н., Го-
ланковичка А., особливож Герасимовичка
Д. — яка у трудних „Інтермедіах“
і „Сонетіах“ Вільм'я паявила вже під
оглядом музично-застовиш незвичайну зрі-
лість і тонкість виразу, яку під цю пору
у нас рідко коли можна заобсервувати.

Із інших інструментів ми бачили (на IV.
ступені науки) дві поправні продукції че-
ля, одну продукцію флету і сонату Бетов-
ена на рійок при фортеп'яні. Крім цього
був також один класичний ансамбль:
квінтет Моцарта (т. я. Квінтет-п'яний)
а-дег, відіграваний, що правда, трохи нерів-
ними силами, з деякими недостатками
в партії кларнета. Всеж таки всі такі про-
дукції елеів вказують на змагання управ-
и „Музичного Інстатуту“ — вдержати
в рамках шкільної науки — плекання ор-
кестральних інструментів і збириого музи-
кування, хоча воно під цю пору у нас
приходиться так тяжко.

Особливо гарно запрезентувалися цього
року квантитативно і квалітативно вищі
роки фортеп'яну. Майже всім елевам до-
тичних років (Д. Гордінська, Р. Савиць-
кий, І. Любачівна, О. Левницька) можна
би відчувати більшу або меншу пністичну
кар'єру, з застереженням, що не стануть
в половині важкої дороги, яку сьогодні
мусить перебути всякий сик-так реномо-
ваний пніст. До того ще не можна скрива-
вати правди, що декотрим із згаданих
злеів фортеп'яну недостає ще деяких
вищих технічних засобів і тонкостей нпр.
еластичности і м'якості удару, динамічних
і педальових ефектів і ин.

Вищі роки скрипки цього року чомусь
трохи запустіли. З нових на VI. році ба-
чили ми одного доволі гарного елєва чу-
жинця (Біленька Н. у концерті Бруха 4-тої),
а на VII. році явився теж одиникий тала-
новитий елєв Замко М. у „Крейцерівській
сонаті“ мимоходом кажучи, з містою
трохи ще блідий.

Перший раз цього року улашдуений о-
клемий попис елеів філіяльних Інстатутів
(Стрия, Дрогобича, Перемишля і Стани-
славова) показався вельми щасливим поми-
слом, який виявив у Львові нову свіжу те-
чю живучих сил, що дотепер дрімали на
прованій. Філіяльні елеїв збудили у Льво-
ві інтерес і вийшли із трудної конкуренції
оборонною рукою, навіть деяки побідо-
носно.

З дуже малими винятками всі продук-
ції фортеп'яну (переважно із IV—V. року)
держалися на висоті навіть в порівнянні
зі Львовом; на VII. році явилася навіть
уже й „концертна“ продукція — Балада
Нічній Ліста — у виконанні дуже тала-
новитой учениці М. Стронської, для якої
вже країна пора пошукати пністичної о-
світи на ширшій арені, ніж у Дрогобичі.
Щодо точок скрипки, то вони всі були
бездоганні, навіть подякуди зразкові, та
визнали деяких винятково одарених елєів,
нпр. Миронів зі Станиславова, особливож
Хилківна з Перемишля, на яких слід
би звернути особливу увагу.

Львівним мусів вадатися факт, що серед
таких обильних інструментальних продук-
цій — серед нашої „співомовної“ ндії
найшлося цього року всього три продукції
солістичні (двох львівських елєів, одна зі
Станиславова). В першу чергу звернув
увагу дужий і обємистий віз о рійондо
п. Косоноцького (тепер ученика проф.
Чички), який в останньому році зробив
видимий і значний поступ в емісії, волю-
мені, як і в техніці голосу. Гарний мате-
ріал і деяке ошліфування виявила п. А.
Кузьмінна у скромних симпатичних піснях
Лопатинського; також п. Островерха із
Станиславова як ліричний тенор пред-
ставив симпатичний і інтелігентний співа-
ком, хоча якоїсь „школи“ (у техніч-
нім розумінні) у його ще не слідло ба-
гато. Зогляду на те, що тенорів у нас те-
пер на лік знайти трудно, треба би на цю
ого співака у нас звернути увагу та допо-
могти йому до вищої освіти.

Цьогорічні попи си свідчать про постійний
поступ і зріст Музичного Інстатуту та про
постійне поширювання його агенді не тільки
у Львові, але в цілм країні, не за-
важаючи на важкі невідрадні матеріальні і
моральні умови нашого життя, які стають
на дорозі розвитку та плекання коштотної
музичної культури. Але наша суспільність,
у Львові і в країні, повинна зрозуміти, що
музика для музикально одареної нації,
повинна і мусить бути не „люксором“ а
хлібом насущим, елементом konieczним для
культурного розвитку і всіма способами
піддержати змагання Музичного Тов-а
в кожнім напрямі. Зокрема повинні зрозуміти
це всі наші більші міста в Галичині, та
засновувати філії Муз. Інстатуту у себе.
Бо в цьому напрямку є ще у нас такі
аномалії, як славне наше місто Коломия,
яке — не вважаючи на сприятливі умови-
ни, не спромоглося у себе заснувати ні
філії Муз. Тов-а Лисенка, ні якоїнебудь
музичної школи та вдоволяється закарна-
ковим музичуванням.

Ч. В.

Зі спорту.

Наша праця в черні.

Патка атлетика.

На святі С.-Б. в честь І. Франка відбу-
ся біг навпростець л.-а. секції спорт. т-ва
„Україна“. Траса вимірює 2000 м. Перше
місце добув Клишко в часі 7 м. 25 сек.
Окрім того відбулись мети: ратищем,
диском і кулюю. Перше місце в меті ра-
тищем осягнув Кордуба 41 м, диском 32
м і кулюю 11'60 м Козях.

Також і на луговім святі (13. червня)
брала участь л.-а. секції „Україна“. Чер-
ез злиний дощ попереднього дня не відбу-
лись біги: 400 м з п'ятками і штафета 4
× 100 м. Виконано лише мет ратищем,
диском і кулюю.

Дня 21. червня відбулися в Перемишлі
л.-а. змагання Львів—Перемишль. У за-
маганнях усі перші місця здобула л.-а. сек-
ція „Україна“, якої члени, не вважаючи на
недостаток тренера, зумили пильною пра-
цею дійти до гарних вислідів. У програ-
му змагань входили ось такі точки: Біг
100 м: Даківський („Україна“, 12.3), Кор-
дуба („Україна“, 12.3), Романець („Беркут“,
12.8. 15.0 м: Клишко („У.“ 4.35.1), за ним
8 м Кордуба „У.“ і 12 м, Білик
(„У.“) Мет кулюю: Козях („У.“ 11'88 м).
Цей осг значно ліпший від нашого перед-
воєнного, а саме Р. Купчинського (9 м 98
см.) Бегей („У.“ 9.98.5 м), Захарко („Б“,
8.89.5 м). Мет диском: Козях („У.“ 29.93 м),
Ганчук („Б“, 27.35 м), Романець („Б“, 23.55
м). Мет ратищем: Кордуба („У“, 39.4 м),
Процишин („У“, 32.49 м). Скок в далечінь:
Даківський (У 5.49 м, Алексевич (Б) 5.25
м, Процишин (У) 5.10 м.

Оригінальний спосіб мету диском має
тож Козях. Згинаючись сильно, замахає
деїч рукою так, що диск держить пра-
вою рукою спід споду в переді, потім зо-
сім поволі робить зі себе ширбу, зверту-
ючись задом до напрямку мету, ноги зі-
гнані в колінах, туловище в бедрах. Потім
раптом розкручується і викидає диск. Йо-
го осг (32 м.) є на 20 см. ліпший від
передвоєнного Р. Купчинського.

Копаний мяч.

4. червня Україна II. — Негаран 4:3 (3:1)
5. черв. Русалка — Аматори 0:6 (0:1)
7. черв. Україна II. — Русалка 4:2 (2:1)
9. черв. Україна I. — Аматори 4:3 (3:2)
19. черв. Русалка I. — Аматори 1:1 (0:0)
19. черв. Україна II. — С. С. С. IV*) 3:1 (1:0)

*) Спортова Секція Сокола IV. на Ли-
чакові.

20. черв. Україна III — Спортова II. 0:1 (0:5)
21. черв. Україна I. — Беркут в Перемишлі
1:0 (0:0)

26. черв. Україна I. — Спортова Секція Укра-
їнської Акад. Громади в Кракові 4:0 (1:0)
27. черв. Україна II. — С. С. С. IV. 3:2 (1:0)
27. черв. Україна I. — С. С. С. V. Г. Краків
3:1 (2:1)

Спортове товариство „Україна“ постуває
чимраз більше вперед. Праця зосереджу-
ється головню в двох секціях: легко-атле-
тичній і копаного мяча. Члени ситківкової
секції майже всі записалися до Львівсько-
го Клубу Ситківкарів. Учили працює ше
секція шахова, тяжкої атлетики й боксу.
Найбільше членів і прихильників має сек-
ція копаного мяча, зібраних у чотирьох
дружинах. Недостача матеріальних засо-
бів стоїть на перешкоді ще кращому роз-
витковій т-ва. Як відомо, цілий червень 1926
стояв під знаком св. Мокрини. Майже всі
стрілі відбулися при неспівній погоді, а де-
які й у злиний дощ, як нр. мечі з краків-
ською левчиною. З тих причин каса сла-
бо дописувала. Все таки форма гри першої
дружини, скієленої новими гравцями, стоїть
на високім рівні. Таксамо товариські
взаємини членів є сердечні, а дисципліна
спортова ні разу не була захитана. З ува-
ги на те виділя т-ва має право надіятися,
що зомілейні дні з язгоди 15-ліття праці
„України“ в середині (11. і 12.) пересія
стягнуть на площу С.-Батка маси україн-
ської публіки. Виступлять тоді до бою
іо найбільш матадори української фот-
балу „Беркут“, „Скала“ й „Україна“. Ви-
слід тих змагань залежатиме не тільки від
складу дружини і її боевого напору, але
й від вакаційного тренінгу. Точна програ-
ма ювілейних змагань буде своєчасно
оголошена. Планується видати збільше-
не ювілейне число „Спорту“, де буде м.
ни. короткий нарис 15-літньої праці най-
старшого українського спортового товари-
ства.

Косишковий мяч.

Ця нова ділянка спорту знайшла люби-
телів серед нашого молодого жіноцтва.
Як мені відомо, перший замах вправляти
косишківку за ініціативою п. Навроцької
Спортовий Клубок Українських Дівчат (С.
К. У. Д.) у Львові. Під умілим проведом
ниче згаданої, як також п. Волянця осяг-
нув С. К. У. Д. дуже гарний рівень. Ша-
лена комбінація, зручність та бистра орі-
єнтація — це головні прикмети дружини
С. К. У. Д. Через те називає найкраще
граючих члениць, як п-и Левковин, Приго-
ди, Дмитрів та п-и Доманик є загально
відомі серед наших спортових крутків. На
жаль, дотепер через недостатку фондів не
могли усі кружки розіграти поміж собою
змагань. Станеться це аж у вересні на II.
жіночих змаганнях. Поки що 3. VI. гостив
С. К. У. Д. (Львів) в Перемишлі, де розі-
грав змагання із „Спартаквою“, спортовим
гуртком жіночої гіми, вигравши 5:4 (1:3).
Дня 17. VI. відбулись змагання між С. К. У. Д.
і „Чорноморкою“, спорт. кружком гіми. СС
Васильянок, із вислідом 1:0 (6:0) для
С. К. У. Д. С. К. У. Д. II. — „Чорномор-
ка“ II. 6:2 (3:2). Отже до тепер про-
вадить С. К. У. Д. і є надія, що не так
легко і не кому буде дасться зіпнути
Його зі свого передового становища.

О. В. І. Т. Ф.

Нові книжки й видіння.

СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР, орган кра-
сного т-ва „Сільський Господар“, ч. 7 з 1.
липня містить: Життєві потреби україн-
ського села і кооперація. Змілювання
грунтів (комасация). Час вжитися до по-
прави пасовищ. Як улашди своє госпо-
дарство, щоб мати як найбільший з ньо-
го доходи? Чому треба спінити з під-
кладом стери? Як іде в Польщі горіль-
няний промисл? Полєві межі. Велика
служба бжолів в господарстві. Досліди
з барабаними цвітими. Годівля дробу.
Питний мід. Живня. Щоби пліт був тре-
валий. З молочарського Союзу. Україн-
ська господарська академія в чехосло-
вацькій республіці. Вісти з Великої Украї-
ни. Вісти з „Сільського Господаря“. Го-
сподарські ради. Податковий порадиш.
Всячина. Комунікат „Сільського Господа-
ря“ про приділ денатурового цукру для
потреб бжильництва.

ОПОВІСТКИ.

**Львівський Театр Галактіона Чіп-
ки і Пале** відідає з „Вертепом Наших
Днів“:

Середа дня 13. липня Надвірну.

Четвер дня 14. липня Делятин. 45 2—2

Великий фєстив. Закодали Тов-а
„Сила“ відбудеться в неділю дня 11. лип-
ня ц. р. на площі Сокола Батка при
Стрийській рогаці Фєстив з співучою
програмою: Танці при музиці, товариські
забави почта, конкурс краси, перегони в
мішках, ворожби і т. и. Тов. „Сила“ за-
прошує все Громадянство. Вступ 50 сот.
і 30 сот. Дохід призначений на будову
власного дому. 48 1—1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ІАЗДІНІ інтелігентнійшій, чесноі ошад-
ної, лагідної і спокійної вдачі, солідної
доматорки, особи молодой, здорової, сим-
патичної, котра уміла би чисто і дуже
смачно варити, пошукується до заряду
дому у самітнього. Зголошення: Адмі-
страція „Гармонія“. 25 2—2

СЛУЖБА ВОЖА, на мішаний хор Яро-
славенка, легкого укладу, партитура з
голосами за 10 зол. до набутий у всіх
„нигарях“. 1839 10—10

МОРЕЛІ (Априкози) 1-а сорта вибраниї,
яє ає ає висілає в 5 кг. кошках
оплачено за посилатого зол. 17. А. Вел-
керт, експорт оовів 3 а л і ш и к и.
30 3—5

ЦУКОРНИК, кавалер, добре репрезенту-
ючийся, прийме посаду заступника
фабрики чоколады, магазинера, експедієн-
та, іккасента і т. п. у Львові або на про-
вінції. А. Вулицек Львів Валова 20. 49 1-1

Д-р ПРАВ Карлового університету в
Празі пошукує посади. Ласкаві зголо-
шення під „Прага“ в адмін. Діла. 47 1-1

НА свільне мешкання і харч прийму Укра-
їня. Крижановська, Вірменська 15. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаска
у Віані

Д-р Леопольд Александрович
ординус в недугах ушній, носа, горла і
гортанки від 3—6 попол.
у Львові, вул. Бельовського 3
(за пасажом Міколаяша). Тел. 40—75

Спеціаліст недуг ушній, носа, горла
гортанки

Оператор Д-р Б. Зоненшайн
Львів Академічна 14. Тел. 285

51 ординус від 11—1 і 3—5. 1—10

МЕЛЬОДІЯ
ЛьВІВ, Коперника 5.

Телефон 8-59

Найбільший склад музичних ін-
44 струментів і приладдя. 2—4

ПЛІСОВАННЯ

після найновішої моди виконує

Заведення гафтів

Е. РОЗЕНА

площа Галицька 12 аі

811 (давніше вул. Валова 14). 4—10

КОНКУРЕНЦІЯ! Отомани, нмєрацї
і канали дешено до н буття в Галиць-
ській Рибній ІГНАТА ШТЕРНА Львів,
вул. Шептицьких 40, біля костела св.
Елїсавети, Тел. 16—69. 1913 5—5

Ширїть наш часопис!

АЛЬБОРІЛЬ

першокласне запашне мило

до праня і до митя.

На Виетаві Споживчо-Гигієнічній у Варшаві 1926 р.

відзначене

1—1

ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

20 cot.

на нумеровани листи и тим спис-

собом піднести рівень польського союму. Що польські партії воліли досі заповнювати свої виборчі листи крикунами, хитрунами, демагогами або аналіфобетами й незадрами (яких мабуть найбільше в групі „Пяста“) — це хіба не є винною обов'язуючої виборчої ординації.

До чого прямує Польща?

Промова пос. С. Хруцького в дискусії над зміною конституції в польському союмі дня 6.VII. 1926.

Високий союме! Ми є тепер свідками ермі польського парламентаризму. Не від останніх днів почався процес цієї кризи. Дозволю собі зробити кілька уваг на ту тему, не претендуючи на цілковите виснаження цієї справи, яка мене, як Українця, не дуже обходить, бо не від польського парламентаризму чекаємо спасіння нашої держави, а врешті і конституція речі-посполитої була дотепер палервою. Передостім дозволю собі на твердження, на перший погляд парадоксальне, що ніхто в Польщі не причинився до підірвання в Польщі парламентаризму до тої міри, як сам польський парламент, тобто теперішній союм. Він не міг спромогтися навіть на створення парламентарного уряду. Наслідком того творено позапартейний уряд. Сам факт існування такого уряду підірвав авторитет і значіння союму в публічній opinii. Побіч союму лишилася нова сила, яка в очах суспільності ставала шораз більшою і спихала законодавчі установи на другий план. Та нова сила і воля правити була реальна, коли союм мав радше теоретичне значіння. Передостім наслідком існування позапартейного уряду союм мусів зректися свого контролюючого виконавчої влади.

В контролі центральної влади союм був зовсім зв'язаний тим, що нічим не міг заступити позапартейного уряду; а залити цей уряд, щоб заступити його іншим таким самим, не було рації. Тому вплив союму на уряд, його контролююча роль була підірвана в самій своїй істоті. Нглядаючи провідом того явища було зазначено союмом нагайні вносень, а також пожалування гідне трактування союмом і урядом посольських інтерпелляцій. Чи можливо трактувати інтерпелляцію, той засіб контролю діяльності виконавчої влади? Вважали, чи відбувалися в союмі якінебудь дискусії над відповіддю уряду на ту чи іншу інтерпелляцію? Такої дискусії не могло бути, бо визнання відповіді незадовільною є рівнозначне з упадком кабінету, а цього союм омин в за всяку ціну. Шож дивного, що посольські інтерпелляції тривали всіма зацікавлені і на них відповідали хіба возні з міністерств.

Союм сам винен тому, бо не зміг і не міг допровадити своїх інтерпелляцій до льогічного кінця. Союм боявся витягнути

політичні конвенції зі свого права інтерпелляції. Таким чином союм зрікся свого права, а також обов'язку контролювати виконавчу владу. Наслідком того сталося, що союм покривав своїм авторитетом усе, що лише робив уряд. Коли між союмом і урядом авторитетом такі взаємини, що союм стає урядом, боєчися спричинити кабінетову кризу, то нічого дивного, що союм в дальшій конвенції, йдучи по лінії уступок, перестав боронити своїх власних законів, дозволяючи урядові їх порушувати і ломати. Ось перші-ліпші приклади на доказ того. Візьмім закон про мову в шкільній справі з 31. липня 1924 р. Реченням, від якого мав обов'язувати той закон, був 1. жовтень 1924 р. Міністерство освіти відсунуло цей речення на цілий рік пізніше, а що важніше — своїм виконавчим приписом до закону перерізувало той цілий закон, бо ввело боротьбу за школу тоді, коли закон мав на меті — нехай навіть формально — нагодити міжнародні відносини. Другий приклад: іще суверенний союм ухвалив дня 26 вересня 1922 р. автономічний закон для Східної Галичини. В тому законі є ясна й виражена ухвала про заляження до двох літ повного українського університету на терені Східної Галичини. Вже пройшла для роки, вже минула речення, означений законом, однак ані автономії, ані українського університету як не було, так і нема, і, знається, і дальше не буде.

Шож було причиною того, що ви радше пішли на самогубство союму, ніж на його розвитання? Чейже знали ви, що не-мій союму лежить у неможливості створення парламентарного уряду? Чому наразі союм не міг створити парламентарного уряду? (Голос: Алеж мав парламентарний уряд!)

Наведені приклади яскраво показують, що уряд зовсім не рахувався з законами, як і з волею законодавчих тіл, заступаючи їх власною волею і деспотією. Союмові лишилося тільки формальне право видавати закони, однак союм у своїй податливості перед урядом перелив на уряд навіть і це формальне право. Бо двічі ухвалював союм позапартейному урядові Влад. Грабського надзвичайні повноваження. Ухваленням тих повноважень союм поповнив акт самовбивства. Був це може найбільш болючий удар для польського парламентаризму. Одночасно цей факт яскраво стверджує, що досі не було ніякої влади союму, як про це тепер широко говориться.

На всі ті питання є тільки одна відповідь. Шовінізм і національне зазіплення не дозволяло теперішньому союмові видобути із себе більшість і оперти на ній уряд. Як лівниця, так і правниця не пробували навіть серйозно порозумітися з національними меншинами, а без того порозуміння важко було в теперішньому союмі зліпити якусь парламентарну більшість. (Голос: заіплася!). Який великий шовінізм на лівниці, видно з того, що польські партії радше поповнили самовбийний акт, ніж рішались дійти до порозуміння з національними меншинами.

Шо сталося з Пястом? Колись хлопська ліва партія в першому союмі змінила в другому фронт, пішла на угоду з обшаринками і капіталістами і волючність у хвості правниці. Адже мій В. Вітос на початку того союму створити лівий тріумф, парламентарний уряд. Тоді і ми, українські послі, не лише не позбулися деяких надій на польську демократію, але робили навіть спроби порозуміння з нею передостім тому, щоб переконати виборців, що дорогою угоди наш наряд у Польщі нічого не досягне. Чи кращим був від Вітоса Тугут? Коли дістав доручення творити уряд, то навіть не конферував з національними меншинами, а отримав негативну відповідь хри тіянської демократії зрікся місці.

(Продовження буде.)

„Pod jednym dachem“.

В новинці п. з. „Що нині конфіскують?“ („Діло“, ч. 146, з 4. липня 1926 р.) пояснено, що в моїй статті під повищим заголовком („Діло“ ч. 145, з 3. липня 1926 р.) сконфісковано цитат проф. д-ра Курпеля, при чому зазначено, що він „боровся проти утравквістичної школи, в якій принаєлювали колись Поляків учитись деяких предметів російською чи німецькою мовою“.

Безперечно — д-р Курпель мусів з природи річі виступати і проти русифікації та германізації польських дітей. Однак в цьому випадку виступав він конкретно про-

ти утравквістичних (польсько-українських) шкіл а самійже Галичині і наведена мною його цитата в цілості присвячена саме польсько-українським шкільним відносинам в Галичині. Цитата того польського педагога має тим більше об'єктивне значіння, що він на поручення був. крайової шкільної ради у Львові відбув наукову подорож за границю, де студіював типи різних утравквістичних шкіл та пізнав їхні ліх сторони, а з другого боку ствердив також, на підставі автопсії і докладного знання шкільних і національних відносин в Галичині, шкідливість утравквізму і тому висказався найбільш рішучо проти двомовних шкіл і виховання „pod jednym dachem“.

Характеристична річ далі, що проти утравквізму промовляв тоді (на загальних зборах Т. N. S. W. у Кракові в днях 22. і 23. травня 1904 р.) також нинішній куратор львівського шкільного округу, тоді ще гімназійний професор Собінський, „кермуючися в цій справі виключно педагогічно-дидактичними оглядами та зовсім не беручи під увагу оглядів політичних“). Розуміється — це не пошкодило тому самому педагогові на становищі куратора цілою силою пари вводити саме ним-же самим поборюваний шкідливий утравквізм — очевидно не з педагогічно-дидактичних, тільки суто політичних мотивів! Але „to co innego“.

Проти утравквізму заявили не тільки поодинокі особи зпоміж польських педагогів, але й вище згадані загальні збори Т. N. S. W. у Кракові, що корпоративно висказалися проти утравквізму, як дуже шкідливого протипедагогічного експерименту.

З уваги на все те тут і прокураторський одвіць нічого не може, а конфіскації цитатів самихже польських учених не переміняє утравквізму зі шкідливого на пожиточний.

Іван Герасимович.

*) „Museum“, 1904 г.

На теперішній сезон

по знижених цінах

по знижених цінах

вибагливе білля мужське, купелеві мужськї і жіночі трикоти, подорожні валізи, фіброві оригінально-шведські, гумові і імпрегновані плащі поручають

1799 18-20

ГУРСКІ І ВІТЕК

Львів,

пл. Марійська 5.

В. ЛЕВИЦЬКИЙ.

По смерті великого лікаря.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 5. липня 1926.

I.

Тому чотирі дні вмер у старій столиці Станіслава Ліщинського, в Нансі, найголосніший в останніх роках апостол автосуггестії: Еміль Кюе.

Імя Покійника було відоме в цілому світі — навіть у нас з'явився був його системою д-р Степан Бадлей. Та найбільшої слави заживав Кюе в англосаксонських краях. Не можна сказати, щоб Кюе був винахідником, творцем системи лічення автосуггестією; він відновив методи автосуггестії, знані в науковій світі під назвою „Нансійської Школи“; він ті методи освободив із закладу строго фахової обслони тай зробив їх загально-доступними, можна сказати — привабливими. Він прислужився науці і широкому загалові лікарів і недужих тим, що розповсюдив відомості про могутній вплив духового елементу на тіло людське і його функції. В його системі знайшла сильний ансілів реакція проти крайностей матеріалістичної — фізично-хемічної — школи в медицині: лікар, задивлений в нелад фізичний, довго занедбував душу своїх хорих і не хотів признати, що „моральний лік“ краще фізичних і хемічних заходів часто може відсвіжити людину і підняти її із стану недуги до стану здоров'я.

II.

Численними виліченнями Кюе доказав, що уява — то чудесна сила, здібна спричинити ненадійні наслідки не тільки в душі а й у тілі людськїм.

Думка, казав він, може статися отруєю, що руйнує, або серумом, що вилічує. Терапевтика думкою, зрештою стара як світ, може бути чудотворним знарядом поліпшення стану недужої людини, а то й повного вилічення її. Кюе зумів терапевтиці тієї дати новий розмах; він зробив доступним широкий публіци пізнання, що кожда людина носить сама в собі до своєї щоденної розпорядимості — могутній лік, справдішне моральне серум. — Лік цей — автосуггестія, себто свідоме й доцільне вмовлювання в самого себе корисних нашому моральному й фізичному здоров'ю уявлень при рівночаснім виключуванню думок і уявлень пригноблення і недуги.

III.

Автосуггестія може бути вихідною точкою основної реформи індивідуальної; заволодівши своєю душею, людина зможе відкинути від неї лихї суггестії, що є справдішньою отруєю душі і тіла.

Кому таке удасться, той житиме здоровий і щасливий серед оточення, яке своєю чергою буде користати з його здоров'я і доброго настрою.

Два ества, учить Кюе, живуть в нашій душі: ество свідоме, наша воля, розум, наше я, і ество несвідоме, яке ми знаємо тільки по замітних наслідках, докраних ним на нас.

Той несвідомий фактор володіє нашими органічними функціями; він не вгає кермувати нами, навіть у сні. За посередництва його ідея подумання, вложена в нашу уяву нами самими або ким іншим, ділатиме в нас наче справдішне моральне серум, здібне створити і розвинути функціональне подражнення, яке може спричинити зникнення численних заколотів.

IV.

Процес той називає Кюе „душевим кльченням“. Наче зерно в землю, падає думка в душу, а процес її розвитку в нашій несвідомості схожий на підземельний процес росту рослини.

Кюе радить повторяти 20—30 разів кожного ранку, зараз після просоння, і кожного вечера, безпосередно перед засиненням, у ліжку, ось яку загальну формулу:

„Кожного дня і з кожного погляду почуваюся ліпше і ліпше“.

Повторювати формулу що треба швидко, механічно, автоматично; западає вона в несвідомі верстви душі навіть тоді, коли людина, повторюючи її — як наші батьки иноді відмовляють свої „Отченаші“ — думає про інші річі: якщо тільки ті річі не сумні, не пригнобнюючі і не стоять у суперечности із зміслом формули.

Одного місяця такої щоденної автосуггестії часто доволі, щоб заломити лінію життя людського — а похилої на піднимаючи.

V.

В нашу епоху несупкою і горячки Кюе мав достяг навчати людей оптимізму, довіря, енергії. Багато недужих — серед них є широко відомі мужі науки, письменства, політики — налячилося в нього бути до певної міри своїм власним лікарем. Лікарям він показав призабуту дорогу до справдішнього лікування. Всім же Кюе пригадав і доказав, що уява може бути робітницею здоров'я і шастя.

VI.

Ми знали покійного особисто. То був скромний, незамітний дідуся, простий, без найменших познач „чудотворця“, гіпнотизера, зна-

хора, шарлатана. Супокійно і тихо він викладав нам свої досвіди над самим собою. Грошей, ні дарунків не приймав.

Його брошурка про лічення автосуггестією перекладена трохи не на всі світові мови.

Його вдячні ученики, головню Англії й Америки, заснували й удержують у Парижі інститут безплатного навчання автосуггестії його методом.

Річ можлива, що — подібно іншим терапевтичним системам (нпр. психоаналізі Фрейда) — також система Кюе не в однаковій мірі підходить під фізичну й духову вдачу всіх людей. Але певне те, що вже нині сотки тисяч людей, у всіх частях світа, користуються його простою і легкою, всім доступною методою, і не тільки полєкшують собі свої тілесні недомогання, а й — може це ще важніше — свідомо плекаючи й піддержуючи в собі добрі настрої, щасливі духові „розположення“, підривають у собі гоунт небезпекам і загрозам недуг. А крім того! Мешканці Східної Європи, в тім числі й нашої країни, по традиції і поганій звичці, кожного дня і при кожній можливій і неможливій нагоді вмовляють у себе („автосуггестують“) приглоблюючі ідеї — зла, невдачі, безнадійного фаталізму. Та автосуггестія і п тіпіза — то одна з найбільш страшніших язв і пошестей в нашій істнуванні. Неважко не знайдуться у нас люде, котрі спробують вмовляти в себе формулу Кюе, формулу оптимізму? Вона часто на перший погляд видається абсурдною — супроти відомої дійсності і звичайного меланхолійного, модного песнізму. Але не треба знеохочуватися.

Спробуйте! Воно нічого не коштує. Не пожалуйте.

Американський конкурс краси. До кінця цього місяця одержить кожда гарна пані в кожній філії Народної Торговлі за оплатою нормальної ціни пакет штрипового екстракту „Агроуміна“, що заступає 50 свіжих штрипів. Інформація, що до успішній конкурсу уділяє Генеральна Репрезентація в Польщі фірми Агроуміна „Титани“, Львів, Різницька 6, 12476) 6-10

Зворушуюча дбайливість?

Нижче містимо документ, який є доказом зворушуючої дбайливості польської адміністраційно-політичної влади у відношенні до наших вимираючих москвофілів. Документ говорить сам за себе і з нього промовляє ясно жура й турбота за тих, що біля них пройшли безслідно і світова війна і події після неї, особливо ж події на Сході Європи.

Львівське староство, виступаючи так маркантно в обороні москвофілівських тупоумів, що розбивають дальше єдність українського народу, продовжує тільки у відношенні до нашого народу відому москвофілівську лінію вшепольсько-подольських кол перед війною. Ця політика скінчилася катастрофою, не давши її керманічам ніяких успіхів. Українська національна ідея стихійно, з елементарною силою поширилася в усіх закутках нашого краю, не зважаючи на піддержку москвофілівства властью імущими в царській Росії і в шляхецько-польській Галичині. По війні москвофілівство — можна сказати — вмерло, кращі, ідейніші його представники один по одному переходили в український табір. А тепер пробують його гальванізувати польські староства.

Царемні заходи.

Starostwo Lwowskie, L. 27360/26/G. Półn. Lwów, dnia 11. VI. 1926. Do Zarządu Czytelni Proświty na ręce Przew. p. Jana Domańskiego w Tolszczowie. Dotyczy do wiadomości Starostwa, że Czytelnia Proświty w Tolszczowie zajmuje nieprzejazdne stanowisko wobec istniejącej w tej gminie Czytelni im. M. Kaczkowskiego. Wskutek tego wydarzają się w Tolszczowie liczne zażargi między członkami jednej i drugiej Czytelni, prowadzące nieraz do zakłócenia spokoju i ładu publicznego.

Starostwo zwraca uwagę na to Zarządowi Czytelni Proświty, iż wzywa, aby użył swego wpływu na członków i zarządcę prowadzenia polityki nieprzejazdnej wobec mieszkańców gminy, będących członkami Czytelni Kaczkowskiego, w przeciwnym bowiem razie zostanie Czytelnia Proświty rozwiązana.

Starosta lwowski
w. r.
Підпис.

По широкому світі.

Французський уряд устами Бріана та Кайо заявив, що санацію державних фінансів треба буде перевести без участі парламенту.

Центр. Професійних Союзів СРСР, рішив вислати нових 380.000 карб. для піддержки англійських вуглекопів.

Міжнародний інститут для справ експорту відкрився в Римі в присутності Муссоліні і членів уряду.

Болгарія журиться питанням, хто законно має бути наслідником престолола. Кандидатом ставлять кн. Кирила, брата короля Бориса.

Румунія хоче дійти до порозуміння з Польщею в господарських справах і хоче як уступку влекшити Польщі доступ до Середземного моря.

НОВИНКИ.

— Титул „пан“ і як хто його розуміє? Один з наших адвокатів уже втретє докоряє нам листовно, що ми непослідовно роздаємо титул „пан“ особам, які на це не заслуговують, а пропущаємо його перед іншими. Більше заслуговувати. Ці уваги торкаються головне останнього процесу, в якому наш справознавець зберігав вірність урядовій термінології і писав: п. прокуратор, п. комісар, п. сотник. Наш дописувач виступає проти „панканин“, нагадуючи його 1) снадійною нашою довголітньою чеської, 2) зайвою втратою місця

Від 12. липня велика сезонна продаж

ВЗУТТЯ

Дель-Жа

Цини з приводу цієї продажі знижені.

Відгуки дня.

Неоправдані обиди.

Роля фейлетоніста не є така поплатна, як неприємна. Кожний, хто його стріне, домагається гумору, ще гострішої критики наших і сусідських відносин і ще злобистої сатири на неділяних діячів, непатріотичних патріотів і тихих а резних злодіїв на народній ниві. Густо-часто підкодує фейлетоніста то цей, то той за злобну замітку в відношенні до людей діяльних, патріотичних і етичних, які десь — щось — колись...

Фейлетоніст, маючи на меті прочищення атмосфери, дає незначного штурхання, зважаючи наперед, що штурханець буде йому стороною сплечений.

До якогось часу ще найліпше було писати на політичні теми, зачіпаючи польських головачів, чи їхні авантюри. Наші читали це все радо і хвалили фейлетоніста. Добре — мовля — шкварити їм правду в очі, хоч і закручену та замотану.

Але до часу збанок... „Слово Польське“ навчилося кирилиці, відчитало фейлетон і зробило гармідер, як у часи походу Пилсудського на Варшаву:

„Hala! Hala! Ciepka, bojowicie, były parazyty przed nami, walczyli, walczyli, którzy rżnę: Meksyk, a myśli: Polska...“ і т. д.

Правда, не прозивали мене так ординарно, як недавно одного зі своїх державних мужів, але я багато менший і не брався здобувати ніякої столиці.

Всеж такі сенс моральний у тому писанні був: кождий фейлетон треба конфіскувати, а Чіпку замкнути до криміналу.

Маю в Бозі надію, що новинка „Слова Польського“ не проміне безвідгомонно і ревізії в мене майже певна. Але я запевняю, що за слідчий арешт зажадаю винагороди (є такий закон!), бо вже мені досить безплатного сидження під ключем.

стільки прохань у сираві вчительських посад до народних шкіл, що була аж приневолена повідомити всіх урядовим комунікатом, що таких посад нема, а як будуть, то вона заступить їх учителями, яких уже має. Шойно, коли ці засоби вичерпаються, шкільні повітові ради призначитимуть учителів зі свіжих абсолютентів семінарій. Читаєш, беш себе в чоді і питаєш: навіщо-ж стільки людей мучить себе і кінчає вчительські семінарії, коли не має виглядів стати вчителем?

— Подвійна необережність. Дві 17-літні львівянки знайомляться в кінці з купцем і приймають його пропозицію проїхатись вечером аэтом. Від обіцянки відвести їх до хати виторгував купець дозвіл на прогулянку до Винник, а там у ресторані з речниця 11-ої год., означеного на поворот, зробилась північ і далі. Молодий шофер зрікався вже в думках плати за переїзд. Але дівчата не пішли на спокосу. Львівські Дон-Жуани мусіли їх відвести назад. Аж під хатою вирінула справа: хто заплатить за авто. Мушени твердили, що вся приємність була на боці дівчат, тому вони повинні платити, дівчата, що вони були запрошені. Коли купець відмовився категорично заплатити, шофер відвіз усіх до комісаріату. Там дівчата обвинуватили обох панків у намаганні насильстві. Хто був більше необережним? — на це дасть відповідь суд. На кожний випадок мораль цієї історії ясна: — коли інтелігентні молоді жінки приймають такі за-

Що до слова: Мексик, то панове з „Слова Польського“ не повинні навіть припускати, що я під тим розумію Польщу. На їх думку, тут усе в порядку, ніхто нікого не гнобить, ніхто нічого не краде і ніхто ніде не тріщить. Деж їх льогікс і де здоровий розум?!

Та коби то тільки біді, що „Слово Польське“ і політ. фейлетони! Більше журн. більше неприємності маю з приватних історій, які попадають у „Відгуки дня“.

Фейлетоніст про Калюмніа Фасцикула визнали цілу низку листів від людей, які: або служили у Львові „на тилах“, або не пішли з армією за Збруч. Всі брали це особисто до себе і обиджувались.

Один фейлетон про лови образив одного посесора і одного гр.-кат. пароха. Першого я боронив перед використанням і тому дав йому прикметник „бідний“, другого я похвалив за те, що він один-кий десь там колись там говорив мову по українськи. Місцевості, імен і часу я не подавав, але це не пошкодило тим двома зразкам обидитися на мене. Ні одному не дивуюся. Посесор по українськи добре не читає, а священик читав фейлетон під проводом одного незвичайно чесного громадянина (дезертир, ошуканець і шантажист), який йому це все пояснював. Священик у своїй сільсько-господарській наївності повірив, що це є для нього обиди.

Про обиду наших музичних рецензентів за фейлетон про Голіньського не хочу говорити. Зазначу тільки, що в спізненій рецензії було помилково подано, що Голіньський виступав у опері „Вогена“. Вогена у Львові є, але в Централі, а Голіньський співав у опері „Тоска...“

Така то доля малого фейлетоніста. Не винен він, коли на нього обиджуються.

Малый фейлетон є, мов далі малі, а не обидні місця. Навіть найповажніший, коли до них попаде, виглядає комично.

Італіан „Інка“

просини від незнайомих мушій, повинні бути на все приготовані!

— З кіна. У кіні „Коперник“ іде незвичайна подвійна програма: еротична драма п. з. „У пітьмі ночі“ з геніальним Вернером Краузом і комедія в 6 діях „Завтра погода“ на підставі славної пьєси Евері Готвуда.

— Звертаємо увагу нашим П.Т. Читачам на оголошення світової фірми Дельжа, що має на складі першорядне взуття заграничного виробу.

Сезонна покутьська коломийка.

Ти до мене не ходи
і не будь бажантом
Як чинибудь чистиш обуз,
А не Елегантом.

Дописи.

Надвірня. (Культурно-освітня праця в суд. надвірнянській повіті.) Богом забутий суд. надвірнянський повіт починає підноситися. Від 1. червня ц. р. прийняла філія т-ва „Просвіта“ в Надвірній сталого урядовця в особі п. Миколи Чесника, зьорганізованого учителя, котрий обійняв агенцію всіх товариств і працює в домішній чит. „Просвіти“ в Надвірній щодня від 8—12 год. Праця по читальнях іде скорим ходом. Дотепер відновлено читальні: дня 13. червня ц. р. в Надвірній попередню читальню воевідство розв'язало безпідставно, а старий виділ є з ними у процесі, дня 27. червня ц. р. в Півнію, а дня 4. липня в Зелений. Ухвалою виділу в Зелений маєсть закупити бібліотеку за 65 ам. дол., видану Тов. „Просвіта“ у Львові. На дню виділується в Зелений амат. вистава заходом членів читальні. Приступлено до відновлення читальні у Стрибці, Пасічній, Назавізові, Тарновій, Ліській. Читальня в Каміній має постійний аматорський кружок, дає кілька разів до року у себе аматорські вистави, а крім того і по інших се-

нах. Дня 12. липня ц. р. дає представлення в Переросі. Того самого дня відбувається аматорська вистава в Чушилові, заходом місцевих членів читальні. Кожної неділі і свята іде один з аматорських філій з урядовцем по читальнях з рефератом на господарські теми і на лютрацію. Дня 21. червня ц. р. відправлено в Надвірній панакху до полягалих українських борців при співучасті о. сов. Івана Луценка, місцевого пароха, при чому зібрано квоту в сумі 436-53 зол. вислано на інвалідів до Львова. До той зборки причинилось бідненьке село Стримба квотою 27-48 зол. Місцевий катехит о. Антін Пельвезкий агрутував шкільну молодь обох полів. Скотра рада користає з диточої бібліотеки. Великі заслуги в праці над дітьми мають пані Марта Заячківська і Марія Гасюкова, котрі кожної неділі і свята учать співу і приготували до аматорських вистав. Неважком отвориться в Надвірній захоронка для передшкільних дітей. Селяне задоволені працею філії „Просвіти“ і радо вступають у члени читальні і Гол. Тов-а у Львові. Вони й засновують у себе кооператив, як ось Стримба і Навізіва. Новий виділ читальні „Просвіта“ в Надвірній дає заповуку, що вона буде першою в повіті. Дай Боже, щоб ми наші читальні пробудилися з довгого сну й пішли за завізками філії „Просвіти“ в Надвірній.

Як це назвати?

Дня 26. червня ц. р. відбулися загальні збори Пенсійного Інституту Українських Пр-ватних Службовиків у Львові. Коротку замітку про ті збори помістили ми щойно в числі „Діла“ з датою 1. липня 1926 р.

В іншій замітці про збори було між іншим і таке місце: „Визначний член теперішньої соціалістично-радикальної партії, адвокат з Богородчан д-р Осип Когут зареагував на претензії Інституту до нього, як хлібодавця в той спосіб, що він до Воевідства по польськи відповів писемно, в якому ні більше ні менше, а просив тільки, щоб воевідство взяло його в оборону перед напастями української інституції. Таке поведіння визначного партійного діяча для зазначених смертельників шонайменше незрозуміле. Зчуваємо, що радикальна партія зайнялася цією справою, та сподіваємося, що вона з таким своїм членом відповібно воступить.“

У відповідь на те, появилася в 27. числі „Громадського Голосу“ органу соціалістично-радикальної партії, з дати 10. липня 1926 р. ціла стаття під назвою „Мона правди і брехні“. Авторі статті твердять, що „Діло“ не любить правди, а брехню.

„Доказом цього — пишуть вони досліпно — нова напасть на одного з членів УСРП. — на тов. д-ра О. Когута. Воно дуже показально надрукувало видумку, що буцімто т. О. Когут писав писемно й рекурси проти Пенсійного Інституту по польськи. Цієї й висловлює певність, що УСРП потягне його до відповідальності. Але тут виявляється, що „Діло“ шукаєгорячково за брехню і кождо думку з берега уважає доброю в боротьбі з соціалістично-радикальним рухом. Щоб викласти ту клеветницьку заразу, що її рознесли в останній часі в українській пресі в політичній боротьбі „модерні“ журналісти і щоб раз поставити їх на належне місце, тов. О. Когут на зазива Головного Секретаріату, щоб він дав ясну відповідь у тій справі, відповів так:

„Сьогодні я прочитав увагу в „Ділі“ про мене і підтримую цілковито моє висношення, переслав до Головного Секретаріату вчора. Рівночасно складаю у п. Петра Жуківського, нотаря в Богородчанях квоту ефективних 100 доларів, яка припадає редакції „Діла“, коли вона дасть доказ на піднесенні проти мене заміт.

Рівночасно одначе жадаю, щоб редакція „Діла“ аложила в треті руки таку саму квоту, котра припадає мені на власність, коли я докажу:

1) Що мій рекурс писаний в українській мові.

2) Що писемно Пенсійного Інституту до староства в Богородчанях, щоб староство післало до моєї канцелярії поліцію — писане є в польській мові.

3) Що я взагалі ніякого писемна не вислав у польській мові.“

Навісши це писемно д-ра Д. Когута, соц. радикальний орган додає до нього таку замітку:

„Коли редакція „Діла“, що так сміло наважує членів У. С. Р. П., відмовиться дати нашому товаришеві свій доказ правди — тоді впаде на неї обурення і обсервація це тої чесної частини українського громадянства, яке з таким методом боротьби брехню і підлим наклепами не хоче мати ніякого спільного.“

Думасмо, що всіх тих штатів досить. А тепер приступасмо до самої річі.

Перш за все стверджуємо, що те, що було написане в нашому звіті зі загальних зборів Пенсійного Інституту про д-ра О. Когута, не є ніякою видумкою. З газетарського обов'язку занотували ми тільки те, що чули на зборах. І чули це не тільки ми, а всі там присутні. Отже мусили це чути і ті члени радикальної партії, що брали участь у зборах.

Вони мусили зацікавитись тим і секретаріат соц.-радикальної партії, коли він звелав за доцільно звернутися до д-ра Когута за висношеннями ще перед тим, як появилася в „Ділі“ дотична замітка. Це видно і з цитованої вище статті „Гро-

мадського Голосу“. Про заходи Секретаріату ми довідалися припадково і зазначили це в доповненні до замітки про д-ра О. Когута. Ця справа заболіла не тільки нас, але й соц.-радикальну партію, коли вона взялася її висвітлювати.

Річ тільки в тому, що радикальна партія обмежилася виключно до самих висношень д-ра О. Когута, а не висвітлювала цілої справи і в Пенсійному Інституті.

Занотувавши в нашій газеті те, що стало відомим цілому зборові і що викликало на зборах загальне обурення, ми цілковито не потребували „горячково“ шукати за якоюсь „видумкою“ чи „брехнею“, бо мали пересвідчення, що те, що відчитувалося з акту, було правдою. Інакше думають радикали.

Та пригляньмося тепер до самої відповіді д-ра О. Когута. Д-р Когут, замість спростувати те, що повнілося в „Ділі“, застав цікаву історію. Він чомусь притягує до цілої справи аж сотню доларів.

Такі засоби оборони своєї чести при допомозі доларових „аргументів“, навіть у формі закладу, для нас не зрозумілі і в нас не практиковані. Та й взагалі не чуovali ми, щоб був такий значай оборони своєї чести. Нам не усмихається такий легкий зарібок і ми його відкидаємо, бо суть справи не в сто доларів, а в честі людини і громадянина. І якщо та честь несправедливо порушена, то ми все готові стати в її обороні без доларової допомоги в доказуванні, хто має рацію. Та в даному випадку наша редакція не має що доказувати, бо вона передала те, що було на зборах. Доказувати повинні ті, що проголосили цю справу на зборах. Одначе до них д-р О. Когут чомусь за доказом не звертається.

Не вимагає наша редакція і ніяких доказів від д-ра О. Когута на те, що його рекурс був писаний по українськи, бо в дотичній замітці „Діла“ про рекурс не було ні слова згадки. Не заціпали ми в заїті справі переписки Інституту і тому не потребуємо на це теж ніякого доказу. Інша річ твердження д-ра О. Когута, що він ніякого писемна у польській мові не вислав.

Це правда, що д-р Когут, як про це нас переконали нижче друкований акт, ніякого писемна в польській мові не вислав, бо вислав його староство. Правда також те, що староство вислало до воевідства писемно не писане рукою д-ра О. Когута і не писане адвокатською машинною, а вислало зате писемно, складене в формі протоколу, списаного з д-ром О. Когут і під його диктат у польській мові та підписане власноручно.

Ось воно:

ПРОТОКОЛ

zapisany w Starostwie w Bohorodczanach dnia 17. kwietnia 1926 z D-rem Osypem Kohutem, adwokatem w Bohorodczanach, w sprawie wniesionego rekursu od wymiaru opłaty za ubezpieczenie pensyjne Michała Semianowa. Staje zawieszony Dr. Osyp Kohut, który po przedstawieniu mu treści rekrutu Województwa Stanisławowskiego z dnia 11. lutego 1926 l. 2611/26 i sprawozdania Instytutu Pensyjnego ukraińskich prywatnych urzędników we Lwowie z dnia 16/12 1925 l. 1204/25 oraz załączników tegoż sprawozdania rezolucje: rekurs wniesiony przeciw orzeczeniu Pensyjnego Instytutu ukraińskiego podtrzymuje w zupełności.

Twierdzenie odpowiedzi tego Instytutu, jakoby ja sam zapodał policji państwowej, przy sposobności sprawdzenia przez nią stosunków służbowych w mojej kancelarii naprowadzone w policyjnym doniesieniu warunki jest świadoma przez ten Instytut zmyśloną, gdyż, jak świadczy „Poświadczenie“ Policji Państwowej, które do aktów dołączam, warunki te w nieobecności mojej zapodał chwilowo zajęty u mnie p. Łabij, który stosunki służbowe p. Semianowa zupełnie nie znał. Powinien on był prosić dlatego posterunkowego, ażeby się po autorytatywne informacje zwrócił do mnie zamego, czego tenże posterunkowy nie uczynił.

Wobec tego jedynie miarodajne są dla orzeczenia sprawy zapodań moje własne, jak również p. Semianowa, którego oświadczenie w tej sprawie, sądownie legalizowane, znajduje się w aktach sprawy. Odtąd p. Semianow jest u mnie nieustalym dzielnym zarobnikiem, płatnym po 2 zł. dziennie. Taki stosunek umówiony został po wakacjach w roku 1925 — przed tym czasem p. Semianow pomagał w kancelarii wedle potrzeby i okoliczności, albowiem formalnie otworzyłem swoją kancelarię dopiero 28. lutego 1925, a jako zupełnie nowy адвокат, dotychczas w powiecie nieznany, nie miałem jeszcze możliwości ocenić warunków nawet własnej egzystencji. Dodaje, że pod naprowadzonymi w odpowiedzi Instytutu liczbami (§ 1. ust. z 10/6 1921 Dz. U. Rz. p. Nr. 59 poz. 370^a) nie istnieje żadna ustawa, traktująca o niniejszym przedmiocie.

Na podstawie tedy moich oświadczeń, raportów dołączonych do sprawy dokumentami, oraz zawioleniem mnie od patrystwa ukraińskiego Instytutu Pensyjnego. Semianow nie jest ubezpieczony w Zakładzie Pensyjnym dla funkcyjnarjuszów we Lwowie. Na tem protokół zakończono. — Spisalem: Radczak, adiunkt kans. Dali jde własnoręczny podpis d-ра О. Когута.

Зі згаданого д-ра О. Когута з цитованої статті „Громадського Голосу“ виходить, що вся істота справи виключно в тому,

чи писав д-р О. Когут писемно по польськи, чи ні. Отже не писав, а диктував протокол! Та річ не в тому, чи писав сам, чи хто инший. Річ в тому, що протокол списаний по польськи і до того як протест проти „лагества“ української інституції, яка все таки мусіла допускати того „лагества“ примусово на основі польського закону. Мусимо ствердити, що в даному випадку і д-р Когут і партія навмисне перекручують другу дуже важку справу, а саме відношення д-ра О. Когута, як хлібодавця, до своїх службовиків на тілі їх забезпечування, до того ще й в українській установі. І д-р О. Когут, як соціаліст-радикал і сам секретаріат соціалістично-радикальної партії цю справу цілковито промовчують. Невже вона для них, що звуть себе оборонцями і заступниками всіх вигнанців робітників і селян, є такою дурною річчю? Невже наша замітка в „Ділі“ не впливала зі загального тла напружених відносин, а то й ворожнечі між хлібодавцями і службовиками?

Тієї справи чомусь радикали-соціалісти не торкаються, замазують її та мають до того сміливі висувати такі симпатичні риси „соціалізму“ свого впливового члена, як заклад на 100 доларів в обороні чести.

Крім того мають вони сміливість писати нісенітничі про те, що як ми не підємо на цей дивоглядний заклад д-ра О. Когута, то від нас відвернеться вся чесна частина українського громадянства. На якій підставі радикали присвоїли собі монополію на кваліфікацію чесноти нашого громадянства, не беремося судити. Та пригадаємо їм тільки те, що писав під криптонімом О. К. у їхньому органі таж член їх партії (не важко догадатися який?) в статті: „Націонал-демократичні баснослови“ („Громадський Голос“ ч. 15 з 17. квітня 1926) і „Хто такі національні демократи?“ („Гром. Голос“ ч. 14 з 10. квітня 1926). В тих статтях провітали клевети, видумки і брехні та обливання поимам усіх, що належать до У. Н. Д. О. Такими засобами боротьби ми ще не покористувалися.

† Посмертна згадка.

Пам'яті Бл. покійної Олександри Воевідкової! Дня 29. червня ц. р. покінула життяву боротьбу і відійшла від нас у спокійну вічність Олександра Воевідкова, вдова по священику, проживши між нами 66 літ. Померла великої душі і золотого серця жінка — велика українська спертанка, найкраща мати, вірцева бабка і незрівняна ідейна громадянка, заступила собі своїм виїмковим життям на виїмкову пошану і любов між різними собі віком, як і молодими. Хто жин близьке з Бл. пок., цей мабуть не забуде ніколи її патріотичних клічів, що піддержували не одну зневірену душу, і той не забуде ніколи, чим була Воевідкова для України. Колиб переглянути уважно всі записки жертв на нашій цілі, а особливо на „Рідну Школу“, яка все лежала близько на її серці, часто найдемо то меншу, то велику квоту записану буквою Н., або іменем її улюблених внуків „Міронка і Славчик“. Скільки добродітей зазнала від Бл. п. неодна українська сім'я з її доводних ошадностей, скільки разів відмовляла собі найбільше необхідних потреб, не для придбання майна, а для суспільного добра. Бл. п. була чи не одною з найкраще освічених у своїй віці жінкою, поштовпа, рішуча, з великим засобом енергії, тактовна, коректна, одним словом людиною, якої характерові і сильній волі мало ринків найдеться. Тож і не дивися, що заслужила по собі на ширі сльози і щирий жалі не тільки у рідних, але й чужих, не тільки рівних становіщем, але і серед найбідніших було знане добре серце „Імощі“. Висловом великої пошани для її великого духа були гарні похорони, на які явилось безчисленне стаміславське громадянство. Ще довго по складанні дорогих її останків до землі люди не відходили, бо жалі їм було розстатися з покійною. Бл. покійна лишила по собі пам'яті, яку передавати будуть як зразок матері, бабці та Українці. Велике терпіння Української Ні оби по втраті мужа, а відтак улюбленого сина Ярослава, українського отамана, не зломали у шії великої жінки запалу для рідної справи. Вона почувала себе гордою, що дала Народові таку велику жертву. Відійшла від нас невіджалована, розпрошлась з нами по дуже тяжких терпіннях фізичних, щоб шляхотню за світом сповняти свій дальший обов'язок, молити у стій Бога про долю народу, бо і за життя не мала особистих бажань, а тільки велику мрію, важкі зітхання за свободу, та добро України. Спих спокійно велика жінко! — спочинь по тяжких трудах духа і тіла! Земля нехай тобі буде легкою велика Українко! Земля, за котру ти тільки словом і чином переборолася. Ми клонимо голову у стій твоєї могили перед повагою маєстату твого духа, і запевняємо, що пам'яті про тебе заховано вічно. — Станіславська громадянка.

ОПОВІСТКИ.

Пальковий Театр Галактіона Чіп-ки і Пале відідає з „Вертепом Наших Днів“:

Надвірну для 13. і 14. липня.
Делатин для 15. і 16. липня.
Дору для 17. і 18. липня. 45 1—2

Виділ Тов. „Український Інститут для Дічат в Перемислі“ прийняв на шк. рік 1926/7 180 учених до інституту за оплатою 80 зол. на місяць. Протажня о прийняті приймає Управа Інституту (Татарська 4) до 20. липня. — М. Демчук, управ. інст. 57 1—3

Безплатне бюро посередництва при Тов. „Союз Селянських Спідок“ у Львові, Ринок 10/11, пригадує всім українським установам і підприємствам, як приватним, так і кооперативним про існування одного українського бюро для підшукування праці українським безробітним. Зараз можемо вислати крім денних робітників таких фаховців: 2-ох столярів, 1-го хлопця на науку столярства, 4-ох торговельних практикантів, 1-го коваля, 2-ох кооператорів, 1-го кравця, 1-го кравецького ученика, 1-го стельмаха, 2-ох приватних урядовців, 1-го дозорця, 1-го лісничого, 1-го дяка, 1-ну господиню дому. Крім вище наведених поручаємо спеціально: кооператора з укіченою кооп. школою, що може крім праці в кооперативі вести аматорський гурток та елементарно й хор. Гарбара — спеціаліста у виробі хромових шкір, що міг би організувати також гарбарню. Учителю без посади, що може уділювати лекцій на селі за малим винагородженням. Зголошення слати на повину адресу бюро.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ЕМІГРАНТКА з Великої України з п'яти дітьми приймає роботу шиття білля. Ціни дуже низькі. Горішня Павлівів ч. 2а, А. Дробаха. 2—2

ФОРТЕП'ЯНИ, п'яніна, фісгармонії, майже нові заводи на складі, на ріжній півні продаж, купує, міняє готівкою. Ганяк Пилиська 21. Тел. 35—45 27 3—10

МОРЕЛІ (Априколи) 1-а сорта вибрані, а великі висилає в 5 кг. кошлях оплачено за посилатого зол. 17. А. Венкерт, експорт овочів 3 а л і ш к и, 30 4—5

МОРЕЛІ ЗАЛІЩИЦЬКІ, посилаю в 5 кг. кошлях на 17 ліпшої якості франко за посилатого 17 зол. Віктор Гиссбраух, Заліщики. 59 1—8

САМІТНА, багата, середніх літ жінка, намагає переписку з інтелігентним мужчиною 45—55 літ. Вайні, заточені, мають першенство. Зголошення під „Краща будучність“ до Адміністрації до 20. липня, 52 1—1

СТОЛЯР з промисловою картою, що покінчив фахово-промислову школу, — зголошення негайно в справі обняття місця інструктора в столярській вартості, — до Таняковського Йосифа, реф. пром. шкіль УПТ-ва у Львові, Ринок ч. 10. 33 1—3

РИСІВНИК з добрим почерком до копіювання старих рисунків — потрібний в Національному Музеєві у Львові, вул. Мохнацького 42 — зараз. 54 1—1

ДЯК-ПІРІГЕНТ, іспитований, з семінаріїльний освітанням і власною музичною бібліотекою, женатий, шукає негайно посади дяка-управителя хору, або якоїнебудь відповідної посади. Ласкани зголошення прощу слати на адресу: Мих. Волошакевич, Лешки завязані ад Крукевичі. 55 1—2

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК пошукує посади. Зголошення до Адміністрації для іспитованій 9 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЖАРІВКИ ошадні, як також всілякі електротехнічні матеріали, поручає знама фірма **К. Поннах**, в нововідкритім льокалі Львів, вул. Баторія 26 (Будинок прем'єр). 1996 Ціни безконкурсні. 9—10

МЕЛЬОДІЯ
Львів, Коперника 5.

Телефон 8-59
Найбільший склад музичних інструментів і приладдя. —3

Конкурс

Виділ філії Тов. „Союз Українок“ у Рогатині шукає настоятельки для невеликого Інституту для дічат (12 учених) — в першій мірі зредукованої учительки, або такої, що вела вже Інститут. Зголошення до 25. липня ц. р. присилати на адресу голови філії Марії Крушельницької у Рогатині. — ВИДІЛ. 55 1—3

Ширіть наш часопис!

namionał przedmiot z 800 zł, karnej nazi-
dokomną 10. lipca 1926, roku kontęskazę za
za usprawiedliwioną i zarządził minisze-
nie całego nakładu i wydał w myśli §
493. p. k. zakaz dalszego rozpowsze-
niania tego pisma drukowanego. Zarzę-
nienie wydaje się nakaz odpowiedzialnemu re-
daktorowi tego czasopiśma, by orzeczenie
niniejsze umieszczyć bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszych stronach. Niewyko-
nanie tego nakazu pociąga za sobą następ-
stwa przewidziane w § 21. ust. 1. k. z 17
grudnia 1862 Dz. p. Nr. 6, ex 1863. i
zarządzenie za złodziejstwo na grzywnę po
400 zł. P. Lwów, dnia 10. lipca 1926, r.
Hawel.

Та все те не мало і не має по нинішній день ніякого значіння. Ніхто в Польщі тих постанов конституції та згаданого закону виконувати ніколи не думав, навіть тоді, коли їх ухвалювано.

Не те на інших польських територіях поза Сх. Галичини. Вже в Західній Галичині, на території краківського воєводства, а навіть у всіх мазурських повітах краківського воєводства (тоді ще поділу на воєводства не було), проведено вибори до сільських і міських громад на основі старої австрійської виборчої ординації, перевівши в ній невелику зміну через додання додаткового виборчого кола для всіх тих, що не підпадали на основі старої ординації під ніякий виборчий ценз. Так само проведено вибори до самоврядування на території бувшої пруської займанщини на основі старої дещо зміненої пруської виборчої ординації. На території королівства введено провізоричний закон про самоуправу і повітові сеймики та переведено до них теж вибори. Що більше! Навіть на Волині проведено вибори до самоуправних установ, правда, установ дуже оригінального типу і з ще оригінальнішою компетенцією (особливо повітових сеймиків) на основі законного розпорядку бувшого генерального комісаря Східних Земель (мабуть з 1920 р.). Одинокі тільки Східна Галичина зазнає вже сім літ нечуваної анархії та безправства на полі громадського самоврядування.

Правлячі польські чинники все висували ще один аргумент проти виборів до самоуправних установ у Східній Галичині. Вони засідно казали, що треба підждати на нове польське законодавство про самоврядування, яке буде випливати з духа польської конституції і буде згідне з духом часу, а рівночасно положить кінець теперішній анархії. Три роки покутували в сеймовій адміністративній комісії урядові законопроекти про самоврядування, три роки сварилася правниця з лівницею за виборчу ординацію до самоврядних установ і три роки до нічого не могла договоритись; законопроекти спочивали в комісії, а анархія в Сх. Галичині поширювалася і росла. На четвертому році остаточно зговорилися всі польські партії, але проект відкидав уряд. І саме тоді, коли їх уряд відкидав, польські партії не дали себе вивести з рівноваги і зголосили урядові законопроекти у формі своїх внесень до сейму, а тепер завзято над ними працюють.

Для нас найцікавіше і найважливіше в цій справі те, що представляють собою ті нові закони, що їх почали завзято кувати в сеймі аж на четвертому році польські законотворчі ремісники, ті самі ремісники, що ще недавно не могли ніяк на них погодитися, ті самі, що з насолодою приглядалися як законопроекти зідали ржа. Ім, тим законам, хочемо присвятити деяку увагу та показати, чим і до якої міри вони поступові і чим вони є для нас. В. М.

„Реформатори“.

За „нову“ виборчу ординацію.

III.

Вершом глупоти — якщо висловлюватися різко — є репресіяна постанов проти дрібних партій теперішнього сейму. Партія, яка в проекті „Пяста“ уступає перед індивідуальним кандидатом, раптом виринає, коли йде мова про партії, що в теперішньому сеймі не досягнули 15 послів. Перш усього годиться зазначити, що піде в світі закон, який торкається громадянських чи інших прав або обов'язків, не знає поділу населення на партії. Ніякий кандидат не є обов'язаний перед законом і його сторожками (владою) декларуватися партійно. Тому й вимога, що кандидати партій, які в попередньому сеймі не мали 15 послів, мусять бути піддержані тисячкою легалізованих підписів виборців або 2 тис. зол.

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

28—?

ПРОМ. НАВЧАЛЬНО

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

золоті, є протилежною всьому законодавству, є просто провокацією здорового хлопського розуму, який же повинні мати хоч деякі „п'ястівці“. Парламент має складатися з вибраних представників населення, а не з партій, які є внутрішньою ідеологічною, світоглядною і тактичною сегрегацією послів. Закон не знає теж ніякого докладного означення і засування „партій“ як такої. А навіть в чисто буденному розумінні важко додуматися, що саме розуміти під „партією“ на парламентарному терені: посольські клуби чи часто їх складово-партійні частини. Бож сеймові клуби ще не покриваються з політичними партіями. Звичайно сеймові клуби „нац. меншостей“ складаються з кількох партій (як нпр. український, жидівський, німецький). І навпаки — такі клуби, як нпр. „Визволені“ і „Хлопське Сторонництво“ в польському сеймі можна світоглядно вважати одною партією (під оглядом соціально-політичним); вони різняться між собою тільки тактикою і складом, а радше амбіціями людей. Така абсурдна вимога має на меті не тріфікувати існуючі партії, спливаючи партійне перегрупування, еволюцію суспільно-політичних поглядів у лоні громадянства. З другого боку така постановка не лише є смішна, гумористична, але й чисто ілюзорична, бож „партійний“ стан на сеймовій арені є часто пливкий. Коли під „партіями“ розуміти сеймові клуби (а тільки таке розуміння у відношенні до інституцій сейму було б логічне), то кожної хвили дрібні сеймові групи могли б об'єднатися, щоби створити 15-тичленний клуб. Але суспільно-політичне життя є в безнастанному руху, воно переходить еволюцію, одні партії гинуть, інші народжуються. Чи можна кужденням „законом“, випорпанним з безсилої „п'ястівської“ мозковниці, перепинити ці суспільні здвиги? А вже вимога щодо тисячки легалізованих підписів виборців, або 2 тис. зол. в золоті така характеристична для польських куркулівських доробкевичів, така просто класична, що її варто опатентувати на радість і вітих усіх кабаретів світа. Можна уявити собі, що діялось би з легалізацією підписів, колиб найшлися приємники і виконавці „п'ястівських“ побажань! От булаб вакханалія! А вже просто подив збуджують 2 тис. зол. в золоті. І нехай хто скаже, що польська куркулівська братія не думає серйозно про зрівнювання бюджету й наповнення польського скарбу по береги? Розуміється, хтось міг би запитатися, чому саме „Пяст“ змагає до упривілення існуючих в польському сеймі „партій“, себ-то „партій“, які досі так погано записали себе в державному житті Польщі, які так ганебно скомпромітувалися? Чому проект „Пяста“ хоче знову ті „партії“ силоміць пхати в сейм, а одночасно задержати вже не перед воротами сейму, але перед воротами виборчих комісій інші партії, які досі ще не брали участі в суспільно-політичному будівництві? Таких питань можна ставити безліч, але даремне було бн ждати на відповідь на них від „п'ястівських законодавців“.

У проекті зміни виборчої ординації, викалькульованої „Пястом“, мається відокремлювати міста з 15-тисячним населенням в окремі виборчі округи, створюючи таким чином спеціальні міські округи, а радше курії. Проти таких замислів, хоч важко вважати їх доцільними, можна не підносити замітків, колиб ті округи були більшемандатові й да-

вали змогу вибору представників усього населення. Але „патріотичні“ куркулі мають без сумніву на меті так геометрично повикривати ті округи, щоб до мінімуму завести представництво жидівського населення (яке одночасно пропалоб безслідно в сільських округах), а вповні зліквідувати представництво українського міського населення. Розуміється, ми принципово мусимо бути проти поділу на дві курії: сільську й міську, однак — як зазначено — не було б іще великого лиха в тому, колиб з міст утворено окремі виборчі округи, розділюючи їх так, щоб давали змогу виявити справжній національний і соціальний характер населення. Та проект „Пяста“ змагає до чого іншого, а саме — до затертя національного й соціального характеру населення „кресових“ міст, до обниження заступництва жидівського і до повної ліквідації представництва українського населення. Більшемандатовість пропадає в намічених міських округах, а зате маєть воскресити її в сільських округах на „мішаній“ території.

Що саме розуміти під „мішаною“ територією?

Фактично етнографічно мішаною територією є тільки смуга, що на сході відділює українську й білоруську національну територію від польської. На межі між Українцями й Поляками є це Підляшся, Холмщина, галицькі повіти на лівому березі Сяну (Ніско, Ярослав, частинно Перемишль і Лемківщина). Очевидно, тут є можливість забезпечити представництво обом народам в одному мандатових округах, виділюючи з етнографічно мішаної території польські й українські місцевості. Таким чином принцип одномандатовості, якщо в ньому хто-небудь додає спасення, можна не порушувати. Треба бути справедливим і признати, що й на українській етнографічній території (в Східній Галичині) є місцевості (давніші або новіші польські колонії), яким слід забезпечити представництво.

Поважливіше заступлені ті кольонії в повітах львівському, скалатському, терембовельському, рудецькому і самбірському. З польських частин цих повітів можна створити один або два виборчі округи і таким чином забезпечити представництво польському населенню. Так повинно бути, колиб авторами, арештою зайваго, „п'ястівського“ проекту, кермувала справедливості і почуття дійсності. Однак не те у них на приміті. Для „мішаної“ території, під чим розуміють вони всю українську й білоруську національну територію, вони не лише апікують більшемандатовість; але й союзи ліст кандидатів та пропорційність, щоби *per fas et nefas* штучним способом вибрати як найбільше послів та доказати світові, що українська національна територія є справді „мішана“, що вона є українсько-польська, кондомініальна.

Ще далі йде проект зміни виборчої ординації З. Л. Н., зберігаючи пропорційність у „важливіших“ округах та допускаючи „окремі національні й віроісповідні групи“, очевидно — на основі перепису з 1921 р. Як виглядали б ті „національні й віроісповідні групи“ (себ-то курії), не важко додуматися. Український елемент під Польщею, який вже в переписі 1921 р. обнижений на яких 40 процент, при творенні польською адміністрацією тих „груп“, був ще знижений

на яких 10 процент. При відомій надзвичайно живій, енергійній і безкомпромісній алатности Поляків „поширювати“ на папері польську територію, ми могли б побачити таке чудо, що „мішана“ область обмежуваласьби вже тільки станиславським і волинським воєводствами.

Над проектом зміни виборчої ординації християнсько-народових (групи Дубановича) з плюралістською для старших виборців, з пропорційністю в „національно-мішаних“ округах, з іменуваним третини сейму при одночасному підвищенні віку виборців — шкода сплиноватися. Це вже не регрес, не крок чи кілька кроків назад, а просто поворот до середньовіччя, до старого шляхетського сейму, а в найкращому випадку до „сейму станів“ зперед великої французької революції. Цей „сейм станів“ мав би бути в додатку обмежений законодавчою рішорядністю польської „палати панів“ під назвою сенату.

До чого прямує Польща?

Промова пос. С. Хруцького в дискусії над зміною конституції в польському сеймі дня 6.VII. 1926.

(Продовження).

Чи ліпшою була б П. П. С., яка потрапила до виїти в коаліцію з правничим недовіг перед самим мисам переворотом, але навіть пальцем не рушила для створення умови повстання лівого парламентарного уряду. А такі можливості існували для цілої польської лівиці не тільки для П. П. С. Передовсім, чому польська лівиця не спротивилася розписанню нових виборів до теперішнього сейму в Східній Галичині? Аж на чолі держави стояв Йосиф Пілсудський, що тиїється довірям лівиці. А чи не мав би зовсім іншого складу теперішній сейм, колиб бодай лівиця шанувала міжнародне право? (Голос: Міжнародне право?) Так, трактат в Сан-Жермені! (Голос: Границі були вже ратифіковані!) Трактат у Сан-Жермені загарантовував те, що Східна Галичина не входить в склад польської держави.

Але лівице ставала перед вами аж два рази можливість направи алого через розписання нових виборів у Східній Галичині. Тими моментами були акт з 14. березня 1923 р., а також акт ратифікації сеймом і сенатом трактату в Сан-Жермені. Особливо з огляду на останній акт диктувало навіть формальне право розписання нових виборів у Східній Галичині, як про це писав і ваш учений професор д-р Цюль. Того ви не зробили, чому? — Бо ви воліли бачити в сеймі 40 еядеків більше, п'ястівців, а навіть жидів, ніж 40 українців. Чи не для тої самої причини не міг розв'язатися по нинішній день і теперішній сейм? Пригадую Паняк, як отверто говорив про те, про українську загрозу, як про причину коногого затримання цього сейму, посол Козловський (З. Л. Н.), коли польська лівиця для демагогічних цілей ставила внесення на розваження сейму. В своєму національному шовінізмі ви воліли терпіти спаралізований сейм, створити безсилний парламентарний уряд (Голос: В тому помилується!) ніж розписати нові вибори в Східній Галичині або піти на лівице розваження сейму. Так і осталося на політичному овалі безсилний сейм, мертве тіло, яке за життя розкладалося, затроюючи організм держави. Чи не були таким розкладанням живого трупа ті самогубні вички, з яких першим було ухвалення особливих повноважень для уряду Володслава Грабського. Знамена такого самогубного вичку мала також і та агітація проти сейму, як державної установи, яку вела правниця.

В польський наряд старалися вмовити, що причиною високих податків у Польщі є утримування сейму і сенату, що пости побирають надто високі платні. Сейм творить у Польщі причину всякого ала, а тому усунути його — і все буде добре. Ось так впливала на селянські умн та платка хлопська демагогія, відгомін якої чути ми ще вчора у промові посла Гломбінського. Ще важлишою справою в тій акції підкопування парламентаризму була широка прилюдна дискусія в пресі на тему зміни виборчої ординації. Зміну виборчої ординації по нинішній день вважають центроправі партії за одну з найкардинальніших справ, без якої сама зміна конституції, пропонована урядом, булаб, на їх думку, односторонньою і невідстарчаючою. Мета зміни виборчої ординації є ясна і виразна. Хочеться вислідити від участі в державному житті всі національні меншості, які творять у державі 45 відсотків населення. З тих громадян непольської національності хочете зробити для польської культури і держави, щось у роді білих невілківців, позбавлених усіх громадянських стрів і змушених до прав на користь пануючої нації. Тому видавалося вам надто невідстарчаючою дотеперішню виборчу ординацію, вами самими, бо ксьондром спеціально сепарована. Мало було вам того, що дотеперішня виборча ординація через прикоровлення чисто польської справедливості поважко нас кривдила, зменшуючи на 300 відсотків пре-

Математична загадка!

Коли 1 — 50

1247

Розв'язка

53-70

(видити 05 — **ВНИМАЮ**
ліхадіже оловонидити вжеи 1)

старинство українського народу. І того вам мало, що на 112 тисяч виборців України припадає один посольський мандат на Волині, коли на етнічно польських землях один мандат випадає на 30 тисяч населення. Бажаєте цілковито не допустити до союзу національних меншостей. Тому вже не криється з думкою про дві мандати, про дві виборчі системи, пускаючи кантом навіть таку для вас важку справу і засаду, як уніфікація виборчих округів та уніфікація всіх земель. І все це твориться, щоби завести в польській державі диктатуру, так би сказати, польської нації. Очевидно, можна й до того прийти, але чи не є це скривлення самої суті парламентаризму, чи не є це боротьба з парламентарним устроєм?

Нашою у такому випадку та міним оборона парламентаризму?

тець в часі поправи поповнив злочин, свідому провини, проступки крадіжки, спроневерення, обману або такий самий вчинок, як той, коли кару здержано.

Суд зарядить виконання здержаної кари, якщо засуджений поповнить в часі поправи злочин, свідому провини, проступок крадіжки, спроневерення, обману і такий самий, як при нагоді здержання кари; далше, коли вийде на яву, що невільно було здержати кари; вкінці, коли винуватець не винагородив шкоди в речині.

Очевидно — здержання кар по зваження свободи не відноситься до грошевих кар, не зносить конфіскації предметів, як також не звільняє від заплати відшкодування і коштів процесу.

Адв. д-р Партицький.

По широкому світі.

В Альбанії вибухла революція. Італійська рада міністрів рішила вислати туди три вояцькі кораблі на допомогу урядові. Альбанський уряд стягнув військо до пристаней.

Повстання в Персії зростає. Військо в деяких місцях перейшло на бік революціонерів. Уряд розстріляв велику кількість бунтарів.

Румунія та Болгарія у поважних конфлікті внаслідок прикордонного непорозуміння. Кажуть, що румунське військо зайшло на болгарську територію.

Франція підписала з Англією фінансовий договір у справі своїх довгів.

С. Р. С. Р. висилає до Лондону Красіна, щоби цей пробував налагодити напружені відносини з англійським урядом.

У Марокко не вигасла партизанська боротьба деяких племен проти французько-іспанських військ. В околиці Таза є простір на 100 квадрат. км., що ще їм не піддався.

Французький уряд одержав вислів довіри парламенту невеличкою більшістю. Рада міністрів одержала уповноваження видавати фінансові та скарбові декрети, які пізніше ратифікуватиме парламент.

Врангель зліквідував усі свої підприємства зв'язані з противольською армією і вийшов до Бельгії, де житиме як приватна людина.

Організаційний рух.

Віче У. Н. Д. О. в Грималові.

Треба було дуже багато праці й заходів на те, щоби добитися в скалатському старостві дозволу на віче в Грималові. Найбільш колючими із заходів засічення округ відбув для 8. липня ц. р. перше своє всенароднє віче. Відкрив його п. М. Хайло Коцюба, кандидат нотар. в Грималові. По виборі президії в особах пп. Олександра Пісцяцького, Антона Свідера і Павла Яремича йна виголосив д-р Степан Баран основний реферат про теперішнє політичне положення нашого народу. Описав п. Олександр Черкавський, делегат Центр. Ком. УНДО. зі Львова говорив про потребу політичної організації і пояснив програму УНДО. Третій промовляв п. М. Коцюба про економічні справи. Четвергодинні наради покінчилися вибором Повітового Народного Комітету, до якого увійшли: о. декан Іван Іванчук з Товстого, о. Теодор Пилихус і о. Пісцякий з Зеленої, Мих. Коплюба, Антін Сидер, Остап Хоростий і Микола Хрулович з Грималова, Іван Воронівський з Будик, Лука Наваста з Товстого і Ст. Герман з Вікна. — Під час реферату д-р Ст. Баран мало-що не прийшло до розв'язання віча, бо присутній на вічу комісар староства перебував промовчів та грозив розв'язанням. По виборі Пов. Нар. Ком. відповіли присутні „Ще не вмерла“. „Не поря" і розійшлися.

Учасник.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за останнє речення статті „Pod jednym dachem“.

— Справлення друкарських похибок. У вчорашньому числі „Діла“, в статті п. н. „Як це назвати?“, закралася така друкарська похибка. На початку другого уступу має бути: „В нашій замітці“, а не „в иншій замітці“. При кінці о-

станнього уступу в тій же статті має бути: „націонал-демократичні багнотворці“, а не „баснословці“. В 149 ч. „Діла" в дописі про равські вселюдні школи подано помилково заголовок Радехів, замість Рава Руська.

— Ланцюг шастя. Одного ранку дістанте лист з дивним проханням: переписати дев'ять разів його текст і крім цього додати до нього список осіб, які належать до світового ланцюга шастя, переслати це все новим дев'ять особам з тим самим проханням. Цей ланцюг почав один американський офіцер і він має трічі оперезати світ. Хто такий ланцюг перерве, цього в найближчих дев'яти днях зустріне нещастя. Читаєш довжелезний список осіб, усіх націй і професій, і не виходиш з думки: неважко ж дописати примхи одного забобонного чудака, щоби ввести в рух стільки інтелігентних осіб? Ця забава, крім дев'яти марок по 15 сот., коштує чимало часу. Але після війни містицизм зріс настільки, що навіть записані раціоналісти переписують преглуний текст і висилають його в світ. Нехай би так хто до них звернувся з проханням вислати дев'ять листів до знайомих з покликом в якійсь важкій громадській справі! Ого, спали би листи сном блаженних! Нехай би бодай згаданий лист, що творить „ланцюг шастя“, був переписаний текстом з якогось розумного твору: назвою думок, які принесли би людині користь, коли вона запам'ятала їх собі. Виходить, що забобонність нашої інтелігенції є ще середньовіччя. А потреба шастя є в неї така велика, що вона дасть собі закинути на шийку якийнебудь ланцюг, ще й у цьому допоможе.

— Знижка ціни печива. Міська цінникова комісія в порозумінні з пекарями прийняла нову скалку цін на печиво: 1 кг. найдобірнішої мукки у гурті 80 с., подрібно 88 с.; пшеничної 50-процентової у гурті 67 с., подр. 74 с.; житної (60 проц.) у гурті 47 с., у крамниці 50 с., куликівський у пекарні 67 с., у крамні 70 с., булка 40 грамів у пекарні 4 с., у крамниці 4 і пів.

— З сільських трагедій. У селі Баріше (Надвірнянський повіт) парубок Микола Глинчак застрілив уночі крадькома в хаті свого товариша Батиря з помсти за якусь бійку і втік. Поліційний пес вистежив злочинця. — Другий такий випадок убивства внаслідок сварки трапився у селі Баня Головська, біля Борислава, де парубок Ю. Яворський застрілив другого парубка Ю. Клана за те, що той погрожував йому.

— Вища культура. У Коломиї є професійні школи для шевців і столярів. Вони є державні і дирекція цих шкіл не хоче приймати Українців, заявляючи, що в них нема місця. Але коли хлопці змінять обряд, місце для них знаходиться. Є це домагання, яке щораз частіше повторюють учителі ученикам, а з тих, які попадали туди, як „греко-католики" глузують прилюдно в класі за їх приналежність до церкви та української національності. Шевські та столярські хлопці мусять соромитися за своїх учителів.

— Катастрофа. Дня 6. ц. м. о. годині 5-й пополуножю навістила страшна градова буря громаду Якимчиці-Кліцко, рудецького повіту. На протязі пів години град величини волоського горіха знищив на просторі 200 гектарів всі сьогорічні землеродні, а на решті 50 гектарах знищив їх на 50 проц. Понижені також дерева і овочі, а навіть дахи і вікна на хатах. 80 родин остало без засобів до життя і без спроможності перевести осінні засіви. Делегація громади була в старостві і жадала допомоги, однак безвипішно.

Не Тдь на вакації!

без гарної коробки цукорків
чи помадок

„Фортуни Нової“

бо вони у великій мірі причиняються до осолодженя відпустки.

— Відзначення України. П. Петро Тумір із Коломиї, бувший поручник сербської армії, дістав відзначення Білого Орла з мечами V. класу від чехословацького уряду. П. Тумір перебуває тепер у Югославії у м. Осеку.

— *Ucrainica*. В літературній додатку до „Prager Presse" п. з. „Dichtung und Welt" (ч. 28.) поміщений переклад вірша Мелетія Кичури „Грати". Переклад Остапа Грицака. — „Lithauische Rundschau", яка виходить у Ковлі, помістила недавно отсі статті проф. д-ра М. Лозинського: „Польща. Союз Націй і народи. Польшею" (ч. 71.), „Справа українського університету" (ч. 72.), „Українська програма польської демократії" (ч. 82.).

— Іспит зрілості в учительській жіночій семінарії (УПТ.) в Самборі. Зголосилося до іспиту 28 — здало 27: Баранешка Марія, Білинська Юлія, Буцик Емілія, Чиж Марія, Денис Марія, Дубравська Павліна, Гаврилів Анна, Гарасим Ольга, Городиська Юлія, Івашків Ольга, Калданська Марія, Концевич Марія, Король Марія, Кульчицька Домініна, Луцк Ядвіга, Луцька Бронислава, Манастирська Ольга, Микита Одарка, Поланська Стефанія, Роговська Ірена, Секала Янина, Сивакоп Марія, Судчак Михайлина, Варивода Катерина, Войнаровська Марія, Войтович Софія, Валах Марія.

— Етнографічні екскурсії ВУАН. Музично-етнографічний кабінет Всеукраїнської Академії Наук зорганізував окрему наукову екскурсію на Поділля для запису й розсліду українських народних пісень. Екскурсія складається з відомого етнографа-музиканта К. Квітки, М. П. Гайдай й визначної дослідниці української мови (а зокрема діалектології) Олени Курило. К. Квітка вестиме розсліду переважно в колишньому Ушицькому повіті, в теперішній Проскурівській окрузі, М. Гайдай має в тім же районі розсліджувати репертуар ліриків. Рівночасно Всеукраїнська Академія Наук висилає на південь Поділля д. Юркевича для збирання етнографічних і фольклорних матеріалів.

— Посилка божевільних. Божевільних маємо стільки, що Кульпарків і заведення для них у Кобелянці не поміщає всіх. Тому уряд самоврядування у Львові вислав 600 божевільних до таких заведень на Поморі. А що не має грошей платити за них, то вони від початку цього року сидять там на ласкавім хлібі. Врешті дирекція заведень на Поморі терпеще увірвання і вони заявили, що коли не дістануть довших 310.000 зол., тоді 600 божевільних відшлють сюди назад. Більше й нічого нам не бракує.

— Важка теорема. У свій час (21. мая, ч. 110) подавали ми за німецькою пресою звістку, що румунський генерал Й. Муйка видав книжку, в якій подає розв'язку славної теорем Фемата, над якою ломать собі голову математики вже сотку літ. За таку розв'язку Наукове Т-во в Гетінгені (Gesellschaft der Wissenschaften) признало ще перед війною нагороду 100.000 марок. Саме одержуємо інформацію від одного з наших земляків, що студіює в Гетінгені, що розв'язка ген. Муйки показалася хибною і що до цього часу з тисячних відповідей, що напдали до Гетінгені ні одна ні здобула призначеної нагороди. Отже хто з наших математиків віють у свою ге-

Здержання судових кар.

Дня 15. липня 1926. входить в життя польський закон з 10. червня 1926 В. з. 61/384 про здержання судових кар. Цей закон відноситься тільки до кар позбавлення свободи в розмірі до шістьох місяців, наложених давніми австрійськими судами. Закон важний для всіх, особливо для тих, яких засуджено, а вони ще не відбули кари.

Суд може здержати кару з уряду або на внесок на протязі одного до п'ятих років, коли після обставин при поповненні вчинку, з огляду на характер і заховання винуватця по вчинку, є надія поправи. Дозволяючи на здержання кари, суд може установити умову винагороди шкоди в означеному речині і в означеній висоті.

Суд буде орікати про здержання кари рівночасно з вирокком. Закон обнімає також присуджені вже кари, коли винуватець до 15. липня 1926 не розпочав відбування кари; тоді суд визначить окрему розправу і вирішить тільки про здержання кари.

Від оречення мають обидві сторони, себто прокуратор чи приватний обвинитель і засуджений, право відклику до вищого суду в протязі всімьох днів; цей відклик відлучає виконання кари.

Визначений час поправи засудженого починає рахуватися від правосильності оречення. Коли мине час поправи й коли минуть ще дальші три місяці без пригоди, то кара й наслідки кари вважатимуться за даровані. Суд видасть на домагання засудженого посвідку.

Не вільно здержати кари, коли винуватець був вперді засуджений на в'язницю (не арешт!) і то повних п'ять років по відбуттю кари; дальше, коли оречено допускати до поліційного надзору, коли винуватець

Пильність, нехай знає, що і роз-
в'язка і нагорода ще ніким по-
рушені.

— 3 кіна. У кіні „Лев“ (це сен-
сацияна еспанська фільма „Чари
ночі“ з прегарною Мае Мюррей
і комедія в 2-х діях „Бережіться
дітяч“).

— Купуймо і вживаймо пасту
до обуви диге „Елегант“ О. Пе-
ницька і Ска, Львів, Кордецького 51.
1-5

Дописи.

Рогатин. (Посвячення угольного ка-
меня під кооперативний дім). Рогатин-
щина знову будуватиме! Вона організована і
в добру солідарна, як була й давніше,
а що життєві вигоди зростають, тому
треба до тих громадських будівель, які
маємо в Рогатині, ще й далі будувати.
Кооперативний дім, обширний, двоповер-
ховий, має стати ще цього року в Рoga-
тині при ринковій площі. Він стане там,
бо вже добру частину робіт виконано, бо
є жертвенність в повіті для тої справи, бо
вже куплено добру частину будівельного
матеріалу. В суботу дня 2. ц. м. посвечу-
вали угольний камінь. Це було гарне свято
кооператорів повіту й міщанства Рогатина.
Була тоді гарна погода, гарний день ро-
боти, та всітаки виникли делегати установ
найдалішх сіл повіту, три священники під
проводом першого патріота повіту й жер-
твотворця о. шамбелана Городельського від-
правили торжественне богослужіння, а по-
тім рушив похід на місце будівлі. Ішли
чварками жінки, мушкетери й діти. Співав
знаменитий міщанський хор, грала дуга му-
зика з Залізної. Задивлялася на рідке
українське свято жидівська й польська
громада Рогатина. Завидували, аж синіли
в зазвисті! Після відправи прочитано гра-
моту, яку зложили в угольному камені. В
ній описано, що будемо без нічийої помо-
чі, в час найбільшого лихоліття україн-
ських земель, в пору, коли нема нам мо-
жливості повного розвитку, коли україн-
ським найціннішим громадянами забиті
гірники і кріпаки сльозами ллють за сиріт-
ських очей. Підписували цю грамоту ви-
значні особи й представники місцевих у-
станов та делегати зі Львова від Раді-
ального Союзу та Центросоюзу. А потім
одна з духовників виголосила відповідну
промову і музика відіграла національний
гимн. — Після церковної частини свята
відбулося зібрання його учасників у домі
фільм „Просвіта“. Там зложили привіт де-
легати й гості (також з коничинського
Пов. С. Кооп. — дир. Мартюк, з бере-
жанського — дир. Березовський), а після
того сказав завідовавши за контроль коопе-
ратив повіту інспектор І. Стернюк. Про-
мовище подав дуже міцні числа. В Рoga-
тинщині є 99 сілських громад. Коопера-
тивні є вже в 60 громадах.

Рахуючи по числі членів, виходить, що
на 11,936 самостійних господарств Рoga-
тинщини є членами 4,815 господарств (по-
над 40 проц.). Більшість кооператив об'єд-
нує понад 50 проц. господарств, а є й та-
кі (Дібринів, Давнянське), що об'єднують
94 проц. самостійних господарств. Маємо
власний кооператив і уділи членів вишо-
клого поверху 90,000 злотих, так, що на ко-
жоду кооперативу випадає до 1600 зото-
вих власного капіталу (17 кооператив має
понад 2000 власного капіталу). Недостатя
організації така, що кооператив не апла-
тили, як були до того обов'язані, позованим
власних уділів до Повітового Союзу, який
тому мусить удержуватися головню креди-
тати і через те дорожче товари в повітовій
централі. За п'ять і пів місяця отримувало
88 кооперативів цього року 397,934 злотих,
пересічно 6,300 на одну кооперативу. Ко-
либ рахувати, що одно самостійне госпо-
дарство купує місяцю тільки за 10 зото-
вих, то кооператив повинні були отримувати
66,000 зот. від всіх самостійних гос-
подарств Рогатинщини. Лишень половина
тих потреб була вдоволенна в нашій ор-
ганізації Рогатинщини; решта перейшла че-
рез посередників, ворожих нам крамарів.
Отже слушно зроблено висновок, що наш
консумент і хлібороб-продукент давно
вже поставили в Рогатині ті всі будівлі,
які там є в ринку і далі. Та до тих будівель
не мають вони ніякого права, а
право мають тільки до тої будівлі, яка
тепер росте силою своєї господарської
організації. Лишень за 5 і пів місяця цього
року мала вже вона до 33,000 зот. зиску,
хоч так, як всім, наші теперішні коопе-
ративні все ще крами міщанських товари,
а збут хліборобських продуктів їде ще все
більшістю тільки через руки спекулянтів. Та
воно зміниться. Притім час і використає-
мо теперішню низку нашу організацію,
щоб осторожно, пильною працею, по-
вільно та успішно такі услуги з нашої
землі ворожих нам спекулянтів. Рогатин-
щина показала ділом, що в неї сила во-
ля доконати цього — й дає тим приклад
усім повітам українських земель під Поль-
щею. А. Г.

Всячина.

Як новітній Нью-Йорк? Минуло 300
літ від хвилини, коли малий гурток людей
дів почин до заснування найбільшого мі-
ста сучасного світа: Нью-Йорку. Ніхто з
того гуртка людей, що в маю 1626 р. си-

діли на траві острова, званого нині Ман-
гатау, навіть і не мріяв, що на цьому міс-
ці може згодом вирости величавська
столиця. Були це кучки, що приїхали го-
ландським вітрильником „Зеемеус“, у то-
варстві моряків і ковірів. Донині ще
задержався опис цього дня і товариства,
зроблений одним з учасників. Вони не за-
капали мирного населення Індії і були
захоплені природою та кристально паху-
чим повітрям. Голландці покуривали з Інді-
анцями на знак дружби „люльку“ і почали
діло. Розклали на траві кольорові матерії,
сокиви, ножі, скляні перли і інші яр-
марочні цінності, які Індіанці поїдали очима.
Голландці зробили з ними угоду, що від-
ступлять їм усі ці дорогостинності, коли
Індіанці підпишуть їм контракт на берево-
вій корі, що відступають їм на власність
цей острів. Так купили вони 20,000 акрів
землі за п'ять фунтів, себто 250 зот. (нині
один акр коштує мільярд фунтів). Інді-
анці щасливі, забравши скабуні, відіхали.
Острів перейшов у власність Голландії.
Іх головою був Петер Мінуїт, що став
першим губернатором заснованої ними
колонії „Новий Амстердам“. Була це ко-
лонія дуже вільнодумна. Всі, що внаслідок
релігійних переслідувань в Європі
спасалися за море, находили там захист
(як ще донедавна всі „політичні злочин-
ці“). Але згодом ці вольності обмежено.
За нових губернаторів мешканці відчували
тиравську руку влади. Тоді Англія висту-
пила в оборону населення „Нового Ам-
стердаму“. Англійський король Карло II.
дав уповноваження своєму братові Якову,
князеві Йорку, окупувати це місто і всі
голандські поселення в Америці. П'ять ан-
глійських воєнних кораблів дали собі лег-
ко раду з 400 Голландцями. 8 вересня 1664
„Новий Амстердам“ піддався і одержав
назву від князя Йорку „Новий (Нью) Йорк“.
Губернатором став полковник Ніколас,
який зєднав собі симпатії населення, за-
дяки розумному правлінню і його піддан-
тукто почали ставати Англійцями. Назад-
ки цих підданих з нинішнього аристокра-
тією Нью-Йорку. Історія Нью-Йорку є од-
ним з найкращих зразків людського по-
ступу. Хто знає, чи колиб наслідники Мінуїта
були такі розумні, як він, нині в Нью-Йорку
пануючою мовою не була би го-
ландська!

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Проспер Меріме: КАРМЕН і інші опо-
відання. Переклад з французької мови і
передмова Михайла Рудинського. Титуло-
ва збірка робіт Ю. Максимчука. Бібліо-
тека перекладних архітекторів „Гоокайт“,
Стрий 1926, 154+XVIII. Зміст: Проспер
Меріме. Кармен. Матео Фальконе. Візні
XI. Здобута редука. Етрурійська ваза. Ве-
нера з Іл.

Наші читачі знають деякі з цих опові-
дань з перекладів у „Ділі“ за останні ро-
ки. Два найбільші „Кармен“ і „Венера з
Іл.“ позаявляються вперше у перекладі на-
шою мовою. Меріме — один з найкращих
французьких новелістів XIX. віку. Тип його
новелі не втратив до цього часу ні-
чого зі своєї свіжості та цікавості.
Ці майстерні зразки композиції, класичної
мови, психологічного малюнку, а при цьо-
му майже сенсацийності оповідання. Нема
в тих новелях того, що так ніколи мучить
сучасного читача: широкі описи і дов-
гий міркувань. Всі вони визначаються не-
звичайно цікавим сюжетом, який приковує
увагу читача від першої сторінки до остан-
ньої. „Кармен“ — усім відома опера, майже
ліккому невідомо в оригіналі, якого авто-
ром є Меріме. Хто гадає, що текст опери
є оповіданням, припорошеним тільки до
музики, то, прочитавши оповідання, буде
здивований, а який мірі оперове лібретто
є блідою, неврівноваженою мистець-
кою психологічного малюнку такого зна-
вця Еспанії, яким був Меріме. Так само бу-
де здивований не один, почувши, що Мері-
ме, як каже перекладач у передмові, „був
після Вольтера першим великим західно-
європейським письменником, який основні-
ше поцікавився нашою бутальщиною, чого
до цього часу ніхто не зробив краще.
Крім студії „Про українських козаків“, він
авдав книжку „Давні козакі“. Симпатії
Меріме для козацького руху не були ви-
падкові. Він стежив пильно за політичними
подіями свого часу і вже тоді не покіпав-
ся щодо патн „Козацької наші“ в долі
цєї штучної держави. Козацька захочла
його ширинною вільного життя, повного
самозривних пристрасей, неурядованих тем-
перамента, безпосереднього прояву енергії
своєрідних зайдоголов. У згаданій томі
оповідань наводимо ще раз перекладені
такі справжні архітектори мініатюрних но-
велі, як „Здобута редука“ або „Матео
Фальконе“, що знаходяться у французьких
шкільних підручниках і антологіях літера-
тури.

Борис Грінченко: ЗА БАТЬКА (Степо-
вий гість). Драма на 5 дії. Вид-во „По-
ділляська Театральна Бібліотека“. Львів-
Тернопіль — Провіденце 1926.

ЖУРНАЛИ:

МОЛОДА УКРАЇНА. Рік IV. ч. 6 за
червень. Зміст: Юліан Редько: Мечем і
плугом. — Антін Лотоцький: Прогук до
ліса. — Богдан Лепкий: Люблю я т-ху нш.
— Іван Мельник: Вояк Максим. — Євген
Баранік: У країні Башкірії. — Ю. В. Кис-
левський: Снокок у полудневій Манітобі.
— Додаток: Дикі звірі.

† Посмертна згадка.

О. Синеон Борис, парох Хлнпеля, по-
мер дня 21. IV. 1926 р. в 62 році життя в
35-тм році священства. З похійним зій-
шов в могилу гарячий патріот, твердого
й глибокого характеру і вірний священник.
В. Є. П.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

**Ляльковий Театр Галактіона Чіп-
ки і Пеле** відідає з „Вертепом Наших
Днів“:

Надвірну дня 13. і 14. липня.
Делатня дня 15. і 16. липня.
Дору дня 17. і 18. липня. 45 2-2

**Два „циятітний, післяматураль-
ний зід товаришів“,** що зложив іспит
зрілості в українській академічній гімназії
у Львові 1906 р., відбудеться дня 8. ве-
ресня ц. р. Зголошення слати на адресу
о. д-ра Лабі Василь, Львів Коперника 36,
який подасть точніші інформації відносно
програми зідду. — За комітет Магадзя
Галицький. 61 1-3

Подяка. Виділ Тоа „Шкільна Поміч“
в Коломиї складає отрим сердечну подяку
абітурієнтам української гімназії в Коло-
миї з 1906 р., які при нагоді товариського
зідду зложили 115 зот. як дар на бібліо-
теку ім. С. Недізького при Інституті
Тоа „Шкільна Поміч“. — За Виділ:
о. І. Сатурський голова, Ю. Ковалів се-
кретар. 63 1-1

Тоа „Чорногора“ в Станіславові
улажує в днях 20. і 21. липня ц. р. про-
гулку на Говерлю. Вїзд зі Станіславова
до Ворохти 7/7 год. 644 разо. — Виділ.
70 1-1

Оповідання. Дирекція Української
Реформованої Реальної Гімназії при Укра-
їнському Педагогічному Інституті ім. М.
Драгоманова в Празі шим оповідає, що
вступні іспити до I, II, III, IV, і VI. кл.
гімназії відбудуться дня 1-3 вересня
1926 року. Разом з проханням про допу-
щення до іспиту належить подати метри-
ку та останнє шкільне свідоцтво попе-
редньої школи. Прохання подавати в кан-
целярію Українського Педагогічного Ін-
ституту. (Прага, Сміха, Малатова ч. 19).
— Директор гімназії, проф. Я. Ярема в. р.
Секретар Педагогічної Ради М. Хлюр в. р.
1-1

**Виділ Тоа „Український Інститут
для дічат в Перемишлі“** прийме
на шк. рік 1926/7 180 учениць до інстату-
та за оплатою 80 зот. на місяць. Про-
хання о прийняття приймає Управа Інстату-
та (Татарська 4) до 20. липня. — М. Дел-
чик, управ. інст. 57 2-3

Позір Солотвинщина! В неділю 18.
липня в годині 2-й пополу відбудеться в
салі Народного Дому в Солотвині вели-
ке віче з таким денним порядком: 1)
Отворення віча. 2) Сучасне політичне по-
ложення (М. Струтинський зі Львова). 3)
Потреба українського шкільництва (д-р О.
Чорненко). 4) Завдання нашої політики
(д-р Ю. Олесницький зі Станіславова). —
Комітет.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

СТОЛЯР з промисловою картою, що
покінчив фахово промислову школу, —
зголошення негайно в справі об'яття
місця інструктора в столярській вартаті,
— до Танчаківського Йосифа,
реф. пром. шкіль УПТ-аа у Львові, Ринок
ч. 10. 53 2-2

МОРЕЛІ (Априкози) 1-а сорта вибрані,
в е л к і висілає в 3 кг. кошках
оплачено за посилплатою зот 17. А. Век-
керт, експорт овочів З а л і щ и к и.
30 5-5

НЕГАЙНО потрібні панни обзаводме-
ної з німецькою мовою на посаду до
бюра. Ю. Ломага, Сенкевича 9. 64 1-2

БІЛІМКАРСЬКИЙ КУРС вакаційний
для учительок розпочинається 14. ли-
пня ц. р. в локалі патронату промислово-
го Площа Скольки ч. 3 о год. 10 рано.
Евентуальні дальші зголошення в бюрі
Патронату від 10-13. 71 1-1

ІА ЗАМІНИ управління в догідній
місці на посаду, лише при залізничній.
інформації уділіть Аліка Велдіж. 67 1-3

ПЛАЩІ, костюми, виконую добре і де-
шево, передвосяня фірма: Жіночий
кравець Н. Поляк, Львів, Лич-
ківська 19 партер в подвір'ю, даліше
Ягайлонська. 73 1-2

ПАША, ЗБІЖЖА І ДВИЖИМОСТІ

не підлягають примусовому забезпеченню в П. Д. У. В., тому повинні бути
обезпечені лише в „ДНІСТРІ“. Ці предмети є дуже часто більше зар-
тисні чим самі будинки, тому нехай кожний забезпечить їх як найкраще в
Т-ві „ДНІСТЕР“. Обезпечення паші, збіжжя і движимостей приймають всі агенції
„ДНІСТРА“ і канцелярія Товариства без огляду на це, де є забезпечені будинки.

Товариство Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР“

69 1-10

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.
Степаніст недуг ушей, носа, горла і
гортанки
Оператор Д-р Б. Зоненшайн
Львів Академічна 14. Тел. 285
51 ординує від 11-113-5. 2-10

плісування
після найновішої моди виконує
Заведення гафтів
Е. РОЗЕНА
площа Галицька 12 а1
1811 (даліше вул. Валова 14). 5-10

Конкурс
Виділ фільм Тоа „Союз Українок“
у Рогатині шукає настоятельки для не-
великого Інституту для дічат (12 учениць)
— в першій мірі зредукованої вчитель-
ки, або такої, що вела вже Інститут. Зго-
лошення до 25. липня ц. р. присилати на
адресу голови фільм Марії Крушельниць-
кої у Рогатині. — ВИДІЛ. 56 2-3

Паша герметичні до по-
штової посилки і перехо-
ування меду на 5 і 10 кг.
Медарки безтриболої, шту-
чну вошину і приладдя
порукає
Пасичницька Спілка
Львів, Підвалля 9.
66 Купує від і віск. 1-1

Штучні Навози
всілякого рода
Гарантія вмістимости.
Томасину
Суперфосфати
мінеральні і кістяні
Потасові соли
стасебурські
Каліт кравей
Азотняк
мелений і гранулований
Сірчан амону
Салітру амонуву
Вално палене і мелене
найдовше вагоново і детальніше
доставляє
Йосиф КАРРАХ львів
Косцюшк
ч. 18.
Цінники і інструкції даром
і оплачено. 1-8

Поважна інституція
потребує негайно
інтелектуальних та метких інкассентів
на провізцію (за кавією в ротіві або
певною порукою). Зголошення з подан-
ням короткого опису дотеперішнього
життя, способу зложення кавії і її висот-
ти надсилати до Адміністрації „Діла“ під
65 „Інкассент“. 1-1

Подяка.
Отрим складаємо щирю подяку Вл. д-ров
Осипові Гробельному в Станіславові (вул.
Голуховського) за дуже старання і ша-
сливе вилічення нашого сина із тяжкої і
небезпечної недуги. — Тумир, дня 10.VII.
1926. Осип і Марія Вассраби, учителі в
72 Тумирі. 1-1

Конкурси
Виділ Товариства „Бурса св. о. Нико-
лая в Перемишлі“ оголошує конкурс на
прийняття гімназійальних учениць на шк. р.
1926/27. Оплата в бурсі буде 40 проц. зна-
ша чим в інституті. Бувші вихованки ма-
ють поновно внести подання. Залгазочі з
оплатою не будуть прийняті. Подання з
додученою картою на відповідь наде-
жнть вносити по коведі липня ц. р. до:
Управ. Українського гімназійного інстату-
та в Перемишлі, вул. Баштова ч. 34.
На случай прийняття Виділ повідомить пе-
60 тента про услівя прийняття. 1-3

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок № 10, П. пог.
Конто почт. швед. 143.322

Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.

Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячною в крив 450 зол.

За границею:

В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Повноважності для уряду ухвалені.

Законопроект про повноважності для уряду перейшов у конституційній комісії в другому читанні. — Засідання союму в п'ятницю. — 3 нарад адміністраційної комісії. — Урядовий проект організації сільських громад.

Варшава, 14. липня 1926.

Соймова конституційна комісія радила вчора пополудні на основі справоздання спеціальної підкомісії над проектом закону в справі повноважностей для уряду. У висліді наради прийнято в другому читанні проект в такій стилізації:

Ст. I. Уповажняться президента Річпосполитої на основі уступу 6. ст. 44 конституції в стилізації закону з дня... 1926 р. видавати розпорядки, що матимуть силу закону, в обсягу узгодження законів, обов'язуючих з конституцією і виконувати її постанови, що передбачують видання окремих законів реорганізації й упрощення адміністрації держави, впорядкування й одностаннення правового стану в Польщі, виміру справедливості, як також суспільних чинитів, а також в ділянці заряджень, що змагають до забезпечення бюджетової рівноваги, стабілізації валюти й направи господарського положення в державі.

Ст. II. Ці розпорядки не можуть дотичити справ, вичислених в ст. 3. зак. 4, в ст. 4, 5, 8, 49, зак. 2, 50 і 59 конституції, як також накладання нових податків і публичних оплат, підвищення існуючих податкових пайків понад 10 проц., передбачених законом з дня 1. липня 1926 про бюджетову провізорію на час від 1. липня до 30. вересня 1926, введення нових монополій, виборчої ординації до сойму й сенату, самоврядних законів, виборчої ординації до самоврядних органів, а також з ділянки супружого права.

Ст. III. Нинішній закон обов'язує від дня уконституування слідууючого сойму, найпізніше до дня 31. жовтня 1927.

Ст. IV. Виконання нинішнього закону поручається президентові ради міністрів і всім міністрам, кожному в межах його діяльності.

Ст. V. Нинішній закон входить в життя з днем оголошення.

Перед голосуванням над поданими вище статтями законопроекту про надзвичайні повноважності для уряду пос. Грінбаум поставив був внесення, аби з тих повноважностей міг користати тільки теперішній уряд Бартля. Це внесення, не зважаючи на підтримку представників Українців, Білорусинів і Німців, перепало. З уваги на те всі «меншостеві» клуби здержалися від голосування над законопроектом, який перейшов тільки тому, що дуже багато клубів здержалося від голосування. Можна думати, що цей законопроект перейде і на пленумі сойму таким самим способом.

Сьогодні третє читання законопроеку.

Заповіджене на сьогодні пленарне засідання сойму відложено до п'ятниці, бо конституційна комісія не скінчила ще своєї праці. Порядок засідання сойму лишається без змін.

Тому, що засідання адміністраційної комісії розбилися на точці про пропорціональне голосування, зобра-

лася в середу пополудні підкомісія. Справа точки щодо громад, не обнятих пропорціональністю, буде прийнята згідно з внеском «Пяста» і Хр. Д., який приймає як границю 500 мешканців. Громади з людностю вище 4000 ділитимуться на округи, число яких не може бути вище 5, при чому на кожний округ припадає шонайменше 3 мандати.

Щодо виборчої системи будуть зголошені 3 пропозиції: 1) т. зв. «шттивна ліста» без можливості зміни, яку зголосить лівиця; 2) ліста з допущенням змін (зголосить Пяст); 3) — — — — — (зголосить об'єднана більшість голосить правіця).

Незалежно від того, що соймова адміністрація працює над законами самоврядування, міністр Млодзяносцький предложив раді міністрів власний проект організації сільської громади. Проект цей прийнято.

„Ruskie studjum uniwersyteckie“.

Варшава, 14. липня 1926.

„Kurjer Warszawski“ довідується, що уряд п. Бартля має намір уже в цьому році зді. снити план утворення в Кракові університетського „руського зиніум“.

Конгрес національних меншостей у Женеві.

Женева, 13. липня 1926.

Програма другого конгресу національних меншостей у Женеві передбачує такі реферати: 1) мова меншостей у шкільництві й адміністрації — реф. лотиський Німець; 2) управління меншостей в господарських справах — реф. литовський Поляк; 3) справа горожанства меншостей — реф. чеський Мадяр і литовський Жид; 4) активне й пасивне виборче право меншостей — реф. литовський Жид; 5) міжнародний орган над меншостей — реф. мадьярський Німець; 6) постійний парламент меншостей — реф. мадьярський Жид. — Від Ред.: На цей конгрес рішили галицькі москвофіли на недавньому з'їзді вислати делегата від „руського меншинства“ в Польщі.

За зв'язок для європейського порозуміння.

Женева 14. липня 1926.

Група політиків і членів парламенту зібралася вчора в будинку фундації Карнеджі з метою обговорити справу утворення в Лоні Ліги Націй зв'язку для європейського порозуміння. На підставі численних пропозицій, що надійшли з Німеччини, Голандії, Чехословаччини й Польщі, постановлено вибрати комітет, який займатиметься утворенням комісії в Женеві. Комісія та займатиметься би уложенням програми дискусії представників європейських народів.

Біржа.

Гроші.

Тенденція захитана. Зростає курси мішні, пополудні долар влав на 6 пунктів. Оборот середній. Валюти: Амер. дол. 9.28—9.29.50; канад. дол. 9.20—9.22; чеські корони 0.28—0.30; лей 4.25—4.50; франц. франки 0.27—0.28; швайц. франки 1.70 до 1.75; фунти штерлінги 43.50—44.00.
Золото: 20 кор. 36.00—36.50; 20 франків 33.50—34.50; 20 марок 42.80—43.20; 10 рос. рубл. 43.50—46.80.
Срібло: Австр. корона 0.72—0.76; 5-анстр. кор. 3.50—4.10; австр. фльор. 1.95—2.05; рос. рублі 3.00—3.20; копійки за рубль 1.50—1.60.

Збіжжя.

В біржевім обороті застій, по-за біржою купно віса до теперішніх цінах і чимено по цінах низьких від останніх нотувань. Зінтересування в озимому ріпаку і білій конюшаві. Тенденція взагалі знижкова, для віса здержлива. Настрій апатичний.

Поширюючи клич: „Свій до свого“ і здійснюючи „розбудову нашого економічного життя“, стаємо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого Громадянства. Бажаємо тільки, щоб пере-свідчалось, що в своїй установі одержить трезор якнайбільший і по приступних цінах. Річ зовсім природна, бо

Кр. Мел. „Паслосоюз“ в Стрию

своїми складами у Львові, Стрию, Станіславові, Самборі, Перемишлі і Залешанці великим підприємством та побирає торг з першої руки, вироблений під доглядом союзних техніків. 1866 14—15

Самоврядування.

Львів, 14. липня 1926.

II.

бо не мало звідки її набрати, не перебуло практичної школи, не вчилися стояти на сторожі громадського добра, — то зрозуміємо, що в даному випадку польська політика була в значній мірі вдатною. До таких результатів тієї політики допомогла Польщі у великій мірі світова війна. Східна Галичина була тереном найзавзятіших боїв, була тереном найбільшого знищення та руїни. На її території не перевозилося військове положення, при якому не могло бути мови про вибори до самоуправних громадських установ. Польща тільки поширила та поглибила протягом 7 літ те, що підготували та оставили її довгі літа світової війни. Молоде покоління, те покоління, що приходить тепер до голосу в громадських справах, не має живих традицій самоврядування

Нині тільки жалісно зітхають старші — а їх не багато — за тими часами, коли всі такі надужиття та нажнви були неможливими, коли над війтом, чи бурмістром і його господаркою була якась контролія громадської ради, коли кожна громада мала свої амбіції, коли старалася за добру славу і добре ім'я для себе при допомозі доцільної та розумної господарки колективним добром. Тоді й дороги й мости й пожежні приряди були в порядку, бо за те хтось відповідав, бо за непорядок ціла громада стидалася. Отже є та традиція у старших. Але молодші того не знають і не розуміють, бо їм, як сказано, чужа практика самоврядування, бо вони не мають практичного вишколу і виховання, словом — ніякого підготування до того.

Чи потрібна була для Польщі загибель традиції самоврядування на території Східної Галичини? Ми дозволимо собі сказати, що була дуже потрібна. А була потрібна тому, бо те, що мають дати ковані тепер у польському соймі закони про самоврядування, дуже далеке і цілковито не покривається з тим, що було в нас і що й тепер повинно бути на полі самоврядування згідно з обов'язуючим тут австрійським самоврядним законодавством.

Замість дотеперішньої громади, що є природною спільною мешканців одного села з однаковими і спільними інтересами, урядові проекти передбачують обмеження прав теперішніх громад і створення їх коштом збірної громади (волости). Отже збірна громада, якщо її мали увести і в Східній Галичині, стала би твором наскрізь штучним з суперечними інтересами поодиноких теперішніх громад, що мусіли б увійти до неї. Проекти, ігноруючи дотеперішню відрубність кожної громади, полекшують тим самим проведення територіальних змін між громадами.

На основі австрійських законів до створення нових громад треба було в кожному випадку окремого закону. Не те в Польщі? Передбачуючи в'че заздалегідь уніфікаційні ое-

Крім тої дуже важкої причини нині ясною стає і друга, що теж мала велике значіння для покриття безправства і надужиття у самоврядуванні. Та причина могла мати рішачий вплив на варшавський урядовий осередок, що поставив собі за завдання провести уніфікацію самоврядування в цілій Польщі при допомозі нового законодавства. Причина ця заключається в тому, що при допомозі безмежної анархії, безладдя та беззаконня в ділянці самоврядування на території Сх. Галичини протягом цілого ряду літ відзначати населення від самоврядування взагалі, а зокрема, щоби знищити серед нього всякі традиції громадського самоврядування австрійського типу.

З жалем треба признати, що це вдалося Польщі до деякої міри досягнути. Бо коли зважимо, що останні вибори до громадських рад відбувалися подекуди далеко перед війною (1907, 8, 9, 10, 11, і 12 років), що членами рад були люде старші, поважні і що багато-багато з того покоління нині вже не стало, а те, що остало, не переважно старе, знищене війною, без надміру енергії та ініціативи, а все молодше покоління традицій громадської самоуправи не має і не може мати.

форми на полі самоврядування, польські законодавці видали ще в 1922 р. закон, на основі якого нові громади може творити міністерство. І тому від якогось часу творяться особливо на українських територіях масу нових громад з польськими. Не зважаючи на те, що ті нові громади не мають ніяких даних на самостійне існування, не зважаючи на те, що вони слабкі фінансово й економічно — їх все таки творяться в ділях польонізаційних для майоризації українського населення. Якщо нові закони постановляли би примусове творення збірних громад (волостей, в офіційній термінології це „гміни“), то слід побоюватися, що ті новостворені громади будуть творити і приділяти до збірних громад так, щоб все забезпечувати цим останнім польську перевагу. Творення нових громад може мати далекосяглі значення для поляків при виборах і в тій цілі законопроекти передбачають навіть творення окремих виборчих округів у громадах і по містах. Округи мають творити і виконувати адміністративні чинники. Отже можна собі уявити, як це буде виглядати та як буде відбуватися розділ мандатів поміж них.

Важко розмежувати на основі проекту компетенцію збірної громади від складових громад. Не знати, чи збірна громада є самоуправним тілом вищого типу, чи ті обидві громади мають творити якийсь новий рід симбіозу, взаємно себе доповняючи. Сама люлька наказує думати, що збірна громада повинна бути вищою інстанцією, тобто другим злуду щаблем у драбині самоврядування.

На основі австрійського законодавства громадські управи, а зокрема виїти, вибрані громадськими радами, не потребували ніякого затвердження державної влади. На основі польських законопроектів вибраний виїт і управа вимагають обов'язкового затвердження державної влади (адміністрації). Чому воно так, на це поданих причин нема. Та вони є! Якщо рада вибере до управи або на виїта особу, якої влада не затвердить, то треба вибирати іншу, а якщо і другої не затвердить, тоді влада має право іменувати урядового комісара. Замітне те, що проект закону не подає причин, від яких мало б залежати незатвердження виїта і взагалі членів громадської управи. Отже в тому випадку виїшається не обмежену самоволою старостам. Це для нас дивогляд у самоврядуванні! Та той дивогляд будуть широко пригноблювати в практиці на українських землях. В нас може навіть те нове самоврядування опинитися в такому положенні, що знов будуть правити наказні виїти. Іншими словами — це право для адміністрації переслідувати і дошкулувати населенню та саботувати уконститування громадських органів, отже саботувати самоврядування взагалі.

В. М.

„Реформатори“.

За „нову“ виборчу ординацію.

VI.

Коли вже розглядаємо головні точки зроджених в останньому часі проектів зміни виборчої ординації, коли спиняємося над „реформаторськими“ помислами скомпромітованих „суверенів“, то для повноти картини годилося би теж привести один голос з боку, збоку союму, з табору, зближеного до нинішніх можновладців. Є це голос відомого письменника В. Серошевського, того самого, який в своїм часі може одиницею мав відвагу і сміливість протестувати проти страшних таборів смерті, де гинули сотні й тисячі інтернованих Українців — того, що чи не одиницею (хоч і безвиправно!) піднімав голос протесту проти страшної гегемонії — Бугшопів; того, що брав (також без позитивних наслідків!) в оборону українських полонених і вкінці того, що на сторінках теперіш-

На теперішній сезон
по знижених цінах по знижених цінах
вибагиває біллі мужеське, купелені мужеські і жіночі трикоти,
подорожні валізи, фіброві оригінально-шведські, гумові і імпре-
гновані плащі поручають
ГУРСЬКІ І ВІТЕК Львів,
пл. Марійська 5.
1799 19-20

нього органу марш. Пілсудського „Кур. Поранного“ так знаменито змалював культуртрегерську місію польської школи на „кресах“. Годиться ще додати, що ці ядерні його образи

найшлися були на сторінках усієї української преси на обох біквулах, а також попали були і в чужинну пресу.

Отже В. Серошевський виступив у „Глос і Правди“ з власним проектом реформи конституції і виборчої ординації.

Заявляючись сторонником державного синдикалізму, на перший план висуває він Господарську Палату, зложену з представників професійних союзів, синдикатів хліборобських, промислових, торговельних, продукційних і консумційних кооператив, банкових трестів, заступників великих землевласників, селян заможних, середняків, малоземельних і безземельних. Тут зразу усувається принцип виборності, а висувається принцип делегування. Мовляв, така палата, до якої увійшли би найкращі фаховці, виробила б найвідповідніший господарський план. Всякі страйки, зменшення платень, безробіття і т. н. ця палата усувала б заздалегідь. Вона зліквідувала б економічну анархію та старалась би завести соціальну гармонію. Отсе був би головний інструмент держави, її серце, в якому відбувалась би кружіння крові. Соїм зійшов би на другий план, обмежившись до контролю ділань Госп. Палати й до живого контакту з народними масами. Число послів повинно бути зменшене до половини, вибори повинні відбуватися в одномандатних округах, а виборчий ценз — це зміна читати по польськи.

Чому бме по польськи? — може запитати здивований читач. Автор сам відповідає:

„Щоб виборець перестав укінці бути бараном, який знає тільки те, що йому наговорить партійний ревул; щоб міг перечитати і зрозуміти урядові розпорядки, соїмові постанови, опінії ріжних напрямків політичної думки, щоб перестав бути безборонною жертвою партійної демагогії...“

Хіба не ясно, чому? По польськи читати! Та ж Польща існує всього тільки восьмий рік і ще не поставила шкільництва і взагалі справи освіти тах, щоб могла похвалитися ліквідацією аналіфетизму. Навпаки, неграмотність шириться під кермою польських „просвітителів“ у спосіб, що викликає просто тривогу. Українцям і Білорусинам накинено насильно польську школу,

А зрештою, чи нпр. мешканці теперішніх „кресів“ могли перед 10, 20, 30, 40 і більше роками знати, що вони увійдуть у склад польської держави, в якій треба буде вміти читати по польськи, коли цього не знав ні Серошевський, ні Пілсудський, ні Бартель, коли взагалі ніхто не знав, що повстане польська держава і то ще в таких напучувалих границях!

Уважаємо взагалі якийнебудь виборчий ценз, а в теперішньому часі і ценз освітній (коли за такий вважають „штуку“ читання) несправедливим і недоцільним. Тим більше несправедливим є ценз, що замкається в рамках „вміння“ читати по польськи. Колиб узагалі поставлено як виборчий ценз вміння читати в рідній мові,

то це мало б хоч покрити рівності і справедливості, хоч і тут діялись би страшні надужиття. Бо всім поляків, що не вміють читати, вписувано би до виборчих листів, а Українців і Білорусинів, навіть письменних, не вписувано б. До того ж деякі українські провінції під Польщею „справді“ — так сказатиб — більше аналіфетичні (що до „штуки“ читання), як деякі польські. Але хто цьому винен? Винна Росія і Польща. І чи за гріхи Росії і Польщі має покутувати український громадянин? До того ж часто буває, що неграмотний є громадянином більше свідомий, як не один, що здобув „штуку“ читання по польськи. Зрештою, коли вимагається від громадянина податків, служби у війську і т. п., то його не питають, чи він вміє читати взагалі, а по польськи зокрема. Через те не відписують йому податків, ані не звільняють з війська. Колиж при обох зв'язках нема цензу, то чому ж він повинен бути при використуванні прав?

Потребу вміння читати по польськи мотивує В. Серошевський тим, щоб громадянин міг прочитати і зрозуміти урядові розпорядки і т. н. Перш усього більшу прислугу зробив би В. Серошевський громадській справі, колиб ставив домагання, щоб урядові розпорядки були подавані населенню в зрозумілій для нього мові, отже не лише в незрозумілій для „чужоплемінного“ населення польській мові, але і в українській, білоруській, жидів-

Фабрика слівців Кох - І - Ноор Л. й К. Гардтмут.

ській, німецькій, литовській. Бож населення не є для урядових розпорядків, тільки урядові розпорядки є для населення. Крім того В. Серошевський виявляє надмір наївності, коли думає, що всі, які вміють читати по польськи, розуміють урядові розпорядки. Є це інтелігентський, а радше літературський самообман. Польські урядові розпорядки, здебільшого складані тими, що вміють читати й писати по польськи („z domowem wykształceniem“), не є часто зрозумілі навіть для професійних правників з університетською освітою. А що ж говорити про тих, що лише вміють читати по польськи?

Вкінці вимога якогонебудь виборчого цензу криє в собі безлік небезпек. З таким самим правом і на основі таких самих „данних“, на яких збудував свою вимогу й свій виборчий ценз В. Серошевський, хтонебудь інший міг би поширювати ті цензи й іншим. Гр. Тіса в часі війни „поширював“ виборче право у той спосіб, що признавав його... висулуженням капіталам. Чому ж серед більше помислових польських „реформаторів“ не мали найтиса це більше помислові люди, які напразували б виборче право тільки до тих, що служили в польському війську або в поліції, або в дефензиві і т. п.? А всі такі „цензи“ можна умотивувати.

Так представляються проекти зміни виборчої ординації до польського соїму, видвинуті офіційними й неофіційними „реформаторами“. Що ж ми на це?

Ми не співпрацювали ні активно, ні пасивно при творенні обов'язуючої виборчої ординації; її творено поза нами, понад нашими головами чинами некористь. Пропону-

вані зміни мають на меті майже в цілості зліквідувати представництво українського населення.

До чого прямує Польща?

Промова пос. С. Хруцького в дискусії над зміною конституції в польському соїмі дня 6. VII. 1926.

(Докінчення.)

Нарешті революційні виступи в маю пояснювали між ними і тим, що теперішній соїм перестав віддавати настрої суспільності і народу. Отже і ця причина вимагала негайного розв'язання соїму, щоб дати населенню можливість виявити свою волю при допомозі нових виборів. Самозрозуміле, що коли бажалося зберегти в Польщі парламент, то люлька фактів вимагала негайного розв'язання соїму. Однак так не сталося і соїм остана при житті, — соїм, чинно зневажений, обнульований за затрощення державного органу, за моральну гниль, — соїм, на віддаючий суспільних настроїв. Чим можна пояснити той факт, як не глибокою погордою до соїму, як самої установи?

Провідник військової революції хотів стати диктатором і тому треба йому було викрити, висміяти, поганяти в очах суспільності саму установу парламенту і таким чином немов би підготувати психологічну основу для призначення своєї ліквідації диктатури. А тому виставлялося соїм на прилюдне посміхання. Дійсно те, що було потім — це цілий ряд клинчиків соїму. Ось мав прийти вибор президент. Устами уряду була заповнена повна свобода вибору, а напередодні вибору на „чорній каві“ у прем'єра маршалок Пілсудський говорив щось про бачі. Перед виборами відбувалась велика агітація за вибором марш. Пілсудського на президента. В тій агітації брав участь сам прем'єр уряду. Бажає марш. Пілсудського було задоволене. Соїм, як відомо, вибрав його президентом. У відповідь на вибір вислав марш. Пілсудський наперед придуманого листа, писаного мабуть тоді, коли офіційно оголошував свою кандидатуру.

В письмі стверджує маршалок легітимізацію свого революційного чинку соїмом, але не приймає вибору, бо не має довіри до послів, що його вибирали, і до себе, при чому стверджує, що влада президента за мала, і він не мав би куди порушитися. Чи все це не виглядає як безграмотні клички зі соїму, зі суспільності, з уряду і навіть з людської логіки. А далі пішли нові клички зі соїму.

Маршалок Пілсудський вибору не приймає, але дає по всякій національній обранню наказ: вибрати ту, а не іншу людину. І зрешті ще одна картина легковаження, немов би всіх дотеперішніх кличків було замало. Елект не стає перед Національним Зібранням для зложення присяги, але напавши Національне Зібрання республіканської Польщі мусить йти до електа на Замок королів польських, щоб підібрати від нього присягу. В такий спосіб поминено, осміяно та злегковажено соїм в очах усієї суспільності.

Відбувалося підготування ґрунту під визнання диктатури уряду, чи одиної, та це не робить ріжниць. А по тих премудрих мається відібрати вже само скасування парламентарного устрою, бо чим є проект уряду, дотично зміни конституції як не перечеркненням парламентаризму. Не буду доказувати тої тези, бо здається, всі не признають, зрештою дуже ясново це доказував у своїй промові пос. Дашинський, а нині д-р Керік. Стверджуючи цей головний факт, бажав би я найти його причини.

Між становим центро-правих партій і становим марш. Пілсудського бачу одну тільки ріжницю, а саме: правий прямує до вдержання карикатури парламентаризму і тільки для самих поляків, а табор марш. Пілсудського взагалі намагається усунути парламентаризм із Польщі. В одному й другому випадку наслідки для України і всіх національних меншостей одні і ті самі. Ясно, що й мета в обох випадках та сама: прямування до виліквідування з державного життя усіх національних меншостей. Ви, поляки, всі однакові доміли собі голови над тим: як довести до того, щоб в польській державі, де заleden 55—60 відсотків поляків (пос. Бігнер! Щось ви дуже зменшуєте відсоткові шифри! Статистика виказує 70 відс.), мали виключний голос у всіх справах виключно поляків. Найшли ви дві реплети. Одна центро-правого табору в виді зміни виборчої ординації і частинно конституції, друга лівих і Пілсудського — знесення парламентаризму. Мусу бути справедливим і признати, що розвазка, запропонована урядом і табором Пілсудського, є радикальніша, бо для всіх ясно, що коли в Польщі прийде до всесильної влади уряду, то буде це уряд виключно з По-

Муєш бути моєю!

сталою прикладом по виробничості і пачки штрихового екстракту АГРУМІНА. Генерально представництво на Польщу:

ТІТАНИ, Львів Різницька 6.

(247a) 34-70

Ліжін, а український парад і всі національні меншини будуть позбавлені і теперішніх невеликих можливостей для оборони свого положення, як і в дні бойової війни між парадом і українським.

Польська держава стане наразі національною державою, а не державою національностей. В тому є істота справи. І тільки для задоволення людських очей говориться тепер про те, що дотепер мали ми в Польщі до діла зі самодержавством і що шойно відтепер прямиється до направи устрою. Уже на початку моєї мови вказав я, що сойм властиво не грав ніякої ролі в житті держави, не вважалося на теоретичне його повновадження, бо дотепер уряд, а не сойм мав фактичну повноту влади.

Основною причиною масового перевороту, а також порятунку урядового проекту на зміну конституції була національна kwestія в Польщі, а зокрема справа територіальних меншин. Характеристичним під час оглядом є момент перевороту і зміна конституції. Чому саме так сплинулося, кому напередодні конституції хотіли зміни конституції? Відповідь на те може бути тільки одна: зближалося нові вибори до сойму, і можуть до нього прийти в дуже несприятливій кількості Українці зі Східної Галичини, а тому потрібна була або зміна організації виборчої, або зміна державного устрою. Зазначуємо, що ні одна ні друга речі не допомогли, бо жодна з цих речей не може змінити головного факту, а саме, що в польській державі є понад 45 відсотків польського населення, при чому, більшість його творить територіальні меншини, що прихильні до об'єднання з материнським плем'ям. В таких умовах тільки одна зміна була доцільна, а то зміна границь. Тоді в Польщі міг би повстати парламентарний уряд, отже не треба було б змінити виборчої організації та парламентарного устрою. Словом на користь Польщі вийшла б тільки зміна границь і в тій зміні границь радо панам допомогли.

Щож до інших змін: організації виборчої чи парламентарного устрою, то в тому нас не підтримаємо, тримаючись засади: „С майє сіде шпінні“ і будучи глибоко переконаними, що тільки в своїй державі український парад матиме повноту прав і повну волю. Покищо прилучаємося до внесення ППС на підписання проекту про зміну конституції.

П'ятий Конгрес Міжнародної Жіночої Ліги Мира і Свободи.

Однією з найбільш активних міжнародних жіночих організацій є Міжнародна Ліга Мира і Свободи. Повстала вона в 1915 р. під головуванням визначної американської суспільної діячки і теперішньої президентки Ліги І. Адамс.

В склад Ліги входять представниці жіноцтва 29 різних націй, організованих у національні секції і локальні групи. Ціль Ліги, як вже сама назва вказує, є праця над освітленням трітнього миру на підставі взаємного порозуміння поодиноких держав і народів.

Ліга з жіночою організацією для соціальної, політичної і економічної співпраці і признає рівність для всіх без різниці пола, класу, раси і віку.

Досі відбула Ліга чотири міжнародні конгреси, а то: в Гаазі 1915 р., в Ціріху 1919 р., в Відні 1921 р. і в Вашингтоні 1924 р.

В перших роках свого існування Міжнародна Ліга провадила майже виключно пацифістичну працю, звертаючи зокрема увагу на виховання молодого покоління в інтернаціональному паціфістичному дусі, заснування інтернаціональних шкіл і університетів та творення катедр для інтернаціональних справ і завдань при університетах. В останніх роках належить віднести значну зміну в цьому напрямку. Сучасні політичні обставини і міжнародна політична констеляція спричиняє те, що Ліга для радшої свого існування взялася за політичну роботу.

Цей зворот виступив яро вже на конгресі у Відні (в 1921 р.), на якому обговорено цілу низку політичних питань, як справа національних меншин, ревізія мирових договорів і інші. На цьому конгресі прийнято між іншими резолюцією з домагаючим до Союзу Народів усунути чужу окупацію з усіх територій, а між ними і з українських.

В 1923 р. Ліга скликала світову конференцію мира в Гаазі, на якій кинула гасло скликання економічної конференції всіх держав і народів в цілі взаємного порозуміння і задоволення трітнього миру.

Після останнього Вашингтонського Конгресу (з 1924 р.) Ліга працює паралельно зі Союзом Народів і кожна точка парад Союзу Народів є рівночасно предметом парад Ліги. Центральним осідком Ліги є Женева, де знаходиться її міжнародне бюро „Maison Internationale“. При Лізі зорганізовано й окрему „Комісію Сходу“, яка головну свою увагу присягає справі національних меншин.

вється в часі від 8-16-го липня. Конгрес скликалий під кличем „Найближчий шлях до мира“.

Предметом парад конгресу є три головні справи а то: 1) колоніальний і господарський імперіалізм, 2) справа національних меншин і 3) мілітаризм. Крім того будуть там обговорюватися ще інші справи, а саме: господарська співпраця, взаємне порозуміння, інтерн. мировий суд, демократична контрола і інші. — В часі конгресу будуть працювати постійно три головні комісії: для справ імперіалізму, нац. меншин і мілітаризму.

Кожна Національна Секція після рішень Екзекутивного Комітету Ліги повинна виготовити еляборат на одну з вищезгаданих тем, узагальнюючи політичне і господарське положення свого народу. Після порад конститутції Ліги — тільки її Національні Секції є уповноважені вислати своїх делегатів на конгрес Ліги. Всі інші жіночі чи загальні організації не мають права вислати на конгрес Ліги своїх делегатів, як і впливати на їх вибір. Українська Секція, згідно з Галицькою Групою, яка по порозумінню зі Секцією, — провадить тепер всі атаки Секції, — стоїть в тісному зв'язку з Міжнародною Лігою і є тепер однією, активною, українською організацією Ліги. Про її активність свідчать найкраще постійна переписка з Екзекутивною Лігою в Женеві, якої вираз знаходимо у 275 листах, записках, еляборатах, докладах, меморіалах то що, в скликавню 11 засідань. Виділимо 3-ох ширших сходів і одного публічного засідання з рефератами на интернаціональні теми. Все те зроблено за протязі одного року. Пренумерували також интернаціональні часописи.

Ця сама Галицька Група провела свою підготовчу роботу до Конгресу Ліги та визначила своїми делегатами на згаданий Конгрес Ліги до Деблну п. Блянку Баранову, п. сенаторку Левчанівську і п. Марту Рудницьку.

Вже в маю ц. р. Галицька Група приступила до виготовлення реферату про положення національних меншин, зокрема Українців в Польщі і в тій цілі вийшла в порозуміння з місцевими політичними діячами.

В подовині червня п. р. вислано виготовлений реферат до Ген. Секретаріату Ліги в Женеві wraz з поданням резолюцій, в яких Українська Секція домагається переселення в практичній праві на самобизначення всіх народів без різниці. На бажання интернаціональної Ліги—Галицька Група зобов'язала п. Блянку Баранову заступити справу Української Ліги на конгресі в Деблні. Однак згадана делегатка, не заважаючи на гарячі інтервенції Міжнародної Ліги в Міністерство Закордонних Справ у Варшаві та інтервенції наших сенаторів (п. Левчанівської і п. Черкавської), до сьогодні не одержала потрібних документів на виїзд.

Галицька Група, передбачуючи це, виконала задалегідь підготовчу працю до Конгресу і вислала до Деблну на руки президентки Ліги п. Адамс і п'ятьох Національних Секцій, — а то: англійської (п. Маршал), ірландської, шведської, данської і бельгійської — реферати про політику Польщі в відношенні до їх національних меншин, зокрема до 7-мільйонного українського народу в Польщі від 1919 р. по нинішній день, — а також запропонованої автономії в цій справі, зокрема вислано писмо до Ірландської Секції з проханням заступати Українську Секцію на конгресі та відчитати її доклад і піддержувати її становище. Крім того Галицька Група вислала на руки президентки І. Адамс привітне писмо, мотивуючи в ньому між іншим відсутність української делегатки на конгресі недержанням потрібних документів на виїзд від польського уряду. Дня 7. липня ц. р. вислала Галицька Група привітну депешу з нагоди відкриття конгресу.

Школа чи слідча експозитура?

(Від власного кореспондента.)

Луцьк, 14. липня 1926.

Волинський куратор Сікора надіслав концесіонарній українській гімназії в Луцьку п. Е. Петриківському 1. VII. ц. р. N. 9372 таке писмо: „Według informacji urzędowych, które Kuratorjum posiada, p. Jan Własowski, kierownik utrzymywanego przez Pana gimnazjum, wiedział o istnieniu wśród powierzonej mu młodzieży — szkolnej organizacji „Komsomol“ i nie doniósł o tem władzom. Wskutek tego wymieniony nie może być pozostawiony na stanowisku dyrektora zakładu. Jednocześnie Kuratorjum zaznacza, że ani p. Jan Własowski, ani p. Włodzimierz Fedorenko nie mogą pozostać w zakładzie w charakterze nauczycieli“. Kurator O. S. W. Sikora.

Подібного роду „документ нашого часу“ дійсно дає привід до глибокої задуми: куди ми наразі йдемо, або краще — куди ведуть нас очі, що на весь світ кричать про себе, як про репрезентантів європейської культури на Сході?

Поминемо те, що судова розправа т. зв. „Комсомолу“ ще остаточно не скінчена, що засуджені луцьким окружним судом обвинувачені

апелювали до вищої інстанції, яка може-ж і не знайти в цій справі „Комсомолу“, хоч те остаточно вже вирішив непогіршений п. Сікора. Поминемо далі й те, що ані слідство, ані розправа в окружному суді в Луцьку (в квітні б. р.) абсолютно не ствердили того, щоб т. зв. організація „Комсомол“ існувала в українській гімназії (обвинувачена молодь належала до різних шкіл, а дехто був поза школою, і в гімназії не збиралася), як це виникає з письма „куратора“ п. Сікори. Не будемо наразі розводитися багато й над тим, що за шож саму справу т. зв. „комсомолу“ і п. Власовського були усунули з директорства і п. Федоренка з учительства два роки тому, при перших арештах молоді у вересні 1924 року. Але п. Федоренка в листопаді, а п. Власовського у грудні зусиллями громадянства повернено знову на їх становища. Щож сталося тепер нового?

Та все це другорядне... Але найголовніше — це жах за дітей, за молодь, коли керма виховання спочиває в руках людей з „ідеологією“, якою пронятий наведений документ.

Оповідують, що під час судової розправи прокуратор поставив директору Власовському, яко свідкові, питання, чому він не доніс поліції, коли знайшов полишену в гімназії брошуру „Перший май молоді“ (легальне видання). На це була відповідь, що прокуратура і педагогія є різні речі, здобути довіря молоді й педагогічний авторитет не так легко, а втратити вміти можна. Що таке питання задав прокуратор, нема нічого дивного, бо він думає властивими йому категоріями.

По широкому світі.

Зборя Ліги Націй, семі з черги, призначені на 6. вересня. Їх програма вже начеркнена: питання пацифікації міжнародних взаємин, арбітраж, безпека держав і редукція їх зброєнь; прийняття Німеччини; господарсько-фінансова відбудова Австрії та Угорщини; справоздання комісії для підготування міжнародної господарської конференції; вибір непостійних членів Ради Ліги.

Пруський уряд домагається від Гогенцолернів нових уступок шодо їх відшкодувань.

Англійсько-грецькі переговори шодо сплати грецьких довгів розбиті. Греція годиться лише на 150 тисяч фунтів річно, а Англія хоче пів мільона.

У Берліні прийшло до кривавих заворушень безробітних. Причиною — невдоволення головами урядом праці.

У Болгарії внутрішні настрої не певні. Виїзд князя Бориса на чужину вважають ознакою, що є сильна течія за абдикацією короля.

З вічевого руху.

Віче У. Н. Д. О. в Микунинцях.

По Тернополі, Боршевці, Чорткові, Збаражці й Копичинцях — Микунинцях... Організаційна праця Українського Національно-Демократичного Об'єднання і розбудження повитих осередків проходить систематично через судові округи та йде до громад. Віче в Микунинцях, що відбулося дня 5. ц. м. в селі „Присвітлі“, це перше на Поділлі віче УНДО, в судовім окрузі Сала, призначена для 200 осіб гостина по верх 400 заступників округу. Треба було подивляти отіваючих потом патних селян, котрі оставили пільні сезонні роботи, шоби бути присутніми на вічу.

На вічу обговорено всі актуальні справи Віче відкрив місцевий громадський діяч д-р Роман Спозар. По виборі президії г особах о. Евгена Лопатинського з Присови, Луки Ракочого, господаря з Настасова, Іосифа Федевича з Микунинців і студента Івана Костельського, забрав голос д-р Ст. Баран і в пресарній промові представив наше теперішнє політичне положення. Бесідник доказав, що на прилюдній всенародній вічу можна в популярній і зрозумілій для народу формі аргументувати найбільше запалані політичні справи. Відтак делегат УНДО, п. Олександ Черкавський говорив про значіння і потребу політичної організації. Реферат про програму УНДО, виключився з великим успіхом п. Олександр Гладкий з о. с. к. й, господар з Купичинців. Резолюціями, протестуючими проти теперішнього нашого політичного положення, зокрема проти поведінки з політичними в'язнями, проти теперішньої системи в шкільництві, проти теперішньої земельної реформи, надужит і безправств на полі самоврядування покінчено наради. З гримом „Ще не вмерла“ вічевики розійшлися додому.

Учасник.

Пресовий ланцюг.

На побільшення об'єму „Свободи“ зложили далі:

- 141) Д-р Василь Стасюк, Львів, 5 зол.
- 142) Д-р Омелян Царевич у Тернополі, 10 зол.
- 143) Іванна Шелевич, Борислав, 5 зол.
- 144) Д-р Лев Голінатий, Нове Село м. Підвол. 5 зол.
- 145) о. Мих. Кордуба в Сушні 4 зол.
- 146) о. Лев Юрчинський у Добромирі 5 зол. і кличе: Андруха Марцінока, Луку Іщука, Гриня Гелуса, Гриня Березу, Онуфрія Качавала, Івана Будку, Гриня Пічуту, Тимка Гелуса, Теодора Королюка, Дмитра Гелуса — всіх в Добромирі.
- 147) Інж. Роман Шехович, Крипич, 10 зол.
- 148) Д-р Волод. Постригач у Тернополі 10 зол. і кличе: Інж. Волод. Ремеу у Скалаті, о. Мих. Постригач у Стретові, Інж. Степана Туріна у Львові.
- 149) Д-р Олександр Гривовський, Тернопіль 10 зол., кличе: Д-р Сидора Голубовича, Протинич, радн. Біликського і Віктора Цибровського, обох в Тернополі.
- 150) Михайло Мочульський, Грималів 5 зол.
- 151) Тодя Горин, Чортків 5 зол.

НОВИНКИ.

— Що вже конфіскують. У ачорашнім числі нашого часопису прийшла черга на 67-у конфіскацію цього року. І її жертвою стала небуденна стаття — одно місце в посольської промови посла С. Хруцького п. в. „Що чогось прилучає Польща?“ Як відомо посольських про-

Будемо бачити, що скаже на все те міністерство освіти, куди всеситьска скарга на варварське поштування п. Сікори.

Один з батьків.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це не родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

Діло

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шльда 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в країн 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німечції 750 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИКЛАДНИКА
20 сот.

На шляху до вбиття самоврядування.

наради адміністраційної комісії. — Відкинення поправок нац. меншостей. — Декларація клубів нац. меншостей. — Проект виборчої ординації для „кресів“ ЗЛН. — Конституційна комісія прийняла в третьому читанні закон про повноваження.

Варшава, 15. липня 1926.

На нинішньому засіданні адміністраційної комісії вирінуло багато конфліктів у зв'язку з виборчою ординацією до самоуправних тіл. На вступі пос. Путек подав до відома вислід праць підкомісії, яка згодилася на виділ щодо пропорційності, а саме в малих громадах, де буде введено голосування звичайною більшістю голосів. Проти того виступив пос. Інслер з внесенням на задержання п'ятиприметникового виборчого права. Це внесення відкинуто. Комісія ухвалила більшістю голосів счеркнути в I. ст. засаду пропорційності.

Довша дискусія вивязалася при ст. III. (поділ громад на виборчі округи). Проти пропонованого поділу і за счеркненням тої статті заявили нац. меншости і соціялісти. Тому, що відкинуто цілу низку поправок, що мали унеможливити штучну зміну виборчих округів до кожної каденції гром. ради, пос. Інслер зложив іменем клубів усіх меншостей таку декларацію: „Щойно прийняті ухвали до III. ст. закону про поділ громад на округи, які вводять штучну виборчу геометрію, означають зломання засади рівності виборчого права і виявляють одночасно небезпеку, яка грозить демократичній засаді виборів узагалі. Постанови ці є ілюстрацією методу, яких уживає комісія в теперішній дискусії над самоврядуванням. Безсильні супроти рішеної на асе більшости, обмежуємося в цій chvíлі до зложення найгострішого протесту і заявляємо, що витягнемо дальші конвенції в дальшій розвитку випадків“.

В дальшій дискусії поставив пос. Козловський (ЗЛН.) внесення на введення у „кресових“ воєвідствах иншої виборчої ординації. Він пропонує, аби в „кресових“ воєвідствах примінено систему, на основі якої виборчі голосували тільки на одну четвертину мандатів, що на них припадають. Проти того внесення виступило кілька послів, м. ин. пос. Шпіннер і Яворовський. Останній підчеркнув, що ухвалення такого проекту шкодилоб державі за границею, бо цей проект вводить виїмкові закони для меншостей. Проти того проекту виступив також пос. Прагер (ППС.) і пос. Інслер. Внесення пос. Козловського впало більшістю одного голосу. Перепало також внесення пос. Ермана, що заявлялося за голосуванням на назвища, а не на лісти.

Найближче засідання сьогодні в 9. год. рано.

Конституційна комісія закінчила третє читання законопроекту про право президента до видавання розпорядків, що матимуть силу закону. При третьому читанні айсунено знову ряд поправок: на знесок посла Керніка поширено компетенцію президента на царину рільничу й лісову і виключено з компетенції справи, передбачені ст.

69 конст. (розділ доходів між скарбом держави й самоврядуваннями, зміни границь воєвідств, підвишки мит); на внесок пос. Конопчинського виключено з під компетенції справи, унормовані язииковими законами. Дискусія хвилинами набирала великої жвавости і закінчилася прийняттям кількох поправок.

Ухвали конституційної комісії підуть на розгляд сойму в п'ятницю рано. Референтом буде Хашинський, після чого сподіваються виступу прем'єра Бартля, який представить точку погляду уряду.

Ухвали про зміну конституції мусять бути прийняті кваліфікованою більшістю двох третин, закони ж про уповноваження — звичайною більшістю голосів.

Голодієка політичних в'язнів у Віснічу.

Варшава, 15. липня 1926.

У Віснічу проголосили політичні в'язні голодієку. Причина її: відмовлення в'язням тих робіт, які признав їм розпорядок мін. Маковського. Управа тюрми у Віснічу, найбільшої тюрми в Галичині, оправдується тим, що розпорядок Маковського її не обходить, бо він відноситься тільки до б. рос. займанщини.

Німецьчина проти „польського коридора“.

Берлін, 15. липня.

Міністр внутрішніх справ Німеччини Кільц виголосив у Тільжі промову, в якій запевняв, що з причини господарського і політичного відірвання Східної Пруссії нанесено німецькій державі тяжку рану. „Нехай ніхто не думає, що ми зрезиґнували зі Східної Пруссії. Як ціла держава, так і Пруссія примуватимуть до того, аби Східна Пруссія під оглядом господарським, культурним і національним залишилася тим, чим від соток літ була. Якщо в польському меморандумі уважається Східну Пруссію за німецьку колонію, яка втиснулася в лоно чужого й славянського і литовського світу, то мусимо на те відповісти: Східна Пруссія є авангардом Німців на Сході і такою буде завжди“.

Біржа. Гроші.

Курс ефективного долера в „казанних“ оборотах обизнався зі зол. 930 на 920 при слабій тенденції. На валютно-девізовій біржі не дійшло до жадної трансакції. Банк Польський платив сьогодні без зміни ефективн. дол. по 913, девізи по зол. 918. З огляду на малу різницю між офіційним і неофіційним курсом, нотовання курсу „максимального“ в девізових банках — неактуальне. Валюти і девізи: Амер. дол. 9.13, канад. дол. 9.08, англ. фунт штерлінґа 44.72, франк 23.80, швайц. франк 178.15, бельг. франк 22.00, італійська ліра 31.70, чеські корони 27.20, австр. шилінґ 130.00, німецька марка 218.60.

Золото: грам золота 6.10, долар 9.17, дукат 20.97, гол. гульд. 3.68, англ. фунт 40.30, австр. кор. 1.83, нім. марка 2.18, рубль 4.71, турецьк. фунт. 40.30.

Збіжжя.

Застій в трансакціях з пшеницею і житом: однаке попнт на ячмінь і овес для військових достав. Озимий ріпак на експорт платиться по 64.50 зол., за білу коношину першої якості — 300 зол. за 100 кг. Іосо стація Ягольниця.

Взагалі ціни знижкові. Тенденція знижкова. Настрий слабий. Оціночна вартість без трансакцій: біла пшениця 33.50—34.50; червона пшениця 36.50—37.50; жито 21 до 22; ячмінь 23—24; овес 27.50—28.50.

Самоврядування.

Львів, 14. липня 1926.

III.

Компетенція збірної громади (волости) і складових громад в законопроектах, як уже сказано, докладно не розмежована. Громада у відношенні до волости (гміни) не є самоуправним тілом нижчого ступня, тільки обидва тіла взаїмно себе доповняють. Тут треба зазначити, що згідно з проектами на чолі волостей стояли би війти, а на чолі складових громад — начальники громад (у польській термінології законопроект — „солтис“). Згідно з проектом війт мав би право стримувати виконання постанов громадських (не волостних) рад. Начальник громади (солтис) був би підпорядкований теж війтові в адміністраційних справах державного і громадського характеру, але поза тими випадками складові громади волостям не підлягають. Вже з того видно, що право війта здержувати виконання громадських ухвал є грубим порушенням самого принципу самоврядування.

Та в законопроекті це цілком зрозуміле і логічне, бо вони роблять з війта урядника держави і виконавчий орган громадської самоуправи в одній особі. Хоч яке це дивоглядне і хоч як воно протиньється нашому поняттю про самоврядування, то всеж у даному випадку воно правдиве. Війт має бути органом державної адміністрації і одночасно виконавчим органом громадської ради. Однаке такому подвійному обличчю війта не відповідає цілковито становище громади (волости), що має бути всеж таки самоуправною і до того громадською самоуправною одиницею. Ми привикли до того, що самоврядування було за Австрії немов би протиположне державі, а зокрема державній владі. З польських законопроектів виходить щось зовсім протилежне. Возьмім от хочби такого війта. Він же повинен попадати раз-у-раз у внутрішні конфлікти. В його душі будуть ридитися безнастанно неможливі до погодження суперечности громадських інтересів і обов'язків з державними, чи краще державно-адміністративними інтересами і одночасно обов'язками. Та цього не треба побоюватися, бо згідно з законопроектами таких громадських і чутливих війтів не буде. На теж староста має право без подання причини не затверджувати виборних війтів, щоби таким чином придбати собі гідних і відповідних кандидатів з „державним серцем“ і таким же розумом, одним словом, щоби настановити на становища війтів людей, для яких не існувалиб такі конфлікти. Згідно з проектами всі війти і члени громадських управ мусять знати польську мову в письмі та слові, та можуть походити навіть не з тої громади, де будуть війтувати. Отже будуть це напевно не громадські, а державні люди, тобто старостинські ступайки.

Колиж до того додамо ще й те, що державна влада як надзірний орган самоврядування малаб право не тільки здержувати виконання ухвал громадських рад, але й малаб обов'язок розглядати навіть доцільність кожної ухвали. то зрозумімо.

що становище тих війтів не буде таке вже важке. З того виходить, що по волі громади ніколи ніщо не зможе статися. Громадські ради зможуть приймати тільки такі постанови, про які будуть мати певність, що вони пройдуть цензуру та зможуть пройти в життя. На основі австрійських законів окремого затвердження повітових виділів ви-магали тільки деякі ухвали гром. рад, а припинити виконання ухвал можна було тільки тоді, коли вона противилася обов'язуючим законам або виходила поза обсяг ділання громади. Тут не те!

Згідно з австрійськими законами вся місцева поліція (будівельна, санітарна, дорогова і огнева) належала до громадської ради і до війта як її виконавчого органу. Польські закони мали би відібрати всі ті функції громадським радам та передати їх війтам (у містах бурмістрам), як органам державної адміністрації. Війти будуть всі ці обов'язки виконувати при допомозі платних функціонерів, що знов ляже великим тягарем на громаду, яка буде поносити кошти їх удержання.

Якщо теперішні законопроекти сталиб дійсними, обов'язуючими законами, то це перечеркнуло би в нас цілковито всяку громадську самоуправу. Колиж дійшло би до примусового творення волостей (збірних громад), то це обтяжило би дуже наше населення непомірними видатками на утримання подвійної адміністрації. З такої двоступневости громад народиться ціла хмара платних урядників. Платним буде і начальник громади (солтис) і війт волости (збірної громади) і всі їх помічники. Отже поодинокі громади будуть платити податки на свою місцеву громаду і на волость, на удержання одних і других урядників і на повіт. До того треба зазначити, що війти і начальники громад (солтиси) — по нашому може громадські „старости“ або „старшини“ булиб до тої міри урядниками держави, чи краще органами адміністрації, що згідно з проектами не моглиб бути ні членами громадських рад ні членами повітових рад. (Та саме відноситься і до бурмістрів).

З усього повищого бачимо, що громади на ділі не мають ніяких прав і ніякої ініціативи в громадських справах. За них буде думати і виявляти всяку корисну для себе ініціативу держава, чи краще державна адміністрація, а населення за те буде мати змогу все те дороге оплачувати. Отже за всі тягарі, які будуть поносити громади, вони не матимуть майже ніяких прав. Замість прав остане їм один великий, але за те менше влячний обов'язок, а то платити і ще раз платити.

Вже з дотеперішнього видно, що під господарським оглядом громади будуть цілком зв'язані. На основі австрійських законів громадський бюджет не вимагав затвердження. Такого затвердження повітовим виділом вимагали тільки деякі оплати, ухвалені в користь громади. Тепер не те, бо вже на основі повновластей, уділених свого часу соймом для уряду Вл. Грабського, той уряд видав приписи, що бюджети громад і щодо видатків і щодо прибутків вимагають затвердження надзірної влади, отже адміністрації. Може це тепер і зрозуміле з огляду на наказних війтів і їх

Американський конкурс краси. До кінця цього місяця одержить кожда гарна пані в кожній філії Народної Торгової за оплатою нормальної ціни пакет цитринного екстракту „Агрумін“, що заступає 50 свіжих цитрин. Інформації про це у всіх кінцях у дії: Генеральна Репрезентація в Польщі фірми Агрумін „Титани“, Львів, Різницька 6. 12476) 7-10

шених алкогольних напівків ста- лаб осьтак майже на тім рівні, на яким стоїть Франція.

Бо треба знати, що широка маса французької людності—селянство, робітництво, дрібне й середнє міщанство важких, високопроцентних алкоголів майже зовсім не пє. Ко- няки і лікери пють багаті, тай то гілки при кінці обідів, з чорною кавою, по одній маленькій чарочці. Головна маса сильних горілок іде за границю, чужим. Дуже багато в Польщу. Француз не низько-про- центові „аперетиви“, звичайно з во- дою, і розмірно багато столових вин. Особливо чорноробочі робіт- ники випивають свого „червоного“ грічі денно, при сидданню, обіді і зечері по півлітрі пересічно. Се- ред таких звичаїв, при великанській консумції вин, пянства у Франції так якби не було. Бо щоби впити- ся легким вином, випивавши при їді, на це требаб робітничкові ви- пиго не знаю кілько літрів, може на- віть відер. А це неможливо. Наслід- ком того бачити п'яного в Парижі — річ крайню рідка й виїмкова. До того підхмілля, спричинене вином, не має того характеру грубости, безтямности, здекасованости, що їх виявляє похмілля від важких ні- мещьких пив, або польсько-руських горілок, або навіть англійсько-скан- динавських житнівков. Навпаки! Ко- ли горілко-п'яне п'янчання немн- уче погашає іскру Божу в людині і похиляє її до землі, то підразні- нає настрої, викликає самим тільки ви- ном, розбуджуючи душу і розв'язу- ючи уста, внесли і вносять свою пайку в те особливе духове явище, яке знаємо під назвою французько- го есржі, французької конверзації, французької товариськості. Підри- ауюче духа пиво і понижуюча лю- дину горілка — то страшні язви таких країв, як Польща і Росія. Во- ни в тих краях спричинили вже і далі спричинюють безкомечні спу- стошення, особливо в інтелігент- ській верстві. Не можна без шкоди для загалу народу кінчити кожне засідання партійної екзекутиви, ви- ділу, надзірної ради — в „гандель- хах“ чи „кабаках“, на заливанню

горла горілками і вливаного безмі- ру пива в шлунок. То аміне усяко- му духовому підємові. То нівечення молодих рекрутів даної організації. То причина ідейного задеревіння. То одно з жерел культурних, полі- тичних, можна сказати, національ- них нещастя як Варшави, так і Пе- трограду.

Велика заслуга французької й американської демократії в алко- гольнім питанню: що вона ті прав- ди показала й доказала—до ужит- ку всіх народів, під усіма підсон- нями.

В. Левицький.

З польських справ.

На військових становищах змі- нять у найближчих днях кількох чільних представників армії.

Познанський воевода Бінський, який підчас варшавського перево- роту був одним з головних опози- ціоністів уряду Пілсудського, лиша- ється на своєму становищі.

Підвишка залізничних оплат про- ектується на нарадах комітету мі- ністрів.

Редактором урядового органу „Нови Курєр Польські“ має стати К. Сроковський, доволітній редак- тор краківської „Новой Реформи“.

Радянська Україна.

Забезпечування культурних потреб України у РСФРР.

Російські офіційні органи уряду і преса оправдують своє занедбан- ня на полі національно-культурних потреб України, що поселені у ме- жах Російської Федеративної Радян- ської Республіки, тим, що нема — мовляв — навіть українських учи- телів для шкіл. І це має бути го- ловно перешкода в тому, щоби за- довольняти національно-культурні потреби того населення. Згідно з урядовим переписом є в межах РСФРР. (без автономних республік) 5,128.000 Українців. Щоби задоволь- нити їх шкільні потреби в україн- ській мові, треба шонайменше 12.000 комплектів шкіл.

Але цікаве, що таж сама радпре- са (очев. російська) пише і про те, що в багатьох місцевостях, де живе українське населення компактною масою, є подостатком учителів-У- країнців, але вони чомусь учать по школах російською мовою. Далі ті органи думають, що з тих усіх учи-

телів треба створити педагогічні кадри будучої української школи в РСФРР, створивши для них наперед відповідні перепідготовчі курси, що- би вони могли вчити школярів не тільки в українській мові, але щоби могли також знайомити їх з укра- їнознавством взагалі та зі старою і новою українською літературою з окрема. Цікаво, чому російські знав- ці від національної політики аж так пізно взяли за ту справу в себе, коли за правдиво лєнінську політи- ку в відношенні до російської на- ціональної меншости на Україні ві- шали собак на ший харківський уряд. Видно там, як і в старих ча- сах, є дві міри і дві оцінки до од- них і тих самих явищ.

Щойно цього року Народний Ко- місаріят Освіти РСФРР. має відкри- ти ший ряд відповідних курсів для учителів-Українців. Задовольнити шйком все українське населення в межах РСФРР. українською шко- лою думають урядові чинники на протязі 5-ти літ. За той час малаб відбуватися плянова праця над під- готуванням відповідного кадру учи- тельських сил до тих шкіл. На під- ставі обчислень рік-річно треба бу- де 1.104 учительських сил. Щоби підготувати таку їх масу, мають за- снувати окремі українські педагогіч- ні техніки. Постійну сітку шкіл того типу (технік) почала вже організу- вати Рада національних меншостей при Наркомі Освіти в Москві. В ми- нулому році існувала тільки одна така школа (технікум) у Полтавській станиці на Кубанщині. В цьому шк- році мають заснувати три нові школи того типу, а то: в Куршині, Вороніжчині та в Сталінграді на північному Кавказі. В 1927/28 р. ма- ють відкрити нових 7 технік для у- чителів. До року 1931/32 має стати чинними 26 таких шкіл, що зможуть забезпечити українську школу в ме- жах РСФРР. українськими учитель- ськими селами. Чи це піде і в прак- тиці так гладко, як воно намальо- вано в теорії, побачимо.

По широкому світі.

Італійський уряд заперечує звіст- ки, буцім-то він посередничить у переговорах Румунії з С. Р. С. Р. в справі кордонів або сам веде які переговори з Румунією щодо гарантій територіального status quo.

У Туреччині вже почали вішати обвинувачених у змові на життя Кемала Паші. Засудили 15 осіб, між ними 6 теперішніх і 2 бувших послів.

Організаційний рух.

Довірочна нарада У. Н. Д. О. в Бучачі.

Дня 8. липня п. р. відбулася в Бучачі довірочна нарада делегатів У. Н. Д. О. Взяло в ній участь 49 відповідників сіл, головним чином селян. На превелике здивування селян мало хто явився з інтелі- генції сільської і місцевої. Це здивування зібраних перейшло в обурення, коли довідалися, що Ініціативний Комітет пові- долив своєчасно всіх про день наради.

Головою зібрання вибрано д-ра Ілєрія Боцюркова. Секретарював п. Володи- мир Маланчук.

Реферат про політичне положення і про значення політичної організації виволод- сь д-р Іл. Боцюрков; про завдання полі- тової політичної організації — дир. В. Маланчук.

Після дискусії вибрано Тимчасовий По- літовий Народний Комітет під проводом д-ра Боцюркова. Йому доручено скласти з кінцем липня Політовий Народний Зїзд, на який маєтсь запросити делегатів Цен- трального Комітету Обєднання зі Львова.

З вічевого руху.

Віче в Підберіцях, пов. Львів.

Дня 27. червня 1926 відбулося політичне віче в Підберіцях, скликане Громадським Комітетом УНДО. Салю чит. „Прогніти“ виволодів громадяне Підберіць і по- близьких сіл. Явилися також молоді хлоп- ці з Глуховин і Чижикова з метою розби- ти віче. Віче отворив місцевий організатор, господар Василь Волох. До президі- зборів покликало о. Ізидора Сохоць- кого, Івана Конюха і Костя Царя.

Реферат про наше політичне положення і про завдання Обєднання виволодів голо- ва Політового Народного Комітету ін- спектор Іван Липинський зі Львова. В оживленій дискусії збиралі голос числен

„Хто йде в гори

на прогулку в жіночій товаристві. нехай не забуває взяти з собою знамениті цукорки

„ФОРТУНИ НОВОЇ“

ні бесідники. І так: селяне Москва (інфор- мування про відношення парій до робіт- ничої верстви), Маркевич та Іваків (зали- тували про відношення партії до Лутів) і чому Обєднання не переводить органі- зації інтелігентних сил, Конюх (жалівся на негідне поступовання „Лутівників“ і їх де- легатів зі Львова у відношенні до стар- шого громадянства і вношенні роздору між місцевих працівників, о. Сохоцький (напівнував випадки радикальних дій на місці і сусідніх селлах, розбивання ними громадського життя в усіх товариствах і організаціях через виволодження роздору між молодію і старим громадянством).

Референт дав вичерпуючі вяснення на всі порушені бесідниками справи, а зокре- ма вяснив, що УНДО таряче піддержку творення руханкових і полярних товариств без огляду на їх назву, одначе обстоєме погляд, що ті товариства повинні стояти осторонь від політики і тому побороє всілякі спроби радикалів втягнути ті това- риства у вир політичної боротьби. Всі ві- ченники заявили за творенням громад- ських комітетів Обєднання.

Віче закрив короткою промовою о. Со- хоцький.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число нашого часопису біліє кількома ве- лкими шматками: у статті „Са- моврядування“ від саного вступу на просторі 36 рядків, і в середні- ні; у статті „Реформатори“ в двох місцях і ціле закінчення; у статті „Школа чи сілща експлуататура?“ у двох великих місцях на просторі пів шпальти. Це 68-а чергова кон- фіскація „Діла“ в цьому році.

— 3 документів нашої доби. Starostwo Bohorodczany, L. 18036/5. Bohorodczany, dnia 1/7 1926. Do Wiel. Ks. Pantelemona Horodeckiego gr. kat. proboszcza w Lachowcach. Orzeczeniem z dnia 7. kwietnia 1926 L. 10486 uznalo Starostwo Wiel. Ks. winnym przekroczenia ust. z 31. lipca 1924. Dz. U. Nr. 73. i Rozp. Starostwa z 22. lipca 1925 L. 234. popelnionego przez przedkladanie Starostwu wykazow urodzonych dzieci w jezyku ruskim i skazalo go na podstawie § 11. ces. pat. z dnia 20. kwietnia 1854. Dz. pp. Nr. 96. na grzywnę 50 zł. lub w razie niezaplacenia na karę 5-dniowego aresztu. Wojewodztwo reskryptem z dnia 21. czerwca 1926 L. A. D. 9740/26. nie uwzględnilo rekursu Wiel. Ks. i zatwierdzilo zacepione orzeczenie co do winy i kary z powodu, ze Wiel. Ks. przedkladajac Starostwu wykaz urodzonych dzieci wyslepował w charakterze urzadnika stanu cywilnego, prowadzącego metryki, obowiazany był z tem stosowac się do postanowien ustawy o jezyku państwowym z dnia 31. lipca 1924 r. Dz. U. Nr. 73. Od tej decyzji nie ma dalszego rekursu w myśl § 3. rozporządzenia min. z dnia 31. stycznia 1860 Dz. pp. Nr. 31. O tem Wiel. Ks. zawiadamiam z wezwaniem złożenia grzywny powyższej w terminie dn. 8 w tuziejszem Starostwie, gdyż w razie przeciwnym kwota ta sciagniętą zostanie w drodze egzekucji. — Starosta wz. Підпис.

— Літні купелі. Нема дня, щоби не було звістки про кілька випадків смерті при нагоді купелі в річ- них частинах краю. Топляться не лише діти, головно підрустки, які вихоплюються з під батьківської опіки, але й старші. Навіть у Львові, де є більше горілки, як води, кілька уже встигло втопи- тись в імпровізованих місцевих ка- лабанах і найближшій околиці. Слід би нашим водникам і русалкам бути обережнішими і стримати свій спортовий запал, бо конкуренції в Росію і так не вийдемо. Ура- дова радянська статистина каже, що минулого літа втонилось у ро- сійських ріках 10.000 людей, а в самій Москві пересічно 12 осіб денно.

— Темна хроніка. У Львові на провінції повзляється щора-

Таку воду має Стрий, що відродиться й старий!..

Щого не пишу ні до себе, ні до того поета, але до моїх товаришів з Централки).

Скинувши львівський бруд зі се- бе, я вийшов з води, коли не від- роджений, то бодай чистіший. І пішов собі полями на прохід аж до сільського цвинтаря. Сільські цвин- тарі все мають більший чар від мі- ських, хоч би там навіть стояли та- кі монументи, як проєктований арт. Грушом надгробник Франка. Сіль- ський цвинтар тихий, мовчазний за- куток вічного спочинку. Над запал- ними гробами хилиться в безмежній тузі плакуча верба, нахилиє рамена сумовита береза і проповідує нове життя весела калина та жизнераді- сна черешня.

Блукаючи поміж гробами і думу- думуючи тиху про тих, що тут по- клалися на сон, стріву я жінку, що рвала ягоди життя на полі смерті. Вона віднаймає тут траву і овочі. Я розбалакався про це і те, а далі допрохав, щоб показала мені ціка- віші гроби.

Згодилася і ми пішли.

— Оттут лежить мій дідуньо, що рибаком був слазним! Оттам стар- рий наш панотець і жінка його і дитина.

А далі, пройшовши в другий кі- кінець:

— Оттут лежить одно, але напи- сано, що двоє. Читайте, що там на- писано.

Я став відчитувати букви на ка- чені:

„Тут спочивають Іван і Анна Маланюк.“

— От бачите — сказала жінка — це неправда. Тут спочиває тільки Іван Маланюк.

— А Анна?

— Анна ще ні! Вона, видите, ду- же любила свого чоловіка і так по його смерті тужила, що жаль було дивитися. Казала, що року без ньо- го не доживе. Купила оттой памят- ник тай казала на ній виписати і своє ім'я.

— І ще досі не померла? — питаю.

— Не тільки не померла, але й віддалася на друге село... Хотіла лежати коло одного в гробі, а...

— Подруже ложе все таки при- вітніше — докинув я за неї, бо ба- чив, що речення не докінчить.

Сільський цвинтар! Скульки в ньо- му поезії, тихого суму!.. гумору! Покидав я його, прощаючи свою провідницю і жалуючи оттого Іва- на Маланюка, що дармо жде на свою крашу половину, яка за ним так тужила, так побивалася, що своє ім'я біля його виписала і.. за- муж пішла.

Вернув я в хату, повну запаху ли- пового меду, суніць і свіжого ра- зового хліба. Весело було на душі, радісно на серці. Серед безжурної гутірки, перетиканої густо нудьгою, пройшов день, як з батога луснув.

А як кривавилось на заході небо, як вечірня прохолода стелилася на квітчасті луги, вертав я вже заліз- ним конем у Львів, де крім грижі, роботи і каварні так мало радості і вдоволення.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринна 4. 10. П. пов.
Конто почт. шлани. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Мрійник будуччини чи романтик минулого...“

Розмова з новим міністром освіти п. А. Суйковським.
(Від власного кореспондента.)

Варшава, 15. липня 1926.

Ваш кореспондент був сьогодні прийнятий новим міністром освіти п. Антоном Суйковським, зложивши три діти тому на руки особистого секретаря міністра картку з низкою запитів. Тримавши оту картку в руці, п. міністр заявив ось що: — Я не прийняв ще досі ні одного представника преси, бо думаю, що щонайбільше конкретного зможу сказати щодо запитів. Все ж хотів би нині бодай у найбільш загальній формі відповісти на Ваші запити. Отже що торкається першого запити: загальної шкільної політики — я взагалі не хочу ухвалити ніякої політики. Колиш у молодості знав я Самійленка і по нинішній день пам'ятаю його мрію: „...Коліж ми виставимо людей з високою душею“. (Цей, як і пізніші цитати, міністр говорить українською мовою, яка ще нині кажу, що колиш він володів нею бездоганно.) Своім завданням ставлю теж творити людей, а не бавитися у політику. Про політику в посольському й сенаторському розумінні — не хочу навіть чути.

„Нікому взагалі нічого не обіцяю. Якщо дасться і ситуація дозволить, то щось зробиться...“

Щодо мого відношення до питання утративання, то мушу зазначити, що вже від початку, п. Миколович-Поморський, фактично скасував утративання в середніх школах, видавши об'яву з поясненням, що лише географія та історія Польщі має викладатися по польськи, а вже історія інших країн у нові навчання даної школи. Утративання історії українських державних гімназій була стримана на рік. Засилаємо до тих гімназій повідомлення, що стримується утративання на необмежений час. Говорити про скасування на завжди не можемо, бо вона ухвалена законодавчим шляхом і тому треба-б хіба внести новий законопроект.

Про мого відношення до вислідів т. зв. шкільної плебісциту не можу нічого сказати. Ви далеко більше знаєте, в чім річ, ніж я; будучи тиждень міністром і маючи справний навал праці, я не мав ще можливості ввійти в курс тих справ, а належу до людей, які не соромляться признатися, що того і другого не знають.

На увагу В. кореспондента, що т. зв. шк. плебісцит наказано виконавчим розпорядком до закону з дня 21. липня 1924 і що той самий закон, який ухвалено як добродійство для нац. меншостей, використано для повного знищення українського народнього шкільництва і що тому огрічене населення сподіватися нині ревізії післяплебісцитових розпорядків, — п. міністр відповів:

— Я є людиною, яка не тримається суворо лише нинішнього дня, лише йду з виконанням часу і відносин. Якщо батьки шк. дітей будуть протестувати проти невиконання їх законного бажання — усі їх зажадання будуть розглядені.

Щодо справи українського університету, то уповноважено Вас до оголошення, що хочу рушити цю справу з місця. Не знаю, чи мені вдасться її поладати. Нинішня фінансова ситуація — не достача грошей — не алекшує мені праці в цій справі. Наскільки мені відомо, п. прем'єр Бартель має про справу українського університету згадати у своїй завірній промові „експозе перед соймом“.

Ще раз найзагальніша увага: Не знаю, які стріни перешкоди у своїй роботі, і тому нічого не обіцяю. Скажу лише скромно, що я хотів би бодай почати щось робити. Однак зазначу при цьому рішуче, що все, що робитиму, не може перечити польській державності. Тут у великій мірі вислід мого праці будуть залежати також від українського громадянства: чи воно скоже мені допомогти своїм становищем, чи буде займатися виключно нічними і голошенням скрайніх, ворожих нам гасел.

Не знаю, чи належу до людей будуччини, чи романтиків минулого і чи це міряє спавити, якого я бажано собі, є реальне. Але молюся „Молитвою“ Костельського: „Одна в Бога королева молиться за намі — Ченстохова, Позава і Острої брами“.

Натяк на книжки міністра, передовсім „Роль у Європі“ — міністр передовсім уважав, що в першій мірі в його „Географії Польщі“, писаний п'ять літ тому, є висловлення його думки на українську спову.

Куртуазійною згадкою про українського вченого географа, д-ра Степана Рудницького, п. міністр Суйковський закінчив розмову, яка ось передана вірно й об'єктивно, без пропусків та додатків. Незвичайно обережні й загальною енуційні міністра залишили проте у В. кореспондента враження широти та доведи передовсім до висновку: що треба справді допомогти новому міністрові якомога ширше зазнати з справжнім станом українського шкільництва і тою гартувати просолясько-сенаторською політикою скрайніх ендеків, яку з лізною послідовністю проводив у життя найдовший керманіч і неподільний відновитель міністерства освіти, Станіслав Грабський. Колиж п. Суйковський уже знав, що в нас діялось і діється у шкільній та культурно-освітній царині — тоді можна і треба буде попрахати в нього багато конкретніших відповідей.

І. Кедрич.

Сойм про зміну конституції.

Варшава, 16. липня 1926.

Перед вчорашнім засіданням сойму відбулося під головуванням марш. Ратая засідання конвенту сеніорів, на якому усталено порядок засідань. На самому засіданні реферували справу зміни конституції пос. Хайнський. Після його реферату розпочалася дискусія. Забирали слово: пос. Конопницький (ЗЛН) і пос. Независимський (ППС), після чого засідання перервано до год. 4. попол.

На полудневому засіданні промовляв перший посол Кроніг (Нім. Клуб), який заявив, що запропоновані проекти зміни конституції відкривають двері реакції. Однак думка зникати меншості в Польщі не здійсниться. Заявив, що його клуб голосуватиме за необхідними змінами і за уповноваженням президента до розв'язання сойму. З черги промовляв посол Шрайбер (Ж. К.), який висловився проти надмірних змін конституції, проти зміни виборчої ординації і посольської недоторковості. Потім промовляв посол Боні (Н. П. Хл.) і пос. Хруцький.

Останній іменем Українського Клубу заявив, що для нього є зрозумілою річ, чому уряд не хоче допустити до нових виборів. Причина лежить в тому, що по нових виборах увійшли б до сойму ок. 50 нових українців. Від тої можливості за безпечується Польки зміною виборчої ординації, знесенням посольської недоторковості і знесенням засад пропорційності при виборах. Бесідник висказав здивування, що Пилсудський так скоро понехав свої федералістичні концепції. Це доводить, що він боїться України. У дальшій частині своєї промови пос. Хруцький заявив, що Українці голосуватимуть проти змін конституції і проти увалення урядові уповноважень.

Велику сенсацію викликала поява на трибуні пос. Цыковського, який заявив, що промовляє як одиникий представник монархістичної селянської організації. Його витала лівця окликали: „Хай живе король! Як там справа з королем?“ Під час бурі сміху посол-монархіст заявив: „Сміється той, хто сміється останній“. Думка бесідника: треба замість сойму створити Господарську Палату, а уряд, зложений з факонних міністрів, повинен відповісти перед королем. Висловив надію, що майбутній сойм змінить устрій Польщі. Цыковський належав перед тим до „Визволення“.

Дальша дискусія завтра в 10. г. рано.

Біржа.

Гроші.

Тенденція безмірно захитана, настрої середній. В а л ю т и: амер. долар 920—922; канад. долар 910—912, чеська кор. 029—030, франк. франк 027—028, швейц. франк 170—175, англ. фунт шт. 43—4450.

Збіжжя.

Ситуація без змін. Поза біржею скромні обороти в житті нового врожаю, за яке планено 2030 зол. іосе ст. Красна. Тенденція надалі знижкова. На трій м'який.

Поширюючи клич: „Свій до свого“ і здійснюючи „розбудову нашого економічного життя“, ставмо на реальний шлях.

Не хочемо ніяких жертв від нашого Громадянства. Бажаємо тільки, щоб пересвідчилися, що в своїй установі одержать товар якнайліпший і по приступних цінах. Річ зовсім природна, бо

Кр. Мов. „Насполюз“ в Стрию

зі своїми складами у Львові, Стрию, Станіславові, Сяборі, Перемишлі і Зелемні є великим підприємством та побирає товар з першої руки, вироблений під доглядом союзних техніків. 1866 15—15

На новий шлях.

Поширення діяльності У. П. Т. за „сокальським кордоном“.

Від часу получения Галичини з іншими українськими землями в Польщі бачиться конечність взаємного пізнання, тіснішої духової зв'язи всіх синів великої нації, щоб тим чином наблизитися до ідеї соборності. На всяких святочних виступах виднається для піднесення настрою серед слухачів клич: прорвати „сокальський кордон“.

До переведення того клича в дійсність ставилося з усіх галицьких культурних установ чи не найповажніше — Українське Педагогічне Товариство у Львові. Не підносимо цього, як окремої заслуги У. П. Т.; життя просто змушувало його до того.

Ширшому загальному невідомі заходи У. П. Т. для організування комітетів „Рідної Школи“ на Волині, для приєднання членів, для відкриття приватної народної школи в Бересті, в якій У. П. Т. оплачує виключно своїм коштом учителя, для підтримання української приватної гімназії в Кременіці. За вказівками У. П. Т. переведено на північних землях шкільний „плебісцит“, правда, зі сподіванням у Польщі вислідом, але всеж таки з гордістю і самопевністю, що український нарід по цей бік рижської лінії виповнив „свій обов'язок якнайкраще і що кинене зерно не пропало.

Щоб цим заходам надати більш постійного, тривалого характеру, щоб за сокальським кордоном землям надати в справах рідного виховання певний організований напрям, старалося У. П. Т. вже двома наворотами (в 1923 і 1924 рр., про зміну назви на таку, під якою воно популярне, щобто на назву „Рідна Школа“, і на право поширити свою діяльність на решту українських земель під Польщею. Придержуючись одначе своєї нівелюючої політики, польська влада постійно відповідала, що в зміні назви на „Рідна Школа“ і в поширенні діяльності поза Галичиною вона добуває „політичні тенденції“, так, якби в боротьбі н. пр. проти підвищення різницьких цін не можна доглядати політичних познаних. Інтерпелляції і рекурси в цій справі не дали дотепер ніякого успіху. За вживання популярної назви „Рідна Школа“ грозилась львівська дирекція поліції закриттям Товариства.

Розуміється, що зі зв'язаними руками не могло У. П. Т. розвести ширшої діяльності. Не засипляючи справи й добачуючи конечність співпраці з громадянами північно-українських земель Польщі, що нас одиноко може зіпнути з розсипчасті маси в тверду скелю, У. П. Т. поновило ще раз на Надзвичайному Загальному Зізді дня 5. квітня 1926 р., скликаною спеціально для тої справи, свою постанову: змінити назву У. П. Т. на „Рідна Шко-

ла“ і поширити права діяльності в Польщі поза межі Галичини. Було порішено вести рішучу боротьбу аж до успішного вислуду. Цим разом цілоденні наради Загального Зізду над зміною статуту не пішли на марне. Львівське воєводство повідомило Головну Управу через львівську дирекцію поліції, що приймало до відома зміну статуту.

Перший етап завершений. Товариство досягнуло нарешті офіційної назви, якою його іменують на цілому світі, де живуть Українці, яка йому відповідно до його теперішньої діяльності більш підхожа, яка є суто українська, бо слово „рідний“ ледви котра мова й переведе по своїйому.

Для „Рідної Школи“ відкривається нараз новий шлях: не готових і легких моральних здобутків, не матеріальних користей, а великого вкладу енергії і праці. Треба організувати свіжі, нові сили, які хотіли би й уміли би понести велику ідею на північні лани, ліси й болота, на холмські окраїни. Це безперечно велика й затьняна праця, яка мусить у першу чергу проломити мур упереджень, особнячків змагання до окремішності. Вона без сумніву вимагатиме великого грошевого вкладу, який — як добре львівський моральний капітал — оплатиться сторицею. Ми назвали б безглуздом підприємця, який, бачучи певний зиск, боявся би вложити в нього частину капіталу.

Перед галицьким українським громадянством стоїть нова проба сил, проба розуміння національної спільності і проба узгодження слів з чином. Рівночасно зі збільшенням агенд треба збільшити приходи „Рідної Школи“ на покриття видатків. А збільшити їх можна трояким способом: вступаючи громадно в члени, підвищуючи щомісячні датки, які в багатьох інтелігентів уже носять занадто „відчуженого“, і притягаючи шораз більше нових прихильників.

Обов'язково мусить на це нове становище Товариства звернути окремо свою увагу українська Америка. Сьогорічний добрий урожай у краю не поправить бюджету „Рідної Школи“. Бо при добром урожаю подешевіє збіжжя, а без вивозу за кордон і маса нашого народу, селянство, на якого зорганізування ще треба років праці, не дасть на разі того, чого від нього можна вимагати, тим більше, що воно терпить хронічно на недостатку готівки.

І для Українців на північно-західних землях відкривається нове поле праці. Треба створити на тих землях трішки основи організації, очевидно зразу шкільної, бо вона під цей час підставова. А за шкільною організацією прийде й інша. Можна бути певним, що це не буде легка праця, що не обійдеться без адміністративних перепон. Алеж це не сміє заставити нас до бездіяльності. На те й лихо, щоби з ним боротися. На всіх-же просторах української землі під Польщею нехай закипить робота: творення нових життєдатних Кругів „Рідної Школи“ там, де їх нема, бо вони відповідно до місцевих умов і засобів здійснюють мету Товариства. Можна надіятися, що в найкоротшім часі потворяться по більшій частині північно-українських зе-

мель центри шкільної організації, які будуть розповсюджувати ідею „Рідної Школи“ аж у найдавніші закутні. Не місце тут розводитися у подробицях про будучу працю. Її подихне час, життєві вимоги і меткість одиниць.

Шкільні ферії — час відпочинку для шкільної молоді; старше-ж громадянство мусить пригадувати, чи не слід би поробити приготування до відкриття дитячих садів, заходів, шкіл, бурс, курсів і т. п.

З оновленням старого Товариства оновиться і його рух, а загал нехай причиниться від себе чимось до зросту і скріплення „Рідної Школи“. Виповнім хочби тільки найменший обов'язок: підтримаймо „Рідну Школу“ матеріально. Дамо їй відповідні засоби — наберемо морального права ставити до неї і свої вимоги.

Л. Ясінчук.

Самоврядування.

Львів, 15. липня 1926.

IV.

Чим ширший обсяг ділення найнижчих класів самоврядування, тим більший він і у вищих органів. Та ми бачили, що обсяг ділення громадських рад зведений у польських законопроектах майже до нуля. До того виконавчі органи тих рад мають бути адміністративними урядниками, залежними всеціло від старостів. Щож отже говорити в такому випадку про обсяг ділення повітових рад і їх виконавчих органів, повітових виділів? Всі майже функції, зв'язані з громадськими радами, що в нас належали до повітових виділів, перейшли тепер до старостів. Правда, повітові ради мають ширше поле ділення, бо господарку цілого повіту. Та все те, що ми говорили про компетенцію надвірної влади, тобто адміністрації відносно постанов і бюджету громадських рад відноситься теж до повітових рад. Отже повторяться не думаємо.

Тут зазначимо тільки, що на чолі виборного виконавчого органу повітової ради, т. зв. повітового виділу будуть стояти старости, що входять туди з уряду. Слід зазначити також, що члени повітових виділів не могли би бути рівночасно членами повітових рад. Тут бачимо вже на ділі злиття самоврядування з адміністрацією. Фактично не буде це самоврядування!

Колиж піднесемо ще на один шабел виле, то там це злиття самоврядування з адміністрацією виступить ще маркантіше. Воевідська рада, зложена в половині з урядників і в половині з делегатів повітових виділів, малаб при воеводі тільки дорадчий голос. Воевідський виділ, вибраний такою радою, складався теж у половині з урядників, а в половині з вибраних членів.

З того ясно, що для нас таке самоврядування не є ніяким самоврядуванням. Польське т. зв. „поступове“ законодавство, як бачимо, перекреслює все те, що ми маємо у Сх. Галичині, чи краще, що нам тут прислужує тепер на основі старого обов'язуючого в нас законодавства. Тепер легко зрозумімо, чому Польща не хотіла перевести тут виборів до самоврядування на основі старих обов'язуючих законів і чому чекала аж нового законодавства.

Проти такого законодавства ми мусимо якнайгостріше виступати і якнайзавзятіше його поборювати. На щільній той хоробливий танець св. Віта, що проходить тепер на тлі анемічного і спаралізованого морально союму у його адміністративній комісії, мусить звернути на:

На теперішній сезон

по знижених цінах по знижених цінах
вибагливе білля мужеське, купелеві мужеські і жіночі трикоти,
подорожні валізи, фіброві оригінально-шведські, гумові і імпре-
гновані плащі поручають 1799 20-20

ГУРСЬКІ І ВІТЕК

Львів,
пл. Марійська 5.

лежну увагу наша парламентарна репрезентація. Її завданням є не допустити до прийняття теперішніх польських законопроектів про самоврядування. Вона мусить поборювати всіми можливими засобами ті законопроекти в цілому, а зокрема старатися не допустити під ніякою умовою до того, щоби самоврядування стало знаряддям держави проти інтересів власних громадян. Затвердження чи незатвердження вибраних громадськими радами виїтів і членів управи суперечить самим підставам самоврядування. Контроль навіть доцільності ухвал громадських рад, припинювання у виконуваних громадських ухвал, контроль бюджету в прибутках і видатках, подвійні і по суті суперечні обов'язки виїтів — усе це ті точки законопроектів, з якими треба звести завзяту боротьбу.

Ми у Сх. Галичині вповні задовольняємось старим австрійським законодавством про самоврядування, яке по нинішній день має на наших землях обов'язуючу силу. Та ми вимагаємо й деяких корективів до нього. Перш за все вважаємо конетним усунення зі складу громадських рад усіх т. зв. вірильних радників. На основі польського вже закону злучено двірські обшари з громадами, та ніколи ми не можемо погодитися з тенденцією, щоби завдяки цьому двірські обшари користувалися спільним майном громади, до якого ті обшари не мали ніякого права перед прилученням. Це було би величезним покривдженням населення і великим порушенням набутих громадою і виключно їй прислужуючих прав. Те саме відноситься і до колоністів, які поселилися на землях двірських обшарів і з яких Польща намагається творити у відомих цілях окремі громади.

Та коли ми погоджуємось на основне законодавство про самоврядування, що нас обов'язує тепер із наведеними корективами, то ніяк не можемо тепер погодитися на австрійську виборчу ординацію до самоуправних установ дивоглядну виборчу геометрію, з якимись штудерними проектами, навіть неозначеними докладно в законах, виборчих округів по громадах. Ці виборчі округи та цілу виборчу, з ними зв'язану, геометрію малиб творити по власній волі адміністративні чинники. Проти цього ми мусимо якнайгостріше застерегтися.

Для нас потрібне загальне, рівне, безпосереднє і тасмне право голосування до всіх самоуправних установ без ніяких виборчих округів і курій, без дивоглядної, неприродної

Отже ми мусимо боротися за те самоврядування, якого нас уже позбавили, а яке хочуть зовсім погребати і на будуче. Те самоврядування вимагає тільки нової, вгорі поданої, виборчої ординації, за яку ми теж мусимо звести завзяту боротьбу. На ніякі сурогати самоврядування, на ніяке злиття його з дер-

жавною адміністрацією, на ніяку цензуру самих інтенцій самоврядування український народ ніколи не дасть своєї апробати

В. М.

З преси.

Становище партії „Народної Волі“ в національній справі.

Довго-довго тягнувся процес внутрішньої еволюції в рядах наших народовольців, поки вони рішилися прийняти українську національну платформу. Довго назрівав у них процес ревізії їх становища в національному питанні, поки вони станули ясно і твердо на український ґрунт. Вимоги самого життя й нового часу перемогли невідкично і ми є свідками цікавого явища, як то молодий, меткий, революційний елемент, що одинокий виявляв до недавня активність в москвофільському таборі — переходить не одним, а корпоративно, як зорганізована група, в український національний табор. Це безперечно успіх українства, доказ його живучості і великої його розгону сили, що з дня на день здобуває нових прихильників і визнає, що стихійно захоплює найширші маси нашого народу, навіть в найдавніших закутках.

Становище народовольців у національному питанні „по лінії українського національного руху“ вирішив їх недавній перший зїзд. На тому зїзді дозволено ще окремим яленам партії признаватися до „русскости“. Тепер партія йде далі, приймаючи вже без застережень та обов'язково для всіх членів українську національну платформу, значить — партія „Народної Волі“ вважає себе українською партією українського народу.

Це становище партії засоване в статті п. з. „Наше становище в національній справі“ („Воля Народа“, ч. 295, з 18. ц. м.). Зазначивши своє принципове відношення до національного питання, як такого, „В. Н.“ пише далі:

„До національного питання, до кожного національного руху треба нам, соціалістам, підходити конкретно, кожний раз провіряючи, які вартості посідає даний національний рух, коли узгоджувати його інтереси з інтересами соціалістичного руху та з інтересами класової боротьби.

Соціаліст мусить числитися навіть з тим, що, маючи до діла з одним і тим самим національним рухом, але в різних політичних умовах, він буде, зависимо від часу й обставин, займати до нього цілком різне і відмінне становище — раз в користь сего національного питання, другий раз, звертаючись проти нього. (Приміром: можна було підтримувати Петлюру, як представника українського, дрібно буржуазного національного руху в боротьбі проти реакції Скоропадського, але після упадку Скоропадського треба було поборювати того самого Петлюру).

Тільки такий національний рух заслуговує на підтримку, котрий має в собі вартості руху політичного для наших визвольних, соціалістичних цілей. Нема потреби доказувати, що національний український рух в нинішніх політичних умовах такі вартості посідає. Він є тим рухом, виразне означення котрого „члалася на жалю... конфіскації“

Але з давни давна залишився у нас в Галичині ще „руський“, „москвофільський“ рух, який має в минулому свої особливі історичні причини. Не будемо говорити про ті причини з минулого. Нам вистає об'ясувати до ствердження, що рух сей не має, не має і об'єктивно не може мати в собі тих конетних політичних вартостей, потрібних, щоби стати союзним для нас рухом. Не має їх тому, що він є мертвою формою і доктриною, похищеною внутрішнього змісту, що він є орієнтацією на щось, що тому, що він є орієнтацією на щось, що давно і безповоротно минуло, тому, що з життям і живою політичною дійсністю він не має ніяких зв'язків, нажнець, тому, що базою, підставою життя та існування сего руху в Галичині є відома польська політика, обчислена на ослаблення одностайного національного руху кожного невольського народу — в наших умовах українського народу.

Спекуляції з Народнім Домом і Старопогією є наглядним того доказом. Навіть коли сторонники чи провідники цього руху позістають у ширій опозиції до польського уряду, навіть ця обставина не міняє об'єктивної дійсності: бо вони все одно, навіть невідомо, є виразниками руху помітного цілям згаданого польської політики. Український національний рух і москвофільство є два взаємно ворожі напрямки, взаємно себе заперечуючі. Стояти по стороні обох є неможливо. Були часи, коли на сторінках „Воли Народа“ ми старалися боронити позиції „москвофільства“. Були часи, коли ми намагалися довести до консолідації обох цих напрямків. Позитивних, корисних результатів ми в тім напрямі не досягнули. Наші спроби були помилкою, чого доказом обставина, що властивий руский рух в Галичині, властиве „москвофільство“ висказується нині в формах крайно реакційних, а у відношенні до селянських і робітничих інтересів у формах крайно чужих і ворожих“.

Після цього уступу народовольці застерігаються, що, стаючи на сторону українського національного руху, вони не стають українськими націоналістами. Це застереження людей, що називають себе соціалістами-інтернаціоналістами, зрозуміле. А далі в тій-же статті пишуться:

„Наше становище стремить до того, щоби істнуючий у нас, на наших землях, національний рух був злучений в одно русло, був сконсолідований та одностайний. Коли ми, соціалісти, хочемо, щоби національний рух був нашим союзником, ми не можемо рівночасно бути заінтересовані, щоби рух той був роздроблений. Галицький „руський рух“, „москвофільство“, не має в собі ніяких консолідуєчих сил. Протинно, він ослаблює силу домінуючого українського руху. Чи кому подобається — чи ні, є історично певним і довершеним фактом, що українська нація як нова, особна нація зродилася, повстала і в своїм розвитку поступає все більше вперед. Як приналежні до сї нації, ми в першу чергу є обов'язані мати свідомість сего довершеного факту. Не признавати сего факту — значить заперечувати життя і його природний розвиток.

Виступати проти життя, проти чогось, що родиться і розвивається — се явище неприродне, нездорове і шкідливе. До ролі такого явища зводиться нині „москвофільство“, головний сенс котрого, кінеш клінш, полягає в заперечуванні існування української нації.

Любити велико-руську культуру, бути її прихильником — для сего не треба менавидіти і заперечувати живу, українську дійсність, як се розуміє пересічний галицький „москвофіл“. Галицьке москвофільство опинилося в сліпій і безвихідній кулі. Оно стремить до „русской єдності“ при помочі форм, способів і методів, які є запереченням тої єдності (правовис, мова, непризнаване пореволюційної дійсності). Твердий знак, правовис і мова сторонників руського руху, їх головні святощі, всі ті пусті і мертві форми, чужі і незрозумілі для правуючих мас, є чимсь, чого був. Росія нині не знає і не признає. Про якуж Росію она думають? Такої Росії, з якою они хотять єдинатися — нема! Так само як десятиліт літ они боролися і борються за твердий знак, за „йор“ і етинологію, так само нині они готові боротися за те, щоби не признавати слова українського, Українського. На за зміст, а за слово они будуть боротися, бо змісту у них уже ніякого не лишилося“.

Даліше народовольці зазначають, що коли українські „націоналістичні“ партії звертали проти них критику з того приводу, що більшість їх вийшла з москвофільського табору, то ця критика була нещира. Не думаємо розводити над цим полеміки, ствердити тільки, що неясну донедавна програму народовольців у національній справі критикувало не тільки українська національна, але й ліво-соціалістична преса. Про ширість чи нещирість критики не приходиться отже тут говорити. Так само незвірна замітка „В. Н.“, що „українські націоналісти радше хотіли би бачити нас москвофілами“

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

54-70

(нидип 05 = **УНИВЕРСИТЕТ**
Академія Олександрівна внаш 1)

щоби мати для себе монополію на український національний рух. Таких націоналістів, що не ставились би прихильно до еволюції народо-вольців у національній справі, нема і не може бути. Та що інше національна справа, а що інше народо-вольська соціальна програма і політична тактика.

Реферована нами стаття „В. Н.“ кінчається так:

„Не одинцем, не кожний з нас з особня, з колективно, організованим гуртом та організованою, прилюдною думкою ми перевели ревізію нашого становища в національній справі. Мале се для нас і вирішеної нами справи тим більшу вагу. Не терстаючи бути соціалістами-інтернаціоналістами, ми рівночасно признаємо себе Українцями та будемо виступати проти всіх пересудів, ворожих українському національному рухові“.

По широкому світі.

Над стабілізацією валюти в Європі радять представники американських, англійських і французьких банків на Рів'єрі. Можливо, що виїзд туди американського міністра скарбу Мельона є в зв'язку з цими нарадами, всупереч заявам, що Мельон їде приватно на відпочинок.

Франко-радянські взаємини переходять знову еволюцію. Прихильник порозуміння з С. Р. С. Р. французький амбасадор Гербет покидає Москву.

Радянська місія в Берліні буде зреорганізована. Такий є висновок наради Московського центрального виконавчого комітету, який має докази, що урядові цієї місії займає хабарництво на широку скалю.

У румунському парламенті прийшло до рідко непарламентарної сцени: полковник префект вибив на коридорі по лицю одного з послів за критику його поведінки під час виборів.

Перський уряд, повісивши в Азербайджані 36 повстанців, заявляє, що повстання зліквідоване.

Організаційний рух.

3 організаційного руху У. Н. Д. О. в Чернівцях.

Організаційна праця У. Н. Д. О. розвивається доволі гарно. По селах скликаються обласні довірочні партійні збори, на які сходяться громадяне із сусідніх сіл.

По великим організаційно-маніфестаційним прилюдним вічу дня 18. квітня 1926 р. відбувся відак в самім Чернівцях 11. червня 1926 р. велика довірочна партійна нарада в присутності коло 400 запрошених учасників. Політично-організаційний реферат виголосив д-р Вол. Загайкевич. Не обійшлося без інциденту зі сторони комуністичних елементів та різного шумовання, якому, на жаль, подали руки деякі люди з нашої партії, які в громадянському житті бажають відіграти деяку роль.

Дня 6. червня відбулися партійні довірочні збори в Бушківцях в присутності коло 150 запрошених з Бушківчик і сусідніх сіл. Реферували д-р Волод. Загайкевич і О. Сенечко. Високо вибрано місцевою управу.

Відак відбувся в днях 13. червня, 4. липня, 11. і 12. липня подібні довірочні збори в Малковцях, в Болестаричах, в Гнатковцях, в Дрогобелі та в Стівенцях. На всіх тих зборах реферували д-р Вол. Загайкевич і О. Сенечко. Зацікавлення політичними справами на селі велике. Видно, що ми хоч поконати, та не зломані. Побажати лише, щоб академічна молодь взялася ширше до праці. Поле до роботи валяче.

Повітовий народний зїзд в Збаражжі.

Дня 13. п. м. відбувся в Збаражжі Повітовий Народний Зїзд У. Н. Д. О. Сала „Українського Дому“ гостила відпоручників 15 громад судового округу Збаражжя. Зїзд відкрив д-р Андрій Гаврилюк промовою, в котрій зобразив політичне положення повіту і розвиток повіту від останнього Повітового Народного Зїзду, що відбувся 1923 р. Відак по виборі президії в особах Івана Ткача, господаря з Красноселів як голови і Мих. Топоровича з Чернівців як секретаря виголосив делегат У. Н. Д. О. з Львова п. Олександра Черкавський реферат про

Від 12. липня велика сезонна продаж ВЗУТТЯ

Дель-Жа

Ціни з приводу цієї продажі знижені.

значіння політичної організації і про програму Українського Національно-Демократичного Об'єднання. По рефераті вивалялася жива дискусія, в котрій м. нн. заборили голос: Мих. Лисогір (Розношинці), д-р Вересюк, Іван Ткач, Мих. Топорович, Іван Цебринський (Лубянки Нижні) і Данило Гаврилюк (Лубянки Нижні). В дискусії бесідники домагалися спопуляризувати програму УНДО і масового поширення її по селах. Зїзд покінчився вибором Повітового Народного Комітету, до котрого увійшли: д-р Андрій Гаврилюк (голова), о. Микола Іванчук — Іванчук, Теофан Яремчук — Базарний, о. Василь Зварич — Ст. Збараж, о. Василь Стадник — Чернівці, Іван Цебринський — Лубянки Нижні, Юрко Ткач — Залужа, Григорій Пастушенко — Калустинці, Іван Ванкевич — Андрій Данилюк зі Збаражжя, Мих. Лисогір-Розношинці і Іван Ткачук — Красноселі. Вибраний Комітет відбуде зараз по Зїзді устатковане засідання і намітив працю на найближчу будучність. — Учасник.

3 вічевого руху.

Віче в Хиріві.

В середу дня 7. липня ц. р. відбулося в Хиріві в год. 1. в полудне віче під голим небом на церковному майдані. Зібралось коло 1000 громадян з Хирова. Посади Хирівської, Славинці, Поляни, Ляшок Мурованих, Фельштина, Сушині, Березова і Старої Соли. Віче відкрив короткою промовою студ. прав п. Франц Липецький. Предсідником віча вибрано о. декана Василя Олександровича зі Старої Соли, його заступником Михайла Едліського, міщанина з Хирова, секретарем банкового урядника Петра Чукварського. Двогодичну промову про незалежне політичне положення українського народу і про програму й організацію Українського Національно-Демократичного Об'єднання виголосив ген. секретар п. Володимир Целевич.

У дискусії забирали голос численні бесідники. І так: Іван Вахович говорив про значіння просвітної роботи і про потребу будови Народного Дому в Хиріві, о. декан Олександр — про взаємовідносини між духовенством і селянством, Клима Лещега — про способи поширення преси, Степан Духняк з Гарнаки і Михайло Козик з Індіяни — про зловживання при примусовій аскурації, Михайло Едліський про регуляцію річки Стрипівки. Була також на вічу ліва опозиція. Так п. Сенета Олександр зі Старого Самбора, по своїм запевненням „безпартійний“, закликав Об'єднання, що воно не бореться за звільнення політичних в'язнів і що воно жадало заложення українського університету у Варшаві.

П. В. Целевич і Франц Липецький дали належну відправу п. Сенеті, а крім цього п. В. Целевич давав вяснення у всіх порушених бесідниками справах.

Віче закінчило ухваленням резолюцій у справі політичного положення, громадської самоуправи і звільнення політичних в'язнів короткою промовою о. декана Олександра.

Слід замітити, що на загаль Хирів і околиця є у високій мірі загроженої погоні, і що на майбутнє треба звернути і в пресі і в політичній роботі більшу увагу на цю забуту закутку. — Учасник.

Остерога емігрантам.

В справі виїзду на Кубу.

Одинока українська організація на острові Кубі „Комітет допомоги українським емігрантам“ остерігає своїх братів в ріднім краю не їхати на Кубу, не маючи тут кривих, а тим більше без грошей. Всякий приїжджаючий емігрант попадає з парохом в трескору, звідки його можуть вибрати криві за 25 доларів, інакше його відсилають туди, звідки він приїхав. А на Кубу нікому не радимо їхати, бо тут біда кругом в повному значінні цього слова. Звідси куди-небудь виїхати, як дехто мабуть думає, цілком неможливо. Це добровільна тюрма. Скорше можна виїхати з краю.

Завдяки канадійським Українцям 200 Українців виїхало з Куби до Канади 1. квітня і на жнива обіцяють вивести 200 чоловік. Як це

здійсниться, то всі Українці, які будуть мати гроші, вийдуть.

Нашому народові тут нема чого робити. Безробіття страшенне, праця оплачується низько, найбільша платня два долари за 8 годин при мулярці під пекучим промінням сонцем. Таї таку працю трудно дістати, бо пропозиції праці переважують попит.

В цій році багато емігрантів вертається додому за позичені гроші, аби спасти своє життя.

Проситься інші часописи о передрук цієї перестороги.

НОВИНКИ.

— Зміна назви У. П. Т. На днях одержало УПТ. повідомлення з львівської дирекції поліції, що львівське воєвідство прийняло до відома зміну статута того Товариства, ухвалену Надзвичайним Загальним Зїздом УПТ. дня 5. квітня 1926 р. На підставі тої прийнятої зміни Товариство називається офіційно: „Рідна Школа УПТ.“, або в скороченні „Рідна Школа“. Не подаючи в статуті території своєї діяльності, має Рідна Школа право на підставі § 3. австр. зак. про товариства й на підставі § 7. розпорядку ради міністрів з 14. березня 1921, за дозволом дотичного воєвідства поширити свою діяльність і на території того воєвідства, отже на цілу область Польщі. Відповідно до того муситимуть усі засновані вже Кружки УПТ. переіменити і свій статут, який обіймає крім наведених змін ще й деякі річезі і формальні зміни. Найважливіші з них це § 11., який постановляє тільки два роди членів: а) звичайних, б) добродіїв (які складають одноразово жертву що-найменше 50 ам. дол.) Інші параграфи нормують справу прийняття членів, обсяг діяльності Кружків, справу майна Кружків, склад Старшин Кружків і Головної Управи. Подрібні інструкції в тій справі вийдуть на днях до всіх Кружків УПТ. Відтепер повинно Ш. Громадянство уживати в зносинах з Товариством нової назви „Рідна Школа“. В грошових посылках (при пошоті чеків) прохавмо ще послугуватися дотеперішніми складанками, виставленими на „Українське Педагогічне Товариство“. — Головна Управа „Рідної Школи“. (В цій справі див. статтю „На новий шлях“ в цьому числі. — Ред.)

— Жерця сонця. В останніх роках ввійшла сильно в моду шкіра, спалена сонцем. Мода ця має, здається, свій почин в екстрагантних симпатіях змодерених Європейців (радше: премодерених дам) до Муринів, заніж наслідувати великих панів, що вертаються осмалені з вакацій в над моря, а лише в невеличкій частині, на жаль, у зрозумінні, що сонце є найкращим джерелом здоров'я. З огляду на те, що дуже багато осіб печеться на сонці більше для моди, як для здоров'я, слід звернути увагу тим, які пробують цього спорту перший раз, щоби після кільканадцяти хвилин сонячної купілі обмалілась водою, після купілі висушитись, а не лягати в пісок у мокрім костюмі, і, відходячи додому, витерти рушником. На пляжі слід накривати голову, а навіть класти на неї холодний компрес. Коли-ж

шкіра сильно почервоніла або вкривається міхурами, смарувати її товщим (вазеліною). Гарячка після надмірного сидіння в сонці повинна минути поволі сама, так само, як мода робити зі себе цитковану гієну.

— Порядки на залізницях. Як вони виглядають у практиці, покажемо це на одному факті, який безпосередньо повторюється, особливо в сезоні літніх ферій. Є в скільських горах біля Львівської лінії Зелем'янка. Біля Зелем'янки в залізничній перестанок. На перестанку значний рух, бо постійно хтось з літників приїжджає до Зелем'янки, або виїжджає звідти. А треба знати, що Зелем'янка — літнє велике, бо містить у собі стоїтькадесять літників. Для тих, що їдуть до Зелем'янки на довгий побит з багажем, все ще проходить сак так. Але для тих, що виїжджають із багажем, зі Зелем'янки, надавання багажу є правдивим горем. Боже представте собі: на перестанку ви купите білет і для того є окремі урядники, але на ньому ви ніяк не зможете зваяжати призначеного до їзди разом з вами багажу, а тим самим не можете дістати на нього ніякої посылки. Все ваше добро кидаєте ви „на пропадо“ до вантажного чи поштового воза, а коли забудете про те повідомити кондуктора, то знайте, що багаж попаде до ваших рук не скоро, або може й зовсім не попасти. Коли ви вже вкинули річі до поштового вагону і самі десь примістилися в пасажирському вагоні, тоді можете відійти, але тільки на час нашої їзди до Львова. Приїхавши на двірці у Львів, для вас починається правдиве пекло. Хочете відібрати багаж, але не можете, бо не маєте ніякої посылки. Якщо ви не повідомили про те кондуктора, то вам заявлять, що багажу не дістанете. Мусите шукати свідків (шастя, як з вами вертає хтось рівночасно зі Зелем'янкою), бо не помагає і особиста легітимізація. Колиж ви вже дістаєте згоду на видачу річей, тоді мусите їх оплачувати. Ідете до каси і там мусите переїхати, поки відпралять усі поїзди, що виїждять зі Львова між 9 вечером а 1. ночі. Щойно потім звернуть „ласкаво“ на вас увагу і зовуть прийняти оплату за ваш багаж! Якщо ви приїжджаєте до Львова в 10. год. веч., то мусите стратити на поагоду всіх тих формальностей не з вашої вини, а з недбалості залізничних чинників цілих три години і це діється серед ночі! Ось вам картинка порядків і обслуги для подорожних і густо-чисто ще й до того хорих (поминаючи вже факт втомленості від дороги) людей. Невже неможливо постаратися за вагу на перестанку Зелем'янка? Невже люди мусять переживати цілу низку прикростей у Львові на двірці з неспасої вини? Пятаємо!

— Неприємна помилка трапилася учора в дирекції міських театрів у Львові. Ішла вистава в роковини смерті Фредри. На святкових афішах здивовані прохожі могли вичитати, що є це вистава в стоїтькадесять літніх роковин смерті славного польського комедіанця. Не є виключене, що більшість, так само як театральний хоректор, не замітила по-

милки. Час минає так швидко! Серце публіциста, яке роздиралося шодня на вид стільки помилки у його газетних статтях, зраділо на мить: „Ну, коли вже в такі друкарські чортки!“

— **Марева листопадових днів.** Після 8 літ арештували робітника Павла Пелеха, який в 1918 р. як пекар, у дні, коли Львів лишився без влади, вбив та ограбив крадіа Насра і дозорця дому Капрала. Арештований уже раз Пелех, якого пізнала дочка Насра, втік з в'язниці на пр-вці, навіть оже-нився. Арештований тепер наново в Ярчові Старім, признався до злочину і одночасно виперся.

— **Темна хроніка.** Невтомні в ідеях сучасні ошукачі наїшли ще один модерний спосіб добувати гроші. Пишуть анонімні листи до львівських гінекологів і погрожують їм доносом до прокуратури, натакуючи на недозволену лікарську поміч, яку ці лікарі дали буцімто їх жінкам, сестрам, кривачкам. Ошукачі рахують на те, що може дехто з лікарів, почувачись до вики, переликаний складе визначений в анонімі викуп. — На гладкій дорозі між Львовом і Бібр-голем (правда в 11 год. вечір) якийсь бандит напав на віз купця Тірке, по чертався додому з крамом. Коли купець почав боронитись, бандит стріляв, зранив купця в ногу і шез. — На львівській залізничі злодії розбили товарний вагон, але заки стражники та поліцаї встигли їх зловити, втікли.

— **Принагідні знайомості.** Не-обережні принагідні знайомості в літ під годин небом можуть втягнути в халепу навіть поважних громадян. Ствердив це на власній шкірї член пожежної сторожі на смертатурі Галдин, який вибрав собі 28-літню товаришку в прогулячї на Левандівку. Коли лишева під-лягла на його очі сонною втомою, його приятелька рішила, що в та-ку спеку він не потребує плаща і забрала його зі собою нинішом у повороті до міста. Ця подія, не дуже рідка в нинішніх часах, скри-ває в собі чимало „морального сенсу“, з якого повинні скориста-ти всі легкодушно настроєні.

— **Двійка з обичаїв.** Під таким заголовком приносить „Нав Фрає Прессе“ з дня 15-го ч. м. довгу вступну статтю з нагоди самовби-вчого замаху 10-літньої віденської дівчинки, яка кинулась у Дунай, тому, що принесла додому свідо-цтво з двійкою з обичаїв. Така одна подія стає приводом до живої дискусії всієї австрійської преси, яка добачує у трагічній факті ха-рактеристичний симптом післяво-єнної шкільної атмосфери. Скільки таких подій записує, а навіть про-мовчує наша буденна хроніка! Ніхто не вважає їх незначущими і поважніше над ними не надумуєть-ся. Яка атмосфера — такі події!

— **3 кіна.** У кіні „Лев“ це нова фільма на любовну тему п. з. „Ві-денські почі“ у головній ролі з Генні Портен і Карлом Фоттом. Крім цього комедія на 2 дії і в-ступні водевілісти Ервєстівної.

— **Купуймо і вживаймо пасту** до обуви лише „Езегант“ О. Ле-вицька і Сна, Львів, Кордєцького 51. 4-3

Всячина.

Рідка перла і рідка історія. Ось свіжа історія про одного ошукача, який заслугує на кращу назву, тому, що має небуденні ідеї. До першорядного ювеліра з Парижі приходить аристократично одя-нений Американець і хоче купити перлу. Перлу до крадіацькі і то найкращу, яка є. Ціна байдужа. Може діяти і до 20,000 доларів (деякі часописи, захоплєні історією, написали навіть: 100,000!). Купець показує йому гарні, гарніші і... вагається. Кому жінки вірні? На шість, в крадіацькі обік чуває детектив і глядіть на руки чужинця. Ювелір знажується добути гор-дість своєї колекції: перлу уникат, що коштує 30,000 доларів. Американець зго-джується. Витягає з кишені чек і впов-нює його на цю суму. Купець розчарова-ний. Він сподівався готівки. Американець

розуміє його: „Ви не маєте до мене до-віря; я не розумію. Але я маю довіря до вас. Задержіть чек, відберіть завтра в бан-ку гроші, а я зайду і відберу перлу“. І пішов. Ювелір іде з тремтливим серцем до банку. Його можуть висміяти. Що за несподіванка: гроші виплачують без труд-нощів. Він засоромлений, прохає вибачен-ня перед Американцем, що заходить зго-дом відібрати перлу. Минає кілька міся-ців. Американець знову відвідує крадіаць-кого ювеліра. „Ви зробили з мене нещасливо-го“ — жалюється перед купцем. „Шо? може перла негарна? згубили її?“ „Але-ж ні! Перла загарна. Моя жінка, не дає мені жити, хоче мати таку саму до брош-ки. Найдіть мені другу, але зовсім по-добну. Може бути й дорожча. Шукайте. Я буду у Парижі 6 тижнів, маєте час шу-кати. Я готово заплатити 10,000 доларів — ну, 20,000! — більше за таку саму перлу“. Дає свою адресу: „Мортон, готель такий-то“. Ювелір шукає перли. Розсилає по Па-рижі своїх агентів. І має шість. Находить другу перлу, незвичайно подібну до пер-шої, мов крапля роси. Платить за неї 10,000 дол. більше, як за перлу. А вже других 10,000 дол. і так заробить. Щасли-вий посилає до готелю по свого клієнта. Ні сліду: такого не знають. Він мовить там 2 дні кілька місяців тому. Ювелір жене в банк, Мільярдера Мортон не зна-ють. Кілька місяців тому поклав там ли-ше на кілька днів 10,000 дол. якийсь панок цього-ж прізвиська і ці гроші виплатив банк якомусь ювелірові. Ювелірові потемніло в очах, але проявилось у голові: він від-купив власну перлу за 10,000 доларів від Американця, який кілька місяців лізніше йому підсунув її через якогось агента! Замість чистого янису 10,000 доларів, яких сподівався заробити ювелір, заробив його клієнт. Тепер кириє ще інше питання: на випадок, як ювелір зловить свого кліє-нта (річ мало імовірна!), чи Американець не може боронитись, що попросту від-продав чесно куплену перлу, а не зголо-сился по неї до ювеліра тому, що його химерна жінка роздумалась?

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

СОБРАНІЕ СОЧИНЕНІЙ И. Г. НАУМО-ВИЧА. Том 1. Книга 1. Первое полное издание. Издае „О-во им. М. Качковскаго“. Львів 1926, стор 152, 89.
Наші „руські“ спомоглись в 100-літній уродили Наумовича видати перший том його творів, на що й збирають „подат-лавіну“. На зміст книжки складаються всту-пні статейки, писані по російськи (автори: А. Генсьорський і В. Ваврик), автобіографія Наумовича і три його оповідання: „Онуфрій Грушківський — чарівник“, „Насту-ня“ і „Гроші із неба від небіжки мамі“. Наумович — без сумніву талановитий по-пуляризатор, заслужений просвітний діяч і народний письменник. Ці його прикмети пробиваються і з вичислених вище творів і ще більше з його цікавої автобіографії. Але чому видано цю книжку в московсь-кій шаті, чому замішено перестарілий ети-мологічний праволіс в симпатичних опо-віданнях Наумовича, що так разить очі нинішнього читача? Ми переконали, що як-би не ці незрозумілі сьогодні аномалії, то повне видання творів Наумовича найшлоб у нас не мало вдалених читачів, бо і нині можна найти в них багато поважачого, ко-рисного, ідейного. А так поза вузьким суртком „однорічів“ ніхто їх до рук не візьме. А шкода!

НОТИ.

Я. Ярославенко: „ОН ІДУТЬ, ІДУТЬ ГУМАНИ“. На міш. хор до слів Франка. Вид. „Торбана“ ч. 103.
Я. Ярославенко: „СОН“. На міш. хор до слів Маковел. Вид. „Торбана“ ч. 155.

ЖУРНАЛИ:

НОВА БЕСІДА. Ілюстрований двотиж-невник літератури, науки і суспільного жит-тя. Варшава. Рік III. ч. 13. Зміст: Мото: „Жупелі“ Я. Сєзими. — А. Карашевіч: Зліва. — Василь Карашевіч: Шляхом землі. — Володимир Островський: Хрест о. Василя (пов.). — Протоєрей Підлішак: Зловіща байдужість. — Л. Л.: Відродже-на Туреччина. — А. Кор-ський: З подоро-жі до Пана. Америки. — Ю. Даргаган: Вірші. — І. К.: Западні релігійності у Франції. — І. Л.: Газетярство в Америці. — Література, мистецтво, люка. — Дріб-ниці.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Театр Галактіона Чі-ни і Леле відідає з „Вертепом Наших Днів“:

Синти 20. липня.
Городенку 21. липня.
Заліщики 22. липня. 45 1-2

Пятнадцятилітній Зід Тозарівш, які зложили матуру в українській гімназії в Перемишлі 1911 р. відбудеться у вересні а. р. в Перемишлі. Зголошення слати на адресу: Олександр Костик, Львів, Ринок Ю. Адмін. „Ліва“. — Д-р Дашкевич Ро-ман, Костик Олександр. 81 2-1

Союз Дітяч Українського Теат-рального Мистецтва. Не маючи адре-си арт. М. Бенцля, визнаємо його отсею дорогою до покриття та вирішення пре-тенсій театру Союзу до нього а саме: 1) до звороту авансу у висоті 200 зол., да-ного йому управою театру Союзу і ко-

штів недодержання умов. А при тім ви-наско його звернути довг (2 ам. доларів), затагнени в Союзі 1923 р. і вираховатись зі стягнених членських вкладок, переданих йому п. Стрілецьким. До пологодження тих справ лишемо речинеш 10 днів від дня оголошення. В протинному случаю, будемо змушені витягнути найдалі йдучі конвенції, до судової дороги включно. Адреса: Львів, Руська 18. Д-р Нічка, для Союзу. — За Управу Союзу: А. Шере-мета, голова, Л. Краснопера, секретар. 95 1-1

Рішав 1. На будову пам'ятника Іва-на Франка зложили жертви через Цен-тробанк у Львові в зол. Вп. п.: Панько Костюк Руда 10, Музичне Т-во ім. Ли-сенка 50, Мик. Руденський Ослав Білі 3, Українська гімназія в Тернополі з кон-церту 200, Учениці дів. школи ім. Шев-ченка у Львові 25, Дмитро Кульчицький Самбір 10, на зборах Центробанку злож-ли д-р Коржов 3, д-р Говников 3, д-р Боцюрків 3, д-р. Громницький 3, д-р. Іжницький 3, д-р Курович 4, д-р. Сасен 3, д-р Охримович 2, о. Рудович 2, д-р Костик 5, о. П. Лопатинський 1 дол., д-р Шухевич 2, д-р К. Левинський 3, д-р Д. Левицький 3, рад. Івасечко 2, д-р Кунців 5, Терлецький 10, д-р Барилка 2, Іж. Ше-парович 2, Здерковський 2, д-р Біляк 3, о. Стефанович 5, О. Луцький 4, О. Угри-ско 2, Н. Н. 2, Калімон 1, Венгер 3, Пшекурський 1, д-р Лисий 3, д-р. Гаври-севич 5, Долгань К. 1, Заклинський 1, д-р Савач 1, д-р М. Волошин 3, д-р Саїк 2, д-р. Ласовський 2, о. О. Чубатий Добро-води 5. Чит. Просв. і кооператива в Леш-ках завязаних 16, Чит. Просв. в Заліс-ко 450, д-р Лисинський 2, Взаїмля Поміч у-читель. Перемишляни 15, Комітет І. Фал-ка Ходорів 1550, Гром. Янич 2380, Чит. Просв. Печинський 17, Філ. Просвіти Калуш 28, Чит. Просв. Нович 13, Чит. Просв. Громишні 950, Бурса св. Миколая Пере-мишль 419, Чит. в Коршівці 1140, Філ. Просв. Краків 20, В. Воловоносний Буськ 21, Чит. Заминішків 2650, Чит. Просвіти Комичів на горі 850, д-р Шевчук Го-роденка 820, Гром. Іваків гор. 10, Чит. Трушівський 10, Чит. Тудорів 1005, І. Стельмажеський Янів 1250, Гром. Товсте 14, Гром. Пасківці 1515, українська гім-на. Чортків 16, Чит. Стремільче 17, Гром. Крипе 1937, Гром. Скала 2387, д-р Кис-лєвський 3, учениці IV. кур. сем. в Стани-славові 35, Гром. Пелемишляни 42, Чит. Підволочиська 5150, Філ. Просв. Заліщи-ки 75, Т. Нагірний Корсів 4, Чит. Просв. в Клекотіві 750, Чит. Просвіти Стоянів 15, Чит. Просв. Староміщина 3040, Гром. Лозівка 60, Т-во Соція Коломия 114, Учи-тельська гром. Перемишль 150, Чит. Про-світи Комарівка 6, Гром. Дришів 1235, Гром. Підкам'я 26, Гром. Збалаж 1558, Чит. Просв. в Кушівці 10, Чит. Просв. Молчанівка 2, український семінал Стрий 16, дитяча школа ім. кн. Льва Львів 10, Гром. Яків старий 935, Гром. Оранків-ці 1050, Гром. Гульче 1120, Гром. в Пе-ремишлях 840, Гром. Осердів 1650, Гром. в Гонималіві 70, Чит. Просв. Ябло-нів 221, Чит. Просв. в Осташівцях 780, Гром. Соколівка 9, Гром. Шия 805, Гром. Янич новий 2080, Друкарня Н. Т. ім. Шевч. 10, Чит. в Коршівці 280, Захро-маний Крам'янець 4, Гром. Сянік 42, Чит. Просв. Маріямпіль 1735, Гром. Хмільно 10, Гром. Олірна 2020, Гром. Чортків 36, Гром. Лука 8, Гром. Княздів 10, Гром. Ключів 720, Гром. Болеків 4770, Гром. Лусанів 21, Гром. Добромирка 850, Гром. Янів 2, Гром. Заболотівці 20, Чит. Просв. Залічків 5, Студ. Громада в Кра-кові 92, Гром. Печуча 563, Чит. Просвіти Бори-слав 60, Філ. Добромирль 40, Чит. Просв. Білі Ославів 31, Кооп. жіноч. гімн. Пе-ремишль 30, Гром. Яблонів 27, Чит. Просв. Мшанець 3, Гром. Печевіжні 877, Чит. Просв. Угриш 10, Гром. Павлокоми 10, Гром. Селісь-а 6, Гром. Гаудно 2, Чит. Еросв. Заболотівка 1950, Плат україн-ського сем. Коломия 25, Молодіж і учи-тель української гімн. в Городищі 26, Філ. Калуш 236, Гром. Кунисівці 15, Чит. Просв. Копичівці 985, о. Ю. Боднар Жу-равно 1450, Гром. Герина 2, Гром. Гощів 2, Підберезе 755, Гром. Тисів 1350, Пля-стунки жіноч. гімн. Коломия 3440, Коопер. в Яничівцях 11, Гром. Коцюбинці 1020, Чит. Просв. в Ясенові 770, о. Бадін Братківці 5, о. Притуляк Сколе збірка 172, Гром. Липиш гор. 3, Чит. Просв. Стільсько 20, пята кл. жіноч. гімн. Перемишль 15, М. Лисівич Берно 1 дол., Чит. Просвіти Пустомити 7. 99 1-1

ПЕРЛМУТТЕРА УЛЬТРАМАРИНА є безумовно найліпшою і найви-датнішою фарбою до білля, вапне і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями. 92 1-48

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК, безженний, з до-брим голосом пошукує посади. Зголо-шення на Адміністрації під „Дяк“. 2-2

ГОДУКАШИНІ Наукові Курси „Осві-та“ (затверджені куратором О. Ш. Л.) приймає вписи на шкільний рік 1926/7. Курса обнимають: 1) Курси матуральні, (тип гуманістичний, математично природни-чий, класичний) однірічні і дворічні. 2) Курс з обсягу 4 і 6 гімназійних клас. 3) Курс семінарійної матури. 4) Курс чужих мов (вищий і нижній). На курсах „Освіт-а“ уділяють науки найліпші гімназійні профе-сори 5-6 годин денно. Зголошення і впи-си в Секретаріаті Курсів, щоденно від 12-1 і від 5-6 в Інституті Падеревського, Львів, Мільковського 11. 12 2-2

ДАРУЮ хлопчика, півтора року, блон-дина. Мартиновича, Львів, Лісна 5. І. 88 1-2

ФОРТЕП'ЯНИ, піаніно, фісгармонії, май-же нові завсіди на складі, на різні ціни продає, купує, міняє готівкою. Ганак Панська 21, Тел. 35-45 27 3-10

МОРЕЛІ ЗАЛІЩИЦЬКІ, посилаю в 3 кг. кошачих наліпшої якості франко за післяплатою 17 зол. Віктор Миссбраун, Заліщики. 59 3-8

УКРАЇНСЬКА РОДИНА на провінції приїме негайно за добрим винагород-женням кухарку молодшу, чесну, спокійну, котра могла би самостійно вести кухню. Свідомства або письма поручачів вимага-ні, звернеться оплатно. Відомість в Адм. „Діла“. 90 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Заприсяжений судовий знаток д-р Амброзій Целевич

оператор і акушер, б. лікар клінік у Відні, Львові і Кракові спровадився до Камічки Струмиліної

до Народного Дому проти старостів. Незаможних лічить за уміркованим гоно-рарем. Вільний візд на подвіря. Народ-93 1-3

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаєка у Відні

д-р Леопольд Александрович ординує в медутах ушій, носа, горла і гортанки від 3-6 попел. у Львові, вул. Бельорського 3. (за пасажом Миколая). Тел. 40-75

Спеціаліст недуг ушій, носа, горла і гортанки

Оператор Д-р Б. Зоненшайн Львів Академічна 14. Тел. 285

51 ординує від 11-1 і 3-5. 3-10

Перльмуттера Ультрамарина

є безумовно найліпшою і найви-датнішою фарбою до білля, вапне і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями. 92 1-48

РЕСТАВРАЦІЯ

КОМНАТА до снідань

І. Людвіга

вул. Краківська ч. 7.

під управою

Ст. Зілинського

поручає:

смачні обіди (з 3 дань і зл. 40 гр.), знамениті напійки і спеціали для смакунів. Виключний вишник зна-94 менитих живецьких пив. 1-2

Льокаль відчинений до 12. в ночі.

ПЛІСОВАННЯ

МЕРЕЖКОВАННЯ

обтягання гудзиків, відбивання

взорів і монограмів до гафту, виконує електричні заведєння

М. лядома — п'євів

42 Пасаж Миколая. 2-3

Подільський Союз Кооператива в Тернополі вул. Мішкєвича ч. 11, розпо-сує конкурс на Організатора-Лю-стратора. Услів: а) середня шко-ла, б) вищі студії кооперативні (торго-вельні, в) практична праця організації-люстраційна найменше один рік. Платня після умов. Подання з прилогами і опи-сом життя вносити до 15. серпня 1926. р. 86 на руки Дирекції Под. Союзу. 1-3

Подяка.

Отсім складаємо щирю подяку Вл. За-рядові Інституту СС. Василянюк у Львові при вул. Потоцького, Впр. Отіам Духов-ним за устроєння реколекцій і ширий труд, тимбільше, що на сотні ідейних жінок учительок прибуло лише вісім осіб, для котрих Ви трудилися, Спаси Біг. — Учас-ниці. 87 1-1

Подяка.

Неумолима смерть забрала нам найдо-рожшу Жену, Маму і Бабулю Марію Го-шоватікову. Сею дорогою складаємо щирю подяку Всечеснішому Духовенству за відправлення похоронів і всім знакоми-м і приятелям, котрі як в часі недуги, так і по смерті несли пораду і поміч, чистенно відпровадили тілні останки на місце спо-кою і тим всім, що поспішили з висловом співчуття. — Родина.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто потт. швед. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцеві: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміню адреси і зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИПРИМКА
20 сот.

Сойм про зміну конституції.

Варшава, 18. липня 1926.

На вчорашньому засіданні сойму ведено дальшу дискусію над зміною конституції. Промовляли посл.: Прилуцький, Ільків (що виголосив опозиційну промову) і Гавліковський (П'яст), після чого забрав слово міністр справедливості Маковський, відповідаючи на закиди, що уряд не розвинув досі програми і не кермує нарадами сойму.

Він заявив, що про цілість дотеперішніх справ уряду говоритиме в понеділок прем'єр. Уряд виробив проєкт, бо уважає його за життєву konieczність. Може бути, що були бажані ще інші численні зміни, але їх тереном буде вже найближчий сойм, вибраний під гаслом ревізії конституції. Конституція наша — говорив Маковський — є першою по 100 роках пробою самодіяльної державної творчості і не могла бути досконалою. Крім того супрематія суспільного й господарського інтересу над політичним дається загально відчувати, а сучасна демократія переходить з політичної на суспільну. Час гарантії прав однієї минає, а теперішня суспільна організація є джерелом, з якого випливають права однієї, отже треба ту організацію створити. Господарські інтереси мусять знайти можливість висказатися безпосередньо, а не за посередництвом політичного представника. Тут висувається проблема координації праці. Політичне представництво мусить витіснити собі завдання політичного життя, творити уряд і давати директиву, а господарське представництво мусить мати також запевнений вплив на хід життя. Те все мусить бути скоординоване адміністративною діяльністю, що матиме відповідну владу.

Щодо розв'язання сойму, то теперішній припис доповнює деякі люди, прим. хто має виконати акт розв'язання сойму, якщо навіть сам сойм це ухвалив. Устійнюється, що це має зробити президент держави. Щодо повноважень, то справа тут у можливості заспокоєння потреб життя, темп якого є дуже швидко. Конечність вимагає скорієї децизії, особливо в господарських справах. Уряд вніс уже свій проєкт, щоб отворити двері й викинути все, що непотрібне і щоб політичну організацію приноворити до нового республіканського й демократичного устрою.

Після того промовляли посл.: Санойца (Стр. Хл.), Сохацький (ком.), кс. Оконь, Тарашкевич (Білор.) і Хомінський (Кл. Пр.). Перші чотири заявилися проти законопроєкту, пос. Хомінський промовляв за його прийняттям.

Потім зачалася подрібна дискусія. Найгорячіша була вона тоді, коли прийшли на чергу поправки в справі відкинення пропорційності голосування при виборах до сойму, з також у справі обмеження посольської недоторковості. По промовах пос. Дембського (П'яст), Грінбавма (Жид. Кл.) і Прушинського (ЗЛН) дискусія закінчена.

Найближче засідання сойму в по неділок, 10. год. рано.

Димісія уряду Бріан-Кайо.

Ерріо творить новий уряд.

Париж, 18. липня.

Уряд вніс на розгляд парламенту фінансовий проєкт, який складався лише з 2 параграфів: перший уповажнює уряд до 30. листопада шляхом декретів використати усі середники, які мають на меті фінансову санацію і стабілізацію валюти, другий — передбачує, що декрети, які нормують фінансові справи, будуть предложені парламентові для затвердження на надзвичайній сесії 1927 року. Анекс до 2-го параграфа торкається справи репарації податкових тягарів значною підвищою податкових поборів. Після відкинення поправленого 1. параграфа урядового проєкту фінансова комісія прийняла новий текст, який уповажнює уряд до використання лише таких середників, які передбачені законом. Міністр Кайо домагався необмежених уповноважень, чого не добився. Після промов Бріана й Ерріо забрав слово деп. Мартін, який заявив, що голосуватиме проти урядового проєкту, бо цілий край не має довіри до мін. фінансів. Предсідник, після промови Кайо, поставив на голосування внесок про перехід дискусії над параграфами проєкту, при чому уряд поставив справу довіри. Внесок відкинуто 288 голосами проти 243. Соціалісти й комуністи голосували проти внеску. По оголошенню вислідів голосування члени уряду удалися до елізейської палати з метою вручити президентові димісію. Президент димісію кабінету прийняв і негайно розпочав переговори з представниками політичних партій у справі утворення нового уряду.

В голосуванні проти урядового проєкту брало участь: 28 комуністів, 26 соціалістів, 16 республ. соц., 48 соц. радикалів, 7 радикалів, 1 демократ, 60 з республ. об'єднання і республ. демокр., 6 з республ. дем. лівиці, 26 безпарт.; 20 депутатів здержалося від голосування.

Що торкається майбутнього кабінету, то ціла преса підкреслює konieczність якнайшвидшого розв'язання кризи. «Eve Nouvelle» пише, що край домагається уряду, складеного з людей, які тишились симпатіями публічної опії. Пополудні президент прийняв на аудієнції Ерріо, якому доручив місію утворення нового уряду. Ерріо місію прийняв.

Демонстрації перед тюремною.

Варшава, 18. липня 1926.

Коли 12-ої год. в полудне перед слідчою в'язницею при вул. Мєдзєцької зібрався натовп з кількох соток людей, переважно жінок. Демонстранти підносили протидержавні гасла і голосно домагалися випущення на волю політичних в'язнів. Поліція розігнала демонстрантів і арештувала кільканадцять осіб.

Red. czas, „Dziś” Pr. 333/26, w imieniu Izby Wydziałowej Polaków: przed okręgowy karny w Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dziś” Nr. 153 (10822) z dnia 14. lipca 1926 roku pod tytułem: „Pod jednym dachem” od mł.: Wła jek... de zoba tego artykułu, zawiera znamienną zgoradę z § 65) uk., oraz dotychczas 13. lipca 1926 roku podjętą ze niewłaściwego i niezgodnego z prawem cenzurę i wydał w myśl § 493 pkt. zakaz dal-

Переворот ще не покінчився.

Чому гальванізують сойм?

Преса і публічна опія звикли вже до того, що приймають і перетравлюють цілу низку всяких причин і пояснень на те, чому виконавець травневого варшавського перевороту марш. Пілсудський не розігнав відразу теперішнього сойму на сто вітрів, а як-що вже допустив до його віджиття, то чому з ним так довго павсяється, чому намагається його якнайдовше гальванізувати, не рахуючися при тому під ніяким оглядом з його авторитетом? Зате треба підкреснути, що саме той німечий й скомпрометований сойм незвичайно рахується з волею Пілсудського і його уряду та йде по лінії їх бажань.

Всі подані причини такого явища, це переважно менше або більше алічні міркування теоретичного характеру, це радше теоретичні висновки з того, що сталося, і з того що є, ніж самі причини на те, чому воно так? З добре поінформованого джерела довідуємося про одну, цим разом дійсно важку причину зосередження з розв'язанням теперішнього сойму та з розв'язанням нових виборів. Цю причиною є факт, що дотепер ще не зорганізовані всюдні як слід військові організації „пільсудників”, відомі під назвою „Стшельца”. Справа з їх організацією скомпліквалася тепер через становище П. П. С. яка, як відомо, останніми часами стала в опозицію до Пілсудського і його політики. І тому відкликала своїх членів з організації „Стшельца”. Та відкликала їх не всюдні, а тільки там, де П. П. С. у меншості. Деж П. П. С. має у „Стшельцу” більшість, там її члени мають остати в організації надалі.

Ця затримка в організації названих військових установ мала вплинути між иншим і на те, що уряд згодний тепер на продовження негатації сойму аж на осінь 1927 р. Табор Пілсудського надіється, що до того часу вся Польща всеж таки вкритася густою сіткою сильних військових організацій „Стшельца”, що до того часу затруться і незрозуміння між ним і П. П. С., а тоді можна буде спокійно проводити все, що для того табору, чи краще для Пілсудського, буде потрібне.

Ці причини не мають причини не вірити та піддавати їм сумніву. Їх треба ствердити, що хоч переворот Пілсудського у Варшаві, і здався, то ще велике питання, чи в випадку затримки громадянської війни тон же сам Пілсудський вийшов би був з неї побідником. Їх побіда в тому випадку могла була опинитися і не в руках Пілсудського і не в руках лівиці і не в руках правих, а в чийсь зовсім інших, для теперішніх польських правителів дуже небажаних руках.

Потуючи виступу про те, не можемо здержатися від замітки, що всеж у Польщі травневий переворот ще не покінчений, що в ній йдуть далі підготовочні роботи якоїсь генеральної баталії між тими самими таборами, що розв'язували в травні конфлікт мечем і кров'ю. Чи й нова баталія буде кривавою — нині не можна передбачити. Може вона зведеться тільки до „морального впливу” на перебіг виборів до нового сойму, а може закінчиться нимною кривавою і гарматних стрілів та новим потоком крові аж, як ти рази чи не нові теж „морально сановані” диктатури, диктатури ще раз скріпленої волею „мат”, тільки невідомо якої: правої, чи центральної, чи може тої третьої.

Біржа.

Гроші.

Тенденція незмінно захитана. Обороти середні. Залю тит: Амер. дол. 9,17 до 9,19, нанд. дол. 9,08—9,10, чеська корона 0,29—0,30, лей 4,25—4,30, франк 0,27—0,28, швайц. франки 1,70—1,75, англ. фунт 43,00—44,50.

На виставу, до Женеві!

З розмови з представником у Союзі Народів.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 10. липня 1926.

В коридорі Національної Бібліотеки мав я нині несподівану стрічу: попався на давнього знайомого — з котрим часто бачився і говорив підчас війни, а ще частіше в перших кількох місяцях 1919 року. Мій знайомий — учений, публіцист, політик, приналежний до одної з неутраляних націй — неутраляних супроти двосторонніх союзників часу великої війни. Як учений і як політик цікавився він тоді також питаннями нових націй і держав, у тому числі й питанням українським. Свого часу переїхав був Росію, бачив Варшаву під німецькою окупацією, Львів під російською...

Як на чужині, доволі добре познайомлений також з українсько-польськими поразками. Від кількох років є одним з представників одної з неутраляних держав — у Союзі Народів у Женеві.

Поздоровкались, та — щоби могли супокійно поготорити — вийшли з бібліотеки і пішли вулицею в напрямі недалекої біржі. Гамір, суетола...

— Можеб ми десь супокійно сіли? Перед цим „Бістром” — добре? Що позволите: пиво? кофе? Ми сіли при столику, приміщенім на хіднику, перед малою кофейнею.

Гаряче. Я зняв капелюх і поклав його на кріслі. Поруч нього кинув кілька газет, котрі таскав був із собою, мій знайомий липнув на них оком.

— А що воно таке? — каже. — „Діло”? — чув про ту газету. Та сама, котру заборонив Бобрінський в часі російської окупації, правда? Дозвольте, глянути на те диво. Це-ж ваша найбільша газета?

Без великої гордості подав я йому ту нашу „найбільшу” газету. Тай вже збирався толкувати чужинцеві, чому вона — хоча „найбільша”, то таки — невеличка і така скромненька з виду: наш брат, бачите, має все готову пачку жалоб на „незалежні обставини”, — коли мій знайомий, не ждучи могой вкладки, розгорнув газету тай раптом кликнув:

— А це — що це таке?

І він, перегортаючи сторінку за сторінкою і число за числом, показував мені, живо зачудований, — такі добре нам відомі білі плями, не плями навіть, а цілі білі колюми.

— Це конфіскати, кажу.

— Як то, конфіскати? Що то — у вас війна, і ви зраджуєте в газеті важні тайни? Чи у вас справді воєнний стай?

— Воєнного стану нема, принаймні в цій хвилі, хоча не знати, чи не буде завтра або позавтра. А газети наші польська цензура конфіскує під усяким можливим і неможливим претекстом. У моїм недавнім дописі сконфісковано наприклад мимоходом кинену замітку, що західні Українські Землі наші не належать до Великої України, — навіть без критики чи осуду того фактичного стану.

І я розказав йому собеседникові коротко, що конфіската, — то ще невідомий зпоміж польських

szego rozporozczenia tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzi redakcyjnego tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieszczyć bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszych stronach. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. 17, XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 z 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 15. lipca 1926.

Мета Інституту давати студентам підготовку для вищих мистецьких кваліфікацій. Інститут має відділи: архітектурний, малярський, поліграфічний, скульптурно-механічний, мистецько-педагогічний. В Інституті зібрані всі найкращі мистецькі сили України: брати Кричевські, М. Бойчук, М. Л. Леляк, В. Крамаренко, А. Таран, М. Кратко, Я. Сагайдачний, А. Серeda, О. Налепинська-Бойчук, В. Татлін, Палимів, Беренштайн, С. Колос, М. Козік, Шерлодмов (скульптор), Елштайн (скульптор), О. Усачов (графік), Плещинський, архітекти — Альошин, Риков, Вербицький, Писаренко, Даміловський, Сакулін. До Інституту запрошені за кордоном: Мозалевський І. і архітект Січинський. Організація Інституту цілком відмінна від аналогічних шкіл старого типу. Старі академії мистецтв ділилися звичайно на три відділи: архітектура, малярство, скульптура. Інститут, як пишуть радянські теоретики, зірвав з цією схоластичною та ідеалістичною традицією і будує факультети в той спосіб, що прирівнює їх до реальних життєвих завдань, наближаючи його до життя й виробництва. Девізом праці Інституту: „Мистецтво в часі!“

Муєш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню і паки патрістичного екстракту АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу **ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.** (247a) 50-75

випускає Йому, Інститут висилася рік річно деяку кількість студентів між робітників у донецьку промислову кітловину на практичні заняття серед робітництва.

Курс наук в Інституті тривав чотири роки. Та практика показала, що треба його побільшити до 5 літ. В наступному році мають до нього прийняти 25 студентів.

Всеукраїнський Центральний Виконавчий Комітет і Рада Народніх Комісарів України прийняли нову постанову про охорону пам'яток культури й природи. Згідно з цією постановою усі пам'ятки, що мають наукове, мистецьке або історичне значіння, переходять у завідування Народнього Комісаріату освіти. Наркомос має вживати всіх заходів на те, щоби зосереджувати українські пам'ятки культури і природи на території України, організувати експедиції, догляди за утриманням пам'яток, ревізії пам'яток і т. п. Для допомоги Наркомові освіти творяться українські комітети охорони пам'яток культури і природи. Не можна буде вивозити тих пам'яток поза кордони України без згоди і дозволу Наркомосу. Всі найдені речі історичного, наукового і мистецького характеру мусять кожний передавати до найближчих музеїв.

По широкому світі.

Вуглева криза в Англії триває далі. Посередництво між урядом, власниками копалин і вуглекопами взяли на себе єпископи. Всі ще не траплять надії на порозуміння.

Еспанія не зрекла надії одержати постійне місце в Раді Ліги Націй. Так заявив париським журналістам еспанський диктатор Прімо де Рівера.

Італійський уряд в офіційному комунікаті заперечує всякі погрози про війсьничі наміри Італії супроти Туреччини, Абіссинії та балканських держав, а також заперечує про своє посередництво між СРСР і Румунією.

Азійська конференція збирається в початках серпня з участю делегатів Китаю, Японії, Індії, Персії, Туреччини, Сіаму і Філіппин. Її метою є оборона перед впливами європейців в Азії.

У Калькуті нові релігійні заворушення на тлі конфлікту між індуїстами та Магометанами.

Святий Франка.

Відрив.

Ця 11. липня н. р. відбулося в Бібрі свято Франка, влаштоване Комітетом з представників місцевих товариств.

Ранком була проба вправ на подвійну будівню читальні. В год. 11, по службі Божій почався в церкві панахида при участі трьох священників. Посеред церкви стояв барвистий хрест, під ним образ Івана Франка, а два пластуни поклали почесну сторожу. Порядком на цілому святі удержували також пластуни і пластуни, з яких деякі принесли вночі лінійку з Львова. По панахиді божевільний хор відспівав чудово: "Ти жертвою в бою невірний поляг."

По панахиді зібрані пішли до читальні й усталися рядками під пам'ятковою таблицю. Таблиця (проект арт. Коверка) з темного мармуру з двома філіярами по боках вмонтована в фронтонній стіні будинку поби таблиці Маркіана Шашкевича. Відкрив її д-р Шахович, що виголосив при тому прегарну промову, переспівав цитатами з творів Франка. Другий промовляв від імені п. Гринюшев з Романова та співак Поєта як головного й завізуючого оборони інтересів українського селянства. О. декан Бартків з Романова, навізуючи до "Панських Жартів", вказав на те, що співець Галицької Землі пісню за службу українського духовенства і прославив одного з його представників у вище згаданій поемі. П. н. Блавацька з Бібрі задала Франка як великого прихильника жіночої еманіпації. На закінчення виголосила вальку й поему Маркіана Шашкевича промову д-р Троїня, підносячи національні значіння творчості І. Франка.

Потім відбулася святочка Академія. Во-

на почалася кантатою, яку відспівав мішаний хор з Підгородища під проводом диригента п. Фіглеря. Описав п. Роман Кулинич з великим чуттям і дійсно по мистецьки віддекламував "Промову до Мойсея". Прегарну святочну промову виголосив п. Остап Луцький. Такі промови доводяться чути дуже рідко. Закінчив її бесідник багаторим запевнені, що ще ми, іншіше покоління, оглядатимемо Українську Державу, про яку все життя думав і для неї працював Франко. Далше хор з Бібрі під батутою Р. Кулинич відспівав "Місяць князю". Закінчив Академію хор з Підгородища вразом народних пісень, що випали на прилюд гарно. Голоси хлопців і дівчат виробили, чисті і мелодійні. Не дивно, що публіка прихвальною хорі повторяти виконані пісні та давати крім того нахвалки.

Вечером відбувся на відкритому повітрі в лісі Сосниці, далеченько за містом великий фестин. Була там фантава льотерія, колесо щастя, летуча почта, вибавлява перекусія і знаменита музика з Рогатина (диригент п. Пиріт). Але головною точкою фестину, що стягнула коло півтора тисячі глядачів, були руханкові вправи: 1) Вправи "Лугів" зі сім бобрецького повіту: Гринів, Косурів, Підгородище, Будишів, Ятвиги, Звенигород, Десятини і Ходорів — під проводом п. Козаківського виконали добре. Вправи були 4 і 8-тактові зі зворотами, пригином, бічним спохилом і поклонами. Значіння вправ важко було догадатися. Головна річ була навчати і стати з далеким сім парубків-руханків до масових вправ (до 200 уч.). Під звуки музики зробили вправи добре вражіння. Хлопці й дівчата були у вишнених сорочках. З Бобрецького "Сокола" виступили 3 відділи: малих дівчаток, соколик з паличками і малими обручачками, прибраними в різнобарвні ленти, і якісні сімка соколик до вправ на приладах. Проводив наші вправи п. А. Козаківський. З тих вправ найкраще мені подобалися вправи руханок паличками (16). Подивитися треба рівний хід руханок, справу уставу до вправ і мистецьке викінчення самих вправ зі зворотами і на загал вправ дуже трудних і ефектовних. Таких вправ не повстидав собі ні один мужеський відділ, а таких руханок нікий "Сокол". До вправ на приладах: дручку і поручах стану замало руханок — лише 7, решта пішла до війська. Хлопці убрані були в спортивні штани і білі сорочки з червоними обвідками. Вправи на дручку були: замахи, підпір, обмаху, крижівки, анімація, на довільні також вата на спині і смертний скок. Кінчилися майже всі підмаховим зіскоком. На поручах була відмаха до підпору, ножиці, дуб на плечі, перевертот. Музика до вправ на приладах грала трохи за голосно.

Настрий учасників свята весь час був піднесений, а при тім сердечний. Мило було дивитися на тісне єднання між селянством, міщанством, інтелігенцією, де кожний почувався рівним і свободним. Завершили станом й рішучі рішучі, всі були вчн м словом Поєта склуті в одну громаду.

Т. Ф.

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** В попередньому числі "Діла" підпада конфіскації стаття "Самоврядування" IV, в чотирьох місцях, в тому й ціле її закінчення. Це 69-а чергова конфіскація нашого органу в цьому році.

— **Ще один "універсал".** Одержали ми в коперті з Чехословаччини кілька примірників гарно видрукованого "Універсалу до українського козацького народу, на Українці та поза нею суцього" — від організованого козацтва б. українських армій 1917—1923 рр. та повстанців України". З цього "універсалу" довідуємося, що українське громадянство в межах і поза межами України вибрало собі нового гетьмана: Івана Подтавця - Острянця. Організація цього вибору мусіла бути забезпечена в усіх модерні засоби комунікації, радіа то-що, бо у виборі приймали участь козацькі коші з Радянської України, Німеччини, Чехословаччини, Польщі, Болгарії, Гуцульщини (1), Марокка і... Зеленого Клива. Все це трапилось 1. липня року Божого 1926. А трапилось тому, що лекше десятиком Українцям на еміграції заснувати "партію" і вибрати гетьмана всієї України, як зорганізувати малий гурток, що інформував би чужинців про наші справи. Ця універсальна поема в прозі, складена по зразкам усіх покликів до всіх і всь, себто до нікого, має одну хибку: — універсали до народу треба розклеювати на мурах здобутих міст, а не висилати в копертах.

— **Ратушко Гуцульшину!** Одержуємо такого листа: У зв'язку з новинною "Обов'язком священників на Гуцульщині", поміщеної в "Ді-

Закоханого охоронить перед кошем при освідченнях тільки гарна коробка цукорків "ФОРТУНИ НОВОЇ"

відгуки дия.

Дещо з ботаніки.

З усіх квіток, які вирости на галицько-волінських мочарах, одна спеціально призначає око і ніс своєю яркою червоно-білою краскою і питомим конфедератським запахом.

Росте вона всюди, де її не посієш, а не росте там, де її може й потрібно.

Належить вона до рости м'ясоїдних, а її сок є трійливий навіть для мухоморів. Живиться всім, що попаде до неї, хоч би це були звірята першої величини. Одні тільки осли, бики і слони не падають її жертвою і можуть спокійно біля неї пасти.

Зеренця тієї рослини зогинилиб на місці, якби не було вітру і то т. зв. "прушинського вітру". Він пориває зі собою сім'я і несе на нові місця, де ще цього не було... може не буде.

Назва цієї рослини є вже ботанічно означена, хоч у ботаніці Верхратського про неї не згадується. Польські ботаніки проєктують для неї назву "Kwiat zrodzono trojzyscia", але покищо вона не приймається з огляду на безхитричність ботаніків-Українців.

Оця то запашна квіточка є найвиднішою появою відродженої польської природи. Де познаться вона і розлізе свої пахощі, там усе зміниться як стій. Раз-у-раз ідуть у дубину найбільші звірі, падають стрімголов найгрубіші птахи, покотом лягає

ПАША, ЗБІЖЖА І ДВИЖИМОСТІ

не піднягають примусовому обезпеченню в П. Д. У. н., тому повинні бути обезпечені лише в "ДНІСТРІ". Ці предмети є дуже часто більше вартісні чим самі будинки, тому нехай кожний обезпечить їх як найскорше в Т-м "ДНІСТЕР".

Товариство Взаїмних Обезпечень "ДНІСТЕР"

69 Львів, вул. Руська ч. 20. 3-10

дрібна звірива. А хто не хоче йти в дубину, чи падає стрімголов, крутиться за дурманено докола тасмої квітки, тратуючи все по дорозі набиваючи собі гудзи на лобі...

Є місця і пори року, коли її вплив менший і не такий шкідливий. Але це буває рідко, а як і буває, то є неприродним явищем.

Пашуть нам зі Стрия, що тамосня квітка розрослася в останніх часах до небувалих розмірів. Була у тамосніх сторонах шкільний інспектор, який мав нещастя та називався на назвисько, як Шевченко на ім'я. Він робив, що міг: пенсіонував учителів-Українців, закладав польські школи для українських дітей, але все-таки мав одну велику хибку: не зівдав Українців, бо мав з природи відразу до людського м'яса. На нього заставила сіти стрільська вітка чарівна. Інспектор попадав у них, та всеж таки час до часу висвободжувався, щоб дихнути як не чистим, то бодай менше затроєним воздухом. Але виходу для нього, здається, нема. Не допоможуть йому ні зусилля, ні здоровий розум, ні просьба до місцевого стрільця, щоб той погрозила квітці. Інспектор, як не зачмаріє, то... піде в дубину.

А квіточка далі ростиме і розвиватися буде, доки не засне пружинський вітер західний, не прийде нове верем'я і не змилить її разом з всьодровним сім'ям.

Galaktion "Linka."

P. S. Для цікавих подаю, що наукова назва цієї квітки є "Organiscia Narodowa".

лі" з дня 3. липня 1926 ч. 145. прошу помістити таке висловлення: Влада вживає всіх способів, щоби поборювати пошесть сифілісу на Гуцульщині, хоч це зв'язане зі значними коштами (приватне лікування одного хворого коштує тисячі зол.), удержує кількох лікарів, які безплатно лікують венерично хворих в амбулаторіях державних в Жабю, Гриневі, Космачі, Річці, Ясенові Горішнім, Зеленой, Микунічах і Косові, а також примішують безплатно хорих у шпиталях. Лікарі щорічно переглядають людність, висуваючи венерично хворих, яких треба змушувати до безплатного лікування. Також одержали лікарі поручення поширювати брошури д-ра Дрималика про венеричні недуги й улаштовувати публічні відкрити на цю тему. Найбільшою перешкодою в поборюванні венеричних недуг на Гуцульщині є невідомість і забобонність Гуцулів. З цим могли би успішно боротись місцеві інтелігенти, які, на жаль, з малими винятками ставляться до такої важкої справи доволі байдужо. З поважанням Д-р Б. В. Пятлик, експонований лікар для поборювання венеричних недуг в Жабю.

— **Спека і мода.** Величезні спеки в Європі причинились чимало до еволюції моди. Мужчини виходять уже на вулицю без піджаків; спортовці задовольняються купальними костюмами, а жіноцтво носить шораз більше прозорчисті сукні, навіть халати.

— **Коротка потіха.** Всі, що робили собі апетит на подорож на чужину при звичці нашіпторів, нехай не живуть більше надією, бо міністр скарбу вважає що справу тепер неактуальною. А що гроші є підставою найкращих проєктів, отже... жиди і нічогісенько не жиди.

— **Жива і військи.** Міністерство справ військових подає до відомств, що цього року не даватиме жовнірам відпусток підчас живи. Невідомо, чи ця постанова є в зв'язку з прегарним цьогорічним урожаєм, який вистачить навіть напів-зібраний, чи з прегарним станом чина в Європі.

— **Особисті вісті.** В чесьнім Карловім університеті в Празі промовив на докторі прав п. Степан Набак, син вбитого мадярськими гонведами в 1914 р. о. Льва Набака, пароха Нагоресі к. Куликова.

— **Нещасливий Яворів.** Пожежі, бурі і інші нещастя називають Яворів частіше як якебудь инше наше місто. Минулої п'ятниці вдарила там грім у хату господаря Дмитра Гузи, вбив його і спалила хату зі шгодолою.

— **Слаба знайомість польської мови.** Проф. Кеммерер, що приїхав у Варшаву досліджувати польські фінанси, має стільки-ж жаготи з їх санацією, що польські дипломати з англійською мовою. Майже всі члени місії Кеммерера не знають ніщої мови крім англійської. У Варшаві, в урядових колах є надто мало людей, що могли би їх інформувати в цій мові про тайни польської скарбової адміністрації. Коли американський економістам не вдасться їх санація, нехай знають причину: усьому вина те, що вони не знають польської мови.

— **Для шахістів.** У Сполучених Державах Піаніч, Америки, а Лайм Гопаконт, ідуть всеамериканські шахові змагання. Сензацією дня є звістка, що в них програв партію д-р Лискер проти старого угорського шахіста Марочі, який день-раніше програв партію а Капабланкою.

— **Фінанси і мистецтво.** Американці мають діловий нюх. Коли десятки французьких міністрів лозмать собі голову теоріями, як спасти державні фінанси, володарі долара найшли просту відповідь: позичте нам "Монну Лізу", звану теж "Джіокондою". Є це славний образ Леонарда да Вінчі, який висить у Люврі, — перед війною раз викрадений одним Італійцем і швидко віднайдений. Американці пропонують нам цього образу від французького уряду на рік, два чи більше, з тим, що хотять обвизити його по великих містах Америки і брати великий вступ від тих, що хотять раз перед смертю поглянути на безсмертний артефакт, який має в собі ту дивну

НАДІСЛАНО.

За надіслане Редакція не відповідає.

Почуваюся до милого обов'язку зложити Вл. Якову Насові, дентистові у Львові, подяку за совісну й майстерну дентистичну роботу.

Львів, 16. липня 1926.

Антін Гогоцький.

Знаю, що підтримує навіть падаючого франка. Однак міністр освіти й мистецтва відповів на таку ідею негативно. Перший аргумент: нічні маларі є такі талановиті, що можуть оригінальну підтримку і справити „Монна-Ліза“ ніколи вже до Лхвиру не вернеться. Другий: коли раз позичає Леонарда, тоді створює у Франції прецедент, що можна буде іншим разом випозичити для інтересу з Лхвиру Рафаеля, Корреджія чи Венеру з Мілю. Третій: що для Парижа такі корисніше, коли Американці приїжджають до Монни Лізи, а не вона до них. Але Американці впевняють, що Французи ніколи не придбають ділового нюху і не будуть у силі санувати своїх фінансів. А Монна Ліза надалі таємно до всіх усміхається...

— **Україніа.** „Slovansky Prehled“, місячник видаваний Адольфом Черним у Празі, містить у ч. 6. за червень ц. р. статтю Евгена Виролого п. з. „Празьське видання Шевченкова „Кобзаря“ з р. 1876“. Крім цього в хроніці є кілька заміток з українського життя. В бібліографічній відділі обговорено „Літ. Наук. Вістник“ (річник XXIV.) і „Україну“ (за 1925 рік). Повітряні в числі статті Д. Дорошенка про Українську Академію Наук в Києві.

— **З українського театру.** З 18. липня переїздить Театр Союзу Артистів до Сколього, відтак їде до Гребенова і Синевидська, даючи ряд вистав як європейського, так і народнього репертуару. Управа Театру заангажує на ряд виступів відомого артиста галицької сцени п. Івана Рубчака, котрий приїхав на короткий час з державного театру в Ужгороді. Його популярність серед широких мас громадства та добірний репертуар дають за поручку швидкого зацікавлення Театром Союзу, котрий докладає всіх зусиль, щоб вистави пройшли з повним успіхом.

— **Конкурс на прийняття кандидатів до гр. кат. Духовної Семінарії у Львові** на шк. р. 1926/27. Кандидати духовного стану Львівської Архієпархії, що бажають бути прийнятими на 1 рік до Духовної Семінарії у Львові, мають пред'явити свої подання Високопреосвященному Митрополитові Ординариту найдавніше до 1. серпня 1926. До подання належить додати: 1) свідоцтво хресту і миропомазання, 2) свідоцтво іспиту зрілості і всі канонічні свідоцтва, 3) свідоцтво моральності, виставлене дотичним Вис. Урядом парохіальним або деканальним, 4) свідоцтво польського громадянства, видане дотичним старостом або магістратом міста Львова, 5) запис родичів чи опікунів, що будуть складати оплату по вісім доларів місячно за удержання і по чотири долари також за кожний семестер. 6) Точний опис життя, зокрема подати, де перебував і чим трудився від матури до с. Про речення, коли мають явитись у Львові то-що, будуть кандидати повідомлені у свій час.

— **Купуймо і живимиймо пасту** до обуви лише „Елегант“ О. Левницька і Ска, Львів, Кордунського 51.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шабличку книжечку ч. 7910.

Дописи.

Станіславів. Міська господарка. Вже більше як 15 літ господарують наказні війти по міських і сільських громадах без ніякої контролю, а господарка на доводить ті громади до повної руїни. В місті Станіславіві господарить уже кілька років „исновельможний пан презес“ Хованен, що при допомозі попереднього воєводи Юрисовського зложив собі „привілейну раду“ з самих своїх шкільних товаришів або залежних від нього одиниць. Господарка „пана презеса“ спричинила непомірний зріст громадських податків і це перетворило податників, як також залежних від неї, в жертви його жорстокості. Недалеких виборів по містах дала привід „Товариству власників реальностей“ до скликання прилюдного віча, на якому податники мали мати нагоду пригрозити громадській господарці і сконтикувати її. Ця перша спроба публічної критики міської господарки викликала велике зацікавлення. На більшій сесії в місті заговорили по березі податниками, а також і „пан презес“ подбав, щоб його прихильники явилися в комплекті. Заговорилися кілька дискусій, та, на жаль, не було відповідного референта й енергійної президії. Це було причиною, що п'ять, яке відбулося 4. липня ц. р., не мало таких наслідків, як треба було надіятися. Та все таки вперше відкрито прилюдно тайни міської господарки. Мешканці міста довідалися, що управа міста сплатила віденську інвестиційну позичку, що, переплаченована по гадці заковів теперішньої Австрії, виносилася 57 доларів, сумою 40.000 доларів, а при цій інтересі заробила посередники: один 1000 доларів, другий 20.000 доларів.

Після слів референта податкове обтяження в Станіславіві представляється ось які міські додаток до податку від нерухомості виносить 50 проц., дороговий податок 60 проц., податок від незабудованих площ 100 проц., а до того приходять податки від локалії, від публічних видань, від роверів, від псів і конусійних податків. Щоб краще зрозуміти непомірний зріст податків, треба зазначити, що перед війною в нашій місті не стягувалось ніяких громадських податків. Усі ці гроші йшли на „репрезентативні“ видатки. Бюро „п. презеса“ і його заступники і сільо зацікавлені урядом так пишуть, що навіть палата Союзу Народів не може рівнятися з тут магістратом. „П. презес“ і його родина має пишній експліж до шоденних поїздок по місті. Платня його та діти на часті поїздки до Варшави виносять покарт суму. Всі вільні площі засаджені цвітами, а тимчасом каналізація шланку, водопровід нема, електрики не буде, бо „п. презес“ має власну електричну машину до мизаїму. Дороги великим коштом позбавляють так, що про заведення електричного трамваю і думати не можна, а до того вузькі вулиці два рази скорше зуживаються і направи доріг вимагає значних вкладів. За те купується неоподібні містові гроші, а міські роботи передаються не тут безробітним ремісникам, але „промисловим закладам“, в котрих „п. презес“ зложує свої капітали. Оце важливі „шайки“ міської господарки.

Цікава була відповідь „п. презеса“, що мався на віч і пробував оправдуватися: Місто Станіславів, це — воєніське місто, мусить отже як на око гарно виглядати і тому треба дбати про його прикрашення. Віденську позичку годі було сплатити 57 дол., бо це була б крадіжка, тай що про нас думали би за границею? На недостатку помешкань не можна жалуватися, бо висота „відступного“, яке платилося при винаїмі, значно обнизилося. Всі податки, які лише передбачують заколи про комунальну господарку, мусимо вичерпати, бо інше місто не дістало ніякої позички від держави. На висоту податків ніхто не має права жалуватися, бо всі податки потверджує міністр скарбу, а зрештою власники домів, сплативши легко передовсім довги, не платять позичкових рат і тому можуть платити податки.

Така відповідь викликала огляски тих, що їх „п. презес“ привів зі собою, а нездарна президія передчасним закриттям вчора не допустила до дискусії, яка певно була б довела до цілковитого розгрому магістратської кайки. Та все таки ця перша виборча дастака заставила мешканців Станіславава більше цікавитися тим, куди йдуть їх гроші, і спонукає їх доложити всіх зусиль до того, щоб при міських виборах переперти тану раду й управу, що дбала більше про добро й опіку громадян, як про добро й опіку закордонних ляхварів.

Українці Станіславава пам'ятають будуть теперішній уряд міста країною її птеримість до всього українського, що проявляється в першій мірі в похвалі лише 4 України до привілейної ради, у відправленні більшого числа міських слуг українського походження і в щедрій відмоганій міськими гримми інституції, що мають за мету протиукраїнські заці. Сам „пан презес“ забув українське походження своєї матері і завіз у магістрату всепольського духа, який не терпить навіть

покітування, підписаного по українськи. Українські члени привілейної ради виступають проти виснаження села високими митами й торговими оплатами, проти брутального відношення міської служби до селян, що приносять на торг свої продукти, як також проти недопущання сільських робітників до якихнебудь робіт у місті. Не забудуть вони також про кс. Незвезського, що до привілейної ради дістався як представник України, а промовляв там в „угедову“ і демонстраційно покладає похід в честь наших борців за волю.

Виборець.

Всячина.

Кляпоти з жіночою модою. Два польські єпископи, познанський і гнзненський, пішли слідами Ватикану і видали спеціальний об'єкт, який забороняє ходити до костела жінкам декольтованим, у надто коротких спідницях і т. п. В об'єкті описано також, як жінки повинні бути одягнені в костелі. Прикраси, які перешкоджають деякій жінці у зв'язку з цими заборонами, є нічим у порівнянні з двома свіжими трагедіями, які трапились на чужині. Прінцеса — мужеська підстрижка волося. Селенська дівчина з околиць Штедрина (Угорщина) пішла до міста на службу. Швидко пішла за прикладом міської моди і переодяглась у панно. Щотимж виклада на село до нареченого. Коли вже назначено речення шлюбу, вона хотіла припасти нареченому більше до вподоби і зробила йому несподіванку: підстригла собі волосся. Наречений, що викив по ній на залізницю, завернув коні і заявив, що жінки з такою головою не хоче. Дівчина отруїлась і амерла в страшних муках. Друга подія трапилась в Інсбруку. Поліція задержала 16-літню циганську дівчину, що їздила з музикантами, як підозрілу. Її завели до жандармської касарні і там відкрили їй чудові великі кучері. Так казав робити австрійський закон з 1888 р. в відношенні до циганок, щоб вони не ширили зарази. Та хутко виявилось, що дівчина немала. Її звільнили. Але її наречений циган-скрипак відкріс її. Вона втратила одоночасно чар у своїй оркестрі. Дівчина домагється в суді відшкодування за свою втрату в сумі 100 мільонів корон.

Нові книжки й видання.

Журнали:

„СВІТ“ ч. 13, 14. Зіят І. Горюхінський: Кайкули. Б. Лепкий: Знад Лхви. М. Кордуба: Розвід українського населення в Галичині за останніх сто літ. В. Ю. Кисілевський: Визард. З поезії чеської поезії. Українське робітництво Ів. Франкові. М. Кордуба: Театр на Радянській Україні. До історії письма. Юрко Мережанин: Моя капта. Цікаві розмови. Смерть сина Мішечевича. М. Рудяницький: В атмосфері заспівання. В. Воронський: „Міно“. В. Чайковський: Відродження національного інструменту. І. Борщак: Українці в Сербії. Величезний топаз. Перші машини в Україні. Камердинер Гоголя. Пам'ятки Шевченкові в Туркменістані. Р. Ландер: Малий пташок. Ж. Санд: Мала Фадета, роман (продовження). Веселий кутон. Загадки. 19 ілюстрацій.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Театр Галактіона Чіпки і **Пеле** відідає з „Вертепом Наших Днів“:

Ситник 10. липня.
Городенку 21. липня.
Залишки 22. липня. 45 2-2

П'ятнадцятилітній Зід Товаришів, які зложили матуру в українській гімназії в Перемишлі 1911 р. підбудеться у вересні ц. р. в Перемишлі. Зголошення слати на адресу: Олександр Костик, Львів, Ринок 10. Адмін. „Діла“. — Д-р Дашкевич Роман, Костик Олександр. 81 3-1

Для навчання класичної філології у вищих класах зголошення письменно абсолютенти філософського відділу до Головної Управи Українського Педагогічного Товариства у Львові (Ринок 10) — **Інспекторат**. 100 1-3

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ДАРУЮ хлопчика, вітора року, бльондин. Мартинювичка, Львів, Лісна 5. І. пов. 8- 2-2

МОРЕЛІ (апріози) і-я вибрані, щоденно свіжо зрізані висилає з власного саду в 5 кг. кошках оплатно за посліплатою 16 зол. С. Горавіц, Залишки. 85 2-3

УЧИТЕЛЬ, літ 41, ожениється з інтелектуальною панною або бездітною вдовою. Неоподібні листи просити слати до Адміністрації „Діла“ для „Учителя“ до 28. липня. 91 1-3

А В ТУРІЄНТ 3-класової школи торговельної пошукує відповідної посади у Львові або на провінції. Німецьке, машинна. Ласкаві зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Сила“. 97 1-1

УКРАЇНЬСЬКА РОДИНА на провінції прийме негайно за добрим винагородженням кухарку молодшу, чесну, спокійну котра могла би самостійно вести кухню Східотва або лисьма поручаючи винагороду, звернеться оплатно. Відомість в Адмін. „Діла“. 90 2-2

МОРЕЛІ ЗАЛІЩИЦЬКІ, посилаю в 5 кг. кошках на ліпшої якості фразко за посліплатою 17 зол. Віктор Нісобраум, Залишки. 89 4-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

РЕСТАВРАЦІЯ
КОМНАТА до Снідань

І. Людвіга

вул. Краківська ч. 7.

під управою

Ст. Зілінського

поручає:

смачні обіди (з 3 дань 1 зл. 40 гр.) знамениті напитки і спеціальні для смакунів. Виключний вишинк зл. 94 менитих живецьких пив. 2-2

Льокаль відчинений до 12. в ночі.

Штучні Навози

всілякого рода

Гарантія вмістимости.

Томасину
Суперфосфати
мінеральні і кістяні
Потасові соли
стасифурські
Кайніт красний
Азотняк
мелений і гранулований
Сірчан амону
Салітру амонуву
Вално палене і мелене

найдешевше ваговою і детально доставляє

Носиф КАРРАХ Львів
Косцюшка ч. 18.
Ціники і інструкції даром і оплачено. 2-8

ПЛІСОВАННЯ

після найновішої моди виконує

Заведення гафтів

Е. РОЗЕНА

площа Галицька 12 аі

1811 (давніше вул. Валова 14). 7-10

Подільський Союз Кооператива в Тернополі вул. Мішкевича ч. 11, розписує конкурс на Організатора Люстратора. Ускія: а) середня школа, б) вишій студії кооперативної (торговельної, а) практична праця організаційно-люстраційна найменше один рік. Платня після умов. Подання з прилогами і описом життя вносити до 15. серпня 1926 р. 85 на руки Дирекції Пол. Союзу. 2-3

МЕЛЬОДІЯ

Львів, Коперника 5.

Телефон 8-59

Найбільший склад музичних інструментів і приладдя. 5-2

НОВІ КНИЖКИ.

Накладом Видавництва „Ока“ саме по-явилися Келермана: Праведні душі: іна 1 зол.; Поділука: Гуляйпільський батько 2 том, 4 зол., на крашому папері 3 зол. — 3 давнійшик видань поручає Видавництво Чайківського: На уход ах 2 томи 4 зол., Чайківського: За сестрою з образ. 1 зол., Чайківського: Віддана 2 зол., Мордовія: Гетьман Мазепа 2 т. 4 зол., Куліша: Чорна рада 2 зол., Ординева: Запорожці в Сарагосі 2 зол., Гоголя: Тарас Бульба з образ. 2 зол., Куприна: Остання любов Соломона 1 зол. Замовляти а адресу: О. Кузьма, Колонія, Євangelіцька 7. 98 1-3

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто нонт шадн 143.322.
Адреса для телеграм:
— Діло, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в країн 550 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Експозе прем'єра Бартля.

Варшава, 19. липня 1926.

На нинішньому засіданні сойму виголосив прем. Бартель велике експозе, в якому порушив шість державних справ. Промова гягнулася поверх дві години. Палата, що зібралася в комплекті, вислухала його спокійно; лише в кількох місцях чути були оклики: „Випустити політичних в'язнів!“ Прем'єр спинився довше на справі т. зв. національних меншостей. Той уступ його промова подаємо нижче дослівно.

В моїй внутрішній політиці — говорив прем'єр — уряд братиме під увагу реалізацію інтересів широких мас населення, маючи на думці передовсім забезпечення умов добробуту і їх культурних потреб. Уряд працюватиме при допомозі своїх органів до безпосереднього контакту з широкими масами населення, а то шляхом оживлення адміністрації й урухомлення самоврядування. Уряд змагатиме до злагоди між національними і віроісповідними групами, до вигворення гармонії умов співжиття населення різної народності і культури, перестерігаючи пильно повищих засад, що мають на увазі углядження життєвого інтересу меншостей. Одночасно уряд рішучо протиставиться всякій діяльності, що шкодить інтересам держави, а якої сторони вона не виходилаб.

Оскільки справа в проступках, що впливають виключно або в більшій частині з мотивів політичних чи національних, поповнених перед 1. квітня 1923, уряд працюватиме до їх ліквідації шляхом уморення при допомозі прокураторських внесків, а також індивідуального помилування в правових межах.

Уряд переведе у відповідний спосіб знесення останніх обмежень характеристичних прав національних і віроісповідних, що лишилися по давніх заборонах.

Льояльне примінування постанов конституції і заключених державою контрактів доведе до упорядкування справи державної приналежності. Приспіння виконання земельної реформи, упрощення аграрних приписів, парцеляційні справи — ось низка задач, які уряд хоче виконати в інтересі національних меншостей. Уряд вважає пильною справою переведення закону з 31. липня 1924 і зміну системи складання декларацій.

Дальше прем'єр заявляє, що господарський антисемітизм є шкідливий для держави. Уряд вважає ко-

нечною річю перестерігати безсторонності і справедливості. Особливо в ділянці податкової і кредитовій, а також в ділянці продукційних кредитів уряд буде керуватись річевими, а не національними і віроісповідними мотивами.

Ніяких таємних пактів з жидівським населенням уряд робити не буде, але стоятиме твердо на становищі виконання постанов конституції. Уряд ствердить відповідним шляхом, що всі обмеження прав Жидів, видані давніми заборонами владами, є знесені і проти жидівського населення приміновані не будуть.

В інших частях своєї промови прем. Бартель вияснював, що його уряд домагається для себе повновластей з уваги на ситуацію краю. Опісля обговорив ситуацію бюджетову і валютну, ствердив зменшення безробіття і стабілізацію цін та спинився довше на реформі адміністрації, заповідаючи, що уряд змагатиме до скріплення влади. Дальше сказав, що уряд доцільноє конечність оживлення самоврядного життя і старатиме якнайшкороше відновити представництва як першу умову до нормального існування самоврядування. Виследи праці адміністраційної комісії сойму, особливо щодо устрою міських громад, є для прем'єра вдоволяючими. Закінчив прем'єр свою промову, подавши широкий господарський плян уряду.

Сойм.

Голосування над зміною конституції.

Варшава, 19. липня 1926.

На сьогоднішньому передполудневому засіданні сойму приступлено до 3-го читання закону 1) в справі ратифікації гарантійного трактату між Польщею і Румунією, 2) ратифікації додаткових протоколів до торговельної конвенції з Чехо-словацькою, 3) конзулярної конвенції з Францією, 4) ратифікації конвенції з Францією про пересидку судових листувань. Ратифікаційні закони відіслано до комісії закордонних справ і приступлено до дальшої дискусії над законами про зміну конституції.

Референт пос. Хацинський зазначив, що до закону того внесено стільки поправок, що колиб перейшла тільки половина з них, то вже з проекту нічого не лишилосяб. Промовець підтримує першій внесок комісії.

Приступлено до другої частини справоздання конституційної комісії (законопроект про повновласті). При цій точці забрав слово прем'єр Бартель. Його промову подаємо

окремо. В дискусії над проектом промовляв між инш. посол Стронський (ЗЛН). Він ствердив, що направа устрою була вже актуальною в Польщі ще перед розборами. Переходячи до урядового проекту і проектів комісії, Стронський зазначив, що єдиний закид, який можна зробити урядові, є той, що він домагається замало. Є ще багато позитивних річей для краю, яких сойм взагалі не вирішить. Тому конечною є зміна виборчої ординації, щоб мати ліпший сойм. Після цього приступлено до голосування над проектом закону про зміну конституції.

Параграф перший про усталення бюджету на найближчий бюджетовий рік прийнято. Параграф другий про знесення постанов, які торкаються пропорційності виборів, відкинуто поіменним голосуванням 179 проти 171 гол. Параграф третій про піднесення віку активного виборчого права мав 185 голосів проти 180 при недостатці кваліфікованої більшості. Параграф цей счеркнено. Параграф четвертий про вік пасивного виборчого права зібрав 185 голосів проти 163 і також перепав задля недостатці кваліфікованої більшості. Параграф п'ятий про посольську відповідальність зібрав 183 голоси проти 178. Його счеркнено також. § 6 проекту говорить про втраченні мандату в разі витягання для себе користей від уряду. До нього зголосив поправку пос. Ліберман (ППС) того змісту, аби жадання того ствердження могло виходити не тільки від маршалка сойму, а й від найвищої контрольної державної палати. Поправку прийнято 231 голосами проти 109. § 7. прийнято в урядовій стилізації. § 8. (про права президента розв'язати сойм і сенат) відіслано до конституційної комісії. § 9. прийнято в стилізації комісії. § 10. (кожне воєводство є окремим виборчим округом до сенату) відкинуто. Перепали також внесення, щоби сойм і сенат мали по 100 членів.

Продовження голосування відбується сьогодні.

Уряд Еріо.

Париж, 19. липня 1926.

Сподіваються, що сьогодні Еріо представить президентові листу нового кабінету. Кабінет матиме ліній характер. В склад кабінету має увійти м. ин. Пенлеве.

Біржа.

Грові.

Тенденція легко звязкова. Оборот слабкий.

Валюти: Амер. дол. 9.20—9.22, нид. дол. 9.12—9.15, чеська корона 0.27—0.28, лей 4.50—4.75, франц. франк 0.22 до 0.23, швейц. франк 1.74—1.75, англ. фунт 43.50—44.50.

Сентиментальний міністр.

Львів, 20. липня 1926.

Інтерв'ю, якого уділив теперішній міністр освіти А. Суйковський, варшавському кореспондентові „Діла“, замітне тим, що воно, як казав міністр, було взагалі першим, а далі ще й тим, що воно має наскрізь сентиментально-ліричний характер. Наш кореспондент передав вірно перебіг розмови з міністром і в такому виді ми її видрукували. Тепер не можемо не висловити свого погляду на те інтерв'ю.

Перш за все мусимо ствердити, що такої лірики від міністрів ми взагалі не привикли чути. Та й не в звичаю це державних мужів, щоби в політичних розмовах на конкретні політичні питання розводити особисті сентименти. Новий міністр освіти підходить до того з иншого становища. Знаючи мабуть про те, що Україні нарід по своїй традиції сентиментальний, ще й до того зі сентиментальною піснею, мабуть міністр припускав, що Україні вповні вдоволяться вже особистими його сентиментами.

„Що до справи українського університету, то уважною Вас — казав дослівно мін. А. Суйковський — до оголошення, що хоч у справу рушити з місця!“ Котрий це вже з черги раз рухають цю справу з місця? — І хто її вже не рухає? — А вона все одно на місці! „Не знаю, які стріну перешкоди в своїй роботі, і тому нічого не обіцяю!“ — отже позице уповноваження закомунікувати всім і вся про рушення з місця одної тільки справи університету, поминувши цілу низку инших далеко важніших для українського народу шкільних справ, новий міністр теж ослабив наведеним реченням.

Та вершком, так сказати, ліризму і сентиментальності міністра є його запевнення, що замість щонебудь обіцяти, чи щонебудь робити він обіщоє молитися „молитвою“ Костецького з незвичайно сумною історичною традицією для Польщі, України та Литви. Та до цілої сентиментальної розмови А. Суйковського символіка і зміст тієї молитви допосовані досить добре. Виключно хіба „дипломатії“ міністра, що в своїй розмові нічого конкретного не сказав, треба завдячувати сентиментальний цитат молитви. Бож нам відомо, що він незвичайно ліберальний та в минулому тверезий і позбавлений сентименталізму політик. Як отже пояснити той дивоглядний цитат?

І цей цитат зі Самійленка, виголосений навіть українською мовою, і „молитва“ і куртуазійна згадка

Red. czas. „Dziło“ we Lwowie. Pr. 337/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej: Sąd okręgowy karnej orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów zamieszczonych w czasopiśmie „Dziło“ Nr. 153 (10.835) z dnia 15 lipca 1926. roku pod tytułem: 1) „Do czego przystępuje Polska?“ a) między słowami: „zrobity...“ a słowami: „ona; b) między słowami: „parlamentaryzm...“ a słowami: „Prawda; 2) z. kroniki „Nowiny“ pr. „Ukrainica“ między słowami: „narod...“ a słowami: „Polszczyzna, zawierają ad 1) znamię zbrodni z § 65 a) i z art. 24 ust. 1, oraz z dnia 17. XII. 1862, ad 2) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 3) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 4) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 5) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 6) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 7) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 8) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 9) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 10) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 11) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 12) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 13) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 14) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 15) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 16) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 17) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 18) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 19) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 20) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 21) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 22) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 23) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 24) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 25) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 26) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 27) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 28) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 29) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 30) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 31) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 32) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 33) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 34) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 35) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 36) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 37) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 38) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 39) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 40) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 41) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 42) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 43) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 44) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 45) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 46) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 47) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 48) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 49) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 50) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 51) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 52) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 53) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 54) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 55) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 56) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 57) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 58) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 59) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 60) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 61) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 62) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 63) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 64) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 65) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 66) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 67) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 68) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 69) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 70) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 71) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 72) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 73) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 74) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 75) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 76) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 77) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 78) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 79) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 80) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 81) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 82) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 83) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 84) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 85) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 86) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 87) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 88) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 89) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 90) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 91) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 92) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 93) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 94) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 95) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 96) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 97) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 98) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 99) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 100) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 101) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 102) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 103) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 104) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 105) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 106) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 107) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 108) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 109) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 110) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 111) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 112) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 113) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 114) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 115) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 116) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 117) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 118) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 119) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 120) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 121) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 122) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 123) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 124) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 125) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 126) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 127) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 128) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 129) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 130) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 131) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 132) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 133) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 134) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 135) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 136) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 137) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 138) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 139) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 140) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 141) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 142) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 143) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 144) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 145) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 146) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 147) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 148) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 149) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 150) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 151) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 152) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 153) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 154) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 155) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 156) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 157) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 158) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 159) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 160) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 161) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 162) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 163) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 164) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 165) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 166) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 167) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 168) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 169) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 170) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 171) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 172) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 173) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 174) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 175) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 176) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 177) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 178) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 179) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 180) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 181) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 182) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 183) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 184) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 185) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 186) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 187) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 188) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 189) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 190) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 191) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 192) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 193) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 194) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 195) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 196) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 197) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 198) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 199) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 200) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 201) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 202) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 203) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 204) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 205) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 206) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 207) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 208) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 209) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 210) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 211) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 212) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 213) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 214) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 215) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 216) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 217) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 218) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 219) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 220) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 221) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 222) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 223) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 224) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 225) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 226) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 227) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 228) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 229) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 230) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 231) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 232) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 233) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 234) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 235) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 236) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 237) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 238) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 239) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 240) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 241) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 242) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 243) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 244) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 245) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 246) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 247) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 248) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 249) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 250) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 251) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 252) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 253) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 254) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 255) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 256) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 257) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 258) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 259) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 260) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 261) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 262) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 263) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 264) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 265) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 266) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 267) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 268) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 269) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 270) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 271) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 272) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 273) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 274) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 275) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 276) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 277) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 278) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 279) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 280) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 281) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 282) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 283) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 284) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 285) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 286) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 287) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 288) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 289) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 290) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 291) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 292) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 293) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 294) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 295) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 296) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 297) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 298) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 299) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 300) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 301) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 302) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 303) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 304) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 305) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 306) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 307) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 308) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 309) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 310) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 311) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 312) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 313) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 314) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 315) znamię zbrodni z § 65a) ustawy karnej, oraz ad 316) znamię zbrodni z §

про українського географа доказують, що міністр бажав зробити жест, бажав викликати добре враження та притім виникнути від прямої відповіді на поставлені питання. Говорити на тій основі щонебудь про „ширість“ нового міністра щонайменше передчасно, якщо згадати в нинішніх обставинах можна говорити про якунебудь „ширість“ польської політики у відношенні не тільки до України, але й до інших національних меншостей.

Бо неваже новому міністрові — дарма, що тільки тиждень займає своє становище — не можна було познайомитися зі справами українського шкільництва? Невже він не міг бодай поверховно вглянути дотепер у великі маси інтерпелляцій, внесень і нагалих внесень у шкільних справах, що залягають непорядкованими в міністерстві і в соймі та сенаті, в їх освітніх комісіях, які вносила українська парламентарна репрезентация і не дістала на них ніяких відповідей чи пояснень? Ожже є в розпорядженні міністерства багато і то дуже багато матеріалів про мартирологію українського шкільництва! Їх не треба новому міністрові аж достарчати, його не треба аж спеціально інформувати. Він же не в Женеві і не в Парижі, а у Варшаві.

Правда, що цілий штаб урядовців міністерства освіти — це тіж самі типи українофіль, що їх допав до себе б. міністр Грабський Ст., правда, що на всіх відповідальних становищах у шкільних кураторах сидять теж ендеки і хієни все-сильних за Грабського організації народових, які не представляють, або й не схочуть представити новому міністрові фактичних даних про теперішній оплаканий стан українського шкільництва, як наслідок політики Грабського, але натем А. Суйковський є міністром, щоб усю ту камарилу Грабського прочистити, щоб в те гетто національного канібальства впустити дещо свіжого воздуха, та й щоб взагалі прочистити атмосферу. Дещо можна було зробити навіть за час одного тижня. Та цього не видно.

Дуже давними в устах теперішнього міністра звучать слова про те, що, мовляв, „висліди моєї праці будуть залежати також від українського громадянства: чи воно ско-

че мені допомогти своїм становищем, чи буде займатися виключно вічними і оголошуванням скрайніх, ворожих нам гасел.“

Цікаві ці слова, що вийшли з уст польського ліберала, з уст ученого професора і накінець з уст поважного політичного діяча, що здає собі справу з того, що таке політична неволя, що таке політичний, культурний та економічний гнет. Це ж він, теперішній міністр А. Суйковський, випустив цього року друком книжку п. н. „Polska Nierodność“, в якій в ярких і різночасно проймаючих фарбах змальовує культурну неволю польського народу під царською Росією. З цієї книжки ми позволимо собі зачитувати один уступ. Обговорюючи польське приватне шкільництво, на яке дала Полькам дозвіл царська Росія по японській війні, тобто по першій революції 1905 р. він пише дослівно: „Jako szczyt cynizmu rosyjskiego należy przytoczyć fakt, że w tych szkołach polskich, pozbawionych wszelkich praw państwowych, cała geografia i historia musiała być wykładana po rosyjsku przez nauczycieli prawosławnych“.

**фабрика олівців
Кох - І - Ноор
Л. й К. Гардмут.**

Новий міністр бажав би, щоб за його міністрування цього не було! Певно, що йому як лібералові та міністрові це може бути прикорм, та він дуже добре розуміє, що інакше бути не може. Пошож у такому випадку говорити про те, що, мовляв, Українці могли б йому допомогти мовчанкою? В чому? На основі інтервю не знаємо, що хоче зробити новий міністр на полі шкільництва і не бачимо дотепер ні одного його кроку, який заповідав би зміну дотеперішнього гнету на культурному фронті.

Ми хочемо бачити ту боротьбу мін. Суйковського з цинізмом польської шкільної влади, який вона у правляла на полі українського шкільництва, а який так п'янував він сам у б. Росії. Ми далі будемо і мусимо вести боротьбу за власну школу так, як вели, а це вже справа міністра, чи він її буде вважати помічною у своїй боротьбі, чи шкідливою. Логічно беручи всю справу, новий міністр, якщо він направду хоче виправити бодай частину кривд, нанесених українській школі, повинен саме в тій нашій боротьбі бачити піддержку для себе, навіть коли вона має виключно вічевий і непримиримий характер, а не навпаки! Та таким міністром, з таким розумінням справи, не був дотепер ніякий Поляк, не буде ним і проф. Суйковський, а це видно хоч би з його інтервю, абстрагуючи навіть від вчинків, яких ще нема і ледви чи будуть.

**Пам'ятайте, що всякі збірки на
нагробник на могилі І. Франка
треба посилати до Центробанку
(Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на
шадничу книжечку ч. 7910.**

Повени в Югославії.

(Від власного кореспондента).

Біларод, 15. липня 1926.

В останні часи все таке дрібязкове та нецікаве в місцевій політичній житті, що просто таки ні про що писати. Паші сидять уже довгий час в Карльсбаді, поправляючи своє здоров'я, Радіч теж був поїхав на береги Адрієйського моря, щоб там легше використати свою обіцянку — мовчати, але вряди-годи такі не витримує і скликує різні зібрання, на котрих, як звичайно, нападає на всіх та критикує своїх спільників радикалів. Це все занадто буденне і звичайне. Єдина більша менш значна подія з політичного життя — це є виключення міністра Нікіча з хорватського клубу. Одначе тому, що парламент тепер на відпочинку, він спокійнісінько лишається і надалі на своєму місці в міністерстві.

Наскільки м'яв та нецікаві політичні події в Югославії, настільки бурхливо-неспокійною стала тут природа, заливаючи все страшними зливами, руйнуючи цілі села та затопивши найбагатші хліборобські місцевості. Повінь набрала дійсно катастрофічних розмірів, лишивши тисячі людей без стріх, знищивши у своїх бурхливих хвилях не лише посіви, а навіть і сади, повилавши дерева з корінням.

Найбільше потерпіли від повени місцевості, що лежать понад берегами Дунаю, котрий плодючі землі перетворив тепер у безмежні води велетенських озер. Люде борються при помочі державних інженерів та війська день і ніч з водою, наспіваючи високі вали, щоб зберегти ще не залиті місцевості, але вода в ріках постійно прибуває і кожного дня приносить нові нещасть. Такими днями залила найбагатший вірцевий державний масток Бельє. Вода прорвала там не лише земляні вали, але й бетонові і за короткий час перетворила багате культурне господарство у страшну опустелю місцевість, дійшовши на долині аж до 18 метрів глибини! У великих лісах цього маєтку було дуже багато напів диких оленів та сарн, котрі здебільшого потопилися. До цього часу знайдено вже біля 1000 трупів цих звірят, не ра-

МАРФЕН САВА.

Відень ухом і оком.

Враження студента Усусуса.

Чи чули ви, вуйку Никифоре, що це „радіо“?

Це щось подібне до телефонічного апарату, тільки без дроту. В культурних краях радіо-апарати поширені до тої степені, як нпр. стінний годинник або зеркало. І найбільша віденська перекупка купує собі алюмінієву слухавку, коробчину завбільшки пів цегли і „антенну“. В коробчині циліндр з папендекля навінений густо дротом і кришталь. Антенна — це мідний тонкий дріт, звинений у чотирикутний різної форми і величини. На даху, в хаті під стелею або дещо встановлюється антенна, отримує з корабчиною і з землею дрогоном. Коробчину лучиться зі слухавками. Все разом коштує 25—30 п. золотих.

В неозначенім віддаленні (на десятки, сотки, тисячі кілометрів) знаходиться централь, звідки при помочі електричної сили й апаратів розходить голос у формі тремтіння у повітрі. В означених годинах закладає віденська Mtzi чи Frdu на вуха слухавки і чує концерт, музику, співа, промову, виклад; навіть у ліжку, положившись до сну. Грамофон шипить, а голос радіо-апарату природний, чистий.

Ідіть ви на прогулюку за місто, то й там побачите вигідного Віденця на леваді або в лісі з радіоапаратом.

А в парках? Крісла або лавки стоять рядом. Жадний зарібку віденець порозкладає кріслами кільканадцять слухавок, встановить антен-

ну з причадалами на траві — а, ви, вуйку, сідайте на крісло і за пару сотників слухайте „театру“, музики. Так деякі слухають наукових викладів або й учаться чужих мов. Крамниці з радіоапаратами багато; трапляються і дві — три біля себе в сусідстві. Щоби привабити цікавих і для реклами, крамарі мають трубові голосниці, подібно як у грамофоні. Вечером, коли шалений уличний рух і гамір стихає, можна, йдучи вулицею, почути могучий спів з голосниці: оперу або концерт.

... Могутня ріка Дунай.

Тепла, масва погода привабляла тисячі людей над воду, на свіже повітря. В центрі двоміліонної столиці клекіт, стукіт, гамір, рух трамваїв, тисяч авт. Вулицями непомітний порох, туманами стелеться сірий дим бензину з авт і мотоциклів.

Зелена площа берега, т. зв. Uferschwemmung gebiet, залюднена кільометрами, на милі вдовжину Віденцями. Одні ходять, інші сидять, ще інші приглядаються до мальовничого краєвиду на ріці. Більшість у купелевих одностроях, дрімлючи, париться на сонці. Мов дібране військо-уланів, між ними розкішні, здорові, рослі, веселі, гарні фігурки віденців у костюмах.

І тут видно місцями радіоапарати.

Легідний приємний вітерець колише шувари. В далечині стадо білих мев то пірне у хвилі — то зрине над водою. Шиблють по воді англійські регати, жубонять моторні лодки, вганяючи навізаводи. Колишуться ряди прибережних рибацьких понтів.

Знизу від Будапешту пливе мадлярський корабель „Ergebét Király-

ne“. Тупо і глухо гуде в ньому машина; веє вантаж. Надбережні крами здовж Донаукаї, грізно настовбурчивши ребра, ждуть роботи...

Маєстатична панорама з високого Reichbrücke лишається надовго в пам'яті.

... Величезний і величний віденський ратуша.

18.700 m² землі під будинком. 154 m. тягнеться в довжину і може стільки в ширину. Вежею сягає висоти 103 m. вгору. На вершці головної вежі стоїть в гордій поставі „залізний муж“. По боках стрункої, головної вежі, фронтом до бульвару (Ringu), є ще по дві менших. Будівля, одна з найкращих у світі, стрункий готичкий стиль, має безліч вікон, прикрас, фресків і як цілість притягає око кожного глядача.

По війні Австрія втратила право до чужих копалин у Чехії і, замість з вугля, черпає тепер Відень доволі електричної сили та світла з енергії Дунаю.

З нагоди свята республіки, — вечером надзвичайна ілюмінація ратуша. В означеній порі на бульварі (Ringstrasse), на відтинку ратуша, замирає рух возів, автомобілів, омнібусів і трамваїв. Сильні кордони поліції перепускають цікаву публіку на широчезний бульвар тільки в однім напрямі. Лави народу поволі пересуваються від парламенту до університету.

Казковий настрій. Перед очима будинок-величесь сяє увесь світлом серед нічної темряви. Мертва тиша надає будівлі святочної поваги. Кожна шпалочка, кожна лінія, кожне вікно купається в світлі. Де неможливо було завісити лам-

пок, туди кидають проміння рефлектори. Навіть на вершці ратуша сяє „Der eiserne Mann“. На небі бліді плями від промінів рефлектора.

...Hochstrahlbunnen!

З нагоди свята 1. травня водограй іде також в рух вечером. Довкола камінного басену величезних розмірів у городі на стежках перед Бельведером ждуть сотки, тисячі народу. З отвору (завбільшки 15 сантиметрової гавбці) між камінними посерединами басену витрискують стовп води... — чимраз вище й вище і силється течією до висоти 20 m. За добру хвилину бухає зпоміж камінок широким перстенем вода. У віддаленні кількох метрів від середини, в колі знову витрискують зпоміж каміння вверх шість нових промінів. Серед п'яти при світлі електричних ламп, уміщених в дні басену, з отворів, немов кульки живого срібла, силються потоком в повітря тисячі, мільйони крапель...

Веселка на небі має сім колірів: червону, помаранчеву, жовту, зелену, блакитну, фіолетову і пурпурову. Лампи на дні басену кидають барвисте світло і проміння живого срібла замінюються в коліри. Середина пурпурова, тут жовтий, там зелений, подальше помаранчевий, червоний... стовп води. Всі проміння грають сімома барвами, що непомітно переходять з одного в другий.

А глядачі все нові й нові.

Грицю з Кобак, дивися, тішся і любуйся, бо як вернешся до рідної хати, то мусітимеш затулити очі та вуха,

Конкурс

Американський конкурс краси. До кінця цього місяця одержить кожда гарна лані в кожній філії Народної Торговлі за оплатою нормального ціни пакет цитринного екстракту „Агрумін“, що заступає 50 свіжих цитрин. Інформації щодо умов участі у конкурсі у дії Генеральної Репрезентації в Польщі фірми Агрумін „Титані“, Львів, Рівницька 6. 12476) 8-10

хуючи безліч диких свиней та ріжних дрібних звірів і птиць.

Коли не в такому розмірі як Дунай, то всеж таки величезні шкоди та багато людських жертв спричинили й інші річки, бо зливи йдуть на території цілої держави і без нещастя не обійшлося ні в Македонії, ні в Чорній Горі. Де нема рік і річок, там страшні дощі в бурями перетворювали за яку годину все в бурхливі хвилі, які, зробивши спустошення, знову зникли.

Уряд до цього часу признав 5 мільонів динарів на поміч тим, що потерпіли від повені, але на скільки ця сума мізерна, видно хочби з того, що лише в одній області Бачки шкоди виносять біля 70 мільонів дин. Правда, що Бачка найбільше зазнала лиха, але й інших 21 округів у більшій чи меншій мірі спустошила вода.

Сам Білгород особливої біди не зазнав, хоча і стоїть у трикутнику між Дунаєм та Савою. Лише залило, без особливої шкоди, деякі вулиці на долині. Але це не заважає білгородським мешканцям бути в добром настрою, по старому забавляться і похитувати головами, читаючи в газетах про страшні повені з таким виглядом, немов це все відбувається десь у далекій Південній Америці чи Австралії, а не в їхній-же власній державі.

В. Анський.

Національне свято 14. липня у Франції.

Париж, 15. липня.

В 1790 році на місяць липень перший раз готовився французький народ до свого першого національного свята. Майже всі мешканці міста Парижа добровільно прямували на Марсове поле. Між тими добровільними робітниками було видко дуже багато елегантних дам у шовкових вбраннях дам, яким тоді перший раз руки покрилися мозолями від праці.

14. липня це були перші роковини взяття Бастилі. Але це свято не було лише святом взяття Бастилі, але також святом об'єднання всіх Французів. Мешканці Парижа з великим одушевленням приймали день за днем на свято прибуваючих депутатів зі всіх закутків Франції.

Це були тижні радощів революції. В той час ще дрімало страхіття революційних подій і ще голова Марії Антоанетти не впала у кіш під гільотиною.

Похід свята почався з Бастилі на Марсове поле. Ніхто не звертав увагу на дощ. На призначеному місці для свята, яке побудовано у формі амфітеатру, на середині перед вівтарем Батьківщини служив святочне богослуження Тальран, єпископ Отин і там в ім'я французького народу Ляфает зложив присягу на вірність французькій конституції. Король перед військовим академією, оточений депутатами Національного Зібрання на трибуні, окрашеній синіми драперіями, повторив слова присяги, а тимчасом всі париські гармати гули на перемену з гарматами околиш.

Марія Антоанетта з піднесеними руками до неба показала роздражений гнів свого сина. На руїнах Бастилі, де висіла вивіска „тут танцюється“—до ранньої зорі танцювали молоді та старі разом. Цікаво, що по цим святі майже сто років не святкували 14. липня.

Французька історія того часу повна ріжних історичних подій і кожний режим святкував це свято по своєму розумінню. Підчас революції в роках алегорії та апотеоз духу ідей Якобінів панував над цим святом. Святкували свято суверенності на-

родів, свято сільського господарства, свято добродійності, свято доброго подружжя та славне свято „розуму“, на котрому в городі Турлієрі головував Робеспєр.

За Наполеона — можна сказати, ці всі влаштовувані свята та за бави додавали нову силу та багаторість його будучим подвигам.

Підчас Імперії почалися перші публичні безплатні вистави в операх та театрах, бо підчас Реставрації ніхто не старався про народні забави. „Те Деум“, а по них прийняття були доступні лише вибраним особам. Але липнева монархія змінила це. Тоді влаштовано перше триденне свято 27. липня. В перший день свята роздавали гроші та їжу, на другий день горожанська армія могла напиться до безпритомності, а на третій день було це найбільше свято, яке Париж коли міг бачити: штучні вогні, ілюмінації, парадні походи війська ще ніколи не були підготовлені так уважно, як на цей день. Все військо вилягло в шапках з медвежої шкіри, вечером на публичних балах можна було бачити, як танцюють не лише гриветки та підстаршини, але також елегантні „льви“ з фризурми де Орлеан—тодішні елегантні панічі.

В 1848 р. Республіка святкувала з великим успіхом свято Конвенції. За Наполеона III. — 2. грудня святковано перше велике свято побіди державного перевороту.

Третя Республіка 70 літ пізніше святкувала знову традиційне свято 1790 р. За президента Граві 14. липень знова став національним святом.

Словом: режим і ім'я національних свят мінялися. Але юрба її радість підчас Наполеона, Филипа і III. Республіки були ті самі і вони тими самими і донині залишилися. Французький народ і сьогодні є таким самим оптимістом і так само дитинячо піддається своїм забавам, як і в році 1790 у день національного свята. Тепер можна лише зауважити, що на вуличних музиках зявилося кілька родів нових інструментів — як „банджо та саксофон“, а все инше залишилося, як 150 літ тому.

Вулиця, танцюючі пари, національні кольори, прапори, лямпіони, гірлянди ті самі, які були давніше. Той самий штучний вогонь, народня дефіляда приваблюють над Сеном та її мости мешканців Парижа.

Здається, що тут плыве життя без журно, як у перші роковини, коли на руїнах жорстокості була вивішена таблиця: „Тут танцюється“. Гуляють усі національності: други та вороги, вчорашні, нинішні або завтрашні.

Цього року в французькому національному святі свободи взяли участь султан Марока та Прімо де Рівера.

Іван Стадє.

3 табору в Йозефові.

Йозефів, 16. липня 1926.

Дістаємо для поміщення таке писмо з українського військового табору в Йозефові:

Дня 11. липня 1926 р. відвідав місто Йозефів президент Чехословачької Республіки д-р Т. Г. Масарик. Разом із місцевим громадянством, яке зі щирим захватом витало свогого освободителя і першого президента, поздоровили його також українські скитальці, інтерновані в Йозефівському таборі. На шляху біля табору, куди проїздив президент, побачено витальні ворота з українським і чеським написом, прикрашені тризубами та українськими й чеськословачькими прапорами. Перед витальними воротами усталилися мешканці табору в шпалір, а таборові діти з блакитно-жовтими прапорцями в руках заняли під проводом свогого вчителя п. Івана Лисого місце поруч чеської дівчини на міському майдані. Разом з заступниками місцевих урядових і громадських установ представлено президентові останнього команданта останків У. Г. А. в Ч. С. Р. сотника дра Івана Козака.

Відгуки дня.

Ради для делегатів на чужині.

Раз на два—три роки доводиться галицьким Українцям брати участь у якійсь міжнародній нараді, конференції чи зїзді. Такі моменти мають величезне значіння для нас як нації, бо дають можливість нашим народам пізнати нас, наш культурний чи економічний доробок і познайомитися з нашими домаганнями. Врешті, яке чужинці вивесуть з такого конгресу чи конференції, лишається потім на цілі десятки літ, бо тяжко припустити, щоб ті самі люди ще раз колинебудь зійшлися, поговорили й оглянули себе.

З огляду на те треба, і то конче треба, виробити правильні ради для наших делегатів на міжнародні зїзди. Тому, що не стрічаю багато прихильників цієї думки, дозволю собі перший подати деякі вказівки, хоч і загальні та неопределені.

Отже, як тільки трапиться нам нагода вислати наших делегатів, повинні міродайні чинники подбати за все, що може спричинитися до успіху поїздки. Не все можна вислати делегатів саме тих, які до цього надаються, бо часто особисті відносини стоять тому на перешкоді. Головне тут, щоб їхали люди терпеливі і вперті. Вони тільки висидять до кінця всі засідання і впруться в кожний банкет. Знання чужих мов неконечно, бо як чужинець так дуже хоче довідатися щонебудь про нас, то нехай бестія вчиться по нашому. Що до рефератів і справоздань, то вони мають бути такі, які нам подобаються, а не такі, які лежать у програмі даного зїзду. Врешті тоді буде капітальне, а про успіх—то вже й не говорити.

Дня 16. липня ц. р. відїхав з Йозефова транспорт стрільців і старшин на Радянську Україну, обіймаючи 113 скитальців із Східної Галичини. По словам радника представництва С. Р. С. Р. в Празі п. Калюжного більше транспортів на Радянську Україну не буде, так, що цей транспорт треба вважати останнім.

По широкому світі.

У французькій уряді Ерріо не хотять узяти участі соціалісти. Ерріо робить спроби співпраці з Поанкаре.

Італія почала поважну санацію свого державного бюджету. Уряд обмежує видатки і сплачує довги. Французькі чужинні довги є вдвоє більші, як італійські.

У Парижі, як повідомляє жидівська телеграфічна агенція, дня 16-го ц. м. двох Українців, яких прізвиська ще невідомі, стрілили до жидівського емігранта Переца Штайна, якого тяжко ранили. Стріляючи атенатчики крикнули: „На маєш, паршивий Жиде, за замах Шварцбарта“.

Катастрофальні бурі в Югославії.

Білгород, 18. липня 1926.

З причини наглої небезпечної бурі розбився експрес на лінії Сараєво-Валандовіч в Босні. Загинуло 170 пасажирів. З той причини в околицях місцевості Алатин скучені води розірвали греблю на протилежній 23 метрів. По кількох годинах прірва розширилася до 30 метрів, наслідком чого коло 50.000 моргів землі залила вода. Король приїхав на місце катастрофи. Залізничний міст між Самбором і Виноковичами знесла вода.

НОВИНКИ.

— Українські справи в німецькій пресі. Німецька преса містить в останніх часах багато більших статей про становище на Радянській Україні й про положення Українців під Польщею. Із цього винотуємо тут деяко важніше, що попало нам припадково в руки. І так поважний журнал „Der Arbeiter“, орган „Союзу німецьких союзів роботодавців“, приносить статистичну статтю: „Die Bedeutung der Ukraine für die Volkswirtschaft der russischen Sowjetrepublik“ (ч. 12 з 15. грудня 1925). В „Deutsche

Самим делегатам поручається: 1) Брати тільки одно і то саме убрання, в якому належить появлятися на всіх офіційних прийомах президентів, міністрів чи інших „риб“. Таке одіня напевно виріжнить нашу делегацію з безліччя „ансмогінгованих“ і „вифрачених“ чужинців і то виріжнить на нашу користь. Кожному владемо в око і кожний буде розглядати нас. 2) Носити тільки кавчуковий ковчирець, бо він абсолютно не втягає поту і дуже елегантно блищить при електричному світлі. 3) Краватка може бути довільної краси, а навіть не дуже вона потрібна, бо ми є демократичний народ і не потребуємо адавати панів. 4) Закупити тут у краю або навіть і в місці даного зїзду більшу кількість паперових серветок для завдання липших кусків м'яса і смачніших каналок. Тоді не треба буде сусіда просити відступити свою серветку. 5) Хто знає якусь світову мову, не повинен до того признаватися на зїзді, щоб чужинець не міг чогось про нас вивідати. 6) Після зїзду всадити себе до спірту і перейти на власність котрогось із чужих Музейів зі старою валютою.

Тих кілька моїх порад далеко ще не вичерпують усього того, що слід було би сказати в цій матерії. Але я признаюся що ще ніколи на ніякі міжнародні конференції не їздив, хоч маю сине убрання, не мню й жадної світової мови, а кавчуковий ковчирець лежить у мене від кількох літ у шафі.

Нехай мені простять ті, що вже їздили, коли я щось перепутаю або пропустив. Це просто недостача досвіду і незнання правил дипломатичної поведінки.

Galaktion Chinka.

Wochenschau“ (ч. 2 з 10. січня ц. р.) подибуємо більшу статейку „Die Statistik der Juden in der Sowjetukraine“ а в щоденнику „Revier Hofe“ (ч. 58 з 12. березня ц. р.) „Український лист з Харкова“ про культурне життя на Україні. В „Tägliche Rundschau für Mittelschlesien“ (ч. 84 з 12. квітня ц. р.) поміщена стаття О. К. про „Gefängnisse in Polen“ з використанням українського матеріалу. Цілий ряд статей, присвячених українським справам, подибуємо в ковенському щоденнику „Litauische Rundschau“, між иншими такі важливі: De nationale Bewegung in der Sowjetukraine (ч. з 19. VII. 1925), Die jüdische Kolonisationsfrage in der Sowjetunion (ч. 31 з 7. II. 1926), Die innere Lage in der Sowjetukraine (ч. 45 з 25. II.), Der angebliche Polonophismus der osigalizinischen Ukrainer (ч. 48 з 28. II.), Die Lage der gr.-orient. Kirche in Polen (ч. 51 з 4. III.), Eine franz.-ukr. Intrigue (ч. 107 з 15. V.), Die besser bische Frage (ч. 105 з 12. V.), Die russische Frage in der Ukraine (ч. 113 і 115 з 23. і 25. V.), Der Lemberger Prozess der ukrainischen Kampforganisationen (ч. 155 з 15. VII.), Die Lage der nationalen Minderheiten in Polen nach dem Miumsturz (ч. 155 з 15. VII.).

— Характеристичний інцидент. Варшавська „Речіспосполіта“, а за нею інші часописи передали новинку, яку у Варшаві вже кілька днів раніше оповідали собі як некантний інцидент: у кабінеті міністра закорд. справ Залеського має конференцію марш. Пілсудський. Підчас розмови секретар міністра повідомив, що прийшов англійський посол Мак Мюллер. Марш. Пілсудський спитався, чи міністр не має нічого проти, коли він буде присутній при їх розмові. Міністр згодився. Розмовляли в трійку. Коли Мюллер закінчив свою розмову з міністром, марш. Пілсудський, кажучи, попрохав мін. Залеського, щоб він вийшов з кабінету, бо хоче порозмовляти з англійським послом у чотири очі. Ця поведінка маршалка має бути причиною димісії мін. Залеського. Ясно, що правдивості цієї есені ніхто не зможе перевірити. Це й для нас байдуже. Про неї оповідають для характеристики диктаторських метод. марш. Пілсудського.

— **Українець редактором американської газети.** Канадійський "Український Голос" повідомляє, що редактором тижневика "The Peoples Press" в Н. І. С. К. С. С. в Мінесоті є Українець, В. Мігайчук, бувший учитель у Манітобі.

— **Особисті вісти.** Дня 30. червня 1926 р. промувалася у Загребі на доктора медицини Ани з Могильницьких Чабанова, донька нашого бувшого посла і дітяч б. п. д-ра Андроніка Могильницького.

— **Чудасія.** Читаємо в польській пресі такий комунікатив: "Сенат варшавського університету рішив внаслідок важкої господарської ситуації університету і важкої до не передбачення долі цієї найвищої школи, стримати на рік 1926/7 входи до неї. Праця цього заведення припинена. Нема грошей на лабораторійні роботи. Електрика стримала доступ електр. течії до варшавської політехніки, тому, що не одержала довгу за електрику 59,000 зол." Подайте до цього ще пояснення, що університетські такса іспити є нині в польських університетах такі високі, що студії стануть майже люксом і що доляр паде, бо фінансова ситуація в Польщі буди-то поправляється.

— **Гасло "Свій до свого" в практиці.** Одержуємо таку поаніку: В селі Якубовій Волі, пов. Дрогобич буде поширений церковний комітет резиденцією для гут. пароха. Хоча вийшло більш як 10 оферт від мулярів та столярів-Українців, мулярську і столярську роботу дістали Поляки. Та ще не внібуль, а такі, що служили при "дзотній жандармерії", котра добре далася в знаки нашому селу і місту. Якщо це правда, то гірка!

— **Ліки дорожнють.** Аптики підзести на 10 проц. свою тарифу. Всі дивуються: чим пояснити що дорожнечу при зникні долара. Хіба тим, що нпр. епідемія шкарлатини зростає і що недужий не може обійтись без ліків і мусить заплатити те, що за них аптикар доче.

— **Наші письменники,** які майже без війни живуть з інших професій і на ваканціях мають найбільше часу писати для літератури, нехай знають, що "Кооператива "Український Театр" у Львові (Руська 18.) розписала конкурс на песу до 1. вересня з нагородою 100 долларів.

— **Володарі нинішньої доби.** Відомі американські герої фільми Дуглас Фербенкс і його жінка Мері Пікфорд вибрались з царства фільмових фабрик Голівуд (Каліфорнія) до Стоунів (Радянські Росія), де мають підписати з радянським урядом довготривалу угоду на збут своїх фільм. Ідуть вони спеціальними салюновими поїздами, експресами; подорож з Парижа до Москви коштуватиме їх 1500 дол. Американські артисти цікаві також познайомитись з радянським фільмовим мистецтвом. З Москви вернутись до Праги, з Карлсбаду до Нью-Йорку, а звідти поїдуть в подорож по Японії та Китаю. І як не заздрити фільмовим артистам?

— **Світова хроніка.** Румунська королева Марія їде від вересня до грудня до Сполучених Держав і купуватиме довгий час у відомого мільярдера Гіла. Добре бути королевою.

— **Наївні поетки.** Цими днями з однім з парижських судів перестухували цікавого ошуканця, який мав проти себе більш як тузні поеток. Добродій Лева поинув у дурні ці ніжні істоти, пишучи до них листи і особисто представляючись, як редактор нового літера-

турного журналу, що й власник поетичного замку в околиці Парижа. Він виступав перед ними як кандидат на мужа і їх меценат, рахуючи на те, що обіцяючи їм видрукувати їх твори, лекше найде доступ до їх кишені. Він брав від них чимало грошей на кошти друку їх творів, які мали їм здати славу завдяки його впливам. На судовій саці, де поетки обвинувачували Лева, найшлись і дами в досить поважним віці, що зітхали в поезіях і в прозі.

— **Оригінальна церква.** У Лондоні відчинили нову дивну святиню. Має вона півколісте, блакитне склепіння, засіяне зірками. Довкола галерії з прапорами безліч європейських народів і Японії. На середній амфітеатру темноблакитний кирик. Над ним чотирикутний мрамурний вітар: "Вістар ідеалу", так написано. Є це нова церква — "Етична". Її віри звеличують шеал людяності і постаті тих, що йому служили: від Будди, Сократа, Христа аж до Шелі, Емерсона, Уйтмана і далі... На вітражі, в єдиному вікні, образ святої Жанни д'Арк і її зведичників, піс-святых А. Франса і Б. Шопа (варто би почути збоину увагу таких двоох іроністів, що не сподівались попасти в святі!). Ті, що сюди приходять, співають натхнені гимни з найкращих поезій Шелі, Скінберна або Уйтмана. Між статуями Христа та Будди гарна дубова шафа з творами, з яких співають ці нові псалми. Христос є тут символом найвищої людяності. Будда — ідеалом досконалості. У малих нішах золочені урни з попелом з померлих останків померлих членів товариства. Віру та мету такої нової організації засувати дуже важко, або й дуже легко. Нпр. коли хто вірить, що фунт інтерліт більше варта, як захід сонця, той не є людиною. Нашим завданням — кажуть організатори цієї святині — є розбуджувати почуття добра, правди та краси. Важке завдання в нинішній час!

— **Національний склад київських профсоюзів.** На останньому засіданні президії Окпрофради вислухали звіт про наслідки перепису національного складу профсоюзів Київщини. Обслідувано 565 колективів, що охоплюють 85,873 робітників та службовиків, себто 92 проц. всього міського пролетаріату. Допитували всього лише 77,257 осіб. Вони діляться між 4 основні національності: 45,1 проц. є Українців, 26, 3 проц. — руських 21, 6 проц. — євреїв, 2, 3 проц. — Поляків, 4, 7 проц. — інших.

Закордонні часописи просяться о передрук. — Хто знає адресу Івана Рибача з Мальчи, що вийшов з с. м. в р. 1915 на Волині, а тепер має перебувати на Криму або на Кубанщині (має й на Донщині), — зводити повідомити Марію Рось — Колобич Мальчицах, п. Мшана коло Д. ва.

Дописи.

Турка н. С. (Шевченківське свято). В дні 4. липня 1926 відсвятковано в Турії роковини смерті нашого Кобзаря в той спосіб, що після відспівання місцевим хером "Заповіту" виголосив д. р. М. Кондрат гарну промову про значіння Шевченка, потім аматорський кружок турчанської філії "Прогресу" відіграв під випробованою режисерією п. О. Утриска драму Н. Тогобочного "Мати наймичка". Титулову роллю виконала бездоганно п. Марія Мельникова зі Львова, а всі артистки виявлялись зі своїх задач дуже добре, якщо зважитись сценічну слабкість згаданої штуки. Прокро вражало, що присутніх було всього 5 священиків і 12 учителів, а з мішан не явилися навіть члени фільмового відділу "Прогресу"! Це назвала дуже гарне свято закінчила численю зібрана публіка піснєю "Ще не вмерла".

Поморяни пов. Зборів. (Концерт Золочівців). Дня 11. VII. п. р. зробив нам небувалу несподіванку д-р Герета із Золочева, прибувши до нашої закутини з золочівським читальним хором на гостин-

ний виступ. Тому, що цілий день падав обильний дощ, Поморяни були переконані, що запроваджені концерт народних пісень не відбудеться. Однак хор зі своїм диригентом д-ром Геретою і зі смічковим квартетом прибув до Поморян на час і дав Поморянцям, які прибули численю на концерт, змогу почути справді артистично виконані народні пісні на чоловічі, дівочі і мішані хори, в композиціях Людкевича, Колесси, Леонтовича, Стеценка, Концевича, Веркевського, Степанова, Богуславського і інших. В програму входили українські народні пісні, як шедрики, веснянки, пісні весільні, бурлацькі і чумацькі, думи і думки, а крім цього кілька творів найвищих галицьких композиторів, як "Українська Баркарола" Людкевича на дівочий хор і Сичинського "Даремне пісню" на чоловічий хор. Чимало причинились до викликання великого ефекту мальовничі народні строї, в які були одягнені члени хору. Дуже гарно виявився зі свого завдання смічковий квартет, який відіграв 15-тий квартет Гайдла. — **Поморянець.**

Всячина.

Що може витримати людське серце? У німецькій місцевості Штейнмангер прийшов до лікаря приватний урядовець і марікав, що відчуває, як щось його тисне під серце; має вражіння, що не є від революційної кулі, яка лежить у його серці. Лікар спершу гадав, що пацієнт жартує. Та ввавши його під Рентгена, ледві повірив своїм очам: у правій комірці серця побачив обрис кулі. Він прикликав ще інших лікарів і всі ствердили це саме. Пацієнт заявив, що в 1915 р. цю кулю одержав на російським фронті. Лікарі ствердили з зачудуванням, що ця куля не перешкоджала функціям серця, хоч спроба її операції була би причиною негайної смерті.

З вічевого руху.

Віче в Миклашіві, повіт Львів.

Дня 11 липня п. р. відбулося в Миклашіві політичне віче Українського Національно-демократичного Об'єднання у великій залі чит. "Прогресу". Віче отворив місцевий господар п. Сенько Попович. До президії віча покликало господарів: п. Івана Бубелу, Федька Чорного та Івана Поповича. Реферат про політичне положення українського народу та про завдання Об'єднання виголосив голова Повітового Народного Комітету Об'єднання п. Іван Лішнійський зі Львова. Реферат про практичне переведення народної організації по громадах виголосив п. П. Вишневецький. Відрадною була поява на вічу більшої кількості старої молоді, яка з великим зацікавленням прислухувалася рефератам. Хоча віче протягнулося поверх чотири години, молодь не мала охоти, не зважаючи на урядований того дня фестиваль, виходити зі залі і референти примушені були ще говорити про фахові школи і розвій ремесла, про кооператив і господарські справи. В Миклашіві дається дуже відчутти недостача ідейної людини, що давала товчок і напрямком громадській роботі. Наслідки такої роботи були великі, бо населення національно свідоме й імпульсивне.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Михайло Старицький: "Облога Буші". Історична повість з часів Хмельниччини. Третє видання. Накладом Українського Педагогічного Товариства. Львів, 1926, ст. 95, 8°.

Це видання, як і недавнє видання УПТ., прегарної повісті Маковець "Ярошенко", треба шире почитати. Такої лектури побажать у нас якнайбільше, особливо для молодшого покоління, яке в значній мірі вчиться в чужій школі і під чужими впливами та розчутується чимраз більше на чуждєй літературі. Про прикмети повісті Старицького "Облога Буші", яка отес

вийшла вже в третє, не приходитьсь багато говорити. Вистарить ствердити, що книжка має свою літературну вартість, а крім того впливає незвичайно додатно на патріотичне виховання читача. Додам прикінці книжки пояснення менше зрозумілих слів роблять її приступною для найширшого круга читачів. Обов'язком кожної громади ширити масово "Облогу Буші", "Ярошенка" й інші подібні історичні повісті, а наш видавничий повинні видавати таких річей якнайбільше.

ОПОВІСТКИ.

Для навчання класичної фільмології у вищих класах аголоситься письменною абсолювентів фільмологічного відділу до Головної Управи Українського Педагогічного Товариства у Львові (Ринок 10) — **Івано-Франківськ.** 100 2-3

Позір Тернопільщина! Перші загальні збори Т-ва "Українська Академічна Громада" в Тернополі, відбудуться 1-го серпня 1926 р. в 10-й год. рано в залі "Міщанського Брацтва", з таким денним порядком: 1) Відкриття зборів. 2) Вибір президії. 3) Відчитання статуту. 4) Вибір управи і контрольного комісії. 5) Внески і запити. — Проситись всіх товаришів (шок) студентів і абсолювентів високих шкіл, як також абсолювентів середніх шкіл взяти якнайшисливішу участь. — Ініціативні! Комітет: Степан Литинський, Ярослав Кувєрський, Василь Чумак.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ПОШУКУЮ станції для ученика 8-ої гімназійної при інтелігентній родині. Найрадше особна, вигідна комната, та опіка над ним. Учень слабого здоров'я, дуже спокійний, неспілий і вразливий. Винагорода в доларах, золотих, та харчах. Зголошення до Адміністрації "Діла" для управителя школи. 103 1-3

ГОРИСТО-ЛІСИСТА околиця, близько зал. двірця Підвисоке в роді лісничівки, продається 5 моргів поля разом з будинками за 800 долларів. Роман Будзак Тернопіль, Котляревського 29. 104 1-1

ПРОДАМ велику реальність в Тернополі 4 будинки, 23 убивації, з тих 2 вілних 1500 м² саду з городом, 60 оловних дерев за 3,800 долларів. Роман Будзак Тернопіль, Котляревського 29. 104а)

ФОРТЕП'ЯНИ, вініла, фісгармонії, майже нові засіди на складі, на ріжні ціни продає, купує, міняє готівкою. Ганак Паяська 21. Тел. 35-45 27 6-10

УЧИТЕЛЬ, літ 41, оженився з інтелігентною панною або бездітною вдовою. Незаняті листи просити слати до Адміністрації "Діла" для "Учителя" до 28. липня. 99 2-3

УКРАЇНСКА РОДИНА на провінції прийме негайно за добрим винагородженням кухарку молоду, чесну, спокійну, котра могла би самостійно вести кухню. Свідчення або листами поручаючі вимагані, звернутись оплатно. Відомість в Адм. "Діла". 90 3-3

МОРЕЛІ ЗАЛІЩИЦЬКІ, посилаю в 5 кг. кошачих на ліпшої якості франко за відслалкою 17 зол. Віктор Франсбрум, Заліщики. 59 5-6

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Подільський Союз Кооператива в Тернополі вул. Мишкєвича ч. 11, розписує конкурс на Організатора-Лікстратора. Успіях: а) середня школа, б) вищі студії кооперативів (торговельні, в) практична праця організаційно-адміністрації найменше один рік. Платня після умови. Подання з прилогами і описом життя вносити до 15. серпня 1926. р. 86 на руки Дирекції Под. Союзу. 3-3

ОБЛОГА БУШІ

історична повість з часів Хмельниччини

Михайла Старицького

вийшла накладом УПТ, і продається у всіх книгарнях. — Ціна 1.70 зол.

Головний Склад в Книгарні УПТ.

Львів

Руська ч. 3.

До навоження огінних засівів на луки і пасовища є

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі.

Крім успішно діляного фосфорового квасу, має **ТОМАСИНА** також біла 50%важна, що не вчисляється, а при нормально квасних почвах не потрібно особію вальзовати.

Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Цінники і поучення даром і оплатно.

2-15

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
і АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II пош.
Конто почт. шваб. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місечно: в край 450 зол.
За границю:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКЛАДКА
20 сот.

Сойм прийняв проєкт зміни конституції.

Варшава, 20. липня 1926.

На нинішньому засіданні сойму закінчено голосування в другому читанні над зміною конституції. Ухвалення того законопроекту не йшло гладко, бо майже при кожній статті були різні труднощі й комплікації природи формальної й політичної, так, що маршалок сойму мусів кілька разів наворотами перервати засідання, аби довести до розуміння.

Тому, що в 10. год. передпол. рада конституційна комісія над переддаванням ст. 8, голосування в соймі зачалось від ст. 11 проєкту, який признає президентові держави право видавати декрети, що матимуть силу закону.

Вислід голосування представляється так, що всі внесені правниці, які змагали до погіршення конституції, відкинені, отже відпала зміна границі віку (ст. 12), обмеження посольської недоторканості (ст. 21) і т. д. З урядового проєкту з важніших справ ухвалено постанови щодо бюджету з тим, що оскільки законодавчі тіла на протязі 5 місяців бюджету не ухвалить, то уряд має право оголосити будж. провізорию законом.

Пізніше прийнято ст. 8, що признає президентові держави право розвязувати сойм. Натомість відкинено постанову про право вета навіть з обмеженнями, в стилізації, виробленій конституційною комісією. Прийнято також II. уступ ст. 11. (право през. видавати декрети). Цей уступ каже, що сойм може уповноважити президента до видавання всяких законів з винятком зміни конституції.

Після прийняття в другому читанні всіх точок проєкту зміни конституції забирали голос послы: Хруцький (якого промову реферуємо нижче), Грімбав, Домбський (Стр. Хл.), Бетнер (ХД), кс. Даховський (кат.) і Прилуцький (Жид).

Третє читання, а з тим і рішення голосування відбудеться мабуть в четвер. Не виключена річ, що уряд поставить при тій нагоді справу довіря, домагаючись прийняття деяких з тих постанов, що їх сьогодні відкинено.

Завтра даліше засідання сойму.

Промова пос. Хруцького.

На нинішньому п'ястуні сойму в дискусії над законом про уповноваження для уряду в імені Українського Клубу забрав слово посол Хруцький. Промовець ствердив, що незважаючи на те, що в міністерстві освіти нема вже Станіслава Грабського, — дух його там панує надаль. Хоч було заповіджено, прем'єру у своєму експозе не порушувати справи українського університету. Була тільки згадка про створення якогось українського студіуму у Кракові, як за найкращих часів Стан. Грабського. З даншою обітницею прем'єра перед соймом є обітниця про упорядкування справи горожанства „чужоземців“ на кресах. Іменем Українського Клубу закладає бесідник

протест проти означування такою назвою громади українських земель. Прем'єр обіцявав приміювати конституцію, так, якби що справу міг трактувати як погрозу або обіцянку, а не як обов'язок. Боронитимемо нашого одинокого рятунку, яким є парламентаризм, і тому Український Клуб відмовляє урядові повноважень.

З адміністраційної комісії.

На засіданні адміністраційної комісії посол Козловський (ЗЛН.) реферував про повітове самоврядування. Референт представив проєкт організації повітового самоврядування як союзу громадських рад з посередніми виборами до повітового самоуправного тіла. За тим проєктом заявився пос. Яворовський (ППС.) і Врона (Стр. Хл.), проти нього виступили представники національних меншостей, заявляючи, що проєкт референта означає відступлення від основ конституції. Закінчено дискусію загальну. Завтра зачнеється дискусія подрібна.

Масові ревізії серед Українців у Львові.

Львів, 21. липня.

Від 4. години рано агенти львівської поліції перепроводили ревізії в домі Сенків при вул. Риперській ч. 21, при вул. Петра Скарги ч. 2 у Петра Петра, в Бридницького, Максима вул. Асенка 8, в Т-ри „Промісвіт“, у Коверки, у адвоката д-ра Льва Ганкевича й інших. В часі цих ревізій стрілок продовжується ревізія у д-ра Степана Шухевича. За чим шукають і чого хотять — невідомо. Знайшовши у грон. Петра власноручний його підпис, зазначили, що підпис зовсім подібний до підпису Петрушевича Евг. Чи й це також має бути причиною ревізії?

Бомби на Горішнім Шлеську.

Варшава, 20. липня 1926.

З Катовиць повідомляють, що сьогодні вночі вибухла бомба в катол. Народним Домі в с. Юзефові, де мешкає кс. пробош Міхал. Дім розбурений, однак людських жертв не було. Той самої ночі в 2. год. в домі, який прилягав до друкарні і редакції катовицької „Польської“, органу пос. Корфанто, знайшли драбину зі шнуром. Розшукування виявило 3-х людей, які хотіли дістати драбиною в дім. При них знайшли дві бомби, що містили в собі 4 кілограми динаміту. При арештуванні в одному з них пізнали секретаря повстанського зв'язку в Катовицях Кробінека. Інші два Кашубек і Вавжінчик — також члени тої організації. Переведено туди у члена уряду повстанського зв'язку Скімпица й ин. Слідство відкрило зв'язок заговорників з різними особами у Великих Гайдуках, Королівській Гуті і Мисловіцях. Заговор є наслідком антагонізму між союзом повстанців чи радше т-вом оборони західних кресів і пос. Корфантом.

Смерть Дзержинського.

Варшава, 20. липня.

З Москви подають, що там умер сьогодні на анеризм серця Дзержинський, бувший шеф всесоюзної чрезвычайки, а пізніше комісар шляхів. Помершому 49 літ.

Біржа.

Гроші.

Біржа викладе далі стриману тенденцію. Банкові й арбітражні акції без зацікавлення. Запропонування було велике і покривало попиту. Французький франк далі падає. Долар з малою знижкою при приватнім курсі 9.17. Пошукування делів в заміну за ефективні долари без товару. До жадної трансакції не дійшло.

Валюти офіц.: Амер. дол. 9.13, канад. дол. 9.08, англ. фунт 44.74, швайц. франк 178.15, франц. франк 19.95, ліра 30.90, чеська корона 27.21, австр. шиллінг 130.00, нім. марка 218.60.

Амністія для політичних в'язнів.

Львів, 21. липня 1926.

Давно вже заповіли теперішні керманічі Польщі, що прийшли до влади наслідком кривавого травневого перевороту, амністією для політичних в'язнів. Правда, їх заповідь була куца, бо виключала від амністії комуністів, а натомість підчеркувала необхідність її для української еміграції в Чехословаччині та для всіх політичних проступників, що попали в тюрму або на лаву обвинувачених завдяки своїй національно-політичній праці серед національних меншостей.

Місяць тому повстав у Варшаві міжпартійний і міжнаціональний комітет лівих переважно партій для боротьби за повну амністію, а в тому числі і комуністів. Він розвинув незвичайно інтензивну працю. Видав уже кілька бюлетенів у цій справі, прибирав масу незвичайно багатого, а при тім дуже вимовного і проймаючого жахом матеріалу про тюремництво та скількість політичних в'язнів у польських тюрмах, про суди та засуди в політичних процесах, про виміри справедливості для малолітніх дітей і т. д.

Долею політичних в'язнів у Польщі зацікавився наново і французький світ. Повстав там окремий комітет для боротьби за амністію для політичних в'язнів у Польщі. Комітет видав до культурного світа відповідну відозву в цій справі та виповнив її — коротку розмірами — незвичайно великим і жахливим фактичним матеріалом про політичних в'язнів і про політичні процеси в Польщі.

руської „Громади“, незалежної хлоської партії і комуністична посольська фракція поставили в соймі нагале внесення в справі амністії. Ціла Польща заворушилася від численних селянських, робітничих і фабричних віч з домаганнями амністії, посипалися до уряду сотні меморіалів від політичних в'язнів, їх родин, партій і громадських та політичних організацій, та все те нічого не помогло, все те справи амністії з місця не рушило.

Чомуж ні кроком наперед не посунув теперішній уряд справи амністії, не зважаючи на власну заповідь?

Навіть деяким польським патріотам, що мають людське серце, що в силі відчутти велике горе тих культурних і інтелігентних людей, що за свої політичні ідеали попали в тюрму, стало забагато того, що в Польщі діється. Ось польська преса принесла відкритий лист голови синдикату польських літератур Юлія Каден-Бандровського до міністра справедливості Мачковського, в якому він домагається амністії для політичних в'язнів. Польський письменник торкається в своєму листі одної незвичайно трагічної та сумної сторінки польського політичного терору, а то в'язнення та страшних засудів малолітніх політичних проступників: „Чи ж годиться — пише він — щоб в тих поважних і величких днях, коли Ви на народній арені маєте вести боротьбу за нові великі права та порядки в Польщі — чи ж годиться, коли радите в обличчя духів, поляглих за зміст життя проти закостенілих форм, чи годиться тоді, щоб ми многих споміж дівчат і молодців, щоб ми дітей наших держали в тюрмі за їх розуміння, за їх поняття суспільного ладу?“

Не хочемо цитувати більше з того листа одного з найбільших сучасних польських письменників і одночасно одного з найкультурніших Поляків. Ми звернемо увагу тільки на те, що у відродженій незалежній Польщі малолітніх не тільки засуджують на кари в'язниці, але й на кари смерті. Пригадаємо тільки розстріли Енгля і Ботвіна. Невже в Польщі не здають собі справи з того, що молоді все була і буде екзальтованою, здатною на вчинки великої посвяти таксамо як і на великі злочини, що та молодь здатна перейматися і всім великим і всім низьким, невже

Соймові клуби український, біло-

Red. Krak. „Dziło“ Pr. 345/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd okręgowy karnej we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dziło“ Nr. 156 (10832) z dnia 18. lipca 1926 roku pod tytułem: „Samowrządowanie“ a) między słowami: zakonodawstwa... a słowami: orzecz, b) między słowami: bogolub... a słowami: My u, c) między słowami: nieprzyrodzonoj... a słowami: Ojcie, d) od słów: Ta w nymaznych... do końca tego artykułu zawiera znatniona występną z § 300 uk., uznaje delikwencyą 17. lipca 1926 roku konfliktującą za

nieprawdliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odwoławczy, redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu podlega za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. drnk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zastrzeżenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 17. lipca 1926.

Flawel.

в Польщі забули, що на ту молодість все і всюди можна впливати, але не карою, не розстрілами, але вихованням, добрим прикладом і працею над нею і для неї, що з неї як з воску можна ліпити по впадою фігури?

Був у Польщі великий і культурний ум Жеромський, що обурювався, а навіть протестував проти всякого насильства у Польщі, що показував відроджену батьківщину в кривому зеркалі, що п'янував її величкі пороки навіть у своїх творах. Та що з того? Проти того духового великана, проти його чистих і високих інтенцій мали відвагу протестувати навіть незначні, неспостережливі та нічим незамітні польські політики, що мали затрошувати шовінізмом та манією польського великодержавства душу і серце. Кожний стрічний шехпольський пігмей та голодранець мав право безкарно переїхатися по чистому імені того письменника.

3 української Буковини.

По виборах.

Чернівці 15 липня.

Вибори до румунського парламенту, що відбулися м. м., розрухали й буковинських Українців, одначе, на жаль, не зібрали і так слабої сили до спільної, згідної акції, але розбили на три табори: націонал-демократичний, хліборобський і соціал-демократичний. Ті три табори поборювалися взаємно без ніякої розумної причини, бо по правді не різнять їх зовсім тотожні інтереси всього українського загалу, який складається з одної трудової класи хліборобів, робітників і умовних трудовиків. Поріжили чверть-мільйонову частину українського народу на Буковині самозванці, що забажали стати провідниками. Нема між ними й одної визначної одиниці, що була би в силі потягнути за собою маси, а всі вони обтяжені давніми гріхами, які й закидують собі взаємно у своїх газетах, в нац.-дем. „Рідному Краю“, в соц.-дем. „Боротьбі“ і в „Хліборобській Правді“. Ця незгода й завела кождо з цих партій до злуки з іншим румунським політичним табором. Усі соц.-демократи в Румунії разом не здобули ні одного мандату, а наші хлібороби в спілці з рум. цараністами дуже мало, бо чий уряд того й сила... Тому й вийшли величезною більшістю кандидати правительственої партії генерала Аверескула, що тепер стоїть на чолі рум. уряду. До цієї партії пристали українські нац.-демократи й дістали двох сенаторів, а саме бувших послів до бук. сойму Антона Лукашевича і Юрія Лисана, адатних до різних інтересів, тільки не до боротьби за національні справи народу. Для зрівноваження їхніх голосів вибрали собі „Аверескани“ до сойму ще двох кацапів: Велегорського і Смерчанського, про яких давно вже був і слух пропав, як і про всю кацапню. До сойму увійде мабуть ще й „хлібороб“, б. учитель Кракалія, тому, що саме по виборах помер провідник був. „цараністів“ д-р Боднарескул, що був на першій місці лісти, а Кракалія на другій. Коли він увійде до сойму, то може як член опозицій-

ної партії піднесе кривди буков. Українців, якщо не будуть йому перечити два правительствени посли-кацапи.

При верифікації рум. виборів робила опозиція великі бучі ізза терору, який виконував уряд підчас виборів, тай задля виборчої умови уряду з національними меншостями, головні з Мадярами, яких Румуни найбільше бояться вже хочби задля сусідства з Угорщиною. Ця виборча умова, заключена урядом з усіма меншостями, отже й із Українцями, мала би принести деякі полегші в трактуванні меншостей, головні на полі культурнім, а зокрема в шкільництві. Щоб показати свою ніби добру волю, рум. міністерство освіти зарядило ще перед виборами, аби в колишніх українських народних школах запроваджено негайно науку української мови по дві (!) години на тиждень (!) з тим додатком, що в новім шкільнім році це число буде збільшене. Але вже зараз по виборах вийшов новий розпорядок, що назначені дві години науки української мови мають вживати тільки на пояснювання науки, яку подається в румунській мові. Вже з цього виходить, що меншостям, а передовсім Українцям, яких рум. уряд досі не признавав зовсім, бо це, мовляв, „зрушені Румуни“, — нема чого сподіватися, коли взяти під розвагу, що нинішній румунський уряд є в руках консервативної партії, якої представником є міністр Буковини, відомий завзятий ворог Українців, Дорі Поповіч.

Недовірчивість меншостей нашла свій вислів у злуці їх послів, до якої належать мабуть і Українці. І українське громадянство не засипляє шкільної справи, про що свідчить віче, яке відбулося 4. ц. м. в Чернівцях заходом соц.-дем. партії. Віче зажадало привернення українського шкільництва, яке було перед рум. окупацією. А тільки ця життєва справа не загнула, як це звичайно у нас буває і по дуже голосних вічах!

Цікавий також протест проти надужит при виборах до епархіального збору на Буковині оголосили українські священики, д-р Касян Богатирець і Петро Катеринюк на адресу митрополита, складаючи свої мандати тому, що всякими без-

ПАША, ЗБІЖЖА І ДВИЖИМОСТІ

не підлягають примусовому обезпеченню в п. д. У. и., тому повинні бути обезпечені лише в „ДНІСТРІ“. Ці предмети є дуже часто більшою вартістю чим самі будинки, тому нехай кождий обезпечить їх як найшорше в Т-ві „ДНІСТЕР“.

Товариство Взаємних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

69 Львів, вул. Руська ч. 29. 4-10

правствами позбавлено православних Українців заступників-мирян, що не подагджено анесеного проти нелегальних виборів спротиву і не покликано обох названих священиків на засідання.

Національні почування підтримують на Буковині найбільше театральні вистави й концерти, що бувають доволі часто і збирають усе значне число публіки. Дня 2. червня ц. р. н. пр. відбувся в Чернівцях концерт Ореста Руснака, визначного члена німецької опери в Кенігсбергу. До піднесення освіти й національної свідомості здались би на Буковині дешеві книжки, які ширити масово між народом, особливо між молодію поза румунською школою, в якій вона тратить даремно дорогий час. У цих книжечках друкувати би все на другій сторінці заголовного листка румунську й українську азбуку побіч себе для тих, що в румунській школі навчилися тільки румунського письма. Тільки українська книжка може запобігти неграмотності й винародовленню молодого покоління. В середніх школах лютують рум. учителі супроти нерумунських учеників, з яких перейшло при maturі ледве 30 прц., а з класи до класи не раз ще менше. В б. українській гімназії в Чернівцях, де крім української мови вчать уже всіх предметів по румунськи, допущено ц. р. з 30 учеників і учениць VIII. класи 22 до писемної maturи, а з них тільки 15 до устної, з чого апробовано 9, себто тільки 30 прц. усіх абітурієнтів. На переслідування молоді в школах нарікають і інші народності.

Голосний відгомін викликало в бук. пресі вбивство Петлюри. „Czernowitzer deutsche Tagespost“ надрукувала про те кілька статей, одну з них очевидно про те, що Шварцбарт цілих два

д-р ВОЛОДИМИР БЕЗУШКО.

Нація суперників.

(Кілька заміток з приводу твору В. Дібелюса, п. 2. „Англія“).

Мало є творів, які вміло впроваджували би нас у культуру чужих народів. Не кажу про наш доробок на цьому полі, але навіть Німці не так то дуже можуть вказати на твори в цій ділянці. Тому слід відрізнити свіжу книжку проф. Дібелюса про Англію з поміж безчисленних творів німецької літератури. Один німецький учений назвав її великим досягненням німецького народу, жаліючи при тім, що Німці не можуть похвалитися чимось рівновартним про Італію або Францію, хоча культуру останньої студіюють вони далеко довше, як англійську. Мимоходом вазначу, що плоди праць німецьких учених над англійською культурою настільки великі, що навіть видатні Англіїці, як проф. Дж. Райт або проф. Вайлд уважають знання німецької мови за konieczне для кожного, хто хоче поглибити знання англійської мови та культури.

Цих кілька загальних заміток зовсім не має претенсії вирішувати так часто по війні дискутоване питання: куди звернути розвій культури власного народу, чим так живо і з великим знанням справи займалися у Поляків проф. Дибовський, а у Чехів проф. Мате-

зіус. Можна хіба пожаліти, що ми замало використали духові скарби Німців і що по війні притупили знання того, що давніше придбали. Німці по війні доводять у різних ділянках до більшої досконалості, ніж перед війною; стиснені на малій території, хочать вони відвоювати культурою те, що стратили на матеріальних добрах. Певне те, що коли справа у підготованні спеціалістів, то у німецьких наукових досягненнях воно поки що може краще вдається, як в якій іншій культурі, бо навіть культурна мета Німців — довести в своїй ділянці до досконалості.

Інакше до цієї справи ставляться Англіїці, в яких цілком виховання було створення типу джентельмена, себто більш характеру, як фахівця. Так і досі на найдавніших англійських університетах в Оксфорді і Кембріджі. Тільки два їх університети, льондонський і ліверпульський, під оглядом наукових вимог стоять нарівні з німецькими. Дібелюс вазначує подиву гідну річ, що не вважаючи на це, в ніяким краю дилетант не заступить до певної міри фахівця так, як це діється в Англії. Це знов наслідок глибокого впливу гуманізму на Англіїців — найглибшого впливу між усіма народами у всесторонньому вихованні з гармонійно заокругленим світоглядом. По тій причині і людина волі, діла, людина ренесансу не найшла ніде такого зображення, яким в Англіїці був Шекспір.

У вихованню Англіїців вже замало звернена увага на суперництво в школі і в забаві. Річ завжди йде про добію найліпшого,

Роля провідника все є пекучим питанням кожного гуртка. А треба тягнути, що Англіїць всупереч такій розповсюдженій засаді: „мій дім — мій замок“ — отже індивідуалістичній засаді, все таки є передовсім „маркантим представником роду і стадного життя.“) Найкраще бачимо це на тім, що навіть найменший їх відлам релігійний — а є їх в Англії багато, — який числить ледви кілька тисяч, має далеко йдучу організацію. Візьмим хоча би такий свіжий факт: їх соціалістична організація, яка шойно в р. 1918 змогла на деньник (Daily Herald), зібрала при виборах понад п'ять мільйонів голосів, які, як зачуваємо, вже безперервно солідарно виступають зі своїми домаганнями. Питання провідника інтересує Англіїця в забаві, спорті, у шкільнім вихованні (навіть університеті), в виборі директора школи, в іменуванні судді, чи виборі предсідника кабінету міністрів. Названі представники урядів, — це правдиві автократи, з більшими уповноваженнями, ніж в якімнебудь іншій народі. Тільки наділюючи когось вповні довірям — брак чого у нас спиною всяке організаційне життя — можна відступити йому таку велику владу. Знаменним в Англіїці і те, що він не втручається до кожної справи, а передовсім до політики — цього великого мистецтва, — хіба що покликаний до цього вибором, чи через іменування. І це діється в народі політично найбільш на світі вишколеним, що може похвалитись великими плодами своєї

політичної мудрости, побільшуючи на протязі останніх триста літ (від часів Шекспіра) кількість населення своєї імперії з п'яти на більш як чотириста мільйонів. А придбання Гібральтару, Суєзу, Судану*) — як головних стовпів імперії — чи це не далекосяглість політичного думання нації? Знаменитою властивістю суспільних верхів Англії є з невидиного місця вирішувати справи. Знання людини дозволяє їм бути мистцями дипломатії: поза кулісами вирішувати найскладніші питання політики. Не кажу вже про світові конференції, де сполучений капітал англійсько-американський рішає про успіх або невдачу, хоча Англіїці мало коли мають президію конференції, у них дома секретар (урядовець) міста (town clerk) — вирішує поза радою міста і його посадином, в засаді всі справи міста, а в Єгипті, в Індії, англійський урядовець, на загал, невидний, не дво-рак тамошніх князів, поза кулісами навіть народних представництв вирішує справи держави.

Ніхто хіба не може припустити, щоб таку велику і в різних частях світа розкинену державу можна держати мілітарною силою. Це було б кардинальне незнання англійських обставин: раз не стало б Англіїці на це чисельно, бо Англіїць при

*) До Індії, найбільшої колонії англійської, веде найдогідніша дорога через Суецький канал, забезпечений посіданнями Арабії і Єгипту. Єгипет знов захищений Східним Суданом, через який перепливає Ніл. Хто знає, чим Ніл є для Єгипту, зрозуміє добре, що посідання його горішнього бігу вирішує долю долиньного бігу. Зменшення або збільшення води в ній може закінчитись катастрофою для Єгипту.

*) Wilhelm Dibelius, England, a 2-tes to-mach, Deutsche Verlags-Anstalt Stuttgart, Miksch und Volk, II, Die Staatsverfassung, I Religion und Kirche, IV, Erziehung.

*) W. Dibelius, ст. 164: „ein ausgeprägter Organisations- und Herrschaftsmensch“

Математична загадка!

Коли $1 = 50$
1247 **Розв'язка** 55-70
(видити 05 = **випадок**
(змістове оновлення вийшло 1))

роки брав участь у більшовицьких різнях Християн і Жидів на Україні. По лайки на Петлюру в жидівських газетах прилучилася й соц.-дем. "Боротьба". Слід зазначити, що Покійник перебував у 1900 р. майже цілий рік студентом у Чернівцях, де його агадують мило колишні товариші його праці.

Буковинець.

Берлінський лист.

Побут о. д-ра Т. Галушницького в Берліні. — Сходина "Української Громади". — Панахида над домовами пол. Вітовського й сот. Чучманка. — Сороковини по С. Петлюрі. Товариство вищої освіти.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, початок липня.

Як уже було заповідано в "Ділі", до Німеччини завітав на короткий час о. д-р Т. Галушницький, щоб заспокоїти релігійні потреби тутешньої української громади, крім того, щоб від давнього часу не мала нагоди чути відправ з уст свого священика.

Перед війною, коли через Німеччину переїздили тисячі українських емігрантів до Америки й виїжджали на переправу у Гамбург, перебував там постійно український священик, що рідкочасно обслуговував також кількості української громади, зайнятих при ткацьких фабриках у Гемелінгені й Дельменгорсті коло Бремену. Крім цього бодий один священик обслуговував наших хліборобських робітників, що — в останніх часах перед війною — були великими групами розкидані по східних провінціях Німеччини. Тепер на терені Німеччини, де все ще пробує стати більш-менш Українці гр.-католики, а крім цього кілька тисяч наших хліборобських робітників із Галичини, нема ані одного священика й тому приїзд о. д-ра Галушницького треба почитати як заповідь того, що будуть пороблені відповідні заходи, щоб прийнявши власті привернути передвоєнний стан і призначити відповідну священику силу для обслуговування Українців гр.-католиків у Німеччині.

О. д-р Галушницький, що міг на Берлін відпочити тільки неслухняно десять днів і з початком липня виїхав далі до Гамбурга, мав тут нагоду познайомитися з тутешньою українською громадою і поінформуватися докладніше про положення, потреби й погляди нашої еміграції у Німеччині, з чого, сподіваємося, зробить належний ужиток перед відвіданнями чинниками.

О. д-р Галушницький мав тут між иншим у п'ятницю (25-ого червня) релігійний виступ для тутешньої інтелігенції, по-

реджений товаришескими сходинами в гостинній доміні проф. Берга, а в неділю (дня 27-ого) в каплиці католицького Сиротництва при Пфальцбурській вулиці відправив спільну Службу Богу, якої вислужало до 100 осіб з Берліна й найближчої околиці, між инми й гурток наших робітників з околиць Франкфурта над Одрою і кількох Німців, зацікавлених нашою відправою.

У вісторок (29-ого червня) відправив о. д-р Галушницький заходом "Української Громади" першу панахиду над домовами пол. Вітовського й сот. Чучманка. Хоч це був будній день, явилось на цвинтарі св. Гедвіги до 30 представників усіх тутешніх українських політичних угруповань і організацій. На домовинах зложено від товаришів і прихильників Вітовського й Чучманка гарні вінці з живих квітів, а після "Вічної пам'яті" зроблено фотографічний знімок.

В неділю ввечерю відбулися з приводу приїзду о. д-ра Галушницького товаришескі сходина членів "Української Громади" у Берлін, на які прибув також проф. Берг, що весь час дуже щиро займався всіма справами, зв'язаними з побутуванням о. д-ра Галушницького у Берліні. На сходинах, що зійшли дуже мило на товаришескій гутірці і співанні наших пісень, виголосив о. д-р Галушницький виступ про церковні уніюністичні змагання, після чого відбулася дуже оживлена дискусія не тільки на тему зближення західної і східної церкви, але також про інші церковно-народні справи (положення на Волині, справи конкордату й цесітату, російські об'єднательні впливи і т. д.). На кінці проф. Берг, що з урядового боку має доручення опікуватися емігрантами із Східної Європи, в довгий промові висловив свою радість, що мав нагоду ближче зійтись з Українцями, з якими познайомився ще під час війни як німецький військовий священик.

В суботу, дня 3-ого липня, в сороковини абиства С. Петлюри, уладив тутешній "Союз старшин" під проводом пп. полк. Зеленицького й сот. Коженицького святочну панахиду в залі школи ім. кн. Цесарів при Нікольсбурській площі. Панахида аніала дуже величаво. Велика зала, в якій і так часто відбуваються богослуження, була гарно прибрано й робила поважно-священне враження, а на переді на постументі стояв бюст полк. Петлюри. Роботи берлінського різбаря Ємця, гарно прибрані живими цвітами. На панахиді, на якій співав хор Андр'євського, явилось до 200 осіб, між инми, крім Українців, немало представників німецьких, естонських, грецьких і ин. товариств та організацій, особливо офіцерських (имп. Deutsche Offiziersbund, Artillerie-Club, Bund der Auslandsdeutschen, заступники преси "Deutsche Anz. Zeitung", "Lokal-Anzeiger", "Сьогодні" й н.) і багато инних осіб, пос. Менде, кн. фон Центен з жіночкою, барон фон Атенріда, п-і Е. Фробеніус, пп. Кінцель, Мельцер, проф. д-р Берг, Ієбгардт, Лінденшлат, п-і генер. Булгакова, ген. Лемницький, радник Купі, п-і Е. Такля, пп. Чачібай, Ліндвас, Райман, Масух, Груні, Флот, Хрізодес, Шереметев, Кутепов, Коноплін і н. Багато запрошених, яких не було вже в Берліні, наїїсли на листові заяви співчуття, між инми нар. держ. секретар д-р Майснер з Бюра райхспрезидента, Гат з фінського посольства, адмірал Зебо (Зебова), Деттен з "Deutscher Offi-

рус (XVI в.), автор "Утопії" — королівський канцлер, славний філософ Бейкен (Bacon) — в тій самій гідності, Діфос (Defoe), автор "Робінзона", рівночасно визначний політик, філософ Лок (Locke), найславніший англійський бесідник Берк (Edmund Burke), визначний письменник Керзен (Cicero), з сучасних Болфур (Balfour), визначний політик і філософ. — До чужинця ставиться Англієць як до чогось нижчого, навіть під оглядом моральним. "Від давніх часів — каже Дібеліос в Англії термін "feze'gn" (чужинець) рівнозначний: докучливий, прикрій, маловартний.

Дібеліос зазначає, що хто хоче бути респектованим Англіємцем мусить зуміти ставити опір. В приміненні до життя це значить: хто свого становища не добуває боротьбою, той не варта своєї мети і не варта, щоб і ним займатися. Все і всюди здобувається боротьбою. Инших шляхів Англієць не знає.

Англієцького: "лавою йти" — цього у нас бракує. А того, чим така багата англійська література: знання психології людини в її найрізноманітніших проявах, далі хист практичного життя, політичного розуму, виховання характерів і здоровий сильної молоді? Колиб ми вміли перейняти це від них, а ще взяли собі за зразок працьовитість Американців і матеріальне багатство як підставу всякої великої культури — тоді здобули би вартості, що дали би змогу перебути найважчі часи.

Купуйте! Частуйте! Поручайте!
найліпші цукорки і помадки з першої української парової фабрики

"Фортуна Нова"

Львів, Кордецького 23.

Хлєбінд", барон фон Гляйхен-Руссбург, полк. Пікарді, підполк. фон Фос, проф. д-р Аваген, ген. Омелянович-Павленко, полк. Ніколай, ред. "Deutsche Rundschau" д-р Пехель, ред. "Deutsche Tageszeitung" д-р Віртс, Гартлеб від "Verretung Anst. Studierende, an der Friedrich-Wilhelms-Universität" сот. Трезвинський, консул Орепчук, А. Ластовський з Бон, майор Фос, Бас з Обер-Люба, Б. Шемет, Грош з "Bund der Auslandsdeutschen" і ин. Про панахиду поминали в деяких німецьких газетах (пор. в "Lokal-Anzeiger" і "Die. Anz. Zeitung") доволі обширні згадування. На закінчення новинки про життя української еміграції у Німеччині слід ще згадати, що берлінське "Товариство вищої освіти" вислало вітальні слова на зїзд німецьких бібліотекарів у Відні та на міжнародний зїзд бібліотекарів і бібліофілів у Празі.

Всеславянський зїзд соколів у Празі.

Участь державних і недержавних націй у зїзді.

Як відомо, в Празі відбувся довго підготовлюваний зїзд соколіства, що мав бути всеславянським зїздом. Однак таким він не став. Ще в ході підготовчої роботи до зїзду зазначилися деякі дисонанси наскрізь політичного характеру, що найшли потім відгомін на самому зїзді та відобрали йому характер всеславянського.

Вже на самому початку відмовилися від участі в зїзді Хорвати. Між мотивами був і той, що Чехи не взяли участі в хорватському загребському зїзді з нагоди тисячеліття хорватської державності. Та був і инший мотив. Чехи спочатку поступали дуже дипломатично зі запрошеннями і слали їх передовсім до соколіських організацій славянських державних націй. Щойно пізніше, коли вийшли з того деякі непорозуміння та повстало невдоволення, а навіть обурення, Чехи почали направляти свої тактичні похибки і звернули увагу і на недержавні народи, а між инми також і на Українців, а з окрема на львівського "Сокола-Батька".

Спершу "Соколі-Батько" не дістав ніякого запрошення на зїзд. Скоро стало ясным, що Поляки, як ревні католики, участі в зїзді не візьмуть, бо з тим зїздом були тісно зв'язані чеські національні свята, присвячені пам'яті вправді релігійного (в розумінні католицької церкви) сретика, але зате чеського національного героя Івана Гуса. Довго стояла під знаком запиту і участь Болгар у пражському зїзді.

Коли Чехи побачили, що характер всеславянського зїзду загрожений, тоді пригадали собі на Хорватів, а також і на Українців. Усе це, в усіх своїх комунікатах почали писати, що на зїзд запрошений і український "Соколі-Батько" зі Львова. Однак між тим "Соколі-Батько" запрошення на зїзд всеж таки не дістав. Напередодні самого зїзду звернувся чеський конзуля у Львові до "Сок.-Батька" зі запитом, чи вислал делегатів на зїзд. "Сок.-Б." відповів, що ні, бо не дістав запрошення. Та кілька днів потім прийшло з Праги письмо від тамешнього українського "Сокола", зложеного переважно з придніпрянців-емігрантів, письмо, що Чехи передали через нього устне запрошення на зїзд для львівського "Сокола-Батька". Очевидно, що на таке пізні запрошення і до того в такій формі передане, "Соколі-Батько" не міг зреагувати участю, але напак миг тільки зрезигнувати з неї та подякувати за спізнену почесність. Фактично

треба ствердити, що "Соколі-Батько" офіційного запрошення на зїзд не дістав, бож не можна вважати якоїсь устної передачі запросини через когось третього (навіть як би це був український "Соколі" у Празі) до такої старої і поважної установи, як "Соколі-Батько", за запрошення. Це радше можна вважати за зневагу.

Зі всеславянським зїздом було так, що були на ньому представники усіх державних народів, а найменше було Славян. З тої нагоди між недержавними славянськими народами виринула думка створення Соколіського Союзу славянських недержавних народів. Найбільше заінтересовані цією справою Хорвати, та не менше лежить вона на серці й українському соколіству. Такий союз безперечно повстане та очистить велику ідею соколіства від усіх чисто політичних інтриг і інтересів, якими уже обтяжили її чистоту Чехи чи инші словянські державні нації, що мали теж свої застереження щодо участі недержавних націй у тому зїзді. Вони боялися, що участь невольних ним націй на зїзді розвінчає їх тарокріє багато дечого немілого і не бажаного для них, як репрезентантів не тільки своїх народів, але й держав.

Новому Соколіському Союзові славянських недержавних націй треба побажати як найкращих успіхів у організації та праці. Треба надіятися, що він очистить велику ідею соколіства та піднесе високо і змие соколіський прапор, сплямлені иншими в брудних гешефтах політичних інтриг та шовіністичної нетерпимости.

3 вічевого руху.

Віче в Бродках, повіт Львів.

Дня 4 липня ц. р. відбулося в Бродках політичне віче, скликане Повітовим Народним Комітетом УНДО. Простору сально читальні "Прогресу" виповнили громадяни обох полів з Бродок і сумежних сіл як: Поляни, Красова, Галухівці, Любани львівського, а також Демні, Стільська й Івока жидівського повіту. Віче отворив місцевий парох о. М. Коверко. До президії зборів вибрано господарів: Грицька Цимбала, Олексю Хомицького і Данила Костецького. Реперат про наше політичне положення і про завдання Об'єднання виголосив голова Повітового Народного Комітету п. Іван Ліщинський зі Львова. Про практичне переведення національної політичної організації по громадах і про притягнення до цієї роботи жіноцтва і старої молоді говорив серед великого заінтересування урочень Бродок, п. П. Вишивацький зі Львова. О. Коверко представив шкідливу для нашого народу роботу Бродки й инших польських партій, а також українських класових партійних організацій і позичкав громаді заяву всіх присутніх на вічу, що вони держатимуться лише національної політичної організації, якою є Українське Національно-Демократичне Об'єднання.

По широкому світі.

Англієцькі вуглекопи схильні до малого компромісу; вони годяться на дискусію про знижку їх платень, не годячись зовсім на збільшення годин праці.

Димісія Бріана та Кайо спричинила новий сильний спадок французької валюти.

У Греції відкрили велику змову на життя диктатора Пангальоса. Новозкладене міністерство, під проводом голови воздушної фльоти Ефтакіса, спиратиметься на диктатуру. В Агенах арештували чимало політків і дублістів.

Екзекутивна французьких соціалістів рішала питання, чи соціаліст може бути представником не-соціалістичного уряду. Це питання

***) Статистика з року 1911 в Дібеліоса, ч. I. ст. 134.

було звернене проти Поля Бокур-а, який як делегат Франції в Лізі Націй зайняв неприхильне становище в справі загального роззброєння. Один з визначних французьких соціалістів Рендель склав свій мандат як делегат ексекютив Інтернаціоналу на знак протесту, солідаризуючись з Поль Бокуром.

Зловживання і крадіжки при війську.

Вирок.

Львів, 19. липня 1926.

Вчора коло год. 2 повел. по 3^ї-годинній нараді трибуналу оголошено вирок у справі майора Гурського і тов. Гурського засуджено на 14 днів домового арешту за неподання до відповідальності хор. Яворського. Від решти закидів Гурський звільнений. Фр. Козина покарано 3 місяцями тяжкої в'язниці, після чого його видають з війська. Пор. Гандкаммер дістав 6 місяців тяжкої в'язниці, хор. Ян Яворський 2 роки тяжкої в'язниці, хор. Юзеф Пандура 4 тижні домового арешту, хор. Грушецького — увільнено. Вирок зробив на засуджених приголомшуваче враження.

НОВИНКИ.

— **Спогади Чикаленка частина III. (кінець).** Адміністрація „Діла“ повідомляє отрим. Вл. Перелатніківа, що видала вже 3 частину Спогадів Чикаленка, однак серед теперішніх скрутих часів, не можемо дати їх даром, як додаток, як попередні 2 частини. А проте, бажаючи піти на зустріч нашим П. Т. передплатникам, які мають вже 2 попередні частини, рішилися ми дати за половину книгарської ціни, себто за 1.50 зол., з порученою пересилкою, 2 зол. Передплатники, що не заплатили передплати, не мають права користатися з цієї ціни. Для нових, що прагнуть чвертьрічну передплату, і старих, які нічого не винні, всі три частини 7 зол.

— **Конфіскація і до трьох разів штука.** Вчорашнє число нашого часопису прикрашене двома чарівними білими плямами в статті „Сентиментальний міністр“. Зате врятувалася від операційного ножа цензури цитата з одного твору міністра освіти на тему утратив-стачини шкіл; в останніх днях дівчі такі цитати польських професорів і діячів були конфісковані. Недурно до трьох разів штука!

— **Одно наше вакаційне явище.** Щораз крапса погода, яка вже починає навіть переходити в дощувальну спеку, виганяє з міст тих, що втратили надію на цього-річної вакації. Столичні громадяни заштуються до виїзду. Рух у крамничих оживлюється. Перед від'їздом на село інтелігенти купують необхідні приналежності для вакаційного відпочинку на зоні природи. Чого не скривають у собі валізи та куфри наших дам і дівчат! Про-зірчасті халати і серпанкові капелюхи, каші, піжами, нові сукиї, порохівники, пледи! (Не згадуєте вже про крам, який веде вся родина: подушка, а ніколи й сінники...) Є й такі завзяті спортсмени, що не жалують кількадесяти зол. на наїкрашу англійську ракету або на бізнесийний костюм. Про все в нас пам'ятають, коли йдуть на доно природи. Але колиб наші друзі та знайомі дозволили вам на заспокоєння вашої цікавості глянути оком до їхніх валіз, ви ствердили би одно прецікаве явище: нема там книжок. А як є, то старі, випозичені з п'ятих-десятих рук. Бо єдиний час вакації, коли наш інтелігент може свобідніше щось прочитати і збагатити свої умови склади, є часом найбільшою застою в наших книгарнях. Видати 100 зол. на ракету або спор-товий костюм це інше діло, але бюджет 10 зол. на дві книжки видавався би економічною катастрофою!

— **Управі пластових діточих таборів.** П. С. Біляк з Поморян пересилає на наші руки отвертий лист до Головної Управи Уладу Новиків, в якому жалується на ось-що: На поклик посидати діти до

пластових таборів, він вистав про-ханья, а згодом і оплату за свою донечку, ученицю III. кл. гімназії, що мала їхати до оселі в Корчині. Управа веліла приготувати для дитини пластове приладдя і обі-цяла поїхати про місце і час збірки учасниць. Родичі пригото-влялись увесь місяць до вислани дитини в гори і ждали на сигнал, який мав прийти приблизно 15-го ч. м. Аж 18-го батько дістав пі-офіційного листа не зі Львова, а з Ворохти, з повідомленням, що оселя виїхала... 14-го. Обов'язки і обставини не дозволяють роди-чам відвезти дитини в Корчин і вона засуджена провести фері в малорічній містечку. Однестрій, купельний стрій, наплечники, бун-ки, свистуни, то-що — куплені без-цінно. А розчарування дитини, яка жила місяць мрією виїзду! Тон-иства і організація в пласті повні-ні бути його першим законом. Коли такі випадки як цей не є якимсь винятковим непорозумін-ням, тоді довіря до нашого пласту може бути хутко підірване.

— **На африканській Гуцуль-щині.** Гуцули з Жаба подають нам до відома в листі, що дня 11. червня постерунок державної по-ліції вбив парубка Івана Кероню-ка, який перейшов туди з Чехо-словаччини, підозрілий у крадіжці коней. Керонюка вбили без дока-зів і суду у саді Андрія Бодна-рука під командою команданта Юліана Гурала. Дня 15 го червня за таке-ж підозріння, крадіж коней, арештували Івана Курилюка, сина Петра, якого били по дорозі прикладами крісів у груди, а в арешті Юліан Гурал і Франц Ро-зальський снували його і крутили йому руки крісом до крові. Дня 21. червня арештували 17-літнього Івана Стефурака, сина Миколи, бу-чим-то за крадіж корови і били по-лиці (Гурал і Юзеф Скербишчи-кий), в груди, снували і погрожу-вали смертю. Дня 5-го липня ареш-тували Миколу Стефурака і Пе-тра Курилюка за крадіж кобили. Курилюка сильно били, бо не хо-тів признатись, а Стефурак ура-тував своє життя, бо признався як вони (жандарми) казали. Гу-цули писали повідомлення про це до воевідства, але не знають ні-чого про його долю. На всі ці факти наведені свідки. Може би щини африканськими відносинами поцікавився який урядовий на-двірник?

— **Особисті вісти.** З канадій-ських українських газет довідуємо-ся, що п. О. С. Мегас, б. ре-дактор „Канадійського Фармера“ (1906—1908), „Нового Краю“ в Саскачевані (1911—1913) і супер-ревізор народних англ. шкіл у про-вінції Саскачеван (1908—1918) здо-був 22. травня ц. р. диплом док-тора медицини в албертійському університеті. Газети повідомляють, далі, що д-р О. Мегас зби-рається виїхати на якийсь час в Е-вропу, а коли вдасться, то й на Ра-дянську Україну.

— **З галицької Європи.** У Тов-мачі повстала велика пожежа. При-цій нагоді мешканці переконались, що їх пожежна сторожа не підго-тована, синавок мало, а навіть во-ди нема. Тому в ратушній акції взяли живу участь злодії, щобі решта майна погорільців не зги-нула в огні.

— **Катедра національного ви-ховання в Харкові.** Президія Го-ловнауки зорганізувала в Харкові при Українському Інституті Марк-сизму науково-дослідчу катедру на-ціонального виховання, якою ке-руватиме Скрипник.

— **Знеохочені життям.** Вчора вода ставку за стрийською ро-гачкою анкинула тіло студента фі-зіології Стан. Мазура, а дома ви-нила сильну дозу морфіну у на-мірі вмерти 18-літній студентка то-го-же факультету, який називаєть-

СПОГАДИ ЧИКАЛЕНКА III Частина

(кінець) ВЖЕ ПОЯВИЛИСЯ.

Набути можна в Українських Книгарнях у Львові і Адмі-ністрації „Діла“, Львів, Ринок 10/11. Книгарняна ціна 3 зол. Вс. три частини разом 8 зол.

ся філософічним і вряди-годи до-водить студентів до сумних ви-сновків про зміст і мету буття.

Нові книжки й видання.

Журнали:

„Голос Соціаліста“. Неперіодичне видання Зекора. Групи УСДРП. Збірник II. Київ-Прага-Львів, 1926. Зміст: Єдиний про-летарський фронт. — Г. Айолло: Ленінізм і марксизм. — М. Галаган: В перспективі минулого і майбутнього. — А. Корський: Польська криза. — Г. А-ко: Огляд міжна-родного робітничого і соціалістичного ру-ху. — Матеріали до теоретично-програмо-вих питань соціалізму. — Резолюції між-народного соціалістичного конгресу. — Хроніка українського соціалістичного і ро-бітничого руху. — С. Петлюра (посмертна згадка).

Господарсько-кооператив-ний Часопис. Орган Ревіз. Союзу українських кооператив. Річник V. ч. 29.

† Посмертна згадка.

Дня 22. червня 1926 р. припинилося в Празі трагічно життя б. сотника армії УНР. **Колядинського Степана**, сту-дента Чеської Художньо-Промислової Школи. Небачив походив з Великої України (Полтавщина, константиноград-ського повіту), народився в 1893 році з батьків селян. Скінчив велико-сорочин-ську семінарію (Полтавщина) та вчителював на Київщині. В часі світової війни служив у російській армії, а по упадку цар-ату вступив у ряди молодого україн-ської армії, організуючи курні добро-вольці на Білоцерківщині. Пізніше всту-пає до 4-ї київської дивізії, з якою переживає всі слави й тяжкі дні на-шої визвольної боротьби (зимовий похід, листопадове повстання) аж до інтернува-ня в таборі Польщі. По втечі з табору до Праги вступає до Чеської Художньо-Промислової Школи, в якій одразу визна-чається як один з найпрацьовитіших і здіб-ливіших різьбарів. Уже за рік студій зпід його рук виходять праці (різьба прикрас), які оздоблюють чеський павільон на ми-нуклій париській виставі, а далі цілий ряд шкільних праць. Нарешті Колядинський пе-реходить у школи на відділ скульптури і тут протягом знов таки невеликого часу виконує рчі, яка після присуду професури і ректора школи є справді здобутком і рідким освітленням. Професура одно-голосо засвідчує, що в цілій своїй практи-ці не знає другого такого факту: „зробає-но за три місяці такий бюст, якого вправ-ний різьбар не зробить за пів року. Так правдиво потраплять тільки Ваші люди зі Сходу“. Однак струна напруження не витримала: стрій до голови підчас праці поруч останньої роботи (бюст діачини Словачки Г.) отсе трагічний кінець ба-гаторічної людини, що відзначалася просто неформальною інтенсивністю праці (14 годин адень з долотом і б. вночі за книжками) і мала всі дані стати добрим портретистом.

Похорони Покійного відбулися дня 26. червня в Празі на Ольшанському цвинтарі. Прийшло віддати останній поклін нашому здмляковій численне чеське суспільство. Присутня була вся професура Худ.-Пром. Школи акулі зі студентством чеським. Труку відкрили живі вітки від багатьох чесь-ких приятелів Покійного. Надзвичайно теп-лу і гарну промову над могилою виголо-сив Чех, голова Громади школи, в якій у-чився Пок. Колядинський. Він зумів підійти до Покійника з цілим зрб умінням життя і праці його як вірного сина України. Проф. Мохатка (відділовий професор) умістив в газеті „Мечет“ допис, в якому змалював життя і трагедію українського мистця, що в голоді і злиднях творив, жив і боровся, понад фізичні й духовні сили людини. Від українського громадянства покладено теж вітні, виголошено промова і подякува-но Чехам за їх участь у відданні остан-ньої прислуги нашому землякові. — Спи спокійно, Товаришу! Нехай чеська земля прийме Тебе як рідного, бо на цій землі Ти змагав, любив і творив! В. З.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Театр Галактіона Чі-ки і Пеле видає з „Вертепом На-ших Днів“ і „Маскарадою“:
Залишки: 22. і 23. липня;
Чортків: 25. і 26. липня;
Бучач: 27. і 28. липня;
Монастирська: 29. липня;
Борщів: 31. липня і 1. серпня. 45 1-2

Для навчання класичної філософії у вищих класах зголошаться письменно абсолювенти філософського відділу до Го-ловної Управи Українського Педагогічно-го Товариства у Львові (Ринок 10) — Ін-спекторат. 100 3—3

ДРІБНІ ОГолошення.

РУТИНОВАНИЙ кондімент пошукує за-няття від першого вересня зглядно жовтня. Зголошення: Адміністрація „Діла“ під „Солідний“ 108 1—3

ПОШУКУЄТЬСЯ господині, яка занялася би кулею, та домашнього господаркою на селі у старшого жонатого священика. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „господиня“. 107 1-3

НІМКА, вдова по українським старшині, абсолювентка семінара, пошукує по-сади учительки до дітей, або до зарпід хазяйства. Зголошення: Дутковичева, Львів Личаківська 82. 1—1

ПОШУКУЮ інтелігентної жінки серед-них літ з капіталом 100 до 200 до-лярів потрібних до спілки — торговлі мішаних товарів. Ласкаві зголошення Дми-тро Чорний, власник реальності Делятин (місто.) 106 1—1

ПОШУКУЮ станції для ученика 8-ої гімназії при інтелігентній родині. Найкраще особна, вигідна кімната, та опі-ка над ним. Учень слабого здоров'я, дуже спокійний, веселий і вразливий. Ви-нагорода в долларах, золотих, та харчах. Зголошення до Адміністрації „Діла“ для управителя школи. 103 2—3

МОРЕЛІ (апрікози) і-а вибраний, шоден-но сажо зривані висіпає з власного саду в 5 кг. кошиках оплатно за послі-платою 16 зол. С. Горювіц, Заліщики, 85 3—3

УЧИТЕЛЬ, літ 41, оженився з інтелі-гентною панною або бездітною вдо-вою. Неанонімні листи просять слати до Адміністрації „Діла“ для „Учителя“ до 28. липня. 99 3—3

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаска 26 у Відні 4-6

д-р Леопольд Александрович ординує в недугах ушній, носа, горла і гортанки від 3—6 годин.
у Львові, вул. Бельовського 3.
(за пасажом Міколаяша). Тел. 40—75

Конкурс

на посаду директора жін. уч. се-мінарі Рідної Школи у Львові і на місце управителя муж. уч. сем. курсів Р. Школи у Львові з реченням зголоше-ня до 10. серпня п. р.

Головна Управа Рідної Школи у Львові, 109 Ринок 10. 1—1

МЕЛЬОДІЯ

ЛьВІВ, Коперника 5.

Телефон 8-59

Найбільший склад музичних ін-струментів і приладдя. 54

НОВІ КНИЖКИ.

Накладом Видавництва „Ока“ саме по-явились Келермана: Праведні душі ціна 1 зол.; Голішук: Гуляйпіль-ський батько 2 том, 4 зол., на кра-шому папері 5 зол. — 3 давніших ви-дань поручає Видавництво Чайківського: На уході 2 томи 4 зол., Чайківського 3а сестрою з образ. 1.50 зол., Чай-ківського: Віддячився 2 зол., Мордов-ця: Гетьман Мазепа 2, т. 4 зол., Ку-ліша: Чорна рада 2 зол., Ордине-ва: Запорожці в Сарагосі 2 зол., Гоголя: Тарас Бульба з образ. 2 зол., Куриша: Остання лю-бов Соломона 1 зол. Замовити по адресу: О. Кузьма, Коломия, Єван-геліцька 7. 96 2—3

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шодл. 143322

Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів —

Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячний в краю 4-50 зол.

За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-80 ал., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Політичні справи.

Сейм ухвалив законопроект про повноваження для уряду в другому читанні. — Експозе мін. Залеського. — З конституційної комісії.

Варшава, 21. липня 1926.

На нинішньому засіданні сейму в дискусії над законопроектом про повноваження виголосив велику промову представник ППС. пос. Ліберман. Він гостро критикував теперішній уряд, а потім старався вяснити відношення соціалістів до травневого перевороту. З одного боку — говорив Ліберман — заявляємо прилюдно, що не жалуємо того, що ми взяли участь по стороні Пилсудського, з другого заповідаємо, що соціалісти хочуть соціалістичного уряду, до чого прямують не шляхом проливу крові, а шляхом демократичним.

По закінченні дискусії промовляв іще раз прем. Бартель, який заявив, що на випадок прийняття сеймом речиння 1. січня 1927, згл. 21. березня 1927, як часу повноважень, уряд витягне з того відповідні конвенції негайно. Уряд годиться на внесення пос. Ковальчука (Пяст), що повноваження обов'язуватимуть до хвилі уконститування нового сейму.

По цій заяві прем'єра приступлено до голосування над законопроектом про повноваження. В ст. I. (повноваження на видавання розпорядків, що матимуть значіння законів) вичеркнено точку про повноваження в справі соціальних чинить. У ст. II. додано до тих справ, що їх розпорядок не має торкатися, справу видавання білону і здавочних білетів, а також заставу і продаж державних нерухомостей і соціальні закони. Дальше счеркнено ступ про супруже право, 161 гол. проти 125 уряд дістав право управлювати супруже право. Принято, що закон обов'язуватиме від дня уконститування найближчого сейму. Внесення, щоб закон був тільки для цього уряду і щоб не міг обов'язувати в часі сесії сейму, відкинено.

На засіданні сеймової комісії закордонних справ виголосив сьогодні міністр закорд. справ Август Залеський велике експозе, в якому підкреснував мирові змагання Польщі. Воєнні алярми щодо Польщі — казав він — розсіваються тільки вороги нашого народу і нашої державності. Польща не має причини вести війни: не хочемо ані одної пяди чужої землі, так, як не віддамо ні одної пяди нашої. В миролюбивій душі Польща працювала завжди і працюватиме й далі в Союзі Народів. З тої точки погляду Польща бачить konieczність здобуття для себе гарантій постійної співпраці в Союзі Народів, яка має своє оправдання передовсім у тій визначній ролі, що припала Польщі в справі пацифікації Європи. Тільки тоді, як Польща дістане постійне місце в раді С. Н., зможе С. Н. відіграти ту роллю, до якої покликаний. Потім Залеський обговорив становище Польщі до Франції, Італії, Англії, Америки, Німеччини, СРСР, Чехословаччини і близького Сходу. При кінці підкреснував іще раз миролюбивість польських державних змагань і заповів, що він як міністр закорд. справ дбатиме пиль-

но про розвій польської закордонної торгівлі.

Дискусію над експозе відложено до найближчого засідання.

Сеймова конституційна комісія радила під проводом пос. Полякевича над справою зміни форми поправок, зголошених при третьому читанні на пленумі. Справа 3 ого читання законопроекту про зміну конституції й усталення форми голосування буде покладена маршалком в порозумінні з головним клубом. Після того комісія приступила до дискусії над тими справами, що були на денному порядку. Точка перша обіймала справу виборчої ординації, друга — справу розв'язання сейму. Чергове засідання комісії призначено на четвер.

Personalia.

В найближчих днях мають бути підписані номінації генералів: Норвід-Найгебавера, Сосновського, Рибакі й Осінського на інспекторів армії при ген. інспектораті армії у Варшаві. На становище першого заступника адміністраційного шефа буде призначений ген. Гурський. — В сеймових кулуарах ходять чутки, що на становищі міністра внутр. справ зайде зміна. На це становище має бути призначена одна з дуже близьких Пилсудському осіб, а саме член клубу „Визволення“ Богуміл Медзіньський. Дотеперішній міністр внутр. справ Млодзяновський має би відмовитися становити віце-міністра.

Уряд Еріо вже впав.

Париж, 21. липня.

Декларація нового уряду, виголошена в парламенті, зводилася в головних точках до таких висновків: Франція здемонстрована сплатувати як належить свої борги; уряд відкидає проект збільшення грошового обігу, стабілізуватиме французьку валюту, відкриє рахунок заграничних девіз у Французькому Банку, приєднати систему вільності капіталу. Врешті уряд визнає край до найбільшої ошадності.

Парламент 290 голосами проти 237 відмовив новому урядові довіря, з огляду на що уряд Еріо впав.

Польща хоче позичити гроші.

Варшава, 21. липня.

Глівці, був. міністр торгівлі і промислу в першому кабінеті Бартля, вийшов у середу до Лондону в справі заграничної позички для Польщі. Про це кружляють різні поговори.

„Ліквідація шпигунської організації“.

В зв'язку з трусами, переведеними вчора у Львів, ПАТ. повідомляє про викриття і ліквідацію „великої шпигунської організації“, яка працювала на користь Німеччини.

Біржа.

Гроші.

Біржа девізов не занотувала сьогодні жадної трансакції. Банк Польський платив за долар готівкою 9.10, а за девіз 9.15. З огляду на велике запропонування — зредукція дол. на 9.05. Поза біржою розпочав долар курсом 9.14 і поступово обмишлявся на 9.08 при слабкій тенденції. Валюти: амер. долар 9.10—9.05, казад. дол. 9.05, англ. фунт 44.50, швейц. франк 177.30, франц. франк 19.10, ліра 30.20, чеська корона 27.05, австр. шилінг 120.30, нім. марк 217.80.

Збіжжя.

Збільшене заінтересування в житті і пшениці при цінах трохи вищих. Позатим ситуація без змін. За білу конюшину плачено 3.20—3.60 за 100 кг. з речинцем достави в положинні серпня. Тенденція легко знизкова, настрої оживлений.

Ластівки нового курсу.

Львів, 22. липня 1926.

Перед трьома днями заповів теперішній голова ради міністрів Бартель у своєму експозе на засіданні варшавського сейму зміну дотеперішньої політики у відношенні до національних меншостей, зрівняння їх у правах з іншими громадянами Поляками, виконання у відношенні до них усіх точок конституції. Словом — голова нового уряду заповів новий політичний курс на основі старих конституційних гарантій. Можливо, що навіні повірили в ширі інтенції того уряду, можливо, що деякі повірили та перенялися і тим, що казав міністр Суйковський. Можливо, що не навчила їх нічого дотеперішня політика того самого уряду. Все можливе в нинішніх часах! Бо ось, наприклад, міністр Суйковський заповів, що прем'єр Бартель порушить у своєму експозе навіть справу українського університету, а він тимчасом про університет не згадав ні словом, зате промовив про якийсь „студіум“ у Кракові. Це теж свого роду сензація.

Та вчора ранком львівська українська громада мала ще більшу сензацію. Настроєна Бартлевим експозе на зміну режиму у відношенні до т. зв. національних меншостей, отже й до Українців, на безоглядне приносовування в житті конституційних гарантій і до них, хоч вони належать у Польщі до громадян найнижчої категорії, — діждалася накінця і зміни і гарантій.

Вже в 3. годині ранку розсипалися цілі відділи поліційних агентів по Львові, щоб рознести бодай невеличку дозу „морального оздоровлення“ і до українських громадян та їх доміа. Несучи те нове „моральне відродження“ державної Польщі, сторожі публичного безпеченства провадили ґрунтовні ревізії, перевертали все горі дном і шукали ревно мабуть за всім тим, що противне, суперечне новим подихам і новим тенденціям заповідженого політичного курсу.

Не знаємо, чи всі ті ревізії відбулися з доручення варшавського уряду чи ні, та знаємо, що зробили їх урядові чинники, підлеглі варшавському осередкові, і що не виконавши, а вони, теперішні члени уряду, несуть за ті ревізії відповідальність.

коли місцеві органи влади будуть вільні від непереможного впливу і терору організації народових? Цеж вони творять у своїй недужій уяві фікції не безпеки від спокійних громадян України, цеж вони на сторінках своєї преси пишуть безнастанні провокаційні доноси на цілі громади, установи і на поодиноких, Богу духа винних людей, що ніколи нічого спільного не тільки з політикою, але нераз навіть з освітньо-організаційною працею не мали і нині мають! Тут на нашій землі ведуть ендеки свою окрему політику, вони не рахуються з нічим і ніким, вони мають всюди своїх людей на відповідальних становищах, а нерідко буває так, що державні відповідальні урядовці, а навіть судді та начальники судів, стоять на чолі вшехпольських організацій народових.

Таким чином місцеві вшехпольки бажалиб за всяку ціну зберегти ці території виключно для себе і для свого впливу, для своїх денационалізаційних експериментів, для екстермінаційної політики, словом — зробити з них виключно свою домену.

В їх розумінні — це необхідне в інтересах Польщі, а тому збирають вони гарячково на таке, а не инше вирішення тієї справи відповідні аргументи в формі ревізій та арештів поміж Українцями. Та вшехпольки перерахуються і в тому так, як не в одному вже перерахувалися.

З тим мусить рахуватися і теперішній уряд. Він мусить це взяти на увагу, коли має відвагу заповідати зміну політичного курсу, що заключатись буде не в новому законодавстві, не в реформах, а виключно в додержуванні постанов конститу-

Ж. Камбон про Союз Народів.

(Від власного кореспондента.)

Париж, в липні 1926.

I.

Юлій (Жюль) Камбон числиться найвизначнішим дипломатом теперішньої Франції. Перед війною він представляв Францію на найважливішій дипломатичній позиції — в Берліні, коли рівночасно його (нині покійний) брат П'єр (Поль) заступав Францію в Лондоні — столиці важкої у Французькій заграничній політиці. В часі війни Ж. Камбон грав важку роль у французькій міністерстві заграничних справ, він напр. перемовнював з кн. Сикстом, братом імператора Зиги, про пропозицію пок. імператора Карла в справі окремого мира. Після 11. листопада 1918 р. він був одним з 3 членів французької делегації на мирову конференцію; тепер він, мимо свого вже дуже високого віку, головує на Конференції Амбасадорів, котра рішає важкі чергові питання, ставлені в ході виконуваних мирових договорів і котра між ин. видала була остаточне рішення в справі правно-державної приналежності Східної Галичини.

Остаточне, розуміється, настільки, наскільки яке-небудь рішення було остаточно в історії народів і держав...

У часі мирової конференції 1919 р. Камбон був також головою комісії для польських справ і підкомісії для справи Східної Галичини; «як такий» приймав він кілька разів також тодішнього галицького українського делегата, котрий звертався до нього в різних часах з цілим рядом справ, серед них, очевидно і передовсім, у справі приналежності Галичини, потім у справі статуту для Галичини при Польщі, крім того з протестами проти незаконного набирання рекрута, проти жорстокостей, то що. Під його проводом відбулася також перша частина доволі довгого засідання польсько-галицької комісії, присвяченого остаточній редакції галицького статуту, засідання, в якому взяли участь також два галицькі представники; п. Камбон сформулював годе ім'єнем комісії ряд спірних пи-

Жіночі модні матеріали Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

31-2

проєс віддеші

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

тань про подробиці статуту, на які наші представники давали пояснення і відповіди.

В усіх тих нагодах п. Камбон виявлявся уважливою і ввічливою людиною. І не його вина, що сонце перемоги, яке розпочало вже було заглядати «і в наше вікно», колись кінців, з нашої і не нашої вини, зійшло для наших противників. На щастя наше, не настав ще й для нас — як каже прегарна німецька фраза — «вечір усіх днів». Але вертаймося до Жюлі Камбона.

Тому кілька тижнів появилася його книжка п. з. «Дипломат». У зміст книжки цієї автор вложив, можна сказати, плоди досвіду цілого життя. Написана вона прегарно; навіть у Франції, країні найвищої в світі культури слова й думки, вона помітно явище; не кожного-ж дня появляються друком річі, якими моглиб насолоджуватися рівночасно Сент-Бев і Таєран.

Чимало є таких — каже Камбон, — які думають, що назва дипломат однозначна з назвою «хамелеона», крутія, брехуна. Це погляд рівно простацький, як той, що зводить усі міжнародні відносини і непорозуміння до обдуманих заздалегідь, майже театральних дій дипломатів. Брехнею і крутіством не можна їхати довго й далеко — адже і противна сторона теж щось думає й розуміє і не дозволить «блефувати» себе безкарно. А уявляти собі дипломата чимсь в роді режисера історичних подій — річ наївна. Суперечності й созвучності великих національних і державних інтересів не залежать від дипломатів, навпаки — дипломати їм тільки служать і їх висловлюють. Річ у тому, щоб добре служити своїй справі, з найбільшим знанням фактів і обставин, з найточнішим психологічним тактом. Не пристрашатися і не зражувати нікого; старатися подобатися на чужині, а ще більше уникати не подобатися. «Нема нічого небезпечнішого, як розбудити любов власну противника», тому треба вмі-

ти скромно усуватися в тінь, особливо, коли — удача є за нами.

Треба вміти терпеливо ждати.

Прекрасною ілюстрацією сказаного служить Камбонів увага пок. німецького державного секретаря для заграничних справ Кінделена-Вехтера, котрий віз довгі і важкі переговори з Камбоном за кількома питаннями.

«Він хоче скоріше покінчити справу, — заважив німецький міністр, — і я те саме. Але полишимо час для гри самолюбів. Нехай виговоряться! Що було неможливе вчора і що важке нині, те буде прийнятне завтра загальним задоволенням».

III.

Можнаб довго черпати в Камбонівій книжці — стільки там важких помічень, стільки думок нових, стільки спростовань хибних поглядів. Але годі, — треба обмежитися. Ось напр. ще уваги великого дипломата про Союз Народів. Що було би сталося, каже він, якби Союз Народів був існував у хвили, коли Кавур будовав італійську єдність? Королівство Неаполі, Папська Держава, велике князівство Тоскани і т. н. були би членами Союзу Народів. Їх уряди були би відкликалися до Женеви проти Піємонту, котрий наставляв на їх самостійність і їх границі. Союз Народів мусів би був, по своїй статуті, інтерв'ювати проти Піємонту (і тимсамим проти Соборної Італії) або втратити амнісію свого існування.

Справді! Женевою і Союзом Народів можна (і треба) послуговуватися, однак тільки як знаменитим і єдиним у своєму роді засобом пропаганди. Але думати, що Союз Народів може служити знарядом визволення поневолених країв і народів — диточе самодурство. Що *ignis et ferro* було здобуте, не буде визволене нотами, протестами і хоч би й найкращою пропагандою. Женеваське заведення кристалізує Європу в накинених їй у Версалі і Сен-Жермені формах, які вона протиставить усім змінам; тимсамим

вона скорше чи пізніше (радше скорше ніж пізніше!) виявиться цілком світові такою самою нападницькою, якою виявився був Святий Союз, створений задля законсервування європейської карти з 1815 року. Дехто не любить про таке думати — Камбон пригадує, що з ходом часу все пересувається й перевертається, інтереси, ідеї, почуття. Дехто залюбки забуває, що демократія, лібералізм, радикалізм були тому 100 літ не тільки націоналістичні, а й головню й передовісмі війовничі, та що вони знов можуть статися такими. Невже зрештою знаємо, що саме виростає з того, що сіємо на полі людських думок і діл? Коли чуємо слова «Єдиний Держави Європи» як єдиний, мовляв, шлях до вічного мира, то Камбон зараз-же думає, що «отсе перед нами засновок ідеї суперництва, уже не поміж державами, і між цілими континентами», і ті «агади мира» наводять на нього — жаж.

В. Пелицький.

Під знаком «морального відродження».

(Допис з Гуцульщини.)

Косів, дня 15. липня 1926.

Зближається кінець хрилявого союзу. Невимовний жак огортає «народові ради» на саму загадку про склад і вигляд майбутнього законодавчого тіла. І — як на команду — заворушилися «хлібоїди». На 6. VII. н. р. заповіли в Косові своє «вче». Українські круги скликали на той-же день українське селянське вче. Та сталося нечуване: староста Пайомковський, що дав дозволення на хлібоїдське збирання, заборонив наше вче. Не було нічого виходу й українські вчешки рушили на хлібоїдський «зїзд». І тутже сталося подія, яка дорвало нагадає нам часи славних баденівських виборів. Знатніша громада не впустила поліцію навіть на сажу. Підчас вибору президії записалися за хлібоїдським кандидатом аж... три голоси. А шкода: колиб так в голосуванні взяла була участь присутня на сажі поліція, постягана заздалегідь доайливою рукою старости П-ого з цілого повіту, з комісарем старостом, булоб напалося зібралось понад 20 голосів. Зараз-же тут зачалася буча. Українські круги поставили спільно свого кандидата д-ра М. Стахова, за яким заявила ціла сажу. Та комісар Дулемба — на приказ «хлібоїда» Стошюка — приказав п. С. покинути сажу; в коли д-р Стахів, покинувшись на обов'язуючий закон, лишився на місці, домагаючись сутокімлю голосу, то на приказ тогож комісаря поліція арештувала д-ра Стахова і силоміць вивпровадила з сажі. Тоді настало замішання, що тривало 3 години, серед якого поліція, буючи прикладами криків, виводила зі сажі селян, а кілька-назять знатішних, між ними відомого П. Шехерика-Доникова, Кречунка й ин. як також урядовця У. П. Т. з Коломиї п. Микитюка, арештувала і вивпровадила на во-

Д-р МИКОЛА КОЗИЦЬКИЙ.

Радіо.

Буває деколи, що занепадаєш і наче стомлений пустою життя відчуваш біль існування, упадок сил, підлягаючи атрофії ex inactivitate. Приходять хвилини, коли обставини життя переростають твої сили і руки твої падають у безсиллі. Не стало віри, охоти і радості — все життя видається порожнечою і безглуздом. У природі гаснуть кольори й тони, і приходять дні, коли мокрий саван осені налягає аж на самі клітини мозку, сіючи там мряку нудьги і кволости.

Або ти самотній, золото твоєї дружби показалося підірваним і ти звикаєш з думкою, що втратив його.

Тоді, йдучи нічною додому, глянеш в зоряну даль і задріжить у тобі думка Паскаля: «Вічна мовчанка небесних просторів проймас мене жахом».

Тоді легесенький подув, один живіший імпульс, один промінчик, що впав у темряву, в силі прокинути приспані сили та радощі життя.

Ось вчора пряха дійсності впоила мене своєю одноманітністю, ягла на мої нерви нудьгою та неввірою. Безцільною ходою блував я вулицями, аж вкінці зайшов я до свого товариша з давніх, воєнних літ.

Його невеличка, чепурна кімна-

та нічим не подібна до моєї; це тепла, привітна пристань мрійника, де причаюєш з вдячною насолодою. На стінах картини, барвисті пейзажі, а головню мистецькі, жіночі портрети. Очі тих жінок, мов вечоріюча далечина заходу, розсвілали серпанковий настрій, п'яновоний чад «des Ewig Weiblichen». Воздух був насичений тим бодлерівським елексіром життя, без якого не можуть віддихати деякі індивідуальності та без якого історія деяких народів, нпр. Італійців, була би децю відмінною.

На столі лежала невеличка дерев'яна скринька, з приверненими електричними лампками і з поплутаними грубшими, то тоншими дротиками. Це був скромний і на перший погляд бездушний апарат радіа.

Моя розмова з господарем хати почала наповнятися тим легким змістом, який призибується у кожній людині на краю язика і при якійнебудь стрічній нагоді сиплеться, мов з мішка, пливко й механічно.

Ми бродили по мілководній великоміській буденщині, не залускаючи на глибші місця, бо нас ділили не лише відмінні професії, але й неоднакові національні почування. Та було в тій кімнаті щось, що нас лучило і робило нас собі ближчими. Воно не тільки зближало нас між собою, але незабаром мало нас обох звести і зближити до цілого живучого населення Європи. Посередником у цьому

єднанні мав стати апарат радіа.

Треба було вижидати 8-ої години, колито Європа починає бути співучою та балакучою на далекі простори.

Для мене, що прагнув пробудження з отупління, це була запевід захоплення та свіжої духової роскоші. Почути живі бючки думаючого, працюючого та радіючого світа — яка полехша! Ось заграє далечина, промовлять простори тонами та думками — творча людина опанить мене своїм генієм!

Я придивлявся до апарату і якое не вірив, що до тих дротиків через ріки та гори припливе до нас частинка співаючого та говіркового Риму або Берліна. І хоч мені не раз доводилось прислухуватися радіо-концертам, проте я не міг визволитися від неспокійного тремтіння, що ось-ось почую близькі голоси Європи. Таким тягарем налягла змора середовища, в якому треба було жити. Пережита молодість в різних центрах Заходу війнула на мене споминами і розбудила знову неславянський стиль думання. Як важко розуміти старі, минулі епохи! А в тім мірою хисту принорююватись до якогось середовища і здібність розуміти різні сучасні культури.

Вижданий нами момент вже зближався. Ми заложили слухавки, а мій приятель присів до апарату і став вертати деякими його колісцями. Вся моя істота вслухалась у

даль, огортаючи всю землю думками.

Тиша, а нагло шум і свист: це обізналося далеке життя, що почало голоситися з різних кінців світа станиці. Та я вижидаю людського голосу або музики — співу, наче здійснення казки. Ще кілька хвилин неспокоею і ось — не казка, а дійсність, як теплий весняний подув, музика діткнула та огріла братнім привітом всю мою істоту. Сповитий невідомими подувами плив радісний рій тонів, розбуджував у душі померклі мрії та сподини, звав кудись у невідомі, а чомусь такі близькі країни. Ця вечірня темна долина промовляла до мене скрипками та флейтами тепло та привітно. Там десь схованося по струнах та клявішах може жіночі, гарні, білі пальці, горять світла, працює музична пам'ять, а тут між нами віддаленими на сотні миль, сиплеться зі слухавки пахнучий молодістю і любов'ю дошпестливих тонів.

Павза — і знову шум та свист, мов щебіт пташат у лісі, наче шум вітрів з-над моря, — наче плюскіт хвиль об скелі, гей би вся широчина простору розгорнулася та загомоніла клекотом живої природи.

Та незабаром нове об'явлення з далечини: покотилася живуча, органічна, ясновидна мова — німецький виклад про сучасну хемічну індустрію. І знов аміна — лекція французької мови, а потім цитровий концерт — і так музика до піаньї ноці...

Мушиш бути моєю!

сталою приклинкою по випробуванню і пачки штрихового екстракту АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу **ТИТАНИ, Львів Різняцька 8.** (247а) 51-75

стерунок. Тоді то на знак протесту всі зібрані покинули село, на який лишилося... 14 крупа-шубраць (кількох місцевих і хліб, боїка зі Сопова) та стільок по-віль...

По своєму звільненню узявся д-р Стахів до старости, перед котрим зложив протест проти ломання основних громад, проти масового, безпідставного арештування, запитуючись, від якого то часу Стопник видає прилюдно накази комісарам старства і поліції? Описав відписав телеграфічно до Українського Союмоного Клубу з проханням зложити в союмі негайно інтерполяцію про козівські події та заворушення перед урядом. Бо поступованням старости, що широко рекламував свою справедливості і безсторонності і навіть афішував за приятеля Українців, а рівночасно став знаряддям „народової ради“ і сліпо виконує від якогось часу божевільні накази, — є нечуваним, тим більше, що — як довідується — одним поважним громадянином перестеріг старосту перед наслідками такої заборони (третя з черги). Сам отже Пайонковський своєю заборобою заколотує спокій і спричиняє безсонні арештування, тож він відповідає за козівські події з 6. VII. н. р. Мабути під впливом „морального відродження“ і в його голові відбувся моральний перелом: матолок Дутчак, розпустив Тимувський і різні наголові паничі — ось моральна підпора Пайонковського, ось куди докотився гомінкий демократ.

Нам не страши ці затії, ми можемо бути навіть до певної міри вдячні старості П., що спосом постійно причинився до об'єднання ворогуючих до 6. VII. різних груп українського громадянства. Всі ми тут в обличчя небезпеки виступимо спільно проти якоїнебудь спроби зашпигати у нас деморалізацію.

Верховий О.

Інтерполяції Українського Клубу.

В часі від 25. червня до 5. липня послы Українського Клубу внесли м. ин. отсі інтерполяції:

- 1) До міністра освіти, внутрішніх справ і справедливості в справі каргидного поступовання уряду школи в Білці, драгобичського повіту, Францішка Вольфа (Козівський).
- 2) До мін. скарбу в справі надужити поліції при маломужній карі за садження тютюну (Козівський).
- 3) До мін. освіти про неадекватне поступовання уряду школи і учительки школи в с. Піще (Козівський).
- 4) До мін. внутрішніх справ про безправне поступовання віта гм. Вишгород, пов. Городецького, й українця неадекватних селян-Українців (Козівський).

Пізно вже попрощався я з моїм приятелем, а йдучи додому, я розглядався по вулиці, наче з просоння. Газові ліхтарі, мов вітраки, сипали білим світлом, а на дахи камених налягала чорна плахта ночі в горючому сям-там брилянтмовіркою.

„Geist ist Blut“ — казав Ніцше, коли у безсонності шукав утишення в хльоралі. Я не хотів спати, а весь світ розширився перед мною для експансії моїх думок. Живучим подихом з апарату сколихнулася до дна вся моя істота і велике море життя почало туди вливатися гарлячим струменем вражіння.

Я прагнув прохолоди в нічній тиші міста і на мене дивилося флегматичним спокоєм не лише бездонне небо, але навіть вулиці, будинки, ліхтарі, канали і доти, немов би розкривали якісь заховані, мовчанкою сповиті ідеї. З ними еднались моє „я“ і я почав думати над тим, чи справді всі люди тільки на те живуть, щоб проїсти те, що заробили, сплудити дітей і умираючи зробити місце своїм нащадкам? Хто дав людству, як спільне добро, цивілізацію, електрику, пару та інші багатства? Духовним зором спочив я над творчим полем людства і тоді життя чоловіка видалось мені такою прекрасною поемою праці та зусилля, що, здалось, я найшов притягнену мету туземного буття. Те все створила мозольна, неатомна праця людини. Праця як молитва, радість як органічна свідомість життя та існування.

(Докінчення буде.)

5) До мін. освіти в справі будівлі школи в с. Галичани, горохівського повіту (Братунь).

6) До мін. внутрішніх справ і освіти про незатвердження дорожничим старо-стою виборів віта в Імєнський гм. і в справі каргидного політиканства учителя Швачка (Козівський).

7) До мін. освіти в справі приміщення для одинокі початкової української школи ім. Швачкевича у Львові (Хруцький).

8) До міністра внутрішніх справ про масові арештування на Томашівщині з тортуванням (Любарський).

9) До мін. внутрішніх справ про усунення віта гм. Німшні л. Михайла Шпирки (Хруцький).

10) До мін. внутрішніх справ і освіти про заборону тов-а „Луг“ в Радехові і заважжати в школах терміну „український“ (Назарук).

11) До мін. освіти про неадекватне поступовання повітової шкільної ради в Рудках у відношенні до гр.-кат. урядів (Хруцький).

12) До мін. внутрішніх справ у справі знасилування національних прав грм. Чеха Вчеслава (Хруцький).

13) До мін. освіти про побиття учеників управителем школи в с. Печихові, горохівського повіту (Братунь).

14) До мін. внутрішніх справ в справі чинного виступу поліції з постеруку Тереспілі по стороні римок-кат. кліри в його спорі з православною парафією Корошин на Підляшю, провокаційного захоплення і збройного нападу поліції на невинних людей (Хруцький).

15) До мін. справедливості в справі дисциплінарного засудження двох українських адвокатів за їх участь в виборчій акції (Хруцький).

16) До мін. внутрішніх справ про побиття грм. м. Столпна Карла Адамчука поліцією Братунь.

Свята Франка.

Сокаль.

В неділю дня 18. липня ц. р. відбулося велике повітове ювілейне свято Івана Франка в Сокалі. Організацією цього свята займався Повітовий Комітет для вшанування пам'яті Івана Франка в Сокалі під проводом адв. д-ра Олександра Ріпського в Сокалі, до якого між іншими входили адв. д-р Богдан Чайковський в Сокалі і д-р Данило Богачевський. Сокальське старство дало, правда, дозвіл на обхід, однак в неділю ранком появилася на вулицях Сокалі численна поліція, яка нілковито при обході не була потрібна. Тому д-р Олександр Ріпський негайно запротестував у старости Россоцького проти злишнього нагромадження поліції і староста, зорієнтувавшись у ситуації, відкликав поліцію.

Вже в 9-й год. почали збиратися делегати поодиноких громад в окремих групах на площі філії Т-ва „Просвіти“, де мала бути відправлена панахида за І. Франка та оголошена промова. Була прегарний недільний день. Місто потопало в проміннях літнього сонця. На площі „Просвіти“ усталися рядом кімні бандері в святочних одягах, громадяне з поодиноких громад Сокальщини і Белашини з гарно прибраними табличками, на яких виділяла назва дотичної громади. Владдали в очі прегарні одяги січовиків з чорними баранковими шапками, як також вишукані і багаті стрій сільських дівчат, що усталися в поодинокі групи. Коло полудня розпочалася відправа панахиди під проводом о. дехана Дороцького з Васева, при співучасті о. дехана Грєба зі Сласова і о. дехана Карпюка з Ульявіка, в асисті 18 священників. Після панахиди о. дехан Дороцький виголосив до зібраних тисячних мас глибоко обдуману довгу промову. Після промови оркестра, що прибула від О. О. Василія з Жовки, відіграла гимн: „Боже великий, єдиний“. Описав урочиний вже перед панахидою похід рушину з місця, щоб перейти містом і окруженою дорогою на майдан над Бугом. Перед очима присутніх станула давно небачена радісна картина. Чоло походу творили численні кімні бандері на добрих конях зі стременими, одягнені у вишиванки, чорні баранкові шапки, пояси, т. зв. рейтки і чорні чоботи. Іздува було до 500. За кімнотою переходили бадьорим кроком громадяне з поодиноких громад у святочних одягах з окремих громад, жілки, сільські дівчата і великі маси народу з оркестрою в середині, всіх разом понад 10.000 учасників. Сокальщина не бачила ще такого великого зденгу народу. Окрему групу творили місцеві і доокочинна інтелігенція. Між іншими численне думовство, якого патрістичне становище до свята слід тут піднести з великим признанням. Походою пригядалося ціле місто. У багатьох видно було слюзи радости в очах на вид величального походу. Поодинокі громадяне стискали собі руки, викинувши слова радости, що в нас така сила, якої ніщо не може зломити. Великий похід перейшов містом, а описав розвивався на кількох метростроїм просторі на дорозі, щоб перейти на майдан над Бугом. Вже по 5-й годині перша кімнина вихала на майдан і усталися рядами перед портретом Івана Франка. За нею почали усталися поодинокі громади, січовики, а далі численна публіка. Оркестра відіграла національні пісні, а хор відспівав пісню „Вічний революціонер“. Описав вишшов на трибуну делегат з Львова д-р Олександр Марітчак і виголосив до зібраних і маси святочну промову, передаючи на руки Повітового Комітету в Сокалі прийят з центру. Майдан над Бугом мотопав у проміннях західного сон-

вігуків оми.

Соломяне дозвілля.

Від часу як я став солом'яним відцем, світ мені відмінис. Львів який перше видавався мені тюрмою народів, вияснив обличчя, всміхнувся до золотого сонця і моргнув блескучими очима до неперочної синяги леба. Прекрасне місто. І веселе і здорове і житиєрадісне воно. А скільки зелені в ньому! Я ніколи не припускав, що аж так багато: Стрийський, Личаківський і Єзуїтський парк, три цвинтарі і два якомиска. А не хочеш, щоб до тебе долитали і навіть найменший шум розбурханого города, то підніми крок далі і ти вже в доокочинних лісах. Прекрасне місто той Львів! Якби створене для солом'яних відців.

Каже дехто, що його метаморфоза доконалася під впливом власне тих людей, що почули себе на кілька тижнів вільними. Може воно й правда, бо навіть мертва природа співчуває з людиною.

Насварить на тебе жінка, кине тобі немодною сукнею під ноги а залізним банником на голову, ти вибіжиш на вулицю і враз бачиш: камениця з журби похилилася, вулиця з болю повяжувалася, дерево з туги до землі приклонилось, сонце кліпає як око з більмом.

Вечером, то ще й піснеч не дзвонила, а вже все жонате хильцем у хату чиникує, молитву відмовляючи: „Од всякої напасті“.

А тепер!?... Друга, третя по піаночі, ранні зорі вже світ повідають, а на вулиці стоїть гурток людей на веселій гутірці. Лиця всміхнені, очі відвагою світять, капелюхи на бакри мов у новобранців. Дехто ще й підсвистує та ногого такт вибиває.

Прохожий! Коли стрінеш такий гурт, будь певний, що це солом'яні відці. Це люди, що рік цілий у подорожому ярмі, як безсловесні твари ходять, а шойно тепер

ця, повізали численні синьо-жовті прапори, а настрій зібраних нагадував пам'ятні листопадові дні 1918 р. Присутні з великою увагою вислухали промову д-ра Ол. Марітчака і після неї хор відспівав національні пісні. Перед портретом Франка перейшла дефілада, описав відбулася збірні ружанкові вправи Січей зі Сокальщини та вправи дівчат. З великим признанням слід піднести роботу в тім напрямі Повітової Організації Сокальщини. Відспівання гимну „Ще не вмерла України“ закінчилося свято Сокальщини і Белашини, яке лишило в масах зібраного народу незатерте вражіння великої сили українського народу, що, не зважаючи на тяжкі переходи лихоліття, стає знову кріпко на ноги і з надією глядить у будучність.

Учасник.

3 вічевого руху.

Велике віче в Глинянах.

Заходом Місцевого Комітету Українського Національно-Демократичного Об'єднання відбулося в Глинянах у неділю дня 18. липня пополуноді на майдані коло старої церкви велике віче. На це віче прибуло понад 2000 громадян зі сіл глинянського судового повіту. Замітити годиться, що жіноцтво було дуже численно заступлене. Віче отворив о. Микола Садзакський, місцевий парох, довгою промовою, в якій пригавт сенатора Михайла Черкавського і злусував вагу хвилі.

До президії віча вибрано п. п. сенатора Черкавського як предсідника, д-ра Степана Гала, Михайла Колтуна, господаря з Полуні і Василя Чарковського, господаря зі Залізня як його заступників; на секретарів покликали пп. Миколу Куніцького та Василя Новака.

Перший забрав голос д-р Степан Гала. Він представив зібраним положення глинянського судового повіту під оглядом просвітним, шкільним, економічним і політичним. Промовець акцес на різні зловживання, яких допускаються представники влади, а шкільний інспектор Новотий зокрема. Описав забрав голос п. сенатор Михайло Черкавський і в довгій знаменитій промові амаловав положення українського народу в межах польської держави і боротьбу Української Парламентарної Репрезентації на соймовому терені.

Другий референт, гол. секретар Об'єднання п. Володимир Целевич представив вагу політичної організації, програму й організацію УНДО. Він поставив резолюції в справі амністії для політичних в'язнів, у справі політичного положення українського народу, в справі українського шкільництва і в справі громадського самоуправня. Вічевики ухвалили одностайно предложені резолюції й одобрили програму й тактику Українського Національно-Демократичного Об'єднання. Ще раз забирали голос д-р Степан Гала, який говорив про колонізацію, і сенатор Черкавський, який подякував присутнім за численну участь і візав во об-

відзискують образ і подобіє, хоч зато рідко вдержують рівновагу духа і тіла.

„І світ му веселий і радісна нічка“, писав колись Шашкевч, маючи на увазі солом'яних відців.

Просто: сам себе чоловік не пізнає! Десь перше не дбав за свій вигляд, не думав і не клопотався тим. А тепер і голиться щодня, і убрання прасує і лице „черемхового мастею“ (на перу!) що вчора висмаровує. Виходиш з хати, — ніхто не питає тебе: а куди, а чого, а як довго, а з ким? Ідеши, хоч не знаєш куди, з ким і на як довго. А чого йдеши, то яке кому до того діло.

Прекрасне місто Львів! Так якось добре настроює, так надрушені переміччя.

Правда, часом буває, що захмариться на хвилю ясний небосхил.

Сядеш у парку на лавочці. Не тому, що там сидить якась гарнесенька чорнявка, а просто ради свіжого воздуха.

До чорнявки підходить якийсь рум'яний син Марса, подзеськуючи шаблею і острогами.

— Ach! Pan jeszcze nie wyjechał?

— A pan?

— Ja na razie zostaję — а по хвилі: Wie pan, od dwóch dni jestem wściepany wdówką. На сина Марса робить це помітне вражіння і він пропонує чорнявці прохід.

Тоді в тебе родиться підозріння. Ануж там десь у Ярець, Дорі, Ворохті чи Трускаві...

Ні, ні і ще раз ні! Не кожна жінка така і одного факту не можна генералізувати.

Але хробак під серцем гризе. Хоч і старася залити його, він все таки обзається. Вертаючи додому, беш у пальці зрадить, не зрадить, зрадить, не зрадить. Коли випаде, що не зрадить, завертаєш з половини дороги назад у місто, коли випаде, що зрадить, витолковуєш собі, що биття в пальці це дурний забобон.

Galaktion Chinka.

По широкому світі.

Новий французський кабінет Ерію починає свою працю під загальною прогнозою, що довго не видержить. Ерію опирається на групу радикалів і соціалістів-республіканців (Пенлеве, Бріан). Соціалісти не хотять увійти до кабінету, але обіцяють його піддержати. Ерію держить теку міністерства закордонних справ, міністром фінансів є Де Монзі, війни Пенлеве, а торговлі Люшер.

Мала Антанта приготує ноту до Ліги Націй у справі нападу болгарських банд на румунську та югославянську територію.

Турецький уряд сильно збентежений крадіжою тексту турецько-радянської торговельної угоди й інших дипломатичних документів, які згинувли в поїзді між Константинополем і Ангору. Підозріння падає на одну з чужинних організацій.

Радянська преса гостро критикує англійську політику за її затії проти С. Р. С. Р., добачуючи навіть у приїзді Стіда до Варшави один з проявів організування ब्लюку проти С. Р. С. Р.

Муссоліні домагається від чехословацького уряду надолуження за його образу, яку добачує в антифашистських демонстраціях соціалістичних послів. Чеська соціалістична преса глузує собі з цього приводу, пригадуючи, що Муссоліні не є цісарем і що його діяльність вільно критикувати.

У Бессарабії викрили широку організаційну сітку шпигунства в користь радянської влади.

НОВИНКИ.

— Почтові складики розсидася з нинішнім числом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоб не було перерви у вислаці часопису. Передплату належить прислати прямо до Адміністрації, яка на місяць липень 1926. виносить 454 доларів.

— Про амністію для політичних в'язнів можна писати, але не слід подавати такої неприємної річі, як статистика арештованих. бо за це стаття, як напр. наша члоратня вступила, буде порізана на дві білі плями. Але що в це цього року 71 перший раз, ніхто не дивується.

— Трус. У доповідні до вчорашньої новинки про труси у наших численних львівських громадах, довідуємось, що ревізії переведено у д-ра Степана Шухевича, д-ра Шевчука, д-ра Максима Левинського, пп. Степана Шаха, Максима Брилинського, Сепіна, Коверна, О. Боднарівича, Українського, Петрика і в Товаристві Інвалідів. Чого шукали, що знайшли? — Ніхто не знає.

— Наук. Тов. ім. Шевченка вибрало своїм дійсним членом польського історика проф. О. Вальпера за його наукові заслуги. Споміж польських учених є дошкі членами „Наук. Тов. ім. Шевченка“: Бодуен де Куртене, проф. А. Брікнер і проф. І. Лось, а раніше були Людвик Кубала та Маріян Ломницький.

— Одно дешевіє, сто річей дорожче. Магістрат призначив нову ливкову таксу на муку та печиво. 1 кг. пшеничної найкращої муки (40 проц.) коштує у гуртовні 72 с., у роздріб 80 с., — одна була 4 кг. з пшеничної муки (50 проц.) коштує 4 і пів сот, на ринку або в крамляні. Добре, що магістрат журиться цінами хліба насущного своїх громадян, але було би ще краще, якби він звернув увагу на те, що інші предмети скачуть у цінах, як хочуть, на 50 і 100 проц. вгору. Не кажемо про одяг, але мясо, масло та овочі зовсім непропорційно дорогі до курсу золотого і такси на печиво. Кращий кусок мяса коштує нині вдвоє стільки, що минулого року. Але не тільки самий хліб живе чоловік, який є сотворінням теж м'ясним і трав'яним.

— З нашого Мексика. У Стрільбищах, старосамбірського повіту, напали на хату селянина Грива Палтика, що недавно вернувся з Америки, бандити в масках і з криками, домагаючись, річ ясна, доларів. Коли той не хотів видати тривкої валюти, вони почали стріляти. Палтик відповів на це стрілами з револьверу. Все-ж таки бандити захопили 2 дол. і 3 зол. і втекли; одного з них Палтик зранив. Кілька днів пізніше зголосились до самбірського шпиталю два ранені від стріли з револьверу селяне з Чаплив: Ілько Закула та Василь Опаліський. У слідстві допиті виявилось, що саме вони були учасниками нападу на хату Палтика.

— Міський театр і магістрат. Міський театр у Львові спричинив багато клопоту магістратові, який мусить вибирати театральну комісію, ця комісія мусить радити над театральними та фінансовими справами і годити престиж буцім-то столиці з бюджетом. Нічого не помагають палні статті театролюбів і патріотів, що хотять заповнити публікою великий будинок. Артистів редукують, краді таланти втікають зі Львова. Не диво. Львів має аж три постійні польські театри і кожний з них робить бока-лі і... конкуренцію іншим, а всіх їх підризують кіна.

— Кальорифери аліті. Як відомо кальорифери аліті не опалюють. Тому у вілних проходах від центрального опалювання на замісництво діври у Львові від якогось часу складали сміття. Один з пасажирів рішив, що це є добре місце на попіл і тиньнув туди напіроса. Сміття спалахнуло пожежою і таким робом на залізничній відкрити дискретний закуток на сміття.

— Жінки у Львові є надзлі

недоволені життям, бо майже щодня трапляється якийсь випадок саховивної спроби. Вчора знову п-ні Стефанія С. пробувала отруїти дуже неприємною змішкою: формаліни та карболового квасу внаслідок подружніх сварок, а Хана Е. наїшла на Замарстинові аж кершню, де хотіла втопатись.

— Часи, в яких королі сезають. Болгарський король Борис виїхав до Італії, поселив у Медіолімі і мав виїхати до Швайцарії. Виїхав з Медіоліму минулої неділі і до цього часу не дійшов до швайцарського кордону. Слід по ньому присох. Невдоволені були чутки, що він має намір женитись з італійською княжною. Чи його таємне зникнення — наслідок його невдатного женитва? Чи може анудилась йому роль короля, ще й на Балканах?

— Радянський поет Ігор Ростовський пішов слідом своїх товаришів Есеніна та Соболя, що належали до союзу пролетарських письменників „Молода Гвардія“ — застрілює в 23 р. життя на підміській „дачі“ Кусково, біля Москви. Причина смерті „неспрожності опертись у житті на трітійх і партійних ідеалах“. Гарна „молода гвардія“!

— Нічого більше не бажають. Московський комітет загальнорадянського союзу письменників звернувся до радянського уряду з проханням видати розпорядок, щоби до письменників ставився уряд з такою самою прихильністю, як до робітників. У меморіалі пишуть вони так: „До письменників, яких єдиним джерелом заробітку є гоноляр за літературну працю, слід би прирівняти в численних випадках ті самі норми щодо робітників фізичних. Це торкається перш усього нинішнього податку, висоти комирного та спеціального забезпечення“. І наші письменники, коли би зисували свої бажання, сказали би: ми хотіли заробляти так само, як ремісники і робітники!

— Світова хроніка. У Шікаго 12 осіб умерло від сонячного удару. — В околиці Парижа, у Сен-Кентен вибух у фабриці паперу вбив 6 робітників і зранив 13. — На Алясці сильний землетрус. — Голодомора Гаррі Нельсона, званого також Райнгольдом Ільмер, засудили в Липську на 2 роки в'язниці, за те, що він голодуючи ошукував публіку і нинком їв.

— Нова публікація Інституту Книгознавства. Цими днями виїшов з друку перший том праць Інституту Книгознавства, присвячений історії книги з 16—18 вв. Об'ємистий том — має кругло 40 аркухів друку — містить ряд поважних праць Клименка, Курінного, Макаренка, Маслова, Романовського, Шербаківського, між ними розвідку Попова, преміовану Українською Академією Наук, п. з. „Матеріали до словника українських граверів“. Книжка прикрашена більше як 250 ілюстраціями. — При цій нагоді слід згадати, що Інститут Книгознавства бере участь у вереспевому російському бібліографічному з'їзді й улажує восени окрему виставку українського революційного плакату, на який будуть також експоновані зразки закордонних плакатів.

— „Наслідки мішаного подружжя“. У селі Пруси, в околиці Львова хтось убив 27-літню молодницю Марію з Дирів Ковалеву. Вночі на леваді розторопили її голову каменюкою, хотіли заволодіти до Полтви, що пливе близько, але в нспіху покинули. Ведеться слідство, щоби знайти злочинця. „Газета Порання“ змальовує тло, яке має розяснити злочин. Ковалева була Полька, римо-католичка, і виїхала 5 літ тому за „завязушого Українця“, якого „навіть у свій час підозрівали в протидер-

СПОГАДИ ЧИКАЛЕНКА III Частина

(кінець) ВЖЕ ПОЯВИЛИСЯ.

Набути можна в Українських Книгарнях у Львові і Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10/II. Книгарняна ціна 3 зол. Всі три часті разом 8 зол.

жаних тенденціях“. Ковалі жили зле від дня шлюбу, розійшлися і лише зрідка-годи сходились. Родина Ковалів палирала на Ковалеву, щоби змінила обряд, а навіть приневолювала її працювати в польські святя. Тому, що вбита не мала в селі ворогів, підозріння падало на її мужа, якого арештували. Розділ цієї історії як ключ до всієї тайни злочину називається в згаданій газеті „Наслідки мішаного подружжя“.

— „Свобода“ ч. 28, містить: Громадська самоуправа. — Демократія чи диктатура? (Чому У. М. Д. О. є партією демократичною?) — Польські справи. — З партійного життя. — Остерога емігрантам. — Що чувають у світі? — Новинки. — Руїни при роботі. — Голодні своїм братам знав Дніпра. — Господарські вісти. — З Закарпатської України. — Виступ Барта у сови. — Зміна конституції відкинута. — Пресовий фонд „Свободи“. — Дописи з краю.

— Друкарські похибки. В передостанньому числі „Діла“ (ч. 158) закралася через коректорський недогляд похибка в передовій статті п. н. „Сентиментальний міністр“. На другій сторінці в третьому уступі першої псалити має бути: „...у шкільних кураторіях сидять теж ендешні члени всесільних і т. д.“, а не „...ендешні і хієни“. — У вчорашньому (159) числі „Діла“ знов закралася друкарська похибка в передовій статті п. н. „Амністія для політичних в'язнів“. На другій сторінці в передостанньому відступі цієї статті має бути: „...щоби раптом засісти на місці тих, які їх проваляли?“, а не „на місці тих, які їх проваляли?“. — З кіна. У кіні „Лев“ подвійна програма, складена з двох комедій з участю Гарольда Льюйда, Бебе Даниельса, Лія де Путті Гаррі Літне і Ева Май. Разом, 20 днів.

Дописи.

Грималів. (Ще про шкільний плабівний у Грималівці). З міста Грималова і майже всіх сіл тут. округи внесли громадяне України декларації за повновим изданням української мови навчання в народних школах, усунутої з них всякими штучками й ріжними безправствами шкільних інспекторів і самих учителів на спілку з навчаними в'їзтами. А відомо ріс, що всякі польські фуріагте ширять найбільшу анархію в краю, свідомо ломаючи всякі закони, навіть польським соймом ухвалені, щоб догодити лише своїй шовіністичній дурійці і „мощарством“ мріям. Всі ті декларації план кураторів зі Львова відкинуто, а проти того безправства внесли рекурс лише громадяне з Грималова і Волиці, інші громади цей народний обов'язок заінебали, переставши вірити в польські соймові закони і польську справедливість. Та внесення і тих двох рекурсів стало силою в очі інспекторів в Скалаті і він, щоби знайти якусь ключку до відношення тих двох рекурсів, поробив докождження, чи рекурси ті громадяне власноручно підписали чи уповажнили кого до підписання, хоча сам закон не вимагає власноручного підпису на рекурсах, а лиш на декларації. Розуміється, що те, чого шукав інспектор, знайшов, бо рекурси не були власноручно підписані ізза технічної просто неможливості і він буде задоволений, що „Полька“ уратована. Не буде вже тут в ніякій школі разити його чуткий слух „гайдамацькі еняки“, але чи з тої науки в „ензику уржедовим“ буде яка користь, а те він не входить і не бачить, що тепер зі школи виходять вже самі анальфебети, що й підписатися не зміють по довголітній страті часу і труду. Добре, що п. інспектор міг показати, що він уме ширити анархію згорі.

Нові книжки й видання.

Журнали.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК. Орган Лікарської Комісії Наук. Т-ва. ім. Шевченка й Українського Лікарського Т-ва у Львові. Рік IV. Ч. 3. (виходить раз на три місяці). Зміст: Проф. О. Н. Пучківський: Перші медико-санітарні та антропологічні нариси України. — Д-р О. Подольський і д-р М. Муанка: Досвід над реакцією Маніолова. — Д-р Т. Р. Бурчаківський: Про запліднення народства сліпої жінки у тилі. — Д-р Светослав Ізлей: Про місцеве знечуження (докічення). — Нові українські медичні книжки і журнали. — Від Редакції. — Оповідки.

На підставі рішення всіх центральних економічних установ подаємо до відома нашим вкладчикам, що знижили ми дотепершню процентову стопу від вкладок з днем 1. липня 1926 в цей спосіб:

- з дотепершніх 18% за 3-місячним виповідженням на 12%.
- з дотепершніх 16% за 1-місячним виповідженням на 10%.
- з дотепершніх 14% або 12% на 8%.

110 1-1
Кооперативний Банк „Дністер“

ОПОВІСТКИ.

Пальковий Театр Галактіона Чирин і Леле відідає з „Вертепом Назих Днів“ і „Маскарадою“:

Залізники: 22. і 23. липня;
Чортків: 25. і 26. липня;
Бучач: 27. і 28. липня;
Монастирська: 29. липня;
Боршів: 31. липня і 1. серпня. 45 2-2

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

МОРЕЛІ ЗАЛІЩИЦЬКІ, посилаю в 5 кг. кошмиках на лінійної якості франко за післяплатою 17 зол. Віктор Ниссбраум, Залішки. 59 6-8

ФОРТЕП'ЯНИ, няліна, фістармоні, майже нові зваді на складі, на ріжкі ціни продає, купує, міняє готівкою. Ганак Панська 21. Тел. 35—45 27 7—10

ПОШУКУЮ станції для ученика 8-ої гімназії при інтелігентній родині Найрадіше особна, вигідна комната, та опіка над ним. Учень слабого здоров'я, дуже спокійний, неслій і вразливий. Винагорода в доларах, золотих, та харчак. Зголошення до Адміністрації „Діла“ для Управителя школи. 103 3—3

НЕГАЙНО потрібна до заряду дому совісна господарка до священника відця. Найрадіше вдова по священнику. Листи слати до уряду парохіального. Корелесчі п. Філісія, біля Рогатина.

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Спеціаль ст недуг ушні, коса, горла і гоотанки
Оператор Д-р Б. Зоненшайн
Львів Академічна 14. Тел. 285
51 ординує від 11—1 і 3—5. 4—16

ПЛІСОВАННЯ

після найновішої моди виконує

Заведення гафтів

Е. РОЗЕНА

площа Галицька 12 аі

1811 (давніше вул. Велова 14). 8—10

Перша галція кя Фабрика сіток до огорожі і тенісу, рази до шутру і піску

МИХАИЛО ШУГАРТ,

Львів, вул. Зелена 61.

1749 Ціна фабрична. 9—10

Загальні Збори

членів „Учительської Краєвої Спільноти“ у Львові відбудуться дня 2. серпня п. р. в школі ім. Т. Шевченка при вул. Мохняцького ч. 12. Початок о год. 10. передполуднем. Порядок нарад: 1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів; 2) Звіт Управи з діяльності; 3) торговельний; 6) кредитовий; в) касовий; 3) Звіт Ревізійної Комісії, прийняття і затвердження білясу і уділення довір'я Управі; 4) Розділ зисків; 5) Вибір нових членів до Наглядової Ради на місце вильованих; 6) Вибір членів Ревізійної Комісії; 7) Евентуалія. Білякс кооперативні вложений до перегляду в льокалі кооператива. На випадок неприсутності вимаганого статутуом числа членів, відбудуться другі Загальні Збори того самого дня о годину пізніше, в тім самім льокалі і з тим самим порядком нарад, а Збори ті будуть важно рішати без огляду на число присутніх членів. — Надзірна Рада. 112 1-1

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
і адміністрація:
Львів, Район ч. 10, П. пош.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краях 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 8 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Змін адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ухвалення зміни конституції і повноважень.

Конституція Польщі з 17. березня 1921 ухвалена в третьому читанні. — Уряд одержав повноваження. — Бура в соймі. — Сойм не буде розпущений. — Ліквідація міністерства публичних робіт. — Проект мін. Млодзювського.

Варшава, 22. липня 1926.

Ціле нинішнє засідання сойму було виповнене голосуваннями над змінами конституції і над повноваженнями для уряду. Щодо зміни конституції, то прийнято всі зміни, ухвалені в другому читанні (більшістю 246 голосів проти 95), а крім того право президента видавати декрети, що матимуть значіння закону (§ 11 в цілості). Взагалі щодо законопроекту про повноваження, то на нинішньому засіданні перейшли всі поправки, відкинені вчора, отже видучено від повноважень суспільні чинити, суспільне законодавство, сопруже право, шкільні язикові закони і т. д. Текст законопроекту про повноваження, прийнятий у третьому читанні, звучить:

Ст. I. Уповажнюється президента рїчипосполитої до видавання розпорядків, що матимуть значіння законів, в обсягу законів, незгідних з конституцією і виконання її постанов, передбачуючих видавання окремих законів, реорганізуючих та упрощуючих державну адміністрацію, упорядкування правового стану, виміру справедливості, як також суспільних чинити, а також в обсягу заряджень, що матимуть на цілі забезпечити бюджетову рівновагу, стабілізацію валюти і напругу господарських відносин у державі, а зокрема також в ділянці рільництва і лісництва.

Ст. II. Ш розпорядки не можуть дотичити справ, вислених у ст. III. уст. 4., ст. IV., V., VIII., XLIX уст. 2, L, LIX і LXIX конституційного закону, як також накладання нових податків і публичних оплат, підвишки мит, збільшення здавкових білетів і більшону понад дотеперішні управління, збування, заміни й обтяжування нерухомого держ. майна, зміни виборчої ординації до сойму і сенату, самоврядних законів, зміни границь воєвїдств, язикових і шкільних законів, а також супружного права.

Ст. III. Закон обов'язує до дня уконститування слїдуючого сойму.

Ст. IV. Виконання закону поручається президентові ради міністрів і всім міністрам, кожному з них у його власнім обсягу діляння.

Ст. V. Закон виходить в життя з днем його оголошення.

При голосуванні над цілістю стався інцидент, який причинився до великої бури в соймі. Перед голосуванням над цілістю пос. Недзьялковський (ППС.) зажадав поїменного голосування. Віцемаршалок Дембський зажадав підтримки цього внеску. З уваги на те соціалісти і славянські меншости встали. Всеж таки маршалок оголосив, що підтримка невистарчаюча і зарядив звичайне голосування. Повстало велике замішання. Голосували проти повноважень ЗЛН (дуже здекомплетовано), Народ. Роб. Партія, соціалісти, слав. меншости і радикальні групи. Після оголошення маршалком, що закон прийнято, настала пекольна бура, при чому роблено закид віцемарш. Дембському, що він допустився надужити при голосуванні. Дембський змушений був перервати засідання і звернутися до конвенту

сеніорів. Конвент сеніорів ствердив, що частина сойму не чула дворового закликів віцемаршалка і через те при голосуванні не піднялася з місць. Конвент прийняв усеж таки, що голосування відбулося формально і з приводу того годі творити прецеденс для ще одного голосування.

По перерві віцемарш. Дембський повідомив пленум сойму про постанови конвенту сеніорів, після чого прийнято резолюцію про уменшення адміністративних кар.

На денний порядок засідання в п'ятницю — справоздання конституційної комісії про внески на розв'язання сойму.

На вчорашнім засіданні конституційної комісії велася довга і дуже зав'язана дискусія над справою розв'язання сойму і зміни виборчої ординації.

Референт пос. Недзьялковський (ППС) був думки, що зміна виборчої ординації, пропонована правіцею, не матиме впливу на зменшення кризи парламентаризму. Ця криза може бути зменшена тільки через відсаження представництва народу. Пос. Петрицький (ЗЛН) іменем правіці ставить внесок: Сойм постановляє полагодити посольські внески в справі розв'язання сойму по ухваленні зміни виборчої ординації до сойму і сенату.

В дискусії над цим внеском представники національних меншостей і лівіці ствердили, що розв'язання сойму є konieczністю і заповідали гострі виступи проти проекту зміни виборчої ординації. За розв'язанням сойму заявили послы: Хруцький (Український Клюб), Грінбавм (Жид. Клуб), Попель (НПР), Валерон (Стр. Хл.) і Багінський (Визв.). Представники правіці висловили думку про оздоровлення парламентаризму через зміну виборчої ординації. В голосуванні прийнято внесок посла Петрицького 17 голосами проти 13. Посол Недзьялковський зложив реферат, тому референтом комісії обрано пос. Петрицького. Референтом меншости став пос. Чапінський.

Соймова комісія публичних робіт вислухала відповідь міністра Броневського на запитання посла Посацького в справі реорганізації міністерства публичних робіт. Міністр сказав, що на засіданні ради міністрів дня 22. ч. м. запала деїзія, якою міністерство це касується з перенесенням усіх його справ до компетенції міністерств комунації і внутрішніх справ.

На найближчому засіданні ради міністрів мають розглядати проект міністра внутр. справ Млодзювського про основи розв'язання справи національних меншостей у Польщі. Проект держать досі в таємниці.

Біржа.

Гроші.

Тенденція знижкова. Обороти слабкі. Валюти: амер. долар до 91.5, канад. дол. 8.95—9.00, чеська корона 0.26—0.2650, лей 4.25—4.50, франк 0.20—0.22, швейц. франк 1.05—1.14, англ. фунт 42.00 до 42.50.

В огірковому сезоні.

Поліцейські містерії і газетні Шелюхи Гольмеси.

У Львові і на провінції переводять від двох днів по численних українських домах туси. Одночасно „Пат“ (польська телеграфічна агенція) подає до відома, що з доручення прокуратера апеляційного суду в Кракові політична поліція краківська, львівська і перемиська перевела ревізії які відкрили нову велику організаційну сітку української шпіонажі, що працювала по дорученням з Берліна. Ця організація, пишуть, є подібна до історії, відомої з процесу О. Бессарабової; німецька шпигунська організація користувалась виключно українськими студентами в Кракові, які переїхали туди після ліквідації тайного українського університету у Львові. Студентська українська колонія в Кракові, складена з 400 студентів, була резерваром агентів на службі німецької дефензиви. Слідство наводить щораз цікавіший і ширший матеріал, з якого покищо не можна нічого оголосити.

Стільки урядовий комунікат. Фактом є, що туси й арешти продовжуються. До загаданих учора осіб слід додати ще ревізії у д-ра Саїка, інж. Вінцовського, студ. Павлика, О. Гузара, арешт студента Івана Грешака в селі Туринка (жовківський повіт). Тих кілька імен є тільки доривочно схоплених, переданих нам випадковими захоженнями до редакції. Коли поставити поруч себе прізвища людей, в яких роблено туси, важко догнати, по якій нитці йдуть поліційні розшуки. Хоча все слідство окутане мрякою суворой тайни, „Газета Поранна“ вислала свого теніального репортера на місто і той на підставі інформації, придбаних особисто та телефонічно, „сконструював цілогляд незвичайно сенсаційної афери“. З довжезної статті не можна дізнатись ні однієкого реального факту, тому, що репортер не хоче перешкоджати дальшому слідству, а поліція не хотіла дати йому ніяких інформацій. Однак „найзагальніші відомості“ такі, як у загаданім вище комунікаті; далі: арешти на провінції йдуть тому, що студенти розіхались на ферії; у Перемислі арештували 20 осіб, є там цивілі та бувші українські військові, а навіть... 4 малолітні учениці української вчительської семінарії. „Вже тепер можна твердити з повною рішучістю, що є це ліквідація одної з найбільших шпигунських акцій, яку колинебудь відкрили на терені нашої держави“.

Вся ця ревеліяція називається так: „За Юдині сребренники продавали довірочні військові відомості сусідній державі“.

Побачимо, скільки в цих інформаціях правди. Але вже без огляду на вислід слідства нині вся польська суспільність після таких статей заявить в один голос, що всі Українці живуть з німецьких марок, вшехпольські політики кричатимуть, що Українці є, як це вони показували, німецькою інтригою, Краків, який має стати осідком студіуму Ruthenium, є гніздом української шпіонажі, а польські дипломати матимуть новий аргумент перед світом, чому їх політика супроти Українців є єдино доцільною та справедливою.

Краса і нужда.

Рятуймо наші гори!

Гарно у наших горах. Кожна клива чи верх величній, таємній. Є ще півдикі ліси й широкі полонини, грізні скали й самітні ялики на них. А в потоках хрустальна вода — бистра, рвуча. В ній відбивається глибін голубого неба, обривана границею лісів. У чистім воздуху мчаться вітри. Рай на землі.

Але наше населення в горах мало цинить собі той рай, не користує з його багатства. Бо ліси в чужих руках та й полонини в більшості чужі. І те, що в лісах і на полонині, в більшості чуже. Не до мешканців гір — Гуцулів, Бойків, чи Лемків — належать усі стада худоби й овець, що пасуться на полонині. Заборонено Гуцулові, Бойкові чи Лемкові вбити „зірку“ в лісі: бо „зірка“ це власність тих, чи ліси й полонини, а врешті усі ми — на горах чи в долах — підозрілі й невіливо нам носити зброї.

Будовою тіла, вільними рухами, мовою, що мережана багатством старовинних українських слів — гарний наш Гацул, Бойко чи Лемко. Він, мов орел, задивлений в далечині гірських верхів, заслуханий в шум лісів, у шепіт потоків. Та рівночасно й засумований своєю нуждою.

Земля не родить, бо вона скала. А де й є кусок урожайної рілля, там нема можливості як слід її справити. Штучних погноїв не уживають, а треба би було тут дуже, головню томасівки. По кожному дощі забирають дикі води й несуть геть у доли врожайну землю.

Плекають у горах худобу, віви. Та худоба чимраз зводиться, про її расу ніхто не дбає навіть так, як дбали колись перед війною. Багато треба на її удержання. Полонин своїх вже майже нема — треба дорого платити за випас на чужій полонині. А ціна худоби ніяка. Відбирають її від мешканців наших гір найчорніші з чорних спекулянти й цілком нищать населення тоді, коли скуповують від нього рогату худобу чи віви, щоб вивозити їх аж до Відня, або тоді, коли купують кремеї „гуцулики“, щоб їх відпродувати на інших торгах таки тут у горах.

Є від худоби набіль. Та вироб з нього такі, якими вони були у нас ще 600 літ тому взад — цілком не відповідають вибагливому смакові цивілізованого населення. Тому й не циняться як слід, а збувають їх також лишень через усяких спекулянтів. Ще є вовна з овець і шкіри, є й дерево у багатших на продаж, є багато деревних виробів. Та чи деревний промисл організований, чи його виробни корисно збувають? Та й килими Косівщини широко знані. А чи те килимарство стоїть тут високо під оглядом продукції, чи організується, чи хтось прихильний народоді шукає при кожній нагоді жерел збуту для тих виробів?

Сумний мешканець наших гір, нужда в нього, розпука. Він, як консумент, шлий рік мусить купувати поживу. Головно кукурудза йд в горах. Ми ніколи власними організаціями не доставляли їй мешканцям гір. Все доставляли поживи з гори спекулянти в Коломиї чи в Косові, Надвірній, Богородчанях, Калчіш Долині, Синевідську. Ско-

лім, Підбужу, Сяноку, Новім Санчі. З близької Мадярщини або в Румунії йшла через їх руки в гори кукурудза, та йшла за подвійну ціну, як в Будапешті чи на нашій Буковині. Й вироби мешканців гір відбирали ті спекулянти за пуста ціну, щоб продати з зиском потрібним почвирним. Зате несли й несуть ще ті спекулянти в гори трутину — спирт. Ніде так в Галичині не розсілися коршми, як по селах наших гір. Вони там величні, як палати, а їх власники правдиві дуки. До них належать — за горілку видурені — ліси й полонини. І тартаки над потоками їхні. А Гуцули, чи Бойки, чи Лемки щораз бідніші, щораз більш обдерті, щораз голодніші.

Що робили ми, що робимо нині для ратування мешканців наших гір? Нема ніякого сумніву в тім, що ті мешканці — це найбільш нещасне, найбільш використовуване українське плем'я. А наприклад кооператори тільки й шукають найбільш злих, щоб їх ратувати. А чи ратуємо так, як треба, й Гуцульщину, Бойківщину, Лемківщину? Там найбільше треба кооператива, треба праці в кооперативах. Головно споживчу кооперацію треба там зараз розвинути, а далі кончеючим є спільний збут набіру й досконалення молочних виробів, спільний збут худоби, овець, і промисл конечно треба там розвинути, досконалити його, найти йому ринки збуту, щоб нарід мав працю і щоб йому відповідно за неї платили. Та ще треба булоб заманювати в наші гори якнайбільше літників та так їм там уладити життя, щоб видаткували для нікого нічого, а тільки для користи наших гір. Останніми роками дійсно багато літників приїжджає в наші гори. Хто не знає Косова, Дори, Яремча, Підлютого? В усіх найменших гірських місцевостях повно тепер літників, не тільки з українських, але й з польських земель. Щораз більше може їх тут бути, щораз більш користі для місцевого населення можуть вони давати, колиб усе так уладити, щоб літникам було вигідно й усіх манили наші гори. Правда, відповідних доріг треба для цього й перевозових авт, але треба й будинків віль і добре ведених кухонь. Будинки-відлі могли би ставляти по горах місцеві спілки, але щодо кухонь, то вже треба би було давати наших хлопців і дівчат в тих околицях, де найбільше їде літників, на практику до кухарів або в дотичних околицях вести кухо-

варські школи й інші такі курси. Українська кооперація під Польшею розвинулася головню там, де ліпші землі, як Гусятинщина, Чортківщина, Тернопільщина, Рогатинщина, Підгаєччина. Також в підгірських повітах маємо гарно розвинену кооперацію, як ось у Станіславщині, Стрийщині, Самбірщині. Розвинули ми в тих повітах за 3 повоєнних літ головню споживчу кооперацію і вже думаємо про поважний збут хліборобських продуктів. Так депо в долах зорганізований наш консумент уможливив розвиток української продукції. Наприклад завдяки кооперації стоїть незалежний «Нова Фортуна» й «Мута» й паста «Елегант». Та хтож піклується тим, щоб й у горах кооперація приносила плітку населенню? Погляньте на карту нашої кооперації в Галичині і побачите, що власне ті повіти, які найбільше потребували би всякого роду кооперації, як ось Косівщина, Надвірнянщина, Солотвинщина, Долинщина, Скільщина й далі на схід аж до Нового Санча — це далеко кооперативно не зорганізовані. Отже там треба негайно усіх родів кооператив, треба і споживчих, треба й кооператив збуту худоби, там повинен бути осередок нашого молочарства, деревного і ткацького промислу. Ми занедбали наші гори, не вкладаємо в них доцільної, твердої праці. А її треба зараз, негайно. Треба пляну, як рятувати наші гори — найкращі закутки України, треба жертвених, метких робітників, щоб щоденно, сірою працею виконували плян. Коли не буде скоро такої праці в наших горах — то в теперішніх умовах під Польшею зведеться, загине марно тамошнє наше населення.

А. Гаєрико.

Радянська Україна.

На культурно-науковому фронті.

Колегія Народного Комісаріату Освіти затвердила постанову про Український Науково-дослідний Інститут Книгознавства. Інститут має об'єднати всю науково-дослідну роботу бібліологічного характеру на Україні. Інститут узгоджує в тій цілі пляни діяльності усіх книгознавчих організацій, розробляє методи книгознавчої праці та скликає відповідні зїзди і наради. Інститут видає також наукові праці з теорії та історії книгознавства. Для популяризації книгознавства Інститут має організувати курси, вистави і при-

людні наради. Для своїх дослідів Інститут має право користуватися всіма книгозбірнями і бібліотеками в межах УСРР, а зокрема київською Всенародною Бібліотекою України. На чолі Інституту стане призначений Нар. Комісаріатом Освіти директор, що буде також головою наукової ради Інституту. В склад ради входять керманічі поодиноких секцій, наукові співробітники й аспіранти. Для постійної інформації про книгознавство в інших краях Інститут буде мати окремих кореспондентів.

Всеукраїнський Красназничий Комітет дістав дозвіл від Народного Комісаріату Освіти на видавання періодичного журналу. Журнал буде присвячений виключно справам науково-дослідної і практичної праці на полі красназництва.

В Полтаві кінчають будову центральної гравіметричної стації на Україні. Завдання стації — гравіметричними методами (при допомозі означування сили тяготіння) і при допомозі магнетних спостережень означувати місця, де є поклади всяких пород мінералів. До того часу досліджували на Україні силу тяготіння в 4—5 пунктах. Нині мандрівна експедиція цієї стації закінчила дослід в 10 промислових районах. Стацію побудували в Полтаві тому, що на її широчині проходить дві яскраві зірки, за якими можна слідувати здень і вночі. Стація вивірена в найновіші знаряддя та приновлена до найновіших вимог науки.

Народний Комісаріат Освіти затвердив постанову про державні курси чужих мов. Курси мають організувати на кошти місцевого бюджету. За науку будуть платити усі без огляду на своє соціальне походження і матеріальне забезпечення. Робітники та урядники будуть мати полекші у плаченні за навчання.

В 1929 р. припадає 65-ліття з дня народження письменника М. Коцюбинського. Рада Народних Комісарів доручила Нар. Ком. Освіти розробити загальний плян переведення по всіх Україні збірок на відкриття пам'ятника Мих. Коцюбинському.

Як росте чисельність КП(б)У.

З офіційного комунікату КП(б)У про підсумки зросту партійної організації на Україні в 1925 р. довідуємося: число робітників від партії збільшилося в партії в 1925 р. на 24 відсот.; селян збільшилося на 39 відсот. Скільки Українців збільшилося в 1925 р. на 7 відсот. Число жінок у КП(б)У зросло в 1925 р. на 12 відсот. Комсомольців

принято в тому самому часі до партії 2 тисячі.

У числі прийнятих — каже комунікат — є значна кількість готових кадрів робітників, що працюють здебільшого на доволі можливих роботах і вступили до виробництва останніми літами. А тому не мають відповідного виробленого стажу, не покинули школи масових пролетарських організацій; разом з тим помітно збільшилася кількість організації (партії) за рахунок старих кваліфікованих робітників-виробників. Серед прийнятих по категорії є значна кількість, пересічно 40 відсотків, що не працюють в сільському господарстві, немає у них до нього ніякого відношення і фактично є службовцями.

В комунікаті партія перестерігає усі партійні комітети перед тим, щоб не впускали до партії людей, які не йдуть туди з ідейних мотивів, не на те, щоб їй допомогти, але тому, щоб використати свою партійну приналежність для особистих цілей. Крім того закликає партія усі парткомітети, щоб вони звернули особливу увагу на райони, в яких є компактні маси робітників-Українців, та щоб втягали їх до партії. Центральний Комітет партії вимагає від підлеглих собі партустанов також втягання на відповідальні становища в кооперації, профсоюзів і громадських установах активної частини позапартійної інтелігенції. А в категорії службовців і «інших» доручає Л. К. втягати до партії «найкращі революційні частини української інтелігенції та наукових робітників».

Організуємо рідний капітал!

В справі розбудови нашого економічного життя.

В попередній статті («Діло» ч. 140) я старався звернути увагу нашого загалу на те, як невисказано велику далекосяглість для стопи життя, культури й загального значіння українського народу мало би підвизнення нашого економічного життя до якоїсь, бодай скромно середньої міри, бодай до десятої частини нашої дійсної, об'єктивної спроможности як нації. Ця велика народна справа є, що правда, всім здавна відома; в значінні рішм desiderium пишуть про це щораз частіше наші часописи, однак ніхто з кругів української інтелігенції не виділяє її прилюдно в строго активним розумінні, себто в приміненні до ділової практики нашої організаційної ініціативи.

Д-р МИКОЛА КОЗИЦЬКИЙ.

Радіо.

(Докінчення.)

Тільки завдяки працюючим мілкам і мязам ми користуємось тим всім, що дає нашому життю безпеку, вигоду і зміст. Модерним героєм є герой праці. Він володіє стихією і керує масою. Кожна жива маса, щоб не дати собою керувати іншим, мусить сама виконувати тверду, доцільну працю, ідучи в загальному поході працюючих, з рівним амістом і темпом. В гомоні змагань відзначається творчий людський геній, віддаючи на користь людщині всю земну кулю з її багатствами. Парою та електрикою поборює матерію та простір. Лишається ще боротьба зі смертю. Та вже в лабораторіях лікарів кризь сочки дрібновидів пробивається «visioitalis», а з дослідів Штейнаха та Воронова промінь надії продовжити пасмо людського життя. І одночасно мільйони людей переживають щоденний хліб, невтомні герої праці з молитовним захопленням підтримують горнило знання, здобуваючи все свіжі засоби для кращого людського існування. І хоч одні з них падають, то інші негайно їх заступають, ідучи вище до мети. Зневіра та розпука ніколи не є їхнім другом. Падати та знов підніматися — ось аміст та краса життя людини.

І ціле людство в своїй невстигній жадобі поступу та самодоскона-

лення падало та знов піднімалося. Психіка кожного з нас заломлюється там, де вирінає питання, чи доля людини у процесі всесвіта залежить від абсолюту поза межами туземного життя, себто остаточної мети, щастя, чи засоби до цього щастя лежать у самому людстві, а можливість його досягнення не лежать поза межами його власних сил. Коротко; чи чоловік повинен сам будувати і здійснити такийміст щастя тут на землі, чи віддати себе в опіку вишній абсолютній силі. Самоодцільність чи поміч і захист згори?

І завжди в рівній силі вибухала та горіла в душі людини туга за посмертним злиттям з абсолютним джерелом вічного блаженства, то знов віра в себе, краса самообожання, досягнення гармонійної рівноваги та досконалости власними засобами на туземному ґрунті. В тій цілі визнавши першої релігії віддавали всі свої сили для здобуття квалітативних вартостей життя, удосконалюючи живі цінности, як мистецтво, мораль, політику, релігію, звичай, методи виховання і всі чесноти людини.

Ті, що приймали другу концепцію як основний мотив життя, себто люде нашої модерної епохи, задіянені в найближчу майбутність, кинули на арену людських змагань матеріалізм, ненаситну жажду багатства, поспіх і непередуману активність, нехтуючи вищезгаданими духовними вальорами.

Тимто повстала трагічна двобічність сучасної психіки, котра, щоб

збогатитися квалітативно, механічними і науковими засобами мусить забувати про квалітативний зміст свого поспішного поступу. Під ударами експанзивного походу новітнього генія почали розсипатися піраміди клясичних традицій і духових ідеалів, переданих минулими поколіннями. В боротьбі за майбутнє розгромлено минуле. Однак туга за минулим в серці чоловіка не вмирає; ще прийде час духової надбудови. Щоб заволодіти всіма скарбами нашої планети і зробити велитенський крок вперед, людина мусила створити модерну безтямну і шалену епоху, нинішню, повну найсміліших поривів, найтяжких жертв і зусиль за повне, якнайдовше життя.

Людство вже ціле минуле століття приносило себе в жертву для цього ідеалу, то падаючи, то підносячись, в авреолі краси та перемоги. Все його зела вперед віра в свої власні сили та невтомна праця над початим ділом. Були заломання, хвилі зневіри та виснаження, але сильна природа духового організму все перемогала. В зеніті віри в себе, обожання розуму дійшло так далеко, що в часі французької революції в святині Notre Dame поставлено на вівтарі богиню Розуму. Пізніше мрійливий герой у боротьбі за безмір людської природи кинув в глибин своєї творчої жадоги розпачливий крик: «Wenn es Götter gebe, wie hält ich aus, nicht Gott zu sein!» Та були моменти відпливу віри і сил, що приневолювали людину до хандевої резигна-

ції та шукання полекші і внутрішнього спокою поза межами власних сил. Великий вольтеріанець Брюнетер, вбравшись з паломниками до Риму, зазнав такого сильного враження при появі папи, що вернувшись до Парижа, оголосив на сторінках «Revue de deux mondes» в статті «Наука і релігія» повне бачення науки і капітуляцію розуму як борця за людське краще майбутнє.

Коли в половині XIX ст. вибухла в Німеччині холера, Шопенгауер, утікаючи з Франкфурта перед нею з міста до міста, зневірений у медицину падає на саме дно песимізму, а Гегель перестає голосити свою ідеалістичну науку. Саму пошесть холери Шопенгауер був схильний уважати за бич божий. Як майстерні здобутки осягнено від того часу в бактеріології та в серології!

Та від цієї зневіри і бушуючих сумнівів у душі мислителів дерево знання не вянulo, а черпаючи все свіжі життєві соки з глибин людського духа, воно досягає своїм шпилем у ті мрійні простори, де порушується жива матерія людської душі з її тайнами та загадками. Поки-що цей цвітучий велитень закріплюється в своєму ґрунті і з різних галузях знання і техніки набирає нових сил, щоб вдержатися проти всіх тих ворожих елементів, що загрожують його існуванню, починаючи від самого коріння. Тому вся увага, енергія та творча сила новітньої цивілізації йдуть на те, щоб здобути та опанувати нов

Конкурс

Американський конкурс краси. До кінця цього місяця одержать кожда гарна пані в кожній філії Народної Торгової за оплатою нормальної ціни пакет цитринного екстракту „Агрумін“, що заступає 50 свіжих цитрин. Інформації що до умов конкурсу, у дії Генеральна Репрезентація в Польщі Фірма Агрумін „Титани“, Львів, Рівницька 6, 12476) 9-10

Звідки береться така недостача руху, така мовчанка? На те кожний з нас має від самого уродження готову відповідь: Є то старе явище нашої „програмової“ інерції, освячене традицією. А проте крайня пора опам'ятати бодай молодше покоління, як не себе самих на старі літа, що того роду явища непорядності й незарадності стали вже айддавна дуже аномальними для нашого внутрішнього устрою, що з такими патологічними об'явами треба розправитися, як із спорохнялим пережитком.

Щоб рушити справу з мертвої точки, треба великих закладових і оборотних капіталів, треба спільними силами сфінансувати наше громадське, кооперативне життя. Возьмім під увагу дрібний, майже мікроскопичний примір. Наші сільські кооперативи роблять постійно замітні поступи. Вони вже біля 600 вагонів покладків передають річно Повітовим Союзам на суму грубо поверх мільона доларів. У хустках і кошках зносять те все раннього порою діти й бабусі в глухих селах до своїх кооперативів і до яких 20 повітових міст. Що з тим курячим добром роблять сьогодні Повітові Союзи українських кооперативів? Відома річ: з конечності відпрожують, правда, вже не Юдам з Болехова, лиш марморайним експортерам, що їздять автами зі Львова до Берліна. А чому не Центросоюзові у Львові? — з досадою спитається не один патріот, геніально вишколений в партіях тарока, віста, в годіалі канарків або навіть у правнім володінні експерангом. На це треба почути компетентну відповідь: Центросоюз у Львові не має на те окремих „дурних“ 30 до 40 тисяч доларів, щоб закупити товар на час (на мінути рахований!) від своїх власних, йому підчинених Повітових Союзів...

Як бачимо, сметанку збирають і дальше Жиди, а Центросоюзові лишається одною оскомною більше. Колиб ми йому придбали не 40, але 40 тисяч доларів до обороту на агадану вище цілю, ми моглиб

скарби природи та викрити нові шляхи могутності.

Покищо душа модерної епохи виснажена гарячковим працею, розбурхана морем кипучого життя мучиться і бється сумнівами на грані двох світів: зруйнованого минулого з його святощами вікових чеснот та майбутнього, ще хаотичного і незнаного.

Та життя історії пливе не як ріка сумішних бездумних людських вчинків, що виповнюють річище епохи, але під ним бється жива течія чистого людського ідеалізму.

Ті іскрові хвилі — ця електрична дрож, що заливає землю думками і музикою людською, ця виміна думок радіо-апаратами між всіма спрагненими людьми — не дає людині вортти, а жене її вперед, розкриваючи світ нових завдань та досягнень.

Простір вже перестав ділити людство; порозуміваючись між собою на всьому глобі, воно йде радісно, зі спрагою і вірою до братнього об'єднання. Бо на людські сили ще жде щось краще та цінніше, гідніше завдання людини, ніж те, що вже досі досягнене. Те нове викидане ще мерехтить за об'рями людської туги, закриті багатства нагромадженого тепер матеріалізму, його музика ще приглушена стуком машин і моторів; але колись, коли людство стане заспокоєним власником всіх скарбів землі, буде всі виміряні засоби цивілізації, поставити на перший план як передню сторожу щастя те, про що терео мусить забути і залишити на

ПАША, ЗБІЖЖА І ДВИЖИМОСТІ

не підлягають примусовому обезпеченню в П. Д. У. В., т. му повинні бути обезпечені лише в „ДНІСТЕРІ“. Ці предмети є дуже часто більше вартісні чим самі будинки, тому нехай кожний обезпечить їх як найскорше в Т-ві „ДНІСТЕР“.

Товариство взаємних Обезпечень „ДНІСТЕР“

69 Львів, вул. Руска 4. 20. 5-10

опанувати увесь ячний експорт у цілій Східній Галичині, який обчислюють на біля 2.000 вагонів річно в ціні 4 до 5 мільонів доларів. А щож казати про фасолію, збіжжя, худобу? А окремо про імпорт всілякого рільного знаряддя, а ще окремо про рільний промисел і т. д.? Чи треба додавати, що з кожної такої рубрики, в нас іще зовсім неналаджені, можна навіть при слабшій адміністрації надіятися по кількості тисяч доларів заробітку щорічно на чисто? Кілька то шкіл, Просвіт, стипендій можнаб теплою рукою заснувати?

Цю справу мусимо якнайскорше спопуляризувати в українських массах. Бо тільки здорова, всеобіймаюча економічна система, основана на зраціоналізованім та сфінансованім господарським житті, може мати епохальне значіння для поневоленої нації. Чи можна надіятися, що в кругах української інтелігенції найдуться окремі ідейні гуртки для пропаганди й переведення в діло нашої живої, правдивої „національної економії“?

Вимоги часу й наша національна свідомість, на яку зовсім оправдано з гордощами так часто покликуємося, кажуть нам вірити, що ми при сильних заходах зможемо й на економічному полі вибитися з під всевладного впливу чужинців. Треба тільки хотіти й розумно до того заборитися.

Я вже попередно згадав про конечність висунення на перший план організаційного проекту для заради нашої головної фінансової потреби. Проект звучить: Нам слід приступати на широку мету до організації систематичних, масових, поголовних, дрібних, звальоризованих ощадностей! Річею наших діячів і преси є правильною, передуманою і терпеливою пропагандою загаріти й закликати всіх, що вірять в живучість українського народу, до діла — праці для себе самих і для рідних дітей.

боці — себто працю над гармонією духових сил.

Працюючи над тим новим майбутнім, людство буде вже мати за собою ті всі труднощі, що спинюють вільний розвиток людського духа. Вирвавшись з опон соціальної неволі, оздоровивши себе свіжим економічним рухом, прийдешній герой за щастя людини вже звернеться сам до себе, віддаючи весь огонь свого духа власній внутрішній красі.

В цьому поході працюючого людства і ми не повинні лишатися позаду. Мусимо не лише споживати плоди культури, але брали в ній участь. Подільсько-степоу сонність з її рефреном „Гей! соб, воли круторогі!“ мусить прокинутися зі сну електрика, а тисячі радіо-апаратів нав'язати взаємним землякам зі світом.

Зайве тужити за поезією степів і курних хат. Англійський естет Рескін не дозволив провести залізну дорогу через свої поля, бо це дразило його естетичні почування. Часи змінилися! Приюдом і Берхари у любови до людства черпали своє поетичне натхнення серед стукоту коліс і кружляючих поясів фабричних моторів.

Модерна людина мусить полюбити машину, цей добродійний твір зорганізованої людської думки, бо вона виконує йому тяжку працю, дає хвилину спочину його рукам та тварині і дасть колись людині змогу вільніше вслухуватися у голоси своєї і чужої душі та шукати дорі до її гармонії та радощів.

Такий фонд, зложений дрібними сотиками, але поголовно, правдивий рідний капітал, слід тримати в окремій евіденції під наглядом спеціальної громадянської Економічної Ради, іншими словами — в евіденції всіх, хто лише схоче й повинен ним заінтересуватися. Люкувати його можна услівно донебудь, після аказівок кружків по кредитових відділах наших кооператив, по касах, (у Львові, в Перемишлі), або можна його навіть тезаврувати в певний спосіб, як хто волить.

Першою буквою економічної мови є: „Гроші на стіл!“ Другою буквою шойно буде: „Що з грішми робити?“ Мається розуміти, що гроші підуть на найактуальнішу позицію. Берімся отже негайно до діла! Робім це з вірою в розум та ідейність більшості нашого громадянства, наперекір ріжним хом'якам, що витрачують долари по чужих підприємствах, наперекір усім інертним мудрагелям, що зневірилися в можливість нашої раціональної організації.

Ю. Гіряк

По широкому світі.

У Франції сильне замішання у зв'язку з упадком одноденного кабінету Ерію, який не одержав піддержки парламенту. Між населенням паніка. Люде вибирають з банків свої ощадності, бо франк падає стрімголов і ціни на харчі та товари зростають. Англійські туристи купують масово предмети роскоші за фунти, які зросли до незвичайної висоти курсу. На вулицях почались уже демонстрації проти чужинців, головню Американців, яких уважають винуватцями фінансової кризи.

В Англії припинена продукція заліза внаслідок недостачі вугілля. У вуглевій кризі нема покищо ніякого поступу.

Америка відмовилась узяти участь у проєктованій міжнародній митовій конференції.

У Калькуті Гіндуси та Мусульмане ріжуть себе далі; при бійках ранено 12 поліцаїв.

У Греції ген. Пангальос дістав диктаторські уповноваження. Одночасно з цим драхми на біржі падають.

НОВИНКИ.

— Одинокі ластівки, які навідувають наші політичні статті, чи є вони на тему старого курсу польської політики, чи нового — білі плями. Просимо поглянути на вчорашню вступну статтю, що біліз чотирма великими пятнами. Є це 72 цього річя конфіскація.

— Вулиця Академічна і гумор. Уже рік львівські громадяне придивляються з насолодою енергійній праці управи свого міста, яке хоче перетворити Академічну вулицю в широкий великоміський бульвар з деревами і бетоном. Але така праця не абищо. Тому щокілька місяців інжиніри змінюють свій план, але не змінюють вигляду вулиці, яка є постійним румовищем, а ямами і горбками, недоступним для переїзду. У зв'язку з цим подиву гідним пляном прикрашування міста якийсь жартов дав до „Слова Польського“ таке оголошення: „Інжиніра, що регулює Академічну вулицю, візьмуть на власний кошт для праці над 5-ю Avenue в Нью-Йорку з великою нагородою. Зголошуватись „Hôtel George 10“. Жало цього дотепу звернене на адресу панків, близьких до „Слова Польського“, з яких один контролює регулюючу вулицю, а другий є інжиніром, що приготував вічно нові пляни. „Слово Польське“, пошившись у дурні, прикладається, що дотеплого не торкається і поважно обвинувачує магістрат, який пинало веде міські роботи, видаючи гріші зовсім непотрібно на театр. Чи треба кращого театру, як уся ця комедія з фінансами?“

— Пенсійний Інститут і наше громадянство. Дістаєм лист з

„Має смак!“

кажуть так на того, хто їсть тільки цукорки з першої української фабрики

„Фортуни Нової“.

жалем від одної нашої провінційної установи, що „Пенсійний Інститут приватних українських службовників“ у Львові скаєкує від неї довжні премії за обезпечення працюючих там урядовців. Розуміємо важке становище установи, яка удержується коштом приватних людей. Однак й творці цієї установи повинні розуміти обов'язок супроти громади, які там працюють і супроти нашої інституції, яка дає про забезпечення приватних урядовців. „Пенсійний Інститут“ мусить держатися існуючих законів і стягати довги, так само як державні установи стягають податки. На жаль, наші громадяне розуміють конечність плачення ріжних податків, а не розуміють цього обов'язку супроти власних земляків, яких треба обезпечувати і супроти власного „Пенсійного Інституту“. Чи наші земляки воліли б, як би цей податок стягала польська установа негайно, всіма засобами?

— З документів доби. Всі пам'ятаємо, як за панування Австрії, яка була монархією, польські товариства викизували скрізь свої національні герби та ознаки і австрійська влада не добувала в цих вивісках ніякого злочину, розуміючи, що двоголовий чорножовтий орел не є тим самим, що червоно-білий орел з одною головою. Тепер маємо польську республіку, яка забула про це всі і її урядовці на сам вид емблеми льва, св. Михайла чи тризуба попадають у святе, конституційне обурення. Прочу читати:

„Zawieszanie w sprawie...“ Do wszystkich Zwierzchności smięcych w powiecie. Zdarza się wypadki, że ludność na pomieszkach, krzyżach, a nawet na bramach i murach cerkiewnych umieszcza czy to napisy, czy też oznaki np.: godło zjednoczonych „ziem polskich“ (he-b Ukrainy w kształcie trójgłęb) mające charakter demonstracyjny i antypaństwowy, względnie polityczno-agitacyjny. Również stwierdzilem, że towarysowie ruskie jak czytelnie „Proswita“, „Rozstup“ i inne organizacje i związki ruskie używają godła zjednoczonych ziem polskich wystawiając bądź w awych lokalach, bądź na zewnętrznych budynkach. — Ponieważ używanie napisów, godła i oznak mających charakter demonstracyjny i antypaństwowy jest niedopuszczalne, przeto zakazuje umieszczania tego rodzaju napisów czy też oznak w miejscach publicznych. — Winni niezastawiania się do tego zakazu będą podlegali do odpowiedzialności karnej w drodze administracyjnej za przekroczenie § 11 ces. rozpr. z 20. kwietnia 1854 D. n. p. Nr. 96. — Gdy nad o używania przez stowarzyszenia niepolityczne tych godła przedstawi się jako wykroczenie na tory polityczne, wskutek czego stanowi o tych towarysach w przekroczeniu statutu, przeto niezależnie od pociągnięcia przewodniczących tych stowarzyszeń do odpowiedzialności karnej w myśl powyższego wyżej rozporządzenia, byłym amatozom lawiesć działalność względnie przedawców Województwa wo osok na rozważanie danych stowarzyszeń. — Należy rozporządzenie należy natychmiast ogłosić w sposób w gminie praktyczny i donieść mi o wykonanie, podając dzień w którym zostało do wiadomości publicznej podane. Starosta: Kostrowski, w. r. Za zgodność z oryginałem: підпис нечистий.

— Пральня чести. Відомий польський публіцист, що живе постійно в Парижі, К. Смогожевський, вибрав по дні секретаря польської амбасаді в Парижі за те, що він спричинився до рішення „Союзу бувш. комбатантів“, яке виключило Смогожевського зі своїх членів за нечесну поведінку. „Лазета Поранна“ подає до цього інциденту такий коментар: „Слід зазначити, що кампанія проти н. См. ведена під егідою Народової Демократії, який не понутру те, що він покинув її ряди“. А соціалістичний „Дзєнік Людови“ називає Смогожевського „Войовничим ендечиськом“. До якої партії належить тепер н. Смогожевський, не збагнемо. Ясно одно: що за по-

З друкарні Видавничої Співки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринка ч. 10, II пог. Конто вочт. щодн. 143322. Адреса для телеграм: — „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місцеві: в крив 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо- словацькій 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміни адреси і зол.	В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ- СТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
--	--	--

З польського сенату.

Ухвали сенату. — За постановлення б. мін. скарбу В. Грабського в стан обвинувачення. — Тертя в уряді.

Варшава, 23. липня 1926.

Сьогодні радив сенат. По рефераті сен. Лубенського (ЗЛН.) прийнято без зміни проект закону про приступлення Польщі до конвенції Черв. Хреста, а також резолюцію, якою ззивається уряд до вироблення в найближчому часі законопроект про права й обов'язки Черв. Хреста в Польщі.

Потім прийнято без змін новелю до закону про уповноваження міністра скарбу до управління грошового обороту з загрою, а також обороту чужими валютами.

Сен. Кшижановський зreferував законопроект про податок від льокалів. Законопроект цей заступає одним податком три дотеперішні й обнижує загальну суму з 35 прц. на 8 прц. основного комірного. В голосуванні прийнято цілий закон враз із поправкою сен. Кернера і доповненням сен. Шерешовського, що постановою ця входить в життя аж 1. січня слід. року.

Сен. Балінський (ЗЛН.) реферував проект карно-скарбового закону, який з деякими поправками приймається. Далі приймається закон про доярову позичку в зв'язку з видержавленням сірникового монополію, з тим, що позичка може бути сплачена державними облігаціями в 20-літньому речинці, згл. в 40-ому — в піврічних ратах то 20.

На тім наради перервано. По обіді прийнято без змін проект закону про причини для осіб, яким німецькі інституції стримали видачу ренти з суспільного забезпечення, а також прийнято реванжову резолюцію того змісту, що з огляду на невиклату німецьким урядом рент і відшкодувань польським горожанам, сенат ззиває уряд до стримання виплати таких самих рент і відшкодувань горожанам німецьким до часу управління цієї справи. Прийнято без змін також новелю до закону про академічні школи. Після того сен. Балінський обговорював внесок сен. Туліє про продовження новелі до шлюбного права з р. 1836, яке обов'язувало в б. Конгресіації. Внесок сен. Туліє домагається зміни дотеперішнього шлюбного права, щоби при мішаних шлюбних розв'язання їх залежало від влади, яка шлюб давала. Друга резолюція сен. Туліє домагається знесення тих статей шлюб. права з р. 1836, які давали упривілеєнне становище православному. Внески Туліє прийнято.

Сен. Яковський реферував закон про нечесну конкуренцію. Закон прийнято також.

Після того мала наступити дискусія над інтерпеляцією в справі поступовання інспектора поліції Лукомського і прокуратора при апеляційнім суді у Львові Маліні. На знесення сен. Рінгль весь матеріал відіслано до правничої комісії, який уряд дасть висновок.

На тому вичерпався денний порядок.

В цьому тижні відбулися три засідання надзвичайної соймової комісії для по-
дрібного розслідування спра-

ви видержавлення сірникового монополію. В тих засіданнях брали участь представники міністерства скарбу, промислу і торгівлі, публичних робіт, найвищої палати контролі держави і генеральної прокуратури. Референт пос. Вижиковський представив по-
дробиці умови й обставини, що мали місце при її закінченні. Спеціальну увагу посвятив справі оцінки фабричних об'єктів, яка значно різниться від оцінки знавців.

На вчорашньому засіданні референт представив синтезу свого реферату і поставив такі внесення: 1) поставити б. мін. скарбу і президента ради міністрів Влад. Грабського в стан обжалування перед державним трибуналом за зломання конституційного закону, за закінчення шкідливих для держави й суспільності умов; 2) потягнути до відповідальності тих держ. урядовців, що брали діяльну участь в закінченні тої умови і працювали на шкоду держави; 3) подати цілу умову оцінки фахівців з метою її ревізії.

Найближче засідання комісії відбудеться дня 30. липня ц. р. На цьому засіданні мають бути вирішені подані вище внесення.

Зачувати, що в лоні уряду с-тертя з приводу бюджетового прелімінара на р. 1927. Мін. скарбу Кларнер пропонує на будучий рік бюджет у висоті 1 мільярда 750 міль. зол., а окремі міністерства пропонували свої прелімінари, які вимагають разом бюджету у висоті 2 мільярдів 100 мільонів зол., при чому одно тільки мін-во військових справ вимагає для свого resortу 700 міль. зол. Є чутка, що мін-во залізниць не має нібито з-міру підвисувати залізничної тарифи, але пропонує ввести додаток безробітних, що рівняється укріпленню підвищити тарифи. Ізза незгоди в уряді бюджетової справи досі не вирішено.

Новий французький уряд.

Париж, 23. липня 1926.

Переговори Пуанкаре з представниками партій зустрілися з великими труднощами. О год. 15-й в розмові з президентом республіки Пуанкаре зазначив, що кабінет остаточно сформований в такому складі: Пуанкаре — президент ради міністрів, міністр фінансів і управління міністерства для зливання територій; Барту — мін. справедливості і мін. Альації і Люта-рингї; Бріан — загрою і справи; Лекю — морські справи; Періе — колонії; Боканфоскі — торгівля; Пенлезе — військо. В склад кабінету увійшли крім того: Маре, Еріо (міністр освіти) і Кей. Новий кабінет представиться парламенту в вівторок.

Перед процесом Шварц-барта.

Париж, 22. липня 1926.

Оборонець Шварцбарта Торре заявив, що в розправі проти його клієнта виступлять у ролі свідків б. старшини армії УНР, які представляють негативну сторону діяльності гол. отамана. Слідчі органи переслухали сьогодні ген. секретаря жид. делегації Моушкіна, голову комітету для розслідування погромів адво. М. Гольдштайна, проф. Ковалю, б. мін. Прокоповича й ин. В найближчих днях будуть переслухані численні дальші свідки-Українці.

Наслідник Дзержинського.

Варшава, 23. липня.

Як наслідника Дзержинського називають Унішліхта, а на становище шефа найвищої ради народнього господарства пропонують Троцького. Потвердження цих вісток покищо нема.

Немічний міністр.

Міністр внутрішніх справ Млодзяновський сконцептував недавно розпорядок до усіх воєводів на т. за. східних кресах про те, як поступати в справах наділювання чи краще признавання права горожанства тим мешканцям „кресів“, які дотепер цього права не мали. На основі розпорядку міністра таке право мали дістати всі ті, що вродилися на тих землях без огляду на те, чи були занесені до списків місцевого населення чи ні, а також ті, що мешкають ще з перед війни на тих землях.

Концепт передав міністр до одного з департаментів міністерства для поладнання, то значить — для переписання та висидки до воєводів. Директор департаменту доручення виконав. Та виявилось, що він вислав розпорядок, але не з текстом міністра, а зі своїм власним, що цілковито не покривався з міністерським.

Вийшов „маленький“ скандал. Міністр Млодзяновський телеграфічно уневажнив розпорядок та мав у телеграмі зазначити, що з цілого розпорядку обов'язуючий для воєводів тільки вступ, а все инше — неважне. При тому міністр заповів, що видасть новий розпорядок, якого однак донині нема.

Цей факт, на перший погляд — не дуже значний, кидає ярке світло на відносини в поодиноких міністерствах. Виходить, що змінилися фігури на чолі міністерства, а поза ними працює на власну руку та сама братія, що працювала у міністерстві внутрішніх справ, наприклад, за найбільше реакційного міністра Смульського. За реакційних міністрів формувалися міністерства, і реакційні міністри вчили міністерських урядників внутрішньої політики. А тому всякий инший міністр, як бачимо, безсильний перед тою реакцією, що загніздилася твердо по міністерствах. Міністр веде таку політику, а підлеглі йому бюрократи корегують її по зразкам реакції. І так у безконечність.

Цікаво, як поступив міністр Млодзяновський з тим певним себе і вірним реакційним традиціям директором департаменту?

Ціла подія дуже цікава і набуває особливо пікантичного значіння тепер, коли мін. Млодзяновський носиться з якимсь таємним планом нової політики у відношенні до національних меншостей. Як він її зможе перевести в життя, коли кожний директор департаменту буде корегувати розпорядки міністра?

Біржа.

Валюти: амер. долар 9.02, канад. долар 8.9, англ. фунт 44.00, швайц. франк 175.15, франц. франк 20.20, чеська корона 26.85, австр. шил. 127.85, нім. марка 215.40.

Red. czas. „Dłó“ Pr. 350/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dłó“ Nr. 158 (10835) z dnia 21. lipca 1926 roku pod tytułem: „Sentymentalny miłośnik między słowami: prawosławnych...“ a słowami: Nowy minister zdrowia zamierza zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, uznaje dotkniętą z dnia 20. lipca 1926 roku kontyngentem za niekwalifikowaną i zarządził zastrzeżenie cało-

„Якось то буде!“

Львів, 24. липня 1926.

Одною з характеристичних прикмет українського національного характеру є захоплюватися, але тільки переходно, деякими навіть маловажними справами та роздувати їх значіння до загально-народних розмірів. Бувають випадки, де льокальну маловажну справу роблять або намагаються зробити все народньою, буває й таке, що особисті непорозуміння роздувають до розмірів, що обіймають усі ділянки нашого життя та тяготять над ним не раз як нещастя, звисають як фатум і паралізують усе. Захоплюються і переймаються у нас одиниці, гуртки та цілі громади і позитивним і негативним, розганяються до високого, і так само ломлять копія за пересічне, маловартне. Сама собою така прикмета булаб ціною, якби з нею була зв'язана витривалість, послідовність і видержаність. На жаль, того в нас нема. Запалиться наш патріот до чогось і заблеще його енергія ясним полум'ям на день, на два, на місяць, а там потахне, спопеліє і по всьому остане несмак, розчарування, недовіра до власних сил, недовіра до всіх і вся. Такі вибухи огнів енергії та ініціативи — це соломяні вогні, що скоро займуться, ясно палають і ще скоріше гаснуть.

По всьому нашому краю вибухають такі соломяні огники. Всюди, на всяких ділянках життя можна стрінути розмах та ініціативу, та вони хвили, переходові, скороминаючі. Звичайно буває так, що добра думка, гарна ідея починає з розгоном набирати реальних форм, починає здійснюватися, стає ділом, та пройшовши хрест соломяного вогню, стає та сама думка, та сама ідея, те саме почате діло причиною розчарування і почуття безсилля. Вона, добра справа, спричинює тоді всякий занепад енергії, сіє спори, недовіра та стягає на групу, чи громаду людей безчинність, сон, в якому недавній жар енергії находити відгомін у словесних порухах, клеветі, ворожнечі і т. д. І ось тут беруть початок ті дивні процеси, де справи, що їх вважали поодинокі гуртки своїми, намагаються вони зробити всенародними. Тут беруть початок апелі до почувань, патріотизму, до розуму і серця всього українського народу. Український нарід має кінчати те, що почав якийсь там гурток у Пачикові чи Козлові, та не міг докінчити, бо не обрахував своїх сил, не взяв на увагу своїх обставин, а кермувався на початку одною популярною засадою „якось то буде“.

Але на ніщо не здається теоретизування, на ніщо не здається хоч би й не знати як довгий потік слів, як не зачепимо фактів, як на них не зіллюємо правди наших слів. Не йдемо за ними в гуцу

g o nakładu i wydał w myśli § 493 pkt. zakaz dal-
szego rozpowszechniania tego pisma drukowa-
nego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzi.
redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenie
niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko-
nanie tego nakazu podlega za sobą następ-
stwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17.
XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 z 1863 t. j. za-
sądzenie za przekroczenie na grzywnę do
400 zł. — Lwów dnia 21. lipca 1926.

Hawel.

іаших далеких, провінціальних іл та містечок, бо маємо їх тут, від боком, у самому осередку, в столиці, в самому Львові. Тут є два ілюстративні приклади українських „солом'яних огнів“, української ініціативи, що будує на популярному принципі „якось то буде“. Вже третій рік мають нагоду члени не тільки української нації, але й члени інших націй подивляти розмах та крилату ініціативу Українців на Богданівці та на Стрийській дільниці Львова.

На Богданівці перед трьома роками почали будувати великого „Народного Дому“. Вже є в обігу навіть видівки (картки) з пляном того дому. З них видно, що дім не великий, цінний та коштовний. На жаль, по нинішній день його нема. Перед трьома роками побудували фундаменти до нього, вивели кусок муру і стали. Все гниє, розкладається та нищиться на дощі вже третій рік і ні кроком далі не посувається. Ці фундаменти та мур варто перенести до якогось музею, як наглядний доказ наших високих лєтїв, наших аспірацій, в одночасно як пам'ятку фантастичних і на нічому не опертих рахунків, не обрахованих, не провірених наших сил і меж нашої спроможності. Не початок, а кінець діло хвалить — каже наша стара і дуже розумна приповідка. В даному випадку всі здивувалися в початок, у саму красу ідеї, та ніхто не подумав про кінець. Той кінець весь був закритий тим широким і незглибимим складником нашої вдачі, що прегарно зілюстрована в висказі „якось то буде“. Якось то буде! — Ось воно в даному випадку і є. Не дописали сили і значна частина колективної енергії та праці, а навіть поважна сума громадського гроша лежить і пропадає, увязнена в тих порохнявіючих фундаментах.

Невже не було там напочатку ні одної людини, що глянула б тверезим оком далі, що кинула б зором аж до кінця? Кажуть, що навпаки, що було там много відповідальних у громадських справах людей, але вони показали себе тоді звичайними тура-патріотами, що горіли: „Будуйте! будуйте, але щось велике та цінне. За дурницю не бе-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1530

32-7

продає надомом

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Булів. Галицька 16.

рітсья! Ось і вибудували! А тих, що заохочували їх крилатим словом до такого великого діла, тепер нема! Вони безраді так само, як ті, що тепер ходять від установи до установи та кажуть: „Ще загально-народна справа! Пропадає добро, гниє кєрвавиця! Рятуйте, пишть відозву до народу! і т. д. і т. д.“ Та цілий нарід нічого не порадить, бо таких випадків як цей в нашому краю більше. І якби кожне село, кожне містечко, кожне передмістя і кожна дільниця Львова почала апелювати до народу за жертвами, то тоді дійшли би ми до цілковитого абсурду. Ніхто ніколи не підскочить вище, як може, ніхто, як кажуть, сам себе не перескочить. А тому треба рахуватися зі спроможністю громадян, з обставинами, словом — з власними силами. На бистрі води в таких справах пускати не можна. Рахувати на „якось то буде“ — теж не можна.

Другий такий факт гідний музею — це будова школи на Стрийській дільниці Львова. Стоїть вона сиротою на подвір'ю Академічного Дому при вул. Сувійського вже кілька літ і нагадує кожному прохожому Українцеві нашу неміч, нашу безвідповідальність у справах, при яких першу роллю мусить відігравати олівець і цифри, отже рахунок, а не фантазія, не романтика, не самообман в роді того сакраментального „якось то буде“.

фабрика олівців
Кох - І - Ноор
Л. й К. Гардтмут.

В тому напрямі наш нарід потребує відповідного перевиховання. Він мусить зрозуміти, що не все

можна зреалізувати в житті з того, що з правила прекрасно малює фантазія, а чого так дуже бажає вимагати наша амбіція. Реалізувати можна все, але тільки в межах власної спроможності. Треба вдовольнятися скромним тому, щоб потім тим легше і тим скоріше дійти до кращого. Відразу ніколи не можна досягнути всього. Та на ті правди в нас, на жаль, не звертають уваги. І це спричиняє такі сумні явища, як ці два наведені факти.

Очевидно, що в обох названих випадках треба виїмково допомогти, треба рятувати вложену працю і капітал, але на будуче до таких експериментів допускати не можна, бо це не виховує, а деморалізує, не будує, а руйнує. Таких явищ у нашому житті дуже багато, та думемо, що ці два приклади вповні вистарчають, щоб дати почин до глибшої застанови над ними та щоб працювати в напрямі перевиховання наших надто екзальтованих і надто романтичних патріотів, що знають тільки одну міру для реальної дійсності, а то: „Якось то буде“.

В. М.

У країні падаючої валюти.

Міністерські кризи у Франції.

Останній французький уряд не вдержався довше, як останній курс франка; за 24 години прийшов новий упадок. Те, чого не в силі був відіяти такий дипломатичний майстер як Бріан, не відівав Ерріо. Парламент не має довіри до його фінансових реформ, коли вони ще менше доцільні як плян Кайо, а Ерріо був тим, що плян Кайо поборював. І прийшов на чергу Поанкаре. Від Кайо до Поанкаре — це така лінія, як колиб смертельно

Зернисту каву вечером

можна тільки тоді пити, коли це каву Гат. Інша каву має в собі кофеїну та спринжне серце неодомає, нервовий неспокій, а через це безсонність.

Тому вживаймо тільки каву Гат.

недужий, послухавши найкращих лікарів-спеціалістів і переконавшись, що їх ради не допомагають, спробував би ще знахорів.

Кайо — синонім повного поєднання з Німеччиною, Поанкаре — синонім найбільше неприєднаної боротьби з нею. Політики силкуються на прогнози, що може вийти з нинішньої ситуації у Франції. Одні стверджують повну нездатність парламентаризму і викликають тінь спасительної диктатури; інші додають усю крізу в слабких пів-засобах фінансових реформаторів, які не мають сміливості наложити руку на кишені тих, що могли би позаткампи піддержати загрожуючий державний скарб. Та всі згоджуються, що ситуація переважно, бо зрівноважений, бадьорий, безжурний французький громадянин утратив терпіння і поби до державної каси, домагаючись виплати щоденних бонів, які, хто зна, чи завтра не стануть безвартиним папером.

Як довго тріває довіра населення до валюти, міністерства можуть падати, портфелі переходити з рук до рук, фінансові програми змінюються зі швидкістю кульових парламентських комбінацій. З моменту, коли це довіра щезає, повстає паніка і тоді перший новий кабінет має право називатись „кабінетом національного об'єднання“ або „спасення“ або „останньої дошки рятунку“.

На таку спробу зважується Поанкаре, якого вважають одним з причинників великої війни і який є символом агресивної національної політики. Те, що Поанкаре пробує зєднати в своїй кабінеті таких лівих людей як Бріан та Пенлеве, є доказом, що він хоче йти слідами свого суперника Бріана, найбільшого майстра у складенні кабінетової мозаїки з партій і діячів. Ніхто не в силі збагнути настроїв французького парламенту, як довго він не перелякався настроїв вулиці. Всі партії думають ще про основу сво-

М. ПОДРОЖНИК.

Лист з Чехії.

Закінчення конгресу приятелів книг і прогулянка учасників конгресу.

Нашому братові тяжко виїхати поза границі, навіть „Малопольщі“. Тому не дивися, що зараз береться за перо і хоче передати свої враження тим, які лишилися дома. Всеж-таки того роду листи, хоч писані серед „солодкого безділля“, можуть і дечого навчити. Наш горизонт в останніх часах дуже зацікавив, круг інтересів зменшився, а тимчасом у світі люди живуть, бо хочуть жити, працюють, ставлять перед собою шораз нові завдання, переводять їх, вірять у свої змагання і у свої сили. Не видно тут пароксизмів жалю і плачу, безнадійних настроїв. Досить сказати, що довелося нам переїздити Чехію від границь Польщі аж до Праги, а далі на південь аж до границь Австрії, довелося нам бачити вилучний рік, як води нищили увесь добуток, довелося бачити у великих розмірах те, що минулого року заплідняв у нас Дністер, але ні сліду тої розпуки, яка була у нас усіх на вид нищеного добутку нашого селянина. Стихийне нещастя не вбиває тут живого духа людей. Вони знають, що у них найдурніше ще сили й засоби переболіти нещастя. І сокілський звід, котрий припав саме на час повеней, в нічому не потерпів на своїй величч, чим дав ще один доказ вияву сили й невідомої волі хотіти бути великим народом.

Ціль нашого виїзду була чисто чілова: взяти участь в міжнарод-

ньому конгресі бібліотекарів і приятелів книги. Про сам конгрес і його праці у нас вже написано. Бракує одного закінчення та загального огляду.

В четвер 1. липня ц. р. відбулося святочне закінчення конгресу, скликане до великої фізичальної салі чеської техніки. Референти поодиноких секцій складали звідолення, ставили резолюції, котрі прийнято підношенням рук. Швед Колін подякував за гостинність і передав від конгресу заяву пошани для президента республіки Масарика. Ніхто не забирав більше голосу, тільки провідник польської делегації п. Демби, котрий в імені польських товариств передав членам конгресу в дарі певну кількість польських видань. Проф. Тілде, голова конгресу, одержав уже в межичасі телефоніку відповідь президента Масарика, подав її до загального відома та проголосив наради конгресу закінченими.

Того самого дня в полудневих годинах відбулася прогулянка членів конгресу до містечка Карльштайну (Karlův Týn), де оглянено замок чеського короля Карла (крім прегарного положення, нічого замітного), а далі до містечка Бєрєвна, щоб там оглянути публичну міську бібліотеку. Гості, в числі до 70 осіб, підійшли до місцевого будинку міської ради і тут запрошено їх перейти до салі засідань міської ради. Чистенький, приємний будинок, кімнати внутрі чисті, уютні, на стінах образи, а невеличка сая засідань є мініатюрним виданням великих амфітеатрів модерних парламентів.

Посадник міста привітав гостей короткою промовою, котру зараз перекладено французькою мовою.

а місцевий мужеський хор відспівав гарно, з життям та темпераментом дві пісні.

З магістрату короткий похід до міської бібліотеки. В одноповерховім будинку при спокійній вулиці знаходиться в партері кілька кімнат, призначених для місцевої бібліотеки. Бібліотека ще невеличка, але своєю організацією рішуче заслужила на визначення: бути предметом дослідів міжнародного конгресу.

Входимо з коритаря до ждальні, в котрій є підручні каталоги. Тут можна вибирати собі книжки, тут можна звертатися також по пораду в справі бажаних книжок. Бо в безпосередньому оточенні зі ждальнею знаходиться друга кімната, в котрій працюють бібліотечні помічні сили. Великі обширні вікна в стіні дають можливість безпосередньої комунікації між читачами й бібліотечним персоналом. Організація бібліотеки, каталогів, способу позичання відповідає найновішій бібліотечній техніці. Дальші дві кімнати призначені для книжок. Улаження також модерне. Ще одна кімната для управи бібліотеки.

Раді дають нам всякі інформації. Бо члени конгресу розвезуть ім'я Бєрєвна по всьому світі. Діляться з нами своїми плянами поширення бібліотеки в найближчому часі: на бібліотеку для дітей і читальню часописів.

Книжки — головнo в чеській мові. З української літератури найшов я в каталогах Франка: „Воз сонітісіо“ у перекладі. Всі книги переплетені і обложені папером. Читач обходиться добре з книгою. Бібліотека безплатна. Читач платить тільки до нєрєвно маніп улаційну оплату у ви-

соті двох чеських корон. Бібліотекою опікується місто. Посадник підніс у своїй промові недостачу засобів на більший розвиток. Однак було видно, що тут не рішали засоби, але захоплення ділом і розуміння великої справи.

Дуже поважуюча прогулянка найшла своє закінчення у спільних сходинах членів конгресу з міською управою й управою бібліотеки. Панував доволі сердечний настрій. Почали навязуватися зносини між самими членами конгресу, що досі заняті працями в секціях, не мали до того ні нагоди, ні спроможності. Ще кілька конвенційних промов і поворот до Праги.

Дня 2. і 3. липня була дводнева прогулянка членів конгресу. В п'ятницю ранком виїхали ми з Праги. Цим разом Українців було більше, бо шість осіб. Іхали в полудневому напрямі давньою залізницею Франца Йосифа. Вже за Чеськими Будейовицями находимо на стаційних будинках і німецькі написи. Доказ, що виїхали на мішану, а може вже в німецьку етнографічну територію.

Коло полудня приїхали ми до Високого Броду (Hohenfurth). З Цетлева привезла нас сюди електрична залізниця. Предметом наших оглядів буде Вишебродський монастир ОО. Премонстратєнєв-німецьких. Коротке повитання на двірці чеською делегацією, а перед самим монастирем — мовчазне двома монахами-святиками. Зараз запрошено нас на обід до монастирської великої гостинної, котра напевно памятає краші часи. П'ятниця — отже пісний обід: зупа, дуже смашна сочевиця з яйцем, солодка легоміна, пиво. Обід тихий, без промов. Коротка молитва перед і після обіду, а далі запросили оглянути монастир

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

56-70

(нидлит 05 = **ВНИМАТЕЛЬНО**
изучите оловонидлит ехъиу. 1)

Іх програм, коли голосують над довірям для нового уряду, який приходить з новим проектом санації фінансів. Посли не хотять утратити популярності в очах своїх виборців, голосуючи за реформами, які атакують виборчу кишеню. Ціною цієї популярності підрають кабінет, а одночасно єдину підставу всіх політичних програм, усім спільну... валюту.

Церковний Французський скарб лочув під собою перший земле-грус. Усі стають нині перед питанням, чи ці ознаки можливої катастрофи об'єднують парламент для спільного фінансового зусилля, чи суперницька гра партій триватиме далі.

Поанкаре не є тією винятковою людиною, довкола якої могли би прийти до національного об'єднання. З його особою, так само як з особою Кайо, зв'язана одна доба політики, поана пристрастей, які важко втихомирити, тому, що вони надто свіжі. Але факт, що Поанкаре, бувши президентом республіки і членом Французької Академії, після двох найвищих почестей у державі, пішов за спокую створити кабінет, є доказом, яке це почесне та небуденне завдання в нинішніх умовах у Франції.

Завдання Поанкаре неабияке: він має припинити безвиглядну дискусію на тему: чи фальшива політика поодиноких урядів спричинила упадок франка, чи упадок франка спричинив упадок поодиноких урядів? — а одночасно знайти такий спосіб, щоби піднести франк зі смертельного ложа і цим здобути довіря до своєї політики, яка перш усього в даний момент мусить бути... неполітичною!

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка гроба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

ський музей і бібліотеку. Незвичайне багатство розвернулося перед нами. Трьома групами відповідно до мови, якою хто володів, оглядали ми зібрані скарби. Кожній групі проводив один монах і давав потрібні пояснення. В музею нема якоїсь провідної думки, а проге лишається симпатичне враження від пієтизму, з яким позбирано давні цінні пам'ятки і зовсім нові предмети без вартості, від порядку й чистоти, від монастирської тиші. Сама бібліотека, розміщена в кількох кімнатах, з котрих одна великих розмірів з цілим стілецевим урештєнням. Містить головню стародруку у великих тисячах томів, декілька рукописних пам'яток, нового небагато. Наші господарі дозволяють нам брати книжки до рук. І от мені попадає німецька книжка, в котрій є розмови між представниками різних народів. Отвирало книжку й натрапляю на розмову між Мадяром і Москвином про битву під Полтавою та про те, як цар Петро І, згнобив вільний козацький народ, обертаючи його в невольника Росії.

Повагою і старовиною динше від золотих переплетів і пергаминової шкіри. І в нас моголоб це бути, якби не злочинні руки, які на протязі довгих літ аж до найновіших грабили, нищили, розкрадали наші скарби, зібрані в монастирях або при церквах.

(Докінчення буде.)

Дзержинський.

Від смерті Леніна найбільша страта уряду СРСР — смерть Дзержинського. Бо всі ті підпори комуністичної влади, що померли в останніх роках: Воробський, Сіларський, Владимирів, Фрунзе й ин., далеко не грали такої ролі, не мали такого впливу і значіння, як померший отсе на днях від розриву серця Дзержинський. Історію останніх літ можна собі уявити й без названих вгорі осіб, без Дзержинського — вона немислима.

Після Леніна він був найбільша особистість в СРСР. Ленін був теоретик, Дзержинський — практик большевизму. Як Ленін у своїх теоретичних обчисленнях і міркуваннях, важився на всякі консеквенції, таксамо Дзержинський не боявся у своїй практичній діяльності нічого, не уступав перед нічим: був холодним, безоглядним фанатиком, що не знав пощади, не розумів милосердя. Колись казав Ленін: "Як то буде потрібне, ми відступимо аж до Уралу". А Дзержинський робив так, якби большевизм був напередодні відступу до Уралу.

Творець чека і ГПУ Фелікс Дзержинський був уроженцем Польщі. Походив з дрібної шляхти, до гімназії ходив у Вильні, потім був у харківському техніко-лігійним інституті. Брав участь у революційному житті в Росії з 20-го року свого життя, що й завело його молодого людиною в каторгу. Шойно жовтнева революція дала йому волю і нову сферу діяльності, поставивши його в свої перші ряди. І в тих перших рядах діяльність Дзержинського зазначилася таким страшним, кривавим терором, якого не знає досі історія ніякого суспільно-політичного руху, ніякого зриву.

Писали про Дзержинського не раз, що він жадний крові садист. Чи в тому є яка доза правди, не знає. Ті, що мали нагоду стрічатися з ним особисто, подають, що він був завжди надзвичайно коректний, спокійний, а навіть "милий" чоловік. Однак це не перешкоджало йому підписати тисячу разів смертний присуд, як того тільки вимагала "справа революції".

Годі думати, щоби зі смертю Дзержинського щонебудь з теперішньої системи правління в СРСР змінилось. Хоч який величезний особистий вплив на розвиток подій в СРСР мав Дзержинський, хоч яка рішуча була його роль в житті величезної держави, — то хід дальших подій на Сході Європи, як зрештою всюди, залежить усеж таки більше від об'єктивних, а не суб'єктивних факторів. Тому Г. П. У. істнуватиме далі, як істнувала досі, і даліше нищитиме безпощадно ворогів большевизму, в порядку революції.

В останніх часах був Дзержинський народним комісаром шляхів, а потім вложено на нього обов'язок управляти господарською політикою цілого Союзу СРР. Однак на тому становищі Дзержинський більших успіхів не мав, полишивши по собі хіба цілу низку декретів, розпорядків, приказів і заяв. За кілька літ забудуться всі ті декрети й заяви, але не забудеться ніколи ім'я Дзержинського як творця й управителя державної терористичної організації, що для "поглиблення революції" вигубила сотки тисяч людей.

Свято Маркіяна Шашкевича.

Національні всенародні свята мали завжди велике значіння для підтримання національної свідомості народу, особливо повсюденного. Спомини про світлі картини з історії народу, про його видних діячів-патріотів підіймають духа й захоплюють до наслідування та ідейної праці. В нас те охи замало звертають увагу на цю сторону культурного життя. Гляньмо на Польщу. Скільки в них всяких "народових" свят! Ми святкуємо постійно пам'яті Шевченка та ще Франка. Хто побував у часі революції на Вол. Україні, бачив, з яким запалом влаштували Наддніпрянські народні свята і як освідомлювали впливали вони на національну політику українців. Часті були випадки, що

Юлій Майнль

мпорт кази і чаю. Оснований 1862 р.

НОВОВІДКРИТА ФІЛІЯ

(рогсбич, Ринок 39.

116 1-1

НОВИНКИ.

— 3 документів доби Царя текс
коментарів не потребує:

"Larowko w Tremie-wil, Grembowia dnia 21/V 1926. L. 12045. Do P. p. Złożycieli Stowarzyszenia „Instytut. Ukr. Narodny Dim" do rąk P. Michała Bojczuka w Mogielnicy. Przy zwróceniu 4 egzemplarzy statutuów przedłożonych bezpośrednio Urzędowi Województwa w Tarnopolu zawedziałam złożycieli, że utracił Wojewódzki w Tarnopolu list z 20/V 1925 B. P. 4062 na mocy § 6 ust. z 15 listopada 1967 Dz. u. p. 134 str. zakazuje zawierania tego stowarzyszenia według osnovy założonego statutu, ponieważ projektowane stowarzyszenie przedstawia się jako przeciwne prawu. W postanowieniu z § 6 zarządzi przewidziano, że członkiem rzeczywistym projektowanego stowarzyszenia może być każdy „ukraińiec". Poniżej jednak usładowawstwo Państwa Polskiego nieznaj ani nazwy „ukraińiec", ani „ukraiński" jest przeciwne używa nomenklatury „rusin" oraz „ruski" (ruszski) wskazuje powyższe postanowienie na istnienie stowarzyszenia (bicie swą działalnością) tylko osoby należące do odłamu politycznego używającego nomenklatury „usrainki" co nadszaje projektowanemu stowarzyszeniu charakter polityczny a stowarzyszenie to nie uczyniło żadnej propozycji zawarcia w rozdziale II powołanej ustawy o stowarzyszeniach. W związku z powyższym pozostaje nazwa projektowanego stowarzyszenia, cel stowarzyszenia i środki po temu (§ 1 i 2 statutu), mimo to członków honorowych (§ 7 statutu) język iowarkystwa (§ 43 statutu) i t. d. gdzie użyto wyrazu „ukraiński" nie narad „ukraiński". Od tej decyzji wolno wniesić odwołanie do Ministerstwa spraw wewnętrznych, które należy podać do Urzędu Wojewódzkiego w Tarnopolu w ciągu 60 dni licząc od dnia następnego po dniu doręczenia. Starosta i Rad.

— Український драматичний конкурс. Раданський комісаріят освіти розписав недавно конкурс на народні пєси; прийшло 140 рукописів. З цього 137 було пєс прозових, 3 віршованих. З 110 авторів 45 було селян, 13 робітників, 12 вчителів, 10 урядовців, 4 жовнірів, 5 акторів, 4 студентів, 2 членів „комуністичного союзу молоді", а лише 3 професійних письменників. 15 пєс мало за сюжет добу Денікина, 9 добу Петлюра та Скоропадського, 2 — 1905 рік, 8 часи передвоєнні. 3 — культурну діяльність червоної армії в селі, 9 шкідливість духовенства, 8 життя шахтарів, і т. к. Ні одної пєси не нагороджено, тільки одній „На звалищах минулого" О. Осинського признали почесну згадку. 63 пєси заборонено виставляти, а 22 одержали дозвіл появлятися на сцені.

— Жива. Пишуть нам з Поділля, що жива там у повному ході. Жита повижинали, кладеться під серпом і шениця, а там наставляється під косу і ячмінь. Перед живими радісним оком поглядали Подольня на озимі та ярі посіви. Була надія на великий урожай. Та прийшли страшні спеки та бурі зі зливами, а то й градами. Поділля значні простори засівів впали жертвою граду, наслідком лихого повиягали жита й шениця. А спеки „позапалювали" неспівний як слід колос. Тепер при реалізації врожаю загальне розчарування. Багато буде солом з озимого збіжжя, зате мало зерна. Не буде намолоту! Розчарувались подільські хлібороби та й похилили голови. Бо хоч і намолоту не буде, то на ринках цін

по широкому світі.

Новий французький уряд творить Поанкаре. Він хоче поєднати в своїм кабінеті праві елементи з лівією, стараючись притягнути до співпраці Бріана, Пенлеве та Барту.

Становище Америки до справи французьких довгів більше стримане з огляду на політичну та фінансову кризу. Американсько-французький договір щодо довгів не буде ратифікований, заки французький уряд не одержить довіря.

До Парижа приїхав Раковський з новими пропозиціями поладнання радянських довгів супроти Франції.

Англійський парламент збереться на вакаціях при кінці серпня, якщо до цього часу триватиме вуглева криза.

Грецько-турецький договір взаїмної безпеки підписали в Ангорі.

Міжнародний конгрес вуглекопів радить у Лондоні. Є там представники Зєдинених Держав, Франції, Німеччини, Бельгії та Чехословаччини. Темою наради є піддержання страйку вуглекопів та справа ввозу чужинного вугля до Англії. Представники англійських робітників домагаються, щоби робітники у всіх краях солідарно перешкоджали ввозу вугля до Англії.

на збіжжя сильно впади. Зате не впади ні податки, ні відсотки від них. Тому розчарування на Поділлі обнялось з безнадійністю.

— Інститут для досконалювання лікарів. Такий Інститут заснують в Одесі. Буде це установа загально-українського характеру. Мета нового клінічного Інституту — удосконалювати фахове знання лікарів найновішими здобутками медицини. В ньому зможе доповнити свої знання 50 лікарів одночасно. Перекваліфікація, як це там називають, лікарів у тому Інституті буде тривати два роки.

— До відома творців народного промислу. Одержуємо офіційний комунікат від „Краєвого Патронату рукоділля і дрібного промислу у Львові“, який починає організувати збут предметів народного та домашнього промислу і прохає всі фірми в краю, що творять такий промисел, переслати свої адреси та вказати на рід своїх виробів (нпр. килими, макати, ткацьке артастичне виробництво, сукокке прикладне мистецтво, заставки, артастична різьба, глинні впроби та плетені, прикраси на ланку, пасмантерія, то-що). Адреса: Kę i w y P r o n i r e k o d z e l i d r o b n e g o p r z e m y s ł u . l w ó w , e l . S m o ł k i 3.

— Естетика і політика. „Газета Лоранца“ пригадала собі, що існує у Львові будівельний уряд, тому, що на вул. Длугоша вибудували собі інститут С. С. Василяни. Ця газета, яка має прецінні естетичні почуття (чого показом її появи насолоди сенсації про всі прояви великомиської гнилі та виродження), обурюється, як міг будівельний уряд дозволити на таку „осоружну фасад“ у „будівельним дивогляді“ згаданого інституту. Правда, нова будівля С. С. Василянок не грішить надмірною красою, але коли її порівняти з виглядом соток домів у Львові, огидливих, брудних і обдранних страховиш нпр. жидівських діляниць, то не виходить з дива, чому львівські редактори не наїхали рачіше соток інших прикладів ужасливої естетики міста Львова!

— Фабрика фотографічних пластинок на Україні. Товариство „Фототехтрон“ замовило в Німеччині машини для виробу фотографічних пластинок. Машини вже прибули до Києва і незабаром звідси в рух перша на Україні фабрика фотографічних пластинок.

— Погроза власників кін. Варшавські власники кінематографів, які воюють з миською радою за знижку податку від білетів і вже страйкували два тижні, погрожують, що скличуть конгрес кінових підприємців з цілої Польщі з метою проголосити генеральний страйк. Який це буде „плач і скрежет зубів“!

— Німецький археолог в Ольвії. Під проводом Всеукраїнської Академії Наук відбуваються тепер великі археологічні розкопки в Ольвії. Тимі розкопками цікавлявся весь науковий світ Європи. Головний археологічний Музей Німеччини вислав до Ольвії свого представника, вченого професора Еріха Розе.

— Світова хроніка. Болгарський король Борис, який буцим-то ше, тимчасово заховався від шаста, бо заручився з 16-літньою дочкою італійського короля. — Старосербське місто Рухово, над Дриною, задите водою; кількадесят осіб згинуло в повені; поля вкриті водою на млі. — Астрахань, що нахотиться на острові, може бути залита водою з дуже цікавої причини: сотні тисяч шурів грізяться, яка підлізє місто від Волги. — У Ватикані огородинки називають страйк, тому, що плати 12 лірів денно їм не вистарчає. — У Одесі прийшло до заворушень на резіційнім тлі між прихильниками „живої церкви“ і юрбою, що до-

магалась оборони „казанської“ церкви. Кільканацять осіб ранені. — Берлін матиме цього місяця безпосередно отримання радієм з Ріо де Жанейро, з яким зможуть розмовляти приватні особи. З яким містом може розмовляти через радіо Львів?

Всячина.

Література і купецтво. Один французький письменник, відомий з того, що писав великі романи до часописів „з продовженням буде“, цебто з дня на день, одержав замовлення на таку сенсаційну повість, з тим, що редакція заплатить йому по одному франкові за рядок. Письменник, який мав щось кращого до роботи, як писати сенсації для часопису, замовив собі тихого співробітника, якому платив за рядок п. 25 сантимів, і повість пішла під його псевдонімом. Одного дня довідується письменник, що його співробітник умирає. А повість дійшла швидко до половини. Перелюблений письменник прохає ведучого, щоб той надивидку дав йому докінчення повісті. Той кинув наосліп і письменник біжить нервово до редакції з рукописом. Редактор питається: „А не що таке?“ — „Докінчення повісті“. — „Але ж ми маємо продовження повісті і докінчення вже під трьома днями“. Письменник не розумів. Справа була проста. Його уморачений співробітник також не писав повісти сам, а наймав собі заступника, якому платив за рядок по... 10 сантимів і цей допичав уже рукопис. Найбільші письменники є найбільше совісними.

Чоловік з штурком струса. Недавно на вулицях Парижа показували свої продукції якийсь панок, що мав штурок струса і пропонував різні небезпечні предмети. Одного дня він щез. Виянилось, що напевні він зіссував собі штурок і лежить у шпиталі після операції. На клініці добули з його штурка 233 голки, 275 шпильок, 15 монет, один тонкий залізний ланцюжок діаметрової довжини, а крім цього багато скляних кулібок. Усе це важило один фунт. Тепер штурок почуває себе зовсім добре і заповідає, що після короткого відпочинку знову пічне свою попередню колекцію. Що значить правління до своєї професії!

Тописи.

Дрогобич. (Кооперативна нарада — Дещо про тутешні відносини). Ще тому три роки говорилось в Дрогобичі про кооперативну організацію і тоді вже основано Повітовий Кооперативний Союз. Та не було будівництва огоро. Кооператив по селах було лише кілька. Союз не мав до роботи матеріальних засобів, він взагалі не міг розпочати ніякої діяльності. Повели, самособою, повставали потім у Дрогобичині кооперативні й відчували потребу повітової гуртків та близького організаційного центра. Перед пів роком відновлено Повітовий Союз. Його заходами відбулось в Дрогобичі дня 13. п. м. у Народнім Домі кооперативне віче. Це був торговий день, тому не зішлося на віче більше народу, всього тільки до 80 осіб — в тім дені декілька від кооператив, дещо місцевих громадян, а найбільше дрогобичської академічної молоді. Віче отворив голова Надзирної Ради Союзу д-р С. Витанський. Промови пригадав, як тяжко було відновити працю в Союзі: на всім зазиви й обіцянки, щоб громадянство доставило Союзові гроші до обороту, зложеного цього 35 золотих. Та рушити Союз треба було доконче. Отже зичили де могли, і брали товар на кредит, особливо в Центросоюзі. Від січня цього року місячні торги Союзу удержуються на рівні 22,000 золотих. З черги одержав слово делегат Ревізійного Союзу зі Львова для виголошення реферату про завдання кооперативу і про її теперішній стан у нас. По цим рефераті директор Повітового Союзу в Дрогобичі п. О. Бойко оповів про труднощі, з якими приходиться боротися Повітовому Союзові. Головно дуже небезпечні для організації є жадання кредитів. При недостатні фондах мусили й так тожарі дещо лише калкулювати, щоб заплатити відсотки від кредитів. Коли би товари роздавали на борг, то хіба прийшлося би сплатити діяльність, бо довгі звичайно не сплачують в пору. Низові кооперативні взагалі не сміють боргувати, а інші кооперативні організації могли би тоді лише давати деякий кредит, який би інші організації доставили їм відновлених фондів, таких, до яких зобов'язалися. П. Федунко з Підбужа оповідав про горе Бойків, про визиски їх спекулянтами. Бойки підтримують кооператив, коли тільки систематично працює освідломляти його про завдання та її важкість. Такої праці над Бойками нема, зате улаштовують тут віча всієї „людовини“; власне 12. п. м. було таке віче в Підбужі, де до Бойків промовляли по польськи, а як хтось умінувся, щоб говороко по українськи, а хтось другий підніс, що для Бойків навіть школи польськи, а нема своїх українських, то аркажери віча відповіли, що як заміти це недоцільна політика, отже не піднесуть, то аркажери сідатимуть і тих недоволених арештують. Кооперативний рух нищить поліція. Вони нищать різних способів пересліду-

СПОГАДИ ЧИКАЛЕНКА III Частина

(кінець) ВЖЕ ПОЯВИЛИСЯ.

Набути можна в Українських Книгарнях у Львові і Адміністрації „Діло“, Львів, Ринок 10/11. Книгарняна ціна 3 зол. Всі три частини разом 8 зол.

вання навіть тих чисто господарських установ, коли кому з якихсь причин кооператива не на руку. Так само про переслідування кооперативів поліцією оповідав п. Ших з Колпещ. Він подав, що їхня кооператива заплатила вже може до 16 кар. головно за те, що відчиняла склад перед 6-ою ранку і після 7-ої веч. Нема нікого, хто умінувся за кооперативами і виписав адміністрації, що в селі купують літом тільки зранку і тільки пізнім вечером. На те саме нарікав о. Мокрішський і ми. На вічу підносили також, що хоч як ще слабою організацією є наша кооператива в дрогобичському повіті, а вже місцеві спекулянти давали нераз і нафту й цукор по нижкій ціні, як самі платили, щоб тільки побивати кооперативу. Віче закінчилось промовою д-ра Витанського, який закликав до згідної праці бодай на полі кооператив.

В Дрогобичині мало громадянської праці, а згоді такої в нійому нема. В самім Дрогобичі є 12 українських адвокатських канцелярій, є українська гімназія з повним числом професорів, є багато академічної молоді, є доволі міліо-заробкової інтелігенції, є бідніші, але є багато заможних наших громадян, а все таки ті дрогобичані наші люди взяли собі за принцип, хоч би що було, не поїхати на село з викидаком, з наукою чи з хором або з іншою корисною виставою. Таку засаду прийняли всі партії, кілька їх там є, й тому нема там такої праці, як навіть в найбільшій інтелігентській силі повіті Галичини, ні в філії „Прогресу“, ні в кружку УПТ, ні в кооперативі, ні ніде. Воля жертвенності для громадянства — казав мені один з дрогобичаних меценатів — у Дрогобичині ніколи не було і тепер нема. Тут усі тільки чекають на якісь випадки, щоб зразу завагати, а де нема матеріального заску, там не побачите дрогобичського громадянина, все одно — інтелігент він, чи ні. Тому й систематичної праці в повіті тут ніколи не було, а був „рух“ хіба тільки в часі виборів і то під найбільш демократичними кличками. Партійний поділ у Дрогобичі більш яркий, ніж деінде. Українські партії не вчили тут найти ні одної спільної мети, наприклад просвіти праці, кооператив, шкільництво. Тут ніхто нічого спільного не шукає, тут інтерес груп вважається таким найвищим, що для нього можна всякими засобами нищити інших. Коли, наприклад, в руках тих інших був би заряд кооперативу, що добре розвивається, то є тут свої способи на те, щоб вигнати її з рук тих, кого там не бажують, і то вигнати не кращою працею, а цілком іншими способами. Фактом є, що тут у Дрогобичині кооперативний рух нищить місцева адміністрація — нищить його поліція, а навіть суди, які мимірюють кари за переступство купецьких годин на селі. Дрогобичський староста — за ніби політичну діяльність поодиноких членів заряду — замикає кооператив, замість того, щоб — як вже старості конечно треба — потягнути до судової відповідальності тільки „агітатора“. Так поводяться з кооперативами під крилами воєводи Галичини, який недавно відіслав був до Ревізійного Союзу з запитом, чим може поможти розвиткові кооперативу. Можете, пане воєводо, поможти нам тим, що навчите таких наших старостів, як дрогобичський, справедливого відношення до кооперативу, а поліція, що переслідує кооператив, зараз проженете геть! Ждемо на що поміч, яка є, пане воєводо, вашим обов'язком.

Старий Самбір. (Свято Шевченка). Дня 6. червня поминало і наше містечко концертом роковини смерті Шевченка. На програму зложились: промова, продукції мужеського хору і дві деклямації „Чернець“ і „Козачковському“. Мужеський хор — новий, недавно зорганізований, тепер під управою п. С. Гумецького, держався добре; видно багато праці вложив диригент у вишколення хору, одначе ще відчувається нерівності у виключенні інтерпретації. Нас пається замітка, що пісні треба співати не лише устами, але й серцем. При дальній праці це досягнеться. Найкраще вигляд деклямації „Козачковському“ проф. Княжичського зі Сомара. Загалом усі точки програми виконані добре, тому щира дяка всім виконавцям. Та прикро вражала інша справа — наша українська байдужість. Служ саїтла майже пустою, бо було може 60 осіб на національному святі. Навіть місцеві інтелігенції не явилась в комплекті, міщан ледан кільканацять осіб, бо більшість пішла до хіна. З околиці прибули лише один священик з кількома селянами. Нічого отже дивного, що на цілім концерті лежало лютно якоїсь сонності, анемії. Сумне та правдиве. Чистий дохід призначено на відбудову саї „Прогресу“.

ОПОВІСТКИ.

З нагоди товариського зїзду матуристів коломийської гімназії з 1906 р., відбутого в днях 28. і 29. VI, п. р. зложились присутні на рука п. Мик. Ганушак жертву на іввалідів зол. 79. — *Управл. УКТОН* у Львові. 117 1—1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

РУТИНОВАНИЙ комісіонер пошукує заїття під першого вересня зглядне жовтня. Зголошення: Адміністрація „Діло“ під „Солідний“ 108 2—3

ФОРТЕП'ЯНИ, п'яніна, фісгармонії, майже нові заїдан на складі, на півціні продає, купує, міняє готівкою. Галак Панська 21. Тел. 35—45 27 8—10

МОРЕЛІ ЗАЛІЩИЦЬКІ, посилаю в 5 кт. кошачих найліпшої якості франко за післяплатою 17 зол. Віктор Ниссбраун Заліщики. 59 7—6

ПРИЙМАЮ всяку працю з обсягу біла Зголошення вул. Длугоша 33/11. Тетяна Кушнір. 1—1

АВТО світової марки „Opel“ на шість осіб, зі всіма вимогами найновішої техніки, вигідне для дальших подорожей прогують, поручає Омелян Скоморовський, Львів, вул. Театинська 16. Стелій постій площа Марійська, авто марки „Opel“ ч. 7644. 1—2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Заприсяжений судовий зяток

д-р Амброзій Целевич

оператор і акушер, б. лікар клінік у Відні, Львові і Кракові спровадився до Камічки Струмилової

до Народного Дому проти староства. Незаможних лічить за уміркованим гонорарем. Вітний від на подіра На-93 родного Дому. 2—3

Перльмуттера Ультрамарина

є безумовно найліпшою і найвишлатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями. 92 2—48

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаєка 26 у Відні 5—6

д-р Леопольд Александрович ординує в недугах ушій, носа, горла і гортанки від 3—6 попол. у Львові, вул. Бельовського 3. (за пасажом Миколая). Тел. 40—75

ПІСОВАННЯ

після найновішої моди виконує

Заведення гафтів

Е. РОЗЕНА

площа Галицька 12 а!

1611 (давніше вул. Валова 14). 9—10

Спеціальні недуг ушій, носа, горла і гортанки

Оператор д-р Б. Зоненшайн

Львів Академічна 14. Тел. 285

51 ординує від 11—1 і 3—5. 1—10

Подяка.

По трагічній смерті, що забрала нам найдорожчого сина і брата Теодора Гринченка уч. VI кл. гім. складаємо сего дорогого ширю подяку Всечеснійшому о. парохоні Яновичеві за відправлення похорону Високоповажаним П. професором Томчаківському, Лукасевичем, Дяковому за нагробні пращальні слова Товаришам, Товаришам за вінки і цвіти і всім присутнім, які своєю участю звеличали обря похоронний.

Однірна 19. VII. 1926.

118

РОДИНА.

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, П. нов. Конто почт. шваб. 143.322. Адреса для телеграм: «Діло», Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місячний в край 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ ЦІНА ОДНОГО ПРИКМІРНИКА 20 сот.
---	--	---

З польських справ.

Конференція в справі воєнного промислу. — Домагання державних урядовців і наміри мін. скарбу Кларнера. — Розправа проти ген. Мальчевського зачнется в найближчих днях. — Праці над законами, що вийдуть на основі повноважень уряду.

Варшава, 25. липня 1926.

Вчора відбулася у президента держави конференція в справі воєнного промислу. В конференції брали м. ин. участь марш. Пілсудський, прем. Бартель, мін. горгу і промислу Квятковський, мін. скарбу Кларнер, мін. Броневський, генерали: Конажевський, Гурецький і б. ин. Представник департаменту воєнного промислу виголосив реферат про ситуацію в тій ділянці, після чого устійнено видатки на інвестиції в цьому промислі на найближчих 5 літ.

Делегація товариства державних урядовців порушила вчора на аудієнції у мін. скарбу Кларнера справу реорганізації скарбової адміністрації і справу підвищення реальної платні урядовців до висоти пересічної другої половини 1925 р. В першій справі міністр не сказав нічого конкретного; в другій обіцяв обмірвати деталі цін в зв'язку зі спадком долара і спадком гуртових цін та урегулювати висоту платень в рамках бюджету.

Зачувати, що процес проти 5. мін. військових справ ген. Мальчевського відбудеться вже в найближчих днях. Провідником розправи визначено ген. Грубера, члена найвищого військового суду. Просьбу оборонця Мальчевського адв. Перацького випустити на волю його клієнта суд поладнав відмовно.

У вівторок відбудеться, на замку при співучасті президента держави конференція в справі праці над законами, що мають бути видані на основі повноважень. На цій конференції міністри скарбу, промислу і торгівлі, а також різні члени представляють теперішню ситуацію і на основі їх рефератів уряд устійнить програму праці над законами, що вийдуть на основі ухвалених на днях у соїмі повноважень. Праці в цій справі ведуться у швидкому темпі.

Довкола «шпигунської організації».

Урядове освітлення.

З урядових польських кол подають, що викрита останніми днями «шпигунська організація» складалася з членів «української боївки», централь якої знаходиться на передмісті Берліна Шенбергу. Там нібито знаходиться «штаб» тої організації. З тої військової української організації взяла початок «шпигунська афера Бесарабової», а потім недавня афера 13-тих саботажистів, яких процес відбувся перед кількома тижнями. Ця шпигунська акція сцентралізована в Кракові. Українці використовували зібрані матеріали для своєї саботажної і диверсійної діяльності в краю. Вироблені свої пляни вони продавали Німцям. За доставлений матеріал їм платили від штуки, напр.

за кожний корпусний наказ 4 долари і т. ин. Німці подавали потім ці відомості більшовикам, словом — за одним махом обслуговувалися відразу три групи в тім «руським баршу».

В Кракові арештовано кількох студентів-Українців, дві пані, споріднені з суддями, з котрих одна була касіркою краківської книгарні. Вона нібито переховувала шпигунський матеріал між книжками в пивниці книгарні. Арештований також цілий виділ краківської «Просвіти» (!).

У Перемишлі арештовано 60 літню жінку тамошнього судді-Українця Б., а також її дочку. Крім того арештовано там понад 20 цивільних осіб, 19 військових, в тому числі двох військових урядовців. В тому місті викрито найліпше зорганізовану шпигунську організацію з масою компромітуючого матеріалу. Арештовані в 9/10 півінтелігентні.

В Мисловіцях арештовано урядовця митної дирекції України Н. Волошука, як одного з членів тої організації.

У Варшаві арештовано Романа Шумського, власника торговельно-комісового бюро при вул. Маршалковській, при чому викрито нитки, які провадили до Познаня, Поморя і Шлеську.

У Львові задержано в арештах лише 4 особи, з них трьох студентів і одного робітника, проти яких нібито зібрано обтяжуючий матеріал.

Разом арештовано досі близько 70 осіб, однак не виключена можливість дальших арештувань. Всі арештовані мають бути в короткому часі відіслані до тюрми в Кракові, де веде слідство суддя Н. Пельчар.

«Перший польський кружляк».

Варшава, 24. липня.

Куплений Польшею у Франції кружляк представляє собою тільки кадові без машин і гармат. Після причленення до порту в Гдині він буде прикріплений на одному місці і служиме за касарню для моряків.

Усунення Зіновєва.

Москва, 25. липня 1926.

Зіновєв, голова 3-го Інтернаціоналу, усунений з політичного бюро комуністичної партії, яка обвинувачує його в опозиційній діяльності і закидає йому збільшення дезорганізації партії та підбурювання проти неї заграничних комуністів. Усунено також зі становища віцепрезидента революційної військової ради Ляшкевича, який дістав сувору нагану.

Поворот румунського престолонаслідника до краю.

Білгород, 24. липня

«Новости» повідомляють, що бувший наслідник румунського престолу Кароль вернувся до краю, бо по довшій скитальщині погодився з королем. До згоди з батьком і до повороту склонили його нібито любов до вітчизни і агресивність СРСР.

Пляни Поанкаре.

Париж, 25. липня.

«Ехо де Пари» приносить відомості про пляни Поанкаре, який дбає про досягнення якнайбільшої бюджетової рівноваги і пробувати перекопати капіталістичні круги, що масткова данина буде переводитися способом, який уможливить платність. Над винайденням способів амортизації заграничних боргів працюватиме спеціальний комітет, аложений з найвизначніших фінансистів. Поанкаре переконаний, що припинення внутрішніх спорів у Франції принесе фінансову рівновагу протягом 4-х літ.

«Новий курс» у краю.

Ревізії на провінції.

переводять ревізії навіть по читальнях «Просвіти». В Рогатинщині, наприклад, при ревізії конфіскують навіть книжку С. Рудницького «Україна, наш рідний край», яка вийшла накладом фонду «Унітеса» у Львові вже за часів польської влади і перейшла польську цензуру. Видно, що тих безграмотних поліцаїв і агентів що ними послуговується польська влада в таких випадках, разить, як еспанського бика червона краска, сама назва «Україна».

Зачуваємо, що ціла зграя поліційних агентів зі Львова розіхалася останніми днями на провінцію теж для проводження ревізій серед українських громадян і устатков, бо місцевих сил «безпеченства», видно, не вистає.

Можливо, що таких масових ревізій вимагає теперішня польська державна рідня, можливо, що вони потрібні для введення в життя заповідженого Бартлем нового «ліберальнішого» режиму у відношенні до Українців, можливо... бо в Польщі все можливе. Та незрозуміле й неможливе для звичайної людської логіки до зрозуміння те, що під ревізії падали чомусь чисто культурні установи, такі, як читальні «Просвіти», неможливе до зрозуміння, що при таких ревізях конфіскують книжки, що перейшли польську цензуру, книжки не політичного, а наскрізь популярно-наукового змісту. Чи такі книжки теж мають яке-небудь відношення до роздмуханої польською пресою «небувалої в Європі шпигунської афери»? Невже ці книжки становлять теж ті «великальські обтяжуючі матеріали», про які так трубить польська преса?

Провокація продовжується.

Львів, 26. липня.

Вся шовіністична і брукова польська преса далі випикує фантастичні вигадки і явні брехні на тему «величезних арештувань» серед Українців. Усі ті твори хоробливої фантазії польських газетних репортерів не є для нас ніякою новиною. Ми до них уже давно звикли. Вистане пригадати на зовсім аналогічні до теперішніх брехні, наклепи та цинічну провокацію, якою займалася польська брукова преса у Львові в часі варшавського травневого перевороту. Тоді зі засідання Народного Комітету У. Н. Д. О., скликаного два тижні перед переворотом на день, в якому зовсім випадково стався варшавський переворот, зробила та преса український революційний комітет, що мав за завдання використати варшавський переворот для себе та заініціювати повстання у Сх. Галичині.

Тепер ця сама преса, не маючи ніяких даних, снує свої дивоглядні вигадки та звязує останні ревізії й арешти знов з Українським Національно-Демократичним Об'єднанням. Всі львівські газети, в тому числі й непесівський «Дзєннік Людови», приносять отсе фантастичну і злобну та перфідну вістку з Варшави, яку подала «Агенція Вєсходня». Ось вона:

«Шпигунська діяльність концентрувалася в українській національно-демократичній організації (УНДО), яка за доставу матеріалів про польську армію діставала шедри нагороди з Берліна. Фактом є, що організація та, недавно цілком біла, видала на вибори (sic!) 30.000 зол. Ця сума походила з німецьких джерел. Арештовані члени УНДО того не заперечують».

Для орієнтації зазначуємо, що день передтим було подібне до наведеного за «Аг. Вєх.» освітлення останніх ревізій серед Українців у краківському «Ілюстр. Курєрі Цодєннім». Виходить, що ласа на сензації «Аг. Вєх.» повторила ті хоробливі фантазії та брехні за «Кур. Ілюстр.». Вся львівська польська преса вважала за доцільне передрукувати таку інформацію «Аг. Вєх.» очевидно в чисто провокаційних цілях. Тільки так можна це собі пояснити, коли зважити, що у Львові ні одного члена Українського Національно-Демократичного Об'єднання ніхто не арештував. Така само нікого з членів тої партії не арештовано на провінції. Останні ревізії у Львові відбувалися в людей, що не належать до ніяких політичних партій, та й споміж тих людей не арештовано нікого. В якій отже шлі передрукувала львівська, навіть непесівська преса нікчемні та брехливі «інформації» варшавської «Аг. Вєх.»?

Red. czas. „Dziś” Pr. 353/26. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej Sąd okręgowy karowy we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dziś” Nr. 160 (10846) z dnia 22. lipca 1926 roku pod tytułem: „Amnestja dla politycznych wjaźniw” a) między słowami: w Polazeti... a słowami: Sejnowi, b) między słowami: ruszyło... a Czemiuz, c) między słowami: figury... a Bow, d) od słów: Amnestja do końca tego artykułu zawiera znamię zbrodni z § 65 a) ustawy karowej, uznal delikwenta w dniu 21. lipca 1926 roku konfiskatę za

usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiadz. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ust. 1863 t. j. sąsądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 22. lipca 1926.

Hawel.

Муєш бути моєю!

Голово приклонничкою по випробуванню пачки цитринового екстракту АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу

ТИТАНИ, Львів Різницька 6.

(247a)

51—75

Щож до самої „Аг. Вск“ що має характер півурядової установи, то треба ствердити, що вона постійно пускала дотично Українців тенденційні та злобні, а до того брехливі інформації наскрізь провокаційного характеру

XX

Українці в Америці.

Об'єднання українських організацій і допомога Рідному Краєві. — Свято Франка. — Кириля д-ра О. Назарука.

Філадельфія, 3. липня.

Приглядаючись самому змістові анотованої агорі „Інформації“, мусимо прийти до пересвідчення, що складала її якась недорозвинена, якщо не цілком божевільна голова, бо тільки аномальний, позбавлений всякої логіки ум міг писати, що осередком шпигунської діяльності могло бути У. Н. Д. О. та що за неї діставало воно шедри нагороди з Берліна. А вже вершком тупоумності автора інформації є твердження, що У. Н. Д. О. одержало і видало на якісь вибори аж 30 тисяч золотих, чого не заперечили навіть „арештовані“ члени партії.

Це останнє треба вважати не тільки вершком тупоумності автора, але й вершком цинізму всієї львівської польської преси, яка це безкритично повторила, знаючи, що ні один член УНДО не арештований, а тому й не міг тої „правди“ у слідстві ні стверджувати, ні заперечувати.

Виходить, що дальший хід провокації польської преси продовжується. Ті провокаційні засоби преси, що всеж таки впливає, якщо не формує т. зв. публічну думку серед поляків, мають одну мету, а саме підтримати серед польської суспільності за всяку ціну ворожий настрій та вщепити в неї національну нетерпимість до українців.

Ті, що будували Об'єднання в Америці, мали головно одну ідею на увазі: дати звіт по змозі якнайбільшу матеріальну і моральну поміч рідному краєві. Об'єднання служило весь час вірно тій ідеї і тому тишилося загальною симпатією серед нашого громадянства в Америці і в старім краю. Висували проти Об'єднання різні аргументи, головні ті елементи, які були противні всякій народній роботі та виступали проти допомогової акції особливо тому, щоб самим тих жертв не давати. Як всяка організація, так і Об'єднання старалося зовсім природно зосереджувати акцію допомоги, вважаючи це за доцільне і корисне для самої акції. Тим не хотіло Об'єднання припинити ніякої іншої ініціативи в справі допомоги рідному краєві, бо управа була тої думки, що краще, як нарід збирає і всилає жертви до краю навіть поза ним, якби не мав їх зовсім складати. Іншими словами — провід Об'єднання не бажав задержати при собі монополію на збірки, а тільки піддержував і поширював саму ідею допомоги.

Однак в тій допомозі дається завважити в останніх часах великий застій. Його початок датується особливо з того часу, як греко-католицька епархія почала на власну руку видавати зарядження щодо збірок на рідний край. Новий греко-католицький єпископ д-р Константин Богачевський поставився, не зважаючи на виразні кількаторазні застереження світських і ду-

ховних громадян, неприхильно до всякої народної роботи, яку вела б яканебудь світська організація, коли вона не стоїть під його покровом. До приходу єп. Богачевського до Америки було зовсім інакше. Духовенство відгукувалося масово на заклик Об'єднання і збирало жертви між собою і вірними на потреби в краю. А нині 95 процент того самого духовенства ставиться до акції Об'єднання байдуже, бо боїться втратити ласку в єпископа. Вислід того такий, що Галичина не дістає в найтяжчих часах тої допомоги, яку могла б і повинна б дістати, бо жертвенність американських Українців падає в застрашувальний спосіб. Само Об'єднання вислало до краю в травні всього 450 доларів, у червні ще менше.

Зате з великою радістю приходить ствердити нам, що поклик Об'єднання в справі святкування десятилітніх роковин смерті Івана Франка стрівує в Америці з загальним признанням. Зі всіх сторін приходять вістки про відбуті торжества або приготування до них. До осені не буде певно ні одної місцевості, в якій не віддано би пошани пам'яті Івана Франка, як це було оголошено у відозві Об'єднання. У зв'язку з тим покликом Об'єднання мала місце така дивна історія: канцлер єп. Богачевського і член виконавчого комітету Об'єднання о. Стефан Ващишин виступив з Об'єднання, подаючи про це заяву в „Америці“, органі єп. Богачевського! Правда, о. Ващишин як член виконавчого комітету Об'єднання своїх обов'язків здавна не виконував і через те в управі Об'єднання нічого не змінилося, але тої його „протест“ проти святкування пам'яті Франка є симптоматичний і характеризує добре деякі круги нашого громадянства і їх розуміння культу великого українського письменника на чужині...

Тутешня українська опінія зв'язує і поставу єп. Богачевського до збірок на старокраєві справи і виступ з Об'єднання о. Ващишина з руйнівною роботою д-ра О. Назарука. Як вам відомо, цей „герой нашого часу“ є тепер редактором „Америки“ й особистим дорадником єп. Богачевського. Назарук любить попадати в крайності, не диво, що він тепер „більше папський, як сам папа“. Він не тільки не поміщує в „Америці“ комунікатів Об'єднання, але сплинував навіть його відозву в справі свят

ПАША, ЗБІЖЖА І ДВИЖИМОСТІ

на підлягають примусовому обезпеченню в п. д. У. С., тому повинні бути обезпечені лише в „ДНІСТРІ“. Ці предмети є дуже часто біляше вартісні чим самі будинки, тому нехай кожний обезпечить їх як найскорше в Т-ві „ДНІСТЕР“.

Товариство Взаємних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

69 Львів, вул. Руска 4. 20. 6-10

у честь Франка. А до того веде весь час ганебну кампанію (навіть особисто) проти Об'єднання і його президії, деморалізуючи ось так нашу емігрантську масу, серед якої гуляє і так немало всяких демоноів, руйнівників та різних апостолів „нових ідей“. Дальше зайти, як отсе зайшов д-р Назарук, хіба годі. Вд його тут зневадили і хотіли б якнайскорше позбутися цього чорного духа, що пише все про „будову“, а своїм поступованням вміє тільки руйнувати й розкладати. Дійшло вже до того, що навіть складачі „Америки“ кинули в друкарні роботу, бо не хотіли дальше складати його напастей на все, що дорого кожному Українцеві. Цікаво як, коли й де покінчить цей тип свою журналістично-політичну кар'єру?

3 вічевого руху.

Віче в Солотвині.

Солотвинка, 20. липня 1926.

Рідко коли доводиться стрічати в пресі згадку про Солотвинський. Здавалося, що тут усе спить. Так воно не є. В повіті йде оживлений рух по читальній росте кооперативна сіть. На чолі цієї працотвірної енергії адвокат д-р Ол. Чорненко. Одна тільки діяльність у нас нерушена: політична. Та ось і в цій напруженій енергії перший крок. Заходами д-ра Чорненка і о. П. Городецького (з Яховець) 18. липня скликано велике політичне віче, в якому взяло участь понад 600 селян. Правда, головним завданням віча було заінтересувати ширші кола селянства Солотвинщини справою „Рідної Школи“, її значінням, розбудовою та обороною. Однак в порядку віча виїшли і ширшого і єдиного слушного становища, а саме — що боротьбу за „Рідну Школу“ вигравмо тільки тоді, коли поставимо сильну політичну організацію, яка до протидії ворожим зазіскам потягне цілу суспільність. Тому крім шкільного реферату поставили вони на денний порядок ще й реферати про політичне положення і потребу політичної організації.

Провід віча спочивав у руках: о. П. Городецького, Юрка Микіяка (з Солотвини), Пилипа Мойсяка (з Яблунки), Секретарював Д. М. Себенчук.

Реферат про політичне положення вголосив делегат Центрального Комітету Об'єднання п. М. Струтинський з Львова. Бесідник представив цілі і засоби

М. ПОДРОЖНИК.

Лист з Чехії.

Закінчення конгресу приятелів книг і прогулянка учасників конгресу.

(Докінчення.)

З бібліотеки вирвався я та зайшов у монастирську церкву. Відгук кроків розходиться по всіх усядах. Сідаю в лавку, щоби зібрати враження й упорядкувати їх. Здалека гремить, буде дощ... Коли надійшла прогулянка, виїшов я з церкви, та мусів заховатися перед дощем в монастирській гостинниці, котру монастир удержує для туристів, подорожних тощо, які з'їждяться оглядати місцеві старинності. За хвилину приходить дехто з учасників прогулянки, сходяться братчики. Беруть файки до рук, кажуть дати собі пива, появляються карти і йде якась невідома мені гра між двома братами й одним світським чоловіком. Спокійна розмова, ведена німецькою мовою, час до часу веселі охлики, дим з фایок, запах доброго пива — все те так і надається на якусь картину. Тільки малює...

Дощ щораз сильніший. Він і впливає на зміну програми нашої дальшої прогулянки. Ось ми мали поїхати автами до Рожмберка, звідкіля взяв початок феодалний рід панів з Рожмберка, котрі володіли довіч століття цілою околицею. Вода підмулила один міст і ми, замість до Чеського Крумльова, від-

даленого від Броду біля сорока км.

Користаючи із свободи, кождий зужитковує час відповідно до своєї вподоби. Одні йдуть у місто на каву, інші на двірець, ще інші тиняються з місця на місце. Ходять різні слухи, що буде тільки один автобус, який забере заграничних гостей. Місцеві муситимуть іти пішки до Рожмберка, а шойно звідтіля дістануть авто.

Замість автобусу появляється тягарове авто, накрите полотном, з лавками під стінами возу, але омаєне квітами, бо буде везти членів міжнародного конгресу. Порозідалися біля себе делегати з British Museum в Лондоні, з Нац. Бібліотеки в Парижі, з Риму, з Єгипту, Просвіти й Наукового Т-ва ім. Шевченка, Естонії, Данії. Київ і нашої еміграції з Праги. Двадцять осіб. Коли вже всі заняли місця, надіхав вигідний автобус; однак ніхто вже місця не міняв, полишаючи головню місцевим вигідну їзду автобусом.

Наша вавилонська вежа їхала передом. Ті, що сиділи біля мотору, наражені були раз-у раз на те, що зависаюче гилля дерев промочувало їхні одяги. Зі спокоєм переносив це на собі делегат з British Museum, старший уже чоловік. Однак вивчив його Українець І. К. Заняв це місце і з тої пори сердечний і ширий сміх розходився що хвилини. Залежно від того, чи удар наступав зліва чи зправа, де знову сидів інший чужоземний представник.

Коло 9 ої години вечером доїхали ми до Чеського Крумльова. Дощ падав цілу дорогу. Ріки й потоки виступили з берегів. Полями пліла вода. Місцями дорога була також понищена. Зайхали ми перед готель, де нас усіх розміщено. В одній великій кімнаті мало бути нас чотирьох: двох Українців і двох Поляків. Та Поляків не було, і тоді нас чотирьох Українців заняло цілу кімнату. Вечеря, витальні промови, подана програма слідуєчої днини — і всі розійшлися до своїх кімнат, щоб відпочити після доволі тяжкої останньої їзди.

Ранком небо покрите хмарами. Та ми під проводом архіваря місцевих старинностей, п. Гросса, йдемо оглядати місто. Деякі партії цього міста можуть нагадувати наш Бучач або Яховець. Однак тут все прегарно законсервоване, а до того видно руку, яка опікувалася містом від його давніх давен, а може й від засновання.

Перший наш хід до церкви. На подвір'ю у мурі кам'яна плита, а на ній напис чеський з 16. віку (1542), котрий говорить про того пана з Рожмберку, котрий дав початок будові. В гербі панів була рожа. І рожу ми надібуємо на кожному кроці: в кожній хаті, на виступах сволоків, на брамах — всюди рожа. Йдемо тісними вуличками, виходимо на гору, де на скалі побудований замок феодалного роду, посяченого з ріжними європейськими суверенами, і сам навіть з певними суверенними правами — роду князів Шварценбергів. Не потрібно

нам ніяких пояснень, тут кожний предмет, кожне місце, навіть кожний закуток і аугол має свою мову. І коли ви вже мали змогу коли небудь слухати такої мови, ви зараз відчуєте й почуєте все те, що слід вам знати. Вже ті два медведі, котрі живуть при входовій брамі і наче коті драпаються на високі, росохаті гилляки дерев (два медведі на таких же гилляках — це герб Шварценбергів), а далі за входовою брамою замкова сторожа при старинних гарматах, котра й сьогодні виконує свою традиційну службу в мальовничих старовинних одностроях — все те говорить вам, що ви ступили на землю, де свогочасно відгравався не один акт історії.

Часом навіть краще, коли менше пояснень устних чічеронів. От і в нашому випадку говорить провідник, як то один з князів Шварценбергів після сорок гармат на оборону Праги проти Прусаків, а історія каже, що це було проти Французів. Але, бачите, Французи є тепер „дорогими“ гістьми наших господарів, і тому не личить їх називати ворогами — хочби колишніми.

Переходимо увесь замок швидким ходом, бо часу небагато (в 1/2 12 уже маємо бути в готелі), а оглядати є що. І тут знову знавеш старинностей, історичних пам'яток має в чому любовуватися на протязі тижнів. А навіть, якщо прийшлося поверховно описувати, було б про що писати. Скажу одно: світа ла традиція, безмежне багатство — одна велика історія могутнього роду — от про що говорить гордік

польської політики на українських землях, підкреслюючи, що ціль залишається одна й та сама, без огляду на те, хто в даний момент в Польщі при владі, лівиці чи правниці. Зокрема зіпсутував удари, які завдано нам на шкільному, церковному й економічному полі. Свій реферат закінчив прикладами, як в подібних умовах боролися інші народи, а в першу чергу сусіди.

Вичерпуючий реферат про шкільництво англомовних з темпераментом д-р Ол. Чорненко.

Про потребу політичної організації реферував д-р Ю. Олесницький зі Станіславова.

В дискусії над рефератами перші заборони голосу дали штабові радикалів д-р О. Когут і д-р Стахін, які приїхали з Богородчани з більшим гуртом своїх прихильників. Уже на початку віча пробували вони, чи не вдалося би захопити в свої руки провід віча. Не повезло. Тому, промовляючи в річовому тоні, домагалися тільки голосування, хто з прихильників заявляється за соц-радикальну партію, поручаючи її як „одинокую“ селянську партію.

Далі в дискусії „запродукував“ себе молоденький натурист Степанюк (син наказного вія в Дзвинячі). Цей зелений речник „розслоєння“ села і класової боротьби лаяв Об'єднання і радикалів, мовляв — все це „буржуї“ і закликав до поразки з інтелігенцією. Забирали ще голос: Юрко Мухуляк (полемишував з радикалами), Іван Бойко, М. Цюкенда й ин.

Після промови д-ра Ол. Чорненка, який виказав недоцільність внеску д-ра Когута, вірним відкинули цей внесок переважною більшістю голосів.

Останнім забрав голос п. М. Струтинський, відповідаючи на промови бесідників-радикалів і Степанюка; промовець заявив рішучість між радикальною партією й Об'єднанням, зокрема збив твердження, що радикали, мовляв, однієї селянської партії.

Ухвалено одностайно резолюції, запропоновані референтами, віче покинулося відспіванням національного гімну.

Свята Франка.

Винники.

Культурно-просвітні українські товариства м. Винники бажали відсвяткувати десятилітні роковини смерті Івана Франка святою академією та посвяченням Франкового дуба й відкриттям пропам'ятної таблиці на площі місцевої філії „Сокола“. Та не так сталося, як бажалося. Львівське староство відмовило дозволу на відкриття таблиці з причини, що бушміт нема дозволу на будову пам'ятника (якого взагалі нема, бож таблицю, вмуровану в землю, пам'ятником уважати не можна) і свято посвячення Франкового дуба та відкриття таблиці чекає на погодження рекурсу львівським повітовим. Відбулася лише святочна академія в неділю дня 27. червня 1926 р. В год. 4 попол. велика сіль читальня „Просвіти“ почала наповнюватися по береги святою публікою. Настрій підносила притаманна сіль. З ударом дзвінка підноситься занепада. Ніч — скеля — до неї ланцюгами прикуті кам'яні — сивооголовий поет починає: „Я бачив дивний сон...“ Публіка злетіла з місця, на селі хоч маком сій, биття важких

важок. Прекрасна бібліотека. Значні розкошування ріжними давніми друками, розміщеними в габльотках; а один колірний друк (Farben-druck) викликає подив навіть у представників Бритійського Музею, котрі неодноразово вже бачили. Ще кілька хвилин у прекрасному парку, а цілі поворот серед зливого дощу до готелю, де швидко обідаємо, всідаємо в наші автобуси і приїждимо до Чеських Будейовиць, звідкіль залізницею заїдемо до міста Табору. В Будейовицях маємо уже передсмак всесокільського двину. Непроглядні товпи висилають соколів свого округу до Праги. Голосна музика, сердечні оклики „Na zdar“, а тут дисципліновані ряди сокілства входять на перон, щоб всіти до окремого поїзду з тягарових возів (40 людей, 6 коней). Тільки начальство користується вагоном третьої класи. Льокомотива умасна зеленню і квітами. На ній і на кожному возі веселі, бодрі написи.

Серед зливого дощу вїждимо з перону і бачимо, як тіж безпроглядні товпи преспокійно стоять на дощі здовж шляху, який веде містом, щоб ще раз попрощати своїх соколів. Думають, що наш поїзд — це сокілський. Оклики „Na zdar“ у нашу сторону. Пасажири поїзду також відкидаються. Страшна злива, ніхто (навіть діти) не покидають становища.

Дві години їзди й ми в Таборі, місті багатому пам'ятками Гуса й Жижки. Знову короткі повитання, чай для учасників прогулянки, а по-

молотів об скалу, брязкіт ланцюхів та сильні слова Франкового поезії виконують в душі кожного видця незатертий слід... Під ударами молотів скеля розсипається, смена ясно освітується: за розбитою скелею бюст Франка (роботи арт. М. Бринського) у вінку з дубового листа, збіжжя й полесних квітів і дівчата в українських строях — апотеоза. По „Каменярках“ річеза, глибоко обдумана й високопатріотична промова проф. Бабина зі Львова. Дві композиції на мужеський хор до слова Франка, дві деклямації: „Прольог“ до „Мойсея“ і „Важке Ядро Твоє, мій Рідний Краю“, „Ще не вмерла“ і відрухове, спонтанічне „Не пора“ — отсе програма, правда, скромна, але зате поважна і широкі помінок генія нашої тісної батьківщини. На отсому місці нехай буде вірно мені висловити признання для праці артиста підприємця театрів Амарозія Марушенка, збіжжя з Великої України, незрівняного виконавця деклямацій на академії, який увесь свій час присвячує вининському аматорському кружку при читальні „Просвіти“, що під його умінням провадом піднявся на високий артистичний рівень.

М. Г.

По широкому світі.

Німеччина, по інформаціям англійських дипломатичних кол, увійде до Ради Ліги Націй як постійний член в початку вересня.

Міжнародний конгрес для боротьби з алкоголем, VIII-ий з черги, почався в Таліні. Беруть у ньому участь представники Ліги Націй і 10 держав.

Італія схвилювана нежданним упадком своєї валюти, яку потяг за собою падаючий французький франк. Преса домагається від уряду перевести примусову стабілізацію валюти.

У Бельгії, внаслідок закону про фінансову диктатуру, вийшов урядовий наказ, щоб асі каварні та ресторани зачинили не пізніше 12:30 вночі. Крім цього накладено високі такси на приїзди чужинців.

Болгарські соціалісти зєдналися в один союз з комуністичним союзом.

У Сирії французькі війська вийшли переможно з останніх боїв з Друзами, убивши 200 жовнів і взявши 300 полонених. Завдяки цій перемозі здобули знову залізничну лінію Багдад—Дамаск.

Данський король хоче зректися прав до престолу.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це не родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

тим оглядини Гусових пам'яток та місцевого музею. Цікаву річ я завважив. У габльотках, в яких містяться все те, що на чужих мовах про Гуса написано, ми не завважили ні Шевченкового, ні Лисенкового Івана Гуса...

Вкінці показують нам нічим не цікаву учительську бібліотеку місцевої гімназії (11 тисяч томів, у двох невеличких кімнатах, подібні бібліотеки в кожній нашій другій гімназії), і ми на правду втомлені (дехто з нас, Українці, навіть не закриває цього) спішимо на двірці, щоб „рихліком“ заїхати до Праги.

Всюди двірці повні спеціальних сокілських поїздів (прийшло їх до Праги 1921), всюди декорації флягами і квітами, написи вказують, що ціла Чехія тільки тим нині й живе, що всесокільським здвигом. Ми в Празі. Одно море голов, одна людська безмежна хвиля несе нас підземним тунелем, виносить нас у вестибуль, часами далі, бо нема сили самостійно пофорсуватися; ми впливаємо на площу перед двірцем. Це не буря, не рев стихій, але захоплені окрики, котрі витають що раз нові прибуваючі відділи сокілські. Шойно коло Національного Музею почуваємо себе більше свободними (від двірця до Музею — два трамваєві перестанки), бо людська хвиля пішла площею Вячеслава, а ми звернули наші кроки до ресторану „Рома“, щоб повечеряти та як найшвидше піти на відпочинок.

З радянської преси.

Харківські „Вісти“ про Український зїзд у Празі.

Орган харківського українського уряду „Вісти“ з 17. липня ц. р. приносить вістку, що чеський уряд не погодився на скликання емігрантського наукового українського зїзду в Празі. Чи та вістка відповідає дійсності, не знаємо. Думаємо, що не від речі буде познайомити наших читачів з коментарем, який дають від себе „Вісти“ до тої заборони.

„Скликання зїзду — пише у „Вістях“ М. Левинський — в Празі явив авантюра еміграції, і ніхто не безглузд, в чому очевидно переконатися і само чехословацьке Міністерство Закордонних Справ, остаточно рішаючи справу про його скликання. Нас не цікавить еміграція та її витівки (затї), бо еміграція лише й живе авантюрами та вислуговується перед паном, що її годус, а нас більше цікавило те, чи справді чехословацький „демократичний“ уряд готовий допомогти такій авантурі шаповалівської зграї. Чехословацький уряд має своїх представників у СРСР, зокрема на Рад. Україні — консульство, що знайомиться з життям і станом на Радянській Україні. Він таким чином поінформований про наш культурний розвиток, про великий здвиг у громад.-культурному житті Рад. України як також і про велику творчість у всіх галузях науки. Скликання будь якого „українського зїзду“ за кордоном емігрантами було б явною авантюрою і хтоб дав згоду на цей зїзд, сам став би співучасником авантури. Звичайна справа, що представляти український культурний центр за кордоном, тоді коли розвиток українського життя в напрямку нової творчости йде швидким шляхом вперед на Рад. Україні, є мізерною гнидою витівкою ворогів трудящих мас Рад. України. Скілки це ясно, свідчить те, як заїстка про український емігрантський зїзд у Празі викликала обурення з боку наших учених і посилалась протести проти авантури.“

На Рад. Україні існує 35 інститутів 145 технікумів, 710 профшкіл, 30 робітничих факультетів, а початкових шкіл разом зі семилітками 15.555. Крім того є школи-курси шестимісячні в числі 458, не включаючи до них рад. партійних шкіл. Нарешті Українська Академія Наук. Що цього ніяким закордонним „центром“ підняти не можна, цеж відомо не тільки емігрантам. Того активного бурного зросту народнього життя на Рад. Україні і тої величезної творчости у всіх галузях життя в економіці, ніхто затемнити не може. Навпаки, центр український, центр нового життя, великої культурної творчости для всіх українських трудящих — на Радянській Україні. В той час, коли Зах. Україну гніть Польща, Буковину — румунська олігархія, Прикарпатську Україну гніть „демократичний“ чеський уряд, наші трудящі маси на Рад. Україні, заснувавши рукави, напруживши мускули, будують вічну робітничо-селянську Україну і не забувають про своїх братів по той бік Збруча й Карпат. Ніхто в „культурну гуманітарність“ не повірить ніяким „українським центрам“ за кордоном, коли там на спині переносять національний гніт та злидні працюючих мас. Як теж не вдасться підтримкою всаких авантур, всаких Шаповалів і К-о затемнити ту ганебну політику проти трудящих українських мас, а особливо того гніту та злиднів, що переживають наші брати — українські селяне та робітники на Прикарпатській Україні.“

Ось і коментар до тої заборони, яка, як інформують „Вісти“, мала вийти не від Міністерства внутрішніх справ і не від чеського Міністерства освіти, але чомусь від Міністерства закордонних справ. Виходить, що справу заборони рішало чеське Міністерство закордонних справ і від нього мабуть попала інформація про неї аж до харківських „Вістей“, очевидно посередньою дорогою. Це значило би, що, якщо заборона відповідає дійсності, сталася вона завдяки інтервенції радянського уряду. Ми не входимо в аналіз доцільності, чи недоцільності скликування еміграцією українського наукового зїзду. Та якщо він мав би обмежитися виключно до еміграції, а притім носити фірму загально-українського, то він безперечно недоцільний, бо українська наука перед світом не могла би бути репрезентована самою еміграцією. Та репрезентативність вийшла обмеженою, односторонньою та не могла принести перед Європою великої користі українській науці та культурі.

Одначе, якщо еміграція хоче поробити виключно підсумки своєї наукової праці, тоді не було б причини обурюватися на неї, не було б причини аж до того, щоб урядом інтервеніювати в чеському Міністерстві закордонних справ у спосіб

заборони такого зїзду. Бож таки! зїзд розв'язав української культури та науки на Рад. Україні зовсім не зашкодив би, тим більше коли вона, як запевняють „Вісти“, стала там на твердий і певний ґрунт.

НОВИНКИ.

— Шахові реформи. Від одного з наших старших педагогів одержуємо реферат на тему поширення шахової гри. Автор проскту побільшує поля шахівниці на 100, доповнює „хлопців“ до 10, а числос „старшин“ збільшує на 2. Ці нові старшини мають прикмети вежі та коня одночасно, а знаходяться на обох крилах шахівниці („А“—„К“) і називаються шумно „маршалами“. Автор годиться і на те, щоб (коли це краще) поставити їх ближче центра, біля короля і дами, або між конем і бігунцем. Він хоче піддати свій проєкт реформи шахів до перевірки шахістам і боронить його аргументом, що така „нова шахівниці“ дає без порівняння більше свободи при складанні планів, ніж це було дотепер, а число комбінацій в ній невичерпане. Здається, що це ідея не нова. Цікаві та фаховці повинні би її практично перевірити. На нашу скромну думку, шахи вдержалися на протязі століть без реформи, тому, що вже в тім традиційнім виді вони дають невичерпану скількість комбінацій, які людський мозок не в силі охопити точними математичними обчисленнями. Їх реформа була б тоді оригінальна та цікава, колиб безмежну скількість комбінацій можна задержати при зменшенні піль, фігур і ходів. Автор проєкту порівнює свої нові шахи зі стратегією новітньої війни, а старі зі стратегією XIX. віку. На наш погляд, шахи є плодом людської уяви і їх бої не подобають на ніяку війну, навіть з доби, коли під вежами боролись королі поруч простих жовнів. Бо в ніякій війні дама не була сильнішою від усіх жовнів, коней і веж.

— Збірні твори Франка в 32 томах приготував харківська „Книгоспілка“. Покищо вийшло 11 томів. У це видання ввійдуть імовірно лише твори белетристичні і кілька томів критичних нарисів, виданих окремими випусками, а не все письменське надбання Франка, розсіпане в сотках статей і нарисів по різних журналах і часописах.

— З українських музеїв. Харківський музей Сковороди придбав усю збірку Великодніх писанок Ю. Зборовського (519 штук). Ці писанки зібрані на Поділлі і визначаються незвичайним багатством мистецьких форм. Всіх писанок у цьому музею є 1563. — Київський мистецький музей одержав нових 112 образів з Ленінграда, зі збірки історика мистецтва Шавинського. Є це здебільша образи старих мистців італійської та фламандської школи. — Київська галерея образів, складена здебільша з приватної збірки образів дідича Терещенка, збагатилась новими 86 образами сучасних російських малярів з ленінградських і московських музейних фондів. Крім цього одержав музей деякі бронзи, порцеляну та скляні вироби. — Київський Лаврський Музей збагатився недавно також новими цінними предметами, між иншими: дорогоцінною евангелією з XVII. в., збіркою старинних тканин і ориєнтальних божиць.

— Повчаюче порівняння. У межах Чехо-Словацьчини є 69,350 Польків. Живуть вони здебільша на т. зв. Цешинських Шлясках. Вони мають державних шкіл: 75 народніх з 265 класами і 2 виділові з 11 класами. Державні школи оплачує чехословацький уряд, крім цього дає річно 40,000 кор. субвенції на інші. Виринає питання, яка національна меншість у Польщі має хоча би в сотій пропорції згачо-

ичні заспокоєння й освітніх по-
греб?

— Гасло „свій до с-ого“ в прак-
тиці. Одержуємо такого листа:
Вп. Редакції! Те, що ви писали у
новинці під таким заголовком у
ч. 158, є правдою, а саме, що в
Якубовій Волі, (повіт Дрогобич)
при розгляді оферт мулярів і сто-
лярів голова комітету будови при-
ходства Степан Артимович („Чер-
воний“, бо їх є два), Василь Мель-
ник, Василь Танчук і Василь Гра-
бівський, без огляду на сильний
спротив пароха і писаря, які аж
покинули засідання — віддали бу-
дову хати не нашим ремісникам.
Сказали: „Не мусить бути, як піп
хоче, або хата не будуватиметься!“ З
пошаною о. М. Баранецький, парох.

— Доларове кохання і туга за
рідним краєм. Десяти літ жив
галицький „громадянин“ Швейцер
або Шварцер у Сполучених Держав-
ах. Доробився майна на де-
сятки тисяч доларів і становивша
судді в місті Нью-Йорк. Але тужив
за... рідним краєм. Приїхав раз до
Грушавця і там пізнав „земляч-
ку“ з Дрогобича. — Сальмо Кох.
Він мав 58 літ, отже був в остан-
ній стадії небезпечного віку, вона
25, ще й розвідкою (не науковою,
а подружньою!). Даму припала йому
так до вподоби, що він шість ра-
зів вертався з Америки сюди до
неї. В останнє був у січні і дістав
того шастя, що мешкав спільно
зі своєю вибраною у Львові в го-
телі з поетичною назвою „Під
грюма муринами“. Це шастя ко-
штувало його не тільки сили гро-
шей, але ще й приспосібності слід-
чого арешту і судового процесу.
Вертаючись до Америки, він зали-
шив власникові готелю і членам
родини своєї вибраної чеки на
прібні суми, яких не хотіли по-
крити американські банки, тому,
що це були чеки кавційні. Коли
Швейцер вернувся, його арешту-
вали. Все що справу розбиран-
ня вівський суд, який звільнив аме-
риканського суддю, майже зовсім
невинного, бо закоханого в пані
Кох, якої родина оскубла його на
20,000 доларів і ще не хотіла від-
дати на зворот його дрібних довгів.
Чи пан Швейцер вилічився на цей
раз зі своєї любовної недуги і вер-
неться знову? Хто це може
знати.

— Страх перед військом є од-
ною з національних жидівських
рис. Тому не диво, що львівські
махери вживають різних заходів,
щоби звільнити тих своїх земля-
ків, що стають до браїки. В остан-
нім часі у Львові виникли аж два
факти перекупства та хабарництва.
Одна жидівська багата дама „ви-
роблювала протекцію“ у військо-
вих колах і скромний „сержант“
три гарнізонів шпиталі помагав
поборанням ставати недержим.

— Темна хроніка. До шпиталю
відставили якісь люди з порізаним
животом яворівського робітника
Муанчу і самі пезли. — Якийсь
Голандець, промисловець Ментен,
ошукав польський державний скарб
на 100,000 зл. і чкурнув на чу-
жину. — У Жабю арештували Гу-
цуза Максима Скоматюка, який 5
літ тому вбив вдовцю Янюк за
те, що не хотів віддати за нього
дочку. Скоматюк утік на Чехосло-
вакчину, звідки тепер чехословаць-
ка поліція його доставила. — Львів-
ські злодії є невтомні, крадуть, де
тільки можна і що є: на вул. Ака-
демічній 11, з приватної хати зо-
лоті, долари, годинники, з пивниці
на Виспянського 33, вина, горілку
та конфітури, у крамниці на Бра-
рівській 10, з виставки різні хар-
чі, на Жовківській 122, з хати лі-
ттарі, цукорницю, оджі, а навіть
робітникам з павільонів на „Схід-
них Торгах“ оджі і черевички.

— Італійський патріотизм. У
фашистській пресі можна бачити
сьогодні на першій сторінці часопису
своє величчя буквами заголовку:
„Італійці, що не сповнили свого

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

МЕДИЦИНАЛЬНИЙ РАДИК

Д-р Бережницький
поверне з літнього відпочинку
28-го серпня.

124

1-1

обов'язку“. Під цим є список осіб,
які виїжджають на літо відпочивати
на чужину. Останніми днями між
шми прізвищами є імена двох
князів і одної графині. Не штука
— скажуть — італійцям сидіти
в себе, коли вони мають таку при-
роду! А проте і в нас припадуть
би списки під таким самим заго-
ловком. Ясна річ, що не тих, які
виїжджають на кушлі, на чужину,
але які не сповнили тисячі інших
періодичних своїх обов'язків.

— Світова хроніка. В Америці
від спеки вмерло знову 100 осіб.
— Втрати спричинені страйком
англійських вуглекопів оцінюють
в Англії на 30 міль. фунтів. — Аме-
риканські приватні банки позичили
на протязі перших чотирьох міся-
ців цього року 433 міль. дол. євро-
пейським урядам та інституціям;
106 міль. одержали Німці. — У Ва-
тикані всі урядовці, аж до карді-
налів, які одержували до цього
часу 2000 лірів місячно, дістануть
підвищення платні.

— Особисті вісти. Державний
Іспит в консерваторії музичній у
Львові зложили з музики: п-на Н.
Утрєквіна і п. Кудрик, а зі співу
п-на О. Пясецька. (123—1—1)

**10 серпня ц. р. здер-
жуємо висялку
п. Т. Передплат-
никам, щі заля-
гають з перед-
платою. - Передплата
на серпень 4 50.**

Дописи.

Яворівщина. (Вісн. в Молошківчак.
— **Військо.** — УПТ) З радістю треба за-
значити, що під кооперативним оглядом
Яворівщина двигається чимраз краще:
по досить прикрому недавньому до-
вж знову згуртовані всі майже коопе-
ративні повіти при Повітовій Торговельній
Спільн. кооперативі з обм. поручкою в Я-
ворові. Праця улави й люстратора та ор-
ганізатора не йде на марно. Крім числен-
них сходів, анкет і зборів, відбулося вже
заходом кооперативних працівників —
перше від війни економічно-госпо-
дарське віче в Молошківчак.
Молошківчак — відрізок організоване
село з чудовим мурованим домом читаль-
ні „Просвіти“ і з примірною молочною
кооперативою. Аж дивно, що наше село
в силі здобути за свої гроші такі дорогі
машини, потрібні для молочної справи,
і взагалі так гарно улаштуватися. Душею
Молошківчак є Гарасим Михайло. На віче
11. липня ц. р. явилось над 500 людей.
Віче отворив п. Гарасим Мих. На
предсідання вибрано дра М. Філіца з
Яворова, на секретаря п. Євгена Я-
воровського, учителя української гім-
назії в Яворові. Реферат про господар-
ське положення українського народу ви-
голосив п. Семен Харамбуря з Яво-
рова; причини скрутного економічного по-
ложення нашого села висловив на основі
статистичних даних Е. Яворовський;
вкінці про стан кооперативу в яворівському
повіті і про дальшу на тому полі працю
говорив п. Кесла Андрій, організатор
кооператива з Яворова. Присутні прислу-
хувались дуже пильно. В дискусії підніс
п. Король з Лисини вагу гуртування
жіноцтва в наших кооперативних устано-
вах. Віче ухвалило одностайно цілу низ-
ку резолюцій: проти переслідування
української кооперативної адміністрації
владами; проти попірання грішми украї-
нських кооператив та українських податки-
ків господарських установ; протидіяти ін-
тересам українського народу; домагання
належної фінансової піддержки від дер-
жави для „Сільського Господаря“ і для
кредитової та споживчої кооперативної
азагалі і т. в.

З інших справ Яворівщини годиться
сказати, що вже більше як півтора міся-
ця не має населення Яворова і Яворівщи-
ни спокою: в повіті маса війська, що
квартирує по приватних домах. Що зна-

чить таке квартирування війська, всі знаємо
з воєнних часів. Навіть при найкульту-
рішньому веденні — знищення величезне. Всі
потішалися, що це недовго. Алеж 18. лип-
ня відійшли одні полки, а надійшли з Рж-
шева інші. Доки це буде? В Яворові від-
бувається гостре стріляння за лісом. Ціка-
во, що при тому (що другий день) ви-
селяється все населення на цілий день
з хат Рудова і Санатова та гониться да-
леко за село без огляду на час і конче-
ність праці. Може би в ту справу вгляну-
ла яка вища влада?

Праця в повіті ведеться по наших то-
вариствах. Відбуваються фестини і вечер-
ниці. Найбільший клопіт має яворівське
УПТ. Хоч саме цього року відбулася в
гімназії УПТ, в Яворові перший раз по
війні матура, громадянство не підтримує
відповідно „Рідної Школи“ — і ось до
її класи вписалося досі справді замале
число, щоб можна творити класу. У нас
вміють люде горлати, але як прийде до
діла, нема нікого. А неграмотність страш-
на, інтелігенції нам також бракує. З тою
культурою впадемо, з тим страхом перед
всюкою школою і нашкою взагалі нам
треба жвавіше боротися. Покищо
рятуємо і класу яворівської гімназії! Ви-
сильмо до Яворова свої діти! А то за-
чемо і те тратити, що заобули тяжким
трудом і що нам передали наші батьки...

Оголошення.

Господарсько-садівничий курс у Милованні.

Головний Виділ Товариства „Просві-
та“ у Львові уряджує при допомозі інших
українських господарських установ 7-мі-
сячний господарський курс в господарсько-
садівничій школі в Милованні (Товмач-
кого повіту).

Курс триватиме від 1. жовтня 1926 до
30. квітня 1927 року. Одночасно Головний
Виділ проголошує апси на прийняття до
школи 30 учасників з приміщенням і уде-
ржанням під отсими умовами:

1) Зголошуватися можуть мушчини у віці
16—30 літ, що скінчили найменше народню
школу.

2) Кождий учасник має мати свою одіж,
в тім одіж до практичних справ господар-
ських, білля, 2 ручники і 2 простирала, по-
душку і покривель.

3) Учасник платити за удержання, опал,
світло і науку та прибори демонстраційні
по 5 доларів місячно.

Програма курсу (на основі програми
затв. міністр.рільництва з 29. жовтня 1923
ч. 2419-3-IV):

1) Предмети загальної освіти, 2) основні
відомості з науки провідни, підготовлю-
ючої до фахових предметів, 3) фахові
предмети: рільництво, годівля, молочно-
ство, городництво і садівництво, органі-
зація господарства, адміністрація і госпо-
дарське книговодство, ветеринарія, пасіч-
ництво, 4) питання з господарського зако-
нодавства і народнього господарства та
кооператива, 5) практичні господарські
справи.

Зголошення на курс належить вносити
поручено на адресу: Господарсько-садів-
нична школа в Милованні, п. Стриганці
(т. убагс). До зголошення належить до-
лучити посвідку родичів, згл. тої установи,
яка на курс посилає, що зобов'язується
платити місячно подану вище квоту.

Про прийняття і день приїзду повідомить
Управа школи.

Львів, дня 24. липня 1926.
За Гол. Виділ Т-ва „Просвіта“ у Львові.
М. Галуцький, в. р. голова, В. Муд-
рий, в. р. секретар.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

*Wiadomości o ZMIANIE KONSTY-
TUCJI. Uwagi z powodu rządowego
projektu wznowienia władzy wykonawczej.
Księgarnia Robotnicza, Warszawa, ul. Wa-
rszaska 9.*

Праця Голуфки, що саме вийшла з дру-
ку, присвячена актуальній сьогодні справі
скріплення виконавчої влади в Польщі
у відношенні польської демократії до
урядового проекту в справі зміни консти-
туції. В кільканадцятих розділах обгово-
рює автор цілість справ, зв'язаних зі змі-
ною конституції з 17. березня, якої хибі,
на його думку, довели до транзиту по-
дій. Прикінці подає Голуфка конкретні
проекти зміни конституції, визнаючи поль-
ську демократію до боротьби за ті
зміни.

ЖУРНАЛИ:

ВІСТИ З ЛУГУ. Письмо, присвячене
Луговим справам, просвіті і науці. Рік I.

Ч. 1. Виходить дня 25. кожного місяця
Ціна числа: 25 сот. Адреса: Львів, Ринок
10. Зміст: Ми побідили. — До всього
Лугового Брацтва! — Максим Пугач
Заклик „Лугу“. — Поклін Великому Учи-
телю. Лугове свято у Львові. Свято Іва-
на Франка в Бібрі. — Як гасити огонь
у комині. — Гей, хто в „Лузі“, озовися...
(З Лугового руху). — Наші злиди. — Лу-
говики працюють усюди. — Всичина. —
Веселий кутік.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

**Бущого адміністратора хор-
д. Котка** п-на Андрія Давидека, про-
ситься як мога скорше прибути до Зап-
ишк в пильній справі. — *Нова Управа
Т-ва „Український Наддніпрянський хор“.*

**Прогуляк в Горгани (Підгоре-
Оснопа, Перегінсько)** відідають з
Львова в п'ятницю дня 6. серпня о год.
23:30 (11:30 вечер). На залізничній злиж-
ка. Блишні інформації устно при зголошенні в
Гіластовій домівці (вул. Бляхарська 11/1)
кожного дня рано від 10—12 годин до
3. серпня 1926. 1-1

**Золочіщина й сусідні повіти, по-
зір!** Заходом усіх 7. вариста у Золочеві
улажується в неділю дня 1. серпня 1926
на Підлисецькій Горі всенародній злиж-
ка в честь М. Шапкевича. В програмі є архи-
рейська служба Божа, а опісля народний
фестин з рижгородною програмою. Вступ
на фестин 20 сотиків. Початок в год. 10.
рано. На випадок непогоди свято відбу-
ється в слідуючу неділю. — **Комітет.**

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ЖЕНЩИНИ старшої, самітної, інтелі-
гентної до заряду дому у Львові
пошукую. Зголошення слати до 10. серп-
ня на адресу: Михайло Луцький, Явска,
120 1-2

У НЕВАЖЛИВОЮ згублену військову книж-
ку, виставлену через П. К. У. Ярослав,
на назвисько Іван Станько, син Андрія,
річник 1901. 121 1-1

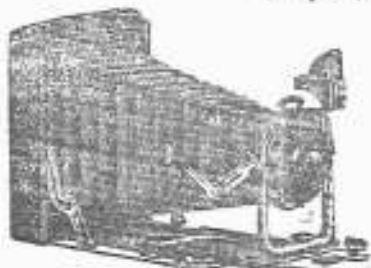
ПОШУКУЄТЬСЯ господині, яка знаєлася
білхукою, та домашнього господарю
на селі у старшого конатого священика.
Зголошення до Адміністрації „Діла“ під
„господина“. 107 3-3

АВТО світової марки „Opel“ на шість
осіб, зі всіми вимогами найновішої
техники, вигідне для дальших подорожей,
прогуляк, поручає Омелян Скоморов-
ський, Львів, вул. Театинська 16. Сталий
постій площа Марійська, авто марки
„Opel“ ч. 7644. 2-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Фотографія
Прилади
Апарати

Барвік і Боженські
Львів, Коперника 18. 1-3

122

1-3

МЕЛЬОДІЯ
Львів, Коперника 5.
Телефон 8-89

Найбільший склад музичних ін-
струментів і приладдя. 8-2

До навоження осінніх засівів на луки і пасовища є

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі родв землі.
Крім успішно ділаючого фосфорового квасу, має **ТОМАСИНА**
також біля 50% квасна, що не вчисляється, а при нормально
квасних почвах не потрібно особли вживати.

Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Цінники і поучення даром і оплатно.

3-15

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто пошт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячною в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Польські справи.

Як чим радитиме рада міністрів? — Законопроект про зміну конституції в сенаті. — Реорганізація гол. інспекторату армії. — За збільшення грошового обігу.

Варшава, 26. липня 1926.

На денному порядку засідання ради міністрів, що відбудеться завтра на замку в присутності президента держави, є дві гочки: 1) звідомлення міністрів господарських у зв'язку з експозе прем. Бартля, що буде виголошене з найближчих днів у сенаті; 2) устійнення програми найпильніших проєктів тих законів, які вийдуть на основі повноважень, уділених урядові. Прем. Бартель велів приготувати до 10 днів всім міністрам проєкти законів, що мають бути зидані шляхом декретів.

Сьогодні в год. 11. передпол. почала свої наради над зміною конституції спеціальна комісія, вибрана ad hoc на останньому засіданні сенату під проводом сен. Здановського.

Праці над організацією головного інспекторату армії є вже на укінченні. Витичні організації полягають на узалежненні від головного інспекторату справи приготування операційних планів і військового вишколення. В ділянці військової адміністрації підлягатиме шэф штабу міністрові військових справ, який є політично за адміністрацію війська відповідальний перед соймом. Організацію головного інспекторату на нових основах вестиме ген. Осінський. У зв'язку з тією реорганізацією слід зазначити, що в короткому часі будуть стягнені польські військові атташе при представництвах за кордоном.

На фінансовій конференції, що відбулася під проводом прем. Бартля при участі міністра Клярнера і віцепрезидентів Банку Польського і Банку Крав. Господарства, устійнено опінію щодо умов, konieczних для зміцнення грошового обігу, а саме крім рівноваги бюджету й активності торговельного і платничого білянсу ще й захоплення Польським Банком цілої надвишки валют з переваги експорту над імпортом і т. п. Одностайно стверджено konieczність поступати обережно при збільшенні грошового обігу.

Довкола „шпигунської організації“.

Ревізії й арешти в краю.

З різних сторін краю приходять до нас вістки про труси й арешти між Українцями. Деяко з цих вісток подаємо на іншому місці. Чи всі ті ревізії стоять у зв'язку з відкриттям „шпигунської афери“ — не

знати. На всякий випадок щонайменше дивно виглядають ревізії і нічні труси у людей, непричасних взагалі до нічого. Чи то припадком не нова спроба стероризувати й застрашити Богу духа винних українських громадян, як це на „кресах“ практикується від часу їх приналежності до Польщі? Бо так якось виглядає...

Про арешти „шпигунів“, як і про саму їх організацію польська преса приносить щодня багато сенсаційних вісток. В тих вістках стільки суматохи й вигадок, що годі в цілій тій справі розібратися. Все там перемішане: і Петрушевич, і Коновалець, і Кучабський, і нім. генер. штаб, і Українська Військова Організація... По найновішим вісткам у зв'язку з тою аферою арештовано досі ок. 100 осіб в цілій Польщі.

Арешти в Конгресіці.

ПАТ подає: Урядовий комісар м. Варшави наказав сконфискувати „Додаток Ноци“ часоп. „Ржечпо-споліта“ з 26. ц. м. за зміщення статті „Арешти шпегуф“ в офіцерській санітарній школі і потягнути редактора цього часопису до судової відповідальності. В тій статті одинокі тільки повідомлення про арешт одного „Русіна“ (!), підпоручного підофіцерської санітарної школи, відповідає правді, решта звідомостей про масові ревізії і зв'язані з ними арешти і про участь в афері кількадесятьох військових різних степенів — вислана з пальця і розрахована на нездорову і шкідливу сенсацію. Взагалі на цілій території був. Конгресівки є до цього часу арештованих лише 5 осіб, зв'язаних з шпигунською аферою в „Малопольське“, з того 1 офіцер санітарної школи, 2 звичайні варшавські летуни, і цивільна особа (управитель тутешньої „шпигунської пляцуфки“) і 1 особа з Влоцлавка. Всі — Русини. Арештованих негайно відставлено до судової влади в „Малопольське“, яка переводить слідство в тій справі.

Німіці про „шпигунську організацію“.

Берлін, 29. липня.

„Дайтше Альг. Цтг.“, цитуючи звідомлення польської преси про викриття „шпигунської організації“ в Польщі, стверджує, що в Німеччині нема генерального штабу і вже з того приводу польські атаки проти Німеччини є безосновні. „Робить просто смішне враження — каже „Д. Альг. Цтг.“, — що в кожній шпигунській афері підозрівається німецьких офіцерів“.

Біржа.

Гроші.

Оживлений рух в промислових акціях при трохх звижкових курсах. Тенденція у валютних операціях звижкова, поплудні значно сильніша. Оборот оживлений. Валюти: амер. долар 9.10—9.14, канад. долар 9.03—9.07, чеська корона 0.96 до 0.26/25, лей 4.25—4.66, франк. франк 0.20—0.22, швайц. франк 1.70—1.75, англ. фунт 43.00—44.00.

z § 65 a) ustawy karnej, uznal dokonany w dniu 22. lipca 1926 roku konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził znieszenie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. nakaz dat. z tego rozporządzenia tego pisma drukowa nego. Zarządca wydał się nakaz odpowiad. redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. 1, druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ek 1863 t. j. za- wadzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 22. lipca 1926.

Hawel.

Один із „змагаючих“.

Недавно помістив посол Серг. Козицький у 28. числі холмського „Нашого Життя“ передову статтю п. н. „Кажоваробота“, в якій твердить ні більше ні менше, а те, що „як тільки президія Української Парляментарної Репрезентації перейшла в руки „Селянського Союзу“, то з першогож дня по всіх газетах, що видає У. Н. Д. О., почався похід, почалося зневажування — негідне, непристойне кидання образ і необоснованих підозрів на президію Клубу. Робилося то з причини ображеної амбіції і по певній команді з центру, робилося пляново, — пляново кидалося камінь за камінем у нас, що стали на чолі Клубу, пляново тим самим понижувалося в народі повагу цілого народного представництва“.

Коли пос. Козицький поставив справу в таку площину, то ми приневолені на те зареагувати, бо між иншим і нам довелося ставитися критично не до того, що саме члени „Селянського Союзу“ обняли провід в Українській Парляментарній Репрезентації, а до того, як вони доручений їм провід виконували. Ставитися критично до політики того проводу ми мали не тільки право, але й обов'язок.

Крім того треба відділити від себе полтику „Селянського Союзу“, як партії, від політики президії Української Парляментарної Репрезентації, яку творить заведи трьох членів „Селянського Союзу“. І до політики партії і до політики президії У. П. Р. ми ставилися критично тоді, коли вона не відповідала гідності та інтересам української нації. І коли до політики партії ми могли ставитися так чи інакше, менше чи більше поблажливо, її критикувати або зовсім промовчувати, то до політики і тактики Української Парляментарної Репрезентації, а зокрема до її президії ми мусіли все ставитися дуже уважно та критично. Це наказував нам національний обов'язок.

А тому ніколи в нас не було і не могло бути нападів, чи випадів проти поодиноких осіб, як таких, але виключно проти політиків, що заступали інтереси цілої Парляментарної Репрезентації, що в її імені промовляли. Отже критика поодиноких політиків в такому випадку була критикою цілого колективу, в даному випадку президії Парл. Репрезентації, а якщо мова йшла про політиків, що виступали в імені партії, то критика відносилася до цілої партії.

Та найкраще в таких випадках послуговуватися фактами, а не так, як це зробив посол Козицький, що поробив закиди загального характеру, які на ніч не опираються.

Члени „Селянського Союзу“ перенесли президію в свої руки в грудні 1925 р. „Селянський Союз“ підтримав тоді кандидатуру пос. Козицького на голову, який пройшов на те становище між иншим і голосами попередньої президії та голосами теперішніх членів УНДО. Натомість проти участі в президії послів Назарука і Чучмая, як членів „Сел. Союзу“, заявився сам „Селянський Союз“ і оба ті посли стали членами президії завдяки голосам членів УНДО. і безпартійних.

Далі мусимо ствердити, що при попередній президії, якої члени стали членами УНДО, вів „Селянський Союз“ безпощадну боротьбу, боротьбу, в якій не перебирав ніякими засобами і вікнці довів до того, що президія зі свого становища зрезигнувала. З уваги на те незрозумілим є закид про те, що, мовляв, у поборюванні теперішньої президії відгравала якусь роль „ображена амбіція“. До речі кажучи, ніякого поборювання чи зневажування президії ніколи не було, а була тільки критика її політики.

Зовсім не так поведилося теперішній „Сел. Союз“ у відношенні до попередньої президії, до якої був у беззастережній опозиції та відсе-парував себе від усякої відповідальності за діяльність тої президії. Посли зі „Сел. Союзу“ не виконували ніяких доручень президії та її цілковито ігнорували.

Зате, коли президію обняли члени „Сел. Союзу“, члени УНДО. її зовсім льояльно підтримували та йшли їй на стрічу працею і порадою.

„Діло“ ставилося критично до деяких політичних посувань попередньої президії, піддавало їх не раз гострій критиці, а таксамо реагувало і на всякі нетактовні, чи недостойні вчинки і теперішньої президії. Преса мусить мати все вільну руку в критиці. Але й та критика діяльності президії була в нас тоді, коли та президія ідентифікувала політику парляментарної української національної репрезентації з політикою „Сел. Союзу“. А „Сел. Союз“, як відомо, поставив на останньому своєму з'їзді вище соціальні справи і єдиний соціальний фронт навіть з чужими нам національно партіями від національного одноцілого фронту. Про те написав був перший польський орган ППС. „Роботнік“ і на те ми зареагували. Та це вже було давно по виборах теперішньої президії — аж у лютому.

Поведення пос. Козицького на одному з влаштованих Інститутом для справ національних меншостей засідань не відповідало цілковито становищу голови Української Парл. Репрезентації. І тому таке поведіння пос. Козицького, як голови Української Парл. Репр. ми мусіли осудити, а той осуд і нині в цілості підтримуємо. Найбільше мабуть вразило п. Козицького те, що ми написали в статті п. н. „Як це розуміти“? („Діло“ з 23. травня). І нині ми твердимо, що важко зрозуміти тодішнє становище теперішньої президії Української Парл. Репр. до такої справи, як вбивство б. голови Директорії С. Петлюри, яка не вважала за доцільне зареагувати навіть на габебний комунікат жидівського клубу, зволікала з цією справою, а накінець піддавши її під напад, довела до такого скандалу, який був в дотичній статті описаний. Та в даному випадку президія поступала згідно з усіма членами „Сел. Союзу“. Вона зважилася сама пропонувати від себе проєкт резолюції на те, щоби потім адержатися від голосування над нею та закомунікувати це жидівській пресі. Вийшло таке, що президія пропонувала резолюцію, її боронила, а потім була проти неї і накінець її підписала та опублікувала. Чи це не дивогляд?

Red. czas. „Dro“ Pr. 354/26. W Imieniu Rzecznictwa Polskiej Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dro“ Nr. 160 (10837) z dnia 23. lipca 1926 roku pod tytułem: 1) Likwidacja szpiegowskiej organizacji od kłw. Cyt. nie nawa. do konfiskaty tego pisma. 2) Łatwiwy powołany kłw. a) między słowami: odpowiedzialni, a słowami: kłw. b) między słowami: narodowych, a słowami: kłw. c) między słowami: peretachuwaniya, a słowami: 2 tym. d) od słów: odnowiznasno, do słowa: tego artykułu zawierają ad 1) znamięna występowania z § 300 ust. k., ad 2) znamięna zbrodni

Щож до політики „Селянського Союзу“, то над нею тут розводилися не будемо, та пригадаємо тільки те, що в комісії закордонних справ польського союзу член „Сел. Союзу“ Васильчук здержався від голосування над справою участі Польщі в раді Ліги Націй тоді, коли посол Хруцький голосував проти. Отже посол Васильчук як репрезентант „Сел. Союзу“ йшов тоді свідомо проти одноцілого національного фронту та кокетував польську лівницю. Як собі це пояснити? — І неважко по таких виступах можна мовчати, коли знається, що партійні товариші пос. Васильчука мають у своїх руках провід національної Парл. Репрезентації? Якаж могла бути запорука на те, що ті члени президії не підуть завтра або позавтра також слідом посла Васильчука у інших дуже важких і принципових для української національної політики справах?

Так говорять факти. Та не те твердить посол Козицький, як це ми мали нагоду вгорі переконатися. До того, нам взагалі дивно, що посол Козицький, будучи головою Української Парламентарної Репрезентації, вважав за доцільне виступити в пресі ще й проти своїх ключових товаришів теж послів і то з Волині. Він мав відвагу послуговуватися в своїй статті навіть такими пещевими аргументами як той, що він, мовляв, зі своїми товаришами „змагає під насильним тягарем праці“ та потребує не „обливання помиями“ а всебічної допомоги. Виходить немов усі попередні президії, а зокрема остання не працювали так дуже, як працює саме пос. Козицький з тов., виходить, що попередня, наприклад, президія мала беззастережну підтримку всіх і вся, а тільки теперішня стрічає „колоди“ в праці. Ця „аргументація“ схожа на ту рекламу, якою послуговувалися послі „Сел. Союзу“ в „Нашому Житті“, де містили свої фотографії і давали під ними такі могозначчі підписи: посол Н. Н. заступник української бідноти в польському союзі, в Польщі і в Українському Клубі (sic!).

Наскільки нам відомо, теперішня президія не цуралася покористуватися допомогою не тільки своїх товаришів-послів, що належать до У. Н. Д. О., але й допо-

могою, працею та матеріалом, що його доставляла президія навіть канцелярія того зневаженого послом Козицьким У. Н. Д. О. На щож і в імя чого тоді писати про „обливання помиями“, коли такого не було, на що писати таку авторекламу, що, мовляв, усі працюю послі „Сел. Союзу“ самі несли на одних своїх плечах і несемо, а У. Н. Д. О. має час писати писківлі? Вершком такої наївної „автореклами“ треба вважати ще й те, що пос. Козицький і тов. „виробили собі, мовляв, за час послування мандати до польської тюрми“.

Така відповідь посла Козицького, як голови Української Парламентарної Репрезентації, не помогла йому, не виправдала нічим ні його політичних промахів, як голови, ні його партійних товаришів, як членів президії, але навпаки — розкрила тільки непотрібність його надмірно вибухливої амбіції, яка почула себе ображеною та незадоволеною. Очевидно, що на цю сердиту статтю пос. Козицького ми булиб взагалі не реагували та робилиб далі своє діло, як би не те, що він у даному випадку є головою Української Парламентарної Репрезентації. Бо треба знати, що, що вільно в своїй сердитості та поденервованні вписати, чи „вшкарвити“ на особисту тему і по адресі свого товаришасенатора якомусь непартійному, або — як кажуть — „дикому“ послові (навіть на сторінках „Нашого Життя“), то не годиться голові Української Парламентарної Репрезентації.

Дбаймо про книжки для дітей!

Буденним стало у нас нарікання, що наша суспільність байдужа до друкованого слова, яке горами вкриває книгарські полиці. По наших хатах, простотоддях чи інтелігенції, можна почути розмови на всілякі теми, зате ніколи про наші нові книжки та видавництва. Щож? Можливо, що старша суспільність, розбита і зматеріялізована війною, не має сил чогонебудь учитись, але чи вона ставить собі питання: що буде з молодим поколінням?

Одною з найважливіших основ нашої майбутності та сили розвитку є дитяча література. Бо коли не кожен старе і поспалене бревно надається до нової будови, то дитяча душа є тим вдячним матеріалом, з якого можна все викувати бажані цінності. А тим топором, що обтесує, тим долотом, що рибчить дитячу душу, є відповідно дібрана дитяча книжка і дитячий журнал.

Велике значіння дитячої літератури давно вже пізнали західні народи і користуються нею при кожній нагоді. Найширше розвинене дитяче читальництво в Америці. Там, як упевняє Omer Buuze (Méthode américaine d'éducation générale et technique), всі читають. Хто не має грошей на куплення часопису, читає числа розліплені на мурах. Вже малі діти звикають до читання і користають з публичних бібліотек. Гляньмо на одну з них. Вхоломо до бібліотеки народної школи, великої кімнати, добре освітленої, гарно прикрашеної, яка зараз є і шкільним музеєм. Салю повна дітей, що працюють над справами, послуговуючися книжками з різних царин знання. Інструкторка вказує шести-і семилітнім дітям, що познайомлюються шойно з бібліотекою, які мають вибрати собі книжки і як з них користати. Восьмилітні самі вилізають по драбинках, вибирають собі потрібні томик, а спішаються, щоби скінчити обов'язкову працю. Старші 11—14 літ з усміхом дивляться на неперодність малих і поводяться, як дорослі читальники. Кожний степень науки має ще політичну бібліотеку, звідки випозичають діти книжки домі (книжки з загальної бібліотеки читають на місці). Всі книжки є власністю школи, або є випозичені з публичної бібліотеки і є від часу до часу вимінювані. Само собою розуміється, що так поставлене дитяче читальництво виховує цілі ряди вірних і постійних гостей публичних читалень, даючи основу під тривкий і сильний розвій народної освіти. В більшості американських міст будинки публичних бібліотек є найгарнішими будівлями і гордошами міста. В деяких американських містах в неділю зачинаються кабаре, а відчиняються публичні бібліотеки, де салі

Конкурс

Американський конкурс краси. До кінця цього місяця одержить кожда гарна пані в кожній філі Народної Торговлі за оплатою нормальної ціни пакет цитринових екстрактів „Агрумів“ що вартує 50 свіжих цитрин. Інформації що до умов конкурсу уділяє Генеральна Репрезентація в Польщі фірми Агрумів „Титані“, Львів, Різнюшка 6. 12476) 10-10

заповнюються численними гістьми, особливо у вечірних годинах, коли рівночасно у нас битком набиті коршми, шинки, каварні.)

Ми дивуємося, чому у нас не купують і не читають книжок і журналів, чому у нас така байдужість до книжки — селянин чи пан, духовний чи світський, у всіх них однакова апатія до друкованого слова. Тут мабуть єдиною причиною та, що коли пан або селянин, духовний чи світський були ще дітьми, їх тоді не навчили „читати“, не навчили любови до книжки. їх книжкою, а якої вони вчилися читати, був лише буквар, а опісля шкільна читанка. А ті перші книжки, до яких дітей гонили силою в школі, були (і, на превеликий жаль, є ще і досі) так зложені, що у них, поза примусовим навчанням бука, дитина навчиться хіба ненавидіти книжку. Та нехить і байдужість до книжки, розвинена школою в молодечім віці, воліється опісля вже до гробової дошки.

Ми вітаємо багато, а навіть дуже багато оповідати зі своїх шкільних часів. Чувється, що той або інший факт зробив на нас колись велике вражіння і став зворотницею життя. Але про книжки не чути у цих споминах нічого.

Щоби зарадити лихові без гомону і крику, без основних реформ організації шкільництва, до чого ми не маємо ні права ні можності, треба дитині крім шкільної приписаної читанки дати таку книжку до рук, якуб вона її полюбляла, якаб її забавляла, зайняла і стала її конечною потребою, за якою вона все буде тужити. Виховники мусять тямити і повторяти за Гердером, що одна книжка може людину виховати, так само як може її зломити. Потреба читальництва у ді-

) Про американське і західно-європейське читальництво докладніше можна прочитати в книжці: L.-r. J. Fritz, Das moderne Volkshilfs- und Lesewesen, Leipzig 1909.

БЕЕЛЬ.

З нашої музики.

Концерт творів З. Лиска й Н. Нижанківського.

Дня 16. червня ц. р. відбувся у Празі концерт, влаштований студентами музично-педагогічного відділу Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова. Концерт присвячений був творам молодих українських композиторів З. Лиска й Н. Нижанківського.

Досі обидва автори виступали на музичнім форумі в Празі й Галичині як піаністи чи акомпаніатори, а цей концерт кинув промінь на їхнє мистецтво-творче обличчя.

Тяжко судити про дійсне індивідуально-мистецьке обличчя по тих небагатьох творах, що їх запродуковано на концерті. Всеж таки те, що ми чули, викликало радість у слухача Українця, бо сміло можна сказати, що маємо діло з творцями справжньої музичної культури і — що для нас головне — з творцями української музичної культури. Обидва автори відчували органічний зв'язок з невичерпним джерелом творчості — з українською народною піснею: вона їх інспірує на творчість, цікавить своєю загадковістю, вабить своїми чарами — й вони шукать шляхів-засобів до неї. Наведу слова самих авторів, що їх вони зазначили самі у відчиті: З. Лиска: „Цікавить мене питання, як підійти до української народної мелодії, щоб задержати її своєрідність, але разом із тим, щоб дати їй форму, яка адоволилаб модерне почуття музичальності“. Н.

Нижанківський: „Хочу здобути якнайбільше засобів виразу, щоб було з чим підійти до того сфінкса, який дотепер не розгаданий, а є так приманюючий — до народної пісні; знайти характерістичон української народної пісні — це моя *idée fixe*...“

Процес музичної індивідуалізації обох композиторів безперечно ще не закінчений, це признають і самі вони; обидва ще в стадії шукання шляхів, випробовування нових засобів, а тому, як завжди буває в таких випадках, трапляються у них обиджки в бік музично-логічної розсудковості або перевага „імпресії“ над чуттям. Алеж всі твори, що їх ми чули на концерті, є цінними вкладками в нашу, ще небагату музичну скарбницю; цінні вони й тим шуканням нових шляхів до української народної пісні, що для багатьох музиків можуть стати дійсним шляхом дальшої праці, цінні тим умілим оперуванням загальному музичними засобами, що свідчить про культуру творців, цінні своєю глибокою любов'ю до української народної пісні, що дає право назвати обох авторів українськими музикантами.

Загальною і спільною рисою обох композиторів є їх піаністичний талант і піаністична освіта. Особливо це видно у вокальних музичних творах, де фортеп'яно є не лише супроводом співу, а цілком рівнорядною складовою частиною твору (в творах З. Лиска). Здибаємо там то клявірні інтермеса, що ілюструють психічний стан, а з формального боку складені з мотивів, яких нема в пісні, але які відповідають змістові пое-

зії, то все новий акомпанімент, що ілюструє характер пісні, то цікаве використання самої мелодії пісні в супроводі і т. д.

З творів З. Лиска виконано: „Фуги“ і „моліє для фортеп'яну, „Ченчик“, тріо для тенора, баса й фортеп'яну, „Під гайматі“, „Темна нічка“, „Сивий коню“, „Вербо“ — народні пісні для тенора й фортеп'яну. З творів Н. Нижанківського виконано: „Не бий, сину, коня в голову“ і „Коломийка“, обробітки народних пісень для фортеп'яну і „Тема з варіаціями“ на фортеп'яні.

Ще декілька слів про виконання. У відчиті на початку концерту зазначено між ин. як одну з цілей, що ставить собі колектив, влаштуючи цикл концертів українських композиторів, „ознайомити громадянство в художнім виконанні з творами минулих і сучасних композиторів“. І треба сказати, що на цім першій концерті таке виконання загальною осягнено.

Тенор Дмитро Левицький, знаний зі своїх виступів на концертах у Празі, що співав твори З. Лиска, виявив себе артистом, що має солідну школу і гарний голосовий матеріал: він своїм виконанням сприяв успіхові творів. Слухачі тепло вітали його й автора і примусили його співати наддатки. Бас Іван Птиця, що співає у тріо „Ченчик“, має великий голосовий матеріал, який вимагає ще значної праці; почувалося, що естрада не є ще звичайним полем для цього артиста. Треба додати, що „Ченчик“ є річю дуже тяжкою і мало вдячною для співаків; підчас виконання чулася якась зв'язаність, наче від-

тягування темпа, а тому мені здається, що більшість слухачів не відчула багатства і краси цього твору. Єрмець (Чех), студент майстровської школи, що грав фортеп'янові твори З. Лиска й Н. Нижанківського, показав себе солідним, закінченим музиком-виконавцем, слухати якого можна з насолодою. Досконала чистота техніки й докладність музичного фразування цілком заслужено сприяли його успіхові й успіхам твору Н. Нижанківського. Щож до виконання „Фуги“ З. Лиска, то видно було, що вони йому були мало знані; тому й виконання цих „фуг“ не зробило на слухачів більшого вражіння. Цей піаніст стане скоро в ряди передових виконавців, бо має разом із досконалою технікою здібність передавати чуття в звуках. Приємно підкреслити ще таке гарне, уважливе відношення Чеха до творів української музики.

Щож до гри самих авторів, то треба зазначити, що З. Лиска, сприяючи загальному ансамблю своїм чуйно-музичним супроводом, наче залишався сам десь у стороні. Скромність і невибагливість щодо своєї особи є рисами цього музиканта й це особливо виявилось у цьому концерті (композиторським). Н. Нижанківський, можна сказати, „співав“ на фортеп'яні. Його гра викликає бажання слухати ще, ще...

Наприкінці слід щиро привітати думку студентів музичного відділу У. П. І. влаштувати цикл концертів українських композиторів, а молодим музикантам З. Лискові й Н. Нижанківському побажати енергії й сил для дальшої праці.

тей є обоснована в природнім гоні досліду і пізнання. І коли родичі вміють часами аж до смішності за-споконати дитячі примхи та заба-ганки, то на духовий голод, на ті гисячі дитячі питання, на які родичі не вміють самі відповісти, замика-ється у них звичайно і серце і ки-шеня. Мама, тато чи інші члени родини кривдять дитину, коли не заспокоюють її стихійного духово-го голоду книжки, не дають їй кілька гарних, відповідних до її віку книжечок, яких прагне молоденька душа до свого розвою. А таких книжечок вже маємо багато, бага-го. Але вони лежать самітні без сонця і дітей десь там по складах і чекають на своїх маленьких чи-тальників.

Не треба казати, скільки зискала би школа, коли би до неї входив не такий суворий і захмарений учитель з урядовими читанками, що дитячу спрагу знання і цікавість кормить все одинакими гримкими словами: „тихо сидіти“, „руки взад“, „читай даліше!...“, а з'являвся між діворо-рою погідний тип людини, що знає дитячу душу, той вічно усміхнений Пестальозі з горою цікавих кни-жечок, з божеським нектаром, якого прагне душа дитини.

Є вже такі зразкові школи, вла-штовані Decroly, Devey, Claparède, G. udig, Montessori та іншими, де без застрашування, без прута і грізної дівки, се-ред радості і вітхи росте веселе і сильне нове покоління!

Дитина, вихована в таких школах, не забуде ніколи своєї дорогої школи, своїх дорогих книжечок, за-якими все і всюди буде зголошу-ватися до свого дорадника і при-ятеля-учителя. З так вихованого по-коління бачимо і пана і селянина і ро-бітника перед книгарським столом, що будуть допитуватися за літера-турними новинами. Скарби, закуті друкарськими черенками, попливуть широкими ріками всюди там, де гомонять звуки людської мови.

І деж той скарб, де ті книжки, де та чарівна дитяча література? Певно мають її багаті Американці,

проворні Англіїці, чепурні Францу-зи, чи вчені Німці? А у нас певно її нема? А прецінь і ми маємо в частині ті скарби, той корм для ди-тячої душі, ті нові школи і ідеали навчання, яких ніколи ніхто не за-боронював, а по які треба лише сягнути і уміти ними покористова-тися. Вкажимо хоча би на видання народнього учителя Михайла Та-ранька у Львові. Видавництво це розвиває свою діяльність вже семий рік, а на складі видавництва ле-жать цілі гори менших і більших книжок і ждуть на малих читальни-ків. Видавництво має книжечки для ріжного дитячого віку, має і дитя-чий місячник „Світ дитини“, має усе, що дитині для її душі потріб-не. Діти ждуть своєї душевної по-живи, а родичі, виховники і учителі переходять біля таких скарбів, за-микають на сім замків свої серця і кишені і нарікають на „лихих“ ді-тей і алі часи. Нарікають на се-бе, на інших і на все. Видавни-цтво мало у нас розходитися, бо і люде його мало знають, а є й такі, що не хочуть його знати хіба то-му, що воно наше рідне. На сором нам треба сказати, що в Америці і Канаді таке видавництво більше ві-доме, як у нас у ріднім краю. Скар-бів розсипаних у виданих книжеч-ках і на сторінках дитячого часопису не розуміло навіть народис учитель-ство, для якого видані книжечки і „Світик“ є необхідним засобом пра-ці, бо коли всього українського учи-тельства української народності чи-слять коло 3.000 (три тисячі), то „Світ Дитини“ предплачує лише коло 150 учителів (сто п'ятьдесять), а і ті не спішаються заплатити мар-ної передплати в квоті шість зо-лотих річно. Деж ті інші основи народньої освіти?

Не нарікаймо на бідноту і темноту, не кричимо: кривда! бо таке же-брацтво нас лише осмішує і пони-жує гідність великого народу.

І думаймо більше про завтрашній день і про гасло, що в дітях—бу-дучність Народу!

Іван Лобай.

відгуки дня.

„Пеховна“ газета.

„Слово Польське“ нещасливе на руку. Не говорю цього щодо числа передплат-ників, ні до вірша Włocławka z rod Odrobka, ні справи Менеліха, ні фейлето-нів Італійця Перетті, який показався по-тім чистокровним Поляком. Це все річі занадто давні, щоб ними докучати ша-новній Україножерці.

Але хто нещасний зранку, той буде ним і до останку. За яку справу не взя-лося би „Слово“, всюди стріне супротив-ності і неприємності.

Всім ще живуть у пам'яті славні бюле-тини з „pałownych dni“. Все, що подавало „Слово Польське“, було страшенно цікаве і добре написане, мало тільки одну хибу: було від початку до кінця неправдиве.

Одним словом нещасливе на руку.

Вийшло недавно з редакції, що ре-дактори „Діла“ створили за шість літ аж шість мільйонів Українців. Сам факт зовсім не компромітуючий, навпаки дуже похва-льний, але, на жаль він не трапляється. На під-ставі точних даних, зачерпнених з досто-вірних джерел, стверджую, що тут може бути мова тільки щодо чотирьох душ (з цього один хлопець). Очевидно беру тільки знамі всім і вся випадки, а відки-даю підозріння і домісли.

Друга компромітанія „Слова Польско-го“ вийшла зі мною, нижче підписаним. Назвало оно мене ворогом усього, що польське, і т. д. і т. д.

Тимчасом, колиб панове денунціянти бу-ли заглянули в історію моєї родинної хро-ніки і в історію польських повстань, булиб побачили дивовижну: Мій пращур брав участь у повстанні 1831 р., бився за „нашу і вашу“, аж добився до Парижа. Колиж я став таким ворогом Польщі, то це або ви-думка „Слова Польского“, або доказ від-пихаючої сили Польщі. В однім і другім випадку треба було справу промовчати.

Та не тільки з Українцями не веє па-ням з вулиці Зіморонича. Вони час до ча-су зачіпають на свою біду і відлих зем-лячків.

От недавно розпис лися вони, що „Га-зету Поранну“ купили Жиди. Сам факт не надзвичайний, бо що в тім дивного, коли Жиди купують польські підприємства. Це така буденна поява, що й говорити про неї не треба. Але „Слово Польське“ заго-ворило і діждалося відповіді. Жиди з „Газети Поранної“ заметушилися: пішли по жидівських і гр.-кат. метричальних уря-дах і ствердили дуже цікаві річі. Показа-лося, що редактори „Слова“ всі як один або Жиди, або Українці в першій, другій, а найвище третім поколінні. Дока-зували між иншим, що позірний „Vollblut“ Прушинський походить у простій лінії від Штаба, адвоката в Самборі, хрещеного після всіх правил єврейської віри.

Справа взяла такий оборот, що треба було її чим скоріш зам'янути. Другі поль-ські часописи тієї справи не розмазували, бо теж боялися метричальних. Цілий скан-дал зльокалізовано на велику вітку дру-гого чистокровного Поляка — Строн-ського.

Після цього „Слово Польське“ притих-ло і не пускалося на ре-елії.

Але лихо не спить...

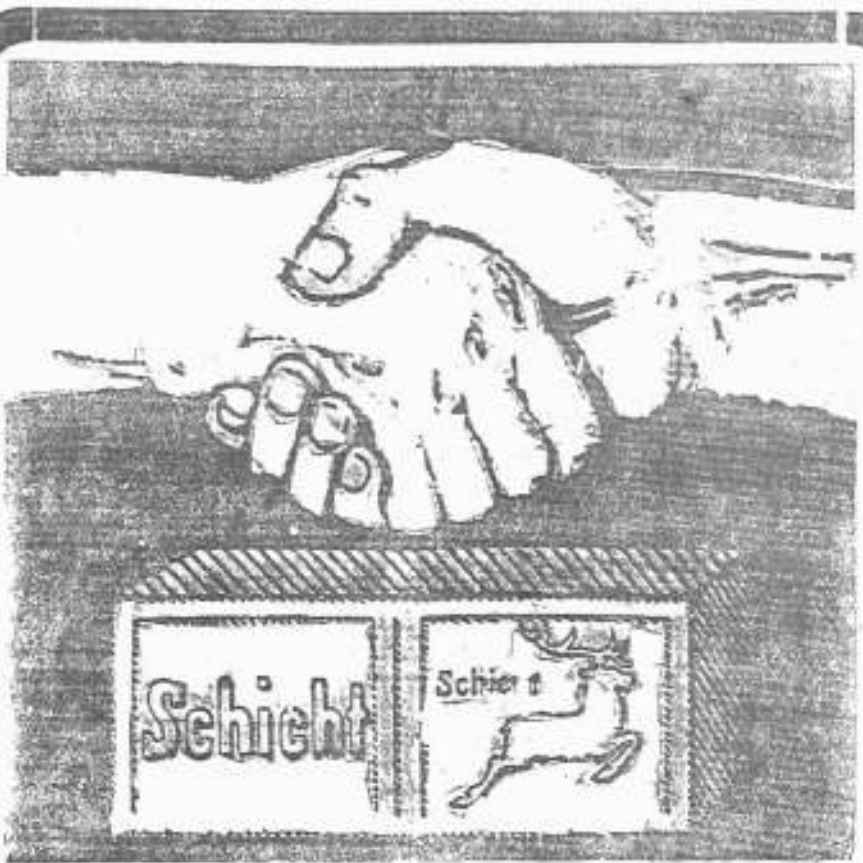
На днях появилася в „Слові“ оголо-шення: „Інжінір, який переводить регуля-цію Академічної вулиці, дістане таке саме зайняття на головній вулиці Нью-Йорку. Зголошення готель Жоржа ч. 10.“

Цей анонс був би пройшов без відго-мону, колиб не було до цього кілька „як-би“. Перше: Якби Академічну вулицю не регулювали вже два роки. Друге: Якби те, що збудували одного дня, не розби-рали другого. І третє: Якби інжінір і вице-президент міста, який наглядає над робо-тами, не належали до табору „Слова Польского“.

З цих усіх прикладів видно як на до-лоні, що часопис той має нещасливе за-ложення.

На те є тільки одна рада: закрити ви-давництво, членів редакції дати до укра-їнських і жидівських редакцій, а ще неви-користані рукописи розділити на гумори-стичні журнали.

Галактион Чинка.

НЕ РОЗЛУЧНІ
Охоронні ОЛЕНЬ І ШІХТ
знаки

є найбільшою гарантією доброти і чистоти мила.

Хто дбає о білля і руки,
Хто хоче заощадити собі труду, 1-2
нехай не дозволяє вмовити собі, що інші мила є також добрі.
Нехай жадає тільки найліпшого мила
ОЛЕНЬ-ШІХТ.

По широкому світі.

Англіський посол у Москві не склав висловів спочування радян-ському уряду в приводі смерті Дзержинського, як це зробили інші чужинні представники.

Президент Чехословаччини Ма-сарик прийняв у себе представника СРСР, з яким розмовляв про спра-ви безпосередніх взаємин двох держав.

Грецький уряд звільнив засла-них на острів Наксос бузших мі-ністрів.

Югославія та Угорщина підпи-сали торговельний договір і кон-венцію в справі комунікації між обома державами.

„Ліга британської імперії“ по-чала свій конгрес при участі 300 делегатів у париській Сорбоні. Па-риж вибрали на місце конгресу, що би „дати Франції новий доказ як-тісно зв'язана з нею доля Великої Британії“.

Англіські банки позичають Мадярщині два і пів мільона фунтів.

Турецький уряд, виконавши при-суд над засудженими на кару смер-ті в Смирні за змову проти Кемалі Паші, починає в Ангорі процес про-ти найвизначніших провідників мо-лодотурецької партії, яку хоче роз-бити.

Свята Франка.

Підгайці.

В дні 12. липня ц. р. святкувала наша гро-мада урочистим концертом 10 літні рокови-ни смерті Франка. Комітет, що займаєся ур-ядженням свята, мав на меті зробити це свя-то якнайбільше популярним. На довго перед святом повідомлено про нього всі читальні та запрошено до участі сільські хори. На цей заклик відгукнулися два найкращі хори, а саме хор з Гнильця та з Голіч. Цей останній наслідком ульяного дощу на кон-церті не явився; зате хор з Гнильця ста-вився в комплекті зі своїм парохом о. Мак-симом як диригентом. Не від річи буде сказати кілька слів за цей хор. Є він роз-мірно молодий, однак дуже дисципліно-ваний і гарно вироблений. Взорється він на хорі Котка, має 32 членів, усі менш-більш в однакових народніх строях. На концерті виконав той хор Франка Яросла-венка „Розлявайся, лозо, борзо“ і Сту-пницького „Ой рано, рано“ в першій часті концерту, а в другій відспівав Швеченка-Топольницького „Ой три шляхи широкі“. Виконання програми хором було дуже старання, а сам хор зробив велику симпа-тичне враження, тому публіка заслужено рясно нагороджувала його оплесками, так, що хор надпрограмово виконав дуже адекватно ще кілька річей. Вияло, що диві-

гент вложив багачко праці і з сирого ма-теріалу зробив дійсний хор, котрим Гниль-че може похвалитися. Досить обемисту дальню вокально-музичну програму кон-церту приготував диригент проф. Неділь-ський, що як челист у власній особі дуже причиняє до зведіння свята. Треба по-дивляти витривалість у праці проф. Не-дільського, що не жалувал труду для під-готування концерту і вибороз тяжкі пе-решкоди, що його перепиняли. За те вдяч-на йому підгайська громада, що заде-ржить довго в пам'яті милаї враження з цьо-горічного Франкового свята.

Пресовий ланцюг.

На побільшення об'єму „Свободи“ зложили далі:

- 152) о. Василь Медвідський, Ду-бішів, 5 зол.
- 153) Д-р Степан Дмоховський, Пе-ремишль, 10 зол. і кличе проф. Грегори-ського з Перемишля.
- 154) о. Омелян Волярський, Новосі-лка Котляков, 5 зол.
- 155) Роман Петрицький, Копичинці, 5 зол., кличе: Семковича Чортків і дир. Поморянського Копичинці.
- 156) Григорій Іванчук з Мразниці, 10 зол.
- 157) Андрій Фалендиш, Тернопіль, 10 зол. і кличе Тита Яремівича й Миколу Турина в Тернополі, Івана Павлиша, бу-дівничого в Перемишлі.
- 158) о. кав. Дмитро Стек, Станіславів, 5 зол.
- 159) Дир. В. Петрикєвич, Чортків, 5 зол.
- 160) П-ї Яскулякова, Чортків, 5 зол. і кличе п-ї: Пуготува і Максимоничеву з Чорткова і п. Височанську-Скрентовичеву з Копичинця.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Попереднє число „Діла“ сконфісковано за початок і закінчення статті п. н. „Новий курс у краю“ і за одно місце й ціле закінчення передової п. з. „Провокація продовжується“. Це 73-я конфіскація „Діла“ в цьому році.

— Ревізії і арештування. Для доповнення інформації про реві-зії у Львові додаємо, що першого дня ревізії відбулася ще ревізія в помешканні п. І. Полюги уже 38. з черги! Найшла поліція і на помешкання ред. Дм. Паліва, щоб перевести ревізію, але ревізії не пересела, бо ред. Паліва тоді був на відпустці поза Львовом, а помешкання було замкнено. — З Яворова пишуть нам, що там арештувала поліція 22. п. ч. громадя-

инна Остапа Прокоповича, левий, в 23. ц. м. двох братів Хархадієв, Миколу й Остапа, обох студентів університету. Арештованих в Явороні вивезено до Львова, а звідси дальше на захід, мабуть до Кракова. — Повідомляють нас, що в суботу 24. ц. м. львівська поліція виїхала авто до Винник і арештувала селянина Михайла Маркевича з села Підберізців.

— Суд над редактором „Громади“. Дня 21. ц. м. відбувся перший суд над відп. редактором луганської „Громади“ С. Винницьким, обвинуваченим за „підбурювання й оголошення відомостей про арешти під час ведення слідства“, у конфіскованих статтях в ч. 12 „Громади“. Обвинувачував прок. Холецький, обороняв адвокат сенатор Карпінський. Після двогодинної розправи відп. редактора оправдано.

— Особисті вісти. П. Антін Рудницький і скінчив, як нас повідомляють з Берліна, берлінську Музичну Академію (Hochschule für Musik) і зложив дня 21. ц. м. найвищий дипломовий іспит з золотою медаллю. П. Рудницький учився у найвідоміших берлінських професорів музики, як напр. у Петрі Шнабля й Шревера, й в першому Українцем, що студіював усі три відділи Академії, дрітентський, композиційний і фортепьяновий. В жонти уладикує йому Академія класний фортепьяновий вечір.

— Темна хроніка. Арештували в Львові 24-літнього Вілчинського, який продавав кокаїну та морфину легким дівчатам. — Служанка Анна Собелюк скочила з третього поверху при вул. Собіського 15, тому, що її „пані“ — Вальманова катувала її. — До цієї хроніки можна також зачислити їзду автіаки у Львові. Авто є для львівських шоферів такою сензацією, що вони стараються якомога їхати стрімголов; не першою і не останньою жертвою такої їзди впаав гімназист Богдан Силник, якого необережний шофер перевернув на Жовківській і якому розторопив череп.

— Арешт замість Кульпаркова. Не перший раз повторяться у Львові трагікомедія, якої свіжою жертвою впаав божевільний Мехель Хараб — його не хотіли прийняти в шпиталі, в Кульпаркові нема місця, отже післали його до в'язниці. Дотичні органи міркують собі імовірно так: можуть люди у в'язниці ставати недужими та божевільними, чому-ж би не можна так держати недужих і божевільних?

— Шкідливі мундури. У Лугу в 24 полку занедужало 120 жовнів, які одержали нові мундури. Або фарба мундурів є отруйна, або ворожа інтрига пішла вже так далеко, або попросту жовніри занедужали на сам вид нових мундурів.

— Мамутів кістяк знайшли робітники під час каналізаційних робіт при вул. ім. Рози Люксембург (кол. Катерининській) у Полтаві.

— Друкарський чортик, який розити щодня різні аб.тти авторам різних статей, зробив велику неприємність „Галицькій Говт Української Секції Міжнародної Жіночої Ліги Мира і Свободи“. У статті в ч. 134 „Діла“ про п'ятий конгрес цієї Ліги, замість одного слова „революції“ складено „автономії“ і в реченні виплила несенситація. Дотичний уступ прикінці статті звучить так: Галицька Група, передбачуючи це, виконала заздалегідь підготовчу працю до Конгресу і вислала до Деблін на руки Президенти Ліги п. Адамс і п'ятьох Національних Секцій, — а то англійської (п. Маршалл), ірландської, шведської, данської і бельгійської — реферати про політику Польщі у відношенні до їх національних меншостей, зокрема до 7-міліонного українського народу в Польщі від 1919 р. по нинішній день, — а також запропонувала свої резолюції в цій справі. Одно змінене слово, через недолік коректора, змінило основне політичне становище групи і може навіть увести її в колізію з політичними чинниками в краю. З історії друкарських помилок знаємо, що не то одне слово, але одна зміненна буква давала привід

до принципіальної дискусії ворожих часописів і партій, дарма, що з поспільково видрукованого тексту виходила явна нісенітниця.

Дописи.

Гримзів. (Свято Франка й отворення чит. „Просвіти“ на Лисій Горі). В дні 28. травня 1926 р. помянули 10-літні роковини смерті Івана Франка всі тут. установи спільним засіданням виділив під проводом голови філії „Просвіти“ д-ра Гр. Олійника, а відтак в дні 30. травня рефератами для членів місцевої читальни „Просвіти“, виголошеними знова д-ром Олійником і канд. нотаріату Михайлом Кошубкою. Сала була майже набита членами, які з найбільшою увагою вислухали обох викладів.

Того самого дня відбулися перші загальні збори читальни „Просвіти“ на Лисій Горі (Елеоноріада), прилученій до парохії Гримзів. На збори прибув д-р Олійник і о. Петро Процик, місцевий парох. Збори були як на таку місцевість дуже численні, а вислухавши з найбільшою увагою реферату д-ра Олійника, вписалося в членів 65 осіб, цебто майже всі місцеві українці. — Не забути спомянути зібраний і першого з просвітів Івана Франка, при чому розкупили кілька наліпок. На закінчення промовив ще п. Антін Свідер з Гримзів.

По отворенню читальни „Просвіти“ в Козині, Калагарівці і Волиці просвітна праця в гримзівському судовім окрузі буде в тім напрямі закінчена.

Делатин. (Байдухність громадянства). Аматорський кружок читальни „Просвіти“ відіграв 18. ц. м. драму на 4 дії „Батраки“. Аматори грали з чуттям і родинним разом були обсяжені як слід. Доволі вложили праці режисер п. Н. і голова п. Бехметюк, тому штука по майже двомісячних пробах була відіграна на прилюд гарно. Та аматори завелися у своїй надії. Хотіли, щоб читальня побилизилася своєю бібліотекою й на ту ціль мучилися по ночах. Однак не так сталося, як бажалося. Театральна сала світла пустками й на кілька десятків місцевої інтелігенції крім д-ра Н. не явився ніхто. Навіть з двох місцевих священників не прийшов ні один! Те саме було і з концертом в честь Івана Франка. Прийшло декілька одиниць з інтелігенції, а священник якийсь працював собі на першому поверсі каси, в якій відбувалося свято. Таким поступованням знеохочується людей, охочих до праці, а й так доволі слабе просвітне життя ішло підкошувалося, бо якже працювати й мучитися, коли в дні вистави грається просто до голих стін? Як прикро слухати на самі запити учасників мисли, яких перше питання звучить: „А де пані?“ Вони кажуть: Якщо інтелігенти не ходять на українські вистави та не дають нам приміру, то від нас теж того не вимагайте.

Після.

Всячина.

Звездіст на знів віку. Перед судом в якімсь кавказькій місті ставала недавно селянка Марія Радиліва, що домагається розводу з мужем. Домогання було би значиме, якщо ця жінка не мала 84 років і не прожила зі своїм 90-літнім чоловіком 61 літ. Вона має вже правнука, які промовляли їй до розуму, щоби вибачила хибі свого чоловіка, коли такий вік з ним видержала. Тим більше, що чоловік присягнув їй, що зробить усе, чого забажає, і буде її покійно слухати. Однак жінка не дала себе переконати. Причина розводу: страшні сцени задрості, які робить їй чоловік. Прабабка дістане розвід і ніхто їй не буде докоряти, коли вона припаде комусь до аподоби або хто її.

Музей „Чека“. На славній московській вулиці Лубенка, у скромній затишці, стоїть новий музей славної радянської тайної поліції „Чека“. Один з бувалих членів цієї поліції, Піро, описує в окремій брошурі деякі „достопримечательности“ цього музею. У першій салі знаходиться маса приладдя для катування в'язнів, які не хотять признатись до своїх гріхів. Є там кнут, пуги, шкіряні рукавички з шпалами, кліщі, то-що. В одній шафі висидіються біленькі рукавички, зроблені з людської шкіри. Офіційний опис цього революційного вразка каже, що це шкіра одного комуніста, якого оддерли Денікіні і переслали до Москви як послуху, з листом. Інші кажуть, що це пам'ятка з архівів коменданта чрезвычайки з Харкова. Є в цій збірці різні пам'ятки по царській родині: білі царки Олександри, пальто Миколи II з дірами від куль і плямами крові, уніформа Колчака, в якій його застрілили. А поруч цього всього як протизага: у дорогоцінній посудині збережене в спіртї серце буаш. Голова петроградського „Чека“ Урицького, застріленого одним студентом.

У країні царства машини. В Америці збудували апарат, подібний до автомобіля на шокіладу, але призначений до вищої мети: оздоровлення людей. Має він форму людини і в різних місцях тіла шпарки на гроші. Коли хтось почуває біль в якійсь частині тіла, замість їти до лікаря, підходить до автомату і в те саме місце, де його болить, вкидає доларя. З автомату виплітає книжка, в якій пацієнт знаходить дуже подробиць опис різних болів, зв'язаних зі згаданим місцем, і рад, якими биль лічити. Користь з такого винаходу така, що автоматів завсіди

доларя помагає, а недужому лікарська книжка дуже відко.

Копаний м'яч і релігія. Голандський антрополог Девбрінг мав недавно відчит в Йоганесбургу про свої вважання з п'яної мандрівки від Марокка до Калінітаду, в якій призначався поці місійних стай, що навертають дикунів на християнство. Найбільше вразило його те, що туземці зовсім не розуміють різниці між численними християнськими сектами, і для них байдуже, чи приймають католицизм чи протестантизм. В одній селі, у країні Нісса, він бачив сцену, яка була живим прикладом релігійного світогляду неофітів. Він був присутній при партії копаного м'яча між католицькими і протестантськими гравцями. Коли католики виграли, сотки Ніссівців звернулися до католицького місіонера зі заявою, що тепер переходять на католицьку віру.

Зі спорту.

З діяльності У. Сп. Клубу в Подєбрадах.

Український Студентський Спортивний Клуб „Дніпро“ в Подєбрадах, Ч. С. Р., улаштував дня 23. травня ц. р. легкоатлетичні змагання. У змаганнях приймали участь також поодинокі члени чеських спортивних організацій.

Несприятлива погода відбилася на якості деяких осягів. Результати були такі: 100 метрів біг: 1) Хомичевський — 119 с., 2) Гончарів — 121 с., 3) Сокович — 0 груд.

200 м. біг: 1) Гончарів — 256 с., 2) Хомичевський — 258 с., 3) Сокович — 263 с. 400 м. біг: 1) Хомичевський — 604 с., 2) Гончарів — 610 с., 3) Свобода (Чех) — 61 с.

800 м. біг: 1) Опалчий — 2: 20.3. 1500 м. біг: 1) Опалчий — 4: 47. Трискок: 1) Опалчий — 1202 м., 2) Гордієнко — 1047 м., 3) Хомичевський — 10 м. 46 с.

Скок далекий: 1) Гончарів — 572 м., 2) Сокол (Чех) — 565 м., 3) Опалчий — 561 м.

Скок з тичкою: 1) Сокол (Чех) — 287, 2) Шкеда — 275.

Ратинсь: 1) Опалчий — 4246 м., 2. Шкеда — 3634 м.

Той-же самий клуб улаштував дня 11. липня ц. р. легкоатлетичні змагання. Ці змагання принесли в деяких ділянках осягів високої якості. Так напр. різносторонній спортовцеві Опалчий за порівнює дуже короткий час стає одним з найліпших скакунів у трискоці в Ч. С. Р. Несподіваною був його дебют у меті кулею. З інших спортовців подобався молоденький вавзятий Л. Фішер. Осяги були такі:

100 м. біг: 1) Фішер — 119 с., 2) Хомичевський — 1 м. позаду, 3) Опалчий — 0 груд.

200 м. біг: 1) Фішер — 256 с., 2) Опалчий — 3 м. з зад, 3) Хомичевський — 1 м.

400 м. біг: 1) Фішер — 59.6 м., 2) Опалчий — 1'5 м. позаду, 3) Хомичевський.

Скок далекий: 1) Фішер — 593 м., 2) Опалчий — 560 м., 3) Хомичевський — 513 м.

Трискок: 1) Опалчий — 1264 м. (рекорд), 2) Хомичевський — 1116 м., 3) Фішер — 1114 м.

Скок високий: 1) Хомичевський — 150 м., 2) Опалчий — 145 м., 3) Фішер — 140 м.

Куля: 1) Опалчий — 9.60 м., 2) Мороз — 9.45 м., 3) Халецький — 8.73 м.

З незалежних від організації причин змагання в інших галузях відбутися не могли.

† посмертна згадка.

О. Яків Косоноцький, парох Подєльць і рудецький декан, помер 15. липня 1926, проживши 66 літ. З покійним зійшов до гробу один з визначніших українських священників старого типу. На парохії Подєльць пробув 36 літ і полишив по собі найліпший спомин. У всіх селах своєї парохії: Подєльці, Погірці, Голодаха і Сусулє позакладав читальні „Просвіти“, кружки „Сільського Господаря“, а в останній час почав закладати кооперативи. Він був душею повітових організацій в Комарні як: Задаткове товариство, філія „Просвіти“, „Сільського Господаря“ і ин. В політичній житті, як член народної, описав нац.-демократичної трудової партії брав визначну участь і був членом Ширшого Народного Комітету. За часів польсько-української війни мав бути розстріляний польськими військами, що вкази його за „майора“ Косоноцького, описав довгий час перебував інтернований в Перемислі на Засяні, в Бересті Литовському (форт Верта) і на Дюбю. Підчас виборів до союму пересидів довгий час у в'язниці в Самборі. Бував часто караний за справу метричальні і т. п. Покійний був веселою вдачею і піддержував своїх товаришів не долі на душі, віруючи в кращу будучисть українського народу. Його дім визначався староукраїнською гостинністю, а парохіяне находили у нього пораду й матеріальну поміч. Тому тішилися загальною симпатією. Похоронили його були,

можна сказати, манифестацією, бо взяли в них участь понад двадцять священиків під проводом еп. д-ра Лакоти (б. парохії під ученика небіжчика), депутати й хор з Комарні: зложено на домовині кілька п'ятнадцять кінців, між ними один терновий від повіт. організації У. Н. Д. О. Над гробом промовляли крім священників і епископа делегати товариства: міщани і селяни. Небіжчик полишив незаосмотрену вдову та численну родину. Вічна йому пам'ять! (128—1—1)

Юлія з Левицьких Доманикова

жена пароха в Побужанях померла дня 23. липня 1926 р., заосмотрена св. Тайнами, в 78. році життя.

Похорон відбувся дня 26. липня 1926 р. на місцевий цвинтар, про що повідомляють відно і знайомих жальцем прибиті 126

Муж, діти, плуки і плачуть.

ОПОВІСТКИ.

Хто з о. о. полоних духовників У. Г. А. був на похороні д-ра Миколи Коцювського (на Вел. Україні осенню 1916 р.), зложити подати свою адресу до ред. „Діла“.

Гірничі студії в Леобен — Австрія. Товаришам, що замірюють студіювати в тут. академії, подаємо до відома: Шкільний рік починається тут з початком жовтня. На академії є три відділи 1) гірничий 4 роки, 2) гутничий — 4 роки і 3) мінеральний — 3 роки. Умови прийняття на кожний з відділів є ті самі. Подання в справі прийняття належить слати на адресу Т-ва „Молот“ найдальше до кінця вересня ц. р. Треба прислати: 1) свідоцтво зрілості (оригінал), 2) свідоцтво приналежності, 3) метрику і 4) посвідчення, в якому батьки, згл. описку патента зобов'язуються його удержувати на час студій. Всі ці документи мусять бути легалізовані перекладачними на німецьку мову. Німких вступів іспитів тут не вимагають. Оплати семестральні (піврічні) вносять кругло по 20 доларів. Удержання вносить місячне пересічно 20—25 дол. Подання самі виготовляє Т-во „Молот“. Про прийняття повідомляють згодом. До писем належить залучити 3 зол. на видатки (на кореспонденцію і стемплі). Всі писем й документи слати на адресу: „Molot“ Verlag Ux, Stand. — Leoben, Austria.

ДРІБНІ ОГолошення.

ПОЗІРІ Народна гардероба, мужеська і жіноча, до продажі аматорським гурткам. Зголошення до „Діла“ під „Гардероба“. 127 1—1

ДО ЗАМІНИ стала учительська посада в горах, — однокласівка, 3/4 год. ходу від пов. міста і залізничної, школа, помешкання і будинки господарські в добрім стані. Зголошення до „Діла“ під „Гори“. 120 1—3

МОРЕЛІ ЗАЛІЗНИЦЬКІ, посилав в 5 кг. книжках наліпної якості фанки за післяплатою 17 зол. Віктор Нісєбраун, Залізничні. 59 8—8

ФОРТЕП'ЯНИ, піаніно, фісгармонії, майже нові завсіди на складі, на ріжні ціни продає, купує, міняє готівкою. Ганка Панська 21. Тел. 35—45 27 9—10

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Штучні Навози

всілякого рода
Гарантія вмістності.

Томасину
Суперфосфати

мінеральні і кісткі
Потасові соли

стассфурські
Каліт краєвий
Азотняк

мелений і гранулований
Сірчан амоні
Салітру амоні

Валіно палене і мелене
найдешевше вагоново і детально
доставляє

Носиф ВАРРАХ п'єв
Косцюшка
ч. 18.

Цінники і інструкції даром
і оплачено. 3—8

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВИ ОГЛОШЕННЯ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Нинішнє засідання було чисто інформаційне. Рада міністрів не ухвалювала ще нічого, бо не всі міністерства приготували вже весь матеріал, потрібний до видання декретів. Передбачують, що уряд видасть на основі повноважень коло 160 законів. Також ціла низка законів у справі національних меншостей, які має пропонувати міністерство внутрішніх справ, вийде у формі декретів уряду.

Урядова декларація, виголошена на сьогоднішньому засіданні парламенту, стверджує, що уряд створений в дусі народної угоди з огляду на фінансову небезпеку. Уряд глибоко переконаний, що є можливість швидкої напрати фінансів і піднесення курсу франка. На внесення уряду про висловлення довіри або недовіри парламент 358 голосами проти 101 прийняв. Комітет уряду про відкинення всіх інтерпелляцій у фінансових справах. Пошкарте предляжиряд проектів, які передбачають створення нових середників доходу і запропонував процедуру, яка гарантує швидке здійснення цих проектів, що парламент прийняв 418 голосами проти 131.

Кружляють тут уперті поголоси про викриття ларіскою поліцією замаху на маршала Фоша, який ніби мав бути виконаний німецькими націоналістами під час перебування Фоша в ренській провінції на маневрах окупаційного війська.

«Вінер Альт. Цайтунг» подзе з комуністичних берлінських джерел, що на останньому засіданні Вушка в Москві усунуто не тільки Зімовова, але й бувшого диктатора Угорщини Беля Куна, який полав у неласку.

Надаю вам до відома, що 24. ч. м. арештувала у нас військова жандармерія ст. десятиника артилерії Кирилюка, якого відставлено до гарнізонного арешту в Перемишлі. В два дні пізніше (26. ч. м.) поліційна поліція арештувала в Крамарівці п.д. Ярославом 22-літнього Івана Соболя, б. питомця гр.-кат. духовного семінара в Перемишлі. Соболя відставлено також до перемишльських арештів. Причини арештів невідома. Догадуються, що вони стоять у зв'язку з відкритою «шпигунською аферою», про яку стільки пише польська преса.

Польська преса вдарила знова в дзвін тривоги в приводо відкриття „українських шпигунських організацій“. Чуття на такий зов державна поліція переводить підлу повині ревізій і арештувань серед української інтелігенції та безправно конфіскує українське друковане слово на наших землях. І нашу читальню не оминуло опікунче око поліції. Дня 22. липня 1926 в 6 год. ранком впадо длох поліціїних функціонарів з Буршттина в особах: шшодовініка Сліви Йосифа і Данычка Ігнатія до будинку нашої читальні та, не показуючи жадного приказу від свогого начальства, перевели основну ревізію в читальняний бібліотечі, яка тревала більше 2 години. Около 30 книжок відложиж п. Сліва на бік зі словами „to rozobaczycie“, а вікниці „надумавшись“, забрав з собою отсі „найнебезпечніші“: 1) Славні побратими — Кашенка. 1922, 2) Звіт Кружка Українського Пед. Тов. в Рогатині — Накл. тогож Кружка, 1924, 3) Україна — наш рідний край — Рудницького, 1917, 4) Ще не вмерла Україна — збірник народніх пісень на ноти, Відень, 1916, 5) В чотирьох кутини смерті — (трагедія Гал. Арміи на Великій Україні) Бородавевича, 1923, 6) Ілро новий шкільний польський закон і 7) Січовий, передвоєний прапор, який читальня переховувала. Розуміється, п. Сліва не дав бібліотекареві ніякої посвідки на конфіскату. Цим способом показав він наглядно степеня своєї освіти, бо він далеко мудріший, ніж польські прокуратори й цензорі, які ці всі книжки дозволили печатати і які сьогодні по всіх кингарнях у цілому краю продаються. Особа згаданого Сліви має за собою „небуденну“ минувищість. Сам він перед війною служив в однім дворі за форналя, ледви чи має укінчену початкову народношу школу і є людиною без найменшої інтелігенції. Однак те все не перешкодило йому стати тепер в Буршттині великим „командантом“, який всіми законами інтерпретує на свій лад і порядок. Жорстокість, самоволя і нечунува збова цього кашка вже від кількох літ лягли зморюю над нашим містечком. Та люде бояться донести про те властям зі страху перед його помстою.

Вчора до 4 год. пополуд. курс доллара 9.08—9.12, пізніше на 2 пункти нижче. Оборот середній, настрій слабкий.

Валюти: амер. долар 9.08—9.10, кан. дол. 9.00—9.03, чеська корона 0.26—0.26 23, lei 4.33—4.50, франц. франк 0.20—0.22, швейц. франк 1.70—1.7, англ. фунт 43.00—44.00.

В біржовім обороті плачено за овес по мотованій до цього часу ціні; поза тим транзакції з синім маком по 127,50 з, Іоса Козова, також з дрібним бобиком по 23,45. Взагалі попит на хлібні збіжжя при мінімальній запропонуваній з причини жнив. Ціни пшениці і жита сильно підносяться.

Практика останніх літ, доказала нам наглядно, що всяка українська громадська чи культурно-освітня установа — не кажучи вже про політичні організації — підпадала все і з правилами тим нагальнішим нападам польської преси, чим живішу діяльність проявляла. Польська преса, що має непереможний вплив на формування польської публичної opinii, не вважала нічим, ніякою мораллю, не цуралася й підлих засобів для того, щоби якусь установу поборожувати, щоби зробити її небезпечною в очах польської публичної opinii, щоби накінець при допомозі прилюдно оголошуваних, а при тім нікчемних і опертих на брехні доносів стягнути на ту установу переслідування польської влади. Бувало так з „Просвітою“, з „УПТ.“, з іншими чисто-культурними usernameами, бувало ще й з українськими коопераusernameами.

Були в Польщі такі часи, де крім освітньо-культурної та кооперативної праці не можна було вести ніякої іншої. Все було стероризоване; українську пресу нищили превенційна цензура, всяка вільна думка кожне слово критики сучасного режиму вважалось за бунт, за порушення публичного спокою і т. д. Нині ті часи зовсім не змінилися, превенційну цензуру заступила інша, але вона нічим не різниться від превенційної, а ця остання перестала існувати тільки формально. Адже й нині польські органи безпеченства забороняють, наприклад, кольтпортувати перед конфіскацією нашу газету у Львові, а по деяких місцях заборонили її продавати навіть по конфіскації. Все остало по старому. Змінилось дещо тільки в одному напрямі. В українському життю прибув новий активний чинник. Наш нарід зжився уже з терором та звик до нього і, не зважаючи на те, що він далі існує, почав займатися і громадсько-політичними справами. Всесторонньому напорові Поляків і Польщі почав він на всіх ділянках життя протиставляти свій одношлий, зорганізований відпір.

За освітньою, економічною і культурною організацією прийшла політична. Віджили старі партії, повстали й нові, що поставили собі за завдання протиставити польському екстермінаційному походowi зорганізований відпір. Незважаючи на великі перешкоди та переслідування польської влади за участь у політичній і політично-організаційній праці, та праця всеж таки пішла і пішла вона дуже інтензивно.

Польські чинники і польська преса відвернули тепер до деякої міри увагу від наших культурних, освітніх і економічних та кооперативних установ, а зате подвоїли її у відношенні до українських політичних організацій. Та споміж тих останніх майже всю увагу польської преси заабсорбувала від року діяльність та праця Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

УНДО існує один рік. За той рік проявило воно дуже різнородно, а при тім незвичайно живу пра-

що в цілому краю. Рік його існування виявив, що така політична організація була необхідна, що вона мала всі дані на те, щоби зорганізувати в своїх лавах цілий край. І дійсно практика показала, що в ряди УНДО горнутья широкі маси українського населення, що ті маси відчувають дуже сильно потребу політичної організації і тим дають доказ своєї високої громадської та політичної зрілості.

Успішна праця УНДО передовсім на політично-організаційному полі, а через те великий ріст партії та її сили не дають спокою „сторожам“ польської публичної opinii, тобто польській пресі без різниці її політичних напрямків. І саме тут у зрості та силі партії треба шукати безнастанних напастей, клевети та брехні польської преси.

Для польської шовіністичної преси, а також для польської публічної opinii, яку викувала та ж преса, всяка організація, всяка консолідація українського народу є найбільшим лихом, найбільшим нещастям, бо вона перекреслює всі пліни, всі рахунки Поляків і параліжує всі екстермінаційні засоби польської політики. З уваги на те в усіх польських органах йде погана кампанія проти УНДО, кампанія, що не гордує ніякими, навіть брудними засобами боротьби, кампанія, що не вагається приписувати Українському Національно-Демократичному Об'єднанню навіть таких злочинів, як шпionaжа на м.ш.ин. сусідньої держави і то за пред. Тим самим намагається та чи інше зогидити, обнизити в очах своїх читачів моральну вартість, позбавити всякої ідейності та чистоти політичної ідеології національну українську партію, а натомість обтяжити її та її провід ганебним клеймом продажності та безідейності. А вслід за тим йде нацьковування на ту партію не тільки публічної opinii, але й органів польської влади. Мета тої нікчемної кампанії одна, — довести до розв'язання, до абиття партії.

Однаке в нинішніх часах це польським шовіністам не вдасться. Вони в найгіршому разі можуть добитися нових репресій, а навіть розв'язання партії. І нині вже одна брукова польська газета накликає владу до того, щоби вона ізолювала від спокійного народу весь непевний елемент, а ним, на думку газети, є вся українська інтелігенція. Ось до чого дописалася польська преса! Е Польщі й така можливість не виключена. Але навіть такий засіб не убе вже в нашому народі, що засвідчив свою політичну і національну зрілість гекатомбами жертв на полі визвольної боротьби, національної свідомості та почуття необхідності політичної організації.

Всі ті наклепи і клевети не можуть мати ніякого відчутного впливу на дальший хід організаційної та політичної праці Українського Національно-Демократичного Об'єднання. На напади і наклепи ворогів треба відповісти здвоєною енергією та працею. Цього роду кампанія польських ворожих українському народові та його організації і внутрішній консолідації чинників може причинитися тільки до загартування енергії, тільки до приспівнення праці, тільки до піднесення духа в широких народніх масах, бо вона доводить, що Українське Національно-

Демократичне Об'єднання вступило на вірний і єдино доцільний шлях. Цей галас і шум у польському таборі, ця його поденерваність і бовоглядна, нікчемна боротьба, ці його погромницькі настрої зайвий раз доказують, що УНДО живе, розвивається та росте в силу, яка не дає жити і спокійно дихати усім його ворогам.

Адміністраційна самоволя.

При кінці минулого місяця вислапо коломийське староство майже всім кооперативам у Коломий наказ, щоби до чотирох днів подбали за польські вивіски.

Ось цей безсмертний документ, гідний зразок конституційних законів і їх інтерпретації провінційальними пашами:

Starostwo Kolomyja L. 30.335/26. Kołomyja, dnia 22. kwietnia 1926.
Do Zarządu Tow. „Złoty Bazar” w Kolomyi Dom Narodowy.

Siewierdzoniem zostało, że lokal przemysłowy nie jest oznaczony na zewnątrz napisem w języku państwowym. Wobec powyższego oręgując się na oświadczenie ach ordynacji przemysłowej i ustawy o języku państwowym polecam w terminie do 4 dni zaopatrzyć lokal przemysłowy w gołto (zazid) w języku państwowym. Obok napisu w języku państwowym może być umieszczony napis identyczny w języku rusińskim. Napis sporządzony w języku państwowym musi jednakże mieć przynajmniej równą wielkość z ewentualnym drugim napisem, sporządzonym w innym języku. W razie niewykonania w oznaczonym terminie powyższego wezwania będę miałem prawo zgłosić do odroczenia sprawy w sądzie państwowym. Przeciwnie powyższemu zarządzeniu wolno wnieść rekurs przez 14 dni. Strzostwo do Urzędu Wojewódzkiego w ciągu 14 dni. Istnieć od dnia wyrażonego po dniu doręczenia. — Starosta: Pawlikowski, mpr.

Коломийського староства зовсім не журить те, що таких вимог нема в існуючих законах і розпорядках. Крім цього йому байдуже, що така справа не належить до його компетенції. А вже й думки не має про те, чи на протязі чотирох днів можна би взагалі змінити всі існуючі вивіски. Староста має одну свою вивіску: всемогутнього пана у своїм повіті і ні Бога, ні закони, ні людська його шпиферються!

— Адам: Рідна Школа — це не фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

33—?

програма наперед

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

Боротьба за виховання молоді.

(Від власного кореспондента).

Відень, 20. липня 1926.

Вже кілька тижнів протягається австрійська парламентарна криза і хоча нахмарений часами грізно горизонт політичного життя в останніх днях подекуди прояснився, всеж таки не виключені ще несподіванки.

Парламентарна криза у післявоєнній Австрії — це мало не звичайна собі буденщина. Основна причина такого стану лежить у рівності сил двох домінуючих партій: християнсько-супільної та соціал-демократичної, попри які існують ще тільки нечисленні дрібні партійні гуртки, з якими ніхто не потребує покищо рахуватися і не рахується. Ясно, що коли опозиційні сили дорівнюють силам правительственої більшості, тоді про безпосередню притоку до кризи не важко.

Тим разом стала нею шкільна справа. Соціал-демократична партія, яка постійно й послідовно змагає до скріплення і закріплення своїх впливів у всіх ділянках громадського життя, вже віддавна пильну увагу звертає на справу виховання сучасного й майбутніх поколінь. Уже до війни відома була її віденська приватна „Вільна Школа“, а після війни вліпала вона перевести деякі зміни в системі прилюдного навчання, головню в неспокійному й непевному 1920 році. Основних змін не переведено ні тоді, ні пізніше, а всякі недостаті й непорозуміння вирішувало часовими міністерськими зарядженнями, залишаючи в суті річі доволі широке поле свободного ділання поодиноким

красивим шкільним властям.

Такий стан вдержатися надто довго не міг. Знаючи про це, обі сторони заздалегідь готовилися до рішучої боротьби і кожна з них начеркнула свій „шкільний план“, задумуючи обстоїти його за всяку ціну. Алеж до такої отвертої боротьби довг. часи не приходило. Навпаки: по обох сторонах знайшлися люди, які побачили безвиглядність різкого ставлення справи, і проводили обох партій закликали й підписали у шкільній справі договір, в якого основу покладено т. зв. територіальний поділ впливів. Реалізація цього компромісу натрапила нечаяно на опір правительства, якого голова, канцлер Рамек, заявив, що його не обов'язують ніякі міжпартійні договори, переведені без участі і без відома уряду. Отсею заявою започатковано теперішню затяжну кризу, яка й вибухла з великою гостротою і серед здезавазованої заявою „свого“ прем'єра правительственої христ.-суп. партії і на парламентарній арені, де соціалістична опозиція повела лінію непримиримої боротьби.

До боротьби запряжено цілу партійну пресу, зрушено з місця великі партійні маси й поведено їх на вулицю. Були моменти, що цілий кабінет Рамека стояв під знаком питання й розважувало можливість розв'язання парламенту. Покищо жертвою кризи вправ міністр освіти Шнайдер. На його місце покликало відомого стирійського діяча д-ра Рінтелена, людину метку та енергійну, на яку апав увесь тягар зліквідування кризи.

В поміч християнсько-супільникам, які в міжчасі полагодили якоесь свої хатні партійні спори, прийшла справа безробітних. За ухвалення дальшої допомоги безробітним, на якій залежить опозиції, надіялися

зони виторгувати якнайбільше уступок на полі шкільництва. І булиб у меншій чи більшій мірі досягли свою ціль, якби в часі тієї кризи не зазнали нового нещасного удару, яким була загроза банкрутства для „Центрального Банку Німецьких Школярів“. Для рятування цієї інституції, в якій зосереджені майже всі ощадності сільського і дрібномістечкового населення, значить — прихильників правит. партії — потрібно негайних великих, але й догідних кредитів, що може дати тільки „Національний Банк“ за державною порукою. Ця справа спричинила певне злагіднення у відношенні до опозиції, з якою треба більшості доконче дійти до порозуміння, щоб як мога швидше рятувати кіншені своїх виборців і такі свої ала-сні, хочби навіть коштом уступок у справі виховання будучих поколінь...

Останні події вказують на те, що більше чи менше круті стежки порозуміння, які зрештою на австрійському терені ніколи не заростають травою, вже знову віднайдено й обі сторони відкликують уже свої босві частини.

Ясенчук.

Довкола „шпигунської організації“.

Резеляції польської преси.

Вся польська преса, від бруковської до поважної, від провінційальної до столичної, від народово-милехольської до соціалістичної, приносить щодня більшу або меншу дозу сенсаційних резеляцій про „найбільшу досі відкрити шпигунську організацію, яка своїми розмірами переростає всі організації того роду, які дотепер здемасковано“. Подаємо нашим читачам назку інформації про цю „організацію“ і про арештування в зв'язку з її відкриттям, користуючись меморіалами й резеляціями з варшавської преси.

Головним шпигунським огнищем — подас ця преса — був Берлін. Центральні містлися в дільниці Шенеберг при зікнаштрассе 42, де збиралися емігранти. В шпигунській афері грав велику роллю офіцер німецького генерального штабу Куніш, що виступав між Українцями під псевдонімом „Заремба“. Як Куніш, так і інші офіцери нім. ген. штабу переходили в шпигунському перебранні на польський терен і тут удержували тісні шпигунські зв'язки з Українцями. Українська Військова Організація в Польщі, як виходить зі слідства, збирала матеріял і документи, які передавала берлінським висланцям.

Головні нитки цієї шпигунської акції були в Кракові. Другою важною тязкою був Перемишль, третьою —

Новий український театр.

Лист з „Березіла“.)

Поважана Пані!

Прошу ласкаво пробачити мені, що так пізно відписую на Вашого листа, але весь цей час я був сильно занятий роботою.

Тепер після здачі прем'єри, я відпочиваю правда, не зовсім, бо доводиться щоденно грати вечером, але цілий день вільний. А це у нас тут нечуванний, величезний „віддих“. Розуміється не надовго, бо на днях приступає до постановки не чергової, а вже останньої в розвитку нашого театру т. Курбас, яка вже у нього розроблена. Песа „Золотопуз“, французька песа Кромелінка, яку закупила від автора з Парижа на власність наш театр „Березіль“. По плану роботи повинна це бути грандіозна постановка, ну, розуміється, і для актора дуже цікава праця. Правду кажучи, Ваш лист і бажання виїхати на Україну спочатку трохи здивували мене. Але я пояснюю це тим, що в Галичині взагалі дуже неясні і неточні відомості про те, що робиться тепер тут, а особливо в мистецтві. Я дуже добре — може як ніхто інший, розумію Вас, як акторку і розумію, як важко жити при теперішніх обставинах в Галичині. А всеж думаю, що колиб навіть Ви і приїхали сюди, то сумніваюсь, чи Ви булиб морально вдоволені і чи виховані на тому типі театрів, які панують у Польщі і

взагалі на Заході — цебто натуралістичних чи психологічних — Ви змогли би пережити не тільки свій смак у формальному боці театральної фактури, але й в розумінні ідеологічній. Це звичайно справа не легка. Знаю це по собі. Я довго боровся з тим, щоб убити в собі те, до чого я звик був і що колись уважав святом. Коли це Вас не страшить, то звичайно я сам радий би Вам сюди їхати. Для актора робота тільки тут. Тепер уже ясно і свідомо, придивившись польським театрам, чеським у Празі і німецьким у Берліні та всім московським (а є їх до 20. — кожний іншого типу!), можу сказати, що тільки тут для актора може бути цікавою робота, тільки тут театр після революції пішов правильним шляхом, бо тільки працюючи з такими режисерами-педагогами та ідеологами театру, як у Москві Маєрхольд, а в нас Курбас, актор може рости і розвинути у справжнього майстра. Тільки тут твориться справжня українська театральна культура в великому світовому мистецтві.

Український театр Курбаса відіграє в світовому театральному мистецтві роллю, як колись у свій час відіграв „Московський Художественний Театр“. В це ми віримо і за короткий час існування і роботи — впертої, сміливої роботи каторжної за три роки, ми маємо такі наслідки, що „Березіль“, який складається із самого молодняка — рахується тепер поруч із театром Маєрхольда найсильнішим театром в С. С. С. Р. в цілому Союзі. Найсильнішим під оглядом майстерства актора режисера. Це признає навіть Москва. Тепер, щоб легше поінформуватись у стані сучасного на-

шого револ. театру, коротко скажу про ті основні принципи, які протилежні театрам на Заході.

Мистецтво тут взагалі, а в даному разі театральне стало також на ідеологічну плятформу марксистського матеріалізму. Гасло „Мистецтво для мистецтва“ не існує. Це абсурд. Мистецтво в основі як засіб, а не як самоціль. Мистецтво як засіб мусить служити чомусь найвищому. Тут це революція і все, що послідовно з неї випливає. Це ідеологічний бік справи. Це театр як зміст. Тепер формальний бік. Театр мусить бути театром — а не нужденною копією і фотографією життя, як робить це „Моск. Художественний Театр“ і більшість театрів на Заході. Головний закон: театральність. Між ними та сама різниця, що між фотографією і художнім портретом. Більшість театрів, себто всі театри психологічного типу, стараються яко мога більше дати ілюзію життя. У нас всяка життява ілюзорність відкинуто. Давати треба театр, не песу на 4 чи 5 дій, а театральне видовище. Ясно, в тому, щоб дати якнайбільш захоплююче видовище, яке захопилоб усякого глядача, лежить майстерство режисера.

Тепер техніка постановки песи. Вона в тому, щоби відчувати глядача, яку дати виставу і як її глядачеві передати. Одну і ту саму песу може режисер поставити в 5 планах і вона буде все різна і все цікава. Важно, в якому плані вона буде найбільше підходяча. Настільки, наскільки вистава повинна мати перед собою якоесь певне завдання і його виповнити, вона не може бути тільки виставою для вистави. Значить, такі речі як естетизм, пси-

хологізм (не психологія!) тут відпадають. Психологізм у театрі — це як самоціль. Психологія — це щось зовсім інше. Без психології не можна збудувати вистави. Але коли ми її будемо будувати тільки для психології і іншого завдання вистава не матиме пересобою — то це саме й буде психологізмом у театрі, — який нам покищо непотрібний. Колиж вистава буде гарненькою мистецькою лялечкою, естетичною, збудована тільки для того, щоб була гарна, — то знов — такі естетизм тут буде самоцілью. Головне діло, — на чому покладено акцент у виставі.

Акцент у нас мусить бути покладений не на психологію, не на естетизм, бо театр тоді минається із своїм основним завданням, а на чомусь більшшому, вищому — на ідеї. Вистава мусить бути ідеологічно видержана. При такому підході до театру — змінється очевидно і спосіб фактора і його роботи і супільного оформлення, а навіть форми сценічної коробки і будова самого театру. Сценічну коробку будували колись у такий спосіб, щоб як можна більше дати глядачеві ілюзію життя, ілюзію життєвої правди. Тепер сценічна коробка мусить бути такою, щоб давала якнайбільше можливостей для актора і режисера.

Актор мусить бути майстром зі здоровими нервами і організмом, а не витонченим психопатичним настроєм неврівноваженим, трохи не півбогом, у всякому разі незвичайним смертним. У нас актор теж може бути талановитим або неталановитим, але так само як і інженір, адвокат, швець чи кравець. Він му-

*) Одна з наших акторок одержала приватного листа від одного з членів „Березіла“, актора, який у свій час грав у Галичині. Думки й інформації у цьому листі настільки цікаві, що варто ними поділитись з нашими читачами. — *Резеляція.*

Математична загадка!

Коли $I = 50$

1247

Розв'язка

57-70

(видити це = **вникати**
(видати оловондип вхеп 1))

Львів. Шпигунам було дуже важко працювати у Львові, тому перенесли до Кракова з цілим своїм штабом. Тереном їх діяльності була Малополяська, Горішний Шлеський б. Конгресівка, а навіть Познанщина і Помор'я. Переведені ревізії дали нібито незвичайно обидний і багатий доказовий матеріал. Знайдено велику кількість мобілізаційних планів армії, планів організації армії в часі миру і війни, планів стратегічних точок, рисунків, кліш, фотографічних знімків військових об'єктів, радіоапаратів, наданих і приймаючих. Викрито також багато вибухових матеріалів, зброї і бактерій заразливих небадуг.

Саме викриття цієї шпигунської акції почалося від Познаня, де українські студенти займалися шпигунством в користь Німеччини. Один з них, Олександр, ставав невідомо перед львівським судом і його засуджено. Між арештованими у зв'язку з цією аферою є різні люди, головні інтелігентні. Декуди вмотані в шпигунство й Жиди, а навіть однієї сподівки Поляки. Але головний контингент арештованих творять Українці.

В Кракові слідча поліція відкрила в одній з кінгарибів нібито цілий архів шпигунського матеріалу, що був схований у північній між книжками. Там архів завідувала одна бюрова жіноча сила кінгариби, яка перекладувала між книжками кліш, відбитки, шпигунську кореспонденцію, фотографії різних військових об'єктів, тасми, прикази і цілу масу іншого компромітуючого матеріалу. Того жіночки-шпигунки є — по словам польської преси — **Володиміра Піпчинська** уряднича краківської філії Гебестера і Волфа, що працювала в краківській "Просвіті" і була осередком цілої роботи в "Малополющі". На її руки приходили рапорти шпигунів, вона їх сортувала і приготувала для висилки до Берліна й Києва (і). Піпчинська є донькою слідчого судді в Кракові, якого негідно завішено в урядуванні — до часу устійнення його співучасті в роботі доньки. Крім того арештовано в Кракові **Теофіла Семяковського**, члена управи "організації", і **Анну Гусаковську**, урядничу краківської дирекції залізниць. Гусаковська мала у своїх зверхах велике довіря і нічим не зраджувала навіть своїх переконань, не то своєї діяльності. В самому Кракові найбільше скомпромітоване в тій афері **т-во "Просвіта"**, яке польська преса називає "т-вом української академічної молоді", що — як загально відомо — є неправдою, бо українські студенти в Кракові мають свою Студ. Громаду, а "Просвіта" гуртує всі круги українського населення, отже інтелігентів, міщан, слуг і т. д.

Найбільше арештованих має бути в Перемишлі, де в шпигунській акції бра-

сять передовсім бути добрим ремісником (у гарному розумінні цього слова) мусить уміти, навчитись, робити як слід своє діло. І працюю і своїми вродженими здібностями доходить до майстра. Головне — це техніка. Техніка тіла та слова. Всякі переживання, захоплення, гра під настрій — т. зв. "натуро" для нас тут, — смішні речі. Все мусить бути технічно зроблене і зафіксоване в щільній ролі.

Технікою актор досягає значно більші результати у глядача, ніж натурою. Актор може дуже сильно переживати на сцені і при тому так скривити свою фізіономію, що в дуже драматичному місці глядач розсміється. Актор мусить підготуватись так, щоб він не помилився у тому, як буде реагувати на це глядач. Він мусить бути тим самим, чим акробат, джонглер. Наскільки театр може ставити вистави в різні плянах, в плані важкої трагедії, в плані "gu gnoi-a" (ляльок), в плані сатири, гротески, оперети, буфонади, клоунади чи ексцентріади, — актор мусить уміти почути план, а в ньому свою роль. Це у нас називається не "почути", а уявити. Він мусить уміти "все": мусить бути і драматичним актором в трагедії і клоуном, і акробатом, і ексцентриком. Одним словом актор мусить опанувати техніку свого тіла і голосу.

Тепер зрозуміло для вас буде, чому у нас одна вистава приготується кілька місяців і то дуже напруженою працею. Нормально працювати над одною постановкою треба мінімум при такому підході півроку. А Маєрхольд ставить п'єсу одну в рік. Щойно тоді це поважна, справжня, мистецька робота. Такий більш-менш підхід у роботі

ПАША, ЗБІЖЖА І ДВИЖИМОСТІ

не підлягають примусовому обезпеченню в П. Д. У. А., тому повинні бути обезпечені лише в "ДНІСТЕРІ". Ці предмети є дуже часто більше вартісні чим самі будинки, тому нехай кожний обезпечить їх як найшкороше в Т-ві "ДНІСТЕР".

Товариство Взаємних Обезпечень
"ДНІСТЕР"

69 Львів, вул. Руська ч. 20. 7-10

ли участь як цивільні, так і військові. Там арештовано кілька тисяч в і й сь ко в и х, а тому числі і двох військових урядовців. Між арештованими військовими нема ні одного старшини, а є майже виключно підстаршини. Цілою акцією в Перемишлі кермував нібито **Володимир**, по словам польської преси, убитий директор жіночої семінарії **Матвіяса**. Крім нього головну роль в організації грало двоє студентів, що за напад на директора гімназії **Гришака** ставали перед судом і були ув'язнені. З цивільних осіб, яких арештовано в Перемишлі, слід згадати ще про жінку й доньку судді **Бурія**, якого теж завішено в урядуванні. Цивільних арештованих в Перемишлі є до 20 осіб. Фінансовою акцією кермувала жінка з одного гімназійного учня **Дрогоби**, що виплачувала шпигунам гонорари в доларах.

Також у Варшаві мала ця організація своїх людей, разом кільканадцять осіб. У Варшаві арештовано голову тої організації і наслідком його з'являється також арештовано його спільника **Варшавського** шпигуна працювали виключно в ділянці військових таємниць. В деяких газетах подається про арештування **Романа Шумського**, власника торговельно-комісового біора у Варшаві, який був інтелігентною, товариською людиною і після арештування признався, що займався шпигунством "для добра партії й ідеї".

Краківські дивізіони подають ще вістку, що в руки слідчих органів попали документи, з яких виходить, що арештовано в Кракові приготували на кінець липня або початок серпня **зав'язку**, щоб умістити засуджених у Львові 12 саботажистів під час перевезення їх до тюрми. Далше стверджено, що шпигуни вислали оригінали своїх матеріалів до Берліна, а відлиси їх до Харкова й Києва. На цьому тлі прийшло до неспорозуміння в лоні організації, що уможливило польській поліції відкриття цілої "шахи".

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

нашого театру. Ясно, що точно про все написати не можна, бо на це треба було писати цілий трактат на цю тему.

Матеріальний бік театру такий: тепер у нас 7 державних театрів, цебто субсидіюваних державою. Наш театр одержує найбільшу дотацію. Одержував цього року: 50 тисяч карбованців з Харкова і від місцевої влади 20 тисяч, разом 70 тисяч (35 тисяч доларів) у бюджетний рік. Правда — це гроші великі, але для такого великого театруального апарату, це не дуже то й багато. Платні акторів не великі тому, що більшість грошей витрачається на постановки (оформлення сцени, костюми). Найбільша платня актора у нас це 120 карбованців в місяць. На слідує сезон ми вже переїжджаємо в Харків; державна повна субсидія для театру вже затверджена. Театр наш буде отримувати 120 тисяч карбованців. Одним словом матеріальне положення українських театрів, як і взагалі положення всіх державних інституцій, з кожним роком у великій мірі кращає. Помітно кращає і стан та позиція українського актора. Найкращим доказом того є те, що чимраз більш і більш починають переходити на українську сцену навіть такі відомі та славні імена в Росії, як актор **Петіпа**, режисер **Глаголін**, **Смирнов**, **Попов** та інші. Я найшов тут безперечно повне задоволення, а через один рік праці і повне призначення. Наведу тільки такий маленький факт: На першому моєму дебюті в Києві стрінула мене несподівана овація з кошиками квітів то-що. У Львові за 4 роки праці я навіть на своїх бенефісах ніколи цього не бачив!

Радянська Україна.

Зріст населення на Україні.

Орган КП(б)У. "Комуніст" приносить цікаві дані про зріст населення на Україні останніми літами. З ними варто познайомитися нашим читачам. "Комуніст" твердить, що завдяки війні вже в 1915 р. починається на Україні зменшення населення. В літах 1916—1920 те зменшення було навіть значне. Тоді смертність перевищувала народжування. В цифрах цей процес представляється ось як: В 1913 р. на 1000 людей приріст виносить 18,5 відс.; у 1914 р. — 15 відс.; 1915 р. — 1,4 відс.; в 1920 р. убуток (не приріст!) виносить 13,1 відс. на тисячу людей.

В 1921 і 1922 р. є перелом, а щойно в 1923 р. починається нормальний приріст населення, що відсотково перевищує навіть передвоєнну норму приросту. В 1924 р. приріст дійшов уже до 24,2 відс. на 1000 людей. Зменшилася значно і смертність у порівнянні з передвоєнним часом. В 1913 р. було на 1000 людей 24,5 відс. смертних випадків, а в 1924 р. було їх на 1000 тільки 17,6 відс.

Згідно з даними урядової статистики за 1925 рік виходить, що в 10 округах України смертність вагалася між 12,4 відс. до 19 відс. на 1000 душ, а в Києві, Одесі і Харкові від 12,2 відс. до 14 відс. на 1000.

Найінтензивніше відбувається приріст населення в **Артемівській** окрузі, де він досяг 46,6 відс. на 1000 людей, по ній йдуть **Муганська** округа і **Полтавська**. Найбільшу смертність виказують **Шепетівська**, **Роменська**, а також **Артемівська** (там найвищий відс. народни) округи. В тих округах відсоток смертності н. 1000 людей виносить 27,7. По тих округах йде **Одеса**, що має 26 відс. смертності.

По широчому світі.

Міжнародна фінансова конференція приготується у Франції з участю американських мільярдів.

Фінансовий план **Поанкаре** прийняла рада міністрів. Уряд має надію одержати позичку в Англії та Голландії та додержати сплат американських довгів.

Англійський уряд приготується на заведення військового стану, якби криза зі страйком вуглекопів продовжилась.

Президія центрального комітету комуністичної московської партії оголошує комунікат, з якого виходить, що **Зіновєв** у цій партії організував змову проти офіційного курсу партії, стоячи на ґрунті ортодоксального марксизму. Відсутність **Зіновєва** від влади матиме вплив на зміну головних становиш у С. Р. С. Р.

У Сирії після звісток про перемену Французів приходять нові іншії, з англійських джерел. Французи зазнали сильної невдачі і мусіли податись назад аж до Дамаску.

Радянський уряд заперечує офіційно всякими звідками про ревізії в хаті **Дзержинського** і про знайдений там сензаційний матеріал.

У Мексику християнські єпископи рішили стриматись від усіх релігійних практик на знак протесту проти законів, які нарушують права церкви.

Японія підписала з С. Р. С. Р. умови щодо манджурської залізниці.

В Іспанії залишили на волі генералів, арештованих за змову проти **Прімо де Рівери**. Виринає думка, чи не зорганізувати плебісцит щодо дальшої диктатури.

В англійській маринарці хтось викрав довірочні папери про найновіший англійський кружляк "Су-фольк".

Шукаю людини,

яка не знала би, що цукорки з української фабрики

"ФОРТУНА НОВА"

Львів, Кордецького 23.,
є найліпші і найдорожчі.

НОВИНКИ.

— **Особисті вісти.** Зі **Станіслава** пишуть нам: В тяжкій недугі директора української гімназії **д-ра Миколи Сабата** замітний зворот до подужання, хоч не дуже все ще, і товосьмий тиждень, не опускає ліжка. Дуже совісний опіці **станіславських** лікарів-Українців **д-ра Вовіди** і **д-ра Козака** вдалося урятувати життя цього заслуженого педагога.

— **Поляки видають українські газети.** У **Золотунові** вийшло перше число часопису "Наша Справа", яку видає "строніцтво хлопське". По формі підходить фарбований лис на холмське "Наше Життя". Цікаво, що скажуть на таку політику ті **Поляки**, які апеляють, що українська мова, це тільки трохи попсова польська і що кожний український селянин уже з роду розуміє по польськи...

— **Іспит зрілості.** В днях від 14/V.—22/V. відбувся іспит зрілості в держ. гімназії з українською мовою навчання в Тернополі під проводом директора **Губчака**. Враз із госпітантами було 56 уч., з того один вивав при письмевнім, а один при устнім іспиті зрілості. Здали матуру: **Атанасій Теодор**, **Бабій Володимир**, **Бабаєв Микола**, **Байтала Олександр**, **Баланюк Стефан**, **Бекесевич Петро**, **Боднарчук Дмитро**, **Богатюк Ярослав**, **Черниш Яків**, **Чубатий Денис**, **Філіпський Богдан**, **Гаєцький Андрій**, **Гаврилюк Осип**, **Городиловський Василь**, **Гроховський Осип**, **Іванчук Осип**, **Яворський Петро**, **Левківський Зенон**, **Кебузіньський Михайло**, **Кернач Богдан**, **Предський Данило**, **Коненко Євген**, **Пачівський Теодозій**, **Кузіньський** **Львович Ярослав**, **Макар Іван**, **Матюца Антін**, **Ничка Євген**, **Ничка Володимир**, **Плакита Павло**, **Позналовський Микола**, **Решетука Михайло**, **Резуцький Стефан**, **Рупак Михайло**, **Сафій Олександр**, **Сененський Володимир**, **Сенишин Євген**, **Смал-Стоцький Осип**, **Шавля Ярослав**, **Шевчук Андрій**, **Юрій**, **Шустакевич Стефан**, **Тучакський Кость**, **Заяць Володимир**, **Вашин Володимир**, **Боднар Марія**, **Маркевичівна**, **Мрид Лідія**, **Мигонька Ольга**, **Гинь Ольга**, **Кузінь Олена**, **Фалендип Ярослава**, **Флісак Євгенія**, **Трояк Стефанія**, **Топольницька Надія**.

— **Старостинські Соломони.** У селі **Хлопичі**, (пов. **Рудків**) склався пес і покусав коня. На це староста видало наказ убити всіх псів і котів, але само не взяло на себе цієї приємної роботи. Селяне, перелякани загровою кар, юрмою несли улюблених звірат до ліса, щоб їх вивішати та притовкати, бо не мали чим стріляти. У селі був плач за вірними собаками, а деякі з недобрих звірат утіли і щойно тепер з голоду та ран — показяться.

— **Не одіж, а харч.** 120 жовтирів занедужало в **Лудську**, як видало слідство, не від отруйних мундурів, а від попсованого мяса.

— **Божевільних щораз більше.** Пожежна сторожа боролась учора на вул. **Осолинських 11.** не з огнем, а з огненним добродієм **В. Чарковським**, божевільним, якого привезли до родини в **Радехова**. **Чарковський** замкнувся в кімнати, попишав усі меблі та посудину і стріляв. Пожежники влізли до хати вікном і облили його вишкою водою. Другий випадок атаки божевільня трапився цього самого дня в песторані готеля "Жоржа" це

лились іншій побити шибі і счавив бучу. Божевільні множаться, але в Кульпаркові їх не приймають, бо це заведення не одержує від уряду ніякої підмоги.

— **Перед історичний Перемишль** У каналі ріки Вігор, що впливає до Сину, найдено в намулі цілу піску кістяк і черепів, залізу зокриру та сюрілі дубове кілля. Один череп має бути з доби скандинавських наїздів; роги оленів і чоти мамута в мішній та залізній доби.

— **Звичайна хроніка.** Поліція напайшла ціле товариство, що вже завчасу думає про зиму і забезпечує себе та інших у чужі футра. Крім професійних злодіїв був у спілці власник каміньї, 6 пар коней і 8 авт Хайм Шраге. — Пробував повіситись залізничний обійач Словіковський. — 19-літня служанка при вул. Як. Германа, переслідувана своєю „панамі“ воїла вісти отруту на шурі, як у них служити. Вломів і злодійства на протязі одної доби було стільки, скільки є способів красти.

— **Ukrainica.** Пятый річник відомого римського місячника L'E u o o. O g e a t e, що виходить заходом „Орієнтального Інституту“ під редакцією проф. Пальмієрі й Джинні, приніс крім статті про культурний український рух, про що вже в нас згадувалося, початок більшої праці ред. А. Пальмієрі про політичну географію Союзу радянських республік, а саме вступ про обшир, людість і політично-адміністративний поділ Союзу та подрібні дані про: *SeR La geografia politica della Russia sovietica*, XII, стр. 785—799). Крім цього подібуюмо багато вісток про релігійні справи на Сході, між ними і в Польщі (нпр. з приводу проголошення автокефалії православної церкви, ч. 10, про конкордат з Римом, ч. 11), останні звичайно на основі польських інформацій, та обширну рецензію на Богд. переклад Гоголевих „Мертвофери“ (*Les aventures de G. H. i ykomu Des Ames Mortes. Poème* — *Apr une introd. et des notes* He. de Mongault. Paris, Bossard Dr. 2 тома). **З. К.**

— **Для шахістів.** У міжнародних шахових змаганнях в Америці першу нагороду одержав Капабланка.

— **Міжнародні університетські курси** відбудуться на протязі вересня ц. р. у Відні під протекторатом австрійського президента. Крім місцевих сил, між якими слід назвати д-ра Ренера, проф. Візера, проф. Мізеса й д-ра Шіллера, викладатиме цілий ряд німецьких, англійських і французьких учених, між ними проф. д-р Л. Брентано, д-р А. Манес (соціальне забезпечення), директор Німецького Банку д-р Шахт, д-р Вебер з Гайдельберга й б. франц. міністр фінансів Кайо. — Берлінський університет улажує знов зимою цього року чотири окремі курси, а саме англійсько-американський під проводом проф. Дібелюса, іберо-американський під проводом проф. Смільшого, французький під проводом проф. Векслера й московський під проводом проф. Фасмера.

— **Характеристична конкурсова тема.** Філософічно-історична класа Наукового Товариства в Гетингені визначила на рік 1927 тему „Пруська держава XVIII-ого століття в гадках сучасної Німеччини“, що має на меті розслідити початки й жерела неприхильного відношення до Прусії та Прусаків у 19-ому столітті.

— **Світлова хроніка.** У Сполучених Державах після великих спек прийшли великі бурі, що накоїли чимало шкоди. — Циклон у Трієсті понизив доми, а місто вкрилось льодом на 20 см. — У Больній відкрили новий залюнок Мікельанджело, 82 см. довжини і 59 см. ширини; є він приватною

власністю одної родини. — **Форд** пропонує югославянському уряду будувати фабрики автомобілів на півострів Балканський півострів, а одночасно позичку на поправу шляхів. — У Шанхаю згоріли магазини з чаєм на 60.000 фунтів. — У Румунії, в місті Барлад, вилетіли у воздух склади муніції. Значні шкоди, в місті паніка. — **Головишка пуща**, як пишуть з Вільна, охоплена пожежою. — Біля Гренобля (Франція) згоріла фабрика бішопів вартості 10 мільйонів франків.

— **Свобода** ч. 29, містить: Слово і дійсність. — Село і місто. — Шляхом брехні і провокації. — За краду будучності народу. — В чім сила селян? — Вічний рух. — З країн провокації і терору. — „Брати“ сплячкі. — Що чувати у світі? — Як Сокальщина святкувала пам'ять Франка. — Хмаролом на Гудульщині. — Рідна Школа. — Господарський курс в Милванію. — Новинки. — Всячина. — Вороги людства. — Дописи з краю.

10 серпня ц. р. здержуємо висилку **Н. Т. Передплатникам, щі залягають з передплатою. -- Передплата на серпень 4.50.**

Дописи.

Мостіщина. (Картини стезками або польська політика супроти нашої школи). Українське населення громади Кальніків віддало від наслідника Ст. Грабського от такий дарунок:

Мала Szkolna Powiatowa w Mościskach, L. 27.2. Mościska dnia 21. czerwca 1926. O z s z e c z e n i e. Ponieważ gmina Kalków na podstawie wyników ostatniego powszechnego spisu ludności z dnia 30. września 1921, ogłoszonego w Skorowidzu miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej, Tom XIII, str. 28 i 29, nie posiada 25 proc. ludności narodowości ruskiej (ruskiej), przeto na zasadzie art. 3. ustawy z dnia 31. maja 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 79 poz. 766 i § 12 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy z dnia 7. stycznia 1925 Dz. U. R. P. Nr. 3 poz. 33, załatwiającej dekl. racje rodziców (opiekunów), żądających ruskiego (ruskiego) języka nauczania w publicznej szkole powszechnej w Kalkowie dla swych 85 dzieci, Karator O. r g a n Szkolnego Lwowskiego rozporządzeniem z dnia 2. czerwca 1926 Nr. 1. N. 637/26 orzekł, że w myśl powyższego już art. 3. ustawy z 31. lipca 1924, językiem nauczania w państwowej szkole powszechnej w Kalkowie jest język państwowy. Zarazem na podstawie uprawnień Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 26. maja 1926 Nr. 1. 1686/26 wprowadza w tej szkole powołanego wyżej, a więc aż do odwołania wykład o w j e z y c y, to znaczy nauka odbywać się ma w języku państwowym i ruskim (ruskim) według rozkładu godzin, przepisanego rozpr. Państwa Minist. W. R. i O. P. z dnia 10. lipca 1925 Nr. 1.335/j, (Dz. urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 13 poz. 25 str. 228). Powyższe rozporządzenie tymczasowe, wprowadzające wykład dwujęzyczny, nie przesądza w żadnym stopniu państwowego, wobec którego językiem nauczania w szkole w Kalkowie jest język państwowy, ale może też stać się w przyszłości podstawą do rozszerzenia ludności z tytułu r e k o m n a b u t y c h p r a w. O d n a z e g o z s t a n o w i e n i a p r z y s t a n i e i n t e r e s o w a n y m r o d z i c m o d w o l a n i e d o P a n a M i n i s t r a W. R. i O. P. w ciągu 14 dni, od wywieszenia ogłoszenia w lokalu Urzędu gminnego. Odwołanie winno być wniesione na ręce Inspektora szkolnego. Przewodniczący J. Wiśniewski wt. L. S.

Повише оречення датоване дня 21. червня 1926 ч. 2732.

Зараз другого дня дістала громада „Zaw. adomienie“, датоване дня 22. червня 1926 р. ч. 2731, яке нижче подіємо:

Kasa szkolna powiatowa w Mościskach, L. 27.2. Mościska dnia 22. czerwca 1926. Z a w i a d o m i e n i e. Ministerstwo W. R. i O. P. rozporządzeniem z dnia 26. maja 1926 Nr. 1. 7686/26 uchyliło z przędzy ореченіє Kuratorium z dnia 7. października 1925 Nr. 424/1 N., którym wprowadzono w 2-ki publicznej szkole powszechnej w Kalkowie wykład dwujęzyczny, ponieważ w szkole tej, jako роbоrоnеj w miejscowości nie mającej według ostatniego spisu ludności z 1921 r. (Skorowidz miejscowości Rzp. Polskiej Tom XIII, str. 28 i 29) 25 procent ludności narodowości ruskiej, językiem nauczania w myśl art. 3. ustawy z dnia 31. lipca 1924 r. poz. 756 z samego prawa jest język państwowy. Przewodniczący: J. Wiśniewski wt.

Днямі отсі оречення і повідомлення, а ще дияніша польська конскрипція! Бо громада Кальніків має 1906 душ Українців, 70 душ латинців і 44 душ Жидів.

До школи ходить понад 190 дітей Українців, 12 латинців, ані одного Жидів! Проти тих оречень громадяне Кальнікова внесли рекурс, зга. представлення до міністерства. Рекурс підписало 120 батьків власноручно. Побачимо, чи новий міністр освіти розгляне по справедливості цю справу, як прирєкав у розмові з кореспондентом „Діла“.

Батько.

Всячина.

Сило звички. Небуденна це пригода, коли вуличний жebraк став прятмом міліонером завдяки спадщині зовсім невідомої собі людини. Але ще рідше буває, коли такий щасливчик не хоче покинути свого дотеперішнього житла — захисту для бідних. 60-літній Льондонський містер Гігінс дістав недавно урядове повідомлення, що один його кревняк, — річ ясна: в Америці! — залишив йому 200.000 доларів. Гігінс не хотів спочатку цьому повірити. Але коли магістрат прислав йому наказ, щоб він покинув захист для бідних, справа стала для нього поважною. Він був нещасливий і прохав, щоб його там залишили, а він платитиме за своє утримання. Але закон не дозволяє тримати платних бідняків, які попадають у захист саме тому, що не мають за що жити. Гігінс був у розпачі. Він так зник до своєї кімнати в захисті, що важко йому було з нею розстатись. Аж якийсь його приятель зі захисту найшов розв'язку: багач Гігінс може весь дім відкупити від міста. Місто згодилось на цю ідею, з тим, що за гроші, заплачені ним, воно побудує новий захист, а в дотеперішнім старім Гігінс може жити далі. А щоб мав ілюзію дому для бідних, усі мешканці лишаться там на своїх місцях. Бідак-міліонер був таким полагодженням справу такий щасливий, що взяв усіх цих бідняків на своє утримання. Є ще чудаци на світі!

Зі спорту.

З діяльності Спор. Клубу „Дніпро“ в Подєбрадах.

Український Студ. Спорт. Клуб „Дніпро“ мав своїх заступників на майстерствах високих шків Ч. С. Р. (17—18, VI.) в іграх. Холодний був на 4. місці, Опалчий на 4. місці в 1500 м. у часі 4: 49. Міг би бути третім зі значно ліпшим часом, але йому бракує ще досвіду й відповідної тактики. У трискоці перше місце заняв Чех, зробивши, до речі сказати, „чотирискока“ 1248 м. Підозріла була неуважність суддів уже адруге в наших стрічах з ними. Опалчий заняв лише друге за ним місце зі скоком 1201. Значною перешкодою зм'ягала була холодна дощлива погода й болото.

Пріродно зареєстровані рекорди нашого клубу в 1926 р.:

100 м. І. Хомичевський — **11.9**.
200 м. (— 1-26) І. Гончарів — **25.6**
400 м. (— 1925) І. Холодний — **58.9**
800 м. (— 1926) І. Опалчий — **2: 20**
1500 м. (1926) І. Опалчий — **4: 47**
Скок далекий: І. Гончарів — **5.72** м.
Скок з тичкою: р. 1925 І. Шкода — **3.02** м.
Скок високий: р. 1925 І. Хомичевський — **153.5** с.

Трискок: р. 1926 І. Опалчий — **12.64** м.
Ритище: р. 1926 І. Опалчий — **42.46** м.
Куля: р. 1926 І. Опалчий — **9.60** м.

Щодо нашого рекорду в трискоку, то маємо зауважити, що рекорд високих шків Ч. С. Р. підвищено в цьому році до 1254 й таким чином він лишється за нашим на 10 сантиметрів. У майстерствах Ч.С.Р. перше місце обсядливо зі скоком 1280, друге 1230. При відповідній підготовці і солідній праці нашого скакуна ми зможемо гідно презентувати наш Спорт і на Всесвітній Студентській Олімпіаді в Римі 1927 р. і то не лише декоративно.

Обсервер.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Театр Галактіона Чілки і Лопе відідає з „Вертепом Наших Днів“:

Борція: 31. липня і 1. серпня.
Тлусте: 2. серпня.
Копичинці: 3. серпня.
Гусятин: 4. серпня.
Теребовля: 5. серпня.

Традиційні Вечерниці, улажені гуртком академічної молоді в Судовій Вишній відбудуться дня 8. серпня ц. р. Зголошення по запрошення приймає Василь Шот в Судовій Вишній. 135 1-1

Справлення ошибки. В недільнім і вторковім числі хибно було поміщено між дрібними оголошеннями, що п. Омелян Скоморовський, який поручає своє авто мешкає у Львові при вул. Театинській ч. 16, має бути вул. Театинська ч. 17.

На Рідну Школу зложили жертви: Вл. М. Гайворонський від української Консерваторії в Нью-Йорку 33 ам. дол. д-р Гедімія і Софія Лисиневські з Болехова 20 зол. місто вінда на домовину сестринка, д-р Миколи Сімонича; Анна Морозик з Бабина 15 зол. місто вінда на домовину свого брата, Михайла Гулеюка Теодор Панас з Теребовлі 5 зол. і кличе: Антона Лижецького та Івана Заставного з Теребовлі; Микола Дублика з Романівки; Михайло Стець (кравецький майстер) Львів 5 зол. і кличе: Стефана Кезика і Михайла Стефанійського. Всім шановним жертводавцям складає щире подяку Головна Управа „Рідної Школи“. 132

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ІДЕАЛЬНЕ, приватне, дешеве літнисько і Турчанини. Першокласний харч — 5 рази денно. Адміністрація „Діла“ — Товариство. (133—1—2)

НА МІСЯЦЬ серпень, пошукую здібної інструкторки до математики і німецького. Зголошення негайно Миколая 15, у п. Сегала, трафіка.

АВТО світової марки „Opel“ на шість осіб, зі всіми вимогами найновішої техніки, вигідне для дальших подорожей прогульок, поручає Омелян Скоморовський, Львів, вул. Театинська 17. Сталий постій площа Марійська, авто марки „Opel“ ч. 7644 119 1-2

РУТИНОВАНИЙ АПЛІКАНТ АДВОКАТ ЦЬКИЙ, який може вести есентуально самостійно адвокатську канцелярію, пошукує з днем 1. вересня ц. р. місця. Блишчі вісти: Василь Скрипник, апл. ада., Городок Ягайлонський. 134 1-3

НАЧАЛЬНИКА споживчого склепу з грошевим вкладом шукає кооператива з Угнів, есентуально пізніше на протязі п'яти літ. Мешкання для родини забезпечене, усіляк дуже корисні. Зголошення до кінця липня до „Господарської Торговлі“ на руки інж. Корнила Целевича в Угнові 136 1-1

РУТИНОВАНИЙ конспієнт пошукує заняття від першого вересня зглядно життя. Зголошення: Адміністрація „Діла“ під „Солідний“ 108 3-3

ЖЕНЩИНИ старшої, самітної, інтелігентної до заряду дому у Львові пошукую. Зголошення слати до 10. серпня на адресу: Михайло Лущкий, Явасу. 120 2-1

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ПлісОвання

після найновішої моди виконує

Заведення гафтів

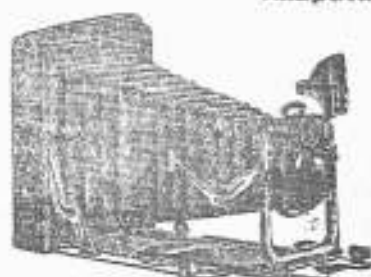
Е. РОЗЕНА

площа Галицька 12 а!

1811 (давніше вул. Валова 14). 10—10

Фотографія

Прилади Апарати

Барвік і Божемські

122 Львів, Консерника 18. 2—3

Конкурс

на посаду директора уч. семінарії „Рідної Школи“ у Львові, і на місце управителя хуж. уч. сем. курсів Р. Школи у Львові з речинцем зголошення до 10. серпня ц. р.

Головна Управа Рідної Школи у Львові, Ринок ч. 10. 131 1-2

До навоження осінніх засівів на луки і пасовища є

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі.

Крім успішного діляного фосфорового квасу, має **ТОМАСИНА** також білий 50%-вапна, що не висихається, а при нормальному квасних почвах не потрібно особію наповати.

Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Цінишки і поучення даром і оплатно.

4—15

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринков. ч. 10, П. пов. Конто почт. шваб. 143.322 Адреса для телеграм: "Діло", Львів. Гол. Редактор приймає вір. 11—12 год. передполуднем Рукописи не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в країні 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо- словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміню адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГолошення ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ- СТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
---	--	--

Сенат і повновласти для уряду.

На переходні парламентарних ферій. — Повновласти для уряду в сенатській конституційній комісії. — Конвент сенаторів сенату.

Варшава, 28. липня 1926.

В п'ятницю передполуднем відбувся пленум сенату. Відбудеться також засідання сойму з таким денним порядком: справоздання бюджетової комісії про звідомлення найвищої палати контролю держави, внесення Українського Клубу на заяву недовіря для віцемарш. Дембського, справоздання конституційної комісії в справі посольських внесків на розв'язання сойму. З найближчого тижня мало бути ще одно засідання сойму й сенату, після чого посли й сенатори розійдуться на ферію.

На нинішньому засіданні сенатської конституційної комісії раджено над законопроект про повновласти президента річипосполитої до видавання розпорядків, що матимуть значіння законів. Законопроект реферував сен. Кшижановський (Кл. Пр.), який вніс поправку на счеркнення вилучення справ, обнятих ст. 49 і 69 конституції (торговельні і митні умови, відмежування джерел доходів між державою і самоврядкуванням), далі самоврядних законів шкільного законодавства і змін границь воєвідств. Поправки ці мали на меті поширення повноважень президента. Крім цього референт заявив за поправкою сен. Черкавського (Український Клуб) на счеркнення вилучення законодавства в справі мови.

В дискусії забирали голос: сен. Здановський (ЗЛН.), який вказував, що закон про повновласти є шляхом по лінії найменшого опору, який відбуває парламент, скидаючи з себе різні обов'язки; сен. Поснер (ППС), що поставив поправку на счеркнення з вилучення збільшення обігу здавкових білетів і більшону понад дотеперішні управління; сен. Гуліс (ХД), що поставив внесення на счеркнення вилучення самоврядних законів; сен. Рінгель (Жид. Кл.), що зголосив поправку, аби ухвалені повновласти обмежено тільки до часу існування теперішнього уряду проф. Бартля.

В голосуванні всі поправки з вимком поправки референта на счеркнення вилучення шкільного законодавства — перепали. Законопроект прийнято в цілості.

На пополудневому засіданні комісії відбулося третє читання рядового проекту. Ухвалено остаточно поправки в стилізації, прийняті у другому читанні.

По засіданні конституційної комісії відбулося засідання конвенту сенаторів сенату під проводом марш. Тромпчинського. Раджено над способом полагоди на пленумі сенату обох законопроектів, вироблених остаточно конституційною комісією, а саме законопроектів про зміну конституції повновласти. Рішено закінчити наради сенату в суботу 31. ч. м. з тим, що на тому засіданні будуть це полагожені законопроекти, прийняті на засіданні сойму в п'ятницю.

Осіня сесія Ліги Націй загрожена.

Лондон, 28. липня.

"Daily Telegr." подає, що на вересневій сесії Ліги Націй може прийти до деяких комплікацій у зв'язку з прийняттям Німців і становим Еспанії і Польщі, які не дістали постійного місця в Раді Ліги. Головне джерело неспокою лежить в Німцях, які можуть змусити М-кса і Штресемана взяти назад прохання про прийняття до Ліги, коли військові залоги, які знаходяться в 2. і 3. полісі окупованих територій, не будуть зредуковані до вересня або коли міжнародна контрольна комісія не відступить від своїх домагань щодо Німеччини.

Протинамериканські виступи в Парижі.

Варшава, 28. липня.

З Парижа повідомляють, що пам'ятник французько-американського братерства, поставлений в пам'ять світової війни на площі Зєдинених Держав у Парижі, вчора знищено. Пам'ятник представляв французького жовніра, який подавав руку жовнірові американському. Якійсь робітничий стрілив у пам'ятник, а потім ковальським молотом розбив постать америк. жовніра. Арештований заявив на поліції, що вчинок цей зробив, щоб нап'ятувати Зєдинені Держави за їхнє становище в справі французького боргу.

Напружена ситуація в Москві.

Варшава, 28. липня 1926.

З Москви інформують, що тамощня політична атмосфера надалі напружена. Не зважаючи на усунення Зіновєва, опозиція не зломана. Знавці внутрішніх радянських обставин зазначають, що комуністична партія тепер має чотири течії: одна під проводом Троцького, Каменєва, Радека і Зіновєва; друга, робітничий центр якої знаходиться в Баку, а на чолі якої стоять Шляпніков і Недевчев; третя, економічна, згрунтована коло Сокольнікова; четверта — т. зв. інтелігентська опозиція, до якої належать анархісти, нігілісти і деяка частина комуністів. Цей стан був відомий Дєржінському, який в останній своїй промові на передодні смерті заатакував опозицію, кінчаючи свою промову словами: "Я працюю, а ви критикуєте!"

Вбивство губернатора Сирії.

Лондон, 28. липня.

"Дейлі Експр." подає, що в Дамаску сирійські повстанці вбили губернатора Сирії.

Біржа. Гроші.

Курс амер. долара в "заказаних" оборотах 9.10—9.03 при слабій тенденції. На валютно-девизов. біржі не дійшло до жадних трансакцій. Банк Польський платив ефект. ам. дол. 8.98, девізів 9.05. Рух на біржі дуже слабкий, обороти скромні. Тенденція стримана, настрої слабкі.
Валюти: амер. долар 9.05—9.08, канад. дол. 9.00—9.03, чеська корона 0.26—0.2625, лей 4.25—4.50, франц. франк 0.20—0.22, швайц. франк 1.70—1.75, англ. фунт 43.00—44.00, австр. шіл. 127.90, нім. марка 215.40.

Збіжжя.

Обороти з житом старого і нового врожаю. Тенденція і настрої при сильній запропонуванні нового врожаю стримані.

Українці в Зєдинених Державах.

З розмови з ред. Вол. Б. Лотоцьким.

У Львові перебуває від кількох тижнів б. співробітник нашого органу і редактор тижневика "Свобода" (в рр. 1909—1911), тепер співредактор ньюйорського щоденника "Свобода", п. Володимир Б. Лотоцький. Ми мали нагоду говорити багато з шан. гостем про заокеанську українську еміграцію, зокрема про життя й відносини між Українцями в Зєдинених Державах. З деякими думками п. редактора Лотоцького позволюмо собі отсе познайомити й наших читачів.

Я приїхав з Америки — говорив п. Лотоцький — відвідати Рідний Край і родину. В Америці був я від січня 1914 р., де працював увесь час як редактор американської "Свободи" і мав змогу пізнати громадське життя тамощніх земляків та їх взаємини з Рідним Краєм. За кілька днів вертаю туди назад.

На питання про число і стан національної свідомості наших заокеанських братів п. ред. Лотоцький відповів так:

Галицьких Українців тепер начислюють у Зєдинених Державах понад 350.000; Українців з Закарпатської України до 300.000; Українців з Волині, Холмщини, Полсся 200.000 до 300.000; Українців з Буковини дуже мало (трохи більше їх в Канаді). Тому, коли говорять про загальне число Українців у Зєдинених Державах Америки, то подають його на один мільйон (крім того є в сусідній Канаді до 400.000 Українців, головне Галичан). Однак цей мільйон різко поділяється на агадані три групи, які живуть окремим і відмінним життям.

Галицькі Українці — це найсвідоміша національно група і найбільше відчуває потребу українського національного життя. Їх церкви найбільше національні; їх заповомові організації найбільше національні; їх політичні й культурні установи теж найбільше національні. Вони мають свої газети, котрі теж найбільше національні. Вони удержують при церквах рідні школи для своїх дітей. Вони мають свої театри (заводові й аматорські); улажкують концерти; національні обходи, свята, віча, збори. Дбають про старий край і найбільше інтєресуються державницькими змаганнями своєї нації. Особливо емігранти односельчане дбають про свої рідні села в старім краю і безупинно підпомагають їх матеріально, даючи грошові допомоги для читалень "Просвіти", шкіл, церков, а навіть декуди піддержують грішми й кооперативи.

На особливу увагу заслугоють Лемки (з південно-західної Галичини). Їх іміграція в Америці старша від іміграції східно-галицьких Українців і вони там краще загосподаровані та ліпше мають. Працюють найбільше в копальнях твердого вугля в Пенсильвенії, Лемки — це найбільше завзятий і стійкий елемент. Як одиниці вони теж найсолідніші. Серед них була в Галичині здавна русофільська агітація і багато з тих русофілів є ще й тепер в Америці,

але ті, що національно освідились в Америці, це найкращий український елемент, який найсильніше піддержує тамощні українські інституції.

Відмінні від галицьких Українців американські земляки із Закарпатської України. Вони ще називають себе Русинами або Руснаками і боронять етимології. Українців уважають найближчими братами, але від них відокремлюються. Вони завзяті греко-католики; кацапів ненавидять і православ'я теж не хочуть. Москаля вважають якимсь далеким великим братом. Досі лише церква задовольняла їх вимоги національно-культурного життя. На церковному полі вони відділені від Галичан і мають свою окрему дієцезію та свої окремі парохії. Але переважують вони галицьких Українців і навіть всіх Славян в Америці організаційним змислом і дуже великим привязанням до своїх установ та організацій. Одна тільки найстарша їх заповомова організація "Соєдинєнє" має коло 150.000 членів.

Іміграція з Холмщини, Волині і Полісся представляється найсумнішою. Це переважно темні і неграмотні люди. Донедавна вважали себе "русскими" і належали до царських церков. Національної свідомості у них майже не було. Тому по упадку царського ладу в Росії дуже легко прийняв був серед них більшовизм. Щойно в останніх роках серед них зачинає трошки прояснюватись під впливом подій на українських землях.

Отсей малий образок показує, який великий вплив має держава на виховання нації. Три держави: Австрія, Угорщина і Росія виховали так три частини українського народу, що вони від себе відокремлюються і стали наче окремими групами. На щастя, в останніх часах всі ті групи чимраз більше наближаються до себе, пізнають себе взаємно і зачинають поволі зливатися в одно. Це доказ, що українська національна ідея здобуває і тут в своєму нестримному поході всі групи, всі стани нашої еміграції, споюючи осятак українську масу з різних займанщин в одну свідому сильну громаду.

Про умови життя і соціальний склад української еміграції в Зєдинених Державах п. ред. Лотоцький висказався так:

Українці в Злуч. Державах працюють найбільше в копальнях вугля (твердого і м'якого) і в сталевих заводах, а також і в інших промислах, як автомобілевому, ткацькому і т. п. Дятого Українці живуть у промислових містах. У великих містах, як Нью Йорк, Шикаго, Філадельфія Українці працюють не тільки у фабриках, але й по ресторанах і домах. Звичайно живуть по містах по змозі в одній частині міста, неначе творили одну громаду. Поселяються в кількох сусідніх улицах. Там будують церкву з парохіальним домом, а також іноді Народний Цім і школу. На

тих улицях бувають і українські склепи, ресторани, пересилькові бюро, банки і т. п. Поволі Українці починають братися і до власних підприємств серед Американців. Є Українці, що мають ресторани і робітні (прим. кравецькі) серед Американців і для Американців. В деяких менших містах в Пенсильванії Українці мають замощі і сильно зорганізовані громади. Слід згадати про місто Оліфант, де посади міста (Юрій Хиллак) Українець і ціла управа міста українська, також місто Шамокін, де Українці мають дуже багато всяких підприємств і мають великий вплив у місті. Це дуже свідомі українські лемківські громади. Найбільше Українців живе в східних степах (держав). Там земля гірша і тому мало там беруться до хліборобства, але все таки під містами є подекуди розкинені українські ферми. На заході на врожайних степах є українські оселі в Норт Дакоті. Там навіть одна громада називається Україна.

Українське національне життя в американських містах концентрується коло церков. Найважливішу роль тут відіграла українська католицька церква. Українські громади побудували понад 120 українських церков із подільними селями для дитвору та парохіальних домі. З місячних блат і недільних датків удержують церкви, священиків і дяко-учителів. Священик мусить працювати і дбати, щоб удержати громаду при церкві. Дяко-учителі сповідають велику місію, бо не тільки виконують свої церковні обов'язки, але учать дітей у вечірніх українських школах: учать хори не лише церковного співу, але і світського для концертів; приготворюють їх до вистав українських театральних штук; улаштовують також дитячі представлення. Батьки дбають про українську школу і стараються, щоб навіть найменша українська громада мала свою рідну школу і вчителя. Вони дуже поважаються за тим, що діти не забули рідної мови і пісні і радо оплачують учителів, якіб їх учили мови, щоб ось так вищипити в їх серця любов до рідної мови і рідної землі.

Серед американського моря й англійсько-американської культури українські поселенці зрозуміли вагу рідної школи і тому не тільки дбають про українську школу у себе, але також піддержують Рідну Школу в старому краю.

На запит про допомогів організації, в яких забезпечена значна частка наших емігрантів, п. ред. Лотоцький подав нам такі інформації:

Наші люди в Америці пішли за прикладом Американців і зачали закладати давно запомогові організації. Метою тих організацій є допомогати членам, коли вони закоріють або окарліють, а коли члени помруть, дати їх родинам більшу одноразову запомогу, так зване посмертне. Наші іммігранти були головною робітниками, тому і ці їх організації були робітничі. Перед війною значна частина робітників їхала до Америки тільки на те, щоб, заробивши трохи грошей, вернутись домі. Тому вони вважали свій побут в Америці лише перехідним і тому також і їх запомогові організації мали спершу характер перехідний. Особливо було так у славянських іммігрантів. Це відбилося було і на їх запомогових організаціях. Там всі члени, чи старі чи молоді платили однакову малу місячну вкладку, звану „розметом“. З тих вкладок організації виплачували допомоги, а про збудування фондів на будуче не журилися. Аж змішалась до того американська влада і змусила їх до реформи, щоб молодші платили менше, а старші поступово більше, відповідно до літ їх віку. Цим робом забезпечено посмертні і резервові фонди організації і члени їх мають певність, що організації матимуть

фонди на виплати допомог у будучині.

Першою серед українських організацій та ймовірно першою серед всіх славянських запомогових організацій, що завела цю реформу, був Український Народний Союз. Цю реформу прийняла конвенція У. Н. Союзу в Боффало, Н. Й. в 1914 році, з початком світової війни. Тоді також змінено назву „Руський Народний Союз“ на Український Народний Союз. Через те, що це була новість і що інші організації цієї новості ще тоді не ввели, деякі розгорячені одиниці (особливо старі, котрі мусили вже більше платити, ніж молоді) агітували за виступленням з організації і У. Н. Союз втратив тоді доволі старших членів, які перейшли до інших організацій. Та протягом найближчих років і інші організації мусили піти слідом У. Н. Союзу, а міжним У. Н. Союз виріс наново у числі членів і фондів і сьогодні він своїм забезпеченням членів перевищує всі інші організації. У. Н. Союз тепер має 17.000 повнолітніх членів, для котрих видає газету „Свободу“, а крім того 14.000 малолітніх членів. Фонди У. Н. Союзу виносять тепер півтора мільона доларів. Ці фонди правильно зростають і вже до року дійдуть до двох мільонів.

Члени У. Н. Союзу зорганізовані також по громадах у відділи. Таких відділів є понад 360. Вони відбувають кожного місяця свої мітинги (зібрання), на яких вирішують справи організаційні, а також і важні справи громадянського характеру.

Крім У. Н. Союзу є ще чотири інші, менші українські допомогові організації в Злучених Державах, а саме: Український Робітничий Союз, Провидіння, Народна Поміч і Згода Брацтва. Всі 5 організацій гуртують разом понад 65.000 членів.

Що до жертвенности американських земляків на старокраві потреби в найближчій будучині п. ред. Лотоцький є оптимістом. На його думку, українська Америка відгукнеться щиро з допомогою на кожну справжню потребу Рідного Краю.

Черговий документ доби.

Відгомін змушення над політичними в'язнями.

Ще 25. вересня 1925 р. вислала президія Українського Національно-Демократичного Об'єднання за підписом голови д-ра Дмитра Левицького, секретаря М. Струтинського і референта закордонних справ д-ра О. Марітчака письмо у французькій мові до генерального секретаря Ліги Націй у Женеві Еріка Дрюмонда в справі побиття українських політичних в'язнів інж. Мельника, Е. Зиблікевича, Богдана Зеленого, Миколу Білянського, Теод. Воробія і В. Коваленка в'язничними дозорцями в слідчій тюрмі при вул. Баторія у Львові дня 14. вересня 1925 р. В письмі описали підписані в коротких словах сам факт

просили Лігу Націй причинитися до припинення таких надужиттів своєю інтервенцією в польський уряд.

Видно, що секретаріат Ліги Націй справою зацікавився і робив перед польським урядом якісь заходи, коли той вислав до Ліги письмо передав державній польській прокуратурі для ужитку, але не в напрямі дослідження справи надужиттів і знущань, поповнюваних у польських тюрмах над політичними в'язнями, а в напрямі використання того письма проти тих, що його підписували.

Одержавши письмо — не знати, чи в оригіналі чи в копії, — прокуратор при апеляційному суді у Львові зро-

бив з нього ужиток. Він вислав відпис письма в польському перекладі до Дисциплінарної Ради при Адвокатській Палаті у Львові з таким текстом:

Prokurator przy Sądzie Apelaacyjnym we Lwowie. Dnia 30. czerwca 1926. L. 4094/26. Do Rady Dyscyplinarnej Izby Adwokatów we Lwowie. Załączając pod 1) i 2) udzielenie mi przez Ministerstwo Sprawiedliwości odpis i tłumaczenie na język polski petycji wniesionej między trzema podpisanymi na niej także przez adwokatów lwowskich d-ра Dmytra Lewickiego i d-ра Aleksandra Maritczaka do sekretarza generalnego Ligi Narodów w Genewie, proszę o wydanie przelicz obu wymienionym adwokatom postępowania dyscyplinarnego. Z treści tej petycji opartej na faktach nieprawdziwych lub rozmyślnie przekreślonych widoczna jest tendencja zohydzenia przed Państwami zagranicznymi stosunków w Polsce panujących. Nadmieniam, iż ekscesy więźniów, o których mowa w petycji, były w Sądzie okręgowym karnym lwowskim przedmiotem postępowania karnego do I. ez. L. 3546/25 i Yr. 3547/25. Prokurator przy Sądzie Apelaacyjnym: Podpis nieczytelny.

Дисциплінарна Рада Адвокатської Палати переслала відписи прокураторського письма до д-ра Дмитра Левицького з таким зазивом:

Do Pana Dmytra Lewickiego, adwokata we Lwowie. Udzielając Panu odpis petycji do generalnego sekretarza Ligi Narodów i pismo Prokuratora przy Sądzie Apelaacyjnym, Rada Dyscyplinarna wzywa Pana do oświadczenia się na postępowanie Panu zarzuty do dni 8 tem pewniej, że w razie nieotrzymania go w powyższym czasokresie sprawa mimo tego nadal prowadzona będzie. — Z Rady Dyscyplinarnej Izby Adwokatów we Lwowie, dnia 5. lipca 1926 r. — Підпис нечиткий.

Таке саме письмо одержав і д-р О. Марітчак.

Отці два документи друкуємо для ужитку будучих істориків

Перш за все слід ствердити, що на основі міжнародних договорів, підписаних і Польщею, кожному громадянину, що належить до одної з національних меншостей в даній державі, вільно вносити жалобу на порушення тою державою міжнародних постанов і договорів та впливаючих з них постанов власної конституції до Ліги Націй. За те дотична держава не може нікого притягати до відповідальности. Таке право прислугоє тим більше голові громадської та політичної установи, який є просто обов'язаний і мусить використовувати це право в інтересах колективу, в даному випадку цілого народу і поодиноких його членів.

Інша справа, колиб жалоба була на нічому неопертою видумкою або клеветою. Однак в даному випадку в листі був описаний голий факт надужиттів, факт, який ствердили такі поважні громадяне, як адвокати д-р Ст. Федак, д-р Ст. Шухевич, д-р О. Марітчак і накінець лікар д-р М. Паньчишин.

Та при чім тут дисциплінарна відповідальність д-ра Дмитра Левицького і д-ра О. Марітчака як адвокатів? Вони не виступали перед секретаріатом Ліги Націй як адвокати, але як провідники політичної партії! З прокураторського поставлення справи виходило, що адвокати не вільно займатися громадськими справами, не вільно інтересуватися політикою, не вільно стояти на сторожі прав і законів.

Краще булоб, якби державний прокуратор притягнув д-ра Дмитра Левицького і д-ра Марітчака до судово-карної відповідальности, коли вважає їх вчинок проти законним або колідуючим з кримінальним кодексом. Та цього прокуратор не зробив, бо не мав на те ніякої правової підстави.

Вступивши — напевно згідно з вказівками міністерства справедливості — на такий шлях, прокуратор уже тим самим ослабив і право Адвокатської Дисциплінарної

Ради класифікувати вчинок обох українських адвокатів чи потягати їх за те до дисциплінарної відповідальности. Колиж Дисциплінарна Рада все таки береться переводити дисциплінарні докождження, то вона йде по лінії бажань державної прокуратури, на те, щоб одному тепер вільному в українському народі станові закривати уста та позбавляти його свободи рухів і ділання. Дисциплінарна Рада Палати Адвокатів, ідучи слідами старих традицій, повинна була стати енергично в обороні свободи і громадських прав адвокатського стану перед державними чинниками та застеретися на будуче проти аналогічних поступків державної влади. Бо теперішній факт може стати сумним і шкідливим прецедентом для цілого адвокатського стану. Та в нинішніх відносинах, видно, і від львівської адвокатської палати такого постав-

Потвердженням цього і є наведене вгорі письмо Дисциплінарної Ради при Адвокатській Палаті у Львові.

Віденський лист.

Спортивно-руханкові здвиги.

Відень, 22. липня 1926.

Цьогорічний липень у Відні — це місяць великих спортивних здвигів. Під впливом і враженням цих здвигів стою несподівано увесь Відень, а звичайно безнадійно нудьгувати атмосферу літніх ферій розвіяно ними без сліду.

В перших днях цього місяця влаштовано імпонуючий здвиг робітничих спортивних та руханкових організацій. Про розміри цього здвигу і про кількість учасників можна собі приблизно уявити, коли згадаємо, що самі спортивні гри та змагання тривали цілий тиждень, і то на кількох площах одночасно, а дефіляда учасників заняла добрих дві години часу. Самі прапори робітничих організацій, між якими находився революційний німецький прапор з 1848 року, творили один великий непроглядний ліс. Замітні були по військовому построєні відділи „республіканської охорони“ з Німеччини з республіканськими чорно-червоно-золотими відзнаками і прапорами, а таксамо австрійських (віденських) Чехів у похожих на сокольські строях і Чешок в національних костюмах і червоних хустинках на голові. Отсим здвигом виявлено великі успіхи робітництва на полі фізичного виховання.

Кілька днів після закінчення робітничого здвигу — дня 15. ч. м. — зачався другий, а саме австрійський „союзний руханковий“ здвиг. Влаштовано його старанням націоналістичних спортивних та руханкових товариств очевидно — не без певних протидемонстративних цілей. Своїми розмірами він в нічому не уступав попередньому, а кількість учасників була також не менше імпонуюча. Дефіляда самих менше імпонуюча тривала три чверти, а мужеських півтора години. Попри спортивно-змагальну частину програми й кінцевий загальний похід влаштовано традиційний вечірний похід з горючими смолоскипами, який на кожного, хто його бачив, мусів зробити сильне враження. З посторонніх учасни-

Муєш бути моєю!

сталою приклинкою по випробуванню і пакки цитринного екстракту АРРУМІНА.

Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.

1247a)

52-75

ків ударяла велика кількість відділів з Німеччини.

Оба ці здвиги, про які важко сказати, котрий з них був чисельно більший, — були до певної міри демонстрацією двох ворожих собі політичних таборів. Проте — мали вони попри всі інші розбіжності цілі одну спільну, а саме підчеркнути шораз більше актуальне домагання державної злуки Австрії з Німеччиною, що й досягнуто, стягаючи маніфестаційно велику кількість учасників з Німеччини. Отсі німецькі учасники, сформовані у зразкових відділах, були предметом живих, бурхливих овайш віденського населення, без огляду на те, під якими вони йшли прапорами.

А взагалі, бачучи многотисячні товпи видців, які в часі одного і другого здвигу однаково радісно вітали учасників бурхливими окликами, важко сказати, яке властиво обличчя того чудернацького Відня. Невжеж він надто великий, щоби взагалі мати яке-небудь обличчя? Здається. Але живе серце в нього є, бо інакше він не любувався би справністю спортових здвигів, а голова в нього теж на своєму місці, коли віддав поклін культові тілесного виховання народу.

Ясенчук.

3 польського культурно-освітнього руху.

„Соколи“ і „Міцек Школьна“.

Від хвилини своєї самостійності Польські здали свої три сокольські організації в один союз з шести діяльними. Крім цього утворили у Франції в 1923 р. окрему діяльність і мають самостійні сокольські організації в Америці, у Чехословаччині та Німеччині, що підтримують контакти з краєм. Дня 1-го січня 1926 р. ця організація мала 60.000 членів і 20.000 шкільної молоді, а 30.000 дітей крім цього користало в сокольських установах. У р. 1925. постійно аврало 12.000 мушкетерів, 4.000 жінок і 20.000 молоді. Власних будівель мали „Соколи“ 120, 120 власних майданів і 300 арендованих.

А тепер погляньмо на другу їх організацію „Міцек Школьна“ у Чехословаччині. Майже в кожному чеському селі, де є гурток Поліція, є така організація. Всіх їх є там 73. Вони ведуть 16 читальні, 60 бібліотек з 14.186 томами книжок, а яких минулого року користало 3644 читачів. За цей час дали ці гуртки 77 відділів, мали 23 зборів і вч. а 47 аматорських театрів дало 156 вистав і влаштувало 124 прогульки. Гуртки „Міцек“ утримують власним коштом: одну реальну гімназію в Орлові з 412 учениками, 7 відділових шкіл (815 учн.), 10 народних шкіл (677 учн.), 20 захистів (833 дітей, 2 бурси (173 дітей). Доходи їх 3.816.000 ч. кор., витрати 3.764.428. Майно „Міцек“ 5.865.000 кор. Усіх членів цього товариства в Чехословаччині є 6.186.

Порівняйте ці цифри з нашими і зробіть висновки.

По широкому світі.

Страйк вуглекопів в Англії шораз більше затягається. Секретар федерації шахтарів подав прилюдно до відома, що радянські робітники прислали англійським 30.000 фунтів підмоги. До цього часу одержали з С. Р. С. Р.—62.000 фунтів штерл.

Центральний комітет жидівських організацій на всьому світі задумують створити представники ексективи американського жидівського конгресу і комітет жидівських делегатів у Парижі. Є це предметом нарад представників цих організацій у Лондоні.

Виконавчий комітет комуністичної партії виключив Белю Куна, бувшого комуністичного диктатора Угорщини.

Четвертий Інтернаціонал хотять утворити італійські соціалісти у порозумінні зі соціалістами інших країн, що є невдоволені ІІ. амстердамським і ІІІ. московським.

У Мексику боротьба духовних з аладою шораз гостріша. Священники приготувалися до пропаганди між Індіанцями. Переслідувані католики разом з єпископами утекли до Гавани.

„Якось то буде!“

Під цим заголовком „Якось то буде!“ помістив „Діло“ в числі з 25. липня ц. р. статтю, в якій згідно з дійсним станом річечі зазначає, що в нас чимраз частіше луcaються факти, де всякі гуртки людей в різних місцевостях краю, не обрахувавши своїх сил та не взявши на увагу своїх обставин, а керуючися на початку дуже популярною у нас засадою „якось то буде“, починають реалізувати якийсь діло і відтак, річ швидко зрозуміла, не можуть його докінчити. Звичайно справа приймає такий оборот, що ініціатори, а часто вже не вони самі, а їх наслідники звертаються до цілого народу з запитом, щоби він їм поміг докінчити працю, роздуваючи значення цієї локальної справи до загальнонародних розмірів.

Як класичний приклад такої поведінки подає автор статті дуже маркантийний у цьому напрямі випадок з будовою Народного Дому у Львові на Богданівці.

Описавши сам факт, автор статті цілком слушно питає: „Невже не було там на початку ні одної людини, що глянула би тверезим оком далі, що кинула би зором аж до кінця.“ І зараз-же сам дає на це питання відповідь: „Кажуть, що було багато і то відповідальних у громадських справах людей, але вони показали себе тоді звичайними гурт-патріотами, які безкритично захочували крилатим словом до великого діла. Та тепер, коли ціла справа застрягла, їх нема“.

Ця відповідь шановного автора статті, хоч вона і вірна, але тільки частинно подає фактичний стан справ та повністю її не висновок. І тому то автор цих рядків, який як мешканець Богданівки і з цілою справою добре обізнаний, — бо в часі, коли справа будови Народного Дому на Богданівці рішалася, був головою читальні „Просвіти“ на Богданівці — вважає за свій обов'язок на прилюдно порушити автором статті справу дати прилюдне висновок. Робить це автор ще й тому, що справа важка і доповідати до зникнення великого наклади енергії, праці та добротого дорогого публічних зборів гроша.

Невже дійсно не було на Богданівці людини, яка в часі, коли будову починали, не здавала собі справи з того, до чого в такий спосіб ведена будова доведе? Щоби дати на це питання відповідь, треба сягнути до початків історії цієї будови.

Комітет будови Народного Дому на Богданівці засновано в 1922 р., як секція читальні „Просвіти“ на Богданівці. Головою комітету обрано місцевого священика о. Євгена Гаврилюка, який ще й тепер є його головою. Комітет цей від самого початку свого існування ставив справу так, що належить будувати великий двоповерховий дім, в якому знайшли би приміщення: священик, читальня „Просвіти“, а також інші майбутні громадські установи, які на Богданівці з часом поставили би, цебто: школа, захоронка, кооператива, Сокол і т. ін. Салю на представлення мала бути таких розмірів, як велика зала Муз. Тва ім. М. Лисенка, а інші убикати мали бути просторі та вмістими. Розуміється, що укладаючи таку програму будови, її автори не рахувалися ні з дійсними потребами Богданівки, ні з її фінансовою спроможністю. Натомість тодішній виділ читальні стояв на становищі, що для Богданівки, яка є дільницею Львова, положеною досить далеко від осередку міста, бо за городською розгачкою, та яка числить всього 100—120 українських родин, отже — беручи пересічно по 5 осіб на родину — найбільше 600 мешканців Українців і то в більшості робітників і зарбників, та яка має тільки одну громадську установу, цебто читальню — і тепер і в найближчому майбутньому не треба такого великого Народного Дому. Далше уважав виділ читальні, що Богданівка не має фінансової спроможності вибудувати такий великий двоповерховий дім, кошти будови якого сягали суми 30.000 доларів. На одну родину Богданівки випадало би наложити і стягнути податок на ту цілу в сумі понад 400 доларів, а на одну особу суму понад 80 доларів. А цеж хіба неможливе до здійснення взагалі, а тим більше при існуючих в Польщі економічних умовах. На думку читальняного виділу, для Богданівки цілком вистарчило би вибудувати на разі партеровий дім, в якому знайшли би найкращі приміщення ті установи, які для дальшого національного розвитку Богданівки під теперішню пору доконче потрібні. Але й для вибудування такого малого дому треба булоб зужити дуже много праці і грошей.

З цими своїми думками і аргументами познайомив виділ читальні членів будівельного комітету. Однак це нічого не помогло. Комітет будови дальше аперто обстоював свою думку будови великого двоповерхового дому. Більшість членів комітету будови не давала приступу ніяким аргументам. На всякі розумові аргументи членів читальняного виділу і тих членів комітету будови, які розуміли справу, відповідав голова комітету і більшість його членів такими своєрідними „аргументами“: „Мусимо будувати щось великого, бо на нас дивиться ціла Богданівка, цілий Львів, ціла Галичина, ціла Соборна Укра-

їна“. — Будуймо сто літ, але будуймо монумент“. — „Гроші будуть, люди гроші мають, тільки треба їх взяти“ і т. п. З уваги на таке становище, комітет, виділ читальні скликав загальні збори читальні, щоби вони цю справу вирішили. Збори відбулися дня 24. червня 1923 р. На них промовляв між иншим іменем читальняного виділу голова читальні — автор цих стрічок, який сказав дослівно ось що: „Комітет будівельний, мимо частих представлень зі сторони Виділу читальні, обстоює думку, щоби будувати великий двоповерховий дім. Виділ Читальні, який так само, як комітет будови, бажає, щоби Народний дім на Богданівці був як найбільший і найкращий і з тої думки, щоби не будувати аж двоповерхового дому, а партеровий. Причиною того є факт, що Богданівка числить всього коло 500 мешканців Українців, а тому ні тепер, ні в найближчій а може і дальшій будучині такого величезного двоповерхового „Народного Дому“, як його проектує будівельний комітет, не потрібне. Крім того з уваги на колосальні кошти такої великої будови, а малі грошові засоби, якими Богданівка навіть при евентуальній допомозі краю моглаб розпоряджатися, проєктованого комітетом дому вибудувати не зможе. Тому краще будувати партеровий дім, але на таких підвалинах, щоби пізніше можна було добудувати поверх та щоби в тому партеровому домі знайшли приміщення передовсім ті громадські установи, яких Богданівка доконче потребує. Отже в першій мірі дві шкільні салі, один більший покій для читальні, а один який на бібліотеку і гардеробу та салі на представлення вимірі 8/12 м. і одної кімнати і кухонки для захоронки. Дім цей належав би будувати зараз і справу будови не протягати“. (Витяг з протоколу).

Однак збори, вправді не великою більшістю голосів, всеж таки вирішили — завдяки невідповідальній агітації деяких громадян — будувати великий двоповерховий дім, як це проектував будівельний комітет. Виділ читальні ясно предбачував до чого мусить дійти і хотів ратувати прийнятніше читальню, а це в той спосіб, щоби її цілком відсепарувати від комітету будови та уникнути від відповідальності за непосильну будову. В тій цілі поставив виділ читальні на зборах висновок, щоби будівельний комітет не узажати на будуче за секцію читальні та щоби цей комітет існував та вів свою працю на будуче, як секція якогось иншого товариства, що рахувало на приміщення в цій Народній Домі. Однак це висновок перепало і ухвалено, що будівельний комітет і надалі має бути секцією читальні.

Тоді виділ читальні, який всеж таки не хотів брати на себе відповідальності за дальший розвиток подій, зв'язаних з будовою, та який бачив, що не має змоги витягнути читальню з цього немилостивого підприємства, в цілості зложив свої гідності і мандати та передав їх загальному зборам. Належить зазначити і підчеркнути, що виділ мусів так поступити, бо — з огляду на становище офіційних представників різних наших компетентних і обов'язаних в цій справі забирати голос установ вищої ступеня, які майже всі (з дуже малими винятками) показались власне цими гурт-патріотами, про яких лише автор статті в „Ділі“ та які не раз при різних нагодах як збори і сходили читальні, засідання комітету будови і т. п. власне також безкритично захочували до будови великого дому — не мав ніякої підтримки навіть від них, хоч вони повинні були б дати, не мав де відкликатися і бачив, що зі своїми поглядами останеться цілком ізольованим.

Треба додати, що по цих зборах зрештучувало зі своїх гідностей також кілька членів у комітеті будови, бо, з уваги на таке вирішення справи будови зборами, не хотіли брати на себе відповідальності за будову.

Отже, як з вище наведеного видно, то була не тільки одна людина, але навіть гурт людей, які „гналили тверезим оком далі, що кинули зором аж до кінця“. Та що робити? Головою мур не перебіш! Упір більшість членів комітету загально, а спеціально його голови, який по резигнації деяких членів комітету був одним з інтелігентом в комітеті, та брав попертя для цього гурту людей зі сторони „відповідальних у громадських справах“ людей, доповідали до того, що підвалини величезного будинку з двома фронтами в розмірах 42 м. і 25 м. поставлено і вони нищать та нема змоги будову дальше провадити. За гроші, які видано на ці підвалини, можна було вибудувати прегальний, великий партеровий дім, який для Богданівки вповні вистарчило би і не треба було звертатися до широкого загалу з апелем за допомогою.

Та нікого не порадил! Наука дорого коштує! Однак, як би воно не було, треба подумати над тим, як би з цього положення вийти та як би цю справу якось доконче наладити. В першій мірі цей обов'язок лежить на тих, які довели справу до теперішнього її стану.

Юрій Танчаківський.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— Вийшов на волю. Повідомляють нас, що арештований на днях у Винниках селянин з Підберезь п. Маркевич вийшов 27. ц. м. на волю.

— Овочі освіти. До деяких гімназій у Львові записалося до цього часу до 1-ої класу 8—10 учеників. Раніше нормальною цифрою було 100 до 200 хлопців. Дехто пояснює собі це явище тим, що саме тепер приходить на чергу покоління, уроджене підчас світової війни, дуже нечисельне. Та хто знає, чи головну ролу у цьому різкому спаді дітей, що вписуються до гімназій, не грає гіркий досвід їх родичів, що варта нині гімназійної студії.

— „Язикові закони“. Інспектор рудецького шкільного повіту пан Бенцовський не хоче навіть прийняти листів, які мають українську адресу. Парохіальному урядові в Коропузі, який переслав список дітей, обов'язаних йти до школи, відписав так: „zwrac m pieowaru z powodu niezislowania się do post powie o r bawowem jezuku urzędowym. obowiazujacy Urzędu p r balne“. Може в тих 160 законах, які приготував уряд міністра Барта, найдеться одна „новела“, пояснююча інспекторам, що українська мова ще не є офіційно заборонена на адресах.

— Вчителі, змінійте професію! Велід за комунікатом львівської шкільної кураторії—варшавська подає до відома кандидатом на народних учителів, що на її території нема вільних посад, отже нехай і не пишуть надурно прохань.

— Хліб скаче. Цінникова комісія магістрату знову підвищила ціни хліба та муки: пшенична мука (40 проц.) коштує віднині у гуртовий продажі 75 с., у роздріб 82 с.; пшенична (50 проц.) у гурт. 67 с., у роздріб 74 с.; житня (60 проц.) у гурт. 45 с. Хліб з житньої муки 60 проц. у пекарні 45 на базарі 48 с.; хліб з темн. житньої 30 с., на базарі 32 с.; куліківський у пекарні 65 с., на базарі 68 с. Будки ціни не змінили.

— Ряба хроніка, але буденна. В Ярмечі пустив хтось у світ три фальшовані паперові 10-золотівки і тим счинив заворушення між нервовою літньою публікою і далі слідачі поліції правдо: вишукати фальшивників. — До андлу повітової ради в Добромилі загнали вночі вломники і забрали з каси 1.000 зол., замість сподіваних 10.000, які день раніше каса виплатила. — Заявив у Львові отрути російський емігрант Федор Сергєєв. — У селі Волосові (Станіславщині) убив скрито селянина Петра Мацика його зять Стан. Годинський. — У скарбовім уряді в Лодзі відкрили крадіж на кількадесят тисяч зол., зроблену урядовцем Ферштєнбергом. — На радянським кордоні в околиці Гримазова польська гранична сторожа стріляла до перебіжчиків і вбила студента Теодора Трача, з Каміньки Струж.

— Дрібні ремісники на селі не є обов'язані платити промислового податку, коли навіть працюють професійно, але власними силами або при допомозі членів своєї родини, не наймаючи робітників. Податкова інспекція мусить тоді ствердити їх неможливість.

— Селянські університети для дівчат тішаться у Німеччині великою популярністю. Вони тривають звичайно недовго, 3—4 тижні, і мають на меті дати молодим дівчатам з села загальне й національне освітання в практичному пристосованні. Одна з таких більших шкіл (Weibliche Berufshochschule) в Обереллені коло Айзенаху улажує окремі весняні й осінні курси з подібною програмою, але з пристосуванням до пори року. На курсах учать між иншим таких предметів: німецької історії історії великої історії се-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Подяка.

Високоповажаному Пану Д-рові А. Подольському, лікареві-гінекологів, що мешкає у Львові, площа Більшевського 10, — складаю отсею дорожню прилюдну подяку за доцільне означення ідентифікації, чим врятував мене від смерті, та за дбайливу і безінтересову лікарську опіку, якої ніколи йому не забуду.

Анна Кубальова,

Львів, вул. Глинницька 6

Львівського стану, історії рідного краю, расознавства, гігієни, допомоги в нагних випадках, плекання чомовант, горюдництва, науки про відживання, краєцтва, гімнастики, танців і т. д. Осінній курс граватиме цього року від 12-ого червня до 21-го листопада й коштуватиме 60 марок. Подібна вища школа існує також у Найдітен-торфії (Neudietendorf) коло Ерфурту. Оплата за тритижневий курс чиниться тут 40 марок. В останніх часах організувалась подібна селянська школа в Генкенгагені в а Померанії й опирається на кооперативних підставах. Було б дуже бажано, колиб інші просвітні й жіночі інституції та організації зацікавилися ближче з організацією таких селянських дівочих шкіл і пробували завести їх у нас.

3. К.

— Курт Брайзіг (Breuzig), професор берлінського університету й відомий історик культури, обхолює тепер свої 60і роковини. Брайзігові завдачуємо цілий ряд історіософічних і культурно-історичних праць, з яких найважливіші: *Der Aufbau und die Gesetze der Weltgeschichte, Kulturgeschichte der Neuzeit, Von Gegenwart und Zukunft des deutschen Menschen Vom vorgebichtlichen Werden, Umriss einer künftigen Geschichtslehre* (появився ще перед кількома днями другий том п. з. Die Macht des Gedankens in der Geschichte). — 3. К.

— 3 ки вської В.У.А.Н. Українка затвердила склад катедри біологічної сільсько-господарських рослин у Києві, а саме директорами проф. А. Львівщина та Г. Невадовського, дійсними членами акад. В. І. Липського, проф. А. Піонтковського й проф. Д. Товстоліса. — В Геологічному Інституті в Києві запропоновано на директора інституту акад. П. Тутковського. — Науковий співробітник історії, фіз. відділу Рудін виїхав з науковою метою до Москви, Харкова та Чоттави для дослідів над історією українського театру та збирання матеріалів для всеукраїнського театрального музею. — УАН. задумує в найближчому часі виправити кілька експедицій для студіювання народної музики в молдавських, болгарських і турецьких кюльоніях на Україні.

Світова хроніка. Болгарська офіційна агенція заперечує, буди-то король Борис поїхав до Італії женитися; можливо, що він дістав від Італійської князівни гарбуза. — У Столішні південної Африки Кептави уперше від 1816 р. унаві сніг. — У Нью-Йорку засушили голову організації, що боролась з законом про заборону продажу алкоголю і контрабандою продавався алкоголь, на два роки вазини і 10.000 дол. кари. — Американські фінансисти хотять вложити свої капітали в Монте Карло, бачучи, що рулетка — це такий золотий інтерес. — Над Волгою апата сарана на просторі 640 км. — Населення Чехословаччини зросло за п'ять літ на 631.000 осіб і дорівнює цього року до цифри 14.244.000. — Між Гамбургом і північним морем біля острова Юст у літак ударив грім; літак упав у море; летун і троє пасажирів убиті, четвертий тяжко ранений. — Один

з директорів великого корабельного підприємства у Трієсті, командант Оскар Косулук, потонув у морі, скочившись за потоплюючим сном.

— 3 кіна. У кіні „Лев“ іде нова фільма „Жарти кохання“, драма з участю А. Абеля, Карла де Фогта, Марселя Альбані. Крім цього комедія в 2-ох діях і нові пісні водевілістки Ервєстіанні.

Дописи.

Копичинці. (Свято помятих в Товстенькій). Як кожного, так і цього року громадянство копичинського повіту святкувало свято помятих на могилі в Товстенькій дня 26. VI. (в другий день Зелених Свят). Уже раннім ранком почали з усіх сторін не лише копичинського, але і з борисівського та чортківського повіту надходити більші громади людей. По більшій частині з процесіями в чарках, несучи вішні на могили помятих. Ще далеко від села видні високі хрести, обмашні зелені, а жовто-білі прапори за похоронним вітру лопотять у сторону північної нації — за Збруч. В цілім повіті, на кожній головній дорозі бундючно проходять з наїженими багнетами сторони публічного спокою і пригадують навіть і нечленим, що нині неабиякий день. Слідить тільки за кожним процесією, щоб — борони Боже — не вмішався де між прочим який парубяк на коні... бо від такого іздія на закошеному коні тотова „ойчизна“ в пух і прах розсипалася. Поодинокі йдучи часто легітимують. Сильне поготіла „адади“ нікого не бентежить, а навіть додає ще більшого завзяття. Около 9. години вже ціле село заповнене людьми та возами. По вулицях та площах знаються моторні дівчатка з Копичинцем та Густинією і збирають добровільні датки на українських інвалідів. Трапляються випадки, що неодинокі старенькі дідуся просять: „І мені, пануно, прищипіть таку карточку“ (вішту У.К.Т.О.Н.І.). Поліція в селі, що не міра. І кіні і піші, а тайний агентів і не перечешиш. На головній вулиці бундючний комісар п. Бавман, великий приятель „караїмів“ та автор ніким не писаних законів про рівноправність польської мови, так, що всі висіски на українських устайовах, як читальні та кооперативи, мають бути по польськи, щоб місцеві меншости кривди не було, а з читальні в Товстенькій напис над сценою — „В своїй хаті своя правда“ — мусить бути по польськи, щоб і кожний Поліак, а навіть сам план комісар, про це знав і пам'ятав. Поліція на доказ, що вона не задармо обтяжує бюджет держави, зачинає широкі працювати, а що наскоро нічого путнього придумати не може, записує кожного, хто у вишнєній сорочці та шапці, бо не — „антипаньствова струй“. Година друга пополуночі. Біля церкви формується похід і рушає під такт похоронного маршу васильковецької музики на могили. В похіді всі церковні процесії, шкільна молодь з хоругвами, Луки та Соколи з прапорами, а сільські дівчат несуть вішні нашим помятих. До паханки стів 12 священників, між ними сідоголовий о. Матковський, а побіч нього літає ще старший о. Марморович та о. Росткович. Підчас паханки співає хор з Густинією. По паханці о. Радченко з Густинією могутим голосом виголосив до кількатисячної громади промову, в якій сказав, що виховані култом помятих за волю народ дав заповідь, що Україна встане. По промові відспівав хор клячучи „Боже великий, єдиний“, а музика відіграла „Ви жертвою в бою“. Грімки „Ще не вмерла“ закінчено свято і народ вертає, хоч не дуже радо, домі, а відходячи ще раз кожний звертає очі в сторону могили, де лягло спочити козацьке біле тіло. Переведена підчас свята збірка принесла приблизно 400 зол. на українських інвалідів. При цій нагоді звернемо увагу, що обов'язком комітету подати про кращий вигляд самої могили і про відповідне утримання пам'яті помятих по всіх селах Копичинщини й Густинщини.

Чортків. (Даниловичівські кроки життя).

по цілім ряді комічних „візит“ по селах Чортківщини, складають збір своєї „чесної“ кари на день 2. серпня до Чорткова. Не думаємо перекрити тому, що кожний збір потребує відповідної підготовки, тому, щоб не поставити українських громадян невідгодуваними перед докочаний факт, щоб їм вняти вартість роботи, яку веде в по-віті нова партія запроваджені, та звернути увагу, хто вони, ці „підаранкери“, і до чого змагають, виступаючи проти цілої нашої організації, її провідників, проти цілої інтелігенції і т. д., видаючи себе за спадатків наших селян, — подаємо деякий описку цих чесних „думаних“. А щоб уникнути закидів голословності, наведемо безлітні факти. — І так „стоном“ Даниловичівської партії „Український Народний Союз“ у чортківській про-

віті є злий Іван Дмитрик, харчевий підстаршина з 1918 р. Цей тип знадто відомий українському громадянству Чортківщини, тому не розводимо довші над його характеристикою. Його „сателіти“ є: 1) Ісиф Мимохід, літ 22, син Василя і Коси, бущий залізничний робітник, б. громадський ескектор і т. д., за свідченням карти карної прокуратури в Чорткові, з 6/7 1926 до ч. У. 1534/26 караний за злочин обману з 88 197, 199 б) а. ж. вироком окружного суду в Чорткові з дня 13/7 1925 до ч. У. 7/25 дво-місячною тюремною; тепер він обжалований за клевету одином з адвокатів, викручується, що таких слів не ужив, що чин передавання, а навіть доказує правду, вибілюючи себе, що „не був караний“. Але все те йому не поможє і він піде небагом до „Ланової хати“. 2) Більше „клясично-спиритичний“ „Унс-овичком“ є високий, стрункий брут Елген Гаоздик, ображений, що йому закінчили крадіж штани, а в обороні свого „гонору“ сам зізнає як свідок до протоколу (акти У. 1849/26) а з дня 23. липня 1926 на запит, чим займається, що „є платним агітатором партії Українського Народного Союзу“. Пригляньмося ближче тому платному агітаторові УНС-а. В загаданій справі предкладають доказ правдоподібності, що штани такі він кравав, бо докочано крадіж через вікно в такий самий спосіб, як „недавно той самий платний агітатор УНС-а докочав був другої крадіж у тих самих пошкодованих, забираючи для своєї користі, без привади власники, чужий грамофон, черевик і перстень“. Та цей тип має за собою вже довшу історію того року „патріотичних“ подвигів, за що навіть вироком окружного суду в Чорткові до ч. У. 1681/23 був засуджений на рік вазини (за крадіж ріжних річей і готівки, котру то кару в тут, вазини відсидів). Загаданий вироком так характеризує того „патріота“ і платного агітатора партії д-ра Даниловича: „Oskarzon prowadził huiaszkie życie, pęł ro zupkach w towargustwie ciemnych i dury widuów, obracił się w nie swoich sferach mro, że był studentem, a dalej, że szepio jeidni do Lwowa na tomalte zabawy“. Таких то люців рекрутує в своїй партії Данилович, обіцяючи нашим селянам золоті „грудки на вербі“, як: землю, грошеві позички і т. п. „благодати“. Злишнім було б розводитися над тим, що Даниловичівські прихвостні, яких моральна оцінка говорить сама за себе, танцюючи в такт судискої дудочки, не можуть взагалі — не говорючи вже для ширших мас — хоч би для своїх замотелених прихвостників шонебудь корисного зробити. Але що д-р Данилович такий силі „охлапани“ між своїх „домічників“, до чого вони зрештою прилюдно признаються, — тому то записуємо цю дорогою п. міністра внутрішніх справ, якими фондами користується партія Даниловича (тоді, як ізза недостатку фондів закривається навіть авшавський університет!) і чому то „хрєсові“ старости так дуже піклуються тиз шумовинням, яке наша суспільність вже давно викинула з своїх кадрів?

Всячина.

Святі і борода. Кашпер англійської дієзні Честер видає цікавий протест проти церковних малярів: він не погоджується з тим, щоб святі на іконах та вітражах були завіси з бородою, бо... „дженгельмен є завіси оголений“. Цей достойник, великий прихильник англійської моди, критикує навіть усю церковну традицію, що годиться на святі з бородами. Артистам-малярям не подобалась така критика їх мистецтва і вони зібрали збори, на яких без труднощів аказали пальцем на тисячелтні церковні ікони, на яких більшість святих — сам Христос і Бог Отець — завіси змалювані з бородою. Бо не всі, що годяться, є дженгельменами, а святі не потребують компліменту „дженгельменства“.

моральний процес. Англійський письменник, капітан істер Райт (Wright) видає мемуари, які мали великий успіх, бо стали великим скандалом. Автор на підставі численних документів і свідостів родичів великого англійського державника Гледстона доказав у своїй книжці, що Гледстон був великим дітчем і політиком, але зовсім не таким суворим пуританином як усі гадають. Гледстон мів подвійне життя дивамира і був безсовісним „Сабієм“ і Дон-Жуаном. Щоб рятувати честь апостола англійської суспільної пуританської моралі, гурток впливових людей добився того, що Райта виключили з поміж членів клубу. А це однозначно з помилкою, а навіть чимсь більшим. Тоді Райт подав клубу у суд за образу і за відшкодування. Процес мів один з найбільше авторитетних суддів Горрідж. Між слухачами на суді можна було бачити силу дипломатів Асквіта, Бальфура і льондонської аристократії. Райт виграв процес. Усі вислухали з запертим відданом мотивів присуду: Клуб має заплатити капітанові Райтові відшкодування не тільки за те, що він зазнав матеріальної шкоди, але й моральної. Виключуючи його з клубу, видають підозріння, що він клеветник. А це хибне. Райт зібрав у своїй книжці всі правдиві факти. Якби Гледстон був приватною людиною, тоді йому можна би вибачити його любовні історії, але для політиків і дипломатів, які живуть у світлі суспільного осуду, існують інші, багато більше суворі закони для їх моралі. Ніхто не заперечить, що колись би були суддями, то ми міркували би (як ідуємо) зовсім инакше.

ОПОВІСТКИ.

Львівський Театр Галактіона Чі-
ки і Леле відідає з „Вертепом Ні-
ших Днів“:

Борисів: 31. липня і 1. серпня.
Глусти: 2. серпня.
Копичинці: 3. серпня.
Густини: 4. серпня.
Теребовля: 5. серпня.

45 2—2

На будову пам'ятника ім. Франка:
Н. Кузьмак Воля Задурецька 7, Ф. Осой
Божиків 490, Чит. Олеськи 4, Школа У.
П. Т. Стрий 28, Філ. Городок Яг. 1960
д-р М. Богунюк Катовиш 10, Філ. Судова
Вишня 6976, Філ. Перемишль 12, Філ. Тов-
мач 4510, Чит. Ліски 10, Чит. Буківна 3,
Чит. Антонівці 180, А. Поняків Товмач 2,
Кооператива „Поступ“ Долина 1790, Чит.
Гриньовці 4, Філ. Делятин 20, Філ. Доли-
на 45, Філ. Городок Ягид. 14, Чит. Зба-
раж 25, Гром. Студинка 1630, Чит. Тейса-
рів 10, Чит. Бортинки 5, Філ. Копичинці 46,
Філ. Станиславів 6155, Чит. Нижинці 790,
Чит. Колинці 23, чит. Олеська 32, Чит. Бра-
тинівці 4, Чит. Петрівці 5, Чит. Грушка 5,
Чит. Надорожжя 8, Філ. Станиславів 830,
Філ. Броди 2720, Філ. Перемишль 9965,
Філ. Яворів 6506, Філ. Станиславів 1375,
В. Лельо Вишники 4, Чит. Левандівка 772,
М. Тачанюк Піски 370, Гром. Фрага 760,
М. Багряновський Ріпне 10, д-р Західний
М. Березани 2 дол. М. Возник Воронів 5,
Хлопчя школа ім. Шевч. у Львові 652,
Півоча школа ім. Гринченка 2310, Табор
інтернованих Стрілкова 5, Школа У. П. Т.
Долина 35, Чит. Божиків 6, Чит. Домажир
406, Гром. Ярослав 1650, Чит. Галич 840,
Чит. Боринівці 1505, О. Ярмолук 1,
Збірка у Львові 186, Гром. Барташів 1045,
Молодарська Спілка Горожанка пел. 10,
Чит. Жовківська 20, Збірка Львів 20, Філ.
Ширець 51, Гром. Сепидиця 925, Чит. За-
сінське 2605, Гром. Ширець 1650, Збірка
Львів 3730, Збірка через Т-во Просвіта в
Загребі — Т-во Просвіта в Загребі 2 дол.
10 п. Укр. Студ. Громада 2 дол. 50 п. В.
Войтанівський 2 дол. М. Юрійчук 90 п.
Ф. Лабош 1 дол. Р. Могильницький, О.
Бардеківна, Е. Бордукало, Г. Колочий,
М. Рамач по 50 п. Гром. Пуків 3545, Уче-
нний сем. 1. курс 2, учен. сем. II. 520, Чит.
Збірка 1180, Гром. Ширець 970, Гром.
Ремівці 1920, Союз прав. укр. урядовців
„Супруг“ 50, Філ. Самбір 100, Акад. Гром.
Львів 12130, Кооп. „Народний Дім“ Шер-
шенівці 495, Філ. Рогатин 6120, Гром. За-
липе 730, Гром. Юліан 2290, Гром. Волче
815, Чит. Руда 874, Чит. Путятинці 1294,
Філ. Рогатин 4780, Чит. Книгинці 1460,
Чит. Стилське-Дуброва 5, Філ. Городецька
5 дол. за громади Колинці, Пробабина
і Тишківці, Філ. Камінь Струм. 2570,
Гром. Голопи 1050, Друкарня „Діла“, 20,
Гром. Запівці 2, Робітничка Громада Пе-
ремишль 2550, Гром. Чесники 38, Чит. Ду-
ки 2, Гром. Книгинці 525, І. Крайнар 1 дол.
А. Хлопський 1 дол.

ДРІБНІ ОГолошення.

ВДОВА по лікарі прийме учеників на
мешкання, Львів, пл. Св. Юра ч. 7.
Н. почерх, двері 9. 137 1—2

БІЛИМИ о гарних народних вбран-
нях, першорядної якості за готівку і на
сплати поручає з власної фабрики фірма
„Textyl“ М. Кожушко, Рава руська. 138 1-2

ІНТЕЛІГЕНТНА родина прийме дві па-
мочки на мешкання на корисних усль-
гах. Окремий покій, фортеп'яні. 5 хвиля хо-
ду до державного семінара С. С. В. Зго-
лошення до 15 серпня приймає заклад ку-
пелений в Підлужі п. Перегінсько. 139 1-3

ФОРТЕП'ЯНИ, п'яніна, фісгармонії, май-
же нові завіси на складі, на різні
ціни продає, купує, міняє готівкою. Ганак
Пальська 21. Тел. 35—45. 27 10—10

АВТО світової марки „Opel“ на шість
осіб, зі всіма вимогами найновішої
техніки, вигідне для дальших подорожей,
прогуляток, поручає Омелян Скоморо-
вський, Львів, вул. Театинська 17. Сталій
постій площа Марійська, авто марки
„Opel“ ч. 7644. 119 2—2

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаль ст недуг ушій, носа, горла і
гортанки
Оператор Д-р Б. Зоненшайн
Львів Академічна 14. Тел. 285
51 ординує від 11—13—5. 6—10

Конкурс

на посаду директора уч. се-
минарії „Рідної Школи“ у
Львові, і на місце управителя
муж. уч. сем. курсів Р. Школи у
Львові з речинцем зголошення до
10. серпня ч. р.

Головна Урада Рідної Школи у Львові.
Риць ч. 10. 131 2—2

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пош.
Конто почт. ш. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в крив 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 ш. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміню адреси і зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

З польських справ.

Що є на денному порядку союму? —
Експозе прем. Бартеля в сенаті. —
З комісії порозуміння союму й сенату.
— Зміна поштової тарифи. — З таєм-
ниць держ. монополій.

Варшава, 29. липня 1926.

В п'ятницю, год. 11. передпол.,
збереться сойм. На денному по-
рядку є крім ратифікації кількох
міжнародних умов законопроект про
аміну конституції і про повнова-
сти. На завтрашньому засіданні се-
нату виступить прем'єр Бартель
експозе, яке буде доповненням за-
яви, зложеної в соймі, а крім того
міститиме оцінку праць уряду пре-
м'єра від часу виголошення експо-
зе перед соймом. В сойму ек-
спозе прем. Бартель покладе го-
ловний натиск на господарську сто-
рону держави.

На вчорашньому засіданні ко-
місії порозуміння союму
й сенату розглядало далі по-
правки сенату щодо зміни консти-
туції. Представники союму заявили,
що не можуть гарантувати прийня-
ття соймом акцентованих ними по-
правок сенату і що не можна диску-
сувати над поправками до § 25
констит., які зміняють текст, прийнятий
соймом, порушуючи таким чином
знову постанови, що містяться в
конституційним законі з 1921 р.
Представники сенату прийняли це до
відома. До § 25 конституції
прийнято поправки сенату, що ма-
ють на меті спречизувати текст змі-
ни, ухвалені соймом через вичи-
слення ст. 35. Щодо цього самого
параграфу, то досягнуто порозумін-
ня так, що законодавчі палати й
уряд дадуть висвітлення з уваги на
потребу асигнування бюджетових
сум на випадок, колиб асигновано
на основі минулорічного бюджету.

При поправках до § 27 прийнято
таку редакцію: президент республіки
розв'язує сойм і сенат до то-
го часу, на який його вибрано, на
основі постанов сойму або сенату,
ухвалених більшістю 3/5 при при-
сутності половини законного числа
послів, або 3/5 законного числа се-
наторів.

Представники сойму противилися
поправці сенату щодо скорочення
90-денного речинця передвибор-
чого часу.

Прийнято поправки сенату, що
ухилення або зміна декретів пре-
зидента відбувається у звичайнім
законодавчій порядку, себто, що
сенат матиме також змогу розгля-
дати декрети президента.

В міністерстві торгівлі і проми-
слу відбулися вчора наради в
справі зміни поштової та-
рифи. Постановлено на основі
внеску генер. дирекції почт і теле-
графів з дня 1. вересня ц. р. у-
правління почтовою тарифу таким
чином, що буде підвищена висо-
кість основних оплат на листи, нпр.
за оплату на лист до ваги 20 гр. у
краю платитиметься 20 сот., за за-
граничні листи 40 сот. З другого
Зоку основна поштова тарифа бу-
де обнижена. І так за поштову карт-
ку буде платитися 10 сот. замість
11, обнижена буде плата за при-
сылку пачок, за відбір часописів на
двірцях, за телефонічні міжмістові
розмови, але тільки на короткому
просторі (від 25 до 50 км.).

Кружляють уперті поголоски, що
комісія для провадження
спиритусового монополію

зажадала віддання справи держав-
ній прокуратурі з метою потягнути
до відповідальності цілий ряд
достойників, які займали чільні
місця в тім монополію. Завтра від-
будеться засідання соймової
слідчої комісії в справі сір-
никового монополію. На засіданні
має бути прийнята постанова в справі
потягнення до відповідальності
б. мін. фінансів Влад. Грабського
перед трибуналом стану.

Personalia.

У Варшаві розійшлися поголоски про
нового кандидата до польського престо-
ла. До численних охочих приходить ще
один: князь Рене Парменський,
жон. з гр. Замойською. Відповідні пере-
говори ведуть з ним польські аристократи
в Італії. — Зачувати, що познанський во-
євода Бнінський буде таким від-
кликаний. На його місце мав би прийти
віленський воєвода Рачкевич. Як
зачувати, він дістане тільки тимчасове
іменування, а за якийсь час його станови-
ще в Познані займе хто н ший.

Довкола «шпигунської ор- ганізації».

В краю.

Львів, 30. липня 1926.

Справа «небувалої» розмірами шпигун-
ської організації» поволі притихає. Тут і
там читаємо в польській пресі, що ареш-
тованих випускають на волю. Так учора
вже подали ми про випущення на волю
п. Маркевича з Підберецького. Льво-
ва. З польських газет донаємося, що в
Перемішлі, де вступив слідство за-
кінчено, випущено також на волю кількох
арештованих. Решту цивільних арештованих
(а має там бути їх до 40) перевезено
до Кракова. Арештованих військових під-
старшин і військові урядовці сидять по-
кищо у гарнізонній в'язниці. З чотирьох
арештованих, що сидять ще у Львові,
як зачуваємо, двох мають відставити до
Кракова, а двох звільнити.

За кордоном.

(Від власного кореспондента.)

Відень, 27. липня 1926.

Справа масових ревізій у краю та чи-
слених арештувань українців на терито-
рії майже цілої Польщі відбилася живим
відгомлем у тутешній пресі.

Майже всі часописи, як тутешні, так і
державно-німецькі, що сюди наспіли, при-
несли з цього приводу короткі відомості,
до яких тут і там додано обшарпані
коментарі.

Так німецька «Ді Штунде» поміщує до-
вшу статтю, в якій зазначає, що польська
політична поліція вже перед двома
тижнями звернулася до центральної
варшавської властей із пропозицією пе-
ревести масові ревізії й арешти, передба-
чаючи «доказовий» матеріал української
протидержавної акції. Відтак цей часопис
писе дослівно:

«Кожного, хто тільки є українського
походження, а знаходиться на посаді в
польській армії або в польському уряді,
усіх членів родин цих урядовців, даліше
членів українських організацій, навіть спі-
лкуючих та гімнастичних, редакторів або й
бувших редакторів українських часописів,
молодь, яка належить до своїх студент-
ських товариств і т. д. — арештується
без розбору назло й напрова, а їхні
мешкання перевертається горі дном».

Як бачимо з цього короткого уступу —
інших частин статті, де говориться дещо
про відомі практики поліційного переслу-
хування, не наводимо з «респекту» перед
червоною олівцем — чужа преса зорєс-
тувалася швидко і як слід у справжніх
причинах і цілях майжовішої «шпигунської»
афери.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективн. долара в «заказаних»
оборотах 9.05—9.08 зол. при спокійній тен-
денції. На валютного-денів. біржі попит на
денів, які цяється 2—3 проміли вище від
ефективн. доларів. Банк Польський платив
8.98, девизи 9.05.

Валюти: амер. долар 8.98, канад.
дол. 8.93, англ. фунт 44.00, швайд. франк
17.10, франц. франк 21.70, чеська корона
26.75, австр. шилінг 127.90, німецька марка
215.40

Замах на свободу адво- катського стану.

Львів, 30. липня 1926.

Недавно, лише тільки вчора, на-
друкували ми для вжитку й пам'яті
грядучих поколінь два доку-
менти історичного значіння, що
ілюструють спроби замаху на сво-
боду одинокого ще в нас вільного
та незалежного адвокатського ста-
ну, які робить польський воюючий
шовінізм.

А нині ми приневолені слитися
на двох нових фактах з тої
самої ділянки. Факти ці нечувані
дотепер навіть у анналах мартиро-
логії українського народу під
Польщею. Вони не тільки нечувані,
але й дилогічні, неімовірні, та, на
жаль, правдиві. Сталася вони в мо-
лодій відродженій польській демо-
кратичній республіці, що хвалиться
перед світом своєю ліберальною
конституцією, що вчить Європу лі-
бералізму, що рекламує «традицій-
ну» польську «толеранцію» в наці-
ональних справах.

Найвищий суд у Варшаві (його
дисциплінарний сенат) засудив рі-
шенням з дня 30. IV. 1926 ч.
110/26/10 двох українських адвока-
катів з Калуша, а саме д-ра Во-
робеця Михайла і д-ра Сохаць-
кого Івана, на дисциплінарну ка-
ру, забороняючи їм виконувати адво-
катську практику на протязі трьох
місяців. Причиною засуду є те, що
д-р Воробець і д-р Сохацький мали
ширити серед українського насе-
лення агітацію за бойкотом виборів
до польського сойму і сенату в
1922 р.

В часі масових арештувань укра-
їнської інтелігенції в осени 1922 р.
калузька поліція арештувала й обох
названих адвокатів під замітом
злочину з § 58 к. з. Оба вони про-
сиділи в тюрмі по 21 днів. Стани-
славський окружний суд припинив
проти них судово карні дохожден-
ня, але передав акти справи для
дальшого поступовання Дисциплі-
нарній Раді львівської Адвокатської
Палати. Дисциплінарна Рада спра-
ву скоро покінчила. Та не покінчив
ї прокуратор при Дисциплінарній
Раді, відомий вшехполяк, і домагав-
ся для обох обвинувачених кари.
Наслідком такого становища про-
куратора Найвищий Суд у Варшаві
(Дисциплінарний Сенат того суду)
велів перевести дисциплінарну роз-
праву. На розправі Дисциплінарна
Рада львівської Адвокатської Па-
лати видала увільняючий присуд.
Ним не вдовольнився прокуратор
і справа опинилася знов у Дис-
циплінарному Сенаті при
Найвищому Суді. Там і застав
агорі поданий засуд. Мотивом
засуду є те, що нібито під впли-
вом агітації обох засуджених ка-

луський міщанин Пилип Гумініло-
вич зрезигнував з уряду члена ви-
борчої комісії в 1922 р. і наслід-
ком того наразив себе на кару. Так
мав зізнати Гумінілович на поліції,
але того не зізнав у суді. Одначе
Дисциплінарний Сенат пішов у
своєму рішенні не за Дисциплінарною
Радою львівської Адвокатської Па-
лати, а за прокуратором, що при-
няв за міродайні в даному випадку
зізнання Гумініловича не в суді,
а на поліції.

Дивним дивом не приноровлено
в тому випадку навіть а мнестії,
дарма, що інкримінований вчинок,
навіть якщо він мав насправду міс-
це, повинен підійти під ст. 6. амне-
стійного закону в 1923 р. Крім
цього сама подія відбулася перед
ви рішенням справи Східної Гали-
чини, коли вона дефінітивно Поль-
щі не була признана, а тому
згідно з арт. 92. сен-жерменського
трактату оба названі адвокати
не могли відповідати за свої
вчинки зперед дня 14. березня
1923 р. перед польським судом з
§ 58 к. з., ні тим більше перед ди-
сциплінарною радою Адвокатської
Палати. Та все це теорія, на яку
теоретично погодилася навіть Поль-
ща, бо відповідні міжнародні трак-
тати підписала, але їх ніколи не
думала і по нинішній день не думає
виконувати в практиці у себе.

Поминаючи вже сам факт вели-
кої матеріальної кривди, якої на-
слідком засуду зазнали обидва на-
звані українські громадяне, ми му-
симо застановитися над моральною
сторінкою цього акту.

Red. czas. «Dłó» Pr. 359/26. W imieniu
Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy
karny we Lwowie, orzekł na wniosek Pro-
kuratury przy tymże Sądzie, że treść ar-
tykułu umieszczanego w czasopiśmie «Dłó»
Nr. 163 (10840) z dnia 27. lipca 1926 roku
pod tytułem: 1) Nowy kurs w kraju a)
od początku tego artykułu do słów: włą-
cznie, b) od słów: Poczynajcie się... do końca
tego artykułu, 2) Prowokacja produkcy-
jesta a) między słowami: charakter... a
słowami: Prynajajcie się, b) od słów:
W gazi... do końca tego artykułu zawie-
rają ad 1) i 2) w całości zbrodni z § 65a)
ustawy karniel. uznal dokonana w dniu 22.

lipca 1926 konfiskatę za naprawiedliwona
i zarządził znieszczenie całego nakładu i
wydal w myśl § 493 pk. zakaz dalszego
rozpowieszczania tego pisma drukowa-
nego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzi
redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenie
niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym
numerze i to na pierwszej stronie. Niewyko-
nanie tego nakazu pociąga za sobą następ-
stwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17.
XII. 1892 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. za-
sądzenie za przekroczenie na grzywnę do
400 zł. — Lwów dnia 27. lipca 1926.

Hawel.

Ми не знаємо, як поступлять в даному випадку наші українські адвокати як стан, як зареагують на ці чергові обмеження прав, чим разом громадських прав цілого стану, що належить до української нації, та всеж таки нам здається, що вони не повинні справи занедбати

На маргінесі статистичних дат.

(Від власного кореспондента.)

Відень, 25. липня 1926.

Багато людей уважає статистику найбільше сухою та бездушною наукою. Неслушно й несправедливо. Бо хоча коротка і зв'язка є мова дрібних, незамітних цифр і не прикрашувана ні роздільчастими фразами, ні приманчивими витворами поетичної фантазії, проте багатомовна вона, а передовсім переконуюча своєю простотою. Попри це ці дрібні цифри розкривають неодну сторінку людського буття, без яких непомічену й перекинуту.

В найновішому господарсько-статистичному річному віденській робітничої палати („Арбайтеркаммер“) за минулий рік знаходимо вельми багато таких статистичних дат, які в різних сторін кидають ярке світло на деякі відносини в теперішній Австрії, головне в самому Відні. Вибираємо з цього невичерпаного матеріалу декілька дрібних даних, позбавляючи їх так побованої загалом статистичної „сухости“ маргінесовими замітками.

Як у всіх майже краях західної

Європи, так і в сучасній Австрії, дається помітити чисельна перевага жіночого населення над мужеським. Правда, отся перевага не така значна, як деінде, і виноситься усього лише 238.680 жінок, але й такий нерівномірний розподіл населення доволі діяльний. На розраду всім охочим ще в нинішніх часах до подружого життя молодим Австрійкам слід згадати, що це нерівномірне чисельне відношення мушун до жінок спричинила майже виключно війна і що невідомі крицеві закони природи ведуть також у цій ділянці до постійної „санації“ в напрямі чисельного зрівноваження обох половин людського роду на території австрійської республіки. Так приміром уже нині, коли взяті населення до 20. року життя, чисельно переважають у ньому мушунни, яких є на 12.000 більше від жінок. У зв'язку з цим поворотом до більше правильних відносин виказує статистика постійне зменшення жіночих сил у фабриках в першу чергу, а відтак і в бюрових установах.

Щодо природного приросту населення панує неподільно західна система поздержливості. Бодай у Відні. В минулому році повинчалося тут звиш 17.000 пар, а на це усіх загалом народин нараховано лише 26.000! Коли від цієї суми новонароджених дітей відрахувати 20% дітей вільної любови, то показується, що на одно подружжя у Відні припадає взагалі пересічно трохи більше як одна дитина.

Вельми багатомовний є факт великого зменшення м'ясної консумції у Відні. Коли навіть взяти під увагу зменшення населення наддунайської столиці в порівнянні до його передвоєнного стану, то покажеться, що споживання телячого мяса впало на одну п'яту частину,

Фабрика олівців Кох - І - Ноор Л. й К. Гардтмут.

а свинячого більше як на половину довоєнної консумції. Причина — політичні переміни, а в першу чергу втрата такого дешевого м'ясного джерела, як наша Галичина. Очевидно, дуже мала це для нас потіха, що дешеве м'ясо з Галичини йде тепер не до Відня, а деінде, і що

коштом відживлювання нашого населення, замість віденських бюрократів, розперіаються варшавські та всякі інші мало-, велико- і шшехпольські свинарі.

Населення Відня намагається з успіхом вирівняти цей недобровільний спадок м'ясної консумції іншими дешевшими середниками поживи. Між іншим помітне це у збільшенні консумції яєць (50% більше, як до війни) та ярини. Та як воно не булоб дивно, є певне, що цей примусовий перехід Віденчуків на вегетаріанську кухню ніяк не може вийти їм на шкоду.

Віденське радіо, założено шойно під кінець 1924 р., має вже 206.000 абонентів (зголошених слухових апаратів). Злобні люде кажуть, що друге стільки є незголошених, але статистика нічого про це не згадує. В самому Відні вже на 10 мешканців приходить один слуховий радіоапарат (зголошений), а кожний 25. мешканець має телефон.

Найвища платія фізичного робітника виносить в Австрії тижнево 105 шілінгів (кругло 15 доларів), а найнижча початкова лише 10 шіл., але тільки для жіночих сил. Взагалі платні робітників є вищі, як робітниць.

Статистичні дати про міський вуличний рух виказують велике його скріплення. Трамваї та електрифікована недавно міська залізниця перевозять денно звиш мільон людей. Коли додамо до цього великий автомобільний рух, то все це вкаже нам на значно прискішене биття великоміського живчика наддунайської столиці. І справді, з віденського бруку поволі, але постійно й безповоротно, щезає старий, традиційний тип флегматичного повільного мішуха, який ніколи не мав занадто мало часу, навіть тоді, коли в рідного батька горіла хата.

Ясенчук.

Проти ганебних наклепів жидівської преси.

Резолюція УСДРП.

Центральний Комітет Української Соц.-Дем. Робітничої Партії вислав з приводу убивства голови Директорії УНР. С. Петлюри і ганебних наклепів жидівської преси на особу Покійного і весь український народ, яким закінчено перед цілим світом погромницькі інстинкти і різню „сорт тисяч Жидів“, резолюції і українській і німецькій мовах, які розіслані численним установам та редакціям. В тих резолю-

ціях ЦК УСДРП. протестує проти насильств цілому українському революційному рухові: тяжкої образи, якої допускається частина жидівської преси, що піддержує закид убийства Шварцбарта, києвлянина адресу загинулого С. Петлюри, одного з найзавзятіших борців за вільного руху українського народу, щоб свідомі чи несвідомо нанести удар цьому рухові. В дальших точках ЦК УСДРП. малює становище української революційної демократії, в склад якої входять соціал-демократи, соціалісти революціонери та радикально-демократичні партії, в справі жидівського питання і страшиного явища погрому. В резолюції подає коротко історію українського руху і наших вільних змагань в останніх роках.

Протест українських жінок.

Національна Рада українського жіноцтва з постійним осідком у Празі видала великий протест з нагоди убивства от. С. Петлюри у французькій мові, в якому опрокудує рішуче наклепи жидівської преси про співзвину уряду УНР. у погромах Жидів на Україні. Цей протест призначений для численних жіночих організацій у всьому світі і підписаний: заст. голови „Нац. Ради“ С. Мірною і членами Ради: О. Галаган, М. Омеляченко, О. Скидан, М. Ярема, А. Григорієвою і секретаркою Е. Лоскою.

Радянська Україна.

Комітет для вшанування пам'яті І. Франка. — Поїздка українських учених за кордон.

На одному з останніх засідань Всеукраїнського Комітету для вшанування пам'яті І. Франка складала звітні зі своєї діяльності поодинокі комісії. Комісія будови пам'ятника заявила, що досі не знає, чи у Львові вдасться дістати відповідний майдан під пам'ятник Франкові, чи львівський комітет буде приневолений обмежитися виключно до вибудовування надгробного монументу. У випадку, як вдасться дістати у Львові відповідний і гарний майдан під пам'ятник, майдан гідний великого поета, прийде на чергу справа доцільності будови пам'ятника у Львові. Якщо цього не буде, то прийдеться приступити до будови пам'ятника в одному з великих міст Рад. України.

Рішено ввійти у безпосередній контакт з львівським Комітетом, щоб вив'язити остаточно, в якій стадії знаходиться справа будови пам'ятника.

На тому ж засіданні Комітет в основі ухвалив текст відозви до всіх громадян У. С. Р. Р. зі закликом складати жертви на будову пам'ятника.

Видавничу Комісія Комітету зложила звіт про те, що видавництво

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ.

Книжкова виставка в Празі

та

загальні помічання з Конгресу*).

З бібліотечним конгресом була зв'язана книжкова виставка. Не мала вона якогось певного плану або ідеї. Але саме у цій безплановості може й вага виставки. Поодинокі виставочні комітети дали те, що було для них головне, на що хотіли звернути увагу відвідувачів.

І хоч сама виставка не була дуже рекламована, проте мала вона своїх відвідувачів, які находили в ній те, за чим шукали, що бажали побачити.

Ціла виставка розміщена в двох недалеких від себе шкільних будинках при Ечній вулиці. Як і слід було, найбільше місця заняла чеська виставка. Не згадуючи вже про деякі видавництва, котрі дали свої експонати, зупинимося на чисто бібліотечному відділі, який на чеській частині виставки вийшов — самозрозуміло — і найбагатшим і найбільше повчаючим. Більші місцевості, які удержують публічні бібліотеки, дали нам цікаві діаграми щодо книжкового руху в них. Ми бачили, як бібліотеки зростали, як більшими ставали їх фонди та як росло число читачів.

Одначе найінтереснішою і найповажнішою була та зала, когру призначено для публічної бібліотеки міста Праги. Перше всьо-

го кожний відвідувач діставав до рук відповідні публікації, а далі й провід по кімнаті та пояснення експонатів. Бібліотека заспокоює потреби цілого міста. Щоби найбільше віддаленим окрайкам дати змогу користуватися книжкою, розкинені по цілій Празі 43 бібліотеки, котрі є наче філіями головної. На стінах бачимо фотографічні знімки кожної такої бібліотеки. Дуже цікаві — ці експонати. Деякі бібліотеки дуже гарно й вигідно поміщені, а деякі (як напр. 8) дуже вбого й невигідно. Інтересні діаграми руху книжок. Усіх з кінцем р. 1925 було 346.068, з чого придбано в останньому році 56.925 томів. В р. 1925 було 24.000 читачів, які позичили разом 1.270.000 томів. Читальню часописів відвідало в р. 1925 131.970 читачів.

Вкінці треба згадати й про модель та плани нової будови, в якій буде приміщуватись головна бібліотека. Буде це величавий будинок з усією модерною обстановкою такої бібліотеки.

З чеського відділу слід звернути увагу ще на одну велику річ, а саме культурно-зиховну опіку над сліпими. В одній кімнаті бачили ми розвиток цього діла. На самому конгресі присвячено цій справі кілька рефератів. Відвідувачам виставки роздають брошулку д-ра Совкуп: „Knihovny pro slepce“.

Крім чеського відділу находимо ще такі: сербо-лужицький, білоруський, козацький, російський і український. Чотири останні малюють у першу чергу емігрантську працю, бо експонатів з рідних земель або нема, або в зникаючому малій кіль-

кості. Деякі з них не були стисло бібліотечно-видавничі, а відділ козачий давав нам радше образ діяльності Бурятів, котрі як буддисти творили навіть певного рода екзотичне явище. У російському відділі проявилось змагання вплинути на відвідувачів певними зверхніми декоративними засобами. Інтересними були праці шкільної молоді: деякі навіть дуже вдалі. Для порівняння зіставлено в одному місці видання давньої (першої) російської еміграції.

Для нас особисто цікавий відділ український. Містився він у тому ж шкільному будинку, де було бюро конгресу. Відведено для нього дві кімнати. Завдяки трудам виставового комітету, в першу чергу проф. Антоновича — українська вистава звертала увагу всіх відвідувачів як своїм укладом, так і багатством. Час на влаштування виставових кімнат визначено дуже короткий. Треба було присвятити на те дві цілі (дословно) ночі. І проф. Антонович віддав обі ночі на те, щоби гідно зарепрезентувати українську культуру.

Вистава мала головну характер книжково-видавничий. Тільки бібліотека Господарської Академії (про неї пізніше) в Подєбрадах подала дуже гарні діаграми. З видавничого боку представили себе найкраще еміграційні видавництва (в першу чергу на чеській території). Слідно велику, солідну і пожиточну працю. Це загально помічували всі відвідувачі. Але носила вистава й всеукраїнський характер, хоч далеко неповний. З галицьких видавництв були м. ин. заступлені

Р. Ш. (УПТ), Нац. Музей, Русалка тощо. Не в'явлено причини, чому інші не заступлені. Є кілька видавництв радянської України. Бачимо Буковину, Зелений Кли, Америку; бачимо пресу, між якою вибиваються на перший план часописи, що виходять у Польщі. Відвідувачі цілого світу мають змогу подивляти білі місця влюбій кількості на одному примірнику.

Розказують нам, що деякі Поляки, котрі відвідували виставу, наважилися обурюватися на те, що в українській виставці вступлені видавництва й часописи, котрі животіють на землях під Польщею. Належну відповідь одержали від впорядчиків вистави.

Найцікавішою вийшла справа з Закарпатською Україною. Про це ми вже згадували, що на конгресі не було ні одного делегата цієї країни. Але на виставі могли ми бачити її аж у трьох місцях. Перше всього в тісній сполучі зі словацькою виставою. Здається тому, що доволі поважна частина українського Закарпаття увійшла в склад Словації. Відповідні діаграми освітлювали процентіві відношення видавництва на різних мовах. Терміни на означення того, що українське, різні: ruský, rusínský — тільки не український. Далі анектували Закарпаття Росіяне. Всі видання ужгородської „Просвіти“ та різні публікації москвофілів, а далі рукописні матеріали (власність д-ра Маркова) зайняли певну частину російської виставки. Вкінці третє, одиноким відповідаюче місце, зайняло Закарпаття на українській виставці. Одним словом, нещасне по-

*) Попередній фейлетон під псевдонімом М. Подорожного є також пера М. Галушчинського.

Математична загадка!

Коли I = 50

1247

Розв'язка

58-70

(видити 05 — **ВІСНИК**
Львівська оловонидип ежжв 1)

„Рух“ разом з „Книгоспілкою“ видають твори І. Франка. Досі вийшло з друку 10 томів. (Деякі з них можна набуті і у Львові в книгарні Шевченка. — Ред.) Всі твори Франка обіймають 32 томи. В одному з чергових томів комітет умістив докладну і обширну статтю про життя й творчість І. Франка. Комісія запропонувала приступити негайно і до академічного, повного видання творів поета та доручити ц. видання Державному Видавництву України. Над текстами того видання працювали відповідні відділи Академії Наук у Києві. Видання це появилася би на кошти Всеукраїнського Громадського Комітету для вшанування пам'яті І. Франка. На внесення тої комісії рішив Комітет приступити до видання окремої популярної бібліотеки з творів Франка, по змозі ілюстрованої. Ту бібліотеку мали би видати і в мовах національних меншостей.

Преміяльна Комісія, що мала розглянути всі твори з історії української літератури, видані в останньому році, для присудження франківської премії в сумі 1000 карбованців (500 дол.), заявила, що найбільше заслугоє на нагороду праця В. Корняка п. н. „Історія української літератури“ т. І. Комітет вибрав журі в особах А. Приходька, М. Грушевського, С. Пилипенка (голови „Плугу“) і представників Інституту Марксизму та головнауки, яке остаточно вирішить, кому признати премію.

Дитяча Комісія запропонувала, щоб в більшості шкіл, в яких не відбулися свята Франка в травні, перенести святкування пам'яті поета на початок слідувачого шкільного року, зв'язавши його з 70-тиліттям народин поета. В програму свят увійдуть реферати про творчість і значіння Франка, а також літературно-вокальна частина. До програми навчання рішено вже в осінньому сезоні ввести комплекс відомостей про Франка та його діяльність, щоб дітей познайомити всесторонньо з поетом. В кожній окрузі рішено назвати одну бодай школу

школою ім. Франка. Рішено також подбати про окреме видання творів поета для дітей.

Стипендійна Комісія запропонувала Комітетові звернутися до Народнього Комісаріату Освіти з проханням, щоб Наркомос признав для студентів 15 стипендій ім. Франка, а з них 5-ти стипендій зарезервувати для студентів зі Західної України. Таксамо запропонувала Комісія подбати про створення 50 стипендій ім. Франка по професійних школах України, зі застереженням, щоб при поділі стипендій давати їх тим учням, які покінчили трудові школи ім. Франка.

Всі повиші пропозиції Комітет прийняв і вибрав крім того ще окрему Комісію для святкування і підготування свят Франка з нагоди 70-ліття уродин поета, що припадають на день 16. серпня 1926 р.

В цьому році, як ми інформували, висилає радянський уряд України поважне число українських вчених за кордон в наукових цілях. Одну групу вчених, переважно харківських — ми вже подавали, а тепер хочемо поділитися відомостями про нову групу вчених, цим разом київських і катеринославських, що їдуть до західної Європи в наукових цілях. Академік Воблий виїздить для ознайомлення з цукровим промислом на заході. Професор київського Політехнічного Інституту Кухаренко їде теж у тій самій справі. Проф. Нещадименко з київського Медичного Інституту їде студіювати протитуберкульозні кальмети та методи практичного їх уживання. Проф. Київського Інституту Народ. Господарства Паше-Озерський їде студіювати сучасне європейське карне право.

З Києва виїжджають також: директор театру „Березіль“ Лесь Курбас і артисти тогож театру Бучма і Чистякова для ознайомлення зі західним театральним мистецтвом. З тою самою метою виїздить артистка Гакебуш. Директор Українського Інституту Марксизму Рохкін їде студіювати джерела до історії німецької соціал-демократії. Проф. Янушевич з Харківського Інституту Медицини їде знайомитись з новими методами боротьби з раковими недугами. Проф. Мельник з Кам'янець-Подільського Сіль-Господ. Інституту їде, щоб студіювати наукові зо-

отехнічні установи.

З Катеринослава виїжджають: проф. Лебедів для наукової праці в геологічних музеях, проф. Гуськів для ознайомлення з новими методами видобування кам'яного вугілля, проф. Рубін, для того, щоб пізнати нові методи дослідів над вугіллям, проф. Тельний знайомитись зі сучасним станом електрометалургії, проф. Ролля для студій у ділянці електрофотометрії, проф. Бродський знайомитись з фізичною, хемічною і металургійною літературою, проф. Євреїнов для праці в бібліотеках.

Найбільшу насолоду

гарантує Кава Гаф без кофеїну. Воно є правдивою зернистою кавою і має тому першество перед іншими кавами, а є такожо видатною. Найбільшою її призвоною є те, що не шкодить серцю, нервам і жолудкови.

Тому важливо тільки Кава Гаф!

По широкому світі.

Міжнародна комісія духової співпраці вібралась у Женеві під проводом Льюренца (Голандія) і радитиме тиждень.

Замість еспанського парламенту, який на думку диктатора Прімо де Рівера виявив свою повну нездатність, має звійти у життя зовсім нова оригінальна інституція: диктатор хоче притягнути до співучасті в праці талановитих і визначних громадян які одержать права та обовязки в роді ставлення інтерпелляцій до уряду і інтервенцій у важких державних справах.

До С. Р. С. Р. виїхало 27 вагонів чеських кольтоністів, недоволених умовами життя в Чехословаччині, а спрагнених радянського ладу.

Китай утратив центральну владу і значіння одноцільної держави і мусить сам дати собі раду зі своїми клопотами. Така офіційна думка англійського уряду.

Австрійська Національна Рада прийняла проєкт арбітражу між Австрією і Польщею.

Абіссинія протестує перед Лігою Націй проти англійсько-італійського договору в її справі без порозуміння з нею.

поження цієї країни ярко відбилося на виставі і з цього погляду. Розділено українські ризи, а тепер — хто тільки хоче — метас жребії, кому вони мають припасти у ділом.

А проте, як ми не гляділи би на українську виставку, вона видержала зовсім достойно конкуренцію з іншими. І за це ми мусимо висловити щире нашу подяку упорядникам виставки.

Щоб вже покінчити з конгресом, прийдеться додати кілька слів на тему участі нашої в того рода зіздах. Дуже щасливо започаткував у цій матері розмову п. Галактіон Чіпка в одному зі своїх фейлетонів, в якім подає ради делегатам Українцям на міжнародні зізди. На — скільки я з своїм досвідом можу тут забирати голос (це перша моя участь у такому збіговищі), то з шановним автором фейлетону в асьому погоджуюся. Одно тільки вийшло інакше, а саме з сивими одягами, краватками й кавчуковими ковнірцями. Саме Українці мали гарні одяги, відповіди до цього краватки та ковнірці; одначе переконалися, що цього всього не треба було, бо ніхто (навіть аранжери конгресу) на одяг не звертав уваги. І вже після святочного відкриття конгресу треба було перейти до щоденного звичайного одягу. Так само було і на прийнятті у посадника міста. Якби то виглядало, коли би довелося бути прошеними до Президента Республіки, не знаю.

Зрештою з того, що я бачив, можу вповні потвердити те, що де-

легати на конгреси повинні володіти бодай одною світовою мовою. Піді далі і скажу, що для добра справи, задля яких організують конгреси, повинна бути обовязкова одна мова, або що найвище три: французька, англійська, німецька. Всякі спроби повторювати історію біблійної вавилонської вежі рішуче будуть невдачі. Ще при святочнім відкритті задля самої сенсації нехай виговоряться всі на своїх мовах. При ділових же обрадах повинен цей „звичай“ відпасти.

Та, на мою думку, конгреси, хоч міжнародні, чи навіть скликані для такої ділової справи як бібліографія, бібліотека і зв'язане з нею виховання, це все таки велика політика. І в нашому випадку мова держави старого культурного народу, котрий досі такі довгі століття не мав змоги грати ролі міжнародного чинника, ця мова держави рішила показати світові своє культурне багатство. Егоцентричний інтерес був перший, і цього не можна нікому рахувати як зло. Навпаки — і нам слід учитися бути творцями культурних цінностей, які примушували би всіх звертати очі на нас і з нами рахуватися. Бо тільки з сильними рахуються. Спочуття, сентименту нема. Коли вони й є, то за ними скривається рішуче солідно записуваний рахунок, котрий своєчасно буде предложений до виплати. І цьому нема чого дивуватися, — наваки, також побирати із цього факту творчу науку. І з цього погляду — думаю — ми дечого навчилися.

А тепер ще такі образки. Хтоб

ми не були, немічні й слабосилі, з сивим убранням, кавчуковими ковнірцями чи ні, зі знанням мов чи без такого знання, всеж ми делегати одної частини нації, котра перед кількома роками проживала на тих самих правах, що й наш теперішній суверен. І те, що ми в боротьбі не видержали, що ми впади, ми відчували на кожному кроці. Часом навіть чути було між рядками, що краще було би, якби нас тут не було. (Зовсім римується це зі справою запрошення „Сокола-Батька“ на всесокільський з'їзд). Треба було бачити, як пильно й ревно дослухувалися аранжери прогують до кожного поступку, слова, бажання інших делегатів, хоч би вони навіть у чоботях переступали через стіл в часі банкетного прийняття (факт!), щоб зрозуміти, що ти член нації без власної держави. І хоч загально всі апевняють, що Чехи, а преще ясна річ, що треба було посвятити Українців з Польщі для вищої цілі, ніж та, якою є все-славянське братання. Братання існує тільки так довго, як довго його потрібно тому, хто є хвилиним його носієм.

Одначе цими фактами не треба знеохочуватися. Це тверді факти непереможної життєвої логіки, створеної сильними. Навіть Німець, делегат з Мюнхену, мав також можливість відчувати те, що він на „міжнародному“ конгресі. І коли пояснив, що він припадково не розуміє чеської ні іншої славянської мови, то це його прохання не взяли на увагу. А про закулісову акцію проти Українців, ведену деяким

ПАША, ЗБІЖЖА І ДВИЖИМОСТІ

не підлягають примусовому обов'язу в п. д. у. ч., тому повинні бути забезпечені лише в „ДНІСТРІ“. Ці предмети є дуже часто більш вартісні чим самі будинки, тому нехай кожний забезпечить їх як найскорше в Т-ні „ДНІСТЕР“.

Товариство Взаємних Обов'язань

„ДНІСТЕР“

69 Львів, вул. Руська ч. 20. 8-10

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашня число „Діла“ сконфісковано за 4 місця статті п. з. „Черговий документ доби“ і за одно місце з допису з Чорткова про те, звідки черпають соки „хлібоїдські“ агітатори. Це 74-а чергова конфіскація „Діла“ в цьому році.

— Особисті вісти. Дня 10. липня ц. р. відбулася в університеті Карла Франца в Граці промоція п. Савюка Івана на доктора хемії, дня 23. липня п. Подюка Івана на доктора медицини.

— Невеселе явище. В однім чужиннім місті є яка сотня наших студентів. І мають вони аж шість товариств. Від п'яток з них одержуємо відозву, що вони рішили „примінити якнайгострійший бойкот до членів шостого товариства за їх шкідливу і негідну українського студента поведінку та компрометування українського імені перед чужинцями“. Ідуть підписи й печатки, з проханням подати це до публічного відома. Не знаємо мотивів цього бойкоту і віримо, що вони є. Одначе дивно вражає нас рішення цих товариств виводити свої хатні справи перед очі всієї суспільности. Полішасмо навіть на боці питання, чи метода публічного бойкоту супроти цілого товариства, а не одинач, лежить у межах здійснення. Досіда недавнього минулого показали, що для цього бракує нам послідовности та суспільної дисципліни, а неперевердений доцільно бойкот ширить лише деморалізацію і підриває авторитет тих товариств, які його проголосили. Краще вже обмежитись до довірочного бойкоту у тіснім гуртку, і то добровільного, що повинно бути наслідком глибокого пересвідчення про сумнівну моральну вартість або про неморальність бойкотованих.

п. П. а Варшави (здається непольського походження) і (диво!) делегатом Естонії, міг би розказати мій товариш.

Але й те треба признати, що деякі старші особи зпоміж Чехів, котрі добре памятають давню Австрію, ставились краще до нас, ніж молоді, котрі зростають в атмосфері нації — пана-суверена. Хоча і тут були приємні несподіванки. І так після мого реферату покладено мені на столі карточку такого змісту: „Я дуже щасливий, що бачу тут представника Східної Галичини“. Далі пише, що він уже мав змогу „пізнати умови тяжкої праці нашої в обсягу позашкільної освіти“. І от саме в тому пізнаванні себе, життєвих умов, навязуванні ширших зносин, у збагачуванні себе відомостями про життя інших народів, емоціонованні ума, розбудуванні власних духових сил через контакт з працею і вислідами праці інших народів, у тому й велика, хоч одинока наразі користь з міжнародних зіздів.

В іншому випадку ця користь більша настільки, що ми мали змогу пізнати умови праці нашої еміграції, навязати з нею ближчі і тісніші нитки взаємин. Думка про українське об'єднання видавничо-бібліографічне, розмови над нею, підготування статутів і відповідного видавництва — буде одним гарним овочем цьогогорічного конгресу.

Мотив „компромітація українсько-го імені перед чужинцями“ трохи за розтяжний. Скільки поважних наших громадян компромітувало і компромітує це імя перед чужиною! Слід би при проголошенні зобов'язати ще й те, чи в сі члени якогось товариства є справді співзвучатцями за похибки одиниць? А як розуміти те, що в одній місті на еміграції існує між нашими студентами аж стільки товариств?!

— **Короткий дощ.** що навідав Львів у середу в полудне, на просяді 15 хвилин позамудював деякі вулиці та сплину на годину трамвайний рух на головній лінії. Якби так унаві на ніві голови один з тих рясних дощів, який бачили цього літа нині столиці в Європі та Америці, то Львів мав би власну ріку, а може й Венецію.

— **Вправи резервістів.** Не далі як до 29. серпня мають зголоситись на 4-тижневий військовий вправи всі рядовики резерви річника 1899 і 1900, які ще не були на цих вправах у минулі роки, а не здержали до цього часу призначених карт. У Львові зголошуватись у повітовій Коменді. Доповінь, Куркова 12. в г 14-й. Звідти відоміть резервістів до дотичних відділів. Не потрібно зголошуватись 1. ті, що в р. 1925 одержали повіль відложити свої вправи до слідуючого року; 2. яких підчас вправ у 1925 р. звільнили внаслідок лікарської ревізії; 3. ті, що цього року скінчили обов'язкову службу, а звільнені або на постійній відпустці; 4. ті, що у згаданій речинці сидітимуть у в'язниці; 5. ті, що є на чужині за дозволом військової влади; 6. всі рядовики резерви військової мари-варки.

— **Літаючі Голланди.** Підчас судової розправи у Львові, в якій обвинувачували жінку залізничного машиніста у крадіжці валіз з грішми й шурини, тижчасового гостя, суд і поліція довідались випадково про існування цікавого добродія. Обвинувачував згадану жінку, своїх братову, якийсь Болеслав Гарбінський, який сам не зголосився на розправу. Віднайшовши в домі братової свою валізу в комині, відіхав ще в 1924 р. і шеє з нею (валізкою), бо мав там 500 англ. фунтів, 10,000 швейц. фр., 10 мільярдів марок, не рахуючи валюти німецької, чеської, румунської та турецької. Перед війною був він бідним урядовцем гоариста забезпечень. Від 1916 р. виїхав із Львова і до останнього часу вів таємне життя комівояжера у подорожах на Балканах, С. Р. С. Р., Чехословаччині, по всій Азії аж до Японії та Китаю, Палестині і в Африці. Жив він недавно у Білостоку, Вильні та Варшаві. Не є виключе, що він є тотожним з недавно вбитим у Гродні радянським емісаром Гардзіньським. — Про другого такого „Літаючого Голандра“ дізналась поліція аж з Осло, де арештували 38-літнього польського майстра на всі руки Леонарда Біляновича, родом з Вильні, якого жителі перешливші всі фільмові пригоди. Скінчив гімназію у Вильні в 1907 р. — виїхав до Москви, де був студентом; у 1908 р. засланий на Сибір як соціал-революціонер; у 1909 р. втік до Японії, де працював три роки як робітник; 2 роки був підсекретарем російського консула в Китаю. Звідси виїхав до Індії, те сів у Калькуті та Бомбаю до 1915 р. Англії відіслали його в Суез як російського підданого, потім до Неаполя. Італія відіслала до Росії. У Кишеневі взяли його до війська. По двох тижнях утік на Сибір, потім знову до Японії до Сінгапуру. Відтак до Танжеру, з діт вернувшись до Африки. У 1923 р. сотів вернутись до Вильні через Мальту, Сиракузи, Мессину, Рим, Швейцарію. У 1924 р. зачепив за Львів і Тернопіль. Тут мусів хи-

тро позичати гроші і відсидіти 3-місячну в'язницю. У 1925 р. почав давати приватні лекції чужинним мов, але не міг з них вижити, тому знову „позичав“ гроші від своїх учеників, власників готелів і кельнерів. Як він опинився в Норвегії, ніхто не знає. Норвежська поліція видасть його польській, а ця не матиме навіть змоги перевірити, чи справді Білянович марнує по світі такий неоціненний скарб, як знання 14 чужинних мов, яких вивчив у своїх мандрівках!

— **Боротьба з літниками.** У селі Чорний Бір, біля Вильні, місцеві селяни подали скаргу владі на літників, які зробили собі пляжу і голі вигріваються до сонця. Селяне вважають таке дозвілля неморальним.

— **Кріза театрів.** Варшавський магістрат звернувся до уряду з ультиматумом: або уряд перебере на своє утримання „Великий театр“ і „Народовий“ або заплатити їх дефіцит півтора мільона зол.

— **Звичайна хроніка.** Військова влада у Львові веде слідство проти коменданта військових вартів при 6-й самохідній дивізії, капітана Кольбушевського, який на протязі двох років це підприємство, де був „самодержцем“. — 24-літня Іванна Модіка, дочка бляхара, випила сілнього квасу; причина — нервовий розстрій.

— **Богословський православний факультет у Варшаві** матиме, як зачуваємо, з початком нового семестру деякі викладачі українською мовою, а саме проф. Огієнка, Кисілевського, Табінського та Заїчнина.

Всячина.

Почаюча статистика. В р. 1922 було в Німеччині 3404 часописів, у 1925 — 315, цього року є їх 3257. З них 1967 виходить тижнево шість разів, 118 сім, одна вісім, 3 одинадцять, 43 дванадцять, 7 тринадцять, 2 дев'ятнадцять разів, 20 раз тижнево, 255 двічі, 508 тричі, 73 чотири і 7 п'ять разів. Один часопис випадає в Пруссії на 20,705 мешканців, у Баварії на 17,168 осіб, у Саксонії на 20,687, у Вюртемберзі на 14,824, у Бадені на 15,791 у Рейнланді на 24-279, у Вестфалії на 25,406 у Бранденбурзі на 9,764, себто пересічно на 19,201 осіб один часопис. Просимо для цікавості обрахувати, на скільки осіб припадає в нас один часопис, і волосся стане нам дубом.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. і. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Лист до Редакції.

Книжка Ечгоєна і закамарковий журнальчик.

Високоповажаний Пане Редакторе!

В „Ділі“ з дня 20. липня, в статті „На виставу до Женев“, Ваш париський кореспондент, згадуючи про книжку французького офіцера Ечгоєна про Польщу, вкладає в уста свого співрозмовника пораду, щоб українська організація подбала про розширення цієї книжки між француськими й ин. політиками, як також увагу, що з того „вийде безконечно більша користь, ніж від тих ваших жалоб, які ви висували в вісім нечестаних, невідомих, закамаркових журнальчиків“.

В останні часи одним з французьких журналів, який містить статті про українську справу під Польщею, була париська „Levue Internationale“, а автором тих статей, поминувши дві статті п. А. П., був я. Я не буду спорити зі співрозмовником Вашого кореспондента про характер цього журналу. Значу тільки, що статті, які він приносить, свідчать, що він служить трибуною пропаганди для цілого ряду держав, як Югославія, Румунія, Фінляндія, Литва, держави Південної Америки і т. д. Треба прийняти, що інтересовані держави стараються також про те, щоб їм доходило до тих кругів, яким радить розіслати книжку Ечгоєна співрозмовник Вашого кореспондента. Отже все такий журнал не є такий „невідомий“. Не є він, а надто, невідомий також згаданому співрозмовникові. Згадує про нього й Ечгоєн на стор. 320. своєї книжки.

Зрештою і книжка Ечгоєна не є вже така загально відома, бо інакше зійва-

булаб порада, щоб українська організація розширила її в яких 1500 примірниках.

Те саме, що з книжкою Ечгоєна, можна зробити і з „невідомим журнальчиком“ купувати кожне число, де є стаття про українську справу, й ширити в міжнародних кругах. Чому співрозмовник Вашого кореспондента не дав такої поради, тільки вважає за потрібне обезцінити одиниці журналу, який містить статті про українські справи, — не може знати. За те вважаю потрібним вказати на ту невластивість у його пораді.

Прага, 25. липня 1926.

Проф. Д-р. М. Позинський.

Нові книжки й видання.

ЖУРНАЛИ:

„СІТ ДИТИНИ“, ч. 7—8. Львів. Липень—серпень. Зміст: 1. Не забудьте, діти. — 2. Юрчик. — 3. Грив-галапас. — 4. Несподівана поміч. — 5. Лисар Данко. — 6. Рісся пригоди. — 7. Перша мандрівка. — 8. Пісня землі. — 9. Човен. — 10. Пригоди Качурика Квака. — 11. Довгоносий король. — 12. З життя псів. — 13. Метелик. — 14. Послушне яйце. — 15. Віддичисся. — 16. Пташка. — 17. Театральні вистави в школі. — 18. Помножувач. — 19. Загадки.

ЕВАНГЕЛЬСЬКИЙ РЕЛІГІЙНО-ПРОСВІТНИЙ ЧАСОПИС, ч. 7. Коломия. Зміст: Євангельське а католицьке навчання. — Потреба лагідного думання. — Духове банкрутство обрядовості. — Про Євангельське Богослуження. — Опанілість Нова. — Облудний син. — Від гір Карпат до моря. — Крил віри, Господи, подай! — Штундисти. — Уваги про причини невдачі реформаторського руху в Польщі в XVI. віці. — Євангельський катехизм для дітей. — Зі спостережень Американця. — Дяка й прохання. — 3 євангельського руху. — Новинки. — 3 гумористики. — Оголошення.

ОПОВІСТКИ.

Поезія, Чортівщина! Ініціативний Гурток студентів В. Ш. Чортківщини просить усіх товаришів і товариць, а також гімназійних абсолювентів на ширші сходниці, які відбудуться в понеділок 2. серпня ц. р. в год. 10 рано в салі Народного Дому. Мета сходниці: створення студентської секції при філії „Просвіти“. — За ініціативний Гурток: Шемлей Осип, Дзяньковський Омелян.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДО МАТУРИ і ПОПРАВОК підготовляє проф. гімн. Українська і чужі мови, математика, фізика. Пекарська 15, мешк. навривка. Також лекції російської мови. 1—2

СТОЛЯРСЬКИХ хлопців, що мають позатки, приймає Вертипорох, столярський майстер, Клепарів, вулиця Церковна — Львів. 143 1—2

УЧЕНИКА на станцію прийму. О. Островська, — Львів, Вірменська ч. 3. II. 141 1—2

ТКАЦЬКІ вартати, машини і всякі прилади для ткацтва поручає „Техні“ Рава руська. 142 1—2

ДО ЗАМІНИ стала учительська посада в горах, — одноокляска, 3/4 год. ходу від пов. міста і желізниць, школа, помешкання і будинки господарські в добрім стані. Зголошення до „Діла“ під „Гори“. 120 2—2

РУТИНОВАНИЙ АПЛІКАНТ АДВОКАЦЬКИЙ, який може вести есенуально самостійно адвокатську канцелярію, пошукує з днем 1. вересня ц. р. місце. Ближні вісти: Василь Скрипчик, ал. адв., Городок Ягайлонський. 134 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаєка у Відні 6-6

Д-р Леопольд Александрович ординує в недугах ушній, носа, горла і гортанки від 3—6 попод. у Львові, вул. Бельозерська 3. (за пасажом Ніколяша). Тел. 40—75

МЕЛЬОДІЯ ЛЬВІВ, Коперника 5. Телефон 8-59

Найбільший склад музичних інструментів і приладдя. 44 0-7

ЗНАНА

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

СТЕПАНА КЕЗІКА

перенеслась з вул. Охоронюк ч. 5. на вул. Рутовського ч. 5. проти лат. катедр, під фірму

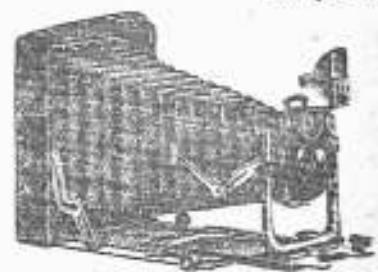
С. КЕЗИК Ф. МАТЛАС

як найліпшими силами виконує найелегантніші мужеські одяги, також і для Всч. Духовенства.

Замовлення виконує солідно, швидко і на догідних умовах.

Замовлення з провінції виконує якнайточніше. 114 2—5

Фотографія Прилади Апарати

Барвік і Божемські

2 Львів, Коперника 18. 3—3

Подяка.

Подобалось Всевишньому навістити нас великим горем, забравши нам найдорожшого Мужа, Тата і Дідуса бл. п. о. Якова Косоноцького. Приблизно тяжким горем почуваємося до милого обов'язку зложити сердечну подяку Всім, що се нещастя злекчили нам ширими словами потіки і віради. Передовсім дякуємо Преосвященному Еп. Лакоті, ще мимо браку часу зводив нароком приїхати і взяти участь в похоронах та своєю присутністю в сумній обряді спричинитися до звеличення пам'яті Покійного, а своїми теплими і ширими словами злекчили тяжкий біль Рідні. Дякуємо кондеканальному як і позадеканальному священиству, що в числі 35 зіхалися та відправили Сл. Божі за душу Покійного і взяли участь в похоронах. Дякуємо о. Михайлові Конашківському за перше щире утешальне слово, о. Юрієві Кмітові, що зі заісною краспорівністю працював Покійного підчас Арх. Сл. Божої і о. Симеоні Куличевському за надгробне слово. З адянністю підносимо участь в похоронах о. Осіковича лат. пароха з Погорель, що не жалював труду і днів прибув, щоб віддати послідню прислугу Покійному. Дякуємо б. лослові п. Тершавцеві з Клічка, що працював Покійного від всіх Товариств студового повіту комаринського, як різнож п. меценасові д-ру Л. Куличевському з Рудок за працювання від рудецького повіту. Дякуємо делегатові Ради шк. окр. з Рудок п. інспекторові Бенювському який працював Покійного від шкільної дитини. Дякуємо п. Гр. Калимонові з Комарна, який працював Покійного від філії „Просвіти“, як різнож селянинові з Коропужа, п. Савицькому, що в імені селянства шлого повіту і товаришів не додів з турми висказав дійсно щирі жалі по утраті так визначного працівника. Дякуємо делегатам і хоромі з Комарна як і місцево му, — браштвам всіх церков парохій, парохіям що днем і ніччю через три послідні доби не опускали свого пароха і оказалися адянними оцінюючи працю покійного, що парохіянці Добрянський з Голодівки сам справив за 800 золотих фелон до гробу, а другі власним коштом виноували гробовець, при котрій то працю найбільше труду положили парохіянці з Подольськ. Дякуємо п. д-р. Рогуцькому за шире розраду і піднесення заслуг Покійника, як різнож учасникам зі Самбора і доокочиний інтелігенції. Дякуємо п. дідичеві з Тулиголов п. Станіславові Бальові за зложені слова співчуття і присутність в послідних хвилях життя Покійного.

Хай Господь Бог винагородить всіх, котрі чимнебудь причинилися до звеличення пам'яті Покійного і зменшення його болю. Поділяю, 20. VII. 1926. Павлина Косоноцька жєна, доньки, зяті і внуки. 144 1—1

Ширіть наш часопис!

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВЕ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМИН-
СТРАЦІ

☐

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Найновіші відомості кажуть, що на підкладі описаних непорозумінь заноситься у СРСР на збройні конфлікти. Обі сторони розводяться.

Муєш бути моєю!

сталою прикломничкою по випробуванню
1 пакки штрипового екстракту АГРУМІНА.
Генеральне представництво на Поліщу:
ТИТАНИ, Львів Різницька 6.
1247a) 53—75

ють зоройними частинами червоної
армії, а є поголоска навіть про те,
що й у частинах ДПУ опозиція
також має своїх прихильників і що
вони поділилися на два табори.
Отже катастрофа горожанської вій-
ни у СРСР між самими комуністами

Жіночі модні матеріали Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

34—?

може прийти несподівано, а що во-
на може принести в наслідках, су-
дити передчасно.

ПРОДАЄ НАБІЛШЕ

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

Українці міста Львова!

В неділю, дня 1. серпня 1926 р.
відбудеться
у великій залі Муз. Т-ва м. М. Л.
сенка, Шашкевича 3.
ВІЧЕ
з порядком нарад:
Амнести́я для політичних в'язнів
Початок о 12 год. в полудне.
Українці!

Являться як найчисленніші
Народна Організація Українців
м. Львова.

В боротьбі за правительственну більшість у Німеччині.

Політичні ферії. — Новий секретар державної канцелярії. — В справі концен-
трації правих партій. — Б. канцлер Вірт як організатор республіканського
фронту. — Республіка під пануванням правих елементів. — Роль соціалістів
в освітленні центру й демократів і відповідь д-ра Бретшнайдера. — „Reichs-
post“ проти Вірта.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 26. липня.

Після парламенту і канцлер Маркс
розпочав вакаційну відпустку й у
Німеччині почалися справжні полі-
тичні ферії.

Ще перед відпусткою канцлер
іменував нового державного секре-
таря державної канцелярії, а саме
свого партійного товариша, міністр-
директора д-ра Pünder-a, на місце
дотеперішнього секретаря Кемпне-
ра, що був вірним співробітником
бувшого канцлера д-ра Лютра
й належав до правого табору. Це
загалом вважають знаком, що
правительство Маркса, побільшене
гепер новим міністром судівниц-
тва й занятих областей д-ром Белем,
задумує всупереч дотеперішній опі-
нії залишитися надалі, покищо
як т. зв. правительство меншости.

А тимчасом і правий і лівий
накликують до концентрації своїх
розпорошених сил і роблять підго-
товчі заходи до того, щоб в осе-
ни створити вікни правительство
більшости. Найперший клич такої
концентрації вийшов — під впли-
вом висліду всенародного голосу-
вання в справі законопроектів про
ліквідацію майна бувших пануючих
домів — від найбільше роздрібе-
них правих груп, які самі ще не-
давно належали в значній части-
ні до правительственої більшости
і виступили з неї тільки в наслі-
док незгоди в справах заграничної
політики. Німецькі націоналі при-
-

шли тепер до переконання, що пи-
тання заграничної політики схо-
дять при теперішній ситуації на
друге місце та що на перше місце
висувається внутрішньо-німецька
політика, яку треба обороняти пе-
ред агресивним наступом револю-
ційних тенденцій зліва. Бувший
державний секретар Райнбабен на-
кликає в журналі „Weltpolitik zu
Weltwirtschaft“ (за липень) до зане-
хання безплідних спорів в справах
заграничної політики, яку можна
буде успішно повести щойно після
зединення правих елементів на
основах права й моралі, що тепер
загрожені розкладовими тенденці-
ями лівиці. Поза тим більший гурт
правих політиків під проводом ві-
домих провідників бар. Гайля й
д-ра Ярреса випустив гарячу ві-
дпові, в якій пропонує утворення
спільного блоку праці (т. зв.
Arbeitsgemeinschaft) між обома
найбільшими правими партіями, ні-
мецькою національною й німець-
кою трудовою партією. І найскрай-
ніші праві групи, тепер найбільше
розбиті, дискутують питання вза-
ємного зближення й утворення
спільного „правого фронту“, за
яким зрештою заявляється і набира-
юча сили господарча партія (Wirt-
schaftspartei) д-ра Бредта й Дрезца
на своєму останньому горлиць-
кому конгресі. Ціла німецька права
преса (нпр. Kreuz Zeitung, Deutsche
Tageszeitung, Deutsche Zeitung, Oe-
wissen і н.) переповнена дискусіями,

що в першій лінії звертається
в сторону німецької трудової пар-
тії (Deutsche Volkspartei), а понад
її головами і до католицького цен-
тра, що займає тепер між міщан-
ськими партіями доволі неясне ста-
новище й попри впливову праве-
крило з Штегервальдом і Герардом
на чолі, має й рухливе, республікан-
ське крило під проводом був. кан-
цлера д-ра Вірта.

З його боку вийшов перед кіль-
кома днями (в статті „Цілі й до-
роги німецької політики“ в „Франк-
фуртер Цайтунг“ з 20-го л. м.)
апел до всіх республікансько ду-
маючих партій, а в першій мірі до
соціал-демократів, щоб зблизилися
до себе в одну республіканську
фалангу, якаб сплинила сподіваний
наступ правих і вратувала „здо-
бутки революції“. Поклик Вірта
викликав незвичайно живу диску-
сію, в якій між иншим забирали
вже голос такі визначні представ-
ники лівиці, як демократ д-р Гаас,
центровець Йоос і соціал-демо-
крати д-р Бретшайд і Зольман.

Найгорячіше повитав Віртівський
апел д-р Гаас, що також закликає
„усунути реакцію“ й узяти прав-
ління в свої руки. „Бо поки що“,
пише він, „правительство центро-
демократичне, в Пруссії навіть рес-
публіканське, але в краю панує
безплідно реакція. Персональна
політика — реакційна, вищі і се-
редні школи — реакційні, судів-
ництво потурає ворогам держави,
прокуратура — без чуття для по-
треб республіканського державного
апарату, взагалі республіка — в
поневажінні та в тисячних розгалу-
женнях суспільного, господарчого
й бюрократичного життя в руках
реакції“. Навіть у пруському міні-
стерстві внутрішніх справ, де пра-
цює від кількох літ енергійно соці-
ал-демократичний міністр Северінг,
роблять політику, — як знов пише
демократичний „Берлінер Тагблят“
— реакційні державні секретарі й
вищі урядовці, між якими як най-
менше республіканців. Так нпр. між
держ. секретарями й міністеріаль-
ними директорами — тільки один

демократ, з 14 міністр. радників —
лише 4 республіканці (2 соці. де-
мократи й 2 центровці), з 23 стар-
ших прасит. радників — лише 1
центровець, 1 соці.-демократ і 2
демократи, а між иншими нижчи-
ми урядовцями є що найменше
2/3 прихильників старого режиму.

Що до цього дійшло, зачинили,
на гадку і Вірта, і Гааса, і Йооса,
соціалні демократи, що не хотіли
пристати на „велику коаліцію“, а з
тактичних причин опинилися в опо-
зиції коло комуністів. І демократи,
і велика частина центру стоять
далше на платформі великої ко-
аліції й це виявив навіть центр у
відповіді свого партійного комітету
(з початку липня), але соціал-демо-
крати все ще тримаються оддале-
ки, в опозиції. Тимчасом, як пише
Йоос, „маси народу втратили до-
віря до демократії і республіки й
називають їх товариш на показ
(Scheingereblichkeit)“. Бо німецький на-
род (каже знов проф. Бон), оці-
нюючи, як це всюди буває, всяке
правління з боку практичних ко-
ристей, досі ще не забув, що за
монархії було краще.

Віртівий поклик до створення
лівого фронту стрівся однаке
поза демократами й лівими цен-
тровцями з далеко менше енту-
зіастичним привітанням. Центр по-
ставився до нього доволі акаде-
мічно й викидаючи (нпр. офіц. ор-
ган „Германія“), а з католицького
гурту, тим разом від офіційного
органу австрійських християнських
суспільників „Die Reichspost“, ви-
шов уже рішучий спротив проти
акції Вірта, що „загрожує дотепе-
рішній програмі центра й не може
бути байдужа і австрійським ка-
толикам“.

І соціальні демократи не прийняли
виводів Вірта без застережень. Із
обох основних відповідей Брет-
шнайдера й Зольмана видно, що
соціальні демократи під певними

ПАМ'ЯН М. ГОРНЯТКЕВИЧ.

Українці в краківській академії мистецтв.

Академія мистецтв у Кракові віді-
грала чималу роль у нашому куль-
турному житті. Виховала вона досі
ряд мистців-Українців, з котрих од-
ні мають уже європейську славу,
молодші з поміж них обіцяють на
майбутнє чимало своїм талантом.

Не від речі було би може згада-
ти спершу про напрямки й лад в ака-
демії з тої доби, коли вчилися там
такі артисти, як Новаківський і Труш,
або й раніших ще часів, бо на то-
му тлі легше було би представити
теперішні умовини, однаке така те-
ма за широка для одної статті. То-
му тут обмежуся лише до характе-
ристики молодих adeptів, що дебю-
тують покищо безпретенційно на
академічній річній виставі.

Краківська академія, зрештою як
кожна инша, — має розвивати мо-
лоді таланти індивідуально, але в ду-
сі пануючих напрямів у мистецтві.
І хоча декотрі професори не нахи-
ляють учеників безпосередньо сво-
їх поглядів, всеж таки дають йому
відчуття підчас корекції свої тенден-
ції, спеціально щодо форми. А що
після імпресіонізму найшов до ака-
демії доступ в останньому десяти-
літті експресіонізм, тож і ця течія
цістала тут право горожанства на-
рівні з иншими обов'язуючими на-
прямками. Саме в цьому тежиться при-

чина, чому праці деяких студентів є
виконані в дусі ультраімпресіоні-
стичнім. А проте загал професорів
лишає ученикам повну свободу в
праці, ставить їм тільки одну ро-
зумну умовину, що образ можна
намалювати на якийнебудь лад, за-
те він мусить бути безоглядно до-
брий.

Студенти-Українці гуртувалися вже
здавна у найкращих професорів, де
сподівалися багато скористати. Тим-
то, переходячи через ряд сал на
виставі в цьому році, заприпитив я
з правдивою приємністю, що най-
гарніші картини — робота наших зе-
мляків.

Найбільше талановитим зпосеред-
них на виділі малярства є Олександр
Третяків, уроженець з Великої
України. Студент V. року академії,
вчився рівночасно у проф. Мегоффе-
ра (акт), Камоцького (краєвид) та
Яроцького (малярство на вільному
воздуху, plein air). Від проф. Мегоф-
фера він перейняв совісний рису-
нок, цей найцінніший здобуток і
основу до самостійної творчої пра-
ці. Відтак у кольориті перевищив
Третяків значно своїх товаришів.
Тони в нього вишукані, фарби ясні
та чисті; з великою легкістю опе-
рує він сильними образами в карти-
нах повних сонця, побіч ніжних,
перлистних в студіях „intérieur“ чи
краєвидах сірої днини. Побіч актів
помістив він також дві дуже добрі
мініятури й одну релігійну компози-
цію, даючи тим доказ своєї всесто-
ронності. Однаке ця спроба компо-

зиції (Христос з апостолами) є до-
волі слабкою, як рівнож слабкими є
студії plein air, виконані під про-
водом проф. Яроцького. Але що
Третяків викazuje в plein air'і великі
здібності, найкращим доказом цьо-
го є його праці у проф. Камоцького.
В них вражає передовсім одно: Ка-
моцький, як пейзажист, не лише ста-
вить як домагання, але основно на-
кидає своїм ученикам власну мане-
ру, хочаби їх вести принайменше в
академії шляхом своїх дослідів і
змагань, з чого, на його думку, —
студент визволюється легко при
дальшій, самостійній вже праці. Та
Третяків не наслідував ані трохи
проф. Камоцького під оглядом тех-
ніки. Зрештою він опирається вся-
ким впливам, студіює перш за все
природу і йде до своєї мети безпо-
середньою правдою й ширістю.
Картини його стрінулися з великим
признанням зі сторони колегії про-
фесорів; йому признано аж дві на-
городи (за акти й краєвиди) та вла-
сну роботу на рік (звану в акаде-
мії „майстершуле“).

З Галичан виступає Петро Обаль,
також абсолювент, бувший ученик
проф. Аксентовича. В порівнянні з
ранішими студіями Обаль, слідний
у нього чималий поступ. Працюю-
чи в останній добі самостійно, по-
містив він на виставі переважно
композиційні начерки й кілька крає-
видів. У перших проявляється силь-
ний декоративний хист в україн-
ському стилі. Навагал Обалеві
більше підходить акварель, як олій-

на техніка (за винятком пейзажів),
менше ж пастель, бо в пастелевих
рисунках фарби виступають в ньо-
го надто суворо, роблять враження
надто слабо відчутим. Працюючи і
надалі в царині композиції — що
видко підходить під його хист —
він повинен дбайливіше пізна-
вати форму, опанувати її в сти-
левому значінні, що є основою де-
коративної живописи. Зате в кр-
евидах виявляє він неабиякий хист;
розвиваючись в цьому напрямі зов-
сім автодидактно, дійшов Обаль у-
же тепер до дуже поважних успі-
хів. Кольорит його картин ясний,
але інтензивний, а фактура вельми
цікава.

З Придніпрянців брало участь у
виставі ще двох малярів: Василь
Перебийніс і Олекса Карпенко.

Перший з них вийшов доволі да-
леко поза межі академізму під кер-
мою проф. Вайса. Сам Вайс, епігон
французьких імпресіоністів з доби
Ренуара, перенявся ними так силь-
но, що в цьому дусі виховує та-
кож своїх учеників. Тому то Пере-
бийніс став схилитися під впливом
проф. Вайса до французького ми-
стецтва, головноруч у наслідуванні
Сезана. В його працях — чи то в
студіях акту, чи в пейзажі, слідне
шукування форми в сезанівському
значінні, при суворій, стону-
ваному майяні колірив. Відтак Пе-
ребийніс — як ученик проф. Ка-
моцького, — солідаризується з Тре-
тяковим, задержуючи власну мане-
ру, лишаючи вірним в цьому ви-

!! Останній Тиждень !!

Вже сегомого серпня, в суботу, кінчиться посезонна продаж обую

Дель-Ка

по знижених цінах.

умовами погодилися взяти участь у великій коаліції й вернутися до правительства, але не довіряють не тільки, що зрозуміле, німецьким людовцям з під стягу Штресемана, але й самому центрові. Соціальні демократи не почуваються до вини й заявляють, що коли вже говорити про чинсь вини, розбиття єдності і т. д., то за те треба винуватити саме центр, який ніколи до чинсь не належав, а навпаки все старався стояти в середині й відповісти за всі промахи німецької внутрішньої політики останніх часів. Маркс (і Кіль) досюгodayн обстоюють деякі постулати правих і не проявляють ніякої енергії в обороні республіки. Соціальні демократи знають зрештою, що коаліція з німецькою людовою партією неможлива та що з її боку не можна надіятися таких уступок, які уможливили б їм співпрацю. Соціальна демократія не хоче й не може (з огляду на робітничі маси) приносити даремних жертв і тому волище поки що подождати.

До осені зрештою ще далеко.

Н. Я.

3 життя нашої кооперації.

1. Нарада делегатів повіт. кооперативних союзів.

Дня 24. липня відбулася в Рівні Рівносоюзів Українських Кооперативів нарада делегатів від членів Центросоюзу. В програмі наради входили: план діяльності на 1926/27 рік і взаємодіяльність Центросоюзу з повітовими союзами кооперативів. Реферат до першої точки виступив дир. Центросоюзу Герасимович, а до другої готич директор кооперативного повітового Союзу Кооперативів Мартюк. Провідником наради був містоголова Рівні Союзу Українських Кооперативів О. Луцький.

На зборах ми довідалися, що Центросоюз об'єднує тепер 40 повітових кооперативних осередків, які репрезентують понад 1000 кооперативів. Сума закупів у Центросоюзі виносилася кругло 2,500.000 зол., значить, що на одну кооперативну випадково 2,500 зол. Торги всіх кооператив дали в минулому році суму 10 мільйонів. Центросоюз об'єднує загалом чверть усіх закупів зорганізованої кооперації. Велика частина закупів відбувалася на кредит і сягала 80—90 відсотків. Центросоюз поробив заходи для зорганізованого збуту деяких сільсько-господарських продуктів уже в цьому році. В першу чергу піде зорганізований збут яєць. На підставі даних стверджено, що наша кооперація зберіє вже тепер біля 15 вагонів яєць на тиждень. Якщо налагодиться плановий збут цього продукту через централю, то можна надіятися великих успіхів на полі експорту бодяй у тій одній ділянці. Крім того хоче Центросоюз також у цьому році почати зорганізований збут збіжжя.

Далі дізналися ми з рефератів і про те, що в нашій кооперації не закріпилася ясна кооперативна дисципліна, а її недовідомість є поважною перешкодою в уніфікації товарів, якими торгує кооперація. По рефератах відбулася обширна і незвичайно поважна дискусія. Її впливом були такі постанови:

1. Зібрані на нараді дня 24. липня 1926 р. представники повітових кооперативних осередків постановляють приступити негайно до загальної сильнішої планової акції в напрямку імпорту через Центросоюз штучних навозів, насіння, машин і до експорту сільсько-господарських продуктів, в першу чергу яєць та збіжжя через ЦС і клячча через „Полотню“, а то на загальних основних, поданих ЦС до відома у комунікатах та обговорених на цій нараді. Повітові кооперативні осередки поведуть негайно відповідну пропаганду в своїх районах і на час повідомлять ЦС про свої за потреби в сільсько-господарським імпорті та про свої зобов'язання в організації сільсько-господарського експорту.

2. Щоби це завдання краще виконати та забезпечити кооперації шоразліпші умови для сільсько-господарського імпорту та експорту, зібрані постановляють перевести акцію громадянського аступлення сільських кооперативів і їх повітових осередків в членів Кр. Товариства Господарського „Сільський Господар“ у Львові, який усі кооперативні членські вкладки має ужити до зорганізування бригади мандрівних агрономів при повітових кооперативних осередках. Переведення цього доручається Рівні Союзу Українських Кооперативів. ЦС і його члени викуплять бодяй 1000 примірників книжки про ведення вірного господарства, коли „Сільський Господар“ видасть її ще цього року.

II. Організаційна нарада.

Дня 25. липня відбулася також у Рівні Союзу Українських Кооперативів нарада в справах організації кооперативного життя. Предметом наради були реферати інсп. Капусті на тему: Сучасний стан кооперативного будівництва, і дир. Мартюка на тему: Співпраця організаційних відділів з торговельними в повітових союзах. Провідником наради був голова Рівні Союзу Кооперативів О. Луцький.

Результат наради був головний: Рівні Союзу Кооперативів повинен не тільки визнаватися знаменитим в родах і цінах товарів, але й мусить амліо внаслідок населенню завдання кооперації та мусить сам глибоко її розуміти. Організатор мусить бути не тільки кооператором, але й культурно-освітнім діячем, пропагатором всестороннього піднесення культури й добробуту українського народу власними силами. Результат дискусії сформульований в постанові наради, які звучать:

1) З огляду на те, що наша господарсько-споживча й хліборобська кооперація, ізза недовідомості кредитових спілок, мусить давати товаришам й готівкою в засади нездоровий, споживчий кредит, а побіч того, має ще великі втрати через приймання оборотного капіталу в твердій валюті на високі відсотки, — анкета усталює погляд, що наспів час планово організувати здорову кредитову кооперацію.

2) Постановити цю кредитову кооперацію є завданням і обов'язком „Центробанку“, який може це доконати своїм окремим організаційним відділом.

3) Наш кооперативний досвід вказує, що українській кооперації треба дешевого золотого кредиту. Тому одобрюється заходом Рев. Союзу, щоби такі золоті кредити для кооперації видобути.

4) Анкета не признає справедливою й доцільною кредитову політику деяких наших централей, які забезпечують сплату долларових позичок також на випадок пониження курсу долларів. Приймаючи капітал до обороту в доларах, централь мають право й обов'язок позичати його в доларах і в доларах жадати сплати позичок. Покриття ріжниць кур-у, на випадок пониження курсу долларів, не є обов'язком централей акадачків, а тому й не повинні жадати цього централей від кооперативів — своїх дозвоників.

5) Обов'язком наших кооперативних кредитових централей є зуживати роздоби і ними золоті власні фонди і кредити на золоті (не долларові) позички кооперативам усіх видів.

6) Анкета вказується за тим, щоби від тепер не переіначувати кредитових установ на кооперативні інші види. Зміняти характер кредитової установи вільно за дозволом РСУК тільки там, де ще остається друга кредитова установа.

7) Анкета вказується за тим, щоби від тепер не переіначувати кредитових установ на кооперативні інші види. Зміняти характер кредитової установи вільно за дозволом РСУК тільки там, де ще остається друга кредитова установа.

8) Анкета вказується за тим, щоби від тепер не переіначувати кредитових установ на кооперативні інші види. Зміняти характер кредитової установи вільно за дозволом РСУК тільки там, де ще остається друга кредитова установа.

9) Анкета вказується за тим, щоби від тепер не переіначувати кредитових установ на кооперативні інші види. Зміняти характер кредитової установи вільно за дозволом РСУК тільки там, де ще остається друга кредитова установа.

10) Анкета вказується за тим, щоби від тепер не переіначувати кредитових установ на кооперативні інші види. Зміняти характер кредитової установи вільно за дозволом РСУК тільки там, де ще остається друга кредитова установа.

ного Союзу Українських Кооперативів інж. Ю. Павличковський. Всі учасники дискусії заставлялися над завданням кооперативних робітників, а зокрема організаційних відділів у теперішню пору. Організатор повинен не тільки визнаватися знаменитим в родах і цінах товарів, але й мусить амліо внаслідок населенню завдання кооперації та мусить сам глибоко її розуміти. Організатор мусить бути не тільки кооператором, але й культурно-освітнім діячем, пропагатором всестороннього піднесення культури й добробуту українського народу власними силами. Результат дискусії сформульований в постанові наради, які звучать:

1) З огляду на те, що наша господарсько-споживча й хліборобська кооперація, ізза недовідомості кредитових спілок, мусить давати товаришам й готівкою в засади нездоровий, споживчий кредит, а побіч того, має ще великі втрати через приймання оборотного капіталу в твердій валюті на високі відсотки, — анкета усталює погляд, що наспів час планово організувати здорову кредитову кооперацію.

2) Постановити цю кредитову кооперацію є завданням і обов'язком „Центробанку“, який може це доконати своїм окремим організаційним відділом.

3) Наш кооперативний досвід вказує, що українській кооперації треба дешевого золотого кредиту. Тому одобрюється заходом Рев. Союзу, щоби такі золоті кредити для кооперації видобути.

4) Анкета не признає справедливою й доцільною кредитову політику деяких наших централей, які забезпечують сплату долларових позичок також на випадок пониження курсу долларів. Приймаючи капітал до обороту в доларах, централь мають право й обов'язок позичати його в доларах і в доларах жадати сплати позичок. Покриття ріжниць кур-у, на випадок пониження курсу долларів, не є обов'язком централей акадачків, а тому й не повинні жадати цього централей від кооперативів — своїх дозвоників.

5) Обов'язком наших кооперативних кредитових централей є зуживати роздоби і ними золоті власні фонди і кредити на золоті (не долларові) позички кооперативам усіх видів.

6) Анкета вказується за тим, щоби від тепер не переіначувати кредитових установ на кооперативні інші види. Зміняти характер кредитової установи вільно за дозволом РСУК тільки там, де ще остається друга кредитова установа.

Інтерпеляції Українського Клубу.

В останньому часі члени Українського Клубу внесли цілу низку інтерпеляцій, з яких наведемо отсі:

1) Інтерпеляція пос. Хруцького і тов. до міністра справедливості в справі дисциплінарного засудження адвокатів д-ра М. Воробія і д-ра І. Сохашко в Калущі. Обом названим адвокатам заборонено виконувати адвокатську практику в часі 3 місяців, про що ми писали вчора докладніше в передовій статті. Інтерпелянти представили мартирологію і шкани обох українських громадян за те, що вони були згідно з цілою нашою тодішньою опінією поети участі України у виборах до варшавського сейму в 1922 р., і запитують прикінці міністра справедливості, чи він не вважає за вказане знести той нечуваний присуд?

2) Інтерпеляція пос. Хруцького і тов. до міністра рідництва в справі уділення негальної допомоги мешканцям громади Якимичів-Клячко в руденському повіті, яку 6. липня ц. р. навістила страшна буря з градом, що знищила весь селянський двірбок.

3) Інтерпеляція пос. Козницького і тов. до міністра освіти в справі негідного катування українських дітей польськими учителями в народній школі села Кольонія, кобринського повіту, на Поліссі.

4) Інтерпеляція пос. Б. Козубського і тов. до міністра скарбу в справі безправного поступовання секвестратор-скарбового інспекторату в Кременіші Кухніцького супроти п. Тимотія Греня, мешкавця села Бережанка, кременецького повіту.

5) Інтерпеляція пос. Козницького, Геллера і тов. до ради міністрів у справі невиконання урядом обов'язку права і справедливості у відношенні до бувших австрійських активних старшин і підстаршин, польських горожан, замешкалих у Сх. Галичині, а приналежних до української або жидівської національності. Інтерпелянти вимагають уряд прийняти тих старшин і підстаршин до служби, щоби дати їм належне заохочення.

По широкому світі.

З комуністичної партії, а саме з її політичного бюро виключили Зіновєва за організування опозиції: його місце зайняв Рудавтак. З офіційного комунікату СРСР, виходить, що всесильне політичне бюро складається тепер з таких осіб: Сталін, Риков, Бухарін, Томський, Калінін, Молотов, Рудавтак і Троцький. З центрального комітету партії виключили також прихильника Зіновєва — Лашевича, якого виключили також зі становища заст. голови воєнно-революційної ради.

Конфлікт англійських вуглекопів з урядом тріває далі. Виконавчий комітет союзу шахтарів радить над пропозиціями єпископів, що є посередниками між двома спірними сторонами.

Французький уряд Поанкаре придбав довіря провінції, звідки йдуть живіше до державних банків податки.

Румунія відкрила широко розгалужену сіть шпівонажів в користь радянського уряду. У зв'язку з цим уряд переводить дуже точну контролю над чужинцями. На Буковині 300 Німців одержало наказ виїхати.

Контролю над Австрією має знести конференція амбасадорів у Парижі, яка радить саме над цією справою.

У Мексику може прийти легко до релігійних заворушень внаслідок державних законів, звернених проти католицької церкви.

В Афганістані англійський уряд затривожений небезпечною агітацією комунізму між магометанами. Радянський уряд постачає також зброю в Індію, де Англія має всього 60.000 війська.

10 серпня ц. р. здержуємо висилку П. Т. Передиплатникам, що залягають з передплатою. -- Передплата на серпень 4'50.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число „Ціла“ сконфісковано за одню більшу місце і ціле закінчення статті „Замах на свободу адвокатського стану“. Це 75-а з черги конфіскація нашого органу в цьому році.

— В справі амністії для політичних в'язнів відбудеться віче в неділю дня 1. серпня 1926 р. у Львові заходом Народної Організації Українців м. Львова в великій залі Муз. Тов-ва ім. М. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5. Реферув д-р Олександр Марітчак. Початок віча о год. 12-тій в полудне. Така важна справа збере без сумніву велику кількість нашого громадянства. Афіші та летючки в справі цього віча сконфісковані за місце, в якому мотивується нечистість масової участі українського громадянства у вічу.

— Хор Котка розбився. Одержуємо величезний реферат з 21 підписами членів хору Котки, який приносить нам невеселу звістку, що цей хор розбився з 32 членів

падку радше проф. Вайсові, що правда, тільки посередньо. Всеж таки Камодський висказується про цих пвох своїх студентів з великим признанням, що є мірою їх таланту в устах людини, дуже скупой на похвали. Перебийніс дістав нагороду за краснуду.

Карпенко студіював малярство декоративне у проф. Коварського. Але тяжкі матеріальні умовини приневолювали його працювати для заробітку, тому він сидів рідко в академії. Та прещін Карпенко адужав приготувати на виставку кілька картин, які свідчать про його малярське знання. В декоративній вишляє сильно розвинене почуття форми при надто мало певному кольориті. Однак фрескова чи темперова техніка — в якій саме переведена його студія, — вимагає безумовно довшого часу для пізнання її й оволодіння, як на це дозволяє умовно коротка наука в академії.

Наймолодшим учеником на малярстві був Галичанин — Кивелюк. Після скінчення рисункового курсу він перейшов на виділ дуже совісного педагога, проф. Пенковського й, маючи за собою ледви два роки систематичної праці, здобув за цей час дуже багато. Пізнав точно рисунок, а в малюванні пильно стежить у напрямі розвитку технічних чи кольористичних засобів, не вдовольняючись випадковими ефектами. В еалі графіки мав він крім цього цілу низку інте-

ресних акваформ.

Різьбу студіювало в останньому році два Українці, а саме Сергій Литвиненко та Валерій Козлов, оба емігранти в Великої України. Литвиненко, ученик проф. Ляшки, розвивався у різномодних напрямках, бо працював з рівним успіхом, моделюючи в глині та вирізуючи в дереві. Його різьби відзначили похвальним признанням, що знов є найкращим мірилом їхньої вартості. Козлов же — як і Карпенко — мусів для хліба працювати більше поза академією, тим-то на виставці помістив ледви одну студію, а саме автопортрет в гіпсі. Будучи учеником проф. Дуниковського, перенявся наскрізь стилем свого майстра й отсим шляхом — [покищо — йде далі.

На виділ архітектури не було нікого з Українців.

Замітне, що в краківському щоденнику „Нова Реформа“ появилася рецензія з цієї вистави якогось добродія „Ст. М.“, де він — що правда — зовсім гарно висловлюється про творчість наших молодих мистців, але при їхніх назвистках згадує в скобках, що це були „Росіяне“. Дивує це тим більше, що цей добродій, будучи на виставі в будинку академії, міг без труднощів дістати інформації про студентів. А всі студенти — Українці зголошували точно при вписі свою національність. Невідомо, як назвати таку поведінку рецензента — ігноренцією, чи перфідією?

сору 21 співаків (15 мушкетерів і 6 жінок) покинуло свого дотеперішнього диригента, при якому лишалися тільки члени адміністрації і 4 співаки. Причина — довгий завулісовий конфлікт. П. Котко запорочений своїми сценічними і матеріальними успіхами після п'яти років у таборі інтернованих, не вдоволює дисципліною диригента, а забавляв диктаторських прав супроти хористів і хористок. Це не могло подобатися усім жінкам, які йому подобалися, а тим менше мушкетерам. Скандали ставали шораз частіше. До повного розриву дійшло під найпогіднішим кланіком галицького неба в Заліщиках, де члени хору на загальних зборах товариства виступили прихильно з обвинуваченнями проти п. Котки і поставили йому свої домагання, на які він не хотів згодитися. Найсумнішим моментом усієї історії є факт, що п. Котко мав аж звертатися за допомогою до місцевої влади, щоб одних членів хору вислати зі Заліщик, а всім іншим не дати дозволу на концерти. З огляду на те, що вся каса хору нахилилася завсіди у руках диригента, хористи лишилися без засобів і покинули робити спроби одержати дозвіл на концерти. Вся ця історія нагадує аналогічний епізод у славній хорі Кошиця, також спаралізованій внаслідок чисто особистих непорозумінь, які здебільшого заводились до інтриг на ґрунті враженої амбіції та незадоволених апетитів.

— **Бернард Шов і свобода слова.** Цим дивним святкував 70-ліття своїх уродних один з найвизначніших сучасних письменників, англійський драматург Бернард Шов. Шов є одним з найбільше немилосердних критиків англійського імперіалізму та лицемірності. Тому не дивно, що англійський уряд не хотів призначити до свята, влаштованого в його 70-ліття робітничою партією та його почитувачами. Консервативна, найбільша партія запротестувала, щоб дати бенкет у честь Шова в будівлю парламенту. Аранжер бенкету, бувший прем'єр Рамсей Макдональд, мусів перенести його до приватного готелю. Уряд, лякаючись злоби Шова, готов був піти на компроміс і вислати своїх делегатів, однак зі застереженням, що Шов стримується від політичних уваг у своїй промові. Шов відкинув цю пропозицію. Як же би він міг промовити не на злобу дня і не про англійський устрій! Він почав свою промову від спростовування легенди про свою величність, вперваючи, що „великі люди“ — це гунбуг XIX віку. Тільки англійський уряд нездужає ще на манію величності, коли хоче відізвати Египтянам воду з Нілу або припинити свободу слова своїм громадянам. „Свобода слова“ — сказав Шов — в державі — це не спроможність говорити про річ самозрозумілу, мов природженим стовпом на добре адекватним шляху, а спроможність говорити про справу спірну. І на тему цих спірних справ сказав Шов стільки еретичних думок на адресу Англії, що її справедливості та суспільний лад, то його товариші по перу, такі визначні письменники, як Гельсгорти та Беррі, імовірно не жалували своїм заяв, що не можуть узяти участь у святі такого непоправно молодечого „протестанта“, соціаліста, критика та ідеаліста! А англійський уряд, на доказ, що не в таким ворогом свободи слова, як казав Шов, не робив ніяких труднощів, щоб всю цю розгортаючу його критику оголосити в мільйонах газетних примірників і радіо-голосів.

— **Втрачена львівська сензація.** Великої честі зазнав Львів, куди недавно приїхав у відвідини американський мільйонер, Мек Кормік, зі своєю жінкою, польською співач-

кою Вальською, яка виступала в міській опері. Мек Кормік давно вже немолодий, розвівся для співакині з першою своєю жінкою, дочкою мільярдера Рокфелера, а довів величезне майно з опери в Шікаго, щоб пона химерна жінка мала де показувати свою красу та голос, ще й — це ж необхідна умова молодого подружжя! — відмолоднися Штайнхатською методою. Якби мешканці Львова були знали про його побут у місті, то певно половина пішла би під готель Жоржа, щоб подивитися не на його жінку, а на нього.

— **Убивство поліційного конфідента.** У Варшаві в 9 ч. веч. на вулиці кілька невідомих людей дало 20 смертельних стрільб до поліційного конфідента Ульбриха-Беднарчика, який, здається, служив лише самій поліції. Його убивство було наслідком пригрозеної помсти його недавніми партійними товаришами, комуністами. Прегарна урядова професія політичних поліційних конфідентів, підтримувана деякими державами XX віку, збогачує постійно хроніку сицилійської „вендетти“.

— **Звичайна краса хроніка.** Жінки шораз частіше пробують умирати: вчора знову пані Яніна Млодницька у Львові випила сілного квасу, а Марія Торкан у Коношках (Рогатинщина) зажила отрути. — У Дрогобичі застрелив 18-літній син адвоката Шпідман. — До скарбової каси в Ліську пробували дістатися місцеві атомники-аматори, які не в силі були пробити стіни. Зле вже діється, коли „чесні люди“ роблять конкуренцію факховим злодіям! — У Перемишлі арештували дрогобицького громадянина Каз. Савчинського, який пускав у світ фальшиві двозолотівки власного виробу з цини, яких однією хвилю було те, що не мали металевого згук. — Двох сільських парубків з Генриківки (городецького пов.) Костя та Сусаловського засудили на 10 міс. в'язниці як посередників у вбивстві свого товариша Гадазали у загальній бійці. Працьовиті — дівчина. — В Артеміській Волі (пов. Мостиска) вбили селянського господаря Василя Лученка у сварці за межу.

— **Особисті вісті.** Дня 22. VII. 1926 р. одержав у Високій Технічній Школі в Данцігу перший з українських студентів — Євген Вертипорох диплом інженера хемії в дуже добрим поступом. — Дня 15. червня здобув у Нью-Йоркському університеті диплом на укінчене право п. Марцель Е. Вагнер (Шевчинський) з Джерзі Сіті. Молодий український адвокат, як подає американська „Свобода“, уродився в Дорогові, ставши славянського повіту, в 1904 р. В Америці брав він живу участь в українським громадським життям. Тепер М. Е. Вагнер працює в бюрі адвоката А. Е. Енгельгофа в Джерзі Сіті.

— **Українола.** У „Прагер Прессе“ з дня 26-го п. м. знаходимо у відділі „Slavische Rundschau“ інформації про пам'ятник Сквороді в Іванівці, біля Харкова, українізацію „Комуніста“, про заходи для перевезення приватної музейної збірки бувш. царського генерала П. Поточного з Ленінграду до Києва і довгу літературну хроніку нових видань на Радянській Україні. — Прага в 70-ліття смерті Гавлічка Боровського рішила поставити його пам'ятник. — Французський летун Жіріє перелетів з Москви до Парижа, ні разу не зупиняючись у дорозі.

— **Світова хроніка.** У Швейцарії ведуть жаву кампанію, щоб завести в купальних містах дошкіри для чужинців. — На побережжі Флориди (З'єднені Держави) великий боронів зникла велика кількість готелів, телеграфічних проводів і зодок, вартості 5 мід.

дол. Сотні осіб згинуло. — У місті Галлі (Румунія) зливи спричинили повінь, що залила деякі ділянки і десятки гектарів піль. — Дня 25. липня розписала Ліга Націй міжнародний конкурс на план будівлі для своєї інституції в Женеві. Жюрі складатиметься з дев'яти архітектів світової слави. Проекти мають узяти на увагу всі вигоди модерних будівель і високу ідею, для якої ця будівля призначена. — Американських фільмових артистів Дагласа Фербенкса і його жінку Мері Пі克福д прийняв у себе президент Масарик. — Першу університетську катедру міжнародного руху в користь миру матиме німецький професор Вальтер Шюкінгс, свіжо призначений до Кіля.

— **Звертаємо увагу на нинішнє оголошення** фірми з обувю світової слави Дель-ка. 1—1

Всячина.

Бандит, що ограбив Леніна. Незавжди арештували в Москві бандита Коняєва, товариша проводира бандитів з 1917—19 рр. Якова Кошелякова, який нагадав у цих роках на мешканців Москви та околиці і являвся тим, що зі своєю бандою напав на Леніна, коли він раз іхав зі своєю жінкою Крупською, на засідання „совета“. Кошеляков (щось у роді нашого Гаманенка — спеціаліст від „гаманців“) відобрав від Леніна револьвер, портфель з документами і цез. Кошелякова вбили вночі в п'ятих, коли він відстрілювався перед поліцією. Цікаво те, що його приятеля Коняєва схопили тепер саме в тому місці, де колись Кошеляков ограбив Леніна.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Зі спорту.

З українського Спорт. Союзу у Львові.

В місяці серпня починаються змагання в копаному м'ячі за листівцю на 1926 рік. Побіда дружина дістане срібний кубок, жертвованій Т-ом „Дністер“ у Львові. У вересні (в дні 19, 20 і 21 п. р.) відбудуться у Львові на площі Сокола-Батька міжклубові легкоатлетичні змагання за мандрівні лагори: I) „Нового Часу“, II) „Червоної Калини“ і III) „Української Кооперативної Організації“.

Про подорожі щодо вище згаданих змагань повідомляється письменно всім спортивним товариствам й установам в краю. Якщо котресь товариство не одержало такого повідомлення, повинно негайно віднести письменно на адресу Українського Спортивного Союзу у Львові, вул. Руська ч. 18, I. пов. **Спортова Рада.**

Сокіл IV. — Гасмонея комб.

Небувалою сенсацією і велике зацікавлення викликають змагання в копаному м'ячі між молодію симпатичною дружиною Сокол IV і знамою жидівською дружиною Гасмонея комб., що відбудуться неї неділі в год. 3.30 попол. на площі Сокола-Батька. Дешевий вступ як на ігрища, так і на фестивалі стягнути всіх тих, котрим не пошестило побувати під цю пору на свіжій воздусі, щоб тих кілька годин перевести на миль розриві серед своїх. Даймо доказ нашого зацікавлення українським спортом, ідуці за приміром інших культурних народів!

Оповідки.

Український театр під дир. І. Когутяка.

Зборів, селя У. П. Т.
Неділя 1. VIII. Послужба ніч.
Помор'яні, селя Сокола.
Понеділок 2. VIII. Війна з жінками.
Вікторок 3. VIII. Барон Кіммель.
Середа 4. VIII. Дем і ніч.
Четвер 5. VIII. Люнатик, прем'єра.
За і з і, селя Просвіти.
П'ятниця 6. VIII. Воєнний похресник.
Субота 7. VIII. Дем і ніч.
Неділя 8. VIII. Шельменко джура.
Понеділок 9. VIII. Люнатик.
З днем 13. VII. зазначено до трупи відомо артиста п. Березовського і п. Степанового. Режисером театру є п. Блавацький. 140 1—7

Двацятилітній, післяматуральний зід товаришів, що зложили іспит зрілості в українській академічній гімназії у Львові 1906 р., відбудеться дня 8. вересня п. р. Зголошення слати на адресу д-ра Ляби Василя, Львів Коперника 36, який подасть точніші інформації відносно програми зідду. — За комітет М а г а л а с Г а л и н а к и й. 61 2—3

Дрібні оголошення.

ПО МАТУРИ і ПОПРАВК підготував проф. Гімн. Українська і чужої мови математика, фізика. Пекарська 15, мешк. Евпріка. Там же лекції російської мови. 2—2

ПРИЙМУ одну або дві панни на станцію, з удержанням або без: окрема кімната, Калікова, вул. Збаржська 3, 142 1—2

ІДЕАЛЬНЕ, приватне, дешеве літнисько в Турчанині. Першополісний харч — 5 рази денно. Адміністрація „Діла“ — Товариство. (133—2—2)

КИЛИМИ о гарних народних візках, першополісній якості за готівку і на сплату поручає з власної фабрики фірма „Textil“ М. Кожушко, Рава руська. 138 2—2

ІНТЕЛІГЕНТНА родина прийме дві паночки на мешкання на користьних умов. Окремий покій, фортеця, 5 хвиля ходу до державного семінара С. С. В. Зголошення до 15 серпня прийматиме заклад купелів в Підлюті п. Перегіска. 139 2—3

СТОЛЯРСЬКИХ хлопців, що мають початки, прийме Вертипорох, столярський майстер, Клепарів, вулиця Церковна — Львів. 143 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗВЕДЕННЯ
д-ра Шимона Раппапорта
Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Плюмбування й винищення зубів без болу. Штучні зуби в кавчуці і золоті на американську систему. Пациєнти з провісний полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. урядовим та студентам значна знижка та полекші в сплаті. 147 1—5

Заприсяжений судовий знаток
д-р Амброзій Целевич
оператор і акушер, б. лікар клінік у Відні, Львові і Кракові справлявся до **Каміни Струмилової**

до Народного Дому проти староства. Незаможних лічить за уміркованим гонораром. Вільний відвід на подвіря На-93 родного Дому. 3—3

Конкурс.

Виділ Товариства „Бурса св. о. Ніколая в Перемишлі“ оголошує конкурс на прийняття гімназійних учнів на шк. р. 1926/27. Оплата в бурсі буде 40 проц. нижче чим в інституті. Були вихованці мають поновно внести подання. Залігаючи з оплатою не будуть прийняті. Подання з доданою картою на відповідь належить вносити по кожному липня п. р. до: Управи „Українського гімназійного інститута в Перемишлі“, вул. Баштова ч. 34. На случай прийняття Виділ повідомить першого тента про успішні прийняття. 2—3

Перльмуттера Ультрамарины

є безумовно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських шлей. Відзначена на виставах золотими медалями в Бруксели і Медіоляні. 92 3—48

Штучні Навози

всілякого рода
Гарантія вмістимости.

Томасину
Суперфосфати
мінеральні і кісткові
Потасові соли
стасофурські
Кайніт красний
Азотняк
мелений і гранулований
Сірчан амоні
Салітру амоні
Вапно пале і мелене

найдешевше ваговою і детально доставляє

Іосиф КАРРАХ **Львів**
Косцюшка ч. 18.
Цінники і інструкції даром і оплачено. 4—8

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринков. ч. 10, II. поа. Кonto пошти, ш. 143.322 Адреса для телеграм: — „Діло“, Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в кр. 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо- словаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ- СТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
--	--	--

За амнестію для політичних в'язнів.

Велике віче у Львові.

Львів, 1. серпня 1926.

Сьогодні в 12 год. в полудне відбулося імпозантне віче, скликане Народною Організацією Українців м. Львова, на денному порядку якого стояла одна справа: амнестія для політичних в'язнів. Ця справа, не зважаючи на вакаційний час, стягнула до великої салі Лисенка великі маси українського населення міста Львова, які прийшли, щоб сказати своє слово в справі своїх синів і братів, у справі всіх тих, що за свою політичну діяльність опинилися в польських тюрмах.

До президії віча вибрано п. Льва Петрушевича (голова), пп. Карася і Рибчука (заступники) і пп. Желізка і Сказинського (секретарі). Основний реферат виголосив представник Центрального Комітету У. Н. Д. О. адвокат д-р Олександр Марітчак. Бесідник ілюстрував свою промову влучними цитатами самих польських державних мужів про польське тюремництво і відносини в ньому, що представника польської влади виводило весь час з рівноваги і він кілька разів наворотами переривав промовця. Леда д-р О. Марітчак скінчив свій реферат і посипалися бурхливі оплески, як комісар д-р Вагнер встав і заявив, що з уваги на настрій присутніх, викликаний рефератом, він віче розв'язує. Посипалися оклики обурення, після чого прийнято подати нижче резолюції і публіка під асистую численної поліції, співаючи національні гимни, стала опускати салю. На дворі ще довго викрикувала поліція, що розганяла публіку на всі сторони, побоюючись уличних демонстрацій. Слід згадати ще, що афіші і летючки, які скликали громадян на віче, державна прокуратура конфіскувала.

По розв'язанні віча присутні на салі послали Антін Васильчук і Пашук оголосили посольське справоздаче віче. Та й до цього віча не допустили правительственный комісар, розв'язуючи його. Оба посла виголосили лише відповідні протести та відчитали свої резолюції за амнестією для політичних в'язнів.

Резолюція.

III. Віче домагається негайного звільнення всіх політичних в'язнів з польських тюрм, повернення їм повноти громадянських прав та умовлення всіх політичних процесів, яких основою є боротьба за національні і соціальні права.

З великої хмари — малий дощ.

„Шпигунська афера“ в урядовому освітленні.

Прокуратура окружного суду в Кракові подає: „Кількамісячна обсервація ряду підозрілих одиниць, яку переводила військова і політична влада в Кракові, Перемислі і Львові, дала можливість зліквідувати в останніх днях шпигунську організацію, що існувала на території Західної і Східної „Малопольщі“ і простягала нитки своєї протидержавної роботи також на Варшаву і Познань. Організація ця була занята видобуванням таємних військових актів і матеріалів з метою передачі їх одній із сусідніх держав. Провід організації був у Кракові, а в склад її входили особи обох полів, переважно зпоміж молоді.

В зв'язку з викриттям організації арештовано в останніх днях у Кракові, Перемислі і Львові 31 цивільні особи, які підставлено до арештів окружного кримінального суду в Кракові.

Піднято також арештування кількох осіб у Варшаві, котрі до цього часу не доставлені до кравівського суду.

Ревізії, які переведено у арештованих, виявили обильний (?) доказовий матеріал, переважно у виді листів, фотографічних матеріалів, а також для провадження таємного листування і т. н.; цей матеріал перейшов до розпоряджості суду. Однак подані в деяких часописах відомості про знайдення при ревізії зброї, вибухових матеріалів, культур багачин і т. н. не відповідають правді.

Наслідком переведення арештувань належить уважити цю шпигунську організацію за ліквідовану, а наступні докопання військової і політичної влади за закінчені. Далі слідство переводиться в слідчий суд в Кракові; воно мусить держатися в цілковитій таємні, якої вимагає істота викриття фактів.

З огляду на велику кількість підозрілих осіб і розмір доказового матеріалу слідство потягне правдоподібно довгий час; в тому часі далішій урядовій увазі не будуть подаватися до відома.

Стільки офіційний комунікат. Як бачимо, з поданих польською пресою ок. сто арештованих перевезено до Кракова тільки 32 особи. „Доказ“ їх листів — це листи і фотографії апарати. Ми певні, що з хвилино розшифрування тих таємничих листів (кирилиця для кожного Поляки — таємне письмо) подане вгорі число арештованих ще дуже сильно зменшиться, або взагалі виявиться щось зовсім інше. В свій час ми це пригадаємо, а тепер сміємо тільки поставити польському урядові колам скромний запит: Як можна було дозволити неодмінній польській пресі випускати несотворені речі у зв'язку з цією „аферою“, як можна було потурати тим сліпим вигукам озайрого польського шовінізму, що цюкав і цюкає до нині проти всього українського народу в межах Польщі?

Регуляція польсько-румунського кордону.

Варшава, 1. серпня 1926.

В Чернівцях відбувся зїзд польсько-румунської кордонної делегації, на якому прийнято регуляції міжшаної кордонної польсько-румунської комісії і вибрано 2 підкомісії: територіальну і технічну, а також виготовлено плян комісії на найближчий час. Таким чином започатковано працю спільного установа польсько-румунського кордону, який до цього часу проходив провізорично давньою лінією, яка відмежовувала Галичину від Буковини з незначними відхиленнями.

Смерть Каспровича.

Закопане, 1. серпня.

Помер тут найвідоміший польський поет Ян Каспрович.

Українці в Зєдинених Державах.

3 розмови з ред. В. Б. Лотоцьким.

Перед кількома днями подали ми низку інтересних уваг п. ред. В. Лотоцького про життя й відносини між Українцями в Зєдинених Державах. Сьогодні хочемо поділитися з нашими читачами дальшими увагами нашого шан. гостя.

На запит про політичні орієнтації наших заокеанських братів п. ред. Лотоцький відповів так:

Політично ділиться українська еміграція в Зєдинених Державах на такі самі групи, як у старому краю. Отже маємо там Обєднання всіх національних організацій, установу безперечно з найбільшим авторитетом, а дальше організація: католицьку, січову, т. зв. „Оборону України“, комуністичну і русофільську. Про Обєднання „Діло“ писало вже нераз; тут зазначу тільки, що збіркова акція Обєднання, якого осідок є у Філадельфії, в останньому часі дещо підупала, м. ин. через виїзд д-ра Мишуги, який вів його від самого оснування, до Нью Йорку (на становище співредактора „Свободи“). Весь католицький рух концентрується самозрозуміло біля еп. Богачевського і його органу „Америка“, що виходить під редакцією д-ра О. Назарука в Філадельфії. Січова організація має свій осідок в Шикаго. Вона стоїть твердо на гетьманській платформі, але в останній часі є в ній з того приводу непорозуміння і вона підупадає. Її органом є „Січ“. „Оборона України“ — це організація національно-соціалістична. Її орган: „Українська Громада“. „О. У.“ має свої відділи по різних місцевостях, а її провідниками є пп. Мирослав Січинський і Микола Цеглинський. „О. У.“ стоїть у тісному зв'язку з галицькими соц.-радикалами. Більшого впливу не має. Про українських комуністів в Америці можна сказати тільки одно, а саме, що вони з дня на день більше втрачають своїх прихильників. Їх колишній розмах зовсім ослаб і вони пробують тепер замкнутися в своїх гуртках. Їх щоденник „Українські Щоденні Вісти“ перестав видавати літературний додаток. Щодо москвофілів, то вони теж замкнули в собі. Мають дві невеликі допомогів організації: „Общество русских братьев“ і „Взаимопомощь“ і два органи „Правда“ і „Свѣтъ“. Думають далі по старому, хоч слідні й у них пробіски нового. Дехто з провідників москвофілів є вже одною ногою в українському таборі. Поза тими головними напрямками є ще деякі дрібні гуртки без значіння.

Окремо представив нам шан. гість релігійну сторону української еміграції в Америці. Домінує там всюди греко-кат. церква, що має поважну організацію і великий гурт дисциплінованих робітників-святих. Тому, що церква була запущена ізза 8-річної відсутності свого єпископа, еп. Богачевський зачав і у ній заводити порядок. Щодо православного віроповідання, то велика більшість наших людей (з б. російської заїманщини) належить до старої (росій-

ської) церкви, якою тепер управляє архієп. Кедровський. Зоасім окремо стоїть українська автокефальна церква, якою управляє архієп. Теодорович. Цю церкву складають головн Галичане; святихники її — в більшості б. дякоучителі. Ця церковна організація слабка, всі автокефальні парафії є щось понад 20, і то переважно дрібних, слабосильних. Ще слабше представляється між американськими Українцями протестантський рух. По правді, протестанти мають тільки одну церкву (в Ньюарку). Ведуть ще свій духовний семінар у Блумфілд, де м. ин. викладає українську мову, історію й українську літературу б. посол д-р Льонгін Цегельський. Позатим є ще між нашими людьми пара дрібних сект, однак на загал українська еміграція виявила себе здоровою і відпорною на всякі зазіхання різних чужинських сектантів і проповідників. Про релігійне життя в Америці треба сказати одно, а саме, що воно пульсує дуже інтензивно.

Про економічне положення нашої еміграції п. ред. Лотоцький висказався так:

Тепер безробіття в Зєдинених Державах нема, бо туди, як відомо, сильно обмежено приплив свіжих емігрантів. Наші люде заробляють денно пересічно 5—10, а то й більше доларів. Бракує там дівчат до домашніх робіт, тому такі роботи дуже добре платні. Крім робітництва, яке творить лавину частішої нашої еміграції, є ще в Зєд. Державах доволі українських бізнесменів (купців, торговців реальностями), банківців, підприємців, реставраторів то-що. Є й дещо українських ремісників. Усі вони — люде більше або менше заможні, всі мають гроші в банках і всі забезпечені на життя.

Головні осередки українських організацій — це Нью Йорк разом з сусіднім містом Джерзі Сіті (в самому Нью Йорку є понад 50 українських товариств і установ), а дальше Філадельфія (около 40 організацій), Шикаго (ок. 40 товариств), Пітсбург (ок. 30 товариств), Дітроїт (також до 30 товариств), Клівленд (ок. 25 товариств). Найбільше Українців живе в Нью Йорку і Шикаго (в обох приблизно по 50—60 тисяч). Головним політичним і культурним українським центром є Нью Йорк.

Щодо виглядів на будуче української еміграції в Зєд. Державах, то п. ред. Лотоцький думає, що чужа школа й чуже окруження впливають поволі, але постійно на її винародовлення. Цьому винародовленню пособляє ще й те, що тепер приплив свіжих сил із краю урвався сливе зовсім. Зате багато старших емігрантів хоче вертати і потрохи вертає до краю. Це роблять головн ті старші люде, що вже не можуть в Америці працювати, а заощаджені там гроші думають дожити свого віку спокійно й без жури у Рідному Краю, до якого їх тягне дивна непереможна сила.

Українська кооперація.

1. повесенна кооперативна організація.

Кооперативне будівництво — це скомплікована, після найновішої техніки сконструювана машина, яка даній нації, серед якої і для якої збудована, повинна у вислідах своєї діяльності дати матеріальні і духові здобутки.

Напрямі кооперативного будівництва є для кожної нації відмінні, пристосовані до соціального укладу, до культурного рівня, до простору населення, а головне до матеріальних джерел і джерел доходів (варстату праці) дотичної нації.

Плани цієї будови випрацьовують теоретично і практично вишколені ідейні одиниці, а технічні роботи виконують ідейні, свідомі свого завдання кооперативні робітники в порозумінні з першими.

Щоби машина могла виконувати свої завдання, притягається в дорозі пропаганди заінтересовані верстви суспільності, які малими матеріальними вкладами у формі уділів довершують матеріально кооперативну будову, а довірям до проводу і вірою в досягнення намічених цілей скріплюють енергію і завзяття (моральна основа).

Висліди діяльності залежні від справності апарату. Справність апарату знова в першій і головній мірі від моральних основ, далі від матеріальних (самовистарчальності).

Воєнна хуртовина знищила майже в цілості довоєнну українську кооперацію. З 547 кооперативів залишилася лише частина (головно у Львові і в більших осередках Галичини). Ідучи на зустріч кінцевим потребам знищеного воєнними подіями українського села, центральні (культурно-освітні й економічні) львівські установи основують Краєвий Комітет Організації Кооперативів, який — започатковує з початком 1921 р. при допомозі апарату Ревізійного Союзу Українських Кооперативів нову добу в економічній відбудові української нації на західних її землях.

Намічена організація мала опертися на згуртовані верстви сільського населення в однотипових місцевих господарсько-споживчих кооперативах I. ступня.

Метою згаданої організації було переводити (в економічній значінню) через ті найнижчі клітини ціле господарське життя зверху (збут сільсько-господарських продуктів) і навідворот (закуп арти-

кулів поживи і засобів сільсько-господарської продукції).

Свідомість того, що — нова організація була менше знайома навіть серед свідоміших верств нашої суспільності, що сільське населення не було вповні підготоване до колективної праці (хоч інстинктивно-потребу такої відчувало) і що найважливіше — нестійкість обов'язкової польської валюти не дозволяла переводити калькуляційних обчислень та вести торгівлю на більші розміри на всіх ділянках народного господарства — привело до того, що КОК започаткувати найперше творення споживчих відділів при кооперативах I. ступня. Було це хоч і скомплікований відділ торговельної організації, та всеж найбільше підходящий до кооперативного вишколення нашого населення, до вивчення справних завідувачів організації, до практичного поширення основ ідей кооперації. Про інші, найважливіші ділянки народного господарства (чисто господарські кооперативи, кооперативи, посполуючі розвинутих рільництва, кооперативи збуту сільсько-господарських продуктів та акції кооперативів сільсько-господарського промислу) в початках повесенної кооперативної організації з вище наведених причин не можна було й думати. Недостача статистичних даних наслідком нереальних білянів в часі девальюації м. м. не дозволила пізнати досягнених річних здобутків та на тій основі видавати даліші напрямні в кооперативній будівництві.

Хаїлеве устійнення золотого в 1924 р. і на тій основі зложені біляни дали можливість РСУК вглянути частинно в кооперативне будівництво як цілість, пізнати його добрі і злі сторони та видати відповідні інструкції в цілі усунення недомогань.

Підчас обіздок представника РСУК і Центросоюзу на кооперативні анкети по повітових центрах в осіні 1925 р. знайдено — на основі даних на 1. X. 1925 р. — нашу кооперативну організацію в не найкращій стані.

Такий стан — в загальних нарисах знаний РСУК вже перед тим з ревізійних звітів — привело Рад РСУК подбати про матеріальне зміцнення нашої кооперативної організації.

М. Капуста.

З української Буковини.

(Лист до Редакції.)

Чернівці, 26. липня 1926.

В 159 ч. „Діла“ поміщений допис з Буковини, якого не можна лишити без відповіді. Дописувач або не знає всіх арканів тутешньої політики, або мабуть своїми симпатіями обдаровує одну з політичних груп, а саме бувшу хліборобську, на якій чолі стоїть б. учитель Кракалія, до якого дописувач прив'язує навіть деякі надії. А тимчасом згаданий добродій був уже раз послом до румунського парламенту, як представник соціал-демократичної партії, опісля розійшовся з партією і пристав до націонал-демократів, а вкінці пішов туди, де йому дали найбільше, себто став на службу румунській партії т. зв. царанітіа (щось в роді польського „Пяста“). Ця партія для загартання мандатів обіцяє особливу перед виборами й Українцям різні гришки на вербі, а на ділі є такою самою шовіністичною румунською партією, як прим. аналогічно до обставин є й польський „Пяст“. Вона без ніякого застереження апробує негарне загартання українських земель, як українська Бессарабія і північна та західна Буковина. Власне на тих землях заведений від 1919 р. виїжковий стан (за виїжком міста Чернівців), так, що там не вільно відбувати ніяких зборів, а навіть на

весілля і хрестини треба мати особний дозвіл від військової влади. Та сама влада безцеремонно не допускає в українські частини ніякого українського часопису, хоч на папері на основі румунської конституції ні конфіскації, ні цензури нема. Одиний виїмок робить лиш для органу п. Кракалія, мабуть тому, що там часто-густо вилляно цілі кіблі помий на наші установи, що ще щось робили і на людей, які стояли на чолі тих установ. П. Кракалія заїнавгурував новий промисл, досі бодай незнаний в українській журналістиці, а саме окрузив він опікою наші фінансові інституції. Почув, приміром, якусь сплетню тай іде до установи і каже: „Дайте стільки й стільки левів, то буду мовчати“ — і так прим. для святого спокою якийсь час оплачувалися йому оба буковинські українські банки. Колиж установи не могли заспокоїти його апетиту, тоді йшли „обємисті статті за статтею“ в його органі. Але й того було замало, тож врешті і румунська сигуранца за добрі услуги виповнювала люки бюджету згаданого пана. Це на Буковині загально відомо і в тому треба дивуватися відвазі якогось прихильника п. Кракалія, що взявся писати за кордон та підносити можливість

якихнебудь користей із виступів того пана. Про Буковину появилося останніми часами багато дописів, в яких на одно було представлено невірн, але ще ніхто не відважився підносити п. Кракалію і тому мусимо проти того якнайрішучіше заперестувати, а наш загальний остерігаємо перед якимнебудь зносиною, як із згаданим паном, так і з його „партією“.

Пише шан. дописувач, що на Буковині нема ні одної визначної одиниці, що була би в силі потягнути за собою маси. Таких одиниць не маємо, на жаль, не лише на Буковині. Але там спеціально мститься роблення політики згорі, яку так послідовно провадив пок. Василько, для якого таланту й розгону Буковина була замала. Головним тереном його діяльності був Відень, а управу Буковини лишав він тим людям, що вміли йому ліпше приподобатися і ліпше йти на руку. Хтож йому не був під лад, того він і його люде безпощадно нищили. А політика Василька і його людей була така: приєднувати людей для себе і для української ідеї при помочі посад і синекур. Будь Українцем — казали вони — а станеш директором, професором, суддею, тощо. Колиж прийшла інша влада, то 95% тих людей, або відразу перейшли до державної нації, або станули на неутральній, вибілюючій становищі. Перед війною було прим. коло 150 православних священників, що признавалися до Українців, а тепер їх можна почислити на пальцях руки! Подібно сталося і з учителями та всімами урядовцями. А навіть між т. зв. незалежною інтелігенцією поробилися поважні виломи. На те місце вступило свідоме українське міщанство, яке чи то аматорськими виставами чи роботою по товариствах живо підтримує національний рух, але лише там, де це можливе, себто в Чернівцях. На життя на провінції налягають тяжкою колодою пості і крісовий приклад румунських грізнічів і сигуранцинів які своїми методами переходять колишніх царських охоранників.

Серед таких обставин нелегко було зорієнтуватися нашій суспільності перед виборами на весні. До того часу при кермі були румунські національні ліберали (братіяніти), щось в роді швехполяків), що трактували Українців рег поп зупі. Перед виборами король віддав владу т. зв. національній людовій партії ген. Аверескула. Вона мала в попереднім парламенті 15 послів (на 420), отже для приєднання собі прихильників між меншостями обіцяла їм деякі полекші. А треба знати, що в Румунії вибори все ще „робить“ партія, що є при кермі і має цілий адміністративний апарат у руках! Тому й українська нац.-демократична партія, яка має якутаку організацію і свій орган (Рідний Край), по довгих нарадах рішлася увійти в спілку з правительственою партією. Мандати роздавало правительтво і воно на своїй листі призначило нац. демократичній партії два мандати до сенату, а два мандати дало т. зв. капанам, які очевидно на Буковині засуджені на вимертв, а ідейніші зпоміж них все йдуть в національних справах разом з Українцями. Таким способом став сенатором і п. Антін Лукашешевич, колишній посол до австрійського парламенту, який себе вважає чи не наслідником Василька. Треба признати всеж таки одно, а саме, що п. Лукашешевич виступає все як свідомий Українець і нерозвинутий в чужій пресі проти румунізаторських затій ліберальної румунської партії і румунського правління. Постороннім не одно може видаватися дивним у політиці наших кругів на Буковині, але треба згідно з правдою ствердити, що ніде так тяжко працювати, як у тутешніх, просто страшних обставинах, серед правдиво балканського циганського середовища.

Буковинець.

До московських подій.

Харківські „Вісті“ з 25. липня 1926 р. принесли офіційний комунікат Центрального Комітету Все-союзної Комуністичної Партії про виключення Зіновєва і товаришів з політичного бюро. Комунікат датований 23. липня звучить:

„Від 14 до 23 липня відбувалися засідання об'єднаного пленуму ЦК і ЦКК ВКП(б) при співучасті членів центральної ревізійної комісії. Пленум обміркував низку найважливіших питань загально-державного та господарського будівництва, партійного життя і стану робітництва, зокрема підсумки переворотів рад, житлове будівництво та хлібозаготовки на цей рік. Заслухавши реферат ЦКК про спостережені після 14 з'їзду факти фракційної діяльності й порушення з боку деякого з провідних робітників і членів партії (т.т. Лашевича, Велєногого та інших) постанов Х і XIV, партійних з'їздів про збереження єдності в рядах партії та про сполучення цієї фракційної роботи з апаратом Виконкому Комінтерну, що працює під безпосереднім проводом Зіновєва, члена Політбюро ЦК, пленум ухвалив резолюцію, запропоновану в цій питанні президією ЦКК, звільнити тов. Зіновєва з посту члена Політбюро ЦК і виключити тов. Лашевича з числа кандидатів у члени ЦК. Замість тов. Зіновєва пленум обрав членом Політбюро тов. Рудутака і, поширивши число кандидатів у члени Політбюро до 8-ми, затвердив таких кандидатів до нього: т.т. Петровського, Угланова, Орджонікідзе, Андрєєва, Кірова, Мікояна, Кагановича і Каменєва. Заслухавши повідомлення Політбюро про постанови, ухвалені в зв'язку з останніми міжнародними подіями, пленум ухвалив програму діяльності Політбюро і делегації ВКП(б) у Виконкомі Комінтерну в міжнародному питанні“.

Крім того прийняв пленум центрального комітету компартії дуже широкую та вичерпуючу резолюцію в справі Лашевича та інших і в справі єдності партії. Та над нею спинимось иншим разом.

Московські чоловічі органи партії (партійної більшості) і уряду СРСР. „Правда“ та „Завєстія“ нападають незвичайно гостро на опозицію та закликають до безпощадної боротьби з нею. Між иншим Радек, якого деякі органи польської преси зараховують до опозиції, помістив у „Правді“ статтю з повним підписом, в якій накликає урядові чинники до енергійної ліквідації розкладу, що почав поширюватися в партії під впливом опозиції.

Недоля інвалідів.

Примари війни відходять від нас помалу в минуле. Ми забуваємо пережиті страхоттв, кидаємо на них рожевий серпанок, мимохіть топимо їх у дрібних радощах, яких ми після довгих трівог і журби були особливо спрагнені. Тільки вряди-годи встають перед очима картини минулого й будять сумовиті рефлексії. Та ще снуються серед нас і живі примари війни — воєнні каліки, зі скаліченою душею й зломаним тілом; вони псують погідний настрій „обивателя“, що вже звик до „нормального“ життя, бентежать його в часі спокійного післяобіднього сну.

На українських землях під Польщею маємо українських інвалідів старих армій: австрійської й російської, та національних армій. Хочемо тут торкнутися життя-буття інвалідів австрійської армії з Галичини. Шо-правда, польські закони признають їм державне забезпечення й опіку, але, на жаль, ця опіка дуже багатьох поминула. Причиною цього найчастіше буває пізнє зголошення інвалідів або брак інвалідських документів. Річ у тому, що кінцевим речинцем реєстрації інвалідів встановлено день 30. квітня 1922 р. й після того речинця зголошення інвалідів не приймали або уневажнювали доконану реєстрацію. Широкий загаль ще довго нічого не знав про відносний розпорядок навіть по містах, а що вже по далеких і глухих селах, то нічого й казати.

Так само не легка була справа з інвалідськими паперами. В бурхливих часах війни й переворотів не-одному документи згоріли разом з хатою, або забрали їх переходячі жовніри, чи в який инший спосіб за-трапились, або просто інвалід не одержав їх при розпаді Австрії. Бу-

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247 Розв'язка 58-70

(випиши це = математична загадка)

ли випадки, що документи запропашувалися в військових канцеляріях та на постерунках.

Не маємо досі, на жаль, статистики інвалідів колишньої австрійської армії, котрі не одержують державної ренти. Зате маємо під руками кількасот листів тих інвалідів, які розкривають болючу сторінку сучасного життя. Захитуємо два-три урни з тих листів, щоб кинути світло на невідраді обставини, в яких опинилися сотки або й тисячі наших інвалідів. Треба сказати, що та нерівність, з якою ставляться до інвалідів, збереження мертвої букви, а нехтування духа закону, який має на меті полекшити суспільне лихо, при тому й брак доброї волі у виконавців закону — має фатальні наслідки. На кожному кроці стверджуємо юридичну казуїстику, жакетний бюрократизм і формалістику.

Таким чином найбільш безпорадні й безпомічні каліки позбавлені опіки держави. Між ними зустрічаємо таких, які мусіли піти за жабрами хлібом... Нераз в одному таки селі є кільканацять таких поминених законом інвалідів, як н. пр. в селі Палагичах, товмачького повіту, де маємо 9 інвалідів і 19 воєнних адів, які не одержують ренти.

Та послухаймо самих інвалідів. Інвалід М. Д. з Тернопільщини пише:

„Я мав інвалідські документи, але в 1922 році командир постерунку в Купчинцях забрав тут у всіх інвалідів документи й дав за них гроші. — Інвалідів В. Л. тогож повіту забрав папери польський офіцер на етапі в Тернополі, а його запероторвав у торму як політично підозрілого й він просидів 2 роки.

Інвалід Т. С. зі Скалатського пов. спізнався до реєстрації, бо такого мали ми вказного реїста й писаря, що ніколи нікого розпорядження не подавали до відома, бо все були пани. І додас, що в цілі околиці нодян інвалідів не одержували ренти.

Інвалід І. П. (пов. Городенка) жаліється: „Я писав до всіх команд, і до Коломиї, і до Львова, і до Кракова, і до Варшави, останню бараболою продав і давав війтові та адвокату, аби робили просьбу, і нема жадної відповіді. — „Вже я находився — пише другий інвалід з Борщівщини — до того П. К. У. (Повітова Доловаляча Команда) досить, написався досить і все дарма“.

Нераз бюрократизм урядових чинників переходить у дивовижне крутість та злобні жарты з людей, що носять воєнні заклади у своїх тілах. Так нпр. інвалід М. Б. (Станіславів) астиг шойно в 1924 р. відобути інвалідські документи з Перемишля та подав прохання до ПКУ в цілі реєстрації. Одержав відповідь, що має предположити свідомо приналежності до польського громадянства, лікарське, декларацию, зняти шлюбної метрики і ще щось там. До двох днів він це все подав, а за два тижні повідомлено його, що спізнався до реєстрації, якої речинень минуло в 1922 р.

Інвалід Н. К. зі Сянтинщини був ранений гранатом у голову над Золотою Липою. Тоді признано йому 94% утрати працездатності, збільшено з війська й відпущено додому. Однак Москалі, прийшовши до його села, вивезли його на Сибір а Омську губернію, де він карався по шпиталіх і таборах чотири роки. В 1920 р. вернувся нещасний до рідного села. „Але так собі гадаю. — пише він, — що лише зби я був і не вернувся, бо однаково не маю в селі ні родинні ні шматка землі: маю тільки дві сестри, та одна може ще собі заробити кавалок хліба, а друга то така до заріжку, як і я. Не маючи де прикинутися, пішов я в блуд по чужих селах і так пожеми люди жив. А в 1924 р. хотів зареєструватися в ПКУ в Коломиї, ходив щось пару разів тей донині бідуу без жадної допомоги“.

Досадно змальовує канцелярщину інвалід О. З. з Тернопільщини: „В 1921 р. від марта до листопада списував нас усіх інвалідів командир поліції 5 разів і все говорив нам: „Зачекайте, вас сен повила до комісії“. Отож я, ранений в праву лівку й клуб, ходити не міг і чекав нєтерпляче того обіщаного „поволення“ (так само всі інваліди в селі) і не дочекався, прешті 18. березня 1923 р. завіз документи до ПКУ в Тернополі, до інвалідського реферату. За два тижні довідався анов до реферату й отримав наказ внести ще свідомо моральності, котре я до пари днів і викс. Хоч я вніс свої документи 18. березня до реферату, але затверджено мое внесення штампилею аж на 20. квітня, а зареєстровано мене в ПКУ аж 11. травня, значить через один поріг ішло 44 дні!“

Наслідок був такий, що ренти не признамо через спізнєну реєстрацію! А цей інвалід мав за Австрії 50%, нездібності до праці. Інвалід О. К. з Чортківщини пише, що його сім разів покликували перед військово-лікарською комісією, і за кожним разом відкладали на другий раз, і так водили від черани аж до грудня, а в грудні відповіли паренті, що він запізно зголосився.

М. Ч. (пов. Городенка) мав за Австрії признаних 80% за Польщі тільки 15%. Одержував 2 роки ренти, а потім припинили виплати й признали здібним до праці „у своїм званні“, „а мое звання — гірко додає інвалід — є різництво на п'яньських ланах“.

С. Б. з Підгаєччини „зголосився до реєстрації ще в 1922 р., але панна, яка там писала, затратила мої документи“. І пропало.

Подібно, а то й ще гірше, стоїть справа з воєнними адвокатами. Одна з них пише: „Було нас кілька адів (чоловіки до війни служили на фільварку), казали нам виробити метрики, виповнити друки, вписатися до „Зайонку інвалідів“, платити вписове по 3 зол., а прешті одна одержала ренти і то найбагатша“.

Очевидно, що це все не може причинитися до зміцнення почуття законності й пошанування закону. Загал виробляє собі погляд, що там вгорі у влади ніякого права добитися не можна. „В нашому селі — пише один інвалід — є багато подібних інвалідів, що вже навіть одержували ренти, а тепер їм відібрано, — та вони не роблять ніяких заходів, бо є тої гадки, що надармо все!“

Ті інваліди, що одержують ренти, здаються іншим упривілейованими. Другіж, теж люди нездібні до фізичної, а то й умової праці, мусять коритися долі, зносити наруги й злиди. Вжеж не з добра доводиться халати за жабрацьку палицю!

Замітити треба, що інваліди, які попали перед польські військово-лікарські комісії, одержують майже з правила значно нижчий відсоток утрати працездатності від того, який їм признали австрійські комісії. Бачимо, що нпр. з 60 проц. понижено на 15 проц., з 80 проц. на 15 проц., з 55 проц. і 75 проц. на 10 проц., зі 100 проц. на 25 проц. Хіба можна припустити, що людина настільки відіскала здоров'я, що з повного інваліда стала працездатною людиною?

Гадаємо, що висловимо далеко не відокремлений погляд, коли скажемо, що так поставлена справа забезпечення інвалідів рішуче вимагає основної ревізії. Всіж вони постраждали внаслідок однорідних причин. Живе життя вимагає, щоб дбати про дух закону, а не про його мертву букву. Людам з ампутованими ногами, відірваними руками, розбитими кістками, порваними жилами, сліпим від поранення, з очима, висмаленими у військових фабриках, з подірваними легенями, сухотниками, умово хорим від ран або від гарматного гуку чи від пережитих страхів, — всім їм належить однакова опіка й поміч, якщо взагалі признається, що держава має супроти них якийсь обов'язок. Коли інвалідська рента не є ласкою, а інвалідський закон має вищу, гуманітарну мету, то він повинен бути приноврдовлений у всьому обсягу, бо в протинному разі виходить якась карикатура закону.

Д. К.-ий.

По широкому світі.

Англійські вуглекопи не є в згоді з парламентарськими представниками робітничої партії щодо умовин, на яких слід вести дальші переговори з урядом.

Еспанія устами свого міністра закорд. справ підтримує далі свої претенсії на постійне місце в Раді Ліги Націй.

Німецько-польські торговельні переговори, які ведуться безконечно, перервуть свою працю на місяць від 10. серпня до 10. вересня.

Кара Кемаль один з головних організаторів змови на життя Кемалі Паші, застрілється в моменті, коли його мали арештувати. На його голову уряд назначив був високу нагороду. Його труна повісять прилюдно.

Організаційний рух.

Повітовий зїзд У. Н. Д. О. в Бучачі.

Бучач, 26. липня 1926.

Вчора (25. VII.) відбувся у нас Повітовий Народний Зїзд Об'єднання. Взяло в ньому участь понад 150 делегатів із сіл. Як на довірочній нараді в перших днях липня, так і цим разом явилися виключно селяни. А треба замітити, що в самім Бучачі є понад 20 інтелігентських родин... Зїзд представляв собою незвичайно симпатичну картину: поруч старших селян — юнаки, на яких тут і спарастся коопераційна сіть, та представники сільського жіноцтва.

Наради створив місцевий адвокат і повітовий організатор Об'єднання д-р Іл. Ю. о. у р. к. і. Головою Зїзду вибрано господаря з Костільник п. Василя Кузєва. Секретарював п. Т. Крамарчук.

Реферати про політичне положення, організацію і програму партії виступили п. М. Струтинський, делегат Центрального Комітету У. Н. Д. О. зі Львова і д-р В. Електорович з Чорткова.

В дискусії забирали голос: Гр. Павліз з Возникова, Комаринський з Ільшанця, В. Кузія, що виступив довшою промовою про вагу кооперативної організації й ин. Останні промовляли: д-р І. Вошюрка і М. Струтинський. Перший докладно заснував завдання політичної організації на селі, другий на прикладах з минулого інших народів, а головню з історії польських визвольних змагань — вказував значіння організованості.

До Повітового Народного Комітету Об'єднання вибрано: д-ра Іл. Бодуркова (голова), Володимира Луцєва з Жизномира, Івана Семіонова з Переволоки, Дмитра Іваськова з Ліщинця, Леоніда Кіндибалюка з Нагір'янки, о. Плєшєва з Устя Зеленого, Михайла Плєску з Зодорова, д-ра Банду з Монастирська, Василя Кушика з Золотого Потока, Василя Кузєва з Костільник, о. І. Галібея зі Скоморох.

Вся праця по селах бучачького повіту: просвіта, кооперація й політика — спирається майже всецїло на діячів селян. Зпоміж інтелігентів бере активну участь у праці на народній ниві — на жаль — ледви кілька одиниць.

Селянин.

НОВИНКИ.

— Голова У. Н. Д. О. одержав від посольства Зєднених Держав у Варшаві слїдуючого листа з 23. ц. м.: „До д-ра Дмитра Левинського, Голови Українського Національного Об'єднання у Львові. „Пане, Президент Зєднених Держав доручив мені висловити Українській Національній Організації широкі подяки за ласкавий привіт, пересланий народів Зєднених Держав з нагоди 150-літніх роковин незалежності Зєднених Держав“.

— Осінній вітер з холодним дощем відвідав нашу околицю після літньої бурі. Від двох днів панує студінь пізньої осені. Несамовитий вітер муїв спричинити чималі шкоди у всьому краю. Не є це буря на зразок недавньої американської, але таки небуденна. Не заздримо літнікам, що вибрались у гори, головню, коли не взяли зі собою теплої одіжк.

— Гайвороння. „Слово Польське“ що-кілька днів пускає новинку, якої метою є доноси на Українців за їх „протидержавну, зрадливую роботу“. Найбільше суперечні звістки про арештування у звязку з „українською шпигунською організацією“ воно зводять у ч. 209 до дуже простого знаменника: всі особи, в яких поліція робила ревізії, на підставі найбільше випадкових доносів (нпр. проф. Ст. Шаха поминували з якимсь іншим Шахом) і з яких деякі стоять осторонь від усякого суспільного життя, „Слово Польське“ реєструє як арештованих і як шпигунів, хоча більшість з них ходить на волі, не почувуючись до ніякої вини. Редактори „Сл. Польського“, які так запонадливо вірять усім арештованим Українцям, свідомо не хотять телефонувати на поліцію за інформаціями, щоб не псувати своєї донощицької методи.

— Віктор Васнецов — відомий російський маляр помер у Москві, в

ПАША, ЗБІЖЖА І ДВИЖИМОСТІ

не підлягають примусовому обезпеченню в П. Д. У. О., тому повинні бути обезпечені лише в „ДНІСТРІ“. Ці предмети є дуже часто більше вартісними чим самі будинки, тому нехай кожний обезпечить їх як найскорше в Т-ві „ДНІСТЕР“.

Товариство Взаїмних Обезпечень

„ДНІСТЕР“

69 Львів, вул. Руська ч. 20. 9-10

79 р. життя. Його вважали аж до останнього моменту перед війною найвизначнішим представником т. зв. національно-російського малярства. Сюжетами його картин було давня минула Росія, казковий світ князів і лицарства. Він створив окремий стиль, який завдяки своїй зовнішній імпонуєчій формі та декоративним вражінням став офіційним „російським стилем“. На цей стиль склались дужі коні, велитні з довжезними мечами та списами, різьблена орнаментика, фантастичні постаті заїрят, патетичний розмах композицій. Ця псевдоросійська романтика найшла свій найкращий вислів у славним образі Васнецова „Богатирі“, відомім у тисячких репродукціях. Вплив Васнецова на розвиток російського малярства був довгий час великий і ослаб шойно під впливом модерних течій. Продовжниками Васнецова є його брат Аполінарій, Нєстеров і Суріков.

— Катастрофи. Над Прагою летун кинув з необережності три бомби і вбив 3-літню дівчинку. — Під Парижем знову один поїзд виїзів зі шин; 4 убитих, 17 ранених. — Повені в Японії, спричинені рікою Нігата, прогинули сотки жертв і залили 33,000 рибових піль. Озеро Суїсса залило 130 осіб. — На Північній морі грін ударив у німецький пасажирський літак; 4 осіб убитих, 3 ранені. — Дунай під Галацом зростає внаслідок злив і загрожує повіню місту. — Везувій проявляє охоту зробити Неаполітанцям несподіванку новим вибухом. — На острові Бахана буровий счинив шкоди на 8 міль. дол. і вбив 150 осіб. — Три кораблі, що їхали до островів Уїндворт, потонули в морі, адебільша з пасажирами.

— „Красіві фінансисти. У Варшаві арештували якогось Й. Квасняка, що від довгого часу миступав як князь Скірмунт там і у Львові і фальшував валюткові посвідки. — Львівський директор „Банку Влоцлянського“ Евген Фльоряський застрілється у варшавським готелі в моменті, коли прийшла його арештувати поліція. — Спеціальна соймова комісія, що веде слідство у „Союзі фабрик сїрників“ у Варшаві, ствердила, що в цьому товаристві є на 13 урядовців 11 директорів з пересічною платою... 300 доларів місячно, а в одній надзірній раді сидить один посол.

— Звишка поштової тарифи, про яку була вчора згадка у першій колоні першої статті, обов'язує від 1-го серпня.

— Державний уряд посередництва праці подає до відома, що безробітні, зареєстровані в уряді, повинні бодай раз у місяць відновити свою заяву, що шукають праці або прохають підмоги. Мають це зробити в окружній управі фонду для безробітних від 8 г. до 13-ої (у Львові, вул. Рутівського 11).

— Світова хроніка. У Відні скінчився конгрес міжнародного товариства для льогонеді та фінансирів, цєбто дослідів і лічення недуг голосу та вимови, при співучасті 100 делегатів. — Помер єдиний син Абраама Лінкольна Роберт Лінкольні у 83 р. життя. Він був випадковим свідком убивства свого батька в 1865 р. у театрі у Вашингтоні. У 90 роках був Роберт послом Зєднених Держав в Англії, а пізніше головою залізничного союзу „Пульман“ — Бувш. пісар Вільгельм зайня

ФУТРА жіночі
мужські
дитячі
МАГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР —

ПЛАЩІ

баранкові
астрханові
сельські і т. п.

ШАЛІ

футряні
як також
перерібки

поручас

Станіслав Стемпович,
Догідний кредит!

156 1-1 Догідний кредит!

Жадайте проспекту!

ється тепер радійними студіями і написав в однім американським журналі гостру критику на книжку єрусалимського професора Кляснера „Ісус“. — В Единбурзі почався міжнародний конгрес есперантистів, який триватиме до 7-го серпня. — Одночасно в Празі від 31-го липня до 4-го серпня збирається конгрес другої міжнародної мови „Ідо“. — На протязі одної ночі стала славною 17-літня Американка Бетті Браунсон, яка геніяльно відтворила у фільмі головну роллю „Петра Пана“, назовою ностальгичної літератури. — Дня 29-го липня святкував Муссоліні свій 43 рік життя. — 22-літнього російського хеніка Ю. Б. Харитона, що скінчив два роки тому петроградський політехнікум і має вже за собою кілька поважних наукових праць, покликав до себе ананасний англійський учений Рутерфорд. — Славний заінок Капоссу, відомий з покути німецького цисаря Генрика IV, перед навою Григорієм VII, відбудує і направить італійський уряд з допущення Муссоліні.

— 3 кіна. В кіні „Лев“ почалась нова фільма, при супроводі співа артиста варшавської опери, п. з. „Ті з переулку“, є це сенсаційна еротична драма в 15 діях. У головних ролях Б. Гешке, Меді Христіанс, Енд Ніссен.

— Дентист Насс повернув і приймає пацієнтів Львів Сикстуська 17/II. 147 а) 1-1

Дописи.

Трускавець. (Купальний сезон. — Свято Франка. — Бажання кураційників). Сто літ минує від часу, як Трускавець став купальською місцевістю. Хроніка каже, що з давнь-давня уживали хорі до купелів трускавських вод, привозили з собою власні ванни. Так було до 1826 р. Шойно в 1827 р. придбавоно при одній коршні шопу, в якій уміщено 4 (чотири) ванни, і це був початок нинішнього Трускавця. З роками він постійно розвивався, а нині належить уже до більших купальських заведень. Є тут 50 ванн, електричне освітлення, погідна комунікація, лазні I, II, III класу, гарний парк, в котрім двічі на день грає музика — представлення, концерти. Джерела: „Нафтуся“, „Маруся“, „Броня“, „Зоря“. Вечером гуляють 2 джельбедзи, аж гоки іде по наших горбах. Словом — сезон в повному розгоні: перебуває тут коло 3000 осіб. На променаді чується різні мови. Між гістьми є також трохи Українців, однак між ними нема чомусь спільної точки, котра би всіх єднала. Кожний ходить одним. Одна церква збирає в неділю всіх греко-католиків. Підчас богослуження співає дуже гарно місцевий мішаний хор. Нечисленний він, але добре заспіваний і ніжний. На богослуження приходить багато поляків (світських і священиків) і — як видно — з приємністю і задоволенням прислухуються нашим церковним пісням. Своєрідний, глибокий настрій підносить і те, що „апостола“, євангеліє: „Вирую“ читається в народній мові. Слухаєш, розумієш і відчуваєш цілою душею красу рідної мови і глибину змісту. Пора, щоб у всіх наших церквах завели читання „апостола“ і т. д. в живій народній українській мові. По богослуженню співаєтья тут постійно: „Боже великий...“ Дня 17. VII. відсвяткував Трускавець 10-літні роковини смерті І. Франка. Свято відбулося у власній салі, а програма обіймала: реферат, спів, декля. „Каменярів“ і виставу „Украдене щастя“. Беручи під увагу сили, якими диспонує читальня, точки були виконані зовсім задовольно. Одно ще бажання українських гостей у Трускаві на адресу читальні, а саме: Чи не можна би при читальні визначити одну кімнатку, де моглаб міститися „Бесіда“, де моглиб гості зійтиса на газету і з собою познайомитися? А даліше відчуваеться тут не достача української бібліотеки (польських є 2, жид. 1). Може би „Просвіта“ могла організувати таку „летню бібліотеку“ на купальний сезон? „Бесіда“ і бібліотека були би тим осередком, що гуртував би і єднав би наших кураційників в одну громаду.

Теребовля. (Посвячення кооперативу „Єдність“ у Ласківцях). Дня 18. липня відбулося святоче відкриття крамничої кооперативу „Єдність“ у селі Ласківцях геревельського повіту. На це велике для села свято прибуло багато інтелігенції і селян не лише місцевих, але також з сусідніх сіл в числі коло 2 і пів тисяч голов. О год. 11-й після полудня відбувалися перед домом читальні „Просвіти“

о. д-р Василік і о. Братик молебень, після якого о. д-р Василік виголосив проповідь, достосовану до ваги хвали. По цій проповіді відкрив організатор П. С. К. у Теребовлі виніску нової кооперативу, а вітак відбулося саме посвячення кооперативної крамничі в середині. Після посвячення присутні учасники свята удалися до великої салі читальні, де серед гриміх оплесків організатор п. Степан Манькевич виголосив гарячу патріотичну промову на тему значіння української кооперативу. По ній промовляв іменем кооперативу п. Апостол, дякуючи присутнім за численну участь у кооперативному святі й підчеркуючи велику вагу оснування кооперативу в Ласківцях. Після того відспівано „Боже великий“ і „Ще не вмерла“. Серед присутніх панував ширший настрій і бадьорий дух, який вказував на зрозуміння великої хвали. Той дух дає заповуку гарних успіхів новооснованій кооперативу і він повинен привести до побіди нашої кооперативу над чужою торгівлею.

Всячина.

Міліардер-муждар. У Нью-Йорку, в захисті для біди, помер колись славний міліардер Джон Стіл у 86 р. життя. Він мав такий самий талант збирати гроші, як і розтрачувати їх. Він мав щодня новий одяг, від капелюха до черевиків. Курив цигари по 4 долари одню, а запальова їх доларовими банкнотами. Коли їздив, скрізь мав окремий вагон-салон. Одного разу казав відіграти оперету в одному театрі для нього самого і заплатив за цей вечір 150 000 дол. Таким робом за 10 літ проплатив усе майно і в 70 році життя став жебраком. Доля казала йому жити ще 35 літ у цій новій ролі, на розі вулиці, з простигненою рукою. Помер у нужді і залишив за собою ефімерну славу чудака, що не знав цін гроша.

За убивство перед 8 роками.

Дня 22. листопада 1918 р. впава вночі до мешканця крамич Якова Наєра у Львові (вул. Шпитальна 22) банда з 3 розбишак, одягнених у польський військовий одяг. Голова цієї банди мав на собі шкіряну куртку і відзнаки Черв. Хреста. Банда впадо до мешканця під претекстом пошуквання дезертирів. Провідник банди стріляв до Наєра з кріса, ранивши його в живіт; колиж ранений від страшного болю почав кричати, банда почав душити його колінами. В мешканні була ще жінка Наєра і 3 маленьких дітей. Коли Наєр перестав вивалити ознаки життя, банда, приклавши дуло до висіку його жінки, мав намір вистрілити. На прохання 12-літньої дочки другий банда відтигнув його зі словами: „Павелку, дай спокій!“ Після цього убивства банда опорожнила мешкання, забравши з собою різні дорогі річі, при чому мати з дочкою мусили їм допомагати в пакуванні дощич. Чотири тижні після того убивства дочка пізнала провідника банди в особі Павла Пелеха, який, хоч греко-католик, воював по стороні Польщі. Арештований і пізнішим рядом свідків, намагався Пелех похитити з собою самовбивством і поперетинав собі жилу. Пізніше зі шпиталю втік і від того часу чутки про нього не було. Аж недавно один зі свідків того убивства стрінув Пелеха в Яричеві, де розбишак оженився і відкрив собі пекарню. Повідомлення про це поліція арештувала Пелеха і перевела його до кримінального суду у Львові. Свідство в цій справі провадити суддя Вітошицький.

В п'ятницю (30. м. м.) переслухувано у суді свідків, які могли щонебудь розповісти про це убивство. З причини дуже великої кількості тих свідків конфронтацію їх із злочинцем в малій салі розпала. Не зважаючи на те, що Пелех дуже змінився, заупитиши довгу бороду, частина свідків пізнала його і ствердила, що він в листопадових днях гуляв на Шпитальній вулиці. В часі зізнав тих свідків (було їх около 30) Пелех признався наперед до убивства Наєра, при чому вказав на одного зі свідків, які його найбільше „засилювали“, як на провідника банди. Того свідка, не зважаючи на його відпекання, арештовано таки на місці і відставлено до тюрми при вул. Баторія.

Свідство ведеться далі.

† Посмертна згадка.

Пок. Семен Наливайко уродився в Тростяніці Малій біля Золочева в 1850 р. Від 1870—1872 р. був покійний учителем помічником у Хильчицях коло Львова, а від 1872—74 самостійним учителем у Луці. За пропаганду тверезості і за заснування читальні „Просвіти“ постарався гр. Володимир про те, що його забрали до війська на три роки. В війську дослужився він ранга фельдфебля, потім зложив офіцерський іспит і став резервним офіцером. В часі військової служби здав також кваліфікаційний учительський іспит. По виході з війська вчителював у Воляківцях,

потім став сталим учителем у Торгови, а накінець управителем двокласової школи в Вільшаниці. У Вільшаниці розвинув покійний всесторонню діяльність: заснував читальню „Просвіти“, кредитову кооперативу і кружок Сільського Господаря. Всі ті товариства містилися в його домі. В 1910 р. перейшов покійний на пенсію.

Ще в 1919 р. жертвував покійний 1000 корон на „Рідну Школу“ зі своїх скромних учительських ощадностей і тим став добродієм „Рідної Школи“. В тому ж році оснував покійний при головному виділі „Просвіти“ у Львові стипендійний фонд в сумі 6000 корон, призначений для бідиної шкільної молоді. В часі російської окупації матеріяли покійний дуже багато. Його арештували, переслідували. Від вивозу на Сибір вратувало покійника те, що ховаючися поважно себе звання і попав для лічення до шпиталю в Золочеві, де вандував під лікарським доглядом д-ра Попатиського. В 1915 р. за австрійських часів був управителем української приватної школи ім. Шашкевича в Золочеві. За свою діяльність і заслуги дістав Пок. С. Наливайко почесні грамоти від товариства „Рідної Школи“, „Взаємної Помочі Учителів“ і „Українського Педагогічного Товариства“ у Львові. Філії „Просвіти“ в Золочеві записав покійний свій партійний дім у Золочеві.

З покійним зійшов у могилу колись талановитий педагог, а тепер сімдесятівохлітній старець з молодим серцем і молодечим запалом для громадських справ і народньої роботи. Широкого робітника та мецената стратила в особі покійника передовсім золочівська українська громада. В. Й. П.

Оповідки.

Український театр літ дир. І. Котюка.

Понеділок 2. VIII. Війна з жінками.
Вівторок 3. VIII. Барон Кіммель.
Середа 4. VIII. День і ніч.
Четвер 5. VIII. Люнатик, прем'єра.
За лізці, саля Просвіти.
П'ятниця 6. VIII. Восени похресник.
Субота 7. VIII. День і ніч.
Неділя 8. VIII. Шельменко джуря.
Понеділок 9. VIII. Люнатик.
З днем 15. VII. заангажовано до трупи відомого артиста п. Березовського і п. Степового. Режисером театру є п. Блавацький. 146 2-?

З української приватної гімназії в Рогатині. У класах I—VII є ще по кілька вільних місць для учнів з інших гімназій. Зголошуватися негайно, бо по фірмах, коли вже буде повне число учнів у класах, нікого не зможе прийняти. Так само визнаю всіх учнів нашої гімназії, щоб найдалі до 15. серпня пристали вписове на 1926/27 шкільний рік, бо мушу мати повний стан клас. Клас з 50 учнями для кількох, що схочуть вписатися в спільному реченні, ділити на два відділи не буду і спільних учнів до школи не прийму. (149—1—5) А. Крушельницький.

Ч. 10.080/26

КОНКУРС

Каса хорих м. Львова, вул. Браєрівська 8. розписує отрим КОНКУРС

на посадууправителяСтоматологічного Інституту; останній час вношення прохань до 1. вересня ц. р.

Стараючися на це становиско повинні до прохання долучити:

1. Лікарський диплом,
2. Докази довшої практики лікарської в цій ділянці і евентуально власні наукові праці,
3. Польське горожанство і право виконання лікарської практики.

Прохання без ствердження повищих услівій, Управа не буде розглядати.

Виясненнь в справі услівій праці і плати уділяє Начальний Лікар Каси хорих м. Львова, Браєрівська ч. 8. II. пов.

Прохання належить вносити на руки Управи.

За Управу Каси хорих м. Львова:

Віцедиректор

С. Закшевські

Предсідник

Ян Щирек,

До навоження осінніх засівів на луки і пасовища є

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі.

Крім успішного діляного фосфорового класу, має **ТОМАСИНА** також білий 50% класу, що не вичисляється, а при нормально класних почвах не потрібно особіно внапівати.

Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Ціни і поучення даром і оплатно.

5—15

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. поа.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцеві в гроші 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ОКАЗІЙНА продаж поодиноких пар **САЛЯМАНДРА** Львів, вул. Леґіонів 11.
сезонної обуви **Кранів, Фльоріанська 18.**

РАДІОН сам пере!

Кожний повинен випробувати ідеальний самоперучий середник.

Прикмети: 1. Вистарчить замочити білля і варити його в „Радіоні“ через 30 хвилин.
2. Не треба терти руками і тому прання „Радіоном“ є найвигідніше.
3. „Радіон“ надає біллу сніжну біллу.
4. „Радіон“ не нищить білля, бо білля його при допомозі кисеня, який витворюється при веренні.

Не має хльорку ні інших шкідливих домішок.

20.000 злотих одержить цей, хто віднайде хльорек у Радіоні.

Безплатно показуватиметься прання Радіоном:

У віаторок для 3. серпня у фірмі О. Т. Вінклера Синь, Ринок 28.
середа „4. „ „ „ Людвик Гомовський, вул. Академічна 3.
четвер „5. „ „ „ Фрід і Штернберг, вул. Панська 17.
п'ятницю „6. „ „ „ Адольф Ліхт, пл. Більчевського 12.
суботу „7. „ „ „ Народна Торговля, Ринок 36.

Виключні продуценти „Сатурнія“ С. А. Варшава.

Представник на Львів: І. Стромелгер, Коллонтая 4.

3 польських справ.

З дискусії в комісії закордонних справ.
— Сенат приймає поправки сенату. —
Промова пос. Хруцького.

Варшава, 2. серпня.

На основі інформації, які походять з політичних кіл, на прийнятті представників запризначених партій у прем'єра Бартя порушено справу розв'язання теперішнього союму. Прем'єр заявив, що датою розв'язання союму вважає перші дні зими, але не виключена можливість розв'язання союму і після вступлення цієї каденції.

В суботу відбулося засідання союмової комісії закордонних справ, на якому в-лася дискусія над експозе міністра закорд. справ Залеського. В дискусії забрав голос пос. Стронський, який від-ав до експозе прихильно. Після нього говорив пос. Батор (ЗЛН.), який ствер-див, що господарський стан Польщі, очеркнений в експозе, є найліпшим доказом миролюбних тенденцій закордонної політики держави. ЗЛН. відноситься завжди об'єктивно до закордонної політики кожного уряду, навіть опозиційного. Пос. Недзьяковський (ППС.) висловив надію, що політика мін. Залеського буде продов-женням політичної програми мін. Скішинського. Пос. Домбський (Стр. Х.) зго-джується також з основними лініями експозе.

Наприкінці забрав голос пос. В асил-чук (Український Клуб), який зверну-в увагу, що у всіх дотеперішніх експозе говорено все про Жидів, а ніколи про Українців і Білорусинів. Факт, що мін. Залеський поступив так само, є доказом, що марш. Пілсудський змислював з

федеративної програми, бо ні прем'єр, ні міністр закорд. справ про те не гово-рили.

Дальша дискусія велася в понеділок передпол. По промові пос. Сейди (ЗЛН.), Качинського (ХД.), Хондзинського (НПР.) і Домбського (Паст.) і відповіді міністра прийнято таку резолюцію: „Комісія ува-жає koniecznym, аби мін-во закорд. справ видало ще перед вересневою сесією Ліги Націй дипломатичну книгу, що містить документи в справі місця для Польщі в Раді Ліги. Комісія вважає за konieczne ого-лошення книг дипломатичних доку-ментів“.

Сьогодні приступив со йм до полад-нання поправок сенату до законопроекту про держ. позичку в доларах. Справоз-дання зложив пос. Бирка. Сенат запро-понував уважати міністра скарбу видати акційний спілці для експлуатації держ. сирникового монополію 20 або 40 скарбових облігацій, що відповідало у-становленому в ст. 2 закону способам уморення. Со йм пропонував видати тільки 20 штук. Поправку сенату прийнято.

Опісля поладнано поправки сенату: 1) до закону про податки від льохалів, 2) до карно-скарбового закону, 3) до закону про нечесну конкуренцію, 4) до закону про приватне міжнародне і міжлінійне право і цілу низку інших.

Поволудні со йм приступив до голосу-вання над поправками сенату до закону про зміни конституції і до закону про повноважності. Принято всі ті зміни консти-туції, на які сенат погодився або не вис-ловив поправок. З чотирьох поправок сенату до закону про повноважності прийнято три.

Після того пос. Петрицький (ЗЛН) пред-ложив звідомлення про посольські вносен-ня на розв'язання союму. В дискусії забрав

голос пос. Хруцький (Український Клуб), який заявив, що Україні не зай-маються речинням нових виборів. Тепе-рішній со йм вибраний з великим покрив-дженням прав Українців у 1922 р. Східна Галичина не належала ще тоді правдо до польської держави, а потім не скористо-вано двічі з можливістю розписання но-вих виборів. Цей со йм є гірший від пер-шого під оглядом шовінізму. Український наряд не покладає ніяких надій на май-бутній со йм, бо має переконання, що тіль-ки у власній державі знайде повноту на-ціональних прав.

Внесення на розв'язання союму відкинуто. Найближче засідання союму відбудеться у вересні. (На конвенті сеніорів заявив марш. Ратай, що цей со йм існуватиме до осені 1927 р.)

Марш. Фош про можливість нової війни.

Лондон, 2. серпня 1926.

„Weekly Dispatch“ друкує розмову з мар-шалом Фошом про можливість близької війни. Фош сказав, що не вважаючи на загальне панування мирного настрою, ви-бух війни може наступити кожної хвили-ни. Багато держав дуже інтензивно пра-цює над удосконаленням середників бо-ротьби. Винайдено багато нових трійли-них газів, які зроблять майбутню війну страшнішою від недавньої війни 1914—1918 рр.

4 000 жертв повені.

Лондон, 2. серпня 1926.

„Дейлі Мейл“ подає з Пекіна, що значна частина провінції Гуней стоїть під водою. Навислено 4 000 осіб які потонули.

В Мексику кипить.

Париж, 1. серпня 1926.

Прийшли тут вісти з Мексика про забуре-ня і неспокої населення у зв'язку з проти-католицьким ставленням уряду. Поліція ви-крила заговор католиків проти президента, наслідком чого арештовано 7 жінок і 2 мушкін. В суботу 31. ч. м. прийшло коло катедри в Мексико до кривавої сутички. Є кілька осіб убитих і багато ранених. Є та кож один убитий жандарм.

Смерть Ізраеля Занґвіла.

Лондон, 1. серпня 1926.

Тут помер найвизначніший жидівський письменник і сюрістичний діяч Ізраель Занґвіл в 63 р. життя.

Біржа.

Гроші.

Вчора тенденція номінально-спокійна. На-стрій середній. Валюти: амер. долар 9.08—9.09, ка-над. дол. 9.00—9.03, чеська корона 0.26—0.2650, лей 4.33—4.35, франц. франк 0.22—0.225, швайц. франк 1.70—1.75, англ. ф. 43.00—44.00, німецька марка 215.40.

Збіжжя.

Брак муки на покриття щоденного за-потребування викликає тимчасово на бір-жі дуже великий попит на хлібне збіжжя. Тому сприйнято негодом останніх днів, як викликала песимістичний настрій і знизку ціл на готовий товар. Платено за червону стандарт. пшеницю 45.00 з, за станд. жито 30.00. На біржі тільки скромні обо-роти з вівсом. Тенденція покищо зниз-кова, настій сильний. Овес: 26.50—27.50.

Проти поліційних практик.

Інтерпеляція Українського Клубу.
— Інтерпеляція в мін. Млодзяновського.

Варшава, 1. серпня.

В п'ятницю, дня 30. м. ж. послі Хруцького й і тов. з Українського Клубу внесли в сейм інтерпеляцію до голови ради міністрів у справі відомих практик поліційної поліції супроти українського населення, а зокрема супроти Українського Національно-Демократичного Об'єднання.

Незалежно від цього текст інтерпеляції передано особисто на руки міністра внутрішніх справ Млодзяновського делегатам, аложена з посла С. Хруцького і д-ра Володимира Загайкевича з Перемишля.

Делегати назвали крім того низку фактів з останніх часів на доказ тісного контакту львівської поліційної поліції з бруківською польською пресою та тенденційного її інформування з метою ширення невірності до українського населення. Міністр обіцяв вплинути в цю справу, висказуючи

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

34-2

продає майбутнє

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

жаль, з приводу тих пожалуваних рідних фактів.

На запит, чи про інтерпеляцію стріне доля всіх інших інтерпеляцій Українського Клубу, які з правили йдуть до коша, міністр Млодзяновський запевнив, що факти, наведені в ній, він негайно основно перевірить.

[Саму інтерпеляцію подамо завтра. — Ред.]

Українська кооперація.

II. Теперішній стан кооперативного будівництва.

З кінцем червня 1926 р. начислює Ревізійний Союз Українських Кооперативів 1172 членів-кооперативів і 715 кооперативів, яких прийняття в члени РСУК. наступить по додатній висліді ревізії. Отже разом 1887 кооперативних одиниць входять в склад українських кооп. організацій краю. Кооперативи, ще не зареєстровані в суді, а які вже існують, сюди не враховані. Приріст кооперативів від 1. X. 1925 р. по 30. VI. 1926 р. унаслідок чого числом 201, не беручи на увагу вицеркнених 118 нежиттєздатних кооперативів з 31. XII. 1925 р.

Розміщення кооперативів на українських землях після давньої займанщини є наступнє: 1789 в Галичині, а 98 на Волині, Холмщині, Поліссі і Підляшю.

Мале число кооперативів на землях поза сокальським кордоном пояснюється наступним: 1) відсутній вплив кредитів, уділюваних споживчій кооперації в неограничених кількостях тимчасовим урядом Керенського і Центральною Радою, через що тамтешнє населення не навчилася будувати кооперативів власними силами; 2) важкі політичні умовини в організації кооперативів (поїздки по селах); 3) кооперативне будівництво починається згори (від ПСК.) без оперття на кооперативів I. ступня. Спроби

Ревізійного Союзу спрямувати кооперативне будівництво на прийнятні галицьких землях шляхи не довело до додатного вислуду з причини відсутності відповідного числа кооперативних робітників. Зріст і сила галицької кооперації мала тому вплив на волинські землі лише в пограничних полосах (Тернопіль на Кременець, а Сокаль і Радехів на повіт Горохів). В осени 1925 р. Ревізійний Союз прийняв одного ревізора — не зважаючи на скупі фонди Товариства — спеціально для обслідування і організації кооперативів на волинських землях. В липні 1926 р. і поробив заходи в напрямі заангажування організатора кооперативів, завданням якого була би організація кооперативів I. ступня по повітах.

Нині маємо: 5 красивих централів (Центросоюз, Народня Торговля, Маслосоюз, Центробанк і Союз для хову і збуту худоби); 31 Повітових Союзів Кооперативів — з того 4 на Волині, 6 новозаснованих і в печатках діяльності, а для підльвівської округи (76 кооперативів) торговельну діяльність веде Центросоюз; 1851 кооперативів I. ступня.

Ті кооперативи діляться так: 1586 господарсько-споживчих кооперативів, 54 споживчих міських, 130 молочарських, 69 кредитових, 13 інших.

Господарсько-споживчі (сільські) кооперативи враховуємо до окремого типу тому, що вони заслуговують на окрему увагу. Сільські кооперативи — як сказано — призначені до переводження цілого сільсько-господарського життя знизу вгору і навідворот. Зараз переводять вони (за малими винятками) виключно постачання споживчих артикулів першої потреби. Найважливішого завдання (збуту сільсько-господарських продуктів і закупів артикулів потрібних до піднесення рільництва) кооперативи зорганізовано не переводять. Набирається враження, що сільські кооперативи застрягли в своїх крамниках, не маючи ширшого горизонту на будуче. Коли поглянемо на статистику 20 ПСК. за календарний рік 1925, побачимо, що 830 кооперативів, згуртованих в названих ПСК., віддало до розпродажі в кооперативній дорозі всього: 1) збіжжя за 233.678 ал. (коло 75 вагонів), бульби за 7.800 ал. 88.336 кіп яєць, а ПСК. в тім часі доставили артикулів для піднесення рільництва у наступній кількості: господарських машин за 23.576 ал., штучних погноїв 48 вагонів, опалювального дерева 15 вагонів, добірного насіння 1 вагон.

Коли зважимо, що українське населення в 95 проц. є рільником і що як таке мусить обов'язково збувати рік-річно велику кількість своїх сільсько-господарських продуктів, одержимо сумний образ сільсько-господарської кооперації рільників, а цифри подані вище покажуть без значіння. Спроби збуту сільсько-господарських продуктів в зорганізований спосіб виказує в малих розділах яйчарський відділ.

Одна лише організація молочарства і збут молочних перетворів виказує вже додатні здобутки. Кругло 130 молочарень перепродало 164.000 кг. масла в кооперативній дорозі в 1925 р., а 77.000 кг. масла по кінець травня 1926 р. Це цифри,

які промовляють на користь Масло союзу.

Така важна галузь народного господарства, як збут худоби, виказує за 1925 рік 4.905 проданих штук худоби за 394.318 ал. через Краєвий Союз для хову і збуту худоби.

Про збут інших продуктів як: клочча, городовина, овочі, дрібні інші приходить на цьому місці згадати як про неіснуючий.

Добре поставлений відділ закупів артикулів, помічник в піднесенні видатності і техніки рільництва — це передумова конкуренційного збуту сільсько-господарських продуктів. Подані вгорі цифри незначного закупів рільничого знаряддя, штучних погноїв і добірного насіння кооперативною дорогою (закупів поза кооперативною організацією тих артикулів є рівнож — по відомостям засягненим у компетентних чинників — малий) оправдує вповні обставину, чому поодинокі роди сільсько-господарських продуктів (зокрема збіжжя) не можуть конкурувати на збіжжівій біржі ні своєю якістю, ні чистотою, хоч ці продукти вимагають у нас більше праці, ніж інші породи на вищому щаблі культури.

Стан збуту сільсько-господарських продуктів і закупів рільничих артикулів відомий. Причиною цього (окрім вище наведеної низької рільничої культури) є відсутність зорганізованої помічної кооперативної установи, іменію недостача кредитової кооперації.

Кругло 400 кредитових кооперативів знищені війною. Часи девальюації, а відтак лихварська стопа процентова не дозволяла відновити її. Зараз запотребовання кредиту велике. Поодинокі села, а навіть і райони (в Радехівщині) творять самочинно низку кредитових кооперативів. Намічений зорганізований збут сільсько-господарських продуктів і артикулів, потрібних до піднесення рільництва, ставить коначні домагання покликання до життя кредитової кооперації.

М. Капуста.

Пам'ятайте, що всякі збірки на негробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. I. пов.) на щадничку книжечку ч. 7910.

Ф. Ф.

Світовий живець.

Карлові Вари, в липні 1926.

Карлові Вари, славу купелеву місцевість в західній Чехії, відому нам під німецькою назвою: Карлсбад — не даром називають світовим живець (Weltbad). Справді, тут зідається ладужі а цілої земної кулі, не лише з усіх європейських країн, але й північної та південної Америки, а Африки (Єгипет, головні з Олександрії і Каїра), з Азії (з Туреччини, англійських Індій і Японії) та в Австралії. Всіх притягають до себе цілющі, теплі, а то й гарячі води Карлових Варів — і то не лише недужих, що втягають в себе животворну силу Матері-Землі, а що найменше вичаровують з себе віру в поворот здоров'я, але й здорових людей, які хіба в цих важких часах хворіють на надмір грошей і бажають дешево облекшити свої портфелі в користь чеснотливих Карловарців.

Очевидно, поділ сезонних мешканців Карлових Варів на недужих, що гаяються за втраченим здоров'ям, і на здорових, що облекшують свої кишені у величавих ресторанах, місцях забави, комфортних магазинах і крамниках, де щини здебільшого приноровлені до рівня мільйонерів щонайменше в чеській валюті, був би занадто простий, занадто примітивний. Ні! Між тими двома бігунами є ще безліч відтінків, відмінних тонів і півтонів: є поміж карловарськими кураціями й такі, що шукають здоров'я,

а одночасно його витрачують, а є просто чепурні пройдисвіти, які карловарський терен перетворюють в базу добуття грошей і наживи всіма можливими й неможливими способами й засобами. Поміж десятками сотень блідих, безсилних, шлунковими недугами придувлених людей стрінете ще більше пухлятих, здорових, живих, що вганяються за принагідними розкошами життя. Особливо мусить вас здивувати поява черствих чепурних джигунів у товаристві молодих ляльковатих жінок, що заповнюють величезні каварни Пулла і сади та гори Карлових Варів. Що ж? — Weltbad, який напекить всьому світові.

Карлові Вари, а радше лічнічі прикмети їх теплий і гарячий вод, як це голосить рекламові летючки, відкрив цар Карло IV. Він то, полюючи в диких чеських горах, гнався за оленем, який його завів до теплої джерела. На пам'ятку цієї незвичайної події на одній з карловарських гір гордо здіймається пам'ятник того мітичного оленя під поетичною назвою „Hirschensprung". Та я не хотів би відбирати теми, які запозичуватися „історичними" даними, поданими місцевими урядовими „істориками" з тзв. Купаль-у і тому не познайомлю шан. читачів з розвитком Карлових Варів на протязі останніх п'ятисот літ.

Зрештою, це не входить в обсяг мого зацікавлення. Коли я згадав про таку могутню історичну величину, як Карло IV, а радше згаданий олень, то не тому, щоб цим іменем заімпонувати комунібудь. Заслуга Карла IV. чи там того оленя,

що між звірятами також належить до родової аристократії, не лише в тому, що він відкрив лічнічі води Карлових Варів, але мабуть більше в тому, що коронований (все одно: штучною чи природною) короною відкрив зачаткував створення прекрасного відпочинково-лічнічого осередку для коронованих голів і взагалі родової аристократії. Починаючи від XV. ст. аж до другої половини XIX. ст. мабуть тільки царі, королі, великі князі, герцоги та двірські бувальці і фаворити здебільшого терпіли на шлункові недомогання, бо вони найчастіше відвідували Карлові Вари, про що свідчать численні пам'яткові таблиці і принагідні написи на всіх скелях і верхах карловарських узгір'їв.

Подавати імена всіх тих коронованих і некоронованих голів, що вважали відповідним полишити себе не лише в пливкій пам'яті карловарців, але й відвідувачів цього Weltbad-у, було б занадто важким трудом. Зрештою, на таблицях і скелях Карлових Варів вириті такі імена, які менше відомі історії, а — здається — більше дієписним інтриг і любовних пригод, які знає хіба перчена династична хроніка. Прикро признаватися до ігноранції, а все таки я нічого не знаю н. пр. про Дороту, курляндську княгиню, що вшасливила Карлові Вари в 1791 р., або про вел. кн. Марію Павловну „von Sachsen Weimar-Eisenach, geb. Großfürstin von Russland", що любила карловарською природою в 1835 р. На „Theresienhöhe" є також пам'ятник Марії Тереси Шарлотти, внучки австр. імператриці Марії Тереси, а нещасної дочки чепур-

ної й одночасно примусово трагічної Марії Антоанети. На всіх доріжках і стежках карловарських узгір'їв стрінетеся з іменем якоїсь герцогині, що тут шукала спочинку від двірської гульни або набірала нових сил до двірської „політики".

Але що найбільше вдарило нашого брата, то це безліч згадок про Петра Великого. І так на „Neue Wiese" на домі „Roter Adler" стрінете двомовний напис: „Hier wohnte Peter der Grosse. Zdzisъ жилъ Петръ Великій в 1711 и 1712 гг." На православній церкві від сторони Parkstrasse красується постать того першого, що „розпинав нашу Україну" з німецьким написом: „Peter der Grosse in Karlsbad 1711—1712". На залізній огорожі над річкою Теплою при Sprudelstrasse притверджена таблиця з написом: „На этомъ мѣстѣ до 1895 года стоялъ домъ „Пфау", въ постройкѣ котораго в 1713 году принималъ участіе Петръ Великій, въ качествѣ каменщика".

Та це ще не все. На „Theresienhöhe" здіймається тендітний пам'ятник з погруддям Петра В. і віршованою присвятою кн. П. Вяземського (з 1853 р.):

„Великій Петръ! Твоѣй каждый стѣдъ
Для сердца русскаго есть памятникъ свя-
щеннѣйшій
И здѣсь, средѣ гордыхъ скалъ
Твоѣй образъ незабвенный
Встаѣтъ въ лучѣхъ любви, и славы, и ро-
дѣнь
Намъ святы о Тебѣ преданья вѣковыя,
Жизнь русская Тобою еще озарена
И памята Твоей, Великій Петръ, вѣрне
[Твоя Великая Россія.]

І не можна сказати, щоби кн. Вяземський, пишучи про вірність

Муєш бути моєю!

Сталою приклинником по випробуванню і пачки цитринового екстракту АГРУМІНА. Генеральне представництво на Польщу: **ТИТАНИ, Львів Різницька 6.** 1247a) 60—75

Перед процесом Шварцбарта.

Спроби пофальшувати процес проти Шварцбарта. — Адвокат Торе нехто не тероризує! — Ревізія між Українцями в Парижі.

Париж, 30. липня.

„Action Fr. pacise“ з 28. ч. м. містить гостру статтю, спрямовану проти французького судництва, зокрема проти слідчого судді Пер-а, який веде докозження таким чином, що старається з процесу Шварцбарта зробити обвинувачення проти вбитого по зв'язках гол. отамана Петлюри. Суддя Пер, оборонець Шварцбарта Торе і його помічник Трік хочуть уложити акт обвинувачення в такій формі, аби вишок Шварцбарта можна було уважати за акт національної помсти. До того фабрикується подібні зв'язки, як адр. Гольдштайна, який складав зв'язки про яких 50 000 Жидів, убитих на Україні на приказ. гол. от. Петлюри. Одначе Трік — говорить в статті — не владється Трікові, а жидівські впливи, що розпаношилися в судівництві, мусять бути з нього усунені.

Жидівська телеграфічна агенція повідомляє, що вісти деяких жидівських газет про анонімні листи з погрозами на адресу оборонця Шварцбарта адр. Торе є вигадкою тих газет. Адвокат Торе ніхто не тероризує і він не дістав ніяких листів з погрозами.

Та сама агенція подає, що париська поліція перевела 28. ч. м. ревізію в усіх речах вістих приютах Парижа, в яких збираються і ночують українські робітники-емігранти. Ревізія мала на меті викрити тих двох Українців, що виконали замах на „одного з головних свідків“ у процесі Шварцбарта, Перепа Штайна. Слідство в цій справі окружний комісаріят передав до центральної кримінальної влади, звертаючи увагу, що він підтримує усі можливі заходи для скоплення винуватих замаху. Сам Штайн приходить уже до здоров'я після того, як йому вибили кулю з руки.

Радянська Україна.

Новий впуск фахових робітників освіти. — Режим економії в діяльності народної освіти.

Народний Комісаріят Освіти повідомив усі місцеві державні освітні установи про те, що в цьому році харківський Інститут Народної Освіти (ІНО) випускає 329 студентів з дипломами покінчених студентів.

„Великої Росії“ завітам Петра Великого, не мав слушности.

На тій самій таблиці вичислені всі члени династії Романових, всі великі князі і великі княгині, що від Петра Великого починаючи навідувалися до Карлівбаду. А є їх спора пачка. Одначе з імператорів один лише Петро В. фігурує в тому списі, щоб-то він один тільки важився виїхати у широкий світ. Під кінець XIX. ст. стають ті відвідни все рідшими мабут з огляду на зріст терористичної діяльності російських революційних партій.

Петро В. завоював собі постійне місце в пам'яті Карловарців. А сталося це тоді, коли він, віднісши під Полтавою побіду над Мазепою і Карлом XII., ринув зі своїми військами над береги Балтики, щоб там поширити й залізними оковами уміцнити „вікно в Європу“. Тоді то побідний Петро, мишкуючи по балтійському побережжю, на території Гамбурга скопив „Мазепинного племянника Войнаровського, що даремне хоронився під протекцію англійського короля й німецького цісара. От тоді заяснів він перед Карловарцями не лише як імператор побідник, але й як камінярський робітник. Таким же знаками, щоб-то комбінацією і кошуляцією „імператорства“ й „камінярства“ і досі Росія дивує цілий світ.

(Продовження буде.)

лий. З усього числа тих абсолювентів 40 є з літературного відділу, 120 з біологічного, 49 з фізико-математичного, 20 з хемічного і 6 з соціологічного відділу.

Переводячи на всіх ділянках життя режим економії, органи радалади не забули і про діянку народної освіти. Народний Комісаріят Освіти видав усім підлеглим установам директиву в тій справі. В директиві вимагає він від усіх робітників освіти піднесення трудової дисципліни, своєчасного приходу до праці та виходу з заняття, усунення відпусток та точного виконання плянів навчання. Всім установам доручає Наркомос провадити інтензивну боротьбу зі збільшенням вакацій, з відпустками учителів та студентів у часі шкільних занять і зі самовільним скорочуванням навчального року, а тим самим зі скорочуванням числа хвилин навчальних годин. Це збільшує значно кошти навчання та перевантажує учнів. Далі доручає Наркомос обмежити до мінімуму переносування робітників освіти з одної місцевості в іншу та поборювати надмірне число т. зв. командировок. Усі наради та з'їзди треба влаштувати так, щоб було якнайменше засідань, а також необхідно зліквідувати велику частину поштово-телеграфічних витрат. На будуче мають усі освітні установи та школи встановити наперед норми зуживання учених приладів і канцелярійного знаряддя.

По широкому світі.

Міжнародна Рада Амбасадорів приготувала пункти, які перешле Німеччині в справі виконання зобов'язань Версальського договору щодо німецького розбросення. Виконання цих пунктів є необхідною основою вступу Німеччини до Ради Ліги Націй.

В Англії продовжили воєнний стан.

У Мексику на тлі релігійним повстанням криваві вуличні заворушення.

Про уступки в Данцігу Польщею на користь Німеччини заговорила французька преса у зв'язку з німецькою позицією для Польщі. Посередником у цій справі має бути Ліга Націй. Польська преса рішуче заперечує цій звістці.

Югославія та Греція порозумілись щодо Салонік; це порозуміння є одною зі заборук утихомирення одного з балканських конфліктів.

З Москви вислали на підмогу англійського страйку вуглекопів нових 470.000 руб. зол.

У Герцеговині, в селі Любені, селяне збунтувались проти жандармерії і прогнали її з села. 50 жандармів убитих і ранених, селян 18 убитих, 40 ранених.

Анархіст Масаж Доран виконав замах на Прімо де Ріверу. Він кинув штилетом у Прімо де Ріверу, що їхав замкненим самоходом, однак нікого не ранив. Винуватка замаху арештовано. Прімо де Рівера вернув до Мадриду.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. У вчорашньому числі „Діла“ сконфісковано дві перші революції львівського віча в справі амністії для політичних в'язнів і останнє речення в статті п. з. „З великої хмари — малий дощ“, в якому говорилось про тактику польського уряду в роздугі до безконечности „шпигунської афери“. Це 76-а чергова конфіскація „Діла“ в цьому році.

— „Українські Вісти“. Попало в наші руки випадково 6. число „Українських Вістей“, радянського органу, видаваного в Парижі п. Ільком Боршаком. На часописі не зазначено, чи це періодичний, чи неперіодичний орган; денник, тижневик чи місячник. Видается він на гарнім білім папері, якого не має ні один французький денник.

Зате вражає в ньому те, що редакція не подбала за всі черенки української азбуки; „І“ та „є“ там не існують і тому пишуть „дає“, „ієт“. У редакції бракує також людини, яка виправляла би мову; у тім самім числі, яке починається палкою статтею про „Дерусифікацію України“, находимо безліч москалізмів і двоглядів у роді „взяти назав свій вихід і Директорії“, „був божевільний на графах“, „к Штейнм підійшли“, „преса“, і зайву гиперукраїнізацію „вагань“, „написаний“... „інтелігенція“... „Українські Вісти“ моргають зі здивованим обуренням бровами: як міг Винниченко вислати свою статтю „Небезпечні настрої“ до „Унів'ерсального“ „Діла“. Чому-ж ніхто не дивувався їх редакторіві І. Боршакові, який два роки дописував постійно до „Діла“, а навіть... друкував свої статті в усіх можливих органах одночасно, дуже мало вражливий на їх суперечні напрями та ідеології?

— Звишка поштової оплати. Про яку деякі польські часописи хвилю повідомляли, що обов'язує від 1. серпня, звийде в життя від 1. вересня.

— Божевільний у сенаті. На останнім засіданні сенату у Варшаві ввійшов на трибуну якийсь добродій Горчинський, який почав промовляти. Він увійшов туди без перепони і виступив з проектом нових бонб власної конструкції, які жертвував для добра Республіки.

— Отрути і наркотики. З розпукки, що наречений не хотів женитись, Ольга Коваша випила йодіни. — Випив якусь отруту у самовбивчій намірі Казимір Фелікс, а морфіну помічник стріжів Домарадзький. — Бувший військовий жандарм Фляшецький купував на фальшовані рецепти кокаїну для своєї приятельки Шобель; у цьому брала участь ще інша анаморка наркотиків; вони купили стільки кокаїну, що є підозріння, що її перепродували. — Недільних бійок і авантур було у Львові, як звичайно, з пів копів; майже всі вони спричинені отрутою алькоголю.

— Злочинна хроніка. У селі під Львовом, на Сигнівці, найдено трупа Йосифа Клімчака, який недавно вийшов з в'язниці після 7-літньої кари за грабунки і мав намір вертатись до Лодзі. З ним були ще два інші товариші, та-нож відомі з в'язниці, і всі вони в одному товаристві запивались до пізньої ночі. За п'яніткою счинилася буча і компанія пробувала вдертись на забаву польського „Союзу Стрільців“, куди їх не пустили. Хто і за що убив Клімчака, покищо невідомо.

— Урожай на Україні погіршився. Радянська телеграфічна агенція України повідомляє, що наслідком посухи понизився стан т. зв. інтензивних культур на Україні. Бараболі погіршилися в східній половині України і на півдні. Найгірший з тих культур льон. Горох і звика ушкоджені шкідливками. Пастівні буряки через недостачу вохкості перестали рости. Так само цукрові буряки ростуть лихо.

— Забезпечення перед саранчою на Україні. В південній частині РСФРР. появилася саранча. Вона робить величезні шкоди, та на українській території її покищо нема. Під загрозою саранчи остає Сталінська округа, що сусідє з Донським Краєм, де вона робить великі спустошення. В цілій Сталінській окрузі заздалегідь забезпечують себе перед її есентуальним налетом. У тій цілі по всіх районах округи розставлено окремих кінних доглядців, метою яких є слідкувати виключно за летом саранчи. На випадок її появи доглядці дають знати про те цілій окрузі. Боряться зі саранчою в той спосіб, що будують окремі загороди, страшать її шумом, кри-

ком, стрілами, а побиту палати ночами.

— Країна письменників. Одне шведський тижневик розписав конкурс на оповідання довжиною 2506 слів. Редакція одержала 1500 рукописів. Спробував би такий конкурс якийсь наш журнал і побачив би, що не одержав би більше одного тузина оповідань.

— Світова хроніка. У Лондоні помер барон Тук, який у р. 1884 дав першу ідею видавання поштових листків з видами. За це він одержав аж у р. 1910 титул барона. До самої смерті був директором фабрик листівок з видами. Хто міг би подумати, що таку річ треба було також винайти! — У парижським зоологічним городі що міститься серед Бульонського ліса, повстала пожежа. Птахи зде більша згинули від диму. Інші звірята втікли в ліс. — Робітників з Тули склали на могилі Дзержинського вінок... зі самих револьверів. Гарний символ! — На Вислі біля Модліна потонув корабель підчас бурі; кілька осіб згинуло. — У німецькій Горісній Шлеську появилася серед селян невідома медична недуга. Здорова людям пухнуть у полі ноги і вони падають знесилені. 300 селян занедужало. Імовірно що недугу розносять комахи. — Фабрикант французької чеколати Меніє дає пів мільярда франків на поправу державних фінансів. — Троцький був у Берліні інкогніто, щоб піддатися операції. — Англійська преса твердить, що болгарський король таки заручився з італійською князівною Джованною. (Один з часописів зробив випадков дотепну друкарську помилку, написавши: замучився!) — Помер трагічно 34-літній італійський композитор Антоніо Траверза.

Всячина.

Кінець „Нової Трої“. У Нью-Йорку продали з молотка славне майно недавно ще славного „короля Сагари“ Жа-а Лебоді за половину вартости... 7 мільонів доларів. Лебоді був щасливим бізнесмен спекулянт і власником цукроварень. Здобувши багато мільонів золотих франків, він задумав здійснити фантастичну мрію: населити пусті простори землі. Спершу гадав це зробити на двох бігунах, відтак вибрав Сагару, яку хотів перетворити в оазу і заснувати там могутню державу. Королем цієї держави, очевидно, мав стати він сам. З таким планом звернувся він до різних урядів і дипломатів, щоб дали йому протекторат. Але скрізь, у Лондоні, Парижі та Нью-Йорку, його відхилили як мрійника та кандидата до дому божевільних. Лебоді рішив перевести свій план власними силами. Збудував на Сагарі табір дерев'яних домиків і наняв собі підданих, а своє царство назвав „Новою Троєю“. Але Араби напали на його столицю і знищили її. Оплачені ним жовніри боролись слабо і попали в полон. Французький уряд вийшов з цю війну і „Нова Троя“ зликувала свою діяльність. Лебоді лишився з королівським титулом і решткою підданих. Решту мільонів протрачував на бенкети в найкращих париських і лондонських гостиницях. Але й цих не встиг протратити, бо його вбила його власна жінка з заздрости. Тепер світ пригадав собі знову імя фантаста, який залишив ще багатомільонову спадщину, продажу на ліхтарі.

„По громадянськи“

„Самоборона“ д-ра О. Когута. Всі наші читачі пригадують собі заміткі в „Ділі“ з дати 1. липня 1926 р. про перебіг загальних зборів „Пенсійного Інституту“, а в мій згадку про д-ра О. Когута. Так само памятають наші читачі і статтю п. н. „Як це назвати“ з 132 ч. „Діла“ з дати 14. липня ч. р. В мій був переддрукований між іншим і протокол, який зложив д-р О. Когут у старості в Богородчанях і власноручно його підписав. А в протоколі було і є отсе прекрасне місце: „На podstawie tedy molch oswiadczenia, reprezentujacych dolaczonych do zgrany dokumentow, uprzedzam o zwolnieniu mnie od czestosci ukraińskiego Instytutu Pensyjnego“.

Ми знаємо, що наші читачі не люблять полемік, а тому заздалегідь хочемо їх за-спокійти, що не будемо полемізувати. Думаємо, що ніхто не візьме нам за аде, коли в даному випадку припорозився до засади „désistur et all'ega rat“ і дамо го-лос самому д-рові О. Когуту, хоч він цього собі навіть не бажає. Та це робимо не тільки в інтересі д-ра О. Когута, але ще більше в інтересі самої справи, а також тому, щоб наші читачі і прихильники не були в блуді та дали нагоду виробити собі належне поняття про теперіш-

ласоби оборони і полеміки. В 30 числі соціалістично-радикального органу „Громадський Голос“ з дати 31. липня 1926 р. помістив д-р О. Когут за повним своїм підписом статтю п. н. „У відповідь клеветникам з „Діла“. З уваги на амист, стипендію і пенсію цієї статті передруковуємо її в цілості:

Як згоріло було ясно, редакція „Діла“, покликана до відповідальності за напад на честь чоловіка, — зникнувши від цієї відповідальності й не хоче йти на громадський суд, на який її викликав. До того ж і страх і тривога перед громадським судом старіється внаслідок покрити тим, що склалося знову на українській Пенсійній Інституції, то на „Гром. Голос“. А сподіваючись, що від громадського прилюдного суду атити не адається, редактори „Діла“ пишуть нову напасть, запудрюючи чимраз більше в брехні.

Найжорсткіше в новій напасті те місце, де вони — майстри в калюмніаторстві, — з мімою комуністичних хабарників, нібито не хочуть тих 100 доларів, які я зложив для них у треті руки, на випадок, як перед громадським судом докажуть, що я не поступив по громадянськи. Вони цілком не арозуміли, в яке положення вони самі себе затягли: честь нібито мають, алеж за ту свою честь вони самі не хотять заложити навіть зломаного фешіва! В своїм засліпленні вони недобають, що в той спосіб примушують вони своїх людей з націонал-демократичної партії зложити на них заклад, — хоч повинні самі знати, що ніхто з політичних прихильників „Діла“ не дасть дурного грейцара за правдивість слів його редакторів. Бо „Діло“ виховує своїх прихильників у тім напрямі, що часта вільно тратити, але грейцара ні! (Виходить, що хто тратить гроші, той може тратити честь! — Ред.)

За честь редакції „Діла“ його прихильники й дурного грейцара не дають! Вони ж знають, що майже кожного редактора „Діла“ прилюдно бито за напади на честь людську; вони не забули ще того, що оцінене давню мудрію редакції „Діла“ знакомилися були на ласкості нещасні й були готові видавати нову газету проти своєї власної партії, а випадки письменних погроз людям, що коли вони не перестануть розкривати негідних методів „Діла“, то редактори виволічуть приватні і родинні відносини цих людей, цілком не належать до рідкостей.

Деякі націонал-демократичні патріоти, яким тепер лише дріє за негідну напасть редакції „Діла“ на людську честь, кажуть до мене: „не треба було робити аж такого крику на них, а вистарчилоби було вам написати до „Діла“ спростування, тай бувби кінець!“

Ні, панове! То є нижче моєї гідності подавати спростування до „Діла“ — а на опії тих його читачів, що вірять його напастям, мені шкільно не залежить. Спростування посилається тій газеті, яка в добрій вірі щось написала, а не тій, котра постійно уживає своїх шпальт на те, щоб імені кидати наклепи на немилых собі людей.

Чи таким клеветникам шакуючий себе чоловік буде посылати спростування! На кімні своїй другий напасті вони пускають фарбу: показується, що вони не можуть мені забути моїх статей, у яких я розкривав перед народом заразу того типу націонал-демократів, що грубують сякою „Діла“. За ці виступи нападів вони на мене не раз, кидали на мене всілякі калюмнії, а за кожний раз утікали від відповідальності.

Але марна надія „Діла“, що йому й цим разом уйде плазом. Не поможеж пусті викути й нові напасти. Ходить, панове, на суд, спробуйте докзати правдивість Ваших закладів, — а з цією стороною лічепуючо зивало свідому Вашу брехливу напасть та нахабство Пенсійного Інституції. Нехай загальний громадський суд вирішить цю справу! Не спихайте уже тепер вини тільки на Пенсійний Інститут! Не зникнувши від відповідальності громадської!

Словом: не має досить слів, аби описати те бездонне море заліненої злоби й негідності, якими заллыває від років „Діло“ нашу нещасну західно-українську землю.

Алеж не вірити в їх кінець — значить не вірити в будучність української нації.

Д-р Осип Когут.

Тут випадало автором додати на закінчення ще кілька „Амінь“. Бо цілий наведений „твір“ має в собі щось „пророче“, а тому й повинен би мати „пророче“ закінчення. Отже самі читачі бачать, що полеміка не буде і не може бути. Бо на такого роду полеміку в нас ні сил, ні фантазії, ні навіть відваги (признаємося до того) немає. Та всеж читачі нам либачать, коли ми в полемічних цілях, а для доповнення картини найвищою на маргінесі „лірики“ д-ра О. Когута кілька замків.

Д-р О. Когут показав у наведеному „творі“ всю наготу своєї правдивої душі. Найцінніші й прикмети стоять як на дозволі. Зате в сповіді про саму суть справи не сказав ні слова. Підписав, чи

не підписав друкований в нас протокол? — Цього він не заперечує, але й не потверджує. Та не виключає, що він вірить у те, що не підписав. Може вірити, так само, як вірить у те, що все вище наведене і його рукою написане шкільно-то його регабілітує в очах цілого громадянства та докаже, що він поступив і в даному випадку „по громадянськи“.

Ми можемо тільки співчувати тому самобичованню чи пак „самообороні“ д-ра О. Когута. Бо ми не хочемо вірити, щоб д-р О. Когут не здавав собі справи з того, що те, що він так завзято осуджує як клевету, калюмніаторство, брехню, нечесність і т. п., могло стати рівночасно доцільним і чесним засобом оборони в руках д-ра О. Когута. Чести не можна боронити й брехнею, ні наклепами, ні овочами специфічно творчої фантазії.

В своїй сповіді признався д-р О. Когут до одного, а то, що такі статті і в такому самому стилі він пише не перший раз. Міючи наведений зразок, наші читачі, що не читають „Громадського Голосу“, можуть собі уявити, як були написані статті, в яких д-р О. К. „роковивав“ перед народом заразу того типу націонал-демократів, що грубують сякою „Діла“.

Для доповнення самохарактеристики д-ра О. Когута мусимо звернути увагу ще на той його висказ, в якому він твердить, що майже кожного редактора „Діла“ прилюдно бито за напади на честь людську... Отже мусимо ствердити, що аннали „Діла“ знають один такий випадок, де письменник чинив зневажливості одного з редакторів „Діла“ за те, що той помітив на новий твір письменника неприхильну критику в „Ділі“, але не „за напад на честь людську“. Такого некультуриного чинку й фізичного зисилства допустився перед світовою війною тодішній український письменник, а пізніший редактор „Рідного Краю“, партійний товариш і особистий приятель д-ра О. Когута Михайло Якіш. Ціну М. Якіша лінали всі і ніхто мабуть не подивляється такому його поступкові.

До „мелюдіної лірики“ д-ра О. Когута (читачі мають нагоду подивляти в ній цілу каскаду мелюдії, тонів і кольорів) додає редакція „Громадського Голосу“ також не менше мелюдію замітку, яку кінчить між иншим так: „На суд з планом Когутом не підемо (тобто ми!) — Ред.) тому, що „Громадський Голос“ відомий „Ділом“. Або инакше: „Кума Парана не пішла до споів, бо дак Охрим жінку крим, не пішла до споів, бо дак Охрим крим“. Якби ми, „писемники“ з „Діла“, як зве нас „Громадський Голос“, і „клеветники та майстри в калюмніаторстві“, як зве нас д-р Когут, бажали бути такими „широконародними“ публіцистами, як редактори з „Громадського Голосу“, то й ми моглиб підняти навіть фортунніший від наведеного цитат зі скарбниці простонародної творчості на закінчення отсих стрічок. Не шукаючи довго аж казки про Парану й Охрима, моглиб ми закінчити якимсь на правду розумним народним висловом, от хочби в роді того „як пика крива, то й зеркало не поможе“, або ще чимсь більш переконуючим та безпосереднім, та цього ми не хочемо.

Натомість стверджуємо, що д-р О. Когут зробленого йому прилюдно закиду нде нічим не ослабив, від цього не очистилося, а на переведений прилюдно доказ правди відповів у „Громадському Голосі“ ординарною лайкою. В пототі тої лайки написав, що звачає „нижче своєї гідності“ подавати спростування до „Діла“. З уваги на те ми подаємо д-рові О. Когуту та його оборонцям до відома, що ніколи на громадський суд з д-ром О. Когутом не підемо, бо на це не дозволяє нам почуття нашої гідності. Хто давав, що поборює брехню, той лопить коліє нібито в поборюваній нечесності, хто виступає проти калюмніаторства та клевети, а одночасно послугується ними, як засобами самооборони, той не може говорити про якінебудь громадські суди чести.

Ми маємо широку арену публічної опії і перед нею ми вже перевели доказ правди на закид, поставлений д-рові О. Когуту. Для нас це знову вистарчає!

3 НОВИХ КНИЖОК.

Катерина Гриневичева: НЕПОБОРНІ. Оповідання. Львів, 1926. (Вид. „Логос“).

Хоча жакшій споми на останній війні не затираються ще в нас від натовпу вражін метушливої мінливості доби, в нашій літературі щораз менше сліда, що ми пережили десятилітнє пекло європейської різни, над яким на мить повисла веселка сподівань і клатик небесної блакиті. Споми на війну маємо так мало, немов би й не брали в ній участі. Те, що є — або публіцистика нерискової різни або обривки літературних намагань.

Тому зі здивуванням беремо в руки книжку К. Гриневичевої, яка пригадує, що наш нарід крім усіх страхів на воєнних фронтах мав нагоду бачити війну ще й з иншого її боку: зазнав благодатей концентраційних таборів. Збірка „Непоборні“ присвячена життю наших виселенців у рр. 1914—1918 по таборах Гліндау, Вольсфбергу, Хоцене, Нідеральму, Гаї й лшних, куди уряди центральних держав запряголювали населення з прифронтової смуги. 23 нариси змальовують трагедію наших селян з Галичини та Волині, засуджених на скитання прогнаних бездомників, на муки серед голоду та холоду, на повільну смерть у бараках і шпиталях або на всі роди негідної смерті, від ворожої

кулі та пошестної недуги аж до самогубства. Є це незвичайно дбайливо мережані малюнки, поодинокі моменти одної з таких трагедій. Хто шукатиме в них опису подій або якоїсь пригоди, буде розчарований.

Під заголовком „Оповідання“ досім не підходить та літературна форма, яку вибрала собі авторка. Такі нариси називалися у добі переможного модернізму „імпресіями“, а ними деякі письменники називають їх „поєміями в прозі“. Правда, більшість з них надто довга на „поємії в прозі“, хоча ний пишуть поезії вдвоє довші, а оповідання називає преса письменників писати вдвоє коротчі. Коли діло йде про суть літературної форми, то авторка „Непоборних“ свідомо зупинилася на такій межі, де реалістичний малюнок переходить у серпачок ліризму і розливається в м'якому чисто музичним акордом. Нариси починаються здебільша музичною увертюрою: ось один зразок з одного із найкращих:

„Заглибни чужинського підгіря жевріла від жовтих лип, міндалас солодким фіолетом той, смарагдами доплывав, зовсім наче золота церковна чаша, у яку зазвизантійських шиб глянуло сонце. Віяло вже осінню. З проміннями хвилями чергувались негасимі дощі. У поліських гривби не давали себе настолочити: хрустали леду вілси ім у серце“. („Параска Горюха“). Після такого вступу приходиться звичайно маленька сценка, в якій підіймаються широкі шкелі постатей заоченців, передана їх розмова. Герої найчастіше оповідають самі своє лихо: ядерною, чисто народною мовою, різьбленою по містечках, мов гуцульські топірці або мережки. Іх діяльність, що часто стають мольотом, не мають у собі нічого з балакучості: розмова зривається нежданним акордом, немов би в плечима оповідача появлялася зловіща тінь вартового. Читач мусить сам допісати собі переважно скруг змоявлях у болі уст, скритих у злуді понуреної голови. Що може діятись у світі збитім з кількох дошок, поділенім на одноманітність взаємних годин? Побудовано для цього народу сотки деревляних хат, дикониних, як ковагет Ноя, з маленькими вікнами під стебло і дверима, відчиненими на всі сторони грішного світа. Там поселено тих, що прибули чорними купами — обвезено всю оселю кілятин дротом, ах, високо! — а при ворогах наставлено німецького жовіра з замерзлим очима, проте як осьяніні чуїного на віддаль. Побудовано ще кілька морських літарен на обводі цієї потопи нужд, по лінії дрогоного колеса, щоб з гори можна слідити околицю і події.

А найчастішого подію в цьому світі є смерть, похорони, роздача їжі, утеча на поліві роботи до Чехословаччини або Данії, вихід до церкви на службу Богу, лист писаний до далекої родини. Трагедії цих сердег виривають перед нами наче заморожені мрями при зимовій імбі. „Непоборні“ живуть перед нашими очима життям сполучу, який замір наче відрахує, що хоче прогнати настирливий болісний образ.

Читач цих нарисів згадає мимохіть імпресіоністичні мініатюри Кобилянської, техніку слова Стефаніка або ліричні апострофи серед малюнку Черемшини. Ці янвльогі не відібрають ні трохі оригінальності пера Гриневичевої. Те, що не виступало на перший план у Кобилянської, а є такою силою у Стефаніка: важення слова, його багатство та колір, надихає нариси Гриневичевої своєрідною експресивністю. Не є це експресивність Стефаніківської динаміки, бо Гриневичева заступає драматичність оповідання — контампляцією. Тому деякі трагедії „Непоборних“ подобають на емальєвий малюнок. Замість акції — мережка, а над нею оклик. Авторка не зливаєється зі своїми постами настільки, щоб затратити далечінь спочувачого глядача. А проте її жіночі герої, наче стрінені памі віт-віт. Є в цих сповідачів тліх і атомлених душах стільки енергії, що зрозумілія стають пориви захоплення авторки, яка попадає в дитирамбічний тон.

Коли після відкладення збірки всі нариси зливаються в нашій уяві в децю одоманітну низку образів, то розяснення цього треба шукати в думці, висловленій Яковсоном — одним з найбільших мистців нарисів, в яких мрія переплетена з реалізмом — що: нема більше витоптаних стежок, як у світі мрій. Бо мрія рожевіє від зустрічі з кров'ю дійсності. Гриневичева здригнулась від крові пролітої на нині екстатичними і пишучи приплотила очі, а всі згортки її істоти — як вона висловлюється в одній місці — хотіли „ложитися так м'яко, як шаль у нутрі оріа, привезеного Сіндабодом з подорожі в казку“. Її нариси є таким шалем, що пахне і потом наших воєнних злидарів, і живицею карпатських лісів, і децю екзотичною перфумою кімнати, в якій мріють перебіжжів жінки про трагедії і за кількотою дроту.

Мих. Рудницький.

ОПОВІСТКИ.

Український театр під дир. І. Когутяка.

Помор'яни, селя Сокода. Серета 4. VIII. День і ніч. Четвер 5. VIII. Люнатик, прем'єра. Залізні, селя Просіти. Пятниця 6. VIII. Воєнний похресник.

Субота 7. VIII. День і ніч.

Неділя 8. VIII. Шельменко джур.

Понеділок 9. VIII. Люнатик.

3 днем 15. VII. заантажовано до трупи

підомого артиста п. Березовського і п. Степанова. Режисером театру є п. Бала

наційний. 145 3—?

3 уковинської приватної гімназії в Рогатині. Отувається підготовний курс до І. класу дня 3. серпня. Зголошення виїзково до 7. серпня. Наука на курсі безплатно. Поміщення в бурсі на серпень 20 зол. (В шкільнім році около 35 зол. оплата в бурсі.) А. Крушельницький. (150—2—?)

Волинський фешіви при співучасті пластуна, відбудеться на Підлюті коло Перепітська в неділю дня 8. серпня 1926. Спеціальна колійка відіждить о год. 12. з Брошніва (стація на шляху Стрий-Ставків). 150 1—1

На „Рідну Школу“ зложили Вп. п.: Микола Стебницький, суддя з Мостів Великих 12 ам. дол., узискилик як жертву від п. Шайммера 10 дол., а від п. Шайки 2 дол.; Марійка з Кузьмичів 1 Василь Головинський український богослов 20 зол., місто повідомляє про своє вітання, яке відбулося 18. липня ц. р. в Соколіці. — Шановним Жертводавцям дякує ширю Головна Управа „Рідної Школи“. 161

3 Бюра посередництва праці. В останньому часі зареєстровано в нашому бюрі таких безробітних: 2 кооператорів, 1 гарбаря, 1 тестю, 1 учителя, 1 учительку, 1 прив. урядовця, 4 робітників, 4 служинці, 2 послугачів, 2 дяків (один може вести хор і кооперативу), 1 друкарського помічника, 1 кухарку, 2 лісників (з дозголітньою практикою) і торговельного практиканта, 1 кравецького челядника, 1 кравецьку помічницю, 1 молочара (з укіченою дволітньою господарською школою за границею, однокрісною молочарською школою та піврічною практикою), 1 факівця годівлі домашніх звірат. — Крім того пошукує заняття: сестра-жалібниця з доволітньою практикою у шпиталі (може зайнятися вихованням дітей або домашнім господарством у малій родині), абсолютентка гімназії (приміє лекцію на селі за умовленою нагородою), інваліда з української війни (може вести канцелярську роботу), студент з чотиролітньою практикою (шукає роботи мундана в адовокатській канцелярії у Львові від 1-го жовтня 1926 р.), — Бюра прохає всі українські установи й підприємства зголошувати заповнюванню робочих сил на адресу Бюра. — До Бюра зголошено за потребування таких робітників: 1 столярського помічника з укіченою реїсничою школою і практикою, 1 слюсара, що мав би концесію на ведення слюсарії, 1 хлопця на науку копінтарства, облакокоплення з роботою столярською (може рефлектувати лише львівський), 2 кухарок на виїзд на провінцію. — „Світ Селянський Снілок“, Львів, Ринок, ч. 10, II. пов.

Поляр Гуцульщина! В неділю дня 8. серпня п. р. відбудеться в Криворівні коєвського повіту саято в честь Івана Франка з такою програмою: 1. Частина. Під скелею Івана Франка, год. 13. 1. Сигнал трембіт. 2. Відслонення пам'яткової таблички в скелі з промовою д-ра Івана Новодворського. 3. Посвячення таблички. 4. Привіти від культурно-освітніх установ. 5. Національний гимн. II. частина: Під явором Івана Франка (під яким занчайно пересиджував Поет), год. 15. 6) Гуцульська оркестра. 7) Привіт п. Василя Якібюка, у которого перебував довгі роки Іван Франко. 8) Хори і декламатії (Гуцулі, пластуни і літників). 9) Кінцеве слово п. Петра Шехарика-Доникова з Жабя. — Вступ за добровільними датками. Дохід призначений на покриття коштів амування таблички і прикрашення та збереження місця, присвячених І. Франкові в Криворівні. Щоб гідно звеличати пам'ять Івана Франка на місці, яке дуже тісно зв'язане з його життям і творчістю, визнається всі українські установи і загал українського громадянства взяти як найчисленнішу участь у тому святі. — Комітет для влаштування свята Івана Франка в Криворівні.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

В БЕЛЗІ у середмісті є до винайняття помешкання — дуже відповідне для лікаря, адвоката, бо напроти суду. Ближчих інформацій уділить о. Лука Салук, катхит в місці до 15. серпня с. р. 157 1-2

ПРИЙМУ хлопця на торговельну практику з доброго дому Іван Євген Павлусевич торговля мішаних товарів і комната до снідань в Надвірній. 158 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Ралпапорта

Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/11.

Пльомбування й винищення зубів без болу. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провінційного поділяються в найкоротшому часі. П. Т. урядовця та студентам значна знижка та полекції в сплатах. 147 2-5

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пош.
Конто пошт. шл. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в край 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Змінити адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Конфлікт між соймом і сенатом.

Конституційний конфлікт має усунути президент держави. — В четвер засідання сенату. — Мін. Суйковський про справу українського шкільництва.

Варшава, 3. серпня 1926.

Сьогодні відбулося у марш. сойму Ратая засідання, в якому взяв участь прем. Бартель, мін. справедливості Маковський і цілий ряд послів і сенаторів. Раджено над толоднанням конфлікту між соймом і сенатом, спричиненим відхиненням сенатських поправок до ст. 6 законопроекту про зміну конституції. (Ця стаття говорить про прислугуюче президентом право видавати декрети, що малиб значіння законів). Погодилися на основну тезу, що всі зміни конституції вимагають в обох палатах кваліфікованої більшості двох третин голосів. Але висновки, які марш. сенату Тромпчинський витягнув з тої тези, різняться від становища, зайнятого маршалком сойму. А саме на основі розумування марш. Тромпчинського всякі зміни, ухвалені соймом в поправках сенату до законопроекту про зміну конституції, повинні бути з черги розглянені сенатом і мусять мати його апробату. Натомість марш. сойму стоїть на становищі, що децизія сойму, оскільки ходить про поправки, надіслані з сенату, є остаточна і як така не потребує ще одного розгляду сенату. В дискусії, яка вивязалася з цього приводу, не вдалося узгодити обох відмінних становищ. Вияснилося тільки, що уряд годиться на становище марш. сойму, уважаючи, що вирішення цього спору належить тепер до компетенції президента держави.

Виходило би, що в найближчих днях президент держави видасть декрет про зміну й доповнення конституційного закону з 17. березня 1921, не чекаючи на заповіджене марш. Тромпчинським скликання на четвер засідання сенату і на його децизію в цій справі.

Міністерство скарбу подає до відома, що при плаченні податкових задегlostей речинець заплати зменшених кар за проволочку у висоті півтора пр. місячно продовжено до 15. ц. м. включно. В разі заплачення тих задегlostей в часі від 16. до 31. ц. м. треба буде з'платити за проволочку два пр. кар. Слід додати, що до задегlostей, вплачених перед 1. вересня, не буде дораховуватися надзвичайний 10-процентовий додаток.

Цими днями мін. освіти Суйковський мав розмову з представником польської агенції публіцистичної (ПАП), якому на перше

питання: «Яке є становище міністра в справі українського шкільництва?» — сказав так:

«У цій справі в нікому нічого не обіцяв, бо не знаю належних і неочеркених обітниць, залежних сьогодні так дуже від границі, зачеркненої бюджетом». Після того додав, що приготував вирішення низки справ, які досі відсуваю на бік. Прямус до того, аби Українці мали всі степені шкільництва з університетом включно. Особливо справу університету хоче міністр рушити з місця; дотепер вона плентається по різних комісіях, а комісії проф. Суйковський боїться, як огню, бо найчастіше комісія така родить інші комісії або підкомісії і реалізацію проектів відкладає в нескінченність. Мнієць мін. Суйковський підкреслює, що поки він буде керувати освітніми справами, не може бути мови про якесь дразнення Українців і Білорусинів. Подібна політика ослаблює маєстат Польщі і навпаки — дбає про культурні потреби тих народів скріпити і піднесе її значіння».

„Studium Ruthenum“ на овісі...

Львів, 4. серпня 1926.

З вірності до джерела довідуємося, що теперішній міністр освіти проф. Суйковський приступив до творення „studium Ruthenum“ у Кракові. Як чуємо, мін. Суйковський вводить в життя це „studium“ виключно при допомозі такого випробованого „фахового дорадника“, як д-р Роман Смаль-Стоцький, резигнуючи тим разом зовсім з опіки і співробітництва навіть українських академічних кол. Зачуємо також, що вист-рзачоно кваліфікацією для одержання учит. посади в тому „studium“ має бути приналежність до „Towarzystwa miłośników języka polskiego“ у Львові.

Балтійські держави і СРСР.

Ревель, 3. серпня 1926.

На вчорашнім засіданні парламенту лідер опозиційної партії праці Андеркопп заявив, що з тайного архіву естонського посольства в Москві за урядування посла Бірка згинуло коло сто дуже важних документів. Заява ця зробила на парламент сильне вражіння.

В тутешніх дипломатичних кругах кружляють поголоски, що в зв'язку з аферою Бірка можна чекати відкликання всіма балтійськими державами своїх послів з СРСР і заміни їх новими особами.

Югославія погрожує Болгарії.

Лондон, 3. серпня 1926.

Кружляють тут сензаційні поголоски, що югославянський уряд повідомив європейські уряди й Лігу Націй, що в разі нового нападу комуністів на югославянську територію він видасть наказ своїм військам перейти негайно болгарську границю.

Бірка.

Гроші.

Вчора тенденція знизкова, пополудні доллар підсочав на 2—3 пункти. Валюти: амер. доллар 9.10—9.12, канад. дол. 9.03—9.06, чеська корона 0.26—0.2650, лей 0.00—0.00, франк 0.22—0.225, швайц. франк 1.70—1.75, англ. ф. 43.00—44.00, німецька марка 215.40.

Збіжжя.

Сильний попит на хлібне збіжжя, як і дотепер, на покриття краєвого запотребування. Брак долозу і непогода утримують ціни на високім шаблї. Тенденція стримана, настрій надалі сильний. Онес 27—28.

Проти провокації.

Інтерпеляція ч. 742 посла С. Хруцького і тов. з Українського Клубу до голови ради міністрів у справі провокаційних практик політичної поліції супроти українського населення, а зокрема супроти політичної партії У. Н. Д. О.

Від часу травневого перевороту далися чути в польській суспільності голоси про konieczність зміни дотеперішнього курсу політики у відношенні до національних меншостей, а зокрема до меншостей територіальних. Добре зрозуміла польська державна рація диктувала притягнення дотеперішньої меншостевої політики, що була ціла пересіяла національним шовінізмом зпід знаку народовой демократії. Народова демократія, ошоломлена травневим переворотом, не дала одначе справи за виграну і, передбачуючи можливість зміни дотеперішньої меншостевої політики, як один з наслідків моральної революції, з першого дня травневого перевороту стала робити в польській суспільності психологічний ґрунт, щоб унеможливити новому урядові переведення його санаційних плянів у діляній меншостевої політики. Найкращим засобом до того народова демократія уважала представити у відповідному світлі життя українського народу. Розпоряджаючи цілим державним апаратом і маючи крім того в своїх руках більшу часть польської преси, народова демократія явно прямувала до того, щоб впоїти в польську суспільність ненависть і ворожість до всього, що українське. З тою метою народова демократія обсадила своїми людьми політичну поліцію і під її впливом діяльність тої поліції стала правдивим нештаєм українського населення. Політична поліція кваліфікує кожний прояв життя українського населення як протидержавну діяльність. Органи державної поліції тероризували свого часу українське населення за підписування декларацій з домаганням української мови навчання в народній школі. Є багато прикладів, що вони примінюють репресії навіть до освітньої діяльності українських культурних товариств і забороняють часто навіть курси для неграмотних та аматорські вистави.

Слід з притиском підчеркнути, що управителі політичної поліції в Польщі на територіях, зомешканих українським населенням, є під впливом польської народовой демократії і її ріжних легальних і нелегальних розгалужень. Наслідком того політична поліція, замість стояти на сторожі законів і розпорядків, уважає, що українське населення є винятє зпід права і що супроти нього вільно безкарно допускати найріжнородніших вибриків.

Посли з Українського Клубу звертали увагу дуже часто і нераз

в інтерпеляціях, наглих внесках і промовах у соймі на цю провокаційну діяльність державної поліції, але, як досі, зовсім без успіху.

Тепер прокладаємо два факти провокаційної роботи політичної поліції, факти закресні на великі розміри, що мали місце на території Сх. Галичини.

В часі травневого перевороту дня 14. травня 1926 р. перевела політична поліція у Львові ряд сензаційних ревізій і арештувань серед українського населення міста Львова. Переведено тоді ревізію та арештовано генерального секретаря Українського Національно-Демократичного Об'єднання Володимира Целевича, члена Центрального Комітету тогож Об'єднання і начального редактора „Нового Часу“ Дмитра Паліява, урядника Т-ва „Просвіта“ Петра Петрика, співредактора газети „Громадський Голос“ Степана Кураха, Нестора Яцева і Ярослава Мареніна. Крім того переведено ревізію у бувшого шкільного інспектора Івана Ліщинського.

Вся т. зв. „народова“ і жовта польська преса, інспірована поліцією, однозгідно виказує, що всі інформації походили з одного джерела, а іменно „Слово Польське“, „Газета Цодзєнна“, „Курєр Львовський“ та інші львівські газети вдарили на великий алярм і принесли сензаційні відомості про ударемне українське повстання.

Для ілюстрації зачитуємо статтю „Газети Поранної“ з дня 16. травня 1926 р. ч. 7779:

„Ударемне спроба українського повстання“. Вчора зловили у Львові штаб української військової організації. Львів, дня 14. травня. Львівська політична поліція обсервувала вже від довшого часу скріплену діяльність українських таємних військових організацій, признаних до збройного виступу проти Польщі. Ці організації повстали ще 1920 р. і зміняли по черзі свої назви: з початку „Волі“, потім „Куна“, а вкінці Української Військової Організації. Вони опиралися на трудовийко-фашистський політичний українську платформу, а тепер стали боєвим виразником „УНДО“, т. є. Українського Народного-Демократичного Об'єднання. В програмі діяльності тих боєвих організацій лежали саботажі, політичні війни, рабунки урядових кас і пошт, при чому ті боївки не обмежувалися виключно до терену Сх. Малополющі але посувалися навіть до акцій на західній землях польської держави, як це доклав рабунк українських боївко, виконаний на поштову касу в Сремі познанського воєводства. Накази одержувала військова організація з Берліна, а то від головного її команданта, якогось Коновальця, головною провідником давньої „Волі“, знаменитого співзасновника свого часу замаху на марш Пилсудського. Накази ці шили через Ужгород (Чехословаччина) за посередництвом якогось Стефанова. — Збройне потівлять Українців. — Львівська по-

Код. сзак. „Діло“ Пр. 369/26, в імені Кзeczypospolitej Polskiej: sąd okręgowy karay we Lwowie, орект на wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykuła umieszczonego w czasopiśmie „Dіlo“ Nr. 160 (10843) z dnia 30. lipca 1926 roku pod tytułem: 1) „Czerhowyj dokument do by“ a) między słowami: sam fakt, a słowami: przysięg, b) między słowami: istotywny, a słowami: ciższ od nas, c) między słowami: Państwowo, a słowami: Pa pa, d) między słowami: nie można, a Potwierdzeniem, 2) „Doręczy — Czortkiw“ między słowami: zysnuj, a słowami: po całym, między słowami: w d. datku do tegoż numeru w formie

notki, podpisanego przez „Narodową Organizację Ukraińców m. Lwowa“ między słowami: „Ukraince, a słowami: Jawitnia“ zawierającą od 1) 2) 13 zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, uznał dokonaną w dniu 29. lipca 1926 konfliktację za usprawiedliwioną i zarządził umieszczenie całego nakładu i wydaj w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiedzialności redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalnie tego nakazu pociąga za sobą następnego tego artykuła pociąga za sobą następstwa określone w § 21 ust. druk. z 17.

XII. 1852 Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863 t. j. zażądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 30. lipca 1926.

Red. sżak. „Dіlo“ we Lwowie, Pr. 371/26 w імені Кзeczypospolitej Polskiej: sąd okręgowy karay we Lwowie, орект на wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykuła umieszczonego w czasopiśmie „Dіlo“ Nr. 167 (10844) z dnia 31. lipca 1926 roku pod tytułem: „Zamach na swobodę adwokackiego stanu“ a) między słowami: akt, a słowami: Myne, b) od słów: ta historia, do końca tego artykuła zawiera wiadomości zbrodni z § 65 a) ustawy karnej, uznał

dokonaną w dniu 31. VII. br. konfliktację za usprawiedliwioną i zarządził znieszczenia całego nakładu i wydaj w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydał się nakaz odpowiedzialności redaktorowi tego czasopiisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalnie tego nakazu pociąga za sobą następnego tego artykuła pociąga za sobą następstwa określone w § 21 ust. druk. z 17 grudnia 1852 Dz. p. p. Nr. 6. ex 1863. t. j. zażądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. P. Lwów dnia 31. lipca 1926. r.

ція ствердила, що останніми часами прийшли тою дорогою накази про перегляд людських сил і воєнного матеріалу. А останніми днями прийшов рішучий наказ зобов'язувати потягати для збройного наступу проти Польщі в зв'язку з внутрішнім розкладом, спричиненим паризькими подіями. — Гаслом для збройного українського виступу мало бути амазирівання на польську територію йаленшиї наступу зитовських шавлів, а на східних „кресах“ Гютюшника і Коссака, командантів остатків давньої закордонної української армії, що є нині під наказами більшовиків. Від полудня мали помагати тим диверзантам України з „Малопольщі“. Мало це бути очевидно прелюдією до збройної інтервенції більшовиків, що тепер є у стані воєнного потягання. Львівська влада безпеченства дістала докази на те, інструкції та докладний зміст наказів. Стверджено також, що в зв'язку з тим військовими підготуваннями Українці відбувся вчора зїзд около 100 делегатів УНДО в селі Лісненка при вул. Шашкевича. Одначе поліція вийшла на само і збори розігнала. „Проводирі бійки зловлені“. Тому, що на зібрання прибуло багато проводирів бійок, які дотепер старанно укривалися перед очима влади, перенела поліція цієї ночі шкільний рад арештувати штабу української військової організації. Можлими арештовано Волод. Целевича, б. суддю, знаного зі справи вбивства пок. Твердохліба, який по тому обставинах втік до Америки, де збирав скізки для українських військових організацій; Дмитра Паліза, редактора „Нового Часу“, знаного зі справи Федака, що в зв'язку зі замахом на марш Пілсудського був засуджений на кару 2½ року тюрми і ту кару відсидів. Ред. Паліза розвинув останніми часами особливу живу діяльність, зокрема в часі процесу Стан. Штайгера і в зв'язку з ним вилізав до Берліна, де порозумівався з Коновальцем. Далі арештовано Степана Кураха, також відомого зі справи Федака, в якого знайдено тоді інструкцію організації „Воля“ і який втік за кордон. Тепер є він у Львові співредактором „Громадського Голосу“, повернувшись з 1925 р. нелегально до краю; Івана Петрика, б. українського сотника, знаного зі справи Дзиковського, якого Українці дешифрували на комендант Львова; Нестора Яценя, теж б. сотника і замінюючого діача; Павла Меркуна, б. офіцера австрійського і автора плянів українських нападів на поштової амбуланси та урядові каси. Меркун утік свого часу за кордон і перед кількома днями приїхав до Львова і брав участь у вчорашньому зїзді делегатів УНДО. Спаралізування небезпечної роботи. Крім вище названих поліція знає прізвища цілого ряду інших провідників, яких дотепер не вдалося придержати. Арештування вчорашньої ночі паралізують цілу збройну українську акцію і усувають небезпеку, дійсно велику. Помінаючи вже обставини, що всякі, навіть найдрібніші виступи наших внутрішніх ворогів провокують збройну акцію сусідів, вже самі сили української конспірації були вистарчаючі, щоб спричинити багато клопоту в теперішній кризі організації. — Бо Українці зібрани в провінціальних місцевостях

значні запаси зброї, в тому багато машинних карабінів, перахованих ще з часу великої війни, а щодо боєних кадрів, то опираються на організації „Луг“, то є добровільних пожежних українських сторожах, які є тільки легальною прикриття для давніх січових організацій, вони відбувають також військову муштру. З тими організаціями треба рахуватися, бо є їх у Сх. „Малопольщі“ біля 800, тому й паралізування їх діяльності є особливо під теперішню хвилю незвичайно доцільним.

Такі і тим подібні сенсаційні відомості містила львівська польська преса на протязі кількох днів. Державний прокуратор пускав у світ ті несамовиті вісти, що могли занепокоїти публичну думку. В дійсності в усіх тих доносках преси не було ні крихітки правди. В нікого не знайдено ні одного набоя. Ніякі українські установи не були скомпромітовані. Цілий той алярм мав за ціль виправдати мнимому небезпекою припинення висилки військ до Варшави і спрямовання борючихся польських партій до боротьби з українським народом. Всіх арештованих випущено на протязі кількох днів на волю. Найцікавішим є факт, що нікого на поліції навіть не питали про яке-небудь повстання. Генерального секретаря УНДО, відставлено, вправді, до суду, але з донесенням, яке компромітує діяльність політичної поліції. Йому закинуто, що він є правдоподібно автором відозви проти д-ра С. Да-

фабрика олівців Кох - І - Ноор Л. й К. Гардмут.

ниловича, провідника утрової партії, яку то відозву видано ще в січні 1926 р. Крім того закинуто секр. Целевичеві, що він є автором жалоб, вношених до Ліги Націй. Окружний карний суд у Львові випустив його по переслуханні на волю, а слідство припинив.

Але на тому не кінець. Ходять поголоски, що львівське воевідство в зв'язку з арештованими видало до всіх старост обіжників з наказом догляду за членами партії УНДО і догляду за діяльністю гімнастично-пожарних товариств „Луг“ і „Сокил“ і що це дало причину до переслідування всяких українських установ за їх діяльність.

Найцікавіше те, що коли випустили всіх арештованих на волю, скомпромітований відкривник бушмів українського повстання, шеф політичної поліції м. Львова надкомісар Мітленер лишається надалі на своїм становищі і його не звивали до відповідальності за свідому провокацію. Тепер від кількох днів, а приводу якоїсь відкритої шпигунської афери в Кракові, у всій польській пресі шаліє нова нагірка на українську партію „Українське Національно-Демократичне Об'єднання“ і взагалі на весь український нарід.

Пів-офіційна „Східна агенція“ поміщує дня 23. липня сенсаційний комунікат:

„Шпигунська діяльність зосереджувалась в „Українсько-Нац.-Дем. Об'єднанні“, яке за постачування матеріалів про польську армію діставало шедру заплату з Берліна. Фактом є, що ця організація, недавно ще воявим біда, видала на вибори 30.000 зол. Ця сума йшла з німецьких джерел. Арештовані члени „УНДО“ цьому не перечать“.

Ріжні денники: краківські, варшавські, львівські та познанські поміщують звістки ще більше сенсаційні. В дійсності у факті щодо зв'язку „УНДО“ зі шпигунською аферою нема ні крихітки правди. До дня 26. липня веч. ні у Львові ні донебуть инде не переведено ревізії ні в одного члена партії „УНДО“, а тим більше нікого не арештовано. Останні ревізії переведено в осіб, які не належать до ніякої української політичної організації. Словом: усі ці вістки висані з пальця.

Очевидячки, що всі ці звістки не могли появились у пресі без інспірування їх політичною поліцією. Ген. секретар партії „УНДО“ Володимир Целевич і співробітник часопису „Громадський Голос“ Михайло Курах можуть у кожній хвилині доказати, що політична поліція передала папери, що взяла у них в маю 1926 р. під час ревізії, до редакції „Слова Польського“ та „Газети Поранної“ для вжитку, замість звернути їм їх, коли їх випустила на волю. Ті папери не мали ніякого відношення до якоїсь каригідної діяльності, а торкались тільки внутрішньої діяльності політичних партій. Коли політична поліція м. Львова зраджує представникам преси урядову тайну, то не можна

ПАША, ЗБІЖКА І ДВИЖИМОСТИ

не підлягають примусовому обезпеченню в п. д. у. а., тому повинні бути обезпечені лише в „ДНІСТЕР“. Ці предмети є дуже часто більшіше вартісні чим самі будинки, тому нехай кожний обезпечить їх як найскорше в т-ні „ДНІСТЕР“.

Товариство Взаємних Обезпечень.

„ДНІСТЕР“

69 Львів, вул. Руська ч. 20. 10-10

дивуватись, що вона інформує пресу провокаційним способом.

Пресова кампанія проти „Українського Народного-Демократичного Об'єднання“ і проти українського громадянства є інспірована польською народною демократією при активній допомозі політичної поліції і має на меті припинити всякі реформи уряду супроти українського населення та знайти нові мотиви для терору українського населення. З ріжних частин краю одержуємо звістки, що саме на провінції відбуваються масові ревізії, навіть в освітніх товариствах „Просвіта“. Органи державної поліції конфіскують нпр. у рогатинському повіті книжку проф. пражського університету Степана Рудницького „Україна — наш рідний край“, хоча ця книжка видана у Львові та перейшла цензуру.

З огляду на змальований стан справи ясно, що про ніяку аміну поведінки уряду супроти українського населення не може бути й балачки, як довго з політичної поліції не звільнять людей, що стоять на послугах польської ендеї та вишукують найріжнорідніші причини, щоб цюквати на українські товариства та населення і переслідувати їх.

Не може бути так довго балачки про моральну санацію бодай у примитивних межах, як довго не переводиться реформи політичної поліції і в саріте et in membris і не звільниться з них осіб, які стоять на становищі, що українське населення знаходиться поза законами. Поданою до відома Голови Ради Міністрів цей стан справи, підписані звертаються з запитом:

Чи п. прем'єр зволить звернути увагу на діяльність політичної поліції і чи готов ужити відповідних засобів направи?

Ф. Ф.

Світовий живець.

Карлові Вари, в липні 1926.
(Продовження).

Очевидно, задалеко завелася нас зупинка над взаїмовідношенням світових можновладців до світового „баду“. Одначе фактом є, що там найрадініше вони приїжджали і там найбільше їх ждали. Ця туга за коронованими головами, а радше за їх кишеннями ще й досі проявляється у Карловарцях в означуванні... цін за помешкання, харч і т. и.

Карльсбад в минулому мав шастя не лише до пануючих, але й до коронованих та некоронованих дипломатів. Тут частенько завязувались не лише любовні інтриги, але й розвязувались складні політичні питання. Перед війною був у Карл. Варах окремий „дипломатичний“ сезон, в якому коварні дипломати менше випивали гарячої карловарської води, а більше пускали її в світ через газетні рури. Відомо між иншим, що тут Едвард VII. сніпив і умішнів „потрійне пороуміння“, яке під назвою „анганти“ розгромило у великій війні центральні держави. Але всьому приходило кінець. Прийшов кінець і „дипломатичному сезонові“. А довершили цього діла... українські дипломати, коли в р. 1919 під проводом тодішнього міністра закордонних справ Володимира Темицького з усіх усюдів зібралися в Карльсбаді у Пуппа, щоб ратувати Українську Народну Республіку. Ясно, що У. Н. Р., не вагаючи на своє жагуче бажання, вони не вчтнували, але зате зна-

чно підтримали фінансово Пуппа, який на наших дипломатах старався відбити свої втрати за час світової війни. Від того часу не лише розвіялись українські дипломати, але й „дипломатичний“ сезон у Карльсбаді. Sic transit gloria mundi.

Тепер з коронованих голов зачепилася об Карл. Вари тільки югославянська королева, який то факт проголосила світові як великий здобуток і незвичайну подію демократично-республіканська чеська преса. З відомих політиків лікується в Карльсбаді тільки старий Пашіч, і то лікується може не так на шлуковій недомаганні, як радше намагається прийти до себе від болячок югославянської політики.

Та відсутність коронованих голов, і дипломатів і двірських фаворитів не відібрала Карл. Варам „ранги“ Weinbad-у. Хвиля демократизації залила і цей ослідок королів, князів, графів і їх прислужників. На місце змиршавілої аристократії прийшли численно до Карльсбаду представники могутньої світової демократії. Прийшли вони не одинцем, а всею громадою з усіх країн, з усіх кінців світа, з широких континентів, із загір, рік та океанів; прийшли нові володарі, щоб зайняти місце старих, повалених і спорохнявілих престолів. Тією світовою нацією, що сьогодні всевладно розсілася у Карлових Варах, — є Жиди. Без пересадки можна твердити, що відсоток Жидів у Карлових Варах під теперішню пору досягає 70%. З'явилися вони тут із усіх країн, із усіх частин світа, щоб при допомозі свого капіталу взяти в своє посідання цей світовий живець. Розуміється, вже і в довосних часах відсоток Жидів в усіх живцях був ду-

же значний, але тепер після загальної руїни і в часі великої економічної скрути в цілій Європі він іще більше кидається у вічі. Саме тоді, коли всі народи незвичайно багато втрачали в наслідок війни і повсюдної метушні в людях і матеріальних добрах, Жиди всетаки виходили побідною рукою. Вони — як світова нація — втрачаючи в одній групі держав, зискували в другій, а опісля, коли гураган руїни пролісся над всією Європою, вони зискували як Американці, як союзники і члени британської імперії. Крім того при відомій солідарності і подиву гідній взаїмодопомозі Жидів всіх країн і всіх континентів Жиди в розмірно короткому часі успіли в значній мірі вирівнати втрати там, де вони були неминучі. І тепер з'явилися вони у всіх європейських середовищах як побідники, як ті, що найскорше зуміли прийти до економічного адоровля після руїниницької катастрофи. І в Карлових Варах розгромлену короновану і гербовану аристократію заступив — як кажуть — „золотий інтернаціонал“, заступили Жиди з цілого світа, виступаючи під іменем всіх державних народів. Особливо східні народи: Москалі, Поляки, Румуни, а також Мадляри заступили майже виключно Жидами. Слідуючи за „Ku list-oю“, в списку гостей, що приїхали з С. Р. С. Р., я найшов тільки одного одинокого Володимира Немировича-Данченка, директора театру в Москві, який не скидався на Жиду. Теж саме приходиться сказати про гостей з Польщі. Можна сміло твердити, що Поляків-арійців нема під теперішню пору (на яких 12 тисяч гостей) більше, як Українців.

А наш гурток складається з шести осіб (пос. Чучмай, дир. Сасевич, д-р Лев Бачинський з донечкою Софією, дир. М. Турчин з Тернополя і автор цих рядків).

За та число гостей з границь сучасної Польщі йде в сотні осіб. Розуміється, годиться зазначити, що Жиди не лише мають своєрідну амбіцію в тому, щоб бути всіюди присутніми, але вони при своїй нечуваній ошадності і скупості не жаліють гроша, коли йде про ратування здоров'я. Поруч жидівських Крезів, багатієкупців і промисловців та заможною інтелігенції ви стрінете крайних бідаків, які туляться в спеціальних захистах. Справді, якась дивно вдаряє відома жидівська нехлюйність, відсутність примитивної гігієни в масах з тим гоном який не рахується з найбільшим видатками, коли здоров'я є в небезпеці.

Окремою славою втішаються тут „die galizischen Kurgäste“. Під цю назвою розуміють тут галицьких Жидів, які є синонімом жидівського гетта з усім його нехлюйством, брудом, з довгими пейсами і халатами. На рахунок тих „gal. Kurgäste“ записують також Жидів словацьких, мадярських і інших, взагалі всіх, що носять на собі призики гетта. В паперових крамниках стрінете спеціальні листівки з характеристичними постатями цього жидівського світа з неминучим і багатомовним пояснюючим підписом: „Die galizischen Kurgäste“. Зовсім природно, що з огляду на таку популярність і „славу“ не належить до приємності признаватися до тієї „Galizien“. Жидівські інтелігенти, а за ними й мешканці

Мих. Рудницький.

співки взаємного кредиту, зареєстрованою з обмеженою поручкою, в ліквідації Новім-Санчи відбувається дня 20, серпня ц. р. о год. 12-йй в полудне, в комнатах Тов-а „Просвіта“ при вул. св. Кунегунди з денним порядком:

Вибір двох членів ліквідаційної комісії

На случай неаприсутности вимаганого статутем числа членів до вирішуваних важних ухвал у аще поданим реченням відбуються другі надзвичайні загальні збори того самого дня, в тім самим місці о годину пізнійше з тим самим денним порядком, без огляду на число присутніх на них членів. — За Комісію ліквідаційну: *о. Он. Гадзевич* 165

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Район ч. 10. П. пош. Конто пошт. ш. 143.322. Адреса для телеграм: «Діло», Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописи не повертаються.	ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в гроші 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 зл., Німеччині 750 зл., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо- словаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 зл., Австрії 750 зл. — Зміна адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ- СТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
---	--	---

Надзвичайні події в СРСР.

Варшава, 4. серпня 1926.

З Москви приходять вісти, що політичний конфлікт в компартії починає прибирати щораз грізніші розміри. В добре поінформованих кругах є поголоска, що опозиція не тільки не залишила війни, а об'єдналася під тріумфізмом: Троцький-Каменев-Зінов'єв. Опозиція стоїть на становищі, що політична й господарська рухливість селянських мас загрожує робітництву і підкопує сили теперішнього радянського устрою. Нинішні представники уряду вибрали дорогу, яка веде нібито до ліквідації теперішньої політичної системи в СРСР.

В політичних кругах Москви викликає сенсацію відомість з Ленінграду про відкриття нелегальної друкарні, що належала опозиції Зінов'єва. В друкарні знайдено масу відозв, брошур, книжок і т. ін. з критикою діяльності провідників компартії. В момент викриття друкарні знаходилося в ній около 30 озброєних зінов'євців. У часі ревізії між членами ГПУ і військом дійшло до збройного конфлікту. В наслідок стрілянини забито 3 жовнірів і одного агента ГПУ.

З дальших вісток виходить, що настрій в Ленінграді у зв'язку з викриттям друкарні надзвичайно напружений. Місцеве ГПУ не почувасться, як видно, на силі, коли по викриттю друкарні не ажило репресійних заходів. У місті ходять поголоски, що ГПУ чекає на прихід вірних урядові відділів з Москви, після чого виступить агресивно. В зв'язку з тим чекають що хвилини виступу прихильної Зінов'єву частини залоги. По стороні опозиції стали, за винятком частини залоги, моряки, юнацькі комуністичні бойки і безробітні.

Комунікація між Ленінградом і Кронштадтом перервана. В Кронштадті панує настрій надзвичайного піднесення.

В Тулі вибух бунт т. зв. міжнародної бригади, до якого прилучилися три полки місцевої залоги. Через зраду одного з проводирів бунту вдалося ГПУ, вчасно стягнути військо, яке розбавило збунтованих. Цілий ряд повстань вибух також в тульській окрузі.

Останні вісти подають, що на засіданні виконавчого комітету Комінтерну резолюція Зінов'єва в справі політики Політбюро упала. Більшістю 3 голосів прийнято резолюцію, яка апробує цілком політичний урс офіційного напрямку. В зв'язку з цим рахуються з димісією Зінов'єва зі становища голови виконавчого Комінтерну.

В урядових більшовицьких кругах поважно числяться за можливою вибуху домашньої війни, і то в найближчому часі. Для рятуння уряду Ворошилов здійснює інспекційну подорож, взявши з собою до збереження єдності й вірності урядові проти опозиції. Про збройні виступи говориться скрізь отверто як про неминучий факт. У зв'язку з тими назріваючими подіями Сталін видав в Москві наказ про тимчасову організацію спеціального чека, обов'язком якого буде очищення від опозиції радянських урядів, військових код і навіть чекістів.

3 польських справ.

Змінені конституція входить в життя. — Бюджет на р. 1927. — Републіка.

Варшава, 4. серпня 1926.

Сьогодні президент держави підписав декрет про зміну й доповнення конституційного закону з дня 17. березня 1921, а також декрет про повноваження для уряду. Ці декрети появились вже нині в «Дзєніку Устав Р. П.» (ч. 78.).

В біжучому році всі державні уряди мають обов'язок доставити матеріал до бюджетового прелімінара на р. 1927 до дня 23. серпня ц. р. На основі об'явки міністра скарбу бюджетовий рік 1927 зачнеється з днем 1. квітня. З міродатних джерел пояснюють це тим, що тут справа в тому, аби сойм мав змогу поладнати урядовий преліминар.

До Львова виїхав звідсі ген. Норвід-Найгебавер, що хоче пізнати місцеві відносини, поки прийме запропоноване йому становище. Зі Львова верне він іще до Варшави для зложення звідомлення міністрові військових справ. — Звідсі виїхав учора на становище польського конзуля в Києві був, урядовець пресового відділу м. ва закорд. справ Мечислав Бабинський.

Нема польської більшовицької республіки.

Відень, 4. серпня 1926.

«Neue Freie Presse» подає, що в тутешніх більшовицьких колах невідомо нічого про створення польської автономної більшовицької республіки на полудневому сході Росії. Ті кола думають, що ця вістка відноситься до утворення вже давно з'явлених польських рад на Україні, подібно, як мається справа з з'явленими радами жидівськими, болгарськими, чеськими і т. д.

Репліка війна в Мексику.

Львів, 4. серпня 1926.

З днем 1. серпня ц. р. в Мексику обов'язують нові віроповідні з'явки, які причинились до вибуху справжньої релігійної війни між урядом і католицьким духовенством. Мексиканська республіка має 18 мільонів мешканців, католицька релігія була там пануючою, а в руках церкви находилося доведення дві третини державного майна. Під впливом ліберальних течій переведено в 1917 р. розділ церков від держави, проголошено рівноправність всіх віроповідань, знесено монастирі і монастирські школи і заборонено духовенству вести всякі підприємства, обчислені на зиск. Теперішній президент Каллес посунає ще далі в радикалізмі й оголосив пануючою національну церкву в протиположності до міжнародної католицької церкви. На підставі законів, що вийшли в життя з днем 1. серпня ц. р., усунуто зі шкіл науку релігії, церковне майно забрала держава, а удержання церков і духовенства переказано віроповідним громадам, як це діється в З'єднаних Державах. Священники, що не мають мексиканського громадянства, мусять покинути край.

Проти цього виступили католики, що мають сильну організацію і виповіли мексиканському урядові економічну війну. Щоб не дати державному скарбові потрібних доходів, вони рішили якнайменше купувати, не їздити трамваями ні залізницями, не уживати електрики, не посилати дітей до світських шкіл і взагалі бойкотувати на кождім кроці державну владу. Коли католицького архієпископа за те арештовано, всі мексиканські єпископи оголосили спільний пастирський лист, в яким кинули на уряд клятву та оголосили страйк, значить, припинили з днем 1. серпня ц. р. виконання церковних обов'язків. У відповідь на це уряд арештував кількадесять священників, поконфіскував їх церкви та маєтки і видав ріжні загострені видання законів. Одночасно між сторонниками католицької і національно-неокамі прибули в Париж по зв'язках

кривавих боїв. Військо стріляє до народу, падають убиті. Папа назвав католиків цілого світу, щоб найближчої неділі поучилися з ним в молитвах за переслідуваних у Мексику католиків.

Як дотепер, ще не знати, чим покінчиться господарський бойкот держави, закінчений провідниками католиків. На всякий випадок він охопив уже досі великі полосу краю. На провінції він сильніший, як у столиці. По вістках преси католики в цілому краю ходять в жалоби, а на їх домах повішують жалобні (чорні) прапори. Цікавий інцидент мав місце в Кордобі. Там ішов похід робітників, що маніфестували на честь уряду і його протикатолицьких реформ. В часі походу відізналися церковні дахони. Частина учасників маніфестації зараз станула і з привички відкрила голови. І вийшло таке, що одна частина походу молилася, а друга підносила оклики на честь президента Каллеса. Католицька церковна ієрархія і великі фінансисти пробують в останніх днях переконати уряд, що йому слід піти на компроміс і хоч в дечому поступитися перед одностайною постановою католиків цілого краю.

Організація зльокатованих службовиків.

Довірочна нарада 6. службовиків у Львові.

В неділю дня 1. серпня ц. р. в 6. год. вечером відбулася у Львові довірочна нарада зльокатованих службовиків. Нарату відкрив п. Володимир Целевич. У своїй промові представив він трагічне положення близько тисячі неприємних до служби службовиків бувшої австрійської монархії української народності, якіліс потребу організації і планової боротьби чи то за прийняття до служби, чи то за емеритурі або відпразу. Присутні вголосили до провади п. інспектора і ана Ліщинського.

В окремому рефераті п. Володимир Целевич представив напрям праці. А саме слід негайно покликати до життя статутове товариство зльокатованих службовиків, яке взяло би в свої руки оборону їхніх інтересів. Треба виготовити нові списки неприємних до служби службовиків і передати їх з відповідними меморіалами Українській Парламентарній Репрезентації, яка пропонує їх правительству. Слід розвезти живу агітацію проти постанов польського емеритального закону і домагатися зміни його. Конечне є порозуміння з іншими організаціями зльокатованих службовиків у державах, які повстали по розпаді Австро-Угорщини, і пороблення разом з ними заходів на міжнародній арені. Справу судових процесів за емеритурі слід вести в порозумінні з Товариством Українських Адвокатів.

По рефераті вивчалася дискусія, в якій забирали голос численні бесідники, між ин. д-р Марітцак, який представив присутнім подробицю постанови закону про емеритурі.

Рішено вибрати Тимчасовий Ініціативний Комітет зльокатованих службовиків і йому доручити переведення порушень у рефераті справ, а зокрема внесення статуту Товариства зльокатованих службовиків. У склад ініціативного Комітету ввійшло сім осіб. У всіх справах слід звертатися на адресу голови Ініціативного Комітету зльокатованих службовиків п. Володимира Целевича, Львів, вул. Костюшка ч. 1а. З окрема на ту адресу слід негайно присилати нові списки зльокатованих службовиків.

Біржа.

Гроші.

Вчора на біржі була далі злижкова тенденція. Обороти середні.

Валюти: амер. долар 9.13—9.14, канад. дол. 9.05—9.08, чеська корона 0.26—0.2650, лей 0.03—0.03, франц. франк 0.22—0.2251, швайц. франк 1.70—1.75, англ. ф. 43.00—44.00.

Збіжжя.

Ситуація на загал без змін. Великий попит на жито при малім запропонованні; рівнож на жито мук. Тенденція захитала. Настрій спокійний. Пшениця нового врожаю 42.75—43.00, овес 27—28.

В новій фазі.

Львів, 5. серпня 1926.

Справа державного університету для Українців проходила в Польщі вже найрізномудріші етапи. Вона була нераз незвичайно актуальною не тільки в польських урядових колах, але й у законодавчих польських установах. Була актуальною в багачках, в теоретичних міркуваннях, була предметом експорту, а деколи виринала на тапету наслідком імпорту з Європи, але ніколи ніхто не трактував її серйозно, ніколи ніхто з членів усіх дотеперішніх польських урядів не думав її поладнати та остаточно вивести зі сліпого кута, в який її загнали польські політики й дипломати.

Не вивів її на шляхи реальної розв'язки навіть закон з 26. вересня 1922 р. Він не міг її вивести, бо був призначений не для реалізації справи, а для експорту перед антанту, перед Раду Амбасадорів. Для заспокоєння олії Європи польський уряд робив навіть спроби вже по 13. березня 1923 р. дійти до порозуміння з українськими колами в справі університету. Та все те були, правда, добре подумані, але зле зааранжовані комедії. Всі ті спроби за посередництвам Лося чи Даниловича мали явно провокаційний характер, робилися бушімто в тасмичі перед місцевими вшехподяками, а на ділі мали одну мету: показати перед світом нібито „добру волю“ в справі заснування університету, яка все розбивалася, як твердили нераз урядові чинники, ізза негативного становища Українців у цій справі. Якже світ дізнавався про те, що відбувалося нібито в тасмичі? Справа представлялася зовсім просто. Українці на провокаційній позиції посередництва типів у роді Лося, Даниловича, а навіть Ількова реагували прилюдно в своїй пресі. Польська т. зв. народова преса це підхоплювала і протестувала проти якоїнебудь розв'язки університетської справи. Таким чином світ довідувався про „добру волю“ уряду.

Безкомпромісовий Ст. Грабський заініціював відому всім історію з університетською комісією для творення якогось „Студіум“ для Українців у Кракові незвичайно майстерно. Він бажав створити ілюзію, що трактує справу серйозно і запросив до участі в тій комісії навіть деякі українські наукові сили. Він згорі передбачував, що Українці на ніяке „Студіум“ у Кракові не згодяться, а тим самим рахував на цілковиту невдачу зааранжованої історії. І дійсно осягнув те, чого бажав. Комісія не увійшла в життя, а Ст. Грабський проголосив світові, що він і уряд, мовляв, хочуть, а Українці не хочуть поладнання університетської справи. Це була провокація більшого калібру і по її вдатному переведенні думав Грабський цілу справу погребати.

На конкретні законодавчі пропозиції Української Парламентарної Репрезентації у формі наглого внесення в сойм Грабський не зареагував ніяк. Не дав ні слова відповіді, ні слова пояснення і тим самим дав наглядний доказ, що справи не брав серйозно, але навпаки — побив комедію з творенням комісії.

У зовсім нову стадію увійшла справа українського університету по травневому перевороті. Теперішній міністр освіти Суйковський заявив уже двічі, що хоче рушити університетську справу з місця. В інтерв'ю з представником Польської Публіцистичної Агенції виразно зазначив, що прямує до того, щоби Українці мали всі степені шкільництва до університету включно. При тім заявив, що боїться усяких комісій для університетської справи, як „огню“. Іншими словами — міністр ствердив, що хоче університетську справу розв'язати без участі Українців і без їх опінії в тій справі, або хоче їм накинати те, що йому і його урядові сподобається.

Вже кілька днів тому, ще перед гою заповідю мін. Суйковського, помістив відомий Прушинський у „Слові Польським“ статтю, в якій показував, що уряд не має ні права, ні законної підстави для творення якогонебудь „Студіюм“ для Українців у Кракові. Ця стаття не появилася без причини. Вже тоді можна було припускати, що щось там „вгорі“ діється, коли Прушинський протестує. І справді — вчора дістали ми інформації, що мін. Суйковський починає практично розв'язувати справу університету без участі Українців, але розв'язує її так, як це намітив Ст. Грабський, а не так, як це випадало б навіть Суйковському, що говорив двічі не про „Студіюм“, але про університет. Тут слід зазначити, що Прушинський не протестував проти „Студіюм“ тоді, коли про нього думав

Грабський, бо знав, що це несерйозна справа, але протестує проти того нині, бо бачить, що мін. Суйковський хоче на правду реалізувати цю наскрізь нереальну та провакаційну ідею Грабського.

Отже „Студіюм“ роблять. Дають як зачуваємо, декому з молоденьких adeptів науки навіть відпустки в гімназіях для об'ягтя учительських становищ у „Студіюм“. Значить — зовсім несерйозно придуманий Грабським дивогляд починає набирати конкретних форм під рукою Суйковського. Наша суспільність мусить проти цієї чергової комедії заздалегідь застерегтися. Ми не можемо ніколи задовольнитися сурогатом високої школи у вигляді чогось несерйозного, неозначеного, а передовсім твореного в Кракові, далеко від українського ядра, від українських науково-культурних осередків. Розв'язка цієї наболілої для нас університетської справи можлива тільки по думці та інтенціям наглого внесення, яке поставила в соймі Українська Парламентарна Репрезентація, в якому є законопроект про заснування повного українського університету у Львові. Це внесення залягає по нинішній день у соймовій комісії і ніхто не звертає на нього уваги. І тільки так можна ту справу розв'язати, а не інакше, тимбільше, що університетської справи без нового, окремого закону в доповнення до закону з 26. вересня 1926 р. взагалі в Польщі розв'язати не вдасться.

сом оборотів власні фонди ПСК виказують 94.000, то є 18 пр. всього запотребовання. Щоби прийти собі в поміч, затагають ПСК кредити (по більшій часті в твердій валюті) і тут розпочалася в останнім діловім році для поодиноких ПСК катастрофа. В часах девальвації ціни товарів не підносилися рівнобіжно зі звишкою твердої валюти, — з того виростала різниця курсу, яка знова з відсотками обтяжувала непомірно калькуляцію товарів. За 1925 рік 20 ПСК титулом відсотків і різниці курсу виплатили загальну суму 102.785, що у відношенні до загальної суми торгів тих Союзів дає 2:5 пр. в пересічі, а в однім ПСК відношення це дає 19 пр. (Процентове відношення буде правдоподібно більше, бо поодинокі Союзи подали невірні в тім напрямі дані.) Додаючи до того 301.000 видатків в 1925 р. на рахунок коштів адміністрації (7:6 у відношенні до загальної квоти торгів), що ПСК мусли обов'язково калькулювати товар на 10:1 зиску, якщо бажали вийти оборотною рукою перед стратами.

В коштах адміністрації найбільшу рубрику виказують платні, бо 143.434 зол. (95 зол. платні пересічно на одного службовика в місяць) та податки у висоті 33.458 зол.

Кошти адміністрації в порівнянні з загальною сумою торгів є за високі. За високі однак не тому, що видатки переступають границі ощадності. Навпаки — видатки як платні, нижчі границь конечности. Натомість торги (джерело доходу) є за малі. І тут, покликуючися на статистичні дані 6 кооперативних повітів та порівнюючи в них торги кооператив 1. ступня і їх покриття в ПСК, побачимо, що згадані кооперативи закупили в 1925 товарів на загальну суму 3.583.000 зол., з того в ПСК лише за 1.782.800, то є округло 50 пр.

Загально: ПСК є матеріально дуже слабо уґрунтовані. Також господарка добутими матеріальними за-

собами лишає багато до бажання. Як видно з вище наведених дат, стан кооперативного будівництва — побіч стихійного поширювання кооперативної сіті — виказує подекуди принципові недомогання, які — поруч інших недомогань — належить в імя розвитку кооперативної організації в найкоротшім часі усунути. До цього завдання покликані (між іншими) організаційні відділи при ПСК.

Під організаційним відділом і ширшим значінню розуміємо апарат, який займається: пропагандою, інструкціями (організація в тісній значінню), лекціями та науками і технікою рілничого господарства. Вслід за тим входять до нього: відділ пропаганди, інструкторський, лекторський і агрономічний.

Всі ті відділи спільними зусиллями повинні звернути увагу на загальну ціль кооперативної організації: піднесення населення з економічного занепаду через поширення і зміцнення сільсько-господарських кооператив.

Робітниками на кооперативному полі мусять бути ідейні одиниці з фаховим вишколенням і практикою, які не шукали би в першій черзі становища (матеріальних засобів свого існування), а праці в організації. При тім належить покликати всіх фахово-вишколених одиниць до реальної роботи в кооперативі.

Треба також дбати про відповідну освітню підготовку для кооперативних робітників. Ученикам нижчих торговельних шкіл (дворічна торговельна школа „Просвіти“) слід подавати відомості з практики кооперативного життя (книго- і діловодство), вишколювати їх у веденню читалень „Просвіти“, бібліотек, у веденню (по можливості) хорів, аматорських кружків і як таких приділювати на становища службовиків до сильніших кооператив 1. ступня.

Завданням кооперативних робітників, а спеціально організаційних відділів було би: входити в тісний

Українська кооперація.

V. Матеріальні засоби. — Завдання кооперативних робітників.

Як виказує статистика 20 Повітових Союзів Кооператив за 1925 календарний рік Пов. Союзам Кооператив потрібні до ведення агенд в теперішнім виді слідує оборотів фонди: а) на запас товарів у висоті місячного закупу 325.000, б)

на рухомості 27.000, в) на нерухомості 38.000, г) на уділі до Центросоюзу (від 850 кооператив) 42.000, д) на рахунок довжників у висоті з 31. XII. 1925 р. 91.000 зл. Разом найконечніший оборотовий капітал для ПСК 523.000, а тимча-

Ф. Ф.

Світовий живець.

Карлові Варі, в липні 1926.
(Продовження).

Мирно-здобувчий хист і розгін Жидів є просто величаві. Ще до недавня найвеличавіший і найкомфортніший готель Пуппа з безліччю добудовань, каварнями й ресторанами, побудований для родовой аристократії, сьогодні є майже в цілості окупований жидівською плутократією. Не-жидівська буржуазія перенеслася на гору до нового готелю „Імперіаль“, який творить окремий, замкнений для себе світ. Там скупчується велика американська й англійська буржуазія, пильно стежучи за тим, щоби „непокликані“ влізали не переступили порогів цієї нової „святая святих“. В готелю „Імперіаль“ панує асесвадно зі своїми доларами і фунтами англійської раса. Вона старається якнайтісніше відгородитись від решти карловарського світа, якнайрідше стрічатися з людьми посвареної й винищеної Європи. Не тягне їх і до світа жидівської плутократії. Американці, а радше їх всемісний долар, до якого моляться чеснотливі Карловарці, з призиством і недовірям відносяться до тих, що копошались в долині річки Теплі. Американці вірають тільки природним лічним прикметам карловарських вод; все інше — їх власне, до авт і шоферів, перевезених кораблями з Америки включно. Європі вони не вірають, підозрівають, що Європець тільки чигає на Американця, щоби йому зробити яку пакість, щоби підступним способом прийти в посідання його всемісних доларів. Не вірають вони й європейській автотранспортовій машині, не вірають європейським шоферам, і тому все беруть зі собою з Америки.

Готель „Імперіаль“ — це осідок окремого американсько-англійського світа. Рідко коли його мешканці

сходять з гори, ще рідше поринають в пестру європейську товпу. Там беруть вони вугляні купелі там — поохджаючи по садах (парках) „Імперіально“ — пють карловарську воду, привезену раннім ранком службою у величезних теплянних посудинах (термосах).

Англіосакси рідко приїжджають одинцем. Звичайно цілими сім'ями зі службою. Т-м різко відрізняються вони від мешканців Пуппа, які здебільшого приїжджають одинцем, а згодом стараються вбивати важку самотність в товаристві чепурних жінок, які зявляються там ненадійно, немов на замовлення. Жидівські плутократи, що приїжджають без своїх жінок, залюбки виступають в товаристві християнок.

Крім цих двох, маєтково сильних світів, є ще два інші, але вже не так маркантні. Заможніша арійська інтелігенція (адвокати, інженіри, професори), середні промисловці та купці заселяють вілли на „Neue Wiese“ і на „Schlossberg-y“, а трудова, бідніша інтелігенція (вільні професії, урядовці, письменники, селяне й робітники), розкинені по дешевих умебльованих кімнатах по всьому Карльсбаду. Звичайно в кожній порі дня кружляють вони біля джерельних криниць і джерел або в погідні дні спинаються на карловарські узгір'я.

Поза ліченням „імперіалістів“ в безастанних розіздах по околиці. Власними або винаймленими автами їздять вони до Марієнбаду, до Карльсбаду, до Йоахімсталю, до Егзу (Херу) і т. и. Пуппівці з подиву гідним завзяттям віддаються танцям. Справді вони поринають в якомусь шалі танців. Вже ранком відходять „сніданковий танець“, по полудні „чайний танець“, ввечері „вечірній танець“. Ці денні танці переплітають ще й інші танечні забави під напухисто-поетичними назвами: „Blumentanz“, „Rosentanz“ і т. и. Мешканці віль і мебльованих кімнат ділять свій вільний, головню

вечірній час між театром (де часто бувають виступи віденських театральних знаменитостей) і кіно-театрами, де йдуть фільмові фарси, що має за завдання втихомирюючу впливати на шлуноків.

Зайвим було би додавати, що в Карльсбаді панує зразковий лад і порядок та подиву гідна чистота. Головні вулиці зливають кожної ночі. Чистота панує не лише в місті, але й поза містом. Такий самий зразковий порядок панує також в лазнях. Служба є зустрічно-чемна і ні разу не доводилось мені чути про якийнебудь конфлікт з нею. Торги йдуть тільки в „Kuramt-1“, де головню заможніші кураційники прикидаються бідними, щоби заплатити якнайменшу таксу (яка вносить від 50 до 500 Кч. за сезон).

Досить вигідним є становище лікарів у Карльсбаді (яких тут є кругло 100). Функція їх зводиться головню до означування черги і зміни вод (тепліх на більш гарячі). Не диво, що деякі гості дозволяють собі безцеремонно встрайвати в лікарський монополі і самочинно ординують собі води і купелі. Моєму знайомому п. Ч. на його настирливі скарги на болі в шлунку лікар записав... Аверченка. Не лише записав, але такі з власної бібліотеки вручив йому два томи писань Аверченка видання „Сатірікона“. Однак Аверченко не приніс ніякої пільги моєму знайомому. Він з пересердям відкинув книжки, які я прочитав в насолоду, не маючи болю. А читаючи, роздумував я над тим, чи недавно померший Аверченко міг сподіватися, що таку визначну роллю гратиме в медицині, очевидно — в ході її розвитку.

Карльсбад внутрішню, не вважаючи на зміну державної фірми, зберіг виключний німецький характер. Чехи перед війною здебільшого бойкотували Карлові Варі, хоч і бойкотували їх як чарівну перлу чеської землі, про що свідчить хоч би отсей вірш на одній з карловарських скель:

Narodové! Zde se pěl Karla Váry
Česká zem tu božské výpoře dary.
Světové lo pěny milostem známe,
Radí za ně dáci vroclí díky ordame*.

Та це звеличування багатств і чарів чеської землі все таки здержувало Чехів від відвідин Карлових Варів, положених на німецькій національній території. Тепер помітне у Чехів змагання опанувати цей світовий живець. Та, не зважаючи на чеську енергію і помітні матеріальні засоби, здійснення цього замислу відбувається дуже пиняво. Всі карловарські домовласники є Німцями, купелеве заведення є власністю міста. І доми, і заведення є незвичайно рентовними, тому й не диво, що дотеперішні посідачі не виявляють охоти поступитися в чомунебудь новим володарям. Очевидно, Карльсбад є дуже чимні у відношенні до Чехів. Кожного Чеха вітають вони і прощають чеським привітом: „Ma ustá!“, але на тому й кінець. Крім будинків, одержаних в спадщині по Австрії, Чехи здебільшого не вспіли збільшити свого стану посідання. Чеська мова зовсім не вибивається в Карльсбаді більш помітніше. Однак помилково було б думати, що Чехи зрезигнували з думки колинебудь увійти у фактичне посідання Карлових Варів. Та не маючи під теперішню пору змоги здобути їх — так сказатиб — у фронтальному наступі, вони розпочинають оточувати обхід. Саме тепер чеський уряд переводить розбудову Йоахімсталю (Яхимова), віддаленого 15 км. від Карльсбаду. Там існує єдине в Європі лінійно-радіо заведення. Хоч це німецька місцевість, то однак у всіх пансіонах, каварнях, ресторанах і величавому „Radium-Hotel-i“ лунає вже майже виключно чеська мова. Аналогічні змагання можна помітити і в інших доколичних місцевостях.

(Докінчення буде.)

Муєш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню І пакки штринового екстракту АГРУМІНА Генеральне представництво на Польщу:

ТІТАНИ, Львів Різняцька 6.

1247a) 61—75

контакт з культурно-освітніми інституціями та при їх допомозі працювати до піднесення народньої освіти відчитами, курсами, викладами, світляними образами, летучими бібліотеками. Тут слід зазначити, що в 1925 р. до Т-ва „Прогресу“ у Львові на 1800 кооперативних установ вклатило вкладку всього 143 кооперативи, в тім 8 ПСК, а до „Сільського Господаря“ у Львові в 1925 р. членську вкладку вклатило всього 3 кооперативи!!!

В цілі виспеціалізування провідників для кооператив на місцях зкликувати — поза загальними — фахові анкети зі спеціальним призначенням (голови Надзирних Рад, контрольні комітети, справники, книговоди, касіери, склепарі, службовики і др.). Морально впливати на вибір завідуючих органів кооператив І. ступня в цілі усунення небажаного елементу з нашої організації. Спеціальну увагу звертати на часте виконання обов'язків контрольними комісіями, а то в тій цілі, щоби всякі неправильності, а то й зловживання усувати вже в самих початках. При нагоді рефератів підносити ідею національно-культурних і освітніх установ, а спеціально Рідної Школи та побудувати кооперативні установи до несення більшої жертвенності на ті цілі (в 1925 р. 20 ПСК зложило на Рідну Школу 3.405 зол., в тім ПСК Копичинці 2.924 зол. на українських інвалідів 99 зол., на інші цілі 1.141 зол.). Розвести сильну пропаганду з напрямі з'ясування потреб, потрібних для розвитку рільництва (штучні погної, господарські машини-грієри). Споживчі відділи як помічні сільсько-господарській кооперації треба підтримувати на даліше. Мають вписуватися в члени Центральних краєвих економічних установ.

Крім того треба збирати дані в цілі розмежування кооперативних повітів, при чім вибір приналежності до кооперативного повіту долати до кооперативам І. ступня. Докладати всіх сил до матеріального угрунтовання ПСК в дорозі стягнення половини оборотних фондів кооператив І. ступня з білясового стану кожного рахункового півріччя. (В тій цілі вказаним було би перевести зміну статута ПСК. в тім напрямі). При люстраціях слідити за торговельною дисципліною та при кожній нагоді зміцнювати її. Слідити за недомаганнями торговельних відділів в кооперативах І. ступня і в порозумінні з торговельним референтом ПСК видавати санайні зарядження. Надавати напрям дужитковування в кооперативах І. ступня оборотних фондів, а спеціально уважати, щоби запас товарів був хідкий, не зависокий і покривав запотребовання членів. До будовання власних домів кооператив І. ступня повинні приступати тоді, коли на це дозволять лишки оборотних фондів та коли кооператив І. ступня належимо угрунтувати приналежні ПСК. Оборотові фонди, ульоквані в підприємство кооперативу, забезпечувати в дорозі асекурації від огню, від влому, а перед зловживаннями — залогами (кавціями). Звертати увагу на калькуляцію товарів (не вище 10—15 процент пересічно), на складання бюджету (всі кошти адміністрації не повинні перевищувати 7 процент пересічі торгів, а самі платні не можуть бути більші як 40 процент коштів адміністрації). Вальоризацію уdlів переводити обов'язково рікрічно в цілі скріплення довіри членів до інституції.

Підносити значіння системи товарових зворотів, при чім при кінці кожного ділового року виплачувати обов'язково частину зворотів у формі товарів, а щойно по тім переводити закупна машин до спільного ужитковання.

М. Калусто.

Даймо нашим студентам Академічний Дім!

Українське студентство, як ніяке інше, понесло діймаючі втрати наслідком всевітньої війни та її наслідків. В той час, коли молодь інших народів по страті 2—3 років завдяки ріжним полешам докінчувала свої студії, доповнювала своє знання, щоб якнай швидше стати в ряди громадянства, — українська молодь, примушена страшними обставинами, тратила роки і сили, не маючи змоги добитися позитивних наслідків своєї праці.

Так даліше бути не може. Вже сьогодні відчувається нестача молодих інтелегентних робітників, а що буде за кілька років, коли ряди нашої молоді так проріджувалися, як досі? Щоб цьому зарадити, треба негайно прийняти за допомогою нашої академічної молоді, щоб улекшити їй працю. Нагода до такої допомоги трапляється саме тепер, коли передается для користування молоді „Академічний Дім“.

Будинок „Академічного Дому“ переходить у наш заряд порожній. Його треба зробити придатним до мешання через справлення кімнатної обстанови. На це все потрібні фонди, яких частину повинно зложити громадянство.

З тою метою утворився у Львові комітет для улаштування „Академічного Дому“, алажений з представників Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, визначних громадян та представників молоді. Завданням Комітету є через переведення „Тижня Студента“ та в інший спосіб прибирати потрібні гроші на улаштування „Академічного Дому“.

Тому Комітет звертається до українського громадянства, щоб воно потворило скрізь по всіх місцевостях комітету з тою самою метою та щоб ті комітети навязали контакт з Головним Комітетом у Львові. Головний Комітет поробив зходи у всіх трьох воєводствах про згоду

на переведення „Тижня Студента“ в край. Про намірені у всіх трьох воєводствах речити на переведення „Тижня Студента“ повідомлять місцеві комітети в часописках.

Обов'язком місцевих комітетів буде також підпомагати працю студентів над прибиранням фондів на цілі „Академічного Дому“ при помочі аматорських вистав, концертів то-що.

Головний Комітет відважується вікни кинути між громадянство клич:

Одно ліжко для „Академічного Дому“! Громадяне, що мають матеріальну змогу, як також українські установи, просимо пожертвувати по 50 зол. як ціну одного ліжка, пересилаючи їх на адресу Головного Комітету (Наукове Товариство ім. Шевченка, Львів, Чарнецького 24, для Комітету Академічного Дому), викликаючи при тій нагоді своїх знайомих на таку саму жертву.

Даймо в той спосіб доказ, що пам'ятаємо про нашу молоді та радїб їй поможти.

У Львові, дня 25. липня 1926.

Комітет для улаштування Академічного Дому.

Д-р Євген Бурдакський. — Президент Володимир Децишевський. — Інж. Юліян Мудрак. — Д-р Кирило Студинський. — Проф. Михайло Тершаковець. — Д-р Степан Федак. — Володимир Гупало. — Осип Боднарівич. — Володимир Левицький.

По широкому світі.

Представники радянських і польських залізниць зіхалися у Поанані, щоби радити над справами комунікації між обома державами. Минулого року в осени в Москві був такий перший зізд. Можна сумніватися, чи спірні питання будуть вирішені, як довго пасажирський рух неможливий у зв'язку з політичною ситуацією.

С. Р. С. Р. підніс суму, яку готов виплатити Франції на кошт старих царських довгів, з застереженням, що одержить значні борги в торговельних трансакціях.

Бріян заявив, що кабінет Поан-

каре продовжуватиме дотеперішню закордонну політику, якої одним принципом є порозуміння з Німеччиною. Без цього не можна думати про європейську рівновагу.

Франція одержала позичку від Голандії та Швейцарії для піддержання своєї валюти і відкидає покищо умовини, предложені їй Зєдиненими Державами.

Папа звернувся до Зєдинених Держав через своїх представників, щоби вони вплинули на алагоді нових протицерковних законів у Мексику.

На Балтійськїм морі біля естонських берегів почалися маневри радянської фльоти.

Д-Р ВАС. ШУРАТ.

Ян Каспрович.

Бавенини Франка з Каспровичем. (Згадка).

Як не скласифікованоб остаточно пок. Яна Каспровича, сьогодні певне вже те, що у великому гурті поетів-будівників нової Польщі він збереже за собою таку виняткову вартість, яку його довголітній товариш з редакції „Kurjer-a Lwowskiego“ пок. Іван Франко запевнив собі в історії письменництва новішого відродження галицької України. Та не лиш це одно може бути вихідною гочкою для проведення аналогії між обома великими покійниками. Цілий ряд фактів з їхнього життя вабить до того, щоби їх порівнювати з собою. Оба мужики походженням, оба незвичайним талантом виведені з глухого села в бурхливий світ культурних і політичних поривів інтелегентної молоді своїх народів, оба на вступі в той новий світ попадають „на дно“ його, в'язнені за одно бажання кращої долі своему народові, оба, як птахи бурею викинуті з рідних гнізд, приневолені працювати на шматок насущника в чужих середовищах, завдяки незломному завзяттю підіймаються на вершини поетичної твердості й, хоч припізнено, хоч давлені вагою семейного життя, а всетаки успішно продовжують перервані наукові студії, увінчують їх осягненням найвишого наукового степеня, після чого їх шляхи розходяться — як розходяться з того моменту шляхи нашої, до котрих належали... Не дивиния, що при всіх тих схожостях житейських подій випадкова зустріч стала початком їх пізнішого зближення не лиш товариського, але й письменницького, вартого бодай легкого зазначення.

Не деінде, а саме в хаті Франка пізнав я Каспровича в 1890 роках.

Добре тямлю, що прийшов тоді Каспрович до Франка за коректурним примірником своєї поеми п. н. „Chrytusz“, котру небаком після того львівська цензура сконфіскувала. Заставши його на відхіднім, від Франка, що познайомив нас, я довідався, що то не тільки товариш із „Kurjera Lw.“, але й кум, бо держав до хресту найстаршого Франкового сина Андрія. Простота поведіння, невимушена ширість вислову, забарвленого мужицькою примітивністю і жартівливістю пригадали мені відразу редактора „Kurjer-a Lw.“ Генрика Рєваковича, котрого я вже раніше мав нагоду пізнати, й подобалися незвичайно. Я радий був кожній пізнішій стрічі з Каспровичем; часом навіть шукав її. І стрічались ми доволі часто в 1890-их рр., як не в каварні Шнайдра при ул. Академічній, куди Каспровичеві з редакції (з Хорушини) найближче було зайти чи з Болєславом Вєслоухом, чи з Франком, то в редакції „Kurjer-a Lw.“, або й на вулиці, бо мешкали ми близько себе в сусідстві університету. Раз тільки відвідав я Каспровича в його хаті, мабуть запрошений ним таки з вулиці. Тоді був він сильно пригноблений; жінки його довгий час не було дома; причини я не допитувався.

Франко часто, особливо в каварні при чорній каві, перечився з Каспровичем із приводу його літературних уподобань. Як у першій молодечій збірці поезій Каспровича, виданій в „Bibliotece Mrowki“ (1888), бачив світлий задаток великої творчості й мене спонукав перекласти дещо з неї, так поема „Chrytusz“ і вірші „Z chłopskiego zgonu“ не подобалися йому. — „Z jakiego to chłopskiego zgonu wyzbieł? Papierek delikatesy?“ — питав автора при мені й виказував йому уступи або повні афектації, або кволі наслідком повторювання тих самих фраз.

Подібно й ред. Рєвакович, що одного разу, читаючи часопис, сидів при однім такім диспуті, почувши резонування Каспровича, озвався: „Ty byś lepiej zrobił, Janie, jakbyś się przechrzcił na Iwana“.

Влучав тим жартом у штучність Каспровичевих мужицьких віршів, що Франка дуже розвеселило.

Взагаліж Франко в перших роках дружби з Каспровичем дуже високо цинив його поетичний талант, бажав йому якнайкращого розвитку й тому з невдоволенням стрічав те, що йому видалось промахом. Каспрович розумів приятельську критику й не гнівався за неї. Любив Франка й обов'язок дружби пошанував навіть тоді, коли інші топтали його. В хвилі усунування Франка з редакції „Kurjer-a Lw.“ надежав до тих, які пильнували, щоби вишло воно в якнайкультурнішій формі, дарма, що поява Франкової статті „Der Dichter des Verrates“ в німецькому тижневику „Zelt“ болуче і його вразила. Моглаж вона вразити його тим болучіше, що він був одним з перших які тільки з огляду на особисте добро Франка відраджували йому раніше публікувати свідоме „Nie kocham Rusi“ як вступ до перекладу Франкових оповідань на польське. Культурність відношення до давнього друга виявилась у Каспровича й по по смерті Франка. Він узяв участь в його похороні. Коли я йому дякував за те, сказав: „Jeszcze mógł postąpić inaczej? Z kim się raz jadło chleb i sól, na tego nie rzuci się kamieniem... Zresztą — додав згодом — nieboszczyk sam po tem, co nas rozłączyło, ratował się ekspiacją, związałem prokrytyczną „Wielką Uratę“ z imieniem Mickiewicza“.

Під кінець 1900-тих рр. і безпосередньо перед великою війною лучили мене з Каспровичем і деякі спільні інтереси. Ми оба полювали по тих самих львівських антикваріа-

тах на книжну старовину і, нераз зустрівшись в покійних уже Іглі чи Гельцля, заходили в довгі розмови. Надтож стрічались ми і в т. зв. „кружку ганделесів“, до котрого належали покійні Франц Яворський і Штерншє, Б. Вєслоух, Менківський і інші. Кружок сходився по суботам в „Шкотській каварні“, члени його подавали собі до відома свої знахідки й обмінювалися всякою старовиною. В кружок попадав часто й Каспрович і сильно інтересувався книжними відкриттями. При таких нагодах і літературні справи бували темою розмов. Каспрович інтересувався й українською новою поезією. Відомо вже з його недавнього листу до „Нового Часу“, писаного перед смертю з приводу 10-літніх роковин Франкової смерті, що ознайомлювався з Шевченковими поемами. Більше зацікавився українською літературою в часах повстання „Związek-u Naukowogo“, де ми сходилися як прелегенти. Колиж писав свій „Bunt Napierzkiego“ (1889), прислав мене зазнайомити його з просянами Федьковича про Довбуша. Ним спонуканий я й переклав по польськи Федьковичевого „Довбуша“ (поему) й „Сонні мари“ і друкував їх у літературнім додатку до „Kurjer-a Lw.“. За йогож заохотою написав я в 1898 р. статтю про Міцкевича в українськїм письменстві, друковану в фейлетонах „Człowiek-a Polskiego“.

В останнє бачив я Каспровича перед його занедужанням в антикваріаті Гельцля при ул. Скарбківській. Події останніх часів не позволяли вже нам розмовитися так, як нераз раніше розмовлялись. Ми дискретно звертали увагу на наше антикварське діло.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

КАВАРНЯ „РЕПУБЛИКА“

Косцюшкі 1, (прік Сикстуської)

Від дня 1. серпня ц. р. відбувається від год. 9. вечером

КОНЦЕРТ

главної капелі Jazz-Band-у. — Щоденно від години 10-ої вчером

ДАНЦІНГ

Вступ вільний. — Шім страв і напиків помірковані, при Концерті і Данці-гу не підвишені.

Управа просить гостей численно відвідувати льокаль 171 1-2

НОВИНКИ.

— Кар'єра асміяка? Якби не пригода з румунською поліцією, ніхто не знав би, що Юрій Осадчук, селянський син з під Залішків, що виїхав багато літ тому до Америки, здобув там велику кар'єру. Осадчук хлопцем виїхав до якогось кривняка в Америці та там мусів зам заробляти на хліб: чистив обув на вулиці, був помічником зуховара та грубником на кораблі. Полавиши до якогось готелю, звернув на себе увагу одного промисловця хистом до різби: у вільних еспланах ліній з хліба фігурки. Промисловець віддав Осадчука в заучку до якогось ньюйоркського різбара. Осадчук скінчив академію і одержав диплом. Ставши багатим, забавляв відволати свого брата на Буковині. Приїхавши туди з пропуском, не заваив себе на поліції і тому його арештували за перехід кордону, але хутко випустили. Про всю цю історію оповідає „Век Нови“. Якщо вона правдива, то ті, що цікавляться нашим мистецтвом, повинні би перевірити, чи дійсно Ю. Осадчук є справді талановитим різбарем і де його готує.

З донощицького смітника. Черговий донос „Слова Польського“ на поодинокі особи з нашого громадянства знаходиться в числі з 5-го п. м. Він зводиться до того, що існує комітет допомоги політичним в'язням. А що недавно якась газета жестила у світ звістку, що в якійсь келії на Баторія, найшли дві поржавілі пілочки, отже ясно, що це знаряддя було передане згаданим українським комітетом, щоб взакштити втечу недавно судженій 12-ці за державну зраду. Після того йде список осіб такого злочинного комітету, що дбає не про харч та одяжки для в'язнів, а йде з ними рука в руку і в цьому списку як звичайно понахоплювані та переплутані прізвища, від студентів аж до старців з третього покоління, які колись належали до якогось комітету!

— 60.000 зол. одержав Львів від Міністерства Публичних Робіт на оживлення будівельного руху та підтримання цим безробітних. Побачимо, що міська рада покаже за це своїм мешканцям.

— Катастрофи. Син виліз біля Ярослава на такий просторі, що села на низинах загрожені. В околиці Кракова великі школи спричинили Висла; також Скава, Сола, Раба і Дунаєць виступили з берегів. — У Гайденайм біля Штутгарта під час детунських змагань один з апаратів упав на трибуну глядачів; 8 убитих, 7 ранених. — В Італії, в Кастель Франко, вбухли піротехнічні склади; 8 убитих, багато ранених. — В околиці Гокіо та Йоногами повторився земський землетрус. — Біля Катоні у Гайдусах Великих при зустрічі двох поїздів з вуглям кілька вагонів знищено. — Два летуни, що виїхали з Варшави до Пулгуська, впали з літака і сильно поранили себе.

— Бандитизм. У Лупьку дорозовий суд засудив на смерть бандита Закостонед, який грабив у

ріжних повітах. — Шайка бандітів напала в кременецьким повіті на хутір Шникодоло, забрала коні і втікла через кордон. — 19-літній убийник шофера Козловського у Варшаві, якого судитимуть 12 го п. м., зернувся до суду в проханні, щоб його засудили на смерть, бо він знеохочений життям.

— Темна буденна хроніка. У селі Момани, біля Ляшків невідомі вбили господаря Мих. Щепанюка. — У поїзді між Львовом і Городком затісний робітник Гурник пробив ножем лице свого товариша Манка з Мшани доліш., з яким грав у карти. — Адвокат Мессінг з Одеська, їдучи львівським трамваєм, переконався, що львівські злодії є незвичайно чутливі на кишень гостей, де лежить 332 зол., а незручний Томашевський злодій, що провінціональні гості є так само чутливі на злодійську руку. — На торгах у Лодзі кружляло чимало фальшивих банкнотів. Біля Пйотркова поліція наїшла цілу фабрику фальшивих грошей. — У селі Лани, біля Ширця, арештували господаря Михайла Гнативака, підозрюючи у вбивстві свого сусіда Теодора Явного ще в 1921 р. Справа цікава тим, що про вбивство знало чимало людей у селі аж до жандармерії включно, але всі про це мовчали. Місцевий комендант постерунку Чуховський був імовірно підкуплений.

— Спекулянт на німецьких марках. У кількох львівських часописах було оголошення, що до Львова приїхав представник „Берлінського союзу вірителів“ і приймає для реєстрації заяви всіх, що мають у себе передовісні німецькі марки. За заходи у цій справі такий добродій брав від людей по 15 зол., щоб покрити кошта свого книжого побуту в „Готелю Жоржа“ і подорожі. На думку цього ошукавця, є це найкращий спосіб заробити на спекуляції німецьких марок. Справа вальоризації німецької старої валюти ще не полагоджена парламентом.

— Саїтова хроніка. У Чернівцях, на пляжі над Прутом, дві дотепні підприємці влаштували примітивну рулетку і стигали добрі гроші від тих, що пробували „шастя“. — Папа матиме новий престол, менший як дотеперішній і без прикрас, і підвищить плату усім урядовцям Ватикану. — Еспанський анархіст, що хотів убити диктатора Прімо де Рівера, мав затроєний штилет. — Румунський король зустрівся в Парижі зі своїм сином Карлом, що зрікся у свій час престолу з матримоніальних причин і припрився з нм. — У Женеві почався конгрес неврологів. — У Польщі почали по костелах святкувати за прикладом Риму 700 ліття смерті св. Франца з Ассізі. — Дирігент медіолянської опери „Ла Скала“ Тосканіні є тої думки, що диктатура Муссоліні не простягається на музику і відмовився відіграти фашистський гимн перед виставою, як цього домагався присутній у театрі Муссоліні. — Шведська королева Вікторія поважно занедужала. — Чи Троцький був у Берліні, чи ні, чи їздив туди до операції власної чи для політичних операцій, про це мабуть ніхто не дізнається. Радянський уряд заперечує рішуче звістку про його побут.

— „Свобода“ ч. 30 містить: Нові засоби гнету стаття сконфіскована на половину. За помилування політичних в'язнів. Повномоща ухвалені. Про організацію українського жіноцтва. Партизна організація. Боротьба між російськими комуністами. Нова благодать для наших сіл. З великої хмари малий дощ. Що чути у світі. Новинки. Пресовий фонд „Свободи“. Господарські вісти. Посмертна ладка. Дописи з краю.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на родня фортеця, це песний захист в добі лихоліття!

Дописи.

Бучач. (Сучасний стан повіту. — Ама-торський Гурток. — Філія „Просвіти“). — У. Н. Д. О. — Кооператив. — „Влада безпеченства“ і „Даниловичівський кон-грес“. — Шведський свято. — Арештування „Кобзаря“ Т. Шевченка. (По-віт Бучач — це один з найбідніших повітів Поділля, в якому перед війною подивля-лися різні Гецеві й Могильницькі. По вій-ні неоди змінювалося. Нестало істинно-руських проводирів — повіт прибрал ишу краску; та — на жалі — бракує у нас у-країнських Гецевих й Могильницьких, бо наша інтелігенція „благоденствує“. Най-більше життя проявляє Амадорський Гур-ток Міщанського Брацтва під проводом п. Людзяка Ковалю. Цей Гурток на про-тязі останніх 3-тьох років відіграв понад 15 вистав, а приймаючи тепер нові сили (пп. Маланчук, Винницький й ин.), виїзжає майже щонеділі по селах з виставами, щоб вшестити в слухачів охоту до ама-торських вистав і тимсамим аргументувати молодь в сімейських амадорських гуртках. Праця Гуртка вже снідна і при кімші не-ресня ухвалено скликати до Бучача пред-ставників усіх амадорських гуртків з пові-ту з метою заснувати Повітовий Драми-тичний Комітет при Філії Т-ва „Просвіта“. Є у нас і філія Т-ва „Просвіта“, яка поза кількома членами виділу, дійсно працюю-чими — ширшого життя не проявляє. На село тяжко кого випхати з відповідни-ми рефератами, хоч не брак відповідних сил, бо, не дай Боже! — можуть усунути з по-сади... і т. п. Словом: байдажність, а кри-ку й шуму багато. Є люди, які чваняться на кожній кроці і самі уважають себе ді-ячами, думаючи, що як можна було ко-лись назвати себе народним діячем, не ро-бивши нічого, то вистарчить це й тепер... Дня 8. липня ц. р. відбулась у нас довірочна нарада, а 2-ї липня Повітовий Народний Зїзд УНДО. На другий нараді було двоє представників Центрального Комітету УНДО, а саме п. ред. М. Струтинський зі Львова і д-р Електорович з Чорткова. На зїзд прибуло 120 селян (в тім один священик з повіту), а інтелігенції як з по-віту, так і місцевої не було. Чи може-тому, що скорше був заповіджений „Віст“, як „Народний Зїзд“. Найбільше успіхів ви-являє кооперативне життя. 62 коопера-тивів з повіту, об'єднані в Повітовий Союз Кооператива, добре організовані і дають заповору на піднесення повіту бодай еко-номічно. Кооперативи з дня на день зро-стають, а старші з них кріпляють та аргументують у себе всю народно масу даного села. Як по цілій Східній Галичині, так і у нас строго стереже всіх порядків „Влада безпеченства“. При кінці січня ц. р. тягнуло на постерунок д-ра Іларіона Бошоркова з п. Володимиром Маланчуком в цілі списання протоколів за те, що згадані підписали відзову, остерігаючи в повіті перед віздом на Даниловичів-ський „конгрес“. Дня 8. квітня ц. р. від-святковано у нас пам'ять Т. Шевченка. Хорі під проводом радн. Березовського були досить добрі, скрипове сольо, віді-грає учит. п. Рівним. Було на гарнішому точково програмі. Вступне слово виголо-сив д-р Бошорків, а деклямацію „Посла-ніє“ п. Маланчук. В кілька днів по кон-церті попросено п. д-ра Бошоркова і Маланчука на постерунок п. п. за „анти-паньствова діяльність“, одначе по переведенні слідства відправлено обид-вох домі. Одного тільки арештовано, а саме, „Кобзаря“ Тараса Шевченка. От ко-либ так наш покійний поет встав із мерт-вих, то з певністю помандрував би на „Діброву“ до Станіслава... Та на тім не кінець, бо в місяці пізніше поклікано згаданих „бунтівників“ на основі § 65 до судового слідства. Що це значить: не-устал чч наступ? М-к.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

ОПОВІСТКИ.

Український театр під дир. І. Ко-гутяка.

З 3-ї зці, сая Просвіти. П'ятниця 6. VIII. Вечірній похресник. Субота 7. VIII. День і ніч. Неділя 8. VIII. Шельменко джура.

До навоження осінніх засівів на луки і пасовища є

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі.

Крім успішно ділячого фосфорового квасу, має ТОМАСИНА також біля 50% вапна, що не вчислеться, а при нормально квасних повах не потрібно особі вапнювати.

Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Цінники і поучення даром і оплатно.

6-15

Понеділок 9. VIII. Лютатик. З днем 15. VII. заангажовано до трупи відомого артиста п. Березовського і п. Степового. Режисером театру є п. Бла-вацький. 146 3-2

Всенародне Красне Свято-Зданнє в Підлісню відбудеться з незмінною, ду-же різноманітною програмою в неділю дня 8. серпня ц. р. — Початок в 9 год. раню. Як для гостей, що приїдуть від сто-рони Львова (835), так і для гостей від сторони Тернополя (505), є в Золоче-ві фіон до Підліся, які будуть очікувати гостей від 6. год. раню коло народньої школи ім. М. Шапкевича при вул. Запі-личній. Спішіть з усіх сторін на це свято національної свідомості й єдності. Комітет.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ІСПИТОВАНИЙ дяк з гарним теноровим голосом, знає провадити хоральний спів, пошукує відповідної посади. Зголошення прошу слати на адресу: Соха Теодор, село Дмитре, пч. Черкаси. 167 1-1

ЖЕНЩИНА старша, самітна, чесна, ошадна, знає добре господарство сільське і домашнє, грядє місця господарні, Львів, Яніпська 48. Штукова. 168 1-2

АБСОЛВЕНТ ріпничої школи в Лиско-ві к. Каліша, бувший інстр. годіель-ний, ознакоплений з технічними веденням молочної, пошукує лаяття. Ласкани зго-лошення до Адм. „Діла“ під „Абсо-лвент“. 169 1-1

ВІПРАВНИЙ інструктор пошукує лекції на цілий рік. Зголошення: Адміністрація „Діла“ — „Солідний“. 170 1-3

НА СТАЛІЙ ПОСАДІ з невеличкою го-тівною в доларах, старша симпатична панна, бажє пізнати чесну людину до літ 50 матеріально забезпечену, перше-ство мають залізничники. Зголошення до Адм. під „Чесна людина“. 172 1-3

ВІДОВА по лікарі прийме учеників на мешкання. Львів, пл. Ст. Юра ч. 7, II. поверх, двері 9. 137 3-2

ГРАВАТКИ нові як також всілякі пере-рібки найдешевше поручає Грушевська. Гродзінських 6. перші сходи. 134 2-8

ПРИМУ хлопця на торговельну прак-тику з доброго дому Іван Еуген Па-влусявич торгує мішаних товарів і ком-ната до снідань в Мадзірній. 158 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Раппалорта
Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Льомбування й знімання зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провін-ції полагоджують в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям та студентам значна знизка та полєкші в сплатах. 147 3-3

Штучні Навози

всілякого рода

Гарантія вмістимости.

Томасину

Суперфосфати

мінеральні і кістяні

Потасові соли

стасефурські

Кайніт

красний

Азотняк

мелений і гранулований

Сірчан амону

Салітру амонову

Вапно

палене і мелене

найдешевше вагоново і детально

доставляє

Иосиф КАРРАХ

Львів

Косцюшка

ч. 18.

Цінники і інструкції даром

і оплачено.

5-6

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Ковто почт. штедн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рухомців не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в край 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміняє адреси і зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

З Української Парляментарної Репрезентації.

Щоденне засідання 3. ч. м.
Варшава, 5. серпня 1926.

У вівторок дня 3. ч. м., після закінчення сесійної сесії, відбулося засідання Української Парляментарної Репрезентації. На всіх 21 членів УПР. було присутніх 17 послів і сенаторів. Засідання протяглося від год. 10. передпол. до год. 8. веч.

Несь порядок дня вивопнила дискусія над діяльністю президії. Сімох членів УПР. подало письменно заяву недовіри для теперішньої президії УПР. домагаючись її перевибору в тому напрямі, щоби президія була коаліційна, значить — складалася з представників усіх трьох груп, що належать до УПР.: Селянського Союзу, УНДО. і безпартійних, а не, як досі, виключно з членів Сел. Союзу.

На тому засіданні часті послів і сенаторів піддала гострій критиці дотеперішню діяльність президії. Закидували її певного роду співпрацю з польською поміркованою лінією, а головні УПР. послови Козницькому деякі неfortunні виступи, як арим, незручний виступ на зборах Інституту для національних меншостей у Варшаві, його конференції з „народознавцями“ у Львові, не дивлячись до голови „Львівської літературної“ виступи в холмському „Новому Житті“ і т. п. Посли Хрущкий, Козубський, Павлюк, сен. Черкавський і ин. домагалися негайного уступлення теперішньої президії УПР. і вибору нової, аложеної з представників усіх трьох груп.

Розуміється, в обороні президії виступили горячо члени Сел. Союзу. Вони рішучо спротивилися якійнебудь зміні президії на коаліційну, заявляючи, що радше виступлять в Клубі, а до перевибору президії не допустять. Чисто по парляментарному...

Голосування над резолюцією в справі перевибору президії УПР. відложено на чергове засідання Клубу, яке має відбутися дня 1. вересня ц. р.

Митрополит Діонісій у мін. Суйковського.

У справі незвичного положення
православної церкви.

Варшава, 5. серпня 1926.

„Воскресное Чтеніє“ повідомляє, що митрополит „автокефальної“ православної церкви в Польщі Діонісій відбув довшу конференцію з мін. освіти і віросповідних справ Суйковським у справі незвичного положення православної церкви під Польщею. На тій конференції обговорено передовсім справу постійного статуту православної церкви в Польщі, при чому митр. Діонісій просив, щоби польський уряд розглянув уже раз проект того статуту, вироблений синодом православної церкви. Даліше митр. Діонісій представив міністрові Суйковському проект реформи православної духовного шкільництва в Польщі і просив розглянути його якомога скорше, щоби можна ще було перевести реформи перед початком шкільного року. Митр. Діонісій звернувся також у справі затвердження нормального статуту православних духовних братств міністерством освіти і віросповідань. У цій справі, жалувалася митрополит, православна церква вклада вже два роки безуспішно чекати на затвердження міністерства... На конференції порушено ще бюджетові і фінансові справи, а також справу приєднання майна православної церкви в Польщі. Вкінці митр. Діонісій просив відчинити замкнені адміністраційною владою православні церкви і признати польське громадянство православним духовним особам.

Помста за вбивство Петлюри?

„Агенція Вскоднія“ повідомляє з Москви, що на Рад. Україні щораз частіше повторюються акти терору супроти Жидів чітко у зв'язку з убивством Петлюри. Ці поважніших протидієвських експедиції прийшли в подільським місті Латичеві де вбито 2 Жидів.

Події в С. Р. С. Р.

Зіновєв арештований?

Варшава, 5. серпня.

Прийшли тут вісти, що в Москві розкрито масово відозву Зіновєва і групи інтернаціоналістів до робітників і селян С. Р. С. Р. У тій відозві Зіновєв, приймаючи відповідальність і управу переслідуваної групи Лашевича, вважає, що прийшов нарешті час вигнати з партії елементи, на які складається високе купецтво, бюрократія і опортуністичні дипломати. Обурення робітників і селян на пануючі партійні відносини — на думку Зіновєва — повинно вилитися у правильних формах і не доводити до реституції чисто буржуазного уряду. Зіновєв заповідає акцію проти політбюро, при чому не виключає і радикальніших, як досі, засобів. У зв'язку з появою цієї відозви Зіновєв арештовано.

Посольство СРСР у Варшаві видало сьогодні комунікат, в якому заперечує рішучо поголоски про якінебудь бунти й арештування в СРСР, уважаючи їх за вигадку. Всеж таки мабуть у зв'язку з тими подіями Льодж Джордж, як подають часописи, покинув свій план поїхати в осени до Рад. Союзу, щоби приглянутися тамошнім відносинам.

Як зауважити, всі управи комуністичних партій поза СРСР, мабуть, через погрозу відібрати їм субсидії на пропаганду, заявляючи проти Зіновєва і групи інтернаціоналістів, висказуючи своє довіря для політбюро. В деяких закордонних органах преси появилася вісти про намір перевести осідок Комінтерну до котроїсь з європейських столиць (Парижа або Лондону). Урядові московськ кола накидаються за поширювання тих вісток на Зіновєва і його прихильників, які таким робом хотіли би зробити натиск на політбюро.

З польських справ. Сенат погодив конституційний конфлікт.

Варшава, 5. серпня.

Сьогодні відбулося засідання сенатської конституційної комісії. На денному порядку був законопроект про зміну конституції. Тому, що цей закон уже оголошено шляхом декрету, розвинулася тільки дискусія над становищем сенату щодо того оголошення. На засіданні сенату заявив марш. Тромчинський, що перша точка наряд, а саме закон про зміну конституції, є вже неактуальна. Після того прийнято без змін новелу до закону про працю молодечих і жінок і заповіджену новелу до закону про обов'язок забезпечення на випадок нещастя. На тому наради вичерпано.

В п'ятнадцяту пізніше зачалася друга засідання сенату. Одинокою точкою денного порядку було внесення сен. Здановського, Кашиня і инших: „Сенат стверджує, що при ухваленні в законодавчих палатах законопроєкту про зміну конституції зайшла розбіжність у розумінні конституції. Уважаючи, що того роду справи повинні бути поладнані виключно правним шляхом, сенат визнає уряд виробити законопроект про інституцію, покликану до вирішення спорів, які виходили з толкування конституції“. По короткій дискусії це внесення прийнято.

Найближче засідання сенату буде в половині вересня.

Залізнична катастрофа.

Ряшів, 5. серпня 1926.

На ряшівській залізничній станції особовий поїзд, що виїхав зі Львова, наїхав на товарний поїзд. Причиною катастрофи невідповідне устанавлення сигналів. Зударення було сильне, бо львівський поїзд їхав скоро. Ушкоджені паровози обох поїздів і чотири вагони особового поїзду, а саме службовий віз, поштовий амбуланс і два пасажирські вагони. Дві години після катастрофи очистили залізничний шлях із руху. Зі залізничної обслуги ранені: п'ять і кількох кондукторів, крім того 42 подорожних легше ранених, один тяжше.

Біржа. Гроші.

Курс долара в приватних оборотах дня 5. серпня окола 9.10—9.12 при децю сизимій тенденції. Курс Банку Польського без зміни: ефективні долари 8.95, девізи 9.00.

Напружена атмосфера в СРСР.

Львів, 6. серпня 1926.

Зі СРСР надходять дуже різнородні, а подекуди й суперечні вістки про розвиток подій на тлі внутрішньо-партійного конфлікту. Однак, не зважаючи на те, треба ствердити, що в СРСР запанувала небувало напружена атмосфера. Видно це і по тоні радянської преси. Партійна більшість, тобто ті, що мають в своїх руках весь партійний і державний апарат, переводять по всьому Союзу в виді „ударної кампанії“ величезну агітацію проти Зіновєва та опозиції. Всякі т. зв. партійні активи, а також безліч непартійних, бо виключно державних, а також професійних установ, ухвалює резолюції проти опозиції. Всі вони до себе подібні і базуються на обширній резолюції Ц. К. Всесоюзної Компартії, проголошеній в пресі у виді комунікату дня 23. липня.

В тій резолюції змальований перебіг партійних подій ще від Х. зїзду російської комуністичної партії, на якому прийнято резолюцію Леніна про партійну єдність. Запроєктвана тоді Леніном і прийнята зїздом резолюція стала тепер альфою і омегою не тільки ідейного побороювання опозиції, але й джерелом виправдування тих репресій, що їх приноворює офіційна більшість до опозиційної меншости. А в тій резолюції є між иншим таке місце:

„Зїзд доручає Ц. К. цілковито усунути всяку фракційність і одлочно заявляє, що в питаннях, які звертають на себе особливу увагу партії, як то: усунення з партії неперелетарських та ненадійних елементів, боротьба з бюрократизмом і т. п. — треба всі ділові пропозиції розглядати незвичайно уважно і випробувати в практичній роботі“.

Урядова партійна більшість, опираючись на тій Ленінській резолюції, кваліфікує домагання опозиції як злочинні, протибуржуазні та зосім не реальні, а всіх опозиціоністів вважає ворогами комунізму. В останній постанові ЦК з 23. липня цього року скарактеризована опозиція під проводом Зіновєва в ось яких словах:

„Не подаючи ділових пропозицій, оперуючи зовнішньою лівію фразою, що приховує в собі правий опортуністичний зміст, нова опозиція використовує чимраз більше недозволених методів боротьби, що ведуть до неминучого розколу“.

Наведене твердження не оставляє Ц. К. без доказів. Перш за все він твердить, що опозиція не вдовольнялася недозвальною, конспіративною роботою опозиції під проводом Зіновєва у самій російській компартії, але намагалася використати для своїх цілей Виконком Комінтерну, в якому Зіновєв є головою. При допомозі апарату Виконкому Комінтерну (III. Інтернаціоналу) опозиція намагалася розповсюдити осуджені російською компартією погляди серед инших комуністичних партій світа і тим самим свідомо спричинювала ослаблення комунізму взагалі.

Остання урядова вістка зі СРСР, доказує, що офіційна більшість російської компартії віднесла над Зіновєвом побіду і в Виконкомі Комінтерну. Вона прийняла резолюцію, що вловні апробує теперішню політику російської компартії чи

краще політику її політичного бюра. Запроєктвана Зіновєвом резолюція перепала. Справу рішили три голоси більшости. Ясно, що Зіновєв на становищі голови Комінтерну далі не удержиться. Коли його не стане і на тому становищі, то його зіезда зможе нагло померкнути. Та діло в тому, що Зіновєв не хоче піддатися так легко диктатурі політбюро російської компартії, як це зробив недавно напр. Троцький.

Європейська преса, а також польська, інформують, що на чолі теперішньої опозиції крім Зіновєва стали також Троцький і Каменєв. Та всі ці відомости про такий тріумвірат треба приймати з великим застереженням. Це переважно комбінації всяких газетних репортерів, що полюють за сензаціями, а також побажання деяких заінтересованих кол, що подають їх за дійсні факти.

Між иншим у цитованій вже резолюції є наведений цілий ряд доказів, що під зіновівську опозицію підшиваються всякі фракційні елементи, але про Троцького і про Каменєва нема там ніякої згадки. Крім того Троцький входить до теперішнього політбюро, а Каменєв вибрано одним з кандидатів до тогож бюра, не зважаючи на те, що на 14. зїзді партії його з політбюро усунули.

Натомість довідуємося з резолюції Ц. К., що для теперішньої опозиції працювали і виконували її доручення крім робітників Виконкому Комінтерну також члени б. мясниківської, т. зв. „робітничої групи“ (Михайлов) і члени колишньої т. зв. „робітничої опозиції“ (Шугаїв). Обі ці групи осудила партія ще на Х. партійному зїзді. В рядях опозиції найшлася також, як твердить офіційний комунікат, група т. зв. „Робітничої Правди“, що була меншевицькою. Член її якийсь Яцен мав поширювати таємні відозви та книжки теперішньої опозиції.

Як бачимо, опозицію намагаються поважно обтяжити в т. зв. правих „ухилах“ від чистої програми комунізму. Та вона, видно, з того нічого собі не робить і веде свою роботу далі.

Конфлікт у російській компартії найшов уже широкий відгомін і в инших комуністичних партіях, що входять у склад комуністичного Інтернаціоналу. Між иншим проти опозиції Зіновєва мали заявитися згідно з інформаціями радянської преси центральні комітети німецької, французької та австрійської компартій. Та європейська преса занотувала вже вістки і про те, що італійський комуніст Бордига почав у Парижі організувати підтримку для Зіновєва. Бордига відомий опозиціоніст у Комінтерні з минулих літ — вістка про його заходи цілком правдоподібна. Словом: треба ствердити, що розкол у російській компартії та в Виконкомі Комінтерну переноситься і до инших комуністичних партій, а це комуністам добра не віщує.

Останні неперевірені вістки кажуть, що в гнізді зіновівської опозиції, Ленінграді полялася вже кров у конфлікті між військом ДПУ, зіновівською узброєною групою

що боронила таємної друкарні. Якщо ця вістка правдива, то ми стояли перед початком громадянської війни в СРСР. При теперішніх обставинах у СРСР наслідки тієї війни були б катастрофальні не тільки для партії, але й для всієї держави, а передовсім для господарського відродження СРСР, яке безперечно помітно зростало,

не вважаючи на хвилеві фінансові труднощі. Громадянську війну старалися би використати для своїх цілей і всякі протикомуністичні і протирадянські внутрішні елементи. Зокремаж уся наша земля стала би знов ареною страшних подій, що сяяли на ній руїну, терор і дали б почин новому лихоліттю.

Найбільша журба Франції.

Дегенерація та денационалізація.

Париж, 1. серпня 1926.

Над усіма клопатами фінансів, внутрішньої та закордонної політики панує у Франції одна журба, про яку часто пишуть письменники, затривожені майбутністю своєї культури. Є це журба про слабкий зріст населення, часто менший, як статистика смертності, і незвичайно малий у порівнянні до чисельного розвитку Німеччини. На що тему промовляє у французькій парламенті щороку сенатор між послами проф. Пінар. Тому два роки він заявив: "Тяжкий є для нас матеріальний дефіцит, але ще тяжший і страшніший дефіцит французьких душ. Франція наближується до смерті". Рік пізніше сказав він: "Яку користь приносять нам проекти та програми наших фінансів, війська та колоній, коли смерність дітей не зменшується. Дегенерація дається збільшується. Французький селянин, який є життєвою силою, що відживляє нові покоління, отцев селянин вигине. Не тому, що може зменшилася його життєва сила; його убивають ті міста, які з дня на день побільшуються. Простори добре родючої землі стоять пустками. Підчас французької Революції було три рази більше селян, як міщан. В 1848 р. на одного міщанина припадало двоє селян, а сьогодні? Сьогодні є більше міщан, як селян. Один мільон п'ятсот тисяч гектарів землі лежить необробленою, брак робітника-хлібороба. Де подівся пастух, робітник винограду? Він став ремісником, комерсантом, робітником на фабриках, або чистить канали по містах. Вино збирає робітник-чужинець.

Страшна є магнетна сила міста з її кінодрамами, джесбендами, іншими забавами та приємностями. Це все вдирається до хати селянина, порушує його душевний спо-

кій та перетягає до міста. Кожний такий перехід селянина до міста спричиняє ще більшу смертність французької нації. Чим можна би привязати селянина-Француза до землі? Чи можна казати про колонізацію з середини. З уродливого Брентано, де дегенерація ще не простягла свою руку, переселяються до полуднево-західної Франції, де села були так безлюдні, що вартість землі впала на 70 проц. Пробували й американської методи. Приємності та розкоші міста: кіно, радіо, джесбенд, перегони перенесено до села, але й це не має успіхів. Одно може оборонити Французів від дегенерації: змішання чужинців з Французами—це мусить признати кожний здорово думуючий Француз.

Повоєнна чужа інвазія дуже збільшилася. Число чужинців за кілька років збільшилось удвоє, воно числить сьогодні понад 5 мільонів. Швайцарці та Бельгійці осіли в Гасконі, Прованс заселили Італійці, в Лангдоку є багато Еспанців, а біля французьких копалень появились нові польські та мадярські села. Статистика вичислила, що коли мандрування піде тим самим ходом як дотепер, то в 1950 р. у Франції буде 30 мільонів чужинців. Проблема чужої інвазії є дуже тяжка і складна.

Всі інтернаціональні злодії чеків та фальшування грошей для своєї махінації мають найкращу землю Париж. Мордування, крадіж, злодійства роблять найбільше чужинці. Статистика поліції вказує, що з 50 підозрілих є 3—4 Французи, а решта чужинці. Французький робітник не радо дивиться, що число робітників чужинців збільшується; вони стискають заробіток і перешкоджають страйкам. Інші знову бояться, що чужинці попу-

ють цю знану французьку особливість. І в питанні про змішання чужинців з Французами треба добре надуматись, який шлях вибрати. Дотеперішні події научили нас уже багато. Ми бачили тих польських селян, яких спровадили на земельні роботи; вони їх скоро покинули, перенеслися до міста і стали робітниками фабрик. З Італійцями ми мали більше успіху. В полудневій Франції оселилося біля 50 тисяч Італійців і на протязі трьох років має ще переселитися біля 150 тисяч до тих департаментів, що найбільше вимерли. А й тут не обходиться без неприємностей, на які слід би звернути увагу. Італія Мусоліні добре вважає на те, щоб ця маса не затратила свою національну власність і тому вони мають уже своїх учителів та священників.

Про будучий плян політики інвазії важко говорити.

Нині ми знаємо, що на протязі трьох літ з 50.000 прохань про натуралізацію 12.000 вирішено в користь прохаючих, а решта жде на свою чергу. Міністерство закордонних справ разом з міністерствами праці та рільництва заклали "Офіс Національ", яке має на меті розмістити приїжджих чужинців тут на роботи по відповідним місцевостям.

Основою ще тут і інші товариства, які мають за завдання привабити чужинців на натуралізацію. Як є ще який лік охоронити французьку націю, то ним є лише втоплення чужинців серед Французів та змішання їх.

Над цим питанням та над цією небезпекою, яка грозить французькій нації, думають найбільші голови Франції. Шукають шляхів, як запобігти цьому і як вийти без шкоди для себе, але, як видно вже з промови п. Пінара, це дуже тяжка проблема.

Поволі і Французи починають розуміти політику національної колонізації та її небезпеку для них.

Іван Стасія.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Справа „Народного Дому“ на Богданівці.

Вияснення Комітету будови.

Принципово п. В. М. у своїх висловах може й має рацію, однак ті два випадки, взяті зі Львова, які мають доказати, що у нас робиться часто під кличем „Якось то буде“, дібрані мабуть незручно: не стрийській дільниці школа вже під дахом, (але не скінчена! — Ред.), а на Богданівці не так страшно, як здається п. В. М. і тим, що його інформували.

Ми хочемо висвітлити справу будови на Богданівці, бо інше нас не торкається. Здавалосьби може, що гурток тих людей з передмістя Львова, які з повним пожертвуванням взялися за реальну роботу, заслужив собі на кращу підтримку повзатої ними ідеї будови „Народного Дому“, як це видно у статті п. н. „Якось то буде“.

Від часу, як Богданівці припинили часову будову, не минуло ще навіть два роки (посвячення угодного каменя відбулося дня 8. липня 1923 р. — Ред.), а п. В. М. каже: „Вже третій рік ні кроком далі...“ Нема нічого дивного, що будова ще не скінчена, якщо візьмемо на увагу розміри будови і тяжкі фінансові відносини теперішньої хвилі. А що у людей, які бралися за це діло, не був лиш „солом'яний огонь“, доказом на те є їх чинна участь у працях Комітету по нинішній час.

Згідно з оцінкою п. інж. Нарісниця з дня 27. VII. 1926 р. виходить, що мура „Народного Дому“ зовсім неушкоджені. Без ніякої втрати можна продовжати зачаті будову. Комітет припинив будову, бо мав коло 15.000 зол. догугу. Та видно, що Комітет не дармавав, бо протягом тих нещільних двох літ видав цей догуг майже в цілості і тепер старатиметься продовжати будову.

Думку шан. Автора підтримав п. Юрій Танчаковський в „Ділі“ з 30. VII. ц. р., який так ясно розкрив перед загальом усі тертя, які були в Комітеті при початку будови — за його тримісячного головування. Справді, далекодзорий п. Т. — тодішній голова читальні на Богданівці — остерігав Комітет перед великою будовою, та дуже сумнівався, чи лише з тих мотивів, які він подає.

У кожній упорядкованій суспільності, з кожним розумним товариством так діється, що бажання більшості підпорядковується меншості. Комітет мав намір будови більшого дому з тих мотивів, що ціле передмістя Львова за Гордешанською рогаткою не має ні школи, ні захоронки, а навіть читальні „Прогресу“, якої секцією є Комітет, не мала своєї хати. Комітет думав будувати прибіжжє культури не лише на нині, але і для будучих поколінь. А п. Т., який був карним громадянином, повинен був тієї „виправді невеликої“, та всетаки більшості громадян — піддається.

Комітет, який з нічого стільки придбав, уважає, що балака нічого не допоможе там, де треба працювати. У нас майже ліжка народня будівля не станула без жертв загалу. І тому Комітет не міг рахувати на власні сили, тимбільше, що до допомоги офіційні представники трохи не всіх українських краєвих установ. Комітет не хотів так будувати, як прим. будували наш театр, комітет будови якого бажав наперед мати готівку і аж тоді будувати.

Ф. Ф.

Світовий живець.

Карлові Вари, в липні 1926.
(Докінчення.)

Перед війною своєрідними господарями Карльсбаду були Росіяне. На протязі цілого року російські дворяне, купці й промисловці їли й пили, переважували свої шлунки найвибагливішими стравами й нестраними комбінаціями, в літом їчали від границь російського царства безчисленні поїзди в напрямі Карльсбаду. Це їхали тисячі переважаних російських шлунків, щоб відтягуватися при допомозі цілющих карловарських вод. Розуміється, російські пани, багаті і щедрі, були довгожданими і миленими гістьми в Карльсбаді. Вони пили води, купалися, лічилися, молилися і щедро розкидали золото, а той спосіб ад оculus представляючи багатство російської імперії. Велика більшість карловарських лікарів, головним чином Жидів, вивчалася російської мови, на найбогатших крамницях і магазинах (на Оберпроменаді, які справді скривають у собі мільйонів вартості) уміщено написи: „Здесь говорят по русски“, при Parkstrasse здвигнено величаву православну церкву, найвеличавішу з усіх карловарських святинь, та заведено прекрасний кор, щоб чужинцям зарекомендувати велич східної церкви.

Ще й сьогодні зберігаються принаки давньої величі, але нема вже десятків тисяч російських гостей. З СРСР приїжджають вже лише десятки курортників і то

головно Жиди. Москалів-арійців репрезентує тільки яка сотня злидненої еміграції. Величава православна церква стоїть майже пустою. Хоч в місцевій німецькій газеті*) давно було оповіщено, що богослуження в прав. церкві відбуваються кожної неділі в 10 год. ранку, то однак в означеному часі церква постійно була зачинена. Аж в неділю 11. липня відбулося богослуження, яке правив російський православний священник. За дяка була якась дама, що співала доволі гарно. В церкві було до сотки людей. Переважали російські емігранти з був. купців та служанки з дітьми. Емігрантська публіка з вигляду і одягу незаможна. Заможніші рекрутувалися з поміж Сербів, Болгар і Румунів. Після виходу з церкви можна було почути всі славянські мови включно з польською. Другого дня в день св. Петра і Паала (патронів карловарської православної церкви) відправлено в церкві архієрейське богослуження (відправляв пражський еп. Сергій) при участі наборзі імпрорізованого хору з емігрантської публіки. Минулася давня велич і світлість.

Слід признати, що російські емігранти-арійці поведуться тепер в Карльсбаді дуже скромно. Більше самотньо виступають російські емігранти-Жиди, що вспіли за до-

*) В Карльсбаді, що має яких 30 тисяч населення, виходить два місцеві щоденники, німецько-національний і соціалістичний, а кожний з них вдовольний об'ємом від „Діла“. Оба щоденники є включно призначені для Карльсбадців, а чужинців ніхто їх не читає, маючи свої власні органи, які з усіх кінців світа масово приходять до Карльсбаду. —

помогою своїх земляків устроїтися в інших державах. Кинені на ласку й неласку долі, російські емігранти тужать за своєю батьківщиною, але — начитавшись „Руля“ — почувують пересадний страх перед новими володарями б. імперії Романових і не вірять, щоб могли жити без більших потрясень з новими порядками. Один з них, вже старший добродій, б. великий петроградський торговець залізом, власник багатьох домів і віль (між ними в Кисловодську, на Кавказі), що вже восьмий рік тиняться по світу, заробляючи на прожиток, виливав передо мною свою тугу за батьківщиною.

— Шож! — говорив він — важко жити в чужому краю. Був я в Білгороді, був в Парижі, в Берліні, а тепер живу в Данігугу. З трудом приходиться перебиватися крізь життя, а всетаки якось живеться. Тільки тужно за рідним краєм.

Я переконував його, що в радянщині відносини змінилися, що терор належить вже до історії, що несподівано індивідуальної ініціативи, що прещінь-же живуть там люде та, що крайня пора вертати домі. Пора також забути про давні вигоди, а відволотися малим.

— Хібаж мені багато треба — запримічус мій розмовець. — З радощів пішов би на службу, щоб тільки заробити на скромний прожиток: на харч, помешкання, ну і вартаб ще раз в тиждень піти в театр. Більше мені не треба. І працював би щиро, чесно, солідно. І хабарів не брав би — не тому, що я чесна людина! Не вірте й Богч. не вірте! А тільки

тому, що боявся би. Але шож, всетаки боюся і то боюся тих, що беруть хабарі і схоцють пімститися на мені за те, що я не беру. От чому боюся вертати в Росію.

Безсмертні хабарі і вічний страх з їх приводу — ось що здержує пересічного емігранта від повороту на лоно батьківщини, ось що заставляє його тинятися по світу, плочи з гіркою емігрантської чаші.

Цікаво, що саме тоді, коли Карльсбад просто засіяний пам'ятками і спогадами про Петра Вел. і князів та княгинь з „царствующого“ дому, нічого не присвячено світочам російської думки, мистецтва російського слова, передовим сподвижникам російської літератури. Тільки на одному домі доводилось мені стрігати написи — згадку про Ів. Тургенева, який колись жив в тому домі. Зате інші великі й могутні народи виставляли пам'ятники своїм духовним володарям. В „Kaiserpark-y“ є не менше величаві пам'ятники Гете, Шіллера, поета-героя, співаця визвольних змагань німецької нації Теодора Кернера, але й пам'ятник Ад. Мікшевича з написом: „Adam Mickiewicz, Excellentissimus poeta Polonae“. На жаль, нема тільки нічого українського. На скелях і узгір'ях Карлових Варів кожний народ старався дати про себе знати, лишити по собі якусь згадку, апелювати до світа. Стрічаємо там написи німецькі, чеські, англійські, французькі, італійські, російські, жидівські, польські, мадярські і які хочете. І серед безлічі тих написів ані одного українського рядка. Ах, ні! Є щось і з нашого поля. хоч

Математична загадка!

Коли 1 — 50

1247 Розв'язка 61—70

(видити 05 — **УНИКАЛЬНІ**
Алгебра оловонидип внаш І)

А що з того вийшло? Театру нема і хто
знає, коли буде.

А в нас всеж таки є вже вмурованих
200.000 цегол, а крім того партерний
ямок 12/6 м., в якому міститься читальня.
Якщо загаль бодай дрібними жертвами
зможе, то маємо надію покінчити по-
чатку будову.

Клич розбудови передмість можна було
подати на сторінках „Діла“, а також у
цілій нашій пресі. Коли Комітет брався за
будову, його намір підтримували відпо-
відні наші найповажніших установ (це
стверджує і п. Т.). Ми роботи ще не
закінчили. Початок був добрий, бо доте-
пер ми придбали майно, яке представляє
вартість около 100.000 зол. Тому лише-
ше, що ми бралися за таке поважне діло.
Впрсь. Митрополит дарував нам під будо-
ву дуже відповідну площу, яка представ-
ляє вартість около 2.500 амер. доларів.

Площа ця заінтабульована на читальню
„Просвіти“. В інтабуляційнім контракті
мають застережене право вічного прамі-
щення школа УПТ., захоронка, Сокид,
кооператива, Міданське Брацтво й інші
установи. А щодо приміщення для місце-
вого пароха, то те приміщення має бути
згідно з контрактом переходовим.

Стоїмо на становищі, що наше міське
життя не мусить міститися по морях і
шопях, що ми, хоч і бідні, маємо право
здобувати собі домівки, які відповідають
вимогам культури. Тому сміло простяга-
ймо до загальної руки і просимо: Дайте
лепту! В сторону Богданівки сильно
розвивається Львів — нехай Вава лепта
дасть пристановище нашій культурі для
добра будучих наших поколінь.

Не полишаючи на боці культурних по-
треб більше загальної культури, загаль може
причинитися до здійснення ідеї будови
„Народного Дому“ на Богданівці. Чейже
на 7 мільонів Українців знайдеться двіста
тисяч одиниць, які були би в спромож-
ності жертвувати одного золотого на
таку велику ціль! На тім не потерпів
ніяка загально-народна справа.

Жертви просимо слати на кн. „Піснотра“
т. 13.500 з допискою: На будову „На-
родного Дому“ на Богданівці. Чим скор-
ше даєте — тим скорше стане будова.

Комітет будови „Народного Дому“
Львів-Богданівка, дн. 30. липня 1926.

Від Ред.: Вияснення Комітету місти-
мо в скороченні, викинувши з нього всі
полемічні місця, які справи зовсім не тор-
каються. Та вияснення наших тверджень
зі статті „Якось то буде“ зовсім не ослаб-
лює. Та не вважаючи на те, наша Редак-
ція вповні підтримує зміст статті при кінці
статті відозву Комітету в справі збіроч-
ного докінчення будови „Народного Дому“ на
Богданівці, поручаючи їй увазі цілого
українського загалу.

По широкому світі.

Югославія та Румунія зверну-
лись до болгарського уряду з до-
маганням ужити всіх заходів, щоби
напади македонських повстанчих
банд більше не повторились на їх
території. Інакше загрожені дер-
жави будуть приневолені переслі-
дувати ці банди на болгарській те-
риторії. Представники Англії, Фран-
ції та Італії радять Болгарії втихо-
мирити ці банди. Болгарія обіцяла
зробити все, що може, щоби запев-
нити мир на Балканах.

Паназійський конгрес у Нагасакі
закінчив свої засідання. До виділу
нового союзу азійських народів ви-
брали двох Японців, двох Китайців,
двох Індійців і одного Філіппинця.
Слідуючий конгрес збереться в Пе-
кіні. На однім засіданні один Кита-
єць поставив внесок, щоби Пана-
зійський Союз допоміг Індіям до
визволення, а це буде першим най-
кращим засобом автоматичного
припинення впливів Європи. Новий
союз рішив утворити загальноазій-
ський банк, університет і спільну
залізницю. Письменники та вчені
всіх азійських народів мають пра-
цювати над виробленням спільної
загальної мови. Есперанто відки-
нули.

В Італії рада міністрів видала
розпорядок, який обмежує продаж
харчів і люксового печива з при-
чини державної ошадності.

У Франції внесено у парламент
проект зменшення числа сенаторів
до 175 і послів до 350.

У Кольонії прийшло до вулич-
них бійок комуністів з націоналі-
стами.

10 серпня ц. р. здер-
жуємо висилку
П. Т. Передплат-
никам, щ. заля-
гають з перед-
платою. — Передплата
на серень 4 50.

свободи поза межами великої цар-
ської імперії. Може... хто то може
знати! Досить того, що там серед
прекрасних лісів в товаристві ари-
стократичних панів вона розсїва-
ла срібло свого сміху і бальзам
своїх очей. А може в годині задуми
тужила за Україною, де „смі-
ються, плачуть соловії, і бють пі-
снями в груди“.

Карльварські узгір'я покриті та-
блицями й написами не лише в честь
коронованих й некоронованих ари-
стократів, не лише в честь волода-
рів духа. Ні, на карльварських ске-
лах стрінете вірші, в яких розніже-
ні карльварськими чарами поети
оспівують карльварську природу і
цілющі прикмети Матері Землі. З
багатьох віршів, що просто дишуть
новим життям, особливо приваб-
ляє мене до вподоби вірш — подяка
д-ра Карла Гефта з Гамбурга, який
радіє, що позбувся жовчевих камі-
нів. Тому, що ця недуга від двох
літ із завзяттям, гідним кращої
справи, гнобить мене і загнала
мене не лише в довги, але й до
Карльвару, я не можу опертися
спокусі, щоби не зарепродувати
цеї прекрасної „шлункової“ поезії
шан. читачам:

„Wohlbefinden b'ist et manche Quelle
Aus der Erde tiefend Urgestein,
Aber nur an dieser heiligen Stelle
Fand ich Heilung meiner Gallestein.
Sei geflissen edle Göttergabe,
Die der Krankheit schwere Keime bricht,
Sprüde weiter aus dem Felsen Grab,
Segenspendend an das Sonnenlicht.“

Розвива
газдиня
уживає тільки мила

„ОЛЕНЬ-ШІХТ“

ДЕШЕВЕ ЧЕРЕЗ СВОЮ ВИДАЙНІСТЬ

173 1—4

Вигуки дня.

На диках.

Стихло гамірливе поле. Останні проміні
сонця відпровадили жінок до хат, загна-
ли товар у стайні. Десь там далеко по-
неслося ще спізнене гейкання пастушка,
десь продерся настирливий скрипіт воза,
але і те все розплилося в сніг дати, і
потонуло в розбудженій тиші.

Вечірній сіммерк викотился з лісів і за-
топив низи та сіножаті. Залив і полукіпки,
що примостились на полі, мов квочки на
сідалах, зривав стерні з незжитими ла-
нами, заповнив рови при дорозі.

Стихло гамірливе поле...
Мовчазний ліс прокинувся. Насторожив-
ся, хвилю прислухувався до тиші в полі
і врешті задоволено прошепотів:

„Спи-и-и-и!“

Ліс будиться тоді, як засне поле...
Вітер, що весь день дрімав собі в су-
тині старих дубів, вискочив на вершки
дерев і пострібав кудись світами.

Заграли півтонами алізлив комарі, що
жк усі кровопивці бояться сонця, а лю-
блять сумерк.

Сіжу на краю ліса з ушницею в ру-
ках і ловлю вухом найменший шелест,
очі видивляю на найменший рух. Ось
біля мене щось шорохнуло: легеньким
підскоком перейшов зявч, не так остор-
ожлив, як дурний, хвилю повертась
при виході з ліса і потону в низькій нісї.
Трохи далі направо чути другий не-
значний шелест: знову один з заячого
роду.

Але я нині на них не дивлюся. Жду на
сильніший тріскіт, що зморозить відразу
шкіру, запалить очі і підірве рушницю.

Столочений овеє показує, що тут лю-
бить заходити король наших підірських
лісів — дикий кабан.

Навію від мене щось хруснуло. Раз,
другий, третій.

Я весь перемилюсь в слух і зір.
Знову тріскіт...

Серце молотом бє в груди, віддих спни-
вся на устах. Рука інстинктивно підно-
сить рушницю, палець шукає язичка.

Серниї...

Перша вийшла самичка, розглянулася
довкола і побрїла в збіжжя. Тоді шойно
відважнися вихилитися з гушавини і її
обережний любчик. Швидко перейшов
небезпечу прилісну смуту і зник серед ви-
сокої пашні.

Знову заммерло довкола. Тільки десь
відмерша галузка або всохлий листок
на хвилю подразнить мисливця.

Ізза протилежної гори виплила повнолі-
щій місяць і розглянувся по світлі. Поле ще
більше принишло, притулилося до землі.

Нараз у ярі щось затупотіло, а далі
протав тишу ширий сонячний квік. Такий
він прикрив на подвіррі, такий приємний у
лісі. Тяжко його замінити і за найкращу
музику.

Здержую віддих, замираю в руках,
хочу здавити гомін серця.

А на розсвітлену стерню виходять як
лісні духи великі чорні клубки, одна
з другим, швидко, мов спішяться.

Дикий!...
Найближчий до мене станув, відніс утору
рий і надслухує.

Моя короткозорість не дає мені до-
кладно розглянути його. Вибираю місце
під лопадкою, де бється джерело життя.

Блиснув огонь, грянув вистріл, а гоми
розкотилися по лісі як весняна хвиля.

В грохоті стрілу пропали дики, мов ди-
мом здиміли.

На місці, де стояв стріляний, лежить...
срібло місяця.

Чую свист товариша, а далі бачу, як
зближається.

— Ну що? — питається здалека.

— Сподував! — відповідаю неохочо.

А вертаючи домі, пробую оправду-
ватися.

— Я страшенно короткозорий...

— То возьмися до політики і відповідає
і бурчить, мов би я йому крияду зробив.

I. Saklioni 'Linka.

НОВИНКИ.

— Митр. Шептицький у Карльс-
баді. Повідомляють нас, що митр.
Шептицький приїхав цими днями
на лічення до Карльсбаду.

— До відома творців рукоділ-
ного промислу. У перших днях
вересня починається в Утрехті
(Голландія) річний міжнародний торг,
на якому чималий збут мають ви-
робни рукодільного промислу, як
кизими, артистичні посудини, різблене
дересо, плетені предмети. Краєвий
промисловий патронат (Львів, пл.
Смольки 3) бере на себе посеред-
ництво висилки цих предметів на
цей торг від ріжних фірм. Умови:
за 100 зол. в двох сплатах
(15. і 30. серпень) можна вислати
предмети вагою 30 кг. і вартості
1000 зол. через патронат, який
займеться сам транспортом туди
і назад. Наймощ місяця на виставі
в Утрехті забезпечення коаму і

посередництвом у продажі. Пред-
мети висилати не далі як до 15-го
ц. м. на адресу патронату.

— Особисті вісти. П. Осип
Гуляєв з Краснолі, косівського
повіту, осягнув 28. червня ц. р.
дипльомом ліс, інженіра у Високій
Зем. Школі в Берні (Ч. С. Р.).

— Гра з огнем. Щокілька мі-
сяців львівська преса помішув
огнені статті на тему можливої
небезпеки для всього міста від ви-
буху сизадів пороку за Янівською
рогачкою на Клепарові. Ці вигу-
ки переляку звязані звичайно з
арештуванням ріжних осіб, підоз-
рітих у замаху на склади. Нині
читаємо таку чергову супліку до
влади, щоби не дала вилетіти та-
кому симпатичному містові в воз-
дух. Приводом до нього є арешт
20-літнього ковала з Крехова
Олексія Костюка, що вдові пере-
хочив біля складів. Цікаве, що
того самого дня поплудні між

в чужому одягу. У підніжжя доріжки
„Kaiserpark-u“, що серпентиною
веться угору, на одній зі скель,
красується відновлена таблиця та-
кого змісту:

„Souvenir
élevé en 1834 à madame
la comtesse Leon de Razumovsky,
hommage de la société dont
elle fut le charme l'auréolant
pendant deux siècles.“

Тільки згадки, що на початку
XIX. ст. графиня Розумовська, жін-
ка Льва, забавлялася тут на протя-
зі двох сезонів, будучи душею то-
варства. І вдячні поклонники і при-
ятелі гр. Розумовської пошанували
її й увіковічили проведення з нею
час окремою таблицею. Мусіла це
бути небуденна красуня надзвичай-
них товариських прикмет, бо ана-
логічної „присвяти“ не доводилось
мені стрічати.

Можна уявити собі розсміяну гр.
Розумовську на тлі чудової карльс-
бадської природи, в товаристві ви-
ніжених аристократів, яким вона
принесла свіжість українських сте-
пів і безжурне життя українських
панів.

Може вона говорила тим змудже-
ним аристократам про українське
небо, може агадувала сні україн-
ської ночі і знівечені сні та мрії
здеградованої „династії“ Розумов-
ських. А може серед шалу забав і
перлистого сміху та добірних доте-
пів вона топила жаль за втрачені
ми надії. А може... може Розу-
мовська вже тоді покинула були
царські терени і свої палаци на У-
країні, може вже були на „добро-
зильній“ баніці на Сілсї і може
пані графиня тоді вповні вживала

З друкарні Видавничої Спідки „Ціло“ Львів. Ринок ч. 10.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринка 1, II. по.
Конто-вч. Шала 143.22.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11-12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТІ:
Львів: 1 рік 450 зол.
За границю:
Америка: 1 рік 750 зол.
Голландія, Бельгія 20 фл. фр.
Італія 750 зл. Німеччина 750 зл.
Швейцарія 5 шв. фр., Чехо-
словацька 20 ч. к., Румунія 150
лей, Болгарія 750 зл., Австрія
750 ш. — Зміст адреси і год.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

РАДІОН сам пере!

Кожний повинен випробувати ідеальний самоперучий середник.

- Прикмети:
1. Вистарчить замочити білля і варити його в "Радіоні" через 30 хвилин.
 2. Не треба терти руками і тому прання "Радіоном" є найвигідніше.
 3. "Радіон" надає біллю свіжину біляву.
 4. "Радіон" не пачкає білля, бо білить його при допомозі кисеня, який пачкається при варінні.

Не має хворобу ні інших шкідливих домішок.
20,000 золотих одержить той, хто віднайде хворобу у Радіоні.

Безплатно показуватиметься прання Радіоном:

У понеділок дня 9. серпня у фірмі	Мор і Стакович, Льва Сапига 25.
вівторок " 10. " "	Мгр. Ернест Бомсе, Академічна 2.
середа " 11. " "	Перфумерія "Чорний Пес" Городецька 3.
четвер " 12. " "	О. Штрассберг, Пасяка 21.
п'ятницю " 13. " "	Брати Ейрліх, Личаківська 22.
суботу " 14. " "	Йосиф Озмінскі, Галицька 7.

Виключні продуценти "Сатурнія" С. А. Варшава.

Представник на Львів: І. Строменгер, Коллонтая 4.

Голодівка політичних в'язнів.

Зчора вже по замкненню числа дістали таку телеграму:

"Луга", 5. VIII. 1926.

У луганській тюрмі сидять п'ятеро року політичних в'язнів, в справі яких ще не покінчено слідства. Для 4. серпня почалося голодівка 60 політичних в'язнів на знак протесту проти такого протизаконного та негідного їх трактування. Вони домагаються покінчення слідства та вручення їм акту обвинувачення і суду або випущення на волю. Крім того домагаються людського обходження, газет, прохвотів і бачення з ріднею.

Дивно, що уряд "морального оздоровлення" не покінчить з таким явищем, щоб політичні в'язні мучилися аж п'ятеро року в слідчій тюрмі. Дивно, але зате зрозуміло, коли зважити, що той уряд показав себе вже не раз гідним наслідком правління реакції, хоч і вважає себе урядом "моральної салаші". Заповіджена їм не здійснюється, тюрми наповнюються щораз то новими політичними в'язнями, а уряд Бартля дедектується зобов'язанням повновластят і зміною конституції. Для нього муки тих невинних жертв, що томляться по республіканських тюрмах, не існують, їх голоси розлуки до нього не доходять, не зважаючи на те, що вириваються вони з наболілих грудей цілих тисяч. У новий уряд вселення, видно, вже всі реакційні засоби правління, а тому нічого від нього надіятися.

3 польських справ.

Ферії. — 1-0 міль. зол. страти на спиртівний монополі. — Міністр промислу й торгівлі оптиміст.

Варшава, 6. серпня 1926.

В соймовій будівлі порожньо, бо всі посли порозідалися на ферії. Служба

відвідує тепер меблі, дивани, то-що. Ці каво, чи з відвіженими річима перше до сойму і свіжий настрій?

Скінчила також свої праці люстраційна комісія, покликана до перевірки господарки спиртowego монополі. Комісія зложила рапорт міністрові скарбу, устійнивши висоту страт держави із за той господарки на 150 мільонів зол. З уваги на те, що переїзди карне слідство проти президента монополі Подкоморського, начальника госп. виділу Шепяцького і багатьох інших. Сильно скомпромітованих у цій афері є 8 урядовців.

Сьогодні відбулася в мін-ві промислу й торгівлі преса конференція, на якій мін. Каятковський оповідав про постійний поступ в господарській діяльності держави, вказуючи на оживлення у вугільному промислі, на поліпшення ситуації в промислі бавовняному і вовняному і на збільшення продукції в промислі гутничому. Опісля вказував на значну поправу польського торговельного бізнесу, заповідаючи, що хоче посвятити багато праці розвитку торгівлі. При кінці своєї промови заповів міністр цілу низку реформ.

Положення в С. Р. С. Р.

Варшава, 6. серпня.

"Агенція Восток" повідомляє, що частини 1. полку 7. дивізії самарської кінноти, які зібрані на півд. захід від Мінська, борються в численному для їх розброєння піхотою. Часті кінноти після боїв, що потягли за собою великі втрати, розброєно і вислано до Мінська. Останки борються в лісах. Помагають їм селяне.

"Н. Вр. Табляк" повідомляє з Букарену, що революційний рух в С. Р. С. Р. росте. Над Дністром і в околиці почалися бої між урядовими і збунтованими військами. Румунія сконцентрувала війська над границею, щоб суттєво не переселилися на її територію.

"Русарес" повідомляє з Москви, що през. комітету губ. совіту в Ленінграді одержав приказ безоглядно ліквідувати акцію прихильників Зіновєва.

Бухарін, Троцький і Каменєв, оточені шпіонами ГПУ, не можуть брати участі в акції опозиції.

Радянське посольство у Варшаві переслало пресі заперечення містєй про розлам у комуністичній партії і заворушення в СРСР. Заступник комісара для заграничних справ Літвінов переїздив 6. серпня через Варшаву. У розмові з журналістами заперечив усі чутки про переворот в СРСР.

Нім. франц. торг. договір.

Париж, 6. серпня 1926.

Сьогодні підписано тут тимчасовий нім.-французький торговельний договір, який нормує господарські відносини обох держав.

Бунт португальських офіцерів.

"Юнайтед Прес" повідомляє з Бомбаю, що в португальській колонії Говс збунтувалися офіцери під провозом полк. Секейра. Приневольно ген. губернатора уступити. Секейра обрав владу. Португальський міністр колоній пізнав збунтованих офіцерів негайно вертати до Португалії.

Паназійський конгрес.

Лондон, 6. серпня 1926.

Паназійський конгрес у Нагасакі замкнено без результатів після тридневних нарад. Причиною цього було те, що китайська делегація хотіла виходити паназійську ідею для агітації проти Японії.

Релігійна війна в Мексику.

В Туадаліхара в бою між жовнірами й католиками було 6 убитих, 14 ранених. У Тореоні під час маніфестації католиків був один убитий, 8 ранених. У місті Мексику бандити під ідейним претекстом зникають жінкам медаліони і срібні хрести. "Есотістед Прес" повідомляє, що бувшого міністра внутр. справ Гаїза Переса найшли неживого з перестріленою головою. Думають, що він поповнив самогубство.

Катастрофи.

З місцевості Нассау (острови Багамас) наспіли вісти, що циклон, який лютував там в останні дні, спричинив смерть 75 осіб, не рахуючи тих, що згинув на морю. "Дейлі Мейл" повідомляє з Токіо, що над містом Акіта шаліла буря. Знищила 4000 домів і кілька тисяч акрів кукурудзи. Ушкодила зал. шляхи. В Китаї ріка Янг-Тсе-Кянг зірвала греблі в провінції Гюпе і залила простір 2000 кв. миль.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в приватних оборотах без зміни 9.10 при спокійній тенденції.

Збіжжя.

Статистика в біржових і позабіржових оборотах. З причини малого зацікавлення при дещо збільшеній податі ціли легко знизити. Тенденція дальше знижкова. Настрій слабкий. Пшениця нова з негайною доставкою 42, жито нове з негайною доставкою 27.50, овес галицький 27—27.50.

З'єднання двох церков у Польщі.

Злука польської національної церкви з православною.

Недавно сталася в Польщі на церковному полі подія, що має небуденне значіння вже тепер, а яка буде мати дуже важні наслідки і на будуче. Ця подія не може не інтересувати нас, а то тим більше, що вона тісно зв'язана з православною церквою, до якої належить кругло три мільйони українського населення.

Про положення православної церкви під Польщею всім відомо. Польська державна політика у відношенні до цієї церкви під проводом таких міністрів освіти і віроісповідань як теоретик зоологічного польського шовінізму Грабський Ст. довела її до цілковитої внутрішньої анархії, до обниження її престижу серед широких мас населення та зробила її сліпим знаряддям в руках уряду тобто міністерства освітніх справ. Отже і на полі церковної політики дотично православ'я відновили польські ендеки вповні традиції чорної московської реакції та енциклали й оживили з розвалин царизму тіни давніх синодів з царськими прокурорами. За уряду правниці роллю такого прокурора сповняв кожноточасний міністр освіти, та найкраще виявлявся з неї мін. Ст. Грабський. Він „доконав“ православної церкви і поблагословив її відомою „автокефалією“. Міністр Суйковський, видно, постидався бути „оберпрокурором“ та іменував окремого прокурора, що виступав під скромною назвою звязкового між міністерством віроісповідань і православною митрополією. Приділений він постійно до православної митрополічної консисторії. Почесні функції „прокурора“ припали тим разом православному графові, якого недавно ще судив польський суд за шпiонажу і виправдав. Словом православна церква під Польщею, — дарма, що „автокефальна“ почала поважно розкладатися під „благодатним“ покровом реакційної руки Ст. Грабського. Та цього йому було треба, бо компромітація православ'я мала підготувати шляхи для побідоносного походу специфічно польського католицизму на „креси“, що ніс за собою в дарунку польонізації для православного населення.

Та була в Польщі церква, що переносила так само тортури з

Жіночі модні матеріали
Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1530

35—7

ПРОДАЖ НАДІСЛАНО

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16

рук польського Торквемади Ст. Грабського не менші від православної церкви. Була це польська католицька національна церква (Polski Katoicki Kościół Narodowy) під проводом свящ. Андрія Гушна. Ця церква була поширена на етнографічно-польських територіях, як Західня Галичина, Конгресівка, Поморе, і мала поважне число прихильників навіть у Варшаві. Грабський, не зважаючи на постанови польської конституції, що забезпечують кожному громадянину свободу совісті і віроісповідання, переслідував польську національну церкву в спосіб гідний середовища. В аналах тої церкви є записані такі криваві події як у селі Яствоніцах біля Тарнова, в Лютерських Пісках коло Люблина, де поліція громила вірних так, як у середовищі робили з єретиками або так, як робила та ж поліція при опечатуванні прав. церков на Холмщині та Волині. Сам провідник церкви свящ. Гушно пробував більше в тюрмі ніж на волі. Всі ці факти переслідувань, понижень і надужити довели провідників польської католицької церкви до того, що вони почали шукати зближення і об'єднання з православною церквою в Польщі. Дня 1. липня ц. р. православний собор прийняв її у свій склад на таких умовах:

1) Спільні догматичні засади віри для східної і західної церкви з полов. XI. в.; 2) Нікейсько-константинопольський символ віри; 3) Сім св. тайн; 4) Західний обряд у польській мові для вірних польської православної церкви; 5) Офіційна назва для польської національної церкви буде звучати: „Polski-Prawosławny Kościół Narodowy“; 6) Поль. прав. церква визнає юрисдикцію митрополита автокефального православного в Польщі включно зі синодом єпископів у Польщі, а через них вступає в об'єднання з цілою православною церквою з константинопольським патріархом на чолі; 7) Єпископи польської православної церкви беруть участь в синодальних нарадах на рівні з єпископами православними, але тільки тоді, коли розглядаються справи поль. прав. церкви; 8) Всі догматичні ріжниси мають бути усунені з релігії та обрядів; 9) Православна церква приймає вірування П. Пр. Нац. Церкви в місячні-

не післаництво польського народу в ділі з'єднання славянських народів, першим проявом якого є теперішнє об'єднання; 10) Поль. Пр. Нац. Церква обмежує свою діяльність тільки до польського населення; 11) Причастіє під обома видами; 12) Целібат духовних осіб не обов'язує за винятком єпископів; 13) Свящ. Гушно прийняв свячення з рук митрополита і єпископа православної церкви в Польщі; 14) Антихрист і мир дістає Поль. Прав. Нац. Церква від православного варшавського митрополита.

Наведені точки стануть історичним документом навіть якщо їх не вдалося зреалізувати. З самого факту об'єднання поль. кат. нац. церкви з прав. виходило би, що в часи найбільшого свого пониження православна церква в Польщі всеж таки здобула значний моральний успіх. З одної сторони воно так, але з другої сторони треба собі з'ясувати ту величезну небезпеку, яка зможе повиснути над східним православ'ям у Польщі, коли польський уряд змінить свою тактику в відношенні до польської католицької, а тепер польської православної національної церкви та захоче її ужити для своїх польонізаторських цілей. Що так воно може статися, з тим не криється вже тепер дуже близька до нинішнього уряду польська преса. Ось „Нови Курер Польскі“, орган прем'єра Бартля пише між іншим так:

„З державної точки погляду це (об'єднання обох церков! — Ред.) не є негативним явищем. Навпаки, хочби частину польонізації православ'я, зараховуючого три мільйони вірних (?) серед громадян річпосполитої треба оцінити скорше як позитивне явище“.

А орган т. зв. підсудчиків „Глос Правди“ теж твердить, що те, що сталося може мати тільки додатне значіння, бо

можливо, що перехід національної церкви до православ'я стане причиною природного розмежування інтересів католицької церкви в Польщі від інтересів народної демократії“.

Отже цей орган теж вважає об'єднання позитивним явищем, хоч і маскує правдиву причину свого становища і не признається до того, до чого признався його союзник, тобто „Нови Курер Польскі“.

Таким чином православна церква в Польщі попала тепер у перехресний вогонь польонізаційних наступів. Офіційні урядові кола старалися ослабити та знищити православ'я при допомозі компромітації та здвинути на його руїнах польський католицизм. Це була дуже далека дорога до польонізації. Тому вони почали розвалювати православної церкву не тільки у фронтальному наступі, але й з її нутра при допомозі нової унії, що мала в прискореному темпі довести до такої самої мети, а то до польонізації православного населення. Тепер прибув новий чинник у виді національної польської церкви, що в дуже великій мірі зможе облегчити процес польонізації православного населення вже з тої простої причини, що вона теж православна. Отже нове об'єднання, що сталося з волі та за згодою теперішньої православної єрархії та яке напевно дало їй деяке моральне задоволення, є дуже небезпечне для нас з національних оглядів. Однак мотиви національного характеру не грали і не грають ніякої ролі серед теперішнього православного духовенства і єрархії, бо вони живуть, на жаль, старорежимною чорносотенною ідеологією.

Довкола шпигунської афери

Арештованих випускають на волю — „Нашуд“ про „шпигунську аферу“.

Львів, 6. серпня.

Як було з горі до передбачення і як ми писали зараз після аларму польської періодичної преси з приводу відкриття „небувалої розмирани шпигунської організації“, весь цей божевільний крик був викликаний штучно, без ніякої поважної основи. Уже перед кількома днями подали на комунікату прокуратури при окружному суді в Кракові, з якого виходило, що польська народова преса зробила дійсно з муків воля, бо стидалася його навіть помістити. А в тому комунікаті подавалося і більше ні менше тільки те, що в арештованих найдено листи й фотографічні апарати як одиниці „докази“ їх „шпигунської“ діяльності і що з сотки арештованих тільки 32 особи перевезено до Кракова, а решту випущено на волю. Тепер же, як довідаємося, мають звільнити дальшу партію арештованих, бо виявилася їх повна невинність і непричастість до тої славної „афери“. На дніх уже випущено на волю п. Микола Хархаліса як зовсім невинно арештованого і він вернувся спокійно до Яворова.

Після появи комунікату прокуратури краківського суду польська патріотична преса набрала води в рот. Висміяла цю пресу і цілу ту „небувалу шпигунську аферу“ краківський „Нашуд“ (ч. 172) у статті „Окоło afery szpiegowskiej“, в якій пише, що про такі „великі“ шпигунства польські газети вже нераз писали, але з слідств, а

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ.

Всесокольський здвиг у Празі.

(Лист з Чехії.)

Хоч як зачеплена наша національна амбіція з приводу названого здвигу, а проте „науки ради“ хочу присвятити цей лист всесокольському адвогові.

Як тільки ми перейшли границю (було це з кінцем червня), уже на першій чеській стації звернуло нашу увагу безліч прапорів преріжної величини, китиці з чатиння та квітів, а поміж ними повитальні написи: „Na zdar!“, „Vlasí zdar!“ у честь чеського сокольства або приїзжих гостей-соколів. Не тільки залізничні будови, але міста й села, будинки адовж залізничних шляхів, усе пишно вдекороване. Можу сказати, що чогось подібного не доводилося мені ніде бачити, а вже ніколи там, де декорації наказані ріжного рода „величествами“, чи просто поліцією і старостами, ще й до того серед населення, якому святковані „пам'ятки“ зовсім чужі, а то й ворожі.

Всесокольський здвиг — це одна велика маніфестація готовості самих мас сокольства, а це в більшій мірі всіх тих державних органів, котрі мусіли з ними співпрацювати. Впершу чергу готовість і справність залізничних установ, далі адміністративних (розміщення великих мас у Празі, прохарчвання), а ще далі всіх інших, як органів безпач-

ки, лікарської опіки, тощо. У розмовах з поодинокими людьми можна було вичути, що за здвигом криється політичні цілі: показати лівим партіям силу сокольства, котре на приказ готове кожної хвилини стати в обороні загрозеного ладу. Модний тепер фашизм хоче бачити у здвигові свій вияв. А вже напевно у всіх інтересованих у здвигу, було бажання показати всьому світові організовану громадянську силу нової держави. І не було одної закутини на чеській землі, не було одної місцевості поза границями Чехії, де живуть Чехи, щоби звідтіля не вислано представництва для зазначення великої племенно-національної єдності невеликого числа, але сильного духом народу. А вже Чехи з Америки просто масово зіхались до своєї вітчизни, щоби дати доказ, що свій гимн „Kde domov můj“ не співають тільки для форми, але із глибокого внутрішнього переконання.

В дійсності всесокольський здвиг тривав майже цілий місяць. Кожної неділі й свята на протязі червня відбувалися пробні вправи, котрі приготувляли членів здвигу та його організаторів до головного свята в дніх від 4—6 липня. З попередніх актів належить перше всього підчеркнути здвиг молоді, себто пластових організацій цілої республіки. Саме тоді, коли ми йшли на бібліотечний конгрес, могли ми скрізь по стаціях бачити цілі потяги з молоддю обох полів, які поспішали у Прагу на здвиг.

Я Прагу давніше не бачив. І тому зрозуміло, що в мені мусів створитись зовсім неприродний образ життя у цьому місті. І цей неприродний образ був би й полишився, якби не те, що потім довелося мені бачити Прагу і її життя після здвигу. Чехи взагалі спокійний народ. Не так легко їх захопити й вивести із спокою. Але в час здвигу, а головне в дніх 4—6 липня рух просто незвичайний. А всеж таки у всьому панував лад і органи безпеки виконували справді тільки свою службу так, що мимовільно набиралося до них пошани, такої неможливої в деяких інших сторонах світу.

У дніх 4—6 липня Прага божеволіла. Довелося мені бути в ній, а всюди бачив я ширшу й сердечну декорацію міста. Певною здержливістю визначалися німецькі квартали, німецькі дома й установи. Зрештою одно море прапорів. Перед одним знайомим я висловився зовсім — здається — непарадоксально, що за ціну того полотна, яке в Празі ажурило на прапори, можна би відбудувати й розбудувати ціле українське культурне життя на наших землях у Польщі. А додаймо до того це просто казкове освітлення публичних будинків (театрів, музеїв, мостів, ріки Велтави, міської ради, старої і нової), освітлення деяких приватних підприємств, освітлення, яке тривало на протязі довгих днів у вечірних годинах аж до 12-ої вночі, додаймо до того що одну велику декорацію у цілій республіці.

а думаю, що ми могли би за цю суму розбудувати ціле наше життя.

Вигляд улиц, рух на них у день, вечери уїї вночі важко описати. Рух у ресторанах, каварнях, крамницях, такий, якого — здається — Прага досі не знала. Сто дев'ять-десять два поїзди спеціальні, не враховуючи звичайних, привозили на протязі кількох днів більше як два мільйони людей. І всі мали де відпочити, мали що зїсти. Всі школи й публичні установи перемиєно в гостинні дома, в яких кожний найшов своє приміщення.

На узгір'ю за Велтавою за так званою частиною міста Mala Strana, між Градчанами з одного а Ковже з другого боку розбудовано великанських розмірів стадіон, на якому могли вміститися сотки тисяч учасників здвигу і його видців. На кілька годин перед вправами і після них всі трамваї, автобуси і всякого рода комунікаційні засоби то привозили то розвозили непроглядні маси народу. А проте дістаючись на здвиг, добути карту вступу не було такою легкою справою.

Самі вправи викликували подив не тільки своїм виконанням, але великими тисячами вправляючих мушкетерів і жінок, та зразковим ладом, якого ніщо не потрапило скаламути. Досить сказати, що не раз і не два падали зливі дощі. А вчас одних вправ жіноцтва упав дощ, що потоками спливав і казав просто по кістці стояти у воді, а ніхто з вправляючих ні з видців не обустив місця. Дисципліна зразкова.

Мушиш бути моєю!

сталою приклинкою по випробуванню і пакки штиршового екстракту АГРІМІНА Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різницька 8.

1247a) 62—75

ще більше в часі судової розправи, оскільки взагалі до неї доходило, показувалися ті шпигунства зовсім невеликими. „Напшуд“ наводять, як то перед кількома місяцями польські власті і газети „відкрили велику шпигунську аферу“ німецького V. в. а. з. на Горішньому Шлеську. І що сталося? Газети замовили, майже всіх арештованих випущено з арешту з „великої афери“ зроблено якийсь локальний випадок („і-і-і-і“). Далі йде „Напшуд“ так: „Маємо право сумніватися у всі політико-військові „відкриття“ щодо шпигунства. В тім випадку маємо те право оперте на інформації властей, що слідство потребує щонайменше рік“. Потім „Напшуд“ пише, що за рік зі всіх „відкриттів“ великої афери може не бути вже і сліду, а в списках державних урядовців може зникнути тільки слід в тих письмах, які подають привітання „найблизькій заслуженій“, що відвернули від держави „велику небезпеку“. Далі йде „Напшуд“: „А вже найтерпеливішу і найвирозумлішу на поліцейській практиці людину мусить вивести з рівноваги признання, що власті мали в середовищі, даймо на то, шпигунський своїх „обсерваторів“, яких всюди називається провокаторами. Мабуть хотіли, щоб справа „дозріла“, щоб зібрано якнайбільший матеріал, щоб органи, які займаються справою, могли усправедливити перед вищими чинниками своє вичкування, аж справа — по їх думці — дозріє“. Кінчить „Напшуд“ так: „Не маємо довіри ні до чинників, що такі акції „роблять нешкідливими“, ні до способів, якими послуговуються до досягнення тої мети. Хто забагато наводить, задержує часто в руках — оризек“.

Допомога потерпілим від елементарних нещасть.

Слоти, градові бурі, а в останні дні липня рік спричинили поважні шкоди нашому рільництву. З 27-ох повітів львівського воєводства понесло втрати 14 повітів, з яких повіти самбірський, рудецький, перемиський і ярославський знищені дуже поважно. Страти йдуть в тих повітах на кілька мільйонів золотих, (приміром в повіті самбірському 1,100,000 зол.). Страти спричинені вилитою Сяну і Стравжу, досі необчислені. Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар“ у Львові поробило заходи у львівському воєводстві в справі допомоги потерпілим рільникам. Покищо переведена є доразова допомога, яка обнімає допомогу низько-процентним кредитом (6 процент) платним по жниві 1927 р. З допомоги цієї скористали до кінця липня всі повіти: Городок 4000 зол., Львів, 1300 зол., Березів 650 зол., Перемішль 1500 зол., Лісько 750 зол., Стрижів 200 зол. З початком серпня ц. р. одержало воєводство на доразову допомогу з міністерства рільництва дальшу квоту в сумі 13,000 зол., яку комітет рільної допомоги розділив на засіданні в дні 5, серпня ось як: Ярослав 5,000 зол., Пе-

ремішль 2000 зол., Самбір 2000 зол., Стрий Самбір 5000 зол., Рудки 2500 зол., Добромиль 2000 зол.

Квоти, призначені на доразову допомогу кредитом, є дуже незначні в порівнянні до висоти шкоди, однак небагато мають бути асигновані міністерством рільництва нормальні позичкові фонди на переведення осінніх засівів, з яких у першу чергу углядені будуть рільники зі знищених повітів.

Тому, що в багатьох громадах малоземельні наслідком градових туч потерпіли 100 процентів шкоди з засівів, Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ старалося, крім позичок для потерпілих, узискати у воєводстві доразові беззворотні заломки, однак одночасно провиріло, що воєводство одержало від департаменту праці і суспільної опіки на допомогу для безробітних і пошкодованих елементарними нещастями (пожежі, повені, градобиття і т. ин., одноразову дотацию в скромній розмірі 30,000 зол. З дотатції цієї вичерпано досі 13,000 зол. В розпорядженості воєводства знаходиться ще 17,000 зол. На інтервенцію „Сільського Господаря“ департамент праці і суспільної опіки згодився дати доразову безплатну допомогу покищо тільки для громади Якимичів-Клішко коло Комарна, повіт Рудки, бо градова туча в цій громаді знищила 186 гектарів засівів, спричиняючи шкоду на 62,000 зол. Пошкодованих рільників є там 145, у тім 30 рільників понесло 100-процентної шкоди.

Комітет рільної допомоги одностайно висловив бажання, щоб кредити з доразової допомоги були уділювані старостам за посередництвом кооператив, зга. повітових виділів тільки для селянських господарств. — Краєве товариство Господарське „Сільський Господар“ у Львові.

По широкому світі.

Німеччина старастяся піти на зустріч Франції, Бельгії та Польщі в їх фінансових труднощах, сподіючись за те уступок територіальних.

Болгарія в офіційнім комунікаті в справі прикордонних банд заявляє, що її сторожі не заприїмляють ніяких банд, а тільки чули перестрілку, яка йшла з поля югословянських маневрів. Югословянське посольство в Софії заперечує, що робило в цій справі заходи у болгарського уряду.

Еспанія устами свого диктатора старастяся згадити чутки про її неуступність щодо членства в Раді Ліги Націй, кажучи, що нічим не хоче шкодити праці Ліги.

Шотландські посли зголосили в англійським парламенті внесок з домаганням утворити самостійну шотландську державу.

Морган мав позичити Франції 250 міль. дол. з умовиною, що держава переведе фінансову реформу.

Чехословацькі залізничники погрожують страйком, коли уряд не задовольнить їх домагань.

юрби, котра заявляла свою солідарність з промовцем.

Одного тільки не можна було вповні перевести, а це: вправ на Велтаві. Висока вода не дала змоги показати у весь ріст досягнення сокілства у водних змаганнях.

Дня 6-ого липня закінчення здвигу. В програму увійшов: почетний хід всіх соколів і всіх делегацій на площу перед старою міською радою, на якій президент Масарик приймав чолобитню, а Соколи складали вінки перед пам'ятником Гуса. Я мав змогу пригладатись походу на площі Вячеслава, головній артерії міста Праги. Те, що бачив, не легко описати. Не в тому сила, що кілька повних годин тривав похід організованих заступів сокілства, не в тому сила, що тисячі й тисячі прапорів маяли перед поодинокими відділами, і не в тому, що — здається — не було місцевости в Чехословачії, яка не вислала би делегатів а вони не несли би таблиць; не сила й в тому, що біля шістьдесяти оркестрів грало в часі походу; але сила йшла від непроглядної маси народу, котра заповнила кожне вільне місце від землі аж до комінів на кількопверхових домах, щоб і звідтіля триколірною хоругвою витати дорогих соколів і крикнути їм: „Na zdar!“

(Докінчення буде.)

Відгуки дня.

З огіркового сезону.

Липень і серпень — це огірковий сезон, у якому ніколи ніщо не діється. А як і колинебудь що діється, то не знає ніхто про це, бо таксамо бувають дискретні товариші жінки на прогулях у гори, як товаришки чоловіка на прогулях по місті.

Але нема правила без винятку. Час до часу буває і той сезон вагітний у випадки, що аж страшно робиться.

До таких липнів і серпнів належать і цьогорічні, в яких подія за подією, одна важніша від другої, летять за собою, як вагоні скаженого потягу.

Наведу кілька цікавих: приїзд двох „блажених віруючих“ — Моргана до Франції і Кемерера до Польщі рятувати фінанси тих країн: революція в Мексику і майже революція в Москві (все через жінку!); землетруси в Японії і труси серед українців у Львові; перехід партії „Народної Волі“ до українства з одночасним застереженням, що вона не є українською; 150-ліття самостійности Америки і льотерія в „Новім Часі“ з правдивими нагородами... Ось кілька прикладів, які далеко ще не вичерпують усього, що сталося.

Ага! Одно таки ще я забув. Важне воно, велике і не можна його промовчати: Адвокат д-р Когут образився на „Діло“.

Справа булаб не дуже голозна, якби не змішався до неї „Громадський Голос“. Він вмиє зрозуміти, що з цього можна акувати знамениту зброю проти УНДО і почав кувати.

Передовсім доказав, що документ у „Ділі“, немовби то д-р Когут писав скаргу на „Пенсійний Інститут“ по польськи, не відповідає правді. При тому тримався прикладу з підручника льогіки як класичного взірця:

1) Баба Палажка не позичала горшка в баби Парашки.

НОВИНКИ.

— Боротьба за мясо. Від трьох днів львівські різники страйкують демонстраційно проти максимальної тарифи магістрату. Вчора у промисловій палаті зорганізували віче, в якому взяли участь також пекарі, і прийняли резолюції, з домаганнями скасувати існуючу тарифу, як незгідну з умовами мясного торгу. Магістрат обіцяє собі (і нам) видержати цю боротьбу. Жаль, що вегетеріанські товариства у нас такі слабкі. У такій порі міг би Львів попробувати який тиждень жити без мяса. Але магістрат мусів би дати гарантії, що коли конфлікт скінчиться, мешканці не дістануть того самого мяса, яке буде на них чекати.

— Збитки комуністів. Львівська поліція дуже збентежена фактом, що львівські комуністи в роковини смерті Ботвіна, розстріляного за вбивство поліційного агента Цехновського, звідли зручно вивісити на деяких будівлях червоні прапори з написом „Нехай живе комуністична партія західної України“, а вул. Шпитальну, де жив Ботвін, просто переіменували вночі, змінявши на ній таблиці. Нїодного організатора цих демонстрацій не зловили.

— Темна краєва хроніка. Двох фальшиваників 50-золотівок, Зедіга Альтшлера і Копля Федера з Любачева, засудив львівський кримінальний суд на 8 місяців в'язниці. — Між Пшеворськом і Ярославом невідомі злодії вкрали з товарового вагону 100 кг. чеколяди. — До поштового уряду в Косові вломники вдерлись до підручної каси і забрали 300 зол. — Суд у Мостисках розбирав справу селянина Стефана Сурка з Никлович, який хотів удушити свою жінку за те, що не хотіла його слухати. Він прохав її, щоб вона відганяла йому підчас сну мух, а вона не хотіла! — Арештували у Скнилові біля Львова селян Михайла Скориша-Мендика і Антона Крузя, які зі зброєю нападли на селян і грабували їх. — Антона Лівкевича

2) Баба Палажка, коли віддавала горнець, то він був цілий.

3) Баба Палажка, коли позичала горнець від баби Парашки, то він вже був збитий. Збудували на тих премісах доказ „Громадський Голос“ виказав усю нікчемність письмаків з „Діла“ і доказав, ніскільки УНДО нижче стоїть від радикальної партії.

Д-р Когут, побачивши, що справа пішла „на остро“, віддав перо від позви і шарнув допис на письмаків з „Діла“. Зарякував навіть 100 долярами на випадок, якщо знайд на нього показався правдою, але під умовою, що і друга сторона зложить таку саму суму. Письмаки з „Діла“ не назбирали між собою такої суми грошей і справа остала невирішеною.

Зате радикальна партія вирішила, що після викорчування радикальних дубів — це перша подія, яка принесе їй користь у майбутніх виборах. Тільки не треба, щоб справа потахла і забулася. Цілою силою неанпарованої ще пари пре до громадянського суду, але невідклично за кавцією сто доларів, бо сподіється, що „Діло“ їй не дасть.

Я в тій цілій історії зовсім а зовсім не заангажований. Не належу до жадної партії і тому маю свій власний погляд на справу.

На мою думку д-р Когут не міг писати тієї скарги в старостві, бо, порівнюючи скаргу з його статтями в „Громадським Голосі“, бачу, що скарга ще досить культурно написана.

Радикали мають право нарікати на „Діло“, бо коло нього гуртуються люди, які їх відпекались, а не гуртуються ті, яких вони відпекались.

Одно „Діло“ не має тут рації. Коли воно за кожний громадський суд було брало по 100 доларів від штуки, то нині мало би влоси каменіти з телефоном і піді сло би платні спіробітникам до підписаного включно.

Galaktion Chinka.

що втік з в'язниці зі Станіславова підімати у Львові на вулиці.

— Православний собор у Варшаві, з яким магістрат боровся так довго при допоміж динаміту й інших енергійних засобів, щез учора з лиця землі. Великі підземелля, що були під ним — засипані піском. Деякі польські часописи додають до цього факту коментар, що таким робом щез у Варшаві останній слід царської неволі. Сильне слово!

— Вкладки у чеських банках. Мене, як колишнього службовика чеського банку, запитує чимало осіб усно і письменно як належить видістати гроші колись зложені ними у філіях чеських банків. Не маючи змоги відповісти кожному зокрема подаю отсею дорогою до відома, що вже обов'язує в цій справі договір між Чехословаччиною і Польшею з 29. квітня 1926 р. (гляди Арт. 62. до 68. Дневник законів ч. 41.). По-кликуючись на ту конвенцію кожний інтересований може звернутися письменно до дотичної інституції в Празі і наводчати число вкладкової книжочки, яку має в руках, число акцій чи облігацій — жадати виплати своєї претенсії у відношенні 1 корона австро-угорська = 1 короні чеській. Нині варт 1 корона чеська 27 грошів. Щодо звороту задержаних свого часу депозитів треба зголошуватися до відповідних чеських урядів у речинці 6 місяців себто найдальше до 29. жовтня 1926 р. На мою думку краще було би (і щодо приватних вкладок, акцій і облігацій) вже тепер звертатися до дотичних центральных банків, в кожному разі не пізніше ніж до 1. жовтня ц. р. — Д-р Бариллак Олександр.

— Катастрофи. Дунай у Румунії випливає так широко, що заливає багато сіл; є жертви в людях. — На площі біржі в Медіолані вилетів військовий літак з висоти 2,400 м; оба летуни вбиті. — У Баварії у місті Вільдбад розбився самохід, 9 убитих. — На острофі Балі (Баварія) вулкан Батоер залив одне село населення втікло. — У місті

І саме тоді переді мною повстав в уяві інший образок. Було це на Франковому святі в одному нашому провінціальному місті. Мав відбутися похід на місце свята. До походу станула тільки шкільна молодь, а вже всі старші вишукуванням догідних місць проявляли охоту скритися перед дощем. Вкінці ми на площі. Наші пластуни й пластунки стали творити шпалі, щоб відгородити й замкнути місце, на якому мають бути свято. Пустився нагальний дощ. І наче на команду стали втікати, стали ховатися в мурах недокінченої будови. І хоч я сам грішний був за тим, щоб дітвору хоронила перед дощем, а проте тепер стало мені ніяково за те. Я відчував, що було би далеко краще, як би були всі переждали в ладі, спокійно, без метушні цю хвилину більшого дощу.

Хто тільки не прашовав для звеличання здвигу. Фотографи, оператори від кін, радіоапарати — все те було на послугах здвигу й розносило та розносило славу здвигу по всьому світу. Світлина кожних вправ можна було вже вечерами набувати в місті, а всі кіна цілої Чехії дають сьогодні вистави, яких предметом є всесокілський здвиг. Радіо розносило промови, команди, голоси захопленої юрби. Дня 5. липня мав я змогу в академії в Подєбрадах прислухуватися через радіо одній промові. Прекрасно чути слова, особливо останню фразу промови, що кінчилася відомим двовіршом: „Hrom a peklo“... а вкінці оклики

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Д-р мед. Євген Олексій

ординус

в недугах жіночих і акушерії

Львів, Жовнівська 85.

поїзд трамваєм 5, 9, (станція біля хати).

Кастельфранка (Італія) вибух склад піротехнічних матеріалів у домі в сусідстві костела; 20 убитих, 30 ранених.

— **Слівце для філологів.** Один з наших письменників переслав нам замітку з приводу слова „туз“, проти якого вже давніше протестував Модест Левицький одночасно з московським „дружиною“, домагаючись нового слова, своєрідного. А саме у Цицелові надвірницького повіту найшов згаданий письменник на це поняття слово „туз“: „Ухопилися корова й зипишита цілий туз князів“, значить 12 палок кукурудзи. Кажуть, що „туз“ зближений тут до румунського терміну; варта перевірити, як воно зерефшило до народної мови.

— **Світова хроніка.** Льюїс Джордж, що мав намір виїхати до С. Р. С. Р., щоб пригладитись тамошнім обставинам зрієся цієї ідеї, мабуть анекдотичний останній подіяв в Москві. — Королівська родина в Бельгії почала їсти тільки чорний хліб, щоб дати приклад ошадності, необхідної для держави. — Голову філателістичної фірми в Берліні Зігеля, члена різних міжнародних філателістичних товариств, арештували як обвинуваного у фальшуванні різних марок. Фірма Зігеля проголосила банкрутство, а він сам заступився. — В околиці Берліна найдено великі шари сірого вугля. — Минулого тижня відкрили у Відні підчас вуличних робіт глечик, в якому наїшли 350 срібних монет з доби 30-літньої війни. — Німецькі курші виїхали до пристані Брест, щоб взяти участь у розшуках золотих і срібних штаб золота, вартості 165 мільйонів фр., що пішли свого часу на дно з пароплавом „Егіпет“. — У Берліні засудили російського аристократа князя Микола Масальського за фальшування векселів.

Дописи.

Надвірня. (Невдалий виступ „хлібоїди“). На день 18. липня 1926 р. заповіли „хлібоїди“ повітове віче в Надвірній. Вже заздалегідь заповіли староста на сесії громадської, що вони мають явитися на тому вічу зі своїми односельчанами. В назначений день приїхали „хлібоїдські“ організатори зі Стопкою на чолі і присіли з собою як публіку кількох заможливіших Гуцулів з Микудича й Татарова, з яких деякі мають менше славу минулості під оглядом кримінальної відважності. Віче заповідено на 12 год. в пошудне, однак на сесію ніхто не явився, хоч аранжери рознімали фіяками за слухачами. Аж коло 3-го год. явилось около 100 громадян із Надвірної і поближніх сіл, які цікаві були почути про що будуть аранжери віча балакати. З пошатку аранжери не хотіли впускати інтелігентів на сесію, говорячи, що віче призначено виключно для селян. Нарешті зазначили збори. Виступав один із аранжерів, отираючи нараву, покликую на предсіданка і секретаря людей зі свого „штабу“, яких зі собою „хлібоїди“ привезли. Присутні на сесії заперечували проти його роду поведінки і домагалися предсіданка з вибору. Аранжери не хотіли мік на це згодитися, а в підмогу їм прийшла влада і поліція, оправдуючись тим, що це нікче віче, а тільки партійна нарада, збір членів виключно партійних. Тоді один з присутніх звернувся до громадян і в короткій промові напелтував поведінку „хлібоїдів“, а вкінці сказав: „Коли це чисто партійна нарада, то хто не є „хлібоїдом-хруном“, най віде із сесії“. Всі рушили із сесії, на якій лишилися лиш аранжери з привезеними із собою Гуцулами — разом з аранжерами не було і одного десятка людей. Так скінчилось віче, бо „хлібоїди“, не маючи мікрофа, зараз тани зібрані свої манатки і нахилили скоро пятами з Надвірної, боючись, щоб щось гірше з ними не трапилось. У своїй репліці в справозданні

з надвірницького віча несправедливо нарікають „хлібоїди“ на пошту, громаду, поліцію, які нібито замало допомогли старани, щоб відбулось віче. Можливо заперечити всіх, що повищі установи зробили для них усе можливе, але сам нарід розуміється добре на їх кринийй роботі і не допустив до віча.

Присутній.

Велдіж, пов. Долина. (Свято Франка. Відносина в селі). Дня 1. ш. м. відбувся тут концерт в 10-літній роковини смерті Франка. Добірну програму, хоча при дуже короткій підготовці, виконано зовсім удачно. Шкільна зала була виповнена по береги, а незвичайне зацікавлення поодинокими точками програми свідчило про відрухову свідомість присутніх. Годиться піднести чималу заслугу при улаштуванні свята уч. VI. кл. гімназ. Т. сина тутешнього селянина Гозди. Вступне слово, виголосене тим молоденьким народним робітником, його влучні погляди на всесторонню діяльність Франка привносять дійсно саву рогатинській гімназії, до якої ходить п. Т. Перебуваючи тут на феріях проф. 8. Ратальський з Дрогобича закінчив свято промовою, в якій показав на ті хвили в житті Франка, які повинні стати нам законом до дальшої безупинної праці. Небажком відбудуться подібні вечериці в сусіднім Новому. — При нагоді годиться дещо більше сказати про Велдіж. Село, положене над горішнім бігом Сачи, окружене зеленим гір, має незвичайно лагідний воздух. Нарід гарний, гордий, а більше гуцульською вдачею. Рветься до організації. Є тут недавно основана читальня „Просвіти“, склеп кооперативний, а в найближчій році розпочнеться будова „Народного Дому“. Булоб дуже пожадане, щоб повітова організація звернула особливу увагу на Велдіж. Від двох років напливають сюди громади польських пластуни і Конгресівки, є тут і польська робітничка колонія при фабриці різних металів, що має свій костел, читальню і т. д. Отже освідомлюючи праця з нашого боку тут дуже потрібна. А праця то відважна й кохана, тому байдужіти не пора!

Всячина.

Про бузків. У науковім журналі „Nasch. lina für Naturkunde“ наводимо цікаві інформації про постійну злижку числа бузків у Німеччині. Від 1909 до 1919 р. у Мекленбурзі, де бузків було дуже багато, число їх зменшилось на половину; на території Любеки на третину. Пруське міністерство видало окремий розпорядок забороняючи стріляти бузків. Причиною зменшення бузків є недостатня пожива на сухих місцях. Ясно, що зменшення бузків не впливає у Німеччині на зменшення населення.

Англієцьки великі люди. Англієцьки мають один клопіт, якого ми не так швидко знаємо: мають за багато славних людей, які не поміщуються в їх національним Пантеоні, Уестмінстерський соборі. Цей костел хорошиє уже стільки державних мужів, письменників і духовних (з яких кожний має якийсь пам'ятник) що починає подобати на перегружений музей. Тому деякі радять, щоб цей збір піддати суворій ревізії і перенести з Уестмінстеру тих, які, як виявилось, не я такіми славними, як колись Англія гадала. З другого боку слід у „кутку поєтів“, де стоять усі великі англійські поети від Чосера, помістити ще таких як Байрон, які не наїшли там доступу. У всякім разі справа „бессмертності“ і „слави“ не є проста, а Уестмінстерський собор є надто традиційною інституцією, щоб хотів рухати з місця тих великих, хоча й інші забутих, які спочивають там у всіх Бедкерках.

Зі спорту.

Сокіл IV. — Гаснокея комб.

Змагання між дружинами Гаснокея комб. і Сокіл IV, що з причини непогоди не могли відбутися дня 1. серпня, будуть предметом зацікавлення української львівської громади цієї неділі. 8. серпня в год. 3-30 попол. на площі Сокола-Батька. Не лише спортовці, але всі, що прийдуть на українську площу відпочити свіжким повітрям та приємно перевести кілька годин на веселій розважній після тижневої праці, не пожалують того. Змагання заповідуються цікаво, бо обі дружини старатимуться грати якнайкраще.

† Посмертна згадка.

О. Омелья Менціський, кривошанин, парох Маластова і горлицький декан, помер трагічною смертю дня 12. червня 1926 р., проживши 62 роки. — Покійний походив зі старої священничої родини, яка перебувала в Маластові 150 літ. Гімназію покинув у Новім Сачі, теологічні студії в „Варбатеку“ у Відні. де став тоді одним з перших членів Академічного Товариства „Січ“. Як молодий священник перебував на сотрудистві у Плоськім, опісля у Хмільнях, де скоро померла його жінка, лишивши йому п'ятирічного донечку. Нещастливий тяжкий хрест відставив, перенісся до Перемишля, в яким був 9 років. Завдяки своїм небуденним якостям, інтеліген-

ції і товарискостві, став скоро любимцем як духовної так і світської інтелігенції. Небажком іменовано його календарем бл. п. еп. Чеховича, опісля катехитом тодішнього „Дівоного Інституту“, відтак катехитом української гімназії, а вкінці преефектом духовної семінарії. Попри духовні заняття брав також живу участь у громадській життю. Довгий час був скарбником кредитового т-ва „Віра“, членом т-ва „Бесіда“ та діяльним членом усіх тодішніх українських товариств у Перемишлі. І хто знає, чи завдяки своїм прикметам був би не дійшов до вищих духовних гідностей, як би нечайно не помер його батько в прадінім Маластові. Журба за долю старенької вдовиці-матері і двох незаслужених сестер веліла йому покинути Перемишль і перенестися на парохію у родинне місце, де перебував цілих 23 роки. Як ширий Українець — опинився серед москвофільського моря, з яким втрувало й послідовно змагався. Першим його ділом було відновлення і відмалювання в українським стилі матірньої церкви в Маластові опісля вибудування гарної стилевої церкви на філії у Пантній. В короткім часі згуртував біля себе національно свідоме духовенство й учительство та оснував філію УПТ. в Горлицях, а при ній українську бурсу, якими невтомно піклувався. Був довголітнім членом т-ва „Просвіта“, УПТ, „Дністра“ і т-ва „Сільський Господар“ у Львові. В часі війни спалено йому прикладство і знищено господарство, в наслідок чого він 11 літ біднував у малій сільській хатині, де злочинна рука бандита перервала нитку його трудяшого й повного заслуг життя. В похоронах, що відбулись 15. червня 1926 р., взяло участь 20 священників, усі доколичина інтелігенція та непроглядні маси сільського народу, що гіркими словами оплакував свого доброго душпастиря. — Нехайже прадіда лемківська земля буде для нього легкою і дасть йому вічний спокій.

о. Атаназій Мойсеович, парох Пні-ая, помер дня 28. липня 1926 р. в 71 році життя, а в 50. році священства. В. Й. П. 179 1—1

Юлія з Гомзів
ГИНИЛЕВИЧЕВА

вдова по гр.-кат. священику,
померла 5. серпня 1926 переживши
88 літ.

Похорон відбудеться 7. серпня 1926
з каплиці похоронного заведення при
вул. Кохановського о 5-ій год. попол.
луїни. 187 1—1

ОПОВІСТКИ.

Український театр під дир. І. Когутяка.

Залізиці, зала Просвіти.
Неділя 8. VIII. Шельменко джур.
Понеділок 9. VIII. Любатиш 145 7—7

Дирекція ари. семінара сс. Василіанок в Львові подає до відома учениць, які перед феріями голосились до вступного іспиту на V. курс (переважно був кандидатка V. курсу семінара У. П. Т.), що є деяка надія допущення їх до вступного іспиту, якщо внесуть відповідні подання до Міністерства Освіти на руки дирекції заведення найдашше до 15. серпня. — Д-р Чубатий. 180 1—1

Двадцятилітній поматуральний зід Товаришів, що складала іспит зрілості в академічній гімназії у Львові 1906 р. відбудеться не 8-ого, як було оголошено, але дня 29-ого вересня (лат. свято Михайла). Зголошення і інформації у о. д-ра Вас. Лаби, Львів, вул. Коперника 36. — Степан Ганницький, Семен Магальс. 182 1—3

Ванки до Вишного Муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові — починаються дня 30. VIII, 31. VIII, 1. IX. 1926 року що дня від 3—7 пополудні в канцелярії Тов-а (вул. Шашкевича ч. 5 III поверх). Рівночасно Виділ Муз. Тов-а розписує конкурс: 1) на 3 стипендії також у формі безплатної науки, а то ім. Ол. Мишуні (для сольового співу), Анатолія Вахитина (для науки фортепіану) і д-ра Петра Сушкевича (для науки скрипок). 2) На директора Музичного Інституту ім. Лисенка в Станіславові від шк. року 1926/7 (платня директора вносить 10 процент від шкільних оплат елевів). Дотичні подання належить вносити до Муз. Тов-а у Львові до 25. серпня 1926 р. включно. 183 1—2

ДРІБНІ ОГолошення.

УРЯДНИЧА родина прийме на станцію ученика з низшої гімназії. — Львів, вул. Королевої Ядвиги ч. 33/1 двері ч. 6. 184 1—1

ШУКЛКИ овочевих дерев князя Романа Сангушка в Гумнінських пз. Тернів, (адреса: Загзад ортодів кейсіа Романа загмизкі, Gumniska, post. Tarnów) поручають до осеніного і весняного садження деревця та овочеві куші в добірних родах. Яблуні і груші по зол. 2-50 за 1 шт. Слив та волоські горіхи по 3 зол. Ціни ви задурно і за оплатою. 178 1—2

ІНТЕРЕСЕНТА, який вислав до мене листа з Городецьки минулого тижня, прошу о подання своєї адреси. — Нестор Пшепорський, Львів, вул. Городецька 93/1 в подвір'ю. 186 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ на село до малого господарства старшу, солідну і дозорову вдову по священику, або такуж солідну старшу панночку о скромних вимогах, котра могла би зміло зайнятися кухаркою і скорпілою старшою жінчиною. Вимагаторження: удержання і скромний гонорар. Скорі зголошення до Адміністратції „Для священика М.“. 177 1—1

БАВАЛЕР, учитель глядає знакомства в цілі подруги. — Зголошення до Адм. „Діла“, під „Учитель“. 188 1—1

2—3 учеників гімназії, на мешкання з харчем прийме інтелігентна родина при вул. Льва Сапінг недалеко гімназії (головного заведення) на шкільний рік 1926/27. Зголошення: в Союзнім Базарі, Руска 20 у Львові або під Б. М. до Адм. „Діла“. 181 1—2

ХТО з П. Т. будівничих підійметься будувати церкву в Гукалівцях з метесного каменя, зволить внести оферту до урядового парох. Перепельники, почта Нуща. 174 2—2

ГОДИННИКИ і будильники з 3 літньою гарантією поручає найдешевше І. З. Бактрот, Львів Сиктуська 29. 152 3—10

НА СТАЛІ ПОСАДІ з невеличкою голівкою в долларах, старша симпатична панна, бажас пізнати чесну людину до літ 50 матеріально забезпечену, першество мають залізничники. Зголошення до Адмін. під „Чесна людина“. 172 2—3

ЗРЕДУКОВАНА вчителька, сирота по священику глядає лекції з обсягу сім'ясової всенародної школи. Зголошення до о. Качоровського Підсоснів, п. Миколаї. к. Гайн. 176 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

д-ра Шимона Раппапорта
Якова Насса

Львів, вул. Сиктуська 17/II.

Пломбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнти з провісній подягоджються в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям та студентам значна знижка та полекші в сплатах. 147 4—5

Спеціаліст недуг ушній, носа, горла і гортанки

Оператор Д-р Б. Зонешайн
Львів Академічна 14. Тел. 285
51 ординус від 11—1 і 3—5. 9—16

Машини
— до писання —
з українсько-польським письмом, бюрові меблі і всілякі прибори до машин поручає по найдешевших цінах

Ю. Ломага, Сенквич ч. 9.
Тел. 28—70.
Взірцева майстерня для направи всіляких бюрових машин. 185 1—4

Перльмуттера Ультрамарины

є безумовно найліпшою і найвидатнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями в Брукселі і Медіолані. 92 4—48

ЗНАНА

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

СТЕПАНА КЕЗІКА

перенеслась з вул. Охоронок ч. 5, на вул. Рутівського ч. 5.
проти лат. катедрі,
під фірму

С. КЕЗИК Ф. МАТЛАС

як найліпшими силами виконує найелегантніші мужеські одяги, також і для Всч. Духовенства.

Замовлення виконує солідно, швидко і на догідних умовах.

Замовлення з провінції виконує якнайточніше. 114 3—3

wiedliwionę i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 494 pk. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiadziałemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczony niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. 1, druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 z 1863 t. k. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. o. Lwów, dnia 4. sierpnia 1896 r.

Hawwi

вільні цілі повіті!

До отсього діла, до невипуш-
то збирання вкладок
' датків у нас абсолютно за-
мало людей. Тому й бідують наші
приватні школи, особливо народні,
тому й число їх не росте, а стоїть
на одному місці. А шкода, велика
шкода для нації з того!

Приватні школи У. П. Т. заслуго-
вують дійсно на щирі підтримку
українського громадянства. Якби
зона заглянуло до них, то побачи-
ло б і зрозуміло б висліди мозоль-
ної, дощільної праці нашого патріотич-
ного учителя, про що свід-
чить м. ин. осуд відвічальних чин-
ників і чимраз кращий вислід вступ-
них і кінцевих іспитів (матури), пе-
реводжених строгими, чужими суд-
дями. Колиб наше свідоме грома-
дянство порівняло молодь Рідної
Школи з тою, що до неї не хо-
дить, тоді певно не пожалувало б
датуку не тільки на існуючі школи
У. П. Т., але доложило б усіх ста-
рань, щоб усюди в нашій країні
з'ясувати з останнього на Рідну
Школу для рідної дітвори і тим
способом виховати її на ідейних
членів нації, без яких вона не мо-
же й не буде жити. Крім того
в рідних школах могли б знайти
приміщення і ті сотки наших учи-
телів та учительок, що нині є без
кліба.

Отсих кілька слів звертаємо до
українського громадянства, а в пер-
шу чергу до Кругів "Рідної Шко-
ли", як також до вічевих і органі-
заційних комітетів. Чейже не дале-
кий вже новий шкільний рік зазна-
ється хоч деяким зростом нашого
рідного шкільництва, а не даль-
шим упадком! Особливо по наших
містах і містечках, де ще нема вза-
галі рідної школи, а є чимало сла-
вних бесідників, треба нам забрати-
ся енергійно до діла, а саме до
заложення рідної шко-
ли. Як це зробити, порадить на
бажання негайно централія "Рідної
Школи". Час короткий, тому й до-
рогий. Всеж таки звертаємо увагу,
що отворення приватної школи
може наступити хочби й кілька
тижнів по 1. вересня. Тому відпа-
дає й та вимівка, що, мовляв, час
уже за короткий, бо за три тижні
годі буде зі всім упоратися. Не ви-
держує критики і той заміт, що до-
сі шкільна влада не давала дозво-
лу на отворення українських при-
ватних шкіл. Вносім тільки подання
і берімся негайно до праці, не зра-
жуючись ніякими супротивностями.
Кінчимо кличем: менше слів,
а більше діла!

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ.

Всесокольський здви́г у Празі.

(Лист з Чехії.)

(Докінчення.)

Найбільший рев стихій не можна
порівняти з тим ритмічним і нерит-
мічним, з тим захоплення ураганом
людських голосів, що розходився
по цілому місті. Я чув біля себе
вже захриплі голоси, але власники
цих голосів не переставали витати,
а зачерпнувши дещо повітря, підні-
мали свій голос наново. Всі брали
участь у привіті. Здається, в хатах
нікого не було, хіба хорі. Зате до-
мі, при вулицях, якими йшов по-
четний похід, повні видів. Ліхтар-
ні, дерева, дахи, димарі, вікна, баль-
кони — одно людське море. Жи-
вотво користувалося своїми зер-
калами, щоб бачити похід, ставля-
ли їх так, що в них відбивався
увесь похід. А щоб в загальній
декорації міста не псували вражін-
ня руштування нових будівель, від-
повідні підприємства так прикраси-
ли руштування, що за прикрасами
нічого іншого не було видно. Ос-
вітлення деяких публичних буди-
нків брали на свій рахунок більш
підприємства та фабрики, щоб та-
ким чином показати свою охоту
приложити рук до великого діла.

А й Масарикова ліга повітре-
плавства дала себе пізнати в часі
здви́гу Стопятьдесять літаків вико-

Німецька преса про „шпигунську аферу“ в Галичині.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, дня 2. серпня 1926.

Масові арештування „українських
шпигунів“ у Кракові, Львові й Пе-
ремишлі викликали в німецькій пре-
сі живий відгомін.

Перші вісті принесли, як зви-
чайно, власні кореспонденти біль-
ших німецьких газет (як „Локаль-
Анцайгер“, „Таг“, „Фоссіше Цай-
тунг“, „Берлінер Тагеблат“, „Дайт-
ше Альгемайне Цайтунг“, „Франк-
фуртер Цайтунг“ і ин.) вже 23-го
липня, переповідаючи свіжі доне-
сення польської варшавської преси.
Одначе вже ці перші вісті, в яких
говориться про шпіонажу в кор-
исті Німеччини й Союзу радян-
ських республік, а в деяких тільки
про „большевицьку“ шпіонажу, по-
явилися здебільшого з відповідни-
ми застереженнями й поясненнями
щодо мотивів польських ареш-
тів.

Один з найповажніших німецьких
часописів, „Дайтше Альгемайне
Цайтунг“, заквестіонував відразу
справу „шпіонажі“ в користь Ні-
меччини та неіснуючого німець-
кого генерального штабу, а бер-
лінський умірковано-консервативний
„Дер Таг“, в якому проф. Геч мі-
стять свої відомі огляди німецької
закордонної політики, зараз же за-
значив, що наглі й численні ареш-
тування української молоді — „це
ніщо інше, як шикана проти укра-
їнських студентів, яким недавно злі-
квідувало правительством проти-
законно їхній університет“. На гадку
„Тагу“ переведено арештування з
метою перешкодити українському
студентству зорганізуватися й об-
стоювати свої права в справі від-
новлення українського університету
для 2,000 українських студентів у
Польщі. Тепер українські студенти
місяцями сидітимуть по тюрмах і
не матимуть змоги виступити в най-
ближчому часі як слід з зажалення
й домаганнями перед міжнародним
форумом.

І „Франкфуртер Цайтунг“ зараз
при першій звістці заважала, що
всі подібні вісті політичної поліції
треба приймати з обережністю, бо
з досвіду й дотеперішніх анальо-
гічних „шпигунських“ афер на Шле-
ську добре вже відомо, що після
великого шуму та з великої маси
заповідженого обтяжувачого мате-
ріалу при судовім слідстві лиша-
ється тільки дуже незначні окрушки.

Вслід за тими першими вістками
прийшли короткі телеграми бюра

Вольфа, повторені здебільшого без
коментарів усією німецькою, навіть
дрібною провінційною пресою,
і півофіційні заперечення, що ні-
мецькі військові чинники з викри-
стою „шпіо-ажаю“ не мають нічого
спільного.

Безпосередньо за тим усі важні-
ші газети помістили докладніші
статті з приводу арештувань, зв'я-
зуючи їх переважно з польськими
приготуваннями до найближчої се-
сії Ліги Націй у Женеві й поясню-
ючи їх як звичайний прояв поль-
ської політики супроти т. зв. мен-
шостей. Варшавський кореспондент
„Локаль-Анцайгера“ переповідає
при цьому погляди й аргументи
української преси, а „Франкфур-
тер Цайтунг“ містить велику ко-
респонденцію свого варшавського
корисувача, який між иншим ба-
чить генезу арештувань у запові-
дженім през. Бартлем знесенні по-
літичної поліції. Щоб себе рату-
вати й задокументувати свою ра-
цію існування, поліція пішла пев-
ними, втертими шляхами, що за-
значилося між иншим у відомих
справах Штайгера, Трояновського
і т. д., й заскочила світ „нечува-
ним матеріалом“ про „шпіонажу“,
„військову організацію“ і т. н. історії,
з яких при судовій розправі лиши-
ться що найвище так, як у процесі
Дудека, якесь сумнівне доно-
шення якогось непевного доно-
щика. Про ненависть Українців до
Польків і про „військову організа-
цію“ знають віддавна всі, між ин-
шим і поліція, одначе дивним ди-
вом вона счинила великий галас і
сензацію щойно тепер, перед сво-
ім уступленням. Польські тюрми
переповнені т. зв. політичними зло-
чинцями, одначе це не зменшить
національної активності, яка нахо-
дить підтримку в Радянській Укра-
їні, що совісним переведженням
українізації створила в себе по-
важне українське запілля, з яким
Полькам тяжко конкурувати.

Рівночасно з тим розпочала
„Дайтше Альгемайне Цайтунг“ (28.
липня) друкувати серію актуальних
статей відомого знавця справ на-
ціональних меншостей д-ра Еваль-
да Аменде п. з. „Між Росією і За-
падом“, з яких друга стаття при-
свячена спеціально українському
питанню в Польщі і його міжна-
родньому значінню для остаточно-
го вирішення східно-європейських
справ. До цих статей повернемо

ще після їх укінчення — третя
стаття має бути присвячена Беса-
рабії, а остання загальним ви-
сновкам.

Очевидно, що й берлінські Укра-
їнці, розкинені зрештою по цілому
Берліні, прийняли арештування як
факт препарції відповідного мате-
ріалу про його exterior. М. Я.

3 преси.

Російська емігрантська преса про
події в СРСР.

Зогляду на вагу теперішніх подій
у комуністичній російській партії
та в цілому СРСР цікаво для нас
познайомитися і з поглядами росі-
йської еміграції на ті події. Ті по-
гляди унагледнені найкраще в росі-
йській емігрантській пресі. А тому й
постараємося подати з доступних
нам органів найповажніших емі-
грантських політичних угруповань
наймаркантиші місця з оцінки мос-
ковських подій.

„Последнія Новости“, ор-
ган демократично-республіканської
групи Мілюкова пише:

„Ми свого часу вказували, що проти
правлячої групи центрального комітету за-
ключили союз два крила — правий і лівий
— спрямований проти облуди центральної
позитиві Сталіна хоч кожне крило критику-
є ту позицію з цілком протилежного стан-
овища. Ви брешете — кажуть Сталінові
його противники — коли твердите немов
радянська влада веде Росію до соціалі-
зму. В дійсності Ви ведете її до реставра-
ції капіталізму. Далі обвинувачуючі І. К.
розходяться в своїх твердженнях: „Дуже
але робите — каже Зіновєв — вертайте
до соціалізму, до лівизму“. „Дуже добре
робите — кажуть праві — але будьте ко-
секвентними і скажіть отверто, як говорив
Ленін, що Росія не зможе бути однією
з світі комуністичною країною“. Така істо-
та боротьби.“

Обговорюючи статтю більшо-
вицького публіциста А. Наймана,
поміщену в московській „Правді“
під знаменним названням:

„Ультравікий меншевізм“ тіж
„Последнія Новости“ пишуть:

„Найман констатує, що ми маємо пе-
ред собою „першу поважну спробу
об'єднати в міжнародних розмірах всі
опозиційні групи подвійних секцій Ком-
інтерну і всі „ліві“ групи подвій-
них країн в одну загальну, плянково керу-
вану міжнародною опозицією проти Комін-
терну“. Це, треба думати, і є той „четвер-
тий інтернаціонал“, про який писав наш
співробітник. Спільною ціллю для нападів
міжнародного блоку є, по словам Най-
мана, „СРСР і особливо політика Всесо-
юз. Компартії, її кермуюча ролія в Ком-
інтерні, з одночасним одобренням плат-
форм опозиції на XIV. з'їзді В. К. П.“
Глянець Найман підкреслює, що виступи
мають у всіх секціях Комінтерну в такому
самому дусі та напрямі ведуться саме те-
пер, як би на сигнал незвичайно різко і
паянково. В Італії „цілий ряд чоловік
членів групи Бордіни (крайно лівої) за-
явив, що вони не признають поста-

нувало окружний лет, а вечерами
кілька освітлених літаків з виднію-
чими буквами М. Л. Л. кружляли
понад містом, пускаючи раз у раз
світліні ракети, котрі вистрілами
звертали увагу всього міста на
себе.

Похід сокільства був поділений
на відділи гостей і на власні. Ці
останні склалися з соколів, що
живуть поза межами республіки, між
якими загальний подив викликав
відділ кінних соколів у числі біля
1000 коней. Між гістьми найширше
й найсердечніше витали сербських
соколів. (Як відомо Хорвати відмо-
вилися від участі.) Сербі прислали
й власні військові відділи усіх ро-
дів зброї аж до морської служби.
Таблиці перед делегатами й відді-
лами вказували на те, що увесь
світ брав участь у здви́зі. З Укра-
їнців брали участь соколи з Поде-
брадів та соколи з Закарпаття. Та-
блиця з Рахова і деяких інших мі-
сцевостей писана кирилицею. А в
місті бачив я соколів, котрі на одно-
строгах мали нашивані карточки з
українськими написами, як Мукачево
та інші.

Міжнародність здви́гу зазначена
була і в декорації міста. Я находив
будівлі, на яких були всі славянські
кольори на прапорах, між ними й
блакитно-жовті. З ректорату Укра-
їнського Вільного Університету має
блакитно-жовтий і чесько-державний
прапор.

Українські соколи з Подебрадів
взяли участь в вправах: від Укра-

їнців були й промовці. Були й не-
обхідні конфлікти з російськими
соколами. І треба признати, що
наша еміграція пильно пригляда-
ється до життя чеського народу,
а також і до його сокільського
руху, щоб після повороту до віт-
чини могла глибоко зашепити
справу ідейного фізичного вихо-
вання. Я найшов тут одиниці, ко-
трі це питання розроблюють у
зв'язку з громадянським вихован-
ням, маючи на увазі особливі від-
носини, серед яких живе україн-
ський народ.

Всесокольський здви́г показав у
цілій силі ідею сокільства та її
розвиток. І коли переїздити се-
лами й містами Чехії, всюди нахо-
дите соколів, себто сокільські
домівки, з ігровими площами вправ,
з власними городами і купальнями,
з цілим уладом для плавби рікою,
тощо. Соколи виконують також
культурну місію. У переважній ча-
стині, головню у селах, бачив я бі-
бліотеки-випозичальні. Соколи вла-
штовують курси, лекції спільно з
освітньою організацією повітовою
і локальною. Соколи плекають
спів і музику, дають аматорські
вистави. Малі громади, або хутори
користуються домівками більших
громад і там беруть участь у всій
культурно-освітній праці.

У домівках крім приладдя все
має на увазі національно й дер-
жавно-громадянське виховання. Бю-
сти й портрети заслужених людей,
історичні образи, національні й дер-

жавні кольори мусять нагадувати
кожному Чехови на його минуле
й теперішнє. Алеж і ідея сокільська
має за собою уже цілі десятиліття.
Нпр. такий сокіл у Подебрадах
святкував уже у 1923 р. своє 60-ліття,
себто такий протяг часу, якого
у нас ще й досі не осягнула „Про-
світа“.

Колись ідея сокільства об'єдну-
вала на правду увесь чеський народ
Та в міру його сили й розросту
почала різничитися. Чи воно
добре для справи, чи ні — про це
не будемо судити, бо й даних до
видавання такого осуду у нас не-
має. Крім соколів маємо католиць-
ких орлів, поширених головню на
Моравії, а далі ліві й комуністичні
організації мають сьогодні свої
власні установи фізичного вихо-
вання. Одначе ні одні ні другі не
дорівнюють силою, матеріальними
засобами, а то й своєю традицією
соколам.

Цей лист подиктований бажан-
ням, щоб і в нас найшлося прав-
диве й глибоке зрозуміння потреби
фізичного виховання, підтримки
для наших руханкових установ ма-
теріальними й моральними засоба-
ми, в ім'я старого гасла: „В здоро-
вому тілі — здоровий дух!“ Скуп-
чувати нам наші розкинені сили,
зв'язувати в одно, щоб і ми мо-
гли на своїх руханкових установах
дати подібний напис, який находи-
мо на стіні Сокола в Подебрадах:
„Tam evet se hne, k m se : la narde“.

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

62-75

(видити 95 = $\frac{1}{1000000}$ екстракту)

чов останнього візду партії." В Німеччині одночасно ведеться наступ на компартію із зовні — уступившиши з партії Коршера і Кауфмана — і зсупра — членами Рут Фіннер, Урбаном і Маслюком. Нейман твердить: "Ліній ідути на зустріч правим тому, бо посвоячені з нами і до того жеве їх об'єктивний аміст та ідейні підстави їх політики". Однак що може бути "спільного" між непримиримістю пролетарської диктатури і уступками "демократичної"? Спільним могло б бути заперечування ленінського бланкетизму та визнання всієї комуністичної практики і досвіду несамоцасних. Та щоб ліній лівої та правої опозиції зійшлися в тій точці, на це треба немало часу..." "Ліквідація Зіновєва в РКП є першим кроком до ліквідації лівого крила в комінтерні. А остаточно ліквідація останнього стає тепер неминуючою та стоїть не за горами. Коли в самих лівах комуністів не стане на те вистарчаючої послідовності і сили, то її проведуть РКП і радянська влада".

Аналізуючи друквану в нас резолюцію Ц. К. компартії про усунення Зіновєва і Сталіна з політбюро "П. Н." кажуть:

Приборкуючи поворот до старого (воєнного комунізму! — Ред.), уряд Сталіна безсильний також, щоб посунути куди-небудь вперед. Він засуджений тупцювати на місці доти, доки біла його відбудується розклад і руїна".

Берлінський "Руль" обговорюючи широко внутрішньопартійні події в РКП і навіязуючи до висказаних на ту тему поглядів Рикова пише від себе так:

"Риков бачить у дискусії загрозливу диктатуру пролетаріату, а тут же зраз розпадається передсмертний плач наляканого чекіста. Навіть його нерви не витримали — ажке отже повинно бути враження серед публіки. При тому весь той розвал розкривають на це, щоб не допустити до розвалу, сподіваного від опозиції — так само як для боротьби з фракційністю організувати (до того признався Риков) фракції більшості. Те, що ще звється владою, кидається, кричить, демаскуючи тільки що сподіване демаскування опозиції, а тому вже заздалегідь демаскуючи себе. Як передсмертна тривога звучить напівду з бесіди випробованого мучителя, який передсмертний розклад відчуває в тому безпомічному шамотанні".

Орган соціалістів-революціонерів спід стягу Керенського пише:

"Ідейних засадничих різниць між борючимися не видно: всі вони одним ленінським миром мазані і всі "друг друга" тим же "словесами" того ж святителя побивають. Боротьба на партійному Олімпі відбувається не за те, як вірно, але за те, що робити, щоб утриматися при корні влади. Боротьба за владу в імя збереження влади. Ми твердимо тільки одно: більшовицькі п'ять прекрасно вичувають під собою розжарену почву, наслідком чого і виникають важкі для них та нещасливі боротьби за владу..."

Парижське "Возрождение", орган монархістів під редакцією акад. Струве дає таку оцінку московських подій:

"Безмежна влада над німичими за ціну силного підпорядкування центрові! В тім то й сила більшовицької доки сильний центр. Та в тому й слабкість. Як розв'язується центр — падає все. Гніття і розклад центру бачимо наглядно, без огляду на те чи він є до той міри зогнітий, що партія вже перестала бути монолітною, а стає свого роду упривілейованою класою, яка виконуючи владу над краєм, добилася для себе політичної свободи і в нутрі якої повинна розгорітися завзята політична боротьба, чи перед нами лише палатний переворот, зміна влади, ослаблююча більшовицькі кадри, але зберігаюча існуючий партійний устрій. Іншими словами: без огляду на те, чи усунена диктатура політбюро над партією, чи проведена тільки особиста зміна в складі партійного диктатора — політбюро? В першому випадку єдина партія більшовицька засуджена на коротке життя, і ми на порозі великих подій, в другому випадку ми повинні зареєструвати новий і істотний етап на шляху розкладу єдиної комуністичної партії".

Газета "Сегодня" містить з нагоди тих самих подій ось які міркування:

"При всіх зусиллях зберегти владу і всі її блага, при всіх сідомостях, що для цього треба єдності партії, при всіх зходах досягнути єдності штучно, еволюція краю, розвиток внутрішніх соціально-політичних сил шодня приносять новий удар диктатурі партії і приводять до неминучих шлан і відколювання. Пленум ЦК, на якому осудили Зіновєва і Лашевіча, є дійсно історичним, але не в тому розумінні, як це розуміють більшовицькі. Це новий історичний етап не до єдності, а до розпаду і розколу партії, до освобождення великого народу від більшовицького рабства".

Як бачимо, то вся та преса покладає великі надії на те, що тепер діється СРСР. і вірить, що тамешні події прискорюють момент, в якому більшовицька влада разом з диктатурою зробить місце... очевидно для них.

Пресовий ланцюг.

На побільшення об'єму "Свободи" зложили далі:

161. Мороз Іван, Львів — 5 зол.
162. Мороз Анна, Лежайськ — 5 зол.
Іхлике: Наталію Колосанську в Раві Руській і Емілію Пашківську в Сторонібабах к. Красного.
163. Д-р І. Турин, Відень — 20 зол.
і визнає до зложення на фонд "Свободи" по 10 зол.: Доля Глинського, антикаря у Бамі (Буковина) і д-ра Льва Восвідку, лікаря в Кішмані.
164. Лесів Іван, Кутиска — 2 зол.
165. о. П. Городецький, Ляхівці пч. Богородчан — 10 зол. кляче: о. Володимир Косенча пароха Старих Богородчан, д-ра Олександра Чорненка адв. в Солотвині, Василя Гарасима учит. в Саджаві.

Ваш муж любить

горняк до доброї кави. Подавайте йому КАВУ ГАГ вільну від кофеїну, чисто зернисту, найліпшої якості. Він буде хвалити передовсім її ніжний смак та запах, а крім цього Ви зробите йому і собі самій прислугу для здоров'я, бо оминете шкідливого впливу кофеїну на серце, нерви, нирки і травлення.

А зробити це тільки КАВА ГАГ. Всюди продається, та у Фірмі Василь Смиш, Мадірна.

По широкому світі.

Страйк вуглекопів в Англії стоїть під знаком оптимізму; деякі вуглекопи погодилися на дальші переговори з урядом через посередництво єпископів.

Між Чехословаччиною і Мадярщиною вибухла митова війна внаслідок перерваних господарських переговорів між обома державами.

Союзні держави ведуть дуже оживлені довірочні наради у зв'язку з недалекою сесією Ліги Націй, на якій рішати будуть справу вступу Німеччини до Ради Ліги. Покищо не найшли компромісу між домаганнями Еспанії та Польщі на постійні місця і домаганнями Німеччини.

Турецький уряд видав розпорядок, щоб всі чужинні торговельні палати в Константинополі припинили свою діяльність.

НОВИНКИ.

— 3 донощицького смітника. Від часу доносів, якими старалось служити "Слово Польське" парський владі підчас останньої війни, воно вірно продовжує цю свою функцію до нині, очевидячки наддалі з патріотичного обов'язку. Воно систематично показує пальцем на Українців, яких треба арештувати або викинути з різних становищ. У ч. 216 з 8. серпня є статистика урядовців-Українців у "доменах", яких є там за багато. Найкраще було б, якби "Слово Польське" збирав список усіх Українців зайнятих у цілій польській республіці і поставило внесок їх вислати.

— Без мяса та хліба опинився нині Львів. Пекарі страйкують солідарно з різниками у боротьбі проти максимальної тарифи магістрату. Вчора представники обох промислів радили спільно над ситуацією і рішили звернутись до уряду з жалобою на місцеву владу. Між резолюціями прийняли постанову, що єдиним виходом з неформальних цін хліба та мяса є вільна конкуренція та свободна торгівля без примусових тарифів, які кожний старається обходити. Воєвідство повинно тільки нагнати на мельників, щоб не брали надто високих цін за муку. Покищо знаємо одно, що кожний такий страйк підбиває ціни і повертає в нівець усі тарифи, бо наведення не звикло провести дня без мяса та хліба і платити за них

удвоє більше там, де тільки його найде. Правду каже Святе Письмо, що не самим хлібом живе чоловік, але правдою є й те, що може без хліба обійтись, коли має мясо.

— Не треба війни, а досить нагнати над такою невинною рікою як Ширек у Розвадові та Устю, а жовніри гинуть. Вода у Ширку зросла від дощів, місток на ній був невеликий і коли перші коні переїхали дня 4-го п. м., жовніри попадали в ріку, один утопився, кількох ранили.

— Львів за одну добу. Внаслідок родинних непорозумінь пробувала отруїтись 30 літня Я. Бернаничичева не погорджуючись столярською політурою. — 6-місячна дитина ўдушилась сама при вул. Павлинів 16., обернувшись у ночі до подушки так, що не могла віддихати. — Львівські шофери вважають "пунктом своєї чести" їздити так хутко, немов би везли гостей, що втікають перед поліцією; один з таких поїхав учора на вул. Словацького між два трамваї, розторшив автомобіль і позаплав стіни трамваїв. — Львівські злодії крадуть далі все і всюди, що можна (чи радше не можна): тютюн з тютюневої крамниці на такій видній улиці як Третього Мая ч. 17., алкоголь на поетичній площі На Оболоні, годинники, коли є такі аматори свого годинника, що навіть на партері (при вул. Ленартовича 11 б. або Зигмунтівській 12) одчиняють на ніч вікна. — А що така хроніка не могла би бути повна без бійки та револьверів, то брати Сметани стріляли до себе та нападали на інших приятелів на вул. Городецькій, а кельнер у ресторані на вул. Зеленій 60. стріляв 8 разів у воздух з револьверу, невідомо з якої радости.

— Також претенсії. Російський посол у соймї Серебренніков звернувся до українських послів з проханням, щоб вони підписали інтервенцію в справі конфіскації "Русского Голосу". Берлінський "Руль" називає відмову наших послів "українським шовінізмом".

— Вязниці не казино". Так заявив заступник голови карного суду у Львові Гавля, на вакаціях, п. Коман, який солідаризується з тим, що суддя Нементовський не передає для політичних вязнів часослів, ні книжок. А не передає тому, що не має часу їх перчитати. Суд, це не факультет літератури, на якому суддя міг би шойно знайомитись з письменниками; деякі прізвиська та заголовки повинні навіть суддям бути знайомі як "невинна" лектура.

— Відомин "шпигунської афери". З Кобиліволок пишуть нам: Дня 21. липня в год. 3-й рано приїхали до Кобиліволок, пов. Теробовля, тайний агент і комісар поліції з Тернополя, які до спілки з місцевою поліцією перевели детайлічну ревізію у д-ра Василя Тригука й учит. Івана Тригука, у студ. крак. унів. Василя Мокрицького й учит. Михайла Мокрицького. Шукали за доказом шпionage в користь Німеччини і Росії, але не знайшли нічого. Всеж таки арештовано студ. Мокрицького і відвезено до Кракова. Ревізія тягнулась до год. 8-ої рано.

— Хто садить тютюн, нехай знає, що управа державного тютюневого монополію олікується ними, бо хоче піднести краєвий тютюн. Концесіонарі плататори тютюну можуть одержати зачети на рахунок збору, який обов'язані доставити тютюневому монополієві в осей. Хто посадив найменше 100 м. квадр. може одержати зачет у висоті 60 прен. можливого збору у двох сплатах: у серпні і вересні. На зачет 5.000 зол. треба дати довжний скринт з двома ручителями. Зачети дають уряди та монополієві інституції, які дали урядовий дозвіл на управу тютюну. Там і дають інформації.

— Ватиканський інцидент. Минулого тижня прийняв папа на аудієнції 22 американських студентів під проводом протестантського професора Нельсона. Нельсон не хотів клякнути перед папою, тільки стояв перед ним зі схрещеними руками. Папські гвардійці держали Нельсона дві години на допиті. Після цього інциденту Ватикан видав розпорядок, що папа прийматиме на аудієнції тільки католиків.

— Жіночі права зростають. Один з найбільших мадирських маїнатів гр. Франц Естергазі звернувся до суддів з досить дивним проханням, щоб йому назначили куратора, бо він веде надто ризикові діла та живе надто дорого, як марнотратник. Суд визначив йому куратором його власну жінку.

— Наслідки кокаїни. Для тих, що хотіли би зажити насолоди цього наркотику, сильно поширюваного нині тайними продавцями, цікаво буде дізнатись про сцену якої свідком були позавчора прохажі на вулицях Варшави. Кабаретова артистка Галина С. бігла розхристана вулицею зі страшним криком, в жаху, що її здоганяє сатана. Дістала напад "фурії" і пальцями вдерлась у тин. Причиною — кокаїна.

— Передбачливі урядовці працюють у фінансовій відділі залізниць у Познані, де замовили стільки урядових друкованих паперів, що цей запас вистачить їм на... 150 літ! Хто як хто, але щодоброді міцно вірять, що до цього часу нічого довкола них не зміниться.

— Саїтова хроніка. Індійський магараджа з енергичним прізвиськом Ніссан Гайдарабад відповів англійському урядові, що не гадає в своїй провідній призначувати Англіїців як урядовців і що його внутрішня господарка (хабарництво) є його приватною справою. — Літвінов, заступник Чічеріна, переїзжав до Москви через Варшаву... інкогніто. — Редакторів київського денника зі страшною назвою Шингуїнопао відрубали голову за статтю звернену проти губернатора Шантунгу. — У Німеччині та Австрії в останній часі 36 акторів скінчили самогубством по причині нестачі праці. — Недалеко пристані в Данцігу упав у море великанський метеор. — У Ризі згоріло внаслідок вибуху 4 мільйони пуделок сірників, готових до висилки. — Університетська бібліотека в Гетінгені купила за 5000 марок рукопис славної поеми Бюргера "Леонора". — Молода париська артистка Сина зважилась відіграти у пєсі "Quo v. dis" у великій церкві "Лідію на хребті бика"; бик подразнений дерев'яними списками скинув артистку зі себе і поранив її. — Помер французький різбар Дагонер, творець численних пам'яток; одна з його останніх праць пам'ятник малюреві і рез на цвинтарі Монпарнас.

Дописи.

Львів. (Театральна вистава акад. ського гуртка ремісничої молоді "Т-ва Зоря"). Дня 11. липня ч. р. аматорський гурток секції опіки над українською ремісничою молоддю при Т-ві "Зоря" у Львові відіграв комедію в 3. діях п. м. "Пан писар", в домівці чит. "Просвіти" при вул. Круярській ч. 15. — Штука була гарно й добре переведена, видно, що аматори й аматорки добре її зрозуміли і добре вивчилися. Треба признати, що декотрі особи, як старі родичі, пастух та писар відіграли свої ролі знаменито і можуть виступати сміло на ширшій арені і перед ширшою публікою. Одно хочемо зазначити, а саме: на перерві між 2-гою і 3-ю дією один член з гуртка виступив з граючими особами на сцені і виступив гуртка зложивши желання голові секції тоїж молоді. Це було гарно, але не кінце на місці, бо ця етикетальна формальність могла відбутись по скінченні вистави. Салю наповнила майже сама молоді і кілька старших осіб. Сумно, що старші особи віднеслись з якоюсь байдужістю до легковаженням і не явилися на ту виставу, але є надія, що на будуче і старші особи не відмовлять нам своїй підтримки. — Один з присутніх.

Залишки. (Концерт Наддніпрянського хору). Дня 5. серпня відбувся в Залишках черговий концерт Наддніпрянського хору під диригентурою п. Евсєвського. Хор цей зложений з 25 осіб, самих вибраних співаків, знамих суспільності під назвою хору Котка, якого хористи упустили, не стративши на тій німці. Залишки ті самі молоді, свіжі і дуже баритони, ті самі грімкі баси і дзвінкі сопрани. Та сама, хоч може менше вимушена дисципліна і те саме серйозне відношення до творів і до публіки. Що більше — хор цей обнови свій репертуар, залишаючи з давніших річей тільки музичні перлини, які ніколи не змінюють. На концерті 5. п. м. було відано ще і аріоновані голоси. Бо коли на попередніх була все перевага жіночих, які в наших провінціальних салях виходили дещо за різко, то на останнім концерті після відпадення трьох чи чотирьох співаків наступило вирівняння. Та всеж таки перше місце від кожним оглядом: дикий, інтерпретації й артистичного виконання належить хором чоловічому. Тож кожну його появу на сцені приймає публіка різними оплесками, хоч не жалувала їх і хоромі мішаному. Довіра публіки до хору велика. Хоч хор концертував у Залишках цього року пораз п'ятий, хоч було спізнєння з аріями (перешкоди старості), хоч змінено фірму, — саль була битком виповнена. З України явилось усе наче на національний пар — було теж багато чужої публіки, а головне мішанки. Жалко тільки, що хор не знає акомпаніменту і співає все в саріа. Деякі річі, як „Прометей“ Стеценка, „Яким мені червоний“ Колеси й ин. зискали багато на красі при акомпаніменті. Тому що згаданий концерт мав бути останнім, делегати від громадянства просили уладити ще один концерт, який і відбудеться в найближчих днях.

Біле коло Чорткова. (Проти проклації „Хайборіа“). В „Селянським Пропору“ з дня 1. VIII. 1926 р. ч. 31 — як в органі, що колюпортує в нарід заразу, стали мене на дивне двоє вихвалювати та проголосили мене своїм прихильником, хоч всьадно аж у двох числах мене обкидували болотом наклепів. Отсим заявляю, перед українською суспільністю, що як член УНДО з „партією“ УНС. не мав і не маю нічого спільного, що до п. Дмитрика, організатора цієї партії в Чортківщині, ніколи з нічим по поміч не звертався, що про віче з дня 11. липня, яке уладив УНС на мою оборону, я нічого не знав, а відвався аж по всьому. Акцію вибісовування метушні в селі, викликаної кількома каринниками, на користь УНС, осуджую як підлу та негідну. Мої прихильники, якщо їм на мій честь залежить, повинні знайти інший спосіб оборони, а не в провокації наклепів цілою суспільністю „партії“ УНС. — Снятин, дня 5. VIII. 1926. — Я. Стефан Гунчак.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Всячина.

Про горобців. Товариство охорони птахів у Лондоні вбудувало у славний „Гайд Парк“ оригінальну керинцю, призначену птахам і для їх ужитку. Цей пам'ятник зробив відомий англійсько-російсько-жидівський різьбар Енштейн, заматю до модерному. Загальна публічна оцінка Лондону не дуже хваляла цей твір і в пресі почалась жива полеміка на цю тему. Деякі звернули увагу на цікавий факт, що горобці оминають цю керинцю для них призначену. Виринула думка, що може горобців вражає модерне мистецтво. Щойно орнітологи, знавши пташину пошкільну розяснили, що причина бойкоту горобців у чомусь іншому, а саме у різко білій колірній керинці. Птахи не люблять білого коліру і швидше згинуть зі сраги, ніж напнуться з ясно-білої керинці.

Аллах є великий! Невдаха вбудували „посвятили“ в Парижі першу мошю. На це свято приїхав великий султан з Марокко — Муляй Юсуф і брав участь у церемоніях. Коли офіційності його втомили, він рішив прийняти відпочити. Спитавши „губернатора“ Марокка Стега, де можна бачити найгарніші жінки. Його завели до найкращого ресторану до „Бульварського Ліску“. Ніхто там не здивувався появі султана в білій бурнусі, бо не один магараджа бував там постійно і трапив гроші. Султан мигь свобідно придлявся, як європейська аристократія забавляється. Він подивляв жінки з коротко стриженим волоссям і голими руками і похвалював поступ білої раси, яка звертає до „голини“ чорних рас. Султан спитався зі здивуванням, що це за уніформи носять мужські французькі герої, поглянувши на чорний смокінг. Ще більше здивувався, коли почув, що таку одіж носять Англії, що є тут на селі, і Американці і Італійці і навіть представники робітничого російського уряду. Султан відповів: „Тепер розумію! Це є загальна уніформа справжнього мира та вищої культури“. Відтак загуділа оркестра „джазбенду“. Султан зрадів, почувши медьоді, що нагадували йому рідний край. Та ось від столиків повставали елегантні пари і почав пристрасно вимахувати поганим. Піт спливав з їх обличчя, пахощі перфум кружляли в селі, а пляшки шампанського летіли під стелю, мов водограї. Султан був захоплений цим видовищем і зворушений, що його

так витайють. Нахилився до духа Стега і спитав: „Скільки такі артисти беруть за один такий танець?“ Француз пояснив, що вони роблять це безплатно і для власної приємності. Султан задумався. Він згадав мабуть судороги деревців і, повернувшись побожно чолом до Мекки, сказав: „Аллах є великий!“, що здається, значило по-нашому: „Дини є твої діла, Господи!“

Країна всіх обмежень. Америка є країною всіх можливостей, у протилежності до нашої, яку можна би назвати „всіх неможливостей“. З нового американського журналу „Наука та винаходи“ довідуємося, що в Нью-Йорку одне товариство обмежень прийняло премії від одного добродія, який заасекурився на випадок, який хтось винайшов апарат для відчитування думок. Видко, що цей апарат має страшні думки і що сильно перебільшено звистки про такий винахід пригрозюваний нашим земляком Бісським, що тепер живе в Берліні і читав на людським черепі різні тайни при допомозі „електродіагностики“. Але випадок такої асекурції не є зримковий. Американські товариства прийняють обмеження на всі можливі події, не лякаючись найбільше чудачим ідей. Один земельний власник обмежив себе на 25.000 дол. на випадок появи... плям на сонці. Бо такі плями зв'язані з катастрофами спричиненими зміною температури. Другий, Едгар Кук, за безпечив себе від теорії Айнштейна. Називає заклади між двома особами стають предметом асекурції; так зробив один інженір і один професор у відношенні до Айнштейнівської теорії. Один асистент медичного факультету в Школі обмежив себе на 600 дол. на випадок, коли до 1930 р. не стане професором. Не кажемо вже про те, що всі маларі обмежують свої руки та очі, танцюристи — ноги, співаки — горло. Один актор з оперети обмежив себе на випадок, коли викине, а другий, коли виросте, бо... своєму маленькому ростові заважає всю професію.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

Косилюк Задисинський: НАРОДНІ ОПО-ВІДАННЯ ПРО ДАВНИНУ. Історія Паккарпської Русі в переказах. 1925. Накладом Члс. Червоного Хреста в Кошицях. ст. 126.

ЖУРНАЛИ:

ЖИТТЯ Й РЕВОЛЮЦІЯ. Київ. Ч. 7. Липень. Зміст: І. Красне письменство. В. Мисик: Мати. Е. Пулюжик: Четвертий день гарячий сушав. За давнини якийсь дику неспіваний. В. Чапля: На реліях синьки. В. Ярошенко: Уже на порозі Я. Козенко: На хуторі. М. Терещенко: Елегія. Г. Косаченко: Гармонія. Д. Фальківський: Цикл „Минуле“. Г. Брасюк: Темної ночі. В. Чапля: Зойк. М. Галич: Друкарка. Д. Тась: Полонені шуми. II. Культура, мистецтво побут. П. Стодоля: Пам'яті Архипа Тешленка. О. Дорошенко: Література і школа. С. Шупак: Основні проблеми мистецтва в поглядах радянських марксистів. III. З нашого минулого. В. Петров: Хуторянство і Європа. І. Заїка: Селяни про Коцюбинського. IV. Мистецтва трибуна. М. Зеров: Перед судом методолога. V. Політика. Наука. Техніка. Е. Черняк: Переворот і націоналізм політика Писудського. VI. З поточних нотаток. VII. Серед книжок та журналів.

СТУДЕНТСЬКИЙ ВІСНИК. Ч. 7-8. Липень — серпень. Прага. Число присвячене пам'яті С. Петлюри. Зміст: Е. Маланюк: Пам'яті Симона (Петлюри) (вірш). Національна Проскопидія. Л. Волох: Так мал умирти С. Петлюра. Т. Олесюк: С. П. Петлюра і українське студентство. В. Мартиненко: С. В. Петлюра й українське національне відродження. Ол. Бабій: С. В. Петлюра. Дмитро Пасичник: Крути — Париж. М. Литвинський: Перша зустріч з С. Петлюрою. Е. Гловинський: 27. травня 1920 р. Дні жалоби: Франція, Чехословаччина, Німеччина, Румунія, Польща, Австрія. Бюст бл. п. С. Петлюри на обгортці, роботи різьбяр Ф. Емця.

ЗІЗ. Журнал сатири та гумору. Львів. Ч. 13. 1-го серпня. Зміст: Леле: Сезон. Канікули. Думки. Орест Ордан: Вироблена пляшка. Любовна пригода. Нечуване. Небожественна Комедія. Хто й чого на Волині хоче? Кажуть, що... Невдаха Америка.

ЖІНОЧА ДОЛЯ. щомісячний часопис для українського жіноцтва. Коломия ч. 8. Серпень. Зміст: О. Галичанка: Найближчі задачі союзу. Б. Баранова: Сучасні завдання українського жіноцтва. О. Кисілевська: Спаса. У. Кравченко: Поезія. Д-р В. Ю. Кисілевський: Турецька жінка. Міла Дорошанка: Хто винен? О. Шеварович: Міжнародний Жіночий Конгрес в Парижі. Огляд діяльності секцій „С. У.“ Д-р Сімс: Що значить сильна воля. Тиждень дівчат. Лист з канадської фарики. Про поміч в нагих випадках. Частина господарська.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Львів ч. 32. 4. серпня. Зміст: Важна справа. Спільне шукання лішого зерна. Як переобрати торгівлю збіжжя у свої руки. Збут збіжжя чи годівельна господарка? Влада проти кооператив на Волині. Військові кооперативи. Теперішній стан нашого кооперативного будівництва й завдання організаційного відділу. Молочарство. Значіння молока. Наша кооперація. Хліборобство: Як будувати курники? З Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Ціни.

НА ВАРТІ. Незалежний місячник українського культурного і церковного відродження. Володимир Волинський. Ч. 17-18. Май, червень.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсєвського у складі 30 осіб виступає: Вівторок 10. VIII. Чортків. Середня 11. VIII. Бучач. Четвер 12. VIII. Монастирська. Субота 14. VIII. Гусятин. Неділя 15. VIII. Копичинці. 193 1-2

З української приватної гімназії в Рогатині. У класах I—VII є ще по кілька вільних місць для учнів з інших гімназій. Зголошуватися негайно, бо по фєріях, коли вже буде повне число учнів у класах, нікого не зможе прийняти. Так само зважало всіх учнів нашої гімназії, щоб лийдали до 15. серпня прислати вписові на 1926/27 шкільний рік, бо мушу мати повний стан клас. Класи з 50 учнями для кількох, що схочуть вписатися в спільному ревені, ділитися на два відділи не буду і спізнєних учнів до школи не прийму. (149-4-5) А. Крушельницький.

Історія політичної думки галицьких українців 1848—1914. Друкується і в місяці вересні ц. р. вийде з друку „Історія політичної думки галицьких українців 1848—1914“, написана на підставі споминів д-ром Костем Левинським. Отця книжка (з фотографіями наших діячів) буде мати понад 30 аркушів друку. Ціна книжки вийде 15 золотих; для Америки 3 долари. В переплеті, зложений до місяця вересня ц. р., обнижується ціну книжки на 10 золотих, для Америки на 2 долари. Гроші посилати до „Красного Союзу Кредитового“ у Львові, Ринок ч. 10.

Виказ III. На будову пам'ятника Івану Франку зложили: ВП. П. Українська Організація Об'єднання, Філадельфія 50 ам. дол., Гром. Розділ 760 зол., Гром. Сидорів 400, Чит. Давидів 1305, Філ. Т-ва „Рідна Хата“ Рогушко 385, Чит. Кунце 4, Філ. Белз 4485, Філ. Болехів 25, Гром. Кудерявіч 10, Гром. Дорогомиже 408, Чит. Уанісла 5, Школа УПТ. в Копичинцях 1430, Чит. Підфиліне 630, Гром. Трофанівка 8, Дирекція Гім. УПТ. Станіславів 12, Філ. Сколе 2740, Чит. Миклушівці 2735, Кружок УПТ. в Новім Селі 30, Чит. Надоліч 1740, Філ. Тисмениця 34, Луг. Сокіл і філія Городецька з концерту 4823, Чит. Потік 330, Філ. Делятин 15, Гром. Київичів 1264, Гром. Ізаків 1710, Гром. Розвадів 580, М. Антоновича Радом 5, Філ. Сколе 3350, Філ. Галич 61, Гром. Шляхтинці 30, Відділ Укр. Робітн. Союзу Т-ва І. Франка Шікаго 10 ам. дол., Члени від У. Р. С. в Шікаго 23, Від У. Р. С. Тов. св. Дмитрія в Тульмені 25, Від У. Р. С. Братство Арх. Михайла Шікаго 5, Т-во В. Винниченка Шікаго 5, Укр. Жіноче Т-во Запомогове Шікаго 10, Філ. Мостиска 29 вол., Т-во Луг Дичків 10, Філ. Станіславів 210, Гром. Ніжбірок новий 1070, Філ. Тисмениця 2630, Студ. Кружок ім. А. Коцька при інституті ім. М. Грушевського в Едмонтоні 28 ам. дол., Чит. Камінька Струм. з концерту 2635 дол., Інж. Мудрак Львів 1 ам. дол., Гром. Турка 15, Гром. Жукотин 362, через Філ. Войничів Гром. Цітова 737, Томашівці 1380, Томашівці-Підкамінні 1120; Середне 270; Перевозець 1070, Долішівці 445, Войничів 950, Чит. Бабухів 3330, Т-во Просвіта Білгород 10 ам. дол.

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПРИДНІПРЯНКА. 6. сестра милосердя шукає посади. Звертатися листовно до Адм. „Діла“ під „Придніпрянка“.

ДИРИГЕНТУРУ хору або лекцію прийму сейчас за удержання. Зголошення слати до Адм. „Діла“ під „Дирігент-Інструктор“. 194 1-1

ПРИЙМУ на харч і мешкання учеників низших клас. Дідик, Підваля 9. Львів.

ПРИЙМУ студентку з лішого дому, п'яно до ужитку. Вхід наоколо віллі. Виснянського 12. 195 1-3

ШКІЛКИ овочевих дерев князя Романа Сангушка в Гуминських пч. Тарнів, (адреса: Zuzia ogrodow księcia Romana) записки, Олімпіада, ост. Tarnów, поручають до олімпіади і весняного садження деревця та овочеві куші в добрих родах. Яблуни і груші по зол. 250 за 1 шт. Сили та волосські горіхи по 3 зол. Ціни ки задурно і за оплатою. 178 2-2

БАВАЛЕР, учитель, глядає знакомства в цілі подружжя. — Зголошення до Адм. „Діла“, під „Учитель“. 188 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

МЕЛЬОДІЯ

Львів, Коперника 5.

Телефон 8-59

Найбільший склад музичних інструментів і приладдя. 11-1

ЗАКЛИК

до Вп. п. Промисловців, Купців, Ремісників, Кооператив, Спілок, Лікарів, Адвокатів, Інженерів, Агрономів, Нотарів і Аптекарів української народності на всіх українських західних землях!

Заходом Комітету „Другого Українського Ярмарку“ в Станіславові вийде Календар враз з Адресовою Книгою всіх Українців висше згаданих професій. Комітет має на цілі при допомозі цього календаря, а спеціально адресової книги: а) поширити ідею „Свої до свого“ не теоретично а практично, б) почислити свої сили, а) спонукати до творення нашого приватного фахового шкільництва. Комітет надіється, що всі інтересовані приймуть йому у поміч — чи то через присилку точних списів поодиноких декстерій у своїй місцевості, чи то через заповідання особи, котра згодилася би навіть за запластою — зібрати потрібні нам списи і анонси виключно українських фірм. У власному інтересі кожного Українця з висше названих професій є сейчас заповідати свою фірму і на поміщення в Адресовій Книзі залучити 1 зол. та помістити свій анонс у згаданому календарі. Ціни за анонс: 1/4 сторінки 6 зол., 1/2 сторінки 12 зол., 3/4 сторінки 22 зол., 1 сторінка 40 зол. Тому, що час дуже короткий — бо календар має вийти в першій половині вересня ц. р. — проситься негайно слати письма з заповіданнями адрес і анонсів на руки Петра Самоверського в Станіславові, вул. Новиченська ч. 80. У власному — добре зрозумілому — інтересі, не повинно в цій Адресовій Книзі забравувати ні одної української фірми. Рівночасно подається до відома всіх, хто хоче взяти участь в II „Українському Ярмарку“ зі своїми експонатами, що ревені ярмарку усталений на час від 3-го до 7-го жовтня ц. р. Ціни місць за 1 квадрат метр на час вистави в селіх „Українського Сокола“ означено в той спосіб, що два перші метри квадрат. коштують 80 центів, — слідує як, метри о 10 процентів. Місця на сцені о 25 проц. дорожчі, — місця на балконах о 50 проц. дорожчі. (Комітет має до ужитку П. Т. інтересованих ситуацій пляни місць в ціні по 1 зол.). При замовленні місця належить на адресу Повітового Союзу Кооператив в Станіславові переслати задаток у висоті 50 проц. належності за місце, а другий 50 проц. найдається на два тижні перед отворенням ярмарку. З огляду на невелике число місць, Комітет просить негайно надсилати свої зголошення. — Станіславів, в липні 1926 р. — Д-р В. Якович, дир. К. Вісневський, інж. О. Дакі, Ф. Жаровський, Сев. Сигурович, П. Сомовський.

Щодяка.

Жорстока судьба трагічною смертю забрала нам найдорожшого татуса і брата бл. п. о. Омеляна Менцінського. Прибиті тяжким горем почувалося до милого обов'язку зложити цю дорогою найшлюбнішу подяку всім, що не немістало електрики нам сердечними словами співчуття і відряди. Передусім дякуємо вам 16 Високородобним кондеканам і 4 латинським священникам за всі труди, понесені при уладженню сумних похоронних обрядів Похійного, а зокрема Всесвітньому о. О. Стеранці, парохви з Гладішова, за прекрасні, повні жалю пращальні слова в церкві і Високородобному о. відедеканови Калужницькому, парохви з Бортного, за сердечні, приятельські слова над гробом Похійного. Крім цього шире дякуємо хорон з Пантної під проводом Вп. директора Осипа Мулькевича і всім знакомих і приятелів, котрі по смерті несли нам пораду і поміч, як також всім доколичий українській і польській інтелігенції та Чесним Парохіям і Громадянам сусідних сіл, що чіслено відправдали глїні останки в місце вічного спочинку. Хай Всевийшній відплатить Вам за Ваше сердечне співчуття поміч і труд а і Вас і Ваші родини охоронить від подібного страшного випадку. — Олена Менцінська-Онулякова — дочка. Орест — зять, Келесин, Євген — брати. Маталія, Стефанія, Михайлина і Юлія — сестри. 191 1-1

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. 10. П. пош.
Конто почт. № 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло» Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рухомців не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИПІРНИКА
20 сот.

РАДІОН сам пере!

Кожний повинен випробувати ідеальний самоперучий середник.

- Прикмети:
1. Вистарчить замочити білля і варити його в „Радіоні“ через 30 хвилин.
 2. Не треба тиснути луками і тому прання „Радіоном“ є найвигідніше.
 3. „Радіон“ надає біллю свіжину біллу.
 4. „Радіон“ не нищить білля, бо білить його при допомозі кисеня, який авторюється при варенню.

Не має хльорку ні інших шкідливих домішок.

20.000 золотих одержить цей, хто віднайде хльорку в Радіоні.

Безплатно показуватимуться прання Радіоном:

У віторок	10. серпня у фірмі	Мгр. Ернест Боке, Академічна 2.
середа	11. „	Перфумерія „Чорний Пес“ Городецька 3.
четвер	12. „	О. Штраасберг, Панська 21.
п'ятниця	13. „	Брати Ейраїх, Личаківська 22.
субота	14. „	Йосиф Олексій, Галицька 7.

Виключні продуценти „Сатурнія“ С. А. Варшава.

Представник на Львів: І. Стромелгер, Коллонтая 4.

Заява рад. посла Войкова.

Варшава, 9. серпня.

На пресовій конференції в радянській посольстві пос. Войков заперечив усі вісти в зв'язі з подіями в Москві. Всі вісти про арештування Зіновєва, про похід Троцького з Тверю на Москву, про бунт у Кронштаді, в Мінську і т. д., є вигадкою. Дальше заявив пос. Войков, що угода в СРСР н. р. вноситиме 3 мільярди 400 пудів більше, як у м. р. Треба сподіватися, що мільярд пудів (16 міль. тон) збіжа вийде на експорт до Польщі. Рад. уряд передбачує збільшення продукції на 16—17 проц., збільшення числа робітників на 35.000, збільшення робітничих платень на 7 проц., збільшення опалу на 30 проц. Щодо торговельних радянсько-польських взаємин, то вони поліпшилися на протязі трьох місяців, завдяки тов. Сов. Поль. Торг.

Події на Україні.

Варшава, 9. серпня.

Агенція Вєхондья повідомляє з Москви, що протирадянський рух на правобережній Україні кріпшає, а має теж прикмети національного українського руху. Передусім можна це ствердити в Катеринославі. Румунські часописи стверджують, що повстання на Україні все більше зростає. Частина чорноморської флотії прилучилася до повстання і збомбардувала кілька містечовостей на Криму. Повстання поширюється так скоро, що радянський уряд зарядив довірою частинну мобілізацію на Україні в радянських

колах думають, що становище цілої чорноморської флотії не є певне, зате воздушна флотія має бути зовсім певна.

В інформаціях радянської преси про привертання порядку і ліквідацію опозиційних ячєйок на провінції, нема вістей з України.

Дальші арештування!

Аг. Вєхондья (не зважаючи на слова пос. Войкова, що вона поширює теннєшійні вісти про події в СРСР.) повідомляє з Москви, що в Ленінграді дальше переводять арештування, головню між прихильниками Зіновєва. Переведено власті арештування у ленінградським гарнізоні, без більших інцидентів.

Румунські війська на рад. границі.

З Букарешту повідомляють, що 8. серпня відійшли два полки на радянську границю. Офіційний комунікат пояснює, що то було конєчне зогляду на можливість переходу радянсько-румунської границі більшими скілякостями збігців у зв'язі з останніми подіями в СРСР. Збігців будуть роззброювати й інтернувати.

Чічерін їде до Риму.

Москва, 9. серпня.

Вїзд народнього комісара для закорд. справ Чічеріна до Риму, передбачений на кінець серпня, вже порішений.

Справа нац. меншостей на міжнар. прав. конгресі.

Відень, 9. серпня 1926.

Нинішні наради головної комісії міжнародного правничого конгресу присвячені були питанню процедури в справах меншостей в Союзі Народів. Предс. стоваришення лорд Філімор заявив, що предмет нарад правничий і слід оминати в дискусії політичні моменти. Дел. Польщі зголосив застереження з тої причини, що до постійної комісії, в котрій засідає німецький делегат, не ввійшли держави, які мають меншостей договори.

Головна комісія міжнар. правничого конгресу, що радила над справою меншостей, прийняла резолюцію, яка домагається явности розглядання зажалень меншостей, вношених до Союзу Народів. Рішено теж, щоби постійна комісія для справ нац. меншостей була чинна аж до слідуєчого конгресу.

Відповідь през. Купіджа.

Нью Йорк, 9. серпня.

Президент Купідж у відповіді на лист Клемансо заявив, що американський уряд хоче вдержати з французьким урядом взаємини щодо всіх справ за посередництва своїх представників. Переговори в справі французького воєнного долгу в Злуч. Державах закінчено. Кошб мали назавзати члени переговорів чо у че-

стимється дипломатичним шляхом. Виходить із того, що Купідж не хоче вважати лист у Клемансо документом офіційного характеру. Купідж заявляє теж, що Меллон не одержав уповаження підчас свого побуту в Європі провадити якунебудь акцію в справі воєнних довгів.

„Дейлі Мейл“ повідомляє, що американський адвокат Пізер (який звернувся до през. Купіджа з листом у справі анулювання довгів), творить комітет для анулювання довгів. У всіх містах Злуч. Держав творитимуть відповідні підкомітети.

Туреччина і Союз Народів.

Лондон, 9. серпня.

„Таймс“ повідомляє, що турецький уряд розглядає справу вступу Туреччини до Союзу Народів, СРСР. впливає на турецький уряд, щоби Туреччина остала поза Жєневою. Тому — догадуються Таймс — деякі члени турецького уряду є проти вступлення Туреччини до Союзу. Туреччині залежить на тім, чи азійським державам признають одно чи більше місць у Раді. Туреччина, колиб вийшла до Союзу, мусіла би зажадати для себе постійного місця.

Біржа. Гроші.

Курс ефективного доллара в приватних оборотах зол. 908—910 при спокійній тенденції.

Збіжка.

Положення без зміни. Подача хлібоного збіжа дешо сильніша. Ціни слабші. На експорт пошукують білу конюшину лише найліпшої якості без заненшення. Тенденція легко знижкова. Настрій вижидючий.

Домагаймося української школи!

В понеділок дня 2. серпня 1926 р. представники Української Парламентарної Репрезентації відбули конференцію з міністром освіти проф. Суйковським. На заміт нашої Репрезентації про неадекватний з дійсним станом і кривдний нас вислід шкільного плебісциту і про те, що навіть всупереч обов'язуючим законам шкільна влада по всіх установах позаводила польські школи, міністр освіти дав таку відповідь:

„Нехай українське населення (батьки дітей) вносять до мене прохання з зазначенням, що вони українці, що їх діти говорять по українськи, що їх діти є стільки-то і що вони прохають п. міністра, щоб і школа для тих дітей була ведена матірньою українською мовою“.

Такі прохання обіцяв міністр прихильно розглянути і видати відповідні розпорядження, щоб українські діти мали українську школу.

Прохання слід писати від батьків дітей у шкільній віші. Адресувати їх до міністра освіти, а подавати треба через куратора дотичної шкільної округи. Ці прохання треба писати польською мовою тому, бо їх розглядатиме центральна влада, себто міністерство. В проханні слід подати день, місяць і рік вношення прохання, назву села, повіту і пошту. Підписати таке прохання мають по можливості всі родичі українських дітей у шкільному віші, однак найменше родичі 40 дітей.

В тому проханні треба якнайточніше узасадити слушність такого домагання, а з окрема вказати, як це сталося, що, не оглядаючись на наше слушне право і навіть незгідно з плебісцитовим законом, запроваджено в громаді польську чи утравістичну школу.

Для улегшення подаємо зразок такого прохання.

Do
Pana Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(przez Kuratora Lwowskiego Okręgu
Szkolnego).
Niniejsze podpisani obywatele Rzeczypospolitej
Polskiej narodowości ukraińskiej, mieszkający gminie (nazwa gminy)

powiatu (nazwa powiatu)
i opiekunowie dzieci we wieku szkolnym
żądają dla wszystkich dzieci
ukraińskiej szkoły powszechnej.

W naszej gminie na ogółną liczbę
dzieci, uczęszczających do szkoły powszechnej,
jest dzieci narodowości ukraińskiej
i rzeczywicie uczęszczających ukraińskojęzycznej,
a tylko dzieci narodowości polskiej i innych.

Коли справа в тому, щоб утравістичну школу перемінено на українську, слід вказати, що в громаді нема в школі навіть 20 дітей польської народності і слід вяснити, чому в селі є школа утравістична. Отже приміром:

Wszystcy rodzice dzieci narodowości ukraińskiej wolałi zgodzić się z ustawą z dnia 31. lipca 1924 r. deklarując z żądaniem powołania szkoły ukraińskiej w gminie. Władze szkolne twierdzą wprawdzie, iż wzięto do odpowiedzi ilość deklaracji z żądaniem polskiej szkoły, ale to nie jest zgodne z prawdą. Władze szkolne nie dały nam możliwości wykazania, iż część deklaracji polskich jest nieważna i że podany na polskich deklaracjach wydziałowo od nieuczestniczących uczniów i rodziców obywateli narodowości ukraińskiej.

Тут можна навести точно всі факти надужити у справі польських декларацій та подати свідків на наведені обставини.

В багатьох, навіть чисто українських селах заведено польську школу тому, що—мовляв—у даній громаді нема 25 проц. українського населення. В тім випадку слід оспорювати твердження влади менш-більш так:

Kuracja przeprowadziła w gminie szkołę powszechną z polskimi językiem nauczania z tego powodu, iż wedle ostatniego powszechnego spisu ludności z 1921 r. nie ma w gminie 25 proc. ludności ukraińskiej, jest natomiast faktem, iż ludność ukraińska w Galicji Wschodniej nie brała udziału w powszechnym spisie ludności i że władze przywały obywateli narodowości ukraińskiej wbrew ich woli za Polsków. Wobec tego stan podany na podstawie tego spisu przez władzę szkolną nie jest prawdziwy.

W rzeczywistości jest w naszej gminie obywateli narodowości ukraińskiej, a tylko obywateli narodowości polskiej lub innych, a zatem ludność ukraińska stanowi procent.

У всіх інших випадках, коли не мають примінення вище наведені випадки, слід домагатися коротко:

Ze względu, że w gminie jest więcej jak 40 dzieci narodowości ukraińskiej, a zatem ludność ukraińska stanowi w gminie znaczną część ludności, żądamy odrębnej powszechnej szkoły ukraińskiej dla dzieci narodowości ukraińskiej.

..... dnia 1926

(Nazwa miejscowości)
Poniżej podpisani
При кожнім підписі імені прізвища батька чи опікуна слід подати імя і прізвище дитини, згл. дітей, за яких батьки підписують. Підписувати треба по українськи. Повинні підписувати тільки ті родичі, що мають дійсно дітей у шкільному віші.

Вказанням є, щоб власноручність підписів на тих проханнях стверджував громадський або парохіальний уряд. З окрема парохіальний уряд повинен ствердити процент

Проти змін конституції.

Промова сенатора М. Черкавського, виголошена 31. липня 1926 р. на пленумі сенату.

Високий Сенате! В імені Українського і Білоруського Клубу заявляю, що й тут, в сенаті, як і в сеймі, будемо голосувати проти прийняття проєкту закону, який є на денний порядок: проти закону про зміну конституції Річпосполитої Польської і закону про уповноваження для президента до видавання розпоряджень з силою законів. Будемо так голосувати виходячи передовсім з засади конечности оборони парламентаризму, як такого, перед направленими проти нього стремліннями авторитаризму. З другого боку, в переконанні, що все одно, який уряд в Польщі, навіть менше зв'язаний конституцією і наділений певними уповноваженнями, все одно нічого доброго для нашого народу не зробить. Тимчасом по ухваленні змін конституції перестануть для нас існувати певні умови публічного життя в Польщі, в яких то умовах позбавлені прав національні меншости, в тім числі і наш український нрід, не матимуть ніякої можливости вести боротьбу за свої права.

Не дається заперечити, що постанови конституції з 17 березня 1921 р. є ліберальні й поступові. Однак знаємо про те цілий світ, що та польська конституція існує тільки на папері, що вона є тільки тою формою призначення на експорт, пасткою на публічну світову опінію. Польська конституція мала вказати перед світом, що Польща є краєм вільності і рівноправності всіх громадян. А як та вільність і рівноправність виглядають в дійсності, про те ми на протязі 5 літ обов'язуючи конституції маємо нагоду докладно переконалися.

Наприклад: арт. 3 конституції постановляє, що Річпосполита Польська опирає свій устрій на засаді широкого самоврядування. (Сен. Кендзюбор: територіального? так територіального! Конституція обов'язує вже більше 5-ти літ, а самоврядування, як не було, так і нема. Що більше: польська держава анексія в відношенні до українського населення на терені Східної Галичини те самоврядування, котре було там за часів реакційної австрійсько-угорської монархії. На загальне число 3000 сілських громад Східної Галичини розв'язано 284 ради, на 124 рад міських — розв'язано 74, а на 34 повітових рад розв'язано 42. На місця обраних населення громадських начальників і рад установлено згідно „відділі се“ політичної влади урядових комісарів, котрі провадять руйнівну, а навіть грабункову господарку громадськими маєтками, а в відношенні до українського народу провадять політику екстермінації. Так само обмежено до мінімуму управління б. краєвого відділу, а тепер тимчасового відділу самоврядування. На наших землях, котрі колись належали до російської імперії, панують такі самі умови. Польська держава сконфіскувала на рік скарбу держави великі маєтки, що давніше належали до самоврядувань повітових і губерніальних земств. Постанови Генерального комісара східних земель з 1920 р. про повітові сеймики і гміні ради є власнею кпинкою з самоврядування. Слушно один з польських учених, сторонник дійсного самоврядування, назвав того роду самоврядування самоврядуванням хасариням. Так виглядає самоврядування в практиці.

Арт. 21 конституції гарантує послам польським недоторканість, в дійсності ж обмежується посольською свободою до смішних границь. (Голос: за „мало ще“?). Я балакаю про послів українських і білоруських, не про Польків. Розуміється українським і білоруським послам не віль-

Жіночі модні матеріали
Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1670

36—2

ПРОДАЖ НА ПОСРЕДСТВО

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16

українського населення в тих випадках, де шкільна влада твердить, що будьтоби в громаді нема 25%, українського населення.

Ті подання слід вислати до кураторії порученням листом і поштовою посвідку добре переховати.

Відпис подання з датою висилки його кураторії треба вислати до Правної Поради при Головній Управі „Рідної Школи“: Львів, Ринок ч. 10/II. п., яка збирає дані з цілого краю і через Українську Парламентарну Репрезентацію пильнуватиме даліше тої справи. До той Правної Поради слід звертатися за всіма дальшими інформаціями. Прохання слід вносити в найкоротшому часі, щоб ще в цьому шкільному році могла бути введена до школи українська мова навчання.

що сталося наприклад з власністю православної церкви? Польські державні визнає в конституції приватну власність, але в практиці щодо православної церкви засада приватної власности зноситься.

Арт. 105 конституції рече свободу преси, але свободи преси немає в відношенні до нашої преси. Числені конфіскації є очевидним того доказом. Доходить до курйозів, що цензура конфіскує статтю в одному часописі таку, яка вже була надрукована і неконфіскована в другому. Недавно відбувся суд у Луцьку за конфіскацію тижневика „Громада“. Сконфісковано було там не тільки кілька статей, але й інтерв'ю, котре ті статті були в свій час інтерв'ювані: відбувся суд і редактора оправдано, але факт стався і стаття і навіть посольська інтерв'юція не побачили денного світла.

Арт. 109 постановляє, що кожний громадянин має право заохочення своєї національності і розв'язку своєї мови. Що казати про виконання того артикулу, котре державні власті розпочали в промові на свій спосіб наганку на терені „Українець“, „український“. Вони хочуть насильством відерти нашому народові його мову, котрею він сам себе називає, і накинута йому назву иншу. Наслідують власті майстерний спосіб царську Росію, котре як вам відомо, мешканців конгресівки називала „привіласний уроженець“. Конституційна держава робить те саме, що російська деспотична Росія.

Далі постановляє конституція, що окремі державні закони забезпечать національній меншості. Тимчасом в суперечті постанови видає сейм такі закони, котрі мають агнобіти і так вже агнобілений російський українського й білоруського шийництва. Маю на увазі відомі вам три закони про мову з дня 31. липня 1924 р., яких то законів і тепер ви дуже запознали боронити, виключаючи з уважки уряду закони про мову і шкільні.

Так виглядає польська конституція в дійсності.

(Докінчення буде.)

Свято Маркіяна Шашкевича

(Від власного кореспондента.)

Підлисє, 8. серпня.

Від 1911 р. другий раз відновлено у таких розмірах прегарний звичай святкувати пам'ять Маркіяна Шашкевича на славній Білій Горі біля Підлиси, де стоїть його пам'ятник. Уж минулого року ця спроба була дуже вдатною; якби не погана погода, то доколичне населення зійшлося би тоді в такій кількості, як і цього року.

Важко було би вишукати потишніше та свобідніше місце на так свято і для такого численного збору народу. Досвідчені на війні, що звикли одним поглядом обчислювати масу, вагаються у своїй оцінці: чи число зібраних доходить до 10.000. Підїжаємо під гору біля 12-ої в полудне, а нарід, що муравлі, все ще пнеться стежками. Іде межами крізь поле, а навіть іде возами на місце прощі. Бо свято має характер на пів церковний, мов відпуст у місці чудотворної ікони. Тисячі стоять збитою лавою довкола хреста-пам'ятника, шйким правиться святочна Служба Божя. Але тільки невеличка частина народу може стежити за нею. Море голов не дає доглянути навіть кількості священників під батихахмом і тільки хоругви маю над головами.

Службу Божу править єпископ Й. Боцян при співучасті кільканащтьох священників з доколичних парохій: о. шамбеляна д-р С. Юрика, декана Левицького, о. Підсонського, Чемеринського, о. Видовича, Краснопері, Дашка, о. калюка, Плашовецького, Лашуку Кузьми, Тарнавського... Хором про водить о. Побігушка. Хоча Служба Божя татнеться довго, ніхто не відчуває втоми. Нарід, мов хмарі при спокійнім морським березі, відступає то припливає.

Головну проповідь виголосив д-р Ю. р. к. Згадує ту добу, котре наше рідне слово було в помені анексоване ворогами а навіть

Мушиш бути моєю!

сталою приклинкою по випробуванню і пачки пітринного екстракту АГРУМІНА

Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.

1247a) 63—75

ною інтелігенцією, і той час, коли прийшов ясний, великий мент його відродження, з яким зв'язане ім'я першого обновителя народнього слова на Галицькій Землі.

Коли думка лине спомином у ті часи і рівняє їх з пройденим шляхом, важко повірити, що наші нинішні національні здобутки стільки завдячують почині одної людини — праці скромного пароха з Новосілок. Згадуючи діяльність творця „Псалмів Русланових“, що виховався в Підлісся, мимохіть родиться думка, що оця гора, з якої глядять нині його пам'ятник, була для нього вічно присутнім образом, що розбуджував потребу знимати все вище й вище...

Промовляє ще єпископ І. Бодяк і зв'язує роллю поета-священника, суспільного діяча, з розвитком української національної ідеї. Жаль, що ми не могли чути точно цих проповідей; треба би мати великанську силу грудей та передумки голос, щоб слово проповідника не гинуло на таким широчезнім просторі. Коли це ми зможемо користуватись такими модерними винаходами, як апарат, який передає голос промовця з найбільшою вірністю десяткам тисяч слухачів і на який ми покищо не маємо навіть своєї назви!

Після Служби Божої відправляють панахиду за кількох наших невідомих стрільців, похованих біля пам'ятника Шашкевича. Вони згинували в рядах австрійської армії у підніжжя цієї гори, де велись довгі, завзяті бої. Після панахиди відводять єпископа та священників крізь великі зрівніні ворота, увітчані зеленню та квітами. Ті, що відходять, вписують ще ім'я у нову велику книгу, справлену золочівським „Тов. ім. Шашкевича“. Є це пам'ятний альбом, який служить щороку для приїжджих, а може й найдеться у захисті, що має бути вибудований у вадній частині Білої Гори для тисячних щорічних прочан.

По полудні починається друга частина свята, неофіційна: народній фестин при згуках великої музики з Підгорець, створеної завдяки праці о. Маркова і п. Галькевича. Прегарна погода витворює безжурний, бадьорий настрій. Усе поле подобає на табор. Тут молодь грає в м'яча, там їздить на кружалі, пускає великого паперового літака та різноколірові бальони з українськими написами, пробує щастя в томболі. За яку годину пізніше парубки та дівчата починають навіть танцювати. Старші сидять біля возів або в сусіднім таю та гуторять.

Губимося в юрбі. З розмов зі знайомими селянами стверджуємо, з якою цікавістю приїхали вони сюди і в якій радістю витають кожний доказ зацікавлення ними з нашого боку — з боку інтелігенції. Іде розмова про те, що варто би утравалити прецінь свято Шашкевича на цій горі і вбрати її в якесь реальні форми. „Т-во ім. Шашкевича“ в Золочеві, на якого плечах спочиває вся організаційна праця такого свята, є надто слабе матеріально, щоб само могло провести план хочби викупу Білої Гори. Ми, львівські гості, й так подивляємося щедрість і гостинність комітету та золочівських громадян, які подбали, щоб нас доставити в час на місце і алексити „трудні“ односторонні подорожі, з якої 8 годин пішло на саму їзду.

Біла Гора, звана також Лисого, в дійсності щойно починає ставати білою. Вона радше зелена, але по ній лоні скриваються великі шари білого каменя, її віддали в аренду якомусь підприємству, яке вже по-

лишило великі сліди своєї господарки. Вона є власністю громади Підлісся. Довкола пам'ятника Шашкевича появились великі ями, мов вижолблені найтяжчими воєнними гранатами.

Який чудовий вид простягається з цієї гори! В даліні сіріє навіть стіжок Високого Замку у Львові. Розмовляємо з товаришем про те, що з такої гори зробилиб чужинці. Німці давно поставили на її збіччю, десь у кутику, біля соснового лісу або між сусіднім зрубом маленький ресторан з гостинницею для постійних приїжджих, які все літо вибирались би туди на прогулю. Американці поставили би хрест бодай утрое більший і освітилиб його електрикою раз у рік так, що весь Львів виходив би на Високий Замок оглядати огнисту Білу Гору мов комету. А літаки між Львовом і Підліссям що години призвали би нових гостей. Замість 5 годин важкої подорожі — яких 25 хвилин воздушного перелету!...

Але все це мрії, на які можна дозволити собі під такою поетичною блакиттю, обмережаною воєнними хмаринками, як Біла Гора. Зриваємось літаків і електричних лямп, вдоволені спокоєм чарівного краєвиду. Щойно пора до від'їзду приводить нас до дійсності. Мрії? Чи цей пам'ятник і тисячі зібраного тут народу не видались би Шашкевичеві і його сучасникам такою самою фантазією, як те, що нині видається нам природною потребою?

Арештування в Золочівщині.

Золочів, 7. серпня 1926.

Перед кількома тижнями відбувся жидівський фестин у Заулях (громада віддалена від Золочева 3 км.). На тому фестині, подібно як на всіх інших заулявських фестинах, були присутні селяне Заулів, Обертасова, Єлихович і інших сусідніх громад. Нараз, в часі фестинних забав, знайшли сільські діти якусь вязанку відова, котрі на очах численної поліції і конфідентів роздавали всім присутнім, в тому числі й польській охороні, котра не то що не відбирала цих відов з рук дітей, але навіть не заборонювала їх роздавати даліше учасникам фестину...

Від того моменту минуло три тижні. Аж ось ранком 2. серпня з'явилися цілі хмари поліції з цілою ватагою детективів рівночасно в Заулях і Єлиховичах, де традиційним звичаєм перевели усіх присутніх на фестині селян основну ревізію, перевертаючи все горі-дном на те, щоб сконфіскувати: „Коротеньку Історію України“ (Б. Грінченка — станиславського видання), С. Дікенса „Хто з чого живе“, Маркса-Енгельса „Комуністичний маніфест“ і ще якісь легальні політичні брошури, видані за часів польської республіки.

ПЕРЕВІВШИ РЕВІЗІЮ, АРЕШТУВАЛИ: 1) Володимира Дідушка, діяльного громадянина Заулів; 2) Михайла Тицького і 3) Семка Гордиловського, господарів зі Заулів і далі 4) Івана Бодяра, 5) Василя Іванця і ще двох господарів з Єлихович та двох малолітніх школярів. Усіх арештованих привели до Золочева, де заперотрили їх до тюрми на славному замку короля Собеського, в якому сидить чимало українських політичних в'язнів, вижидуючи місяцями свого звільнення.

І. К.

Від Ред.: Як нам в останньому номері доносило, усіх арештованих по двох-трьох днях тюрми випущено на волю, списавши з кожного з них предвагі протоколи. По щож було тих людей арештувати?

Радянська Україна.

Державний театр „Березиль“ в осінньому сезоні.

Уся трупна розіхалась на відпустки. 1. серпня колектив артистів „Березиль“ має зібратися в Харкові розпочати підготовку роботи до відкриття сезону. Сезон намічено відкрити 1. жовтня песою „Золото-

пуз“ Кромелінка в постановці народнього артиста Л. Курбаса. В складі труп, що гратиме в Харкові, залишається в повному складі весь колектив артистів об'єднання „Березиль“. Крім цього до трупі мають вступити деякі нові сили. Між ними артисти одеської держдрами Ужвій, Маслюченко, Антонович та інші. Склад режисури поповнено відомим режисером Інкижиновим. Таким чином над постановками пес працюватимуть режисери: Лесь Курбас, Інкижинов, Тягно і Бортник. До репертуару введено песи українського і світового репертуару, а також одну класичну трагедію. Крім „Золотопуза“ режисер Л. Курбас має поставити відому песу Пачовського — „Сонце руйни“; Інкижинов песу Могема — „Седі“ („Злива“) і одну мьєлодраму В. Гюго; Тягно — сатиричну драму німецького драматурга Ів. Голя „Метузалем“ („Вічний мішанин“); Бортник — „Любов і дим“ Дніпровського. Це плян не остаточний. Коли на театральному ринку з'являться якісь цікаві драматичні твори, театр теж працюватиме над ними. Крім цього в Харкові підуть песи торішнього репертуару „Березиль“: „Жакерія“, „Шпанда“, „Пошились у дурні“, „Гайдамаки“ і „Напередодні“. Музичною частиною завідуватиме композитор Крижанівський. Над сценічним оформленням пес працюватимуть художники: Меллер, Шкляв і Симашкевич. Окремо про артиста Бучму. В пресі з'явилися вісти, що він перейшов на постійну працю до ВУФКУ. Це не так. Бучма лише склав угоду з ВУФКУ на участь в картині „Тарас Трясило“, де він виконує головну роллю. По закінченні її, себто в середині вересня, артист повертає на постійну роботу до театру в Харкові і гратиме головну роллю на відкритті сезону.

Турецькі освітники про освіту на Україні.

Віїзджаючи з Києва, турецька делегація освітників у розмові поділилася своїми враженнями про стан культурних установ Києва. „Ми оглянули цілу низку культосвітніх установ — Академію Наук, вищі школи, трудові школи, бібліотеки, музеї то-що. Скрізь по всіх установах ми бачили велику роботу. Всі ваші освітробітники усвідомили свої завдання і працюють з невинною енергією. З особливою увагою ми поставились до ваших дитбудинків та трудових шкіл, — ми раді відзначити, що ці установи дійсно зв'язані з життям, нас приємно вразила загальна атмосфера, що панує в дитбудинках — товаришське відношення між дітьми та вчителями. Діти не відгороджені від громадського життя, як слід з ним ознайомились і цікавляться ним. Це дуже важне для активної школи, що зв'язана з життям та природою й уявляє з себе живий організм. Ми бачили також українське село. Воно своїм побутом небагато відрізняється від села нашого. Але величезна різниця в тому, що в радянському селі є кооперативи, хати-читальні, радіо то-що. Це забезпечує розвиток вашого села“.

Звільняють ув'язнених.

Окружна комісія в Одесі в справі української радапарату постановила звільнити з різних установ за незнання української мови 85 осіб. Через місяць намічено перевірку всіх співробітників, зарахованих до третьої категорії, при чім тих, що не знають української мови, звільнятиметься. Комісія в справі української відзначає, що по установах району справа вивчення української мови значно покращала.

Україна на екрані.

ВУФКУ намітило протягом року зняти велику фільму хронікального характеру під назвою „Україна“. У фільмі буде представлена географія, етнографія, топографія й різні історичні місця України. Над матеріалом до цього фільму працюють в Києві економіст Барзаковський, проф. Шарлемань та професори Української Академії Наук. Письменники Дмитро Загуд та Володи-

мир Ярошенко підписали умову з ВУФКУ на сценарій „Слово о полку Ігореві“. Сценарій незабаром почнуть здійснювати. Під проводом проф. Яворницького почнуть небавком здійснювати Дніпрові Пороги.

На працю Української Академії Наук.

Раднарком СРСР збільшив коштом резервного фонду Союзного Раднаркому резервний фонд Раднаркому України на 150 тисяч карбованців. Гроші ці підуть на невідкладні видатки в справі започаткування робіт Української Академії Наук.

Свята Франка.

Паченіжжя.

Дня 23. V. ц. р. відбувся тут заходом місцевої чит. „Просвіти“ концерт з нагоди десятиліття смерті І. Франка, виведений виключно місцевими селянськими силами. Концерт удався гарно. Головна заслуга в тому місцевому дяку і диригенту хорів Івана Дуврака і молодих селян диригентів капелі: Дмитра Машкова (дутої) і Юри Грабовецького (сичкової). Чистий дохід із цього концерту в сумі 17 зол. вислано до Центробанку на пам'ятник І. Франка. Дня 30. V. 1926 наші оркестри і хор взяли чинну участь у святі й концерті в честь І. Франка в Коломиї, уладженні тамашньою філією „Просвіти“.

Станиславів.

Філія „Просвіти“ при співучасті читальн. „Просвіти“ Вовчиня, Загваді, Микитинця, Павлича й Угринова Дол. улаштувала для 27. червня 1926 в 10-ліття смерті І. Франка народній концерт, попереджений засадженням Франкового дуба на площі „Сокола“ (вул. 8-го мая ч. 16), де д-р Лев Бачинський вголосив прегарну, щирі, для селянина зрозумілу промову. Вступне слово на концерті вголосив д-р Ю. Олесьницький, в якому представив у коротких словах значіння І. Франка в нашому національному відродженні. Добре зорганізовані хори названих читальн. колективно у своїх виступах виказують усе глибоке, краще зрозуміння нашої пісні. (З Загваді співав хор без диригента — з народних хорів не першине). В. Масник із Вовчиня продекламував „Велюдень“ виїхав із поеми „Панські жарты“ І. Франка; він жовістю й образністю вірша викликав ясні оплески; а вже найкращою появою на сцені була маленька 6-літня Палажка Боднар із Падикова, яка продекламувала дві перші поезії І. Франка зі збірки „Мій Ізмарагд“ із шкільно „Поклоня“. Хоч і важко думки для дитини, але рухи її дитячих рук, голови, чистота вголосу викликали в присутніх сильне захоплення, підняли настрій. Про присутність селян у цьому святі слід зазначити, що хоч і дош перешкоди, взяло участь понад 2000 людей. Салі „Сокола“ не могла всіх помістити. Перевага в молоді, яка в нашому повіті бере живу участь у просвітньому житті. У кожного з присутніх на лій живий й яскро відбивався настрій цього великого свята.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. і. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

По широкому світі.

Клемансо, бувший французський прем'єр і бувш. голова Найвищої Ради Мирової Конференції, звертається до президента З'єдинених Держав з покликом, щоб допоміг поладнати справу французьких довгів.

Бельгійський кабінет зголошує свою димісію, тому, що не може перевести своєї програми піддержання взаємин з СРСР. та союзу Австрії з Німеччиною.

Папа сам бере провід ватиканської комісії, що розслідуватиме події в Мексикі.

Міжнародний зїзд союзу жидівської молоді почався в Парижі при участі 47 делегатів з різних країв і різних організацій. Мета — зміцнити нитки тісних взаємин між Жидами всього світа.

Мадярські комуністи у т. з. процесі Ракочія засуджені у Будапешті так: Матіас Ракочі на 8 і піз року, Вайнбергер на 8 літ, Ері на 4, Гегес на 3, Вагі на рік, 20 осіб звільнено, а решта з 53-ох обвинувачених на в'язниці від 4 місяців до 4 літ.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакції не відповідає.

Д-р мед. Євген Олексій

189 ординує 2-3

в недугах жіночих і акушерії

Львів, Жовківська 81.

доїзд трамваем 5, 9. (станція біля хати).

НОВИНКИ.

— Шкільна молодь і красуха. Львівський фізикат радив над пошестю красухи (шкарлатини) у Львові та рішив, що вона не повинна припинити нормального початку шкільного року. Означе всі ученики, народні і середніх шкіл, будуть привезені при виїзді пред- ложити урядове свідоцтво, що пробіє шплення проти красухи вказало їх здоровля. Важні тільки свідоцтва місських лікарів, з урядо- вих стацій шплення; у Львові є такі при вуз. Замарешівській, при епідемічних бараках на Янів- ській і в амбулаторії жітківського шпиталі при вуз. Рапапорта. Таке пробіє шплення зовсім нешкідли- ве для здоров'я. Контролею над епідемією хоче місський фізикат припинити її поширення.

— На міжнародній конгресі студентської допомоги, який 1. серпня скінчився у Сремських Карловцях у Югославії, українська деле- гація складалася із трьох пред- ставників: д-ра права С. Нікан- ковського (Прага), студ. медиц. Могильницького (Загреб) та ст. агроном. І. Казушного (Загреб). Делегація під час відвідин учасни- ками конгресу Білгороду 27. м. міс., поклала на пам'ятник відомому сербському поетові Ю. Якшичу (перекладач на сербську мову Т. Шевченка) гарного вінка з живих квіток, прикрашеного жовто-бла- китними стрічками з надписом на сербській мові: «Приятелю Укра- їни Ю. Якшичу». — В. А.

— З високих шкіл у Відні. В шкільній році 1925/26 покінчили студії та досягнули академічний ступінь слідувачі члени українсько- го акад. Т-ва «Січ» у Відні: Фі- льозофія: д-р Михайло Гуцулик, д-р Броніслав Кобиліський, (д-р) Микола Шлемкевич (промова від- будеться в осени), Дмитро Бан- тріський та Михайло Бачинський. — Право: д-р Тит Залупський. — Техніка: інж. Яким Карбовник. — Агрономія: інж. Осип Бантера, інж. Гриць Йовик, інж. Теодор Качалуба, інж. Іван Малайко та Теодор Кривий (молочарський від- діл). — Висока Торговельна Шко- ла. Ослагнули диплом: Борис Ба- біш, Михайло Городиський, Петро Сентало, Антія Ковалиско, Дмитро Кузьницький, Степан Ребізакт, Ярослав Стебельський і Іван Сту- парик.

— Галицька Каліфорнія? В околиці Сянова у селі Трепч, Сич підняв надбережні скелі і від- крив перед очима місцевих знавців дуже цінні шари блискучого ме- талу. В цих околицях знаходиться цинк, олово та мідь, отже рішили, що може знаходитись також золото. Вже виїхали туди спеціалісти для пере- вірки сенсаційних звісток. Чому не може бути Каліфорнії і в Га- личчині, коли її мешканцям так дуже кридлатоє би трохи золота?

— Жертви туристики. Татри щороку прогортають кілька найсмі- ливіших туристів, які найвищою насолодою вважають вдергись на недоступні шани. Цими днями впав з т. зв. Вірліного шанило один студент варшавського уні- верситету і став калікою; а у підніж- жа шанило «Чернець» умер від серцевого удару купець з Коро- дівської Гуті. Дивне, що кілька літ тому згинув у цьому самому місці з того самого міста проф.

Вайс, якого трупа відкрили шойно кілька літ пізніше.

— Жертви малої столиці. Скількиж жертв на протязі двох найвеселіших днів, суботи та неді- лі, може Львів рівнятися з вели- кими столицями: 42-літній муляр Стажевський скаче з II-го поверха п'яний і гине. — 28-літній цукор- ник Лісовий, хоча припинився до гарного вигляду міста покриває сам дах своєї хати і паде з нього. — Сподохані коні перевертають свого 19-літнього візника Вапа і влізати його. — 10-літній війовни- чий Жидок Авшусмап поважно ранить ножем свого 8-літнього брата. — Явивсь Соболевський зловив свого приятеля Щепан- ського ножем; це саме зробив якийсь Сусь — Бросеві і муляр Варцель своєму другові, а Домбров- ський погрожував пані Ріаліховій. — На гробі свого батька випила у самовбивчій намірі веронька 18- літня Бр. Вайнтрауб, а якийсь жи- дівський ученик утопився в Янів- ській ставі. До цих жертв не до- даємо випадків природної смерті і ще природишних крадіжок.

— Катастрофи. У Тернополі під час вправ військових літанів 6-го полку, один упав з висоти 30 м. Пілот Кісель згорів, капітан Гац сильно зранив. — В Аме- ричі, в околиці міста Анфорта, го- рять ліси на просторі 105 тис. акрів. — Холера в Китаю підси- лена страшними спеками, яких не тиклять там від 30 років, забиває щодня 1000 людей. Європейців за- недувало мало.

— Світова хроніка. На острові Санте в Греції нафти великі ко- паліни нафти. — Новий світовий рекорд у перепливі каналу Ля Манш установила американська плавачка Енерле: 15 годин 35 хвилин. — Ви- найдено легкий спосіб консерву- вати м'ясо на протязі 50 днів при допомозі якоїсь рідини; але є це по- кишко секрет винахідника Беноні, що живе аж у Юганесбургу. — 100.000 людей вивізують цього року з Польщі. — Поїзд, що йшов позавчора з Берліна в Шнейд- міль зупинився неждано по сере- дній дорозі з технічної причини: одна з пасажирок родила дитину. — Проф. Колартіс звернувся до Ліги Націй з прохотом заснувати гірничий університет у Давос, з метою дати змогу працювати сту- дентам хорим на чахотку і збли- зити всі народи. Виклади повинні бути французькою та німецькою мовою. — Найстаршим чоловіком у світі вважають громадянина міста Мінезота (Зедінені Держави), який має 130 літ і почуває себе бадьо- ро, хоча його обличчя нагадує кору старого дерева. — 1909 бер- лінських артистів у нужді одер- жують від свого професійного то- вариства допомогу.

— Американська експертиза «Дніпрельстану». До Дніпропе- тровського прибула із Запоріжжя технічна експертна комісія амери- канської фірми Купера, що виїхала до СРСР. для вивчення й техні- чної експертизи проекту збудуван- ня «Дніпрельстану» (великої елек- тростанції на Дніпрі). В Запоріжжі комісія американських експертів, що складається з видатних техні- ків і економістів, ознайомила до- кладно з матеріалами підготовлених і дослідних робіт, з територією, біологічними й іншими зовнішніми умовами будівництва. «Дніпрель- стан, на думку експертів, є най- більше вдалим і найдешевшим розв'язанням проблеми радикаль- ного економічного підйому всієї величезної південної частини УСРР. Взагалі, створений радянською те- хнікою проєкт будівництва має до- казати технічно правильне розв'язання завдання. З особливою ува- гою американські експерти погля- дали питання робітничої сили, ос- новних будівельних матеріалів і умови їх транспортування. Ці пи- тання, на думку експертів, пропо-

блені в проєкті з недостатньою яс- ністю.

— Друкарські помилки. В поперед- ньому числі «Діла» в статті п. м. «З преси» треба справити такі помилки: В першому реченні цитованого з «Послєдніх Новостей» уступу має бути: «...заключили союз двох країв — праве і ліве — спрямований проти і т. д., а не як видокувано «пра- вий і лівий». В другому цитованому з «П. Н.» уступі має бути: «В Німє чини од- нокласно ведеться наступ... із нутра — чле- нами Рут Фішер, Урбансом і Масло- вом», а не Маслоком. — В оповіст- ках про «Історію політичної думки галич- ких Українців» д-ра К. Левинського подано помилково, що книжка в переплеті має коштувати 10 зол., а має бути: В пе- редплаті.

Пам'ятаймо! Рідна Школа — це на- родня фортеця, це певний захист в добу лихоліття!

Україніца в чеській мові.

З публікацій, виданих у чеській мові на протязі останніх місяців, що торкаються українознавства, слід занотувати Zborník práce věnovaný učebnici prof. J. Machalovi k 40. výročí jeho narozeninám. 1855—1915. Pořádal J. H. Novák a Milošlav Hůzek. Vydal Klub moderních filologů v Praze, 1926, 8°, XI + 368 стор. Цей збірник присвячений 70-літньому ювілею з дня народження проф. Івана Махалы, визначного історика чеської літератури і славіста. З праць, на- друкованих у цьому збірнику, безпосеред- ньо відносяться до українознавства: 1) С. Вілімського «Провідні дум- ки українського письменства» (нової до- би); 2) проф. Ф. Тихого «Студії з поля західно-європейських культурних впливів на літературу Прикарпатської Русі» (старої доби); 3) проф. В. Тільо- го: «Діалектизм», з етнографічними пара- лелі славянських казок про дічат, що пе- ремінялися в птиці. Чимало інтересних на- рівітків з українських казок наводять пра- ця проф. В. Тілього.

На днях появилася велика об'ємна пра- ця проф. д-ра J. H. Hůzeka, п. з.: Na oděrně hranice mezi Slováky a Kará- řstiny. Накладом видавництва «Příběh», Братислава, 1926, 8°, 519 стор. + 9 та- блиць + 1 карта. — На початку своєї мо- нопграфії проф. Гусек займається перед- історичними часами Прикарпатської Укра- їни і Словаччини. Далі розглядає політич- ну історію обох суміжних країв, присвя- чуючи розмовно багато місця історії уні- гр.-кат. перкви на Прикарпатській Україні. З окрема розглядає автор досить до- кладно сьогочасний стан діалектичних дослідів мови, зикові взаємоділення на пограниччях Прикарпатської Русі і Сло- ваччини (стор. 100—219), рішаючи цю справу в користь «общерусской» мови... З черги описує антропологічні типи обох пограничних народів, їхній ха- рактер, спосіб життя, народні звичаї й обичаї, їхні хатні улаштування, національ- ний прикмети одгу — а все це на десятих сторінках! (стор. 286—293). Найважливі ан- тропологічно-географічні питаньності обох народів не знайшли в автора належ- ного розуміння. Дальші розділи праці проф. Гусека присвячені домашньому про- мислові й господарському життю обох на- родів (стор. 293—342). Найважливіше в цій праці — це розділ «Про національну свідомість» (стор. 343—460) обох народів, але автор цього питання зовсім не вирішив. На жаль, обмаль місця не дозволяє нам при- святити цьому розділові більшої уваги. Всеж такі слід замітити, що теорія автора «про родинні почуття» не відсекує кон- тини; вона зовсім не обумовлена, ні пси- хологічно, ні соціологічно, а всеж най- менше історично. Автор зовсім не рішає, що закарпатські Українці (Русяки) це — «русские люди». — XIV. розділ книги проф. Гусека становить статистика і най уступ на нашу думку, найбільше цінний, бо дає багачко цінного матеріалу для розуміння обох сусідючих зі собою народів. При- кінці книги маємо коротке резюме у фран- цузській мові. Ніж не можна зрозуміти, як така велика об'ємна наукова праця могла вийти без показника імен і річей, утрудню- ючи всяке пошукування та орієнтацію в об'ємному зібраному матеріалі. Ми нарочі- то довше зупинилися на праці проф. Гусека, щоб звернути увагу наших учених на цю ново видану публікацію, котра повинна діждатися з українського боку належної оцінки й відплати.

Вкінці з бібліографічного обов'язку ре- єструємо статтю нашого земляка з Радян- ської України, М. Калужного, п. з. «Культурно-літературна зовнішність України», що її надрукував журнал «Ново Візко», Пра- га, 1926, ч. 8. Автор дає картину сучасного культурно-освітнього життя на Радянській Україні. I. К.—Ч.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управлінням Петра Басевсько- го у складі 30 осіб виступає: Серєда 11. VIII. Буча. Четвер 12. VIII. Монастирська, Субота 14. VIII. Густин. Неділя 15. VIII. Копичинці. 193 2-2 На «Рідну Школу» зложила Ва. Орієн Тисиківна в Тюдева 40 зол. з на-

годи зложення іспиту зрілості, та кличе всіх своїх товаришок зложити довільну квоту на ту ціль. За жертву щиро дякує Головна Управа «Рідної Школи». 205 1-1

З нагоди іменин Всесеснійшого От- ця д-ра В. Пеліха, голови філії Т-ва Прогати в Радеківі зложили члени Ви- ділу читальні, Дам. Гуртка, хору і члени Виділу Союзу Українок 20 зол. як даток для Т-ва «Прогати». 202 1-1

Висока до Високого Муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові — починають- ся дня 30. VIII, 31. VIII, 1. IX, 1926 року що для від 3—7 поплудни в канцелярії Тов-а (вул. Шашкевича ч. 5 III поверх). Рівночасно Виділ Муз. Тов-а розписує конкурс: 1) на 3 стипендії також у формі безплатної науки, а то ім. Ол. Машуга (для сольового співу), Анастол Вахлянина (для науки фортеп'яну) і д-ра Петра Суш- кевича (для науки скрипки). 2) На дирек- тора Музичного Інституту ім. Лисенка в Станіславові від шк. року 1926/7 (плат- ня директора вносить 10 процент від шкільних оплат елевів). Поточні податки належить вносити до Муз. Тов-а у Львові до 25. серпня 1926 р. виключно. 183 2-2

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

ПРАВАТКИ нові як також всілякі пере- рібки найдешевше поручає Грушецькі Гродзіських 6. перші сходи. 154 3-8

ЖІНКА старша, самітна, чесна і ошадна, знає добре господарство, сільське і домашнє, глядає місця господар- ства, Янівська 48. Штукова. 168 2-2

2-3 учеників гімн. на мешкання з хар- чем прийме інтелігентна родина при вул. Ляна Саліи недалеко гімназії (головного заведення) на шкільний рік 1926/27. Зголошення: в Союзіні Базарі, Руська 20 у Львові або під Б. М. до Адм. «Діла». 181 2-2

ВДОВА по священнику бездітна, серед- них літ, прийме зарад домі від 1. ве- ресня або виїде до шиття. Ласкаві зголо- шення слати на адресу: Сестри Служби- нщи Перемиські, вул. свят. Мисифа ч. 16, 268 1-1

ПРИЙМУ на мешкання з удержанням одну бюрову панючку, або ученицю середніх і вищих шкіл. Зголошення до Адм. під «А. Б.» 201 1-2

СЛЮСАР, що скінчив промислову шко- лу і має довшу практику, зголошється писменню — на разі без свідства — до Танчаковського Йосифа, ре- пром. шкіль «Рідної Школи» у Львові, Ри- нок 10, до дня 24. серпня 1926. 205а 1-2

ВДОВА по надраднику прийме на меш- кання з харчем учеників середніх шкіл по приступній ціні. Зголошення приймає до 26. серпня Стефанія Кордашевца Сла- всько, після 26. серпня Львів, вул. Чарнець- кого ч. 2; I. поверх. 206 1-2

ЧЕСНА особа, що заступила би госпо- диню в кухні, знайде сейчас заняття у жовтого священника. Зголошення до Адм. «Діла» під «Село». 204 1-2

ВИДІЛ Українського Інституту для ді- вчат в Перемислі пошукує пані до за- ряду кухні в Інституті. Близші інформ- ації подасть Управа Інститута, вул. Татар- ська ч. 4. М. Демчук, упр. Інститута. 201 1-2

АВІТУРІЕНТ дуже радо прийме посаду корепетента на цілий рік на провін- ції. Зголошення до Адміністрації «Діла» під «Інструктор». 201 1-3

СЕМИНАРИСТКА IV. року глядає стан- ції за лекцією у Львові. Ласкаві зголо- шення до Адміністрації під «Чесна». 200

ПРОДАЄТЬСЯ в Старій Скварі хата і пів морга поля. Зголошення слати: Марцеля Кулявця, Стара Скваря, пошта Жовква. 209 1-1

ДО ЗАМІНИ стала учительська посада в купецькій містці. Зголошення до Ад- міністрації «Діла» під «Верховинець». 199

В СКОЛІМ, близько Олора, є ще до ви- найму зараз дві кімнати з харчем 266 без на час сезону. Близші відомості по- дасть радникова Левинська. 198 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ станції для двох уче- нців вищої гімназії при інтелігентній родині, близько гімназії Василянко. Зго- лошення до Адміністрації під «Станції». 197 1-2

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

Дентистичне заведення

д-ра Шимона Рапапорта

Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

П'ємбування й випилення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провін- цій полагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовим та студентам значна зniżка та полєкші в сплатах. 147 5-5

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. ч. 10, П. пош.
Конто пошт. шваб. 143.322
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцеві: в рік 450 злот.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 злот., Німеччині 750 злот.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 злот., Австрії
750 злот. — Зміню адреси і злот.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Скарбові закони.

Варшава, 10. серпня 1926.

В міністерстві скарбу опрацьовують проекти законів, які маються видати шляхом розпорядків президента республіки на основі закону про повноваження. Передовсім новела до закону про розбудову міст, розпорядок про комунальні каси ощадності, про створення санітарного фонду, про конверсію держ. позичок і інших позичок, одіаних по б. австро-угорській монархії. Проекти ці небаром оголосять. Мін. скарбу опрацьовує в кредитово-грошовій ділянці питання зміни статутів держ. банків.

Скільки збіжа вивезе Польща?

Варшава, 10. серпня 1926.

Мін. хліборобства Рачинський при обговорюванні щогорічного врожаю, ствердив, що в р. експортуватимуть стільки збіжа, що в 1925 р., а то около 130 тис. тон пшениці, 283 тис. тон жита, 160 тис. тон ячменю і 80 тис. тон вівса. Міністр думає, що ціни польського збіжа будуть трохи нижчі від цін збіжа на світових ринках. Гадає, що хлібового збіжа буде в Польщі доволі й тому нема бесід про привіз американської муки.

Вільний оборот валютами.

Варшава, 10. серпня 1926.

Мін. скарбу Кларнер підписав розпорядок, що дотичний приписів про оборот заграничних валют. На основі того розпорядку привертається внутрішню вільну торгівлю чужими валютами, крім обороту чеками і заграничних в'їзних. Розпорядок обов'язуватиме від 15. серпня ц. р.

Пісудський не уступить.

Варшава, 10. серпня.

Марш. Пісудський не уступить, а остаточно на дотеперішнім становищі міністра військ. справ. Уступив би лише тоді, колиб заперити, що напрямок праць уряду противиться реорганізації армії. Становище марш. Пісудського занадто би Ридз-Смигли.

Відхилення пос. Войкова?

Варшава, 10. серпня 1926.

Проектовані комісаріатом закордонних справ зміни на становищах представників РСР, за кордоном матимуть характер більш загальний, як спочатку заповідала. Крім сх. станиць, тегеранської і пекінської, говорять про зміни в представництвах РСР, також у західних столицях. Це дотично передовсім балтійських і варшавського посольств. Представникам РСР, у балтійських краях і Польщі закидають, що замало інформували радянський уряд про актуальні політ. справи тих держав. Радянські представництва в Польщі і балт. державах не виявили контракти супроти протирадянської пропаганди, яка виявилась у пресі тих країн. Перед вела в тім польська преса. Вн-у ослаблення рад. становища у Варшаві приписують пос. Войкову, котрий безчинно приглядався інспірованій з Англії орґії нападів на РСР. Чічерін рішучий відкинути Войкова і в тій цілі конферуватиме з заст. нар. комісара закорд. справ Литвіновим, який приїхав недавно до Москви.

Здавлення бунту чорноморської флотії.

Варшава, 10. серпня.

Аг. Вхс. повідомляє з Москви, що вісти про конфлікт у чорноморській флотії звучать щораз конкретніше. Бунт флотії почався від Одеси, як реакція моряків на арештування дуже численної в Одесі опозиції, головном делегатів червоної армії та флотії, що належать до тамашньої ради. Скорі здавлення бунту, який однак міг перекинутися до Севастополя, Керчі й Азова, слід пояснювати тим, що ГПУ мало вісти про планований бунт іще заки він розпочався. Підчас здавлення бунту розстріляли кількадесят моряків.

Димісія мін. Бенеша?

Прага, 10. серпня 1926.

Часопис "Рано" повідомляє у звязі з аферою ген. Гайди, що міністр закорд. справ Бенеш зголосить в сесію димісію,

щоби заспокоїти скандлювану публічну опінію, "Веч. Ческе Слово" заперечує цю вістку.

Реорганізація Л.ги Народів.

Париж, 10. серпня 1926.

Бюро Райтера довідується, що комітет, котрий під проводом лорда Сесіа займався справою складу Ради Ліги Народів, збереться 24. або 28. серпня ц. р. Бразилія не візьме участі в нарадах. "Тел. Рундшаа", орган у справах закордонної політики зближений до Штрессмана, стверджує, що резолюції, ухвалені комісією для справ реорганізації Ради Ліги Народів останніми часами захитались. Німецькі кола цікавляться справою, коли оконечно буде друге засідання згаданої комісії.

Італійсько-іспанський політ. договір.

Рим, 10. серпня 1926.

Аг. Стефані повідомляє про заключення італійсько-іспанського договору. Урядова преса стверджує, що найважливішою точкою договору є задоволення нейтральності в разі неспровокованого нападу. Преса підкреслює вагу договору, вказуючи на спільні інтереси Італії й Іспанії на Середземному морі і в півн. Африці.

Франц.-рум. договір.

Париж, 10. серпня.

"Ле Журналь" пише, що підписаний недавно договір прихили й нейтральності між Францією і Румунією міститься точно в рамках Ліги Націй. Договір цей є продовженням договору, заключеного Францією зі сходом Європи для збереження миру на Балкані і для оборони територіального стану, який встановився після війни.

Резукція о-унаційних військ у Надренії.

Париж, 10. серпня 1926.

"Матен" пише, що Бріан повідомив німецького амбасадора, що Франція схильна є зредукувати окупційні війська та перегрупувати їх. Умовиною цього ставити, що німецький уряд нахилить націоналістичні стоварищення в Надренії заперестати небезпечно пропаганду в Надренії та що не приминить ніяких репресій до населення Надренії.

СРСР. погрожує Китаєві.

Лондон, 10. серпня.

З Пекіну повідомляють, що Чічерін загрозив анулюванням визнання Китаю, коли китайський уряд домогаться, щоби на становище амб. Карахана визначити кого иншого.

Персія і СРСР.

Лондон, 10. серпня.

"Таймс" повідомляють із Тегерану, що повстання в Азербайджані приневолило шаха навазати переговори з Москвою. Перський міністр закорд. справ має відіхати до Москви, де в присутності радянського і турецького посла у Тегерані мають урегулювати неполаджені досі справи, як справа риболовлі на перських водах, справи митної тарифи і т. д. З Москви міністр закорд. справ поїде мабуть до Туреччини.

Секвестр церковних дібр у Мексику.

Лондон, 10. серпня 1926.

Розпорядком міністерства внутрішніх справ Мексика всі добра, що належать до католицьких церков, секвеструється аж до полагоди конфлікту.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного долара в приватних оборотах удержаний: 910 при слабій тенденції.

Збіжжа.

З причини малого зацікавлення з боку більших відборців, застій в біржових і позабіржових оборотах. Тенденція легкозінжикова адержується дальше. Настрій здержливий. Овес 20—2650

Чинник умової культури.

Львів, 11. серпня 1926.

Найважливішим, основним чинником умової культури, а в ширшому розумінні і загальної культури, є шкільництво. Без добре поставленого, міцно уgruntованого шкільництва не може бути мови про духове й матеріальне движення широких мас. До доброго поставлення школи належить не лише рівень науки, відповідний будинок, просторі, гігієнічні шкільні салі, випосаження школи у належне научне приладдя, але й добрий, знаючий учитель. Він є душою школи, в його руках скупчується неподільна влада над сотнями і тисячами наймолодших громадян, він в нинішніх умовах надає характер школі, його завданням на гарфії ніжних, чистих душ здвигати будівлю світогляду, співати пісню про життя і його ріжновидности. А та пісня тільки тоді може захопити душі сотень тисяч молоді, коли вона базується на народній культурі, на традиції населення, коли шкільництво, — найважливіший чинник умової і всякої иншої культури, — є національним; коли учитель, душа школи не є чужий своєму окруженню, коли живчик його намірів є в гармонії, коли пасмо його думок розвивається однозгідно з думками батьків і їх дітей. Тільки тоді його праця може бути успішною, благословенною, тільки тоді шкільництво стає справжнім чинником умової культури, тільки національна школа сповнює своє величне післанництво серед населення.

За австрійських часів, поборюючи безліч перепон, у безвинній боротьбі з польськими пануючими державними й громадянськими чинниками в краю, намагались ми перетворити школу, чинник ломання душ у чинник умової культури. Та з моментом розтягнення на західну вітку українського народу деспотичної влади відродженої Польщі, припинився цей єдино правильний процес повільної еманіпації школи зпід антикультурних і антиморальних впливів.

Благодатним середовищем світла знання, промінистим осередком ширення любови і привязання до свого рідного, проповідницею великих чеснот, місцем утвердження безоглядних, безкомпромісових моральних принципів, стала варстатом де-націоналізації, викривлювання й перечення безспірних фактів, тереном і засобом ломання чистих душ. Школа втратила свій виховуючий характер, перемінилася в "трафікантський" уряд, де її подають своєрідний монополярний витвір здегенерованих вшехпольських мозківниць, де її нікотнізують, де затроюють душу наймолодшого покоління. Учитель, той ніжний, змаючий і відавчливий перетвірник молодечої душі, керманіч молодого покоління з педагога в найкра. щому разі став адміністратором, бюрократом, бездумною машиною, виконавцем адміністративних наказів, продавцем офіційної виховної монополки. Та в дійсности той учитель дуже часто є ще чимсь гіршим: деморалізатором, що викривлює діточі душі, що намагається ломити молоді характери. Коли успіх деморалізаторів зпід стягу чорної сотні ("організації народових") не є такий наглядний, то це треба завдячувати впливам українського окруження.

Навіть на сторінках безкритичної в справі національного й громадянського виховання польської преси від часу до часу зривається боєм проймаючий протест проти такого розкладового, вбивчого виховання в польській школі. Ще недавно відомий польський письменник-історик і діяч, один з вірних преторіанів марш. Пісудського і його однокласний прем'єр з доби "законодатного союму" на сторінках "Кур. Пор." доказував, як шкільні підручники викривлюють історичні факти, як вони бють по лицю й оплювають правду. Він перестерігав польське громадянство перед небезпекою, якою буде для польської нації покоління, виховане на брехні й обмані.

А що ж говорити про "кресову" школу, про школу для "національних меншостей"? Чим вона є для населення? Чи чинником умової культури? Гірко й важко відповісти на це питання в часі, коли в такий застрашуючий спосіб шириться неграмотність, коли після "шкільного плембиситу" та школа стала зненавидженою серед населення й осоружною, коли в ній панує поліцейсько-касарняний дух.

Школа, яка повинна бути захисним пристановищем для молоді,

"Ця поголовка пішла зідти, що за австрійських часів по селах тільки на монополярних тютюневих крамницях були державні емблеми.

Це пониження й нівечення чинника умової і всякої иншої культури не може бути нам байдужим. Мусимо шукати і мусимо знайти способи і засоби, щоби шкільництво на нашій території назад по-

ставити на рівень морального чинника; щоб школу зробити інструментом справжнього виховання на основах національної культури і традиції; щоб її перетворити у розсадник світла і знання, добра, правди і краси.

Здвиг у бік меншевизму?

Переговори більшовиків з російськими меншевиками й есерами?

Недавно появилася в пресі сенсаційні вісті про те, що офіційні більшовицькі кола почали переговори з російськими соціал-демократами і соціалістами-революціонерами на еміграції. В Парижі почав навіть виходити орган п. н. „Примиреніє“, лавданням якого має бути підготовка в публичній опіні пригожого ґрунту для сфіналізування угоди між більшовиками й есдеками та есерами. Нам важко сказати щонебудь певного в цій незвичайно скомплікованій та на нашу думку мало правдоподібній події. Та всеж бажаючи дати нашим читачам інформації в тій незвичайно важкій справі ми покористуємося статтю з варшавської газети „За Свободу“, що обговорює це питання.

Вістка про переговори — пише „За Свободу“ — повторилася на сторінках польських газет, а потім пішов цілий ряд вісток, що розвивають і доповнюють першій інформації. Про те повідомляють на основі відомостей з достовірних джерел „Telegraph Company“. Про те говорить телеграфічна агенція „Експрес“, а 1. серпня в німецькій газеті „Der Tag“ появилася комунікат „Telegr. Comp.“ з коментарем редакції, яка бачить у початках переговорів докази поправлення більшовиків.

Говориться вже про те, що переговори зайшли далеко в напрямі позитивного закінчення і навіть докладно згадується на саму підставу зближення — легалізацію партій с. р. і с. д. з відступленням їм по два місяці в Радянській. У всьому тому — твердить „За Свободу“ — нема нічого несподіваного, бо деякі соціалістичні групи еміграції ніколи особливо не скривали своєї готовності для компромісового зближення з більшовиками. В чім як в чім, а в надзвичайній непримиримості тієї соціалістичної частини не можна зробити ніякого закиду. Можливо, очевидно і те, що, не зважаючи на таку інтензивну впертість закордонних інформаторів, відомості про переговори Москви з соціалістами-емігрантами все таки видаються або у крайній мірі перебільшені. Та ось що дивне: про все те немає ні одного слова згадки в емігрантській пресі. Мовчать не тільки соціалісти і демократичні газети, мовчать і права преса, яка, здавалося б, повинна б з радістю підхопити такі вісті.

Що значить цей сон? Приймімо, що всі ті вістки — або злобна клевета або фантазія, пушена в рух для сенсації. Приймі-

мо, що емігрантські газети, що мають шість пробувати в осередках емігрантського життя, краще від нас поінформовані і знають, що всі ті вісті не відповідають правді. Та чейже крім редакцій газет існує ще велика маса тієї самої еміграції, для якої всі ці газети виходять. Та маса сама собою не може бути освідомленою до той міри, що редакції „журнуючих органів“ і, самоозрозуміло, цриймає вістки чужої преси з повним довірям. І не тільки з довірям, але й з великим хвалюванням.

Далі поділяє „За Свободу“ всю російську еміграцію на дві категорії: так, що повитає радо переговори і так, що занепокоїться ними.

Та як би там не було — пише та газета далі — з якою частинною еміграції не рихувалися б „журнуючі органи“, то факт остає фактом: чужа преса далі підтримує вісті незвичайної ваги і великого історичного значіння, а російська преса загадочно мовчить. А головною мовчить соціалістична преса, висловлюючи поглядів і плікати тих самих груп, про які кажуть, що вони ведуть позакулісові переговори з наслідниками тільки що помершого Дзержинського.

Особливу увагу присвячує автор цитованій статті есерівському органі „Дни“, які все робили багато шуму з приводу якої небудь клевети на їх адресу. От, наприклад, свого часу появилася була в пресі вістка про те, що Керенський веде переговори з більшовиками в справі повороту до С. Р. С. Р. Тоді проти цього завзято протестували не тільки „Дни“, але й сам Керенський містив у пресі обширні спростування. Ниніж „Дни“ разом з групою Керенського по причині тих вісток мовчать як би води в рот набрали.

„Все те — продовжує „За Свободу“ — дуже дивне і тому немовільно родиться побоювання, що в даному випадку „дим не без огню“. Та коли ще в деякій мірі зрозуміла мовчанка есерівської і меншевизмської преси, яка, можливо, не бажає зашкодити успішному ходови переговорів, що перекривають своїх московських приятелів, хоча поставити емігрантів перед докрані факти, то вже цілком незрозуміло виглядає мовчанка інших російських газет. І знов таки приходить у голову, що ця мовчанка є наслідком „реальної політики“, яка диктує таку ліній поведінки. Якщо переговори покінчатся нічим, то можна буде зберегти благородність і розпустити негодування, а якщо вони покінчатся успішно, то... тоді можна буде і зі свого боку договоритися. А покищо „не плій у колодаз“ і найкраща в світі позиція — „моє хата з краю, нічого не знаю“. Все те робить незвичайно притягальне враження, та як там не було — то не справа це російської преси бавитися у мовчанку.

Вірною оцій останній засаді „За Свободу“ й присвятила свої міркування цій справі. Такі переговори

більшовиків (теперішньої офіційної більшості) з соціалістичними емігрантськими групами малиб, як слушно твердить ця газета, велике історичне значіння. Вони доказувалиб, що теперішні керівники державного радянського корабля починають орієнтуватися не тільки на „неп-у“, тобто на приватного крамаря, сільського „кулака“ і дрібно-го промисловця, які не виявляють покищо ніяких надмірних політичних аспірацій в С. Р. С. Р., але й хочуть йти на компроміс зі своїми найбільшими ворогами, які ще вчора мріяли про реванж, про обняття влади в Росії, до якої мали дійти по трупах комуністів. Неважко ця метаморфоза можлива? Неважко до той міри назріла в більшовиків переоцінка дотеперішньої тактики?

Проти змін конституції.

Промова сенатора М. Черкавського, виголошена 31. липня 1926 р. на пленумі сенату.

(Докінчення.)

Не зважаючи на те, ми стоїмо на становищі оборони теперішньої конституції, бо вона є умовною існування в Польщі, бодай у будучині, правдивого парламентаризму, який може doprowadziti до деякої бодай зміни теперішнього стану в Польщі на краще. Може, і пр. змінитися відношення партій у союзі а по нових виборах напевно зміняться число наших послів у додатковому розумінні. Тоді прийде на порядок додання знести крикучі нас закони, які тепер є кінцями над польською конституцією і є навіть небезпечними для самої Польщі. Але для нас ні! Тоді може стане можливою бодай парламентарна боротьба за здобуття прав. У всякому випадку в Польщі це можливе тільки в умовах існування неограніченої конституції, невикривленого парламентаризму. А які оводі може видати в найближчій будучині обмеження парламентаризму і демократичного устрою в Польщі для нас, про те можемо вносити беручи на увагу долю національних меншин у тих державах, де, як напр. в Італії з подібних як у Польщі в часі транзитного перевороту причин обмежено парламент і погребано демократію.

Прийняття закону, змінюючого конституцію навіть у такому виді, в якому вона вийшла зі союму, а тим більше зі змінами сенатської конституційної комісії, вже робить поважні вилупи на некористь правдивого парламентаризму, а тим самим на нашу некористь, бо зменшує права союму чи союмових угруповань, впливати на уряд і його політику. Таку мету малося досягнути на ділі через зміну виборчої ординації в тому напрямі, щоб зменшити представництво непольських національностей в будучому союмі. Однак всяка зміна виборчої ординації була одночасно по многих польських партій. І тому замість зміни виборчої ординації прийшла зміна кон-

ституції в тому напрямі, щоб уряд унезалежнити від впливу парламенту, від впливу законодавчої влади. Отже законодавча влада може сойм тепер розв'язати. А головню уряд може цілковито обійтися тепер без союму, бо проєктовані зміни конституції передають на викон. владу законодавчої прани. Найважливішим правом парламенту є право бюджетування. Те право обмежене в той спосіб, що по ухваленні означеного терміну уряд може оголосити в характері закону свій проєкт повноважень до їх видавання на необмежений час навіть в часі соймової сесії. Накінцень уже без ніяких повноважень має президент право видавати декрети зі силою законів у часі між розв'язанням одного союму і скликанням другого. А прн необмеженій можливості розв'язування союму, мимом з ріжних мотивів, можна значно продовжити той час декретування законів без ніяких уповноважень.

Отже в ріжнорідні способи уряд став незалежним від парламенту. Що було провідною думкою тих змін у взаєминах між соймом і урядом? Якщо парламент у шості не може впливати на уряд, то опозиційні партії, отже і представники польської національності, зможуть виконувати тим менший натиск на політику уряду. Отже такою зміною досягнуто ту мету, до якої змріяла зміна виборчої ординації. Іншими словами: хочеться вилікувати від ашвику на польську політику 40 відсотків громадян непольської народності. (Голос: 31, 30 відсотків так само не мало!) Так, щоб зреалізувати гасло: „В польській державі тільки поляк господарем“.

РОМАН ЗАКЛИСЬКИЙ.

Важна станиця.

Берегівська гімназія.

Цікаве видання лежить перед нами „Увiдомлення державної реальної гімназії в Берегові на школьний рік 1923/24. Зладив Михайло Грігашій директор. Ужгород 1924“.

Таке саме „на рік 1924/25“ і таке саме „на школьний рік 1925/26“. Друге і третє друковане уже в Берегові 1925 і 1926. Для нас найцікавіше є „Заснована руської держ. реальної гімназії 1919 р.“. Ось що нам розповідає (в скороченню) про цю справу Василь Пачовський:

„Город Берегсас повстав із села. Людність його говорить по мадярськи, хоч половина християнського населення є греко-кат. (около 4.000 гр. кат.) До помадяршення тих давних Русинів причинилося заведення мадярського богослуження. Це заоснування руської середньої школи в Берегові має велике значіння для Русинів. По думці розпорядку міністерства просвіти в Празі, „порішив Йосиф Пешек, референт шкільний в Ужгороді в грудню 1919 р. заснувати при мадярській гімназії руські рівнобіжні класи і інтернат для „худобних“ (убогих) учеників руської народности. Директором гімназії іменовано Андрія Алиськевича в грудню 1919, а по іменованню учителів для руських клас, — мусів збирати по селах учеників. Скликувано при полючи жупанів, учителів і священників віча, на котрі учителі гімназії стягали людей „од села до села: серед снігів і морозів“. За інтеро-

венцією директора гімназії позичено кільканадцять ліжок для інтернату, харч запевнено для учеників в урядничій кухні. На торжественне отворення руської середньої школи в Берегові зібралось ледви 16 дітей, решта сподіваних 50 не прибуло з причини снігів і морозів. Вечером того дня відбувся концерт і забава, з чого прийшло 2.344 К на обуву, убрання і біля для бідних учеників. З місяці пізніше було вже 42 учеників в інтернаті, а до гімназії вписалось 74, з того 12 дівчат. Отворено приготування і дві класи гімназійальні.

В другім році існування гімназії (1920—1921) виіменовано нових професорів Андрія Дідика, Василя Пачовського і Вол. Палатинського, учеників вписалось 104, розділених на 5 клас. Професори послугувалися галицькими та чеськими підручниками. Молодіж брала участь в горожанським життю обходами та концертами, між иншим святкувано пам'ятю Шевченка і Духновича концертом. Займалися також пластом.

В третім році існування гімназії прийнято 148 учеників, а 40 зголошених приділено задля недостачі місця до гімназії в Густі. Клас було вже п'ять. Молодіж брала участь у виступах хору „Просвіти“ під провідом проф. Бачинського. Утворено чотири гуртки Пласту, дівчата окремо. Клубок самоосвіти під провідом проф. Корнила Заклинського поширював свідомість національну постійними викладами.

В четвертій році „руської гімназії“ призначено директором Михайла Грігашія на місце переміщеного по

ужгородської реальної гімназії А. Алиськевича. Рівнорядні паралельки „руськї“ і мадярські злучено в одну гімназію. В першій класі „руськї“ було учеників 61, в шостій 8, а всіх 181. Молодіж святкувала концертами уродини Масарика, Коменського, Духновича, а старославянське свято веснянок 1. мая, (травня) співами та іграми. Організація пласту пішла вперед; отворено сім гуртків під опікою професорів. Пласт організував відчити з літератури, географії, історії та світознавства, уладив виставу св. Миколая і концерт Шевченка. Пластунки зробили дводневну прогульку до Сваляви і до Бержави до купелі, а підчас ферій двотижневій прогульки в Карпати. „Руська“ професорська бібліотека мала 575 томів, а бібліотека для учеників 477 томів.

У зовсім помадярщенім городі Берегові не могла би рости ані існувати руська гімназія без інтернату. Тільки в інтернаті панує розговірна мова руська, а цілий город, хоча переповнений греко-католиками, говорить по мадярськи. Приватні станції дуже дорогі, а до того не чується там ні одного руського слова. З початком 1920 року зголосилося 42 учеників до інтернату з найбіднішого сільського населення, стягнених професорами. Інтелігенція боялась давати дітей, бо лякалася погроз з боку мадярського, які грозили побоями, а навіть смертю. В р. 1920/21 найшло 80 учеників в інтернаті приміщення. Всі ученики-питомці були за оплатою від 10—300 кч. Однак до інтернату горнулася молодіж з усіх жуп Пілко Русі завдяки науці

на рідній мові в гімназії. В р. 1921—22 помістив інтернат 111 а 33 приходили на харч. В р. 1922—23 зголосилося питомців до інтернату 179, але рада шкільна в Ужгороді прийняла тільки 102, а 46 на екстерну. Настоятелями були професори К. Заклиський, А. Дідик і Ілля Кульчущкий. Ведення інтернату в руським національним дусі, в яким ведеться наука в берегівській гімназії, притягало молодіж з цілої Підкарпатської Русі до гімназії в Берегові. Молодіж почала щораз більше зголошуватися з гір і долин, але вимірення території, з якої можна приймати до інтернату, децю припинило запал населення. Та всетаки з тої обмеженої території приплив молодіжи зростає завдяки науці в народній мові в берегівській гімназії, котрої слава лунає широко серед всього руського народу Закарпаття.

Дальше в звітженні іде відділ затитулований „переміни в професорській корпорації“. З того бачимо, що на 1924 рік до гімназії берегівської призначила рада шкільна в Ужгороді аж п'ять нових сил учительських для науки чеської мови, хоча до тепер уже було чотирох учителів чеської мови, отже на новий рік буде їх аж дев'ять!! В цім році 1924, трапилося, що згорів поверховий будинок на подвір'ю гімназії, в котрім містився український інтернат. Очевидно, що його спалили наші вороги, бо їм страшно заваджав. Інтернат перенісся тепер до салі гімнастичної.

Професорська бібліотека має 662 томов українських 412. російських

Не хочемо бути чужими-попихачами польського пана, не можемо піти за такими змінами конституції. Як нарід, позбавлений прав, не можемо ніколи заявити за проєктом, котрий обмежує права законодавчих установ, односторонньою, з якої можемо боронити і яку можемо використати для оборони наших прав перед ворожими нам державними чинниками. Не можемо допомагати в копанні гробу для демократії, яка, хоч як у Польщі нечиста, та хоч як без впливу, значіння та сили, го всеж бодей в теорії є оборонцем і покровителем угнетених. А такою демократією в Польщі є якраз ми.

З тих самих засадничих причин не можемо голосувати і за наділенням уряду Бартія особливими повноваженнями. Однак покинувши засадничі суверенізм, якби ми бажали навіть бути аж так наївними легковірними, що хотіли вірити, що президент Польщі, кермований чисто людськими почуваннями, на основі проєктованих управлень видавати розпорядки (декрети) зі силою законів, побажає змінити бодей частинно наше критичне положення в Польщі, то ближче ознайомлення з різними проєктом закону розвіває усі мрії. Найважливіші для нас справи, найбільш пекучі і кривдні нас приписи згідно з 2. арт. проєкту вилучені з уповноважень, призначених президенту. Крім цього й уряд Бартія, т. зв. уряд „морального відродження“ є супроти нас таким самим як і попередній уряд. Принаймні в дотеперішній діяльності того уряду не було ніяких чинників, які б уможливили нам використання належних нам громадських прав. Все незалежно маємо початок шкільного року, а уряд не зробив ще нічого, щоб направити нашу кривду, яких нам не жалувало Ст. Грабський. Уряд істнує там від місяця травня, а не усунув ні одного воєводи, чи старости на наших землях, котрі консеквентно держаться старих засад і старих методів правління, наслідуючи конституцію на шкоду так місцевій людині як і польській державі. Словом новий уряд не зробив нічого доброго для нашого українського і для білоруського народу. Навпаки за теперішнього уряду принормовують супроти нас старі практики екстермінації, а навіть провокації. Найсвіжішим прикладом тієї провокації є відомі всім ревелції про шпигунство Українців на користь сусідньої держави, про що ще й тепер заявляють вершини польської преси, інспірована політичною поліцією. Те шпигунство є такою самою правдою, як те встановлено в Сх. Галичині, яке нібито мало відбутися в часі варшавського масового перевороту, про що та сама преса теж незвичайно голосно кричала. Яким є, що створення ад. бис якогось шпигунства має на цілі штучне витворення протиукраїнського настрою в Польщі, під напором якого мали б бути похвалені, зазначені та кинені до коша всі обітні теперішнього уряду, обітні дані Українцям і Білорусинам. Навіть не знати ще, що інспіратором того протиукраїнського галасу є сама тільки політична поліція, та відома нам стара поліція, що лишлася такою самою і при новому уряді, чи може джерело тої авантури слід шукати вище. З уваги на те все, ми Українці і Білорусини, як я вже вище сказав, не віддамо своїх голосів на прийняття проєктованих законів.

Приміщення школи ім. Шашкевича.

Інтерпеляція ч. 716 посла С. Хруцького і тов. з Українського Клубу до міністра віроісповідань і просвіти в справі приміщення всенародньої школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові.

В 1893 р. на основі рішення міської ради у Львові, основано міську всенародню школу ім. Маркіяна Шашкевича. Ново-основану школу поміщено в будинку при вул. Скарбівській ч. 26. Поміщення школи складалося з шістьох убикацій, призначених на класи і канцелярію. Сама школа опиралася на коєдукаційних основ. В дуже старім будинку, в якому поміщено школу, містився колись по заподанням хроніки міста Львова холеричний шпиталь.

Внутрішній вигляд будинку представляється під теперішню пору так: входить до будинку, сходиться під один ступінь нижче від рівня вулиці в коридор брами. Коридор темний, понурий, постійно освітлюваний робить враження входу до гробівця і кінчиться виходом на подвір'я.

Подвір'я поверхні 15 м. квадрат. робить пригноблююче враження для забутої студні. Це враження викликають ось які чинники: поверхня подвір'я в наслідок старості неможлива до відчищення, вистаючи долиною муру, неотесані, зі старости зелені каміни брили і високі, темні й понурі триповерхові мурі, які оточують ціле подвір'я.

По немілосердно скриплячих сходах входить на поверхні будинку. Коридорі на поверхні є мінімальних розмірів. Підлога коридорів наслідком довгого уживання знищена. Коридорі стало освітлені. З коридорів ведуть двері до поодиноких класів. Всюди видно старість і маршаність, які унеможливають удержання чистоти та витворюють атмосферу, що відіємно діє на здоров'я молоді.

Поодинокі класи темні, вузькі, низькі й постійно освітлювані, тому впливають відіємно на психічний стан як дітей, так і учителів. Пануюча темрява, згл. постійне освітлення спричиняють часті випадки очних недуг як в учнів, так також у членів учительського збору.

В будинку є стара каналізаційна система. Це спричинює, що головні в часі дощів по цілій будівлі розходиться кльовачий сморід, який спричинює прикрий біль голови у всіх тих, які перебувають в цьому будинку, а передовсім у дітей. Виходки поливають дуже багато до бажання як під оглядом вигляду, так і стану. Будівляні вони з дерева, а хепськими апаратами до сполучення, а з огляду на старість не можуть бути удержані у відповідній стані чистоти.

Школа не має зовсім якогонебудь простору для рекреаційних цілей і не має рухавкової салі. Руханку провадиться в класах. На перервах може дітворі перебувати або на подвір'ю (вигляд і розміри подано вище) або на коридорах мінімальних розмірів, або вкінці на вулиці. Вартість рекреації в таких місцях кожний може оцінити.

Квартирові міськові російські команди видали в 1914 р. оречення, що будинок школи ім. Маркіяна Шашкевича не надається навіть на приміщення для жовнів. Таке саме оречення видав квартирковий відділ польського війська в 1918 р. Такі оречення спричинили стан будинку. Оречення

Увідомлення на шк. рік 1925—26 має ще некрольог Володимира Палатинського, що вмер у 38 році життя (походив з села Тулови, Снятинщина), а працював у Берегові півшестра року.

Довідуємося ще, що в берегівській гімназії учили п'ять мов, а саме „малоруської“ 32 години, чеської 24, російської 8 (від 5. класу по 2 години), латинської 42, французької 22 години.

До іспиту зрілості приступило 12 учнів, між ними дві дівчат. У класі є 50 хлопців і 10 дівчат. Заходом пласту відбулася вистава драми Тобиленка „Бурлака“, концерт Франка і два концерти бандуристів. Пласт видає гектографований часопис „Берегівський Пластун“. В третім році існування показує кружок самоосвіти таку діяльність: 23 сходи і загальні збори. Кружок має 33 членів.

У статистичнім огляді читаємо, що число учнів при кінці року 1924—25 було 219, а на початку 1925—26 було 233, між ними 30 дівчат. З берегівських мешканців ходить до гім. 67, на приватних квартирах є 47, доїжджаючи 10, а в інтернаті 98. Як рідну мову подали чеську 11 учнів, руську 181, мадярську 22, а жидівську 7. З учнів було римок-кат. 23, гр.-кат. 170, реформованих 6, православних 5, монсевого 8, безконфес. 3. По професіям родичів було 3 дітей священиків, 57 синів учителів, решта селянські, дрібних урядовців і робітників.

Ці характеристики з того огляду, що у воєнний час не перебирало в будинках, призначених на приміщення для жовнів; вони стверджують недвозначно катастрофічний стан будинку. Комісії міського фізичного також ствердили вера, що будинок надається вкінці на склад або магазин, однак в ніякім випадку на приміщення школи.

Опція шкільного інспектора звучить: „Недостача коридорів, невідповідне приміщення виходків, сходової клітки, а передовсім темні шкільні кімнати, в яких відбувається наука переважно при штучнім освітленні, не дають змоги перестерігати гігієнічних приписів, згл. утруднюють привичкування дітей до гігієнічних вимог.“

У шкільнім році 1925/26 є записаних до школи учнів і учениць 788. З огляду на скількість молоді управа школи мусіла утворити кілька відділів одної класи, а це знова спричинює провадження науки в перед- і пополуножній порі, а саме від години 8 до 12 і від 12:30 до 17. Вартість такої науки є під педагогічним оглядом мінімальна і вона приносить для здоров'я молоді школи, особливо коли візьмемо на увагу стан здоров'я дітей з воєнних літ.

Був час, коли в будинку школи ім. Маркіяна Шашкевича поміщено одну польську школу і то тільки частинно і лиш на короткий протяг часу. Однак у управителі цієї школи, ствердивши вигляд і стан будинку, якнайбільше рішуче заперечував навіть проти часового перенесення дітвори цієї польської школи до будинку школи ім. Шашкевича. Дітвору цієї польської школи негайно перенесено до іншого будинку, бо тут ходило про дітвору польської народності.

Багато разів роблено старання, щоб компетентні власті дали на приміщення школи ім. Шашкевича відповідний будинок. Що правда, львівська міська рада ухв лила в своїй часі вибудувати будинок на приміщення школи ім. Шашкевича та навіть ведено будову під фірмою: „Будова школи ім. Шашкевича“. Однак оже, коли будинок уже був готовий, перенесено до нього польську школу ім. Пірамовича.

Міська рада у Львові при ухваленні бюджету на 1925 рік узяла до уваги в цьому бюджеті знова будову школи ім. Шашкевича та вставила до бюджету квоту 100.000 зол. на початкові роботи. Однак протягом господарського року ужито цю квоту на інші цілі.

При ухваленні бюджету на 1925 рік не вставлено в бюджет ніякої квоти на цілі будови школи ім. Шашкевича. Зроблено це певно з огляду на ошадність. Однак оже ці огляди на ошадність цілком не перешкодили міській раді внаслідок вжити в березні ц. р. квоту 22.000 доларів на купно так зв. „чорної камені“ в Ринку, історичного пам'ятника Львова. Зглядаючи ошадність дозволяє також міській раді у Львові переводити каналізацію, газове й електричне улаштування, регулювання і мощення вулиць на периферіях міста (прим. на перепрокладання того всього при творенні вул. Понизького видано ок. 445.000 зол., а це тому, бо в цій околиці знаходяться парцелі, які є власністю жінки президента міста і на них пані президентова будує вилу). Натомість у середмісті толерується неорядок і спокійно споглядається на школу ім. Шашкевича, яка своїм виглядом і нутром глузує з усіх найпримітливих вимог культури. А в противенстві до нужденного будинку, в якому міститься школа ім. Шашкевича, будинки великої кількості всенародних польських шкіл у Львові є величаві, обширні і заосмотрені всіма новочасними улаштуваннями.

Таке поступування з однією всенародньою державною школою з українською мовою навчання у Львові компромітує також державні власті і різко противиться конституції польської держави та міжнароднім договорам про охорону прав національних меншостей.

Тому підписані запитують міністра: 1) Чи знає він про вище наведений факт скандального приміщення школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові? 2) Що хоче він зробити, щоб цей стан покращення українського населення міста Львова усунути? 3) А з окрема чи хоче призначити відповідні квоти з державних фондів на будову школи ім. Маркіяна Шашкевича у Львові?

Варшава, 25. червня 1926 р.

Підпис.

По широкому світі.

Чужинці у Франції обов'язані після приїзду старатись на дозвіл побуту, коли хотять залишитись довше як два тижні. До цього часу такий дозвіл треба було мати на побут довший як два місяці. Крім цього кожний чужинець мусить відновляти свій дозвіл побуту щороку. Такий є проєкт закону від фінансової комісії.

Радянська телеграфічна агенція заявила секретаріатові Ліги Націй, що не може взяти участі в конференції представників преси і телеграфічних агенцій у Швейцарії, то-

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

63-75

(видип 05 — **ВНИМАТЕЛЬНО** ознайомитись з текстом)

му, що радянський уряд не скасував ще свого бойкоту Швейцарії.

Еміграція до Злучених Держав може збільшитись внаслідок зміни погляду творця еміграційних законів сенатора Ріда, який ставиться прихильно до візду членів рідні.

Московські робітничі союзи рішили зміцнити свою акцію фінансової допомоги англійським вуглекопам, які в останніх днях пішли на компромісові уступки.

Арештували винуватця замаху на диктатора Греції Пангалюса, по дорозі до Атен. Він стане перед дозовим судом.

У Бельгії сенат ратифікував без застережень вашингтонську конвенцію про 8-годинний день праці. Таким робом ця конвенція стає державним законом.

НОВИНКИ.

— Особисті вісти. Редактор нашого органу Ф. Федорців поверну з відпустки і обняв провід редакції.

— Репресії проти українського учительства. З Турки н. Стр. повідомляють нас: Дня 6. ц. м. Антін і Павліна Жилаві, учителі в Борні, одержали з львівської шкільної кураторії наказ негайно переселитися в Познань. Таким чином містечко Борніа тратить дві останні учительські сили української народності, стаючи виключним тереном виховної вісісекції типів зпід стягу „організації народних“. Це перенесення є новим, наглядним доказом, „морального перевороту“. Пп. Антона і Павліну Жилавих кидає шкільна адміністрація на підрадянські посади в Познань виключно за їх участь в невинних аматорських виставах. І це діється тоді, коли з одного боку лунає клич про „моральну санацію“, а з другого коли учителі Польки беруть активну участь в політичному житті, не цураючись агітаторства найбільше низької марки.

— Мясники страйкують. Львів на далі не має мяса, коли не рахувати нечисленної його скількості продаваної у магістрацьких будках. Ситуація населення вкльшєша на стільки, що пекарі покинули мисників і бодей хлібом можна рятуватись. Якби на місті було багато різної городовини то хто зна, чи наші столичні мешканці не попробували би дещо вегетеріанського харчу, без шкоди для свого здоров'я. Ті, що не мають змоги відпочити на лоні природи, мали би бодей на столі, перед полумисками зелені, малу ілюзію сільського життя.

— Підвишка залізничних блетів. Міністерство залізниць хоче для піддержання своєї каси підвищити ціну особових білетів і транспорту на 5 проц. За цю підвишку пасажирів мали би, кажуть, більше поїздів. Що кому з поїздів, коли їзда надто дорога?

— Де живемо? „Газета Поранна“ присвячує довшу статтю смерті нещасливого божевільного Романа Венклера, якого історія характеризує відносини у львівських поліційних арештах. Цей бідолаха відсиджував тиждень в'язниці в арештах III-ої секції. Коли минув річниця кари, управа в'язниць доручила поліції відставити його до місця побуту. Виявилось, що він має у Львові батька, який прийняв його. Але божевільний у приступі атаки кидався на вулицях на прохожих. Хотіли його відставити на Кульпарків, але там для божевільних нема вже місця. Тому божевільні йдуть до поліційних арештів. А там лічать їх просто. Коли

162). Українська бібліотека для учнів має 430 чисел, а українська бібліотека для бідних учнів 180 томів.

Професори гімназії пильно працювали на освітнім полі. І так Мих. Грігашій мав 6 викладів про Закарпаття, Пачовський, Дідик і Заклинський фахові популярні лекції, проф. Бачинський був директором гім. хору, тов. „Просвіта“ і „Сокола“.

Увідомлення на рік шк. 1924—25 починається некрольогом Йосифа Пешака. Цей перший шкільний президент у п'яти роках поклав основи нашої культурної будучности, заснувавши народні, горожанські, середні школи та учительські семінарії.

Дня 10. вересня святкувала молодіж роковини оснування чехослов. республіки, помянули смерть Пешака, незабутнього організатора руської школи й освіти.

В р. 1925 перший раз відбувся іспит зрілості в руській відділі гімназії і перший раз у руській мові.

Найбільша жура професорів це інтернат, оснований ініціативою незабутнього Пешака. Цей інтернат, хоча не має відповідного приміщення, сповняє дуже важну культурну роль, даючи що року захист більше як 100 бідним ученикам. Директор гімназії Михайло Грігашій з нагоди 75 уродин президента Масарика дав почин зорганізувати комітет будови інтернату в Берегові. За кілька місяців зібрав уже 4000 Кч. і великодушну зрікся гімназійного саду, призначуючи його на площу під будову інтернату. На удержання інтернату дає держава 235.756

зедужий дістає атаки — його б'ють. Венклер в атаці був головою об'єкту келії. Але коли його сильно побито відставили до шпиталю, виявилось, що має поломані ребра, страшенні синці по боках, збиті легень — всі ознаки від чужих побитів. Перед операцією вмер. У книзі „входчих“ є примітка „вмер від побитів в арештах поліційних“. „Газ. Поранна“ каже, що „між поліційною службою є без сумніву одиниці з садистичними нахилами, які знущаються над арештантами“. Чудове признание! Чудові відносини!

— **Львівська хроніка.** Громадяне-робітники з Персенківки, першої станції під Львовом, найшли простий спосіб їхати залізницею безплатно. Вони відраються до поїзду юрбою кількадесяти осіб, сідають на сходах, а навіть вислизують на дах вагону і солідарно відмовляються від оплати білетів. Кондуктори та пасажирів в супро-ти такого наїзду безсилі. — Не минає у Львові день без спроби самовбивства: вчора 22-літня Софія Клас випила порцію йодину, в розпучі, що не має засобів до життя.

— **Найтемніша хроніка.** В околицях Подзів, у селі Гурки, селяне збили 32-літнього селянина Мельчаркову, тому, що підозрівали її, що „кидає вроки“ на курки!

— **Тіло Кіченера.** Англійський воєнний міністр під час світової війни Кіченер, агітував, як відомо, з усім своїм кораблем 5. червня 1916. р., коли їхав на запрошення царя до Росії, щоб порозумітися у важких, мілітарних і фінансових справах. Його корабель „Гемпшир“ наїхав на німецьку міну чи торпеду і пішов на дно з цілим штабом. Нині 12 осіб спаслося. Тіло Кіченера не могли відшукати, хоча англійський уряд визначив за це високу нагороду в сумі 200 тис. зол. Шойно тепер з'явився Англієць віднайшов його в однім малім рибачьому селі у Норвегії. Воно буде перевезене до Лондону і похоронене з великими почестями, як на це заслуговує залізний організатор англійської воєнної сили. Кіченер був людиною величезної волі та енергії, який для добра армії відірвався родинного та товариського життя і жив самотньо.

— **Катастрофи.** На озері Ері (Бозалю, Америка) морська хвиля проглотила 10 купальників. — Норвеський корабель „Рінгторп“ потонув під час бурі, біля Нової Шотландії; 5 осіб загинуло.

— **Заповіт Каспровича.** Найбільший польський поет, що вмер недавно, залишив дуже простий заповіт: усе майно, себто хуторець „Гаренда“ у Закованім ділитись на три рівні частини між своєю жінкою і двома дочками. Бібліотеку залишає жінці, яка має розпорядитись, де її передати. Поет висловлює бажання, щоб його поховали на „Гаренді“, де мають вибудувати капличку з надписом, який він сам склав. Це останнє бажання не буде імовірно виконане, тому, що Каспровича схотять поховати в почеснішій місці. Однак з його тлінними останками матимуть той самий клопіт, що з Жеромським. Каспрович (наскільки не помиляюсь), так само як Жеромський не є католиком, тому, що при другій подружжю змінив віросповідання. А відомо, що до таких місць як Вавель — польського Пантеону — мають вступ тільки римо-католики. Що за іронія, що саме найбільші сучасні польські творці, навіть такі релігійні як Каспрович — не підходять під цю рубрику!

— **Світова хроніка.** У Лімож (Франція) помер відомий французький посол Маніо, якого звали „добрим суддею“. Під час своєї служби в суді звільнив він в однім процесі молодшу жінку, яка вкрала хліб з пухля, для своєї дитини. —

Місс Дамбсон, що стріляла до Му-солініа, признана лікарями боже-вільною. — У Перузі (Італія) відчинено окремий університет для чужинців; його метою дати змогу чужинним студентам брати участь в умові житті Італії. — Славна Сюзанна Ленглен, яка цього року зазнала першу невдачу у міжнародних змаганнях у ситкінці, рішила нагородити собі це у фільмі, яку сама написала і в якій гратиме в Америці. Фільма називатиметься „Гра кохання“.

— **Чи підуть з духом часу?** У Лондоні зібрались на конгрес жидівські рабини. 50 їх представників з Америки, Англії та Німеччини настоювали на тім, щоб старі перестарілі обряди у синагозі заступити новими, згідно з духом часу, суботні богослужіння перенести... на неділю і правити їх не старою гебрейською мовою, а новою, народною, даною країни.

Дописи.

Любачів. (Загрозд громадського життя). — Страти в людях. Читаючи звіти з діяльності з інших околиць, жаліє серце і сум огортає на згадку, що деінде краще живеться і що праця на рідній ниві поступає, а в нас тепер застій. Не стало вправді в Любачеві одного урядовця, якого перенесено на Шлеськ, а він довгий час держав успішно провід громадської праці в своїх руках і будучи провідником повітових товариств, гідно держав національний прапор у повіті. Любачів належав до краще організованих міст, а нині він цілком зминівся. Було у нас вже по війні Городжанський Комітет і гарно розвивав свою діяльність, а тепер не можна склеїти ніякої громадської установи. Кооператива „Поміч“ хоч і розвивалась, а наряд тішився своїм здобутком — сьогодні жде її неминуха ліквідація з голови Надзирної Ради резигують один по одному з свого становища і всі уминаять руки від праці. Позичкова каса, колись гарно розвивалась, мала свого урядовця, сьогодні ледви живіть, а на загальних зборах було кільканадцять дійсних членів, так що до управи вибрано неприємних. На загальних зборах філії Просвіти не було зоміжкого вибрати виділу так, що збори відбудуться другий раз. Рідна Школа, яка давніше удержувала приватну гімназію в Любачеві, народношколу на Запорожжю і вела фахові курси, сьогодні ледви живіть а через недовільнування урядових формальностей протести родичів в справі ліквідації відкинуто. Відділ взаємної Помощі Українського Училища влаштував в травні концерт, на програму якого зложились самі співі і деклямації з відомом п. Катериною Тренбіцькою про українську пісню і живим образом. Цей концерт показав Любачівцям, що можна дещо досягнути власними силами при добрій волі і праці одиниці. Що концерт вийшов добре, є не заслуга п. Євгена Михайлівського, який не жалувал ні часу ні труду, вишколив не лише хор учнів, але також вичував три учні: Лаврівську, Марчанку і Гошовську, які своїми співами, а перші дві також деклямаціями принесли до підвищення настрою та поваги сьят. На кінець слід підкреслити, що наше духовенство, за винятком одиниці, давно усунулося від усякої праці. Урядовці страха ради, усуваються також від всякої роботи і мало між ними тепер робітників на громадському полі, а наші вільні стани поза деякою діяльністю по читальнях отже виключно культурно освітньою, спокійно наживають хліба насущного а наряд і повіт спить. Не стало в Любачеві жодного діяльного громадянина, що померли останніми часами. Страту, що повіт відчув дуже дімаючо. Перший помер нестор любачівських мішан, Олександра Ірощик, який весь час свого трудячого життя, був карним громадянином і як не виділював, то членом повітових товариств і при всякій нагоді старався підтримувати український рух і життя. Другий помер Тимко Краєв, пенсіонарий листонош, який ніколи не опускав рук і належав до найардних і дуже діяльних громадян у всіх повітових товариствах. третій на віки покинув нашу громаду алькаголюваний стражник скарбовий Стефан Теляський, діяльний член і виділовий всіх повітових товариств, секретар філії Просвіти і агент Дністра. Покійного тяжко буде заступити, тим більше, що він весь зайняв час посвячував виключно громадській роботі. І працював широко та чесно, хоч зазнавав холоду і голоду. Колиш заможний, стратив майже ціле майно, а позбавлений плати, не опускав рук, з останнього тягнувся і старався свої діти вивести в люди. Однак його здоров'я, підірване таборами і недостатком, не витримало і дня 30. квітня ц. р. відправило його майже все громадянство Любачева на вічний спочинок. Хай тих кілька слів згадки буде запорукою, що любачівська громада і населення любачівське не забуде заслужених родинників і громадянів, а рідна земля, на якій вони працювали і яку вони так любили, нехай буде їм легкою. — Світ.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Всячина.

У Парижі не тратьте гумору. У Парижі — важкі часи. Але всетаки не такі, щоб наряд тратьте зовсім гумор. Доказом цього останній шлюб. Одна пара їхала недавно до магістрату брати шлюб на ослах, друга на ручній візку, третя мала ще більшу фантазію і замовила собі кількадесять тачок, на яких сиділо 32 дружок, разом з молодого. Спершу вийшла молода, яка важилася з 200 кіло. І наречений довго придивлювався, що не лякається такого подружнього тягару, бо взяв її на руки і вінс до „мері“ (магістрату). Він мав шлюб, на кілька стів високий, мов на маскарад, а замість оранжевого квіту в дірці піджака — цибулю. Молода завітчала собі голову вішком з білої та червоної редьки, а в руці держала китицю з капусту, гороху, моркви та помідорів і окремо великий карфіол. „Нині є це дорожче як китиця квітів“ сказав гордо наречений. За ними їхали на тачках тесті, родина та приятелі. Коли все це товариство вийшло з магістрату, після шлюбу, на вулиці відгорта-но символічну сцену. Молода добула мотуз, який наложив на шию молодого, кажучи: „Тепер маю тебе. Коли ти не будеш мені вірний то так зашморкну!“ Свідки були браві: родичі були збентежені, бо за їх часів ніколи ніхто не чував про такий шлюб. Але молодий сів з радістю. Один з репортерів, наляканий появою молодого, підійшов до молодого і спитав його, чи він не лякається такої жінки і такої погрози. Цей сказав усміхнувшись: „Вона має крамничку в городно. По шлюбі вона побачить, що шнурок не є тільки на те, щоб в'язати!“

Ніякого неустійчивості. Водопад Ніагари, які приваблюють до себе щороку кілька мільйонів цікавих, загрожено катастрофою. В останніх роках заприштіли на вершці одного з водопадів велику рису, яка постійно збільшувалась і притягала до себе щораз більше скількись води. Цей прорив загрожую двом крилам водопаду, які щораз більше нахилиються. Зверхній вигляд водопадів сильно змінюється і дуже триває на своїй красі. 80 літ тому, головна маса води знаходилась ще на території Злучених Держав, нині вона пересунулась на територію Канади. Інженери обох держав приготували план направи цього чуда природи. Між ними планували один пропонує створити величезну гать, другий, штучний острів для відливу води. Можна уявити собі скільки коштують таке такі плани! До чого дожило людство: мусить направляти чудеса природи!

Оповідки.

Український Наддніпрянський хор під управління Петра Савоського у складі 30 осіб виступає: Четвер 12. VIII. Монастирська. Субота 14. VIII. Густинь. Неділя 15. VIII. Копичинці. 193 3-7

Двадцятилітній поматуральний збір Товариства, що складало іспит зрілості в академічній гімназії у Львові 1908 р. відбудеться не 8-ого, як було оголошено, але для 29-ого вересня (нат. свято Михайла). Зголошення і інформації у о. д-ра Вас. Лабі, Львів, вул. Коперника 36. — Степан Ганицький, Семен Магальс. 182 2-3

З української приватної гімназії в Рогатині. У класах I—VII є ще по кілька вільних місць для учнів з інших гімназій. Зголошуватись негайно, бо по фєрїях, коли вже буде повне число учнів у класах, нікого не зможе прийняти. Так само визнаю всіх учнів нашої гімназії, щоб найдалі до 15. серпня прислали вписові на 1926/27 шкільний рік, бо мушу мати повний стан клас. Класи з 50 учнями для кількох, що хочуть вписатись в спізненому реченні, дізнати на два відділи не буду і спізнених учнів до школи не прийму. (149—5—5) А. Крушельницький.

Теофіл з Чуловських і проф. Михайло Винники, місто повідомлення про своє вітання, що відбулося дня 5. VIII. на Ясній Горі в Гошеві, складають на „Рідну Школу“ 30 зол. 216 1-1

Дрібні оголошення.

КОНЦІПІЄНТ глядає заняття у адвоката. Зголошення до „Діла“ під „Конціпент“. 215 1-4

До навоження оліїних засівів на луки і пасовища

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі.

Крім успішно ділячого фосфорового квасу, має **ТОМАСИНА** також білий 50% квас, що не вчисляється, а при нормально квасних почвах не потрібно особно внавожати.

Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Цинки і поучення даром і оплатно.

7-12

ВИДІЛ Українського Інститута для дітей в Перемішлі пошукує навч. до зм. ряду кухню в Інституті. Близькі інформації подає Управа Інститута, вул. Татарська ч. 4. М. Демчук, управ. Інститута. 203 2-3

ЧЕСНА особа, що заступила бн господарю в кухні, знайде сейчас заняття у жовтого священника. Зголошення до Адм. „Діла“ під „Село“. 204 2-3

ПОШУКУЄТЬСЯ станція для двох учнів вищої гімназії при інтелігентній родині, близько гімназії Василінок. Зголошення до Адміністрації під „Станція“ 197 2-3

АБІТУРІЄНТ дуже радо прийме посаду корепетента на цілий рік на провадці. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Інструктор“. 201 2-2

ВДОВА по надрадину прийме на мешкання з харчем учеників середніх шкіл по приступній ціні. Зголошення прийнято до 28. серпня Стефанія Кордашевська, після 28. серпня Львів, вул. Чарнецького ч. 25 I. поверх. 206 2-3

ГОДИННИКИ і будильники з 3 літньою гарантією поручає найдешевше І. З. Бактрот, Львів Сиктуса 29. 152 4-10

ПРИЙМУ на мешкання з удержанням одну бюрову панночку, або ученицю середніх і вищих шкіл. Зголошення до Адм. під „А. Б.“ 201 2-2

ПАННОЧКИ або ученики знайдуть по мешкання, харч і добру опіку при священній родині на догідних умовах. Зголошення від 25. VIII. вул. Піскова ч. 25 II. пов. 214 1-3

ПОТРІБНА на село жінка інтелігентна, середніх літ до заряду дому, ведення кухні і домашнього господарства у старшого священника адіва. Зголошення до уряду парох. в Михалевичах п. Дрогобич 210 1-3

ПРИЙМУ на станицю двох учеників або дві учениці — окремий покій і есентуально поміч в азучі. Ближні відомості О. рест Кисілевський, урядник залізнич. Станиславів вул. Вовчинецька ч. 4. 313 1-3

ПРИЙМУ на мешкання з харчем двоє або троє учеників з вищих гімназійних клас. Зголошення вул. Вірменська 17/1 Михаль. 212 1-1

ОСІБНА КОМНАТА враз з харчем до внайма ученикові. Відомість в Адм. вістрації „Діла“ під „Вигода“. 217 1-3

Оголошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст несут ушій, носа, горла і гортанки

Оператор Д-р Б. Зоненшайн Львів Академічна 14. Тел. 285 51 ординує від 11—1 і 3—5, 10—10

Подяка.

Наша дорога Марійка, учениця учительського семінара, заслужила в Бозі в 14 р. життя 29. липня по дуже короткій і тяжкій недугі у своїх ділусів в Красній Грималові. Не будучи в можливості особисто або листовою подякувати всім за їх труди, поміч і співчуття складаємо їм цього дорогою природною подяку. Передовсім дякуємо Впр. о. сов. Мошчубовича з Калагарівки, котрий 30. липня мимо своїх 80 літ, слабости і несприятливої погоди прибув відправити парастас над своєю улюбленою крестною дочкою. Давши дякуємо Впр. о. сусідам о. дек. Іванчукові, о. сов. Ксьонжекові, Впр. о. Гошкому, Пилдусові, В. Левинському, Р. Заричському, А. Партиці і П. Процикові за участь в похороні 31. липня в часі великого дощу: Впр. о. Іванчукові і Ксьонжекові дякуємо за працельні бесіди а всім другим Впр. о. за Служби Божі. З цілого серця дякуємо Вп. д-рові Міхалові з Грималова, котрий майже цілу добу сидів безперервно коло Покійної для уратовання її життя. Дякуємо П. Т. Громадян за Красної і Саджавок, особно во Краснянській Читальні за участь, віші і уладження похоронного походу, так само брацтва і церк. співців сусідних сіл. Всім за труди коло похорону дорогої нам Марійки. Всім шлемо шире Спасибі. — Іван Овст і Софія Проскуравички: родичі, Іосиф і Марія Ганкевич ділусі. 211 1-1

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
і АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конт. пошт. ш.зд. 143.322
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцеві: в кр. 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
л.ей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

РАДІОН сам пере!

Кожний повинен випробувати ідеальний самоперучий середник.

- Прикмети:
1. Вистарчить замочити білля і варити його в „Радіоні“ через 30 хвилин.
 2. Не треба терти руками і тому прання „Радіоном“ є найвигідніше.
 3. „Радіон“ падає біллю свіжну білину.
 4. „Радіон“ не нищить білля, бо білить його при допомозі кисеня, який утворюється при варенні.

Не має хльорку ні інших шкідливих домішок.
20.000 золотих одержить цей, хто віднайде хльорку у Радіоні.

Виключні продуценти „Сатурнія“ С. А. Варшава.

Представник на Львів: І. Строменгер, Коллонтая 4.

Триїзд проф. Кемерера до Галичини.

Варшава, 11. серпня.

У п'ятницю виїздить до Львова проф. Кемерер, щоби запізнатися зі станом тамошнього промислу і щоби відвідати Бончаків.

Компетенція і склад правничої ради.

Варшава, 11. серпня 1926.

Правнича рада, щодо котрої утворення запала увага ради міністрів, матиме за завдання опіювати проєкти законів і декретів. Головою правничої ради буде міністр справедливості, котрий визначить віцепрезеса і предсідників комісій. Комісій цих буде 7, у кожній буде 4 радників і 1 референт. Радники ділитимуться на дві категорії: постійних радників із іменування президента республіки і надзвичайних радників, покликаних до кожної спеціальної справи міністром справедливості споміж знавців опрацьовуваної ділянки.

Контрольори бюджету при міністерствах. Справа нац. меншостей відложена.

Варшава, 11. серпня 1926.

Рада міністрів ухвалила утворити становища контрольорів бюджету при кожному міністерстві. Уложили редакцію декрету про правничу раду, який повяться на днях. Справа національних меншостей, котрі мали обговорювати, відложена до слідуючого засідання ради мін. На засіданні був марш. Пілсудський.

Організація міжнар. бригад в СРСР.

Москва, 11. серпня 1926.

Заступник народного комісара військових справ Унішліхт видав розпорядок про організування 7, 8, 9, і 11-ої міжнародної бригади. До бригад цих мають приділяти Чехів, Мадярів і Німців, що є розсіяні по лонках червоної армії. Мають ужити при формуванні повних бригад також членів червоного боевого союзу, котрі векуту-

ються з комуністично настроєних округів німецьких колоній на територіях СРСР. Керівником творення бригад має бути бувш. полковник австро-угорської армії Коста. Бригади мають творити в скорому темпі. Пояснюють це недостатчею довіри народного комісаріату військових справ до вірності власних військ.

Димісія Каменева?

Відень, 11. серпня.

„Н. Фр. Пр.“ повідомляє з радянських кол. начеб Каменева усунули з уряду: його місце має зняти Буколін, приятель Сталіна.

Розвід Зіковезої.

Москва, 11. серпня 1926.

Жінка Зіковеза Ліліна подала до політбюро лист, у котрім повідомляє, що розійшлася з чоловіком з причини різниці у поглядах на партійну тактику і завдання комуністичного діяча.

Унішліхт насл. Межинського.

Москва, 11. серпня.

Наступ Унішліхта на Межинського на останнім засіданні політбюро, пояснюють бажанням Унішліхта обняти становище керівника ГПУ, на котре поважно висували його кандидатуру. Вигляди Унішліхта доволі значні, бо він має приятелів між сталіністами. Колиж Сталін порозумівся би з опозицією, кандидатура знелюбленого опозицією Унішліхта перестала бути актуальною.

Персія й СРСР.

Лондон, 11. серпня 1926.

Сенсацією лондонських політичних кол. є вістка, що перський шах вислав свого міністра до СРСР, для заключення договору приязні.

Присуд за шпіонажу в користь Польщі.

Варшава, 11. серпня.

Агенція телеграфічна Експрес повідомляє з Києва, що в Кобзеві піднявся

процес проти 13-ти католицьких священників, обвинувачених за державну зраду і шпіонажу в користь Польщі. Головного обвинуваченого кс. Гжишінського засудили на смерть, а дванадцять ксьондзів на кару кідькалітньої тяжкої в'язниці.

Кроваві сутички в Берліні.

Берлін, 11. серпня 1926.

Вчора пізнім вечором прийшло в північній часті міста до кровавої сутички між комуністами і поліцією. З причини грізної постави комуністів, поліція взяла зброю. Сутички тривали дві години. Цілу ніч ходили по місті скріплені патрулі кінної і пішої поліції. Числа ранених досі не стверджено.

Соціалісти проти Ерію.

Париж, 11. серпня.

Виконуючий комітет соціалістичної федерації департаменту Родану прийняв резолюцію, в якій заявляє, що годі, щоби далі Ерію оставав на становищі мера Ліону. Визнають якнайскорше покликати на його місце соціаліста.

Заворушення на Креті.

Відень, 11. серпня 1926.

„Н. Фр. Пр.“ повідомляє з Атен, що на Креті відбули заворушення. През. ради міністрів заявив, що ті чутки в часті є правдиві. Підчас демонстрації тютонових робітників в Агрініон (Акарманія) робітники заатакували військо, обкидали його камінням. По обох боках численні ранені.

Демарш у Софії.

Софія, 11. серпня 1926.

Доручено тут ноти урядів Югославії, Греції і Румунії.

Купідж супроти подій в Мексику.

Вашінгтон, 11. серпня 1926.

Згідно зі своїм рішенням не мішатися до церковного спору в Мексику, президент Злчевих Держав Купідж відмовився

Події в Мексику.

Вашінгтон, 11. серпня 1926.

Архнепископ Вері виступив із новим предложенням у справі церковного конфлікту в Мексику. Він предкладає, щоби президент Мексику Калес відкликав розпорядок у справі церков аж до скликання конгресу. Конгрес цей, як сподіється архнепископ, ухвалить менше строги приписи.

Сутички в Кантоні.

Лондон, 11. серпня 1926.

„Таймс“ повідомляють із Гонгконга, що не зважаючи на інтервенцію поліції і війська вуличні сутички між ворожими таборами робітників у Кантоні тривають далі. За вимогою двох урядових часописів інші газети перестали виходити.

Напад на прем. Іраку.

Лондон, 11. серпня 1926.

Із Багдада повідомляють, що президент міністрів Іраку напав на вулиці якийсь цивільний функціонер і поранив його бритвою на лівій і раменах. Викликає вештували.

Біржа.

Греші.

Курс ефективного долара обтяжвся на 905 при слабій тенденції.

Збіжжя.

На біржі без трансакції. Поза біржею скромні обороти в хлібівім збіжжі по цінах дещо слабших з реченням закладування до трьох днів. Подача й далі перевищує попит. Тенденція знижкова здержується далі. Настрій викидають. Овес галицький 2550—26.

Моральна санація?

Львів, 12, серпня 1926.

Нинішній польський уряд, що вийшов з кривавого травневого перевороту, носить горду назву: уряду моральної санації. Є він у своїй підметовому розумінні антитезою всіх попередніх урядів відродженої Польщі. Вже ця загальна чомеклятура, це означення уряду, що виріс на крові сотень воєнів, які на зазив марш. Пілсудського виступили проти конституційної влади, вкладає на нього специфічні обов'язки і то не лише у відношенні до сучасної Польщі, як певної формальної цілості, але ще більше у відношенні до польських народів в межах Польщі, а в першу чергу у відношенні до українців і білорусинів. На ці моральні обов'язки уряду проф. Бартля у відношенні до українців і білорусинів складаються дві причини, які одночасно є постулатами моральної натури.

Першою основою, на якій вистають особливі моральні зобов'язання уряду моральної санації у відношенні до українського народу в межах Польщі, є кров воєнів-українців, що в пам'ятних травневих днях рясно зросила вулиці Варшави. Без сумніву, ті українські громадяни, що в мундірах польських воєнів, пішли до боротьби зі зброєю в руках на зазив марш. Пілсудського, не освідомлювали собі багнати неморальності й деморалізації в Польщі так, як творець травневого перевороту. Однак без сумніву вони мали почуття кривди — як члени неволеного народу, як громадяни другої чи десятої класи і певно були переконані, що успішні виступи марш. Пілсудського принесе полешу їх батькам, братам і сестрам.

Другою основою, на якій спираються обов'язки уряду проф. Бартля у відношенні до українців, є об'єктивні моральні побуди і вартості. Лівоскочний танець неморальності і деморалізації соймової більшості і творених нею урядів відбувався головним чином на головах „національних меншостей“, а в першу чергу на головах українців, які мали найбільше вартості і яким відбирало їх цинічно крок за кроком.

Ясно, що коли моральна революція покінчилася побідою санаторів і покликанням уряду моральної санації, то його першим обов'язком переводити на праву відносин, вимітати сміття і вигортати болото неморальності там, де воно загніздилося найбільше, де деморалізацію ширено й поглиблювано зі злочинною премедитацією. На жаль, досі можна було почути тільки про намагання уряду моральної санації щодо ліквідації злочинств у поодиноких центральних установах. Основніших санаційних змагань на ширшій основі досі не проявив уряд проф. Бартля.

Моральна санація? Та коли придивлятися досі ставленим крокам в тому напрямку, то очевидно не помітно ніяких есенціональних змін. Бо чим є потягнення до карної відповідальності одного чи другого злочинця публічного гроша в порівнянні до того морального спустошення, яке далі процвітає на українських землях в ділянці культурній, політичній і економічній?

І під тим оглядом не помітно ніяких змін, не зазначається ніякої можливості зміни на краще, поворот на шлях моралі. Проф. Суйковський, наслідник незабутнього Станіслава Грабського на стільці міністра освіти, в питанні реституції по вандальськи знищеного українського шкільництва заслонюється існуванням відомого закону з 31. липня 1924 р.

ковський, наслідник незабутнього Станіслава Грабського на стільці міністра освіти, в питанні реституції по вандальськи знищеного українського шкільництва заслонюється існуванням відомого закону з 31. липня 1924 р.

Проф. Суйковський покликують на непорушність закону Стан. Грабського, а цілий уряд проф. Бартля, який, за відмову повноважень для президента, погрожував реакційній більшості таємними наслідками, з легким серцем зрезигнував з вилучення з повноважень шкільних справ. Чи не іділія? І чи не моральна санація?

Але без огляду на таке чи інше ставлення справи, без огляду на такі чи інші митарства і компроміси між урядом моральної санації і реакційною соймовою більшістю, яка носить на собі тягар відповідальності за всі акти неморальності, фактом є, що всі „закони“, звернені проти „національних меншостей“, а в даному випадку закон про ліквідацію українського шкільництва, є законом неморальним. Колиж так, то ні при чому тут компроміси, ні при чому заслонювання існуваннями „законів“. Кожна етична людина є покликана боротися з неморальністю, де вона не проявлялась би. Тим більше покликаний до цього уряд, що називає себе урядом моральної санації.

Плян жидівської колонізації в СРСР.

Агенція „Русспресс“ подає: В радянській жидівській пресі опубліковано затверджений радою народних комісарів СРСР план жидівської рільної колонізації, що передбачує поселення на рілі 100.000 жидівських родин на територіях радянських республік. Плян обіймає такі точки:

1. Радянський уряд прикладає велику вагу до роботи „Комзету“ і вважає їх доцільним засобом для оздоровлення відносин у областях, де Жиди живуть збитою масою, т. є. на Україні, в губерніях Гомельській, Смоленській, Псковській, Брянській та інших.

2. Радянський уряд приймає до відома роботу тих організацій, які співробітничать при реалізації справи жидівської колонізації, як: „Агро-Джойнта“, „Іца“, „Орта“, „Інора“, „Прокора“ і т. п.

Робота цих організацій основана: а) на спрямуванні 6.000 жидівських родин до рільної праці при допомозі матеріальної підтримки і професійної освіти; б) на розділі між названими родинами 95.539 десятин орної землі, з яких 33.935 десятин оброблено вже тепер; в) на піднесенні інтензивності жидівських господарств при допомозі заснування і догляду за виноградниками, овочевими садами, молочними господарствами і т. п.; г) на піднесенні промислового значіння рільних господарств; д) на вибудуванні поверх 700 будинків для тих родин; ж) на заосмотренні тих господарств уліпшеними машинами і сільськогосп. знаряддям, на введенні новочасних методів оброблювання землі і е) на колективізації малих земельних господарств.

3. Установляється, що розроблений „комзетом“ план розселення 100.000 жидівських родин у жидівських рільничих колоніях відповідає інтересам держави й інтересам широких мас жидівського населення. Однак необхідно встановити докладно число Жидів, що виявляють побажання поселитися в рільничих колоніях. В тій цілі переведеться по містах і селах докладний професійно-статистичний підрахунок жидівського населення.

4. Побажане, щоби з політичних і господарсько-культурних причин

наділювання Жидів землею відбувалося таким чином, щоби можна було проживати більше або менше значними масами.

5. Для здійснення точного плану колонізації Жидів необхідно, щоби „Комзет“ узгоднював свою роботу з роботою всесоюзної колонізаційної комісії.

6. „Комзет“ зобов'язаний виробити подрібний план своєї роботи, який не попадає би в суперечність зі загальним вище поданим планом колонізації.

Отже бачимо, що жидівська колонізація приймає чим раз то реальніші форми. Її здійснюють офіційні більшовицькі кола при допомозі закордонного європейського, а передовсім американського жидівського капіталу. З підвищеного плану не можна, на жаль, довідатися, скільки пригожої під рільну господарку землі припаде Жидам на Україні. До тепер припало її досить. А сама колонізація викликає серед українського населення елементарний рух проти жидівських колоністів і колоній. Харківський уряд застерігся вже навіть проти дальшої колонізації української землі Жидами, бо її заамало для самого українського населення. Цікаво, чи Москва прийняла це застереження до відома?

3 останньої промови Держинського.

Наші читачі знають уже з вістоку „Ділі“, що на дві години перед своєю смертю виголосив Держинський велику політичну промову на засіданні Центрального Комітету Компартії. Містимо її в виїмках тому, що вона кидає ярке світло на теперішні господарські відносини в С. Р. С. Р. Звертаємо увагу на те, що в промові нема зовсім полеміки зі Зиновієм. Вийми її друкуємо за радянською пресою.

„Товариші! Я мушу сказати, що в докладі Каменєва, а також і в докладі Пятакова мене страшенно вразило те, що один з них, будучи наркомторгом... (Каменєв: я виступав як доповідач Політбюро)... а другий — заступником голови Найвищої Ради Народнього Господарства виявили цілковите незнання обмірковування питань. І справді, візьмим хоча б виступ з цього місця Народнього Комісара Торгу. Щоб розповісти вам про небезпеку приватного капіталу — „хто кого“ він читав вам з „Економічного Життя“ заїв в справі засідання кон'юнктурного інституту та доклад т. Кутлера. Мені здається, що Народній Комісарят Зовнішньої і Внутрішньої Торговлі, це той апарат і той створений нами орган, що повинен у своїй роботі мати всі підрахунки, підсумувати й дати нам зовсім виразну динаміку, а товариш Каменєв замість цього, наводивши тут у своїй виступі уривок із статті „Економічного Життя“, виявив своє повне незнання й нерозуміння цього питання. Насправді, про що тут іде мова? Тут мова йде про те, що приватні підприємства мають 426 мільонів карбованців власних капіталів, а разом з тим їхній прибуток досягає 400 мільонів карбованців. Який же саме прибуток, тов. Каменєв? Прибуток валовий, що складається із заробітної платні і з утримання усіх приватних підприємств. Колиж ми візьмемо число приватних крамарів, а про них тут іде мова, то число це досягне сотень тисяч підприємств. Помноживши сотні тисяч закладів на число членів родини, ми побачимо, що від того величезного прибутку, що його Каменєв зменшив на половину (він сам каже, що ця статистика ні до чого непридатна) лишилось нікудишнє, лікчєнє нагромадження. Каменєв зовсім не розумів наведених у Кутлеровім докладі цифр, а Пятаков — йому, як заступникові голови ВРНГ слід було б знати — говорив тут про чистий прибуток, викидаючи зовсім неввіжних методів підсумку. Я вам розкажу про ці методи підрахунку. Я зачитаю документ, складений на мою вимогу, бо я безпосередньо проваджу торговельну політику. Я добивався упорядкування торгівлі й кооперації, я воював з Наркомторгом, я за цим стежу й доглядаю. Не зрозумівши тої записки, що попала до Пятакова, він вибавку її з цієї трибуни. Я говорю про 45 процент і 11 процент. Подумайте лише: колиб нагромадження за рік досягало 600 мільонів карбованців, то якіб величезні капітали були в приватних руках? Колиб чистого нагромадження було 600 мільонів карбованців, як говорив тут Пятаков, то хіба Кутлер міг би говорити, що приватники мають 400 мільонів карбованців зиску. Хіба можна було б говорити, що приватники мають власних капіталів 426 мільонів карбованців? Треба зв'язати в цій справі кінець з кінцем. Ми зовсім не біди на дані в справі зросту та динаміки приватного капіталу.

Політбюро призначило мене на голову комісії, і мені доводиться з того титулу ордувати цими даними. Яка саме та таб-

лиця, що на ній посилався Пятаков? Торк з 7-и товарів: текстильної, металеві, нафтової, цукрової, соляної, хемічної та тютюнової галузі промисловості, приватники продали 45 процент всього роздрісного збуту. Ці 45 процент (тов. Пятаков: до цього відомо!) були не два пів фантастичні мільярди, а всього 940 мільонів карб. Із загальної товарної маси, що йшла з роздріб на 2 мільярди, приватник продав на 940 мільонів карбованців. Ось основні дані.

Пятаков з місця: „Я зовсім не казав цього!“ Держинський: „Ви говорили про ці 45 проц. та 11 проц. розподілу в плановім порядку“. Пятаков з місця: „Я говорив про інші дані, а не про ці“. Держинський: „Ні сама про ці дані. Довольте мені подати ті інші дані, коли ви говорили інші. Ви говорили, що в плановім порядку ви постачаєте 11 проц., а приватник має всього 45 проц. Це ж той самий документ“.

Тепер про гуртові ціни — і тут тойже документ, і тут ті самі неосвідомленості й незнання. Гуртові ціни ми знизили не на 37 проц., як запевняє Пятаков, а на 27 проц. Якби були наданіши на гуртові ціни? Наданіши на ці вироби були зовсім інші, не ті, що про них говорив Пятаков, бо наданішика 62 проц. стосується не до минулого року, а тільки до останнього часу. Вони стосуються до того часу, коли ми приватника через недостатку товарів скинули в баранячий ріг, коли він мусів переплачувати, коли він мусів наймати безробітних, ставити їх в хвості, оплачувати їх, коли він мусів оплачувати і всю негосподарність наших торговельних організацій. Я вам назову ті індекси, що були минулого року в приватнім торзі на речі першої потреби. 1. жовтня 1923 р., коли наші гуртові ціни були дуже високі, наданішика на приватний торг була тільки 8 проц., 1. жовтня 1924 р. вона досягла вже 40 проц., в приватнім торзі, а 1. жовтня 1925 р. вона досягає 51 проц. Деж ті 62 проц.? Далі йдуть наступними місяцями: 54 проц., 58 проц., 56 проц., 56 проц., 57 проц., 62 проц.

Пятаков з місця: „Я кажу в середній 60 проц.“

Держинський: „Тов. Пятаков свою неосвідомленість уже виявив і тому йому можна гукати“. Троцький з місця: „А чия завжди мовчала, тов. Держинський“. Держинський: „Я гадаю, що я мовчав. Ось що. Ви вже не один день свідками того, як меншість хоче визнати з різницею більшість, і я не буду на такі репліки звертати увагу. Бо що більше звертаємо увагу на ці випадки, то тим більше ми даємо змогу опозиції дезорганізувати нашу роботу. (Голоси: вірно!) Ось які наданішики були на головнім ринку. В квітні ми маємо на ситесь 74 проц., цукру — 33 проц., гас — 26 проц., гальоші — 41 проц., цукор — 7 проц., олію — 41 проц., махорку — 31 проц., сірники — 22 проц. Це на вільнім ринку. Якби наданішики були в нас у нашій кооперативній системі? За даними Центросоюзу, 1. березня на ситесь — 36 проц. До того 36 проц. не на відпуску фабричної ціни, а на ціну Центросоюзу. Отже, колиб рахувати на наші одпущі фабричні ціни, то процент був би більший. На нитки — 38 проц., гальоші — 32 проц., залізо — 42 проц. і т. інше. Отже бачите, що різниця між приватними й нашими кооперативними торговельними організаціями не є вже така велика, величезна, щоб вона могла промовляти за те, яке величезне нагромадження зосереджується в приватних руках.“

Слід сказати таке: парила, що в ній за народнього комісара править тов. Каменєв, є найбільш неназдождена, вона найбільше здає наш національний прибуток. Прчим тут розвиток нашої промисловості?

Коли ми візьмемо з наших промислових і торговельних організацій обігові кошти і повернемо їх на основний капітал, то зрозуміло, що приватник на ринку зможе захопити в свої руки процес обігу. Коли ми хочемо боротися з приватним нагромадженням, з приватним торгом, то яких заходів повинна була вжити наша партія і Політбюро? — Врегулювання наземних корпорацій та промисловості, змінення всіма силами кооперації, а не тими методами, щоб заховати їх хвиби.

Я найбільший ворог таких методів, як ворог і методи, запропоновані тов. Пятаковим, що до промисловості, маючої справу так, ніби в промисловості все те раз, давайте, мовляв, лише як найбільше грошенят. Так само потрібно впорядкувати наш кооперативний торг, перевести в життя що до неї постанови 13. зібду та полагодити врегулювання приватного капіталу, приватних крамарів. Це дасть нам змогу припинити приватне нагромадження і спостерігти, в якій саме галузі приватний капітал зміниється і зростає. Коли говориться взагалі про його зріст — це неправдиво, але є ділянки, де він зростає і розвивається. Це саме ті ділянки, що наші орудує Каменєв, ділянки заготовок серед селянства.

Що до гуртового продажу, то ВРНГ за допомогою своїх синдикатів витиснули з гуртового продажу приватника так, що він там відобрає дуже незначну роллю. А де приватник має силу? В хлібозаготовках, в заготовках шкіри, тобто в тій царині, що нею орудує тов. Каменєв. А він приходить сюди і плаче, що все в нас але, мужик багатіє, добробут його кришає.

А тов. Пятаков говорить, що село багатіє. От нещасті! Наші державні діячі, представники промисловості та торгу проливають сльозу з приводу добробуту мужика-селянина. А який це добробут? 400 мільонів нагромадлених селян — по 4 карбованця на кожного (сміх, голоси — ще менше!). Тов. Пятаков говорить, що село нас випереджає. Коли до-

Муєш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню і пачки штрипового екстракту АГРУМІНА Генеральне представництво на Польщу: **ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.** 1247а) 64—75

вяти числа нашого розвитку, то ми маємо а промисловості за останні два роки 60 прп. і 40 прп. зросту. А який відсоток зросту в сільському господарстві? Коли тоа. Хаманев наводив дані: „Дивіть селянини одержав на 2 з половиною мільярди товарів торік, а тепер йому дають на 3,600,000 тис. карб.“, я питаю, по яких це цінах — до розарібних? А що значить розарібні ціни для селянина? Хіба це невідомо, що асім, т. Каменев — яке відношення між продажними цінами селянина і тими цінами, по яких селянин одержує промислові вироби? Хіба нашу увагу не слід звернути в цей бік? В чому тут справа? І тут виступав на сцену програма Пятакова, безглузда протиріччя, протиріччя — за підвищення відпускних цін. Це ліквідація нашої боротьби за зменшення розарібних цін. Він цілком відкидає те, про що сам раніш говорив, що ми в СРСР є передовим соціалістичним відділом і повинні ринитися до закордонних показників цін, якості, то-що, і як нас битимуть. Тов. Пятаков забув про це, забув про те нещастя, що супроводить наш розвиток, про те нещастя, що в нас не впорядковано справи зниження цін. Шкода, що тов. Каменев не розумів, чому в нас хліб є, а експорту нема. Чому це так? Саме тому, що в нас надто високі ціни, — ось чому! Його нема через те, що нема нічого інтересу вивозити його за кордон. Чому Каменев тут нам не розкаже і не розкаже, які скажені, божевільні накладні видатки по наших заготовчих апаратах у хлібозаготівлі. Чому він не розкаже нам, про те, що ці наші високі ціни визначаються не тим, що в нас велике нагромадження в торі, та промисловості, а тим, що ми господарюємо як — найгосподарніше.

Приклад з практики Пятакова. В нас, як ви знаєте, складають 3-тирічні плани з різних галузей народного господарства і з одним з них мені довелося ближче познайомитися. Це план гумової промисловості. За цим планом припускалося, що ми в виробничій ціні та галаш можемо досягти певного рівня лише в 1930 році. А через те, що потреба до цього часу буде значно більша за технічні можливості працевдатих заводів, нам слід будувати в Ярославі нову фабрику, а на неї треба витратити 42 мільони карб. Поряд два мід. карб. вже витрачено на заготовку всяких матеріалів, то-що. Я кажу про ту негосподарність, що за неї відповідаю.

Ви самі помилилися, а я відповідаю і за ВРНГ і за Вас і тому я не зрікався наших помилок, тому виявилось, що те, чого ми гадали досягти за 3-тирічною програмою, ми тепер вже досягли без збудування нової фабрики і ті поліпшення, що можна зробити тепер, можуть причислятися до величезного розвитку нашого виробництва в усіх напрямках. Я скажу ї ще одно: тому що Пятаков азначив, що я говорю про справу з його галузі, то я скажу і про справу з моєї галузі, де я безпосередній голова — про справи голодометалю. В голодометалі цього року ми витратили цілком даремно 45 мільйонів карбонанів, як тепер виявляється, на різні заціпафабрикаті, на різні запаси, невідповідні програми. А коли ви розглянете цілий наш апарат, коли ви розглянете цілу нашу систему керування, коли ви розглянете наш нечуваний бюрократизм, нашу нечувану таганину зі всякими недогодами, го від того всього мене жаж аж бере. Я не раз приходив до голови Ради Праці й Оборони та до Раднаркому і говорив: дайте мені одставку, або передайте мені Наркомторг, або передайте мені з держбанку щось, або передайте мені і те і инше, бо тут стільки різних недомагань, що не можна розв'язати якогось питання. Так працювати не можна. Ми почали кампанію за зниження розарібних цін.

(Докінчення буде.)

Українці під румунським чоботом.

Задороження культ.-національних потреб меншостей в Румунії.

Міністерство культів і мистецтв видало цікавий наказ щодо діяльності й організації театрв національних меншостей. Щоб організувати якийсь не-румунський театр, треба пройти суші єгипетські поневірення, а саме: 1. Директор трупи має бути румунським горожанином. 2. Актори мають бути також румунськими горожанами, а їхні документи мають бути заявлені до міністерства культів. 3. Артисти мають бути членами проф. організації, що має права юридичної особи. 4. Всесь репертуар на цілий рік має бути заздалегідь затверджений міністерством, при чому до репертуару неодмінно додається дві пєси з репертуару румунського наш. театру. 5. Репертуар складається з

пєс, що не можуть порушувати громадянського ладу. 6. Коли директор трупи в тексті пєси або в убраннях дозволить щось, що можна буде зрозуміти як образу національного почуття, то його позбавляється права на дальшу діяльність. 7. Директор трупи з нац. меншостей без жадних претенсій обов'язується давати своє театральне помешкання румунській трупі на 8 день що-місяця. 8. Директор трупи нац. меншості вносить до міністерства 100,000 лей як запоруку виконання всіх наказів міністерства. І ще деякі пункти, наводити які є просто зайва річ. Чи потрібні ще якісь коментарі, коли взяти на увагу, що й без цього наказу нац. меншості (Українці, трансильванські Мадяри, Молдаване тощо) мають таких і подібних розпоряджень досить?

Також на Буковині „українська революційна організація“.

За відомостями сигуранци в північній Буковині викрито „величезну боеву українську організацію“. В хаті інваліда Клейчука знайдено українську друкарню, недозволену, протирядову літературу, прапори; у селянина Авраїчука зброю, мушкету, то-що.

Арештовано декілька десятків людей. Керівниками організації, що за відомостями сигуранци мала сітку по всій Буковині, а також і по Бєсарабії, повідомлення називає українських інтелігентів. Щодня — нові арешти і труси по квартирах, особливо серед черновецьких Українців.

3 луцької тюрми.

Знов розпучливі голодіах політичних в'язнів.

Луцьк, 5. серпня 1926.

Одержуємо з луцької тюрми ось пєсьмо:

Дня 5. серпня 1926 розпочали майже всі політичні в'язні луцької тюрми в числі біля 70 голодіаху, виставляючи слідуєчі домагання: 1) звільнення хворих: Галі Штайн і Віктора Крайца, 2) лікування для інших хворих у міському шпиталі, 3) приладдя до писання в келії, 4) розрідження келій і лїжка в келії, 5) допущення всіх легальних газет без своєвольного витинання цілих статей, 6) поліпшення харчів і щоденна контроля кухні дижурним від політичних в'язнів, що в'язні одержували все, що їм належить, 7) покінчення слїдства й визначення розправи в найкоротшому речинні, 8) усунення ставання „на бачнось“, 9) дозволена всім сидіти на проході і ще кілька дрібних домагань. До цього розпучливого кроку були змушені політичні в'язні в Луцьку поведінкою нового прокуратора.

Годиться додати, що на наших очах копають хворих політичних в'язнів, як Галину Штайн, хвору на сухоти і серце, що кілька разів зомліла на проході й в келії цілими годинами лежала безпритомна і доперва по довгих натираннях приходила до притомності; Віктора Крайца, сухотника в останній стадії, який плює кровю і — можна сказати — має вже почислені години свого життя. І хоч це ствердила лікарська комісія, прокуратор, присланий тут вже по „моральній санації“, Сколімовський не хоче їх звільнити. Хворих не лічуть зовсім, лишаючи їх на повільне конання. Доведені тою поведінкою прокуратора і лікаря до розпуки, політичні в'язні в числі 6 розпочали дня 1. VIII. 1926 голодіаху, не домагаючись для себе вже нічого, тільки бажаючи шляхом голодіаху прискорити повільну смерть. Коли загал політичних в'язнів взивав прокуратора й представив йому їх розпучливе положення та домагався для себе людських прав, якими користуються всі політичні в'язні навіть в тюрмах у самій Польщі, пан прокуратор цинічно ухилився від сповнення всяких домагань. З огляду на те єдиним виходом з цього положення була голодіаху. цей крайній і одинокий

випуки пня.

Помилка чи привілей?!

Польська прєса станула як мур, як не-вирушна стїна в обороні загроженої слави польської поліції. Пішли статті, статейки, фейлетони проти наклепів на інституцію порядку. Поет Макушинський виримував на честь поліції такий вірш, що він здається ввійде колись у антольоію польської поезії. Комісія Тутута, переглянувши поліційні арешти, не знайшла в них нічого незгідного з духом конституції і рішила справу на користь поліції. Українці показалися (як і досі!) звичайними калюмніаторами і клеветниками. Вони присіли і були вдоволені, що так їм це все легко акропилося і ніхто не потягає їх до відповідальности за образу чєсти та доброго імені. Я, особисто, здавна був тієї гадки, що всі поголоски про знущання на поліції, це видумка несправедливо недоволенних. Тому неміло був здивований, коли прочитав у одній польській газеті переконую-

чий заголовок: „Średniowieczne wyrażenie tortury w lwowskich aresztach policyjnych“.

В першу мить здавалося мені, що це наслідки незгоди котрогось з редакторів з якимсь поліційним комісарем. Але читав: ні! Стоїть чорне на білм: Поліція так збила якогось Романа Вінклера, що він аж помер від того. Секція виказала тільки: 22 ребра зломані, розторощену щокі і кільканацять ран та синців.

Я з дива не міг виїти. Невжеж польська поліція таки бе, таки катує?!

Ні! я далі не вірю в те! Нехай собі навіть польська прєса пише про знущання, мені здається, що це все тільки припадок, або оптичний обман лікарів.

засіб боротьби політичного в'язня за свої людські права.

Політичні в'язні тюрми в Луцьку.

Польська національна церква.

Приєднання о. А. Гушина і о. Ів. Петрушки до православної церкви.

Недавно подали ми перші з усієї прєси на території сучасної Польщі умови об'єднання польської національної церкви з православною „автокефальною“ церквою. Сьогодні хочемо познайомити шан. читачів з актом приєднання о. А. Гушина і о. Ів. Петрушки до православної церкви, в якій польська національна церква займає також автокефальне становище.

Акт приєднання відбувся в неділю, 8. II. м. в митрополічному соборі у Варшаві на Празі. 10. год. ранку оба духовники польської нац. церкви явилися в церкві на прочестій літургії, яку відправляв городненський єпископ Олексій і зачали мїся за архієрейською катедрою. Після скінчення чєсів оба священники стали перед катедрою і доземно поклонилися єпископові. Олексій запитав їх по польськи:

— Отче Андрію й о. Іване, чи бажаєте перейти з католицького коствоа на лоно православної церкви?

— Бажаємо — була відповідь.
— Чи вірите в Бога в Трійці Єдиного? — Віримо.

Після того відчитано в польській мові нїкєйсько-наргородський символ віри, який повторювали приєднанці. Після того о. Гушин і о. Петрушка зложили присягу послушу верховній владі прав. церкви, цілуючи хрест і євангеліє.

Вкінці єп. Олексій звернувся до окружаючого його прав. духовенства зі запитом:

— Чи оо. Андрій й Іван достойні священничої гідности?

— Аксіос, аксіос, аксіос! — залунала по грецьки трикратна відповідь.

Єпископ надів на приєднанців золоті хрести і тим покінчилося свято приєднання. Оба духовні після того брали участь wraz з прав. духовенством у відправі архієрейської літургії.

Після літургії о. А. Гушино виголосив промову, в якій відіс братню любов прав. церкви, покликуючись на візантійські традиції Польщі та висловив надію, що прийде та хвиля, коли панславистична ідея об'єднає Москалів і Польків.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Навіть мала дитина

знає, що найліпші цукорки виробляє **УКРАЇНЬСЬКА ФАБРИКА „ФОРТУНА НОВА“** Львів, Кордецького 28.,

чий заголовок: „Średniowieczne wyrażenie tortury w lwowskich aresztach policyjnych“.

В першу мить здавалося мені, що це наслідки незгоди котрогось з редакторів з якимсь поліційним комісарем. Але читав: ні! Стоїть чорне на білм: Поліція так збила якогось Романа Вінклера, що він аж помер від того. Секція виказала тільки: 22 ребра зломані, розторощену щокі і кільканацять ран та синців.

Я з дива не міг виїти. Невжеж польська поліція таки бе, таки катує?!

Ні! я далі не вірю в те! Нехай собі навіть польська прєса пише про знущання, мені здається, що це все тільки припадок, або оптичний обман лікарів.

Крик деяких —ських газет уважаво якимись особистими порухами, бо не-ложливо, щоби поліція від року так ос-новно змінилася. А прєщє тому рік ті самі газети заперечували побої на поліції. Хіба... що поліція бе тільки самих Польків?!

Якщо так, то я перший раз підношу крик: „Крида нам! З нами не поводиться, як з повноправними горожанами!“

Galaktion Chinka.

По широкому світі.

Югославянсько-болгарський конфлікт не тільки не поладна-ний, а прибирає затажну форму. Македонські ватаги погрожують повстанням проти кожного уряду, що скоєм нарушити їх свободу. Болгарська влада відкрила великий план терористичних замахів у Філіппополі.

У Сирії, як упевняють Араби, Французи знову зазнали великих втрат.

Константинопіль, по рішенні турецького уряду, має стати вільною транзитовою пристанею.

Англійський прем'єр Болдуїн занедужав; хоча лікарі радять йому виїхати до Швайцарії, він жеде на полагоду страйку вуглекопів.

Пресовий ланцюг.

На побільшення обєму „Свободи“ зложили далі:

166. о. Михайло Мрозовський, Заліська Воля поч. Радимно — 10 зол.
167. Омелян Гординський, Бого-родчани — 5 зол. і кличе: д-ра Федуня і Панаса у Золочеві та о. Волод. Гординського в Чернелиці.
168. Смачило Степан, Карпів — 10 зол.
169. Білинський Іван, Пчанин Жидачів — 5 зол.

НОВИНКИ.

— Буденна львівська хроніка. Львівські різняки страйкуючи продовжують лічення львівських громадян вегетеріанством. — На вул. Крашевського 23. найшли підкинене двотижнєве немовля з повідомленням, що його мати не має за-собів на його прожиток. — Злодії та вломники відвідують самотні крамниці та помешкання і забирають на спомян усе, що тільки можна винести; суд. рад. Ляйдлерові при вул. Осолінських 17. виворочили хату до чиста, підчас

ого побуту на селі; властители фабрики гіпсу при вул. Листопада 97. забрали кізніадесять залізних форм; на вул. Унії Люблінської, Пекарській та Осолінських 12. злодії вдовольнили футрами та ябланинами, а на Садівницькій 22. якийсь ненаситний злодюга видобув з пивниці велику стару крамничу вивіску!

— **Де ми живемо?** Під цим заголовком подали ми вчора за „Газетою Поранною“ ревеція з по-ва в'язничних поліційних грат дотично замучення 30-літнього банкового урядовця Венклер у поліційних арештах. У нинішнім числі „Газета Пор.“ продовжує ці ревеції та підтримує в повній основі обвинувачення в злочині вбивства невинного язика, арештованого за якусь дрібну провинку: вуличну суперечку. Лікарі ствердили, що всі сліди на тілі померлого є наслідком катувань і знущань, а що більше, що Венклер не був бже-вільний, лише зовсім нормальний. Прошу уявити собі, що діється з десятками жертв, яких смерть не виходить на денне світло. Скільки разів вказували ми на факти знущання над в'язнями в поліційних арештах і наші докази польська преса нехтувала!

— **Черепаші вістки.** У вчорашнім львівським „Дзвеніку Людові“ паходимо на рік спізнену вістку про смерть Олександра Саліковського у Варшаві. Вона попала у відділ „Всичина“, який референт імовірно збирає вирізки з усіх часописів і добуває їх в огірковим сезоні без огляду на час їх походження.

— **Воронов і його противники.** На останнім міжнароднім конгресі фізіологів, що радить у Штокгольмі приїшло до дуже гострої суперечки при нагоді відчиту проф. Воронова з Парижа, про його дослідження над відмолодженням. Воронов пропонував фотографії з опраці, яку перевів на саміці шимпанза, прищипивши їй „оваріум“ жінки. Він твердив, що шимпанза-самець повинна вродити людську дитину. Ці погляди сильно критикували англійський професор Карлстон і німецький Бідль, закидаючи Воронову, що користується старими фотографіями з перед 3-ох літ і не має нових. З 1160 осіб, Воронов оперував тільки 23 жіночки, а бувши асистент Штайнаха, який давно вже веде аналогічні дослідження, що Воронов, ствердив, що до цього часу не вдалося прищипити органи одного звіринного роду іншому. Воронов заявив на це, що такі вірять у можливість народження людської дитини саміцею шимпанза.

— **На жертвеннику науки** склав своє життя — дослідно, не в переносім значінні — французький радіолог д-р Максим Менар, що помер цими днями в Парижі в 53 р. життя. Як 22-літній асистент славного професора Арсонава почав він досліджувати Рентгенівське проміння і був одним з перших, що відкрили наслідки „х“-промінів на ткани та комірки людського організму. Він шукав способу як паралізувати вплив цих промінів, які постійно нищать його самого. В останніх роках Менар відкрив цілий вплив ультрафіолетних промінів на артеросклероз та туберкульоз. В 1910 р. страив Менар один палець, а згодом від страшно руйнівного впливу „Х“-промінів дальші пальці. Підчас війни вилізав він тисячі жовнів. Два роки тому почалося у нього смертельне запалення обличчя; він терпів величезні муки і зносив їх з усміхом героя, як Мудий Спеволт, знаючи свій кінець. Врешті страив зір. Аж до останньої хвилини повної оуни свого організму не переривав праці над радієм, який мав тринести спасення тисячам людей ціною його власного життя.

— **Все це вже було...** Нова жіноча мода підстрижки, яка зробила стільки людей шастливими (фрізієри, підстаркуваті дами!) і стала причиною неодиної родинної трагедії, видається таким винаходом модерного духа, що має вже навіть своїх правдивих і фальшивих апостолів. А скільки осіб бунтується проти неї! Згадати хоча би англійську королівську родину і тих мужів, які не в силі платити надто часто фрізієра своїй жінці. Аж ось приходить звістка: у Палестині найшли сліди біблійної оселі з 1500 р. перед Хр. Найшли там майже на мільйон довгий мур з бронзової доби, вежу з воєнним знаряддям, чудово мальовану посудину з кам'яної доби, золоті напращенники, сто кістяків, а при цьому голову вавилонської богині неба, з зачіскою точнісінько такою самою як модерна жіноча підстрижка. Але сильне розчарування для тих, яким подобається тільки те, чого ще ніхто не робив раніше!

— **Світова хроніка.** Англійський уряд заперечує звістку про наїдення тіла Кіченера. — Комета Фінлей, яка вертається що сім літ, є доступна для телескопів цього року. — На острові Корфу грецький уряд пічне вести касино до гри в рулетку, яка стане суперником Монте Карло. Перед війною замок Ахліон, де буде рулетка, був власністю цесаря Вільгельма. — У Букарешті скінчився міжнародній конгрес масонів. Кілька членів теперішнього польського уряду брали в ньому участь, очевидно інкогніто. — У Дорпаті радянський уряд ліпня соціалістичний конгрес ворогів алкоголю. Соціалістичні протигальоголеві союзи еднаються в один секретаріат з осідком у Берліні. — Королеві Сіаму, що подорожує, підчас його неприємності вкрали в палаті дорожньої цінності на 30.000 фунтів шт. — В Афинах відкрили на старім цвинтарі статую з жіночою постатю, яка є копією твору Праксителя. — Один американський офіцер, що втратив на війні обі ноги, починає з Філадельфії подорож навколо світа у візочку на колесах, в якому будуть його везти два здоровенні парубки, ним добре оплачені. Такою мандрівкою хоче цей інвалід трохи упрямити собі життя.

Всичина.

Сліди Норман в Америці. Норвежський професор Онсон, що від ряду літ займається вивченням слів побуту Норман в Америці, заявляє, що йому вдалося відчитати таємне письмо на скалах біля Спокея, в стейті Вашингтон. Це письмо вважали дотепер індіанським. Проф. Онсон є тої думки, що знаки є рунічними і містять опис відліту Вікінгів, що був в Америці 1016 р. перед Р. Хр. Відліл складався з 24 мужиків, 7 жінок і одної дитини. Відбуваючи похід через ліси, спиналися і розложили табор над річкою, де його напали чероношкіри. Нормани умістили жінок на вершні скали, а самі розташувалися під скалою в долині. В боротьбі в часі нападу впало 12 Вікінгів, а решта заховалася в лісі. Жінки стали добычею Індіанців за винятком одної, яка з дитиною на руках кинулася зі скали і розбилася. За деякий час 6 Норман вернуло в те місце. Вони вохоронили тіла своїх товаришів і висікли в скалі напис. Могла жертв збереглася по нинішній день. Американські археологи віднесли скептично до відкриття проф. Онсона, хоч відідали Норманами одного місяця на американському березі в віддаленні 2000 миль від Спокея знові доказати.

† Посмертна згадка.

Іван Волянський, вшлюблений теребовельський декал, гр. к. парох Дичкова в Тернопільщині, помер 1. серпня ц. р. в 69 р. життя і в 46 р. священства. Покійний родився в Яблоніві, кінчив гімназію в Тернополі, теологічні науки на університеті у Львові і у Відні. Душпастирював у Городку, Крилові, Настасові, Нагірних, Луці і Яблоніві. Звідси в р. 1884 переселився до Злучених Держав Півн. Америки, де як перший український священник обняв парохію в Шенандорі. Він дав почин усьому культурному християнському життю Америки. Покійний не тільки ос ував перші гр. кат. парохі, але і був редакто-

ром першої української газети „Америка“, де одночасно (іза недовгої фонді) виконував обов'язки складача. Покійний спроваджував дальших священників і світських інтелігентів, щоби закладли школи і громадською працею. Відомий український діяч у Злуч. Державах д-р Вол. Сіменович теж приїхав на його поклик, довгі літа був його щирим співробітником, а звязки приязні не порвалися між обома громадянами до останніх днів Покійного. В Америці був о. Ів. Волянський до р. 1899. Вернув до краю, бо римські володарі недобрим оком гляділи на жонатого священника в Америці. Тут одержав парохію в Остріві теребовельського деканату. Його палка незгомонна віра не дала йому спокійно дрімати на залічку. Спершу дає почин до оснування та сам веде „Руську Бібліотеку“, що в 90-тих роках мала доволі гарний і повний збір усього українського письменства, основує касу „Поміч“ і довгий час виконує обов'язки її директора. Опісля powstaє філія „Просвіти“ в Українського Педагог. Товариства. Згодом стає Покійний політичним організатором української нац. демократичної партії і з її рамена ставлять його діячі, хоч — на жалі — безслідно посольським кандидатом. Покійний був членом Повітової Ради в Теребовлі і теребовельським деканом аж до часу своїх переносин в тернопільський деканат. Не було ні одної церковної чи народної справи, в якій він не брав би провідної чи діяльної участі. В р. 1896 їде з рамена Краєвого Відділу враз з д-ром Семірзаским для розсліду емігрантських терорів до Бразилії і тут в Ріо де Жанейро трапляє свою вірну, нерозлучну подругу життя Павлину з Галичини. Цю подорож описав пок. дир. Любомир Рожанський в р. 1897 в „Ділі“. Брав участь в націоналістах до Риму і до Єрусалиму. В р. 1918 їде він як місіонер до Холмщини і Білої Руси і тут ділає в Камени Коширських і Бересті литовських, де його стріває розвал Австрії і повстання Української Держави. В р. 1919 мандує понеміжно на інтерв'ювання до Модлія, де сходиться йому „на радощах“ три місяці. Покійний, людина незвичайно быстрого ума, глибоко образований діяч в найширшому значінні цього слова (від східних мов: єврейської й арабської до англійської, французької і португальської), математик, нічо занятий логарифмами і тригонометрією, знаєць обряду, що у вісімдесятих роках уставами запоняв календарі „Просвіти“, чоловік неспинущої праці, не лаявся і найкращого труду. (Він майже власноручно перекопав недоступну дорогу в селі і зробив її знові доброю, сам обсадив церков в Остріві деревами, сам шив для нього фелони, опрацював і шили і ш.). Неустрашимий борець за народні права, а одночасно незвичайно скромний, зустрічний, крайній безсербобренник, що — помімо збудує плівучих до нього доларів — вернув в р. 1889 майже без гроша до старого краю. Покійний був людиною, що в наших обставинах могла відіграти далеко вишнійшу роллю завдяки своїм спосібностям, трудолюбості і хрустальній чистоті характеру та відсутності розуміння його великої вартості і непереможній обставині акусули його покінчити життя на скромній пості гр. кат. пароха в Дичові. Вічна йому пам'ять!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Сасенського у складі 30 осіб виступає:

Субота 14. VIII. Гусятин.
Неділя 15. VIII. Кошичини. 193 4-7
Місце цвітіння на домовину бл. п. Юлії Гинимель аложили на „Рідну Школу“ Вл. Гоза Теодор проф. в Перемишлі 15 зол.
Місце цвітіння на могилу свого мужа в день Володимир аложила на „Рідну Школу“ Вл. М. Федоровича з Трускавця 20 зол. Вл. Жертвотвданним складає щирю подяку Головна Управа „Рідної Школи“. 221 1-1

ДРІВНІ ОГОЛОШЕННЯ.

УЧЕНИКА на станцію прийму. О. Островська, Львів, Вірменська ч. 3 П. 222 1-1

ХТО знає де проживає Лесь Бордун, абсолют прав, родом зі Снітина, який в 1918 р. був на італійським фронті, хай подасть вістку його шкільному товаришеви д-рови Е. Маєрови, лікареви в Дубішці, п. Юсо ад Перемишль. Закордонні часописи проситесь передрукувати це оголошення. 220 1-2

БОНШПІЕНТ глядає заняття у адвоката. Зголошення до „Діла“ під „Коншпінт“. 215 2-4

СЛЮСАР, що скінчив промислову школу і має довшу практику, зголоситься письменно — на разі без свідомства — до Танчаківського Йосифа, реф. пром. шкіль „Рідної Школи“ у Львові, Рибник 10. до дня 20. серпня 1926. 205а 2-2

АВІТУРІЕНТ дуже радо прийме посаду корепетента на цілий рік на провінції. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Інструктор“. 201 3-3

ВІДІЛ Українського Інститута для дітей в Перемишлі пошукує пані до заряду кухні в інституті. Ближні інформації подасть Управа Інститута, вул. Татарська ч. 4. М. Демчук, управ. Інститута. 201 3-3

ВДОВА по надраднику прийме на мешкання з харчем учеників середніх шкіл по приступній ціні. Зголошення приймає до 26. серпня Стефанія Кордасевич Славська, після 26. серпня Львів, вул. Чарнецька ч. 23 І. поверх. 206 3-3

ПРИЙМУ на станцію двох учеників або дві учениці — окремий покій і есентуально поміч в науці. Ближні відомості Орест Кисілевський, урядник залізничний, Станіславів вул. Вовчинецька ч. 4. 313 2-2

ПОТРІБНА на село жінка інтелігентна, середніх літ до заряду дому, ведення кухні і домашнього господарства у старшого священника відвіда. Зголошення до уряду парох. в Михалевичах п. Дрогобич. 210 2-3

ДЕРЖАВНИЙ УРЯДНИК, IX. степ. служб. літ 41; наявляє переписку в матрионіальних ділах з панною або вдовою, до літ 35. — Зголошення слати до 25. серпня 1926 р. Poste restante. — Legitymacja urzędnicza N. 641. — Jasio, 224 1-1

АБСОЛВЕНТ університету, спосібний, рутинований інструктор прийме лекцію на селі на цілий рік. За успіх ручить поважні рекомендації. Зголошення: Повітовий Союз кооператив в Мельніці для „Абсолютента“. 226 1-1

ЛІТНИСЬКО, кліматично-лічниця Дора „Вілла Олена“ покої з цілком удержанням від 15/8 о 30 процент дешевше. Заряд. 225 1-2

БОТРА молода-інтелігентна панна наявляє переписку з кандидатом інж. і поможе через 1/2 року до укінчення студій в цілі матрионіальній. Посаг винагадий. Листи з фотографією слати на адресу: Danzig Lgt. po te restante. Gegen Vorzeigen des 50-Markscheines A 8423742. 227 1-1

ПРИЙМУ дві панночки на станцію. Поміщення вигідна — харч здоровий. — Вислянського 34, партер на ліво. 223 1-2

ЕНЕРГІЧНОЇ господині до господарства і варення потрібно від 1. IX. 1926. Зголошення з усіма слати на адресу: о. Юр. Боднар — Яйківці, п. Журавно. 219 1-2

Ширіть наш часопис!

ПІЛЬЗНЕНСЬКЕ ПИВО

Марки В. В.

вже надійшло

і продають його виключно фірми:

МАРІАН КАФКА
вул. Краківська.

МУСЯЛОВИЧ і ЯНІК
вул. 3. Мая.

ВЛОДИСЛАВ МУСЯЛОВИЧ
вул. Академічна.

У повишніх фірмах можна дістати все знамениті пива з Львівських Акц. Броварів. 1-1

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. ч. 10, II пош.
Конто пост. шл. 143.322
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор прийме від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не повертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місцеві: в рік 450 зол.
За границю:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зина адреса 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Положення в СРСР.

Варшава, 12. серпня 1926.

На основі вісток з СРСР. політичні круги оцінюють тамтешнє положення так: Хоча в СРСР. без сумніву відбувається еволюція в поні комуністичної партії, то однак нема тепер даних до того, щоб комуністичний устрій мав заломитися. Більшість під проводом Сталіна хоче опертися на селянській масі, коли міжним Зіновєв заступає напрям комуністів-ортодоксів, що опираються більше на міському пролетаріаті. Одночасно зазначається цікавий напрям серед молодих комуністичних діячів, між якими слабе рух інтернаціональний, а натомість поширюється патріотичний російський напрям з антисемітськими тенденціями.

Не зважаючи на успокоюючий реферат Уншлихта, який він виголосив на поширеному засіданні політбюро, побоювання перед грядущими подіями серед правлячої біль-

шости існують далі. Атмосфера піднесена головню ізза суперечних вісток з України. Зачувати, що навіть офіційні повідомлення, які приходять до ради народніх комісарів, є з собою суперечні і не дають виразного образу ситуації, яка витворилася на полудні. Кажуть, що бунти на Правобережжю, в яких крім відділів червоної армії брали участь і селянські маси, досі в цілості не зліквідовані.

Постанова відложити візд рад союзних держав і всесоюзної ради викликала гостре невдоволення. Найбільше невдоволені опозиційні групи. Представники опозиції хочуть вислати збірне письмо до президії політбюро, в якому вказує, що наслідком відложень візду буде далі поширюватися фермент у партійних організаціях і поглиблюватися недовіра між більшістю і опозицією.

Німецька кабінетна рада.

Експозе мін. Штресемана.

Берлін, 12. серпня 1926.

Нині почалось засідання кабінетної ради, присвячене актуальним справам заграничної політики Німеччини.

Міністр Штресеман виголосив довшє експозе на тему теперішнього міжнародного положення, займався справою зменшення окупаційних військ у Надренії і справою приступлення Німеччини до Союзу Народів. Представниками Німеччини в комісії для реорганізації Союзу Народів будуть німецький амбасадор у Парижі фон Геш і мін. директор Гавс. Становище Німеччини до комісії не зміниться.

У справозданні, присвяченім засіданні ради міністрів, „Фос. Цтг.“ зазначає, що німецька делегація не

поїде до Женеви доти, поки не одержить офіційного повідомлення, що вибір самої лише Німеччини на постійне місце в Раді Союзу Народів не підлягатиме сумнівові.

У внутрішньо-політичних справах рада міністрів займалася справою безробіття. Зате комуністичний „Вельт ам Абенд“ довідується, що рада міністрів радила виключно над справами загр. політики, а саме над спробами німецько-французького зближення, піддержанням франка німецьким банком, вкінці над справою концесій, які Німеччина має дістати в заміну за приступлення до Союзу Народів. На думку „В. ам Абенд“ ріжничі в уряді щодо цих справ є дуже значні.

Спільна нота до Болгарії.

Софія, 12. серпня 1926.

Представники Югославії, Румунії та Греції вручили 11. серпня болгарському міністрові закордонних справ збірну ноту своїх урядів. Нота підкреслює бажання вдержати добрі взаємини з Болгарією, однак рішучо звертає увагу болгарському урядові на діяльність революційних комітетів, які існують під ріжними назвами. На думку інтєрвенуючих урядів слід зробити кінець шкідливій діяльності тих комітетів. Дятого уряди ці домагаються: 1) щоб болгарський уряд

поручив своїм граничним властям сповняти свої обовязки не лише згідно з вимогами добрих сусідських взаємин, але також згідно з приписами граничного регуляміну, 2) щоб болгарський уряд поробив строгі зарядження, аби перешкодити діяльності згаданих організацій.

Болгарський міністр закордонних справ заявив, що приймає ноту до відома і що відповідь у відповіднім часі після закомунікування ноти урядові, який її перестудіює.

Концентрація військ на границі.

Софія, 12. серпня 1926.

Вручена мін. закорд. справ збірна нота Югославії, Румунії й Греції зробила в Софії добре вражіння. Деяке занепокоєння викликало домагання зліквідувати македонські організації і замітка, що нота є останньою пересторогою.

Часописи довідується, що на границю вислано більшє військові відділи, котрі мають заняті граничну полосу. Граничні станиці одержали строгий приказ, щоб нікому не дозволяли переходити границі. Скликано на 12. ц. м. засідання ради міністрів.

Болгарський король у през. Масарика.

Братислава, 12. серпня 1926.

Болгарський король Борис, що приїхав до Пішан, відвідав свого батька Фердинанда. Опісля в Топольчі відвідав през. Масарика. Ка-

жуть, що відвідини у през. М. є політ. характеру, бо М. завізав телеграфічно Бенеша. Розмова торкалась балканського конфлікту.

СРСР. і американські довги.

Відень, 12. серпня 1926.

„Н. Вр. Тблт.“ повідомляє з Нью-Йорку, що радянське неофіційне представництво в Вашингтоні повідомило американський уряд, що СРСР. готов управильнити свої довги в Америці, коли супроти СРСР примінять ті самі принципи, які примінено супроти інших задовжених держав. Часопис зазначає, що колиб управильнили справу довгів, відпаде одна з найважливіших перешкод визнання СРСР. Злученими Державами.

Перед по-інченням вугляної кризи в Англії.

Льондон, 12. серпня 1926.

Прем'єр Болдуїн вернув сьогодні до Льондону, щоб відбутися нараду з урядовою вугляною комісією. Є надія, що у висліді понеділкової наради делегатів вуглекопів їх виконавчий комітет дістане повновласти на переведення переговорів з урядом і таким чином вугляна криза закінчиться би вже в найкоротшому часі.

Франція зменшить число окупаційних військ.

Париж, 12. серпня 1926.

„Матен“ повідомляє, що Бріан заявив німецькому амбасадорові у відповіді на німецький меморіал, що Франція готова літи на руку німецьким бажанням щодо зменшення числа окупаційної залоги під умовою, що Німеччина перестане займатися протифранцузькою пропагандою в Надренії і не буде переслідувати надренського населення, яке ставиться прихильно до Франції. Французькі залоги малиб бути зменшені на 10.000 людей до загального числа 50.000 вояків.

Чесько-польський ветеринарний договір.

Прага, 12. серпня 1926.

Ветеринарний чесько-польський договір у справі імпорту худоби з Польщі до Чехословаччини ратифікований. Передбачують, що договір увійде в життя 21. ц. м.

Редукції в П. К. О.

Варшава, 12. серпня 1926.

П. К. О. предложила міністерству скарбу виказ осіб, усунених з уряду від хвилі уступлення Ліндого до 10. ц. м. Виходить, що в тому часі усунено з уряду 95 осіб, в тім числі 15 осіб зі становищ управителів. 20 осіб зредуковано — як кажеється у виказі — ізза недовіри довіря владстей до них. Все те люде на поважних становищах. Слід додати, що перенесення в стан спочинку не перериває дисциплінарних доходжень: в залежності від їх вислїду емеритурі дотичним особам або будуть відібрані, або даліше виплачувані.

Біржа.

Гроші.

Валютна біржа без зміни. Долари в приватних оборотах слабі, при курсі 9'35, 9'44.

Збіжжя.

Положення на загаль без зміни. Подача й далі збільша, головно з пшениці. За вимірю жита, котре веде, жується на до-теперішньому рівні, ціни для інших збіж-знихків. Тенденція знижкова адержується даліше. Настрій вижидуючий. Овес 25—24'50.

По старому, по давньому?

Львів, 13. серпня 1926

В загальному вказали ми вже, наскільки дозволив нам пресовий прокуратор „уряду моральної санації“, на морально руйнівницьку шкільну політику та на імперативні обовязки санаторів. Радикально змінити страшний існуючий стан в шкільництві, особливо на українській і білоруській території — це перше, основне завдання уряду, що вивисив прапор моральної санації.

Якже сповнює те своє завдання уряд, як здійснює свій обовязок, що впливає як із суб'єктивної — так сказатиб — своєї натури, так і об'єктивних вимог безкомпромісової хоч би примітивної справедливості? Міністр освіти проф. Суйковський був досі дуже скупий на слова. Він заявив, що поки що не обзаявляений зі справами, що не може нічого обіщати, а на всякий випадок мусить цупко держатися законів проф. Ст. Грабського, ухвалених реакційною більшістю польського сойму. Нічого не обіщуючи, він всетаки обіцяв здержати „утраквізацію“ тих кількох псевдо-українських середніх шкіл, що ще блимають на оловяному небозводі нашого лихоліття. Він годиться теж, щобі всесвітня історія й географія були подавані у викладовій мові школи. Але мусить зберігти польський виклад у тзв. українських школах для таких предметів, як історія Польщі і відомості про сучасну Польщу; мусить зберігти теж польське урядування в українському шкільництві і то не лише в державному, але і в приватному, на який держава з грошей українських податників не дає ані одного сотика, не зважаючи на прийняті нею обовязки трактатом про охорону нац. меншостей.

Теперішній міністр проф. Суйковський, коли ще не мріяв про те, що буде міністром і що нестиме на собі велику частину „морально-го“ тягару республіканської Польщі, написав гарну книжку під назвою: „Polska Niepodległa“. Розглядаючи шкільництво в незалежній Польщі і важко нарікаючи на переслідуювання перед війною польського шкільництва царськими чиновниками, додає він таку характеристику нотку, яку подаємо в оригіналі (стор. 205):

„Jak wskazy synizmi rosyjskiego nalezy przytoczyć fakt, że w tych szkołach polskich, potbowionych wszelkich praw państwowych, cała geografia i historia musialy być wykładane po rosyjsku przez nauczycieli prawosławnych“.

Отже те, що з польським шкільництвом робила царська Росія, називає проф. Суйковський „вершком цинізму“. А як назве польський міністр освіти Суйковський те, що республікансько-демократична Польща виробляє з українським шкільництвом — і то після найбільшої в історії світа війни і після кровавої ратифікації права нації? А хібаж польські шкільні закони не є вірною, а може навіть переборщеною копією російського „вершка цинізму“?

В справі всенароднього шкільництва і його повної деградації на українській території мін. Суйковський теж безрадно розвів руками. Мовляв, він і рад би був щось поправити, але.. закони проф. Гав-

ського в'язу на перепоні. З фальшуванням плебіситу і його вислідів він необсяжний. Зрештою, нехай родичі українських дітей вносять протести проти безправної переміни двох тисяч українських шкіл на польські, а він по можливості буде їх полагоджувати. А ті протести мається вносити через ті самі чинники, філії „організації народових“ які є „роботокопателями українського шкільництва“.

Не хотіли ми нікому закидати алої волі, не хотіли говорити про згаданий проф. Суйковський „вершок цинізму“, однак ясно, що сприйняття справи на зятяжні бюрократичні шляхи має на меті її погребати і з лагідною, ніби то вустричною усмішкою вдержати status quo в шкільництві на українських землях.

Очевидно, ця широкосердечна ігноранція та „законність“, якими заклопотався новий міністр освіти, не є для нас вистарчаючими. Що горкається тав, шкільного плебіситу і його ходу, то про це він може довідатися з української преси, яка хіба є у варшавських міністерствах, далі з численних інтерв'ю українських послів в соймі, а акції може поінформуватися у лідера невеличкої правительственої партії пос. Тугута, який тоді так само безрадно розводив руками, як тепер мін. Суйковський. Але пос. Тугут, як віцепрем'єр, заслонювався тоді своєю безсилістю перед Ст. Грабським і його реакційними товаришами. А проф. Суйковський, міністр пореволюційного уряду, заклопотався законами проф. Ст. Грабського і справу першорядної ваги, переважну життєву справу, яку слід негайно розв'язати, справу основного чинника умови культури спрямовує на шлях бюрократичного балагану. Це тим більше дивно, що навіть сам Ст. Грабський не виявляв такої ніжності до свого законодавства, як це робить поступовець-демократ і ліберал проф. Суйковський. Мин. року вся преса трубіла, що проф. Грабський приїхавши до Львова, в короткій подорожі скреслив постанову куратора, якою він до вже переміненних на основі свого „widzimi się“ українських шкіл на польські додав іще пару сотень.

Цікаво, що те, що міг зробити, не оглядаючись на інспекторську,

кураторську й свою власну „законність“, не може зробити міністр пореволюційного уряду.

Колиб мін. Суйковському справді лежало на серці добро школи — як чинника умови культури, колиб він руководився принципами суспільної й національної справедливості, то він не вказував би нам тернистої й безвиглядної бюрократичної дороги. Бажаючи направити лихо, заподіяне українському народові, він постарався би негайно пізнати відносини в шкільництві з автопсії через довірених урядовців міністерства освіти і на місці, в короткій подорожі, вирішити справу згідно з бажаннями населення. Замість того маємо намагання лішити все по старому, по давньому. **Ф. Ф.**

На парламентній арені.

З діяльності українських сенаторів.

1. В обговоренні української науки і літератури. Інтерпеляція сенаторів Українського Клубу до міністра освіти в справі проф. д-ра Йосифа Пеленського.

З нечуваною руйною українського народнього шкільництва, середнього і вищого, державного і приватного, з переміною кількох тисяч шкіл українських на польські школи — що на віки запише історія — вийшло перозауважне „утрачання“ на двомовні заведення українських гімназій, розпочата 1. вересня 1925 р. перемінування професорів, м. ин. проф. д-ра Йосифа Пеленського з І. української гімназії у Львові до польської в Тереволі та заступлення його двома поляками. Супроти цього заарядження звернувся був д-р Пеленський з прилюдним закликом до Академії Наук в Кракові (яка видала його книжку про Галич) і піддав критиці „найсвітліших умів Польщі“ таку руйну старих осередків української науки і культури. Львівська Кураторія взяла на своє заарядження, д-р Пеленський лишився у Львові і його придлено до IV. гімназії. На цьому був би і кінець, якби шкільна влада не доходила за причинами згаданого заарядження та не списувала протоколів, в яких д-р Пеленський, не почувачися до нізкої вини її покори, узагальнює свій крок мотивами особистими, національними і чисто людськими. Після цього протоколу перенесено його негайно (1. лютого 1926) до Ярославля і відібрано через те можливість праці наукової, про яку тут ходить. Була це кара за честь і етику.

Алеж ця кара обходить і дотикає не тільки проф. Пеленського, що відтоді оплачує два помешкання, вона дотикає також і весь загальний ту царину науки, яка жде на його дальшу працю. Є у нього на вартаті у Львові ціла збірка матеріалів про стародавні пам'ятки Галича, про дерев'яне мистецтво одинокі в Європі, яке вже пожерла війна, що очевидно годі обробити в рамках основної студії денебуду поза Львовом. Як знаний учений і пис-

менник габілітувався у Кракові, був консерватором історичних пам'яток Східної Галичини, опісля професором українського держ. університету в Києві та Кам'янці, а що служить тепер в гімназії, як багато інших українських вчених, то він не тих, котрі зливають а заснування українського університету. Чейже таким людям належить перше місце в столиці краю, коли тимчасом тут на двадцять і кілька середньонаукових заведень у Львові і п'ятсот посад, нема місця для д-ра Пеленського. Його пускають в поневірку, шлють на провинцію на моральну затурку. Є це якраз ті ганебні обставини, що характеризують доволі ясно наші національні відносини, бо демаскують польський уряд і всю польську культуру.

Чи відомо Вам, пане міністре про ті негідні переслідування? Ми домагаємося негайного відкликання проф. Пеленського до Львова та забезпечення його там перед дальшими несподіванками.

Інтерпеляція.

2. Проти переслідування українських культурно-освітніх установ. Інтерпеляція М. Черкавського і тов. з Українського Клубу до міністра внутр. справ у справі: 1) безправного припинення у виконувальних своїх функціях читальні „Просвіта“ в Чижикові, львівського повіту; 2) в справі безправного розв'язання комітету будови пам'ятника полягам у світовій війні героям у Чижикові, львівського воєводства; 3) в справі негідного поступування команданта станції Граба в Галіч, львівського воєводства, що порушив обов'язуючі закони приписи. Львівський староста розв'язав читальню „Просвіта“ в Чижикові за те, що на загальних зборах читальні дня 27. XII. 1925 рішено вибудувати пам'ятник погибшим на світовій війні. На думку старости ця постанова виходить поза обсяг ділянки читальні. Інтерпелянти домагаються скасування того безправного розпорядку старости, бо це не відповідає правді, щоб на загальних зборах 27. XII. 1925 р. засновано комітет будови пам'ятника. Такий комітет постан, але не на зборах і далеко пізніше. Збори ті мали характер товариських сходів і відбулися в домі читальні. Староста розв'язав також комітет і скомфіскував навіть проект моделі на пам'ятник. Та цей розпорядок теж протизаконний, бо в Галичині на заснування комітету для будови пам'ятника не треба ніякого дозволу влади. Інтерпелянти домагаються скасування і того розпорядку та потягнення до відповідальності команданта поліційної станції за переслідування українського населення в зв'язку з двома повнішими рішеннями старости.

3. Проти денунціації „недагоа“. Інтерпеляція сен. М. Черкавського і тов. з Українського Клубу до міністра освіти в справі негідного поступування учителя народної школи в Горинці, крем'янецького повіту, Михайла Комарницького. Цей учитель, замість сповняти свої обов'язки в школі, займається фальшивими денунціаціями на людей, що йому з різних причин не подобаються, і крім того поводиться брутально і не полюдським з їхніми дітьми шкільного віку. Інтерпелянти домагаються усунення учителя Комарницького зі становища управителя школи в Горинці.

3 останньої промови Держинського.

(Докінчення.)

Товариші, коли запитують „хто кого“, коли запитують „чим коштає“, нехай дивляться наші Наркомторг, щоб багаті потреби наші людини, нехай з цього кошту не говорять, що село взагалі багате.

Каменев: Щоб Держинський не витрачав 45 мільйонів карбованців даремно. Держинський: На те, щоб Держинський не витрачав 45 мільйонів карбованців даремно. Так. Так. Каменев: Ви 4 роки за Наркома, а я лише кілька місяців. Держинський: А ви будете 44 роки і ні до чого (сміх). Бо ви політиканствуєте, а не працюєте. І ви дуже добре знаєте, в чому полягає моя сила.

Я не зналаю на себе, тов. Каменев, ніколи, (голоси з місць: правильно). І тому я тут мене любите, бо ви мені вірите. Я ніколи не було нещирим. Коли я бачу, що у нас нелади, а що сили кидаються на них. Мені самому тяжко зворотися. Тому я прошу вас допомогти мені, і я глибоко переконалий, що коли Наркомторг був у тому самому комісаріаті, що й ми, ми далеко швидше посунали би справу зниження роздрібних цін та поділення апарату.

Ось Політбюро знає, переконана, що Наркомторг створено для оборони селян. Як же для оборони селян? А хто провадить політику зниження цін? Хто говорить — не треба цін підвищувати? На честь ВРНГ. слід сказати, що вона завжди переводила і на своїх плечах вносила директиву зниження цін. На честь П. треба сказати, вона вислала цю директиву, а на честь тов. Пятакова, що він не перешкоджав нам переводити в життя цю директиву.

Коли говорити про нагромадження, слід сказати, чим коштає попо ставалося. Тов. Каменев наводив цифри розподілу товарів між містом та селом — та забув він про одне: село було злиденне, там було в значній мірі натуральне господарство, а тепер, товариство його зростає, і тому спеціалізується роботу, технічні культури ростуть що раз більше, все більше зростає і товарообмін міста з селом. Тому я скажу: країну треба індустріалізувати, а цього не буде, коли ми не доставлятимемо в що раз більший мір продуктів сільськогосподарства. Чому? Тому, що нам потрібно дістати з села сировину — нам потрібний хліб, нам потрібна шкура, картопля, вовна, нам потрібна селянська сировина. Не можна індустріалізуватися, з острахом говорять про добробут села. Я запитую, що значить збагачення села рівняючи до того розвитку, що має наша промисловість у відношенні до задоволення потреб робітників. Усео фонд заробітної плати в великій державній промисловості, тобто фонд, що охоплював не всіх робітників, а лише 1,420,000 осіб, в жовтні 1924 року, а 1-го квітня 1926 р. — 1,904,000 осіб, зріс від жовтня 1924 р. до квітня 1926 р. з 59,000 до 104,000 помісячно, тобто майже вдвічі — як тут можна порівняти місто до села? Я просто не знаю як назвати таке спів-

д-р ЯРОСЛАВ ОЛЕСНИЦЬКИЙ.

Болюча справа.

Конгрес „International Law Association“ і справа прав нац. меншостей.

Відень, 10. серпня 1926.

Для 5. серпня почався тут конгрес International Law Association, себ-то Товариства для плекання міжнародного права, який триватиме до 12. серпня ц. р. Засноване ще в році 1873 в Лондоні за почином американських та англійських юристів, розвинуло це товариство велику діяльність в області міжнародного права, дало почин до введення в життя різних законів з приватного міжнар. права, випрацювало багато проектів з обсягу публічного міжнар. права і ввійшло його кодифікацією; словом товариство грає визначну роль в загальному розвитку міжнародного права. Його головою є льоро Філімор, визначний англійський юрист і політик. Філії товариства позасновувано в усіх майже культурних державах світа. Будучи від часу мого побуту в Лондоні членом головного Товариства, беру участь у зьогорічній віденській конгресі, що числить около 500 учасників. Програма конгресу, як кожного року, дуже багата, обіймаючи різноманітні теми міжнарод. приватного права, а саме конкурсового, векселевого, охорони приватної власності; далі право повітряної плавання, соціального забезпечення і т. н. З публічного міжнародного права зьогорічний конгрес займається проектом ство-

рення постійного міжнародного карного трибуналу для судження міжнародних провин; правом невідомості, кодифікацією міжнародного права а вкінці справою міжнародної охорони прав меншостей. Визначну участь у працях конгресу, які відбуваються в секціях, беруть крім Англіїців німецькі вчені, з яких деякі, як инр. президент державного суду (Reichsgericht-y) в Липську, д-р Сімонс, маючи провід на рад, визначається не тільки знаменитим та повним такту способом їх ведення, але також і знаменитим знанням мов, бо веде їх одночасно майже та з повною свободою і легкістю на мовах: англійській, німецькій і французькій. Для характеристики зміни відносин Англіїців до Німців згадаю про такий інцидент. Один визначний англійський юрист, член палати лордів, промовляючи в справі створення карного трибуналу, зазначив, що після війни повторилися різні брехливі наклепи, про давних ворогів, яким однак Англіїці не вірять, а звертаючись з поклоном в сторону д-ра Сімонса сказав: „Ми знаємо, що є ще судді в Берліні та Липську“.

З окрема хочу згадати обширніше про найцікавіше для нас питання, порушене на конгресі, а саме про справу охорони прав меншостей.

Як відомо, після закінчення світової війни, заклучено цілу низку договорів з ріжними державами, якими забезпечено національним меншостям тих держав певні означені права, а радше їх мінімум, та одночасно поставлено їх виконання під гарантію Ліги Націй Рада Ліги Націй опісля видала від себе, як

також з доручення Ліги окремі постанови і правила в справах, що торкаються прав меншостей, а зокрема в справі поступування щодо охорони тих прав. Докладно писав я про це в моїй розвідці „Права меншостей“, виданій в р. 1923. Тут згадаю коротко, в який спосіб відбувається тепер поступування в цих справах перед Лігою Націй. Коли Секретаріат Ліги одержить жалобу в справі прав меншостей, то розсліджує її спершу сам: чи має вона приписані, потрібні вимоги (формальні). Коли так, то уділяється її заінтересованій державі. Коли ця держава піднесе заміти щодо самих формальних вимог жалоби, то генеральний секретар Ліги Народів предкладає справу президентові Ради, який іменує ще двох членів Ради для розгляду справи, себ-то тав. „Комітет Трьох“. Коли жалоба має потрібні формальні вимоги, то інтересована держава повинна в речинці трьох тижнів повідомити Секретаріат, чи хоче дати своє висноження щодо неї, чи ні. Коли так, то має це висноження преджити в речинці двох місяців; цей речинець може бути на домагання даної держави ще і продовжений президентом Ради. Жалобу і висноження слід доручити усім членам Ради Ліги. Опісля „Комітет Трьох“ розглядає справу і коли вважає це вказаним, предкладає її Раді, яка знову її розглядає та видає заарядження, які вважає відповідними. Рішення „Комітету Трьох“ не виключає права кожного члена Ради преджити від себе дотичне подання до вирішення Раді. Коли справу предложено Раді чи то через „Комітет Трьох“, чи через поодиноких членів Ради, то кожна

ріжниця в погляді як щодо фактичної, так і правної kwestії, що торкається прав меншостей, забезпечених договорами між інтересованою державою і якимнебудь членом Ради, має бути уважена спірним питанням по думці арт. 14 постанов Ліги Націй та на бажання одного члена Ради має бути предложена до вирішення Міжнародному Трибуналові Справедливості в Газі. Це вирішення є остаточне і безвідкличне. Шлях ця процедура є — очевидно — дуже скомплікована і тяжка. В практиці доля кожної жалоби залежить виключно від цього, чи яка держава, заступлена в Раді Ліги, заступиться за неї та чи зажадає, щоб справу передати Міжнародному Трибуналові. Дотепер така інтервенція була дуже рідкою, тому, що чужі держави, які є членами Ради, не мають ні інтересу, ні охоти вмішуватися в спори чужих держав (а не раз навіть з ними заприязнених) з їх власними горожанами. Тому члени Ради, бажачи з політичних мотивів уникнути всякого конфлікту між членами Ліги Націй, з правилами обмежують свою інтервенцію тільки до найбільше до уділення приятельських рад або вказівок. З огляду на таку процедуру, на велике число внесених жалоб, тільки кілька мало якийнебудь успіх, а Міжнародний Трибунал в Газі тільки двократно був питаний про опінію в справі меншостей і то оба рази в справі Польщі; а саме раз в справі висноження бувших німецьких кольтів, а другий, в справі горожанства Німців в Польщі. В обох випадках Трибунал вирішив на користь Польщі.

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

64-75

(видити 05 — **УМІСЛОВИ**
Литературна оцінка видання)

відношення. Коли взяти до уваги зріст заробітної плати на одну людину, то в жовтні 1924 р. вона досягла 1 крб. 60 коп. в середньому по всій промисловості, а в березні цього року — 2 крб. 38 коп. денно. В металургійній промисловості — 1 крб. 57 коп. в жовтні, в березні — 2 крб. 78 коп., в текстильній промисловості — 1 крб. 40 коп. — 1 крб. 61 коп., в хемічній промисловості — 1 крб. 40 коп. — 2 крб. 40 коп. і т. д.

З усього сказаного ми бачимо, як зросла заробітна плата робітників. Але тому, що Наркомторг кепсько працював, бо він недостатньо плановує приватний капітал, ці жертви промисловості не цілком відбились на зріст бюджету робітників, бо через підвищення роздрібних цін, менша купівельна спроможність грошей, що їх промисловість давала робітникам. І тому, коли ми проглянемо графіку, як зростала реальна заробітна плата, ми побачимо, що в наслідок цих високих роздрібних цін, тобто в наслідок неналагодженості нашого торгу, реальною заробітною платою за 5 місяців фактично трохи знизилася. Ось чому треба звернути увагу на зниження роздрібних цін. Та, коли ми вносимо пропозицію згадувати приватний капітал, Наркомторг заперечує. Він боїться, щоб їх не порушити вел, щоб чого не посягнути. (Репліки Пятакова не чути).

Тов. Пятаков, коли хочете, я можу оголосити документи, хоч у мене й замало часу. Я знаю, що цього не зробили. (Я. Смирнов: Він хитрий!). Я знаю, що Наркомторг — це Каменев. Що він хитрий і я знаю, а крім того тов. Каменев і туди і сюди. Коли зажаєте, як він працює, то він не працює так як слід, а і туди і сюди. В цій є його недостаток. Що ми пропонуємо проти приватника? Ми говоримо: щоб знизити роздрібні ціни нашого приватника, ми повинні дати йому товар тільки в плановий порядок, тільки по договору: «не маєш права робити наданки понад 30 проц.» і ми подаємо до відома тов. Пятакова, що це 10—15 проц. на приватника треба накинати на користь держави. Коли ми даємо йому на певну суму товарів, він повинен певний процент дати за те, що йому наш товар, державний товар, даємо. От запитайте Наркомторг, як він до цього ставиться? (Слів Пятакова не чути).

Нічого подібного! Чого він махав руками? Треба вміти вносити пропозиції, а не демагогувати. Ми подаємо до політбюро, ми подаємо до РПО цілком реальні й конкретні пропозиції. Хто їх відкинув? Ось, голова Наркомторгу! І воно водить нас, і воно водить без кінця. Що ми далі пропонуємо? Ми пропонуємо далі репресивні заходи проти спекулянтів. Тоді Наркомторг говорить: «Небезпечно не масувати». Каменев: «Хто це?» Держжінський: «Ваш заступник Фіатер був при цих явних суперечках». Каменев: «А я був?» Держжінський: «Що до вас, то я гадаю, що ви взагалі дуже часто не буваєте». Ворошилов: «Зайнятий літературною творчістю». Держжінський: «Дозвольте мені кілька словами перейти до тої галузі, що т. Пятакову найбільш відома, і яку він, на жаль, так безбоянно переплутав тут. Ви пам'ятаєте, коли т. Каменев говорив про те, що ми в майбутньому році поширимося на 15—16 проц., то Пятаков сказав, що в галузі предметів широкого споживання тільки на 11 проц. Пятаков: «Це не вірно». Держжінський: «А як ви сказали?» Пятаков: «Відносно галузей промисловості, що працюють на широке споживання».

Держжінський: «Так. Я можу сказати, як ви сказали. Та ви заплуталися. На жаль, т. Пятаков пішов учора з нашого засідання президії, коли розглядали контрольні числа. Коли мене повідомили на засіданні президії учора ранком, що важка індустрія зростає на 24 проц., навіть на 25 проц., а легка усього тільки на 11 проц., — я сказав, що це явна неадекватність. Коли зростає товарність селянського господарства, коли зростає заробітна плата, говоримо, ніби ми можемо обмежитися лише 11 проц. збільшенням предметів широкого споживання, говорити при цьому, ніби ми ні однієї копійки на довів готових виробів за кордоном в нашій програмі не можемо дати, це значить пропонувати нездійсненну невирішуву програму, бо це значить знизити наш червоний, значить знизити заробітну плату. Тоді всі робітники, що розробляли для тов. Пятакова це питання, сказали мені: не бійтеся, ми взяли народні, взяли таку таку звану важку індустрію. Що таке тяжка індустрія? Увесь метал, уся електротехніка, уся нафта, усе паливо — це важка індустрія, а решта, легка і тоді так звана легка індустрія і тяжка індустрія дають такий процент. Алеж ви знаєте, що металопромисловість працює на широкій ринку, випускає на широкий ринок сільсько-господарські машини. А керосин на село не йде? Що там проміняти пальця, чи що? А лампочка електрична на село не йде? Я питаю. А як тоді буде? Мені відповіли, що коли взяти ці цифри, то буде такий зріст, що минулого року і наступного року процент взятим буде той самий, тобто в однаковій мірі зростає внутрішня продукція лише для промисловості й транспорту та будівництва, і однаково для широкого ринку. Тому лехай нас не лякає ця цифра, тов. Каменев. Миж учора на засіданні президії, вислови-

ли помилку тов. Пятакова і щодо іншого. Ви пам'ятаєте, він тут виступав з промовою про те, щоб не скорочувати текстильщиків. А хто складає текстильну програму так, що треба було збільшити 49,000 робітників? — Програму складено за вказівками Пятакова».

Пятаков: «В мене директива була протилежна — не скорочувати». Держжінський: «Бачте, ви керуєтеся соціалістичним поглядом. Брати до роботи званих робітників і не збільшувати їх. Ви є найбільшій дезорганізатор промисловості. Я гадаю, що ми не можемо згодитися на те, щоб текстильщики і наші ткацькі зарплати стояли без роботи за жалюгідного товарного голоду. Нам доведеться, тов. Пятаков, переглянути імпорту програму і купити за кордоном додатково мільон пудів бавовни». Пятаков: «Це я запропонував». Держжінський: «Та нічого ви не казали. Достіть було моєї присутності в президії, щоб виправити цю помилку, і ми її виправили (репліка Третьяков: не спіймав). Значайно, все добре походить тільки від того, хто з ним не погоджується. Тов. Пятаков говорить: Я значаю нашу негосподарність, ті резерви, що є в нашій торгівлі і в виробничій апаратурі, а тов. Пятаков все заважає на бюджет. Я питаю — чи треба армію скоротити? Армію скоротити не можна, армію й видати на неї треба тепер збільшити. (Голоси: правильно. Каменев: Військпром? Що ви зробили з військпромом?)».

Держжінський: «Тов. Каменев чи ви бачите, яка є різниця між мною і вами. Ви скрізь біді переносите на особу, що стоїть на чолі, а я цього не роблю. (Репліки Бакаєва — не чути). Будь ласка, тов. Бакаєв, розкажіть нам про ваше господарювання... Я на ваші думки не відповідаю. Мене на цю роботу призначив Центральний Комітет партії, і тому я ваші зауваження відкидаю. Що ж це скоротити в бюджеті? Видатки на освіту? Тов. Пятаков — може нам скаже, як наша промисловість задихається від нестачі культурності, від нестачі кваліфікації. Ми не можемо скоротити цих видатків. Ми повинні, ми можемо скоротити чисто адміністративні видатки нашого апарату. І Рада Іраці та Оборони ухвалила скорочення цих видатків на апарат. Тов. Пятаков далі говорить: на віщо це ви нас шарпаете? Аджеж ви даєте кошти, так на віщо шарпати? Я цілком прикладуюся до голосу Пятакова. Дійсно, коли мало коштів, коли наші господарники звичають прибільшені вимоги, коли коштів мало, то цеж справжня мука. Я запевняю: коли ми пішли шляхом індустріалізації, коли ми взяли теперішній темп, то це — неминуче. Та не треба тут ні прибільшувати, ні применшувати. Тов. Пятаков сказав, що ми намагалися в 3-му кварталі, щоб від нас нічого не відбирали, і нам нічого не давали. Треба сказати, що ми намагалися не цього, намагалися збільшення на 81 міль. А Шейман, що там сидить, пропонував скоротити на 45 міль. Кінець-кінцем, нам відмовили і згодилися на погляд Держбанку. Отже ви бачите, що саме всі ці дані і всі ці доводи, що їх наводили тут наша опозиція, збудовані не на фактичних даних, а на бажаннях, за всяку ціну перешкодити творчій роботі політбюро й пленуму».

"Stadium Rathanum."

Чи справді «баламутство» Діла?

«Гłos Пради», піовідоєз теперішнього польського уряду, опрокидає подану нами вістку про намір мін. Суйковського реалізувати нещасний проєкт проф. Ст. Грабського щодо заснування «Зидити кінцею» в Кракові. «Гłos Пради» коротко розповідається з нею вісткою словами: «Довідуємося, що та відомість є неправива».

Зі свого боку мусимо зазначити, що подана нами вістка походить з джерела, до якого можна мати поане довіря. Зазначаємо теж, що використавши нами вістки з того самого джерела все були згідні з дійсністю. Можливо, що після «передчасного» оповіщення нами намірів міністерства освіти — раптом та вістка виявилася «неправдивою». Одне теж не гативне й заперечення «Глос-у Пради» ще нічого не говорить і фактично нічого не опрокидає. Далі доцільнішим було би, колиб добре поінформований, з міністерськими кулісами чудно зв'язаний «Гłos Пради» не тільки опрокинув нашу інформацію, подаючи, що думає робити, а раше, що робить з університетською справою мін. Суйковський. На жаль, під мим оглядом палує позна мовчанка, яка стверджує, що в найкращому випадку міністр освіти не здобудеться на який крок, який реалізував би честь польського народу, який реалізував би остаточно закон з 20. вересня 1922.

Тюремні таємниці.

Нова трагедія людини в поліційних арештах.

У львівських поліційних арештах сталася знов подія, що свідчить про нечувані відносини та страшний надзвичайний надзвичайний. Читачи ревелції польської преси про трагедію молодого людини, банкового урядника і студента прав Венклер мимоволі здригалися.

Начебаст історія від того, що нещасного покійника мав спровокувати у Школярів каварні якийсь поліційний, ухвалював-

ний «чин». Венклер сидів у товаристві жінчині, а поліційник заціпив жінчину та заховався внаслідок і провокаційно супроти неї і Венклера. Цей останній став в обороні жінчини, та не зважаючи на його протест поліційний «чин» не залишив своєї роботи. Історія покінчилася на вулиці. Неподомий поліційний тип ужив шаблі, а Венклер у своїй обороні палиці. Та перший порадив собі скоро і на його санет збіглося кілька поліців, що побили Венклера до неспит жінки вже на вулиці. Зайдемо описати жертва поліційної бучі в V. комісаріаті, а потім у II, а накінче в поліційних арештах. Там тримали Венклера 10 днів, наложивши на нього кайдани безпеченства, та створили цілу теорію про божевілья своєї жертви. Жертва не витримала тортур і померла в шпиталі. На основі лікарських оглядів виявилася, що Венклер мав усі поломані ребра і шоку. Також на основі лікарсько-судової секції виявилася, що не був він божевільний. Це потверждала і родина покійного. Все те ревелції польської преси, що нагло аж тепер почала бити в великий дзвін тривоги. Та апелювати до всіх польських чинників, щоб вгадали в ту торему пропасті, щоб прослідку II тайники та покарали винних. Пізно, дуже пізно взялися сторожі польської публічної опії за боротьбу зі злом, яке стало вже складовою частиною специфічно польського тюремництва. В польських тюрмах б'ють і замикаються над в'язнями, особливо політичними і це стара правда. А Венклер, як подає одна з львівських бруківних газет — мав бути навіть комуністом, хоч і не рахувався політичним в'язнем.

Не від нині, а від перших днів існування польських тюрем писала наша преса про всі страхотні, що діються в поліційних тюрмах і боролися з ними як могла. І тоді так сама польська преса боронилася за «гону» поліційних чинників і поліційної тюрми. Скільки крику та шуму здіймала та преса тоді, коли в тайні львівській поліційній тюрмі скоїлася трагедія пок. О. Басарабової. Скільки білих плям носили сторінки нашої преси, скільки заліченої злоби і клевети вилягли всі польські газети на пам'ять покійної. Вони збезчещували Покійну як жінку, як Українку, як людину і т. д. Навіть маєстат смерті і трагедія тієї людини не погамували їхньої злоби та цинізму.

Нині сталося якомусь інакше. Та преса виповіла війну поліції, веде кампанію за поправу відносин (правда не всі, а переважно та, т. зв. жовта) за санацію, бо Венклер був Полюком. Минулі жертви її ні не болять ві не обходять, бо неж не були Поляки. Це були виключно Українці, або інші не-Поляки. Але якщо такі і тим подібні факти діються нині в поліції, то в великій мірі це заслуга тої самої польської преси, що ідеалізувала поліцію, що брала її в оборону, що хвалила її навіть за те, що було нелюдське, некультурне і ганебне, а що її тільки деморалізувало. Овочі того тепер наглядні.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за два місяці вступної статті «Моральна санація» і за половину малого фейлетону п. з. «Помилка чи привід?»

— Народний промисл на Міжнародний Ярмарок в Утрехті. Краєвий Патронат рукоділля і дрібно-го промислу у Львові повідомляє нас, що розпочаті ним праці біля організування збірної вистави галицького (в оригіналі ужито абсурдного прикметникового терміну: «малопольського») народно-мистецького промислу на Міжнародний Ярмарок в Утрехті (в Голландії) в дніх від 6. до 17. вересня ц. р. посуваються вперед, збуджуючи зацікавлення дотичних продукційних сфер. Ціла низка установ зголосила свою участь в збірній виставці. Польський консуль в Амстердамі обіцяє зробити відповідну рекламу. Справою заналося також міністерство закорд. справ у Варшаві та Тов. польської господарської експансії, в зв'язку з чим 10. п. м. виїхав до Варшави делегат Патронату. Зголошення участі в збірній виставці приймає Патронат до 18. п. м. — Помішуючи це повідомлення Патронату, не можемо здержатися від деяких уваг. А саме дваним видається, що краєва автономічна установа постійно звертається до української преси й українських продуцентів народно-мистецького промислу виключно в польській мові. Чи панове з Патронату думають, що вони поповняють великий «народовий» гріх, якщо будуть щонайменше чинними у відношенні до українських сторін. Друга справа — це та, що польські керманічі тих збірних вистав, як це ширдіалося в Данцігу, горьчково ста-

раються затерти за кордоном прианали українського народного мистецтва, захищаючи все багатство народної культури на конто Поляків. Українські продуценти повинні домагатися, щоб в збірній виставці українське народне мистецтво (килими, вишивки, різьблені дерев'яні вироби то-що) мало окремий відділ, а не щоб українські витвори фігурували під двоглядною назвою: «малопольського» рукоділля і дрібного промислу.

— Красуха в школах. Міський фізикат пояснює, що діти не є приневолені вписуватися до школи предклатати свідоцтво охоронного шіплення перед красухою (шкарлатиною), однак родичі в інтересі здоров'я дітей повинні користати з нагоди, що таке шіплення переводять безплатно.

— «Свій до свого»! в практиці. Пишуть нам: В Болшівцях, роґатинського повіту, будують приходство. Болшовецький парох о. Сваричевський віддав це підприємство Жидові Кляйнові, який навіть не є будівничим, тільки власником складу дерева. Одночасно ходить чути, що в тому самому окрузі інший священик збирається віддати будову приходства Полякам. Тільки подає наш інформатор. Колиб ця відомість відповідала дійсності, то справді була би вона свідомством глибокого упадку і затрати інстинкту самозбереження та громадянської гідності. Чи навіть приходство мусить будувати Жид в хвили, коли наші будівничі не мають просто за що заціпитися? Ждемо висношення, а радше заперечення не лише з боку о. Сваричевського, але й дотичної консисторії. В протівному випадку будемо змушені докладніше зайнятися тією справою.

— Редукція поліції, про яку повідомляла польська преса у зв'язку з проєктом міністерства внутрішніх справ: завести ошадности та реорганізацію адміністрації — є лише проєктом. На кожний випадок вона торкатиметься тільки головної команди, а не всіх поліційних військових.

— Катастрофи. У Фаербх біля Штутгарту загорілись військові магазини з невідомої причини. — На шляху Кельце-Ченстохова вилетів зі шни товарний поїзд, по причині хибних сигналів; кілька вагонів поторохених і кілька робітників ранених. — У Девонпорт потонула англійська підводна лодка; спаслось тільки 5 моряків. — Недалеко Геліфксу розбився англійський корабель «Сільвія»; 36 моряків потонуло. — У Ризі, на залізничній станції, зударилась два товарні поїзди; 6 вагонів з польськими вуглем поторохених на ха-муз, решта розбиті. — У місті Броарлей (Англія) автобус наїхав на трамвай; 8 убитих, 8 важко ранених.

— Львівські апаші. Два львівські апаші, оба замарстинівські, Євген Ткач і Казимір Брось є героями спільної трагедії, в якій Брось згинув учорашньої ночі від револьврової кулі Ткача. До цього признався сам Ткач, зголосившись з «оборонним» револьвером на поліції. Крім цього одного факту все нині є темне, мов минуло обох цих павків в «під темної зівязи». Ткач недавно відсидів півторарічну в'язницю за злочин насильства в парку Кілінського, а Брось свідомий вуличний розбишака не раз сидів на Кульпаркові як невідповідальний за свої божевільні вчинки. Ткач оповідає, що Брось вдерся нишком до нього вночі і в пріступі божевілья хотів його застріляти. Тоді він у самообороні (маючи під подушкою на всякий випадок револьвер для оборони перед... власною жінкою, з якою мав гострі суперечки) застріляв Брося. Але подробиці тої нічної боротьби в кіннати Ткача мають багато суперечностей, тому слідчий суддя та поліція матимуть

чимало праці, щоб їх розплутати.

— **Контрабанда.** У Львові відкрили цілий склад з крапом, що йшов контрабандою з чужини. Мав його Ізраїл Пінес при вул. Сикстуській 31., amator шовків та мережок, до спілки з Вахтлем. — Зате в Снятині у прикордонній селі Залуче якась спілка з неомеженою порукою! пачкувала кристаліну сахарину.

— **Свідчався циган своїми дітьми.** Варшавський соціалістичний „Робітник“ передає в числі з 11-го ч. м. інформації з С. Р. С. Р. починаючи так: „Львів, 10. серпня. „Газета Поранна“ приносить звістку з Москви... Ці звістки йдуть так само з Москви, як усі світові сенсації львівської преси йдуть з Мадриду, Венеції або Малайських островів. 100 процент з цих відомостей може замість надпису таких славних міст над статтями чати один-однієкий, але правдивий: „Відень“.

— **Пшибишевський у нужді.** Дуже характеристичний є приватний лист Пшибишевського, який з Закопаного дякує польському союзі в Шкаго за 223 дол., присланих йому як гонорар за виставу його пєси, зорганізованої там артисткою Семашковою. Читаємо там: „Ніякий видавець нічого не купує, бо нічого не продає — і тому я попав у становище, з якого не мав ніякого виходу, а не можу собі уявити, що я зробив би, якби не ваша шляхетна рятункова акція... Нині, коли в Польщі дуже важко позичити 10 зол., трошки гроша, щоб можна підтримувати сильно надшарпане здоров'я...“ Так пише один з найбільших польських письменників, якого ім'я залиниться в історії польської літератури поруч Висплицького, Жеромського і Каспровича.

— **З історії Закарпаття.** Одеруємо таку новинку: Перед 70 роками дуже заважало Мадярам і мадяронам, що в шляхоцкім дилемі гр. Андрашіа знаходиться таке чисто українське слово „Антраші де Красногорка“. Тому вони постановили змінити назву того села з „Красногорка“, — на „Крашнішора“. Село Красногорка (а тепер Крашнішора) знаходиться на Закарпатті біля Солотвини і сусідає з селом Порогами по стороні Галичини. Наслі земляки з Підкарпатської Руси повинні подбати, щоб чеський уряд повернув знов давню назву Красногорка. — Роман З а к л и н с ь к и й.

— **Для риболовів.** Для всіх, що на вакаціях займаються відвічним спортом ловлі риб, цікавою буде звістка, що саме тепер в Англії та Америці відрішили один новий спосіб як приваблювати риби. До води причіпляють одчнену парасольку так, щоб вона відвернена могла плавати на воді. Парасолька кидає тінь, а відомо, що тінь, коли падає на воду притягає рибу. Коли парасолька не допоможе нічого на риби, може придатись літникам на дош.

Дописи.

Чортків. (Виступ Наддніпрянського Хору). Після місячного відпочинку в Заліцках Наддніпрянський Хор розпочав своє лове турне з концертами і дня 10. серпня вступив з концертом в Чортків вже під управою нового диригента п. Євсєвського.

Дотеперішній диригент п. Котко з хором розійшовся, про що вже була звістка в часописі, а де вінде хоріві мабуть на користь — дарма, що дотеперішні успіхи хору дивували мимохідь з особю Котка. Відносини між хором і попереднім диригентом були вже від давна негарні, бо Котко, використовуючи свою позицію диригента та конвєсїонаря (на його ім'я була видана концесія на публічні виступи в Польщі) експлуатував своїх членів хору матеріально, а навіть вживався в сферу особистої свободи хористок. Про це все ходили між громадянством лише глухі зімки, котрі до преси не доставалися.

Щоб не шкодити самій організації і добрій справі хору. Диктаторські претєси п. Котка відбивалися також на репертуарі хору, бо п. Котко у своїй зарозумілості заповнював найважче програму концертів дешево-ефективними творами в роді Давидова „У діброві“, своїх „Давонів“, Давидовського „Вандури“ або „Кобзи“, псевдо-лісенківських збірок народних пісень, то що. Останніми часами п. Котко не вчив навіть нових творів. Добре сталося, що хор вчас розійшовся з Котком і затримав організацію на дальше, котра має для нас безперечно культурно-виховуюче значіння, даючи зразок виконуваних народних пісень та мистецьких творів вокальної музики.

Нова управа хору вже дала доказ належного розуміння виховної сторони хору, бо викинула з програми псевдо-мистецькі твори, обчислені на дешевий ефект, не дивлячись, чи вони публіці подобаються — стоїчи на тім, що хор має планувати у широкій публіці розуміння і вироблювати в неї мистецький смак. З мистецького боку хор через зміну диригента не потерпів зовсім і до фахових рецензій львівських фахових критиків годі щонбудь подати. З неспіваних в Чорткові річок — співали: Лісенка до слів Шевченка „Ой діброво темний гаю“, Стеценка „Прометей“ та вітмоск з опери „Втоплена“ — Туман хвилями лягася. Композиція „Ой діброво, темний гаю“ є великим невдаччя — а проте хор вивів її бездоганно зі всіма дикційними і диригентськими тонкостями, так, що викликав у публіці захоплення і немоволозоті одлески — ще один доказ на те, що публіка розуміє і правдиво мистецькі твори, коли вони лише належно виконані.

Бажане було би, щоб хор придбав аккомпаніатора і поширив свій репертуар творами наших новітніх композиторів, котрих без аккомпаніменту годі співати. Наше громадянство, що спаяється „співолубивим“ повинно численною участю на виступах хору дати доказ своєї співолубовити і дати хоріві змогу перейти крізь, свирчинену зміною диригента та продовжати свою культурно-виховуючу місію.

Прихильник хору.

Всячина.

Одна сільська кар'єра. Року 1913 помер у Канаді в Вінніпегу Кирило Генік. Батько його як бутний сільський шляхтич з Березова нижнього, повіту Печеніжин, жадав від пароха тамошнього, Яйковського, щоб ім'я дитини при хрещенні було Кароль, але він записав в метрику Кирило. І Березіві нижньому живе майже сама сільська шляхта, потомки Запорозжів мабуть і батько Кирила будучи молодим і здоровим та власником околиці стоїмгородської сілості, був також війтом в громаді. Як він, чуючи свою владу, держав цупко сільських п'явок, шинкарів, щоб не розпачували громадяни. Та його сильна влада не сподобалася шинкарям, і коли він раз вступив до шинку і випив чарку горілки, упав трупом. Це діялося козо року 1873. Потім прийшов в коломийський суді карнім процес за отруєння, проволікався довго, та як усі такі процеси за Австрії, скінчився нічим.

Кирило Генік одідиняв по смерті батька дуже гарний маєток і на нм господарував. Березів нижній має регарне похоронення. Кирило був знайомий з Франком, та коли в'язнений Австрією Франко опустив тюремні мурі, то зараз запрошував його Кирило до себе в гості на відпочинок. Це тоді належав Березів до коломийського староства. Але староста з Коломиї не давав Франкові спокійно і він не міг посидіти на селі, та насолоджуватись ловленою пстругів у Геніковій машині. Ко-

ли тільки Франко показався в Березові нижнім, зараз шандар провадив його до Коломиї.

Кирило оженився з дочкою о. Ігнатія Цурковського. Вона радо приймала Франка, так, що Франко не потребував журитися харчами.

Але Кирило мав таку вдачу, що всяке заняття швидко навучилося йому. Коли по двох літах господаря йому сприялася, взявся до учительства і був дуже порядним учителем в своїй рідній селі.

Під впливом Франка разом зі своїми обома братами господарями, дбав про те, щоб вирвати нарід з рук від шинкарів і лхварів, займівся торгівлею, засновував крамничі. Так завдяки ньому в короткі часі покрилися села Коломиїшки до сінть густо скелепами.

Довідавшись про нього діди з Дуліби Ядзівський, поради йому перебраться місцеву коршму. Зразу йшло все гарно, але згодом і ця робота йому змудилась і він взяв собі до помічі якогось Кисілевського, котрий хитро і підступно замаястив усе діло. Прийшло банкруцтво, а що би рятуватися від літати, відступив цілий інтерес славному Дудикевичови, котрий мав титул „російського амбасадора“, а той ужив його для пропаганди москвофіліста. Пан Кирило відпочивав по праці, послушав свого тестя, що найліпшого річчю було би стати священником, а що мав лиш 5 клас гімназії укінчених, то почав учитися до матурі і здав гімназійну матуру, а тоді пішов до кардинала Сильвестра просити прийняти його до духовної семінарії, але кардинал відмовив з тої причини, що Кирило був жонатий. — Тоді Генік вступив до поштової служби, де побував майже два роки. Дуже втішився, коли зачалася з початком дев'яностих років еміграційна сорочка до Канади. У Вінніпегу треба було урядника, зялочно-го славенські мови до еміграційного уряду. Там опинився пан Генік на становищі дорядника емігрантам. Він інформував людей, до якої провінції мають їхати на осідок та корчувати ліси.

Коли Генік побув кілька літ у Канаді, то мав намір вертати до Галичини, тай уже наперед виправив свою жінку з дітьми, одначе довідався, що коломийський суд пошукує його стежними листами за злочин вербування селян до еміграції; завернув жінку з дітьми назад до Канади й уже більше не рухався. В еміграційнім уряді був 17 років, аж з починком світової війни мусів уступитися. Люди казали, що ще кілька літ перед смертю їздив до Тексаса, щоб там уладити українську колонію, і перенестися колоністам з Канади в теплішу сторону, але там йому не сподобалося. Їздив також на Кубу у тієї самій цілі. Коли повернув до Канади, то уже набавився в дорозі хвороби серця й від тої хвороби помер, проживши 67 років дуже неспокійного життя. Похований вдовшицею і шестеро дорослих дітей, одна дочка віддана за Англіїшем у Каліфорні, інші в Канаді.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсєвського у складі 31 осіб виступає:
Субота 14. VIII. Гусятин.
Неділя 15. VIII. Копичинці. 193 5-7

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ПОКІЙ з цілим удержанням для плінчочок. Зголошення письмєнні або усні в Адміністрації під „Спокій“. 233 1-3

МЕБЛЕВИХ СТОЛЯРІВ, кваліфікованих до робіт формірованих (і будівельних) пошукує Д. Сімонович в Станиславові. 229 1-3

ПОШУКУЄТЬСЯ спільника-Українця до доброго просперуючої реставрації на провінції (повітове місто). Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Реставрація“. 231 1-3

СТАНЦІЯ для учеників або учениць з харчем. Опіка солідна, фортепія в домі. Зголошення приймає з чємності п. Черевко, пл. св. Духа, каса Б. 230 1-2

В СОКАЛІ приймає інтелігентна родина з або 4 панночки (учениць) на станцію. Відступитися особий покій. Ближчі інформації улічить з чємності п. Володимир Звадюк — Сокаль, дім учительського мужеського семінара. 232 1-2

КРАВАТКИ нові як також всілякі перерібки найдешевше поручає Грушецька. Гродзівських б. перші сходи. 154 4-8

ПОТРІБНА на село жінка інтелігентна, середніх літ до зарплати до дому, ведення кухні і домашнього господарства у старшого священника відіця. Зголошення до уряду парох. в Михалевичах п. Дрогобич. 210 3-3

КОНЦІПІЕНТ глядає заняття у адвоката. Зголошення до „Діла“ під „Конціпент“. 215 3-4

ХТО знає де проживає Леся Бордун, абсолютне прав. родом зі Снятинки, який в 1918 р. був на італійським фронті, хай подасть вістку його шкільному товаришеви д-рови Е. Маєрови, лікарєви в Дубежці, п. Ієсо від Перемишля. Закордонні часописи проситесь передрукувати не оголошення. 220 2-2

ПРИЙМУ дві панночки на станцію. Поміщення вигідне — харч здоровий, — Висплицького 34, партер на ліво. 223 2-3

ЕНЕРГІЧНОЇ господині до господарства і варєння потрібно від 1. IX. 1926. Зголошення з усілякими слати на адресу: о. Юр. Боднар — Яйківці, п. Журавно. 219 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ЗНАНА

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
СТЕПАНА КЕЗИКА

перенеслась з вул. Охоронок ч. 5, на вул. Рутівського ч. 3, проти лат. катедрі, під фірму

С. КЕЗИК Ф. МАТЛАС

як найліпшими силами виконує найелєгантніші мужеські одяги, також і для Всч. Духоуєнства.

Замовлення виконує солідно, швидко і на догідних успіях.

Замовлення з провінції виконує окжайточ-нійше. 114 4-5

Існуюча від 1905 року

ВАРШАВСЬКА ЦИНКІВНЯ

(влас.: І. Р. РАПАЦКІ і З. ЄВЕНЦІЦКІ)

Варшава, вул. Бодуєна 3. Почтова скринька 387.

поручає признану найліпшою з вироблюваних в Польщі залізну оцинковану бляху по конкурентійних цінах.

Кожну замовлену кількість бляхи можемо вислати просто з фабрики відвортною поштою.

На домагання висилаємо оферти та кошториси.

228 1-1

Понад 15.000 домів в Польщі покрито бляхою

Варшавської Цинківні.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

За місце в Раді Ліги Націй.

Берлін, 13. серпня 1926.

Ціла тутешня преса містить альяруючі вісті з Лондону, Парижа й Женеви, в яких заповідаються великі труднощі в нарадах комісії для справ реорганізації Ради Ліги головні іза становища Польщі, яка висуває три домагання: 1) Польща входить до Ради Ліги одночасно з Німеччиною; 2) Польщі забезпечується поновний вибір по трьох роках; 3) Загальне зібрання не може відкликати з Ради непостійного члена, поки не скінчиться його мандат.

З Мадриду повідомляють, що міністр закордонних справ, реферуючи на засіданні ради міністрів поручені йому справи, заявив між іншим, що рада міністрів апробувала дотеперішню лінію поступовання Еспанії в справі місця в Раді Ліги. Дальше заявив, що Еспанія, як з огляду на своє географічне потовнення, так з огляду на свої національно-державні інтереси не моглаб бути неprisутною при вирішуваних справи Тахеру, яким займаються тепер усі канцелярії.

Події в СРСР.

Варшава, 13. серпня 1926.

По відомостям з Москви опозиція вислала до Сталіна лист, в якому протестує проти переслідувань членів опозиції в Москві і на провінції. Характеристичним уступом листу є критика діяльності офіційного напрямку в політиці, якому закидається, що він спрямовує вістря переслідувань до опозиціоністів жидівського походження. В листі вказується на сливе односторонні димісії комісарів-Жидів Пе-

черського і Гольдмана, одного з вищих урядовців комісаріату торгівлі Гольдштайна, управителя синдикату футрами Лалідуса, вищого урядовця совнархоза Штерна й ин. Цікаво, що всі майже визначніші опозиціоністи, як Каменев, Зіновєв, Троцький, Лашевіч, Стеклов і б. ин. є Жидами. Про „урядовий антисемітизм“ в СРСР. пише також берлінський „Руд“, зазначаючи, що він обявляється головні масовим звільнюванням урядовців-Жидів.

Чічерін протестує проти французько-румунського порозуміння.

Москва, 13. серпня 1926.

Городній комісаріат закордонних справ у найближчому часі запропонує протестує проти французько-румунського порозуміння. Чічерін вкаже в ноті на безсумнівну тенденцію до говору, зверненого проти інтересів СРСР як у територіальній ділянці (справа Бесарабії), так і в економічних справах. Московська преса стверджує, що Поанкарє приміює супроти СРСР. систематично ворожу політику, котра робить Францію зовсім залежною від імперіалізму Вел. Британії.

Зброєння Румунії.

Бухарест, 13. серпня 1926.

Румунський міністр війни опрацював план зброєнь на 10 літ. Рада оборони краю радить над тим планом під проводом короля.

Болгарія схильна до уступок.

Париж, 13. серпня 1926.

„Матен“ пише, що міністр закордонних справ Болгарії повідомив французького посла в Софії, що болгарський уряд готов поробити якнайенергійніші заходи, щоби не потворилися граничні ексцеси.

Переговори англ. посла зі Штресеманом.

Лондон, 13. серпня 1926.

Дипломатичний співробітник „Дейлі Тел.“ повідомляє про останні переговори в справі окупаційних військ. Справу обговорював англійський посол у Берліні з мін. Штресеманом. До порозуміння ще не дійшло. Англійський уряд бажає порозумітися з Поанкарє і Бріаном, заки займе окончене становище супроти німецьких домагань.

Чічерін їде до Візбадену.

Берлін, 13. серпня 1926.

„Берлінер Тагеблат“ повідомляє, що Чічерін заповів свій приїзд на короткий лобут до Візбадену при кінці слідуючого тижня. Подорож не має офіційного характеру.

Амбасадор Зл. Держав ки-нув Мексик.

Нью Йорк, 13. серпня 1926.

Амбасадор Злучених Держав у Мексикі покинув столицю Мексика. Заступати його буде шарже д'афер. Виїзд амбасадора не означає зривання взаємин між Злученими Державами і Мексиком.

Вибух муніції на Мадярщині.

Будапешт, 13. серпня 1926.

Вчора на острові Цесель вибухла муніція в фабриці муніції Вельша (найбільшій на Мадярщині). Детонацію чути було в цілому місті. Вибухло около 30 тисяч кг. пороху. Число тяжко й легко ранених вийшло до 300 осіб. Місце катастрофи оточили сильним кордоном війська, бо бояться дальших вибухів. Одні кажуть, що причиною вибуху комуністичний атентат, инші, що вибух повстав наслідком удару грому.

Висвячення о. Гушни відложене.

Варшава, 13. серпня 1926.

Канцелярія св. синоду православної церкви в Польщі заперечує вісті про визначення речинця висвячення о. Гушни на православного єпископа латинського обряду на день 15. серпня н. р. Православна церква в Польщі не поробила ніяких приготувань ані до номінації о. Гушни на православного єпископа, ані до його інтронізації.

Зачувати, що іменування о. Гушни православним єпископом відложено на необмежений час головні тому, що більшість його вірних від нього відвернулася, не маючи охоти переходити греміяльно на православя.

Проф. Кеммерер у Львові.

Львів, 14. серпня 1926.

Члени американської місії експертів під проводом проф. Кеммерера приїхали в п'ятницю 13. п. м. до Львова. Передполуднем відбув проф. Кеммерер і Бродерік конференції з представниками польських і жидівських банків, а проф. Люц провів ярів діяльність Львівської Скарбової Палати. Сьогодні відбудуться дальші конференції. Цілобут місії у Львові має на меті докладне ознайомлення з господарським положенням Східної Галичини. Місія задумує відвідати всі важливі центри і продиноків ділянинах Польщі.

Повільна ліквідація.

Ще про „шпінську аферу“.

Роздута польською пресою до фантастичних розмірів т. зв. шпінська афера маліє і дрібніє з дня на день від хвилі, як опинилася поза межами впливів політичної поліції та вступила на правильний шлях судового доходування. Одного за другим випускають на волю арештованих, звезених з різних місць Галичини до слідчої тюрми краківського суду. Діється те, що ми перербачували і про що ми писали. Наробивши багато шуму і „галасу“, освітливши і поставивши цинічно цілу справу, приправивши її шовіністичним сосом, польська преса йдучи на руку також політичній поліції, нащокувала на Українців польську публічну опінію, обнижувала перед світом та оплюгавлювала український національний рух. Загальнопувалася вона була в тій нечесній та плуговій роботі до тої міри, що прокуратура при краківському суді вважала за доцільне інтервеніювати в цій справі перед прилюдною опінією, та скроплювати на зимно розгорячену фантазію шовіністичної польської преси. Прокуратура видала відомий і друкований в нас комунікат, та його не передрукував ні один львівський польський щоденник із тих, що так ганебно плекали клевету, що давали таку нестримну волю недужій фантазії та змальовували в виді страхотливої апокаліптичної потвори українську небезпеку, тим разом у виді „нечуваної розмірами шпінської афери“.

Нині довідуємося, що в суботу дня 7. цього місяця випустили з краківської тюрми дальших п'ять арештованих, а то:

Гузара Р. зі Львова, Волошака Семена з Мисловиць, Мокрецького Ст. з Кобилівки і Чорняка С. з Перемішлян, а крім них одного Поляка.

Нині знаходяться у краківській слідчій в'язниці ще такі арештовані: зі Львова: Грецак І., Ключенко і Костенюк; з Перемішлян: Наконечний Іван (військ. урядовець), Наконечна Ангеля (семінаристка), Борило Марія, Борило Олія, Дутко Михайло (правник), Горник Степан (правник), Чупило Дмитро, Березка В. (медик), Заблоский Павло, Дутко Петро (слюсар), Забавський Волод., Дмитраш Семен, Яків Степан (студент), Побідинський адв. мунд., Колодій Василь (філософ.), Покладок Іван (ст. ветер.), Кубрак Волод., Совган Іван (ст. ветер.), Вахняк Теодор (слюсар), Пішак Іван (гімназ.), Генгало Волод., Коморовський Петро, Пенюкеж Мих. (плотниковий), Зембідський В. (роб. військ. магаз.), Соболь Іван (студ.), Гесс Марія; з Яворова: Хархаліс Остап (студ.), Прокопович Остап (швець); з Кракова: Семаківський Теодор (військ. урядовець), Піпчинська Володимира, Гусаківська Анна, Котович Марія (студ.), Олексин Олимп., Павлюк Василь, Ярославич, Кочан Омелян.

Повідомляють нас, що на днях мають вийти на волю:

Березка, Т. Вахняк, Т. Солган, І. Побідинський, І. Грецак і Соболь.

Всі арештовані перебувають, як нас інформують, у дуже важких тюремних обставинах. Харчу ніхто їм не доставляє і всі остають на тюремному харчі. Судова влада дозволила на доставу харчів споза тюрми і є надія, що скоро повстане там комітет, що буде опікуватися в'язнями та займеться доставою харчів для них.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного долара в приватних оборотах 943 зол. при спокійній тенденції.

За душу молодого покоління.

Львів, 15. серпня 1926.

Так, як досі маєть справу, не помічається ніяких виглядів поправки в шкільній ділянці. Чинник умової культури є чинником отупіння, інструментом розкладу всього того, що для кожного Українця є святе і величне.

Можемо цінити відважну щирість і безпомічність мін. Суйковського, з якою він чи то виявляє свою ігноранцію в шкільних справах, чи то заслонюється „законністю“ проф. Ст. Грабського. Однак не можемо, як проф. Суйковський, безпомічно розводити руками, не можемо заслонюватися тягарем насилля. Очевидно, для керманіа освітнього ресорту в Польщі справа здекастованого українського шкільництва в найкращому випадку може бути байдужою, якщо він тим чи иншим способом не акомодується до руйнівної шкільної політики Ст. Грабського. Та для нас це справа першорядної ваги, справа каменюгольна. Тут іде про найважніший, основний чинник умової культури, про освіту, формування душі і кристалізацію світогляду всього молодого покоління української нації по цей бік рижської смуги. Все українське громадянство мусить взяти цю справу як найпершу з усіх, мусить її під теперішню пору поставити на чолі всіх справ і за її здійснення, за повернення школі на українській території її характеру, її справжньої культурної ролі, її освітнього післанництва перевести боротьбу до кінця, аж до повного успіху, до безсумнівної перемоги. Розуміється, що засоби боротьби, а радше оборони в її ході будуть накинени нам противником. А в гру мусять увійти всі чинники внутрішні і зовнішні, суб'єктивні й об'єктивні: громадські українські чинники — як освітньо-культурні, так і політичні, батьки дітей і самі діти, уряд і сойм, культурні й політичні установи на території сучасної Польщі і поза нею, чинники громадські, державні, міжнародні (головно тав. меншостеві) і міжнародні. Твердо ставши на ґрунт оборони основного чинника умової культури, ми не сміємо прогати, ні поминути нічого й нікого, що може нам допомогти вернути українській школі її величній характер і культурне післанництво.

Міністр освіти Суйковський спрямовує нас на шлях безвиглядних прохань і протестів по лінії бюрократичного шлендріану. Щож? Мусимо використати і цей засіб, хоч згорі масмо пересвідчення про його недоцільність. Але тим способом ми повинні створити ґрунт для польського уряду, для міністра освіти для виявлення його доброї волі, для створення основи під трансцендентальну „моральну санацію“. Однак це повинен і мусить бути тільки вступ до цілої акції. Бо навіть при найкращих умовинах для направи страшної кривди, заподіяної українському народові, ми не зможемо досягнути всього того, що нам належить. Відома прецінь фраза пос. Тугута про чотири-чи десятьповерхов домагання Українців.

Перед кількома днями вся українська преса, дбайлива про школу, помістила зразок прохань і протестів у справі повернення українського характеру школам на

українській території під Польщею. Всі батьки дітей, де школу безправно переміщено на польську (а це діялося всюди!) повинні негайно згідно з поданим політиком вносити відповідні протести. Діяльною в тому напрямку повинна бути в першу чергу вся наша сільська і міська інтелігенція, на яку вже і так скупчується безліч нарікань з приводу її байдужості і неробства. А статися це повинно негайно — так, щоб перед новим шкільним роком, перед вереснем дати змогу п. мін. Суйковському направити все лихо, заподіяне Грабським, його інспекторами і кураторами. Після того боротьба за рідну школу, за душу молодого українського покоління мусить перейти в другу та розгорнутися ширше й загальніше аж до побіди.

Однак і цього мало! Поруч з протестаційною акцією мусить бути шкільна справа поставлена на ширших підставах, мусить бути в ділянці всенародного й середнього шкільництва видвижені кличі, які слід нам здійснювати твердо і послідовно, щоб забезпечити всебічно не лише український характер школи, але й піднести її рівень згідно з вимогами часу.

Отже поруч протестаційної акції мусить залучати по всій нашій землі особливо два гомінні кличі: Українська школа для української дитини! Український учитель для української школи!

Українська школа для української дитини! — це значить, що на українській території ні одна українська дитина не повинна вчитися, а радше ломитися в чужій для неї по мові і по духові школі. Всі предмети включно з історією, географією і відомостями про Польщу (очевидно за винятком польської мови як предмету) повинні бути викладані по українськи. Крім того обов'язковим предметом в українських школах повинна бути історія українського народу, географія українських земель і відомості про них. Все урядування в українських школах повинно вестися в українській мові, а таксамо написи на шкільних будинках повинні бути українські, а двоязичні (українсько-польські) там, де є якийсь мінімум (напр. 15 пр.) дітей, яких батьки здекларували їх як приналежних до польської нації.

Розуміється, українська школа тільки тоді може бути дійсно (не формально!) українською, коли її душею, коли керівником українського молодого покоління є учитель-Українець, який ту молодь любить, який її розуміє, який знає світогляд і традицію населення, серед якого несе каганець освіти. Тому з тим кличем: Український

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

37-7

продає на доверенні

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16

учитель для української школи! — тісно влягається догадання запротореного в корінній Польщі укр. учительства повороту на рідну землю, до рідної школи. Крім того у всіх повітах з українською більшістю всі шкільні інспектори повинні бути української народності.

Ось чого ми мусимо домагатися, якщо хочемо врятувати й убагородити душу українського молодого покоління, якщо хочемо розсіяти темноту, кинути промінь світла під селянські стріхи і в робітничі комірчини, якщо хочемо двинути наш нарід на вищий рівень і послідовно змагати до того, щоб він найшов своє місце в сім'ї інших культурних народів. Ф. Ф.

3 життя Білорусинів.

Білоруська християнсько-демократична партія.

Спочатку всі білоруські послі виступали на парламентській арені однопліччям фронтом. Визнала їх спільна національна платформа і спільні засоби боротьби та оборони свого народу перед експериментами польської політики і перед польонізацією.

З часом у однопліччю Білоруському Клубі став помітний розкол, що мав причину в відмінних поглядах поодиноких послів на соціальні проблеми. Повстала окрема і найповажніша до тепер група, відома під назвою селянсько-робітничо-білоруська „Громада“, на чолі якої став посол Тарашкевич. Її політична платформа нахилилася помітно вліво.

Та треба признати, що й інші політичні групи, що називали серед Білорусинів, були теж не менше лінійними в соціальних справах, бо всі вони базувалися виключно на селянстві, що складається в перевазі з дрібноземельного елемента. Ми хочемо присвятити нині увагу групі посла римо-католицького білоруського священика Адама Станкевича.

Пос. А. Станкевич зорганізував білоруську християнсько-демократичну партію, яка побіч „Громади“ пос. Тарашкевича відіграє найповажнішу роль в білоруському політичному житті. Пос. Станкевич опирається в своїй діяльності на малоземельних білоруських селян-католиків і на молодих римо-католицьких священи-

ків. Недавно перевела політична група пос. Станкевича серед населення анкети в справі політичної програми своєї партії. Анкета причинилась у великій мірі до в'яснення деяких політичних справ великої ваги, що їх важко було розв'язати самим провідникам партії. На основі тієї анкети усталено деякі точки програми християнсько-демократичної партії.

Вважаємо доцільним ті точки дослівно передрукувати та поручаємо їх увазі нашого духовенства. Вони кидають дуже гарне а при тім незвичайно цікаве світло на тих білоруських інтелігентних патріотів, що групуються біля свящ. Станкевича і які в своїй перевазі є римо-католиками і до того римо-католицькими священиками.

Ось і ті точки програми:

1) Праця партії ведеться на ґрунті християнської ідеології, причим побіч католиків мають право належати до партії і православні; 2) Земля для селян без викупу. Костели і церкви мають дістати тільки землі, скільки в дійсності потребує духовенство згідно зі загальною прийнятою трудовою нормою; 3) Церкву (католицизм і православ'я) слід відділити від держави, щоб усунути фаворизування якоїнебудь релігійної групи населення. Партія є за автономію церков і поладжуванням спірних справ при допомозі помістового поступування; 4) Навчання релігії в школах обов'язкове за винятком випадків, де проти цього протестують родичі.

Великий політичний процес проти 33-ох Білорусинів за державну зраду.

В окружному карному суді в Вильні почалася дня 12. ц. м. розправа проти 33 Білорусинів за державну зраду. Акт обвинувачення закидає їм, що підписавши під партійну фірму „Визволення“ вели протидержавну пропаганду. В цілу справу був замішаний також посол Соболевський (Білорусин).

Вже на початку розправи ствердила оборона, що на листі свідків виступає два конфіденти, котрі відіграють найважливішу роль в розправі, а які поміж свідками вписані два рази під ріжними іменами й прізвищами. Вони навіть складали два рази зізнання, кождий раз під іншим прізвищем. На саму розправу ні один з конфідентів не явився. Ця заява оборони та доказ, який вона на цю обставину перевела, зробили на салі велике враження.

Оборона поставила домагання відложити розправу та спроводити до суду обох конфідентів. По на-

радї суд прихилився до домагання оборони і розправу відложив.

Дійсно нечувана це подія, і можлива хіба тільки при пануючій у Польщі „ліберальних“ відносинах, де конфідент виступає два рази в характері свідка, та складає за кождим разом інші зізнання, тобто зізнання за дві окремі особи.

В справі, де загрожене життя аж 33-ох осіб, така поведінка слідчих органів дикунська, некультурна і неможлива в ніякій цивілізованій державі.

3 хлібодільського смітника.

Суплики до хлібодільського штабу.

Даниловичівсько-стовпюкський У. Н. С. популярно званий партією хлібоділь, що для деморалізаційних цілей серед селянства Покуття, відає з ласки польського можновладця приваби гроші українське податники, після травневого перевороту розвивав „живу діяльність“. Видно, що не лише Раткевич чи Смульський ратували польський державний скарб викидання податкових грошей на хлібодільську акцію, але що те саме робить і ген. Младжанський, направляючи адміністрацію і державні. Коломийщина, Снятинщина, Косівщина, Надвірнянщина, Калушщина, Долинщина — ось повіті, де при допомозі старостів, мандатарів міністра внутрішніх справ, і сторожкої поліції відбувається деморалізаційний танець хлібоділів. Звичайно з хлібодільських „віл“, відбуваються під преторіанською охороною поліції, які го не виходять, бо селянство ніяк не дає себе заманити на гачок хлібодільської безхарактерності. За те то тут, то там трапляються адеморалізовані тиші, ласка на наживу, які затягаються під нічелю прайор хлібодільщини. До них належать хлібодільські хури та безхарактерні підпанки.

Як предствляється терен і обсяг „дїяльності“ хлібодільщини, нехай посвідчать ці дві „суплики“, що попали в наші руки. Перша з них писана селянами Ілнеського повіту; друга учителем Войнилова. Подаємо їх в оригіналі, не змінюючи ніже тієї коми.

I.

До відома Головної Управи У. Н. С. Хвалюна Партії У. Н. С. як член подаю до відома Головної Управи У. Н. С. що унідисти улаштують концерт і зіб'ї цілого Снятинського Повіту в Ілнєсах на день неділя 15 серпня нібито поспівати ювелей Івана Франка. Не тому я подаю свої Партії до відома що буду ундовське ліце і що комуїст, Омфур. Осадчук погодився з унідистами, за що я як член У. Н. С. не буду ж виступити напроти сего дурусидського туманинства котрі на кождім кроці старіють ся поморкити нашій Партії У. Н. С. хлібодільщина ні хочу тільки буду старатися зм'ї мене Партія похвалила, бо дуже багато маю що писати али буде ліпше як буду ділати, блішні інформації про мене Партія може дістати від Василя Петровського Гарала з Поважнем послушні Пр. У. Н. С.

Вакалеюк Дмитро

Ілля Ткачук

Ігнат Шербінь.

Ілнєці дня

10. Серпня 1926.

II.

Войнилові, дня 9. серпня 1926.

Хвалюна Гол. Упр.а „Українського Народного Союзу“ в Станіславоі.

В червні ц. р. я просив Вас о інтервенцію в асидстві в Станіславоі, щоб

Д-Р ЯРОСЛАВ ОЛЕСНИЦЬКИЙ.

Болюча справа.

Kongres „International Law Association“ і справа прав нац. меншостей.

(Докічення.)

Відень, 10. серпня 1926.

Ще важнішою хобою цієї обов'язуючої тепер процедури є її тайність. Якщо раз внесена жалоба, то меншості які її подали, не знають описля нічого про те, що з нею сталося, чи мається стати.

В'яснення, які пропозити евенуально інтересована держава на внесену жалобу, лишаються таємницею для подаючого жалобу, який тому і не має спрможности відповісти на них, ані відперти їх аргументами і фактами. Хоч би інтересована держава подала зі свого боку зовсім невірні, неправдиві або невідомі другій стороні аргументи і факти, то вони є внутрішньою власністю Ліги Націй. Отже властиве спірне поступування є виключене, виключений основний процесовий принцип: „Aud alius et alius pars“, а цей, хто має останнє

слово, себ-то заітересована держава, звичайно виходить побідною рукою

Ця сама тайність має місце, коли справа знаходиться в „Комітеті Трьох“, який, як вже згадано, складається з президента Ради і двох покликаних ним членів Ради. Цей комітет розсліджує жалобу, але заітересована сторона теж не знає ані його складу, ані часу, коли йдуть наради над дотичною справою, ані висліду тих нарад. А коли цей комітет потребує або бажає ще яких інформацій, то звертається по них завсіди до інтересованої держави, а ніколи до сторони, що подає жалобу.

Щоб зарадити всім цим хибам; International Law Association на конгресі, відбутім в Штокгольмі в р. 1924, вибрала комітет, який мав виробити відповідні резолюції для пропозити їх Союзові Націй. Ці резолюції, пропозити сьогорічному конгресові, є слідуючі:

1) Товариство І. Л. А., будучи переконане в потребі ясности в справах жалоб меншостей, звертається до Ради Ліги Націй з вклиним проханням видати зарядження, щоб відповіді (в'яснення), внесені державами на жалоби, були

подавані до відома обвинувачуючим та щоб вони мали право внести на них свої заяви і уваги.

2) Товариство І. Л. А. приймає до відома, що Рада Ліги Націй в останніх часах зарядила опублікування актів, що торкаються деяких жалоб меншостей і висловлює своє бажання, щоб на будуче ця практика була заведена щодо кожної внесеної жалоби.

3) Товариство І. Л. А. висловлює вічливо своє бажання, щоб річне звідомлення Генерального Секретаріату Ліги Націй обіймало також спис усіх жалоб, внесених меншостями з поданням справи, до якої відноситься жалоба та з поданням сторони, від якої вона походить, як також в якій стадії знаходиться справа.

4) Товариство І. Л. А. признає, що деякі питання, що торкаються прав меншостей, мають характер адміністративний та тому не надаються до юрисдикції Міжнародного Трибуналу в Газі, всеж таки вважає, що Рада Ліги Націй дотепер не користала в достаточній і потрібній спосіб з цієї юрисдикції — відповідно до постанов дотичних договорів, на основі яких кожна ріжниця погляду щодо правної

або фактичної квестії, що відноситься до прав меншостей, уважається за спірну, міжнародну справу, яка має бути предложена до вирішення Міжнародному Трибуналові.

Крім цього поодинокі члени Товариства також зі свого боку пропозити проекти реформи як щодо самих прав меншостей, так і щодо поступування (процедури) в дотичних справах перед Лігою Націй.

Були це проекти французького професора Брюнета, мадярського проф. Мадярі та Австрійця д-ра Кунца; реформи, пропозити ними, мали би бути ще більш далекоїдучі. Головні їх точки сходяться з тими, які я подав був ще в році 1923 в згаданій моїй розвідці. Очевидно, я промовляв і голосував за внесеннямими дальше йдучими.

Професор львівського університету Ерліх промовляв взагалі проти резолюцій, подаючи як головний аргумент те, що в комітеті, який ті резолюції предложив конгресові, не було представника Польщі.

Конгрес ухвалив запропонований комітетом резолюції, уважаючи, що покищо буде вже і це великим поступом, якщо Ліга Націй прийме їх навіть в тій формі.

Муєш бути моєю!

сталою приклинкою по випробуванню 1 пачки цитринових екстракту АГРУМІНА

Генеральне представництво на Польщу:

ТІТАНИ, Львів Різнницька 6.
(247а) 65-75

мою просьбу о зворот коштів лічення погоджено при хильно. Від Яков. Пана редактора Столяка дістав задоволення, що мені в тій справі допомогли. Подання внесено в перших днях маю, староства в Калусі відіслало до воевідства дня 9. червня 1926 р. до ч. 22417. До нині та просьба ніяк не подана.

Як маєте які впливи у воевідстві, то дуже прошу поургувати в цій моїй справі, щоб вже раз сі вирішили. За сподівану чемність згорі дякую.

Остаю з високим поваженням
Іван Самогоя
управ. школи, поч. Войнилів.

Так представляються обі „супліки“. В першій ще йде тільки намагання, старання фальшивими доносими заслужити собі на „похвалу“ хлібодільського штабу. Доносницька „суплика“ писана одною особою, але з огляду на сподівану реальну „похвалу“ підписано її три особи. Ажур шось перепав і одному, й другому, й третьому. Друга „суплика“, як видно зі змісту, є вже заплатою за якісь чинності.

По широкому світі.

Чічерін, міністр закордонних справ СРСР, занедужав у Москві. Його заступник Литвінов веде тепер справи секретаріату закордонних справ.

Ген. Авереску вибирається до Італії, щоб поробити приготування для італійської візити румунської королівської пари. Крім того Авереску має заключити конкордат з Ватиканом. „Тамп“ повідомляє з Букарешту, що ген. Авереску буде старатися здобути від італійського уряду признание анексії Бесарабії.

Польсько-радянську залізничну умову підписано в Познані. Вона устійнює перевіз товарів з Польщі до СРСР. І навпаки — без перевантажування на кордоні.

Димісія Войкова? В пресі багато вісток про недалеку димісію радянського посла у Варшаві Войкова. Його наслідником мав би стати один з визначних опозиціоністів, що таким чином був би покараний на почесну баніцію. Говорять теж про кандидатуру Йоффе.

НОВИНКИ.

— Вітражі в Успенській (Володзькій) церкві у Львові. На днях уміщено в трьох вікнах презвтерії Успенської церкви у Львові вітражі, які після картонів проф. Петра Холодного виконала відома краківська фірма Желенського. Вітражі, про які свого часу ми вже писали, можна назвати вповні вдатною розв'язкою завдання, яке стояло перед майстром декоратором, що мав різнорізними склами виповнити три віконні простори не ослаблюючи рівночасно сили світла. Вітражі — це в нашій церковній „обиході“ рідка поява. Як небуває в холмському Соборі, що його побудував король Данило, були „римські скла“, які украшували теж середньовічні церкви Галича, то мистецтво вітражів у нас не поширилось. В новітніх часах пробував завести вітражі до наших церков пок. Модест Сосенко. Цікавою його спробою в тому напрямі є вітражі в церкві в Підберіцях к. Львова. Поза тим мистецьких вітражів у нас не знали. В найкращім випадку спрваджували з фабрик готові шаблони. Вітражі проф. Холдого мали вже час звернути на себе увагу не тільки своїх але й чужих знавців.

— В справі вбивства Романа Венклер в поліційних арештах веде слідство комісія, зложена з радн. Криквенця і надком. Зотовського. Переслухано цілий ряд свідків, головню тих, що сиділи разом з покійним. Доходження комісії держать в таємниці, всеж такі вже тепер заявлено в службі двох

ключників, а саме старшого постерукового Василя Качора і пост. Петра Коханого. Пок. Венклер був, як подає нинішня львівська преса, сотником польського війська. Коли так поводилася поліція з колишнім сотником, то як можуть почуватися під її „опікою“ звичайні смертники?

— Божевільні на улицах міста. З причини переповнення кулпарківського закладу випущено немало неспасених божевільних на волю. Тому тепер дуже легко стрінути у Львові на вулиці божевільного. Були вже з того приводу й різні інциденти. Цікавий випадок мав місце у фризьєрській ателіє в готелі Жоржа. Туди прийшов гарно убраний панок, щоб обголитися. В часі гоління заавив, нечайно, що йому зробилося недобре і просив пісати по фякра. Одначе поки прийшов фякер, божевільний дістав сильного нападу. Так виглядають відносини безпечества в столиці краю...

— З хронічної хроніки. Крадіжки у Львові не переводяться. Вчора було знова кілька випадків. Так з варстату Якова Ляндава при вул. Медовій ч. 9 вкрали злоті 50 замків вартости 250 злот. — Герман Блязер, замешкалий при ул. Берка ч. 20. повідомив поліцію, що якийсь злотий викрав йому з шафи золотий перстень вартости 800 злот. Крім того було кілька дрібніших випадків.

— Пожежа в Семанівці. Пишуть нам: Дня 12. серпня вибухла в Семанівці коло Ширця грізна пожежа. Згоріла стодола зі збіжжям господаря Гриня Павлуса. Запалив її 10-літній син Павлуса Іван, що бавився сіринками. Огонь зльокалізувала пожежна сторожа з Острова.

— Українці під румунським чоботом. Комітет по обороні жертв білого терору на Балканах разом з Комітетом Бесарабців влаштував величезні протестаційні збори в Парижі проти режиму окупації і румунізації Бесарабії. Промовці, що один за одним виходили на трибуну (Жан Лонче, Анрі Барбюс, Цанян Кутуре, Поль Луї і інші), представники французького культурного громадянства, змальовували картину страхіть і терору, що за владу Румунії розповів на Бесарабії. Резолюція, що її одностайно прийняли величезні збори, ганьбить перед усім культурним світом режим Румунії, що надмірними податками, терором і т. ин. приводить Бесарабію до голоду, злиднів та політично-соціальної неволі. Ціль, яку ставлять собі нинішні правителі Румунії — говоритися в тій резолюції — є за всяку ціну зрумунізувати Бесарабію, щоб-то винищити українські, російські та єврейські елементи через масові вбивства, голод та насильну колонізацію краю. Таким чином вони надіються здійснити висловлену одним із них (румунізаторів) думку — побачити „Бесарабію без Бесарабців“. Збори підносять свій голос за плекісцит для населення Бесарабії, що само має вирішити свою долю.

— Світова хроніка. На Чехословаччині у місті Бешкові, у шпиталі для умово недужих, 800 осіб затроїлось несвіжим мясом. — Максим Горький написав нову пьесу „Фальшива монета“, яку ставитиме Макс Райнгарт.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Дещо про професійні школи.

Рік річно по закінченні шкільної науки доводиться чути нарікання батьків та опікунів, що їх діти в гімназії не хочуть зовсім учитися.

або що вчителі не рахуються з тим, що дитина є мало здібна до науки якогось предмету, але класифікують її остро, дають двійки і через те псують їй дальшу „карьеру“ і т. и. Батьки нарікають і журяться, бо шож зробити їм із дитиною, як вона дістане з латини чи німецького двійку? На ніщо здалося переконувати дитину, щоб училася на „пана“; бо вона на граматичку чи інший підручник і дивитися не хоче. Зате така дитина аж рветься до якоїсь фізичної праці, до будування моделей машин, що їх оглядала в підручнику фізики, до музики або співу. Чомуж не забрати дитину з гімназії і не вписати в професійну школу таку, в якій дитина вчилася би із замишуванням того, що їй подобається, або врешті віддати просто на науку до ремесла? І чи не краще було зробити це зараз же після закінчення народньої школи?

До недавня наші громадяне майже стидалися давати дитину до якоїсь промислової школи чи до ремесла на науку і воліли бачити її марним бюровим писарем чи канцеляристом, бо всеж це „пан“. Таких бідолашних, півінтелігентних, духово звихнених людей ще й нині доволі. Світова війна змінила в багато дещо погляди нашого громадянства і дозволила йому теж пізнати вартість ремесла і промислу, як для самих одиниць, так і для цілої суспільности. І шойно тепер показалося, наскільки некорисним було це колишнє нехтування професійними школами, а через те яка пекуча тепер недостатка своєї професійної інтелігенції. А саме через втворення власного промислу й ремесла і вихоплення його з чужих рук — веде один з важних шляхів до визволення з теперішнього положення.

У нас покищо українських фахових шкіл майже зовсім нема. Одначе ми, платники податків для польської держави, маємо теж право користати з численних польських державних фахових шкіл. Шкіл таких є багато на просторі Галичини, Волині й Холмщини. Нижче подаємо спис тих шкіл, бажаючи, щоб у найближчій шкільній році вписалося у ті школи якнайбільше українських дітей. У спис цей влучили ми також українські приватні школи, які передовсім треба піддержувати.

I. Рішничі школи.

- 1) Милова, пов. Товмач. Українська господарська школа Тов. „Прогрес“.
- 2) Білокриниця, почта і стація Кременець. Державна середня школа рішничка з відділами: рішничим і лісовим. Вишколює самостійних управителів і адміністраторів середніх і більших маєтків. Умовини прийняття: 7 клас народньої школи, або 4 кл. гім. і вступний іспит із польського, математики та фізики; вік від 14—18. Наука триває 3 роки. При школі є філіварок, де ученики набувають практичн. відомости. Є також бурса на 120 учеників з місячною оплатою 15 злот. Школа віддалена 3 км. від залізнич.
- 3) Залішки, воев. тернопільське, почта і телеграф в місці. Мужеська школа огородинства. Наука триває 3 роки.
- 4) Рясів, воев. львівське, почта і телеграф в місці. Державна школа молочарська. Наука триває рік.

II. Семінарія домового господарства.

Школа інструкторок. Вишколює на учительки або інструкторки домового господарства.

- 1) Снопків під Львовом. Жіноча господарська семінарія. Дволітній курс. Відділи: огородинство, господарство, ручні роботи. Умови прийняття: гімназійна матура.

III. Артистичні школи.

- 1) Яворів. Красна школа деревляного промислу. Відділи: 1 річний коедукційний курс за базок і 3-літній курс меблевого столярства й різбарства для хлопців.
- 2) Коломия. При фаховій школі деревляного промислу є відділи орнаментальної і фігуральної різби. Клас 3 і вступн. Умови прийняття: 4 клас народні, 2 кл. гімназійні. Вік від 14—16.
- 3) Косів, воев. станіславське. Варстат виробу диванів.
- 4) Львів. Державна промислова школа, вул. Снопківська ч. 47. Відділ артистичного промислу. Умови прийняття: 7 клас народньої

КОЖНА

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ“ І
КООПЕРАТИВА

має на складі знамениті цукорки з
ФАБРИКИ

„ФОРТУНА НОВА“

школи, або 4 кл. гімназійні, та вступний іспит з польської мови й рисунка.

10 Львів, вул. св. Софії ч. 1а.

При центральній копичарській школі (коедукційній) відділ галатерійні меблів.

11) Станіславів. Красна школа деревляного промислу з 1-річним курсом меблевого столярства, та 4-літнім курсом різбарства в дереві й камені. Умови прийняття: 4 кл. народні, або 2 кл. гімназійні

Іван Качинський.
(Докінчення буде.)

Пам'ятайте, що всякі збірки на
нагробник на могилі І. Франка
треба посилати до Центробанку
(Львів, Ринок ч. 10. I. пов.) на
щадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

Скільки ж... (Діточе свято. — Сирітський збіжж). Із просини, в яке попали значні ряди нашого громадянства, пробуджують неперва слова пісн, палкі та відважні промови, а ділають вони тимбільше, коли походять із діточих уст. Підім зневіреного духа дав діточий вечір у Сколі, уладжений 1. серпня п. р. дітьми сирітського захисту. Вечір зачався вступним словом 10-літнього хлопчика, який заваж суспільність, шоби дбала про жертви війни — сироти. Батьки покладали голви в боротьбі за волю своєї землі. Лишилися по них діти та бажать виховання, науки, щоб колись стати в ряди борців за нашу справу. Після промови слідували ритмічні руханкові вправи дівчат і хлопців у супроводі музики або діточих хорів, декляцій і національн. танців укладу Араменка. На закінчення сценічна картина: „Цариця землі“. Діти були вичені старанно, виставка та всі точки гарно виведені, декораций, строї, образи сценічної картини робили естетичне вражіння. Гості, переважно міщане та селяне, а також діти слухали з задоволенням патріотичних пісень, та обслушували цукорками молодих артистів. Інтелігенція була слабо заступлена. Той вечір треба приписати в заслугу директорів кооператив п. Ізачукові, що займався підготуванням дітей, чим дав доказ, що й одиниця при добрій волі та енергії може виказатися конкретними успіхами праці. Діти робили вражіння не манекіни, а сміливі та відважні козачки правників. Виступали разом з ними також і діти з міста, а це робило дуже додатне вражіння, бо сиріт не треба відокремлювати. Вони повинні мати контакт також з іншими дітьми і по змозі виховуватися разом з ними. Сирітський захист у Сколі — це погана, тісна й вогка домішка. Діти живуть в негигієнічних умовах, які сприяють розвій молодих організмів. Сестри Службівниці, що ведуть цей захист, при найліпшій волі не можуть дати дітям відповідних санітарних умов. Тут мусять прийти в поміч суспільність, вглянути в захист, де виховуються наші сироти, та горячіше ними зайнятися. Скільки сироти дадуть ще кілька представств у близьких селах та містечках. Присутність на них усіх, що проводять свої ферії в Сколішчині і Тухольщині, причиниться до затіснення нашого зв'язку з сиротами, до допомоги жертвам війни. — Ол.

Поченіжани. (Зізд „хлібодів“). У селі польського „Сокола“ відбувся у нас 11. липня п. р. повітовий зізд У. Н. С. („хлібодів“), скликаний знаменитими: Столяком, Стефураком і Тимуським. Ця трійка приготувала цей зізд в місцевій шинку Явеча Хаїма, вербуючи учасників горілкою, пивом і ковбасою. Горілка пива лились там, а чесна кумпанія шодид перед вечором ішла на квартиру до місцевого „гачового“ Козачинського в три дороги. На жаль, вдалось їм тия способом позискати для себе двох чи трьох місцевих селян-радикалів, між ними й бувшого кошового місцевой „Січ“ Андрія Горука. Сам зізд відбувся під охороною поліційних багнетів. Прибули на нього місцеві і доокочинні райові і деякі йшли й писарі та агадані тутешні аблажучені одиниці, всіх разом около 20 людей. На самі наради вдалось дістатися і частині свідомих місцевих селян, котрі зараз в часі першого реферату Столяка стали робити свої уваги, а коли домагалися слова, поліція на знак агаданого Андрія Горука викинула провідників, а за ними вийшли й інші. В салі остали лише зібрані райові, йшли і т. д. числом около 20, котрі вже й докінчили „зізд“. Головою повітового комітету вибрано агаданого Андрія Горука, а секретарем Миколу Лютого з Бані Березова, радикала і бувшого Усусуса. По зізді відбувся „комерс“ у Явеча, по котрім вражіння в дуже нетверезому стані розіхалися у своїя.

Тернопіль. (Відомин процесу Міхенка. — Шпінська афера. — Демагогія

ДІЛО

Виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошенЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДИНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

З польських справ.

Тертя в лоні уряду. — Мін. Млодзяновський про реорганізацію свого ресорту. — Стан безробіття. — Амнеція для малолітніх політичних. — Провірка польських в'язниць?

Варшава, 14. серпня 1926.

„Курер Поранни“ містить вістку, з якої виходить, що позиція мін. Клярнера в уряді не є надто сильна. Тертя в уряді спричинені голов-но його різними домаганнями, які годі зреалізувати. Всеж таки його становище не є наразі захитане.

В міністерстві внутрішніх справ відбулася в суботу пресова конференція, на якій мін. Млодзяновський виголосив промову про реорганізацію міністерства. Він підкреснув конечність зміцнення самостійності референтів, начальників відділів і директорів департаментів, вказав на надто велике обтяження міністерства і підкреснув, що нова реорганізація упростила адміністрацію і причинилася вже до персональних ошадностей у висоті около 10 пр.

В часі від 26. червня до 31. липня число безробітних у Польщі зменшилося на 23.450 осіб і виносило приблизно 264.730 безробіт-

них. У зв'язку з тим зменшилося також число осіб управнених до причинків на 13.085, з чого на за-конодатну акцію припадає 3.986, а на наглу 9.099.

Небавком, як зачувати, видана буде амнеція для політичних в'язнів. Торкатись вона буде тих молодих політичних проступників, що в дні оголошення судового засуду не мали ще скінчених 17 літ. Таких в'язнів є тепер у Польщі около 40. Амнеція буде проголошена після поверноту з відпустки мін. Маковського.

Тут говорять, що організації інтелектуалістів у Франції й Англії роблять заходи, щоби в найкоротшому часі вислати до Польщі спеціальні комісії для перевірки польських в'язниць і положення політичних в'язнів. Ініціатива в цій справі спочиває в руках Ромена Роляна і Барбіса.

За постійне місце в Раді Союзу Народів.

Берлін, 15. серпня 1926.

„Дайтше Тагесцайтунг“ у передовиці відраджує німецькому урядові протиставитися еспанським домаганням для осягнення постійного місця в Раді Союзу. Інакше з Польщею. Польща хоче ввійти до Ради, щоби ослабити ініціативу Німеччини для ревізії договорів і для здобуття дійсного рівноуправління з іншими народами. Польща як член Ради хотілаб змобілізувати впливи Союзу на свою користь, щоби рятуватися перед економічною катастрофою та щоби не допустити до змін на німецько-польській границі. Ніякий німецький уряд не може прикласти руки до того.

Становище Швеції.

„Фосіше Цайтунг“ повідомляє зі Штокгольму, що Швеція дальше протиставляється, щоби кому іншому, крім Німеччини, признати постійне місце в Раді Союзу Народів. Подібно заявив тепер шведський мін. Екман одному данському журналістові.

Становище Англії.

У льондонських політичних колах не вважають можливим, щоби поза Еспанією котрась держава могла одержати постійне місце в Раді. Щодо Польщі реорганізаційна комісія Ради не моглаб віднести позитивно коли Польща дальше домагатиметься постійного місця в Раді. Англійські політ. кола сподіються, що Польща не робитиме труднощів і порозуміється на іншій основі, як постійне місце в Раді.

Програма Союзу Народів.

Женева, 15. серпня 1926.

Провізорично усталено денний порядок нарад 44. сесії Союзу Народів, що відбудеться 2. вересня: 1) рапорт постійної мандатової комісії про працю 9. сесії (реф. Швеція), 2) рапорт фінансового комітету (реф. Бельгія), 3) санация фінансів Австрії (реф. ген. комісар), 4) санация фінансів Мадящини (реф.

ген. ком.), 5) рапорт економічного комітету (реф. Бельгія), 6) басейн Саари, рапорт комісії про конечні засоби для безпеки транспорту і транзиту на місц. залізницях (реф. Італія), 7) письмо і меморіал союму міста Клайпеди (предст. Уругваю), 8) пропозиції предложені приготівній комісії для конференції роззброєння урядами: Фінляндії, Франції і Польщі (реф. предст. Чехословаччини).

Наслідник Каменєва.

Варшава, 15. серпня 1926.

З Москви повідомляють, що члена центрального комітету ексекутиви Нікояна іменовано на місце Каменєва народнім комісарем для торговельних справ.

З болгарсько-югославянського пограниччя.

Білгород, 14. серпня 1926.

Прийшли вісти зі Скоп'є, що в четвер відділ Болгарів під проводом Петра Аскова перейшов югославянську границю, а стративши опісля в густій мряді напрям, наткнувся в місцевості Доброполіє на югославянську граничну сторожу. Між обома відділами вивязалася стрілянина, що тягнулася цілу ніч і найближчий день. Вечером болгарський відділ завернув, лишаючи двоє забитих. По югославянській стороні впаав один жовнір зі сторожі. В Білгороді панує з того приводу нервовий настрій.

Red. czas. „Dłło“ we Lwowie, Pr. 383/26/2. W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny orzekł na wniosek Prokuratury, przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dłło“ Nr. 177 (10.854) z dnia 12. sierpnia 1926 pod tytułem: „Czynność umowy kultury“, a) między słowami „wpływiw“ a słowami „Szkoła“, b) między słowami „określenie“ a słowami „Nawit“, c) między słowami „doch“ a słowami „Ce pomyślenie“ zawiera znamienną zbrodnię z § 65 a) ust. karnej, uzwał dokonaną w dniu 11. sierpnia 1926 conłkate za narusze-

Англійські вуглекопи вертають до праці.

Лондон, 15. серпня 1926.

Вчора вуглекопи почали самочинно масово вертати до праці. В окрузі Мавнтшир і в околичних місцевостях вернуло вже до праці около 70.000 робітників. У півн. Валії більшість шахтарів правосе вже давно. Робітники приступають до праці на умовинах 8-годинного дня праці, або 48-годинного тижня праці. Дійсно праця триватиме около 9 год. денно за виїмкою суботи, коли то праця триватиме лише 5 годин.

Секр. союзу вуглекопів Кук звернувся за посередництвом преси, щоби уряд нахлонив власників копалень прийняти мінімум платні в гірництві, оперте на заг.-краєвм порозумінні. Одначе Кук не годиться на проєкт продовження дня праці. Предкладає відбутти конференцію з представниками шахтарів у справі дня праці та для обговорення реформ у гірництві.

Ліквідація повстання в Сирії.

Лондон, 15. серпня 1926.

З Беїрута повідомляють, що розбито 5000 повстанців, які займали одно з передмість Дамаску. Більшість повстанців відійшла до своїх родинних сіл. Лише невеликі гуртки борються ще дальше під проводом непримиримих вождів. У півн. Ліваноні привернено нормальне життя. Постепенно починається правильне життя також і в півд. Ліваноні. Тепер можна вважати повстання майже ліквідованим.

Кемаль баша султаном?

Берлін, 15. серпня 1926.

Повідомляють із Царгорода, що зачувати, будьто би президент турецької республіки Мустафа Кемаль задумує прийняти титул султана. Задумують вислати до одної з західних держав, правдоподібно до Франції, спеціальну місію, яка мала би розслідати, яке становище займе Франція до повної зміни турецької конституції.

Польсько-нім. торг. переговори відложені.

Берлін, 15. серпня 1926.

12. п. м. відложено польсько-німецькі торговельні переговори до дня 28. вересня н. р. Досі передискутовано справи, зв'язані з управлінням фізичних і правних осіб на території обох держав. Обі точки погляду точно сконкретизовано, що повинно вважатись узгодження невирішених досі становищ обох сторін.

Також між німцями „небувала шпигунська афера“.

Варшава, 14. серпня 1926.

Недавно переведено на Поморю численні труси у визначних німецьких громадян. Було також немало арештованих. Тодіж арештовано м. ин. секретаря ин. сенатора Гасбаха — Мартіна. З приводу тих ревізій та арештувань польська преса відарила по випробованому значаю у великий дзвін: відкрито, мовляв, небувалу розмірами шпигунську аферу... А тепер „Померелер Тагблат“ повідомляє, що цілї вина арештованих в тому, що вони займалися статистичними обчисленнями польських горожан німецької національності з доручення Німецького Парламентарного Клубу. В цій справі німецькі послї внесуть у союмі інтерпеляцію.

wiedliwona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 494 pk. nakaz dalszego rozpraszczania tego pisma drukowanego. Zarząd wydaje się nakaz odro- wiedzialaemu redakcyjnemu tego czasopiisma, by orzeczeniem niedokładnie umieszczone w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu podlega za- sora następstwa przewidziane w § 21. ust. 1. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 z 1863 t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywne do 400 zł. p. l. wów, dnia 12. sierpnia 1926. a. Hlawel.

Три стадії.

Львів, 16. серпня 1926.

В змаганні привернути школі на українській території під Польщею її природний характер і справжній культурний зміст, а радше в змаганні реституувати знищене українське шкільництво — намічається три стадії. Перша — це зношення протестів і прохань проти самовільної й безправної переміни українських шкіл на польські по лнії бажань мін. Суйковського. Одначе задоволитися цим хоч би у першій, вступній стадії — безумовно мало. Ясно, що колиб мін. Суйковський навіть позитивно ставився до тих протестів, в що є всі дані сумніватися, то це ще не є рівнозначне з реституцією українського шкільництва. Навіть додатня поагода тих протестів у створених умовинах булаб тільки формальністю, яка не перепинялаб процесу повної деградації шкільництва на українській території. Учитель-Поляк у Формально українській школі, де наука деяких предметів ведеться по польськи (що по словам проф. Суйковського є „вершком цинізму“!), де обов'язує внутрішнє й зовнішнє польське урядкування, де вповні зберігається роздвоєння школи — це не направа відносин в шкільній діяльнї, тільки деяка, наскрізь несутня переміна процесу упадку й розкладу шкільництва.

Формально українська школа під проводом шовіністично, ненависно, негативно й зневажливо до дітей й оточення настроєного учителя-Поляка; формально українська школа під кермою інспектора, відпоручника і мандатаря „організації народовой“ — це не українська школа, тільки її заперечення, її антитеза.

Тому рівнобіжно з першою, вступною, протестайною стадією мусить розвиватися друга, яку ми назвалиб змістовою стадією. Коли перша вміщується в кліщі: Українська школа для української дитини!, то друга під кличем: Український учитель для української школи! — є доповненням і утвердженням першої. Бо українська школа тільки тоді буде не формально, а справжньо й змістово, не по паперовим признакам, а по змісту і духові українською, коли в ній всі предмети будуть викладані по українськи (за винятком, очевидно, польської мови), коли будуть подавані відомости з історії й географії українського народу та взагалі українознавства, коли все урядування відбуватиметься на українській мові, коли на чолі тієї школи стоятиме учитель-Українець і коли шкільництвом кермуватиме інспектор-Українець.

З метою здобути ці осягнення — поруч протестів проти переміни української школи — повинні йти до компетентних державних чинників домагання в напрямі утвердження і забезпечення українського характеру шкільництва. І тут знову треба мати на увазі дві стадії: перша прохань, а радше представлень, а друга боротьби способами і засобами, які в даній хвилі будуть найнакинені. На всякий випадок наша постанова в добутті української школи для української дитини мусить бути твердою і непохитною. Ми не повинні зраджувати ніякими вступними неадачами чи диверзіями противника в роді якоїсь „шпигун-

ської афери чи чогось подібного, а простолінійно і твердо змагати до наміченої мети.

Маємо надію, що ці наші замітки візьмуть на увагу всі наші громадянські чинники та — внісши в них може деякі корективи практичного характеру — підуть на шлях їх безкомпромислового здійснення.

Коли ми говоримо про konieczність реституції українського шкільництва, то — розуміється — маємо на приміті не лише шкільництво всенародне й середнє, але й шкільництво ремісничо-професійне. Досі все ремісничо-професійне, мистецько-виробниче та хліборобське шкільництво на українській території під Польшею є виключно польське з виразною тенденцією: 1) замкнути вступ Українцям до тих шкіл і 2) приймати їх лише в такій мінімальній кількості, щоб їх можна було спольовувати. Не професійна наука, не наглядне знання в напрямі кваліфікованості, не дивлення народнього господарства, не розвиток народнього мистецтва, але перекачування учнів-Українців, вбивання їх національного почуття, насаджування викривлюючої душі польськості, — ось завдання тих шкіл. З огляду на те в орбіту нашого зацікавлення мусить увійти професійне шкільництво і то тепер більше, як колинебудь. Те шкільництво повинно бути українським в повному того слова розумінні, воно повинно бути повнісно приурочене до потреб і вимог тієї маси, на якій національній території воно знаходиться.

Тому стаючи на шлях оборони душі молодого покоління й погребі та вимог українського народу в шкільній діяльності, мусимо до всенародного й середнього шкільництва додати боротьбу за професійне шкільництво, мусимо до нього привертати особливу увагу.

Третя стадія боротьби за українське шкільництво — це змагання повного й безастережного поряткування ним і направлення по лінії інтересів української нації. Третя стадія — це змагання до повного опанування шкільництва всіх ступенів, всіх типів, всіх розрядів — від найнижчого до найвищого. Та здійснення цього змагання тісно зв'язане з основною зміною політичного положення українського народу, входить в обсяг наших політичних здобутків. ♦ ♦

Боротьба в компартії.

Ії відгук на Україні.

Орган харківського уряду „Вісти“ з 5. серпня приносять передову статтю, присвячену внутрішньо-партійній боротьбі під скромним заголовком „Проти небезпеки розколу“.

„Можна вважати — пишуть „Вісти“ — що за короткий час після липневого пленуму ЦККП(б) лице нової опозиції вишилось остаточно. Тут і „ліви“, що в усіх інтернаціональних дзвоніх дзвонять про глитайське й націонал-комуністичне переродження партії радянського пролетаріату, тут і „робітничі“ опозиції, що пропонують скасувати Комінтерн та Профінтерн і видати з головою нашу державу промисловість, ці підприємства послідовно соціалістичного типу“, закордонному капіталі. Ті, що так ретельно допомагали лівійському осередку партії боротися з Троцьким у 1924 р., тепер самі зріклися основи лівізму і зійшлися з аскавою антилєвійською, ліквідаторською „робітничою“ опозицією, зійшлися на платформі троцькізму. Лева чи можна уявити собі щось більше безпринципове, як цей протиприродний блок. Ми вже мали нагоду зазначити, що нова опозиція, так однодушно відкинувши активізм, організаційні й величезні осередки до підприємств, є явищем просто і тільки хоробрим, позбавленим всякої соціальної бази під собою. Та треба знову сказати, що небезпека від цього хороброго явища в наших умовах непу й капіталістичного оточення прикинутися ніяк неможливо“.

Далі обговорюють „Вісти“ в тій же статті становище Центрального Комітету КП(б)У до опозиції. В тій справі відбулося позачергове пленарне засідання Центрального Комітету. На ньому кваліфіковано роботу опозиції „як величезний злочин проти партії, робітничої класи і всього міжнародного пролетаріату“.

„Кожному ясно — пишуть від себе „Вісти“ — до чого міг би довести розкол (так немов би нікого ще не було! — прим. Ред.). Цитуємо за Бухариним думку Зиновєва на цей предмет, коли він ще був лєвійцем, — з 11. грудня 1924: „Ми не можемо дозволити роздвоєння партії, бо тим ми дозволимо роздвоєння держави. От чому питання про утримування є питанням життя й смерті партії — і для радянської системи, додасть кожний партієць-лєвійць, та й взагалі сідомий пролетар. З огляду на просто немовірну безпринципність опозиційного блоку, ніяк не можна бути певним, що він спинить свою розколювальну роботу. Тому питання боротьби проти небезпеки розколу само собою виходить на перший план“.

Як виглядає ця боротьба, ми знаємо. Вона зв'язана з репресіями та арештами членів опозиції. На Україні представляє собі Ц. К. КП(б)У. ту роботу в той спосіб, що на перший план висуває працю „розяснення постанов пленуму серед найширших мас членів партії“. Попри те кладе в своїх постановах велику вагу на „втягання робітничих мас у радянське будівництво“, на „підвищення зарплатної плати, але не на демагогічний фасон опозиції“, на „поліпшення роботи серед бідноти, наймитів та КНС“ (з того виходило, що вона була занедбана, і аж під напором опозиції починають її „поліпшати“), а далі — і це цікаве для нас — на „потребу енергійного здійснення в житті ухвалених попереднім пленумом заходів у царині національної політики і українізації“. Крім того пленум звернувся ще особливо увагу „на виховання роботи в партії і на запровадження внутрішньої партійної демократії“.

Щодо цієї останньої постанови про „демократію“, то опозиція є нічим іншим тільки впливом „внутрішньо-партійної демократії“ і згідно з принципами демократизму обстоює свої політичні погляди та позиції. Та діло в тому, що партійна більшість розуміє ту „демократію“ інакше. В її поняттях той поступає згідно з принципом „внутрішньо-партійної демократії“, хто не має власної думки і не сміє її мати, а вірить свято у непомильність „Політбюро“. Ось що пишуть про той предмет „Вісти“:

„Справа в тім, що опозиція веде свою розколювальну роботу як раз під прапором партійної демократії. Тимчасом — це величезне лицемірство (sic!), бо опозиція використовує не демократичні способи боротьби за свої погляди в рамках партії, а працює підлітно, поза спиною партії“.

Загально всі повищі постанови, що не є зрештою ніякою новиною, і які стереотипно приймають на всіх теперішніх партійних і інших нарадах, прийнято тим разом з особливим натиском тому, бо за зміщені в них принципи бореться опозиція. Вона твердить, що ті постанови були на папері, але нема їх у практиці.

Та всеж між прийнятими, чи там особливо підкресленими постановами Ц. К. КП(б)У є одна, за реалізацію якої опозиція Зиновєва не дуже побивається, і за яку не наставляє грудий на небезпеку. Маємо на увазі постанову про „енергійне здійснення національної політики і українізації“.

Цю справу підкреслив останній позачерговий пленум Ц. К. чи не тому, щоби тим ослабити опозицію на Україні не тільки в очах партійників, але також в очах українських національно-свідомих мас і тим самим приєднати й усі українські позапартійні кола для теперішньої правлячої партійної більшості. Зиновєв це засліплений інтернаціоналіст, що до всього підходить зі становища інтернаціоналізму, до національної політики не прикладає великої ваги. Для нього краще було уся ту енергію, яку зуживають, направити на Україну для дерусифікації, зужити для підготовки світової пролетарської революції та до прискіплення моменту пролетарської диктатури на всій земській кулі. Теперішня партійна більшість мабуть тим сильна, що вона має підтримку і в національних меншостях СРСР завдяки своїй політиці. Досить згадати, що ідейним провідником тої більшості є Сталін,

Грузин по національності. Отже Сталін контра Зиновєв. Представник територіальної нації проти представника нетериторіального народу Жиди Зиновєва. Це теж має деяке, бодай символічне значіння!

На церковному фронті.

Поділ „напливів“.

Польські церковні й адміністративні влади віддають ведуть деструктивну кампанію у відношенні до православної церкви. Нічого не помагає слава „автокефалія“ православної церкви, переведена Ст. Грабським через рабського митр. Діонізія. Підвищенням обезсиленої православної церкви польськими політиками не вдовольнилися польські чинники. Показавши неперехідний мур для української (греко-католицької) церкви, не лише при допомозі адміністративної влади, але і в конкордаті польського уряду з римською курією, польські політики почали розсаджувати прав. церкву при допомозі спеціальної „польської унії“. Одночасно польське міністерство освіти спряглося з Москвою з митрополітично-правосл. консисторії, щоб не допустити української мови до богослужіння в прав. церкві.

Таким чином наступив деякий поділ впливів. Обезсилена прав. церква погодилася поїти-воїти на розклад при допомозі „польської унії“, задержуючи пакування російськості в прав. церкві на некористь Українців, які становлять згос вишавців тієї церкви.

Польсько-національна православна церква.

І було би до якогось часу все в порядку, якби прав. церква не спокусилася була на мимовільну диверсію у відношенні до асоціального польського католицизму, якому постановлено незначно підставити ногу. Сталося це через приєднання оо. Гушина і Петрушки до прав. церкви.

Крім офіційного, упривілеженого латинського костела існує на польській національній території ще Польська Національна Церква, яка бере свій зачаток з Америки, а на якій чолі стоїть єпископ о. Бовьчак. До цієї польської національно-церковної організації приєднався був о. Гушино, розійшовшись на містичному підкладі з римсько-католицьким костелом. Однак в р. 1924 р. о. Гушино увійшов у конфлікт з властями польської нац. церкви, вражений її протестантським еволюціонізмом. Він відколовся від польської нац. церкви і створив самостійну польсько-католицьку нац. церкву. Переслідуваний владою, бажаючи здобути легалізацію своєї церкви, приєднався 8. серпня н.р. до правосл. церкви, зберігаючи повну автономію. Його церковна організація має дві назви — офіційну: польсько-нац. православно-церква і внутрішню: польсько-католич. нац. церква. На основі умови тієї церкви з правосл. митрополіти консисторією о. Гушино мав бути 15. н. м. висвячений в єпископи. Однак ненадійно канцелярія св. синоду правосл. церкви розсилає до преси заперечення цієї відомості. Висвячення о. Гушина в єпископи відкладено на неозначений час, що казувало би, що задумана диверсія стрікнула з аподиктичними: „не розв'язав“ уряду проф. Бартя. А не вже вповні вистарчас, щоб рабський митр. Діонізія налякався власної т.тн.

Проти русифікації?

Урядові й півурядові чинники лякають митр. Діонізія ще й іншим страхіттям. Орган прем. Бартя „Гłos Правди“ за таку несубординацію і встравання митр. Діонізія у „внутрішні справи“ польських визнає погрожує йому делікатно ні менше, ні більше, — тільки українізацією правосл. церкви. „Гłos Правди“ пригадує, що згос визнає правосл. церкву в Польщі — це Українці і Білорусини. Москва і дуже мало. Але вся єпархія лишилася російською.

В її руках остало виховання молодого покоління правосл. священиків, в її руках є децимі щодо мови богослужіння і проповіді, а навіть навчання релігії. В Польській Річпосполитій, як в російському царстві, церква далі є знаряддям русифікації. Чи воно це діється? — питаємо. Все населення домагається своєї мови в школі, але ми йому тієї мови не даємо — от так для спорту, от собі, щоб „пізнати пана“. Єдино дика націоналістична вже не політика, але фантазія, якась розперіжена ненависть до всього, що українське, якою визнається п. Грабський, може висинити що нечувану потворність. Влада мусить тепер з тим скінчити. Не хочемо відбрати прав Росіянам, однак не хочемо в ніякому випадку дозволити на те, щоб винородовляло мешкаюче в Польщі населення в користь чужої держави“.

Видно що диверсія митр. Діонізія сильно заболіла Польків, коли „Гłos Правди“ погрожує Москвою взяти Українців в оборону перед русифікацією. Мій знати лише, чи довго витримає в тієї своїй постанові!

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Дезертир чи розчарований ідейник?

Виступ російського комуніста з партії та його розв'язки.

Берлінський „Рул“ приніс у числі 1723 з 10. н. м. лист російського комуніста Якова Івановича Бадяна, в якому він заявляє, що виступає зі складу Всесоюної Комуністичної Партії більшовиків (В. К. П. (б)). Причиною цього виступу Бадяна є розчарування в комунізмі, а зокрема його меншішх реалізаторах.

„Весь пройдений мною шлях — пишу Бадян — почав мене приводити вже від 1925 р. до пересвідчення, що устрій, який існує в Росії, є погубний для всього людства, що в історії людства не було ще таких державних махінацій, які творять меншішх провідників російських комуністів. Ніколи в історії людства не було ще такої обманливості, яким мислі опутані робітники і селяне в Росії. Я, як бувший член партії, що знаю всю її наготу, переконано заявляю, що світ не знає навіть соті частини того, що низишні її керівники виробляють у Росії. Я не в силі довести жити недавнім обманом і обманувати інших. Відбуваючися тепер вугорішньо-партійна грізна стала для мене остаточно побудом і потрясала мене тим, що так багато крові пролито на дармо і що ще так багато може її пролитися в будучині. Заспокоюючись іменем народу, ті люди борються за втримання в своїх руках адля і чим раз страшніше загострюють хаос в ділянці економічного життя в Росії. При таких відносинах я виступаю з партії і довші мовчати не буду“.

Хто такий Бадян? Від 1917 р. він член компартії (партійний білет 238.194). Була уповноважений полемик контролором східного фронту, комісаром управи формування військ туркестанського фронту, командантом особливого відділу туркестанського фронту, комісаром 42. стрілкової бригади, директором і комісаром мінеральних вод, начальником експедиції кирказко-туркестанського краю, представником сільсько-господарської кооперації в Китаю, а до того всього є почесним червоноармійцем за заслуги для червоної армії. Документ на почесного червоноармійця з „Рулєю“ навіть сфотографований. Як інвалід дістав він від Ц. К. ВКП(б) дозвіл на виїзд за кордон СРСР, на лікування. Приїхавши до Берліна опублікував цей лист і крім того написав заяву на руки Крестинського, більшовицького уповноваженого в Берліні, про свій виступ з партії. Заява надрукована в слідуючому числі „Рул“.

З цієї наведеної теж однієї з мотивів, що приневолити Бадяна до виступу з партії. „Перебуваючи — пише він — три місяці на селі та слідуючи на кожному кроці за життям, я прийшов до переконання, що Росії загрожують повне знищення виключно завдяки теперішньому устрою і теперішнім махінаціям. Управляючи підприємством зі сотнями робітників, я теж прийшов до висновку, що не можу довші виконувати такої трудної місії: одержувати десятки інструкцій партії, що залягають до обману і брехні, з обіцянками що будучина стане кращою в той час, коли десятки відповідальних робітників розгортають і розкладають рештки досягнень Росії. Дякуючи такій політиці Росія гасне з дня на день і т. д.“

Бадян заявляє, що буде далі демаскувати все те, що робить і чого допускається компартія, чи краще десекот її провідників на мільонах людей у СРСР. Чи насправду з Бадяна промовляє розчарований ідейник, чи може амбітний авантюрист, не знаєти.

Пам'ятайте: Рідна Школа — це неродня фортеця, це певний захист в добі виходити!

Кольонізаційний фонд України.

Харківські „Вісти“ з 28. липня ц. р. подарують: Щоби виявити ресурси кольонізаційного фонду Наркомзем обслідував державний земельний фонд півдня України. Виявилося, що дійсна площа земельного державного фонду виноситься там 1 міль 875.806 гектарів. Шлий фонд розділено так: для переселення призначено 1.095.143 гект., з них ще вільної площі є 488.592 гектари. Для місцевого міжокружного населення призначено 350.592 гект., а решту приділено для Дніпрельстану й інших потреб. Наркомзем при розділі вільної землі буде придержуватися того, щоб з місцевого населення дістали землю ті, що мають заслуги перед революцією і що в часі громадської війни землі не дістали. Далі ту землю мають зужити також для розселення сіл, де помічається заплутаність земельних відносин на ґрунті малоземелля. Цей проєкт поділу вільних земель пішов на розгляд і до затвердження Рад Народніх Комісарів.

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247 Розв'язка 65-75

(нидліт ос = ниндліт
Андрієв оловондліт вжати і)

По широкому світі.

Реорганізація Ради Ліги Націй не поступає ні на крок наперед. Брінн конферувал уже з амбасадорами Іспанії, Польщі і Японії, але не договорився до нічого.

Число безробітних в Англії 2. ш. м. виносило 1,618.800. В тому самому часі 1903 року було в Англії 358.393 безробітних менше.

Населення Італії постійно зростає. Не диво, коли взяти під увагу, що в Італії є 20.000 родин, які мають по більше, ніж 10 дітей.

60 забитих і 100 ранених спричинила залізнична катастрофа біля Нагасаки в Японії. Там заломився в хвилі переїзду поїзду великий залізничний міст, що погребав під собою 160 осіб, з яких 60 витягнуто мертвими.

Урожай в СРСР. Вигляди на цього річній урожай погіршилися значно. Алярмючі вісти приходять з провінцій надвожських та уральських, де падали довгі дощі, що наробили багато шкід. Натомість на Україні, як і на північному Кавказі збіжа знищила посуха. На значних просторах СРСР далася в знаки також шаранча. В деяких округах і районах селяне вже тепер випрошують худобу, бо передбачують неможливість прогодувати її в зимі ізза нестачі паші.

Майно Влучених Держав зростає постійно. Зі звідомлення федеральної торговельної комісії у Вашингтоні виходить, що національне майно Злучених Держав збільшується річно на 50—60 мільярдів доларів. Загальна вартість краєвого майна виносил в 1925 р. 550 мільярдів доларів.

НОВИНКИ.

— Подорожіння поштової тарифи. Як ми вже повідомляли, в дні 1. вересня ц. р. подорожє значно поштова тарифа в Польщі. Підвишка торкатисме листів, друків і пачок у таких розмірах: 1) Краєві листи: до 20 гр. — 20 сот., понад 20 гр. до 250 гр. — 40 сот., понад 250 гр. до 500 гр. — 80 сот. 2) Краєві друки: від 1000 до 2000 гр. — 60 сот. 3) Краєві пачки: ваги 10—15 кг. — 3 зол. 50 сот., 15—20 кг. — 4 зол. 50 сот. До кожної пачки без огляду на вагу обов'язує доплата 10 сот. Крім цього при кожному переказі без огляду на висоту обов'язує доплата 5 сот., а при кожній депеші — 10 сот. За кордонна тарифа: Звичайні листи до 30 гр. — 40 сот., за кожних дальших 20 гр. — по 20 сот. (Листи до Австрії, Чехословаччини, Румунії і Мадярищини до 20 гр. тільки 20 сот.). Картки за границю — 25 сот. (до вище поданих — 20 сот.). Листи „express“ — 80 сот., поручені — 40 сот.

— В справі убивства Романа Венклера в поліційних арештах у Львові ведеться дальше слідство. Вийшло на яву багато подробиць його трагічної смерті. Стверджено, що він помер наслідком зловмання йому 22 ребер і змасакування цілого тіла. Після завішення в службу двох ключників (Качора і Коханого) завішено ще в урядуванні секретаря поліції Коренського, управителя арештів. Комісія ствердила цілий ряд його провин і ріжних занедбань. Ходять чутки, що вбивство Венклера було актом особистої помсти одного з комісарів поліції, якого пок. Венклер нібито зневажив. Дотеперішній вислід слідства держать в таємниці.

— „Oburzać się wysoce procent.“ Так пише „Слово Польське“ про

статистику українських учителів у східно-галицьких повітах, подану свого часу в „Ділі“ й обурюється, що у львівській кураторії є тепер на 8.684 учителів Польків „аж“ 2.966 Українців. Цей більше як мізерний відсоток українських учителів на українській національній території, що є хіба одним поличником для польських шкільних властей у нашому краю, є для манажів зі „Сл. П.“ „обурючим“...

— 3 постійної хроніки. Професорові університету Романові Барончові вкрад учора невисліджений алодій з кишені камізельки на пл. Сольських золотий мужеський критий годинник разом з золотим ланцюжком вартості 300 зол. — Візникові з Роздолу Діамантові, що стояв з фірою при вул. Жовківській, вкрадено 4 боксові шкіри варт. 250 зол. — Варт. Хмельовському (Гавсиера 15) вкрадено портфель з 50 зол. і легітимацією, виставленою шкільною кураторією. — 3 будні з цукрами Пелі Феллер (пл. Голуховських) украв незваний алодій чоноляду варт. 120 зол. Позатим кілька дрібніших випадків крадіждей. Все те вислід одного дня.

— Сільські злодії перед судом. Микола Саврас з Каменоброду, пов. Городок, zorganizував з початком ц. р. гурток злодіїв. Його банда мала кріси, револьвери, ножі й коли і нападала ночами на чужі комори, стайні і стодоли, крадучи коні, свині, збіжа, убрання і т. д. Пошкодованих тероризовано і примушували мовчати, так, що шайка могла довго гуляти безкарно. Вкінці поліція виловила злодіїв і цими днями станули вони перед трибуналом карного суду у Львові під проводом ради. Макуха. Вислід був такий, що Саврас дістав 9 місяців, Попадик 9 місяців, Іззда 8 міс., Дідух 7 міс. тюрми. Дальші члени шайки, а саме Годій і Гуль, яким доказано тільки по одній крадіжці, дістали по 2 місяці. їм відложено кару умовно на 2 роки.

— Зразковий „заповідник“ Т. Шевченка в Каневі. „Вісти“ повідомляють, що сільсько-господарський науковий комітет України вислав до „заповідника“ (зразкове господарство) ім. Т. Шевченка під Каневом окрему наукову експедицію, що має прослідити докладно територію „заповідника“. Вона обіймає 2.000 десятин простору. Провіривши докладно природні умови і дані для плекання зразкових культур „заповідника“ і лісостепу взагалі, комісія накреслить докладний стан його використання на будуче.

— Американські інженіри на Дніпрельстані. На ту територію, де мають будувати великанські електривні над Дніпром, приїхало дві групи американських інженірів із фірми Купера. Разом є 15 інженірів, що детально прослідкують місцевість, де має початись будова Дніпрельстану. Свою роботу почали вони ще 26. VII і перевіряють на місці всі виготовлені професором Александровим проекти будови.

— Бельгійські робітники в Києві. В Києві була дня 27. VII. делегація бельгійських робітників. Делегацію зустрічали з великою парадом, з оркестрами походами і т. п. Метою делегації познайомитися з теперішнім господарським положенням СРСР, а зокрема з радянським промислом.

— „Ucrainica“. Прагер Прессе з 7. ш. м. у відділі „Славянська Хроніка“ містить дві більші замітки з українознавства: про другу частку праці д-ра Степана Рудницького „Основи землезнання України“ і про збірне видання „Київ та його околиці в історії і пам'ятках“, що вийшло під редакцією М. Грушевського.

Прийма

газдиня
уживає тільки мила

„ОЛЕНЬ-ШІХТ“

ДЕШЕВЕ ЧЕРЕЗ СВОЮ ВИДАЙНИЦТ

ВІПГУКИ ДНЯ.

Переміна матерії.

Мій товариш з давна терпів на всілякі недомогання й недуги, які тільки можуть навістити злеплитного урядовця. Діставав завороти голови так, що мало що не заручився; боліло його в середині, хоч мещкав на краю міста; пускалася йому часто кров з носа, хоч майже ніколи не був пийний; мав синяки під очима, хоч по більшій частині не здавався в бійку; боліли його вуха, хоч не був жонатий; і вкінці кололо його в грудях, хоч дихав тільки львівським повітрям.

Назбирав пару золотих і рушив з ними до лікаря.

— Вам треба переміни матерії, сказав лікар, оглянувши пацієнта. — Змініть повітря харч і спосіб життя, а певно подужаєте.

Не дуже вірив у лікарські слова, але всетаки більше, як сам лікар.

Діставши відпустку, виїхав до Косова в лічницю, де переміняють матерію.

Лічення в тій лічниці було ще більше просте, як фінансова калькуляція її власника. Тривало воно місяць і розкладалося на 10 днів цілковитого, 10 днів частинного голодування і 10 днів недоїдання. А щоб число десять було всюди заховане, кожний день коштував у лічниці десять золотих.

Цілий місяць мій товариш не давав про себе знати. Видно хотів на той час порвати всі зв'язки, які ще самі від себе не порвалися.

Але по місяцеві стрінув я його. Блідий, марний, як і був перед тим, але з помітною поправкою апетитом і гумором.

Дещо про професійні школи.

(Докінчення.)

IV. Школи мистецького ткацтва, гафту і т. н.

- 12) Дубина на Полісі. Реміснична школа з відділами: ткацьким і кошкарським.
- 13) Глигана, воев. львівське. Державна ткацька школа.
- 14) Чижне, воев. станіславське. 1-річний курс коронкарства.
- 15) Яворів, воев. львівське. 1-річний курс коронкарства.
- 16) Каньчуга, воев. львівське. 1-річний курс коронкарства.
- 17) Кросно, воев. львівське. Ткацька школа, 3-літній курс.
- 18) Львів. Центральна кошкарська школа (коедукційна), вул. св. Софії ч. 1а.
- 19) Рудик, над Сяном. Кошкарська школа, 3-літній курс.
- 20) Рівне. Державна кошкарська школа.
- 21) Львів. Музичний Інститут ім. Лисенка, вул. Шашкевича ч. 3.
- 22) Львівський Музичний Інститут, вул. Обиського ч. 4.

— Ну?! Якжеж там переміна матерії.

— Здаментю! Чую, що перемінявся на зовсім нову істоту! — відповідає, пожирючи сиру головку капусти.

— Що ти... сирю капусту?!

— А що ж?! Ми в лічниці ще не такі їли! Листя з дерев, кропиву зіпд плота.

— Як же це?

— Там, бачиш, прикладають зовсім новий спосіб лічення... Приїхав я туди і зразу почали мене морити голодом. Мало не збожеволів чоловік. Але згодом прикине. Зрештою в городі є липи, берези, каштани, а похід пліт хабазів скільки душа запрагне. От як зголодієш, тоді лізеш чи на дерево, чи де в кутку і погодуєшся. Ясно, що все крадьком, бо якби лікар заглянув, зараз п'ять золотих кари. Але деколи, то й на кару не звертаєш уваги. Таке триває п'ять десятків днів. Других десять днів дістаєш уже кропивяну зупу з грисом, що неділі посолону. Тоді тебе беруть уже й до роботи. Копаєш на городі, возиш землю або воду з криниці і т. н.

В третій декаді то харч вже зовсім поправляється. Що свята і неділі бараболі, а то часом і каша навіть. Правда, більше праці є, бо мусиш рубати ще й дрова до кухні й обирати бараболі, але це все для здоров'я.

— І в той спосіб переміняють там матерію? — підсміхуюсь.

— Очевидно! Кажу тобі, стаєш зовсім іншою істотою.

Я спочутливо глянув на мого товариша. Деж ті сліди переміни?! Який був, такий є... Та ні!... Так правда. Він став зовсім іншою істотою.

Я аж тепер замітив, як сильно за той місяць виросли в нього вуха.

Галактіон Чинка.

23) Драматична Школа Львівського Музичного Інституту, вул. Собеського ч. 4.

VI. Торговельні школи й курси.

- 25) Львів. Торговельна школа Тов. „Просвіта“, вул. Корняків ч. 1.
 - 26) Білгород, воев. люблінське. Торговельна школа білгородського коомунального союзу, вул. Косцюшка ч. 184.
 - 27) Холм, воев. люблінське. Державна торговельна школа, вул. Люблінська ч. 13. Наука триває 3 роки.
 - 28) Ковель, воев. волинське. Торговельна школа тов. учителів середніх і вищих шкіл.
 - 29) Львів, вул. Скарбківська ч. 39. Торговельна Академія і Курс Абитуриєнтів.
 - а) 4-класова Торговельна Академія.
 - б) 1-річний курс для абитуриєнтів середніх шкіл.
 - в) 3-класова торговельна доповнююча школа.
- Умови прийняття: ад а) 4 класи гімназійні або 7 клас народної школи і вступний іспит з польської мови, алгебри і рахунку; ад б) іспит зрілості середніх шкіл; ад в) 5 клас народної школи.
- Наука триває: ад а) 4 роки, ад б) 1 рік, ад в) 2 роки.
- 30) Перемішля, воев. львівське. Торговельна Школа, вул. Дворського 23.
 - 31) Станіславів.
 - 1) Торговельна школа Тов. „Торговельна Школа“.

2) Торговельна школа при школі дерев'яного промислу.

III. Жіночі торговельні школи.

32) Львів.

Відділ торговельний при жіночій державній школі, вул. Зелена ч. 8. Наука триває 3 роки. Умови прийняття: 14 літ і 3 класи середньої школи та вступний іспит з польської мови, рахунків і геометрії.

33) Перемишль.

Торговельна жіноча школа, вул. Дворського ч. 25.

IV. Доповнюючі торговельні школи мужеські і коєдукаційні.

34) Львів.

Доповнююча торговельна школа при Торговельній Академії, вулиця Скарбівська ч. 39. Наука триває 3 роки. Умови прийняття: 11 літ і 2 класи середньої школи або 4 класи народної.

35) Львів.

Однорічний торговельний курс для джуркарської молоді, вул. Францішканська ч. 9.

36) Львів.

Однорічний торговельний курс при торговельній школі Тов. „Просвіта“, вулиця Корняків ч. 1.

37) Перемишль.

Торговельний курс для дорослих при купецькій школі, вул. Дворського ч. 25. Курс триває 1 рік. Умови прийняття: 17 літ і 6 клас середньої школи.

38) Станіславів.

Однорічний торговельний курс при мужеській школі Тов. „Торговельна Школа“.

39) Львів.

Курс для абітурієнтів при державній Торговельній Академії, вул. Скарбівська ч. 39. Наука триває 1 рік. Умови прийняття: 17—18 літ і скінчена середня школа.

40) Перемишль.

Однорічний торговельний жіночий курс, вул. Дворського ч. 25. Наука триває один рік. Умови прийняття: 15 літ і 4 народні класи.

IX. Державні промислові школи.

41) Львів.

Державна Промислова Школа, вулиця Снопківська ч. 47. Діляться на три основні відділи: 1) середні технічні школи, 2) ремісничо-промислові школи, 3) фахові курси. До середніх технічних шкіл належать: а) державна школа дорогова, б) відділ електро-механічний, в) відділ аргетичного промислу. До ремісничо-промислових шкіл належать: а) школа майстрів будівельних з відділами для мулярів, теслярів, каменярів, бетонярів, артистичних слюсарів, будівельних слюсарів та меблевих і будівельних столярів. До фахових курсів належать: а) 5-місячний вечірній курс для обслуговуючих кітлів і парових машин, б) півторарічний курс для керівників паровозів, в) 8-місячний вечірній курс для електромонтерів і електромеханіків, г) 8-місячний курс „Радіо“ для радіотелеграфії і радіофонії, д) річний курс для інструкторів в килимкарському фаху.

Ближчих інформацій уділяє кожна дирекція школи.

Іван Бачинський.

Пресовий ланцюг.

На побільшення об'єму „Свободи“ зложили далі:

170. Д-р Микола Миколайчук, адвокат у Надвірній — 10 зол.

171. Пігута Юлія, Чортків — 5 зол. і клич: Вп. Юрчак Маріо, Миколайчук Наталію і Юлію Королеву в Чорткові.

172. о. Іванчук Микола, Іванчани — 5 зол. і клич: о. Іванчука Семена в Козовій.

Дописи.

Зборів. (Концерт у честь Т. Шевченка й Івана Франка. — Рідний спорт „Кириш“). — *Ладите власну концертну залу!* О скільки розходяться про містечку прояви життя в повітові містечку Зборіві, то ті прояви, хоч слабі, та все таки помітні. Рік 1926 зазначився кількома аматорськими виставами, з яких деякі були зовсім удачі, і двома концертами в честь Т. Шевченка й Івана Франка. Оба концерти улажені місцевими силами, вони дають доказ, що навіть при малій чисельності артистичних сил і місцевих засобів можна досягнути гарні результати. Концерт Шевченка, данний заходами місцевих українських товариств при співучасті місцевого мішаного хору під батутуо дир. Скібіньського, мав кілька удачних моментів і, не дивлячись на трудніші музичні композиції, перейшов під вокальним оглядом зовсім гладко. Слабшою точкою програми були деклямації, а то дві діточі, до яких з уваги на рік виконавців годі ставити вищі вимоги, і одна мужеська, але віддала через несприятельність декламатора, Шевченківський концерт без віддеклямування Шевченкових поезій, це так мов обід без соли. Вступне слово про значіння Шевченка для української нації проголосив д-р Володимир Левинський. Оскільки концерт Т. Шевченка не перейшов міри пере-

січного провінційного концерту, о скільки концерт в честь Івана Франка, устроений рівном стараннями всіх місцевих товариств, — був для нас справжнім артистичним пиром. У хорі брали участь місцеві інтелігентні сили, а провадив хор знаменитий диригент п. Охримович, якому належить тим більше признання, що зазначив приготування концерту в часі свого короткого літнього відпочинку, перебувши до Зборова зі Львова. Пробле до концерту травилися ледви 2 тижні і за той час п. Охримович своїм тактом та енергією зумів перетворити хор, що складається з самих пересічних співаків, у знаменитий зіспіву дружину, яка могла задовольнити й найважливішого знавця співу й музики. Комітет свята, учасники хору і публіка одишли до заслуги зусилля п. диригента й устроїли йому підчас концерту симпатичну овацію. І цим разом не дописали деклямації, бо діточа деклямація була з природи ріш слаба, а мужеська („Каменяр“) виголосена без належного патосу. Вступну промову виголосив д-р Стефанішин, заговуючи в яскравий спосіб значіння Івана Франка для цілої Соборної України, особливою для Галичини. Свято, як у нас — на жаль — надто часто буває, не обійшлося без супроводу чисто рутенських виступів деяких наших місцевих політиків. Деякі ультра-демократи агітували проти участі в концерті, тому, що його, мовляв, устроюють клерикали й „аристократи“. Тіж самі люди інспірували в „Гром. Голосі“ допис, що місцевий парох о. В. Кулик не хоче допустити до концерту в честь Франка. Скільки в тім правди, видно з того, що п. Іван Охримович, працюючи якого концерт мів відбутися, є швагром о. Кулика, а в хорі крім нього брали участь п. Куликова, дві її сестри і двоє дальших крестників, отже хор складався з значної частини родини о. Кулика. Істнує у нас високо розвинений спорт „кириш“ і в тім спорті ми, Українці, могли побити всі світові рекорди! Має той наш рідний „спорт“ і свою знамениту дружину в Зборіві. Концерт відбувся у власній залі Кружка У. П. Т. Сала дуже мала і на концерті й вистави невідповідні. Місцеве громадянство повинно доложити всіх старань, щоб велика концертна зала, яка стоїть невикінчена в домі Кружка У. П. Т., як найскорше була придатна до публічного ужитку.

Стрий. (Санітарні відносини. — *Українська Гімназія*). Санітарні відносини в нашій місті й повіті нижче всякої критики. Від неси лютує епідемія кра сухих, д и ф т е р і ї кору, а з літом загостилася й ч е р в и н к а. По деяких селах, нпр. в Угорниках, половина дітей вже вимерла! Побіч дітей хворіють на красуху також старші й у них перебіг недуги майже без виімків смертельний. З доколичних сіл зайшла епідемія і в саме місто. У так заанних касарнях, де за Австрії містилося військо, а в часах війни найшли притулок бездомні родини бідноти з міста та повіту — правдиве пекло! Красуха, дифтерія, червонка і т. п. збирають обильне живно. Нема способу зарадити цій катастрофі, бо з огляду на переповнення тих касарень, не може бути й думки про ізоляцію недужих від здорових. Треба великої енергії та деяких коштів, щоб здержати даліше лютування цих епідемій. На жаль, покликани до цього установи (старство і магістрат) ані в думці не мають зайнятися їх поборюванням. Конечно треба уладити епідемічний шпиталь. Але магістрат вимовляється недостатньо грошми. Треба знати, що Стрий — це одно з багатших галицьких міст. Де діваються гроші, ніхто не знає. Міська рада давно вже не функціонує. На її місці панують наказний урядовий комісар, а він дбає про все инше, тільки не про життєві потреби міста. В місті брудні вулиці. Каналізації ні сліду. Про водопровід ні гадки! Люде пють лиху підшкірну воду, в якій з огляду на недостатку каналізації міліярди бактерій. Не диво, що всякі епідемії загніздилися. Найнищий час, щоб само населення міста заітересувалося міською господаркою та всіма її недостатками й, в першу чергу на санітарній полі. Треба мобілізувати публічної оміні, треба натиску й на тутешню владу та магістрат! Країна пора дати тим па нам почути, що далі так господарити не вільно. — Побіч істнує чоті від давня гімназії з польською викладавою мовою були у нас паралельні класи з українським навчанням. З часом повстала так ціла українська гімназія з окремим управителем та учительським збором. За злоплатних часів Габсбурзького переведено злуку обох гімназій „rod jeden bach“, окрему управу української гімназії закіндовано, учительський збір переймано й заведено в українських класах утравізм. В цей спосіб зникла українська гімназія, а лишилася тільки польська з рівнорядними утравістичними класами. Теперішній польський міністр освіти Суйковський обіщав положити кінець безглуздому утравізму. З цього повинні скористати батьки, що їх діти морочаться в утравістичних класах та енергійно зажадати реактивування української гімназії. Цю акцію повинен взяти в свої руки місцевий кружок Рідної Школи. Загалом на адресу місцевого кружка Р. Ш. мусимо звернутися з покликом: Більше енергії! Більше енергії! Більше енергії! Потрібно управу цього Кружка не тільки назовні до таких акцій, як в горі згадана, але здалось і внутрі супроти починань деяких одишків, котрі — на жаль — не мають організації, що школи У. П. Т., не не якесь їх приватне підприємство, в котрім можуть ридитися по своїй волі, тільки

громадянські інституції, в яких треба більше громадського почуття, а менше фельдбівських примх. Якби управа стрийського Кружка У. П. Т. здобулася на більше енергії, не булоб таких фатальних пригод, щоб задля примхи й особисті нехити одишків — віддаловано українські кваліфіковані учительські сили (приклад п-ні М.), щоб на їх місце покликувати Польки! З новим шкільним роком мусить і ще бути направлено. — *Стрийляни*.

Всячина.

Ваші в музеях. Провірка в ленінградських вічних квартирах виявила, що відомини в тих квартирах не мають собі нічого рівного в світі. А саме лікар, що був приділений до провірної комісії, ствердив, що ті квартири є такі завушні, що тіло одного мешканця кватири витримувало далеко більшу скількість вушей, як це досі уважалося за можливе наука. Досі обчислювало, що тіло одної людини може витримати найбильше 7000 вушей. Тимчасом в Ленінграді є в вічних квартирах люде, що витримували до 10,000 ріжного роду вушей! Цим інтересним з наукового боку фактом зацікавилися наукові кола. Сорочку і плащ одного мешканця такої кватири забрано до гігієнічного музею в Ленінграді, а сорочка иншого такового нещасливця, очевидно після відповідної дезинфекції, помандрувала аж до музею Пастера в Парижі. Квартири були до тої міри завушені, що при дезинфекції їх мешк-нці треба було стягати вуши лопатами.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басевського у складі 30 осіб виступає: Вівторок 17.VIII. Хоростків. Середа 18.VIII. Хоростків. Четвер 19.VIII. Тереховля. Субота 21.VIII. Грималія. Неділя 22.VIII. Грималія. 193 7-7

В приватній жіночій гімназії Кружка УПТ, в Коломиї відбудуться дальні вступні іспити до І. і вищих класів дня 30. і 31. серпня. Поправчі іспити рівно в тих днях. Початок шк. р. дня 1. вересня. — Дирекція. 243 2-3

До відомовленого й поширеного (до 80 місць) у новім будинку Інститута СС. Василянок у Станіславові прийматися на удержання учениці місцевих шкіл, (головно гімназії, семінарії і народної школи.) Опіка, (відповідний провід), поміч в науці, фортепіан (забезпечені). Кошти удержання помірковані (не вищі від приватних стипендій). В (нар.) 7. кл. школі вправ і на І. та ІV. курсі семінарії є ще вільні місця. Заведення має права державних шкіл. Зголошення вже приймається. Внес і вступний іспит 30. і 31. серпня 1926. р. 236 2-2

Управа приватної дівочої гімназії У. П. Т. в Тернополі подає до відомо, що додаткові вступні іспити до І. класу відбудуться дня 31. серпня ц. р. о 8. год. рано; а до класу II—VII. в перших днях вересня ц. р. Шкільний рік зачнеється дня 1. вересня ц. р. 258 1-3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ДЕШЕВО продає струни до ракет, на правляє і відновлює. Трафіка, Бляхарська 6, напроти костела Домініканів. 250

ОБІЙМУ діригентуру хору, зложу хор (культ. освітня праця, кооператива). — Зголошення під „Академик“ до Адміністрації „Діла“. 253

РУТИНОВАНИЙ КОНЦІПІЕНТ може об'яжити сейчас дуже добре впровадження адв. канцелярію до самостійного ведення. Зголошення під „Рутінований“ до Адміністрації. 254

УНЕВАЖНОЮ слідуючі документи: свідоцтва: матуральне, за осьму класу (оба відписи) моральності і метрику. За зворот з подякою винагороджу. Іван Борим, вул. Клушинська 3, Львів, бічна Личаківської. 257

ДЛЯ ЛІКАРЯ Українця є добре місце в малім містечку. Станція залізнична в містечку 3 год. їзди до Львова. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Добра посада“. 256 1-1

ВДОВА по священику, що розуміється на господарстві, пошукує місця у віддалі або безжениого священика. Зголошення: під „Праця“. 259 1-3

ПРИЙМУ двоох або трьох учеників на станцію з харчем. М. Чепіль, Львів, Садівницька ч. 27/1. 255 1-3

БОНЦИПІЕНТА прийму. Зголошення з услівями на адресу: Д-р Микола Срібний, адвокат в Бурштині. 252 1-2

ПРИЙМУ на станцію 2 панночки до урядничого дому. Л. У. вул. Глубока ч. 15, І. поверх. 248 1-1

УМЕБЛЬОВАНИЙ покій з окремим входом винайму статочному мужчій, вул. Глубока ч. 15, І. поверх. 248а 1-1

ВДОВА по лікарі прийме панночки на здорове, соняшне мешкання. Опіка, фортепіан. Зголошення до Адміністрації під „Окопня Баторого“. 251 1-3

ГОДИННИКИ і будильники з 3 літнюо гарантією поручає найдешевше І. З. Бактрот, Львів Сикстуса 29. 152 5-10

АКАДЕМИК, довголітній інструктор обійме лекцію від 1. вересня. Ласкаві зголошення до Адм. „Діла“ під „Солідний“. 238 2-2

ВДОВА інтелігентна, молода, здорова, знаюча добре всяку галузь господарства гледає місця до самостійного ведення дому в місті або на селі. Довголітні свідочтва і дуже добрі рекомендації. Адм. „Діла“ Гваринко. 234 2-2

ВУЛ. ДЛУГОША ч. 25, партер, близько гімназії СС. Василянок і шкіл Р. Ш. (УПТ.) станція для двох панночок при інтелігентній українській родині. 246 2-2

ПОТРІБНИЙ солідний інструктор до трьох гімназій І, III, V. кл. Зголошення з поданням услівій слати: Уряд парохіальний Краснополя п. Ясенів горішній. 237 2-3

СЕМІНАРИСТКА пошукує лекції найрадше в домі священика. Зголошення слати на адресу: Ірина Косар, Поліваї п. Джурин. 239 2-2

ПОШУКУЄТЬСЯ співника-Українця до добре проспекуючої реставрації на провінції (повітне місто). Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Реставрація“. 231 3-3

МЕБЛЕВИХ СТОЛЯРІВ, кваліфікованих до робіт формірованих (і будівельних) пошукує Д. Сімонович в Станіславові. 229 3-3

ПОКІЙ з цілим удержанням для панночок. Зголошення письмєнні або устні в Адміністрації під „Спокій“. 233 2-3

ЛІТНИСЬКО, кліматично-літнє Д о р а „Вілла Олена“ покій з цілим удержанням від 15/8 о 30 процент дешевше. Заряд. 225 2-3

КРАВАТКИ нові як також всілякі перерібки найдешевше поручає Грушевські. Гродзських 6. перші сходи. 154 3-8

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

Підручник для Січій і Лурів.

Зміст: Пожарництво, Кошиковий мяз, Впоряд. Ручний мяз, Правні поради, Руханкові вправи, Гри і забави, Перша поміч в натлих випадках, і т. н. — Підручник надається для ведення руханки в школах. Замовляти: Ред. „Вісти з Луга“ Львів, Ринок ч. 10/II. Ціна опр. в полотно 5 зол., брош. 4 зол. з пересилкою. Міс. „Вісти з Луга“ передплата піврічна 1 зол. 50 сот. 249 1-7

Найдешевший у Львові Базар найгарніших забавок, також шкільних та канцелярських приборів міститься в пасажу Миколая біля жина „Утіха“. Уважати на фірму. 247 1-7

МЕЛЬОДІЯ

ЛьВІВ, Коперника 5. Телефон 8-59. Найбільший склад музичних інструментів і приладдя, грамофонів і плит, — Катальогі плит висилается на домагання. 44 12-7

До навоження осінніх засівів на луки і пасовища

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі. Крім успішно діляючого фосфорового класу, має **ТОМАСИНА** також биль 50% вапна, що не вчисляется, а при нормальній класних почвах не потрібно особно вапнювати.

Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Цінники і поучення даром і оплатно.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВИ ОГолошенЕ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

■ ■ ■

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ku z § 300 ustawy karnej, uszale dokonała w dniu 11 sierpnia 1926 konfiskatę całości wydawnictwa i zarządziła zniszczenie całego nakładu i wydruk w wysokości 494 pk. Zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieszczyć bezpłatnie w najbliższym numerze i tu na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. 1. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. u. 6183 t. j. zarządzenie za przekroczenie same grzywny do 400 zł. p. Lwów, dnia 13 sierpnia 1926. r. Riawel.

Коли перечитаємо список тих банків і установ, що брали участь у конференціях з проф. Кемеремом, то справді дивно, чому серед представників Польського Банку (філії), Тов. кред. земського (Банку польських земельних власників), „Звійонаку“ банків, Торговельної палати, Рільного Банку (філії), Рільничого Банку, Гіпотечного Банку, Польського Банку промислового, Банку краювого господарства (філії) і Галицької Каси ощадності не могли знайтися представники єдиного українського банку і то самостійного, а не філії, а саме Земельного Банку Гіпотечного. Дивним видається, що серед представників польського і жидівського купецтва (Купецької Конгрегації, Стоварішнення тольських купців, Девел

ного Синдикату, Союзу польських промисловців і фабрикантів, серед представників Кр. нафтового товариства, Союзу польських продуцентів і рафінерів мінеральних олій, Палати ремісничої, Палати інженерської, Союзу польських нафтових промисловців, Ревізійного Союзу рілничих кружків, Економічного Союзу рілничих кружків, Союзу зарібкових і господарських стоваришень і т. ін. не могли знайти представників українських центральних установ: Центробанку, Центросоюзу, Кр. Ревізійного Союзу, Маслосоюзу, Народної Торговлі, Сільського Господаря, далі представники українського купецтва, представники нафтового і деревного промислу і т. ін. В цих руках спочивала режисера цієї злобно-дітвачкої патомінії? Хто несе винуватість за те, що навіть такі важливі справи, справи першорядної ваги для всього населення, а перш усього основної ваги для голодного чобітка посередників українського продуцента, зводяться на манівці? Хто винен, що в чисто господарські справи вводиться низьке й нікчемне політиканство? Розуміється, що винен тут в першу чергу представник польської адміністрації львівський воєвода Гараніх, який певно мусів дати вказівки, як організувати патомінію, як висортувати представників українського господарського життя від зустрічі з проф. Кемерером. Очевидно, не малу долю "заслуги" в гому ставленні Українців під кльошем має й львівська торговельна палата, в якій біржевому комітеті засідають між іншими дир. д-р Л. Кульчицький і дир. М. Зячківський. Не зважаючи на це, торг. палата, а радше її "народові" керманічі в нахабний спосіб відсунули українські господарські організації від безпосередньої зустрічі з теоретичним санатором економічного життя в Польщі.

Якуж мету мали вони в тому, коли навіть на представлення керманічів української кооперації вже після приїзду місії проф. Кемерера щодо участі в конференціях, прийшла телефонічна відповідь, що така участь є виключена, бо — мовляв — конференції так уложено, що немає вже місця на Україні, а зрештою в тих конференціях не бере жодної польської кооперації. Вкінці Українці можуть у Варшаві пропонувати відповідний меморіал місії проф. Кемерера. Ясно, що представники українського господарського життя не зазначають нагоди, щоб поінформувати проф. Кемерера про польську економічну політику на українських землях, про спосіб і обсяг кредитування, однак це є специфічний *signum temporis*, особливий *arizna* "нового курсу", що ігнорується семиміліонний нарід на його власній національній території.

Чого ждемо від Рідної Школи?

(Стаття надіслана.)

Мабуть чи не по цілому нашому краю в теперішньому часі управи філій Р. Ш. скликали анкети й на ради свідомих горожан та батьків, щоб з ними порозумітися, яке становище мають заняті управи шкіл в увазі на вимоги шкільних властей уступок, які приходиться робити у справах наших приватних шкіл, коли хочуть досягнути або не втратити права прилюдності даної школи. Це важна справа, над якою треба добре застановитися — та на мою думку не так батькам, які не в силі оцінити того, що управи шкіл без нарахування існування школи можуть зробити, а чого ні, як самі Головні Управи, яка краще мусить знати і якої обов'язком є напружити всі сили, доложити всіх зусиль і способів, щоб розумно й гідно покермувати тією справою і перед батьків через свої філії прийти з готовим проєктом, від якого нікому не відмовило б відступити. А всім нам слід би задуматися над тою переважною справою, слід зробити ціл-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

38—2

проде монетаже

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16

сумок цього, що дають цілому народові оці школи, удержувані тим же народом, а що вони повинні дати і як далі поведи працю Р. Ш. так, щоб вона сповняла в нашому народі те, чого він, що складає на неї датки, може й повинен від неї мати.

З чим досі вертали до нас ті, що побирали в Р. Ш. науку, а навіть належали до тих шасливих, що покінчили її з матуральними свідоцтвами? Чи вміють вони працювати так, як того потребує під цю пору наш нарід? Чи вмілиб наші матуристки поведи як слід діточий садок, чи який інший практичний курс? Чи знають вони з нашої минувшини щось більше над те, що приписують шкільні власті й дозволяють шкільні підручники? Чи знають, що діється в нашому селі, чого йому треба і яка праця для нього є конечна, якщо хочемо здвигнути з недолі увес нарід, а тим самим і себе самих? Чи говорять їм хто це, чи працює над освідмленням їх під цим оглядом? А цьогож наш нарід від нас жде, цієї роботи від Р. Ш. широкі круги освідмленого селянства надіються і домагаються. У школах, семінаріях Р. Ш. все повинно робитися з тією одною метою: праця для піднесення освіти свого народу — це праця для самого себе.

Молодь, що виховується в Р. Ш., повинна це добре знати, учительство повинно їй це говорити і вполювати в неї беззастанно; всі предмети треба з тією тільки метою викладати й учити, а чого в програмі школи нема, це слід на окремих викладах доповнити. При кожному предметі повинно учительство година по годині нагадувати: це в той спосіб, а це в інший спосіб зможете серед народу використати. І коли Р. Ш. так вестиме науку по своїх заведеннях, тоді такі учні й учениці по скінченні семінарії вже будуть привчені до такої праці, яку як вихованки Р. Ш. є обов'язані віддати своєму народові.

Р. Ш. крім науки в школах повинна старатися добути вартаті праці серед своїх для тих, що їх виховала. І це є можливе. Кождий повіт, кожде село, що тепер складають датки, аби уможливити вдерження шкіл там далеко, де їх і не бачать, певно дадуть і більше, як тільки бачитимуть ту роботу Р. Ш. серед себе. Нехай лиш ці вихованки Р. Ш. потраплять поведи діточий садок, заборонку, нехай удержують курси для неграмотних і малограмотних, так старших як і тої молоді, що по польських школах та ремісничих курсах не чула й не вчилася нічого свого, нічого рідного. Нехай така скінчена семінаристка знає уладити на тім селі, де працює, і практичні господарські курси шиття, порядків у хаті, гігієни, а хочби простого, здорового куховарення, нехай знає якісь практичні легкі ремесла, нехай розуміє, що то кооператива і як її вести, а тоді легко дасться перевести більші й загальніші складки.

Але на те, щоб уміти класти в душу учеників таку науку, треба з тим народом учительству багато стикатися. Треба на власні очі бачити його велику безпорадність, відсталість від теперішніх вимог, а разом з тим і охоту навчитися, як зарадити своєму лихові. Треба бачити цю нужду, це велике занедбане, запущене поле праці на нашому селі, — тоді щойно відчується ця величезна відвчальність за кождий гріх, який береться від тог опущеного народу. Тоді відчується, що за ці жертви, які від нього жадаємо і які він певно й бага-

то більші дасть — треба й мусить-ся йому теж щось дати. Тоді щойно дійсна зв'язь між народом і Р. Ш. нав'яжеться. І тут Головна Управа мусить щось зробити. Мусить уже при припинанні учительства класти за умову таку працю, а цих, що від неї викручуються, ухилиються, зовсім не приймати чи навіть звільняти. Інакше бути не повинно. Р. Ш. є всенародною інституцією, яка мусить допомогати цілому народові, який її удержує своїми вдовиними лептами. Це мусить обов'язково знати кождий, хто вступає в ряди її робітників.

Олена Кисілевська.

Новий капіталістичний інтернаціонал.

Об'єднання німецьких і французьких капіталістів.

Париж, 9. серпня 1926.

Різко націоналістична французька газета "Матен" помістила, як сенсацію — велику статтю Арнольда Рехберга, одного з найбільших промисловців Німеччини, про потребу сформування німецько-французького господарського блоку. Ця сама газета "Матен", яка була найбільш ворожо настроєна проти Німеччини, тепер нічого не має проти ініціативи "боша" (так Французи з насмішки називають Німців), а — навпаки — вона підтримує пропозицію Рехберга. Думку Рехберга прийнято у Франції дуже прихильно. Це вже видно з цього, що Рехберг був прийнятий Бріаном і Міллераном. Всі праві газети без різниці, як орган націоналістів "Авенір", трибуна великих капіталістів "Вольонте" та орган фінансистів "Парі-Міді", дуже прихильно висловилися з приводу думки Рехберга.

Рехбергові вже вдалося перевести в життя один з його планів, а саме йому повелося знайти порозуміння між Німцями та Французами в справі промисловості калі. Це порозуміння відбулося в той спосіб, що одного дня зішлись німецькі та французькі представники промисловості калі та поділили між собою світ. Французькі промисловці калі стали королями калі для Франції та її колоній, а німецькі для Німеччини, так що німецькі й французькі фабрики калі будуть зустрічатися не як конкуренти, а як торговельні союзники і як об'єднані трести будуть використовувати для себе цілий світ.

Рехберг думає, що в цей спосіб треба не лише зєднати німецький і французький великий промисел, але також промисел цілого світа; він є того погляду, що коли не буде конкуренції, то й не буде господарської боротьби, а тим самим не буде причин до нових війн і таким чином настане світовий мир. Всі за одного (аначить великий капітал), — один за всіх. І це є зрозуміла програма не гірша від програми теперішньої Москви. Рехберг каже, що здійснити цю думку дуже легке діло, багато легше, як Раппальо або Льюкарно, бо при одному столі сиділо би 5—6 німецьких і французьких промисловців, які скорше вирішувалиб актуальні питання, як політики та дипломати.

L'union fait la force! Це в дійсності й — на жаль — можна сказати, що воно так є, бо під теперішню пору німецькою промисловістю кермує 5—6 капіталістів. Великі трести, як пауки, обслувають цілу Німеччину. Своєю діяльністю вони дають відчувати, що лише вони є всемогутні. Як твердить пан Рехберг, то французькі капіталісти ще не так

добре зорганізовані і по його плані Французам треба дати ще рік на організацію, щоб всі капіталісти і промисловці зєдналися в один картель, який пізніше нав'яже союз з Німеччиною на 30 літ спільної праці й на таких умовах, що ніким чином не можна його скоріше, як за 30 літ розв'язати. Пан Рехберг не є звичайний собі інтелектуаліст; він добре знає зміст і мету своєї пропозиції, знає її перспективи та наслідки. Коли німецький і французький промисел і торгівля сформуються в один трест, то вони разом будуть виступати проти англійських боргодавців і разом будуть поборювати світ. Один такий зєднаний союз автоматично виключить і зробить неможливою нову війну між Німцями і Французами, а це тому, що їх господарські і промислові інтереси не можна розв'язати, бо в одній з таких воєн вони вмерлиб як ті сімські брати, коли несподівано одного їх розлучили від другого. І тому не потрібно би було військової гарантії, збудувався би один спільний французько-німецький генеральний штаб, щоб і воєнною силою забезпечити цей господарсько-континентальний блок. Таким чином Франція моглаб половину свого війська розпустити, Австрія моглаб об'єднатися з Німеччиною, щоб таким чином по більшості блоку, а це останнє примусило би також Чехію та Польщу приєднатися до цього блоку. І це є пацифізм та світова реформа, що тим різниться від Куденового, що його дуже легко та скоро можна перевести. Французькі капіталісти дуже з цього здоволени і широкі вітають цю думку. А це далось вже відчувати навіть у Лондоні, де за 8 днів відповідні цінні папери, що торкаються даної промислової галузі, значно пішли в гору.

Не те є важне: де біжать французько-німецькі границі, каже Рехберг, але де межують об'єднані господарські інтереси. Не буде більше господарського противника, то не треба буде війська!

Одно лише забув сказати пан Рехберг, що тоді кожна країна може пенсіонувати всякий свій парламент, бо на щож тоді парламентів, коли вся влада буде в руках трестів. А ще в одному пан Рехберг дуже помиляється, коли думає, що це діло мало би забезпечити світовий мир. В новій ситуації об'єднаний світовий капітал буде з природи річи стояти проти об'єданого світового робітничого та селянського руху. Інтернаціонал проти інтернаціоналу. Настане світова війна безіменного капіталу з безіменною робітничо-селянською масою. Коли здійсниться цей німецько-французький блок — то й інші європейські господарські картелі, щоб їх не використовували, мусять прилучитися до нього. Всього промисел та торгівля, почавши від сірника до паровозів, буде в руках 5—6 людей, що по диктаторськи будуть кермувати цілим світом. Тоді скінчимо анархію продукції і так зорганізуємо світову продукцію, — каже п. Рехберг.

А щоб ціле діло мало кращу форму, то я порадив би провідникам цього європейського блоку запозичитися титулом "народних комісарів".

Іван Стасів.

По широкому світі.

Податок від чужинців у Франції не авійшов іще в життя. Його мають завести аж після покінчення переговорів у цій справі з податковими державами.

Польських шпівнів засуджено на днях у Липську на ріжні кари. З них польський горожанин Павло Манько дістав два з половиною року тюрми.

15 убитих і 7 тяжко ранених потягнула за собою залізнична катастрофа коло міста Лявенбах недалеко Мінхену. Позатим є ще понад 20 осіб легше ранених.

РЕКОРД ДЕШЕВОСТІ

осягнули ми цінами поодиноких пар взуття.

Переконайтеся

від 16.VIII.—21.VIII. 1926

у наших магазинах.

Делька.

Мушиш бути моєю!

сталою приклинкою по випробуванню і пачки цитринного екстракту АГРУМІНА

Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різницька 6.
1247а) 66—75

Крамольна країна.

Дальший хід китайських подій.

Давно не писали ми ні словеском про Китай, бо не дозволяв нам на те перш за все невеликий розмір нашого органу, якого сторінки все були заповнені ближчими і до того далеко важнішими для нас подіями. Та всеж китайських подій не можна поминути мовчанкою. Не можна переочити зовсім внутрішніх подій того нещасного, крамольного краю, що відіграє вже тепер величезну роль у укладі міжнародних чи краще міждержавних відносин, що абсорбує увагу політиків і державних мужів наймогутніших імперій на земному глобі, і що в недалекий будучини стане відгравати напевно ще більшу роль в міжнародній політиці: чи то як самостійний чинник, чи то як яблуко неагоди, а то й причина міждержавних конфліктів.

Ми писали свого часу, що союзник більшовиків і вожд т. зв. національної китайської армії ген. Фенг-Ю-Сянг (звуть його також християнським генералом) покинув Пекін під напором союзних сил манджурського диктатора Чанг-Тсо-Ліна і провідника т. зв. чжіпійської партії ген. Ву-Пей-Фу. Під напором армії обох названих генералів сили Фенга відступили далеко аж на границі Монголії і там почали переформовуватися, а сам ген. Фенг виїхав у Москву, де й вступив зі своєю партією до комінтерну.

На відступивші сили Фенга зеднані війська Чанга і Ву-Пей-Фу довгий час не нападали так, що вони мали повну змогу провести реорганізацію та внутрішньо скріпитися.

В Пекіні переважали політичні впливи ген. Ву-Пей-Фу, що бажав за всяку ціну відновити парламент, створити парламентарний уряд та й взагалі повернути лад і порядок. Не дуже радо йшов на те все його союзник манджурський диктатор Чанг-Тсо-Лін, силами якого взято Пекін. Та він не висунув і своєї окремої політичної програми, а обмежився виключно до паралізування політичних заходів свого союзника. Почалися політичні бої та інтриги в самому Пекіні, наслідком яких є те, що в Китаю по нинішній день немає ні парламенту, ні авторитетного уряду, ні порядку.

Інтереси манджурського удільного "монарха", як показалося, цілковито не сходилися з інтересами ген. Ву-Пей-Фу. Чанг-Тсо-Лінові, як незалежному і тепер вповні забезпеченому, бо ніким не загроженому "монархові" всяке скріплення центральної китайської влади не на руку, бо вона обмежала би і його диктаторські права. І тому нічого

дивного, що Чанг паралізує всяку політичну ініціативу Ву-Пей-Фу.

Заінтересовані в Китаю великодержави приглядаються всьому спокійно і роблять далі своє діло, та не назирають уже на нікого з центральної китайської влади до продовження та покінчення початих давно переговорів у справі мит і знесення чи обмеження екстериторіальних прав для чужинців. А ці екстериторіальні права були, як відомо, ще недавно причиною китайської революції проти чужинців і пожерли немало китайської крові та жертв. Тепер ця справа забута. Переговорів нема, бо нікому їх робити, а вожди далі сваряться.

Та був і там момент, що, здавалося, протверезив обі сторони. Відбулося навіть особисте побачення між Ву-Пей-Фу і Чанг-Тсо-Ліном. Причиною цього було скріплення армії Фенга, закріплення її позицій, та ворошівість полудневих протисоюзних чинників, а в першій мірі більшовиків з Кантону. Союзники приголосили навіть наступ на армію Фенга. Наступ відбувся, але тільки силами Ву-Пей-Фу і цілковито не вдався.

Між тим кантонські більшовики, що, як здавалося, були цілковито розложени, перевели в себе радикальну санацію відносин, значно скріпилися, виставили поважну армію та почали наступ на сили і територію Ву-Пей-Фу. До того рознеслися чутки, що манджурський диктатор Чанг-Тсо-Лін увійшов потайки в порозуміння з ген. Фенгом проти Ву-Пей-Фу, хоч це й не відповідало правді. Все те спричинило незвичайно напружену атмосферу в цілому Китаю, а ген. Ву-Пей-Фу понехав усяку ініціативу в політичних справах і взявся виключно за оборону своїх позицій, загрозованих з полудня від Кантонців а від північного заходу т. зв. народною армією Фенга.

Найновіші відомості з Китаю подають, що війська кантонського уряду зробили в наступі великий поступ та зняли поважну частину підлеглих ген. Ву-Пей-Фу територій. На чолі кантонського війська стоїть Чанг-Кай-Шек, а при ньому воєнним експертом є російський комуніст Бородин. Ті самі відомості стверджують, що операції кантонської армії стоять у тісному зв'язку з рухами армії ген. Фенга, яка вже в найближчій будучині має почати воєнні операції на більшу скалю для опанування Пекіна.

Зі змалюваного ходу подій виходить, що в Китаю стало вже немов законом правило, що ніхто там не може рахувати на політичну гегемонію в цілому краю, бо вона не лежить в інтересах поодиноких "диктаторів" переважно самозванців. Хто тільки дібється бодай ілюзоричної гегемонії, проти того творяться негайно союзи недоволених і загрозованих у своїх інтересах самозванців, що звичайно такого "гегемона" провалюють, а то й фізично ліквідують. Це звичайна доля крамольників. Тимчасом край попадає в чимраз то більшу руїну, а чужинці використовують його далі для власних інтересів, як тільки

можуть. Великанська країна з 400 мільйонним населенням не може прийти до себе від цілого ряду літ і служить для всього людства відстрашаним прикладом немочі та внутрішнього безладдя. І це діється в країні, що під рукою великого організатора та державного мужа могла б грати першу роль на всіх морях і континентах.

Галичанофобія.

Пос. Підгірський на політичному погазі.

Відповідаючи недавно на статтю пос. С. Козицького, що була поміщена в холмському "Нашому Житті", сен. Черкавський заціпив був на сторінках луцької "Громади" незвичайно дразливу справу відносно пос. Підгірського. Сен. Черкавський закинув йому, що він при різних нагодах виступає проти політичної співпраці з Галичанами. На це дав пос. Підгірський сен. Черкавському відповідь на сторінках "Нашого Життя". Мусимо ствердити, що відповідь була несмачна та подобала радше на звичайну лайку ніж на поважні висноження в справі поставлених закидів.

В ч. 33. луцької "Громади" появилася в цій справі знов стаття пера сен. Черкавського, в якій він між иншим пише:

"Я твердив і тверджу, що тепер п. посол С. Підгірський виступає всюди проти Галичан, проти тісного нашого з ними об'єднання. Підчеркую слово тепер і тим хочу сказати те, що п. посол С. Підгірський не завжди ставився негативно до Галичан, тим більше не тоді, коли зробив стільки віч у Східній Галичині, як ніхто з інших послів, чи сенаторів, а власне — тепер. Тепер на нього з черги найшов "стіх" галичанофобії і він тепер позирує серед нашого громадянства нехтї до аського галицького. А що це має твердження є правдою, а не брехнею, нехай скажуть п. п. Кентрижський, Мизинський, Семенов, Дивак та інші наші громадяне в Рівному, які ось що пишуть до мене з приводу "відповіді" п. посла С. Підгірського: "Маємо за шану подати до Вашого відома, що стаття п. посла Підгірського в "Нашому Житті" ч. 30 в частині, що торкається заперечування висловів п. посла Підгірського в розмовах про співпрацю з Галичанами розходиться з правдою. Стверджуємо: 1) що наради в Рівному, про які мова в листі п. посла Підгірського, не були нарадами "Селянського Союзу", ні якої іншої політичної партії. Це були розмови на біжучі теми з українськими послами, без огляду на їх партійну приналежність; 2) що під час тих розмов п. посол Підгірський дійсно доводив неможливість участі в об'єднанні Волиняків у галицьких політичних партіях; 3) що подані в газеті "Громада" ч. 29. відомості про вислови п. посла С. Підгірського щодо співпраці з галицькими політичними партіями цілковито відповідають правді."

Чогож більше треба? Це свідство не потребує вже інших доказів, а тимбільше коментарів. Пригадуємо, що пос. Підгірський належав ще не так давно до політичної групи "Заграда" та був навіть головою Української Партії Національної Роботи, в якій мали перевагу Галичани. Нині пос. П. не належить до ніякої політичної партії та веде особисту політику, що проявляється між иншим і в змалюваних вище формах.

НОВИНКИ.

— Кацапський курс у львівській кураторії. Під крилами нового, поступового міністра освіти проф. Суйковського пишним квітом розцвітає у львівській кураторії кацапський курс. Наглядною ознакою того курсу є іменування проф. В. Труша, члена "Союзу Русско-Народной Організації" — директором польської (і-шої) гімназії в Станиславові. Та це ще не велике лихо, тим більше, що проф. Труш — аніжмово чесна й порядна людина. Не маємо нічого проти того, щоб директорами у всіх польських гімназіях були члени "Союзу Русско-Нар. Організації". За те маркантішою проявою того курсу є усунення з управління філії української (академічної) гімназії у Львові проф. Федєва і призначення на його місце кацапа проф. Вербицького, спровадженого аж із Зах. Галичини.

— Почта літаками дорожче та кож. З днем 1. вересня подорожжя також почта летунська. Так за лист в обсягу Польщі і до Данцігу треба буде платити 40 сот. звичайними марками і 20 сот. марками почти летунської. Картка летунською поштою коштуватиме 30 сот. (звич. марками) і 10 сот. (марками летунськими). Тарифа летунської почти в обороті з закордонном лишається без зміни. Головні почтові уряди у Львові і Кракові прийматимуть листи для летунської почти цілу ніч. У цих містах будуть розміщені спеціальні скриньки для цієї почти. Летунську пошту доручають почтові уряди адресатам негайно після її приходу, подібно як листи, надані "expre".

— Смерть під колесами поїзду. У віддалі одного кілометра від зал. двірця на Личакові в напрямі до Винник знайдено трупа невідомого мушини. Він згинув під колесами поїзду, що їхав до Винник. Колеса паровика відтіли йому обі ноги і розбили грудну клітку так, що ціле тіло його було поділене на дві часті. З паперів, знайдених при нещасній, показалося, що це був Іван Клодзинський, родом з Винник, літ 22, жонатий, що працював як машиніст в українській фабриці цукорків "Фортуна Нова", вул. Кордецького 20. Вступні доходиження виявили, що Клодзинський згинув наслідком необережності, вертаючи вечором залізничним тором до Винник. Кавалки змасакрованого тіла пок. Клодзинського знайдено аж другого дня (в суботу) ранком. Як нас інформують з фабрики "Фортуна Нова", пок. Клодзинський був незвичайно здібним і любленим машиністом, що виявляло в ньому всяку машину. В фабриці з приводу його трагічної смерті великий жах.

— В справі вбивства Романа Венклера в поліційних арештах у Львові ведеться слідство даліше. Як було до передбачення, деякі круги стараються цю ганебну для

поліції справу затушувати. Всеж так вже дотепер стверджено, хто з поліційної служби без сумніву згубився над своєю жертвою. У зв'язку з тим одного з завіснених у урядуванні, а саме „шведовника“ Качора відставлено до тюрми на домагання слідчої комісії, яка працює при участі інс. Людвіковського з Варшави. Цяж комісія просить усіх, що могли б щось сказати про події між пок. Венклером і поліційними органами, а зокрема про випадок у каварні, ага, на вулиці перед арештуванням Венклера — зголоситися негайно перед цю комісію, яка постійно урядуює при вул. Казимірівській 30.

— **Власники і злодії гуляють.** При вул. Під Дубом якийсь злодій укрив на шк. ду урядовця Еман. Гіксмана гардеробу й біля вартости 1.000 зол. — З мешканця Емілія Кехутки, дозорчині дому при вул. Потоцького ч. 54, забрали злодій гардеробу варт. 400 зол. — Таку саму шкоду має Михайло Мичковський при вул. Мурарській ч. 9. — Ні одного з тих злодіїв не зловлено. Зате попався в сіті поліції Кароль Глубчик, 28-літній вломник і касовий злодій, підозрілий у вломі до каси держ. виробу горівок у Подзі.

— **Ножівники.** Два львівські бандити Вл. Лопушанський і З. Журавський напали на вул. Рапапорта на прохажив Івана Петришина й Івана Маркевича, яких небезпечно поранили ножами, після чого втікли. Жертвам бандицького нападу першої помочи уділило ратунове поготівля, після чого їх перевезено до шпиталю.

— **Духовна гімназія в Кременці.** Луцький тиждень „Громада“ з 15. VIII. подає, що до Кременця приїхала делегація з міністерства освіти і від митрополита Діонісія. Делегація оглядає будинки і шукає місця для т. зв. 9-ти класової духовної гімназії, яку хочуть зробити з теперішньої духовної семінарії і духовної школи в Дермані. Викладовою мовою в тій гімназії мала бути, як кажуть, мова українська і польська. Духовна влада хоче забезпечити місце і для російської мови. Побачимо — пише „Громада“ — що то за монстр з того вийде. Зрештою, щоб там з того й не вийшло, ми повинні дбати про підтримання своєї української гімназії, що вже існує в Кременці, та до неї своїх дітей посилає.

— **Кріза т. зв. вільних професій.** Для змалювання тієї страшиної крізи, яку переходить нині в культурних державах маса людей з т. зв. інтелігентних професій, вистарчить навести найновіші статистичні дані про безробіття в Берліні. Між безробітними, що користуються державною допомогою є 634 акторів, 382 малярів, 233 співаків, 47 письменників, 80 танцюристок, 71 музикантів, 69 хористів, 7 оперних співаків, 54 рисовників, 54 кінових акторів, 23 архітектів, 10 професорів співа, а крім того 800 людей з університетськими дипломами, що не можуть ніде найти праці. Це в самому Берліні, а як виглядає статистика з усіх міст, в яких теж цілі сотні безробітних інтелігентів.

— **Звертаємо увагу** на нинішнє оголошення фірми з обувою світової слави Делька. 1—1

Дописи.

З **Гуцульщини.** (Політично-сусп. лані настрої). — Пластина організація. — Інтерес інтелігенції. — Бездіяльність (бездіяльність молоді). Гуцульщина була перед війною тереном експериментів ріжчих демагогів і тому не дивно, що це ладило на Гуцульщині своє погане патно. Нині Гуцули для традиції звуть себе ще „радикалами“, формально існує тут і політична організація У. Р. П., але фактично і зовсім нема; ніякої діяльності вона не проявляє і проявляти покищо не може тому, що найактивніші передвоєнні члени У. Р. П. відійшли в своїй ідеології далеко поза межі програми У. Р. П. Більшість

інтелігентів формально зачислює себе до УНДО, хоч в дійсності й УНДО не проявляє тут слів ніякої активності в політичній напругі. Гуцульщина не є політично сконсолідована, а ще сумніше, що село не має тут ніякого постійного контакту з містом. Коли серед тих відносин Гуцульщина в своїй масі йде прямолінійним шляхом, коли малограмотний Гуцул з відразою відкидає „Селянський Пралор“, то причиною того не лиш глибока національна культура нашого Гуцула, не лиш продрена відраза до всього чужого, але також карні експедиції. І за це ми повинні зложити ширшу подяку буйному старості Сєкірському... Від хоробливого демагогічного акції одинокі відбитає ясним промінням позитивна праця загалу міщанства й кількох ідейних енергійних провідників. У Косові є дуже сильна пластова організація, а на чолі тої організації стоїть молодий ткацький робітник, буйний УСС. Не тут місце в подробицях описувати мурвалу працю ткацького робітника. Його тиха невипуща праця вийшла вже в душу молодого міщанського покоління.

Я бачив біди, в нужді виховані міщанські діти, на них подерта одежина, але на грудях горда підзнака українських пластуників! Завдяки тому такому робітничому міщанському діти не підуть на польські шопки декламувати про патріотизм „дежесетункі рільке“.

Міська інтелігенція, за винятком небогатих одиноків, грішнить повною інерцією. Тільки Кружок У. Р. П. в Косові проявляє щось діяльність і переводить планову роботу.

Сільська інтелігенція — це з правила лише священники й учителі. Від цих останніх слів нічого догадатися не можна, крім грошевих складок. Найактивніші зпоміж учителів Галавонич, і ахинок, Бундзяк) опинилися вже давно на західних границях польської держави, оставши чекануть, коли на них прийде черга... Але від селян ніяк ми маємо повне право домагатися більше праці, більше ідейності й ширшого зацікавлення національно-суспільним життям нації. В денекотрих селах під проводом ідейних священників життя розвивається без найменших хитань. Але поважна част священників є давно рівнодушна для інтересів і змагань народу. Адже свящ. ник має неопічену зброю в своїх руках, має проповідницю, якою може по мистецьки орудувати. О гірській закутні я чув раз привагидку проповідь одного священника. Зміст цієї проповіді був церковно-народний. В тій гірській закутні є Народний Дім, Кружок У. Р. П., Аматорський Кружок і всі українські газети. А в другім підгірським селі молодий парох (жонатий) в часі шкільного публіцисту сказав до делегції батьків: „Я є урядник, а не можу чинно займатися шкільним публіцистом і вам не раджу пхати пальців межі дверей“. Пишу ті слова мислячи „а чи не так?“. Але перестерігаю перед дальшим сном, бо тепер не пора спати.

Є ще між нами одна верства інтелігенції — маю на гаді нашу молоді, академіки і старших гімназійних учеників. Думає би хтось, що вони працюють у кружках Рідної Школи, в аматорських кружках, їздять з відвітками по сільських читальнях і т. п. Думає би хтось, що то вони давали поміч по селах у часі шкільного публіцисту? А тимчасом там їх ніхто не стріне. Коли можна зрозуміти до певної міри інерцію декотрих старих священників, коли можна оправдувати бездіяльність урядовців, то бездіяльності тої молоді я ніяк зрозуміти не можу. Я не знаю, чи то витір війни, чи якась слабкість, чи лиш льокальне виховання?.. Чи так воно всюди, чи лиш у нас?.. А коли так всюди, то яка наша будучність? **Н. Я.**

Всячина.

Як **Американці доходять до машин?** Коли ви так здалека дивитеся на Америку, коли чуєте про ті великі машини, які добувають собі тут люди, про великанські фабрики, склади таких розмірів, які навіть трудно собі уявити, — вам здається, що їх закладають якісь дуже багаті та вчені люди, якісь могутні державні підприємства, які дістають уже все паладжене, зорганізоване, лише йти та черпай з готового. Та ви дуже помиляєтеся. Трохи не всі найбільші фабрики, склади — всі підприємства в Америці повстали майже з нічого, тільки з великої пильної праці, з жади науки і знання тих, що їм дали підвалину. Ось найбільший „департаментовий“ (загальний) склеп на світі Маршанфілд узяв початок від того, що властитель його п'ятдесят літ тому заложив свій склепик у маленькій однокімнатній домику. Генрі Форд, власник найбільших на світі фабрик автомобілів, яких дохід перевищує білий долярів, — 15 літ тому був ще бідаком. Великий учений Едісон, якому завдячуємо найбільш винаходи нашого часу, як: телефони, жарові лампки, грамофони та багато інших цінностей в науці — зачав з нічого, бо першу свою роботу заложив в кутику залізничного вагону. Нині його робота дає заняття тисячам робітників. Вріг зачав вироблювати свою гуму до жуття (в Америці люди, особливо діти, цілком дикий жують гуму) сам один в північці. Нині він буде найкращим казенним в цілій Школі, які коштують десятки мільйонів долярів. Самого податку платити він річно десять мільйонів долярів. Тисячі подібних принципів можна навести — та їх обшарпаних оповім вам ще один: в місті Дітронт підносив засло-

ну в театрі добродій Мессмор, а в Монтепріо різницький хлопець Мр. Дамон. Ці хлопці випадково зійшлися разом і поставили шукати собі ліпшого хліба. В тій цілі вони обібралися до Нью-Йорку. Вони не мали грошей, щоб заплатити залізницю, тож почали йшли пішки або крадьки підїздили на фрактових вагонах. Це діялося 15 літ тому назад. З початку в Нью-Йорку бралися вони за всяку працю. Вкінці заложили „шопу“, де приймали до прикрас усіх вози на час міських парад. Бізнес шов їм негрішній. Відтак вони вичитували з газет, у котрім місті мала відбутися якась парада і виїздили туди та приймалися прикрашувати цілі міста. Вернувшись до Нью-Йорку, вони постановили зужити свій набутий досвід і заложили фабричку фігур з тоненького морщеного паперу, які продавали склепам до прикрас виставових вікон. Дамон лишався в шопі, а Мессмор ходив шукати замовлень. Проводили вони свій інтерес так гарно і совісно, що незадовго діставали тільки замовлень, що мусили свою „шопу“ розширити і прийняти до помочи ще кількох людей. Та вони не перестали на тім. Щоби ще дальше розвинути своє підприємство, почали придумувати всякі механічні фігури. Перша була малпа, яка виставляла язик. Від сімох літ вони мають велику фабрику і виробляють, що тільки хто замовить, бо вміють приміняти всяку машинерію. В останніх часах почали вони виробляти на замовлення величезні звірі як: слони, природної величини передпотопові звірі, мастодонти, дінозаври. Такий дінозавр є кільканадцять стіп високий і представляє зовсім докладний тип передпотопоного звіра. Він диже боками, рухає хвостом, отирає пісок і т. д. Такий дінозавр виставляють у передпокоях, у театрах. І хоча за такого звіря треба заплатити 35 тисяч долярів, фабрика має дуже багато замовлень, бо — як казав один директор театру у Нью-Йорку — такий дінозавр стагнув у короткому часі пів мільйона людей до його театру. Тепер зачали музеї замовляти в них ріжні звірята, багато їх також випозичає. Ось так Американці беруться до промислу. Зачинають від малого без всяких фабрик і закладів денабудь. Але зате напружують увесь свій розум, мають очі, спостерігають, що в дану хвилину потрібне й може піти — учаться, відосконалюються самі своєю працею в кожному фаху. **В. С.**

Посмертна згадка.

Пок. Осип Гриневич, проф. III. учн. сел. у Львові, ур. 1866 р., член ріжних українських товариств, заслужив собі тривалу пам'ять як педагог, громадянин і людина. За час сороклітньої праці, зразу в школі вправ утравив учн. семінарії, відтак у III. семінарії, він серед чимраз тяжших умов віддавав усі свої сили українській школі. Через руки Покійного пересунулися цілі ряди людей, з яких багато заняло видні місця в суспільності й народі. Кожна бідиція, неспромога находили в Покійному живий відгомін, тож неодни селянський ученик-злндар міг покінчити студії та вийти в люди завдяки його пораді й помочи. Покійний вчив від р. 1898 аж до атентату Сєнінського в дівоцькій семінарії Стшалковської і тішався там симпатією як учительського збору, так і молоді задля своєї ядчії, сумлінності й такту. Довгі роки, як член казифікаційної комісії для львівського округу, допомагав, наскільки міг, відному учительству, чуїний на кожний голос потреби, щасливий, коли був свідком успіхів. Як член цієї комісії Покійний добре записаний в пам'яті українського учительського загалу. Воно відчув прогалину там, де було це прихильне для нього серце. Покійний Гриневич до останніх хвиль цікавився всім, що торкається життя народу й жалів, що не діжде вже ліпшої його долі. Зійшов у мотилу з шпитом собі душевним спокоєм, у почутті добре сповненого обов'язку, дня 11. червня ц. р. Виразом пошани й любови, якою тішалися Покійний, був великий здвиг молоді, широких кругів учительства й інших перств українського громадянства, які відвели його на місце вічного спокою. Осиротив жінку, відому письменницею, синів д-ра Володимира (суддю), Ярослава, аба права, і доньку Дарію, студ. філь. — Земля пером доброду Учителів, Товаришів, Громадянів!

ОПОВІСТКИ.

Українськой Наддніпрянський хор під управою Петра Сєсенського у складі 30 осіб виступає: Сєреда 18. VIII. Хоростків. Четвер 19. VIII. Теребовля. Субота 21. VIII. Грималів. Неділя 22. VIII. Грималів. 193 8-7

В приватній жіночій гімназії Кружка УІТ. в Коломиї відбудуться дальші вступні іспити до I. і вищих класів дня 30. і 31. серпня. Поправчі іспити рівнож в тих днях. Початок шк. р. дня 1. вересня. — Дирекція. 243 3-3

На „Рідну Школу“ зложив Всч. о. А. Савчин 30 зол. зібраних через Вл. Меланію Савчин і Стефанію Горондінську на весілю у п. Романа Проця в Губичах п. Дрогобича. — Жертводавцям складає ширшу подяку Головна Управа „Рідної Школи“. 265

Пане Дир. Стадник! Прошу негайно подати місце побуту своєї трупі! Якиміс Евгєн. 266 1—1

Додаткові вписи до дівоцької учительської семінарії (I—V) і гуманістичної гімназії (IV—VII) У. Р. Т. (Рідна Школа) ім. Шевченка у Львові при вул. Мохначького ч. 12. відбудуться від 30.—31. серпня. — ДИРЕКЦІЯ. 272 1—3

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ПАННОЧКИ або ученики знайдуть помешкання, харч і добру опіку при священній родині на догідних умовах. Зголошення від 23. VIII. вул. Піскова ч. 23. II. пов. 214 3—3

ПОТРІБНИЙ солідний інструктор до трьох гімназистів I, III, V. кл. Зголошення з поданням усній слати: Уряд парохіальний Красноїа п. Ясенів горішній 237 3—3

БОНЦИПІЕНТА прийму. Зголошення з умовами на адресу: Д-р Микола Сєбінний, адвокат в Бурштині. 253 2-2

СЛЮСАР (майстер), що скінчив промислову школу і має довшу практику, зголоситься письменно — на разі без свідомств — до Танчаківського м. о. сифа, реф. пром. шк. „Рідної Школи“ у Львові, Ринок 10. до дня 20. серпня 1926. 265 1-1

ПРИЙМУ панночки на станцію. Опіка, пильно. Ласкаві зголошення прошу слати на адресу: Марія Калимон, вул. Петра 19а партер. 273 1—1

ДІМ на сплату за 4.500 зол. під Львовом на Левандівці — 10 хвиль від трамвая вул. Бартоша Гловацького 26, о 4 убикація з приналежностями, від Нового Року буде опорожнений. Ближні відомости подає Ст. Левицький в Гребенові, або його дочка д-р Стеф. Левницька при діточій шпиталі у Львові. 271 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ господині, що занялася би кухнею і домашньою господаркою на селі у жонатого священника за доброю заплатою. Адресувати: п. Ю. Рудавська в Торгановичах, п. Самбір. 270 1—3

БОНЦИПІЕНТА з практикою потребою від 15. вересня або 1. жовтня адвокат Мудрецький — Плизе. 263 1-5

МАШИНУ „Mercedes“ з українсько-польським письмом майже нову продасть Хомич, Дрогобич, Стрийська. 274 1-4

СЕМІНАРИСТКА з матурою пошуку лекції на провінції. Ближні відомости подасть інж. Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 262 1—3

ІДОВА по інжирії прийме на станцію старшу студентку з інтелігентного дому. Зголошення: Уряд парохіальний Водчухи, п. Родатичі, до 27. ц. м., опісля Личаків 84]. 261 1—1

РУТИНОВАНИЙ, солідний копцієнт глядає заняття. Зголошення: Адміністрація „Діла“ під „Рутинований“. 267 1-3

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

ЖАРІВКИ

„Осрам“ і „Філіпса“

найдешевше у фірми

Генрик Зонненшайн

Львів, Сєнкевича 8.

268 р/г Ліндога. 1-4

Осторога.

Управа Українського Наддніпрянського Хору під проводом Дмитра Котка, подає до загального відома про те, що частина бувш. співаків, відколовшихся від хору дня 21-го липня ц. р. в Заліццях, на чолі якої стоїть бувш. адміністратор хору п. Андрій Лавиденко, — пробує виступати з концертми сепаративно (на власну руку), — і намагаються використовувати загальне довіря до фірми хору, — робить на conto хору борги і поживки, як то вже мало місце в Станиславові (Реставрація п. Книжчик), у Львові (Готель під 3-ма Муринами) і Кракові (Готель під Ружою). Аби уникнути надаль подібних зловживань фірмою хору, — Управа хору під проводом Дмитра Котка, — отсим остерігає всі фірми, організації і інституції перед можливістю бути введенними в блуд повнжкою групою бувш. хористів, що, як переписаніх пожиток, так рівнож і взагалі всіх боргів, зроблених ким-би то не було на conto хору після 21-го липня ц. р. без потвердження Управи Хору або без відповідних уповноважень, — платити не буде що подає до загального відома.

Дмитро Котка
Голова Хорової Управи. 1—1
За Секретаря: **М. Павлик.**

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шваб. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

РАДІОН сам пере!

Кожний повинен випробувати ідеальний самоперучий середник.

- Прикмети:
1. Вистарчить замочити білля і варити його в „Радіоні“ через 30 хвилин.
 2. Не треба терти руками і тому прання „Радіоном“ є найвигідніше.
 3. „Радіон“ надає біллю свіжину біллу.
 4. „Радіон“ не нищить білля, бо білить його при помочі кисня, який витворюється при варенню.

Не має хльорку ні інших шкідливих домішок.

20.000 золотих одержить той, хто віднайде хльорку в Радіоні.

Безплатно показуватиметься прання Радіоном:

У середу 18. серпня у фірмі	Ян Суагоф, Академічна 8.
„четвер 19. „ „ „	Мгр. Ігнатій Шренцель, Сикстуська 23.
„п'ятницю 20. „ „ „	Йосиф Брік, Льва Савіги 57.
„суботу 21. „ „ „	Павліна Ляхнер, Соняшня 23.

Виключні продуценти „Сатурнія“ С. А. Варшава.

Представник на Львів: І. Строменгер, Коллонтая 4.

Довкола поширення Ради Союза Народів.

Берлін, 17. серпня 1926.

Тутешня преса повідомляє за англійськими часописами, що Іспанія й Польща зажадали вилучення Німеччини зі Союзу Народів, колиб не сповнено домагань обох держав дотично постійного місця в Раді. Щодо Іспанії Німеччина заявляє, що не має проти неї агресивних намірів, протинно — бажає вдержати з нею приятні взаємини, але не могла би згодитися на становище Іспанії, бо концесії для Іспанії спричинили би концесії й для інших держав, що домагаються постійного місця в Раді.

„Обсервер“ приносить чутку, будто би статутова комісія для реорганізації Ради Союзу Народів рішила пропозиції Польщі приділення півпостійного місця рівнорядно з Іспанією.

Іспанія зреклася постійного місця.

Лондон, 17. серпня 1926.

Повідомляють із Сан Себастьяна, що уряд Іспанії зажадав офіційно признання протекторату над Танжером. Коли сповнять це її домагання, Іспанія зречеться претенсій до постійного місця в Раді Союзу Народів і відкине вето, яке поставила в справі прийняття Німеччини до Союзу Народів. Прімо де Рівера заявив представникові часопису АВС, що колиб великі держави не віддали Іспанії протекторату над Танжером, то Іспанія мусітиме призначитися понад 200 міль річно. Тоді Іспанія уступила би з Мароко, осталиючи його під опікою Франції. Танжер, колиб і далі був інтернаціональним, буде огнищем конспірацій, що підбурювали би знову тамошнє населення проти Іспанії.

Конференція півн. держав.

Берлін, 17. серпня 1926.

„Тел. Уніон“ повідомляє з Копенгаги, що на конференції представників північних держав у справі реорганізації Союзу Народів прийняли резолюцію, що є за внесенням шведського делегата, який домагався, щоби не збільшувати постійних місць у Раді. Резолюцію ухвалили одностайно. Опозиційне становище займав дел. Данії.

Конгрес національних меншостей.

Женева, 17. серпня 1926.

Дня 25. серпня ц. р. зачинається в Женеві другий конгрес національних меншостей. Цього року конгрес збільшиться шістьма новими групами. М. в. допустять групи польських меншостей з шести держав, а то з Німеччини, Литви, Латвії, Чехословаччини та Румунії. Польським групам приділили три реферати. З Польщі заступлені будуть меншости: німецька і жидівська. Участь українців і Білорусинів ще не вирішена.

3 польських справ.

Чи буде амністія? — Час праці в торгівлі і промислі. — Югославія і Польща.

Варшава, 17. серпня 1926.

З добре поінформованих кругів довідуюся, що наразі нема мови про ніяку амністію, бо ця справа належить до союму. Щодо малолітніх проступків, то міністерство справедливости робить ще якийсь час списи таких людей, оскільки вони вже відбули часті карі, і предкладає їх президентові держави для його індивідуального улаштування. Отже про справжню амністію не чути тут нічого.

Міністерство праці й суспільної опіки

виробило вже законопроект, про години праці в торгівлі і промислі. Цей проект предложено господарським і торговельним інституціям, а також фаховим союзам до заопіювання. Найважливіші постанови цього проекту такі: склади з поживою і ятки мають бути відчинені 12 год. на добу, фризирські заведення й інші склади — 10 год. Години отворання і замикання крамниць у місцевостях, що мають менше як 100.000 мешканців, устийнос адміністраційна влада І. інстанції (старостів), а в містах, що мають понад 100.000 мешканців, адміністраційна влада II. інстанції (воєвідство) після попереднього порозуміння з окружним інспектором праці. Улицна продаж газет і тютюневих виробів відбувається від 7 год. рано до 10 год. веч., продаж інших предметів — у силеповах годинах. З кінцем цього місяця має прийняти до Варшави міністр закорд. справ Югославії Німеч. Мета його приїзду — заключення трактату приязни між Польщею і Югославією.

Події в СРСР.

Криваві сутички в Казані. — Кентшинський не вертає до Москви.

Варшава, 17. серпня 1926.

„Агенція Вскходня“ повідомляє: В Казані відбулися сутички між маніфестуючими безробітними і місцевою міліцією. Міліція не могла дати собі ради з маніфестантами, тому покликало на поміч відділи ГПУ, які розігнали товпу при помочі крісового огню. Вбито 18 осіб, ранено кількадесят. У шій стрілянині мало погибнути також кількох людей з відділу ГПУ, аби їх не демонстрантами з револьверів.

В тутешніх політичних колах говорять, що посол Кентшинський не верне більше на своє становище в Москві. Яка причина цього кроку, невідомо. Кентшинський відійшов тепер на довшу відпустку за кордон.

Конференція Купіджа з Кельоґом.

Нью Йорк, 17. серпня 1926.

Президент Купідж і секретар Кельоґ конференсували в справі довгів. У поінформованих колах кажуть, що політика Америки в справі довгів не змінилася. Франція одержить кредити, але після прийняття договору в справі довгів.

Ватикан у справі Мексики.

Відень, 17. серпня 1926.

„Н. Вр. Тблт.“ повідомляє з Риму, що секретаріат Ватикану переслав дипломатам при Ватикані, папським представникам за кордоном і всім пралатам відпис статті „Осерваторе Романо“, в якій обговорено положення в Мексику. Стаття збиває всі твердження през. Мексики Калеса в справі католиків у Мексику, тому є тепер важним політ. документом.

Голоділка політичних в'язнів

Луцьк, 17. серпня 1926.

Голоділка в луцькій тюрні тріває далі. В'язничні власти приморозлюють репресії до голодуючих.

Пашук.

Біржа.

Гроші.

Курс ефективного долара в приватних оборотах 9.4, 9.13 зол.

Збіжжя.

Пшениця нова з нег. доставою 41.50 жито нове з нег. доставою 28, овес новий з нег. доставою 24.

Non est...

Львів, 18. серпня 1926.

Польська влада, польські відомі чинники тріають семи-мільйонний український нарід *non est*, скоро тільки йде про його потреби, про його вимоги, про його життєві константи. Польська влада знає лише українського податника, українського рекрута (який навіть здобуває похвалу міністра військових справ), знає українського громадянина взагалі тоді, коли має йому щось взяти, позбавити його здобутків моральних, духових, матеріальних і фізичних. Зрештою, він не існує ні індивідуально, ні в збірній асоціації.

Таке сталося і з нагоди побуту місії проф. Кемерера. Українців не лише сковано під кльош, але навіть безлічно відлучено від зустрічі з місією проф. Кемерера, за-слонюючись ніби то тим, що в конференції не бере участі й польська кооперация. Тимчасом, як свідчать часописні звіти, в другому дні побуту проф. Кемерера явилися у нього і „Кулка рольнічі“, і „Зайонзек спудек заробкових і господарчих“, і Організація професійних союзів і т. н. А зрештою проф. Кемерер відбуває інформаційні питання не лише з кооперациєю і спорідненими з нею ділянками господарського життя, але й з банками, репрезентацією хліборобських інтересів, купецтвом і т. н. Організатори й інспіратори тих конференцій на львівському ґрунті, а в першу чергу воявода Гарапів і Торґ. Палата вважали вказаним *ad oculos* доказати проф. Кемерерові і його місії, що ніяких Українців тут нема, що єдиними господарями навіть в чисто господарському відношенні є виключно Поляки, ну й Жиди. Цих останніх допущено до „святая святых“ не лише з огляду на їх гомінкий, рекламово-крикливий державний патріотизм, не лише з огляду на їх становище в світі і впливи в світовій пресі, але головною з огляду на те, що більшість місії проф. Кемерера складається в американських Жидів. Українців висортовано з чисто шовіністичних мотивів.

Другою причиною такої поведінки інспіраторів і регуляторів львівських конференцій проф. Кемерера був страх, щоби санатор економічного життя не довідався правди, не пізнав напрямних і тенденцій польської економічної політики у відношенні до „нац. меншостей“ взагалі, а у відношенні до семимільйонного українського народу зокрема. Та ж першим і основним питанням проф. Кемерера: „Які господарські відносини панували перед війною в порівнянні з теперішніми, а головне, що слід зробити, щоби господарське життя скермувати на шлях нормальних функцій і розвитку?“

Тут — очевидно — представники українських економічних установ в ширшій і вичерпуючій розмові були б мали нагоду докладно з'ясувати наше незavidне положення та перевести різку паралелю між передвоєнною економічною політикою, яка не все була корисна для українського продуцента, і теперішньою польською, яка є для нього вбивчою. Місія проф. Кемерера була б довідалася, що державні банки майже не уділяють українським кредитовим установам кредитів, що сума всіх кредитів в держав. банках не перевищує смішної суми триста тисяч зол., тоді як кредити тих самих українських кредитових установ за Австрію перевищували десять мільйонів корон. Коли мати на увазі вартість золотого (менше більше третина корони в золоті), то вийде, що кредит українських установ в держ. банках виносить і проц. (один відсоток) передвоєнного, тоді як число українського населення під Польщею в порівнянні з таким же числом в Австрії збільшилося через прилучення до Польщі Волині, Полісся, Холмщини й Підляшся вдвоє, а потреба кредиту українського населення вдесятеро. Крім того й той смішно дрібний кредит є кредитом нездоровим, короткочасним, для хліборобства наскрізь непридатним, навіть шкідливим.

Місія проф. Кемерера була б довідалася, що українська кооперация є кредитово ігнорована, а організаційно переслідувана польськими державними чинниками. І багато дечо-

го була б довідалася від представників українських господарських організацій місія проф. Кемерера. Власне не бажаючи допустити до цього освідомлення, заініційовано низьку патомкініяду, потрактовано українські господарські установи *reg populi*. Український продуцент, український громадянин, якого територія є основою польського експорту, головною скарбницею природних багатств, не існує для керманців польської економічної політики навіть тоді, коли йде мова про санатор господарського життя. Ясно, що в світлі таких прийомів можна уявити собі дальші перспективи.

Очевидно господарське життя не творить для себе якоїсь відірваної ділянки. Воно тісно в'язється з життям політичним і культурним. Нормалізація економічного життя є в тісній залежності від упорядкування життя політичного і направи страшний шкід, заподіяний в безмежній злобі і шовіністичній заго-рілості на культурному полі.

Представництво українських господарських організацій мусіло б було і в цьому напрямі подати відповідні пояснення проф. Кемерерові. Але це якраз рішило про недопущення української делегації. Та, не зважаючи на патомкініаску поведінку польських шовіністів, представникам знищеного українського господарського життя може ще вдасться розкрити очі місії проф. Кемерера на польську економічну політику „на кресах“ і на круті заходи біля направи і нормалізації господарського життя в Польщі взагалі, а на „кресах“ зокрема.

♦ ♦ ♦

Радянський Союз і Мадярщина.

Питання їх торговельно-політичних взаємин.

Будапешт, 14. серпня 1926.

Цікавий факт. Саме тоді, як перед будапештським карним судом почався був великий процес проти п'ятидесятип'ятиох обвинувачених — як твердить акт обвинувачення — комуністів, процес, який нібито виявив „незгідну з інтересами робітників політику мадярських соціалі-

стів“, президент міністрів, гр. Бетлен, висловився, що його гарячим бажанням було б нав'язати господарсько політичні взаємини в Радянським Союзом. В тій справі мадярська держава вела переговори зі Світами вже 1924 р. в Берліні, одначе через опозицію мадярської правительственої партії з берлінських переговорів нічого не вийшло. Ясна річ, що мадярські, а навіть заграницні часописи, покvapно підхопили цю думку гр. Бетлена і це питання з того моменту не сходило з порядку дня. Найважливіші мадярські політики забирають в цій справі голос. Противники економічно-політичного порозуміння зі Світами, хоч більше в теорії — наводять найдивовижніші аргументи проти порозуміння. На їх думку проти такого порозуміння знімаються всі почуття мадярського серця і всі фібри мадярської душі. Порозуміння з Рад. Союзом тільки вкоринило вічний страх перед комуністичною пропагандою. Зрештою проти порозуміння є — мовляв — навіть соціалісти. Входити в близькі взаємини з Рад. Союзом — значить денерувати мадярське робітництво. Одначе й вигляди для мадярського промислу з такого порозуміння є дуже малі. Мадярський промисл не може видержати конкуренції з промислом англійським і німецьким, який вже є у зв'язках зі світами. Та найважливішу роль у тому складному питанні всетаки грає почуття, яке бунтується проти взаємин з Рад. Союзом.

Інакше розглядають це питання прихильники економічно-політичного порозуміння, хоч і згадані вже противники є ними більше лиш в теорії. Аргументи прихильників відповідають сучасним господарським вимогам мадярської держави. Такий вислів, як „Імператив чи там вимоги мадярської душі“, є дуже неясний, — кажуть вони. Чому якраз такі взаємини не відповідали б мадярській душі, підчас коли вони відповідають душі англійській, німецькій, італійській і всякій иншій? Тут треба думати ясно і тверезо. Ми маємо розвинений промисл і не сміємо запропастити доброї нагоди, щоби здобути для нього ринок збуту. А для нашого промислу ма-

3. КУЗЕЛЯ.

Німецький фільмовий рух.

Німецький фільмовий промисл. — Берлінська „Уфа“. — Фільмові ателіє в Найбабельсберзі, Темпельгофі й Штакені. — Популярно-наукові фільми. — Тяжелев культурного фільму в Берліні. — Розповсюдження фільмів. — Кіна у Німеччині.

Німецький фільмовий промисл, що вже перед війною випередив французький, розвивається й поступає семимилевими кроками й стоїть тепер, не зважаючи на всі перешкоди й утруднення, зв'язані з зісланою економічним положенням Німеччини, на другому місці світової фільмової продукції, зараз після Злучених Держав Північної Америки, з якими стоїть зрештою у дуже близькому зв'язку, а від 1. жовтня м. р. зв'язаний окремою умовою щодо продукції й обміну фільмами. Німеччина належить сьогодні побіч Америки до найбільших продуцентів фільмів, які звідси розходяться по цілому світу, не минаючи й нашої батьківщини по цей і по той бік Збруча.

Центром німецького фільмового промислу є Берлін, а найбільшим підприємством світового значіння є фільмовий концерн, відомий загально під популярним скороченням „Уфа“ („Universalfilm“), що опирається не тільки на німецькому капіталі, але має фінансову підпору також в Америці і в Італії. Довкола „Уфи“ групується цілий ряд менших фільмових підприємств, що або впрост належать до концерну „Уфа“, або стоять з нею у виробничому або обмінному зв'язку. Фільми „Деа“, „Уніон“, „Целля“, „Больтен-Бекер“, „Ві.ох“ і ин., з якими так часто стрічаємося, виходять також з великанських робітень „Уфи“.

Згідно з сучасними організаційними вимогами займається „Уфа“ різночасно виробом, розповсюдженням і висвітлюванням фільмів.

Продукція „Уфи“ незвичайно багата не тільки кількістю, але також якістю фільмів, бо підприємство не жалює ніяких вкладів, щоби приднати собі найкращих фільмових авторів, режисерів, акторів і технічних співробітників і завести в себе всі найновіші технічні удішення. В підприємстві працюють нпр. такі відомі режисери, як Фріц Лянґ, якому завдячуємо великі зразкові фільми: „Втомлена смерть“, „Д-р Мабіз, грач“, „Нібелюнг“, „Метрополіс“ і ин., д-р Й. Гутер (його фільми „Вежа мовчання“, „Княжна Суворіна“, „Цирк життя“, „Барова дама“, Ф. Мурнав („Замок Фогелд“, „Фантом“, „Останній чоловік“, „Брати Шеленберг“), А. Герлях („Хроніка родини Грісгус“), Г. Больтен-Бекерс („Мій Леопольд“), Н. В. Ісх („Ночі Декамерона“), Л. Бергер („Втрачений рай“), Р. Глізе, А. Робізон, Г. Лямпрехт, Т. Драєр і Данець Б. Хрістензен — і такі загально знані й популярні актори як Ліль Даговер, Ксеня Десні, Ганна Ральф, Рут Вайер, А. Е. Ніссен, Ліяна Гайдт, Меді Хрістіанс, Е. Янінгс, К. Файт, Б. Кастнер, Г. Александер, П. Ріхтер, П. Гартман, Ф. Альберті, В. Фріч, Б. Гецке, Р. Кляйн-Рогге, В. Слезак, Г. Йон, Е. Бергнер і багато инших.

Особливо високо стоїть в „Уфі“ технічний бік фільмової справи, що в нічім не уступає американському Голівудові. „Уфа“ розпоряджає двома, незвичайно великими теренами для знімків, в Найбабельсберзі коло Потсдаму та в Темпельгофі, які вважаються справжньою особливістю Берліна й часто відвідуються чужи-

ми та своїми. Крім великих галь для знімків будуються тут ті величаві міста, палати й инші будівлі (нпр. „Жінка фараона“, „Нібелюнг“, „Замок Грісгус“), що викликають подив глядачів не тільки на екрані, але і в дійсності й оглядаються часто шкільними екскурсантами під проводом учителів. Самі знімкові ателіє „Уфи“, це великі підприємства, що затруднують по 500—600 фахових співробітників і по кілька тисяч робітників і мають до диспозиції цілу армію визначних спеціалістів так, що можуть виконувати власними силами все, від малого гудзика до монументальних будівель. Головне ателіє в Найбабельсберзі незвичайно велике так, що різночасно 7 фірм може в ньому працювати, одначе воно, побіч не менше великого ателіє в Темпельгофі (100.000 квад. стін), не може заспокоїти всіх потреб виробництва, тому з початком цього місяця отворено нове великанське ателіє, що обіймає 5.800 квад. метрів і має 123 метрів довжини й 56 метрів ширини та 100.000 куб. метрів поємності. Нове ателіє, збудоване в цілості зі стали і заліза, коштувало величезні суми, але вони, по словам директора підприємства Баасбака, замортувувались вже за рік, бо новий будинок забезпечує знімки перед замкненням, що приносить для кожної великої знімки до 30.000 марок втрати.

Хоч як великі ці ателіє, перевищує їх щодо величини й концентрації ателіє в Штакен коло Берліна, що перероблене з військової галі для цепенів і мало бути розібране. Воно є найбільше цього роду ателіє у світі і як пише сер Р. Донельд в „Кореспонденції Уфи“ (з 5. червня ц. р.), може помістити в собі всі британські ателіє разом. Тепер роблять тут рівно-

часно 5 великих фільмів, між иншим також англійські та французькі.

Очевидно, що тими 3 великими робітнями не вичерпуються ателіє берлінського центра. Побіч них працює ще більше як 20 менших робітень, що належать до 17 дрібніших фільмових підприємств. Загалом Берлін уявляє собою справжній світовий центр фільмової продукції й притягає чужі таланти р. чужих фахівців, що стають до помочі німецькій зручності й технічній справності.

Продукція німецьких фільмів дуже велика, але й різнородна. Особливо слід згадати, що Німеччині звертає велику увагу на фільми популярно-наукові й культурні, з яких деякі (як нпр. „Шляхи до сили й краси“, „Чудово будови світа“, „З власної сили“, „Боротьба за рідну скибу“ і т. д.) здобули світову славу. „Уфа“ віддавна має окремий відділ для культурних фільмів, а й урядові чинники всіма силами й засобами піддержують їх поширювання. Згадаю для прикладу, що у Берліні вже від шести літ існує окремий німецький фільмовий семінар, в якому вчителі запізнаються теоретично й практично з фільмовою справою й дістають по покінченні цієї школи окремі свідоцтва. Крім цього шкільна влада організує тут окрему фахову фільмову доповнюючу школу, що має вивчати молодий нарібок для ведення шкільних кін, що у Німеччині незвичайно поширені й улюблені.

Доказом великого заінтересування справами культурних фільмів можна вважати заснування „Союзу німецьких продуцентів наукових і культурних фільмів“, що стоїть під проводом дир. „Уфи“ Крігера. Заходом цього Союзу відбувся нещодавно в Берліні „Тиждень

Однак це не спинило тепер тих побожних „матерок“ в їх побожних намірах. При допомозі кс. Босняка і під охороною поліції виклинули вони з церкви правних власників цю „хвалу Божої“.

Таким чином Маріяніпільці опинилися на вулиці, втратили церкву, уступили перед силою поліції. Чи поліція є потрібна на таку ціль, щоб помагати відбирати церкву Українцям?

Маріяніпільці стоять перед потребою будови церкви. І до того діла взялися з повною посвятою для доброї справи. Жінки і дітвора переняли цю будову у свої руки, та не лише збирають гроші, але і працюють при будові, бо громадяни і громадянки маріяніпільські не впади на душі. Ця нечувана кривда настала їхню енергію та загострила їхню волю, і підкріпила їх серця до праці і жертви. Наслідок такої праці вже видний. Славні Маріяніпільці купили вже дві площі в ринку за 1000 доларів, одну під будову церкви, а другу під будову читальні. Церковні фундаменти відмуровані вже високо, а читальня нахилилася вже під дахом; має поверховий будинок і велику салью та сусідів в церкву. Маріяніпільці взялися до роботи своїми силами, всі працюють коло здвигнення дому Божого і дому просвіти. От і дня 11. липня ц. р. відбулося велике свято в Маріяніполі — посвячення усього каменя під будову мурованої церкви. Зібралися з околиці багато гостей, поприходили процесії з сусідніх сіл, та зложили та відмогу Маріяніпільцям значну суму грошей. Нова українська церква буде стояти в ринку на найкращій площі; це всім гостям сподобалося. Станіславський лікар п-р Гробельський, сам Маріяніпільець, захоплений таким завзяттям і одностайністю Маріяніпільців, зложив 200 зол. на церкву і 200 зол. на читальню. **Р. З.**

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** У вчорашньому числі „Діла“ сконфісковано цілу статтю п. з. „В добі моральної санації“, присвячену розпучливій голодній політичній в'язні у луцькій тюрмі. Це 79-а чергова конфіскація „Діла“ в цьому році.

— **Судова розправа проти б. редактора „Нашого Життя“.** Свого часу оголосила Українська Парламентарна Репрезентація на сторінках нашого органу отвертий лист до православного митрополита Лепинса, в якому протестувала проти введення нового стилю в православній церкві. Цей лист передрукувало холмське „Наше Життя“, редактором якого був тоді п. Козачук Степан. За опублікування цього листа підпала конфіскації названа газета, а лист потім появилася у виді інтерв'ю, та, не зважаючи на те, прокуратура притягнула п. Козачука до кримінально-судової відповідальності нібито за підірвання авторитету митрополита та за протидержання роботи. Виглядає це на диво, щоб за отвертий лист потягати до судової відповідальності, але в польських відносинах, серед безлічи дивоглядів мусіло знайти місце і для цього. Спершу люблінський суд визначив розправу на 3-тій день Великодня, але на прохання обвинуваченого відложив розправу. І ось тепер стане п. Козачук перед судом дня 17. IX. ц. р. Буде це не звичайно цікавий процес і для відносин у Польщі дуже характеристичний. Справа інтересна і для українських адвокатів.

— **Тасмне перенесення політ. в'язнів.** З Луцька повідомляють нас, що дня 10. серпня серед ночі забрали з луцької тюрми політичного в'язня Нестора Хомини, і не давши йому змоги навіть убраться перевезли його в самому білому аж до тюрми в Ковзі. Коли сестра Н. Хомини приїхала до Луцька, щоб відвідати брата, то не застала його, а управа тюрми заявила, що він перевезений до новельської тюрми за кару, бо бунтував в'язнів та зазивав їх до голодівки. Перевезли Хомини до Ковзі серед ночі і потайки перед іншими політичними в'язнями. Як би не сестра, то так ніхто і не знав би, що з ним сталося та де він подівся. До того слід додати, що Н. Хомини голодував від дня 1. до 9. серпня. Отже перевезли його ослабленого, в горячковому стані і до того в самому білому. Гарні діла діються по польських тюрмах

за правління „моральних санаторів“! Рік минув з того часу як Н. Хомини сидить у слідчій тюрмі та по нинішній день слідство не покінчене! Колиж у такому випадку буде суд? Цього не знає в Польщі ніхто, а при нинішніх відносинах „санації“ і не знатиме. Важка і незавидна доля тих жертв польського беззаконня.

— **Політичні в'язні в Тернополі.** Нам пишуть: В Тернополі є в тюрмі кільканадцять політичних в'язнів. Тюрмна влада обходиться з ними погано. Місцеве громадянство не підкується ними. Досі нема тут навіть зорганізованої доставки харчів цим жертвам лихоліття. Українське патріотичне жіноцтво Тернопільщини, а деж ти еси?!

— **Осип Букшований у польській тюрмі.** Повідомляють нас, що недавно перейшов Збруч і вернувся до Сх. Галичини Осип Букшований. В часі переходу границі, чи потім його польська влада арештувала. Спершу опинився він у тюрмі в Боршеві, але по кількох днях його звідтам вивезли, та не відомо куди тому не знати, що з ним сталося. Цєю дорогою звертаємо на те увагу своїх і рідних О. Букшованого, щоб його відшукати та ним заопікуватися.

— **Справа вбивства Романа Венклера у львівських поліцейських арештах не перестає цікавити публичної opinii не тільки у Львові, але й у цілому краю.** Зокрема українське громадянство слідкує пильно за ходом слідства в цій справі, в тій думці, що може воно викрие й інші подібні „історії“ по львівських тюрмах. На жаль, комісія, що провіряє справу вбивства Венклера, обмежилася тільки до цієї одної справи і зовсім не цікавиться тим усім, що діялося по львівських тюрмах до часу вбивства Поляка Романа Венклера. Після того, як згадана слідча комісія завісила в урядуванні з поліцейських функціонерів, а одного (Качора) веліла арештувати, розпорядила вона ще ексгумацію тіла трагічної жертви поліцейських побиттів і знущань. Ексгумація відбується сьогодні. Зачувати, що дотеперішній управитель арештів Корецький, завішений також в урядуванні, має бути зовсім увілнений зі служби. Але хто верне життя вбитому?

— **Посвячення пам'ятника на гробі Книгиницького.** Дня 15. серпня посвячено в Грабівці, повіту богородчанського, пам'ятник на гробі бл. п. Антона Книгиницького, який ціле своє майно (134 моргове господарство) полишив Товариству „Просвіта“ в частині до свободної розпорядимості Товариства „Просвіта“, в частині на стипендію для шкільної молоді. Пам'ятник поставлено коштом Товариства, а посвячення довершив місцевий парох о. Ліцовський з о. Винявським, парохом Іванківцям. По посвяченню виголосив о. Ліцовський промову. Прокопив ще д-р Іван Брик, який як делегат Головного Відділу віддав цей пам'ятник в опіку громадян села Грабівці, де жив і умер пок. Книгиницький. В посвяченні взяли участь не тільки місцеві громадяне, але і з сусідніх сіл і делегати філії Т-ва „Просвіта“ в Богородчанях, а спеціально мило вражала гремільна участь місцевої молоді, згуртованої в читальні „Просвіти“ і в ново-заложеному товаристві „Луг“.

— **„Свобода“ ч. 32 містить:** За кращу долю народу. Коло університетської справи. Про організацію українського жіноцтва. Нові завдання нашої кооперації. Хто сіє вітер, збирає бурю. Перша жертва, оповідання Г. Михалюна. Новий подвиг польської поліції. Пекло в румунських в'язницях. Що чути у світі. Повітовий Народний Зізд в Заліщиках. Новинки. Господарські вісти. Кредити на штучні навози. Позички на відводнення ґрунтів. Пресовий фонд „Свободи“. Дописи.

3 листів до Редакції.

Високопова. п. Редакторе! Просимо надрукувати у Вашій газеті наступне:

З листа в. С. Шемета, визначного діяча партії „Хліборобів-державників“, який тепер разом з б. гетьманом П. Скоропадським перебуває в Берліні, написаного до в. С. Підгірського, ми довідалися, що о. голосивий себе недавно „Гетьманом всієї України“ Ів. Полтавець-Остриця, з метою популяризації та самореклами покинувшись, де йому була потрібно, між иншим на посла С. Підгірського, С. Хруцького, Б. Козубського, сенат. М. Черкавського і О. Левчанівську, як на осіб, що сприяють ширенню його акції на українських землях під Польщею.

Щоб не ширилися брехня й баламутство, доводимо отсим до загального відома, що ми, нижчепідписані, нікого спільного не маємо ні з комісною особою „Пана Гетьмана“ Полтавець-Остриця, ні з його „гетьманською“ акцією. Вважаємо ширення Полтавець-Острицею нової облуди шкідливою для української національної справи взагалі, на наших західно-українських землях зокрема. Констатуємо, що розповсюдження польського дефензивізму на наших землях „Універсал“ Полтавець-Остриці про обрання його гетьманом, викликав між нашим громадянством лише загальний сміх. — Сен. М. Черкавський, пос. Б. Козубський, пос. С. Хруцький, сен. О. Левчанівська.

Всячина.

Перелюднення Японії. З недавнього спису населення в Японії виходить, що ціла японська держава має тепер 83,4 4371 мешканців. З того припадає на саму Японію 59,736,704 мешканців, на Корею 19,519,927, решта на Тайван (Формозу) і Сахалін. Від 1920 р. населення держави зросло на 6,465,992 осіб, себто на 8.4 від. Річний приріст становить близько 1,300,000 мешканців. Густота населення Японії: 150 душ на квадрат. км. Під тим оглядом Японія йде тепер після Англії, Голландії, Бельгії і Джави. Зпоміж міст зменшилося населення тільки в Токіо і Йокогамі, в обох наслідком землетрушення. Населення інших міст зростає сильно і постійно. На першому місці стоїть тепер Осака з 2,114,809 мешканців, на другому Токіо 3,195,303 мешканців. Міст, що мають понад 100,000 мешканців, є в Японії 21.

† посмертна згадка.

О. Михайло Кордуба, парох с. Сушня, вислужений декан ралехівського деканату, довголітній член різних народних товариств та організацій, помер дня 16. серпня ц. р. в 76-ім році життя і 52-ім священства. Покійник був зразком люблячого батька родини, печального душепастера порученої собі парохії і ревного громадянина-діяча на національній ниві. Ціла Радехівщина тратить у ній свого духовного провідника-патріярха, а парохія Сушно, в котрій працював цілих 47 літ, виховавши два покоління, свого настоятеля і батька. В. Й. П. І.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Боваського у складі 30 осіб виступає:

Четвер 19.VIII. Тернопіль.
Субота 21.VIII. Микулінець.
Неділя 22.VIII. Микулінець.
Понеділок 23.VIII. Скалат.
Вівторок 24.VIII. Скалат.
Середа 25.VIII. Грималів.
Четвер 26.VIII. Грималів.
П'ятниця 27.VIII. Тернопіль.
Субота 28.VIII. Тернопіль. 193 9-7

Додаткові вписи до мужеської учительської семінарії УПТ. (Рідна Школа) у Львові вул. Круярська ч. 15 відбуються від 30. серпня до 2. вересня. Вступні іспити на II, III, і IV. рік відбуються 1. вересня; іспит на I. рік і поправчі 2. вересня. До іспитів належить зголоситися найпізніше 31. серпня. Листових пояснень уділює Управа за присланням поштового значка на 50 сот. 235 2-4

В гімназії УПТ. з правом прилюдності в Городенці вписи і додаткові вступні іспити до клас I—V відбуються 30. і 31. серпня о годині 9 рано. Початок шк. р. 1. вересня. Для замісцевих учеників відних кілька місць в бурсі за винагородою натуральними. Подання о прийнятті до бурси вносити до Дирекції гімназії. — Управа. 240 2-3

Вписи до держ. пром. школи у Львові, при вул. Снопківській 47 на рік 1926/27 відбуються в такому порядку: 1) До технічних середніх шкіл, себто: а) Мірницької й дорожньої школи, б) Електрично-механічної відділ, в) Промислово-артистичний відділ — від 3.—7. IX. включно. 2) До ремісничо-промислових шкіл, себто: а) Школа будівельних майстрів (як мулярів, теслярів, каменярів, бетонярів) і до б) фахових шкіл (як артистичне столярство, будівельне слюсарство, мебелів і будівельне столярство) — від 25.—28. VIII. включно. 3) На килімарські курси від 1.—10. IX. включно. 1-3

Вп. Радника А. Будзиновського просить подати телеграфічно свою адресу — Організаційна Секція „Сокола-Батька“. 280 1-3

Додаткові вписи до дівочої учительської семінарії (I—V) і гуманістичної гімназії (IV—VII) у П. Т. (Рідна Школа) ім. Шевченка у Львові при вул. Мохнадського ч. 12 відбуються від 30.—31. серпня. — ДИРЕКЦІЯ. 262 2-3

Управа приват. дівочої гімназії „Рідної Школи“ в Станіславові (гуманістичного типу з правами державної школи) подає до відома, що додаткові вступні іспити до клас II—VIII. відбуються 30. і 31. серпня ц. р., а до I. кл. дня 1. вересня ц. р. Вимоги про іспити до I. класу з релігії, української і польської мови та з рахунків, як у державних гімназіях. Зголошення приймається кожного дня. — Н. Даниш. 275 1-4

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

БАМЕНІЦЯ поверхова, красива, відновлена, 5 покоїв, 3 кухні, пекарня, (викороти альфа, також мешкання), комірці, опаркування і інші приналежності нові, околиця мила, здорова, недалеко головної дільниці; все на продаж, зглядно знімаю за реальність на провінції, навіть зараз Львів, Левадівка, Потоцького 11. Вербеш. 282 1-4

ПРИМУ ліпших учеників на станцію, Гвоздівка, Личаків 15/II. 281 1-2

ПРИМУ кількох учеників на мешкання. Відомість: Короля Личаківського 34. I. поверх. 276 1-1

ПРИМУ дві учениці або двох учеників на станцію. — Садівницька 21. I. пов. 279 1-2

ДИНАРЯ — управителя млина торговельно-господарського, що продає півтора вагона денно негайно пошукують „Регулятор“, Львів, Ринок 43. 278 1-3

НОТАРІАЛЬНОГО кандидата рутинського на кілько-місячне заступство товариша пошукує д-р Лев Голінський, Новосело коло Підволочиска. 277 1-5

УЧЕНИКІВ ДВОХ з низшої львівської гімназії прийме на станцію з харчем гім. професор. Окремий покій. Інформацій у Львові, Ринок 10. II. поверх від 11—12 рано або при вул. Круярській ч. 4. 260 1-3

ОСІБНА КОМНАТА wraz з харчем до винайму учеників. Відомість в Адміністрації „Діла“ під „Вигода“. 217 2-3

ВДОВА по лікарі прийме паночки на здорове, сонливе мешкання. Опіка, фортеція. Зголошення до Адміністрації під „Околиця Баторого“. 251 2-3

ПОШУКУЄТЬСЯ господині, що завладеє би кухнею і домашньою господаркою на селі у конячого священника за доброю заплавою. Адресувати: п. Ю. Рудавська в Торгановичах, п. Самбір. 270 2-3

УЧЕНИКА з вищої гімназії прийме на станцію інтелігентна родина у Львові. На бажання кореспонденції дома. Адміністрація „Діла“ для „Доктора“. 284 1-3

РУТИНОВАНОГО конспікента прийме адв. д-р Павлівський в Дрогобчі. 285 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Штучні Навози

всілякого рода
Гарантія вмістимости.
Томасину
Суперфосфати
мінеральні і кістяні
Потасові соли
стассфурські
Кайніт краєвий
Азотняк
мелений і гранулований
Сірчан амоніу
Салітру амоніу
Вапно палене і мелене
найдешевше вагоновою і детально доставляє
Іосиф КАРРАХ **Львів**
Косцюшка ч. 18.
Ціники і інструкції даром і оплачено. 6-8

Купно — Продаж — Заміна
„Монюшко“ фортеп'янів
і П'янін
283 1-13
Львів, вул. Зіморівича 10, Тел. 35-54

ДІЛО

Виходить щоденно передполудням

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
Словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Уряд і справа національних меншостей.

Засідання Ради міністрів.

Варшава, 19. серпня 1926.

Як у всіх інших справах, так і в національній квестії уряд „моральної санації“ ніяк не може дійти до паду. В середу відбулося засідання Ради міністрів, на якому переведено дискусію над меморіалом міністра внутрішніх справ ген. Млодзяновського у справі політики уряду у відношенні до непольських народів. Меморіал мін. Млодзяновського зводиться до признання громадянства українській і білоруській інтелігенції на Волині, Холмщині, Поліссі, Підляшю і Білій Русі, вводити деякі зміни в шкільній ділянці (признання права прилюдности деяким приватним школам, створення професійних шкіл для Жидів і хліборобських для України) і займається упорядкуванням справи утравізації. Порушується там також виконання закону про земельну реформу на українській і білоруській території.

Над меморіалом розвинулася

довша дискусія загального характеру, в якій зазначилися два розбіжні погляди. Мін. Млодзяновський у своїм меморіалі клав більшу вагу на економічні квестії (головно для Жидів); зате марш. Пілсудський у довшій промові проявив більшу схильність в напрямі політичних концесій для Українців і Білорусинів. Затрочених питань не тільки не вирішено, але навіть не намічено шляхів розв'язки. У висліді справу передано політичному комітетові Ради міністрів, в якого склад входять: прем'єр проф. Бартель, мін. внутр. справ ген. Млодзяновський, мін. просвіти проф. Суйковський, мін. закорд. справ Залеський, мін. військ. справ марш. Пілсудський і мін. справедливости проф. Маковський.

Політичний комітет Ради міністрів має зібратися в найближчих днях, та правдоподібно є це тільки звичайний дипломатично-роздільний зворот.

Перед зборами Ліги Націй.

Справу прийняття Німеччини до Ліги Націй розглядатимуть утретє цього року на вересневій сесії Ліги Націй. Цю справу відкладено вже двічі наслідком становища Іспанії, Бразилії і Польщі, що домагаються признання їм рівночасно з прийняттям Німеччини постійних місць у Раді. Так виринула справа реконструкції Ради Ліги Націй, яку доручено спеціальній комісії, зложеної з 15 країв. Ця комісія прийняла одностайно плян льорда Сесіля, який вводить до Ради Ліги 9 непостійних членів. Постійним членом має бути тільки один новий член — Німеччина. Тепер справа представляється так, що Бразилія рішила уступити з Ліги, а Іспанія зголосила спротив щодо пропозованого їй повного вибору на непостійне місце. Польща вдовольниться місцем непостійного члена. Велика Британія стоїть на становищі, що прийняття Німеччини в характері постійного члена не може підпадати ніяким сумнівам, бо без Німеччини ціла праця Ліги є без значіння.

Польська делегація.

Варшава, 19. серпня 1926.

У склад польської делегації на щогорічні збори Ліги Націй входить: міністр закорд. справ Август Залеський, ген. комісар Польщі Генрик Штрасбургер і делегат Польщі

при Лізі Націй Франц Сокаль. Їх заступниками назначено: польського посла в Берні Модзелевського, директора департаменту в мін-ві закорд. справ Яковського і проф. Ягайлонського університету Розтворовського. Крім того поїде хтось з польських парламентарних кругів.

Речник праці Ліги.

Женева, 19. серпня 1926.

Секретаріат Ліги Націй оголосив речинці, в яких зачнуть праці Ліги. Комісія для реконструкції Ради Ліги скликана буде на 30. ц. м. Засідання Ради зачнеється вже 2. вересня, замість, як оголошено давніше, 3. вересня. Того самого дня збереться фінансова комісія Ліги, яка розгляне м. и. фінансове положення Данігю.

Н-мецьке становище.

Берлін, 19. серпня 1926.

„Германія“ стверджує, що становище німецької делегації в Женеві в нічому не оправдує конечности введення якнайскорше Польщі до Ради Ліги Націй у характері політичного рівноважника. В Локкарні не було зовсім мови про якунебудь конечність утворення того роду рівноважника, який не годиться з духом Ліги Націй. Німецька делегація не злякається витягнути остаточні консеквенції і візьме участь в осінній сесії тільки під тою умовою, якщо німецький уряд дістане повну гарантію, що прийняття Німеччини до Ліги слугує без ніяких застережень і без есенціальних несподіванок.

мешкань, занятих безробітними і мешкань дозорців домів. Цей податок визначуватимуть магістрати на основі чинців, оплачуваних в 1924 р. у висоті 8 проц. підставового виміру. Половина суми з цього податку призначена буде для міста, 2 проц. на держ. фонд розбудови міст, а 2 проц. на фонд військових квартирників. Слід зазначити, що дотеперішні податкові обтяження буди вищі, бо досі плачено для міста 4—5 проц. на фонд розбудови 6 проц., а на фонд військових квартирників 4 проц., передвоенного комірного. Новий одностайний податок від льокалів обов'язуватиме вже від 1. серпня ц. р.

3 польських справ.

Одностайний податок від льокалів. — Конференція воеводів.

Варшава, 19. серпня 1926.

Ще в цьому місяці вийде урядовий розпорядок, що поносить усі дотеперішні міські і державні льокаторські податки, а на їх місце введе одностайний податок від льокалів. Цей податок будуть платити всі міські льокалі з виїмкою церков, костелів і святинь, льокалів зайнятих державними і міськими урядами, науковими інституціями, льокалів у нововибудованих домах, льокалів, у яких є закордонні представництва, одно- і двокомнатних

Його треба буде платити що чверть року згори: в серпні, листопаді, лютому і травні.

Завтра відбудеться у Вильні конференція воеводів виленьського, новгородського, поліського, волинського і білостоцького у справах реорганізації воевідських урядів і старост, а також у справах господарських.

Убивство Венклера.

Комунікат воевідського уряду.

Львів, 20. серпня 1926.

В справі убивства Венклера воевідський уряд у Львові видав такий комунікат: Після одержання вістей, що причиною смерті бл. п. Романа Венклера було сильне побиття, яке було вже слідне, коли Венклера з поліційних арештів відставлено до заг. шпиталю, судової власті зарядили негайно судово-лікарську секцію тіла. Секція виказала різні ушкодження, як зломання ребер, містка і довшої шокки. Нарущення ці спричинили загальне затрощення крові, а в дальшій наслідку смерть. Львівський воевідський уряд зарядив негайно зі свого боку відповідне адмін. слідство, а в тому слідстві крім надком. Зятовського, делегованого воевідським командантом ПП, узяв участь — як делегат воевідського уряду — референдарський урядовець Крикевич.

Другого дня адм. слідства приїхав до Львова — на припоручення мін. внутр. справ — делегований головною командою інспектор ПП. Людвіковський, котрий також узяв участь у тім адм. слідстві. На основі вислідів адм. слідства, переведеного комісією в повніший склад, завішено в урядуванні за недостатку належного надзору в поліц. арештах у Львові — управителя тих арештів, двох ключників і одного ключникового помічника у тих арештах.

Незалежно від повнішого заряджено зміну обсади персоналю поліц. арештів, видано зарядження, котрі на будуче справу виконання нагляду як слід унормують, а проти винних зазначення надз. у почалося дисциплінарне поступування.

Як уже вище згадано, ведеться в окружнім карнім суді у Львові в справі смерті бл. п. Романа Венклера вступне слідство за злочин з § 143. к. з., яке веде сл. суддя д-р Чугайовський. До нього також повинні зголосуватися есент. всі ті, хто в справі Романа Венклера міг би подати конкретні дані.

З огляду на тайність карно-судового слідства, яке ведеться, не можна подати до відома загалу дотеперішніх його вислідів, за виїмком факту, що в справі тій узявено кількох обвинувачених.

Протест СРСР. проти фран. рум. договору.

Париж, 19. серпня 1926.

„Шікаго Трібюн“ повідомляє, що Літвінов поручив радянському амбасадорові у Франції Раковському запротестувати проти французько-румунського договору.

Італійсько-турецький договір.

Лондон, 19. серпня 1926.

Дипломатичний кореспондент „Дейлі Телеграф“ повідомляє, що основою заключення італійсько-турецького договору буде визнання загальної існуючих трактатів, але з тим, що має бути вилучений договір великих держав з 1920 року, який признає Бесарабію румунською територією, бо цей договір не здобув потрібної скількості ратифікувань.

Зірвання конференції з вуглекопами.

Лондон, 19. серпня 1926.

Нині пополудні відбулася конференція між представниками власників копалинь і делегатами шахтарів. Конференція не дала успішних вислідів і її зрвали. З комунікатів, оголошених союзом копалинь і федерацією шахтарів, виходить, що шахтарі домагаються заключення загальнонародного порозуміння і не годяться на якунебудь збільшення для праці. Домагаються також підмог від уряду. Власники копалинь уважають збільшення дія праці безумовно конечним для дальшого існування промислу.

Союз гнобителів.

Львів, 20. серпня 1926.

Від розпаду „святого союзу“ поневолені народи середньої й східної Європи не відчували такого непомірно важкого гнєту, як саме тепер, після найбільшої війни за право нації, після прийняття в основу міжнародних і міждержавних відносин тези про самовизначення народів. Саме тоді, коли у відповідних договорах, а головно в трактаті про „охорону нац. меншостей“ забезпечено й зафіксовано деякі мінімальні права для расових, етнічних і релігійних меншостей, відбуваються в тій ділянці звиваючі о пімсту до неба оргії. Не лише право нації, але просто право людини дико, з якоюсь садистичною насолодою топчється ногами, трапляється кованими поліцейськими чобітьми.

Ліга Націй, поставлена на сторожі ухвалених, підписаних і ратифікованих трактатів, в суті річі є асекундарною організацією „побідників“, сильних і можних, організацією щасливих посідачів загарбаних територій і насильно підчинених народів чи їх частин. Ліга Націй, покликана берігти трактат про „охорону нац. меншостей“, який — зовсім природно — повинен бути тільки вступом до розбудови національно-меншостевого законодавства під міжнародньою контролею, відгородилася кільчастим дротом і високими та грубими мурами від жалоб і зойків тратованих народів.

В своїй статті про конгрес „International Law Association“ д-р Я. Олесницький язсував недавно на сторінках нашого органу безвиглядно заплутану, незвичайно складну й таємну процедуру Ліги Націй в нац. меншостевих справах, процедуру, якої метою вбити кожну спробу використання трактату про „охорону нац. меншостей“, заглушити кожний зойк і стогін нищених, денационалізованих й експропріованих політично, культурно й економічно народів. Замість охорони нац. меншостей, Ліга Націй фактично стоїть на сторожі охорони гнобителів. Кожна жалоба, кожний крик, кожна вимога „нац. меншостей“ — цеж захитання суверенности, суцільности даної держави, підірвання авторитету державної влади. Органи Ліги Націй, покликані стежити за виконанням трактату про „охорону нац. меншостей“, обов'язані стояти на сторожі прав „меншостей“, морально зобов'язані розбудовувати міжнароднє національне й міжнац. законодавство, в найкращому випадку затулюють уха, щоби не чути жалобгноблених народів, утікають, щоби не познайомитися з положенням „меншостей“. Коли мин. року перший раз зібрався був в Женеві конгрес „меншостей“, то кермуючі органи Секретаріату Ліги Націй поспішним відіздом зі Женеви відтягнулися від участі в конгресі.

Ось як ославлена Ліга Націй виконує взяті на себе обов'язки, ось як береже вона повірених собі трактатів, ось як прислухується вона до голосів розпуки, що розлягаються між Балтиком і Чорним Морем.

Гордий „P. L. des Nations“ у Женеві — це не пристань справедливости, але торговиця гешефтьями, місце компромісу європейських щасливців проти гноблених народів чи їх частин. Вкінці, коли Ліга На-

ий збудована на принципі державному, а не національному, і то з поділкою на держави менше й більше упривілеєні, то чи може бути інакше? Відносно постави Ліги Націй до „нац. меншостей“, то тут можна замітити три категорії держав. Перша — це держави, що є „обтяжені“ меншостями, а які з природи річи є проти якоїнебудь міжнародної охорони гноблених народів. До цієї категорії належить вічна клієнтка Ліги Націй — навіть з теперішньої асеккураційної доби — Польща, далі Чехословаччина, Румунія й ін., а з великих держав Франція (альзатське питання) й Італія (полудневий Тироль). До другої категорії належать незацікавлені в меншостевому питанні, національно менше або більше сконсолідовані держави, як Англія, її домінії (Канада, Пол. Африка, Австралія), Японія й полуднево-американські держави. Вони не мають ніякого інтересу в тому, щоб видивити незручні й запальні національні квестії. Вони заняті „великою політикою“; нерозв'язані національні квестії можуть тільки стати перешкодою у великій грі політичних впливів й економічних інтересів. Тому їх постійно ховається під сукию. Справу „нац. меншостей“ частинно намагається підтримувати Мадярщина, Австрія й Литва. Правдоподібно до цих трьох держав приєднається й Німеччина після свого аступу до Ліги Націй. Та не можна забувати, що в ставленні на порядок дня національних квестій ця остання категорія мусить поборювати безліч перепон. Зрештою, не є виключено, що й ці не все рішучі оборонці гноблених і гноблених будуть зацитувані уступками в інших справах. Єдино приступлення до Ліги Націй Рад. Союзу було б початком нової ери в міжнародних і міжнаціональних відносинах. Поки-що гноблені народи стоять самітні, обдерті з усіх прав, примушені самі думати за себе, примушені видобувати із себе сили, щоб союзні гнобителі протиставити союз гноблених. ♦ ♦

Ревеляції б. комуніста.

Я. Бадіян про погроми.

Виступивши з російської комуністичної партії Я. І. Бадіян, що, як тепер виявляється, належав у СРСР до т. зв. правої робітничої опозиції в партії, публікує на сторінках „Руху“ ревеляції про компартію і її диктатуру. В першій статті п. н. „Откуда расколъ въ ВКП.“ („Рух“, ч. 1733, з 15. серпня) Я. Бадіян пише

між ними і про жидівські погроми, які робили більшовики на Україні.

„Ми, робітники, — пише Бадіян — коли були на фронтах не діялися на те, що займали самі відповідальні становища, не знали, що робить візовівський комітерн у нашому імені. Починаючи з 1923 р., ми, група політичних робітників і більшість жидівських робітничих комітетів, почали довідуватися, що в масових погромах на Україні, що відбувалися в 1919 і в 1920 рр. приймала участь велика частина українських комуністів.“ *) Чим більше ми розслідували, чи цей закид справедливий, тим більше ставали ясними факти, що в Єдисаветгороді, Миколаївську й Херсоні навіть многи члени губерніяльних комітетів приймали діяльну участь в грабленні та вбивствах сотень жидівських родин. Ми заявляли Ц. К. і комітернові про те, що ці грабіжники — головотяпи — негідні носити назви соціалістів; до нашого домагання щодо прилучалася сотні товаришів. Та зі сторони наших провідників ми ніякої підтримки не діставали і деякі з погромників діставали навіть становища голів губерніяльних виконавчих комітетів і секретарів губ. комітетів. Наші домагання, щоб дати населенню змогу здемакувати провідників масової різни, оставали без відповіді і без вирішення. Чим сильніше ми домагалися, тим більшими ставали репресії чеки і губерні. КК. проти нас, робітничої опозиції; нам заявляли, що ми займаємося демагогією і що наші домагання є грубим порушенням партійної дисципліни. Коли ми побачили таке ховання правди, стало нам ясно, що у наших провідників не все в порядку.“

Не так давно писала преса, що представник С. Р. С. Р. у Франції Х. Раковський мав заоферувати для процесу Шварцбарта матеріали про погроми на Україні, яких мали допускати війська У. Н. Р., що були тоді під проводом С. Петлюри. Нині маємо свідоцтво був. члена компартії про те, що більшовики переводили на Україні масові погроми Жидів і що керманічі тих

*) Слід зазначити, що в тих роках у складі КіК(б)У — Українців з походження і національної приналежності майже не було. Те ствердження авторитетно вже не раз і сама КіК(б)У в своїх офіційних енуціціях. В даному випадку під „українськими“ комуністами треба розуміти Москалів і Жидів, що творили тоді головний контингент членів партії. Отже були вони „Українцями“ в територіальному розумінні. — Ред.

погроми по нинішній день займають відповідальні становища в партії та в радянській бюрократичній державній драбині. Цікаво, чи й матеріали про ті погроми даставити Х. Раковський париському суду, а ще цікавіше чи віднесе їх теж на рахунок покійного Петлюри?

Радянська Україна.

Українізація в практиці.

В українських державних і приватних установах українізація, як відомо, ще не покинчена, дарма, що всі речинці українізації давно минули. Нижче подасмо найновіші відомості про хід українізації в трьох округах. Беремо їх з харківського „Комуніста“ ч. 179 з 8. серпня ц. р.

Одеський окружний виконком ухвалив, щоб всі підлеглі йому органи скрипили діяльність своїх комісій для провадження українізації, а також доручив усім керманічам установ зайнятися пильно українізацією. Крім того Окрвиконком принав постанову, щоб на державні посади не приймати ніяких нових урядників, що не знають української мови.

В Полтаві перевірка знання української мови між державними, кооперативними й іншими урядниками дала такі висліди. На загальне число 2.862 урядників перевірено знання 2.634. З них знає добре українську мову заледви четвертина (26.91 пр.), слабо знає більше половини (54.74 пр.), а зовсім не знає української мови аж 18.29 відсотків. І це діється в найбільшій українському місті, в серці України, як звичайно зветь Полтаву. Щож казати про підсумки українізації в інших містах? Крім того виншло на яву також саботування українізації в полтавській окрузі не ким іншим, а представниками ради влади. Ось комісія, що переводила перевірку українізації, жалувалася перед полтавським окружним виконавчим комітетом на те, що районні органи ставилися до перевірки знання української мови по-мій їх співробітниками не уважно та перешкаджали комісії в її роботі.

В окружному місті Черкаси перевірка знання української мови між державними урядниками дала такі результати. На 1924 урядовців 51 установ перевірено знання 1375-ох. До 1 категорії (тих, що знають добре по українськи) зараховано заледви 246 осіб, до 2-гої категорії 875 (ті знають по українськи, але слабо), до 3-гої категорії (що зовсім не знають) аж 253. Цілковито

не перевірено знання 135 службовиків. Комісія ствердила, що з числа 1343 урядовців може покористуватися українською мовою в урядових 1122. Багато установ не запровадило в себе української урядової мови цілковито. До таких належать у Черкасах: Філія Державного Банку, Камрольабут, Позичково-шадницьке Товариство і Швейпром. Вели своє діловодство по російськи і тільки деколи покористувалися українською мовою сема шляхом мовова дільниці, будинок відпочинку і махорфабрика. Доповнюючі іспити зі знання української мови між урядниками 3-тої категорії відбувалися в червні і тоді 129 приділено до 2-ої категорії, а двоох надано до 3-тої. Нема докладних вісток про хід українізації в районах. Тільки 4 райони дали відомості про стан українізації: Шполянський, Городицький, Медведівський і Черкаський. В тих районах на 640 урядників — 160 враховано до першої, 360 до другої і 107 до третьої категорії. Комісія запропонувала усунути 9 осіб з посади за байдуже і вороже ставище до українізації. Крім того комісія ствердила незвичайно сумне явище, а то: де відповідальні робітники не вивчили української мови, там установи повертають у своєму діловодстві по впливі всіх речинців про українізацію знов на російську мову.

З допису про українізацію в Зіновівську довідуємося про формальну українізацію ось що: за останній рік формально ніби здобуто значні досягнення в ділі українізації. Через курси українознавства пропущено з міста і району 3.500 службовців на загальне число 3.500. В проведенні українізації по навчальних установах маємо теж чималі досягнення. Всі трудові школи міста крім шкіл національних меншостей українізовані. Гірше стоїть справа з професійними школами, їх не українізовано.

Але все це формальна сторона справи. Не можна оминути і тих ненормальних явищ, це вже по суті, що спостерігаються при провадженні українізації. До українізації підходять часом з точки зору „папорової українізації“. Ні міцкою ні профспілкою не прикладають належної уваги до українізації, а іноді були й випадки осору. Був такий випадок, що представник спілки „Рад торгслужбовиків“ звертався до прокуратора, щоб припинити звільнення з установи службовиків, які не засвоїли української мови. Найбільшою перешкодою в українізації є те, що з боку керманічів установ не має відповідного напору на службовців. Згідно з постановою окр. комісії по українізації підлягало звільненню з установ 47 службовців, але до цього часу цієї постанови в життя не проведено через опір місцеві.

Про формальне ставлення до українізації свідчать і те, що по всіх відділах сфери викон. комітету, за винятком

Із споминів парижського префекта поліції.

Прийняття в масонську ложу.

(Від власного кореспондента.)

Париж, в серпні 1926.

Появилися минулого місяця і зараз же викликали велике зацікавлення видані поважною фірмою Пайота Спомини колишнього префекта парижської поліції, потім посла й сенатора — Люї Андріє, під заголовком „Поппері Республіки“. Директор поліції такого прим. Станиславова або Львова, з природи свого уряду, мусить знати про людей і їх діла, про те, що скривається перед очима загалу, — безмірно більше не тільки звичайного смертного, а більше й якогонебудь іншого урядовця. А що вже сказати про префекта поліції такого Парижа! Едгар По ставив собі те питання, коли думав про підземелля душ людських. Просто не можна собі уявити людини, яка знала би стільки про своїх сучасників — будь вони Французи чи чужинці-гості, будь вони міністри чи канц., в міністри, будь вони посланці чи сенатори, артисти чи артистки, явні чи таємні злочинці, одним словом, які небудь зразки менеджери людської — скільки знає про все те долішній префект столиці Фран-

ції, столиці світа, новітнього Вавилона і Атен новітніх.

Спомини Андріє знайшли багато-багато читачів. Хотячи дати читачам „Діла“ зразок їх, вибираємо оповідання про церемонію прийняття молодого Андріє в масонську ложу. Та передтим — кілька слів про масонство.

Є в світі два головні типи масонської ідеології і організації — тип англо-саксонський і тип французький. Треба знати, що немає згоди між американським (і англійським) масонством з одної сторони і французьким з другої. Коли перше є до певної міри організацією консервативною не-революційною і не протирелігійною, то друге французьке, є від півтора століть організацією революційною, а принаймні радикальною тай ярко протикатолицькою.

Ось що оповідає про свої звязки з французьким масонством Андріє:

„...Знаю тайни масонства. Бо я сам масон. Ось як я ним стався:

Я мав товариша замітного своєю спосібностями і твердістю своїх республіканських поглядів. То був Ле Роас, котрий згодом був прокуратором генеральним, членом Національного Збору, сенатором, міністром справедливости, президен-том сенату. Він був „венераблем“, себ-то головою поважної ложі

званої „Досконалою Мовчанкою“ — ймовірно тому, що більша частина її членів були адвокати.

Ле Роас предложив мені завести мене до своєї ложі. Щоб догодити своєму старому товаришеві тай з цікавості на тайни, я послушав. То було 1863 року...

Прийняття моє доконалося по звичайному ритуалові. Заки мої очі розкрилися на світло Сходу, мусів я перейти страшні спроби.

Невідомі брати наклали мені перев'язку на очі, потім, через темряву хідників і сходів, нагнали потрясіннями, уговкуючи й підганяючи мій хід, завели мене в підземне місце. Можливо в забутий лях.

Там вони зняли мою перев'язку. В непевному світлі смолоскипу побачив я мури, прибрані трупачими головами і костомолами, розложеними навхрест. Над моєю головою вапном побілене склепіння, не було вікон, тільки одні дрібні двері, якими я ввійшов, похилиючи голову.

Лавка і стіл з білого дерева. На столі кусень чорного хліба і збавок води; каламар, перо, папір, потрібні для списання мого завішання.

Незнайомі „брати“ відобрали мені годинник, кишонку з грішми, все, що було на мені золоте або срібне. Потім вони показали мені

списати мою останню волю-завішання.

Я дозволив собі замітити їм, що — коли вони мені забрали все, то не осталось мені нічого завішати.

Найменша усмішка не нарушила суворости їх облич; вони вийшли, полишаючи мене жертвою роздумувань.

На папері, який був передімною, знайшов я філософічний квестіонар, на який я відповів, як умів. В низу при рубриці „Завішання“, я написав: „Записую свої довгі сім'ї, а решту убогим“.

Мені було тоді 23 років: це на моє оправдання.

Важко скриплячи, відчинилися низькі двері; незнайомі брати знов наклали перев'язку на мої очі тай тими самими сходами і хідниками тою самою спотикуючою ходою вони повели мене до великої салі храму.

Пепериваючи релігійну мовчанку трьома ударами молота „венерабль“ проголосив торжественні слова і, ведений своїми безмовними солунниками, я доконав „символічні мандрівки“. Переходячи поміж двома рядами озброєних людей, чув я скрегіт ударюваних об себе мечів і я склоняв голову під „крицевую стелею“. Під ногами моїми займалися дивні вогні, червоні, зелені, жовті...

Мусяш бути моєю!

сталою прикличливою по випробуванню і пахви цитринного екстракту АГРУМІНА (генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 8.

1247a)

67-75

небогатых, засідання і наради ведуться російською мовою, а протоколи... перекладають діловоди на українську мову при допомозі співників. На такий роботі аж пальці зняти!

Був і такий випадок, коли урядницька комісія окружного суду перевизит іспит співробітників, понесла протокол до підпису голові окружного суду Кішалову, він переглянувши список, не підписав його, а написав таку резолюцію: „С в и в о д а м и комісії не с о г л а с е н, к и б о п р а к т и ч е с к и н е к о т о р е т о в а р и ш и л у ч ш е п р о в о д и т р а б о т у, ч е м у с т а н о в и л а к о м і с с и я“. І це в той час, як сам Кішалов не знає української мови. Крім того, графу, в якій було зазначено, як ставитися до української кожний службовець, було записано, і в такому виді протокол і списки надіслані до окружної комісії. Комісія направила справу до прокуратора, та щось звідти нічого не чини.

Місцевий відділ охорони праці не раз висловлювався проти звільнення з посад навіть тих, що зовсім нехтують українізацію. Передплата „Комуніста“ з часу, як його зукраїнізували, зменшилася з 1500 примірників до 300 примірників; це також говорить про небажання ставлення до українізації.

Повніші відомості з місць, а з о к р е м а дописи зі Зіновівська малюють прекрасно той стан, в якому нашілася українізація. Її далі саботують Москві, що роєм пообіщали всі державні установи на Україні. Боротьба з ними важка, бо асюди їх повно, а тому й покривають вони один другого. Потішитись можна хіба тільки тим, що століттями насаджувана царським режимом русифікація, затвердела як скала — на Україні нині ломиться, розпадається і вітріє, не зважаючи на те, що в багатьох випадках змиршавлі русотяпи намагаються її зберегти при допомозі саботажу. Та український рух приймає такі могутні і спонтані форми, що в порошинку розітріє ту змиршавлу запору та затопить її у своїх безвістях. Держифікація України му-

сити закінчитися побідно для повноправного господаря землі української. Та що творилося сотками літ — це важко змінити на протязі одного чи двох років. На це треба щонайменше десятиліття літ.

„Маніфест російських селян“.

Під цим заголовком приносять німецькі газети меморіал, висланий „всеросійським федеративним селянським союзом“ до урядів великих держав і до Ліг Наций, в якому „100 мільйонів російських селянство заповідає, що воно звернеться в найкоротшому часі до московського правительства з домаганням передати йому владу“. Якби московське правительство не згодилося добровільно на це домагання, то „російське селянство скине його спільно з червоною армією“ після чого утворить разом з торговельниками й фінансистами спільний „всеросійський народний уряд“. Далше подається в тому меморіалі, що „всеросійський народний уряд“ дозволить великим державам, а зокрема їх капіталістичним підприємствам експлуатувати до скоху великі природні багатства Росії, а вже тепер „всеросійський федеративний селянський союз“ дає концесії на російське золото, вугіль, нафту, різні метали, а також на експлуатацію залізниць і монополів на вино, чай збіжжя і цукор. Кінчиться меморіал зазивом творити негайно в Німеччині, Болгарії, Австрії і Мадяріні спеціальні синдикати, що здобувши для себе англо-американський великий капітал і достаточні кредити, пішлиб на економічний підбій Росії. Меморіал підписаний головою „всеросійського федеративного селянського союзу“ Сергієм Сагайдачним, що — як подає німецька преса — є передбачений на будучого голову „всеросійського народного уряду“.

Читаємо цей „маніфест“ і подивляємо наївність німецьких редакторів, які містять його поважно на сторінках своїх газет. Та ще більше приходить підивляти нахаб-

ство авторів того „маніфесту“, наших таки „земляків“. Сагайдачний — цей відомий пройдовіт, що живе виключно з нікчемної провокації. Цей тип видавав у Відні на спілку з б. ген. Грековим за польські гроші велику провокаційну газету в українській і французькій мові в часі женецької конференції, щоб дезавувати наші визвольні змагання і паралізувати заходи українських делегатів, а коли вже хлібодавцем той орган був непотрібний, то оба ці політичні спекулянти стали видавати новий провокаційний орган „Крестянская Украина“ в російській мові. На цей орган брали вони гроші раз від Чехів, другий раз від рос. соц.-революціонерів. Колиж і там на них пізналися, вони спекулюють, як бачимо, на міжнародних капіталістах, яким обіцяють „золоті гори-мости“. Птиці, що не оріють ні сіють, а збирають...

Вдовж і впоперек.

М. Вороний про Східну Галичину.

Опустивши Галичину, проводжений горячими побажаннями земляків, відомий поет М. Вороний — після свого приїзду в Харків — поділився з представником російської газети „Р а д и о“ своїми враженнями про життя на західно-українській національній території. Не без інтересу буде познайомити наших читачів з поглядами поета, які в багатьох точках різко відбігають від поезії:

„Сучасний стан галицько-української літератури? — На всьому культурному фронті — казав М. Вороний — це безталанної частини українського народу — неймовірний застій. Галичина давно перестала бути українським Північчом. Нині це пожалування гідний, закнута замітка, на якому під шляхетським чоботом відродилося чванливе Польщі, метушиться в безсильній злобі політичне мурзашництво. Особливо помітний цей загальний застій в літературі: повільне амірання небагатьох мігиків і замирання законсервованих таланти. Так наприклад, недавно померли: в Берліні (у Відні! Ред.) — відомий публіцист Євген Левицький, а в Галичині талановитий гуморист і лірик — Осип Маковей. З молодих же сильний, та вже в дещо ослабленому діапазоні Василь Стефаник, а також як давніше кольоритна і подекуди навіть глибока в своїй імпресіоністичній манері Катря Гриневичев“. З молодих (?) невеличкі виділяються на перший план, дещо пестроваті і квітчасті в естетично-фізичному відношенні, Марко Черемшина. Зпоміж поетів заслуговує на увагу тільки один лірик Василь Бобинський, якому душно в галицьких рямках.

Публіцистика? — Вона знаходиться в особливо невідрадному положенні. Публіцистика в Галичині — безпринципна, авантюрна, безпердонна, наскрізь пронизана дрібно-буржуазною ідеологією і нахилець гурпа-патріотична.

Такий же застій помітний і в науці. Доведене свого часу проф. М. Грушевським до рівня Академії „Наукове Товариство ім. Шевченка“ існує нині майже номінально і про широку поставлену наукову працю нема мови.

В ділянці мистецтва найбільше енергійно виявляють свою творчість малярі, і то, головним чином завдяки впливам проживаючих між ними Наддніпрянців (О. Новаківського, П. Холодного, Р. Лисовського, З. Подушка і т. п.).

Та особливо зле з театром. Там по давньому панує рутиня при повній відсутності сил і засобів. Деяке оживлення внес на сцену своїми постановками О. Загарів. Але й він не витримав рутини театру і перекочував до Чехословаччини. Великий „шум“ викликав у сфері народної хореографії талановитий В. Авраменко. Та внаслідок переслідувань польської влади він утік спершу до Чехословаччини, а потім до Америки, де танцює по нинішній день.

В хоровому мистецтві Галичане дійшли до певного задоволення, і тут піонерами стали Придніпрянці: Д. Куліш, в характері диригента місцевого хору (Радехів) і особливо розділяючий з тріумфом по всьому простору Польщі Д. Котко.

В ділянці інструментальної музики крім Придніпрянського скрипака О. Москвича, користується успіхом волинчист Березинський і піаніст А. Рудинський. А дійсний і небувалый фурор справинило піаністка європейського масштабу, володіюча надзвичайною і нечуваною технікою та великою інтуїцією — Любка Колесса, що приїжджає до Львова як рідкий гість раз на рік на два концерти, а весь час проводить в Європі.

Говорити про невиннісіє політичне положення Галичини непотрібно, бо стогін позбавляюваного елементарних громадянських і національних прав, доведеного до стадії розпуки, галицького населення — це не так давно відгукнувся криками горячого протесту і бурливих демонстрацій зі сторони його акордонних боатів — у Радянській Україні.

Комуністичні симпатії серед молоді — безсумнісні. Озлоблене селянство, немовби в вичікуванні грядучих подій, спрямовує тужливі погляди на ту сторону Збруча. Останніми часами, в зв'язку з курсом українізації, зростають симпатії і глибокий інтерес до УСРР, також у широкіх кругах інтелігенції.

Що я буду робити? — Бажаю посвятити себе театрові та літературі.

Праця в умовах радянського устрою і в зв'язку з можливістю вияву ініціативи мене незвичайно інтересує та захоплює приманчивими перспективами.

Без сумніву, багато правди в тому, що висловив Вороний після докладного підготування — представникові російського радянського органу. Правдиво стверджує він у загальному культурній і всякий інший занепад в Галичині, одначе будучи ліриком, скрайним субективістом, він не все справедливо розділює світла від тини. Загально відомо, що М. Вороний в своїх поглядах і осядах кермується виключно симпатіями й антипатіями. Таке сталося й тут. Міртовий вінок поклав М. Вороний на голову кожному, хто мав щастя здобути його особисті симпатії, а до того був Наддніпрянцем, хоч і тут такі індивідуальності, як д-р Д. Донцов (публіцист) і П. Ковжун (малювальник) не заслужили собі уважливості з боку нашого маистра. А вже, як хто з письменників, наукових діячів, мистців і т. п. є з „роду“ зневажливих Галичан, то пиши — пропало. Не вдаючись в дискусію з М. Вороним, всетаки щонайменше поруч Москвичева можна було поставити Евг. Перфецького. Можна було теж загадати композиторів д-ра Ст. Людкевича і проф. Барвінського, та й диригентів можна було підібрати щонайменше рівних п. Кулішові в Радехові. (1)

Думаємо, що й з Наук. Тов. ім. Шевченка та українською наукою не є так кепсько, як це представляє шан. поет. Щож торкається „авантюри, безпринципної і ура-патріотичної“, української публіцистики, то чи це не особиста пімста за те, що та публіцистика не могла створити відповідного місця для принципового М. Вороного і не піддавалася ставленим їй ура-рекламовим вимогам. Зрештою, авантюризм і безпринципність повинен шукати М. Вороний деінде, ближче своїй особі.

Та якнебудь оцінювати „ізіляція“ невідомого Миколи Кондратовича, найцінніше зі всього сказаного є те місце, де він заявляє: „Бажаю посвятитися театрові та літературі“. Від широго серця бажаємо йому, щоби він здійснив те своє бажання.

Для родинного стола

найліпшою є КАВА ГАГ без кофеїну. Вона є благородною в смаку і запаху та не спричинює безсонності, биття серця, не впливає шкідливо на нерви, нирки та травлення.

А робить це тільки КАВА ГАГ.

НОВИНКИ.

— Дальші звільнення з краківської тюрми. Крім поданих нами в ч. 180. „Діла“ чотирьох осіб звільнено ще на дніях з краківської тюрми отаких арештованих у зв'язку з викриттям „небувалої шпигунської афери“: Павла Генгаза, Іосифа Кубрака, Івана Волгайза й Антона Кішменя. Небажком вибуть ще на волю, як зачуваємо: І. Грешак, Т. Вахняк, І. Солган, І. Побідинський, В. Березка й І. Соболь. У Кракові зв'язався вже комітет допомоги в'язням, що доставляє їм поживу, чаю, сопи і книжки. Родини арештованих, що хочуть поліпшити харч своїх рідних, можуть посилати гроші на адресу: Софія Мурська, Краків, вул. Св. Яна 18. На ту саму адресу слід посилати чисте білля для ув'язнених і гроші на прання білля. Доставою і пранням білля займається комітет допомоги в'язням.

— Труси й арештування в Холмі. Пишуть нам: В почі з 11. по 12. серпня 1926 р. переверела полі-

Склад меблів, декорацій, поєтелі, диванів

Львів
Йосиф Шустер, Рутівського 10.
Тел. 34-54.

Перероблює солідно коври, матраци і тапicerовані меблі по найдешевших цінах.
269 1-4

Після кожної мандрівки „вене-рабль“ іспитував мене про враження, які я відчув. Він сказав мені, що спроби, яким мене піддавали, не мали за мету перестрашити мене, тільки звернути мою увагу на те символічне значіння.

Подано мені чашу, наповнену „напитком горечі“; я напився без страху перед отруєю, і довіря моє не було заведене. „Напиток горечі“ був тільки гірким вином, знаним під назвою „вермут“.

Разом зі мною переходив ті самі спроби мій товариш Мійо. „Вене-рабль“ відчитував наші відповіді на квестіонар. Коли прийшла черга на моє „завішання“, мій друг Ле Роас, котрий боронив мій молодий вік і в душі сміявся з моїх жартів, не прочитав дослівно мого поважного завішання, яке я підписав.

— Оглашений, сказав він, твоє завішання містить спомина для своєї рідні і запис для убогих. Акт сей відповідає почуванням родинної любови і шляхотної філантропії, якими надихані масони.

Після того нас допущено до торжественної присяги.

Держачи в руці циркуль, отворений в острій кут, одним кінцем звернений проти серця, ми відповіли притакуючо на питання „вене-рабля“.

„Прирікаєте нічого не розкривати з тайн масонства, під карою, що голова вам буде зрізана, язик вирваний, тіло кинене в океан, аби ки-

дав ним на віки вічні приплив і відплив моря?“

Якби „вене-рабль“ був сказав просто: „Прирікаєте не розкрити нічого з того, що тут побачите і почуєте?“, то я радше дав би собі відрубати обі руки, ніж писав би що сторінку „Споминів“. Одначе коли він додав „під карою, що голова вам буде зрізана, язик вирваний, тіло кинене в океан, аби кидав ним на віки вічні приплив і відплив моря“, — то я нагадав собі, що я в „ательє“, та що масони, як малярі, залюбки сміються.

З винятком кількох змін, це оповідання вже було раніше друковане під заголовком „Аби побачити, чи голова буде мені зрізана“. Тоді воно викликало негодування „Синів Удови“, себто масонів; мене обвинили в зраді присяги, а льожа кинула на мене „велику клятву“....

Ось так кінчиться оповідання б. шефа париської поліції. Не треба й додавати, що мова в ньому тільки про перший ступінь втаємничування. А ступенів є більше... І помилкою було би думати, що такіми — хоч безперечно правдивими історіями, як вище наведене оповідання — вичерпується зміст, програма і тайна найсильнішої протикатолицької організації у Франції.

В. Я.

ФУТРАжіночі
мужські
дитячі**ПЛАЩІ**беранков
астрханові
селянські і т. п.**ШАЛІ**футряні
як також
переріпки

поручас

Станіслав Стемкович,

Догідний кредит!

МАГАЗИН і РОБІТНЯ ФУТЕР — **Львів, пл. Капітульна ч. 1.** — 286 1-3

Догідний кредит!

Жадайте проспекту!

ція труси у слідуючих осіб: Петра Доманчука, Антона Халецького, Антона Алексійчука й Ганни Рябіцької. Вище згадані особи арештовано і відставлено до комісаріату поліції.

— **Прикордонні митарства.** В наших руках є „Kwit celny“ ч. 2073, зоставлений в митному уряді у Снятині 6. серпня однієї намії громадянки, що переїздила з Черновців до Галичини і везла з собою одного кавуна. Кавун, як виказує посвідка, коштував 10 левів був уже надпочатий, всеж таки наша громадянка мусіла заплатити 1.50 зол. Питаємо, чи подібні прикордонні митарства з митом можливі деще-будь у світі?

— **Даймо українським студентам Академічний Дім!** Наукове Г-во ім. Шевченка внесло 9. серпня ц. р. до всіх трьох воядів подання в справі дозволу на улаштування „Тижня Студента“, себто на переведення збірки в грошах (вуличної і на листі) та в натуральних на території воядівства львівського, тернопільського і станіславського в часі від 8. до 15. вересня ц. р. Українське громадянство і студентство повинно негайно підтримати комітет Академічного Дому на місцях, подати їх склад та адресу до Наук. Т-ва, вислати замовлення на потрібну кількість лист і подбати про успішне переведення збірки. Ціла збірка призначена на улаштування Академічного Дому.

— **Міжнародний студентський з'їзд** зачався 18. серпня в Празі. У з'їзді беруть участь делегати студентських організацій різних чародів, у тому числі й України (4). Є також представники Секретаріату Ліги Націй і Міжнародного Уряду Праці. Протектором з'їзду є д-р Крамарж. З'їзд має скінчитися 26. серпня.

— **Арештування директора друкарні оо. Василіяні в Ужгороді.** Мукачівська „Подкарпатська Русь“ повідомляє, що на днях перевела поліція ревізію в ужгородській друкарні оо. Василіяні, після чого арештувала глухонімого директора друкарні Вол. Дозорця. Ревізію й арештування переведено на довірочний донос, що в друкарні складалася протипольська відозва.

— **Селянство домагається українського богослуження.** Перед нами документ заосмотрений в селі Якимовець, Борсуцької громади Кременецького повіту на Волині. Цей документ — то прохання названих селян, зааресоване до митрополита Діонізія, щоб в їх церкві ввести богослуження українською мовою. Явище це дуже симпатичне і тим відродженіше, що не перше між українським селянством на Волині.

— **Божев'яні на вулицях Львова.** Нема майже дня, щоб на вулицях Львова не прийшло до різних інцидентів з божев'янами. На днях один такий божев'яний Іван Айхельбергер, випущений з Куляркова, поранив вистрілами з револьверу Льва Феллера, якого треба було відставити до шпиталю. Айхельбергера віддано під опіку родини. Інший божев'яний впадо до трамваю, виполовивши з нього асю публіку. Ще інший дістав атакуючу шату на Ринку такий перед вікнами нашої Редакції, а подіаєм, що його придержували, покусав руки до крові. Це ми властиво живемо?

— **Арештування ножев'яника.** Арештовано 16-літнього ножев'яника Звзіслава Соколовського, що пробив ножем Казимира Прийму, якого ратунокове погодили мусіло відставити до шпиталю.

— **Відділ української літератури при Чернігівському Музеї.** При Чернігівському Державному Музеї відкрито окремий відділ української літератури. В тому відділі зібрано колекції документів і промов Тараса Шевченка. Серед документів є рідкий бібліографічний екземпляр — шоденник Шевченка. В тому відділі є також перший на Україні кутон українського байкаря Леоніда Глібова.

— **Прийняті в члени українського громадянства.** Президія ВУЦВК-ту погодила прийняти в число українських громадян таких осіб: Олесика О. І., Недельмана-Харакі, Диковецького О. І., Ермана О. О., Яблоновського О. М., Виговського П. О., Прохорова М. Шибмоца Б. І., Дюпен-Нескорожаної Ж. Л., Корвейса Б. Ф., Яшиної А. К., Михайлика А. Г., Пад Г. Я. і Г. О., Матушевського М. В., Гаврилюка М. Д., Сереконі О. Л., Ляшука П. Я., Гассан-Алі-Аріфа, Вельовой А. К., Конеруби М. Д., Брацука П. І., Вельова О. К. та Гольцмана П. А.

— **М. Горький про смерть Дзержинського.** Довідавшись про смерть Ф. Дзержинського М. Горький написав до більшовицького діяча Ганицького з того приводу ось що: Я цілком прибитий вісткою про смерть Фелікса Едмундовича. Вперше я його пізнав в 9—10 роках і вже тоді зразу ж зробив на мене незабутнє враження душевної чистоти та твердості В 18—21 роках я пізнав його досить близько. Кілька разів розмовляв з ним не певні теми, часто докучав різними просьбами. Завдяки його душевній чутливості й справедливості зроблено багато доброго. Він змусив мене любити й поважати його, і мені такий зрозумілий трагічний лист Катерини Павловни, що пише мені про нього: „Нема більше чудової людини, безмежно дорогої кожному, хто його знає“. Дуже трівожно мені за всіх вас, дорогі товариші! Живучи, тут, краще розумієш те, що ви робите і глибоше цініш кожного в вас. На душі неспокоїно і важко... Ні, яка несподівана й передчасна та безглузда смерть Фелікса Едмундовича, чорт знає що... Дійсно, чорт знає що...

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

3 судової салі.

Розправа проти двох Українців у Бидгощі.

Ще дня 4. березня 1924 р. придержано на двірці в Бидгощі двох українських студентів Високої Техн. Школи в Данцігу, а саме Андрія Борисевича й Осипа Гронського, що мали при собі великий кіш і дві валізи. Після переведення ревізії виявилось, що і кіш і обі валізи були виповнені різними хемікаліями, які, як вони заявляли, передали їм їх товариш Н. Шпредер з тим, що їх вони мали надати або перевезти до Варшави і там здепонувати на двірці. На основі того обох студентів арештовано і поставлено перед суд за головну зраду, бо вони, мовляв, везли вибухові матеріали, щоб при їх допомозі виконувати замах у Сх. Галичині.

Розправа відбулася ще перед роком і тоді присуджено обох обвинувачених по 12 років в'язниці. В мотивах присуду сказано, що знайдені в обвинувачених хемікалії не були вибуховими, тільки тріпильними, всеж таки їх засуджено на основі закону про матеріали вибухові, бо в хвилі видання закону не було ще тріпильних матеріалів.

Наслідком ревізії найвищий суд у Варшаві зніс присуд першого суду, тому 2. і 3. серпня ц. р. відбулася в Бидгощі друга розправа. На цій розправі слухано м. ін. „знавця“ політичних справ, поручника ДОК. в Торуні Російського, який помішав горох з капустою: „Волю“ з „Кумом“, „Прогрису“ з УКСР-дою й „Основою“

рішав авторитарно, що цілий український нарід веде війну на всіх фронтах проти Польщі. Кожний український студент це — на думку п. Російського — певний саботажист, а всі саботажисти складають бойків, зложених т. зв. п'ятковою системою. Був ще на цій розправі такий цікавий інцидент: у часі виводів того ж „знавця“ один суддя присяжний зробив увагу: „Адже „Діло“ в кожному числі поповнює державну зраду“.

Ситуація оборони була тяжка, бо прокуратор Тура ссвч говорив незвичайно демагогічно і послуговувався різними очевидними брехнями (м. ін. плавав над тим, що українські студенти у Львові вбили в часі нападу на університет проф. Віняржа). Він зажадав для обох обвинувачених знову по 12 років тюрми.

Оборонці д-р Степан Шухевич зі Львова і д-р Савіцький з Бидгоща дали належну відправу як „знавцеві“ політичних справ, так і прокураторові. Обидва промовляли річезво і спокійно, виказуючи безосновність акту обвинувачення.

Після їх промов анда суд присуд, на основі якого обвинувачених звільнено від закиду головної зради, а за злочин з динамічного закону присуджено обома по 8 років тюрми. При тому відтгнено їм по два роки слідчого арешту, хоч обвинувачені сидять уже по два роки з попереднього. Проти присуду внесла оборона відклик.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управною Петра Басевського у складі 31 осіб виступає:

Субота 21.VIII. Микулині.
Неділя 22.VIII. Микулині.
П'ятниця 23.VIII. Скалат.
Віторок 24.VIII. Скалат.
Середа 25.VIII. Грималів.
Четвер 26.VIII. Грималів.
П'ятниця 27.VIII. Тернопіль.
Субота 28.VIII. Тернопіль.

Вписи до держ. пром. школи у Львові, при пл. Снопківській 47 на рік 1926/27 відбудуться в такому порядку: 1) До технічних середніх шкіл, себто: а) Мірничої й дорогової школи, б) Електрично-механічної відділ, в) Промислово-артистичний відділ — від 3.—7. IX. включно. 2) До ремісничо-промислових шкіл, себто: а) Школа будівельних майстрів (як мулярів, тесл, каменярів, бетонярів) і до б) фахових шкіл (як артистичне столярство, будівельне столярство, меблеве й будівельне столярство) — від 25.—28. VIII. включно. 3) На класичарські курси від 1.—10. IX. включно. 2—3

Вл. Радника А. Будзінського просить подати телеграфічно свою адресу — Організаційна Секція „Сокола-Батька“ 280 2—3

Додаткові вписи до дівочої учительської семінарії (I—V) гуманістичної гімназії (IV—VII) У. П. Т. (Рідна Школа) ім. Шевченка у Львові при вул. Мокнацького ч. 12, відбудуться від 30.—31. серпня. — ДИРЕКЦІЯ. 272 2—3

Однорічний курс ручних робіт відкривають СС. Василіяни 6. вересня ц. р. В обсяг науки входять: 1) Шиття та крій білля. 2) Гафт всякого роду. 3) Ручне трикотажство. 4) Крій сукоць. Вписи приймається кожного дня від 15. серпня в Заряді СС. Гасиліанок при вул. Длугоша ч. 17. 290 1—3

Дирекція жіночого семінара УПТ. в Коломиї подає до відома, що початок шкільного року для 1. вересня 1926. Правці іспити для 31. серпня 1926. Вступні іспити на I. II. III. і IV. р. для 1. і 2. вересня 1926. Зголошення до іспити для 31-го серпня 1926. — Дирекція. 297 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЄТЬСЯ спосібний інструктор до 2 учнів І і V. кл. гімназ. Станція заліз. 3 клм. — до Львова 1 год. їзди. Зголошення Адміст. „Діла“ для „о. В. Б. парок“. 296 1—1

ДВОХ студентів на мешкання і харч прийме Крижановська, вул. Вірменська 15/III. пов. 1—3

ЕМЕРИТОВАНА учителька прийме ученика з нищих клас на станцію. Зголошення в Адміністрації „Діла“. 294 1—2

ОКРЕМИЙ покій з удержанням для 2-х учеників або учениць від 1. вересня, вул. Шашкевича 4. II. пов. 293 1—1

ПРИЙМУ двох учеників з нищої гімназії. Шептицьких 31/II. 292 1—3

ПРИЙМУ на мешкання (станцію) 2—3 учениць (кім.) Фортепан до ужитку, Зигмунтівська 15. Назар. 287 1—3

ІНКОРМАЦІЯ студентам прав і ин. в справі вписів, іспитів і т. д. уділюють, як рівнож поагоджують формальності Топольницький — Тесток, Львів, Личаківська 23. Поагода скоро і певна. На перепику залучити 3 зол. 288 1—1

АБСОЛВЕНТ учительського семінара пошукує лекції на провінції. Зголошення в Уряд парохіальний Шоломня почта Старесело. 291 1—1

ПОКІЙ з цілим удержанням для панночок. Зголошення письмем або устні в Адміністрації під „Спокій“. 233 3—3

ЛІТНІСЬКО, кліматично-літнє Д о р а „Вілля Олена“ покій з цілим удержанням від 15/8 о 30 процент дешевше. Заряд. 225 3—2

ПРАВЯТКИ нові як також асілки переріпки найдешевше поручас Грушецька. Гродзиських 6. перші склади. 154 6—8

СЕМІНАРИСТКА з матурою пошукує лекції на провінції. Блишчу відомість подасть инж. Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 262 3—2

ПОШУКУЄТЬСЯ господині, що знавлясь би кухнею і домашньою господаркою на селі у жонатого священника за доброю заплатою. Адресувати: п. Ю. Рудавська в Торгановцях, п. Самбір. 270 3—3

ПРИЙМУ ліпших учеників на станцію. Гвоздиково, Личаків 15/II. 281 2—2

РУТИНОВАНОГО концілента прийме адв. д-р Пашлавський в Дрогобичі. 285 2—3

УЧЕНИКА з нищої гімназії прийме на станцію інтелігентна родина у Львові. На бажання кореспонденція дома. Адміністрація „Діла“ для „Доктора“. 294 2—6

ПРИЙМУ дві учениць або двох учеників на станцію. — Садівницька 21. I. пов. 279 2—2

МЛІНІАРЯ-управителя мліна торговельно-господарського, що продукує півтора вагона денно негайно пошукуємо. „Регулятор“, Львів, Ринок 43. 276 2—3

НОТАРІАЛЬНОГО кандидата рутинованого на кілько-місячне заступство товариша пошукує д-р Лев Голінатий, Новосело коло Підволочиска. 277 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

ЗНАНА

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
СТЕПАНА КЕЗІКА

перенеслась з вул. Охоронок ч. 5. на вул. Рутівського ч. 5. проти лав. катедр, під фірму

С. КЕЗІК Ф. МАТЛАС

як найліпшими силами виконує найелегантніші мужеські одяги, також і для Всч. Духоуєнства.

Замовлення виконує солідно, швидко і на догідних успіях.

Замовлення з провінції виконує якнайточніше, 5—5

Найдешевший у Львові Базар найгарніших забавок, також шкільну та канцелярських приборів міститься в пасажу Миколая біля кіна „Утіка“. Уважати на фірму. 247 2—7

ЖАРІВКИ

„Осрам“ і „Філіпса“
найдешевше у фірми

Генрик Зонненшайн
Львів, Сенкевича 8.
268 рік Ліндога. 2—4

Високоповажаний Пан

Иосиф Ранапорт

дентист у Львові

пл. Марійська 7.

(Над каварнею „De la Paix“).

Дуже мені мило зложити Вам сердечну подяку за вставлення мені містка, з якого я вповні відолений. Старанність виконання та велими приступна ціна, се прикмета нашого заведення.

З поважанням
о. С. Ковалів
парох Галичанова.

За редакцію відповідає Василь Мудний.

Видає Видавничо-Спілка

„Діло“.

З доукарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

„Організовані національні групи в європейських державах“ є справжніми національними меншостями в повному того слова розумінні. Це дробі більших або менших народів, розсіяні здебільшого в новостворених державах. Вони не мають ніяких територіальних аспірацій, їх вимоги амішуються в рамках існуючих державних організацій. Звідсіля і береться та скромність і покірність та невеличкий діапазон їхніх вимог. Бажаючи ще наглядніше проявити свою „льояльність“ до „своїх“ держав, вони виминають все, що могло би кинути на них хоч би тень підозріння про нельояльні аспірації. Отже принципово базою скликаного на 25—27 серпня конгресу є обмеження його обсягу до питань, які слід вирішити в рамках даних держав з виключенням яких-небудь виступів проти тих держав, а радше проти приновлюваних до національних меншостей режимів. Очевидно, й резолюції конгресу мусять відповідати поданим в горі „принціпам“. Це — так сказати — реверанс в бік існуючих в Європі державних організацій, яких територія й границі не підлягають ніякій дискусії. Іншого розряду „принципів“ — обмеження конгресу тільки до національних груп в Європі. Чи

уже реверанс в бік великих колоніальних держав, які не могли б поглянути ласкавим оком на вмішування полишених власній незалежній долі національних меншостей в їх „внутрішні справи“.

Отже „національні групи“ в європейських державах погоджуючись з існуючим територіальним станом річей, бажають тільки здобути означені права в існуючих державних організаціях та вибороти їх ратифікацію і забезпечення шляхом міжнародного законодавства. На денному порядку другого конгресу „організованих національних груп з європейських держав“ знаходяться такі справи: забезпечення свободи культурного розвитку, управління мовного питання, забезпечення господарської рівності, забезпечення права на громадянство, рівноправність щодо виборчого права і безпека його виконання та шляхи до управління конфліктів між правительством і національними групами.

Вже ця програма другого конгресу вказує, що дотеперішні вузькі рамки „нац. груп“ збільша поширюються і набирають всебічної змістовості. Поруч справ, які вміщуються в понятті „культурної автономії“, виділяються справи політичної (виборча рівноправність) й економічної натури (господарська рівноправність). Вкінці остання точка непомітно, всупереч приватним „принципам“, намагається переступити рамки існуючих державних організацій і поставити меншостеве питання в ширшому міжнародному діапазоні.

Поширення програми другого конгресу в напрямі всебічності й міжнародного трактування „конфліктів між правительством і національними групами“ затрівожило шаслих посідачів і володарів тих „нац. груп“. На це вказує між іншим та обставина, що Польща зорганізувала аж п'ять польських делегацій — з Німеччини, Латвії, Литви, Естонії й Румунії, яких мабуть єдиним завданням буде становити контрблок і бути контрпарою проти нац. меншостей з Польщі.

Закінчений конгрес „організованих національних груп з європейських держав“ має одну головну мету, не зважаючи на тісні „принципи“ і звужену програму, а саме перетворити справжній (атериторіальний) і територіально дрібні національні меншості з предмету в підмет державного і міжнародного права. І тому — хоч наші змагання не можуть вміститися в програму конгресу і хоч з тієї і інших причин ми не можемо брати активної участі в його працях, — то все-таки вітаємо ці першопочинні на шляху движіння й розроблення національної проблеми. Які небудь маються справи, все-таки ці намагання „нац. груп“ йдуть в напрямі їх правової індивідуалізації, а першим кроком в тому напрямку є створення союзу гноблених проти лігн гнобителів. Зайвим було би додавати, що вирішення меншостевого питання було б значним кроком на шляху європейської консолідації і створення передумов до мирного розвитку народів і держав.

Ф. Ф.

Український промисл і торгівля.

(З нагоди II. Українського Ярмарку в Станіславові).

Значіння і вага ярмарків узагалі, українських зокрема. — Значіння і вага української Адресової Книжки. — Вартість реклами для торговця і промисловця та для публіки. — Закінчення публіки й купців. — Великі фахи. — Економічне підвищення — певна основа нації.

Український промисл і торгівля знаходяться ще в пеленках. Сам і там — чуєш — повстають кооперативи, приватні торговельні підприємства, часом відважуються дехто з Українців азятися до промислу. І не можна сказати, що до діла беруться нефахові люди: є й між українськими промисловцями, купцями й ремісниками люди з гарною

Жіночі модні матеріали Шовки, Полотна Мужеські сукна

1530

39-?

продан на догоду

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

фаховою освітою, ведуть своє діло не гірше, а не раз і краще, як Поляк або Жид. Але одночасно почуєш, що вони не знаходять „підтримки“ від української клієнтелі. Не стану входити в питання, чому саме клич „Свій до свого“ ще не став на чільному місці в кожного Українця, — про це була вже не раз мова в „Ділі“. Хочу звернути увагу на іншу сторону промислу й торгівлі, а саме на справу реклами.

В світі роблять купці і промисловці рекламу при допомозі преси і ярмарків. Рік річно, не раз і два рази до року відбуваються ярмарки у Празі, Відні, Липську й інших більших центрах Європи. Колись і на українських землях бували славні ярмарки, які стягали купців з далекого Сходу й Заходу. Ті ярмарки були славні на цілу Європу.

В останніх часах і у нас почали думати трохи про рекламу, почали думати над тим, чи не відновити традицію ярмарків. У 1924 році відкрито І. Український Ярмарок у Станіславові, який однак мав значіння більше льокальне. Але й він показав, що коли є добра воля, то можна се зробити. Цьогож року відкривається в Станіславові II. Ярмарок, який повинен згромадити експонати не лише Станіславівщини, але цілої української області під Польщею. Приготування в цьому напрямі вже від давна робляться і є надія, що ярмарок цього року вповні допише.

Якуж користь може мати український промисловець з участі в Українському Ярмарку? Без сумніву, користь велика. Вже поминути те, що такий Ярмарок дає перегляд наших торговельно-промислових сил, показує нам недостачі і вказує на прямий шлях до роботи. Це — так сказатиб — моральна сторона Ярмарку. З другої сторони — на Ярмарку купець, промисловець чи ремісник покаже публіці зі своїми товарами й виробами, поробить знайомиства, сам стане рекламою для свого продукту. Знаємож, що торгівля в інших народів є головним чинником торгівлі і промислу, є неначе паровою машиною, яка гонить їх вперед. На європейських ярмарках можна бачити все, що нарід виробляє і що може продати другому народові. На великі європейські ярмарки зіїжджаються сотки тисяч чужинців, переглядають все і закуплюють, що гарне й дешеве. А не забуваймо й того, що такий чужинець не приїжджає без гроша, його коштів життя і побут і той гріш лишається у того народу, що уладжує ярмарок.

Правда, нам наразі не думати про міжнародний ярмарок — але для себе можемо його уладити, можемо показати самим собі, що можемо самі собі доставити, можемо сконстатувати, як далеко нам ще до самовистарчаємості.

Другою важною справою, яка вляжеться з Ярмарком, є Адресова Книга, яка виходить власне заходами комітету Ярмарку із календарем на 1927 рік. Комітет, беручись до видання Адресової Книжки, поставив собі метою при її допомозі допомогти Громадянству перевести практично клич „Свій до свого“, зацікавити Громадянство рідним промислом і торгівлею, а не менше довести вже раз до стійкої організації наших промисловців і купців. Це останнє важне головне тому, що майбутня хвиля вложиться на українських промисловців і купців неабиякі важкі завдання — з огляду на чимраз меншу свободу рухів нашої інтелігенції зі стану уварничого,

учительського, священничого, а останніми часами й адвокатського. Ми мимохіть скотимось в пропасть, коли не витворимо нового мізку нації, коли народів не дамо нових провідників працюючих, метких, солідних і чесних, а взаразом своїх. Це імператив хвилі для нас: зорганізувати другий стан — промисловців і купців. І з цього погляду видання такої Адресової Книжки є важним почином. Треба лише тому комітету допомогти. Саміж купці і промисловці мають відкликнутися і допомогти видати ту книгу можливо як найповніше.

Тому кожний купець і промисловець повинен не лише з національного обов'язку (це мотив уже надто буденний і перестав промовляти до серця), але просто зі свого особистого інтересу подати до Адресової Книжки свою адресу і своє оголошення. Видаток сам собою не великий, а поплатний. Нераз буває, що звертається одному-другому громадянину увагу, чому йде зі своїми орудками до чужинців, то все можна зустрітися з оправданням, що не все можна знати, що є свій чоловік, який продасть товар чи виконає роботу не раз і краще, як чужинець. А видавана ярмарочним Комітетом Адресова Книга має саме на меті подати українській публіці адреси українських купців і промисловців.

Не менш важна така книга і для вільних фахів, як для адвокатів, лікарів, інженерів та нотарів. Важна вона теж для наших кооперативів усіх ступнів і родів — починаючи від кооперативів споживчих, а скінчивши на банках і центральних кооп. установах.

Ярмарок має нам доочно показати наші осяги на полі торгівлі і промислу, а Адресова Книга має нам той стан зафіксувати і поставити перед очі публіки та приневолити її підпомагати свій промисл і торгівлю.

Мусимо вже раз зірвати з рештками квітнати й оспалості і стати господарями у себе дома. Значнім таку буденну муравлину працю, як це робили Чехи, прим. поставмо себе на ноги з економічного боку, то дійдемо до того самого, до чого дійшли багатші народи. Економічна сила народу є тривалою підвалиною і культури народу і його всяких політичних комбінацій. І в. Ч.

Примітка: Умовини участі в II. Українському Ярмарку у Станіславові і ціли оголошені в Адресовій Книжці були оголошені кілька днів тому в „Ділі“ і в інших українських газетах.

З українського Закарпаття.

І в Ужгороді провокації поліції. — „Винуватий Українець як псуф“. — Чехізація.

Ужгород, 18. серпня 1926.

Дивні речі діються на нашій Закарпатті. Чим більше зростає українська національна свідомість у широкіх масах народу, тим завзятіше лютують нагілка на Богу духа винних Українців — усе одно: Інтелігентів чи звичайних робітників. Перед у тій нагілці веде тутешня чеська преса, що проповідує таку саму звірячу ненависть до всього українського, як преса вшехпольська в Галичині. Помагає тій пресі ревню поліція, що працює при допомозі таких самих методів, як поліція польська. А наслідком того всього запанував на Закарпатті у відношенні до Українців всевладно терор і провокація, під якими всі задихаються. На днях ці занесені мабуть зі сходу методи праці тутешньої поліції вилилися в найдивчачі

нішу провокацію, історія якої така сильно зненавидженим чеськими поліційними органами є в Ужгороді монастир ОО. Василіян, що має власну друкарню. Вже давно монастир наражений на різні пакости, а щими днями чеська поліція вибралася на ревізію василіянської друкарні під замітом, що в ній, мовляв, друкуються протипольські летючки. В друкарні, очевидно, нічого не знайдено, але всеж таки її управителя Дозоріва (глухонімого) арештовано, у якого переведено також безрезультатну ревізію в його приватній домівці. Крім того арештовано ще одного Богу духа винного чоловіка як „головного організатора української революції“. Його водили по вулицях і били й катували так, що він кричав не самовитим голосом: Люде, ратуйте, мене біють! Так поводить чеська поліція на нашій землі з нашими людьми, щоб тільки прислужитися польським сусідам.

Що чеські „культуригері“ на Закарпатті вислугуються, як можуть, Полякам, на це у нас немало доказів. Не дурно сидить тут у Кошицях польський консуль! Він у відношенні до наших людей, зокрема до наших політичних емігрантів — справжній диктатор. Тому й міг собі дозволити тут один Поляк на такий провокаційний вислів: „Винуватий Українець як псуф!“ Очевидно — польськими „псарниками“ є тут „брати“ Чехи, що сповнюють ту місію з подия гідною брутальністю, ганебно й подло вислугуючись самій Польщі, з якою ще так недавно мало не бралися за зуби. Це ми в слушний час панам Чехам теж пригадаємо.

Чехізація Закарпаття, не зважаючи на загарантовану цій країні автономію, йде цілою силою паридальше. Для дітей чеських урядовців і жидівських та мадярських вискусувачів-спекулянтів засновано вже шось 30 шкіл, хоч проти того заявився весь наш загаль. Чехізація ведеться інтензивно і в інших ділянках. А щоби країна, населення якої добровільно прилучилося до чехословацької держави, навіть не сміла думати про автономію, то дотеперішні її три жупи лучать в одну з осідком у Мукачеві, щоби таким чином ауніфікувати її з іншими частями держави. Це має ще й ту мету, щоби з хвилею перенесення столиці Закарпаття до Мукачеві тим легше було перевести прилучення Ужгороду до Словащини.

С.

Після смерті Петлюри.

Оцінка української політичної еміграції.

„Le Flambeau“, бельгійський місячник, присвячений питанням політики й літератури (Bruxelles, René Van Sulper) який між співробітниками різних європейських країн має між іншим пок. проф. Ернеста Деніс, Поль Гіменса, Люсіяна Томса, Емілія Вандервельде й інших, у червневому випуску помістив статтю Дмитра Андрієвського „Вбивство Петлюри і Україна“. В редакційній нотці зазначається, що з уваги на різні освітлення, яких дждався цей факт, журнал, вірний своїм принципам об'єктивності, містить інтерпретацію вбивства, подану „українськими націоналістами“. — Становище бельгійського місячника є й нашим становищем. Бажаючи всесторонньо освітити факт, який без сумніву має й матиме далекосягале значіння, дозволяємо собі подати шан. читачам зміст цікавої статті Дм. Андрієвського.

Стаття Андрієвського замітна самостійним, ясним і певним поставленням питання та аргументацією. Автор подав життєпис Петлюри в тісному зв'язку з розвитком політичних подій на Україні, особливо в останні роки боротьби за державну самостійність. Після рижського міра та актів гнету з боку Поляків над 7 ма між Українців — Петлюра виїхав в Париж, не бажаючи

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247 Розв'язка 67-75

(видити це — **ВНИМАТЕЛЬНО**
внимательно оговоривши язык и)

більш користати з польської го-
стинності. Там організує він най-
більш активний елемент української
політичної еміграції, органом якої
є „Тризуб“.

Інтересна характеристика особи
Петлюри, який як давній соціаліст
остав в глибині своєї душі демо-
кратом в своїй житті і вчинках.
Горючий патріот — змушений був —
можливо проти своєї волі, вести
війну зі зброєю в руках проти бру-
гального й безпощадного насилля.
З ідеаліста і гуманіста став — за-
вдяки трагічному положенню своєї
батьківщини — борцем, реальним
політиком, військовим вождом. Алеж
тому, що в його душі було багато
давнього ідеалізму, терпів страшен-
но, змушений рідитися на гострі
засоби, без яких війна не може
обійтися. Його компатріоти заки-
дали йому деколи (Донцов) недо-
стачу характеру і твердості, так
потрібних для удержання в карбах
народних мас. Хто знає? Якби
Петлюра був виявив менше скрупу-
лів у своєму демократичному су-
млінню і показав себе деспотом. Як
голова держави, може не був би
зазнав такої долі. Але тоді зовсім
певно не був би зиском симпатії
тих, що стрінулися з ним хоч би
раз в житті.

Дуже основно вказав Андрієв-
ський безосновність закидів антисе-
мітизму, роблених Петлюрі, а далі
факт, що атентатчик був знаряд-
дям, не діяв сам, а як експонент.
Заговорники, яких автор бачить в ІІІ.
Інтернаціоналі, зважили добре, ви-
бираючи Жидя, до того ж французь-
ського громадянина (хоч натуралі-
зованого) і воюка із доброю мар-
кою з часів світової війни, а як мі-
сце атентату не Варшаву або Прагу,
але Париж. Бо все те і придумані
мотиви вчинку, мали забезпечити
виконавцеві замаху як не безкар-
ність, то хоч лагідну кару.

Вкінці дуже інтересно доводить
автор, як більшовики видвинули свою
національну програму відносно У-
країни, як вони українізують, усту-
пають, поширюють автономію У-
країни. Це стверджують самі ж таки
урядові чинники Радянської України.
(Чубар говорить про існування на
еміграції „другого уряду: Демокра-
тичної Української Республіки і Пе-
тлюри“), які проти акції „Тризуба“
заснували оце в Парижі за свої гро-
ші спеціальний журнал для його по-
борювання.

„Петлюрівщина“, як російські
більшовики охрестили український
національний демократичний рух —
мала за багато симпатій на Україні.
Вбивство Петлюри — це акт розпу-
ки. Але якщо Петлюра був небез-
печний совітам за свого життя, бу-
де вдвоє більше небезпечний по
смерті. Револьверові стріли, що лу-
нали в Парижі, найдуть вони бо-
лючий відгомін в серцях Українців;
вбивство виконає ще більшу про-
пасть між Україною і Москвою.

Не так людина була метою вчин-
ку, як саме діло. Алеж волі народа
не можна вбити кулею революєру.
Імя Петлюри стало цілістю, симво-
лом, всі Українці, вірні своїй бать-
ківщині, кликнуть прямо в вічі во-
рогам: „Петлюра згинув! Хай живе
Петлюра!“

НОВИНКИ.

— Про арештування Ольшан-
ського в Данцігу подає вістку
„Хвіля“ і інші газети. Зазначу-
ється там, що це той самий Оль-
шанський, що в 1924 р. виконав
замах на президента Войцехов-
ського, а потім утік до Берліна.
Видалений з Німеччини вінхав до
Данцігу, де жив під псевдонімом:
Kеuss. Арештовано його під замі-
ном кондотти і він нібито признав-

ся, що є Ольшанським, пошуку-
ванням польською владою. Наразі
Ольшанський перебуває в арештах.
Польським властям не буде вида-
ний, бо як політичний проступник
користав в Данцігу з права азилу.
— Загально відомо, що Теофіл
Ольшанський вийшов давно до Ка-
нади, про що найкраще знає ре-
дакція „Хвилі“.

— Після убивства Венклера.
На приказ слідчого судді арешто-
вано ще третього з черги дозор-
ця поліційних арештів, а саме
старшого постерункового Михай-
ла Ковальковського. Таким чином
на чотирьох дозорців, зайнятих в
тих арештах, арештовано вже
трьох, бо всі вони змушались з
страшним способом над нешасною
жертвою. У зв'язку з тою аферою
арештовано ще злодія Петра Со-
болевського, що також був Вен-
клера, сидючи з ним в одній кім-
наті. Інспектор поліції Людвіков-
ський з Варшави, що брав участь
у слідстві, вийшов уже зі Львова.
Судово-карні докозження веде
дальше слідчий суддя д-р Чугайов-
ський. Поліційно-дисциплінарне
слідство оповите дальше тайною,
хоч адміністраційна влада ствер-
дила недвозначно зирське змаса-
крування пок. Венклера. За стат-
тю проти нечуваних практик львів-
ської поліції підпав учора конфі-
скації львівський „Дзєннік Лю-
дові“.

— Жертви купелі. Повідомля-
ють нас зі Станиславова, що в
цьому році втопилося в одні
тільки місяці липні 14 осіб в око-
лицях Станиславова, а саме в обох
Бистрицях і в Дністрі. З того в
станиславському повіті було 6
жертв купелі, в надвірнянським 3,
в богородчанським 3, в рогатин-
ським 2. Уважайте, де купаетесь,
зокрема батьки повинні вважати
на діти, бо майже всі жертви ку-
пелі — малолітні.

Організаційний рух.

Повітовий Народний Зїзд в Зає-
щанках.

„Свобода“, орган Українського Націон.
Демократичного Об'єднання, повідомляє:
Залишки належали перед війною до
найбільш свідомих повітів у Галичині.
Підчас ожесточеної збройної акції Залищи-
чина виступала все солідарно і була добрим
прикладом для других повітів. Найближ-
чий період національного життя повіту
зв'язаний з особою д-ра Вол. Охримовича.
І досі з відданістю згадують селяне Зали-
щищини часи, коли на чолі повіту стояв
д-р Охримович. На сучасному стані повіту
некорисно відбивається його положення.
З австрійських часів Залишки мали під
боком Чернішів. Тепер вони глухий кут,
для якого найближчим більшим осередком
є Чортків. Тому сильні обставини місце-
тове, яке лежить на шляху Чортків-
Залишки, поволі починає перетворюватися
в організаційний центр судового повіту.
Воло вже має окрему філію „Просвіти“,
а кооператив суд. пов. Товсте тягнотіть
до Чорткова. Таким чином Залишки на
ділі являються тепер центром тільки для
судового залищицького повіту.

В повіті йде оживлена праця на про-
світньому і кооперативному полі. Відно-
лено всі передові читальні, освоюється
нові.

При читальнях є 15 аматорських гуртків,
які дали в цім році 102 вистави.

Досі освоює в повіті 13 кооператив.
На жаль — повіт має замало активної
інтелігенції. Робота на місцях опирається
головним чином на ділалів-селян (прим.
головною читальні всього один священик!).
А тутешні селяне здавна призначені ба-
чити при праці на народній ниві свою ін-
телігенцію. Тому нарікають на них, що
тепер боюють від читальні та коопера-
тив. Великою пошаною в повіті користу-
ється адвокат д-р Р. Стефанович, який
дійсно багато часу вкладає в громадську
працю.

Дня 8. серпня відбувся у нас Пові-
товий Народний Зїзд. Нехай він буде до-
брим починком для інтензивного політич-
ного життя в наших сторонах! В Зїзді
взяло участь понад 40 делегатів з місць
(15 інтелігентів, в чому 5 священиків,
а решта шість селянства повіту). Народи
отворив д-р Стефанович. До президії
вибрано: о. І. Коцика з Шитовець голо-
ва), господаря з Касперівця Івана Попо-
вича (заступник голови) та Якова Богущ-
ного (секретар).

Політично-організаційний реферат виго-
ловив делегат Центрального Комітету
Об'єднання — в. М. Струтинський.
Дуже цікавою була дискусія, закінчена
д-ром В. Бараником. Взяв у ній участь
також бурийшій лосос Залищищини — д-р
Т. Ожуневський з Городенки, який

хвилино перебував в нашому повіті. Крім
нього промовляли: І. Попович, о. декан
Саврій, д-р В. Бараник, д-р Р. Стефано-
вич і ині.

Головною темою дискусії були завдання
національної політики на зах.-українських
землях.

Делегат Центрального Комітету сфор-
мулював їх згідно з програмою УНДО.

Після дискусії вибрано Повітовий Наро-
дний Комітет. Склад Комітету: д-р Р. Сте-
фанович — голова, о. декан П. Саврій
з Торська — заступник голови, інж. Гр.
Чехович — секретар, д-р В. Бараник —
скарбник, Анна Дембицька, д-р М. Долін-
ський, Яків Богущкий — господар і ди-
ректор кооператив в Касперівцях, Іван
Попович — господар з Касперівця, Ва-
силь Гринишин — господар з Дуплики,
о. Ю. Свистель з Чиркова, Гр. Сохавський
з Дзвиняча. *Наддністрянський.*

Дописи.

Підгайці. (з кооперативного руху. —
Повітова Кредитова Кооператива. —
Філія „Просвіти“). — *Куржак У. П. Т. —
Півчача справа. — Небезпечна політизація.*
Займа і в Підгайчині обновлюється гро-
мадське життя. Спроби обновлення рухан-
ково-пожарничих товариств „Сп“ і „Сокіл“
покищо не дали ніяких вислідів ізза різко
негативного, хоч безправного становища
власців, які навіть в тих спробах добу-
ють „антипатистию“ наміри. За те вдало
ся відновити рух читальний, кружки
У. П. Т., а в першій мірі організовано
кооперативний рух.

На чолі кооперативної праці стоїть Пов.
Союз Кооператив (оснований перед роком).
Конечність і користь цієї інституції ви-
казує хочби кількадесяттисячний (в золот-
них) оборот за перших кілька місяців
існування. Інтензивна й безоглядна праця
Союзу проявляється в точному й солідно-
му веденні діловодства самого Союзу
(інж. Іванович) та в нагляді й організації
кооперативного руху в повіті, а то через
улаштування численних контрольних роз-
лізків, зборів, акцій і т. н. (д-р Штецюк,
інж. Бакалєв, м. Боянський, Яворський).
Нині більше як половина громад підгай-
цького повіту (всіх є 74) має свої власні
споживні кооперативи, що дійсно існують,
а деякі приступають до будови власних
домівок (Новосілка). Це є доказом, що
селенство з розумінням кооперативної ідеї
горнеться до цієї праці. Вже нині Союз
Кооператив у Підгайцях є поважною тор-
говельною інституцією та має дані стати
підвалиною української торгівлі в повіті,
однак бажаним було би для добра самої
інституції усунути деякі хибні в організації
чи діловодстві, а зокрема: а) при най-
ближчих загальних зборах зреорганізувати
Надзирну Радку, яка складається з 1/3 част-
ки із замісцевих людей, не має просто
фізичної можливості відповісти як слід ста-
тутовим завданням; б) уникати кредит
зуживати виключно для кооперативних
целей з виключенням уділовання приватних
позичок; в) у відношенні до управ сіль-
ських кооператив, їх членів і покупців
приміняючи більше привітний, не відпиха-
ючий спосіб поступування.

Дня 29. липня ц. р. попрашали присутні
в Підгайцях члени громадства директо-
ра Повітового Союзу Кооператив п. Ілію
Івановича, котрий виступив серед несприят-
ливих підготував ґрунт під Повітовий
Союз і організувати його в такий спосіб,
що наш Повітовий Союз, заснований
у вересні 1925 р., в статистичним списку
Повітових Союзів Кооператив за рік 1925
поміщений є на 4. місці між 32 Повітовими
Союзами. П. директор Іванович, мало-
мовний і холодний в поведінні, не теряв
часу на балакани, а постійно працював і
добув собі довіру представників пооди-
ноких кооператив завдяки своїй купель-
ній спосібності, точності та обов'язково-
вості. В праці помічниками були йому зразу
п. Степан Голод, а відтак п. Осип Стани-
мир, котрий разом з п. Олексієм Явор-
ським, одним в країнці організаторів
„Просвіти“ в Підгайчині, помагали з-
сновувати по селах кооператив. Коли се-
мейні відносини змусили п. Івановича пе-
реїхати до Радехова на рішорядне ста-
новіще, заінтересовані кооперативним
рухом з жалем! пращали його, бажачи
„Щастя Боже“ на новім місці й поти-
вають себе тим, що новий директор п. Іван
Бакалєв поведе діло слідами п. Івановича.

В 1925 р. зновина в Підгайцях діяль-
ність Пов. Кредитова Кооператива, яка
по своїм силам задоволює потреби голод-
ного на кредит села. Організація кред.
кооперативної самопомочі є справою не
менше пекучою від споживної кооператив,
бо село наше ні звідки помочи сподіват-
ся не може. Наглядною ілюстрацією
нехай буде хочби це, що з 80.000 зол.
кредиту на засіви в минулому році старо-
ство розділило 70 і кілька тисяч обшарни-
кам і Мазурам-осадникам, признаючи на
всі наші громади ледви кілька тисяч золот-
них. Кредитова Кооператива в Підгайцях
оборотом своїм за 1. пірік ц. р. переви-
щила пілорічний оборот з мин. року, що
вказує на її животність і конечність
існування.

Живішу діяльність знозім існуючих
у Підгайцях товариств викazuje філія „Про-
світи“, що переаодить організації і на-
гляд читальні, улажує збори, концерти і
т. п. Селянство радо горнеться до чита-
лень, а де не має власної домівки, при-
ступає до їх будови чи то власними фон-
дами, чи за підмогою Американин, гіа
жаль, читальня „Просвіти“ в самих Під-
гайцях по втраті свого льокалу (чи йка-
ріви), одинокое товариство, яке гуртувало
міщанську молодь, підупала, — а це тим-
більше незвичайно, що одночасно поль-

ські організації (як „Сокіл“, Коля Т. С. і
ін.) ведуть інтензивну працю над згур-
туванням та освідженнем польської мі-
щанської молоді, куди нерідко попадають
і члени української народності.

Кружок УПТ, після переведення плебі-
сцитової акції, різко поборюваної шкіль-
ним інспектором Віткою, обмежив свою
діяльність до стягання жертв чи вкладок,
поширення його статуту і діяльності
утруднене через те, що ціла праця опер-
лася на силах одної людини. Вражє прі-
тім у починах Кружка цілковита відсут-
ність учительства, а навіть чисто станове
тов-о „Взаїмня Поміч“, яке в інших мі-
стах є в тіснім контакті з Кружком УПТ,
не проявляє в Підгайчині живої діяль-
ності.

Інші товариства, як „Сільський Госпо-
дар“, „Тов-о Опіки над молодію“, „Труд“,
як проявляють діяльність, а зокрема тов.
„Труд“, яке мало донедавна власну ро-
бітню жіночих одягів, не всіло робітні ці
обновили, обмежуючи свою діяльність до
фруктифікації капіталів, що залишилися з
ліквідації робітні.

Пекучою справою для Підгайчини є
будова Народного Дому, бо ясно, що
товариства й організації без власної до-
мівки не мають повної можливості розвитку.
Комітет будови розпоряджає гарною пло-
щею в середмісті, та нема фондів із
початки будови, а збірка фондів, що та-
гнулася кілька літ, довела його до кіль-
касотдолларового капіталу. Пожданням бу-
ло би, щоб комітет розів ширшу й ін-
тенсивнішу акцію, не обмежуючись до
одноразової збірки в році і тільки в од-
ному повіті.

Під політичним оглядом і підгайцький
повіт збудився акцією з просвіни, органі-
зувавши збори УНДО й вибравши тимча-
сову повітову управу, яка має приготувати
повітовий зїзд.

На загаль підгайцький повіт — не розби-
тий ні політичною ні партійною бороть-
бою, засищений обильно сільською і мі-
ською інтелігенцією, що складається зде-
більша з молодих сил, має можливість під
оглядом організації осегнути одно з пер-
ших місць. На жаль, сільська інтелігенція
бере малу участь у громадській праці, а
інтелігенція міська, розбита на гуртки,
вкладає багато труду й нервів у полаго-
дження особистих порохувань, не вмію-
чи знайти спільної мови та заведувати
загальні справи. А тимчасом польські ор-
ганізації переносять свою працю з міста
на село і обидки з пропагандою „зімє а
З-пажа“ по цілм повіті), а села підвості-
ся чираз яркіше закид заведбанням селє
містом, недостатні нагляді й помочі (за-
кази улаштування аматорських вистав,
труднощі в будові читальні, які роблять
наказні комісарі, ширення сектанства, а
навіть організації збірки на „дєт пєкобо-
ву“ в однім з чисто українських сіл і т.
ін.), *Степановський.* — Р. У.

Після живлових нещасть.

Комунікат Краєвого Товариства
господарського „Сільський Госпо-
дар“ у Львові.

В справі організування помочі для го-
сподарств, що потерпіли внаслідок жив-
лових нещасть.

Довготривалі слоти, получені з градо-
вими тучами і великим рик спричинили ве-
ликі знищення озимих і ярих засівів. На
основі звідомлень, які одержуємо з краю,
розміри шкід є такі великі, що заходять
потреба подати нашому рільництву ор-
ганізовану поміч. Краєве Товариство
господарське „Сільський Господар“, як
станова хліборобська організація, поза
доразовою акцією, переведеною дотепер,
бажає через свої Філії і Кружки зоргані-
зувати планову акцію допомоги рільни-
цтву в отсех направах:

1) Допомоги пшенико-процентним кре-
дитом на закупно озимого насіння в 1926
і його насіння з весною 1927 р.

Примітка: Рівночасно поробити Тowa-
риство заходи на відписання засівових
кредитів, уділованих від осені 1924 р.,
оскільки господарі-довжники цього року
потерпіли від живлових нещасть;

2) Відписання державних поземельних
податків для пошкодованих;

3) Доразової безплатної допомоги в
тих випадках, де повині або градові тучі
знищили засіви господаря;

4) Допомоги на закупно наші для пере-
зимування інвентаря;

5) Регулярній рик і потоків.

Для виявлення повного образу
розміру шкід і їх причин, визнає Краєве
Товариство господарське „Сільський Го-
сподар“ у Львові всі свої Філії і Кружки,
щоби вони в крузі свого ділання негайно
виготовили огляди господарсько-
го положення поодиноких гро-
мад і повітів і цей огляд предложили
Центральному Товариству найдальше
до кінця серпня ц. р.

В господарських огляді належить пода-
ти такі дані:

А) Для сіл:

1) Назва громади, політичний повіт, при-
належність до Філії „Сільського Госпо-
даря“;

2) Кількість індивідуальних господарств
в громаді (загальне число);

3) Кількість індивідуальних господарств,
які потерпіли шкоди у засівах, а саме:
а) до 50 процент, б) до 75 процент, в)
до 100 процент;

4) Кількість озимих, ярих, окопаних,
які управлено в р. 1925/26. Площу подати
в гектарах (одні гектар рівняється 175
морги).

Подати, кілько озимих, ярих і окопо-
вих знищили живлові нещастя.

З друкарні Видавничої Співки «Діло». Львів. Різдво ч. 10.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
ДІЛ
Львів Ринок 111 по в.
Конто пошт. шльа 143322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМИНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Революція в Греції.

Париж, 22. серпня 1926.

"Авас" повідомляє з Атен про вибух революції під проводом ген. Конділіса. В год. 3. над раном війська атенського гарнізону і республіканська гвардія під проводом офіцерів, атаманів у план держ. перевороту, кинули касарні, а як прийшли до міста, заняли поштовий і телегр. уряд, будинок мін. війн і ин. держ. будинки. Проголосили, що тиранію Пангаліоса повалено. Міністра війн Азерулліса арештували, коли вночі йшов до касарень респ. гвардії, яку вважав вірною собі. Всіх міністрів кабінету Евтакіаса арештували. Ген. Конділіс звернувся до адмірала Кондуріотіса з проханням об'явити становище президента республіки.

До революційного руху прилучилася також флота. Видано приказ арештувати ген. Пангаліоса, який є на відпустці на острові Сметос. Для арештування Пангаліоса вислали військовий корабель. Друга телеграма агенції Аваса повідомляє, що Пангаліос уже арештований та що є під сторожею, як і інші міністри.

Конділіс видав відручне письмо, в якому мотивує вибух революції. Рано над містом кружляли літаки, з яких кидали прокламації, що повідомляли про повалення тиранії Пангаліоса та про утворення нового уряду, який приверне правильний порядок і конституційні свободи та до вісних місій Переведе вибори до парламенту.

Конділіс утворить уряд, у котрім задержить для себе теку президента ради міністрів. Увійдено усіх політиків і офіцерів, що були арештовані за часів уряду Пангаліоса. В Атенах і в решті краю панує спокій.

Здається, що революція скінчилася успішно. Залоги Солуня (Салонік) і Патрасу та флота прилучилися до революції.

Від довшого часу можна було догадуватися, що в Греції вибухне революція, бо за часів уряду Пангаліоса найбільше далася в знаки економічна криза, девальювання, зріст дорожніх, а до того ще скасування свободи преси й масові арештування викликали загальне негодкування.

З польських справ.

Знесення Тимчасового Самоврядного Виділу у Львові. — Віце-міністр для меншостевих справ? — Конференція "кресових" воєводів.

Варшава, 21. серпня 1926.

"Ехо Варшавське" подає: З міродатних джерел довідуємося, що в найближчій будучності має бути знесений Тимчасовий Самоврядний Виділ у Львові. Міністерство внутрішніх справ виробляє вже основи, на яких буде знесена ця установа. Знесення буде переведено шляхом розпорядку президента держави. Все те стоїть у зв'язку з загальною реформною адміністрацією і справою уніфікації самоврядного законодавства.

В газеті з'явилися вістки про іменування урядовця львівської кураторії Гайчака на уряд віце-міністра в міністерстві

освіти з тим, що він мав би об'явити ре-сорт меншостевих справ. "Кур'єр Варшавський" довідується, що ця вістка не відповідає дійсності. Слід зазначити, що меншостевий реферат в мін-ві освіти досі не було. Дотеперішній віце-міністр Лопушанський ще даліше на своєму становищі.

Конференція "кресова" воєводів, що радила у Вильні, закінчилася. Присутні були всі воєводи з "кресів", з винятком воєводів з "Малопольщі". Перша конференція торкалася земельних справ, друга реорганізації адміністрації І. П. інстанції, а також справ самоврядування.

Англія годиться на півстали місця для Еспанії і Польщі.

Париж, 22. серпня 1926.

Фромажо, який буде делегатом Франції в комісії реорганізації Ради Ліг Народів, під час поїзду в Лондоні порозумівся з Чемберленом. Із Лондону прийшов Фромажо до Парижа, а за справу Бріанові і зараз виїхав до Берліна. Місія Фромажо увінчалася успіхом, бо англійський уряд згодився на признание Еспанії й Польщі півсталого місця в Раді. Сподіються, що Німеччина згодиться на формули автоматичного продовження тих мандатів.

Щодо Еспанії, то Франція готова відступити провід в адміністраційній Раді Ганжеру, що рівнялося би суверенності Еспанії в Танжері. Італію також допустить до адм. ради Танжеру. На повноту розв'язку Англія годиться, бо сподіється, що так Еспанія остаточно в Лізі Народів. Щодо скандинавських держав, то вони заявили, що згодяться на кождо розв'язку, прийнятій Німеччиною.

Революція в Малій Азії.

Париж, 22. серпня 1926.

"Матен" повідомляє про вибух революції населення в Магнезії в околицях Смирни. Для здавлення повстання турецький уряд вислав сильні відділи війська.

Капітуляція мексиканського клиру.

Лондон, 22. серпня 1926.

У конфлікті між мексиканським урядом і церквою побідило становище президента республіки Калеса. Єпископат заявив, що бажає прихилитися до багатьох през. Калеса і цілу спірну справу передати конгресові та судам. Оконечне рішення зажадає, як прийдуть указівки з Риму.

Китай не визнає Карахана.

Лондон, 22. серпня 1926.

"Морнінгпост" повідомляє з Пекіна, що китайський уряд закордонних справ, котрий — як заісно — домагався відкликання радянського посла Карахана, не одержав досі відповідей в цій справі. Тому рішав і даліше не признавати його.

О. Букшований у львівській тюрмі.

Львів, 21. серпня 1926.

Перед кількома днями (в ч. 183. з 19. ч. м.) помістили ми нотатку про арештування О. Букшованого. Його арештовано під час переходу Збруча і спершу посаджено в в борщівській тюрмі, а після вивезено в невідомому напрямку. В суботу 1. п. м. арештованого відставили військової тюремної влади до тюрми окружного карного суду.

З приводу арешту О. Букшованого бульварна "Газета Пор." робить величезну сензацію. Вистане подати титул і підтитули цього газетного смітника, щоб уявити собі безкарне натравлювання "газети опришків" проти арештованого. Отже перш усього дециметровий титул "Ката польського населення, Букшованого скоплено, як він перекрадався зі Сводені". А в підтитулах стрічаємо такі кайтки: "Гомінкого (мупсего) кривавого ватажка чолобитно поминав адвокат д-р Шухевич. — Командант української "карної експедиції" і відомий опришок, убійник (mord-ica) Поляків, тішиться у в'язниці всіма вигодами".

В тексті цієї сенсації читаємо між иншим: "Арештований називається Осип Букшований. В часі української революції в 1918 р. Букшований був командантом української карної експедиції і як такий довершив численних ексекцій на безборонних Поляках. Переслідуваний польською жандармерією втік до совітської Росії і там перебував до недавня".

Крім першого речення — все инше очідушна брехня, значайний бандитизм того покрою пресових органів. У часі світової війни Осип Букшований служив у легіоні УСС, де був командантом сотні. Після поїзду у російський полк, з якого втік і через Кавказ, Персію, Туреччину, Болгарію, вернувшись в Австрію до своєї військової частини. Після перевороту 1918 р. іменовано його командантом легіону, а після бригади УСС. на якій чолі був аж до заломання галицько-української армії. Коли осіню 1919 р. УГА, получилася з Деніком, Букшований, будучи проти цієї злуки, уступив зі свого становища і вирушив з Кам'янця в глибину України, щоб приєднатися до повстанців. У часі тієї мандрівки поїзав у руки більшовиків. Спершу запроторено його у відомому таборі в Кожухові під Мискою. Коли його випущено, заробляв як швейцар на прожиток у різних господарських установах, а тепер — видно — стався веркути до своєї тісноті батьківщини, що й завело його до польської тюрми.

Очевидно, не був О. Букшований ані командантом ніякої "карної експедиції", ані не виконував ніяких ексекцій на Поляках, а тому й не втік від переслідування польською жандармерією до сов. Росії. Розуміється, колиб з Кам'янця повернувся до Галичини, то був би без сумніву переслідуваний, як кожний український старшина.

"Газ. Поранна" дивується, що адв. д-р Ст. Шухевич, який випадково стрів б. бригадіра О. Букшованого на коридорі карного суду в окружній жандармії, з видимою пошаною і з низько похиленою головою підійшов до арештанта. Хіба якого дивного в тому, що адв. д-р Ст. Шухевич, теж б. старшина УГА, віддає пошану своєму б. командантові.

Сподіємося, що арештований за нелегальний перехід границі О. Букшований небагом найдеється на волі і заживе спокійним трудящим життям після важких переходів.

Присуд за шпонажу.

Катовиці, 22. серпня 1926.

Вчора покінчилася розправа проти бувшого капітана Богуща, бувш. агента поліції Гайнце, бувш. надкомісара поліції в Катовицях Лібера і бувш. агента німецької розвідки Врубля. Суд засудив Богуща на п'ять літ, Гайнце на п'ятнадцять років тяжкої в'язниці, двох останніх увільнив. Із кількадесятих арештованих свого часу за "небувалу шпонажу" засуджено отсе всього на всього двох.

Процес Шварцбарта.

Париж, 21. серпня 1926.

Розправа проти Шварцбарта відбувається в листопаді або в перших днях грудня ц. р. Оборонець Шварцбарта д-р Горрес повідомив між иншим мешкаючого тепер у Нью Йорку журналіста Ревуцького, колишнього міністра в уряді У. Н. Р., що він буде покликаний на розмову в характері свідка.

Союз поневоленних.

Львів, 23. серпня 1926.

Гнобителі і гноблені, народи — пани й обдери з примітивних горжанських прав національній групі або — по офіційній термінології — національній меншості! — ось що виявляє повоєнна Європа під оглядом положення поодиноких народів. З одного боку великі й менші, але якраз тому пажерливі й наситні — державно-суверенні народи, з другого територіально-дрібні або й атериторіальні народці, а радше їх дробі, зіпхнені в провалля безправства, виставлені на денационалізацію й екстермінацію.

Одначе поруч цих двох є ще й третя категорія найбільше покривджених народів, категорія народів поневоленних. Є це народи або поважні галузі територіальних народів, яким носії й декларатори права самовизначення народів та їх трабанти при допомозі збройного насилля перепинили здійснити те основне право нашого століття. Будучи в посіданні своєї національної території, поважні числом, маючи суб'єктивні й об'єктивні передумови для створення власної державності чи для приєднання з матірнім пнем, вони є найбільше гноблені і найважче визискувані. В природному розвитку подій, коли прийняти на якийсь час постійність створеного мировими трактатами територіального стану в Європі, положення тих народів шонайменше повинно бути посереднім між гнобителами і гнобленими. Територіальні недержавні народи чи їх поважні галузі повинні (при збереженні на якийсь час існуючого територіального стану) знаходитися в півдержавному становищі. Тимчасом після великої війни і національної революції одні тільки Ірландці з категорії поневоленних народів здобули півсуверенне державне становище. Всі інші поневолені народи (за винятком чеських Німців, які "втішаються" правами національної меншості) є в крайню важкому положенні, у важчому, як деякі справжні національні меншості, невеличкі, розсіяні дробі народів.

І ці дробі, італійські Словінці, і Німці, балтійські Німці, німецькі литовські, латвійські, естонські й румунські Поляки враз з Жидами, що є більшим народом — але в діаспорі — організуються, об'єднуються, щоб ставити опір більшостевим народам; щоб спільними силами перевести боротьбу за групові права даної меншості на полі культурнім, політичним й економічним; щоб здобути правові норми як основу свого існування. Очевидно, рахуючись з чисельністю поневоленних народів і дімаючими в їх нутрі силами, вони стараються притягати їх до себе, запрагати їх до свого воза, створити з них пробоеву фалангу своїх інтересів, але одночасно вони не рахуються зі змаганнями поневоленних і виявляють тенденції накидувати їм свої вузьенькі рямки. Що більше! Кільканація чи кількадесятьтисячні фактичні, а більшості діаспорні національні меншості навіть намагаються виконувати деяку поліційну контролію над поневоленими територіальними народами. Запрошуючи їх на свій конгрес, вони з гори не лише накидують свою дрібничкову, крамничну програму, але навіть застарі-

гаються перед виступами проти держав-гнобителів, себ-то проти існуючих, невинимих поліцейсько-екстермінаційних режимів у тих державах.

Ці наші критичні зауваги — очевидно — не звертаються проти слушних і наскрізь оправданих змагань „організованих національних груп в європейських державах“, тільки проти апріорних кроків, проти намагань підчинити великі інтереси територіальних національних одиниць розмірно дрібним інтересам справжніх національних меншостей.

В світі, головню на старім континенті існують три категорії народів. Ясно, що природними в даній добі повинні бути три категорії союзів. Тимчасом досі існують тільки два союзи: гнобителів і гноблених. Народи поневолені досі не здобулися на ніяку організацію у міжнародньому масштабі. А прецідент у такій організації поневолених найбільше заінтересовані України, які належать до цієї категорії позбавлених всяких прав парів на своїй національній території аж у трьох державах: Польщі, Чехословаччині, Румунії, а частинно і в Російській Федеративній Республіці (поза Рад. Україною). Крім того в двох державах: Югославії і Рад. Фед. Республіці Україні належать і до другої категорії (справжніх нац. меншостей чи там над. груп). Поруч України до цієї категорії належать Білорусини під Польщею, Німці в Чехословаччині, Македонці, Католяни, частинно Хорвати, Словинці, Словаки, Флямандці і ціла низка азійських і північно-африканських народів, які тим чи иншим способом ведуть боротьбу за свою волю.

В змаганні здобути належні нам права України під Польщею мусять взяти на себе важке, але почесне завдання створити союз поневолених народів. Першим ступнем у тому напрямку повинно бути об'єднання девяти мільонів Українців у Польщі, Чехословаччині і Румунії з одну організацію; другим ступнем створення організації поневолених народів у Польщі, третім завершення її всіма європейськими поневоленими народами, а четвертим — тими народами старого континенту, що змагаються до повноти прав на своїй національній території.

В конгресі „організованих національних груп в європейських державах“, що 25 ц. м. починається в Женеві, наші делегати не будуть брати активної участі з принципових причин. Вони будуть тільки обсерваторами. Та свою присутність в осідку Ліги Націй повинні вони використати для підготовчої роботи в напрямі створення міжнародньої організації поневолених народів. Тоді найдуться між нами і націон. меншостями (нац. групами) стичні точки; тоді всі покриті зможуть створити міцний блок для оборони свого існування і боротьби за природні права нації; тоді союзні гнобителів можна буде протиставити суцільний союз гноблених і союз поневолених. ♦♦♦

Радянська Україна.

За українізацію.

Харківські „Вісти“ з 15. серпня 1926 р. приносять комунікат Центр. Дсеукр. Комісії українізації радапарату в справі іспитів з української мови.

За останній час — пишеться в ньому — Центральна Всеукраїнська Комісія українізації радапарату при РНК-ті УСРР. одержує значну кількість скарг від осіб, а також від установ та організацій на постанови комісії по затвердженні протоколів іспитових комісій української мови. Цим подається до відома всіх Наркоматів, Центральних установ УСРР, і окремих осіб, що постанови комісії під головуванням тов. Приходька Ф. Т., виділеної постановою Центральної Всеукраїнської Комісії українізації радапарату при РНК. УСРР. з 1-го лютого ц. р.

Конгрес національних груп.

Голоси преси.

Російський орган в Ризі „Сє-в о д н я“ приважує велику вагу до другого конгресу „організованих національних груп в європейських державах“, що відбувається в Женеві.

Перш усього — пише „Сєв о д н я“ (подаємо за варшавською „За Свободу“) — висувається практична проблема забезпечення шкільних і взагалі культурних меншостевих „самоозначень“, а описи юридичне призначення меншостям характеру окремих груп. Цей останній постулат тому є коневний, що більшість європейських конституцій є збудована на тій основі, що держава і національна принадлежність немов би зливаються в одно поняття. Західна Європа під поняттям „національності“ досі розуміє державне підданство, а не принадлежність до того чи иншого народу чи племені.

З тієї точки погляду біжучий конгрес матиме завдання великої державно-юридичної, а тим самим і міжнародньої ваги. Лише явне і забезпечене основними правами призначення меншостей окремими одиницями, що входять в державну мережу, може послужити основою радикальної розв'язки меншостевого питання. А ясно, що та розв'язка в значній мірі означає теперішню і будучу трітність багатьох держав центральної, а навіть західної Європи.

Друге питання, що займе на конгресі дуже поважне місце — то проблема господарських й економічних прав та реформ у їх відношенні до меншостевих груп. Вся дотеперішня практика нових держав безоглядно виявила, що широкі соціальні реформи та нові економічні і фінансові законодавства, якщо не формально, то практично мали за вихідну точку націоналізм, однак в тому випадку не в державному, але в племенному її розумінні.

Соціалісти в Німеччині, в Польщі, в Чехословаччині, в балтійських державах, в Румунії і на Мадарщині можуть вказати, що дуже поступові соціальні реформи, за які боролися вони в ім'я потреб й інтересів широких мас населення — без огляду на їх національність — в суті речі були так переведені, що їх соціальну суть викривлено і скомпромітовано через їх націоналістичну скрученість в теорії і в практиці... Діялося це не лише на терені земельних відносин, але і в справі кредитів і взагалі фінансування консуляційних і продукційних кооперативів. „Націоналізація“

для затвердження протоколів іспитових комісій української мови при Наркоматах і Центральних Установах УСРР, є остаточно й оскарженню в Центральній Всеукраїнській Комісії не підлягають. Заяв як від окремих осіб, так і від різних установ та організацій про зміну, або скасування постанов вищезазначеної комісії, на розгляд Центр. Всеукраїнської Комісії українізації радапарату при РНК. УСРР. не прийматиметься.

Жидівська колонізація продовжується.

Перед кількома днями відбулося в Харкові засідання українського комітету забезпечування жидівського трудового населення землею, званого з російська „Укркомзет“. Харківські „Вісти“ з 15 ц. м. приносять інформації про ціл нарад на тому засіданні. З них виходить, що Комзет ствердив: потреба переселення між жидівським населенням є більша, ніж можливість її заспокоєння. Останніми часами серед Жидів проявляється велике бажання переходити до управи рілл. Особливо західні, прикордонні жидівські родини просять переселити їх на вільну землю.

З уваги на той попит Жидів за землею комітет став на становищі, що пляну переселення Жидів на Україні в 1927—28 р. не можна зменшити в порівнянні з біжучим роком, в якому переселено більше як 4 тисячі родин. Згідно з плянами Комзету в 1927 р. можна переселити поза межі України не більше як тисячу жидівських родин, а в 1928 р. не більше як 3 тисячі. З уваги на те комітет домагається, щоби в 1927 р. віддати під жидівську колонізацію на Україні вільну землю для 3 тисяч родин, а в 1928 р. для трьох тисяч. Вже тепер він Комзет до Ради Народніх Комісарів у Харкові відповідає прохання, щоби таку кількість землі під жи-

набрала тут зовсім нового і нежданого змісту.

Вказавши на те, що kwestія національних меншостей не є локальною справою та що її розв'язка є можлива тільки в міжнароднім масштабі, автор кінчить:

Очі меншостевої преси будуть приковані до праць того з'їзду. Однак думамо, що й преса пануючих національностей буде змушена зацікавитися тим конгресом. Факт міжнароднього з'їзду національних меншостей для багатьох шовіністичних органів уже сам собою буде достаточною причиною до фальшивих патріотичних криків. Однак думамо, що демократична преса виявить досить зрозуміння того факту, що в теперішній хвилі всі принципові питання, починаючи від технічної співпраці і гігієни, а кінчаючи найбільше заплутованими політичними справами з коневності мусять бути опрацьовувані апаратом міжнародньої кооперації.

Варшавський жидівський „Дер Момент“, обговорюючи в статті „Великі дні“ політичні події в Женеві, зазначає, що конгрес нац. меншостей має спеціальну вагу для Жидів. Ліга Народів в останніх літах не дуже то цікавилася справою меншостей, хоч є до того покликана на основі трактатів. Секретаріат Ліги Націй підзорливо дивився на перший конгрес національних меншостей, додаючи в ньому німецькі інтриги. Всі були певні, що з хвилею вступлення Німеччини до Ліги Націй Берлін візьме ініціативу й обійме патронат в справі нац. меншостей. На конгресі будуть репрезентовані всі націон. меншости з Польщі. Пляни реформ уряду Бартля в меншостевих справах мабуть є у зв'язку з жєневським конгресом, на якому славянські меншости виступлять зі своїми відомими претенсіями (!). Слід сподіватися, що моральний і політичний вплив меншостей змусить Лігу Націй присвятити більше уваги питанням меншостей.

Жидівську колонізацію вже заздалегідь признати. До того домагається Комзет, щоби нові земельні приділи межували ще й з тими районами, які Жиди вже сколонізували. На основі існуючих правил про колонізацію треба для зорганізування переселенського товариства шонайменше групи зложеної з 10 родин. Жидівський Комзет робить перед харківським урядом заходи, щоби ту норму обнизити до 7 родин, бо десять важко назбирати. Щож це значить, коли кандидатів до колонізації є аж тисячі жидівських родин?

Це нічого иншого як звичайне жидівське крутіство, що хочуть собі цілу справу якнайбільше облекшити.

На тому самому засіданні, як повідомляють „Вісти“, затверджено також плян роботи Укркомзету на найближчих три місяці. В тому часі мають покінчити т. зв. осінню кампанію зв'язану з переселюванням Жидів до Херсонської, Запорізької і Криворізької округи. Отже бачимо, що Жиди поселяються не дєнебудь, а там, де можна мати інтерес не тільки з рілляництва, але й з підземних українських багатств. Крім того в цьому часі мається закінчити підготовку переселення Жидів на Чонгарський півострів, отже над море!

Попри те Комзет проводить у життя цілу низку заходів для скріплення поселених уже на ріллі жидівських колоністів. Переводиться кооперування управи рілл та твориться цілий ряд жидівських сільсько-господарських товариств. Комзет розробляє також плян творення нових жидівських адміністративно-територіальних одиниць у херсонській і криворізькій округі.

Не зважаючи на те, що харківський уряд застерігся вже раз проти колонізації вільних українських земель жидівським населенням, то всеж та колонізація інтензивно проводиться далі. В цьому 1926 р., як бачимо, поселили на

вільній землі більше як 4 тисячі родин Жидів, що з управою рілл ніколи не мали нічого спільного, та що замість раціональної господарки ведуть на тій врожайній землі специфічне жидівське капарство та нехлюйство. Зате український селянин, що задихається на Поділлі, Київщині, Чернігівщині та Волині від нестачі землі, достарчує на Україні нових кадрів безробітних, що зростають рік річно в десятки тисяч, або примушений в пошукації за землею емігрувати поза межі України, бо вільну і найкращу його землю в Херсонщині та Криворіжжю загарбують Жиди.

Діставши ту землю, український селянин напевно вважав сумлінно до господарки та не тільки, що сам прожив би гарно на тій землі, але й держава мала б з нього користь, бо він рілник від уродження. Та теперішнім правителям видно доцільніше давати землю цілковито безграмотним у ріллянстві Жидам, природним інтернаціоналістам, ніж українському селянинові, привязаному до своєї землі, народу та культури.

Український селянин, йдучи в світ за очі, на далеку Сибір у пошукації за землею не має від нікого ніякої допомоги. Він йде на новий наділ голіруч і що здобуде, що витягне з тої землі, то виключно потім і кровю своїх рук і свого організму. А Жид, що кольтонізує українську землю і загарбує її Українцєві з перед носа, має допомогу не тільки від радянського уряду, але крім того і від жидівського т. зв. золотого інтернаціоналу, від усяких американських Джойнтів і тим подібних установ, що намітили собі на нову Палестину надморські землі України та цілий Крим. Ось такою обороною українських трудових мас на Україні перед чужим визиском і перед жидівським на українській чорноземі.

По широкому світі.

Димісія Каменєва. В зв'язку з внутрішньо-партійним конфліктом звільнено Каменєва зі становища народнього комісара зовнішнього і внутрішнього торгу СРСР. На його місце прийшов А. І. Мікоян, ставленник Сталіна. Мікоян нічим незамінний в партії фігура. Членом більшовицької партії став він шойно в 1925 р. Походить з тифліської губернії на Кавказі. З Тифлісом зв'язана також майже вся дотеперішня партійна діяльність Мікояна.

Еміграція до Америки буде сильно зменшена. Закон у цій справі має вийти небажком. На основі проекту дотеперішня еміграційна квота в різних державах Європи буде значно обмежена, передовсім у Німеччині (досі 51.227 емігрантів річно, тепер 20.028). Тільки англійсько-північна квота буде піднесена (з 34.007 на 85.135). З Польщі мотиме вийти річно 4.535 емігрантів (досі 5.982), з СРСР. 4.002. Рахуються з тим, що новий закон увійде в життя з днем 1. липня 1927 р.

3 преси.

Партійна боротьба в ВКП.

Нова опозиція в компартії придбала собі в більшовицькій пресі вже навіть відповідну і дуже характеристичну назву „ноп“, що нагадує собою „неп“. Це має навіть деяке символічне значіння. За новою економічною політикою („непом“), що мала непереможний вплив на уклад господарських відносин у цілому СРСР, а тим самим і на пануючий нині напрям внутрішньої політики уряду в СРСР, прийшов „ноп“, тобто нова опозиція, що протиставить себе неп-ові та його наслідкам.

Все, що ми знаємо про опозицію, походить з офіційних більшовицьких джерел, а що вся преса знаходиться в руках партійної більшости, то й її інформації мають наскрізь односторонній характер. Опозиція не має ніякої преси і тому не може висловлювати своєї

думок ні боронити своїх позицій. Та всеж від часу до часу прорветься і в теперішній більшовицькій пресі щось таке, що відкриває рубець заслони і дає деякий вигляд у арсенал аргументів опозиції. Ось недавно появилася в російськ. журналі „Большевник“ стаття якогось Осовського, що, як твердить Бухарін, має бути довершенням ідеології „нопа“. В радянській пресі ведеться тепер обширна полеміка з поглядами Осовського. Та сама полеміка для нас малоцікава, цікавіше те, що написав Осовський.

Застаюючи над єдністю партії та над офіційною заборонною політикою творити навіть у нутрі партії якінебудь фракції Осовський висловив такі погляди:

„Позитивне рішення цієї справи не було б трудним, якби треба було доказати можливість єдності не однієї легальної партії, в такому випадку партія, об'єднуючи біля себе означений круг економічних інтересів краю, може бути абсолютно єдиною, полишаючи іншим партіям або групам змогу об'єднувати біля себе неохочі їм економічні інтереси. Годі ми були б однією партією, що править краєм, але не однією в краю. Далі складніше доказати можливість абсолютної єдності однопартійної партії в краю, де економіка незвичайно різноманітна. В такому випадку партія, остаточно формально абсолютно єдиною і однією, мусить фактично в своїй особі обороняти всі існуючі інтереси в краю, в тому числі також інтереси капіталістичних підприємств.“

Далі доказує Осовський, що необхідно дати можливість проявити себе на зорні двом таборам: революційному, що буде вести боротьбу „проти капіталістичного господарства свого краю і всього світа“ і національному, що буде складатися „з менше революційних елементів робітничої класи і селянства і який буде будувати господарство в межах обмежених можливостей нашої держави“. Отже з того виходило, що опозиція вимагає ні більше ні менше, а власної легалізації, вважаючи себе тим революційним табором, що буде поборювати капіталізм у СРСР. і цілому світі, а тим самим теперішню партійну більшість вважає тою національною частиною, що буде „будувати“... І те власне є найбільшою зневагою для більшовицької партії.

Московський кореспондент „Прагер Прессе“ І. Е. Шром характеризує в своїй статті „Що діється тепер у Росії?“ теперішнє положення в СРСР, а зокрема положення в ВКП.

„До ідеологічних конфліктів — пише він — прилучуються значайно також особисті. Більшовицьке є далеко не такі святі та ідеалістичні, щоб їхня зброя була виключно ідеологічною. Бо хоч на зорні в них панує діїсно мужеська приязнь, якої можуть й позбавити інші партії, то всеж знаходимо під поверхнею тої зверхньої повадки цинічний ряд особистих антагонізмів. Для нікого не секрет, що істине антагонізми між Зиновєвим і Троцьким. Однак треба категорично ствердити, що ті антагонізми не грають такої ролі, яку їм приписує захід на основі власних партійних досвідів.“

Боротьби між чільними більшовиками не можуть відіграватися між чотирма стінами і для остаточного рішення все необхідна ціла партія. Індивідуальність має в російській компартії далеко менше значення як в інших партіях. І перемога однієї індивідуальності над іншою приносить їй теж менше матеріальних користей як деінде. Тому до боротьби в нутрі компартії треба прикладати зовсім іншу міру як та, яку ми дотепер значайно прикладали до внутрішніх боротьб у революційних партіях. З уваги на те не можна прийняти, що в СРСР є нині якась особа або кохотерія, яка могла б розпоряджатися до тої міри силою та її засобами, щоб змусити до кермувати партією по своїй владі. Термідою у СРСР це нема. Віна не прийшов. Переходовою недостає для нього ніякого реального підложка. Червона армія і війська ДПУ (чека) виховують там не особу а систему. І тому нема нині в СРСР ні одної людини, яка змусила б і могла б використати для особистих цілей. Ні Сталін, ні Бухарін, ні Калінін, ні Ріков не були у стані боронити власних групових інтересів, бо цьому перешкоджає взаїнна контроль.“

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шядинчу книжечку ч. 7910.

Свята Франка.

Стріліська Нові.

Містечко Стріліська Нові — одно з найсвідоміших, а місцеве читальня „Просвіта“ є однією з найдіяльніших цього боєцького повіту. Від кількох літ добре організований аматорський гурток дає цілу низку прекрасних вистав, котрі були зовсім удачі, а в місяці квітні ц. р., як і кожного року взагалі, величаво відсвятковано 65-і роковини смерті Т. Шевченка. Та незабутнім днем для цілого містечка й околиці буде день 8. VIII. ц. р., в котрім заходом читальня „Просвіта“ планує гідно 10-літні роковини смерті Того, котрий для свого поневоленого народу все: і ціле життя своє і „весь труд свій дав“. Ранком цього дня відбулося в парохійній церкві жалібно богослуження, а по богослуженні над усталою серед держави могилою відправив місцевий парох о. Юліян Фациєвич панакхиду. Після того велика маса народу ухвалила до читальняного льоху, де відбулася святочна академія. Вступне слово вголосив п. Кебало Кость, підкреслюючи в своїй промові значіння Івана Франка для цілої України, а зокрема для Галичини. Опісля вголосили були дві деклямації: Пролог до „Мойсея“ і „Великдень на волі“ — уривок з „Панських жартів“, а накінєць відспівав хор „Вулицю“ Колесси й ин. пісні під умільним провідом п. Гориня Льва, котрий вложив величезну працю й енергію, організувавши хор з місцевих хлопців та дівчат. По відспіванні національного гимну, розійшлися всі піднесені на душі цією могутньою святочною хвилюю. Зараз поплудні при сприяючій погоді відбулися в гарнім парку великий народний фестин. Вправний відділ місцевої молоді, хлопців та дівчат у народних однострїях, вмаєрував на фестинову площу, а за ним походом другий відділ Луговиків зі Стріліських Старих, котрі своєю участю і вправами причинилися до зведення цього великого свята. Явилися великі маси народу. З захопленням та одушевленням приглядалися карним відділам своєї молоді, а їхні прекрасні рухові вправи і гімнастичні вежі нагороджували довготривалими оплесками. Налюбувавшись працею своєї молоді, розійшлися вечором усі з милим спомином та з вірою в своє краще будуче.

НОВИНКИ.

— Почтові складанки розсилаємо з нинішнім числом, та просимо П. Т. передплатників негайно відновляти передплату, щоб не було перерви у виході часопису. Передплату належить присилати прямо до Адміністрації, яка на місяць вересень 1926. вносить 430 золотих.

— Комітет для поборювання „wulgatowej propagandy“. Краківський „Ілюстровани Курєр Цодзєнни“ з 19. серпня приніс дуже замітну агадку про діяльність Польків у тернопільському воєвідстві. Він пише: „В Скалаті відбулася в селі повітової ради організаційна нарада, на яку прибули представники всіх політичних відділів польського населення. В часі наради поодинокі бесідники представили, яку грозу нищення для стану посідання польської меншости на кресах представляє собою демагогія та агітація, що її ведуть „Незалежне Строніцтво Хлопске“, комуністи та Українці. По довгій дискусії, — пише далі та ж газета — в якій брала участь інтелігенція, помішники, мішанство і численні селяне ухвалено одностайно створити польський центральний комітет для поборювання „wulgatowej propagandy“ на території тернопільського воєвідства. До комітету ввійшли представники всіх партій крім ППС. і Брилівців“. — Отже бачимо знаменну прояву, що в найбільше спольонізованому повіті тернопільського воєвідства, в повіті, де йшов найзавзятіший терор у відношенні до українського населення, родиться ініціатива до комітету спасення польського стану посідання. Як буде проводити свою роботу той комітет, ясно. Він буде займатися нарівні з поліцією, а навіть ще більше доносима на Українців, та буде їх таким чином на кожному кроці тероризувати. Очевидно, що Українці, особливо в Скалатині не можуть далі спати, а мусять гідно реагувати на всі замашки вшепольської мафії.

— Український Науковий Зїзд у Празі. В зв'язку зі заміткою, поміщеною недавно на сторінках нашої газети про те, що заповіджений у Празі український науковий зїзд не відбудеться, дістаємо від організаційного комітету цього зїзду таке вияснення: В 163. ч. „Діла“ з 27. липня 1926 р. появилася за харківськими „Вістями“ звістка про те, що Український Науковий Зїзд у Празі не відбудеться, бо, мовляв, „на скликання його не погодився чеський уряд“. В імені організаційної комісії, утвореної Академічним Комітетом для організації зїзду, маю честь подати до відома, що ця звістка не відповідає правді та що Український Науковий Зїзд відбудеться у Празі в дні 3—6 жовтня 1926 р. — Д-р Василь Сімович, за голову Орг. Комісії.

— Винахід українського професора. Українська радянська преса повідомляє про оригінальний винахід фізика університету в Києві, проф. д-ра Гольдмана. Він винайшов апарат, який висилає філі на величезні простори з такою силою, що все від них негайно гине. Ця незвичайна машинерія має бути збудована кдитами українського радянського правительства, яке незвичайно живо інтересується її конструкцією і можливістю її примінення в майбутній війні.

— Українські справи в чужій пресі. В „Osteuropäische Korrespondenz“ в числі 11. з 12. червня поміщені статті В. Кучабського про С. Петлюру й Боя про питання жидівських погромів у Східній Європі. Той же часопис приносить у ч. 13-ому з 11-го липня статті „Die Lage der nationalen Minderheiten in Polen nach dem Maiumsturz“ і „Nationalisierung und die Westliche Orientierung in der Sowjetukraine“. — Проф. М. Лозинський помістив у ковєнськйшоденнику „Litauische Rundschau“ дві статті про „Aufdeckung einer pionge-Organisation in Polen“ (ч. 179 з 12-ого серпня) і „Rechtsverhältnisse der Minderheiten an den Völkern und in Polen“ (ч. 173 з 5-ого серпня). В тім же часописі надрукована коротка стаття Ганса Фабера „Ukraine und Polen“ (ч. 174 з 6-ого серпня). — Українських справ дотикають також статті „Die polnische Minderheitenpolitik“ (в „Allenstein Zeitung“ ч. 144 з 23-ого липня) і „Wie viel Nichtpolen gibt es in Polen?“ (в „Kattowitzer Zeitung“, ч. 176 8-ого серпня).

— Дяківські іспити зложив в Станиславові дня 8. липня ц. р. такі дяки й дяківські кандидати: Андрійшин Микола з Коршева, Андруняк Микола з Федькова, Гойсан Олександр з Викторова, Головинський Василь з Фитькова, Журавинський Михайло з Чесник, Мельник Дмитро з Чернівца, Михайлів Степан зі Стінки, Попович Дмитро з Саджави, Савчин Микола з Хриплина, Скицько Михайло з Тишківця, Струтинський Іван з Радчі, Федяк Василь з Небізова.

— Місто п'ятдесятіх народностей. Під цим заголовком подає львівський „Дзєннік Людови“ за російською газетою „Труд“ замітку про те, що населення Одеси складається з більше як 50 народностей. Дуже сумніваємося — пише „Труд“, — чи істине який більший нарід, що не мав би представника в Одесі. Найбільше живе тут Москалі, Українці і Жиди, але ні одна з тих народностей не має абсолютної більшости. Москалі становлять 49.9 прц., Жиди 28 прц., Українці 23 прц. усіх мешканців Одеси. Щодо розговорної мови, то це відношення представляється зовсім інакше, бо по москвинськи говорять 85 прц. мешканців Одеси, по українськи ледви 9.3 прц. по жидівськи 11 прц. — Просимо зазвати собі трошки розуму і поразу-

вати подані вгорі відсотки, з яких виходить, що вже три зазначені національності становлять в Одесі понад сто відсотків! А деж місце для тих п'ятдесятіх народностей?

— Смерть Т. Злоцького. Дня 30-ого липня помер у Драгові на Підкарпатській Україні забутий підкарпатський етнограф і письменник о. Теодозій Злоцький, проживши 80 літ. Злоцький з замилюванням займався збиранням фольклорних і етнографічних матеріалів на Підкарпатті й оголосив у 80-их і 90-их роках минулого століття чимало місцевих казок, переказів, пісень, приповідок, пословиць і т. д. у нашій тодішній пресі. Писав теж етнографічні статті по мадярськи й містив їх між иншим в угоргородській газеті „Keszeg“. Покинувши пошпів по собі велику, досі не видану, збірку українських пісень і приповідок. — З. К.

— Самовбивство з любови. Пишуть нам з Ворохти: Сумна історія розігралася тут нехвано на еротичному тлі. У Ворохті перебувала хвилю 31-літня Розалія Карач з Коломиї, що любила в 40-літнім Степані Білоусі, який був до неї холодний і не виявляв найменшої охоти з нею женитися. Дня 26. м. м. прийшло між ними до останньої розмови, в часі якої Білоус заявив, що з нею абсолютно не оженився. Розалія Карач взяла собі так до серця його відмову, що випила велику склянку т. зв. мікроциду і зараз після того померла.

Дописи.

Порохники, повіт Ярослав. (Польо-заційні затії латинського духовенства і гідний відбір Українців.) На захід від Сяну лежить містечко Порохники. Розложилось воно в долинах, над якими є малесенькі горбики, відки в часі сьогорічних злив спливає у містечко вода, що народила великих спустошень. Мешканці Порохників — в більшости Поляки, з великим костелом і трьома священиками до душпастирської обслуги. Українці, а ралше греко-католики у самому Порохнику мало, але розсіяні по довколишніх селах, представляють поважне число, якому душевні потреби заспокоює один наш священик, тепер в особі о. каноніка Кобрина. Є тут наша одна церква матерія, а три дочері по селах. Розговорна мова наших Українців у Порохнику — польська мова. Тому, що населення містечка обох обрядів говорить виключно мовою польською, під оглядом національним життям собі Українці в Поляки в згоді і представляють мов би одну родину, що того самого Бога по своїх церквах хвалять в ріжній спосіб. Українці импують Полькам у церкві прекрасним співом, що завдяки добре вишколеним голосам і при енергійному веденні хору стигає сотки Поляків що не ділі і свята до церкви. Величава українська церква, скружена страстними фігурами, стигає тисячі людей обох народностей, що сходяться сюди на триднівний відпуст у честь Успенія Прч. Богоматері. Українці й Поляки живі тут без тертя, зберігаючи в серцях свою народність і обряд, як би не польські священики, що у відношенні три до одного нашого впускають між нарід отруту незгоди, непорозуміння та національних інтриг. Не має нагоди ще ніколи душпастирвати з латинськими священиками в тій самій місцевості а через те я не мав поняття, що католик-душпастир може так легкодушно ламати канонічне право й конкордію і то священик, що сьогодні має претенсії перед цілим світом кричати як одиний „свободний“ — коштом честі соборної по Христі, що під тим оглядом стоїть на високому шаблі чесноти, праведності й душпастирської ревності. Се ті, що під оглядом церковної карності замкають свої очі перед Римом, а про нас світу голосять, що ми нездисципліновані. Коли сьогодні український душпастир у Порохнику дрозить над обрядовим станом своїх душ і береже їх під своїми крилами мов крочка курятя перед жструбом, перед латинським священиком, то де є заповідь Бога про любов і пошану латинського свящ. супроти українського? Коли сьогодні на Холмщині латинський священик правляє Службу Божу в чужих церквах і ніяких викидів совісті не мають, що неправдо до божих пілей чужу власність набули і її панями стали, а самі голосить заповідь божу: „Не кради“, то щож тут говорити про річ чисто адміністративного характеру? Тут і українському священикові належало б так хитро й підступно ділати, як ділають вони, та нашою „просвітою“ чеською священикові не випадає п'ялшти високого українського роду серед польського океану. Неправне хрещення українських дітей латинським

святиником, що робить з того польську християнську, наслідуючи перетворення українських дітей на польську науку релігії, амішування підступно в душпастирські функції України — отже ті благодаті, якими українських священиків обдаровує латинський клир по містах. Тому й не дивно, що й душпастир Порохника, всіма поважаний, тактовний, повний розваги чоловік, хоч молодий, а поєднаний з журбою, а ця журба і героїчне старання про парохію як українську твердиню викликає навіть у багатьох латинників належне йому глибоке поважання. Тому велика честь належить українцям Порохника, що далеко на західі між чужинами вміють гідно пошанувати й любити свій обряд і народність. Вони, хоч сьогодні рідну мову майже заборонили, та лишається їм ще церковна мова, а тепер поновлення українського народу. Побажати, щоб усі села на пограниччю стали таким самим сильним оплотом проти польського впливу зі своїми дідичними священиками-народовцями, а тоді певно всі Українці на заході стануть китаїським муром проти польонізаційних замірів своїх сусідів.

Святи. М. Г.

3 судової салі.

Нагінка на членів У. М. Д. О. в Бродівці.

Дня 4. липня ц. р. відбулася в селі Сухополі, пов. Броди, довірочна нарада в справі місцевої організації УНДО. Про цю нараду була замітка в Свободі (ч. 27) і в „Новім Часі“ (ч. 41), якою бродське староство покористувалося так, що потягнуло Повітовий Комітет УНДО до відповідності за переступлення § 5. зак. к. з 25. II. 1867 р. Розправа відбулася дня 13. серпня ц. р. в повітовому суді в Бродях. Обвинувачених членів комітету з Бродів і з Сухополі боронив зовсім безінтересною адво. д-р В. Чирівський. Після переслухання обвинувачених і свідків оборонців д-р Чирівський зажадав цілковитого звільнення обвинувачених, мотивуючи своє домагання тим, що збори відбулися не на основі § 5, але § 2 (про збори). Однак суд не прихилився до виводів оборонців, але ухвалив відложити розправу на день 4. вересня ц. р. і пожити до неї і нових ще обвинувачених і нових свідків.

В справі закупна штучних погноїв.

Краще Товариство Господарське „Сільський Господар“ у Львові комунікує:

Штучні погної, вміло ужиті, підносять видаток з упраних рослин і збільшують доходи рілнних господарств. Однак набувати штучні погної належить в організаціях суспільного характеру, щоб охоронитися перед закупом фальшованих безвартісних погноїв. Закупно на кредит всіх погноїв а зокрема томасівки, мінерального і кістяного суперфосфату та каїніту, яких загально уживають селяне, можна переводити через „Центросоюз“ як торговельний синдикат Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“, Львів, вул. Зіморевича ч. 20.

„Центросоюз“ посередничить у доставці томасівки з „Банку Рольного“ (містимости фосфорового квасу 12—18 проц.). Є це томасівка, цінна якої означена є в золотих; при замовленню належить зложити задаток, а на решту ціни купна векселі, які є платні найданіше до 15. січня 1927 р., причім за кредит почисляється 13 відсотків у річний розрахунок. Крім цієї томасівки посередничить „Центросоюз“ в доставці томасівки зі зливою містимости 12—18 відс. фосфорового квасу, що в цілості розпускається в штирковий квасі. Є се томасівка, цінна якої усталена є в доларах. При замовленню належить зложити задаток, а на решту ціни купна доларові векселі, платні в три місяці від дня замовлення, причім за кредит почисляється 18 відсотків у річний розрахунок. На складі у Львові є дежні запаси 14 процентової томасівки, яку доставляється в роздріб.

Ціна одної і другої томасівки розуміється враз з мішками.

Каїніт за 10.000 кілограмів люзем льоко фабрика коштує 243 зол. 81 сот.

Суперфосфат, мінеральний і кістяний, можна одержати рівнож на кредит по зложеному задатку при замовленню. На решту ціни купна належить зложити векселі. Кредит можливий є на 3—6 місяців, за дочисленням банкових відсотків тепер 14 процент у річний розрахунок. В ціні суперфосфату не є почислений коштів мішків, за які окремо числяться по 2 золотих за кожних 100 кілограмів.

Потрібний шиник всіх вище вичислених штучних погноїв і аказівок, як належить виставляти золотові і доларові векселі, і які кваліфікації мають мати ручителі, розіслав „Центросоюз“ всім Повітовим Союзам і кооперативам першої ступені і про ближчі вивчення відсилаємо до тих організацій наших членів.

Колиб на місці не було кооперативної організації, а наші члени бажали набути штучні погної на кредит, то подаємо це відома, що міністерство внутрішніх справ рескриптом з 4. серпня 1926 р. ч. 3654, звернулося до всіх повітів, щоб воевідства за допомогою староств аплікували на Повітові Виділи заклади подання ними поміч рілнникам при набуванні

штучних погноїв. Повітові Виділи на основі того рескрипту є обов'язані зайнятися самі чи за посередництвом начальства сільських громад пропагандою примінення штучних погноїв та уділюванням рілнникам факхових порад щодо того, які погної і до яких цілей можуть бути уживані. Працюють Повітові Виділи обов'язані перевести в тісному порозумінні з місцевими рілнничими організаціями, отже з Кружками і Філіями „Сільського Господаря“.

Роль Повітових Виділів при закупі штучних погноїв на основі рішення міністерства внутрішніх справ малаб бути подвійна:

1) Повітові Виділи мають бути посередниками між рілнниками і Державним Банком Рілнним, якому передають замовлення на штучні погної у висоті найменше ціловогоного ладунок кожного штучного погною зокрема. Державний Банк Рілнний приймає замовлення за посередництвом громадських позичково-шадничих кас або безпосередні зборні замовлення рілнників даної громади на підставі так званої солідарної поруки. Замовлення на кредит в осінній сезоні платні є 15. січня 1927 р. на 13 процент у річний розрахунок.

2) Колиб Державний Банк Рілнний не міг прийняти замовлення, то він вказує Повітовому Виділові фабрику штучних погноїв, у якій належить зреалізувати збірне замовлення громади.

У випадку закупна штучних погноїв безпосередньо в фабриці Повітові Виділи обов'язані в разі потреби уділяти господарям, які зробили збірне замовлення, фінансової гарантії супроти фабрик, зглі жирувати їх векселі. Висота поруки Повітового Виділу залежить від правосильно вивнесеної ним ухвали. Господарі, які збірно замовляють погної на кредит і бажують поруки Повітового Виділу, мусять окремо про це просити Повітовий Виділ, який розгляне прохання через покликаних до того комісію. Коли в повітат існують повітові каси ощадності, справу уділення поруки залагоджують управи тихже кас.

Звертаємо увагу нашого рілнничого загалу на обов'язки Повітових Виділів у ділі достави штучних погноїв, а зокрема просимо наших членів, які рівночасно є членами начальства громад і Повітових Виділів, щоб вони в крузі свого діляння, якщо зайдє потреба цього і на місці нема власної кооперативної організації, допомагали справі в громад і в повіті.

Радам Кружків і Філій „Сільського Господаря“ подаємо до відома і підтримуємо ще раз, що акція громад і Повітових Виділів має бути переведена в тісному порозумінні з місцевими рілнничими організаціями. Тому слід Кружкам і Філіям нашого Товариства аголосити свою співпрацю з громад і в Повітові Виділі.

Про вислід акції Повітових Виділів у справі допомоги рілнникам при набуванні штучних погноїв вони обов'язані подати воевідським урядам звідомлення до 15. жовтня ц. р. Натомісць воевідські уряди обов'язані переслати такеж звідомлення міністерству до 1. листопада ц. р.

Зі спорту.

З Українського Спортового Союзу повідомляють нас:

1) II. Жіночі легко-атлетичні змагання.

В днях 26. і 28. вересня 1926 р. у Львові на площі Сокола-Батька відбудуться II. жіночі легко-атлетичні змагання, влаштовувані У. С. С. за мистецтвом Західної України з такою програмою:

біг на: 60, 100, 250 м. Скоки у височині і далечині з розбігом.

Метн: кулею, диском і ратищем (довільною рукою). Гіци на 240 м. (4 х 60) і на 240 м. (60—80—100).

II) Змагання в кошиковому м'ячі.

Змагання в кошиковому м'ячі за мистецтвом і нагороду „Союзу Українок“ за рік 1926.

Вписове до змагань у кошиковому м'ячі вноситься 5 зол.

Зголошення до змагань під I) і II) надсилати до 18. вересня ц. р. на адресу У. С. С. Львів, Руска 18/1. Пізніші зголошення не будуть в ніяким випадку братися під увагу.

Львів, дня 21. с-рпня 1926.

Спортова Рада.

Примітка: Пригадується всім спортовим т-вам і установам, що 19. і 21. вересня ц. р. відбудуться міжклубові легко-атлетичні змагання. Речинь зголошень минає дня 8. вересня 1926 р.

ПОЗІР! СІТКІВАРІ! ПОЗІР!

Український Львівський Клуб Сит. кінкарі устроює з рамені Спортового Союзу загально-красів змагання у Львові в днях 19, 20, і 21. вересня ц. р. Роздані будуть: одна мандарина клубова нагорода і 3 індивідуальні нагороди. Зголошення письменно і устно у п. Віницького Товариства „Спорт“, Львів, вул. Осолінських 8. до дня 15-го вересня. Проситися усіх ситківарів з провінції, які речиньють оповістку, подати дальше знайомим, що грали або грають в ситківку.

Український Львівський Клуб Сит. кінкарі:

Голова: За секретаря: Шепарович, інж. Віницький.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на родня фортеця, це певний захмет в добі лихоліття!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басевського у складі 30 осіб виступає:

Вівторок 24.VIII. Скалат.

Середа 25.VIII. Грималів.

Четвер 26.VIII. Грималів.

П'ятниця 27.VIII. Тернопіль.

Субота 28.VIII. Тернопіль.

193 12-2

Додаткові вписи до мужської учительської семінарії УПТ. (Рідна Школа) у Львові вул. Круярська ч. 15 відбудуться від 30. серпня до 1. вересня. Вступні іспити на II, III, і IV. рік відбудуться 1. вересня; іспит на I. рік і поправчі 2. вересня. До іспитів належить зголоситися найпізніше 31. серпня. Листових поясень уділює Управа за присланням почтового значка на 50 сот.

235 3-4

В гімназії УПТ. з правом прилюдності в Городенці вписи і додаткові вступні іспити до клас I—V відбудуться 30. і 31. серпня о годині 9 рано. Початок шк. р. 1. вересня. Для замісцевих учеників вільних кілька місць в бурсі за винагородою натураліями. Подання о прийнятті до бурси вносити до Дирекції гімназії. — Управа.

240 3-3

Управа приват. дівочої гімназії „Рідної Школи“ в Станіславові (гуманістичного типу з правами державних шкіл) подає до відома, що додаткові вступні іспити до клас II—VIII. відбудуться 30. і 31. серпня ц. р. а до I. кл. дня 1. вересня ц. р. Вимоги при іспиті до I. класу з релігії, української і польської мови та з рахунків, як у державних гімназіях. Зголошення приймається кожного дня. — Н. Даниш.

275 2-4

Додаткові вписи до дівочої учительської семінарії (I—V) і гуманістичної гімназії (IV—VII) У. П. Т. (Рідна Школа) ім. Шевченка у Львові при вул. Мокнацького ч. 12 відбудуться від 30.—31. серпня. — ДИРЕКЦІЯ.

272 3-3

Однорічний курс ручних робіт відкривають СС. Васильяки 6. вересня ц. р. В обсяг науки входить: 1) Шиття та крій білля. 2) Гафт аського роду. 3) Ручне трикотарство. 4) Крій суконь. Вписи приймається кожного дня від 15. серпня в Заряді СС. Васильяки при вул. Длугоша ч. 17.

290 3-3

Приватна українська гімназія У. П. Т. в Дрогобичі. Додаткові вступні іспити до клас I—VII та додаткові вписи до клас I—VIII. відбудуться в днях 30. і 31. серпня. — Управа.

309 2-2

Додаткові вписи до клас I—V. прив. гімназійних курсів У. П. Т. в Долині відбудуться від 30. серпня до 2. вересня. В тих самих днях відбудуться рівнож вступні іспити до всіх клас. — УПРАВА.

324 1-3

В приватній українській гімназії У. П. Т. з правом прилюдності в Чорткові відбудуться вступні іспити до приготівної і до першої класи дня 31. серпня, іспити до класів від II.—VI. 29. і 30. серпня. В році 1926/27 відчиняється шесту класу. — УПРАВА.

316 1-4

Вписи до держ. пром. шкіл у Львові, при ая. Снопківській 47 на рік 1926/27 відбудуться в такий порядок: 1) До технічних середніх шкіл, себто: а) Мірничо й дорожньої школи, б) Електрично-механічний відділ, в) Промислово-артистичний відділ — від 3.—7. IX. включно. 2) До ремісничо-промислових шкіл, себто: а) Школа будівельних майстрів (як мулярів, теслярів, каменярів, бетонярів) і до б) факхових шкіл (як артистичне столярство, будівельне слюсарство, меблеве й будівельне столярство) — від 25.—28. VIII. включно. 3) На кляимкарські курси від 1.—10. IX. включно.

3-3

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ і будильники з 3-літньою гарантією поручає найдешевше І. З. Бактрог, Львів Сиктуска 29. 152 6-10

ЕМЕРИТО-АНА учителька приймає учеників з інших клас на станцію. Зголошення в Адміністрації „Діла“.

294 2-2

ПРИЙМУ двох учеників з ніщої гімназії. Шептицьких 31/II.

292 3-3

ДВОХ студентів на мешкання і харч. прийме Крижановська, вул. Вірменська 15/III. пов.

3-3

ПАРОХІЯ в станиславській епархії, 10 км. від більшого міста—3500 душ грек. лат.—жид. 22; 52 моргів поля, 61 т² буконих дров, а гарний, підгірський, здоровий околиці до замку за відповіду на Поділлі, есентуально за парохію 2—3 км. від міста, де є середні школи. Ближнє відомість: „Народна Торговля“ в Коломиї — ринок. (Заміна парохії).

305 2-3

РУТИНОВАНОГО КОНЦІПІЕНТА, спосібного до самостійного ведення агенди, адвок. канцелярії, — прийму сейчас на користних услугах. — Д-р Олександра Ріпський, адвокат в Сокалі.

307 2-2

ПРИЙМУ на мешкання (станція) 2-3 учеників (к-ів: фортеця до ужитку. Зигмунтаска 15. Назар. 287 3-3

ПОТРІБНА совісна інструкторка на шк. рік для учеників з I. гімн. і II. на родної. Зголошення з поданням умов. Парохіяльний уряд в Звенигороді п. Старе Село. 313 2-2

ВДОВА по лікареві приймає на здорове сонячне мешкання заможніші панночки, опіка, фортеця. Зголошення до Адміністрації під „Околиця Баторого“. 308 1-3

УЧЕНИКІВ гімн. на мешкання з харчем прийме інтелігентна родина у Львові Льва Саліги 65. III. пов. на ліво, есент. поміч в науці. 314 1-1

ПРИЙМУ 2 панночки на станцію, д. Устияновичева, вул. Глубока 15. I. пов. 315 1-3

СТАНЦІЯ або кімнати з кухнею глядає подружжя з двома дітьми, байдуже в котрій діяльній Львові, щоб лиш суше сонячне помешкання. Чинш дам з тобою за рік року. Ласкаві зголошення до „Діла“ для „Марусина“.

321 1-1

УЧЕНИКІВ ніщої гімназії з доброго дому знайдуть приміщення і солідну опіку при інтелігентній родині; фортеця до ужитку, есент. поміч в науці. Вул. с. 1-го рєси 2/II.

318 1-1

УРЯДНИЧА РОДИНА приймає на станцію три панночки. Мешкання близько гімназії УПТ. (Рідної Школи). Інформації у діля дирекції гімназії УПТ.

322 1-1

ДЕРЕНЬ до смаження і на наливки зол. 9. — Помідори зол. 9. — Угорські сляки зол. 9. Столові груші зол. 8-50. Яблука зол. 8-50 — висилє в 5 кг. кошиках за посилатом А. Венкерт, Експорт овочів. Заліщики.

320 1-2

ПОШУКУЄТЬСЯ окремої кімнати з харчем коло техніки або університету у Львові для двох братів (правника і техника). Зголошення з поданням умов до парохіяльного уряду в Містковичах почта Самбір.

319 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ окремої кімнати з харчем коло клініки у Львові для студентки медичної. Зголошення з поданням умов до парохіяльного уряду в Містковичах п. Самбір.

311 1-1

ВОХ учеників або учениць прийму на станцію. Окремий покій. Митрофанів. Красівських 15. партер.

323 1-1

ВДОВА по священику приймає кількох учеників з гімназії на помешкання з повним удержанням. Опіка і поміч в науці заповнена. Зголошення слати до д-ра Кучера, 29. листопада 40.

325 1-2

ДО ПІДНАЙМУ є гарна сонішня кімната при інтелігентній родині. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „АК“.

325а 1-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

МЕЛЬОДІЯ

Львів, Коперника 5.

Телефон 8-59

Найбільший склад музичних інструментів і приладів, грамофонів і плит, — Каталоги плит висилаються на замовлення.

44 13-2

Найдешевший у Львові Базар найгарніших забавок, також шкільних та канцелярських приборів міститься в пасау Миколая біля кін. „Утіха“.

247 3-7

ЖАРІВКИ

„Осрам“ і „Філіпса“

найдешевше у фірми

Генрик Зонненшайн

Львів, Сенкевича 8.

268 рік Ліндога.

3-4

ДО ВСІХ ЧИТАЛЕНЬ.

Вже видано друку на інвентарний Каталоги до бібліотек. Можна замовляти довільних скількох без переплату, зборшуровані або в переплеті. Ціна для бібліотек до 200 книжок зол. 1-30. Замовити в філії „Просвіти“ ім. М. Шахевича, Львів, Ринок ч. 10. II. пов.

316 1-1

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 16, П. пош.
Конт. почт. ш. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Революція в Греції.

Ненадійний вибух революції. — Інтернування Пангальоса. — Пангальос стане перед воєнним судом. — Роялісти між виконавцями перевороту. — Конференція бувш. грецького короля.

Париж, 23. серпня 1926.

Революція в Афінах вибухла нечакливо. Ще в суботу вечором ген. Пангальос, не підозрюючи нічого, знімав на короткий відпочинок на острові Патрас біля Атен.

Пангальоса арештували на кораблі „Пергамос“ і перевели на корабель „Леон“, котрий причалив до Кератіні. Відси перевезли Пангальоса з шістьма офіцерами його почоти до Піревса, де інтернували його у військовому шпиталі.

Конділіс підписав декрет, який покликає до життя надзвичайну слідчу комісію для опрацювання акту обвинувачення проти Пангальоса і його міністра. „Дейлі Експрес“ повідомляє, що Конділіс заявив, що Пангальоса зараз після арештування поставлять перед воєнним судом. Повідомляють теж і Афи, що Пангальос останніми часами не почувався певним на своєму становищі і навіть задумував зступити до армії звільнених роялістичних офіцерів, але боявся наразити своїм партійним прихильникам.

Між виконавцями теперішнього перевороту є теж елементи, які чинили на реставрацію королівства в Греції. „Дейлі Мейл“ повідомляє, що серед революціонерів переважає роялістичний елемент. Бувший грецький король поїхав до Вельсе Кроман, де конферував із ан-

гліськими парламентаристами. На конференції, скликаній бувш. грецьким королем, поробили всякі приготування на випадок проклямування в Греції королівства. В такому разі король зараз вертав би до Греції.

Англійська преса відноситься пасивно супроти вибуху революції в Греції, ждучи дальшого її розвитку.

Югославянські політичні кола цікавляться дуже вістями, які приходять із Атен, а то з огляду на заключений недавно союз між Грецією і Югославією. Кола ці заявляють, що переворот цей є внутрішньою справою Греції та що зміна уряду в Греції не вплине на її становище в справах закордонної політики.

Ген. Конділіс є одним із найвищих генералів Греції, а зараз держ. мужем і політиком. Йому тепер 47 літ, як молодий офіцер відзначився у війнах проти Туреччини і Болгарії. У світовій війні брав участь у ранзі полковника. Після перевороту в Греції був міністром війни, опісля міністром внутрішніх справ у перших рядах республіки. Підчас теперішнього перевороту ген. Конділіс зняв усі важніші точки в краю і ніде не стрінувся з найменшим спротивом. Переворот відбувся без проливу крові.

З польських справ.

Уряд і національні меншости. — Слідство в справі спіртового монополію. — Відправа інспекторів армії.

Варшава, 23. серпня 1926.

Сьогодні вечором радив економічний комітет Ради міністрів над справами апропізаційними, а комітет політичний над справою національних меншостей. З причини навалу робіт уряд поділив свої функції таким робом, що справи господарського характеру буде полагджувати комітет економічний, а справи політичні — комітет політичний. Нинішні наради політичного комітету не довели до ніяких ухвал, бо на них обговорювано щойно цілість меншовестового питання, а на деталях ще не спинюються.

Делегат міністра скарбу д-р Корта, що вів вступні доповідні в справі діяльності спіртового монополію, пропонує міністрові скарбу

звідомлення зі своєї діяльності. Для вирішення, чи зібраний матеріал дає основу до спрямування справи на карно судову доріжку, утворено комісію з 3 делегатів, а саме голови Ради міністрів, міністра справедливості і скарбу. Комісія вже приступила до праці.

В будинку ген. інспекторату армії відбувалися сьогодні до пізнього вечора т. зв. відправи інспекторів армії, а саме: Желіговського, Ридзасьміглого, Скерського, Норвід-Найгебавера, Осінського, Фари, Ромера, Рибакі і новопридлених: Бургарт-Буркацького, Дрешера, Румля і Бернацького. Ген. Сосновський має бути іменованій інспектором армії після свого выздоровлення.

З подій в СРСР.

Сталін і опозиція. — Чічерін їде до Парижа.

Варшава, 23. серпня 1926.

В політиці Сталіна супроти опозиції зайшла зміна оцінки, що він приновлює тепер репресії до своїх противників значно лагідніше. Усування негідних опозиціоністів відбувається головню в совнархозі і внашторгу. Досі не звільнено нікого з опозиціоністів в армії, хоч і там теж немало.

Негайно після свого выздоровлення виїде Чічерін за кордон, де найдовше побуде в Парижі, щоб навізати контакт з Бріаном, а можливо і з Поанкаре. Чічерін хоче

направити всі ті неповіднення, яких зазнав у Франції Літвінов, переговорюючи в справі ліквідації передвоєнних і воєнних довгів царської Росії і Тимчасового Правительства. Головна мета візиту Чічеріна в Парижі — створення передумов для господарського зближення між Францією і СРСР, а тимсамим між тими державами й Німеччиною. Буде це перша поважна спроба зорганізувати континентальний блок, якого вістря було би спрямоване виразно проти Англії.

Реорганізація Ради Ліги Націй.

Берлін, 23. серпня 1926.

„Берл. Тгт.“ пише, що в справі реорганізації Ради Ліги Націй досягнуто вже значні поступи. Еспанія цікавиться тепер більше Танжером, як постійним місцем у Раді. В Женеві прийде до порозуміння на основі проєкту лорда Сесіля з деякими змінами. Теперішні переговори зміряють до вяснення становища Франції. Становище Італії „Берл. Тгт.“ оцінює як некорисне для Німеччини. 4-та сесія Ради Ліги Націй зачнеється дня 2. вересня під проводом Бенеша.

Англійські шахтарі працюють.

Лондон, 23. серпня 1926.

Не зважаючи на зазив керманців союзу шахтарів, щоб не йти до праці, тисячі шахтарів у копальнях Нотінгемшир і Дербішир підняли сьогодні працю. В Нордштаффордшир вернуло сьогодні до праці около 6000 шахтарів. Дві відливарні сталі в околицях Клівленду зачали нині працю при помочі закордонного вугля.

Генеральний секретар союзу шахтарів Кук заявив, що в цьому тижні переговори будуть вестися знову, бо страйк не може тягнутися вічно. По вісткам преси до праці вернуло вже 34.000 шахтарів.

Конфлікт у Мексику.

Лондон, 23. серпня 1926.

Президент Каллес перший раз від часу, як зачалася боротьба з церквою, відбув з католицькими достойниками конференцію в справі внутрішнього положення в краю. До повного порозуміння ще не дійшло, але вислід конференції уважають загально задовольняючим. Каллес станув за тому, що богослуження можуть відбуватися всюди, де церква згодиться на засаду, що церковні будівлі є національною власністю.

Знову землетрясення.

Рим, 23. серпня 1926.

По вісткам з Мессини острів Ліпарі був тереном сильного трясення земної поверхні. Наслідком того землетрясення завалилося около 400 домів у Мальфі. Сильні шкоди спричинило землетрясення також на острові Філікуді. Населення тих околиць мусить ночувати під голим небом.

Рудольф Валентин помер.

Париж, 23. серпня 1926.

Прийшли телеграми з Нью-Йорку, що там помер після операції Рудольф Валентин, славний кінновий актор.

Біржа.

Гроші.

Для 23. серпня курс ефективного долара офіційний і неофіційний обнизився. Банк Польський обнизив курс плачення за ефективні долари з 8-98 на 8-97, а за девізи з 9-05 на 9-00 зол. Так зменшив курс ову ріжницю між девізами і валютами з 5 сот. на 3 сот. на однім доларі. У приватних оборотах торгували доларами по 9-01.

Збіжжя.

Хлібове збіжжя сильно пошукуване при невистарчаючій подачі. Ціни йдуть вгору. Овес в офіруванні при живім попиту: ціни нижче останніх нотувань. Пошукують добірніші сорти яєса на експорт. В позабіржеві обороти платили за льон льоко стація Олешніч 65-25 зол. без мішка. За пшеничні і житні отруби ала рінфуза платили льоко стація Сокаль 18 зол. Тенденція для хлібного збіжжя звичкова. Гострий сильний. Ціни опіючі без трансакцій: пшениця нова двірська з негайною доставкою 43-25, пшениця нова селянська з негайною доставкою 40-50 зол., жито нове з негайною доставкою 30 зол., овес новий з негайною доставкою 40 зол.

Остання стація.

Львів, 24. серпня 1926.

Недавно у Львові склалася подія, яка до глибини порушила публичну опінію, потрясла її задубілими нервами. У львівській поліційній тюрмі по звірськи затовчено на смерть Романа Венклера, польського резервового старшину, студента університету, інтелігентну людину, що найшла в гостинних „сальонах“ при вул. Яхновича просто по непорозумінню.

Досі з розмислом обмежувалися ми тільки дрібними нотатками з приводу цієї страшною події, вижидуючи вислуду вступного слідства і — становища польської преси. Хіба зайвим буде пригадувати дотеперішню практику. Коли ми вказували на варварсько-інквізиційні слідчі методи поліції, то негайно в польській пресі знімався однодушний рев в обороні „англійської“, гуманної, благородної, просто англійської поліції в Польщі. Тому ми у звязку зі смертю скатованого в поліційних арештах Венклера постановили з тактичних оглядів остати позаду, щоб спершу дати голос польській пресі. І справді вся польська преса (за винятком „Слова Польского“, яке з природи річи психічно звязане з приновровлюваннями на „кресах“ поліційними методами) нараз виийшла зі себе і підняла такий гармідер, що аж пресо-вий прокуратор мусів до неї приновровити ті прийоми, які досі були виключним привілеєм української преси.

Пок. Роман Венклер попав у тюрму з приводу благої причини. В цукорні не заплатив належитості за тіста. За те його арештовано, не зважаючи на легітиміацію. Попавши раз у тюрму, ввійшов у конфлікт з поліційними панамі життя і смерті. З поліційських арештів уже не виийшов. З 22 ма поломаними ребрами, зломаним містком і переваленою долішньою щогою його відставлено до шпиталю, де він попрашався з цим світом.

Так коротко представляється справа. В р. 1926, у восьмим році існування відродженої Польщі і її „англійської“ поліції, у восьмим році нечуваних знущань поліційних садистів, а в чотвертому місяці існування травневою революцією видвигнутого уряду „моральної сандиції“ з рук поліційних опричників поїс смерть уже не „большевик“, не „гайдамака“, не „бунтівник“, але польський інтелігент, до того ж б. офіцер. Дотеперішня безкарність поліційних опричників мусіла видати свої окові.

Перед обличчями польських суддів, перед лавами присяжних, перед численною аудиторією досі пересунулася ціла валка українських селян, робітників, б. старшин, студентів і взагалі інтелігентів, а всі вони в один голос заявляли, що поліція нелюдськими, рафінованими побоями вимушувала від них найфантистичніші признання. Рівнобіжно з цими нещасними жертвами пересувалися пугати обличчя поліцаїв, які цинічно не лише заперечували очевидні факти побой і вимушеня, але перед Розп'яттям Христовим (як вірні й совісні католики) складали присягу щодо невірності показань обвинувачених, з притворно-акторським обуренням відкидали ширі зізнання

обвинувачених, як низькі „наклепи“ проти сальонової поліції. А за плечима цих рафінованих інквізиторів виринала могутня постать державного прокуратора, який з патосом твердив, що польська поліція не бе, що вона є культурна, чемна, освічена, що несе почесну й велику відповідальну службу у незвичайно важких часах, що вже це одно мусить спонукати кожного вдарити чолом перед цими янголами у людській подобі.

Чи треба пригадувати ширі, безпосередні слова Стефанова, селянина з Дашави, який перед львівським судом подібно описував додержування на ньому тортур, чи треба пригадувати обурення прокуратора Гіртлера з приводу зізнань другого селянина-свідка, який без огляду на наслідки мав відвагу ті тортур підтвердити під присягою і за це діждався списання окремого протоколу і слідства?

З'являється прекрасна, глибоко продумана, в закріпавленого серця геніального Ст. Жеромського анрвана повість, не повість, але епопея сучасної Польщі „Przedwiośnie“ в малюнком кайданівських знущань. Здавалося, що великий патріот-письменник, який в днях неволі страждав терпіннями своєї батьківщини, який в уяві малював собі її в авреолі правди і справедливості, — збудить совість польського громадянства, зідре огидний наріст шовінізму, здавалося, що своїм могутнім словом заставить кращих синів своєї батьківщини перевести санацію тих страшних відносин.

І щож? Зірвався ураган, пронеслася fata morgana в польській пресі, але проти Жеромського, а за Кайданом. Вдумайтеся лише в ці дві постаті: Жеромський і Кайдан! І скапітулював Жеромський. В другому виданні свого „Przedwiośnie“ енік Кайдан на радість і втіху польських „патріотів“.

Чому ж так сталося? Бо польський поліцай — спеціально на „кресах“ — репрезентує державу, персоніфікує її авторитет. А щоби той авторитет вдержати на відпо-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

43-2

проде надпошто

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16

відній висоті, треба запрягти всі чинники до... брехні.

Французькі інтелектуалісти підносили грімкий протест проти поліційних прийомів і тюремницьких метод (в роді масакри полк. Мельника і тов., застрілення в луцькій тюрмі селянина Чвалинського і т. ин.), але даремне. Іздила соймова комісія, оглядала поліційні катівні і тюрми, найшла в бюрі Кайдана навіть деякі технічно-електричні удпшення, але скінчилося на тому, що „народова“ більшість комісії не допустила до сконкретизування її помічень.

І тому, не вважаючи на травневий переворот і уряд „моральної санації“, в поліційній тюрмі у Львові закатовано людину. І знову та сама метода. Арештовано ключників — так, немов би вони були короною, а не останнім щаблем, у відповідальній поліційній драбині. Хіба важився би ключник на катування, як би він знав, що це не є складовою частиною поліцейської системи?

Партійна опозиція на Україні.

З К. П. (6) У. уступають членів опозиції.

Харківські „Вісти“ з 17. серпня приносять постанову Центральної Контрольної Комісії Комуністичної Партії більшовиків України про виключення з партії Олександра Лохмачова й Ефіма Коваленка та про висловлення догани Григорієві Пушкові і Леонідові Степанову за фракційну роботу в партії.

Всі названі члени партії розвивали свою акцію в Дніпропетровську між тамошніми партійними робітниками.

Лохмачов, син робітника, тепер управитель Всеукраїнської контори Металосиндикату, член КП(б)У від 1920 р. провадив фракційну роботу в часі своїх поїздок до Дніпропетровська і поширював там листи й копії з таємних партійних документів, що мали за завдання знищити єдність партії, та підірвати довіру до теперішнього партійного проводу. За те його з партії виключили. Само собою зрозуміло, що втратив він і свою відповідальну посаду управителя Металосиндикату.

Коваленко, робітник і управитель виробничого відділу Харчотресту, член КП(б)У від 1917 р. Він теж на фракційну роботу, передруковував при допомозі безпартійної машиністки фракційні агітаційні матеріали, а при доходженнях до за контрольним органом хибні інформації. За те його з партії виключили.

Петушков, робітник, заступник управителя Пайторгу, член КП(б)У від 1917 р. знав про фракційну роботу Лохмачова, але не повідомив про неї кермуючих органів партії, діставши від Л. навіть фракційні документи, вислани на його руки з Харкова, але їх не доручав партії, не робив з них ужитку, а вертав назад Лохмачову. За те дістав сувору нагану.

Степанів, робітник, зайнятий у фабриці, член партії від 1907 р. він фракційну роботу, поширював таємні документи і відозви, їздив до Москви і Харкова з фракційних справ і накінець перебував для опозиції прихильників силкуючися влаштувати навіть таємні зібрання. Степанів мав поширювати також провокаційні відомості про арештування в Москві Лашевича й перенесення з Ленінграду 7.000 членів партії до інших далеких міст. За те його з партії виключили. Степанів належав до його виключення з партії. Однак з огляду на його старий партійний стаж, висловлено йому сувору догану зі загрозою виключення на випадок дальшого ведення розкладової роботи.

Ось так відбувається поволі чистка партії від опозиційного елементу і на Україні. В кожному випадку контрольні органи партії переводять дуже докладне слідство і на його основі астановлюють кару. Виходить, що пануюча партійна більшість і на Україні почуває на стільки сили, що не вагається усувати з партії кожного опозиціоніста, не вважаючи навіть на найбільші його заслуги для партії. Повіші постанови про виключення з партії та про „сувору кару“ подаємо для зразку.

о широкому світі

СРСР. і Злучені Держави. З Вашингтону повідомляють, що більшовики підняли нові заходи в напрямі визнання СРСР, урядом Злучених Держав.

Масарик буде кандидувати. В найближчому році відбудуться вибори на президента Чехословаччини. Чеська преса повідомляє, що през. Масарик кандидує знову. Неприхильне становище до його кандидатури займає новоутворена консервативно-аграрна партія в чеській соймі, яка бажає на випадок вибору Масарика обмежити управління президента республіки або шляхом ревізії конституції, або на основі обов'язуючої політичної практики.

Кандидатом на президента Злуч. Держав називають бувшого сенатора А. Померена зі стейту Огайо. Він кандидує з доручення демократичної партії і ма-

В. ЛЕВИЦЬКИЙ.

Адвокат.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, у серпні 1926.

I.

Генрик Робер (Henri Robert) — нині безперечно найвизначніший адвокат у такій багатій адвокатській талантата країні, як Франція. Французька Академія прийняла його тому три роки в число своїх 40 „безсмертних“, і то не з титулу його літературних робіт, а як найповажнішого представника адвокатського стану. Того стану, який грає тут велику політичну роль в республіканських і демократичних краях... Але й не за „політику“ у війшов Робер в Академію: послом ані сенатором він не був і не хоче бути. Він передовсім адвокат, а навіть коли він друкує том за томом свої цікаві огляди „Великих Процесів в Історії“, то він робить це не як учений-історик у строгому розумінні слова, а як правник-оборонець чи обвинитель.

Бо, мимоходом кажучи, Французька Академія, то не — як думало неосвідомлених за границею і — навіть у Франції — збір самих тільки письменників. Ні, то збір усього, що в якійнебудь області національного життя вибивається на чільне місце: в політиці й стратегії, в мистецтві й науці, — в адвокатурі нарешті.

Робер — не тільки першорядний правник і славний оборонець. Він

загально шанований як звичайна й добра людина і як муж високої духовної культури, „загальних ідей“ (як кажуть у Франції), при своїм високім віші — молодечо цікавий до всього, чим живе і в чому виявляється французька умова діяльності.

Його книжка п. з. „Адвокат“ появилася в тій самій серії видань, у якій появилася книжка Юлія Камбона про „Дипломата“ і книга Барту про „Політика“, з якої свого часу переказав був читачам „Діла“ цікаві викирки п. Ілько Борщак. Чи дивно, що не занедбав прочитати книжки про „Адвоката“ наш брат Галичанин, котрий походить із тої країни, де адвокати грають таку важну роль в громадянстві, і котрий сам свого часу, правда: дуже легенько, лизнув був дещо з адвокатського заняття?...

II.

Однак, що саме вибрати для нашої публіки з дуже звязко написаної книжки французького адвоката? Вона така ошадна в словах, що переповідати зміст її ще коротше — було би рівнозначне з випиранням його з його смаку: неприємно таке робити, а читачеві воно мало приємно читати. Замість стрибати по всіх сторінках книжки і вибирувати відти одно-друге зерно, волимо обмежитися на тих сторінках, де Робер говорить про інтелігентний цenz адвоката.

Слово є за нашим автором:

Не покладаймося — остерігає він адвокатів і клієнтів — на легку вимовність, якої не попередили поважні студії і якої безупинна праця

не підтримує і засідно не відживляє.

Вона зможе дати перші блискучі успіхи, великі обіцянки — про око.

Однак не заїде далеко адвокат, який покладеться єдино тільки на свою легку вимовність і на перші свої успіхи. Коли він занедбає працювати над своєю не тільки правничою, а й загальною культурою, писати, щоби формувати свій стиль, збагачувати свою пам'ять і безупинно збільшати свої духовні засоби обсервацією, роздумуванням, інтелігентною розмовою і передовсім лектурою, — то він швидко буде засуджений на повторювання, на банальності, а незабаром на умову яловість.

Чуєте, галицькі адвокати й конципенти, мої товариші, — чуєте?

Імпровізація — каже далі Робер — то не самочинне духовне чудесо, як собі дехто думає. То не чудо Мойсея, котрий ударом палиці добув ключ живого джерела із скали.

В імпровізації джерело трисне тільки тоді, коли промовець заздалегідь, роками щилими успіш накопичити в собі таємний скарб висловів, образів, думок, відомостей, з якого він зможе в даній хвилі черпати повними руками. Бо в дійсності імпровізація — результат довгої праці збирання, довгої підготовки, посередньої, незримой і незловимої.

„Слухаючача здається, що імпровізатор винаходить дощільні аргументи раптом, в міру потреб своєї промови. Він винаходить їх справді, але тільки в етимологічній значін-

ні сього слова, себто він і знаходить або віднаходить там, де він їх був зложив, инді довго передтим. лектурами, студіями, обсерваціями, накопиченими в підсвідомих верствах пам'яті.

Відти вони раптом піднімаються, начеб-то витрискують під зусиллям напруженої волі, під ударами слів, які взаїмно себе прикликують і в'яжуться поміж собою.

Безперечна річ, це дар природи, однак від нас залежить, чи дар той затратиться або збогатиться, як загибають або розвиваються м'ясні, мускули.

В кого дару того немає, той в дуже широкій мірі може добути собі його поступеними вправами: та воно можливе тільки впертою працею над самим собою; мусимо збагачувати і витончувати наш ум, безупинно доставляти йому поживу, бо инакше — він задеревіє, а то й зовсім погасне“.

„Це правди наглядні. Молоді студенти — кінчить Робер, — котрі кермуються на адвокатів, не повинні їх тратити з очей...“

III.

Читаємо таке — і не самі тільки веселі думки перебігають через нашу голову.

Невеселі факти нагадуються нам... Що багато-багато нас, адвокатів і адвокатських кандидатів, у нашій дошках від світа відгородженій країні відбувало свою середню школу в більше ніж убогій обстанові селянської бурси і в приватній або навіть державній гімназії такого підбача від сонця. Бачили

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247

Розв'язка

68-75

(видити це — **випити**
Алкоголь оловонити вжити!)

вигляди побити дотеперішнього президента Куліджа. Сам він займає компромісове становище між відламами демократичної партії і є однаково симпатичний як для „мокрих“, так і для „сухих“, бо не п'є, але є противником заборони продажу й уживання алкоголю.

Каменева далі усувають з усіх становищ, які займав. Усунувши Каменева зі становища народного комісара внутрішньої та закордонної торгівлі СРСР, усунули його тепер також зі становища члена Союзу Праці та Оборони (СПО), по російськи СТО (Совет Труда и Оборон).

Свята Франка.

Криворівня.

В останніх роках свого життя перебував Іван Франко в літніх сезонах у Криворівні, де серед чудової гірської природи його атомлена душа знаходила затишок і спокій. Та й тут не спочив його творчий дух і під диктандом приходили на світ в гуцульській хаті перлини української літератури. В цьогорічному сезоні записався за ініціативою д-ра Новодворського і д-ра Герасимовича Ів. комітет для урочистого відзначення 10-літньої роковини смерті І. Франка та збереження пам'яті про нього, де перебував і творив геній українського народу. В неділю 8-го серпня 1926 р. залягла маса Гуцулів береги Чорного Черемошу під скалою, яку названо ім. Ів. Франка. Велике число селян прибуло з далеких доколичних сіл, даючи тим доказ любові для великого поета.

Свято почалося в год. 13-й сигналом трембіт та відкриттям пам'ятної таблиці з написом „Іванові Франкові — Гуцульщина“. Відкриття таблиці попередила промова д-ра Новодворського. Відтак промовляв о. Волянський. Друга частина свята відбулася під явором ім. Івана Франка біля хати Василя Якибюка, в якого І. Франко мешкав. Під явором (де колись за-

любки пересиджував поет), прибраним портретом Франка та синьо-жовтими лентами, привітав В. Якибюк прибувших учасників свята й оповів коротко про перебування Франка в Криворівні. Відтак промовляв д-р Гардєцький, п. М. Галчук з Жабя П. Шекерик-Донік. На дальшій програмі склалися привітання культурних установ, декламації оп. О. Цегельської, О. Манчука з Жабя. Бойчука, О. Віндикувної та Желіжко з Красної. Міжним співом народні пісні діточий хор з Красної під проводом п. Вергунов. На закінчення затрембітали знова тужливо трембіти а у відповідь їм залунали відгомони гори, підносячи честь Великому Каменеві. У піднесеній настрій розходився нарід, несучи в своїх серцях у всі сторони рідних гір величчя кличі незабутнього поета. Свято, хоча без високопарної програми, відбулося з повною повагою, в чім зазначилося зрозуміння того моменту у присутніх. На жаль, різнобарвна маса Гуцулів рідко де була перетягана місцевими сурдитами. Передовсім вражала відсутність і недостатня зацікавленість повільним святом місцевої інтелігенції, яка не знала, чи така вже дуже перелякана, чи може так здорово поснула. Та це не дивниця, коли одинокою лектурою місцевих українських інтелігентів є „Слово Польське“. Порушається українському громадянству більше інтересуватися пам'ятними місцями наших гір, де серед чарівної природи творив не тільки І. Франко, але й інші наші визначні письменники. Так прим. у мало відомій Криворівні написав М. Коцюбинський свої „Тині забутих предків“, тут перебував не раз проф. Грушевський Мих., Гнатюк Вол., Хоткевич Гнат і ин. Чи можна лишити в забутті такі дорогі місця кожному Українцеві? Учасник.

Однорічний торгосельний курс жіночий

Мечислава Хрістофа

проф. держ. школи економ.-торг.

Львів, Валова 25.

Вписи від 28. серпня до 2. вересня ц. р. від 10—12 і від 4—5. Чесне зол. 16 місячно-Всіляких виписень уділяє Управа шоденно 1870 у ранішніх годинах. 1—2

НОВИНКИ.

— Українська делегація на конгресі нац. груп. В неділю 22. серпня вихала на конгрес „організованих національних груп в європейських державах“ україн-

ська делегація в складі голови УНДОб'єднання д-ра Дмитра Левицького та заст. голови тогож Об'єднання сен. Черкавського і д-ра Олександра Марітчак. Українська делегація не буде брати активної участі в конгресі з принципових причин; правдоподібно обмежиться вона зложенням принципової заяви, а зрештою обсервуватиме хід нарад, та старатиметься вийти в ближчий контакт з представниками поневолених народів і нац. меншостей. Таке саме становище, як нас інформують, займатиме й білоруська делегація.

— „Супліка“. Перед кількома днями помістив ми текст „супліки“, що П. вислав до хлібодільського штабу в Станіславові п. Іван Самотівка. В зв'язку з тим одержали ми таке лапідарне письмо: „Ворохта, дядько 19. VIII. 1926. До Хвальної Редакції час. „Діло“ у Львові. Заявляю отсим, що „супліки“ до „хлібоділь“, видрукованої в ч. 180 „Діла“ я не писав і до них не вислав. З пошаною Іван Самотівка, управитель школи в Середній, залуцького повіту. Прошу цю заяву помістити в найближчому числі „Діла“. — Сповідуюсь бажаю п. Самотівки і містимо його заяву, зазначуючи, що „супліку“ до хлібоділь він писав і до них вислав. Хитрий п. Самотівка був певний, що ми маємо тільки відпис його „супліки“, а тим самим легко буде все заперечити. Тимчасом ми маємо оригінал. Характер письма, підпис, навіть рід паперу „супліки“ до подробиць згоджується з оригіналом заперечення. Ласкавий добродію Самотівка, колиб ми не мали були оригіналу, то не надрукувалиб були Вашої чесної „супліки“. Ваше заперечення ще краще і наглядніше свідчить про Ваш характер, як Ваша „супліка“. А прецінь Ви учитель, якому повірено вполювання правди і вироблювання характеру серед тих найменших.

— 3 українського промислу в Америці. Найновіше українське підприємство, яке тепер появилася в Злуч. Державах, це фабрика виробу українських звійок (рольок) на плінна під назвою „СУРМА“. Головним чинником повстання цього підприємства є Січовий Базар у Нью Йорку. Його найновіше видання — це „Вечерниць“ Нішинського для тих Українців в Америці, котрі мають плінна. Січовий Базар видав до „Вечерниць“ особне лібретто, в котрім крім усіх пісень, що знаходяться у „Вечерниць“, є й пояснення, спеціально написане Г. Прохоровичем, учителем української школи в Нью Йорку. Вступні уваги про автора „Вечерниць“ Нішинського написав д-р Л. Цегельський. Нагляд над музикою до українських звійок веде проф. Мих. Гайворонський.

— Відзначення української групи в Америці. В українській церкві в містечку Бейон, Н. Дж. відбулося вчороче вручення американського прапора місцевим Українцям за те, що під час парадів всіх іммігрантських груп, яка відбулася в горожанське свято дня 4. липня, виставили найкращу групу. Прапор доручило Бейонське Півторастолітнє Товариство, яке цей прапор фундувало. Урочисте до вручення складалося з промов місцевих урядників та місцевих громадян. Місцеві американські газети принесли дня 26. липня більш згадки про це свято та подали фотографії свята. Наш нарід і церкву називано в цих згадках не Рутенцями, але Українцями, під яким іменем наші земляки виступали. („Свобода“).

— Дрібні вістки з Радиської України. В Одесі заснували Українське Наукове Товариство. При товаристві буде історична, філологічна та бібліотечна секція. — З одеської пристані випливає на пароплаві „Евгенія Комбаніс“ перший транспорт збіжжя з цього річного врожаю в кількості 5.000 тон. Збіжжя попливе до Англії. —

Управа Політосвіти розіслала по округах безплатно 6.000 примірників жидівського букваря, 1000 примірників німецького, 2000 польських, 2000 татарських, 300 молдаванських. Друкуються ще й болгарські букварі.

— **Україніца**. В ч. 1674 з 18. серпня ц. р. сербський шоденник „Време“ умістив довгу статтю із Подєбрад під заголовком: „В жісті, де мирно будеться українська культура і на полі, де залазом і кровю будувалась велика Німеччина“. Майже половина цієї статті присвячена об'єктивному переглядові українських культурних установ у Подєбрадах та зясує мету цих установ шодо майбутнього життя України. Треба бути вдячним авторові статті д-ру А. Єлчичові, що він спромігся на таку річку у Сербії інформацію про українське культурне життя в Подєбрадах. В. А.

— Розкол православної церкви на еміграції. Берлінський „Рул“ приносить сенсаційну вістку про те, що царстванно-православна церква на еміграції „розколюється“. Митрополит Евлогій, що є самозванчим головою російського православ'я на еміграції, прислав берлінському єпископові Тихонові таку телеграму: „З уваги на Ваші виступи проти мене, Вашого законного Архієрея, звільняю Вас тимчасово від виконання обов'язків: вікарія, благочинного (декана) і настоятеля. У виконання тих обов'язків доручаю вступити протоєреєві Прозорову. Митрополит Евлогій. — Ось так і почався емігрантський церковний розкол.

— Південно-славянська енциклопедія зачала виходити в Загребі під редакцією професора Ст. Станосіча, А. Полича й М. Решетара й накладом фірми „Zibingrfski Zavod“ (вул. Гундуліца, 29). „Narodna Enciklopedija“ обійматиме коло 70 великих аркушів дрібного друку, в два стовпці, й помістить матеріал приблизно 120 фахових співробітників. Найбільше місця в енциклопедії буде присвячено гуманістичним наукам (історія, політика, література, мистецтво, етнографія), бо аж 1000 стовпців, а після цього природознавство (з географією й топографією), на яке призначено кругло 600 стовпців. На інші групи знання припадає далеко менше місця, між иншим на економію 300 стовпців, адміністрацію й військовість 60 стовпців, на комунікацію 30 стовпів, і на товариство 30 стовпів. Досі появилася вже 10 чисел, які критика прийняла дуже прихильно.

— Крадіж на пошті в Заболоті. Повідомляють нас з Коломиї, що в пошті уряді в Заболоті стверджено недавно крадіж грошового листу з деклярованою вартістю 300 швайц. франків. У тому листі було однаке фактично 800 доларів, до чого записано адресат признався. Меншу вартість подав він з розумислом, шоб заплатити меншу поштову оплату. Лист зник з пошті. каси вночі. На слідство приїхав делегат дирекції пошти й телеграфів зі Львова. Слід зазначити, що в Заболоті такі злодійства мали вже місце частіше.

— Ножівники гуляють. До поліційних арештів віддано Генрика Гемерле, зам. при вуд. Підзаце 11, за те, що напав на мешкання робітника Івана Гладкого (Мартина 21) і пробив там ножем Ядвигу Цедун, яку тяжко ранив. До тих самих поліц. арештів відставлено Едварда Шигельського за пробиття ножем шлюсаря Петра Владика, зам. при вуд. Лішницького 5.

— Конц. торговельні курси 3. Ольшевського, вул. Куркова 38. тел. 31—14 приймають вписи на однорічні і піврічні Торговельні Курси. Підручники з шкільної бібліотеки. Чужі мови і стенографія. Наука писання на машинах. Канцелярія урядус від год. 10—12 і від 4—6. Вписи до 5 вересня ц. р. 338 1-4

Склад меблів, декорацій, постелі, диванів

Львів

Иосиф Шустер, Рутівського 10. Тел. 31-54.

Переробляє солідно коздрин, матраци і тапicerовані меблі по найдешевших цінах.

289 2-4

дійно, по жидівськи брудного, темного містечка (поп на odios...), де засоби умового і загально-культурного життя й розвитку небагато вищі нулі. Що з набутих у таких центрі умовим багажем ми записалися „на право“ у Львові, та „студіювали“ те право з заялзених „скриптів“ у нашому таки рідному містечку, без бібліотек, без інтелектуальної атмосфери, без просвітки. Що ми визнавали, скачучи на коротко до Львова, наші іспити (або, як кажуть наші полуграмотні „доктори: іспити“) та що ми не могли скористати навіть із тих — Бог один знає, яких скромних! — культурних засобів, які має Львів; що так молодість наша минулася і що ми пішли в „конципленти“, людьми „готовими“, заробляти на пісний насушний. Що ми адвокатами так ставали — з тим худим і бідолашним духовим майном, і що з такою духовою формациєю ми ставали на чоло свого народу, за Австрію, за Україну, за Польщу. З якими політичними виднокругами! З яким духовим знаряддям!

Були і є виїмки — скажете? Нехай і так. І нехай ніхто не шукає в сих увагах притиків і натаків до імен і осіб. Винуваті — бо в не самих тільки казочних „незалежних обставинах“ є вина, а тини в нас конкретних людях! — винуваті, повторюємо, ми всі. „Mówię, bom smi py i sam pelen winy“, казав Словацький. Провідники наші мусять освідомити собі, що кольосальний процент нашої інтелігенції, нетільки адвокатської, — при всіх своїх само-

хвальних титулах д-р-ів і „проф-ів“ — в дійсності люде малоосвічені — шоб не сказати: темні. І що такий стан річей не може не відбитися на положенні цілої нашої нації в нормальних часах, а ще яскравіше і немилосердніше в днях національної проби і міри.

На це здорова нація мусить знайти раду.

VI.

Позвольте, що закінчимо анекдотом ці терпкі уваги? На жаль, це не анекдот, а таки правдивий випадок. Ось він:

Перед одним із наших чільних адвокатів молодий конциплент говорив раз про одного з наших письменників:

— То людина мабуть найбільше начитана з усіх наших істориків.

— Овва, відрубав у туж мить ображений чомусь наш меценат — він прочитав сто заголовків книжок, і що з того!

Чи дивно, що в такій атмосфері погорди до умової праці або просто до лектури, витворюваній старшими, немає місця для заохоти молодших до духових занять? Суспільна психологія так уже сформована, що вперше треба вміти цінити гріш, аби можна заробляти багатства, та що перше треба вміти цінити духові вартості і аусилля — бо тільки в прихильній атмосфері заохоти і цінювання кінчиться і вирощується нижня розина інтелектуальної культури. Поза тим є тільки темрява.

— Лікар д-р Олександр Барвінський повертає до Львова дня 1. вересня. 346, 1—1

— Свій по своє! Купуйте і уживайте лише пасту до обuvi "Елестант" О. Левницької і Ски. Львів Кордєвського 51. 331 1-5

В справі кредитів на кваліфіковані насіння.

Кравець Т-во Господарське "Сільський Господар" у Львові подає:

Господарі, які набувають кваліфіковане насіння озимини, можуть користуватися кредитом на обіжницю ціни купна між кваліфікованим насінням, а звичайним збіжжям, бо Державний Банк Річний створив заведення годівлі благородних насіннєв дисконтний кредит у загальній висоті одного мільйона золотих.

При закупні оригінального кваліфікованого насіння можливий є кредит на різницю ціни між біржовою вартістю консулційного збіжжя і ціною оригінального в межах 75 відсотків понад біржову вартість. При закупні першого відсіву кваліфікованого насіння можливий є кредит до висоти 40 відсотків понад біржову вартість звичайного збіжжя. Кредит є шести-місячний при спільному опростуванні: а) на векселях господарів 14 процент річно, б) при векселях кооператив і громадських мас 12 проц. річно з тим застереженням, що безпосередній відборець насіння не буде обтяжений через кооперативу або громадську касу більше, як на 16 процент в річний розрахунок.

Повідомляємо загальних рішучих, що в справі закупні кваліфікованого насіння належить звертатися до "Центросоюзу" у Львові, вул. Зіморівича ч. 20, як торговельного синдикату нашого Товариства.

"Центросоюз" увійшов у порозуміння з годівельними заведеннями, як тими, що користуються дисконтним кредитом Державним Банком Річним так і іншими заведеннями і можуть кваліфіковане насіння доставити. Бажає і цілозагонової задоволення. Звертаємо увагу, що кредит у висоті одного мільйона золотих при заготовленні кваліфікованого зерна при заготовленні державі є дуже низький і тому треба бути приготуванням, що партії кваліфікованого насіння з кредитом на різницю ціни купна між благородним насінням і звичайним зерном, які здобуде "Центросоюз", будуть незначні. Тому не належить жартатися закупити добірне насіння без користання кредиту.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управління Петра Савеського у складі 30 осіб виступає:

Середа 25.VIII. Грималія.
Четвер 26.VIII. Грималія.
П'ятниця 27.VIII. Тернопіль.
Субота 28.VIII. Тернопіль. 193 13-7

З гімназії СС. Василіанок у Львові. Початок шк. року 1. вересня. Початок вступів 30. серпня. Вступні іспити до всіх класів і поправки 1—2. вересня. Від 25. серпня гімназія міститься вже у власній новій будівлі при вул. Дрогошчя ч. 17. В справі прийняття учениць до Інституту СС. Василіанок належить звертатися до Ігуменату при вул. Збликєвича ч. 30. — Д-р В. Шураг. 347 1—2

Додаткові вписи до класів 1—V. прив. гімназійних курсів У. П. Т. в Долній відбудуться від 30. серпня до 2. вересня. З тих самих днів відбудуться рівнож вступні іспити до всіх класів. — УПРАВА. 324 2—3

Доповнення вписи до 7-класової сьєнарської дівочої школи. ім. Шевченка у Львові (вул. Мокнацького 12) відбудуться в дні 29, 30, і 31. серпня шодня від 9—12 ранку і від 3—5 пополудни. Тут також приймаються зголошення до 3-ої класи доповнюючої і до Захоронки на Стрийському передмісті. Вступні іспити до всіх класів відбудуться 30. і 31. серпня. Шкільний рік починається 1. вересня. — УПРАВА школи. 303 2—3

В приватній українській гімназії У. П. Т. з правом прикладності в Чорткові відбудуться вступні іспити до приготуваної і до першої класи дня 31. серпня іспити до класів від II.—VI, 29. і 30. серпня. В році 1926/27 відзначається шесту класу. — УПРАВА. 318 2—4

З приватної коедукативної гімназії "У. П. Т." з правом прикладності в Яворові. Додаткові вступні іспити та вписи до класів 1—VIII відбудуться в дні 30. серпня до 2. вересня включно. — Для запису молоді кілька вільних місць у "Бурсі ім. Івана Франка". — Кандидати (туди до VIII. кл. повинні негайно вкнести на руки Управи умотивовані подання до Кураторії з проханням дозволу впису до VIII кл. — УПРАВА. 333 1—2

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ПРИМУ рисівника. Інж. Дурбак, Львів, Чарнецького 20. 337 1—3

РУТИНОВАНИЙ, солідний кооперант глядає заняття. Зголошення: Адміністрація "Діла" під "Рутинований". 267 2-3

ПРАВАТКИ нові як також всілякі перебірки найдешевше поручає Грушевська. Гродзиських 6. перші сходи. 154 7-8

УЧЕНИКІВ ДВОХ з низшої львівської гімназії прийме на станцію з харчем гімн. професор. Окремий pokій. Інформацій уклінить з чемності Тячківський Йосиф у Львові. Ринок 10. II. поверх від 11—12 ранку або при вул. Крупарській ч. 6. 260 3—3

ПРИМУ з учеників на станцію — близько гімназії. Близькі інформації: Роздільня Центросоюзу, вул. Зіморівича 20 партер. 298 2—2

НА СТАНЦІЮ прийме учеників-иць відомі по священику. Лотоцька, Львів, вул. Тереси 2 а. I. пов. офісини (коло площі Юра). 311 2—3

ВДОВА по лікареві прийме на здорове соняшне мешкання заможніші паночки, опіка, фортеп'яні. Зголошення до Адміністрації під "Околиця Баторого". 308 2-3

ПАРОХІЯ в станицявській епархії, 10 км. від більшого міста—3500 душ грекат.: лат.—жид. 22; 52 моргів поля, 61 т² букових дров, в гарній, підгірській, здоровій околиці до замку за відповідну на Поділлі, есентуально за парохію 2—3 км. від міста, де є середні школи. Близька відомість: "Народня Торговля" в Коломиї — ринок. (Заміна парохії). 305 3—3

ДЕРЕНЬ до смаження і на паливки зол. 9. — Помідори зол. 9. — Угорські сливки зол. 9. Столові груші зол. 8-50. Яблука зол. 8-50 — висилася в 3 кг. кошиках за посилатого А. Венкерт, Експорт овочів, Заліщики. 320 2—2

ВДОВА по священику прийме кількох учеників з гімназії на помешкання з повним утриманням. Опіка і поміч в науці задоволені. Зголошення слати до д-ра Кучера, 29. листопада 40. 325 2-2

ДО ПІДНАЙМУ є гарна соняшна комора та при інтелігентній родині. Зголошення до Адміністрації "Діла" під "АК". 325а 2—2

ПОТРІБНИЙ інтелігент, який провадив би книговодство і кооператив, здержив би церк. хор і оркестру. Зголошення власноручним письмом і з порученнями слати під адресою о. Липицький Іван, Борислав. 329 1—3

СТАНЦІЯ для паночок або учеників при інтелігентній родині з добрим віктом. Пискава 21/II. 328 1—2

ПОШУКУЮ совісної учительки, котра зобов'язалася би зробити через рік з ученицями дві класи (6 і 7 вселюдну). Винагорода після умови. Адреса: Анна Процьова в Верховній великій, п. Пивничка. 333 1—2

ВДОВА глядає місця заряду дому, розуміється дуже добре на кухні і має скромні вимоги. Зголошення листовні: Львів, вул. Кордєвського ч. 46. Анна Гелія. 332 1—1

ВХО учеників (-иць) найде в гідне приміщення, опіку й есентуально поміч в науці при урядничій родині. Баламдіюк Вишневецьких ч. 10. 334 1—1

АБСОЛВЕНТ учительського семінара пошукує лекції на провінції. Зголошення: Уряд парохіальний Шоломів, п. Старесело. 330 1—1

ПРОДАМ авто та реальність о вільних 8 убиканій або прийму гімназійних учеників на мешкання з харчем. Зголошення: Янівська 53, або Сикстуська 31. Кармазин. 342 1—1

АБСОЛВЕНТ університету, спосібний, рутинований інструктор глядає лекції на селі. За успіх ручить. Поважний рекомендації. Зголошення: Повітовий Союз Кооператив в Мельниці, для "Абсолютанта". 341 1—2

ПРИМУ на помешкання з харчем гімназійних учеників. Анна Казарська, Вишневецьких 2/II. (бічка Листопада). 340 1—3

МІД бжільний, свіжий, кураційний, подільський, ручений, в пушках, по ціні за 5 кг. 16 зол., за 10 кг. 31 зол. за готівку при замовленні 30 сот. дешевше, висилася на бажання: Янівський і Ска, Городище п. Козлів, Тернопільщина. 341 1—4

ПОШУКУЄТЬСЯ ІНТЕЛІГЕНТІВ ІНКАСЕНТІВ по більших містах Українських західних Земель, щоб завняли збірникам адрес і висилася виключно українських фірм до промислово-торговельного календаря. П-и зголошенням заподати рекомендацію якогось товариства. Письма слати на адресу: Самоверський Петро, Станиславів, вул. Вовчицька ч. 80. 340 1—3

ПОШУКУЮ рутинованого практиканта до свіданково-реставраційного підприємства, ознайомленого з бухгалтером, що володіє українською й польською мовою. Зголошення листовно до Корнелія Ладонського в Тлустім ад Чортків. 339

Ширіть наш часопис!

Збір кокосових горіхів

триває цілий рік.

Кожна пальма видає річно до 100 горіхів. Свіжі транс-парті Цереса, що містять в собі 100 прц. кокосового товщу, вже надійшли, можна їх набути у всіх споживачих крамницях.

Звертайте пильну увагу на оригінальну упаковку і напис

„ЦЕРЕС“

САТУРНІЯ С. А.
ВАРШАВА.

327

1—2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Купно — Продаж — Заміна
"Моношко" фортеп'янів
283 Іллявіч 3—13
Львів, вул. Зіморівича 10, Тел. 35-54

Штучні Навози

всілякого рода

Гарантія вмістимости.

Томасину
Суперфосфати

мінеральні і кістяні

Потасові соли

стасфурські

Каліт краєвий

Азотняк

мелений і гранулований

Сірчан амоні

Салітру амоні

Ванно палене і мелене

найдешевше вагоново і детально

доставляє

Іосиф КАРРАХ

Львів
Котковська
ч. 18.

Цінники і інструкції даром

і оплачено. 7—8

Загальні Збори

Кружка Рідної Школи УПТ. в Стрию відбудуться в Стрию дня 5. вересня а год. 5-й пополудні в салі Сокола (Нар. Дім) з таким денним порядком: 1) Звіт з діяльності Управи за попередній рік адміністраційний, 2) Звіт касовий, 3) Повідомлення Зборів про зміну статута Товариства і зміст, 4) Вибір Старшини, вибір контрольної комісії і відповідників на загальний зїзд, 5) Ухвалення напрямів діяльності, 6) Внесення і запити членів.
В браку достаточного комплекту відбудуться того самого дня з тим самим порядком денним і в тімже місці Збори в год. 6. при якому небудь числі членів.
Старшина Кружка Рідної Школи УПТ. в Стрию, дня 21. серпня 1926.

СПРОСТУВАННЯ

В рубриці дописи в "Ділі" з дня 17-го серпня 1926 ч. 181/26 закинуто управі Кружка УПТ. в Стрию брак енергії, фельдєлівські прихили і нерозуміння, що Рідна Школа не є підприємством приватних одиниць а в кінці віддалення учительки-Українки і заступлення її Полькою.

Управа тут. Кружка стверджує, що всілякі зарядження в школах виконуються на після особистих починань деяких одиниць, а на основі рішення виділу Кружка. Та само мало місце і зі справою звільнення п. М., учительки при тут. школі вправ. Управа Кружка звільнила її наслідком самовільного покинення службових обов'язків і внесення нею резигнації на письмі. Становиско тут. Кружка в тій справі на рекурс інтересованої Головної Виділу УПТ. у Львові по переведенні слідстві потвердив. Зауважити при тім належить, що п. М. кваліфікації не має, та що по її уступленню розписано конкурс і для браку кваліфікованої сили української народності на жадання кураторії і під ригором відобрання права прикладності тут. Кружок за згодою Головної Виділу мусів прийняти учительку кваліфіковану Польку до навчання руханки.

Інших замітів тут. Управа не опростує, бо не уважає їх конкретними фактами, а єдиноко абстрактними поняттями, які кожний суб'єктивно ріжно поимати може.

Виділ Кружка Рідної Школи в Стрию.

Рік засновання 1894.

РОБІТНЯ ФУТЕР ВОЛОДИСЛАВА СОЛІКА

(раньше Юліана Соліка, доставця проф. Михайла Грушевського)

у Львові вул. Куркова 5. II. пов.

виконує всякі замовлення з обсягу кушнірства. — Зима за плечима! Спішіть за-304 осмотритися! 2—4

Конц. Торговельні Курси Зофії Глюзінської, Львів, Панська 14 приймають вписи на курси: торговельні річні і 5-міс., стенографії, писання на машині і чужих мов; відділи мужеські і жіночі. Інформації і вписи щоденно від 12—1 і від 6—7. Проспекти даром на місці або за поштою зячком.
Управа: Проф. д-р Іосиф Глюзінський. 345 1—3

Найдешевше джерело набуття шкільних книжок і приборів до писання
УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕКА І АНТИКВАРІЯ
у Львові, вул. Рутовського ч. 22.

Уживані книжки по половині ціни.

310 1—2

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конт. почт. в адм. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукориси не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Після революції в Греції.

Коаліційний уряд. — Кара смерті для Пангальоса. — Жінці Пангальоса унеможливили втечу. — Пангальос на острові Егіні. — Кондуріотіс прем'єром. — Анулювання договорів. — Заява Нінічі.

Париж, 24, серпня 1926.

„Еко д' Парі“ повідомляє з Атен, що провідники політичних партій згодилися на пропозицію ген. Конділіса щодо утворення коаліційного уряду, котрий знявся би приготуванням виборів.

Зі Солуня повідомляють, що тамошній революційний комітет домагається кари смерті на Пангальоса. Часописи пишуть, що його повинна стрінути тасам доля, яка колись стрінула Гунариса.

Коли арештованого Пангальоса ввезли вулицями Атен, товпа намагалася дістати в свої руки бувш. диктатора і злічувати його. З трудом удалося поліції унеможливити цей намір. Жінці Пангальоса внеможливили втечу за кордон.

„Райтер“ повідомляє, що жінку Пангальоса товпа висувала, коли йшла до свого чоловіка, інтернованого у військовий шпиталі. Пангальоса пильнує сильний відділ війська. Перевезуть Пангальоса на о-

стрів Егіну, щоби забезпечити його перед обуренням Атенців.

Кондуріотіс рішився обняти становище президента ради міністрів до часу переведення нових виборів. „Політика“ повідомляє з Атен, що адмірал Кондуріотіс анулював виконання всіх міжнародних договорів, які заключив був повалений уряд, м. н. також грецько-югославянський пакт приязни і конвенцію, що торкається Солуня.

З нагоди перевороту в Греції міністр закорд. справ Югославії Нініч заявив журналістам: Зміна уряду в Греції є внутрішньою справою грецької республіки. Не маємо права мішатися в справи грецької держави, однак для нас, як і для грецького народу, добрі взаємини між обома державами є найважливішою справою. Тому теж не слід сподіватися, щоби новий уряд мав вплинути некорисно на заключений і підписаний вже договір, тим більше, що його заключено в інтересі обох країв.

З подій в СРСР.

Зіновєв відкликаний з третього інтернаціоналу? — Порозуміння СРСР. зі Злученими Державами.

Варшава, 24, серпня 1926.

„Дейлі Мейл“ повідомляє з Москви, що Сталін рішив відкликати Зіновєва зі становища голови третього інтернаціоналу.

В московських колах, зближених до комісаріату закордонних справ, говорять про можливість визнання СРСР. de iure Злученими Державинами і то в найближчому часі. З тою метою має Чічерін у часі своєї подорожі за кордон підняти спроби

порозуміння з американськими амбасадорами в західних державах. Це порозуміння мало б вістря проти англійське, а частинно і проти японське. СРСР. і Злучені Держави узгіднили б у першій мірі спосіб поступовання на терені Китаю. В угоді передбачена була б теж справа розв'язки довгів царської Росії і Тимчасового Уряду в Злучених Державинах.

Перед зборами Ліги Націй.

Становище Еспанії в справі Танжеру. — Англійська преса про становище Еспанії.

Женева, 24, серпня 1926.

Загальна думка в тутешніх політичних колах така, що еспанський уряд є схильний підтримувати свою тезу в справі Танжеру без найменших змін. У зв'язку з цими настроями Еспанії стоїть також конференція англійського амбасадора в Мадриді, яку він має з компетентними колами на тему Танжеру.

Англійська преса незвичайно живо інтересується справою Танжеру. Так „Morning Post“ пише: Можлива річ, що Еспанія тому порушила в теперішній ситуації справу Танжеру, щоби переконати припод-

ну опінію краю про konieczність участі Еспанії в Лізі Націй навіть на випадок не одержання постійного місця в Раді. „Дейлі Ньюс“ повідомляє: Еспанія готова на випадок признання їй Танжеру вилучити будови кріпостей і морських чи повітряних баз.

Кореспондент „Дейлі Телеграф“ зазначає, що претензи Еспанії вимагатимуть старанного розгляду військовими і політичними англійськими чинниками. Франція дала вже до пізнання, що в кожному разі протриває розв'язці тої справи шляхом створення з Танжеру мандатової полосої.

Папський нунцій вертає до Праги.

Прага, 24, серпня 1926.

Зачувати, що в найкоротшому часі буде обсаджена знову папська нунціатура в Празі. Тимчасим конфлікт між Ватиканом і чеським урядом буде ліквідований. Чеські католики чекають з тугою на приїзд нунція.

Віймовий стан в Англії.

Лондон, 24, серпня 1926.

Парламент скликають на 30, серпня на надзвичайну сесію. Сесія ця має затвердити продовження віймового стану в Англії.

Генеральний страйк в Англії?

Лондон, 24, серпня 1926.

„Івнінг Стендерд“ повідомляє, що річний конгрес професіональних союзів, який відбудеться у вересні, проголосить новий генеральний страйк.

Початок шкільного року 15. вересня.

Варшава, 24, серпня 1926.

З причини епідемії красухи міністр освіти зарядив на анушення міністра внутрішніх справ відложення початку шкільного року у всіх державних і приватних школах до дня 15 вересня ч. р.

Львівська преса.

Варшавський „Глос Пр-вди“ подає чисельну силу і характеристику польської преси у Львові. Отже у Львові є вісім польських щоденників: „Слово Польске“, „Хвіля“, „Дзєннік Людови“, „Вєк Нови“, „Газета Поранна“, „Газета Цодзєнна“, „Курєр Львовскі“ і „Газета Львовска“. Три щоденники мають політичний характер, а саме: „Слово Польске“ є органом ендеї, „Хвіля“ — „малопольських“ сїоністів, а „Дзєннік Людови“ — „кресово-малопольських“ пєпєсївців.

„Решта“ — то підприємства менше або більше щасливі, без обличчя, з ріжними цілями і на ріжнє моральне рівні. І так: „Вєк Нови“ — це часопис бульварний в кращому того слова розумінні, що старанно виминає львівський магістрат, який має в ньому тихого, але цїнного союзника. „Газета Поранна“ — це орган специфічно бруковий, обчислений на експлуатацію всіх слабих сторін малої душі. „Газета Цодзєнна“ — то типовий революційний часопис, що полєє на скандали, спеціально антисемітського покрюю. „Курєр Львовскі“ — колись поважний і впливовий часопис, сьогодні веде жалке життя, старечим усміхом усміхаючись в бік витягнутої руки. Не є ані бруковий, ані сензаційний, як попередні, щось посереднє між малою сажавкою і висихаючим потічком. Інші „Газета Львовска“, найстарший львівський часопис, тепер живе „кутом“ при „Газеті Поранній“ і появляється в кількох примірниках на 4-ох сторінках, як урядовий орган для ліквідаційних оповісток і пропагандних небіжників.

Денний наклад усіх тих щоденників є около 50.000 примірників, при чому 3/4 тієї суми припадає менше-більше на „Вєк Нови“, „Газету Поранну“ і „Хвілю“, а 2/5 з останньої чвертини на решту політичних щоденників. А що серед теперішньої інсератової „бронди“ часопис калькулюється щойно при 9.000 проданих примірників, тому лише деякі з них стоїть на „власних ногах“. Як на чвертьмільйонне місто — навіть загальний наклад є пропорціонально малий, не говорячи вже про те, що Львів мусить проминувати на просторі понад 100 км. довкола себе. Ту недостачу доповнює импорт віденський, краківський і варшавський, при чому — на жаль — віденський є найсильніший, варшавський найслабший.

Причиною того ненормального стану є низький рівень львівської преси і нужда працюючої інтелігенції. Польська преса у Львові має альтернативу: або знизитися до маси відборців, або жити з ласки політичної партії чи класу інтересантів.

На „кресах“ нема пошани до газети, яку читається прихвощем. Найбільше передплачують і читають ще Жиди, не лише „Хвілю“, але й жаргонові та віденські німецькі газети (головно бульварні).

Рівень львівської польської преси є в більшості дуже низький. Інтеліктуалісти не пишуть в польській „кресовій“ пресі, уважаючи це за нечесть. Польська преса підупадає, а інтелігенція зітхає до чесної газети. Та перш усього треба піднести матеріальний рівень тієї інтелігенції. Якщо це не станеться, то „моральне спустошення, безідейність і панування тандити поширюватиметься все більше і грізніше“.

Біржа.

Греші.

На девізовій біржі долари 897—899. Курс Банку Польського за готівкові долари 897, за девізи 900.

Збіжжя.

Дальше сильний попит за хлібовим збіжжям доброї якості при зникаючій подажі з причини недостачі дозову. Тенденція дальше знизкова. Настрій сильний. Пшениця нова двір'яка з негайною доставою 43'25, пшениця нова селянська з негайною доставою 41'25, жито нове з негайною доставою 30'25, овес новий з негайною доставою 24.

Засуд смерти.

Новий управитель філії академічної гімназії у Львові. — Репресії „правительственого комісара“ Черкавського проти гімназії. — Що ми на те?

Недавно подали ми коротеньку вістку про те, що львівська кураторія призначила управителем філії академічної гімназії маловідомого і нічим незамітного у педагогічних колах учителя гімназії з Ланьцута Вербицького. Ціла справа вибору невідомої людини на становище управителя столичної гімназії була для нас неясною та незрозумілою. Важко було пояснити собі причину того наглого і несподіваного призначення, та можна було надіятися, що Вербицький мусить мати якісь спеціальні заслуги не перед нашим народом і не на полі українського шкільництва, а перед львівською шкільною кураторією. Довідуємося тепер, що так воно насправді і є.

Новопризначений управитель Вербицький має ту найбільшу заслугу, що належить до партії „rogaznuch Staroguzinów“, і то, як кажуть, навіть до групи польської їх породи згід знаку „правительственого комісара“ Народного Дому Черкавського. І хоч нового управителя ще нема у Львові, й обов'язки управителя виконує проф. Федів, то вже видно над цілою гімназією руку „високого покровителя“ Вербицького, тобто руку всевладного тепер пана й експлуатуючого чи пак урядуючого управителя Народного Дому Черкавського.

Без відома урядуючого управителя гімназії теперішню канцелярію гімназії приспособляють на приватне помешкання новому управителю. Всі класи і кабінети перетранспортовують самочинно з першого

на другий поверх і над усім тим „влаштує“ рука комісара Черкавського. На простій та зрозумілій мові це значить, що філію академічної гімназії у Львові „стискають“ чи „згущують“ фізично на те, щоб її потім „стиснути“ ще краще морально під проводом нового управителя. Кажуть, що всі теперішні репресії проти української гімназії виконує ком. Черкавський з доручення і за згодою інспектора Сошницького. До чогож у такому випадку служить львівській Кураторії теперішній управитель проф. Федів, коли він ніякого урядового повідомлення, ні ніяких вказівок відносно пертурбацій Черкавського не знає і не має? Проти всего того, що діється в тій гімназії, ніхто й не протестує, ніхто нею не інтересується, так немов би вона насправді титулом приміщення в Народному Домі стала доменою Черкавського. Він тепер виконує там і адміністративні і директорські функції.

Все те, що там діється, виглядає на початок кінця. Мається враження, що на ту гімназію застав десь там — у мозках всесильних у справах українського шкільництва верхів львівської Кураторії засуд смерті. Бо хіба тільки тим можна собі пояснити загадочне право інгеренції в справу гімназії такого „симпатичного“ і по приятельськи настроєного для українських шкіл типу як польський служак Черкавський і його будучий приятель Вербицький. Не даром для цього останнього приготувляють приватне помешкання аж у дотеперішній канцелярії управи гімназії.

Пишучи про те дивуємося, що дотепер не заінтересувалися тією справою ні наші педагогічні кола, ні станове товариство вчителів середніх шкіл, ні навіть організація міста Львова. Таких експериментів, такого нехтування інтересів української державної гімназії, ще й до того столичної, не допускалася львівська кураторія навіть за міністрування Ст. Грабського. Шойно за урядування „ліберального“ міністра Суйковського зважилася львівська кураторія зневажати українську школу й українських педагогів увійшовши для того в „союз“ аж з таким морально „цінним“ типом, як „господин“ Черкавський.

Найкращий підбір сил, а то й світочів української науки згуртований біля двох львівських українських гімназій. А вже не треба й писати про те, що є в тому зборі першорядні педагогі, люде з великою практикою і не меншою теоретично-педагогічною освітою, словом люде високої культури і великого такту. Між ними не могла Кураторія

ніяк найти підходячого кандидата на управителя, коли вже їй не подобався теперішній, а мусіла вона у відомих цілях спроваджувати аж з Ланьцута нічим незамітну мірноту, щоб під її сліпу руку піддати індивідуальності правдивих педагогів і людей культури.

До цього чергового експерименту львівської Кураторії мусить зайняти відповідне становище наше громадянство Львова, в тій справі мусить сказати своє рішуче слово і батьки тих дітей, що користають з названої гімназії. Провід над вихованням українських дітей мусить спочивати в руках правдивих синів українського народу, а не в приятелів наємника Черкавського.

З грецького кітла.

Атени, в яких було вже стільки переворотів, переживають нову революцію. Ген. Конділіс, один з найвизначніших генералів Греції, що визначився у війнах проти Туреччини й Болгарії, виступив в ім'я „моральної санації“ проти дотеперішнього диктатора Пангальоса, якого після слабого спротиву арештовано, а опір його прихильників зломано. Пангальоса мають поставити перед судом і по вкоріненій у Греції традиції стратити. Стільки телеграм з Атен.

Які причини отсього військово-політичного перевороту в Греції?

Пангальоса називали грецьким Муссоліні, хоч по правді його можна би скорше порівняти з диктатором еспанським. Він також вийшов з армії і як невдоволений офіцер „відкрив“ у собі охоту до політичної керми державою, для якої поклав безперечно деякі заслуги. В найтяжчий хвилі свого народу, після великої поразки грецької армії в Малій Азії, коли в цілій країні запанував хаос та анархія, ввів Пангальос привертнути в короткому часі порядок і дисципліну залізною рукою. Виявився людиною без сентиментів, коли велів розстріляти без милосердя міністрів-роялістів, не дивлячись зовсім на те страшне враження, яке цей вчинок викликав у цілому світі. В літі минулого року скинув він при допомозі відданої собі армії і флоту уряд Мігаліакопулоса, покриваючись тим, що заведе справжній республіканський лад. Зате зовсім нещаслива була закордонна політика Пангальоса. Він пробував виступити проти Болгарії, за що мусів „випити“ від Ліги Націй, тажсамо не повелася його політика у відношенні до Югославії. Та не це спричинило його упадок, а зовсім невдачна

Софія Дністрянська.

Франц Ліст.

У сорокові роки смерті.

„Ти приневолюєш багатьох змінити їх погляд на себе, але важко вони тобі те почислять — ти зблизився до них та перейшов побіч них, цього вони тобі не простять ніколи.“

Ти вийшов поза них, але чим вище ти ступив, тим нижчим бачить тебе око зависти — та найбільш ненавидять того, хто до небу піднісся.“

Ніцше: Заратустра.

В літі 1886 р. помер Франц Ліст у Байрайті, де перебував з нагоди святкових вистав Вагнерівських музичних драм. Склалося так, що саме музика Вагнера, якою він одушевлявся ціле своє життя й за істнування якої боровся довгі роки, пропагуючи її всею силою свого ентузіазму, авторитетом своєї світової слави та великодушною безкорисністю, — була його останнім музичним враженням, неначе заколисаною піснею на вічний супочинок. Ліст-Вагнер — це вислів музики другої половини 19. століття; вони оба представляють усі течії модерної музики свого часу, подібно як Малер-Р. Штраус, доповнюючи себе взаємно, опановують своєю індиві-

дуальністю розвиток музики теперішньої доби.

Ціла творчість Ліста є впливом дуалістичного характеру його дарування. Він рівночасно музик-віртуоз і музик-творець, — він як правдивий мистець репродуктивної музики основує модерний фортеп'яновий стиль, він указує нові шляхи диригентам грядучих поколінь, є батьком нової оркестральної форми т. зв. симфонічної поеми, а вкінці разом з Берліозом ініціатором і душею нового напрямку програмової музики. Як педагог, гуртує біля себе цілі ряди молодих adeptів і стає середовищем музичного культу. Вкінці, як письменник і автор визначних статей в париській музичній пресі, він висловлює свої погляди на нові ідеї музичної творчості, вказує шляхи для поширення горизонтів музичної культури і велику працю вкладає в пропаганду нових творів молодих борців за нові гасла.

Так обіймає діяльність Ліста трохи не всі ділянки музичного мистецтва. Однак ця всесторонність не є еманашою припадку ані довірливості, якби на око здавалося; але всі фази його творчості вгадуються логічно зі собою, вони йдуть шляхом постійної еволюції, обумовлюючи себе взаємно.

Не легко в формі фейлетону перейти всі моменти переломових змагань Ліста, влучно освітлити

рисин тої великої індивідуальності, щоб вона станула плястично картиною перед очима читача, зокрема українського, який може й не мав часу займатися особою Ліста, або займався нею поверховно та розсіяно під впливом упередження, що, мовляв, Ліст тільки віртуоз та композит технічно-тяжких фортеп'янових творів. Це справді певного роду трагедія в житті Ліста, що мав у своїй творчості або ентузіастичних прихильників або непримиримих ворогів. Прихильники його музики вважали його великим у змислі велитів-геніїв, коли між тим противники його творчого напрямку вважали його тільки геніальним віртуозом.

Прихильники класицизму були противниками творчості Ліста. На їх чолі станув Ганслік, представник формалістичного напрямку музичної естетики, великий критик і, як його тоді називали, „para in gebus musicis“, людина незвичайної енергії, непримиримий ворог усього, що нове, признавав тільки класицизм у музиці та протегував лише композитів, що йшли утертими дорогами класичного стилю. Опановуючи цілу світову музичну пресу, він і творив прилюдну опінію. Коли Вагнер виступив зі своєю „музикою будучини“, Ганслік звернувся проти нього й поборюючи Вагнера, поборював усіх тих, що стояли біля нього. Між ними останніми

головну роль відігравав Ліст. Сам Ліст був тим, що займаючи місце диригента у Баймарі, звернувши увагу тодішньої суспільності на могутні значіння і вічну красу Вагнерівських творів. Він поборов усі труднощі і поставив трішки основ для розголосу музики Вагнера, а Баймар став джерелом, з якого плівкою Інтернаціональна слава Вагнерівського генія. Але, на жаль, те святе одушевлення Ліста не знайшло належної вдяки; в останніх роках його життя ослабли приятельські зв'язки між ним і мистцем з Байрайту, він осамотів, опущений і забутий тими, що йому все завдячували.

Однак славу Ліста як віртуоза признавали всі, не виймаючи навіть Гансліка. Та не слід так односторонно дивитися на творчість Ліста.

Музикологи звикли здавна ділити артистичну діяльність на творчу-продуктивну і перетворюючу-репродуктивну; кожний акт перетворення чи інтерпретації вони зачисляють до репродуктивної, все інше кладуть у рубрику продуктивної музики. Та нема сумніву, що існує певний поділ праці в музичній творчості, але границь продукції та репродукції не можна в музиці так ясно означити, як в інших ділянках мистецтва, пр. у малюванні або різьбярстві. Ті поняття в музиці вгадуються так тісно зі со-

Муєш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню і пачки штрипового екстракту АГРУМІНА Генеральне представництво на Польщу.

ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.
1247а) 68—75

політика внутрішня, що поставила проти нього на ноги не тільки більшість військових кругів, але й більшість населення. Ця потужна внутрішня політика — це упадок грецької валюти у зв'язку з кепською господаркою і чимраз більше зубожіння грецького народу.

Можна ставити собі питання, чи цей переворот буде у Греції останнім і чи він скоро покінчиться. Важко на нього відповісти. Та всеж таки слід зазначити, що й переможець є військовою особою і республіканцем. Видвигнені ним мотиви перевороту: привернення конституції і свободи, знесення цензури і т. п. вказували на те, що боротьба внутрі Греції буде вестися далі, тим більше, що в ті поняття різні люди вкладають різний зміст. До того слід зазначити, що в Греції все ще не зломані монархістичні круги, які чекають тільки нагоди, щоб виступити активно і привернути в цій країні владу монархії і правної династії.

Німецький капітал на Україні.

Як Німці олановують свою продукцію в Донецькому басейні.

До Німеччини повернувшись з п'ятижнєвої поїздки по СРСР, синдик ессенської торговельної палати Рехлін і поділився своїми враженнями про промисл у Радянському Союзі, а зокрема в українській донецькій китловині з телеграфічною відпискою Вольфа. При тій нагоді вказав він і свої погляди і про успіхи своєї поїздки.

Свою поїздку відбув Рехлін на пропозицію Донвугільтресту. Ще перед роком увійшов названий трест у переговори з німецьким промислом, особливо з райнсько-вестфальськими фірмами в справі обладнання його вугляних копалень і висказав побажання, щоб представники німецького промислу відвідали донецький басейн і дали авторитетні вказівки відносно спільної праці в тій ділянці.

Спільна праця показала можливість — твердить Рехлін — бо вугляні поклади в донецькому басейні та в райнсько-вестфальському районі дуже до себе подібні і щодо сили і щодо якості вугля. Наслідком цього в Донецькому ба-

сейні можна використати всі ті машини і методи видобування та оброблювання вугілля, якими послуговуються у Вестфалії. З уваги на те райнсько-вестфальський промисл може піднятися організації розроблювання вугляних покладів донецької китловини. Там зроблено вже багато, щоб поширити видобування вугля. Донвугільтрест є найбільшим трестом у цілому Радянському Союзі, бо від кількості добутого ним вугля залежить розвиток усього радянського промислу. Без донецького вугля не могли б поступити вперед ні металургічний ні електричний промисл.

Бажання зорганізувати взаємне співробітництво дало вже додатні наслідки. Декілька копалень перебрала вже німецька фірма Тіссен, одну коксівню дістала фірма Коннерс-Ессен, фабрику побічних продуктів при тій коксівні має фірма Штілль з Реклінгазена, іншу коксівню разом із фабрикою побічних продуктів одержала фірма д-ра Отто з Бохум. Понад те декілька німецьких фірм одержало великі замовлення на найновіші машини і всякі технічні знаряддя для українських копалень.

Найреальнішим наслідком поїздки до СРСР, є те, що комісія (на чолі якої стояв Рехлін) мала можливість познайомитися ближче й основніше з програмою поширення донецького вугляного промислу. Комісія ввійшла також у подібні переговори з трестом Південносталь (Югосталь).

Безсумнівно — кінчить Рехлін — є цей факт, що теперішні копальні Донвугля і Південносталь вже використані до крайніх можливостей. Скриплення продукції обох теренів можливе тільки при допомозі заміни старих копалень новими. А треба знати, що продукції обох названих трестів надають у СРСР першорядне значіння. І тому будова нових копалень неминуча і необхідна. При тому німецький промисл одержує можливість організувати в СРСР підприємства постійного характеру, обраховані на довший період часу та існування.

Зі заяви Рехліна віє духом вдволення, бо німецькому капіталові вдалося вже у великій мірі зробити добрий інтерес на українському копальняному промислі, а в недалекий будучині цей інтерес стане ще ліпшим, бо значно розростеться і дасть німецькому капіталові неабиякі прибутки. З другого боку висловлені Рехліном враження зі своєї поїздки в Донецькому басейні доводять, що український копальняний промисл цілковито занепадає і що без допомоги чужого капіталу

він ніяк не зміг би двигнутися. Занепадає він наслідком дикої господарки, дикого використання не тільки копалень, але й усіх машин і копальняного знаряддя. Все це до того міри знищене та виснажене, що загрожує йому катастрофічний кінець, а тим самим комплетний застій у всьому промислі не тільки України, але й Рад. Союзу. Треба будувати аж нові копальні, до того міри виснажені всі старі. Що це буде коштувати і що Німці на тому зароблять, можна собі уявити хіба в космічних думках нашої, убогої на економічні поняття уяви, цифрах. Але щож робити? Краще те, як цілковитий занепад копальняного вуглевого і залізного, а вслід за тим і всякого іншого промислу. Від Німців можна надіятися бодай того, що вони не тільки самі зароблять, але й насправді солідно поставлять і належно вивінують український промисл.

За в'язничними ґратами.

Суд відмовив випущення на волю за кавцією поета В. Бобинського.

Від кількох місяців карастється у львівській тюрмі при вул. Баторія молодий і талановитий український поет В. Бобинський. Попав він у тюрму за те, що підписував як відповідальний редактор тижневик марксистського напрямку „Світло“. Після довгого слідства львівська прокуратура здобула вкінці на акт обвинувачення. В чому саме міститься „злочин“ В. Бобинського?

„Злочин“ його в тому, що в характері відповідального редактора пропонував він до попередньої цензури (яка теоретично в Польщі не обов'язує) пресовому прокураторові статті: „Безробіття“ („Світло“ ч. 11 з 14. березня 1926), „Мобілізація“ (ч. 12 з 21. III. 1926), „Карпатська правда“ (ч. 13 з 28. III. 1926 — до тогож це передрук з чехословацької газети), „Міжнародність робітничого руху“ (ч. 14 з 5. квітня 1926) і „Знов полилася робітничая кров“ (про події в Стрию). Ці статті сконфіскував прес. прокуратор і вони не побачили денного світла. На їх місце з'явилися білі плями в „Світлі“, які — очевидно — нікого не могли „лідбурити“. Єдиню міг бути „лідбурений“ прес. прокуратор, який в цензурі читав ці статті перед конфіскацією. І за це В. Бобинський вже кілька місяців сидить в превенційній тюрмі мабуть за те, що піддався превенційній цензурі.

Без сумніву, щось нинішє мусіло спонукало „сторожів“ закону до уявлення В. Бобинського, до тогож хворого на захотку. Хіба ніщо нинішє, як невідкличний примус тим чином закрити фактично (бо до формально законного закриття не було причини) тижневик „Світло“.

Мало ж на увазі недугу арештованого, його рідня звернулася недавно до суду з проханням випустити його на волю за кавцією. Та на внесення прокуратора суд відмовив випущення і Бобинський далі коротає важкі дні в тюрмі за непоповнені „гріхи“.

Так виглядає „моральна синація“, так представляється забезпечена конституцією „звізність преси“.

З листів з „Мертвого дому“.

Зоставлено нам відписи кількох листів з польських тюрем. Політ. в'язень 39-літній Степан Волко, що відсиджує кару 15-літньої в'язниці у Віснчу, пише:

„Прошу шан. редакцію помістити тих кілька слів, того мого крику розпачу з „Мертвого дому“. Переказано мене з львівських „Бригідок“ до в'язниці у Віснчу. Повідомлено мене про те десять хвилин перед тим, поки мене виведено. Я не міг забрати навіть куска хліба. В голоді і холоді мусів я йти пішки з Бохні до Віснчи — 18 км. Я перестудився і дістав сильну фебру. На другий день я зголосився до лікаря. Треба було перейти через три темні коридори. Я йшов і падав. Не мав я сил. За кожним разом, як я падав, мене штуркано, не жалюючи ударів. На подвір'ї стояв в'язень, злодій „Чорний“ мстувий фізичної будови. Йому приказано кинутися на мене. Він схопив мене за шию і почав дусити. Опісля вхопив мене за ноги і волік по каміннях через ціле подвір'я як пса. Кайданками скервав мені руки і ноги. Били мене кльозами, тодішні чобітьми. Опісля кинено мене до темної келії.“

Степан Волко у Віснчу.

Таких зразків масмо більше, але вже ці вказують, що „моральна санація“ є справді кончена і невідлична, якщо ми масмо мати хоч ілюзію того, що живемо де-недалеко від культурного світа.

По широкому світі.

СРСР. і Уругвай. З Москви повідомляють, що Уругвай визнав Союз Рад. Соц. Республик de l'ure.

Абіссинія протестує. Регент Абіссинії Рас-Тафарі має намір прийхати на осінню сесію Ліги Націй, щоб заперестувати проти англійсько-італійського пакту.

В Мексику арештовано ген. Арізу й 10 інших осіб за участь у змові проти уряду.

Свята Франка.

Листячичі (Стрийщина).

То гуде народа клич — То наш Беринь з Листячичів! Так писав колись Франко про знаного селянина-бесідника Бериня з Листячичів, котрий з пок. Олесницьким клав перші організаційні підвалини в Стрийщині. Листячичі не забули Франка і гідно помянули в неділю дня 8. серпня ц. р. десятиліття його смерті.

По Службі Божій відправлено соборну папахиду і під церквою уформувалася величавий похід з сокильською четвою і з прапором на чолі. Голова листячичького „Сокола“ здав звіт голові стрийського „Сокола“ інж. А. Палієву і похід рушив під новозбудований „Народний Дім“ на посвячення засадженого Франкового дуба. Посвячення довершили о. А. Пеленський, о. Флонт, о. Метельський. По посвяченні промовив до зібраної маси народу парох о. Пеленський і віддав „то найсильніше дерево — дуба, ту ознаку сили“ в опіку листячичької громади і грядучим поколінням.

По церковній часті зачався під голім небом святочний концерт. На ознаменування вийшов п. Остап Луцький і виголосив святочну промову. Такі промови приходиться дійсно рідко почути. Треба було бачити світлі очі маси народу, треба було бачити слюзи в очах слухачів, коли бесідник згадував наше велике недавнє минуле. Читальний хор під управою п. Юнка відспівав дуже вдало кілька пісень, переплітаних деклямаціями. Голова Т-ва „Сокол“ п. Шини віддеклямував дуже гарно „Каменярі“. Маленькі листячичькі діти з „Дітчого Саду“ взяли також участь у святі. Маленьких хлопчиків і дівчаток висаджувано на стіл і вони деклямували, промовляли до громади, а накінці усі хором спітали. Дивилася громада вдало на п. Ю. Кушівну, управительку „Дітчого Саду“, за таку гарну науку. На закінчення концерту промовив д-р А. Гарасимів зі Стрия, закликаючи, щоб всі взяли собі до серця слова з „Каменярів“ і лупали спільними силами скалу. З усіх тисячної товпи повісся гимн „Ще не вмерла“.

Після того при звуках доброї оркестри перед новозасадженим дубом гістими та громадою передеділювали листячичький, добрянський і стрийський „Сокол“ і відійшли на площу, де в 4. год. попол. відбувся народний фестин. На фестині з'являлися дуже справно хлопці спасами, а дівчата вичинили і хоругвовками. Впрямі дітей зі „Саду“ були справжньою розрадою для всіх. Вечером в „Народнім Домі“ відбувалися вечерниці. — Гіста.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число „Діла“ підпало по кількох днях „передішків“ знова конфіскації. Вичеркнено з нього одно менше місце і ціле закінчення передової статті „Остання стація“. Це 80-а чергова конфіскація нашого органу в цьому році.

— Зміни в редакції „Нової України“. Як нас повідомляють, в управі місячника „Нова Україна“, який до цього часу виходив у Празі під редагуванням М. Галагана (с.-д.), Н. Григорієва (с.-р.) і М. Шаповала (с.-р.) — (раніше В. Винниченка і М. Шаповала), повстан на ґрунті ідейного розходження в поглядах деякі зміни. М. Галаган у червні місяці ц. р. редагування журналу покинув. Журнал має виходити під зміненою редакцією далі як партійний с.-р. орган, а навіть є илий перенести його видання до Львова.

— Устапаса в білоруській мові. Шані Зоська Вераса, авторка „Батанічного Словника“, виготовила тепер, як подає „Студенська Думка“, більший білорусько-польсько-московсько-українсько-латинський словник медових рослин.

бою, що годі сказати, де кінчиться одно, а починається друге. Є багато псевдо-творців, що в своїх творах модифікують чужі думки — вони не дають нічого або дуже мало нового чи своєрідного; йдучи в тіні великих попередників, осторожно вимінають усе те, що йшло би проти смаку загального духа часу — і хоч вони тільки епігони, всеж таки зачисляються їх до мистиків продуктивних. Навпаки — є музики-віртуози, які, передаючи чужі твори, переживають їх, фільтрують кризь своє власне музичне „я“ та надають їм стільки індивідуального почування, що твір постає перед нами неначе щось нове, як об'явлення саме того мистця, що тільки відтворює чужий, а не свій твір.

Між такими мистцями-віртуозами перше місце займав Ліст свого часу, та ледви чи й тепер знайдеться такий віртуоз, що міг би його досягнути чи перевищити. Спосіб, яким Ліст переймав чужі твори і, деретворивши, передавав чи узимисловлював у своїй інтерпретації, був справжнім актом оригінальної творчості. Метою його змагання було дійти до максимуму виразу в стилізації фраз та вірного передавання настроїв, що характеризували твір суверенним олануванням цілого апарату фортепянової техніки. Переломовою хвилиною в цьому змаганні є у нього демонічний скри-

пак Паганіні, якого мав нагоду почути в Парижі. В грі Паганіного знаходиться Ліст здійснення своїх віртуозівських мрій. В тих часах був він уже знаний віртуоз, а дитячих ще літ відзначений поцілуєм Бетовена за мистецьку гру творів Баха, та всеж-таки він постановив поглибити ті проблеми, що їх розв'язка дозволювала Паганіному добувати небувалі досі інтерпретаційні ефекти. Він працює над побільшенням інтенсивності відтінків тону (legato, jeu perlé) та різноманітності ритмічних акцентів. Результатом цієї праці був тріумфальний похід Ліста як віртуоза по всіх центрах музикальної Європи. Він став тою силою, що порушувала магнетну голку всієї інструментальної репродукції. Та не технічний, а творчий момент у його інтерпретації поставив його вище всіх п'яністів тодішньої доби. З тих часів пише Га й не про нього в одному зі своїх листів з Парижа: „Електричне ділання тої демонічної адачі на тову, заразлива могутність екстази, а може й магнетизм самої музики, тої спірітуалістичної недуги часу, яка майже в усіх нас вібрує, — ті феномени не потрясли мною ще ніколи так сильно і жажливо, як на концерті Ліста.“

(Докінчення буде.)

ФУТРА жіночі
мужські
дитячі

ПЛАЩІ

баранкові
астраханові
селянські і т. п.

ШАЛІ

футряні
як також
перерібки

порушас

Станислав

Стемпкович,

МАГАЗИН і РОБІТНЯ ФУТЕР

— Львів, пл. Капітульна ч. 1. —

286 2-3 Догідний кредит!

Жадайте проспекту!

Догідний кредит!

— В останнім числі ковенського „Кривіча“, що вже четвертий рік виходить під редакцією В. Ластовського, поміщена розвідка Паст[овського] про берестейську унію (1926, I, 88—97) й замітка А. С. „Цнапро ці Напро“ (стор. 113). — Літературне видавництво „Маладняк“ у Мінську видало збірку оповідань М. Хвильового в перекладі У. Дубайка.

З. К.

— Польські „культуртрегери“ з „домовим вишталценом“. „Ехо Варшави“ містить цікавий протокол зібрання батьків у Рівному, з якого виходить, що в тамошній польській гімназії є між учителями й директором включно, левий чортір, що мають покінчені університетські студії. В тому протоколі батьки закидають рівняським учителям недвозначно, що вони давали учням недостаточні поти на те, аби мати дохід з корепетцій і інші „ікантні“ зложвинання. Це діється в тому самому часі, коли десятки й сотки високо кваліфікованих українських учительських сил, що стоять у моральному відношенні без закладу, тиняються без посади, бо вони з тих чи інших причин — „неблагоннадобний“ елемент...

— Красуха шириться у Львові лихраз більше, є навіть випадки смерті на цю недугу. Власті запорядили проти неї охоронне шеплення, а крім того на день 25. ц. м. скликано лікарську анкету, що відбудеться в міському фізикаті. На анкеті має бути передискутована справа, чи не пересунути шкільного року на пізніший речилець з уваги на те, що маса дітей у шкільному віці лежить хора на красуху (шкарлатину).

— „Цуд“ у Львові. При вул. св. Софії ч. 4. збиралася вчора у Львові товпа різних жінок, коментуючи між собою живо історію „чудотворної ікони“, що зявилася нараз дивним світлом у хаті дозорця. Той „цуд“ зводиться до того, що стара ікона, якої не чишено роками, після її відчищення зробилася ясною наче зовсім нова. Хоч справа того львівського „цуду“ ясна, всеж таки вечером зявилася в хаті сторожиків з латинських священиків, які забрали ту ікону до костела св. Миколая, де її завішено на фронтонній стіні. Хто цікавий, може її там оглядати.

— Фальшиві гроші, особливо польські двозолотівки і долари, лускають масово між людей різні „лицарі“ того роду промислу. При прийманні грошей вказана якнайбільша обережність!

— Злодійські „штучки“. Немає, щоб у Львові не обдурили злодії когось з наївних людей, готовно прийняти в провінції, прозавже „золотого“ годинника, пертнення, ланцюжка і т. п. Будучи зручно спекулювати на людській глупоті, підходять вони до своїх жертв дуже різно — в залежності від їх соціального стану, освіти, інтелігенції і т. д. Нерідко буває й так, що перед таким прохажним злодієм вдають, немовто пропонувані ними до продажі за дешево ціну дорогоцінності походять з непевного джерела, чи просто з крадіжки. І все знаходяться легковірні, що дозвляються на такі „штучки“. Інакше було цими днями з управителем школи в Ляховичах Михайлом Смиком, до якого приступив на вул. Барський такий львівський злодій, попросив огляну і зачав балакати. По хвилині відійшов і шез у товпі. За хвилину і п. Смик спостерігся, що його годинник з ланцюжком шез безслідно. Та вже було запізно.

— Один з багатьох. На днях арештовано у Варшаві Яна Лесьневича, що має на своїй совісті різні більш і менші ошукування. Він заложив був між ин. свій банк у Кракові, при допомозі якого натягав наївних людей. А що таких людей завжди багато, то й немало їх попало в його руки. Найбільше людей натягнув Лесьневич таким чином, що обіцяв їм виробити більш позички за кордоном і забрав від легковірних зачети. Уживав також різних посередників, які стигали йому клієнтелю. Жервою того обманця впадо кілька десятків осіб, м. ин. дехто й у Львові, де Лесьневич віз до недавна каварню „Кеп-а-псе“, яку переняв був перед роком, не маючи ні зломаного сотика. Обманства здавалися йому так довго тому, бо він покривався всюди протекцією високо поставлених осіб, прим. ген. Івачкевича.

— Самовбийчий замах. Мальвина Арсенюкова, зам. при вул. Сінявській 18, зажила сильною отруї. Рятункове поготівля відвезло її в грізному стані до шпиталю. Причина самовбивства невідома.

— Чех мав велике щастя. На залізничній лінії Львів-Підгайці коло села Підберізіці переїздив селянин Василь Чех залізничний шлях у хвилі, як надїздив поїзд. Чех спав на возі, тому не чув надходного поїзду. На його щастя локомотива відкинула віз так, що Чех вилетів на землю, не зазнавши нічого крім страху. Зате один кінь забитий, другий покалічений.

— Звірське вбивство. В Переросі, надвірнянського повіту, жонатий зарбник Стан. Голинський, батько 3 дітей, побачив 15. липня ц. р. на своїм полі якогось селянина, що пас корову. Обурений тим до краю, прискочив Голинський до шкідника і побачив, що це батько його першої жінки, 56-літній Петро Мицяк. Не надумуючись довго, кинувся на Мицяка з дручком і вдарив так сильно по голові, що він упав на землю, залитий кровю. Після того став Голинський свою жертву душити. Побачивши, що Мицяк не живе, затягнув його до недалекої калюжі і там лишив. Вернувши до дому, перебрався, а потім утік у поле. Шойно тоді збудилася в ньому совість і він зголосився сам на постерунку поліції у Волосові. Голинський сидить тепер у Надвірній, чекаючи на судову розправу.

— Смерть від бика. Василь Моздир у Чижиківі коло Львова вивів свого бика на подвір'я. Розлючений звір кинувся нечаяно на свого господаря з такою силою, що немасний Моздир помер на бавком серед страшних мук.

— Золоті гроші в Австрії. Віденська менниця видала вже перші золоті монети — 25- і 100-шілінгові. Вибито наразі 13.000 менших (25 шіл.) і 1.000 більших штук (100 шіл.), які негайно розхоплено, так, що їх фактично в обігу нема.

— Приріст жидівської людності в Палестині. „Сіоністична Кореспонденція“ повідомляє за палестинським урядовим органом „Мішар Ветаазія“, що число жидівської людності в Палестині збільшується з кожним роком і за останні чотири роки майже подвоїлося. В 1922-ому році виказувала урядова статистика тільки 83.794 жидів або 11-5 при. усієї людності Палестини, а в червні цього року вже кругло 147.000 або 17 при. усієї людності. Однак це число вважається жидівськими статистиками недокладним і вони під-

носять його до 175.000 або 19-6 при. усієї людності Палестини.

— „Свобода“ ч. 23 містить: За права поневоленних народів. Перед найближчим завданням. Жиди колюють Україну. Що пишуть польські газети? Повітовий Народний Зїзд в Зборові. Політичне віче в Залізнях. Що чувати у світі? Новинки. Користайтеся з фахових шкіл! В справі помочі для потерпілих від живлових нещастя. Господарські вісти. Дописи з краю. Смішне.

— Свій по своє! Купуйте і уживайте лише пасту до обуви „Елегант“ О. Левницької і Сми. Львів Кордешського 51. 331 2-5

Пресовий ланцюг.

На побільшення обсягу „Свободи“ аложили далі:

173. Д-р З. Левницький, Коломия — 10 зол.
174. о. Смик Іван, Жовків — 1 дол. і кличе: о. ради. Соловй з Пуква і о. Телішук з Потока.
175. Д-р Слюзар Роман, Микудинці — 5 зол. і кличе: о. Е. Кароля, Йос. Шкабару, Йосифа Федевича і Волод. Савіцького — всіх з Микудинців.
176. о. Д. Семківський, Красносіліч — 5 зол.
177. о. Гр. Яструбецький, Лубанки нижчі — 4 зол.
178. о. Іван Яворський, Могильниця — 11 зол. і кличе: о. Теод. Столара з Хмельника на 5 зол. і о. Лаврентія Ткачука з Ласковець на 10 зол.
179. о. Стефан Семишин у Ширні к. Львова — 10 зол.

Всячина.

Зі статистики американських вишніх шкіл. В усіх 913 університетів, каледжах і професійнальних вишніх школах Злучених Держав було записано в 1924 році 664.266 студентів і студенток. На протязі останніх 34 літ це означає зріст майже в шестеро; в 1890 році в американських вишніх школах було всіх студентів 121.924. Так само зросло число професорів і учителів в університетах, коледжах і вишніх професійнальних школах медичних, технічних то-що) — з 10.762 в 1890 році до 51.907 в 1924 році. В тім останнім році, з якого є повні статистичні дані, найбільше студентів мав у своїх вишніх школах стейт Нью-Йорк, а саме 60.623 мужчик і 28.370 жінок, разом 88.993 голов студентства. Дані ілюїює з 60.462 студентами і студентками, Пенсильвенія, Огайо, Масачусетс і Каліфорнія. В п'ятьох інших стейтах було по більше як 20.000 студентів, записаних у вишніх школах, а в одинадцятьох по більше як 10.000.

Консумція паперу в Європі. „Export-Journal“ оповіщує інтересне зіставлення консумції паперу в Європі. Найбільше паперу зуживають Англії, Скандинавії й Німці, шойно пізніше Швайцарії, Голландії, Французь, Бельгії та Австрії. Англії продукують річно 899.310 тон паперу, так, що на голову людності припадає 25,3 кг. Скандинавії зуживають 351.500 тон, або 24 кг. на особу. Німеччина продукує найбільшу скількість паперу, бо 1.280.550 тон, а зуживає 19,7 кг. на особу. Швайцарія зуживає при продукції 45.750 тон 15 кг., Голландія (83.500 тон) 14,4 кг., Франція (567.180 тон) 14 кг., Бельгія й Австрія по 11,1 кг. на особу. Загальна річна продукція паперу на цілім світі виносить понад 8 мільярдів кг., з чого 55 проц. припадає на Європу, 40 проц. на Злучені Держави, а решта на Китай, Японію і т. д. Для порівняння слід згадати, що з початком 19. стол. спотребовано тільки 100.000 тон паперу.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басенського у складі 31 осіб виступає:

- Четвер 26.VIII. Грималів.
П'ятниця 27.VIII. Тернопіль.
Субота 28.VIII. Тернопіль.
Неділя 29.VIII. Збарж.
Понеділок 30.VIII. Збарж.
Вівторок 31.VIII. Зборів.
Середа 1.IX. Зборів.
Четвер 2.IX. Золочів.
Субота 4.IX. Золочів.
Неділя 5.IX. Золочів.
Понеділок 6.IX. Броди.
Вівторок 7.IX. Броди. 193 14-7

В прийнятій українській гімназії У. П. 1. з правом прилюдності в Чорткові відбудуться вступні іспити до приготівної і до першої класи для 31. серпня, іспити до класи від 11.—VI. 29. і 30. серпня. В році 1926/7 відчиняється шесту класу. — УПРАВА. 326 3-4

Управа приймає дівочої гімназії „Рідної Школи“ в Станиславові (гуманістичного типу з правами державної школи) подає до відома, що додаткові вступні іспити до класи II—VIII відбудуться 30. і 31. серпня ц. р. а до 1. кл. дня 1. вересня ц. р. Вимоги при іспиті до 1. класи з релігії, української і польської мови та з рахунків, як у державних гімназіях. Зголошення приймається кожного дня. — Н. Даниш. 275 3-4

Додаткові вписи до класу I—V. при гімназійних курсах У. П. Т. в Долині відбудуться від 30. серпня до 2. вересня. В тих самих днях відбудуться рівнож вступні іспити до всіх клас. — УПРАВА. 324 3-3

З гімназії СС. Василішок у Львові. Початок шк. року 1. вересня. Початок вписів 31. серпня. Вступні іспити до всіх класів і поправок I—2. вересня. Від 25. серпня гімназії містяться вже у власнім новім домі при вул. Даугоша ч. 17. В справі прийняття учениць до Інститута СС. Василішок належить звертатися до Ігуменату при вул. Зиблікевича ч. 30. — Д-р В. Шурат. 347 2-2

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ОСІБНА КОМНАТА wraz з карчем до винайму ученикові. Відомість в Адміністрації „Діло“ під „Вигода“. 217 3-3

БОНЦІПІЕНТА з практикою потребую від 15. вересня або 1. жовтня адвоката Мудрецького — Пільце. 263 3-5

МАШИНУ „Mercedes“ з українсько-польським письмом майже нову продасть Хомич, Дрогобич, Стрийська. 274 3-4

ПРИЙМУ 2 панночки на станцію. Л. Устїновичева, вул. Глубока 15. 1. поверх. 315 2-3

УЧЕНИКИ вищої гімназії з доброго дому знайдуть приміщення і солідну опіку при інтелігентній родині; фортепиано ужитку, емент. поміч в науці. Вул. св. Тереси 2С/І. 318 2-3

ПОТРІБНИЙ інтелігент, який провадив би книговодство кооперативи, заложив би церк. хор і оркестру. Зголошення адопторичним письмом і з порученнями слати під адресою о. Ліщинський Іван, Борислав. 329 2-3

ПОШУКУЮ совісної учительки, котра зобов'язалася би зробити через рік з ученицею дві класи (6 і 7 вселюдну). Винагорода після умови. Адреса: Анна Прошова в Верховній великій, п. Пивничка. 333 2-2

ПРИЙМУ рисівника. Інж. Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 337 2-7

ПОШУКУЄТЬСЯ ІНТЕЛІГЕНТІВ ІНКАСЕНТІЗ по більших містах України, східних Західних Земель, щоб зявилися збірним адрес і анонсів виключно українських фірм до промислово-торговельного календаря. При зголошенню заподати рекомендацію якогось товариства. Письма слати на адресу: Самоверський Петро, Станиславів, вул. Вовченецька ч. 80. 340 2-3

МІД бжильний, свіжий, кураційний, польський, ручений, в пушкях, по ціні за 5 кг. 16 зол., за 10 кг. 31 зол. за готівку при замовленню 50 сот. дешевше, висилас на бажання: Яничинський і С-ка, Городище п. Козлів, Тернопільщина. 341 2-4

АБСОЛВЕНТ університету, спосібний, рутинований інструктор гласає лекції на селі. За успіх ручать. Поважні рекомендації. Зголошення: Повітовий Союз Кооператив в Мельниці, для „Абсолютів“. 344 1-7

ПРИЙМУ студентку на станцію. Блишча відомість у М. Балко, Скарбівський ч. 5, II. поверх. 351 1-2

СТУДЕНТІВ або студенток прийму на помешкання під 1. вересня. Горбачевська, Йосафата 8. 352 1-1

ПРИЙМУ панночки на станцію. Опіка пийно. Марія Калимон, св. Петра 19а. 353 1-1

УЧЕНИКІВ на станцію прийме Барусевич, радник скарбу, Львів, вул. Рутівського 16, I. пов. 350 1-1

УЧЕНИКІВ з низших клас прийму на станцію. Кордасевич, вул. Мулярська ч. 48 I. пов. побіч головної гімназії. 349 1-3

ЖІНКА самітна візьме на станцію дітей. Оплата міс. 80 зол. Кімната велика, сонна, середмістя. Федорович, Личаківська 16, партер. 348 1-1

ПОШУКУЮ негайно рутинованого соліциатора. Зголошення з поданням услій слати на адресу д-р Гардецький, адвокат в Кутах. 344 1-1

ПРИЙМУ учеників на станцію близької академіч. гімназії, Келчинського 10/ІІ. 355 1-1

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Рикон ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацчині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Конгрес національних меншостей.

(Від нашого кореспондента.)

Берлін, 22. серпня 1926.

На другий конгрес національних меншостей, що починається 25. ш. м. в Женеві, зголосилося досі 39 національних груп, а саме 10 німецьких, 5 жидівських, 5 польських, 3 українські, з того одна з Підкарпатської України, 3 московські, 3 мадярські, 2 словінські, 1 білоруська, 1 литовська, 1 чесько-словацька, 1 лужицько-сербська, 1 данська й 1 шведська. Найбільше національних груп зголосилося з Польщі, бо аж шість, а далі 5 з Чехо-Словащини, 4 з Румунії, 11 з Литви, Латвії й Естонії, 3 з Німеччини, по дві з Австрії, Італії й Югославії та по одній з Данії, Еспанії й Мадярщини.

Як довідуємося, буковинські Українці пересилають на конгрес окремий меморіал у справі румунського положення Українців під Румунією.

Секретаріат конгресу урядів у готелі „Вікторія“ під проводом д-ра Е. Аменде, про якого статті з приводу білоруського, українського й бесарабського питання, передруковані між іншими багатьма часописами (напр. „Revaler Bote“, „Li-

tvische Rundsch-u), була вже в нас мова.

Женева, 25. серпня 1926.

Сьогодні відбулася тут інавгурація другого конгресу національних меншостей. Передчорі і вчора радили делегації окремих національних меншостей над програмою, з якою мають виступити на конгресі, а також над тактикою.

Польські меншости з усіх 5 держав творять спільний фронт під проводом делегатів з Німеччини. Таксамо одношлі виступатимуть делегати жидівських меншостей, що вибрали д-ра Моцкіна своїм спільним делегатом. Зате німецькі делегати з різних держав не найшли ще спільної мови, бо й долі німецьких меншостей в різних державах дуже різні. Німці з Румунії домагаються утворення спеціальної Ліги Націй для оборони інтересів національних меншостей.

На конгресі національних меншостей вибрано 4 комісії: господарську, культурну, організаційну й правно-політичну. Представники Ліги Націй в Женеві зберігають у відношенні до конгресу становище чисто нейтральне.

Революція в Греції.

Кондуріотіс президентом республіки. — Творення коаліційного уряду. Венізелос на овиді. — Домашня війна в Греції?

Париж, 25. серпня 1926.

Адмірал Кондуріотіс обняв становище президента республіки. Ген. Конділіс і Кондуріотіс переговорювали з провідниками партій в справі утворення коаліційного уряду. Справу участі в уряді обох провідників полагождать мабуть 25. серпня як і справу повноважень для президента республіки.

„Юнайтед Прес“ повідомляє з

Атен, що прихильники Венізелоса домагаються, щоб він обняв президентуру.

Із Софії повідомляють, що дня 24. серпня пополудні чути було артилерійську пальбу в околицях Солуня. Думають, що то почалися артилерійські бої в поодиноких грецьких гарнізонах між військами, що стоять на боці Пангальоса і прихильниками нового уряду.

Перед зборами Ліги Націй.

Німецька преса про недалеку сесію Ліги Націй. — За мандат над полюсю Танжеру. — Мін. Залеский настроєний оптимістично.

Варшава 25. серпня 1926.

„Берл. Тагеблятт“ в депеші з Женеви подає, що прийняття Німеччини до Ліги Націй відбудеться найправдоподібніше без поважних перешкод. Також „Берген-Курір“ є найціпшою думки й уважає, що вступлення Німеччини до Ліги піде зовсім гладко й ніхто не відкажеться виступити проти наділення однією Німеччини постійним місцем в Раді Ліги.

„Н. Вінер Тагеблятт“ повідомляє

з Лондону, що Прімо де Рівера має намір зрезугнувати з плану прилучення Танжеру до еспанської полюси, вдовольняючись мандатом над полюсю Танжеру на 15 літ.

Сьогодні виїхав до Женеви мін. Залеский. Перед самим виїздом запевняв кореспондентів різних газет, що він переконаний в тому, що Польща дістане таки постійне місце в Раді Ліги. По дорозі мав мін. Залеский відбутти конференцію з мін. Бріаном у Парижі.

З польських справ.

Нові воєводи. — Правнича Рада. — Нове становище б. през. Войцеховського.

Варшава, 25. серпня 1926.

В середу відбулося засідання Ради міністрів, на якому ухвалено низку змін на становищах воєводів. На місце волинського воєводи Дембського іменованій Мех, на місце шеського воєводи Більського — Гражинський.

На тому ж засіданні Ради міністрів

ухвалено склад Правничої Ради, що буде складатися з 26 осіб. До Ради входить м. ин. і б. намісник Божинський. Номінації воєводів і склад Правн. Ради будуть підписані президентом держави завтра.

Директором Наук. Кооперативного Інституту у Варшаві буде іменованій б. през. Стан. Войцеховський

Оборонець Шварцбарта в Москві.

Варшава, 25. серпня 1926.

З Москви прийшли вістки, що оборонець Шварцбарта адвокат д-р Анрі Торрес приїхав туди разом з відомим французьким письменником Лекашом. Звідти виїхали оба до Харкова, де утворять спеціальне бюро, що матиме за мету зібрати матеріал про жидівські погроми на Україні. Вони відвідають особисто ті міста й містечка на Україні, в яких відбувалися погроми. Зібраний матеріал заберуть з собою до Парижа, де він буде використаний підчас судової розправи проти Шварцбарта.

Бухарін наслідник Зіновєва?

Лондон, 25. серпня 1926.

„Дейлі Мейл“ повідомляє, що на становище голови третього інтернаціоналу після Зіновєва висувають Бухаріна.

Летничі лінії СРСР. на кордоні Індії.

Лондон, 25. серпня 1926.

Тутешні часописи звертають увагу, що радянський уряд створив нові повітряні лінії на північному кордоні Індії. Преса пригадує, що уряд СРСР має около 1500 літаків і що Риков на летничі досвіди одержав ц. р. кредит 4 мільйони фунтів стерлінгів. У зв'язи з тим часописи висловлюють побоювання, що Індія може бути zagrożені.

Страйк англійських шахтарів.

Лондон, 25. серпня 1926.

Виконуючий комітет Федерації шахтарів обговорював цілий день положення в угльному промислі, щоб вибрати основу для улагодження конфлікту. Пополудні секретар Федерації шахтарів Кук попросив аудієнції у міністра праці. Міністерство внутр. справ переводить мобілізацію поліційних відділів у столиці й в краю, щоб страйкарі не могли нелегально шахтарів, які вертають до праці. Міністр внутр. справ постановив забезпечити безпеку працюючим шахтарям. Чутки про заворушення в копальнях часто є пересадні, але положення є поважне. Нема мови, щоб ажикавали для заб-безпеки спокою інших сил, крім поліції.

В угльному окрузі Нотінгемшир спокій. Вертає все більше робітників до праці. Прим. в п'ятьох шибках Тов. Болсовер стануло до праці 24. серпня 2,441 шахтарів, а попереднього дня працювало їх лише 1450. В окрузі тім стануло до праці ще в трьох інших копальнях. У Валлі після заворушень настав спокій.

Революція в Тегерані.

Лондон, 25. серпня 1926.

Революція в Тегерані поширюється чимраз більше. Протиник теперішнього шаха, перський повстанець Семіт(?), користуючись неперозумінням, повернувся з Туреччини й організує між населенням нові відділи під кличем повалення теперішнього уряду. Вислано нові відділи для задушення революції.

Біржа. Гроші.

На девізовій біржі готівкові долари 898—899. Курси Банку Польського і офіційно біржі без зміни. В позабанкових оборотах курс долара ідентичний з біржевим.

Збіжжя.

Попит за збіжжям зростає переважно значно подачу, тому товар дорожче. Поза біржею транзакції в пшениці й малярських житі для більших галицьких млинів для покриття хлівального запотребування. Ген денція замінно зростає. Настрий дуже сильний. Пшениця нова двір'я з негайною доставкою 43, пшениця нова селянська з негайною доставкою 42-25, житт нове з негайною доставкою 30-50, овес новий з негайною доставкою 4.

Чинник рівноваги?

I.

Мусимо об'єктивно ствердити, що теперішня українська народня репрезентація в польських законодавчих установах не є тим, чим вона повинна бути, ані у внутрішньо національному, ані у зовнішньо політичному розумінні. Хоч народня маса північно-західних українських земель під Польщею у виборах 1922 р. списалася світло, хоч вона дала з себе такийміст енергії і використала свої виборчі права до останніх меж можливості; хоч та маса вислала в сейм і сенат (за винятком Полісії) можливо найбільшу кількість своїх представників, — то не так світло на фоні останніх чотирьох літ проявилася діяльність Української Парл. Репрезентації.

Основою й імперативом здвигу народньої маси підчас виборів 1922 р. була національна солідарність. Під кличем національної єдності, а також спільности нехтованих національно-політичних прав й інтересів непольських народів у Польщі, українські послы переступили пороги польських законодавчих установ. Ясно було, що в умовах польської дійсности якнебудь позитивна робота на парламентарному терені є виключена. На це вказувало нерав з нашого боку, перестерігаючи українських послів перед наставленою лапкою. На жаль, наші перестороги не найшли спершу відповідного відгону серед народніх вибранців. Вони повірили облудним деклямаціям польської „демократії“ хіба на те, щоб зразу випити гірку чашу розчарування. Та, об'єктивно справу беручи, це ще не велике лихо. Розчарування могло і повинно було мати добрі наслідки. Воно повинно було піднести, наставити елементи національної єдності, суцільности українського народнього представництва, себ-то ті елементи, що лягли були в основу народньої виборчого здвигу. Коли наші парламентарні представники побачили суцільний польський фронт, то ясно було, що аксіомою народньої політики є протиставити йому суцільний український фронт на парламентарній арені і поза нею. І в тому послы нас запевнювали, вказуючи, що національна єдність і суцільність клубу — це основи, на яких спирається парламентарна репрезентація.

Здавалося, що під цим оглядом не тільки не буде ніяких несподіванок, але й ніяких хитань. Єдність і суцільність Української Парламентарної Репрезентації, колиб були вдержалися і закріпилися, то могли відвернути від нас не одно лихо, головню у нашому внутрішньому житті.

З появою парламентарної репрезентації, хоч формально тільки північно-західних українських земель під Польщею, в українське національно-політичне життя під Польщею входив новий чинник, а саме чинник рівноваги. А він був конечно потрібний, бо для кожного діяча, що тільки хотів на основі довершених фактів робити льогічні висновки, було ясным, що певними кроками зближається акт Ради Амбасадорів і зв'язана з ним національно-політична рости, може ще страшніша і в своїх розторощую-

чих наслідках ще більше вбиває, як саме парижське рішення.

Від 1919 до 1923 р. північно-західні українські землі не вели боротьби, здебільшого потапаючи в апатії. Одна тільки Галичина крівалася у важких дужаннях з міцнішим з дня на день противником, заставляючи до тих змагань щонайкращі сили і витрачаючи на боротьбу всю суму своєї енергії. В тій добі діячі північно-західних українських земель здебільшого займали становище Олімпійців. Коли після рішення наступила серед галицького громадянства реакція і рости, коли б. австрійські і б. російські Українці найшлися в границях відродженої Польщі „рівноправними“ під оглядом „прав і привілеїв“, коли перестало одних і других ділити відміння „правно-політичне положення“, — то тоді повинен був у всій своїй величчю з'явитися чинник рівноваги. Народні виборці з північно-західних українських земель, безпосередньо незаангажовані в боротьбі галицько-українського народу, а тим самим не заціплені її наслідками: катастрофою і реакцією, незаангажовані партійними й особистими непорозуміннями, — повинні були здобути на відвагу в напрямку гуртування громадських елементів.

На жаль, цей природний, автоматично до ділення покликаний чинник рівноваги тоді не проявив себе. Навіть гірше: проявив себе спершу наскрізь пасивно („моя хата з краю!“), а згодом навіть негативно, побуджуючи розкладово.

Замість стати суперарбітром у тому клекоті взаємних обвинувачень, у грі політично-катастрофічних пристрастей; замість взяти на себе роль медіатора, посередника, будуючого, а що найменше спинюючого розміри розвалу чинника, — він сам захитався і почав катитися по похилій площині. Деякі посли, наскільки здобулися на психічне переломання „сокальського кордону“, стрімголов кинулися у пропасть національно-політичної анархії, інші почали тусаму методу пригноблювати у вузькому крузі своєї діяльності. Ще інші вдарились у бік диференціації. Одношліний посольський клуб почав трішати в своїх основах. За „диким“ послом Луцкевичем з'явилася „соціалістична фракція“, яка згодом здиференцію-

валася ще ясніше, перетворюючи в свійому горнилі одних в комуністів (які — зовсім природно — покинули спільний клуб), других у народних соціалістів („Сел. Союз“), а третіх повертаючи знову до пристані безпартійних. Серед цих останніх, здебільшого селян, які не встигли виробити собі ясного суспільно-політичного світогляду, найшовся і б. голова клубу, б. трудовик, б. голова б. Української Парт. Нац. Роботи. Вкінці втворювалася в клубі й фракція ундівів.

Таким чином народне представництво українського народу, хоч невеличке, розціпилося на дві різні лінії: національну й інтернаціональну; а перша, що ще сяк-так перебуває під спільним дахом, складається з двох фракцій: національно-демократичної і народно-соціалістичної та з низки індивідуально і субективно настроєних безпартійних.

Нічого дивного, що в таких умовах українське народне представництво не могло стати чинником рівноваги.

А що у нас закони?

До історії митарства із трафіками.

Щоби припадково кооператива не хотіли часом подивитися за трафіком і через те наражатися на кошти — подаю до відома факт, який ілюструє, що закони у нас є лише для параді, про подальше око.

В громаді Яйківці від чотирьох місяців не було трафіки. На основі закону треба внести подання в ревізію, остемпльоване на 7 зол., з ріжними алегатами (т. д. Першенство в отриманні трафіки мають особи нормальні, то є інваліди, пенсіоністи, сиріти по урядовцях (розуміється, лише Польки), а коли такі не подаються, то можуть дістати й інші особи, товариства і т. д. Передовсім на трафіку має бути відповідний локаль.

На трафіку в Яйківцях подає кооператива „Віра“, котра гуртує між іншими до 12 інвалідів, що в поданні зазначено. Подання як слід остемпльовано, додано всієї потрібні алегати і т. д., словом — усе по вимогам закону.

Друге подання явля Яким Людкевич, громадський писар з Антонівки, що мешкає одначе в громадському домі в Яйківцях лиш часом „кутом“, отже локаль алегати не має ніякого. Більше подане вплинуло ніяких. Інваліди-Українці не подавалися зовсім, бо знали, що хоча є петиціями „нормальними“, то закони писані не для всіх горожан однаково, — отже шкодували 7 зол. на стемплі; одинику інвалід-Полька перед 4 місяцями зрезигнував з трафіки тому, що йому не виплачувалися.

З огляду на те, що лише два подання

вплинули, кооператива „Віра“ була певна, що трафіку дістане — тим більше, що другий петиент не має навіть хати, а кооператива має свій прекрасний локаль (власний дім) при гостинні і може більше монополію продати, бо має форсу, отже може принести тимбільшій зиск для держави, і хоч комісар з Журавна запевнив прилюдно перед рішенням справи, що „кооператива абсолютна трафік не дастиме“, то все таки кооператива вірила, що закони видано для всіх горожан без різниці „наг добова“.

Та стався чудо, котре „на в Ріосе“ так часто буває, що перестало вже бути чудом. В кілька місяців по упільній річній роботі іще подання оттак собі, навіть без стемплів, Полька Герат, що не був ніколи інвалідом і навіть при війську не служив, вислав його в п'ятницю, в понеділок іде до Львова особисто, а у вівторок вже має трафіку! Правда, що цікаве? Тим більше, що він не належить до громади Яйківці, а навіть не мешкає в Яйківцях, лиш в громаді Антонівки.

Треба зазначити, що комісар не приїздив навіть на перевірку локалю — взагалі ніяких перешкод уже не було. А чому сталося таке чудо? Бо Герат є „лагодошової розкіш“ — от і все. А для таких не треба навіть законів!

Подаємо цей факт до відома компетентних чинників, як також наших кооператив, щоб не були „блаженими віруючими“ й без потреби не кидали в болото грошей на стемплі і не робили собі інших видатків.

3 поліційної скандалістики.

Співпраця варшавської поліції зі злодіями.

Варшавський центральний орган т. зв. Пісудчиків „Глос Правди“ приніс сенсаційні відомості про скандалічні відносини в слідчому відділі варшавської поліції.

Організація нашої слідчої поліції — пише достовірно „Глос Правди“ — створена на давньому російському системі. Який це був систем, усі добре памятаємо. З цілою свідомістю стверджуємо, що праця варшавської слідчої поліції полягає на стислій співпраці зі злодіями. Слідчий уряд не працює ні аналітичною ні синтетичною методою праці, тільки куманням зі злодіями. Такий систем впливає в персонального складу слідчого уряду.

Більшість функціонерів виросла зі злочинного елементу і товарисько з тим елементом звязалася. Отже нічого дивного, що в погоні за готівкою працює спільно на некористь пошкодованого.

Одним із системів праці того уряду є систем винку від злодіїв украдених річей. Він полягає на тому, що кожний з керівників району має капітал на винку тих предметів, що здійснюється в окремих випадках. Ясно, що легальною дорогою такого капіталу здобути не можна, а тому злодії функціонери вдаються до нелегальних джерел. У випадках, коли пошкодованому дуже залежить на відшкодуванні пропавших предметів, жертвує він

значнішу суму. Викрадений предмет винку повують при допомозі посередників від злодіїв за смішно малу суму, а решту винку ділять між атаманіччю. Коли станеться поважніша крадіж у когось з впливовіших людей, то винку крадених предметів відбувається на рахунок закладового капіталу, щоби дати таким чином доказ на справність поліції. В таких випадках буває звичайно взаїмне ліпшування поодиноких предметів поліційно-слідчих районів, що намагаються кожний зокрема ствердити справність і видатність своєї роботи, а тим самим заслужити на відзначення.

Для прикладу подамо, що футро викрадене з дому родини Галле, інспектора головної команди поліції в Варшаві, винку при такій лічтасі за 1000 золотих, отже за ціну дуже високу. Те саме відноситься і до крадіж у державного секретаря Долежаля паспортів, украдених у міністерстві, а проданих до тепер невіднайденому типові. В усіх тих випадках злодіїв не найшли, а викрадені річі відносили до слідчого уряду через пісників, або лишали у носильників на двірках і т. п., залежно від потреби й обставин. Зрозуміла річ, що злодії застерігають собі в таких випадках право недоторканості і тим самим виснажують величезну, не викрита до тепер скільки виконавців докопаних крадіжів.

До кожного з новопризначених керівників району всі старі робітники даного району відносяться з недовірою. Починається від того, що в районі нового керівника змагається нагло число крадіжів, які одночасно як на команду не появляються в інших районах. В наслідках цієї тактики злодіїв новий керівник району дістає цілий ряд доган від своєї алади. Услужливі підкомандні починають йому потім шептати про необхідність назавжди контакту зі злодіями. Якщо це людина сильна і з характером, то покидає уряд, а якщо слаба то дається унести тій хиті і тоне потім в безістях звичайних злодіїв. У відношенні до невинуватих людей приворюються методи анонімів найбільше вирафенованою системою, що доводять звичайно до унеможливлення невинуватих для себе людей.

Буває й так, що до таких осіб після нещепи приписується якусь пачку. В хвилину потім впадає до помешкання слідча поліція, находити ту пачку, що містить крадені річі — і в результаті власник дому чи господар хати попадає в тюрму за переховування крадених річей. Чи можна дивуватися, що страх перед помстою закриває уста не тільки чесним урядникам слідчого уряду, але й людям, що стоять поза урядом, які зі страху перед помстою мовчать, хоч могли би сказати дуже багато про такі факти.

В періоді застою так зв. офіркового сезону слідчий уряд замовляє крадіж у якоїсь визначної особи, щоби пригадати всім на свою потребу та справність. В такому випадку крадіж негайно відкривають. В злодійському діалекті це називається „насилання“. Такий факт стався недавно в італійського посла Майоні. То року „насилання“ організують часто керівники одного слідчого району на території іншого району. Роблять вони це зі злости, або з особистої пімсти.

Софія Дістряньська.

Франц Ліст.

У сорокові роковини смерті.

(Шкільчання.)

Всі тайни мистецького опанування інструменту стають його питомою власністю; те, чого ніхто перед ним не осягнув, відкривається йому і стає головним імпульсом до композиції. Його фортепянові твори беруть свій почин з вільної імпровізації, яка творить одну з найвизначніших рис його таланту. Цей дар імпровізації мав Ліст уже з малої дитини; він степенується у нього з віком і набирає не раз характеру візії (нпр. Harmonies religieuses et poétiques, Consolations etc.), і хоч його оригінальні композиції на фортеп'яні передають цілу скалю технічних і стилевих проблем та є наглядним показником до їх розв'язання, всеж таки не чисто п'яністичний, а творчо-імпровізаційний момент треба мати на оці, щоб їх як слід зрозуміти й оцінити.

Однак треба відріжнити його оригінальні композиції від транскрипцій, яких число є легіон. Ці останні — це принагідні парафрази старших опер та пісень, що були тоді в моді; їх Ліст складав для власного вжитку на концертах. Він сам не прив'язував до них більшої ваги, а коли його хтось раз питав, чому їх опубліковує, відповів йому: „Я не міг би так часто приймати у себе моїх дорогих приятелів та гостити їх п'ястругами й шампанським вином, друкуючи тільки мої оригінальні композиції“. Безперечно, що ті транскрипції, дякуючи зреч-

ній розв'язці технічної і м'ялодійної проблеми, є найбільше приступні і тому, хоч не дають повного музичного задоволення, вони у нас найбільше знані. Та з тих творів не можна оцінювати вартості фортепянових композицій Ліста; щойно в оригінальних фортепянових творах виступає справжній його стиль. У фортепяновій літературі вони займають дуже визначне становище. Вони разом з творами Баха, Бетовена, Шумана і Шопена стали conditio sine qua non п'яністичної освіти і нема майже ні одної програми п'яністичного концерту, яка могла б обійтися без них. Тут відкриває Ліст нові горизонти інтерпретаційних можливостей, а впроваджуючи своєрідну методи фігурації акордів і нову орнаментуку (vibrato), викликає оркестральні ефекти на фортеп'яні. Переконаюча сила тих реформ виходить безпосередньо з характеру фортеп'яну як інструменту, і так вони лягли в основу нового фортепянового стилю. Сюди належать: трансцендентні етюди, які побіч Шопенівських повинні бути в демесисі кожного п'яніста; дальші шкідливі настроєві картини з мандрівок по Швейцарії й Італії (Années de pelerinage), а найголовніша є соната h-moll, таір, в якій Ліст старастеся зреалізувати ідею „малюнку тонами“ (Tonmalerei), ідею, яку він так багато розвивав в своїх симфонічних поемах. Зміст цієї сонати — це боротьба демонів тьми зі світлом, це бунт сірої маси проти всього, що вирастає поза буденщину, це малюнок сизифових зусиль до світла і до ідеалів, мабуть картина власних змагань композита до переведення нової доси незна-

ної ідеї. Можна також причислити тут транскрипції Бахівських органних композицій та пісень Шуберта. Зокрема ці останні визначаються таким багатством оригінальних перетворюючих моментів, що випадає їх назвати радше транс-субстанційними, не транскрипціями. Про мадзьські рапсодії каже Д'Альбер: „Скільки великого духа, який чар фантазії йде на зустріч нам у тих творах! В тих рапсодіях передав Ліст, як ніхто инший, стиль і характер мадзьської народної музики“.

У тій фазі розвою карина фортеп'яну стала Лістови за тісна. До здійснення його ідей, до переведення в життя всіх кольористичних шлей треба було нових засобів, які могла йому дати тільки оркестра.

Ліст як дірігент прошос, подібно як п'яніст-віртуоз, над поглибленням інтензивності музичної експресії. Його темперамент, сугестивна сила волі та субтельне вичування всіх інтенцій композита ставляли його інтерпретацію чужих і своїх творів на небувалу досі височину.

Архітектонічним степенуванням деталей він осягав fasciууючу одиничність провідної ідеї твору. На цьому становищі він не тільки творить школу (Більов, Ганс Ріхтер), але своїми впливами підтримує великодушну цілий ряд композитів (Берліоз, Корнеліус і ин.), виконуючи прилюдно їх твори та допомагаючи їм в осягненні позицій в музичному світі. Так він віддавав безкорисно цілу свою особу на службу инших. Згадаю тільки про біографію Шопена, яку написав Ліст про його смерті. Ця книжка написана в дуже шляхотному тоні. Чи багато подібних зв'язків маємо в соборній

літературі, де один мистець вшанував би другого таким монументом любови й пієтзму?

Студії над творами Вагнера викликають переворот у його дотепершній ідеології; він пізнає, що тут є щось нове, похоче на те, що нераз ворушило ним до глибини, те, що він вагався перевести в діло. Тут здійснюється його ідея про нові можливості музичної експресії і він відкриває дорогу до своєї симфонічної творчості. Він каже між ин. у своїх Ессейс: „Правда, що річні, які належать тільки до зовнішнього світа, не дають музиці безпосередніх точок опору, та що навіть найгірший учень-малар змалює вірніше кількома рисами краєвид, ніж музик з усіма засобами найліпшої оркестри, — але зате, коли всі ті річі прийдуть у який-небудь зв'язок із духовним життям людини, коли вони захоплять суб'єктивну сферу її почування, перейдуть у світ мрій, подиву, чи глибокого відчуття: чи вони тоді не безпосередньо споріднені з музикою, і чи музика не в силі перекласти їх на свою чудову мову?“

Його суб'єктивні почування, викликані зовнішніми подіями або рефлексіями над психічними чи соціальними проблемами, стають змістом його симфонічної творчості, бо вона є взагалі консеквентним наслідком його переживань у творах Дантого, Гетого, Гюга й ин., як і вражіння під впливом природи. Та він не тільки дає вислів своїм почуванням, але надає музиці поетичну чи філософічну тенденцію, зближуючи її більш до життєвих появ. Він удержує найкращу гармонію між цариною своїх внутрішніх почувань та програмою, яку

Математична загадка!

Колі 1 = 50

1247

Розв'язка

69-75

(випити 02 = чинити)
Лінійна оловонидит екети 1)

В передсмертному часі, коли панувало найбільше торговельний рух, з'являються в багатьох життєвих фірмах урядники слідчого уряду і під покривом, що фірма управляє негарадливою торгівлю з за-гранницею, опечатують торговельні книги і забирають їх до слідчого уряду. Зголошуючись по відбір властивості не заступають через цілий ряд днів відповідного рефєрента, а тимчасом фірма без книг не може функціонувати. В міхасі з'являються посередники і по аложенні значного викупу фірма дістає книжки назад. Такі рєнтонні підприємства є спеціальністю 3-ого району слідчого уряду.

Партії т. зв. „Бриліантарів“ і їм подібних не можуть рушити на місто, доки не зложать гараж слідчому уряду. Ці злодій визначають споміж себе по черзі тих, що мають себе дати про людське око зрештувати. Ясно, що таких арештованих по кількох годинах випускають наслідком недовіри доказів про доконану крадіжку.

Ось стільки „Глос Правди“ про варшавські відносини. Можна себе потішити тим, що тепер всюди по всіх польських містах відбуваються масово крадіжки, але масового вилучення поліцією злодія якось не видно. Невже варшавські відносини існують і по всіх наших містах?

Сторінка з життя радянської школи.

Уривки з приватного листа українського вчителя.

Один з галицьких учителів, що працюють на Україні, прислав свого братаві обширний лист, в якому малює шкільні відносини і життя на Радянській Україні під теперішню пору. З дозволу власника використовуємо цей лист на сторінках нашої газети, вибираючи з нього найцікавіші місця.

„В районі, — пише автор листа

— де я проживаю є 32 школи, з яких одна семилітня з 9 учителями. В Галичині відповідала вона виділовій школі. Минулого року в цілому районі було 65 учителів. В цьому році маєте поширити шкільну сітку та збільшити число учительських сил до 90. Тепер відчувається тут велика недостача учительських сил. Дається вона дуже в знаки від хвилі введення загального й обов'язкового навчання. Школи ростуть як гриби по дощі, а установ, що підготувалиб учительські кадри нема.

Та не треба думати, що так як школи ростуть також шкільні будинки. Отже ні, за останніх два роки відкривають багато шкіл у будинках, що не призначені на школу, але їх під школу відповідно переробляють. Колиж і для перерібки відповідних будинків нема, то школи містяться у селянських хатах. Звичайно буває так, що в одному шкільному будинку працюють учителі на дві зміни. Правда, що провадити навчання з 4-ма групами на дві зміни тепер не є звичаєм. Кожний учитель працює звичайно тільки над одною групою. На один комплект припадає 40 учнів і це є нормою. Час навчання одної групи триває 4 години денно. Шкільний рік ділиться на три триместри: осінній, зимовий і весняний.

„По кожному триместрі є двотижнева перерва в наві, в часі якої школа робить прилюдний звіт з успіхів своєї праці. В таких святах школи все беруть участь батьки шкільної дітвори і громадські та урядові установи“.

„Науку ведуть тепер не на основі предметної, але на основі т. зв. комплексної системи, при якій знайомлять учнів широко з усіма явищами природи. Нові шкільні підручники більше менше приурочені до цієї системи“.

„Щож до системи школи, то є

вона єдиною. Не має ні гімназій, ні реальних шкіл, ні духовних, що були раніше. Офіційно зветься існуючий тут систем школи: єдина трудова школа. Перша її ступінь чотирорічна й обов'язкова для всіх, друга ступінь це три класи семилітки. На другій ступені кінчиться т. зв. загально-освітня школа. Дальше йде професійна освіта, а по ній вища спеціальна.“

„Заробітня платня вчителя соціального виховання (народного) вносить 40 карбованців у місяць за 24 години тижневої праці. Завідуючий школою одержує за завідування окремо. Завідуючий семикласовою школою дістає 75 карбованців на місяць і має 12 тижневих годин шкільної праці. Словом становище народного вчителства за останніх 2 роки значно покращало тому, що з кожним роком все більше уваги звертають на школу і вчителів“.

„Коли, наприклад, наш районний бюджет на 1925 р. вносив 170.000 карб., то витрати на народну освіту становили в ньому цілих 56 відсотків“.

В тому самому листі згадує автор і про урядові заходи біля охорони здоров'я, а також змальовує обставини праці, особливо праці на відповідальних т. зв. виборних становищах. Не від речі буде позначити наших читачів і з тими справами, хоч вони зачеплені в листі дуже побіжно.

„Не мало уваги — пише автор далі — звертають теж на охорону здоров'я. В районі є одна лікарня з 20 ти ліжками, з 2 лікарями, акушеркою, двома фельчерами (лікарські помічники), а крім того є ще два т. зв. амбулаторних пункти і кожний з них має лікаря, акушерку та фельчера. Словом населення медичною допомогою більше-менше забезпечене. Останніми часами посилюють недужих селян навіть на „курорти“ до Криму.“

„Зі своєї посади завідувачого 7-милітньої школою я перейшов тимчасово на виборне становище члена президії районного Виконавчого Комітету Рад обнявши завідування культурним і соціальним відділами. В квітні цього року мене вибрали вдруге на те саме становище. Правду кажучи, то в тому році я вже не мав охоти займатися на тому становищі тому, що воно дає дуже багато праці та відповідальності. За два роки такої моєї служби, до того по всіх попередніх переживаннях революції, став я дуже нервовий, чого в мене давніше зовсім не було. Становище виборних робітників досить погане, бо на ньому не має людини ніякого плянового розподілу часу, ніякого унормування праці та відпочинку. Часто приходиться їздити, відбувати т. зв. службові командировки і здавати бодай раз у рік докладний звіт зі своєї праці перед своїми виборцями. Відпочинку мають виборні робітники тільки два тижні на рік. Сьогодні з великою охотою перейшов би на свою стару посаду, бо будучи на теперішній ще якийсь час останусь зовсім без нервів. Та сама праця дуже жива й интересна, але за те невимовно важка“.

Газетні опришки.

„Gazetó azssegédő“ „Газ. Пор.“ про О. Букшованого.

Опришки з „Газети Пор.“ далі роблять з бриг. О. Букшованого найстрашнішого горляриза, якого тільки знає історія. „Добре поінформовані“ газетні бандити всіляк вже навіть зібрати „gazetó azssegédő“ про „кровожадного українського баяжак“.

Отже О. Букшований як 18-літній юнак приїхав до Львова з Косівщини. В хвилі вибуху війни вступив до 1-шого полку Стрільців. В 1915 р. впав у руки Москалів, які відіслали його на Сибір. Підчас транспорту втік через Кавказ до Персії. В Тегерані одержав місце товмача української і польської мови в австр. посольстві. Після закінчення Тегерану Москалями приділено його до німецької місці в Багдаді. В р. 1918 поїхав до Берліна, а одержавши там потрібні інструкції, уїхав до Галичини, де обняв команду 1-шої бригади Сілових Стрільців. В березні 1920 р. перед польською офензивною втік поза більшовицьку границю, потягнувши за собою багатьох українських жовнірів. Що робив в біль-

шовиків, не з'ясувати, однак не підлягає квести, що його вчинкам патронує все і виступи ненависті до Польщі. В р. 1921 Букшований перекрався через Чехословаччину до Відня, а опісля до Берліна. Там в р. 1922—1923 був найближчим співробітником Петрушенча і Коновальця, кермуючи „саботажно-диверсійною акцією на терені Східної Малопольщі“. Також підчас бойкоту виборів часто називав його ім'я. В липні 1924 р. Букшований змінив свою націоналістичну орієнтацію на комуністичну і перекрадається в Росію. Там організує диверсійну акцію на терені Галичини, аніслюючи цілу фалангу шпигунів, палів і комуністичних агітаторів.

Хіба досить цієї „gazetó azssegédő“, що би виробити собі поняття про „поінформованість“ і бандитизм „Газ. Пор.“. Можна уявити собі, що діється в душі „кросовця“, коли він прочитав ті неімовірні страхотки про новітнього Наливайка і Кривоноса, що „живцем обдарив Польщів зі шкільної“. За „добре поінформованим“ львівським риншоткою смітником, що є „духовною наживою“ — як каже „Глос Правди“ — людина „малої душі“, повторив ці нестворені історії широко поширених краківських „Курерок“, що знові вистарчас, щоб всі Польща затріщала в своїх основах.

А тимчасом все, що зі скарбниці своїх „azssegédő“ подає „Газета Пор.“ — від початку до кінця — є не лише фантазією, але й брехнею. Канвою, на якій представник польської публічної думки з „Газ. Пор.“ розсуває свої фантазматорії, є н а ш а замітка про О. Букшованого в ч. 186 „Діла“. Подані нами фактичні відомості перевірнув спритний опришок горі дном, та повзав їх своїми власними вигадками, як би запозиченими з якого кримінального роману. Отже коли ми на прим. зазначили, що Букшований був в Персії, то бульварний писак замість того подав, що він був в Тегерані, де займав посаду перекладача української й польської мови в австрійському посольстві. Довго треба було надумуватися, яку би то посаду призначили Букш. і для певності надали йому якраз цю посаду, бо підчас війни такі посади були в моді. Все це висане з пальця. Зазначимо, що Букш. не походить з Косівщини, тільки з Коломиїщини. Приїхавши в полон, не був транспортований на Сибір, тільки на Закавказзя. Утікши з полону через Кавказ до Персії, не був ніколи ніяким товмачем в Тегерані, тільки воював з Курдами проти Москалів. Так само ніколи не був в Багдаді при німецькій місці. З Персії вернув до Австрії в р. 1917 і зовсім не їздив в часі війни до Берліна. Не їтака в р. 1920 перед польською офензивою до більшовиків, бо якраз тоді (від осані 1919 р.) сидів в більшовицькому таборі в Кожухові. Розуміється, всілякі страхотки про диверсійно-саботажну акцію і т. н. є найзвичайнішими вигадками. Совісний автор взяв деякі дати з мартірології і боротьби українського народу під Польщею, до тогож наскрізь невірні, і до них на всякий випадок причепив О. Букшованого.

Шкода тратити час на опровердування цих нісенітниць. Здержуємось від цього ще й тому, щоб опришкати з „Газети Пор.“ не дати канвою матеріалу до нових „сензаций“.

Коли ми трохи довше зупинилися над цією справою, то тільки тому, щоб українській публіці, яка теж в деякій мірі черпає свої відомості і живиться „духовною стравою“ цього суспільного смітника, аб оцілює показати прийоми, методи і моральний рівень цього органу малих і низьких душ.

По широкому світі.

Чеські й німецькі соціал-демократи відбудуть у Празі з початком вересня ц. р. спільні наради в справі створення спільного соціалістичного блоку в Чехословаччині проти такогож блоку чеських і німецьких аграрних партій, який працює в тісному порозумінні від кількох місяців.

Проти Бенеша розпочали завзяту агітацію чеські фашисти й націонал-демократи. Не менше сильну кампанію ведуть проти нього комуністи.

Чесько-мадярський торговельний договір має бути заключений ще цього тижня.

Троцький має на якийсь час знову усунутися від політичної діяльності.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє „Діло“ світить величезною білою плямою на першій і другій сторінці. На тому місці була стаття про польське тюремництво, в якій лишився тільки багатомовний заголовок: „In c cetera et vinculi“. Крім цього сконфісковано ще в тому самому числі лист поділ. арештантки Галини Штайн з Перемишля, яка перебувала вже 18 місяців у слідчій тюрмі в Луцьку. Це сі-

Склад меблів, декорацій, постелі, диванів
Іосиф Шустер, Львів
Рутівського 10.
Тел. 31-54.
Перероблює сонідно ковдри, матраци і тапicerовані меблі по найдешевших цінах.
289 3-4

ставляє своему творові; однак не раз уносить його фантазія в метафізичні сфери, яких передати в музиці не в силі ніяка програма. Це моменти, коли він так захоплюється музичною концепцією, що виходить поза рямші програми. (Зразки еп мініатюри до цього бачимо в його сольових піснях, де він не раз жертвує текст, щоб задержати профіль мелодійної лінії).

Говорячи про програмову музику взагалі, можемо сміло починати від Берліоза, бо хоча й перед ним були подібні спроби, всеж таки Берліоз, а ніхто інший, був першим програмовим музиком, бо він відомо творить і хотів творити „музику як вираз“, музику, якої головним завданням було об'єктивізування поетичних чи суб'єктивних подій, що стояли поза нею. Але в здійснюванні тої Ідеї Берліоз не був послідовний; він задержав стару симфонічну форму, коштом програмових цілей, а часто знаходимо в його творах місця, що не мають нічого спільного з програмою, або написані тільки, щоб відповісти вимогам старої схеми. До чого змагав, а чого не досягнув Берліоз, того діпняв Лист. Він пішов иншим шляхом і надав програмовій музиці инший напрям. Він прийшов до переконання, що симфонія може тільки тоді віддати програму без решти, коли досягнеться цілковита контргрунція її будови зі змістом програми. Дотеперішня архітектоніка симфонії, поділ її на чотири частини, з яких кожна була ще й схематичною формою обмежена, є перешкодою вірного переведення програмової думки. Лист розбиває стару симфонічну форму і творить „симфонічну поему“. Тут

маємо до діла з поемою в ширшому зачінні: це ряд внутрішньо зі собою пов'язаних подій і настроїв, виражених не словами, але мовою тонів та відповідною до змісту симфонічною архітектоною. Тим чином творить Лист епоху в розвитку симфонічної форми і стає під прапор борців за програмову музику.

Витворами психічних переживань Листа є вкінці творів релігійного змісту, себто ораторії, служби божі, псалми й ин. Вони є найчистішим висловом його індивідуальності, як людини-мистця з глибокою та вільною від сумніву вірою. В тій гармонії людських і мистецьких прикмет лежить тривка вартість тих творів. Як вони, так взагалі ціла симфонічна творчість Листа є зеркалом його характеру як людини, що змагає до самодоверження. Його творчість є виідеалізованою відбиткою його життя, а тайна його життя — тайною його творчості. І ніде й у ніодного музика ті зв'язки не виступають так виразно, як у нього.

Лист виховав цілі ряди першорядних корифей модерного п'янізму, таких мистців, як: Більов, Тавзіг, Райзенауер, Д'Альбер, Ансorge, Сауер, Розенталь і ин. Всі вони були учнями і приятелями обожованого ними вчителя. Вся модерна фортеп'янова методика має своє жерело в тих основах, які поставив Лист.

Сорок літ минуло від його смерті, але він усе ще живе в мистецькій і педагогічній діяльності своїх учнів — а пульсуюче життя його симфонічних поем лягло в основу симфонічної творчості Ріхарда Штоавса.

чергова конфіскація „Діла“ в цьому році.

— „Польсько-українська“ духовна семінарія в Кременці. Дня 21. серпня відбулася під проводом мін. Суйковського конференція в справі православної духовної семінарії в Кременці. Брали в ній участь новоіменовані куратор волинської цк. округи Костро, начальник Губринович, візитації Артимович і Шибур, а також радник Боровський. Вирішено, що семінарія буде польсько-українська, а не нібито тому, що вона має служити і для дієцезії варшавської, до якої належить Люблинщина і має обняти західні повіти білостоцького воєводства „зі значною кількістю православного населення, що під національним оглядом пошувається польським“. При семінарії має бути створений інтернат, на якого цілє митр. Діонізій призначив часті Богоявленського монастиря в Кременці. Справу організації інтернату поручено спеціальній міській комісії, зложеної з двох представників міністерства і двох делегатів митрополита, а саме протоєрея Яковлева й учителя Кобриня. — Проти цієї дивожної „польсько-української“ семінарії українські компетентні кола повинні негайно заперестувати.

— Вїзид митр. Діонізія за кордон. Дня 22. ц. м. вїхав митрополит православної „автокефальної“ церкви в Польщі Діонізій за кордон, щоб взяти участь у конференції християнських віроісповідань у Берні і порозумітися з православними єпископами на еміграції. Митр. Діонізій має вернутися до Польщі в половині вересня.

— „Моральна санація“ в практиці. В селі Бовшеві (пов. Рогатин) існували дві школи: двокласова українська й експонівка польська (Т. С. І.). В селі є латинники 9-9 прц. Після „плебісциту“ рада шкільна повітова письмом з 26. X. 1925 повідомила, що в українській школі викладавою мовою залишається мова українська. А ось — недавно, після „санаційної“ революції, та сама рада шкільна повітова письмом з 30. липня повідомляє, що Кураторія (підсудок влехполжків — Собінський) веліла обі школи злізати в одну й доручила завести утравізм. Місцеві селяне обурені: вони власним коштом побудували недавно школу (10.000 зол.), латинники не причинилися до будови ніже сотиком, відмовляючись від жертв, мовляв — будуть будувати польську школу, а тепер їм цю школу польшать. Бовшевіські громадяне рішили боротися з цим безправством якнайострішими засобами. Зовсім слушно уважають цей крок властей за апінії з усякого права і справедливості.

— „Гетьман Полтавець-Остриця“. З Берліна пишуть нам: В останніх часах поширюється між українською еміграцією й коопортується по всіляких покутинних польських, чеських, московських і німецьких часописах вісти й відозви про те, начеб то українська еміграція, чи там українські емігрантські організації „вибрали гетьманом усієї України“ д. І. Полтавця-Острицю. Проти таких вісток в огірковому сезоні ніхто не мав би нічого завважити, але коли їх перебирають уже й деякі поважніші органи й справа набирає незаслуженого розголосу, треба в інтересі правди зазначити, що українська еміграція у Берліні з „вибором“ д. Полтавця не має нічого спільного.

— „Хор донських козаків“, що виступав з великим успіхом по цілій Європі, дає тепер концерти в Австралії. Цей хор складається з невеличкої дружини, самих мушун (б. Врандівців та Денікінців). Є в тій дружині й кількох Українців, а сам хор виступав нерідко і з укра-

їнськими (чи пак: „малоруськими“) творами, як „Закузада“ Нішинського, „Бандура“ Давидовського й ин. „Хор донських козаків“ не є зовсім кращий від колишнього хору Котка, тому того роду український національний хор мав би нині без сумніву успіх в культурному світі. „Хор донських козаків“ вертає в огни до Європи і виступатиме між ин. у Празі й Відні.

— Конц. торговельні курси 3. Ольшевського, вул. Куркова 38. тел. 31—14 приймають вписи на односторонні і двісторонні Торговельні Курси. Підручники в шкільній бібліотеці. Чужі мови і стенографія. Наука писання на машині. Канцелярія урядово від год. 10—12 і від 4—6. Вписи до 5 вересня ц. р. 338 2-4

— Свій по своє! Купуйте і уживайте лише пасту до обуви „Еlegant“ О. Левицької і Сми. Львів Кордецького 31. 331 3-5

Дописи.

Залишки. (Помилки в першій роковині смерті О. Маковця). Память і роковини смерті нашого поета й ученого д-ра Осипа Маковця відсвяткувала дня 3-го серпня ц. р. українська громада Залишків з повітом. По поминальним богослужінням в прохорній церкві удалися численні зібрані селяне й інтелігенція з Залишків і повіту на могилу Покоїного, прикрашену вінцями, над якою 5 священників відправило панакхиду, а о. Ів. Кошик з Шитовещ виголосив промову. Відтак в селі „Народного Дому“ відбулася академія. Основний реферат про літературну діяльність О. Маковця виголосив проф. Олександр Попович з Дрогобича. Діточий хор відспівав написаний Покойним гимн для молоді: „Наша пісня“. П-ні М. Романко виголосила владно зібрані Покойного „Кровове поле“ нарис: „Хрест між ділами“ а п. Федір Суярко-Животівський віддеклямував два вірші О. Маковця: „Я вам не завидую, духом бідні“ й „У погони за правдою вічною“. Так помянула Покойного залишківська земля, на котрій він прожив останніх кількадесять літ свого трудового життя.

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

1. Володимир Острівський: Нові легенди Холмщини. Ювілейне видання накладом видавництва „Наша Бесіда“, Варшава 1926. Зміст: 1) Камінь домі; 2) Заклятий дзвін; 3) Старий учитель; 4) Світе Тихий; 5) Чого так сумно ліс шумить; 6) Ліхне зілля. Стор. 32 розм. 8^я.

2. Осип Турьянський: Боротьба за величність. Оповідання. Київ-Львів-Рогатин 1926. Видавництво „Журавлі“ ч. 4. Серія І, стор. 80 розм. 16^я.

ЖУРНАЛИ:

„Наша Правда“, видає комуністична партія Західної України. Редагує колегія. Рік VI. ч. 6—7. Львів, червень-липень 1926. Зміст: 1. Гурян: Майські події в Польщі і Тактика КПП; 2) М. Скрипник: До теорії боротьби двох культур; 3) Комар: Переворот Пилсудського і українсько-білоруські національні меншости; 4) Ст. Літвін: В лавах УНДО; 5) С. Павлишин: Вугільна криза і загальний страйк у Англії; 6) Д. Мануїльський: Про соціал-фашизм і „Пораженство“; 7) Г. Зіновєв: Гітченго Менотті Сerratі; 8) Документи і матеріали.

ФАХОВІ ОРГАНИ:

„Господарсько-кооперативний часопис“, орган Ревізійного Союзу українських кооператив. Рік 5. ч. 34. Львів, 18. серпня 1926. Зміст: Як приготувати та як провадити загальні збори; Теперішній стан нашого кооперативного будівництва; Робітничі артілі в Радянському Союзі; Кооперативні шпиталі; Наша кооперація; Хліборобство; Правне положення та податкові тягари кооператива; Купецькі справи; 3 Ревіз. Союзу Українських Кооператив.

„Сільський. Господар“ фаховий господарський орган Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові, ч. 8. Річник XII, за місяць серпень 1926. — 3 міст: 1) Милування, українське господарсько-садівниче заведення і школа; 2) Як хоропити худобу перед прищипкою та як лічити? — 3) Піс, кова або пухвата (космата) вика; 4) Богаті, бо мають свою державу (Чехи); 5) Як і раси рогатого скота; 6) Дещо про мита; 7) Чи треба чесати корову? 8) Скаженіна (Прояви скаженіни і остоорога); 9) Питий мед, часті II. (попущення, як виробити добрий питий мед); 10) Кілька уваг в господарстві (голос практичного рільника-селянина); 11) Де причини неоплатності господарки; 12) Уваги при хованню худоби; 13) Осторожно з вогнем, ще осторожніше з дітьми! — 14) Виказ Кооператива, які купили в „Центросоюзі“ у Львові триєри для спільного ужитку своїх членів; 15)

Вісти з „Сільського Господаря“, 16) Премія для цїл. Кооператива, яка купить сільку для спільного ужитку членів. 17) Господарські ради, 18) Велічана. (Тим, що утримують тютюн. Нові кредити на штучні навози. В справі сплати векселів. Гончарство на Волині. Як посилати і оплачувати пакети на Радянську Україну. Що коштує спиритус). 19) Оголошення і анонси ріжних торговельно-промислових фірм, якими повинні інтересуватися наші кооперативи і загальні рільники. — Адміністрація і Редакція у Львові, вул. Зіморевича ч. 20.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басевського у складі 30 осіб виступає:

П'ятниця 27.VIII. Тернопіль.
Субота 28.VIII. Тернопіль.
Неділя 29.VIII. Збараж.
Понеділок 30.VIII. Збараж.
Вівторок 31.VIII. Збараж.
Середа 1.IX. Зборів.
Четвер 2.IX. Золочів.
Субота 4.IX. Золочів.
Неділя 5.IX. Золочів.
Понеділок 6.IX. Броди.
Вівторок 7.IX. Броди. 193 15-2

Додаткові вписи до мужеської учительської семінарії УПТ. (Рідна Школа) у Львові вул. Круярська ч. 15 відбудуться від 30. серпня до 2. вересня. Вступні іспити на II, III і IV. рік відбудуться 1. вересня; іспит на I. рік і поправчі 2. вересня. До іспитів належить зголоситися найпізніше 31. серпня. Листових пояснень уділяє Управа за присланням поштового знака на 50 сот. 235 4-4

В приватній українській гімназії У. П. ч. з правом прилюдності в Чорткові відбудуться вступні іспити до приватної і до першої класи дня 31. серпня, іспити до класів від II.—VI. 29. і 30. серпня. В році 1926/27 відчиняється шесту класу. — УПРАВА. 326 3-4

Вписи до приватної англійської школи на науку англійської мови відбуваються щоденно в днік від 25—31. серпня ц. р. Наука почнеться 1. вересня пл. Бернадинська 17. 363 1-5

Управа приватної дівочої гімназії У. П. ч. в Тернополі подає до відома, що додаткові вступні іспити до I. класу відбудуться дня 31. серпня ц. р. о 8. год. рано, а до клас II.—VII. в перших днік вересня ц. р. Шкільний рік зачнеться дня 1. вересня ц. р. 258 3-3

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ГОДИННИКИ і будильники з 3-літньою гарантією поручає найдешевше І. З. Бактрог, Львів Сиктурська 29. 152 7-10

ВДОВА по лікареві приймає на здорове, сонливе мешкання замощені панночки, опіка, фортеп'я. Зголошення до Адміністрації під „Околиця Баторого“. 308 3-3

ПОТРІБНИЙ інтелігент, який провадив би книговодство кооперативу, заложив би церк. хор і оркестру. Зголошення власноручним письмом і з порученнями слати під адресою о. Лішинський Іван, Борислав. 329 3-3

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка середніх літ, сирота по священнику глядає місця до заряду дому. Листи слати до Адміністрації під „Климентина“. 364 1-2

МІД бжільний, свіжий, кураційний, подільський, ручений, в пущах, по ціні за 5 кг. 16 зол., за 10 кг. 31 зол. за готівку при замовленню 50 сот. дешевше, висилає на бажання: Яничинський і Ска, Городище п. Козлів, Тернопільщина. 341 3-4

ПРИЙМУ студентку на станцію, Блиця відомість у М. Балко, Скарбківська ч. 5. II. поверх. 351 2-2

ВДОВА по священнику, що розуміється на господарстві, пошукує місця у відвіду або безжениого священника. Зголошення: під „Правда“. 259 2-3

ПРИЙМУ студентку з ліпшого дому, п'янію до ужитку. Вхід насколо відлі. Виспаського 12. 195 2-3

Найдешевше джерело набуття шкільних книжок і приборів до писання українська книгарня й антикварня у Львові, вул. Рутовського ч. 22.

Уживані книжки по половині ціни. 310 2-2

До навоження осінніх засівів на луки і пасовища
ТОМАСИНА
найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі. Крім успішно діючого фосфорового квасу, має **ТОМАСИНА** також біля 50% вапна, що не вчислюється, а при нормально квасних почвах не потрібно особно вапнювати.
Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.
Цінники і поучення даром і оплатно. 9-15

ПОШУКУЄТЬСЯ ІНТЕЛІГЕНТНА ІНКАСЕНТІЗ по більших містах України Західних Земель, щоб зайнялися збиранням адрес і анкет виключно українських фірм до промислово-торговельного календаря за відповідною провією. При зголошенню заповнити рекомендацію якогось товариства. Письма слати на адресу: Самовельський Петро, Станіславів, вул. Волчанецька ч. 80. 340 3-3

ПРИЙМУ учеників на станцію бачків академіч. гімназії, Канчинського 101, 355 2-2

ПРОДАМ футро (йонате) і реверенду. Майже нові окази. Зголошення від 1—5. вул. Куркова ч. 14. I. пов. двері II. 357 1-2

ПРИЙМУ на мешкання ученицю гімназії Лозинська, вул. Турецька ч. 1, близько вул. Сувійського. 357 1-2

ПРИЙМУ одного або двох учеників на помешкання з харчем і опікою від 70 золотих. Бурбелл, Скарбківська 7, недалеко Народного Дому. 358 1-2

ПРИЙМАЮ на тримісячні курси крою і шиття „Йоланда“, вул. Станіслав. II. пов. біля Хоружини. 362 1-2

ПРИЙМУ 2 до 3 ПАННОЧКИ на під удержання. Покой соняшний, п'янію хати, усяля догідні. На бажання безплатна конфертація в німецькій мові. Зголошення приймає з чешности Адміністрація „Діло“ під — „Добра Опіка“. 360 1-2

ПРИЙМУ рисівника. Інж. Дурбак, Львів, Чарнецького 26. 337 3-3

УКІНЧЕНА самінарстка, сирота по священнику пошукує посади: учительської, бюрової або домашньої інструкторки. Адреса: Сербинська, Семаківці п. Горюденка. 361 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

РЕСТОРАН
І СНИДАНКОВА КІМНАТА
І. ЛЮДВІГА
вул. КРАКІВСЬКА ч. 7.

Під управою СТ. ЗІЛИНСЬКОГО поручає: смачні обіди (з 3-х дань 1 зол. 40 гр.), знамениті напої і спеціальні для смакунів.

ЗНАМЕНІТІ ЖИВЕЦЬКІ ПИВІ
Відновлений, з комфортом уладжений 359 каль відчинений до 12. год. в ночі 1-2

Подяка.

В неділю 8. серпня посвячено на Сокол біля Підмотого І-шу Пластову Станію 3 сеї нагоди складалася найсердечнішу подяку Іх Ексцеленції Митрополитові А. Шептицькому за ласкаве відступлення на довголітне уживання, велими до таборування пригожої площі на Соколі, а во. пралапам Т. Войнаровському й А. Пасеякому, дир. Сальдові та інж. В. Кисляському за їх ласкавий труд і поміч у шиді. Дякуємо рівнож о. прал. Т. Войнаровському, о. кам. Томовичеві В., о. д-рові Конрадіві М., о. дек. Патрілі й о. кан. Макаревичеві за посвячення Станії, а о. прал. Куніцькому Л., о. радн. Лішинькові В., проф. д-рові Старосольському В., п. Макарушці Л. і другим за їх щирі слова і привіти. Дякуємо чужим Пластовим Уладдам, представникам преси, українським товариствам за їх численні сердечні привіти а Українському Громадянству за його ласкаву участь у святі посвячення Станії, за його заяви симпатії і обильні жертви на Станію. Опертий на отсі заяви допре й поміч, Український Пластовий Улад ми-мо всіх перепон сміло глядити у свою будучину. За Верховну Пластову Команду Скарбмастер **С. Левицький**, голова, ст. пл. розв., І. Макарушкіна, скарбник.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
"Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 7.50 зл., Австрії
7.50 зл. — Залиха адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Конгрес національних меншостей.

Женева, 26. серпня 1926.

Всі справи нинішнього дня обертаються довкола внесення української делегації, щоб на дивний ладок другого конгресу національних меншостей поставити справу зміни кордонів існуючих держав і справу самостійності поневолених народів. Тому, що в програмі конгресу не передбачено справи територіальних змін сучасних держав, натрий на конгресі вельми напружений. Домагання Українців, щоб конгрес розглянув справу географічних та етнографічних кордонів, більшість делегатів вважає слушним, всеж таки з тактичних причин голосуватиме проти українського внесення.

Прикро вражає холодне відношення членів Ліги Націй, які пере-

бувають тепер у Женеві, до конгресу. Деякі з тих членів заявляють без обиняків, що справа національних меншостей є внутрішньою справою окремих держав, а не Ліги.

Група німецьких делегатів з Чехословаччини предложила внесення на утворення окремої Ліги Національних Меншостей.

Женева, 26. серпня 1926.

Як було до передбачення, внесення Українців і Білорусинів на поставлення на дивний ладок конгресу справу територіальних змін існуючих держав — перепало. Українці і Білорусини беруть участь у конгресі тільки в характері обсерваторів. Конгрес радить виключно над справами культурними й господарськими.

Перед зборами Ліги Націй.

Англія і Франція за співпрацю з Німцями. — Перестарілий механізм Ліги Націй. — Делегати Німеччини. — Нота Еспанії в справі Танжеру. — 15-літній мандат?

Берлін, 26. серпня 1926.

"Тегліхе Рундшав" повідомляє, що різні моменти, а зокрема побут славного французького правника Фромажота в Берліні вказують на те, що як Англія, так і Франція хочуть працювати над реорганізацією Ліги Націй тільки в порозумінні з Німцями. Виходом з ситуації має бути, правда, проект лорда Сесіля, однак не виключена річ, як думає "Тегліхе Рундшав", що контрагенти льокарського пакту бажалиб у тому проекті поробити деякі зміни.

"Льокаль-Аншайгер" оголошує вступну статтю, в якій звертається проти Ліги Націй, бо це інституція нездібна до того, щоб не допущити до війни. Перестарілий механізм Ліги Націй викликає — на думку того щоденника — у всіх народів інстинктивний відрив, який має на цілі забезпечити мир на основі індивідуальних трактатів.

"Фоссіше Цтг." висказує згоду, що на делегатів до Женеви призначені будуть з парламентаристів соціаліст Брайтшайд, націоналіст Геч, демократ гр. Бернсдорф і центрист д-р Касс. Останній виїхав би тільки тоді до Женеви, якби канцлер д-р Маркс не міг сам туди

поїхати. Народню партію репрезентуватиме міністр закордонних справ Штресман, під якого проведом стоять ціла німецька делегація.

Часописи повідомляють, що еспанський амбасадор у Римі зложив в італійським міністерстві закордонних справ іменем свого уряду ноту в справі Танжеру.

В зв'язи з цим "Джорнале д'Італія" пише: На бажання Мусоліні справа Танжеру і місця в Раді Ліги Націй зі стадії словної дискусії ввійшла в стадію виміни нот. Це процедура далеко звязкіша і тим більше цікава, що відбувається на передодні зборів Ліги Націй. Часопис додає, що нота Еспанії стверджує виразно попереднє становище її в справі постійного місця в Раді Ліги Націй і в справі Танжеру.

"Івнінг Стендерд" повідомляє, що англійський уряд схильний прийняти еспанські пропозиції в справі Танжеру.

"Берлін. Тгблт." повідомляє з Лондону, що Прімо де Рівера готов зрестися плану прилучення Танжеру до еспанської полоси, а вдовольниться мандатом над половою Танжеру на протяз 15 літ.

Революція в Греції.

Суд над Пангальосом. — Творення коаліційного уряду. — Греція і Югославія.

Відень, 26. серпня 1926.

"Попольо д'Італія" довідується з Атен, що Кондуріотіс прийняв становище президента республіки лише під умовиною, що до трьох місяців відбудуться нові вибори. Що торкається долі ген. Пангальоса, то він стане перед спеціальним судом. Ген. Конділіс заявив, що президентом того суду буде йменований Зелімоніс. Завданням його буде опрацювання регуляміну, на основі якого утворюють спеціальну судейську колегію.

"Н. фр. Пр." повідомляє з Атен,

що творення коаліційного уряду натрапляє на щораз більші труднощі з причини відмовного становища провідника партії Гунариса і Тсалларія. Ген. Конділіс заявив, що утворить еventуально уряд без ангажування політичних партій.

Конділіс прийняв справоздавача білгородської "Політики". Заявив йому в справі взаємин Греції до Югославії, що спільні інтереси обох країв вимагають дальшої співпраці. Знаю, — сказав Конділіс — що Югославія потребує від Греції деяких поступок у солунській пристані.

Демонстрації фашистів проти Бенеша.

Прага, 26. серпня 1926.

Вчора відбулися в Празі знову збори фашистів, які після їх закінчення демонстрували по вулицях міста проти мін. закорд. справ Бенеша. Поліція демонстрантів розігнала.

Америка повинна готуватися до війни.

Берлін, 26. серпня 1926.

Член Американського Хемічного Товариства проф. Норіс у промові в Уліемствані заявив, що газова війна є гуманітарніша, як усі інші способи ведення війни. Обмеження зброєнь не є фактичним роззброєнням, бо фабрики кожної хвили можуть приготувати хемічну зброю. Найближча війна буде хемічна й Америка повинна поробити до неї відповідні приготування.

Зірвання взаємин між Чіле і Болівією.

Лондон, 26. серпня 1926.

Зі Сантьяго повідомляють, що взаємини між Чіле і Болівією погіршилися так дуже, що слід числитися з можливістю їх зірвання. Конфлікт повстав у справі полоси Антофаджеста, яку тепер має Чіле. Болівія домагається тепер звороту тої території. В Сантьяго відбулася велика демонстрація при участі около 6000 людей. Маніфестанти намагалися здемолювати будинок чилійського консуляту. Поліція привернула порядок.

Згальна мобілізація в Сирії.

Бідень, 26. серпня 1926.

"Н. Вр. Тагбл." повідомляє з Бейруту, що сирійські повстанці зачали нову офензиву. Султан видав прокламацію, в якій взиває до зброї всіх мушин, що скінчили 20-ий рік життя і зарядив мобілізацію цілого населення.

У Мароко б'ють Жидів.

Варшава, 26. серпня 1926.

Варшавські жидівські часописи помістили вістки з Лондону про антисемітські заворушення у Мароко.

Засуд „гохштаппера“.

Варшава, 26. серпня 1926.

У Варшаві стався передсуд перед судом український „гохштаппер“ Павло Штайнгель-Стрільченко, 32-літній багаторазовий молодик, що має за собою цілу низку ошукаств на велику суму. П. Штайнгель (прізвисько „Стрільченко“) приправ собі підчас революції жив від кількох років з того, що натягав під ріжними видами багатих людей на різні більш і менші суми. Фальшував і також вські документи. Він сидів уже двічі по шість місяців за ошукаства, а тим разом дістав цілий рік арешту. Павло Штайнгель-Стрільченко — це дуже пристойний, високий, елегантний мушин, родом з Київ. Був колись навіть студентом університету, а тепер упав „на дно“.

Біржа.

Гроші.

Курс готівкового долляра 8.98—8.99. На валютно-девізній біржі жадали за ефективні долляри зол. 8.98 і піз, оформували по 8.99. Банк Польський платив без зміни: еф. долляри 8.97, девізи 9.00.

Збіжжя.

Пшениця дуже пошуквана при слабій подачі з причини малого дозову ціна йде вгору. Жито також пошукване при вдержаних цінах. У вісці достаточна подача на покриття запотребування. Тенденція на загаль одержан. Насистій оживлений. Ціни оцінює без трансакцій: пшениця нова двірська з негайною доставою 40, пшениця нова селянська з нег. дост. 43, жито нове з нег. дост. 30.50 овес новий з нег. дост. 24.

Чинник рівноваги?

II.

Коли стверджуємо захитання, а навіть відсутність природного чинника рівноваги, то не тому, що би осуджувати Українську Парламентарну Репрезентацію і її — на жаль — мало позитивну діяльність, тільки тому, що бажавмо по своїм силам причинитися до створення якраз того чинника.

Все має свої причини, ніщо не діється безпричинно, а тимсамим і слаба позиція природного чинника рівноваги має своє оправдання, свої причини. Посли й сенатори, ступаючи на польський парламентарний терен, входили на терен собі мало відомий або й зовсім невідомий. До парламентарного життя взагалі, а до польського зокрема, яке було в пеленках, і яке дуже маркантно відбігало від дійсного парламентаризму, вони не були якслід підготовані. До тогож і до загальної підготовки до громадської діяльності багатьох членів Парл. Репрезентації можна було ставити досить великі побажання. Вкінці від хвилі обсади північно-західних українських земель польськими військами, тамошні діячі, з яких круга й повстало народне представництво, у створених умовах перебували у специфічному гетті, будучи відрізаними не лише від цілого світа, але навіть від Галичини. Причин, що склалися на таке, а не инше формування фізіономії Української Парл. Репрезентації, на такі, а не инші напрямні її діяльності, — можнаб подати далеко більше.

Після перших кроків наступили перші розчарування, які потягнули за собою глибші потрясення, як того можна було сподіватися, як це оправдували дійсні умовини. Без сумніву, вислідом цих розчарувань з одного боку було шукання опори в чужих силах, підпорядкування частини народних вибранців напильним ідеям, а з другого боку почала витворюватися нехиті спершу до Галичан і їх „гризні“, а далі почав промощувати собі шлях і внутрішній розбрат. Після перших, формально святкових зустрітин, між представниками одного і того самого народу, хоч століттями розділеного штучними кордонами, починають з'являтися чисто формальні непорозуміння, люде починають говорити окремими мовами, далі помічається бокування і „сокальський кордон“, досі цупко консервовані нашими противниками, тепер вдержується таки нашими руками.

Задалеко завів би нас розгляд усіх накопичуваних причин існуючого в Парл. Репрезентації стану річей, стану, що довів до захитання чинника рівноваги. Хоч з другого боку слід зазначити, що крайна пора, щоб і це явище обговорити всесторонньо й об'єктивно.

Фактом є, що чинник рівноваги не відіграв тієї ролі, не сповнив того завдання, яке йому належить по йогож таки природі.

Досі ми говорили про Парл. Репрезентацію — як чинник рівноваги в широкому громадському розумінні. Тепер мусимо звернути увагу на захитання того чинника у вузько внутрішньому значінні. Ні один зі соймових клубів, навіть білоруський, що перейшов „еволю-

цію", аналогічну до українського, стільки разів не зміняв своєї прездії, що наш клуб. Четвертина всієї Української Парл. Репрезентації, а майже половина всіх членів соймового клубу вже побувала на відповальному становищі голови, а коли мати на увазі й членів прездії, то ледве чи знайдеться посол, який не доступив би вже найвищих становищ в організації клубу. Можна дуже високо цінити "демократичні" прийоми наших виборців, але одночасно слід ствердити, що ті вічні, часто безосновні зміни втворюють анархічні настрої, вводять наніщо принцип відповідальності, підкопують, або і в зародку нищать всяке змагання до втворення невідкличного в громадському житті авторитету.

В останньому часі ті "демократичні" прийоми перетворилися в своєрідну диктатуру. Одна з фракцій клубу, яка є в меншості, добувши прездію узурпує собі право на провід Парл. Репрезентації. Домагання коаліційної прездії, яка була би висловом усіх трьох напрямків клубу, а що найменше двох уже скрісталізованих, зустрічається з послідовною відмовою державної влади. Вони не лише відмовляються поділитися владою і відповідальністю, але й погрожують, що кожна спроба приновити до них демократичні принципи викличе реакцію у формі сецесії з клубу.

Таким чином тут захитується чинник рівноваги вже в організації народного представництва. Чи треба аказувати на хоробрість цього явища, коли прездія є висловом політики і тактики одної меншостевої фракції, а знову та фракція репрезентує тільки політичну меншість організованого громадянства на парламентарній арені. А це — очевидно — доводить до розпряжності в клубі, видигає елемент взаємного недовіря, перепинює всякі консолідаційні спроби, викликає легковажне відношення до народного представництва у своїх і чужих, не дає змоги втворити такого дуже потрібного у нас чинника, як авторитет.

В інтересі народного представництва, його поваги і значіння було би усунути ці аномалії та повернути Парл. Репрезентації як цілості і всім її членам зокрема належне становище в політичному і загально-громадському житті. Першим кроком у цьому напрямку повинно бути створення коаліційної прездії. Коли клуб є коаліцією трьох груп, то зовсім природно, що й прездія повинна бути еманцією тієї коаліційності. Тоді відповідальність булаб розложена в рівній мірі на всі групи. Друге, що повинна принести зі собою найближча будучність, — це кристалізація безпартійних. В сучасних умовах безпартійний активний політик, себто громадянсько відповідальна без виробленого світогляду людина, є разячою аномалією. Тим більше такою аномалією є група, до того ж нічим незв'язана зі собою, безпартійних. В Нац. Конвенті, під час французької революції, як що можна провести аналогію, безпартійні мали "горду" назву "болота". На них спиралася страшна диктатура Робесп'єра, вони голосували за всіма внесеннями тих, що проявляли безоглядність, вони все схилилися перед погрозами. Аналогічне, хоч — зовсім природно — в дрібній мірі, явище обсервуємо й тут. Треба з цією аномалією скінчити, треба заставити безпартійних скрісталізуватися сюди чи туди, або втворити власну партію й відповідальну фракцію.

Третім завданням Парляментарної Репрезентації закріпити національну солідарність народного представництва, основу, на якій так блискучо проявилася була подіда українських народних мас в 1922 р. і тим більше, що грядуть чові події, які вимагатимуть від нас ще більшого напруження всіх розпорядних сил.

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

41—2

продне наділяше

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

Коли це станеться, тоді зросте і закріпиться авторитет народного представництва, тоді Парляментарна Репрезентація як сила, наділена за-

гальним довірям, займе належне їй місце на відповідальних шаблях громадського життя. Ф. Ф.

Шляхи Франції.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 21. серпня 1926.

I.

Посли й сенатори, відбувши маніфестацію "Національного Зібрання" у Версалі, розіхалися на ферії. Остався в Парижі президент кабінету і міністр скарбу, Пуанкаре, і видає всякі розпорядки проти доріжні, яка росте з дня на день, і проти біржової спекуляції франком, який то піднімається, то падає. А народна маса — та сама мітична "народна" "маса", в котрій дехто хоче віднайти альфу й омегу політичної, соціальної і всякої іншої мудрости — та славетна маса вряда-годи кидас камінням і лайками на американських і англійських туристів, котрі за добрі гроші возяться по вулицях Парижа, дають жити великим і дорогим готелям, грубо платять за найменший кусник мяса в люксових ресторанах тай, сиплячи грошей 10 а то й 20 разів більше дійсної вартости за капелюшки, спіднички і шовкові підспідні штанята, — удержують у цвітучій стані цілу одну велику французьку індустрію, з її власниками, акціонерами, продавцями, робітниками, з їх дітьми і жінками. Ті туристи, мовляв, винні тому, що французький скарб не здухає. Це нісенітниця, а ображений турист, вернувшись до дому, буде в своїй країні осередком ненависти до Франції, але що з того? Народ (котрий, не забуваймо, є тут конституційним сувереном) вірить, що всьому винні чужинці, і дає каміннями і лайками вислів тому своєму розумінню державних фінансів. А підшепнули суверенові таку глибоку думку віддані кождо-часному урядові газети. Парляментарні, бач, і урядові треба було відвернути на когось іншого вину за інфляцію, і жертвою падає одно з багатств Франції — туристичний рух.

Такі "способи" зрештою є в традиції тутешньої народоласти. Ось один з найкращих його двигачів, Клемансо, із супокійним цинізмом приказав був роздуть до кольосальних розмірів особу і злочинства такого Ландрю і оповіданнями про них набивати народню голову якраз у пору, коли хотілося йому мати свободну руку в редакції версайського мира. Народ цілими тижнями суверенно пристрашався до найменших подробиць біографії Лан-

*) Помістивши допис нашого парижського кореспондента на тему економічної кризи у Франції, її причин та спроб напруги, не можемо погодитися з провідною думкою цієї кореспонденції про те, немов то в і к л ю ч и м винником нищівного упадку Франції є вибухливий парламентаризм і немов би всі соціалістичні проекти санації були тільки утопією, підправленою безвідповідальною демагогією. На теперішнє положення Франції складаються глибокі причини, як ті, на яких в цій кореспонденції зупинився наш шан. дописувач. Франція не є оазою, доведеною до руїни парламентарним режимом, тільки одним більшим кімцем європейського економічного організму. Занепад Франції є перш усього вислідом і наслідком повного воєнного виснаження і пострадження величезних матеріальних вартостей в користь інших держав, що не постраждали у такій мірі через війну, а далі в користь інших континентів (головно американського). Парляментарна система, як і всяка інша, має свої світла і тини. Вона — з об'єктивного становища ні гірша, ні ліпша, як і кожна інша. Те саме торкається і соціалістичних проектів і планів, про що будемо старатися подати свої замітки при найближчій нагоді. — Редакція.

дрю і його наречених, а Клемансо за той час змайстрував той знаменитий версайський "мир", за який прийдеться солено платити грядучим поколінням Франції. Сам він, ні його син ні брат, не можуть і не будуть відповідати за нещастя, спричинені тим миром. За розв'язле життя і політичні діла Людовика XV-го заплатив головою його внук і наступник Людовик XVI, то лежало в сутті тодішнього французького державного порядку. За прогріхи Франца Йосифа заплатив — і як ще! — Карло. Натомість Клемансові доволі було внести димісію, щоб самому бути поза всякою відповідальністю, а своєму братові й синові дати свободну руку у веденні "гешефтів на наложених версайських і сен-жерменських миром" секвестрах. Так і Пуанкаре — може наробити не знати яких фінансових помилок і абсурдів: свисток паперу, яким він повідомить президента про свою димісію, де факто поставити його і родину його поза відповідальністю. А платити, розбити збанки буде ціла країна. Його синів чи внуков за це голова певно не злетить. Теперішня французька конституція, то знаменито зорганізована і прегарно забезпечена — безвідповідальністю.

Але це тільки мимоходом. Вертаючись до фінансових заходів теперішнього міністра скарбу, треба передовсім сказати, що Пуанкаре досі ніякого пляну оздоровлення не оголосив; дехто навіть думає, що він ще ні на один шлях виходу не рішився. А шляхів таких загально кажучи, є три.

II.

З них перший — перший тим, що втовкують його з найбільшою силою в голову народу-суверена соціалістичні партії — зосереджується на домаганні високого податку на капітал, або, іншими словами, на частинній конфіскації капіталу.

Невже треба додавати, що під назвою капіталу розуміються не самі гроші, а всі продукційні засоби майна — доми, поля, ліси, фабрики, торговельні підприємства?

Колиб вірити соціалістам, то високий податок на капітал в одну мить дав би французькому скарбові такі фінансові засоби, що він міг би без помочі заграничних позичок поставити на ноги французьку валюту, себто зробити перший крок і сушний акт на дорозі фінансового видужання. На жаль або на щастя — як собі хоче — цей фінансовий соціалістичний плян, як взагалі майже все інше в соціалістичній азбуці, занадто просте, аби не сказати: простацьке, щоб могло без розгрому перенести єдину досі людям відому пробу і міру прегарних соціальних ідеалів і плянів — маємо на думці пробу дійсности.

Тому шойно кілька років, на наших очах, соціалістичні й полу-соціалістичні німецькі уряди, хочачи рятувати скарб з інфляції, а марку зі занепаду, з цілою німецькою системою ініціативою і безоглядністю перевели були високий соціалістичний податок на капітал. Перевели раз, перевели й другий раз. Результатом першого разу був дальший сильний упадок марки, результатом другого — її зконечне смерть. Чому? Му-

силь-же бути якийсь волос у тій соціалістичній азубі, коли від неї гинуть. Є волос, і то не один; покажемо тільки найгрубший.

Щоби заплатити високий податок від капіталу — 20, 30 чи 50 відсотків вартости своєї землі чи підприємства — капіталіст, котрий не може держати такої суми гроша в панчосі, мусить звідкись того гроша добути. Звідки? З частинної ліквідації підприємства; з позички в банках; з випродажі короткотермінових державних і громадських бонів і облигацій, інакше ніяким чудом він такого величезного податку не зможе заплатити. Всі ті операції викликають кольосальне запотребування готівки, великанських скількостей грошових знаків. Щоб заспокоїти таке запотребування і тим самим уможливити стягнення соціалістичних податків, мусів державний банк видати нову масу банкнотів, себто, іншими словами, мусів зробити нову інфляцію. А нова інфляція стихійною неминучістю спричинила новий упадок марки. Того ослабленою маркою сплачено перший податок на капітал — але марка вже була така ослаблена і стільки її тинялося по руках, що дійсно вартість призираної так готівки далеко-далеко не вистарчала на оздоровлення скарбу. Наложено отже і строго переведено другий податок на капітал — то було в часі, коли генерал Зект ще не вступив у "райхсвервер" розігнати соціалістичні уряди в Німеччині —, фінансовий процес повторився, та із збільшеною суворістю, і марка, серед трагікомічних астрономічних чисел, розвіялася в нівець. Капіталісти, себто підприємчиво-продукційна кляса громадянства збідніли; середня кляса себто інтелект нації, пішла з торбами; робітничка кляса попалася під недолу безробіття, а державний скарб остався на леді. Одні тільки банкирі, семітського роду, в своїй більшості, заробили на тих історіях гарні гроші і швидко перевели їх за границю, у тверду валюту і в капіталістичні порядки. Десятки мільонів німецької людности заплатили за соціалістичну спробу невимовною нуждою, а держава нічого з тих страшених драчок не винесла.

Одна тільки користь вийшла з того німецької нації: вона на довгу періоду, може на завсіді, з і м у н і з у в а л а с я від соціалістичних спроб.

Про те, як сама загроза соціалістичного податку викликала еміграцію капіталів поза границі держави, не маємо вже місця тут говорити. А який результат дали були відомі драчки в Польщі, самі ліпше знаєте.

III.

Все те, і ще чимало дечого іншого, кинув був недавно Кайо — при всьому своєму радикалізмі — в очі соціалістичному проводиреві Леонові Блюмові, відкидаючи програму соціалістичної "санації" скарбу. Натомість прийняв він за свою предложену комітетом знавців програму санації скарбу і валюти — заграничного довгореченцевою позикою. Загранично, себто англо-американською. Позичка та по всій імовірности поставила би франк на ноги і внесла би лад у французький скарб. Але яким коштом?

Англо-саксонська плютократія — неваж можна її чудуватися? — такої великої — і нової! — позички Франції не дасть ізза гарних очей французької демократії. Вона домагається заставу і гарантій. Застав у забезпеченні певних доходів на відсотки й амортизації позички, а гарантій — в такому веденні заграничної й внутрішньої політики Франції в найближчих кількадесяти роках, яке є по нутру англо-саксонським політичним інтересам в Європі і поза Європою. Читали Ви листа Клеманса до Куліджа? Там річ наважана по імені, але що воно допоможе? Французька демократія муситиме — і то невдовзі вже — зрестися де-якою сувереністю Франції у великих лініях політики заграничної передовсім, внутрішньої потім, якщо не знайдеться у Франції людини й човд доволі сильні, щоб пере-

Мусиш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню
і пачки цитринного екстракту АГРУМІНА

Генеральне представництво на Польщу:

ТІТАНІ, Львів Різницька 8.

(247a) 69—75

вести санацію внутрішніми силами Франції: шляхом продажі державних монополій і дібр, при рівночасній радикальній адміністративній реформі в дусі суцільно протисоціалістичним і навіть протипарламентаристичним, себто в змислі бодай 50-відсоткової редукції державної бюрократії — відома річ, що одним з ідеалів соціалізму є перетворити всіх горожан у державних урядовців, а всіх дітей у вихованців си-рітських державних захистів; тай що найкращим засобом парламентаристичного режиму є безліч залежних від послів — урядовців і кандидатів на урядовців.

Але про все те в найближчому дописі.

В. Левицький.

Провокація.

Чого вчать на курсах народних учителів.

Заходами Повітової Шкільної Ради в Бібрці відбуваються в Ходорові (початі 1. серпня 1926 р.) для народнього вчителства чотиритижневі курси співу і гімнастики. На них стягнуто понад пів сотні учителів, серед яких більша половина учителів української народності, що вчать у школах призначених для української дівчини. Інспектор Косцельський (про якого голосно говорять, що предки його нічого спільного з косяцями не мали, а тільки з церквою) стягнув від цих бідолах по 30 зол. на заплату шовинистично настроєних професорів курсу, які на протязі всього часу ні словом не згадали українському учителю про пісню для української шкільної дівчини, а тільки викрикували та калічили душу українського вчителства, що — мовляв — тут виключно польський вчитель, польська школа та вивчали їх крайню провокуючих пісень зі співаника, затвердженого мін. освіти.

А які прекрасні квітки любови ближнього, пошанівку української нації, які благородні і величні почування мають викликати ті „патріотичні“ пісні, нехай свідчить текст одної з них під написом „Lwowskie Orleża“ (слова Walerji Szalay-Groele, як бачимо — справді Польки, а музика Фелікса Нововейського)! Ось оригінальний текст цієї пісні-провокації:

1.

Hard ukraińskich dajka (zerb
Lwów otoczyła prastary,
jako pochodnia cały gród
Ogniem rozgorzał oliary.
Darmo jednake chytry wróg
zrobie już troczył nam pęta:
Murem niezłomnym strzegły bram
Lwowskie Orleża! Lwowskie Orleża!

2.

Nie krzeczy męże wpraw i w bój
Hufy błyszczące pancerne,
Jeno chło-leża w wiosna dni
Orleży zastępy tycerne!
Ciężki karabin krwawą broń
slabe i male tęczęta:
Zuny twe, Biały Orle nasz,
Lwowskie Orleża! Lwowskie Orleża!

3.

Lwów, że nie skonał w dobie tej,
Duch, że w nim polski dół plonie —
Ich potyw górny sprawił to,
Ich krew i zerca i dionie!
Wieszna Ci pamięć, sława, cześć
Legio przestysza i święta!
Lwowie, nie zginięsz! Strzeżę się
Twoje Orleża! Twoje Orleża!

Не думай, читачу, що це може відокремлений твір малої й аномальної душі, що це може тільки пісня, поручена й затверджена неофіційним, але дійсним львівським куратором М. Прушинським. Ні! Ця пісня знаходиться в співанику „Zjednoczona Polska“, Spiewnik na chór mieszany. Przyjęty i poleco-

u y przez Departament Wyzn-ń Reli-gijnych i Oświecen-a Publicznego przy Ministerstwie b. Dz. Prusk. P. lecony do używ-nia w szkołach średnich po-eta-powieniem sekcji szkolnictwa sred-nego Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 16/9 1920 r. Nr. 1554.

Отже ця пісня, поручена найвищими чинниками в Польщі. Вона — видно — викликає такі релігійні почування і так благородно освічує, що її поручили до вжитку в усіх школах, не виключаючи й українських, найвищі освітники з мін. рел. віроповідань й освіти.

Є це низька, чисто зоологічна провокація, а може й щось гірше. Не маємо надії, щоб ця наша замітка привела до опам'ятання провокаторів. Тому обмежимося тільки до висловлення крайньої погорди на адресу всіх тих, які нікчемною брехнею і звірською ненавистю затроюють душу молодого покоління. Таке „виховання“ і культивування „благородних“ почувань мусить пітститися на вихователях і вихованках.

Організаційний рух.

Повітовий Зїзд УНДО в Зборові.

„Свобода“, орган Українського Націо-нально-демократичного Об'єднання пише: Для 17. серпня в домі Рідної Школи в Зборові відбувся Повітовий Народний Зїзд. Делегати були з 22 громад у числі 46 (2 адвокати, 10 священників, решта селяне). Всіх привітав красномовною промовою місцевий аде-д-р Вол. Левицький. По виборі президії в особах о. Онуфрія Гайовського, п. Миколи Кузьмина й Олексі Багрія забрав голос делегат Ценр. Комітету Українського Нац.-Дем. Об'єднання п. Олексі Черкавський, щоб пояснити програму партії і вказати на вагу політичної організації. Відтак виявилася дискусія, в якій між ін. забирали голос д-р Вол. Левицький, о. Гайовський, п. Багрий і Василь Зварич. Зїзд покінчено вибором Повітового Нар. Комітету, в склад якого увійшли: д-р Вол. Левицький як голова (вибраний через аклямацію) і о. Василь Кулик (Зборів), Микола Кузьмин (Озирна), Андрій Глинин (Підгайчики), Олександр Багрий (Зборів), Осип Стойкевич (Зборів), о. д-р Андр. Ішак (Мільно), Іван Головка (Озеряни), Осип Макух (Присівці), Осип Анін (Кальне) й Іларій Стельмах (Грибівці). Для залозечиння, котра не могла з огляду на велику віддачу від Зборова обіслати Зїзду, зарезервовано три місця в Комітеті. По останнім слові президії і нововибраного голови покінчено наради.

Уч сні.

НОВИНКИ.

— Початок шкільного року 15. вересня. Розпорядок у справі не ресунення початку шкільного року на день 15. вересня обов'язує всі державні і приватні школи на просторі цілої Польщі.

— Вписи до мужської, фахово-доповняючої вечірньої школи (Рідної Школи) У. П. Т-ва у Львові, концесіонованої Шкільною Владою, при вул. Городецькій ч. 95, відбудуться до приготавлюючої класи та до перших, других і третіх клас у днях 30. і 31. серпня та 1., 2., 3. і 4. вересня 1926 від 4—6 години пополудні. До приг. і до перших клас приймається учеників-термінаторів усіх фахів, до других клас слюсарів, столярів і шевців, а до третіх клас слюсарів і столярів.

— Вписи до жіночої фахово-доповняючої вечірньої школи (Рідної Школи) У. П. Т-ва у Львові, концесіонованої Шкільною Владою, а саме до приготавлюючої, першої, другої і третьої клас для учениць-термінаторок різних фахів, відбудуться при площі св. Юра ч. 5 в тім самім часі.

— 3 музичного світа. Повідо-ляють нас, що п. Марія Свірс-ська, учениця проф. Заремби, ві дона вже нашій публіці з концертової естради, дебютує в суботу, 28. ц. м. у „Княжий чардаш“ у львівському міському театрі. Не суниваємося, що дебют п. Свірс-ської стягне до театру також значну частину нашої публіки. При цій нагоді приходить висловити жаль з того приводу, що іза відсутності українського театру, наші краші сили примушені виступати в чужих театрах. — Одно-

НЕ РОЗЛУЧНІ
ОХОРОННІ
ОЛЕНЬ І ШІХТ
ЗНАКИ

є найбільшою гарантією доброти і чистоти мила.

Хто дбає о білля і руки,
Хто хоче заощадити собі труду,
Нехай не дозволяє вмовити собі, що інші мила є також добрі.
Нехай жадає тільки найліпшого мила
ОЛЕНЬ-ШІХТ.

часно довідуємося, що відома віденська п'яністка ц. Володимира Божейківа на переходить цього року на постійний побут до Львова. Вітаючи шан. артистку на рідній землі, бажаємо їй якнайкращих успіхів.

— „Чудо“ у Львові. Зацікавлені сензаційними відомостями львівської польської т. зв. жовтої преси про об'явлення чудотворної ікони Богородиці в сутеринах при вул. Св. Софії, вислали ми одного з наших співробітників під костел св. Миколая, на якого стінах повішено „чудотворну“ ікону. Наш співробітник завважив уже на сусідючих з вул. Миколая вулицях помітне оживлення руху і групи жіноцтва, що горлячково обговорювали чудо. На місці, на терасі перед костелом св. Миколая зібралася маса людей, переважно жінок зі сфер пролетаріату, що на вколшних співахи акафист до Бого-родиці. Тут же зібралася не менша кількість прошаків і калік, що за-бажали використати „чудо“ для власного зарібку. Сам предмет незвичайної адорації („чудотворна“ ікона) — це найзвичайніший ярмарочний олеодрук чеського фабрика-ту, оправлений в брунатні де-рев'яні рами під склом різ-нитися від свого readam нечудо-творної ікони Ісуса тогож похо-дження (що завішена для порів-ня поруч першої) тільки більшою чистотою і ступенем законсерво-вання, оправдане тим, що Бого-родица під шклом, а Ісус без шкла. Дивлячися на той неабиякий олеодрук Богородиці і товпи про-столюдя, що його адонують мож-на тільки дивуватися темноті та забобонності з одного боку, а шарлантерії з другого боку. В ни-нішнім „Слові Польським“ помістив парох костела св. Миколая ви-яснення в справі „чуда“, чи радше пояснення, чому він справдив образ до костела. В понеділок 22. серпня звернулася до нього по-ліція біля год. 6. вечором, щоб він як парох зробив щось з тим иним „чудотворно“ відновленим у сутеринах при вул. Софії обра-зом, бо цілий день збирається там маса людей та припинає всяку ко-мунікацію, а навіть трамваєвий рух. Парох о. Соколовський звер-нувся за вказівками до консисто-

рії, а та казала перенести образ до костела. Це мусів зробити, бо поліція не хотіла зневажати релі-гійних почувань товпи, силою її розганяти не могла. Тепер ця тов-па збирається вже свобідно не тамуючи в такій значній мірі руху перед костелом св. Миколая.

— Фабрику натуральних сві-доцтв у Львові викрила поліція. „Фабрикантом“ був студент уні-верситету Поляк, що при помочи блякетів та печаток IV. гімназії у Львові фабрикував за долари патенти на „зрілих“ людей. В афе-ру вмотаних багато осіб, тому поки що поліція держить всі імена в таємниці.

— **Ucrainica.** В білоруській часопису „Сядзінская Ніва“, що виходить у Вільні (1926, ч. 12.), є довша замітка: „Янка Купала і Т. Шевченко“; автор негативно ставиться до статті Л. Луцєва під тим-же заг. в „Л.-Н. Вістнику“. У „Pr ger Pre“ (ч. 150.) є за-мітка під таким самим заголовком; автор її реферує безсторонно на-укову працю Л. Луцєва, стаючи тимсамим в обороні його стано-вища — проти критики „Сядзін-ської Ніви“. — В „Pr ger Pre“, 1926, з 30. VII. є замітка „Tar s Sevčenko in de ischeko-si vākischen Literat-ur“, де ареферована стаття Луки Луцєва із „Нової України“, 1926, ч. III.—IV.: „Т. Шевченко та Чехи і Словаки“. В „Прагер Пресе“ з 20. ц. м. поміщена замітка п. з. „Мистецтво на Україні“. В тому самому щоденнику з 21. ц. м. є в „Славянському Огляді“ відділ „Україна“, в якому ареферовано статтю Миколи Боровського про населення Київської області праці „Київ і його околиця“, виданої Всеукраїнською Академією Наук, там-же подана більша замітка п. з. „Причини до лексикону україн-ських граверів“ на основі праці історика мистецтва Павла Попова п. з. „Матеріали до словника укра-їнських граверів“.

— Вломи і крадіжки стали у Львові щоденним явищем. На днях аломилася злодії до помешкання учит. української гімназії Михай-ла Посацького при вул. Мохнаць-кого 31 і забрали йому цілу гар-деробу й біжуретію. Проф. По-сацького, як довідуємося, тепер у Львові нема. Подібних вломів до-

конала якась шайка до палати княгині Сопіги при вул. Коперника 38 і до мешкання Якова Розенблата при вул. Кентшинського 66, де також добре обдобилося. Нікого з тих вломників не зловлено. Тільки на Знесінні впали в руки поліції Владислав Боднар, Іустав Якубовський і Стефанія Муран, які мають на совісті кілька давніших вломів.

— **Бута кременецького старости.** Львівський тиждень "Громадський Голос" приніс вістку, що кременецький староста Робакевич покарав дня 16. серпня містоголо-ву кременецької "Просвіти". Семена Жука 30-тиденним арештом за те, що він поїхав без старостинської перепустки до читальні в селі Молоткові, що лежить недалеко кордону. Треба зазначити, що це не перший випадок такої бути названого старости. Він, наприклад, заборонив складки на будову дому "Просвіти", по-всаджував людей до тюрми за аматорські вистави і проби до тих вистав та гуляв зовсім безкарно далі не зважаючи на те, що уряд санації нібито заповів боротьбу з усіма невідповідальними і компромітуючими себе і всю Польщу нациками. Ось вам і зразок такої боротьби з необмеженою самоволею волинських башибо-жуків.

— **Драма Редля.** Читаємо у віденських часописах, що відомий директор кількох театрів у Відні Ярно приготував до вистави нову драму німецько-жидівського письменника Егона Ервіна Кіша п. з. "Афера полковника Редля". Роль Редля гратиме сам Ярно, що є од-ночасно й одним з найвідоміших німецьких акторів. Так отже безсмертна особа полковника-прово-ватора переходить з екрану на сцену великого театру. Цікаво, чи Кіш знайомив Редля як класич-ного "Русина-зрадника"?

— **Число приїзних у Берліні** виносило в липні цього року 134.446 осіб (проти 133.081 у червні ц. р.), в тім 21.712 (у червні 20.882) чужинців. Між чужинцями найбільше було зі Злучених Держав Північної Америки — 5356 (3591), Австрії 1568 (1799), Швеції — 1506 (1675), Данії — 1354 (1019), Польщі — 1317 (1579), Англії — 1295 (1109), Данії — 1127 (1088), Чехо-Словаччини — 1117 (1099), Голландії — 867 (988) і Росії — 755 (818). З поміж чужинців 40 (53) осіб подано як свою батьківщину Україну.

— **Конц. торговельні курси З. Ольшеського,** вул. Куркова 18. тел. 31—14 приймають вписи на однорічні і піврічні Торговельні Курси. Підручники з шкільної бібліотеки. Чужі мови і стенографія. Наука писання на машинах. Канцелярія урядові від год. 10—12 і від 4—6. Вписи до 5 вересня ц. р. 338 3-4

— **Свій по своє!** Купуйте і ужи-вайте лише пасту до обуви "Еле-гант" О. Левницької і Ски. Львів Кордещького 51. 331 4-5

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родна фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Всячина.

Смерть у дерев'яному куфрі. В ні-мецьких часописах позбуємо історію про трагічну смерть двох дітей в куфрі, яку, здається, ми вже колись давно чули. Можливо, що ця подія мала місце перед роком чи ще давніше — всеж вона на-стільки цікава й потрясуча, що ми пе-реповідаємо її й у нас. Було так: в од-ній маленькій селі у Швейцарії робітник Гартман і його жінка, звані день-в-день у фабриці, післали своїх двох синів, Івана і Якова, в недалекий гайок по тики до городу. Коли вечером вернули вони з фа-брики до дому, не застали хлопців. Але не дуже розбивалися за ними. Сусіди ка-зали, що хлопці вже були в хаті, але по-тім знову кудись зникли. Нічого страшного — подумали родичі — пішли до річки

на раки або-що. Але коли вже зовсім по-теміло, а хлопці не приходили, родичі за-непокоїлися, стали шукати за ними. Шу-кали цілу ніч, але хлопців не знайшли. Справою зацікавився ціле село, а влада стала робити розшуки. Допитувано цілу масу свідків. Але свідки, а ще до того в селі, де всі люди все собі на очах, не всі здавали собі справу, коли бачили постання хлопців. Кожному, що хотів якнебудь причинитися до розяснення спра-ви, просто помоталися вразливі різких днів і зізнання були дуже суперечливі. Оста-точно влада усталила, що хлопці мусіли бавитися над млинівкою і молодший — шістьлітній — певно впав у воду, а стар-ший — дванадцятилітній — хотів його ра-тувати і оба втопилися. Здавалося, що так, а не інакше знайшли смерть оба хлопці. Але щойно по тижневі вниклася справа, зовсім випадково. Нежданно мати обох хлопців шукала за якимись старими одяганами. Вони лежали в дерев'яному куфрі на стриху. Пішла туди. Але стрих засу-нений з середини. Нічого діяти. Нераз було, що засушка засакувала сама. Відірвали замок. Стрих порожній. Жінка витягав гайок куфрі, відкривав віко і, о жах!... в середині скорченої тіла обох хлоп-ців. Як же це сталося? Догадуються, що хлопці бавилися і з цікавості подіялися на стрих, щоб там поритися між старими гратами, які всі чомусь мазали дітей. По-чули певно кроки батьків, які вернули до дому і щоби трохи пожартувати, засуку-ли з середини двері від стриху. Нехай трохи пошукують. Але тут вони можуть швидко знайти. В очі паде куфер. Знаме-нита думка. Сховаймося туди, там нас певно не знайдуть. Відкривають віко і нусть до середини. Віко зачало, а га-чок від нього несподівано зашкочив. По-жкімсь часі хлопці хочуть вийти, та ба! — віко замкнуло. Напружуються, висилю-ють я, підносять віко, але сили за слабі — нема ради. Ще трохи крику, а потім тільки зойк і... смерть. А того вечора і через цілий тиждень ніхто не заглянув на стрих.

† Посмертна згадка.

Дня 22. серпня ц. р. помер діяльний член усіх культурно-освітніх установ у Надвірній Степан Шуфляк, судовий мозний, в 57. р. життя. Похорони відбу-лися дня 24. ц. м. при величезній здані народу. В. Й. П.

ПОЗІР!! СІТКІВКАРІ!! ПОЗІР!!

Український Львівський Клуб Сит-ківкарів устроює з рамени Сп. ртового Союзу загально-красні змагання у Львові в днях 19, 20, і 21. вересня ц. р. Роздані будуть: одна мандрівна клубова нагоро-да і 3 індивідуальні нагороди. Зголошення письменно і устно у п. Вінницького то-вариства "Спорт", Львів, вул. Осолін-ських 8. до дня 15-ого вересня. Проситись усіх ситківкарів з провінції, які перечита-ють новістку, подати даліше згаданим, і грали або грають з ситківкою.

Український Львівський Клуб Сит-ківкарів:

Голоза: 2-? За секретаря: Шеларович, інж. Віницький.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсєвсько-го у складі 30 осіб виступає:

Субота 28.VIII. Тернопіль.
Неділя 29.VIII. Збараж.
Понеділок 30.VIII. Збараж.
Вівторок 31.VIII. Збараж.
Середа 1.IX. Зборів.
Четвер 2.IX. Золочів.
Субота 4.IX. Золочів.
Неділя 5.IX. Золочів.
Понеділок 6.IX. Броди.
Вівторок 7.IX. Броди. 193 17-7

Вписи до приватної англійської школи на науку англійської мови відбуваються щоденно в днях від 25—31. серпня ц. р. Наука почнається 1. вересня пл. Бернадинська 17. 363 2-5

Управа приват. дівочої гімназії "Рідної Школи" в Станиславові (гу-маністичного типу з правами державних шкіл) подає до відома, що додаткові вступні іспити до клас II—VIII. відбудуться 30. і 31. серпня ц. р., а до I. кл. дня 1. вересня ц. р. Вимоги при іспиті до I. класу з релігії, української і поль-ської мови та з рахунків, як у державних гімназіях. Зголошення приймається кожного дня. — Н. Даниш. 275 4-4

На "Рідну Школу" зложили Вл. Фе-дір Гаврилюк в Ворохті 9 зол., з цими за скрипку власного виробу. — Жертвodaw-цям широ дякує Головна Управа "Рідної Школи". 370

Рада Української Академічної Громади в ЧСР. визнає всіх бу-дущих членів Громади, які виїхали з ЧСР, і не звернули виняткових книжок до бібліоте-ки Громади, щоби передали ті книжки або їх рівноварту грошеву квоту за по-свідкою найближчим бібліотекам, зга-даним Гов-а "Просвіта" або взагалі українським публічним бібліотекам, які знаходяться в місці перебування б. членів

Громади. Посвідки читальні, зга. бібліотек про передачу цих книжок належить наді-слати не пізніше 31. жовтня ц. р. на слі-дуючу адресу Громади: Українська Ака-демія Націоналізму, Прага — Smíchov, post. schr. c. 37., C. S. R. Рада прохав інтересо-ваних поступити в дусі повнішого визна-ня та надіслати відповідні посвідки, щоби не треба було, по ульній назначеного речиння визнавати кожного поіменно, й забирати з цього приводу місце на сторінках преси. — Рада прохав всі українські красні та заграничні часописи о даскавий передрук цього пізнання.

Доповняючі вписи до 7-класової всенародної дівочої школи. ім. Шевченка у Львові (вул. Мокнацького 12) відбуватимуться в днях 29, 30, і 31. серпня щодня від год. 9—12 рано і від 3—6 пополудні. Тут також приймаються зго-лошення до 8-ої класи доповняю-чої і до Захоронки на Стрий-ському передмісті. Вступні і по-правчі іспити відбудуться 30. і 31. серпня. Шкільний рік починається 1. вересня. — Управа шк. 303 3-3

Заходом Філії Просвіти в Дрого-бичі відбудеться в часі від 15. вересня до 1. листопада 1926 р. в селі Губичах ріпничо-господарський курс під проводом інженерів агрономії. Учасники курсу знай-дуть приміщення в Губичах даром. Зголо-шення приймається за сплатою 15 зол. до 10. вересня 1926 р. 367 1-2

Управа приватної дівочої гімна-зії У. П. Т. в Тернополі подає до ві-дома, що додаткові вступні іспити до I. класу відбудуться дня 31. серпня ц. р. в 8. год. рано, а до клас II—VII. в перших днях вересня ц. р. Шкільний рік зачинається дня 1. вересня ц. р. 258 3-3

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ВДОВА по священнику, що розуміється на господарстві, пошукує місця у відній або безженного священника. Зголошення: під "Праця". 259 3-3

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка середніх літ, си-рота по священнику глядає місця до за-ряду дому. Листи слати до Адміністрації під "Климентина". 364 2-2

ПРИИМАЮ на тримісячні курси крою і шиття "Йоланда", вул. Сташца 8, II. пов. бічна Хоружини. 362 2-2

УКІНЧЕНА саміаристка, сирота по свя-щеннику пошукує посади: учитель-ської, бюрової або домашньої інструктор-ки. Адр.: Сербинська, Семаківці п. Горо-денка. 361 2-2

ВАЖНЕ для абітурієнтів і студентів! Вписи на високі школи вже оголошені. Про умови прийняття й про багато інших студентських справ інформувє цікава книж-ка: "Vademecum українського студента". Замовляти: Львів, вул. Га-взнера 6/1. Іван Тесляк. Ціна книжки 3 зо-лоті. 374 1-1

ІСПИТОВАНИЙ машиніст глядає посади при млині, тартаку і т. н. Скромні ви-моги. Зголошення слати під "Стефанія". Роя е тез ante, Jaroslaw. 373 а)

АБІТУРІЕНТКА учит. сем. приймає лек-цію з нижніх клас на цілий рік. Зголо-шення під адресою: Roma restant, вла-стительці одиомаркички Nr. 155.770 Wia-rowskie ad Jaroslaw. 373 1-1

ПРИИМУ 3 учеників на станцію — близ-ько гімназії. Близькі інформації: Ро-дільня Центросоюзу, вул. Зіморівича 20. партер. 375 1-2

ПРИИМУ одного або двох учеників на помешкання з харчем і опікою від 70 золотих. Бурбела, Скарбіківська 7, недале-ко Народного Дому. 358 2-3

МІД бжильний, свіжий, кураційний, поділь-ський, речений, в пущах, по ціні за 5 кг. 16 зол., за 10 кг. 31 зол. за готівку при замовленні 50 сот. дешевше, вис-лає на бажання: Яничинський і С-ка, Горо-дище п. Козлів, Тернопільщина. 341 4-4

ПОШУКУЄТЬСЯ інструктора до двох дітей I. і V. кл. на цілий рік. — Зголошення з усіма слати на адресу: Гр.-кат. уряд парох. Красносілля, п. Зба-раж. 368 1-2

ПРИИМУ заможніші учениці, опіка, фор-тепня. Вул. Зелена 37. II. п. Ружицька. 366 1-2

ВДОВА з священничої родини, працють-та, розуміється на господарстві і кухні пошукує місця до заряду дому на селі або в місті. Ольга Доманська, Заболотні коло Бродів. 372 1-2

СЛУГИ до всього, солідної і чесної по-трібно на село — може бути і старша. Зголошення до Адміністрації "Діла" від "Учителька". 369

ПРИИМУ 2 до 3 ПАННОЧКИ на ціле удержання. Поки соняшник, пшени-хати, усілякі догиді. На бажання безплатна конвєрсація в німецькій мові. Зголошення приймає з чимось Адміністрація "Діла" під — "Добра Опіка". 360 2-2

ПРИИМУ двох або трьох учеників на станцію з харчем. М. Чепіль, Львів, Са-дівницька ч. 27/1. 255 2-3

УЧЕНИКІВ з низших клас прийму на станцію. Кордасевич, вул. Мурарська ч. 49. I. пов., побіч головної гімназії, 349 2-3

ПРИИМУ 2 панночки на станцію. Л. Устїновичева, вул. Глубока 15. I. по-верх. 315 3-3

СТАНЦІЯ для панночок або учеників цн-ітелігентній родині з добрим віком. Піскова 21/II. 328 2-2

НА СТАНЦІЮ прийме учеників-иць) ва-ва по священнику. Лотоцька, Львів, вул. Тереса 2 а. I. пов. офісний (коно-площі Юра). 311 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

ВЖЕ вийшов

Підручник кооперативно-торго-вельного книговодства

ІВАНА СТЕРНЮКА, інсп. Рев. Союзу. Набути можна в П. С. К. і Повітові Кооперативах та у автора: Львів, вул. Словачького ч. 14. 301 2-2
Ціна 5 зол., з почт. пересилкою. 5-50 зол.

Підручник для Січій і Лугів.

Зміст: Пожарництво, Кошиковий м'яч, Впоряд, Ручний м'яч, Правні поради, Ру-ханкові вправи, Гри і забави, Перша поміч в наглих випадках, і т. н. — Підруч-ник надляється для ведення руханки в школах. Замовляти: Ред. "Вісти з Луга" Львів, Ринок ч. 10/II. Ціна опр. в полотні 5 зол. брош. 4 зол. з пересилкою. Мис. "Віст" з Луга" передплата піврічна 1 зол. 50 сот. 249 3-2

Перльмуттера Ультрамарина

є безумовно найліпшою і найви-датнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями в Брукседі і Медіоляні. 92 7-4E

Рік засновання 1894.

РОБІТНЯ ФУТЕР ВОЛОДИСЛАВА СОЛІКА

(раніше Юліана Соліка, доставля проф. Михайла Грушевського)

у **ЛьВОВІ** вул. Куркова 5. II. пов. виконує всякі замовлення з обсягу куш-нірства. — Зима за плечика! Спішіть за-304 осмотритися! 3-4

Конц. Торговельні Курси Зофі Глюзінської, Львів, Панська 14 прийма-ють вписи на курси: торговельні різні і 5-міс., стенографія, писання на машинах і чужих мов; відділи мужеської і жіночої інформації і вписи щоденно від 12—11 від 6—7. Проспекти даром на місці або за поштовою значком.

Управа: Проф. д-р Йосиф Глю-зінський. 345 3-3

Купно — Продаж — Заміна

"Монюшко" фортеп'яні 283 4-10

Львів, вул. Зіморівича 10, Тел. 35-54

ДО ВСІХ ЧИТАЛЕНЬ.

Вже видано друку на інвентарний Ка-тальог для бібліотек. Можна замовляти з довірливих скількох без переплату, збро-шуровані або в переплеті. Ціна для біб-ліотеки до 200 книжок зол. 1-50. Замов-ляти в філії "Просвіти" ім. М. Шахінєва, Львів, Ринок ч. 10. II. пов. 316 2-1

НОВИНА! **НОВИНА!**

Вже друкується і незабаром вийде ін-стрований Календар Альманах

"Жіночої Долі" на рік 1927.

12 аркушів друку! 8.000 примірників розійдеться в краю, Америці й Канаді! **Українські фірми, промисловці, ремісники, фахівці!**

Усі, кому залежить на жіночій кл-ентурі, спішіть із замовленням своїх анонсів на сторінках єдиного жі-ночого календаря!

Ціна анонсів: Зареєстровані фірми (адреса) коштують **1 зол.** **Один золотий!**

Поширення і почитання "Жіночої Долі" гарантують успіх реклами. **Жіночої Долі**, Коломия, Нова 1. 371 1-2

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конто почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацчині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 зл., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

ПФАВ, Ринок 19, поручає ПОНЧОХИ найдешевше з огляду на те, що вхід через сіни.

Від **Всі** купують каву, чай, какао
і **19** — і споживні товари —
в НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ

Поручається вина літургічні і лічнічі!

(Слід звертати увагу на оригінальне власне опакування кави, чаю і какао.) — Конкуренційні ціни. 1—6

Конгрес меншостей.

Млявість конгресу. — Привітна промова д-ра Вільфана. — Привіти представників поодиноких нац. груп. — Реферат д-ра Шімана на тему: Держава і нація. — Резолюції про культурну автономію.

Женева, 26. серпня 1926.

Конгрес „організованих національних груп в європейських державах“ пройшов, правду кажучи, без більшого враження. Над ним царювала до крайних меж посушена льояльність до існуючих державних організацій і їх кордонів. Вузькі рамки конгресу просто здусили вже й так сильно обрізану програму конгресу.

Не вважаючи на підготовчі заходи і розвинену пропаганду, не було більшого зацікавлення зідом ні з боку великих держав ні їх офіційних представників. Також світова преса реагувала на теми, порушені зідом, переважно в реферуючій тоні. Офіційна Ліга Націй вислала на конгрес свого обсерватора в особі п. Кольбана, референта „жалоб“ нац. меншостей.

На конгрес явилось понад сто делегатів, які репрезентували 17 організованих націй, груп. Відкриття конгресу відбулося 25. ц. м. в готелі „Вікторія“. Відкрив його вступною промовою голова зідзу д-р Йосиф Вільфан, словінський посол в Італійському парламенті.

Відкриваючи конгрес, зазначив він, що на другий конгрес „організованих націй, груп в європейських державах“ допускається тільки організовані нац. групи, які представляють самостійні культурні змагання. В зідзі бере участь 17 таких груп з Чехословащини, Румунії, Югославії, Іспанії, Німеччини, Литви, Естонії, Латвії, Польщі, Австрії, Італії, Болгарії, Данії і Малярщини.

Головним завданням конгресу, який радитиме над поодинокими квестіями згідно з принципами, прийнятими мин. року (про розв'язку даних питань виключно в рамках існуючих державних організацій), є забезпечення свободи національного культурного розвитку меншостей. Дальшими точками програми є мовне питання, господарська рівноправність, забезпечення прав горожанства, виборча рівноправність та справа вирішування конфліктів між меншостями і державами. Між нац. групами існують глибокі розбіжності щодо вирішення поодиноких питань, та всі вони є згідні ставити опір обмеженню, а тим більше нищенню нац.-культурних прав.

З черги промовляв заступник Каталонців (з Іспанії) Маспосній Англезель, який заявив, що каталонська група через свою участь в конгресі не зрікається прав, які виникають з повного приновлення національного принципу. Навпаки, своєю участю в конгресі Каталонці бажають висловити надію на мирну розв'язку нац. питання. Як довго в Каталонії не будуть привернені знищені вольності, так довго там буде огнище вічного неспокою й міжнародної небезпеки.

В імені російської групи вітав зідз естонський посол проф. Курчинський, який висловив задоволення з того приводу, що російський народ через своїх відпоручників може взяти участь в працях конгресу.

Після того голова повідомив зідз, що Україні, Білорусини і Литовці з Польщі беруть участь в зідзі виключно тільки в характері обсерваторів, тому що заступлені ними народи обстоюють знові принцип самоозначення народів.

Малярський делегат з Чехословащини Сілле (Silló) заявив, що питання меншостей є надугою всієї Європи. Завданням конгресу є знайти лічнічі засоби проти цієї недуги. Ліга Націй такого лікарства не знайшла. Вона хоче зберігти дотеперішній стан. Меншости мусять боронитися й апелювати до світа, а саме до Зєдинених Держав. Меншостеве питання може бути розв'язане тільки серед почуття любови і справедливости, „бо як довго меншости не є рівноправними, як довго вони є тільки підданцями, а не громадянами, як довго в світі є озброєні і неозброєні держави, як довго в світі не панує заповідь: люби ближнього свого, як самого себе, — так довго світ все буде хворий“.

В імені п'ятиох жидівських груп (з Польщі, Литви, Латвії, Чехословащини й Румунії) промовляв їх мандатар Моцкін. Жиди є найстаршою нац. меншістю. Націоналізм тільки тоді буде правдивий, коли він матиме зрозуміння також для інших національностей. Треба виробити моральний кодекс про взаємовідношення народів між собою.

В імені польської групи з Німеччини, Литви, Латвії, Румунії і Чехословащини промовляв д-р Качмарек.

Після того провідник німецької фракції в естонському парламенті проф. д-р П. Шіман в довшому рефераті висловив кілька цікавих думок про відношення меншости (дійсної, дрібно або атериторіальної меншости) до держави. Він заявив, що слід створити нове право, яке вирівнювало б розбіжності між національною і державною приналежністю. Інтереси меншости вимагають правової охорони у відношенні до держави. Це є передумови збереження мира. Праву національності треба дати шіпку, конкретну форму. Ліга Націй може управити тільки відносини між державами, але не може означувати взаємовідносини між державою і входячими в її склад горожанами чи групами горожан. Принцип про право самоозначення торкається державної приналежності, яке не є ідентичне з національною приналежністю. Право самоозначення не вирівнює того протиставлення і не є ніяким засобом задля створення мирного співжиття ріжних національностей на тій самій території. Договори про охорону нац. меншостей роблять ті меншости об'єктами торгів між державами. Внутрі держав повинно бути створене нове державне право, позитивне право народности. Державні інтереси слід відділити від культурної ділянки, створюючи в державі повну свободу для плекання всякої національної культури. Культурна ділянка повинна бути виділена з держ. рамок і приділена нац. громадам як їх власна ділянка. В Англії давно наступив повний розділ держави і культурної ділянки. Держава не повинна мати права вважатися єдиним національним заступником народної думки. Національною репрезентацією повинен уважатися збір людей, що належать до означеної народности без огляду на те, в яких державних організаціях вони живуть.

В другому дні нарад (26. ц. м.) виголосив довший реферат на тему культурної автономії д-р Робінзон (жидівський посол до литовського парламенту), зголошуючи такі резолюції:

1) Осягнення національної і культурної автономії повинно бути залежне тільки від волі даної меншости;

2) Признання до даної національної меншости повинно бути залежне від волі одиниці і не сміє спричинювати для неї ніякої шкоди;

3) Обов'язком держави є призначувати зі свого бюджету субвенції на культурні цілі меншости у пропорційному відношенні до чисельности даної меншости.

В лоні жидівської групи прийшло було до сутички між пос. Грінбавом і референтом культурної автономії пос. Робінзоном. Пос. Грінбав домагався видвиження для територіальних меншостей автономії територіальної. У висліді прийшло до компромісу, якого висловом є перша резолюція.

В дискусії над резолюціями пос. Робінзона представник польської групи д-р Качмарек домагався, що-

би до поставлених резолюцій додати поправку, що вони повинні бути здійснені в порозумінні з правительством даних держав, бо інакше їх можна уважати таранами проти державної суверенности.

В голосуванні прийнято резолюції референта.

Як донесли телеграми, дня 27. ц. м. закінчився конгрес „організованих нац. груп в європейських державах“. В мовній справі прийняв він резолюцію про те, що державні мови (себто мови нац. більшости) повинні обов'язувати тільки в адміністрації. В справі вирішування конфліктів між правительствами і нац. групами зідз виніс постанову, в якій поручає творення паритетних комісій для подібних справ.

Воєнні пляни Польщі.

Маніфест Незалежної Лейбур Парті

Лондон, 28. серпня 1926.

Англійська Незалежна Робітнича Партія (ліве крило Лейбур Парті) видала маніфест, в якому звертає увагу світа на небезпеку війни у зв'язку з політикою Польщі. Серед Литовців і народів Рад. Союзу є загально поширена думка, що польський диктатор Пілсудський має намір зробити військовий наїзд на Литву і в тій справі веде переговори з англійським міністерством закорд. справ. У зв'язку з тим ідуть тайні переговори, щоб заспокоїти Німеччину шляхом віддачі їй частини польського коридору. Кожну польську офіційну прот. Литви уважав би Рад. Союз власною загрозою і воєнним викликом. А це було би початком нової європейської війни.

Тому маніфест визнає робітників, щоб звернути увагу на ці наміри і домагалися від уряду заборони доставки амуніції, щоб в зародку вбити воєнні надії, а головне, щоб не допустити до підтримки Польщі Великою Британією.

Перед зборами Ліги Націй.

Париж, 28. серпня 1926.

Часописи подають інформації з оточення мін. Залеського, що Польща не буде робити ніяких труднощів у Женеві. Польща згодиться проекту лорда Сесіля про організацію Рад. Польща хотіла би тепер одержати гарантію на неперіодичне місце. Становище Іспанії й Італії і далі неясне.

Проект рад.-польського пакту.

Варшава, 28. серпня 1926.

Радянський посол у Варшаві Войков предположив польському мін. Залеському перед його виїздом до Парижа і Женеві проект радянсько-польського договору про неагресію.

Початок шкільного року.

У сільських школах початок науки 1. вересня, а в міських місцевостях, де нема красухи — 6. вересня.

Варшава, 28. серпня 1926.

Після першого телефонічного розпорядку мін. освіти, яким початок шкільного року у всіх школах на території Польщі означено на день 15. вересня, — вийшов другий, який змінив попередній розпорядок, вводячи повне заміншення щодо початку шкільного року.

Отже новий розпорядок каже, що з огляду на заспокоєністі вістки щодо поширення красухи міністерство освіти уповноважило шкільні влади зарядити розпочаття шкільної науки у сільських школах в нормальному речинні (1. вересня), згідно в децю призначеному речинні (6. вересня) у всіх тих місцевостях (не знати сільських, чи міських? — Ред.), в яких згідно з думкою санітарних властей нема випадків красухи

Тріумфальний похід брехні.

Підготування всесвітнього жидівства до процесу Шварцбарта. — Що говорять про погроми на Україні неіснуючий провідник українських соціалістів.

Всесвітнє жидівство всіх напрямків, від найправіших до найлівіших, горячково підготовлюється до процесу Шварцбарта, що маєтись відбутися в Парижі в жовтні або листопаді ц. р. Поруч відомих жидівських організацій у всіх європейських країнах і в Америці, творяться ще спеціальні пропагандові комітети, яких завданням збирати грошові засоби на кошти процесу, впливати на пресу (оскільки вона не є в жидівських руках), збирати і компіювати матеріали про погроми, викликати відповідні настрої і т. ін. Недавно виїхав у Харків оборонець Шварцбарта парижський адвокат Анрі Торрес, щоб і від комуністів видобути якісь потрібні матеріали. Не знайти тільки, чи скоче він покоришуватися фактами, поданими Бадяном, членом робітничої опозиції в комуністичній партії, про те, що на Україні робили погроми й відповідальні комуністичні достойники.

Жиди приготуються до процесу всею силою пари, щоб в метрополі світа, в Парижі, обидати грязюкою український народ. На жаль, у нас майже нічого не робиться в тому напрямку, щоб вірно освітити погроми та представити роллю Жидів на Україні перед і в часі революції. А найближчий час хоч приготувати брошуру на цю тему у французькій мові.

Заходи оборони, якіб вони не були, є наскрізь зрозумілі. За те прийом, яких вхопилися жидівські пропагандистичні комітети, а головне відома зі своєї поглибленої „етимики“ жидівська преса, є справді оригінальні.

Чим ближче до процесу, тим більше з'являється власних фабрикатів на тему послідовного погромництва пок. С. Петлюри. А щоб ті фабрики могли збуджувати довіру і більше цінилися, то їх вкладається в уста українських „провідників“. До класичних фабрикатів з тієї матерії належить розмова, яку а представником варшавського „Моменту“ мав Володимир Данченко, „провідник українських соціалістів у Підкарпатській Русі“.

Годиться з тією розмовою і „откровеніями“ Данченка познайомити й наших читачів. Подаємо її за лівівською „Хвілею“:

„Ми, українські соціалісти, — хоч апо-теозуємо визвольну боротьбу України, не були ніколи задоволені тим, що якраз Петлюра став головою того руху. Жаден з провідників українського соціалізму не міг погодитися з методами Петлюри, яких висловом була повна жид. петлюризм у десятках міст і містечок. На жаль, ми не були тоді в спроможності перешкодити тому брутальному режимові насильства, яких синонімом був Петлюра. Я особисто інтерв'ював не раз у генерала і старшину Петлюри. Я їх остерігав і звертав увагу на вислід кризової гри, бо ж інакше ясно, що шляхом масової різні не можна здобути волі, яка повинна сповістися на людськості і справедливості. Однак ані мій голос, ані мої товариші не були вислухані: напавши, погромчик прибравши ще більше дикий характер, а ми, соціалісти, були ще більше спаралізовані у свободі рухів. В Кам'янці Подільському показав мені товариш, що боровся в рядах Петлюри, плякати, одержані з Проскурова і Дубови (Р.) з написом: „Бей Жидов, спасай Україну!“ Одержавши такий плякат, скликав я Окружний Комітет Соц. Партії в Кам'янці на сходинах, щоб за-становитися над ситуацією. Кермували мною дві інтенції: перш усього я знав, що афіші розділювано за згодою генерального штабу Петлюри, а може навіть самого Петлюри, по друге — я хотів використати момент, бо тоді в Кам'янці знаходився Петлюра. Після довгої дискусії зібрання постановило вислати до Петлюри делегацію, щоб вилучити на його, а афіші довідатися про його погляд в тій прикрій справі. В склад тієї делегації, зложеної з трьох осіб, входив і я. Петлюра прийняв нас страшно холодно, мабуть додумався, в якій матерії хочемо з ним конферувати. Ми повідомили його про наше ставовище, говорячи, що боротьба за волю наповнює нас радістю, але що методи боротьби взаємно шкідливі, а навіть небезпечні для неза-лежницької ідеї. Петлюра весь час нервово крутився по кімнаті і мимовільно „дзикавив, шкідливі“. Але коли приступив до стола і глянув на предложений афіш, впав у страшний гнів і бив пастуком в стіл. Ситуація ставала прикрою.

„Чого хочете?“ — ревів Петлюра людським голосом.

„Хочемо, щоб Ви видали заборону улаштувати дальші різні. Нашої анзвольної боротьби не сміє плятити кров соток тисяч (осі) жертв погромів.“

„І що маєте ще сказати?“ — питає Петлюра, дивлячись на нас ненависними, повними злоби очима.

В часі тієї розмови ввійшов невідомий мені генерал і тихо про щось повідомив Петлюру. Петлюра казав нам вийти до другої кімнати і підждати. Ми ждали

близько 4 години. Аж опісля вислав до нас ад'ютанта, який нам заявив, що „його високоість“ (21) не може сьогодні з нами більше розмовляти.

„А коли?“ — запитав я ад'ютанта.

Той вийшов і вернув з відповіддю:

„Ніколи!“

Та відповідь зробила на нас дуже при-кре вражіння. Для нас стало ясным, що Петлюра несе відповідальність за різні.

„Чи Ви є переконані, що Петлюра знав про всі погроми?“ — було питання кореспондента „Моменту“.

„Чи про всі — не знаю. Але що відомо і декрети (sic), які вказували до погромів, були близькі до нього, було ясным не лише для мене, але для кожної людини, що жила на Україні.“

„А чи Петлюра міг запобігти або припинити погроми?“

„В першій фазі безумовно так, опісля вже ні, тому що погроми прибрали масовий характер, а в багатьох місцевостях розвивалися зі стихійною силою, просто спонтанічно, отже були незорганізовані... Хтонебудь з голови мав кріс, сокиру і... мішок, ішов на погром і грабів.“

Вкінці зазначив Данченко, що Петлюра „сплявив, сплюгавив і збещестив ідею вільної України“.

Треба признати, що цей фабрикат зроблено незвичайно талановито. Для людини, необнайдомленої з українськими відносинами, це просто „майстерштук“. Якраз ця обставина, незважаючи на недостатку місця в нашому органі, примусила нас ту розмову, якої ніколи і ніде не було, з одного боку подати в ціло-сти, а з другого спинитися над деякими „дрібницями“, які якраз вказують на незвичайну зручність жидівського калюмніаторства.

Перш усього слід ствердити, що ніякого „провідника українських соціалістів на Підкарпатській Русі“, який називався би Володимир Данченко ніколи не було і нема. Провідниками українських соціалістів на Закарпатті є Я. Остапчук (б. посол до австр. парламенту), д-р Мих. Новаковський (б. посол до галицького сейму) і Ст. Клочурак. Основником тієї партії був між іншими майор Пуза, який давно помер. Отже Вол. Данченко є наскрізь мітичною особою, а зовсім певно мітичний провідник українських соціалістів. Фабрикант цієї розмови з варшавського „Моменту“ порадив собі в той спосіб, що для своїх низьких цілей запозичився прізвиськом відомого директора театру в Москві (з походження Українця) Вол. Немировича-Данченка, щоб сконструувати свій фабрикат.

Той мітичний „провідник“ українських соціалістів, тепер на Закарпатті, а передтим у Кам'янці, в справі погромів звертався відразу

до Петлюри, а не до уряду, в якому весь час (за винятком двотижневого урядування кабінету проф. Остапенка) засідали члени соціалістичної партії. Очевидно, цього не знав автор фабриката. Шкаво теж, чому „погромницькі плякати“ на Україні були в російській мові, а не в українській. Це qui pro quo вийшло з того, що автор фабриката, варшавський Жид, знав тільки російську мову, а не знав української. Бажаючи подати в цій кавоці також щось в оригіналі, написав по російськи: „Бей Жидов, спасай Україну“ в перекладі, що то по українськи. Відомий йому був з погрому Проскурова і він його навіть та ще й додав другу місцевість „Дубова“ та собі на адогад буряків, думаючи, що на широкому просторі України повинна бути подібна місцевість. Та в проскурівському районі її нема.

Мітичний Данченко брав участь у делегації до Петлюри з двома іншими членами соц. партії. Для достовірності того факту повинен був їх назвати. Тимчасом фабрикація, яка повинна оперувати не лише „фактами“, але й іменами, тут не дописала.

Розмова з Петлюрою представлена дуже талановито, живо, драматично. Можна уявити собі інпр. „рев“ Петлюри, який був людиною дуже ніжною. Однак я там занадто різко виступає одна щільна. Говориться там, що „в часі розмови увійшов невідомий мені генерал“. Як може бути, щоб такому визначному членові соц. партії, який сам називає себе „провідником“, був невідомий петлюрівський генерал, коли тих генералів було мало і всі вони були відомі кожному помітнішому українському громадянинові, навіть такому, що ніколи в Кам'янці не був. Варто було теж назвати й ад'ютанта. Також титул Петлюри: „його високоість“, титул, якого ніхто ніколи не вживав у відношенні до особи і становища Петлюри, вказує на фабрикацію.

Так поводить чесна жидівська преса, коли хоче якусь справу роздуть, знайти „аргументи“ для своїх низьких цілей. Нічого не маємо проти оборони Шварцбарта, але не можемо пустити мимо нікчемних, калюмніаторських способів „оборони“. Завтра, ця мітична розмова при допомозі широко закрасеного інформаційного апарату обійде всю

В. Л.

Сліпі бачать?

Париж, в серпні 1926.

I.

Появилася і звернула на себе живу цікавість наукового світа й широкого загалу — книжка, про яку, правду сказати, повинен би Вам написати лікар або психолог, а ще краще спеціаліст в окулістиці і психофізіології. Що однак нема багато надії, щоб воно так сталося, то нехай буде вільно зробити це нам — у короткій рефераті, скромній і без претензій.

Книжка документально розказує про те, як людина сліпа може виховати в собі змисл зору. Невже може бути тема важніша для нещасних-сліпих, зворушливіша для загалу?

II.

Жюль Ромен належить до тих французьких письменників, котрим заблестіли найбільші успіхи на драматичній полі. Нпр. його сатирична комедія „Кнок або тріумф медицини“ роками цілими не сходила зі сцени одного з найкращих парижських театрів, стягаючи туди кожного вечера сотні публіки. Сюжет: Є собі містечко, де люде спокійно живуть, у прегарному повітрі й здоровому підсонні, і доживають шасливо свої дні. Слабостей і хоріб мало, а старий місцевий лікар, своїми старими методами, без великих коштів і штудерних апаратів, по своїм силам помагає кому

треба. Очевидно, він і не заробляє собі багато гроша. Кінець кінців він уступає своє місце молодому, „модерному“ лікареві докторові Кнокові. Цьому ані не сниться вдоволятися мізерними доходами. Та, щоб їх збільшити, треба збільшити число хорих і хоріб. На це є прегарні способи: популярними викладами, світляними образами побільшених мікробів тай відповідно поведеною „освідомляючою“ пропагандою „гігієни“ йому швидко вдається вмовити в здорову людність містечка всякі хороби, болі, небезпеки слабостей — і наклікати до свого кабінету і своїх блискучих апаратів юрби „пацієнтів“, а до своїх кишень — гарні гроші. Коли його попередник запевняв кожного пацієнта, що він здоровий, а його недомагання — дрібниця, яка швидко минеться, то д-р Кнок поводить ся навідворіть. Він запевняє найздоровіших людей, що стану здоровля властиво немає та що те, що профани називають „здоровлям“ — стан дуже хиткий, який до того не віщує нічого доброго. І так далі — додумайтеся самі решти. Глядачі ревіли від сміху...

III.

Кілька років тому Жюль Ромен, залишивши оцей свій літературний псевдонім, надрукував під своїм дійсним прізвиськом (Ліої Фарігуль) книжку строго наукову про „Позасіткове бачення і пароптичний змисл“. У тій книжці Ромен показував, як людина може бачити „без очей“. Показалося, що повість і драматург відававсь рівночасно фізіологічним студіям і працям.

Як і не могло бути інакше, книжка розбурхала величезні надії серед безлічі сліпих, особливо воєних, тай скептичне кивання головами — серед окулістів. Одні й другі погодилися на тому, щоб перевести науково провірювані спроби над методом пароптичною і її результатами. Спробу таку зроблено на протязі минулого, 1925 року, а результати спроби подає книжка, на яку ми хотіли би звернути увагу кого слід.“

Відразу треба сказати, що результати, викликані веденнями під лікарським наглядом експериментами, удалися, — на жаль не в тій мірі, як мріли вже численні сліпі, спрагнені світла. Пароптичний змисл — явище внімкове і важко його викликати й виховати; для загалу сліпих воно, покищо бодай, недоступне.

IV.

Під проводом Ромена д-р Моблян піднявся виховати зір пані Гейн, яка осліпла була у віці 14-го року життя і яка зовсім забула зорові вражіння — світла, барви. Після довгих і важких зусиль удалося привернути сліпий безперечні елементи зору, навчити її відрізняти світло, барви, форми, письменні знаки.

Книжка „Пароптичне виховання“ подрібно, крок за кроком, викладає результати, досягнені панєю Гейн протягом 8 місячної праці. Досвіді описані там один по одному —

*) L. H. Heyn et R. Maublan. Une éducation paroptique. (Nouvelle Revue Française, Paris, 1926).

учителем і ученицею. Їх висновок такий: „Не теорії вам приносимо, а факти. Ось подробиці наших спроб, ось наша техніка, ось труднощі, які ми стрінули, ось результати, до яких ми дійшли. До результатів тих і ви можете дійти, коли будете з доброю вірою і витривалістю йти нашою метою“.

Маємо в книжці тій документ особливий і новий: уперве тут сліпа людина оповідає, як вона здобула собі певні вражіння абсолютно нові, відмінні від усіх тих, яких вона зазнавала раніше.

Також для поглиблення деяких філософських проблем приносить книга важні причинки: про формування ідеї простору, про асоціації між зором і дотиком, про вид форм і барв, про будову зримого світа, про укладі свідомості.

Автори остерігають сліпих перед завеликими надіями. Не обіцяють їм дати практичний рівновартний очного зору — тим менше, що до теперішніх способів дали сліпий тільки фрагментарні результати, які добуваються тільки поволи, а вдержуються дуже важко. Як досі стоїть справа, не можна ще говорити про те, щоб ту методу прикладати загально й одноцільно до всіх сліпих. Чудесне відкриття Ромена — кажуть автори — то перший крок, тепер черга на спеціалістів братися за виведення практичних і теоретичних оводів того відкриття.

До книжки додана біографія — свого рода історичний нарис відкриття з переглядом головних подій мітичних замітів.

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247 **Розв'язка** 70-75

(нидип 05 — **випадок**
дизайна оловонидип вхвн 1)

жидівську пресу на світі, створюючи підстави непорушної дійсності, хоч вона є тільки видумкою найнижчого розряду.

Ми ствердили, що Вол. Данченко є мітичною особою. Але нам можуть доказувати жидівські фабриканти, що це тільки гіпотеза, бо існує один Данченко, який називає себе Українцем. Так єсть, в часі революції мутна її хвиля викинула була на беріг життя якогось Данченка, нар. учителя, який навіть хвалився, що командував дніпровською чи чорноморською дивізією. Це темна людина з галерії бандитських настроїв "повстанчих" отаманів. В останньому часі перебував він на Волині і крутився біля Оскілка. Можливо, що після таємної смерті свого "добродія", він пішов на услуги жидівського штабу у Варшаві і для "оборонних" цілей в процесі Шварцбарта скомпонував разом з "кореспондентом" варш. "Моменту" отсю розмову.

Справді, жидівська зручність, хитрість і правдомовність є безмежні.

VIII. Конференція С. І. Е.

Дня 18. серпня ц. р. почалася чергова восьма з черги конференція Міжнародної Студентської Конфедерації (С. І. Е.) у Празі. На конференції були заступники: Америка, Англія, Південна Африка, Канада, Шкоція, Індія, Швеція, Данія, Голландія, Фінляндія, Естонія, Латвія, Польща, Румунія, Чехія, Бельгія, Люксембург, Франція, Швейцарія, Мадярищина, Італія, Югославія, Болгарія, Грузія (емігранти), Вірменія (емігранти), Білорусь (емігранти), Оросо (московські емігранти) і Україна (Д. Е. С. У. С.).

Українська делегація складається з 5-ох членів: В. Орелешкий — голова, д-р Ніжанивський, І. Лоский, П. Коженик (Берлін) і П. Мухин — секретар.

Конференцію відкрито в залі пражського ратуша під почесним головуванням чеського міністра освіти. На відкритті були крім делегатів представники преси, чеського уряду, високих шкіл а також представники міжнародних установ, в тому числі і Ліги Націй.

Праця почалася від привіту американців, що взяли участь у конференції перший раз. Звіт з діяльності президії здавав догепершній голова Поляк Балінський. Центральним питанням було літнєське питання, що досі не розв'язане, а з огляду на спроти Французів і їх прихильників визнають рівноправність німецької мови.

Першого дня приймав делегатів міністер освіти Ч. С. Р. Від української делегації брав участь у прийнятті д-р Ніжанивський. Слідуючого дня складали звіти з діяльності подкомісії комісії. Голова Центрального Бюро Бельгійське Бонне ствердив, що ЦЕСУС виказав точність у співпраці з Бюром.

Англієць Мек Адам, голова Комісії міжнародних зносин ствердив, що Україні реагували на всі обійми найкраще і найтошніше. А Українець Федір Емеш з Берліна прислав аж 68 проектів відзнаки на конкурс. У друкованому звіті той же комісії відзначено, що 75 проектів відзнаки для членів конфедерації прислали Україну через свій Центральний Союз Українського Студентства (ЦЕСУС).

В першій комісії (політична, відношення до інших організацій і м. справ) складав звіт з діяльності української централі д-р Ніжанивський. В звіт знайомав положення українського студентства на еміграції, в Польщі та Румунії. На те зареагував голова С. І. Е. Балінський заявою, що політичні натяки українського делегата проти "їх країни" безпідставні. В третій комісії реферувал український делегат Орелешкий про співпрацю ЦЕСУС-а з центральним Бюром відносно подорожей, міжнародних транспортів та конкурсів відзнаки. Третього дня продовжували працювати комісії. У першій комісії розглядали справу співпраці з Європейською Студентською Поміччю. В цій справі поділилися учасники на дві групи: англо-германську і романо-славянську. Перші вимагали співпраці з Е. С. П., а другі були проти неї. Діло в тому, що провід у названій установі мають Німці.

На пленумі по звіті комісії проваганди прийшло до голосування над прийняттям у дійсні члени Голландії. При голосуванні справа провалилася. На основі статуту Екзекутива зложив свої м'яда. Нові вибори були ареною завзятої боротьби між впливами Французів і Англіїців. До екзекутиву вибрано наново Балінського (Поляка) і Адама (Англієця). На місце Екзекутива прийшов на становище віцепре-

зидента Чех Палачек, а на місце Мадяра Деака Француз Рона-Сера.

Далі йшла завзята боротьба за обсягу інших м'як у екзекутиві. Можна сказати, що французський блок вийшов з боротьби переможцем.

Після пленуму делегати уклалися на прогулю по Празі, від України взяв у свій участь д-р Ніжанивський. Дня 23. почалася праця наново і триватиме аж до 28. серпня.

Вітеп зі заграниці.

Нашим „загранничникам“ на увагу.

Недавно стрів я у Львові одного з наших визначних громадян що від довгого часу постійно живе за границею. Вразивши цю стрічу давнього знайомого та ще й людини „з нашого світа“, питаю його та питаю, як йому видався наш город по десяти літах його відсутності. На це одержав відповідь, що Львів нехарний, брудний. Та не про це питав я, бо так же чув уже не від одної панночки, якій в часі війни „поталанило“ пожити у Відні, тому питаю вже зовсім конкретно, як видався шан. громадянинові наша львівська громада? „Незвичайно тісний у неї горизонт“ відповів мій розмовець тоном учителя до батька „тамоватого“ сина, себто злегка співчутливим та глухим тоном.

Я не міг на це нічого відповісти, бо якраз тоді надійшов гурток наших молодих громадян і їх посковив привітати мій сідоголовий розмовник. На тому скінчилася наша розмова.

Однак вона воскресила думки, які мені нераз вже по голові ходили. Тому дозволю собі піддати їх нашим громадянам, за границею живучим або тим, що звідтіля вернули. При тому, щоб не зводити дискусії на боки, зовсім не буду спорити про нашу заскорузлість, не висловлюся про наших заграничників на основі їх дів

і писань, особливо в часі до безневного рішення, а приймю заміт таким як він явав, поспішно тільки, що зробили ті наші громадяне, що мали нагоду поширити свій горизонт для піднесення своєї меншої братії.

Мусу ствердити, що дуже мало. А могли і повинні були вони зробити багато, передовсім ті, що вернули, однак також і ті, що лишилися за границею.

Вони могли в наших часописах і інших видавництвах писати багато більше, як це робили, про все те, що цікавого і повчального за границею стрічали й бачили, могли вказувати на нові шляхи і напрямки в різних областях повсякденного життя, знайомити нас з життям і побутом народів, серед яких довелось їм жити, з виданнями, що можуть причинитися до поширення того нашого „заскорузлого“ світогляду та вказувати нам нові шляхи розвитку, а бо дай впускати свіже повітря в нашу „запліснїлу атмосферу“. А ті, що вернули, повинні те саме робити жовким словом і прикладом. Вони повинні давати відчити і виклади про все те, що корисного, додатного і цікавого за границею чули та бачили, повинні брати собі також поза своєю професійною працею якусь ділянку громадянської роботи і старатися вести в життя по своїм силам те, що уважають корисним для нашої суспільності. Того рішучо досі було у нас за мало, тому думаю, що не буде зайвим поклик до наших заграничників, особливо до тих, що до нас вернули і тут наші якесь пристановище, щоб приступили до праці над всестороннім піднесенням нашого народу, над введенням його на новий шлях і над переміною його в модерну націю, яка завдяки їх праці могла б не тільки встояти, але й розвинулася серед злиднів важкого повсякденного життя.

Коліб вони не відгукнулися на цей поклик, то виставили собі кепське свідомство; вони примусили нас уважати їх не авангардом на шляху поступу, тільки карикатурними героями з повістей Лейкіна.

Дека.

Склад меблів, декорацій, поетелі, диванів

Йосиф Шустер, Львів

Рутевського 10.

Тел. 3-54.

Переробляє солідно коври, матраци і тапicerовані меблі по найдешевших цінах.

289 4-4

За оживлення господарського життя.

Наради українських купців, промисловців і кооператорів.

В середу, 25. ц. м. відбулася заходами Народною Організацією міста Львова спільна нарада представників львівського українського купецтва, промислу, кооператив та центральних господарських установ. Нарату відкрив представник Народною Організацією Л. Петрушевич короткою промовою, в якій зазначив, що предметом наради є справа піднесення народного господарства взагалі, реалізація в практичному житті ключа „свій до свого“, та актуальною тепер справу українського ярмарку в Станіславові.

Основний реферат про наше господарське положення та про наші економічні завдання під теперішню пору виголосив п. О. Луційовий. Він підкреснив, що в нас перед війною зосердали більше уваги на політичній та національно-культурній справі, а економічними справами хоч і уділяли деякої уваги, то всеж до них не прикладалися так, як до перших. Щойно війна, повстання руїна та економічне виснаження і біда привернули нас звернути більшу увагу на економічні справи.

До передвоєнних відносин була достосована і психіка нашого народу, а особливо інтелігенції. Для нього великий авторитет мав диявол, що забезпечував державну службу, що бюрократизував нашу інтелігенцію, а за те не мала цін війна професія, війні стани людей великої моралі особистої ініціативи та життєвої босадатності чи то на полі торгівлі чи промислу.

Ця психіка покутує в нас по нинішній день. Та всеж спід ніж же виломлюються перш за все наші народні маси, а що йно за ними тупіють наша інтелігенція. В нас по війні новинявся купецький хист. Появилася розуміння господарської дисципліни та значної колективної а то й приватної ініціативи. Не це в нинішніх відносинах відокремлене явище, бо такі процеси відбуваються в цілій Європі, а то й в цілому світі. Не диявол, а війна створили для себе варстат праці, забезпечили екзистенцію, вміти ризикувати, заважуватися на велике, та бути підготованим до завзятої життєвої боротьби, — словом вміти бути „під возом і на возі“ ось тип людей, в руках яких майбутність. Нинішній європейський суспільний американізується. Треба американізуватися і нам, може в більшій мірі як кому іншому, бо ми економічно біди та безсилі, а відомо нині річ, що найважливішою запорукою політичних успіхів та успіхів є не що інше а сильна економічна база народу.

Промовець ілюстрував деякими фактами з нашого життя ті симпатичні явища, що вказують на швидкоплинну перебудову народньої психіки, на цілком новий погляд на життя. Нині селянські маси згуртовані в кооперативах, прекрасно проводять ч

життя клич „свій до свого“, та виявляють на тому полі неабияку дисципліну. Українська кооперация починає ставати важним чинником у нашому економічному відродженні та вона цілковито не хоче і не має на меті обійати приватної ініціативи українського промисловця чи купця, під ним конкурувати. Вона радше бажала його підтримати та допомогти йому, бо не всюди і не в кожному напрямі серед нинішніх обставин дається заступити приватно ініціативу колективною.

Накінеш кинув бесідник ідею консолідації українського промислу і торгівлі та створення в тій цілі української торговельно-промислової палати. Щож до станіславського ярмарку, то він безперечно буде першим повсякденним показником наших здобутків на полі торгівлі та промислу, першою спробою консолідації наших економічних сил і буде мати велике господарське і промисловистичне значення. Тому ярмарок треба всіми силами підтримати та взяти в нього організацію у участь.

Над рефератом вивізалася обширна дискусія, в якій брали участь: пп. Галбей, Стефанівський, Голіан, Карпак, С. Герасимович, Конох і інші. Всі промовці висказалися за створенням української торговельної палати та за участю в станіславському ярмарку. Провідником наради був голова „Міщанського Братства“ п. Б. Гресак, а секретарем п. Личківський.

Однорічний торговельний курс жіночий

Мечислава Хрістофа

проф. держ. школи економ.-торг.

Львів, Валова 25.

Вписи від 28. серпня до 3. вересня ц. р. від 10-12 і від 4-5. Чесне зол. 16 місячно. Всього яких укладіть Управу щоденно 1870 у ранішніх годинах. 2-2

НОВИНКИ.

— Греко-католики в Боснії. Як відомо, в Боснії живе ок. 10.000 греко-католицьких Українців, що змигранували туди давним-давно з Галичини. Душпастирську службу між ними повинно п'ятьох священників під проводом апостольського адміністратора о. Базюка. Греко-католицькі переселенці в Боснії живуть у тяжких матеріальних обставинах. Вони здавна були наражені на денационалізаційні впливи сусіднього сербського населення, з окремаж на агітацію сербської православної церкви. Ця

„ФОРТУНА НОВА“

Львів, Кордецького 23.
перша українська
фабрика цукорків
поручає свої виробі першої якості і безконкурентній.

агітація видала тепер, як довідуються, свої овочі. Ось більшість наших людей, а саме чотири гр. кат. громади покинули унію і перейшли на православ'я. Лікують Сербі, які тепер про око дозволяють тим громадам мати українських православних священників та обіцяють шанувати звичай української церкви. Але нема сумніву, що в короткому часі не буде й сліду по боснійських православних Українців, бо всі вони розплинуться в сербському морі. Чи не можна-б тих наших боснійських переселенців виселити до Канади, про що свого часу багато говорилось?

— Про могилу Шевченка біля Косова пишуть нам: В 1914 р. здвинули у нас діяльні люди біля кутського моста високу могилу в честь Шевченка. На могилі поставлено пам'ятник, який віддано під опіку громадянства в часі величавих свят у 100-ліття уродин нашого генія. Прийшла світова війна, змінилися часи. Були у нас північні сусіди, що перші ушкодили пам'ятник. Потім прийшли західні сусіди, що камінням обтовчили чоловину голови пам'ятника. Старалися ще залізними дрючками видобати мармурову плиту з підстави пам'ятника, але це тим людям „західної культури“ вже не вдалося, бо мармур не подався. Кілька літ минуло з того часу, а пам'ятник стоїть весь час облупаний, обтовчений, опушений. Опущена також сама могила. Чи не ма нікого в Косівщині, що подумав би про привернення до ладу могили й пам'ятника? Чи нікому не лугається лице з сорому, як уже не перед своїми, то бодай перед чужими, що масово приїждять сюди що-року?

— Мін. Суйковський і шкільництво на Волині. Після повороту з відпустки в перших днях вересня вибереться мін. Суйковський, як подає польська преса, на Волинь, щоб перевести там інспекцію й управління відносин у тамошньому шкільництві.

— З польських тюрем. З луцької тюрми втік до 6 арештантів, обвинувачених в організації диверсійних відділів на радянському пограниччю. Втікли таким чином, що перепилували пильником крати в тюремних вікнах. — У новельській тюрмі прийшло до великих заворушень. Арештанти забарикадувалися, після чого повибивали вікна, поналили сіяники і т. д. Спокій і порядок привернула покликана поліція. Причини тих заворушень нам не відомі.

— Польська православна церква зростає. Після свящ. Гушня і Петрушки ще один польський священик перейшов на православ'я. Дня 21. ц. м. в мешканні митр. Діонізія відбувся перехід кс. Стан. Захар'ясевича з католицизму на православ'я зах. обряду. Акту прийняття о. Захар'ясевича доконав сам митр. Діонізієй, котрий вручив о. Захар'ясевичеві відзнаку прав. духовника: золочений хрест. Захар'ясевича віддано до диспозиції о. Гушня, який приїде до Варшави в найближчих днях. Тоді порішать ряд принципових та організаційних справ польської православної національної церкви.

— Бадіян далі демаскує. Бувший член компартії Я. І. Бадіян, що вийав зі СРСР і опинився в Берліні, публікує далі в берлінському „Рутю“ свої ревеляції про режим пролетарської диктатури і про політику компартії. Він зве себе представником і делегатом правої робітничої опозиції за кордон. В тім же „Рутю“ видрукував

ФУТРА жіночі плащі баранков астраханові селескінові і т. п. **ШАЛІ** футряні як також переріпки поручає **Станіслав Стемпкович** Жадайте проспекту! Догідний кредит!

НАДІСЛАНЕ.
За надіслане Редакція не відповідає.

Бельський промисл
Отто Перль молод. і с-ка
БЕЛЬСЬКО

відділ **ЛВІВ, пл. Смольки 4.**

Телефон 38-72.

ПОРУЧАЄ

на осінній і зимовий сезон
найновіші бельські ма-
теріали для П. Т. Пань і
Панів а також матеріали на
військові одяги.

Роздрібна продаж по гур-
тових цінах. 1-3

він 14 точок, що містять у собі
домогання правої робітничої опо-
зиції. З цими точками познайоми-
мо наших читачів у слідуєчих чи-
слах „Діла“. Перед кількома днями
власнотував Бадіян у Берліні пуб-
лічний виклад про теперішнє по-
ложення в СРСР і про політику
компартії. У викладі взяла участь
маса російських емігрантів. Про-
мовляв Бадіян, як пише „Рух“,
незвичайно цікаво і гарячо, хоч
ж робітник не виконував систе-
матично та оброблення свого ви-
кладу. Ці недостатки мала йому за-
ступити — як пише той же „Рух“
— велика ширість. Господарське
чоложення СРСР вплило в його
малюнку на печувану руйну. Си-
стема правління вийшла страшною
жорстою. Нині самих робітників
опозиціоністів має сидіти понад
4000 в тюрмах. Розстріли відбува-
ються також навіть без судів. В
одному Оренбурзі мали розстріля-
ти без суду за час від 15. серпня
1925 до липня 1926 р. аж 27 ро-
бітників і селян. На думку Бадіяна
найбільшою злогою СРСР є Ко-
мінтерн, що пожирив великанські
суми та коштує СРСР і всі його
робітничо-селянські маси чи не
більше як ціла давня династія Ро-
манових. Сама управа Комінтерну
в Москві має аж 1200 урядників.
Зіпсована не може звести. Не лю-
бить і Сталіна, що оточився те-
пер своїми земляками Грузинами
та править цілим Союзом, як прав-
дивий диктатор. Бадіян твердить,
що права робітничої опозиції в
компартії є дуже сильна і склада-
ється у своїй перевазі з робітни-
ків від варстатів.

— Виконання смертного прису-
ду в Кракові. Дня 26. серпня по-
міщено в Кракові Станіслава Зе-
ліньського, засудженого на кару
смерті за збивство касієрки Ольги
Порембської й родини Міслюк-
Шереметів. Зеліньський не вплинув
перед смертю найменшого жалю.
Це перше повішення в Кракові
від часу повстання Польщі.

— Скільки пам'яток має Ві-
день? Під цим заголовком нахо-
димо цікаву статтю в щоденнику
„Н. Вр. Журнал“, з якої вихо-
дить, що на одних тільки прилюд-
них площах і в парках є у Відні
72 великі мистецькі пам'ятники. Ха-
рактеристична річ, що найбільше
пам'яток у Відні мають музиканти
(Бетовен 2 — в I. і XII. окрузі,
Брамс, Брукнер, Гайдн, Ляпнер,
Штраус, Моцарт, Шуберт,
і ин.). Далше слідує пануючі й
визначні полководці, а шойно
по них славні поети, майстри, ви-
нахідники й заслужені для міста
горожане. Позатим є ще у Відні
багато високомистецьких пам'яток
по церквах і на цвинтарях, не

згадуючи вже про сотні пам'яток-
вих таблич на спомин різних
осіб або подій. — А які пам'ятни-
ки і скільки їх у нас? Скільки не
пам'яток, а хочби пропам'яток
таблиц уфундовано на цілій со-
борній Україні в приводу 10-ліття
смерті Франка?

— Вписи до мужеської, фахово-
доповняючої вечірньої школи (Рід-
ної Школи) У. П. Т-ва у Львові,
концесіонованої Шкільною Вла-
дою, при вул. Городецькій ч. 95,
відбудуться до приготавлючої
класи та до перших, других і тре-
тій клас у днях 30. і 31. серпня
та 1., 2., 3. і 4. вересня 1926 від
4—6 години пополудні. До приг.
і до перших класів приймається уче-
ників-терміновиків усіх фахів, до
других класів слюсарів, столярів і
шеців, а до третій клас слюсарів
і столярів.

— Вписи до жіночої фахово-до-
повняючої вечірньої школи (Рідної
Школи) У. П. Т-ва у Львові, кон-
цесіонованої Шкільною Владою,
а саме до приготавлючої, першої,
другої і третьої класів для учениць-
терміновиків різних фахів, відбу-
дуться при площі св. Юра ч. 5 в
тій самій часі.

— Конц. торговельні курси 3.
Ольшавського, вул. Куркова
38, тел. 31—14 приймають вписи
на однорічні і піврічні Торговельні
Курси. Підручники з
шкільної бібліотеки. Чу-
жі мови і стенографія. Наука
писання на машинах. Канцелярія уря-
дує від год. 10—12 і від 4—6.
Вписи до 5 вересня ц. р. 338 4-4

— Свій по своє! Купуйте і ужи-
вайте лише пасту до обуви „Еле-
гант“ О. Левицької і Ски. Львів
Кордецького 51. 331 5-5

**Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родня фортеця, це певний захист
в добі лихоліття!**

3 судової салі.

**Присуд на 30 українських соція-
лістів.**

Люблин, 26. серпня 1926.

Втора в апеляційному суді в Люблині
запав присуд у справі 30 українських со-
ціалістів, засуджених в лютий ц. р. окруж-
ним судом в Замості. Апеляційний суд у
Люблині збільшив обжалованому Яні-
ському вимір кари з 4 до 6 літ тяжкої
тюрми, трьом далішим обвинуваченим
зменшив кару з 6 на 5 літ, двома з 5 на 4,
а двома з 4 літ тяжкої тюрми замінив кару
на 3 роки домі поправни з зачисленням
8-місячного слідчого арешту. Накінець
одному обвинуваченому зменшено вимір
з 3 років в'язниці на півтора року крі-
пости з зачисленням 8-місячного слід-
чого арешту. Всіх засуджених позбавлено
прав. Інших обвинувачених звільнено
згідно з присудом окружного суду. Цей
присуд засуджені прийняли відспіванням
„Червоного прапора“. Ту саму пісню
співали в часі копвоювання їх з суду до
тюрми.

† Володимир Пешанський.

(10. XI. 1873—26. VIII. 1926.)

Дня 26. серпня помер у Львові після
довголітньої недуги інженер-архітект, спе-
ціаліст-знавець староруської та староукра-
їнської іконописи та мистецького промислу,
Володимир Пешанський. Емігру-
ючи з Великої України в 1921 р., привіз
Покійник зі собою прекрасну збірку ікон,
килимів, вишивок і картин, які послу-
жили матеріалом для улаженої тоді в
Національному Музею виставки, що була
в свій час очінена на шпальтах нашого
часопису проф. М. Федюком („Діло“, 1922,
ч. 7). В довершенні Росії здобув собі По-
кійник голосне ім'я як знавець і консерва-
тор мистецької старовини, який посвятив
усе своє життя. Опинившись на Галицькій
Україні, старався примістити своє знання і
досвід до нинішніх вимог. Першим і мно-
гоцінным його ділом була систематизація
та виїмково-аміла реставрація ікон Націо-
нального Музею у Львові, а далі ікон і
килимів Музею Наук. Тов. ім. Шевченка
тут же. Для видавництва Національного
Музею у Львові написав він цінну з науко-
вого боку, а разом з тим дуже популярну
і повчальну розвідку п. з. „Старі кили-
ми України“ (1925), а далі „Бого-

родчанський Іконостас“ (1926) та
„Техніку галицької іконописи“
(друкується). Для всіх цих видань видав
Покійник знамениті знімки і репродукції.
Крім цього як архітект запроєктував бу-
дівлю Національного Музею. Працюючи в
Національному Музею, з неменшою енер-
гією і знанням працював для Музею
Наук. Тов. ім. Шевченка, в якому перері-
в систематизацію й опис збірки килимів та
почав систематизацію вишивок і галій,
на основі якої задумував скласти студію
п. з. Український людський орна-
мент“. Для журналу „Богословія“ напи-
сав довшу статтю про „Великорусь-
ку і староукраїнську ікону“.

До нас добився Покійник уже дуже
хорою і знеможеною людиною і можна
було тільки подивляти енергію і любов,
з якою він, не дивлячись на недугу і тяж-
кі з матеріального боку життєві умови, не
кидав праці аж до моменту, коли мусів
лягти в ліжку, з якого вже не піднявся.
Про Покійника та його заслуги для укра-
їнської археології й історії мистецтва
напишемо в найближчих днях. — В. И. П.

ОПОВІСТКИ.

**Український Наддніпрянський
хор під управою Петра Савесько-
го у складі 30 осіб виступає:**

Вівторок 31.VIII. 36орів.
Середа 1.IX. 36орів.
Четвер 2.IX. Золочів.
Субота 4.IX. Золочів.
Неділя 5.IX. Золочів.
Понеділок 6.IX. Броди.
Вівторок 7.IX. Броди. 193 17-7

**Заходом Філії Просвіти в Дрого-
бичі** відбудеться в часі від 15. вересня
до 1. листопада 1926 р. в селі Губичах
рілничко-господарський курс під провodom
інженіра агрономії. Учасники курсу знай-
дуть припущення в Губичах даром. Зголо-
шення приймається за платою 15 зол. до
10. вересня 1926 р. 267 2-2

**Вписи до приватної англійської
школи на науку англійської мови**
відбуваються щоденно в днях від 25—31.
серпня ц. р. Наука поч. нається 1. вересня
пл. Бернадієвська 17. 363 3-3

**Президія Головної Управи „Рід-
ної Школи“ УПТ.** подає до прилюдно-
го відома, що управителем приватної укра-
їнської гімназії „Рідної Школи“ УПТ. в
Рогатині установлено тимчасово учителя
той гімназії п. М. Кужіля, а б. управите-
ля гімназії п. Антона Крушельницького
звільнено зі служби в школах „Рідної
Школи“ У. Т. — Президія Головної Управ-
и „Р. Ш.“ 377 а)

На „Рідну Школу“ зложив Кружок
„Рідна Школа“ в Мостах Великих 60 зол.
як збірку на весілля Вп. Олі з Гольчиків і
Антон Ковалівський у Даврич. Всім Жер-
твodawцям щиро дякує Головна Управа
„Рідної Школи“. 377

ДРІБНІ ОГолошення.

КРАВАТКИ нові як також всілякі пере-
ріпки найдешевше поручає Грушецька.
Гродзких 6. перші сходи. 154 8-8

МАШИНУ „Mercedes“ з українсько-
польським письмом майже нову про-
дасть Хомич, Дрогобич, Стрийська. 274 4-4

ГРОДИННИКИ і будильники з 3-літньою
гарантією поручає найдешевше І. З.
Бактрот, Львів Сикутська 29. 152 8-10

ВДОВА з священничої родини, працюю-
та, розуміється на господарстві і кухні
пошукує місця до заряду дому на селі
або в місті, Ольга Доманська, Заболотці
коло Бродів. 372 2-2

ПОШУКУЄТЬСЯ інструктора до двох
дітей І. і V. гімн. кл. на цілий рік. —
Зголошення з усіма слати на адресу:
Гр. кат. уряд парох. Красногірці, п. 36а-
раж. 368 2-2

ПРИЙМУ одного або двох учеників на
помешкання з харчем і одією від 70
злотих. Бурбела, Скарбківська 7, недале-
ко Народного Дому. 358 3-3

ПРИЙМУ двох або трьох учеників на
станцію з харчем. М. Чепіль, Львів, Са-
дівницька ч. 27/1. 255 3-3

УЧЕНИКІВ з нижніх клас прийму на
станцію. Кордасевич, вул. Мурарська
ч. 48 І. пов., побіч головної гімназії.
349 2-3

НЕМОДНІ светери, жакети перероблює
на найновіші фасони Трикотарська
Робітня Салі Сокаль, Львівська 14, перед-
остатній перестанок десятки. 382

ПРИЙМУ на мешкання з харчем дві
паночки або двох учеників з нижніх
клас. Евентуальна поміч в науці. — Саді-
ницька 21. І. поверх. 376 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ спільника-фахівця з ка-
піталом 800—1000 дол. ам. до добре
просперуючої реставрації в повітряній мі-
сті. Зголошення листовою до Адміністра-
ції „Діла“ під „Реставрація“. 384

ПРИЙМУ на помешкання з харчем гі-
мназійних учеників. Анна Качмарська,
Вишневецьких 2/II. (бічна Листопада). 343

СТАНЦІЯ для двох, ліпше ситуовано
учениць, дуже близько реальної гімна-
зії (вул. Мохняцького) і гімназії Василя-
нок. Евентуальна поміч в науці. Зголошення
до Адміністрації під „Опіка“. 299 2-2

ПРИЙМУ кількох учеників на мешкання.
Відомість: Короля Лещинського 34.
І. поверх. 276 2-2

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

Штучні Навози

всілякого рода

Гарантія вмістимости.

Томасину

Суперфосфати

мінеральні і кістяні

Потасові соли

стассфурські

Каліт красний

Азотняк

мелений і гранулований

Сірчан амоні

Салітру амоні

Вално палине і мелене

найдешевше пагоново і деталіно

доставляє

Иосиф КАРРАХ

ЛВІВ
Косцюшка
ч. 18.

Цінники і інструкції даром
і оплачено. 8-4

МЕЛЬОДІЯ

ЛВІВ, Коперника 5.

Телефон 8-59

**Найбільший склад музичних інстру-
ментів і приладдя, грамофонів і
плит.** — Каталогні плити висилаються на
домогання. 44 15-7

НОВИНА! **НОВИНА!**

Вже друкується і незабаром вийде ін-
стрований Календар Альманах

„Жіночої Долі“
на рік 1927.

12 аркушів друку! 8.000 примірників
розійдеться в краї, Америці й Канаді!
Українські фірми, промисловці,
регістники, фабрики!

Усі, кому залежить на жіночій клі-
єнтурі, спішіть із замовленням своїх
анонсів на сторінках єдиного жі-
ночого календаря!

Ціна анонсів:	Зареєстровання фірми (адреса) коштує
1 стор. — 80 зол.	1 зол. Один золотий!
1/2 „ — 45 „	
1/4 „ — 23 „	
1/8 „ — 12 „	
1/16 „ — 7 „	

Поширення і почитання „Жіночої Долі“
гwarantують успіх реклами.
Замовлення приймає редакція „Жіночої
Долі“, Коломия, Нова І. 371 2-2

Конц. Торговельні Курси Зофі
Глюзінської, Львів, Панська 14 прийма-
ють вписи на курси: торговельні річні
і 5-міс., стенографія, писання на машині
і чужих мов; відділи мужеської і жіночої
інформації і вписи щоденно від 12—1 і
від 6—7. Проспекти даром на місці або
за поштою зявляком.

Управа: Проф. д-р Иосиф Глю-
зінський. 345 3-3

Концес. Торговельні Курси й. Гірш-
шпрунга, вул. Личаківська 34, при-
ймають вписи на однорічний торговельний
курс для молоді і 5-тимісячний для Пань
і Панів. Стенографія і писання на маши-
нах. Наука розпочинається 3. вересня

ФУТРА ріжного роду виконув
солідно, дешево і точно
РУДНИ ЛВІВ,
Личаківська 19.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америкі 1 долл., Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

З польських справ.

Хто має право до польського горожанства? — Підсудський генеральним інспектором армії.

Варшава, 30. серпня 1926.

Міністр внутрішніх справ Млодзяновський підписав сьогодні обіжник до воєводів львівського, станиславівського, тернопільського, шльєського, келецького, краківського, люблінського, торунського і варшавського про приноворювання приписів щодо надавання і ствердження польського горожанства. На основі того обіжника особи, уроджені на території, що входить тепер у склад Польщі, особи, що були вписані до книг станових організацій на територіях, що належать тепер до СРСР, як також особи, що відповіли вимогам військової служби в польській армії, користаються з повн. прав польського горожанства. Прохання в справі надання їм горожанства, наскільки його ще не мають, слід полагати якнайскорше, а крім того їм треба по можливості вкласти спосіб роблення і вношення подань. Особи, що стараються про надання їм права горожанства на основі військової служби, повинні доказати замість факту уродженя — факт відбуття військової служби.

До цього обіжника долучено

другий, що звертається до воєводів білостоцького, новгородського, польського, волинського і виленьського. Цей обіжник регулює справи горожанства на зазначених вище територіях. В основі подається там, що польське горожанство приналежить з самого права особам, що були вписані до стану міських горожан. Польське горожанство приналежить також з самого права особам, що вродилися в дотичній громаді, а їх батьки не є записані до станових книг, як також особам, які — що правда — відповідають зазначеним вище умовам, однак вийшли до Росії, а після поверну до Польщі в легальний спосіб. Це право приналежить також жінкам, повдовілим перед тим, поки увійшли в життя закони про горожанство, а також військовим колоністам.

Президент Річпосполитої підписав декрет, яким маршалка Підсудського іменовано генеральним інспектором армії. — Всіх недавно іменованих інспекторів армії поділено на 2 групи: західну під проводом ген. див. Ромера і східну під проводом ген. див. Ридза Сьміглого.

Перед зборами Ліги Націй.

Женева, 30. серпня 1926.

Німецький амбасадор у Парижі Геш і радник нім. уряду закордонних справ Гавс приїхали до Женеви. Після їх приїзду запросив німецьких делегатів англійський правничий знавець до готелю „Бо Ріваж“ де живе лорд Роберт Сесіль.

У конференції в мешканні голови англ. делегації взяли участь: лорд Роберт Сесіль, французький дел. Фромажо, нім. дел. Геш і Гавс. Після повороту до готелю „Метрополь“ німецькі делегати заявили, що є вдоволені з першої виміни думок. У колах нім. делегації

кажуть, що плян реорганізації Ради, опрацьований в травні першою реорганізаційною комісією, тепер лише дещо зміниться і то на користь Німеччини.

В четвер внесення реорганізаційної комісії ввійдуть під наради Ліги, Ліга передасть внесення загальним зборам, а збори поручать їх ще раз переглянути правно-політ. комісії. Делегація сподіється, що до 8. вересня усунуться всі перешкоди для приступлення Німеччини до Ліги. Є думка, що навіть не зважаючи на евент. опозицію Еспанії, Німеччина ввійде до Ліги.

Справа Танжеру.

Лондон, 29. серпня.

„Дейлі Мейл“ повідомляє, що між Англією і Францією є певне розуміння, що не слід відступати Танжеру Еспанії та що в тій справі треба скликати міжнар. конференцію. „Д. М.“ повідомляє, що одиникий часопис, який появляється в Танжері в еспанській мові, помістив статтю, в якій дуже атакує Еспанію та заявляє, що тубильці ніколи не згодяться на володіння

Еспанії над половою Танжеру. „Таймс“ повідомляють, що з приводу тої статті предст. Еспанії за-протестував у французького конзуля. До протесту прилучилися й італійські мешканці Танжеру, бо стаття обиджує теж Мусоліні.

В еспанській ноті додано політичні й стратегічні причини, задля яких Еспанія бажає одержати володіння над Танжером. Прімо де Рівєра предкладає або приділення Танжеру до еспанської полоси Марока, або щоб Ліга Націй дала Еспанії

відповідний мандат. Нота домагається відповіди ще перед зборами Ліги Націй.

З еспанськими кружляками їдуть до Танжеру.

Відень, 30. серпня 1926.

„Дер Морген“ повідомляє з Мадриду: Еспанський уряд подав до відома, що вислав 3 кружляки до Танжеру. Ця листка викликала в дипломатичних кругах велике занепокоєння.

Заворушення в Еспанії?

Берлін, 30. серпня 1926.

„Шікаго Трібюн“ повідомляє, що між Гібральтаром і еспанською границею перервано всі телеграфічні і телефонні по-лучення, тому нема вістей з Еспанії. Думають, що то є у зв'язі зі заворушеннями в Еспанії проти уряду Прімо де Рівєри. Кружляють чутки про поважні за-ворушення у зв'язі зі становищем, яке зайняли невдоволені артилерійські офіцери.

Експозе Мусоліні.

Рим, 30. серпня 1926.

На засіданні ради міністрів Мусоліні засував останні полії в міжнар. політиці, які могли безпосередньо або посередньо цікавити Італію. Зазначив, що підписання договору приєзди й арбітражу між Італією й Еспанією потверджує шераз на-ближення і співдіяння політики Італії з Еспанією. Щодо домагання Еспанії мандату над Танжером, — то коли скли-чуть конференцію у справі Танжеру — Італійський уряд домагатиметься права інтервенції, як держава, що підписала до-говор в Альжесірасі та як представниця великих середземноморських держав. Спра-ва Танжеру, здається, є відокремлена від справи постійного місця в Раді. Зміна уряду в Греції мабуть не вплине на полі-тику зближення між обома народами, яку останніми часами приміювано з користю. Новий грецький прем'єр заявив Італійсько-му послові в Атевах, що вестиме супроти Італії політику широкі приязни. Подорож ген. Авереску до Риму у вересні закрі-пить взаємини між Італією й Румунією.

Зіновєв і політичні виступи.

Варшава, 30. серпня 1926.

З Москви повідомляють, що політбюро, не зважаючи на опозицію Троцького, за-боронило Зіновєву виступати прилюдно, а зокрема улажувати віча й публікувати свої статті в більшовицькій пресі. Подібні за-рядження мають бути видані також у відношенні до інших визначніших опо-зиціоністів.

Згинуло 63 шахтарів.

Лондон, 29. серпня 1926.

Бюро Райтера подає з Нью Йорку, що підчас вибуху в копальні Клерфілд зги-нуло 63 шахтарів. Досі видобуто 33 трупів.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в готівці у приватних обо-ротах 894—896, а девіз 897—900. — Банк Польський платив за долари 895, за де-візи 895.

Збіжжя.

З причини збільшення заоферування хлібового збіжжя ціни не лише не йдуть в гору, але противно зарисовується дегка знизжжя. Предметом обороту є лише хлібові збіжжя найліпшої якості, для гірших нема зацікавлення. Велике зацікавлення горохом при пропорціонально слабій подачі. Малі обороти в маку. Ціни падають. Насірий не оживлений. Пшениця нова двірська з нег. дост. 43/50, пшениця нова селянська з нег. дост. 42, жито нове з нег. дост. 30, овес новий з нег. дост. 23/75.

Моральна гниль.

Львів, 31. серпня 1926.

Недавно передрукували ми на сторінках нашого органу за варшавським щоденником „Глос Правди“ сензаційні ревелюції про варшавську карну поліцію, яка ні більше ні менше, а була в змові зі злодіями. Ревелюції наробили багато шуму в цілій Польщі і не тільки в Польщі, а в цілому культурному світі. Та на цій одній статті, яку ми передрукували, ревелюції не скінчилися. Це був тільки вступ. Далі пішли інші, з фактами та іменами й прізвищами поліційних до-стойників, що на союзі зі злодіями наживалися, набивали собі кишені та в угоду тих кишень зовсім при-родно ще більше поширювали зло-дійство. Дальші ревелюції містять за повним підписом член редакції „Глосу Правди“ Р. Войнич. Через нестачу місця ми не можемо їх містити далі, тай не інтересні для нас всі ті назви варшавських полі-ційних достойників, що на коопе-рації зі злодіями будували Польшу.

Та не можемо ми не звернути уваги на сам факт існування вели-кого морального занепаду, етичної гангрені в столиці Польщі Варшаві. Коли в столиці розкривають тепер вонюче багно гнилі, коли стяга-ють маски навіть із кавалерів пап-ського ордену, що брали від зло-дів хабарі, що на їх кошт ба-вилися і бенкетували, що відбу-вали з ними поїздки на літніща та вживали всяких інших дорогих розривок, які їм влаштовували зло-дії,

Від Всіх — і споживні товари —
1/9 в НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ

Поручається вина літургічні і лічнічі!

(Слід звертати увагу на оригінальне власне опакування кави, чаю і какао.) — Конкурентні ціни. 2—6

Red, czas, „Dłto“ we Lwowie, Pr. 396/26. W Imieniu Kierownictwa Polskiej i Sąd Okręgowy karnej orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dłto“ Nr. 187 (10.864) z dnia 25. sierpnia 1926 pod tytułem: „Ostatnia stacja: a) między słowami: złotywa... a słowami: „Zawiajełnia“, b) od słów: „O bohożojna“ do końca tego artykułu, zawiera wiadomości występki z § 300 ustawy karnej, oraz dokonywa w dniu 25. sierpnia 1926 roku konfiskację za usprawnienie zarządzeń zniszczenie

nakłada i wydał w myśli § 494 pk. zakaz dawczego rozpowszechniania tego pisma dru-koanego. Zarazem wydaje się nakaz odpo-wiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stro-nie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 4x 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów, dnia 26 sierpnia 1926. r. Hawel.

о. Володимир Сполітакевич, голова Об'єднання" (в Йонкерс) о. Филемон Тарнавський (Шикаго), о. Лев Левицький (Клівленд), о. Олександр Павляк, що має іспит на професора університету (Нью-Йорк), о. Лев Сембратович (Дітройт), о. Максим Кінаш (Елізабет). При тій нагоді згадаю, що виснажуюча праця на тутешньому ґрунті загнала кількох священиків до дому божевільних (між них о. Володимира Держируку, відомого перекладчика, й о. Перепилицю).

З визначніших недуховних назву отих: Дмитро Капітута, що був довгі роки головою У. Н. Союзу, а в місті Мекеду є головою міської ради і директором банку; належить до дуже багатих людей. Так само багатим є Юрій Хил'як, посол Оліфанту. Ще багатим є Іван Жинчик (тепер Смит Джан), закарпатський Українець-мільйонер (Магоной Сіті) і Йосиф Бучко, теж закарп. Українець, що має 5 банків у Дітройті. Далше згадаю ще про Константина Кирчіва, довголітнього голову Українського Нар. Союзу й урядовця тогож Союзу від його оснування (Джерзі Сіті). З молодших слід назвати Мирослава Січинського, що був народним учителем, а рівночасно вчився в університеті і за рік буде адвокатом (Рочестер); Миколу Цеглинського, що працює в інформційному бюро і в організації „Оборона України" (Нью Йорк); Ярослава Чижя, редактора „Народної Золі" (Скентон); Михайла Гайворонського, що веде соціалістичний хор ім. Леонтовича в Нью Йорку й угоруський церковний хор у Пасейку; Романа Придаткевича, відомого скрипака (тепер без роботи, живе у тети). Тут згадаю і славного диригента Олександра Кошиця, що живе в Рочестері й організує новий хор у Нью Йорку, з яким має зачаті небавком ширші виступи.

Про д-ра Луку Мишугу і Володимира Рєвюка, редакторів „Свободи", не пишу нічого, бо їх діяльність znana не тільки Українцям в Америці. Так само znana тепер ішня „діяльність" д-ра Осипа Наварука. Про д-ра Л. Цегельського і його працю між протестантами була вже в „Ділі" згадка. Тут згадаю ще про Антона Цурковського, б. ред. „Америку", а тепер секретаря католицької допомогової організації „Провидіння" (Філадельфія), про д-ра Володимира Галана, що працює тепер у банку в Філадельфії, про д-ра Семена Демидчука, б. ред., що веде тепер бюро продаж і купівель реальностей і Богдана Дуткевича, ред. Більшевицьких „Українських Щоденних Вістей". Це все люди, що мають більшу чи меншу журналістичну рутину. Завважу, що крім них є ще тут редактори газет самоуки, які вибилися на ті позиції завдяки своїй праці, бо з сільської школи, яку покінчили, винесли тільки найелементарніші відомості. Це булиб найбільш відомі українці на американоському ґрунті. Я вже сказав вище, що пропуски в тому списі неунікальні...

Р. С. — Тепер нагадав собі, що пропустив архієпископа української автокефальної церкви на Злучені Держави й Канаду Івана Теодоровича й інженіра Придніпрянця Володимира Кедровського, співробітника „Свободи".

Самоуправний Виділ ліквідують.

Останніми часами появилися були в польській пресі спершу короткі замітки, а потім цілі статті й комунікати про те, що армія акорочує права львівського університету та бажав для інспекторату армії виконувати університетський будинок. Проти цього протестувала завзято вся львівська преса та вся т. зв. польська публічна опінія Львова. Однак на ділі справа так трагічно не представлялася: як відомо на основі закону з дня 23. квітня 1923

р. передано бувший будинок галицького союму і краєвого Виділу (від вул. Костюшка) львівському університетові в виключне уживання. Будинок союму взяв університет у посідання зараз, а величезний будинок від вул. Костюшка перейшов у посідання поступенно, бо в ньому містився Тимчасовий Самоуправний Виділ. В міру того як Самоуправний Виділ переносився до иншого будинку при майдані Смольки (теж власності бузшого краєвого виділу) перебирав його університет.

Та ось по маєвому т. зв. санційному перевороті почали в Польщі творити інспекторати армії. Один такий інспекторат утворено з осідком у Львові. Почалися пошукування за відповідним приміщенням і його дуже скоро найшли львівські бистрі та поворотні органи адміністрації. Ось вже від 6-ти з верхом літ ходять слухи про ліквідацію львівського Самоуправного Виділу, того одинокого видимо-го ще знаку галицької окремішності. Отже на що має він далі разити і дразнити уніфікаційні почування польських патріотів, треба його за всяку ціну фактично ліквідувати та поставити населення владу перед доконаним фактом, а тоді вже напевно появиться і відповідний закон — думали місцеві можновладці.

Думали і почали робити. Для інспекторату армії намітили тому саме будинок при майдані Смольки, в якому тепер найшов приміщення Тимчасовий Самоуправний Виділ. Самому Виділові запропонували перенесення до давнього будинку при вул. Костюшка, якого університет ще для своїх потреб у цілості не використав, бо уживав по нинішній день і будинку старого університету при вул. св. Миколая.

Але тут то й повстав алярм і крик про замах на права львівського університету. Він ще значно змігся тоді, коли Самоуправний Виділ запротестував проти того, щоби будинок при майдані Смольки віддавати для інспекторату армії, бо він не є власністю держави, а краєвого самоврядування, і згідно з законом з 23. квітня 1923 р. (арт. 4.) будинок цей призначений до виключного вживання Тимч. Самоуправного Виділу аж до хвилі, коли Виділ його передасть новим законним органам краєвого самоврядування, що на основі закону з 26. вересня 1922 р. мали повстати до кінця 1924 р. З уваги на таку постанову Самоупр. Виділу повстала загроза приміщення інспекторату в будинку при вул. Костюшка. Тоді поспішалися протести, потяглися депутації до Варшави і маршево „кривди" для університету шезло.

На днях відбулася в тій справі конференція у львівському воеводи і на ній знов висунуено ідею вмістити інспекторат у будинку Тимчасового Самоуправного Виділу. Між мотивами такого вибору висунув воевода знов старий оклепаний мотив про те, що Виділ, мовляв, і так мають скоро ліквідувати. Всі департаменти Виділу малиб перенестися тепер уже до будинку при вул. Романовича (де міститься держ. прокуратура), або при вул. Кармеліський (де міститься Кураторія львівського шкільного округу). Представник Самоуправного Виділу запротестував і тим разом проти цього і поклався на закон з 23. квітня 1923 р., який виразно каже, що теперішній будинок при майдані Смольки віддається на виключне вживання Виділу.

Представник армії почувши такий протест погодився на підшукування иншого будинку, але воевода до цього не допустив і обстоював далі свою ідею. Зачуваємо, що Тимч. Самоупр. Виділ поробив уже в цій справі відповідні заходи в міністерствах і запротестував з правних мотивів проти такого трактування Самоупр. Виділу та проти фактичної його ліквідації місцевими органами влади.

Ось так то заспокоюється львівську публічну опінію, так рятуєть-

ся права (до того безправно набуті!) польського університету і так ліквідується поступенно ту одиноку ще установу, що бодай від часу до часу пригадає Польщі про господарську окремішність Галичини та ввімнеться за краєве майно, яким до тепер господарить Польща безпошадно і використовує його немилосердно для потреб цілої Польщі, а тільки не для потреб того краю і того народу, що за Австрії набував це майно ціною великих податкових тягарів.

СРСР. і Польща.

Проект радянсько-польського пакту.

Проект, по вісткам польської преси, передбачує взаємне зречення всякої агресивної акції, обов'язує обі сторони до перестерігання нейтральності в разі заатакування одної зі сторін третьою державою, далше зобов'язує не брати участі у порозуміннях політичного й економічного характеру, звернених проти другої сторони та до порішування настановленою комісією порозуміння всяких спірних справ.

Уряд СРСР. висловив бажання, щоби договір підписати підчас проєктованого в серпні побуту мін. Залеського в Москві, який мав би характер ревізиту в зв'язку з минулорічними відвідинами Варшави комісарем закорд. справ Чічеріном. Ревізіта мала відбутися ще в травні, але з причини варшавського перевороту її відложено. Тепер же у зв'язі з недугою Чічеріна ревізиту мін. Залеського відложено на пізню осінь.

Перед процесом Шварцбарта.

Інтерв'ю Торреса і Лекша. — „Компроміс" пропозиції Торреса. — Ревеляційні вістки „Руля".

Оборонець Шварцбарта, парижський адвокат Анрі Торрес, розізджаючи по Рад. Союзу з метою зібрати погромові матеріали, в розмові з представником Жид. Тел. Агенції в Москві заявив, що його і його співтовариші подорожі Лекаша делегувала на територію Рад. Союзу „Ліга Оборони Прав Людини", на якій чолі стоїть відомий письменник Анрі Барбіс. Завданням Лекаша буде устійнити відносини й умовини варшавського звинувачення десятків тисяч спокійних жидівських громадян, без слова протесту з боку цивілізованого світа. Зібраний про погроми матеріал служимим для освідомлення французької публічної опінії і буде використаний обороною Шварцбарта.

Французька публічна опінія повинна довідатися, що діла низка погромових героїв, як: Денікім, Шкуро, Врангелі і інші живуть на французькій землі — тоді, як десятків тисяч їх жертв вже давно покрила сира земля.

Зі свого боку Лекаш заявив, що Шварцбарт не є більшовиком. Перед двома літами совітський уряд не дозволив йому приїхати в Росію. В поведінці Шварцбарта слід додати тільки акт помсти, який нічим не міг бути здержаний. Своім виступом Шварцбарт мірів не в потягівка більшовизму, але до спричинника й організатора жидівських погромів. Процес проти Шварцбарта відбудеться мабуть з кінцем листопада перед судом присяжних. Публічна опінія Франції викидає улюбленого присуду.

Тільки два мандрівники по Рад. Союзі. Одночасно з добре поінформованих джерел одержуємо автентичну вістку, що оборонець Торрес звернувся до визначних українських громадян в Парижі пропонуючи їм компроміс. А саме, виступаючи оборонцем Шварцбарта, він годиться не нападати на вбитого Петлюру й не обвинувачувати його в погромництві, однак домагаться, щоби заступники рідні вбитого не нападали на Шварцбарта, а свідки, щоби не малювали поведінки Жидів а добі революції й громадянської війни.

Однак слід сумніватися, чи цей „компроміс" буде прийнятий.

Одночно „Руль" поміщує ревелайційну відомість, яка кидає нове світло на звинувачення Петлюри. Відомий вже член робітничої опозиції Я. Бадин розказував, що коли він прибув у Москву в справі свого паспорту і явився в ДПУ, то там в кабінеті свого знайомого Тліссера (коли той на хвилю вийшов був з кімнати) серед вересинки поділав письмо, звернене на адресу парижської комуністичної ячейки. Письмо наказувало, щоби ячейка у зв'язку з убивством Петлюри негайно заосмотріла одного французького комуніста (імени його Бадин не згадував) потрібними засобами і висладала в Москву за дла його без-

пеки. Ред. „Руля" не хотіла друкувати цієї ревелайції, маючи сумніви. Та на днз одержала підтвердження цієї вістки, зазначаючи, що в Парижі створився буз якийсь український комітет, який уявляло у зв'язок з комітерієм, пропонуючи йому усунути тих українських діячів, яких вважає комітерієм.

Радянська Україна.

Факультет журналістики і катедра національного питання в Харкові.

Центральний комітет КП(б)У приступив до організації факультету журналістики при комуністичнім університеті ім. Артема в Харкові. Потреба такого факультету виросла з зв'язку зі зростом партійної преси, що відчуває велику недостачу кваліфікованих співробітників. Кандидатів на факультет буде висилати партія. Всі студенти мусять бути партійними що найменше від 3 літ, а при тому кожний мусить знати українську мову в письмі та слові. Секретаріат Центрального Комітету розділив уже між поодинокі округи число кандидатів, що їх треба вислати на студії журналістики. Київ має дати — 4 канд., Харків — 3, Полтава — 3, Дніпропетровськ — 3, Сталин — 2, Артемівськ — 2, Луганськ — 2, Житомир — 2, Вінниця — 2, Одеса — 2, Молдавія — 2, армія української військової округи — 3; 31 місць випадає на всі інші округи (по одному на округу). 25 відсотків місць мають заповнити найталановитішими робітничими і сільськими кореспондентами. Вступні іспити на факультет почалися вже 25. серпня.

Крім того рішив Центральный Комітет КП(б)У заснувати при Українському Інституті марксизму катедру національного питання.

Завдання катедри — розробляти науково і на основах лєнінізму національне питання. Крім того має катедра допомагати партії в вихованні діяльності і в засвоєванні та поглибленні правдивих лєнініських поглядів на національне питання. Вона має досліджувати національну проблему на Україні та в усіх радянських республіках. Вже 20. серпня почали приймати аспірантів на катедру. В цьому році буде їх 20. Курс науки триватиме два роки. За той час має катедра підготувати знавців у справах національного питання так, щоби вони могли потім стати самостійними науковими робітниками в тій ділянці та прелегентами того предмету у високих школах і на всяких курсах. Кандидати на аспірантів мусять знати українську мову, мати загальну і партійну освіту, та знати основно марксистську і лєнінську літературу.

Пятнадцять „Пролетарської Правди"

Дня 20. серпня минуло 5 років з того часу, як у Києві почала виходити в російській мові велика комуністична газета „Пролетарська Правда". Побіч неї виходив у Києві великий щоденник українською мовою „Більшовик", що був органом київського губерніяльного Виконкому і губерніяльного парткому. На початку 1925 р. „Більшовик" злучився з „Пролетарською Правдою" так, що „Більшовик" на ділі був ліквідований, а „Пролетарська Правда" почала появлятися українською мовою. Зараз після українізації тираж газети значно понизився, але скоро почав помітно зростати. Нині має вона 32 тисячі передплатників, з чого 83 відсотки (25 тисяч) передплатують робітники. Під дахом 20. серпня вийшло багате змістом ювілейне число „Пролетарської Правди". Належить вона до найкраще редагованих газет на Україні.

Свята Франка.

Любачів.

Гурток українського студентства уряди у селі фільм „Промісія" в Любачіві для 19. серпня Академію в десяті роковини смерті Івана Франка. Вступне слово виконав п. Богдан Кулячницький серед піднесеного настрою на салі. П. А. Савицький підніс у гарно оформленій відчутній величезній наукової діяльності, перейшов усі фази творчості й видавав знамениті літературні

анше поданням заголовком) в першій серії „Publicazioni dell' Instituto per l'Europa Orientale“ (Рим 1926, ціна 10 лір). У записку в тій же серії заголовок, що в лютому числі „L'Europa orientale“ поміщена стаття проф. Пальмієрі про православну церкву в Польщі („Scenici dell' ortodossia d' Europa orientale I. La Chiesa ortodossa di Polonia, ed il suo organamento“, стор. 102—108).

Загалом італійський світ починає проявляти більше зацікавлення східними й славянськими справами, про що свідчать між иншим поява нового журналу „Rivista di letteratura slave“, що виходить від цього року в Римі накладом Аполіта компанії Edizionale під редакцією співредактора журналу „L'Europa orientale“, професора Лео Гатто й містить у першому числі статтю нашого відомого приятеля д. В. Джюсті про Підкарпатську Україну (La Russia ucrainica e la sua letteratura), 3. Кузеля.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басенського у складі 30 осіб виступає:

Середа 1. IX. Зборів.
Четвер 2. IX. Золочів.
Субота 4. IX. Золочів.
Неділя 5. IX. Золочів.
Повіділок 6. IX. Броди.
Вівторок 7. IX. Броди. 193 18-2

Випи до приватної англійської школи на мову англійської мови відбуваються щоденно в днях від 25—31. серпня п. р. Наука починається 1. вересня пл. Бернадинська 17. 363 4-5

Випи до вишого Музичного інституту ім. Писенки у Львові почалися в понеділок дня 30. серпня і продовжатимуться щоденно від год. 3—7 в канцелярії Того ж п. Шашкевича ч. 5. III п. Наука розпочнеться дня 2. вересня п. р. — Внділ. 392 1-2

3 гімназії УПТ. в Рогатині. Початок шкільного року дня 15. вересня. Податкові вступні іспити (до I—VII) доповнюючі і поправочні дня 14. вересня (год. 8. рані). Податкові випи (о скільки є в котрій класі місце) до 14. вересня включно. — 3 Головної Управи УПТ.

Подано до відома, що інформації в справі випи на львівський університет уділяє Студ. Громада в Акад. Домі при вул. Супінського ч. 21. в годинах від 10—13 і 16—17 від дня 30. серпня. Рівночасно прохано усіх студентів стало замешка-

них у Львові зголоситися в канцелярії Студ. Громади в вищезазначених годинах. — Внділ. 1-1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

РУТИНОВАНИЙ, солідний конціпієнт глядає заняття. Зголошення: Адміністрація „Діла“ під „Рутинований“. 2673-3

КОНЦІПІЕНТА з практикою потребує від 15. вересня або 1. жовтня адвокат Мудрецький — Писе. 263 4-5

ПРИЙМУ заможніші учениці, оліка, фортепиан. Вул. Зелена 37. II. п. Ружницька. 366 2-2

УЧЕНИКІВ з низших клас прийму на станицю. Кордасевич, вул. Мурарська ч. 48 I. пов. побіч головної гімназії. 349 4-5

БОНЦІПІЕНТ глядає заняття у адвоката. Зголошення до „Діла“ під „Початкуючий“. 396 1-3

ВА ученики (учениці) нижчих клас середніх шкіл знайдуть помешкання з харчем. Зголошення: Масвська, вул. Жулинського 10. (середмістя). 389 1-2

ПРИЙМУ дві паночки або двох студентів на мешкання з харчем. Охоронюч. ч. 5. двір 1. 390

ПОШУКУЄТЬСЯ позички від 900—1000 ам. дол. Забезпечка 4 морги поля з цілим господарством на передмісті. Зголошення лисовні до Адміністрації під „Позичка“. 384 а) 1-1

ОКАЗІЙНА ПРОДАЖ. Дуже дешево продам баранину з російських баранів, досить велику та з зовсім новим верхом. Цю дешеву баранину можна оглянути і купити в „Ризниці“, Львів, Ринок 34. 385

ВІДЗНАЧАЮЧА матуристка учительського семінара, вправна інструкторка, пошукує лекції, найрадше при священницькій родині. Зголошення: Парохіальний уряд, Писко, п. Добромиль. 388 1-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Купно — Продаж — Заміна

„Монюшко“ фортепьянів
283 I. Пянін 5-13

Львів, вул. Зіморевича 10, Тел. 35-54

Дентистичне заведення д-ра Шимона Раппапорта Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провінції полагоджують в найкоротшому часі. П. Т. урядовим та студентам значна знижка та полєкші в сплатах. 395 1-10

Конкурс.

на учительську посаду при школі вправ жіночої учительської семінарії УПТ-ва з правом прилюдності в Самборі. До подання належить додати: 1) метрику, 2) свідоцтво горожанства, 3) свідоцтво, а особливо кваліфікаційний патент, 4) таблицю кваліфікаційну, 5) життєпис і 6) свідоцтво моральності. Учителки, що мають укінчені додаткові курси мають першество. Подання вносити до Дирекції семінара УПТ-ва в Самборі до 10. вересня п. р. 370а) 1-1

Подяка.

Невмишма смерть забрала нам дня 16. серпня п. р. найдорожшого мужа, батька, дідуся бл. п. о. Михайла Кордубу, вислуженого декана і пароха в Сушні. В сім тяжким горю більшою та розрадою була нам добросердність і шира прихильність, яку виявили товариші, знайомі і ширше громадянство так супроти помершого як і супроти його рідні. Перш за все дякуємо ВП. д-ру Ваврикowi з Радекова, котрий зовсім безітересовно стараєся Покійному допомогти в тяжкій нужді і не зважаючи на утяжливу дорогу, з нарахенням власного здоров'я спішив на кожний зазив до хорого, не покидаючи

його навіть в годині смерті. Сердечно дякуємо о. шамбелянові Михайлові Цегельському, котрий мимо поважного віку поспішив віддати останню прислугу своїм товаришам зі семінарських часів та обняв провід похоронного обходу. Дякуємо о. деканові д-ру В. Пелліхові за щире пращальне слово при виносі тіла з хати, о. Митрофанові Кориткові за зворушливу проповідь підчас похоронного богослуження, о. Прищякові з Кривого за вірне змальовання життя і праці Покійника у надгробнім слові. Дякуємо кондеканальному і позадеканальному духовенству, що в числі 18. взяло участь в похоронах, а з окрема місцевому сотрудинові о. Стечишинowi за духовну опіку над умираючим та за ревність у церковних поготовленнях до похоронного обходу. Дякуємо ВП. П-ву колятові гр. Ростиславським, п-ні Євгенії Шухевичевій, жонці судді в Радекові, П-ву Олібнікам, місцевим учителям і п. Михайлові Шлясарчуку за щирі помічі в уладженню похорону, за вірні та дівти на прикрашення домовини, за слова потіхи і розради. Дякуємо місцевому церковному хороові і його управителєві п. Карасінському, що спільно причинилися до піднесення святості сумного обряду. Дякуємо брацтвам обох церков парохиї і всім парохіянам, що днем і ночью від хвили смерті аж до перенесення тіла на місце вічного спочинку громадно відвідували та пращали свого душпастиря. Вкінці дякуємо всім знайомим і знайомих, котрі на вістку про тяжку нашу утрату устно або письмом висказали нам своє співчуття та старалися нас потішити.

Нехай Всевишній нагородить ім всім за се і як найдовше віднесе від них подібні удари. — Жінка: Ємілія з Любомиць; діти: Митро, Михайлина, Євгенія, Маруся; невістка: Євгенія; зяті: о. Петро Гарух, д-р Осип Галушак, Василь Возняк; внуки: Роман, Клавдія, Стефанія Кордуби, Софія, Петро, Меланія, Юрко, Михась Гарухи, Ліда, Орієна Возняки, Мирослав Галушак. 393 1-1

До навоження огінних засівів на луки і пасовища

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі.

Крім успішно діляючого фосфорового класу, має **ТОМАСИНА** також білія 50% вапна, що не вчисляється, а при нормально класних почвах не потрібно особно вапнувати.

Носиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

83

Ціни і поучення даром і оплатно.

10-15

БАНК СОЮЗУ ЗАРІБКОВИХ СПІЛОК

(Bank Związku Spółek Zarobkowych)

ЛЬВІВСЬКИЙ ВІДДІЛ

переніс свої бюро до будинку

ЗЕМСЬКОГО ТОВАРИСТВА КРЕДИТОВОГО

при вул. Коперника ч. 4.

Числа телефонів: 36, 360, 3600, 3650.

Полагоджуює всякі банкові трансакції, видає щадничі книжочки золотові і долярові.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

■

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

wiedliwoni i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 494 pk. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. 1. druk. z 17. grudnia 1853 Dz. p. p. Nr. 6 z 1863 L. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. łów, dnia 27. sierpnia 1826 r.

Hawel

У розантку розмов, які від довшого часу вели північно-західні сусіди Радянського Союзу з урядом тогочасного Заходу, на тему адекватного устійлення пункцій про неагресію і полагоду слів, радянський посол у Варшаві представив міністрові закор, співав Залеському, перед його виїздом до Парижа і Женеві якийсь (rewiew) проєкт польсько-радянського пакту що мігав становити Росі

Той проект, долучений до матеріалів для дальших розмов, буде закомунікований заінтересованим в тій справі урядам і після повороту міністра Залеського з Женеви буде підданий старанній аналізі.

Передбачувано з куртуазійних оглядів ревізита народнього комісаря для закорд. справ Чічаріна польського міністром закорд. справ, якої речини ще не устійшовано (nie podlega ustaleniu), не стоїть у ніякому звязку зі справою переговорів.

Коли порівняємо оба комунікати, то побачимо, що перший з них є позитивний і ясний (за винятком місця про речини підписання пакту), за те другий наскрізь негативний і більше таємний. В першу чергу польський комунікат заперечує якінебудь польсько-радянські переговори. Мовляв, це не радянські дипломати балакали на тему неагресії з польськими, тільки радянська пропозиція є несподіванкою, „deus ex machina“ у звязку з балачками рад. уряду з балтійськими державами. Польське відношення до радянського проекту є легковажне, як не зневажливе. Польський міністр закорд. справ означає той проект, як „rewien“, себ-то якийсь, ближче неозначений, в якого основу лягла тільки „російська“ точка погляду. Польські дипломати розглянуть його пізніше, а поки-що подадуть його до відома „заінтересованих в тій справі держав“. Очевидно, поняття „заінтересовані держави“ є дуже розтяжне. Чи під ними розуміти балтійські держави, які вже від довшого часу ведуть переговори про „евентуальне устійнення пунктів про неагресію“, чи союзників Польщі (Румунію і Францію), чи великі держави? Та якінебудь мається справа, одно є певне: польський комунікат аж надто ясно підкреслює несамоствійність, залежність польської закордонної політики. А вже дуже рішучо відкидає він радянське твердження, немов би то передбачувана ревізита польського міністра закорд. справ виходила поза межі звичайної чемності і стояла в якомунебудь звязку з видвигнутим пактом про неагресію.

Підчас свого побуту за кордоном, поки-що тільки в Парижі, мусів мін. Залеський вже закомунікувати „заінтересованим державам“ текст радянської пропозиції щодо пакту про неагресію, коли міг ясніше подрібніше і — розуміється — ще більше негативно поставитись до радянської пропозиції. Як подає „Н. Фр. Прессе“ підчас сніданку в польському посольстві в Парижі заявив він між иншим, що відносно пресових (sic!) відомостей про намірений пакт неагресії між СРСР і Польщею, то Польщі

„досі вистарчає ризиксний договір, який упрямлює відношення між обома державами. Трактат нейтральності не може бути заключений виключно між Росією і Польщею, але мусить давати гарантію безпеки в сіх сусідніх державах (себ-то від Балтику до Чорного Моря.—Ред.) під контролем Ліги Націй. Означе такого договору досі Польщі не пропонувало. Крім того польсько-російський договір нейтральності мусів би заключати зобов'язання, які не дадуться погодити з договором Ліги Націй“.

Отже Польща, вже навіть без розгляду радянської пропозиції, відкидає її зразу: 1) з огляду на її сепаратний характер, 2) з огляду на те, що її збірна умова всіх держав від Балтику до Чорного Моря в СРСР. не булаб вистарчаюча „без контролі Ліги Націй“ і 3) з огляду на те, що польсько-російський пакт був би суперечний з пактом Ліги Націй. Іншими словами: Пакт про неагресію між СРСР і Польщею веде через Лігу Націй, себ-то, що перед приступленням СРСР до Ліги Націй навіть не може бути мови про нього.

А все це вказує на те, що над Європою, а спеціально над середньою і східною Європою зависла нова хмара, явилася нова небезпека, що може поважніша, як всі попередні.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі ляхоліття!

Від Всіх — і споживні товари — в НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ

Поручається вина літургічні і лічнічі!

(Слід звертати увагу на оригінальне власне опакування кави, чаю і какао.) — Конкуренційні ціни.

З політичного життя Чехословаччини.

Антисоціалістичний і соціалістичний блок.

В квітні найближчого року мають відбутися вибори президента Чехословаччини. Ця подія дає вже тепер привід до різних терть і непорозумінь у таборі чехословачьких політиків. Про це нижче кілька уваг.

Теперішній президент Масарик має безперечно величезну популярність у масах, не говорячи про авторитет, яким певно не тішиться ні один провідник народу в сучасній Європі — з винятком хіба одного Мусоліні. Однак як скрайній ліберал і вільнодумець має Масарик і немало ворогів, головно в таборі національно-демократичній і католицькій. Та ці його вороги не вважались виступати проти нього явно — головю з уваги на привязання мас до 76-літнього старця-президента. Поза Масариком нема другої людини в Чехословаччині з подібними хочби заслугами, досвідом, політичним розумом, а передовсім з такою популярністю в народі, як він. Це й рішило про те, що през. Масарик згодився виступити вдруге з кандидатурою на найвищу почесність у державі.

Президента чехословачької республіки вибирає не нарід безпосередньо, але обі законодавчі палати, і то трьома п'ятими більшості. Вже при першому виборі в 1920 році треба було відбутися двічі виборчу процедуру, бо при першому виборі забракло Масарикові до важности вибору кільканадцять голосів. З уваги на теперішнє розбиття в чеському таборі і на великий зріст комуністичного представництва не виключені при майбутньому виборі президента різні несподіванки. Тому кандидатура Масарика є в даних обставинах просто одинока, що має сякі-такі шанси вийти побідносно з виборчої урни.

Неясне внутрішнє положення в Чехословаччині виходить у першій мірі з того, що на весну цього року прийшла на місце дотеперішньої всечеської коаліції — консервативна більшість, зложена з Чехів, Словаків і Німців. Цей блок більшості виступив уперше при нагоді голосування про аграрні мита. Тоді виступили солідарно чеські аграрії, чеські ремісники і промисловці, чеські католики і нац.-демократи — всі з дотеперішньої державної коаліції, а також опозиційні досі Словаки Глінки, німецькі аграрії, німецькі христ. суспільники і німецькі ремісники та промисловці. Проти були зєдинені комуністи, німецькі соціалдемократи, німецькі націоналісти і німецькі націоналісти, як також чеські соціалдемократи і чеські національні соціалісти. Більшість була по стороні аграрного антисоціалістичного блоку і вона врятувала від неминучого упадку урядничий кабінет Черного. Чи цей блок удержиться й на довшу мету — сьогодні годі передбачити.

Невдоволення з нового курсу багато — як у чеському, так і в німецькому таборі. Найкраще почувуються ще аграрії обох народів, бо ухвалили перейшли по їх бажанням, таксамо добре почувуються в блоку чеські і словацькі католики. За те в національно-демократичному таборі Крамаржа кипить. Деж такі! Голосувати разом і бути в блоку

зі зненавидженими Німцями, а може — чого доброго! — й ділитися з ними небажком повнотою влади в чехословачькій державі... Не диво, що чеські національні демократи мають тепер аж три крила: одно вдоволене з того, що сталося, друге „визує“ до соціалістів, а третє проповідує як одинокий лік на оздоровлення відносин — фашистську диктатуру. Цікава річ, що національно-фашистську агітацію поширюють і фінансують саме найбільші капіталісти в рядах Крамаржівців.

У рядах опозиції держаться цілком разом тільки соціалдемократи, що мають надію відбити собі втрачені голоси при найближчих виборах коштом комуністів, національних соціалістів і католиків. Натомість у таборі чеських національних соціалістів заноситься на повне розбиття. Через неясне становище д-ра Бенеша, вибраного на лісту цієї партії, вквалися в сам провід національних соціалістів сильні тертя і непорозуміння. Вільнодумні й соціалістичні елементи партії, що гуртуються біля президента сенату Кльофача, стоять вірно при Бенеші, але б. міністр Стшібрни з націоналістичним крилом партії працює явно проти нього. А ця партія — того не слід забувати! — є побіч соціальних демократів одинокою певною підпорою, відданим і вірним авангардом безпартійного Масарика.

Німецький табір у Чехословаччині розбитий на атоми і виявляє сумний образ безпрограмности і безпринципности. Як зазначено вище, німецькі партії кооперують з ідентичними партіями чеськими — не без того, щоб на дні душі не лїяти думку про допущення в ближчій чи дальшій будучині до державного жолоба, а німецькі соціалістичні групи вилазять зі шкіри, щоб якнайтісніше зв'язатися з чеськими соціалістами, щоб використати цей блок для себе.

З того бачимо, що Чехословаччина поділилася на два табори, а поділ той викликали не національні, а виключно соціальні інтереси. Цей поділ витисне без сумніву своє п'ятно на політичному житті чеської держави в найближчих місяцях. В тих обставинах може легко прийти до того, що на весну вибирати президента-вільнодумця коаліції, зложена з аграріїв, католиків, Словаків Глінки і різних міщанських німецьких груп.

Права робітничої опозиції.

До характеристики відносин у комуністичній партії СРСР.

В російській емігрантській пресі появилася програма т. зв. правої робітничої опозиції в компартії. Програма складається з 14. точок, а оголошує її бувший комуніст Бадіян, що опинився тепер у Берліні. Програма ця незвичайно цікава, та кидає ярке світло на те, що тепер діється між російським робітництвом навіть таким, яке попало в ряди компартії. Права робітничої опозиції домагається:

- 1) Цілковитого розформування Комінтерну в Москві та відмови уряду від заосмортювання його грошовими засобами для пропаганди комунізму між соціалістичними партіями на заході; розв'язання комуністичного профінтерну.
- 2) Відмови компартії від впливу на державний апарат.
- 3) Відмови від монополію закордонної

торговлі з уваги на те, що теперішній спосіб економічної диктатури погіршив положення українського народу на 99 відсотків і тільки тоді краї може стати економічно сильним, коли не буде монополії торгівлі.

4) Вільні вибори на основі повної рівності, таємности голосування, втягуючи до них усі верстви населення крім дому Романових і б. жандармських урядників та великих державних достоянств.

5) Скасування вищої міри кари усього розстрілу. Права робітничої опозиції ствердила, що не вважаючи на те, що тепер ДПУ (Чєка) не має права розстрілювати, то починаючи від 1924 р. до дня виїзду (Бадіян) зі СРСР, за кордон, ДПУ розстріляло 2000 людей. Навіть нам (Бадіян) не вдалося усталити привіщ розстрілюваних — до тої міри секретно не діялося. Домагаємося притягнути до відповідальности всіх керівників, що приймали участь у затвердженні даних засудів.

6) Відмова радянського уряду від грошової підтримки інших комуністичних партій для повалення державних устроїв в інших державах. Вимагаємо оголошення в пресі всіх документів, що наводяться при Комінтерні, скільки десятків мільонів коштувала Росію міжнародна пропаганда. Права робітничої опозиції вважає, що дані засоби зновні вистарчалиб для заплатив довгів чужим державам для відновлення відносин і братерства між усіма народами.

7) Амністія для всіх арештованих і перегляд усіх кримінальних справ, бо 90 відсотків кримінальних справ при такій вакханальній юстиції обсягаються безпорадками, що мають місце в нашому народному комісаріаті юстиції, який в свою чергу всеціло підлягає сталінській диктатурі. Права робітничої опозиції вимагає розслідування та опублікування всіх тих проступків, яких допущалися вожді комуністичної партії проти інтелігенції, робітників і селян.

8) Відмова партії від керми в кооперації та всіх промислових підприємств. Назначувати туди своїх неадекватних, негідних і неадекватних до управи комісарів і давати спроможність своїм розв'язувати кооперації та іншим громадським установам при допомозі свободних виборів, як цього вимагає сам нарід.

9) До повороту всіх наших вигнанців (емігрантів) влада повинна оставати в руках рад робітничих і селянських депутатів і до виборів у верховні органи держави над тими органами влади неопустима ніяка диктатура ні вплив комуністичної партії.

10) Дати повну свободу пресі та свободі слова і віроповідання, ні в якому випадку не змішувачи при допомозі державного апарату ДПУ. в ці справи.

11) Приймаючи на увагу, що поміж робітниками і селянами появилася багато спосібних і талановитих людей, що при царизмі не могли вибитися, аважасмо при загально-національному демократичному устрої за річ необхідну притягати робітників та селян при допомозі стерх громадських діячів до демократично-свобідного державного апарату.

12) Права робітничої опозиції вважає, що більшовизм і диктатура Комінтерну закріпилися завдяки тому, що в 1919-1920 рр. деякі армії пішли під кличем звороту землі поміщикам. Тому, щоб така гірза історія в нашому краю не повторилася, аважасмо, що земля повинна оставати в руках селян без ніякого винку.

13) Права робітничої опозиції вважає, що всі є-диктати та трести довели краї до повного економічного банкрутства і в ніякому випадку при такому економічному хаосі не можливо поліпшити положення. Хоч більшовизм і комуністи доказують цілому світові, що в краї може існувати державний капіталізм, то ми аважасмо, що всі їх статистики і всі відомості, які дають міжнародні організації, є на німію не основою брехнію і колиб економічне положення було добре, то в Сибірі, Туркестані та Поволжі середній заробіток робітника виносив б 16 рублів місячно.

14) Приймаючи на увагу умовини диктатури, що втягала сотні робітників і селян до державного апарату, з яких одні пішли туди задля куска хліба, інші через свою неосвідомленість — аважасмо, що при звичайній диктатурі Комінтерну в ніякому випадку недопустимо приймати якінебудь репресивні міри до бувших членів комуністичної партії. Такі репресії викликають розгорячення в низах і пропаганда Комінтерну ще більше скріпляється. Це є несуттєва вимога (домагання) тих десятків мільонів робітників і селян, які (скоро буде вже 10 літ) наводяться під гнетом Комінтерну і Д. П. У.

Вся та програма написана досить неграмотно й уложена досить примітивно, без ніякої системи, а подекуди то й проти примітивних правил логіки. Та саме ця обставина доказувалаб, що її укладали недосвідні в таких справах і необразовані робітники. Крім того свідчить вона про те, що права робітничої група бере свій початок з партійних низів, а це вже має деяке значіння. Вона хоче за всяку ціну пірвати з диктатурою комуністичної партії, з диктатурою Комінтерну, вимагає рівного, таємного і загального голосування до початку державних установ, хоч у переходовому часі після провадження диктатури доцвіскає істнування сист-

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II, пом.
Кonto почт. шваб. 143,322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Перед зборами Ліги Націй.

Проект реорганізації Ради прийнятий
одностайно.

Женева, 1. вересня 1926.

На нинішньому засіданні реорганізаційної комісії Ради Ліги Націй, в часі дискусії над проектом, представленим підкомісією, всі члени признали добру волю підкомісії і виявили примирний тон. Представники Аргентини, Швеції і Польщі заявили, що були готові поробити нові уступки зі своєї точки погляду, щоб тільки дійти до одностайності. Представник Польщі голосував за проектом, однак зробив застереження в справі права поновного вибору. Шіалья закланав Еспанію, аби взяла під увагу груднощі теперішньої хвилі і висловив жаль, який усі відчували, якби дотеперішня праця пішла на марне й не видала плодів.

Після того реорганізаційна комісія Ради прийняла на пленарному засіданні одностайно проєкт підкомісії. Здержався від голосування тільки представник Еспанії.

Заява польського уряду.

На попл. пленарному засіданні комісії мін. Сокаль зложив в імені польського уряду таку заяву, застерігаючи право для Польщі до постійного місця:

У хвилі, коли комісія має заявити в справі збільшення числа постійних місць у Раді Ліги Націй, я приневолений заявити в імені свого уряду, що він ніколи не перестав уважати домагання Польщі постійного місця в Раді Ліги Націй оправданим і належним, не лише з точки погляду інтересів Польщі, які виходять із її географічного положення і її політичної ролі в Європі, але й з точки погляду інтересів гої міжнародної групи, якої мирна акція висловлюється в Лізі Націй. Польський уряд переконаний, що признание Польщі постійного місця в Раді Ліги Націй забезпечило би з успіхом стабілізацію відносин в Європі. З тих усіх причин Польща резервує собі право реалізації свого домагання в хвилі, яку признає відповідною. В теперішній політичній положенні мій уряд готов не противитися розв'язці, яка зможе політичною кризу в Лізі Націй.

Інтерв'ю з мін. Залеським.

Мін. Залеський говорив із париським кореспондентом „Курсера Польського“ на тему становища Польщі в Женеві. Польща — говорив мін. Залеський — ніколи не зречеться права до постійного місця в Раді і при кожній нагоді ставитиме це домагання і зм'ярати до його здійснення. Однак Польща, що є чинником ладу і мира в Європі, не хоче нічим утруднювати міжнародного положення. Тому теж, щоб не замотувати і так ускладненого положення в Женеві, вдовольниться на разі півпостійним місцем із правом рефлексії. Польща мусить домагатися приступлення до Ради Ліги рівночасно з Німеччиною. Не йде тут про рівночасність у безоглядний час, то зн. про сам день вибору. Однак ходять про це, щоб сама справа признання Польщі місця в Раді не була преюдиційована, але усталена, заки Німеччина не засяде в Лізі.

Польща й постуляти Еспанії.

Делегат Польщі сказав під адресою Еспанії так: Польща зберігала завсідні у відношенні до еспанського народу почуття широкі приязні. Була би щаслива, якби Еспанія даліше продовжала свою цінну співпрацю в лоні Ради Ліги Націй. Якби політичні обставини незалежно від Польщі дозволили на створення в цій хвилі більшої кількості постійних місць, то уряд Польщі був би щасливий, якщо постуляти Еспанії були би зреалізовані.

Становище Італії.

Кореспондент римської „Трибуни“ пише: Сенатор Шіалья ствердив виразно, що його критичне становище супроти проєкту Фромажота було подиктоване виключно охотою дійти до ясного порозуміння, згідного зі статутом Ліги Націй. Даліше зазначає, що політичні кола Риму вдоволені з того, що через розширення Ради Ліги Націй досягнуто компроміс, що рахується зі слушними аспіраціями Польщі. Слід признати, що італійська делегація добре заступала польські домагання.

З польських справ.

Ах, ті національні меншости! — Грошей на будову шкіл нема.
Аболіція для б. мін. Мальчевського.

Варшава, 1. вересня 1926.

Ще у вересні зачнуться знову праці комісії для національних меншостей. Склад комісії давній: Леон Васілевський, пос. Звезинський і д-р Левергер. Головою комісії є мін. Млодзяновський.

Міністерство освіти повідомляє,

що в 1926 р. не уділятиме ніяких субвенцій на будову шкіл, бо не має ніяких фондів. Тому шкода до нього звертатися в цій справі.

Тут ходять чутки, що президент Мосціцький уласкавить в найближчих днях генералів, арештованих у зв'язку з травневими подіями.

Справа Танжеру.

Лондон, 1. вересня 1926.

Тому, що англійський і французький уряди поставилися неприязно до танжерських постулятів Еспанії, положення в Танжері ще більше заострилися. Між поодинокими групами Європейців прийшло до сутичок. Ликує тільки колонія італійська, зате між Еспанцями обурення.

Злучені Держави і гагський трибунал.

Женева, 1. вересня 1926.

Нині рано зібралася конференція представників держав, котрі підписали статут міжнародного трибуналу справедливості в Газі, щоб розглянути американські застереження щодо приступлення Злчч. Держав до трибуналу.

Мексик і Ліга Націй.

Лондон, 1. вересня 1926.

Уряд Нікарагуи вислав протест до Ліги Націй проти інтервенції Мексику в Нікарагуа. На це Секретаріат Ліги вислав письмо до мексиканського уряду з проханням вислати справу. У відповідь на це уряд Мексики заявив коротко: Мексик не є членом Ліги Націй і дякує за інтервенцію.

Конфіскація прив. власності Пангалюса.

Лондон, 1. вересня 1926.

Як повідомляють із Атен, новий міністер справедливості займається тепер випрашуванням акту обвинувачення проти Пангалюса і товаришів за державну зраду, докору тим, що привласнили собі владу, створивши уряд без уповаження народу. Крім того Пангалюса і тов. обвинувачують за те, що використали свої становища для приватних користей. Уряд задумує мабуть конфіскувати приватну власність Пангалюса і його товаришів.

Конференція гетьм. Скоропадського.

Берлін, 1. вересня 1926.

„Русспресс“ повідомляє, що велику сенсацію викликала конференція б. гетьмана Павла Скоропадського, що мешкає під Берліном, з німецьким амбасадором у Москві гр. Брокдоф-Ранцав. Предметом тої конференції була повсякй правдоподібності політична ситуація взагалі, на Радянській Україні зокрема. Берлінські українські гетьманські кола запевняють, що гетьман Скоропадський відбуде на днях розмову з президентом Німеччини марш. Гінденбургом. До цієї розмови тутешні політичні кола прив'язують велике політичне значіння.

Після експлозії в Дрогобичі.

Дрогобич, 4. вересня 1926.

Поліційні і військові власті й огнева сторожа усувають завади експлозії. Вчора добули зпід завалищ роздавлене і спалене тіло Баруха Габера з Дрогобича. Крім того ствердили, що тіло, яке найшли на вулиці перед домом, у якому була експлозія, належить до господаря Юрка Ковальського. Він підчас експлозії переходив саме попри той дім. Ковальський (з Борислава, замешкалий в Раточині) прийшов був до адвоката за порадою перед судовою розправою. Помер такосі Іосиф Ткач, 15-літній торг. помічник у бюрі часописів „Таня“. Вибух кикув Ткачем так сильно на якийсь гострий предмет, що розірвало йому тенека. Загалом досі померло 6 людей. Виноник вибуху Білоус тяжко ранений, мабуть удержиться при житті. Власник того дому, Хайм Левенберг, якого перевезли в гізному стані до шпиталю, помер уже. Вчора був похорон Хайма Левенберга і візника Лібермана, а завтра буде похорон дальших жертв.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в готівці у приватних оборотах 8'96—8'97 при незначно сильнішій тенденції. За чеки платили 9'01 зол.

Збіжжя.

В біржевому обороті трансакції в ячмені і віасі. Поза біржею обороти в хлібно-му збіжі зменшилися. З огляду на обильну подачу, ціни падають. Обильна подача краєвої муки. Тенденція знижкова. Настрій здержаний. Пішениця нова двірська з нег. дост. 44'30, пішениця нова селянська з нег. дост. 40'30, жито нова з нег. дост. 29'00, овес новий з нег. дост. 23'50.

Мирна політика?

Львів, 2. вересня 1926.

Польська закордонна політика ніколи не була самостійна. Польща, покликана до життя великими державами, — зовсім природно — мусіла в ділянці закордонної політики менше або більше йти в хвості великих держав, воскресителів і протекторів. Коли вона й виявляла своєрідну „самостійність“, то тільки в змаганні якнайдалі на схід і захід поширити свої границі, себ-то створити собі на довшу мету непоборні труднощі та віддалити в невідому майбутність полагоду своєї внутрішньої консолідації.

Зайвим було би переходити всі етапи польської політики, щоб наглядно виявити її несамоствійність. Ще найбільше самостійності з першого погляду виявляла польська закордонна політика в добі Скішинського. Однак тільки з першого погляду, бо в суті речі вона була відгомонам пацифікаційно-стабілізаційних льокарненських настроїв. Коли на заході муровано стабілізацію, то — зовсім природно — що Польщу в значній мірі полищувало її власний долі. І тут польська закордонна політика найшлася в примусовому положенні шукати власних шляхів, щоб здержати й зафіксувати польську державну організацію на великому перехресті між СРСР і Німеччиною. В цьому примусовому положенні Польщі граф Скішинський виявив був досить велику рухливість. В Женеві і в Льокарно складався він перед антантськими можновладцями, щоб в можливість якнайменше некорисне положення не поставлено Польщу у відношенні до Німеччини. Одночасно звернувши очі на Москву, а вислідом цього була візита Чічеріна у Варшаві. Справа стояла тоді так, що Москва, не оглядаючись на інтереси української й білоруської радянських республік, готова була ще раз зафіксувати границі рижського трактату (розуміється, тільки на якийсь довгий час, бо ж ніщо — крім матері — не є вічне). Оче-видно, Польща булаб змушена тоді піддатися в політичній і економічній ділянці в значній мірі супрематії Рад. Союзу.

Доба Скішинського була добою — так сказатиб — мирної політики Польщі. Опушена західними великодержавами, вона не мала іншого виходу, як в основу своєї політики ставити наскрізь мирні тенденції. Та затишність і деяке обезцінення Льокарна — з одного боку, а з другого зростаюче напруження, а в дальшій консеквенції неминучість гігантської боротьби між двома світами за панування над земським гльобом, між російським комунізмом і англійським буржуазно-демократичним світом (Вел. Британією і Злученими Державами), захитали мирною політикою Польщі. Травневий переворот у Варшаві, з таким захопленням повитаний комуністами Польщі, поклав крапку над і. В Польщі до голосу прийшла воєнна партія, яка викинула з політичного сідала польську націоналістичну буржуазію, що змагала до мира, до порозуміння зі східним сусідом, щоб в літах безпеки стравити теперішню національну амальгаму в Польщі і здвинути та закріпити будівлю однорідної національно-політичної польської держави.

Прийшовши до влади, воєнна партія з марш. Пілсудським на чолі почала теж заперечувати на праві й на ліву, що азбукою польської політики є мир. Виступи й заяви мін. Залеського з особливим натиском підкреслювали, що польська політика непорушно тримається мирних основ та що у відношенні до східного сусіда не руководиться ніякими агресивними намірами. Чи це справді відповідає дійсності, чи може слова міністра мають на меті тільки закрити дійсні, в даному випадку воєнні думки і наміри?

Перш усього особа марш. Пілсудського, теперішнього маскованого диктатора Польщі, не промовляє за мирною політикою. Воєнні альянси на підкладі польських планів у відношенні до Литви, ясно вказують, що з особою Пілсудського публична опінія вже не мир, але війну. Спішна реорганізація польської армії, зацікавлення самого през. Мосціцького польським воєнно-хімічним промислом, створення широко розгалуженої інституції інспекторів армії, поширені військові маневри, — все це не скидається на мирні заходи. Армійські інспектори мають без сумніву ще інше завдання: вони мають стати не лише військовими, але й цивільними (громадянськими) виконавцями маскованої диктатури маршала.

В дальшому розвитку подій та кож цивільна адміністрація буде тим чи іншим способом узалежнена від інспекторів армії.

Керманічем закорд. політики формально є міністр Залеський. Та це

зовсім безбарвна постать. Фактичний її керманічем є сам маршал, який діє через свого довіренника, віце-мін. Кноля, автора тзв. варшавської угоди між Польщею і пок. Петлюрою. Які почування кермують п. Кнолем у відношенні до СРСР. — зайвим було би говорити.

В таких умовах зручну дипломатично, але незручну політично пропозицію радянського посла Войкова не могла стрінути інша доля, як та, що згоріла й була суджена. З того приводу півфіційний „Голос Правди“ в статті гол. редактора Стіпчинського під нап. „Пропозиція п. Войкова“ (ч. 47 з 1. вересня) так висловлюється:

„Квєстія (неагрєсії) стоїть у площині цілого європейського сходу, якому забезпечити мир це головний предмет журби Річпосполитої. І тому між ніякою з держав, що сусідають з Росією і нею, не можуть бути підписані угоди про неагрєсію, які могли би поставити в інше положення котрунебудь з держав, що знаходяться в тій самій ситуації“.

Очевидно, п. Стіпчинський не читав іще останньої заяви мін. Залеського, яка не вдовольняється збірним пактом всіх сусідуючих з СРСР держав з Рад. Союзом, але вимагає, щоб той пакт був поставлений під контроль Ліги Націй, себто щоб СРСР дав себе зв'язати рамками цього знаряддя політики великих держав. А що це є неможливе і виключене з одного боку, а з другого маючи на меті головне завдання і журбу Польщі: забезпечити мир на всьому європейському сході, то що лишається як ultima ratio? Мир чи війна? Очевидно, що війна в ближчій або дальшій майбутності.

українських сілрад та районів покищо ніхто й не думає. Українці-переселенці чули глухо, що є Українська Радянська Республіка, і пишуть до нас листи, що колиж у нас мовляв буде своя школа, своя газета, тощо.

Ці українські села, розкидані по степах і горах, відірвані одне від одного, тонуть у темряві. На її тлі виникають страшні вчинки, що є для нас просто незрозумілими. Тамосні суди розбирають багато справ про насильства і знасилування, про вбивства, підпали і самогони. Населення поголовно неграмотне. Так, наприклад, в суді виявилось, що в селі Покровське-Тігове полювання (лови) хлопців на дівчат, яких насилують, звичайне і буденне явище. Є цілі села та хутори, де поголовно всі хворіють на сифіліс. Ніякої лікарської допомоги там нема. Всі лікуються „власними засобами“. Поширена також пошесть згонювання плоду у жінок. Аборти роблять голками, шпильками, веретенами і т. и. і багато жінок умирає наслідком того на зажаження крові. Такий цей далекий край — кинь автор — куди наших земляків занесла колишня недоля й безголов'я. Треба якось зробити так, щоб культурну роботу серед переселенців України в Кіргістані поширити і нам здається — каже автор, — що Радянська Україна може в певній мірі цьому допомогти.

За те прегарно поводить Москалям на Україні додамо від себе і треба сумніватися, чи за працею для вигоди Москалів найдеться у харківського уряду відповідний час для опіки над українськими поселенцями десь там у Кіргістані чи Сибірі.

Українці на Північному Кавказі.

Слово „малорос“, — пише інший автор у тому ж фейлетоні але про Північний Кавказ — що стало вже давно анахронізмом на Україні, неприємно вражає кожного, хто волею долі попадає в столицю північно кавказського краю з України. Я тожє малорос — кажуть вам. І це „тожє малорос“ говорить зайвий раз про інертність, в якій перебуває справа культурного відродження серед українців Ростова. Українська мова для „малороса“ сміховина, розважна річ після обиду, що цигарка для курця. Звертається до мене один службовець „тожє малорос“ і просить газету „Червоний Прапор“. Дайте пожалуста... Інтересно... — Свідомий свого доброзичливого вчинку, передаю газету, а він далі: „Посмейся с женой. Знаєте, она хохлацкий язык очень любит...“ Нічого собі, думаю. Тож і не диво, що й досі „малоросійській“ Ростов не спромігся на власний хоч невеличкий будь-який культурний осередок.

Та проте український Ростов починає виявляти своє обличчя. На заводах і підприємствах, де зосереджені компактні маси робітників-Українців, починає налагоджуватися культурно-освітня робота українською мовою. Насамперед при цих підприємствах існує б драматичних гуртків, звичайно зі старим українським репертуаром. Є декілька українських хорів. Найкращий при спілці „шкіряників“. Хори, що здебільша виховані на народній і старій класичній музиці (Лисенко, Давидовський) починають переходити до нової. Особливий вплив на ростовські робітничі хори мав одноразовий приїзд до Ростова Української Капелі „Думка“. Свіжу струю внесли в Ростовську „тожє малоросійську“ атмосферу кобзарі (1-ша Українська Капеля), що в серпні дали там 4 концерти.

Українські школи на Півн. Кавказі.

Українізація шкіл на Північному Кавказі почалася ще в 1922 р. Тепер є там 170 українських шкіл з 500 комплектами. Найбільше українських шкіл на Кубані, бо аж 500. В Донській окрузі є їх 14, в Армавірській 3, Чорноморській 3. На Терекі і в Ставропольщині справа української школи стоїть найгірше, бо нема там ні одної

А потребу їх давно відчував українське населення особливо в таких районах, як: Пятигирський, Олександрівський, Медвежинський та Новогригорівський. В останньому районі українського населення більше половини.

Останніми часами помітно на Кубані приплив учителів Українців з інших губерній РСФРР, а також з України. Маючи на увазі цей приплив, а також випуск нових учительських сил Кубанським Педагогічним Технікумом, кубанський окружний відділ народної освіти рішив українізувати в цьому шкільному році нових 200 шкільних комплектів. Таку саму кількість вчителів він аукраїнізувати і в наступному шкільному році. В цьому шкільному році починається на Кубані також українізація 20-ти шкіл другого ступня (професійних).

3 преси.

До „Застереження“ львівської „Хвилі“.

Факт, що ми відразу здерли заголовок з жидівської „правдомовності“ з приводу мнимого інтерв'ю кореспондента „Моменту“ з мітичним „провідником українських соціалістів“ на „Підкарпатській Русі“ Вол. Данченком — дуже не подобався „Хвилі“, яка те нікчемне „інтерв'ю“ передрукувала була в насолоду. Перш усього „Хвілі“ намагався відсепаруватися від цього знаменитого „інтерв'ю“, вдаючи, що тут — мовляв — справа тільки між „Моментом“ і „Ділом“. Хочемо бути більше зрозумілі і тому зазначаємо, що зі загальної характеристики жидівської преси зовсім не виймаємо „Хвилі“.

Очевидно, ще більше не подобається „Хвилі“, що ми як на долоні виявили нужденний фабрика жидівської преси і в пух і прах розбили штучно склеєний паперовий будиночок брехні. Тому вона, як потапаючий стебелиночки, хапється за останній уступ, де ми приймаємо можливість існування типу, що називає себе Данченком. Видрукувавши нашу останню замітку товстим друком (тоді, як попередні наші висновки подано прихисом, так собі „біг пес через овес“), „Хвілі“ пише:

„Діло“ є нестигла. Намагався дозв'язати мітичність (з „Хвилі“ написано: мітичність!) „Данченка“ а опісля твердить, що між шумовинами, викиненим мутним хвилі революції, був якийсь командир чорноморської дивізії Данченко. Отже не міг, не заслужений, знаменитий директор московського театру, але конкретна особа, що до характеру якої нема дана ні в напрямі солідаризування з опією з „Ділом“, ані в напрямі проставання голосливих тверджень. Але слід застерегтися проти такої нехлюйної, хитрої і незручної боротьби, яку веде „Діло“ з „Хвилею“, зручною жидівською „правдомовністю“. Така боротьба є неповажна“.

Ми не акробати і тому зовсім не полюємо на зручність. Згоджуємося що така боротьба, себто такі засоби боротьби з українським народом, є неповажна, не тільки неповажна, але й низька, огидна, крайню неетична, та тут ми безсилі. Чи можемо змінити жидівську психіку, яка творилася століттями серед крайнього пониження, рабства і повного зматеріялізування та чистого зоологічного плеїнної солідарності?

Важко зрозуміти штудерно стилізований уступ про міт, конкретну особу і голословні твердження. Це специфічний „вищий“ стиль „Хвилі“. Та догадуємося, що тут „Хвілі“ радіє нашою „нестислістю“. Мовляв, „Діло“ весь час твердило, що Данченко це мітична особа, що він не існує, а під кінець допускає можливість існування Данченка. І з того приводу велика радість. Мовляв „зіграві Kościuszkiego“.

Слід замітити, що ми твердили, що Володимир Данченко, тепер „провідник українських соціалістів на Підкарпатській Русі“, а передтим голова чи провідник соціалістів (не знати тільки чи соціал-демократів, чи соціалістів-революціонерів) в Кам'янці Под., який нібито ходив в делегації до Петлюри з приводу появи плякатів „Бей

Початок боротьби в Женеві.

Переговори в справі місць у Раді Ліги Націй.

Справжньою причиною боротьби, що зачалася в Женеві дня 30. серпня ц. р., є справа зреалізування трактатів у Льокарно, а може навіть справа вдержання Ліги Націй. Бо нема сумніву, що в разі упадку льокарнських трактатів авторитет і само існування Ліги булиб сильно наражені. А з другого боку реалізація льокарнських трактатів залежить тісно від реорганізації Ради Ліги, бо інакше Німці до Ради не ввійдуть. Звідси й величезне значіння боротьби за реорганізацію Ради. Якби ця боротьба не закінчилася порозумінням, наслідки того факту булиб фатальні.

Тепер ведеться боротьба за місця в Раді в комісії для реорганізації Ради. Основою нарад комісії є т. зв. травневі ухвали, що перейшли на пропозицію лорда Сесіля. Ті ухвали поминали справу поширення постійних місць у Раді Ліги, чого домагалися Іспанія, Бразилія і Польща. Це було ідентичне з відмовою, що й зрозуміла так Бразилія, зголошуючи негайно своє виступлення з Ліги. Натомість травневі ухвали пропонували піднесення скількості непостійних місць до 9. З тих непостійних місць три місця малиб мати мандат 1-річний, три 2-річний, три 3-річний. Нарешті на основі травневих ухвал трьома непостійним членам Ради могло зібрання признати можливість поновного вибору, хоч тим їх фактичний вибір не був би ще загарантований, тим більше, що ухвала в цій справі вимагала кваліфікованої більшості (2/3 голосів зібрання).

Ці ухвали, приняті ще в травні, не вказали нікого й не означали остаточного рішення. Не здобули вони й апробати ні у Франції, ні в Іспанії, ні в Італії, ні в Польщі, ні тимбільше в полуднево-американських республіках. Теперішні задання комісії для реорганізації Ради Ліги призначені саме на модифікацію травневих ухвал у такому змісті, щоб вдоволити всі заінтересовані держави.

Досі до порозуміння не прийшло. Іспанія виступає в комісії проти „півноспійних“ місць (мандатів, що можуть бути відновлені).

бо вона цим вдоволитися не думає. Польща виступає проти того, що травневі ухвали не дають повної гарантії поновного вибору, з чого виходило би, що вона вдовольняється би місцем непостійного чи пак „півноспійного“ члена. Представник Франції, відомий правник Фромажот, домагався, щоб можливість поновного вибору була вирішена 2/3 голосів уже при першій виборі, отже згорі, а опісля, щоб до пізнішого фактичного вибору вистарчала вже тільки звичайна більшість зібрання, а дальше хоче, аби внесено прислугуюче зібранню право відкликання непостійного члена Ради.

Одначе внесення Фромажота, які слід уважати компромісовими, не знайшли сильної підтримки. Не вдоволені ними і Польща, і Іспанія, і Італія. Тому для вирішення цієї справи вибрано спеціальну підкомісію, яка мала негайно виробити внесення, що узгіднювали би становище наперед у комісії, потім на Раді, накінець на пленарному зібранні. Ця підкомісія матиме тяжкий горіх до згрізнення, але всеж таки кінець кінців вона повинна довести до порозуміння.

З найновіших вісток з Женеві виходить, що є загальне бажання вносити якнайменше змін у травневий проєкт. Тому, що Іспанія заняла вижидуюче становище, одинокі тепер могла би комплікувати поважно порозуміння Південна Америка, яка домагався, щоб її гарантувати у проєкті три непостійні місця в Раді.

Українці в РСФРР.

Нові переселенці в Кіргістані.

Харківські „Вісти“ з 27. серпня принесли під повишим заголовком фейлетон, в якому зясоване положення Українців, що переселилися ще за царських часів у Кіргістан. Ми дозволимо собі навести деякі виїмки з того фейлетону.

В Кіргізі є цілі українські села і слободи — пише автор фейлетону — ні про яку українську школу, чи про адміністративне відділення

Мусиш бути моєю!

стало прикладом по випробуванню і лачки шкрявального екстракту АГРУМІНА Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.

1247a) 71—75

Жідов, спасай Україну, що такий Данченко є мітичною особою. Ми не тільки не відкидали можливості існування на світі якогонебудь Данченка як конкретної особи, але навіть подали, що біля вбитого Оскілка на Волині (але не на Підкарпатській Русі) крутився якийсь Данченко (якщо не Володимир), який видавав себе за команданта чорноморської чи дніпровської дивізії. Був це невідомий нікому ближче тип, який з українськими соціалістами не мав нічого спільного, а не виключено, що будучи з галерії бандитського настрою, «отаманів», є морально споріднений з кореспондентом «Моменту» і його методами боротьби.

Ось тільки вважали ми потрібним замітити з приводу замітки «Хвілі».

Церковні справи.

Конечність санації наших церковних відносин.

Церковна організація, — важний чинник у житті кожної нації, для нації поневоленої й гнобленої являється чинником першорядного значіння. Щоби не шукати далеко за прикладами, згадаймо про значіння для польської національної справи, головню на східних і західних «окраїнах» Польщі, латинської церкви, або далі про значіння словацької чи ірландської церковної організації для словацького чи ірландського поневоленого народу. Також і наша українська церква, православна чи уніатська, поклала в своєму часі немаловажні заслуги на полі національної справи.

Щоби однак церковна організація могла розвинути належну свій злагодатний вплив, щоби була корисною для даної нації, щоби її робота могла увінчатися бажаним успіхом, мусять керманічі тої організації відповідати своїм завданням, мусять бути людьми світлого розуму й благородного серця, а що найважливіше, мусять гішитися у загалу свого духовенства та вірних повним довірям, глибокою пошаною й широкою любов'ю. Інакше всі їх зусилля будуть марні, інакше кермована ними церква не принесе ніякої користі для своєї суспільності, ба що більше, може вона стати для неї джерелом неодолимих лих, як деморалізації, невірства і т. п.

З огляду на те члени кожної, а тим більше віруючої суспільності повинні бути сильно зацікавлені в тому, хто стоїть на чолі їх церковної організації.

Ми належимо до нації найбільш у цілому культурному світі поневоленої й гнобленої. Ми, як нація, позбавлені всяких прав. Тому перед нашою церковною організацією отворюється безмежне поле успішної діяльності, діяльності хочби тільки чисто церковної, але чисто церковної лише з першого погляду, бо в дійсності кожна розумна церковна діяльність є сама по собі рівночасно й діяльністю громадянською.

Та чи наша церковна організація, передовсім керманічі тієї організації, єпископи, доросли до свого завдання? Чи вони в силі зробити те, що в наших обставинах повинні би зробити, як для добра своєї церкви, так і для добра свого народу? Чи вони мають ті прикмети добрих керманічів, про які ми в горі згадували?

Візьмем найпопулярнішого з них, єп. Хомишина. Кожний українській дитині відома ця постать, та чи з найкращого боку? На жаль, ні!

Хто з нас не чув про відносини в станиславській дієцезії?

Більшу частину дієцезіального духовенства перемінив єпископ питомим собі способом поведіння в своєрідних доношків. Наслідком цього заперло там братнє життя між священниками; один перед другим лякається відкрити своє серце, висловити свої думки, бо не має певності, чи не говорять із доношків, який перекутить його слова до неспівання й так донесе їх єпископові чи його повірникам, щоби тільки приподобатися кому слід.

Єпископ понижуює на кожному кроці найповажніших і старших священників, через що упадає їх повага серед загалу духовенства і серед вірних.

Єпископові чужі найзвичайніші правила доброго виховання; він обходиться зі своїми священниками грубо, некультурно, трактує їх не як слуг церкви, а як своїх парубків-мішків, лаючи їх густо-часто простачькими словами.

В завідуванні своєї дієцезії поступає зовсім самовільно, не оглядаючись ні на справедливості, ні на закони, ні на правосильні звичаї та традиції. По думці тридентського собору, котрий в дисциплінарних річах нас не зобов'язує, завіз окремих конкурсний іспит при обсаді кожної парохії, а це тільки в тій цілі, щоби дошкільовати менше милим собі священникам та відчинити собі фіртку до особистої самоволі, усувати з пропозицій поважних і заслужених священників та надавати найліпші посади молодикам, своїм прихильникам. При цьому не грає найменшої ролі ні спосібність, ні відповідність, ні моральна вартість кандидата; першенство навіть перед найкращими кандидатами зпоміж жонатих священників має завжди цебес, хочби його кваліфікації були найгірші.

Самовільно поступає єпископ також при розділюванні духовенству конгруї, яку польський уряд по думці конкордату віддає всю в руки єпископа. Цю конгруу розділює єпископ зовсім по своїй вподобі, а багато немилих йому священників цілком її не одержує. Заощаджені цим способом гроші видає єпископ на інші цілі.

Протизаконно завіз єп. Хомишин у своїй дієцезії загальний обов'язковий цілібат духовенства, приневолюючи до нього насильно молодих людей, які до безжонного стану не мають ніякого покликання. Наслідок цього такий, що примусові цебеси ширяться в народі небувало досі деморалізацію.

Від років не обсаджує єпископ посад «почетних» крилошан так, що всі ті посади тепер опорожнені. Причина цього очевидно та, що єпископ не хоче надавати цієї почесної жонатим священникам.

Через таке поведіння втратив станиславський єпископ всяку повагу й авторитет серед загалу духовенства та своїх вірних і держиться своєю уряду тільки силою світської влади. Наслідком цього ширяться в дієцезії, а особливо в самій столиці дієцезії, в Станиславові, протестантські секти, яких там передчасно зовсім не було.

Не багато різниться від станиславського єпископа й єпископ перемиський Коциловський.

Попереднє неморальне життя єп. Коциловського напівнаважало прилюдно в американській пресі його товариш із молодих літ проф. Карманський. Як єп. Хомишин, так і єп. Коциловський поступає супроти духовенства автократично й самовільно, ігноруючи представлення й ради найповажніших священників. Він завіз протизаконно в своїй дієцезії обов'язковий цілібат, через що й там почалася вже деморалізація, ширена молодими цебесами. Щоби між будучими священниками мати сліпо відданих собі й бездушних рабів, приймає до духовної семінарії щонайгірші одиниці зпоміж молоді.

Як помітує єпископ своїми священниками, свідчить факт суспензії пок. о. Волошинського, котрий через довгі літа був архієпископом

і два рази по смерті єпископів управляв дієцезією.

Також єп. Коциловський втратив у загалу духовенства всяку повагу й авторитет та стягнув на себе ненависть вірних.

Знаменний є висказ єпископа: «Я буду далі своє робити, хоч би тільки мала горстка вірних остала при мені». До загалу вірних отже відноситься він зовсім байдуже.

Декрет папи Бенедикта XIV. постановляє, що всякий священник чи єпископ, навіть патріарх, має бути позбавлений свого уряду, коли щонебудь змінює в установах грецької церкви. Та видно, що папські декрети видаються тільки про людське око, або що наші єпископи є понад тими декретами, або може право женити нашого духовенства не є правом чи установою грецької церкви, або акінці, що наша церква є тільки тимч сово грецькою церквою...

Інший папський декрет постановляє, що коли проти пароха або єпископа звернеться «odium» значної частини вірних, тоді такий парох або єпископ має бути усунутий. А оба наші єпископи стягнули вже давно проти себе ненависть загалу. Здається, що цей декрет має силу тільки серед тої суспільності, котра є сама в спроможності робити у себе порядки. Для поневолених, безсильних народів, і папський декрет без сили... Що більше, в душі огрішеного члена поневоленої нації будиться мимоволі підозріння, що таких зненавиджених єпископів удержується нарочно при владі в тому намірі, щоби поширювався розстрій в кермованих ними церквах, а через те обезсилювався нарід, що саме на руку гнобителям, з котрими все тримають найвищі церковні кола. Однак українська суспільність не може мовчати. В імя добра і своєї церкви і свого народу, ми мусимо змагати всіми можливими способами до якнайшкорошого переведення санації нашої церковної організації. Помимо теперішнього лихоліття ми все таки в силі ту санацію перевести і то самі, коли покликані до того чинники відтягаються від свого обов'язку. Одного нам тільки треба: солідарності й послідовності. Коли на це здобудемося, ми справу виграли; колиж ні — то не нарікаймо на нікого...

о. с. в.

НОВИНКИ.

Банк Союзу Зарібкових Спілок

(Bank Związku Spółek Zarobkowych) Львівський Відділ повідомлює, що з днем 30. серпня ц. р. Бюра Відділу містяться в палаті Земського Товариства Кредитового при вул. Коперника ч. 4. — Касові години від 9—2, в суботи до 1. Полягають всі банкові трансакції і видає щадничі книжочки 3-4х доларові і золотові. 2-1

— З церковних справ. Єпископ-суфраган о. д-р Осип Боця іменований на місце померлого о. Білцького архієпископом львівської капітули, а о. прлат Тит Войнаровський — протоієреєм-мітратом. — В американських і канадійських українських часописах появилися вістки про недалеке відкриття греко-кат. єпископа в Канаді о. Микити Будки. Єп. Будка мав би замешкати в Римі. Хто буде його наступником, покищо не відомо. Чи ця вістка відповідає правді, не знати, бо про уступлення єп. Будки писалося вже перед кількома роками, про нагоді 10-літнього ювілею його діяльності в Канаді. — В деяких органах преси подибуємо вістки про плани іменування греко-кат. єпископа для Південної Америки, де в останніх часах виказує успішні агітації українських автокефалістів. Про такий план в українських духов-

них колах у Львові нічого не відомо.

— Ще в справі натуральних свідок. Від абсолювентів української гімназії в Станиславові одержуємо таку замітку: Іспит зрізості у нас відбувся в днях 12—16. травня. Від того часу минуло три і пів місяця, а дирекція гімназії не одержала з кураторії бланкетів, і не лише бланкетів, але й ніякої відповіді на всі ургенси Дирекції. Що це має значити? Яку мету має кураторія? Чи не ту, щоб абсолювенти української гімназії не могли вписатися до вищої школи, тим більше, що речинців вписів на університет минає 15. вересня. Звертаємося до міністерства освіти, а в першу чергу до мін. Суйковського, щоб негайно видав кураторії доручення про надіслання бланкетів. Також просимо українських послів, щоб негайно в цій справі інтерв'ювали. Підписи.

— «Слово Польське» апелює до Організації Народової у Львові, щоби вона знялася вже раз справою відібрання від Українців церкви св. Петра і Павла на Личаківі, бо «tam kościół jest rzymski, a zabrany przez Józefa II. dostał się potem nieprzecznie Rusinom». Крім того є ще одна причина того апелю. Парохом тої церкви, на думку «Сл. Польс.», є небезпечний український агітатор о. Дуткевич, що «виризняється ненавистю до Польщі; в урядках виправляє демонстрації та авантюри». Ординарія і подла провокація, личить хіба тільки заражений шовіністичним божевільям компанією Прушинського і його тов., що з нечуванням циніком виправляють систематичну провокацію Українців у «Сл. Польс.»

— Свящ. Табінський ректором духовної семінарії в Кременці? Берлінський «Руль» подає, що українські православні круги в Польщі видають кандидатуру о. Табінського, пароха українського православного собору у Володимирі Волинській і професора православного богословського факультету варшавського університету, на становище ректора православної духовної семінарії в Кременці.

— Переходять на польську унію. Дня 29. серпня відбулося в Августинським костелі у Вильні торжество переходу на доно «католицької церкви східного обряду» 13 православних вірних. Обряду приєднання довершив б. архимандрит Пилип Морозов і його помічник, б. православний священник Володимир Лиснобродський, що теж недавно перейшов на польську унію.

— Нищать українського купця. Львівський магістрат зарядив безправне замкнення торгівлі набілом купця Петра Климкова (Глубока ч. 18) нібито тому, що він не має відповідного склепового уладження. В дійсності сталося це тому, що п. Климків конкуренційним веденням торгівлі став не вигідним для деяких впливових паскарських чинників. Не зважаючи на видану свого часу концесію, магістрат перервав п. Климкову торгівлю, замкнув склеп, але рівночасно не забрав надіслати... податковий виказ

— Академічний Дім у Львові при вул. Супінського 21 переходить з цим шкільним роком знова до ужитку українських студентів. Найде там пристановище понад 100 студентів університету. Українське громадянство, з окрема засібники його представники повинні допомогти уладити цей дім внутрі для цілей студентського приюту. Найпекучіша справа — справлення ліжок, яких досі уфундовано ледви 35 (ціна одного ліжка 50 зол.). Потрібно також грошей на інші меблі (столи, шафи, крісла і т. п.). Жерти посилати на адресу Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Чарнецького 26 (для Комітету Академічного Дому).

— Річник 1903 іде до резерви. У вересні ц. р. з річника 1903

польської армії переходять до резерву між 5. і 10. вересня всі роди зброї і служби, за винятком кавалерії і кінної артилерії; до 29. вересня полки, що є тепер у літніх таборах, між 8. і 10. жовтня кавалерія і кінна артилерія, до 30. жовтня кавалерія корпусу охорони пограниччя.

— Пропала 13-літня дівчина, донька Марії Яремко, господині в Ляшок Мурованих. Дівчина називається Анна. Вона виїхала перед кількома днями з дому, пішла в напрямку Львова і з того часу пропала.

— З хронічної хроніки. В робітні дамських суконь Стефанії Смагач при вул. Сувійського ч. 2, вкрали злодій кілька метрів англійської матерії. — З мешкання Юлії Содецької в домі міської різни вкрали злодій значну кількість гардероби. — Арештовано Владислава Штайна, робітника без заняття і місця замешкання, за крадіж тютюну й єгипетських папіросок на шкоду пані Пені Шльосберг при площі Краківській. — Арештовано також вломника з Ковля Лейзора Райсмана, що приїхав до Львова „на виступи“ і потрапив в руки поліції при вломі до помешкання Болеслава Маленського при вул. Комоніцької.

— Слідство за нехтування українців. Житомирський окружний виконавчий комітет доручив окружній комісії в справі українзації передати прокуратурі справу керівників деяких установ, що порушили декрет про українзацію. Вони приймали на посади особи, що не знали зовсім української мови.

— Друкарські похибки. У вчорашньому числі „Діла“ закралася в статті під назвою „Права робітничої опозиції“ дуже немила похибка. На 3-тій сторінці в 11-тому рядку першого стовпця згорі замість „отже партійних китів“ має бути партійних низів. В статті „З політичного життя Чехословаччини“, в 23. стрічці з долу, подано, що „німецькі партії кооперують з ідентичними партіями чеськими“, має бути: німецькі міщанські партії. У лівійчій п. н. „Німецькі підводні лодки в СРСР“ в першому реченні замість „бриганська адміністрація, має бути: британська адміністрація“.

— „Свобода, ч. 34“ містить: Дбаймо про себе! Завдання українського міщанства. Це справедливість? З політичної організації. Що пишуть польські газети? Маркування публічного гроша. Еміграційні справи. Під крилами польської влади. Конгрес національних меншостей. Що чувати в світі? Новинки. Господарські вісти. Всячина. Дописи з краю.

— Виділ Музичного Тов-а Лисенка подає отрим до публічного відомо, що в сім році йому вдалося заангажувати до науки в Музичних Інститутах дві визначні сили фортепіану, які досі пробували у Відні, а іменню у Вишнім Музичним Інституті у Львові відому нашу піаністку В. Божейківну, яка рівночасно буде доїздити на науку фортепіану до Муз. Інституту в Перемішлі, а у Стрию п. Галю Левницьку. Виділ сподіється, що заангажування тих сил, яких імена говорять самі за себе, вплине корисно як на престиж так і фреквенцію елевіз дотичних музичних шкіл. 408 1—1

Дописи.

Зборів. (Політичне життя. — Народний Збір). Под тиче життя Зборівщини до недавніх часів — це була незаймана карта. Повіт за передаєшних часів у значній частині русифікований, по війні не проявив під політичним оглядом майже ніякої діяльності. Активні національні елементи проявили значну роботу в діяльності просвітній та економічно-кооперативній, не вдаючись майже зовсім у роботу чисто політичну. Так само прийшли колись русифіковані ділячі, віддаючи себе освітній та економічній праці разом з українськими дітями, так, що партійні різниці під тим оглядом совсім себе не проявляють. Наркцій марку заховали тільки нечисленні представники радикально-соціалістичної партії, які заховали тут ще зперед війни

свої позиції. Вони розпочали весною ц. р. живу політичну агітацію, старавшись позакати для себе нових прихильників. Справлені політичного проводу селяне тут, радо слухали на віча, устроєні на радикальну партію і обсяг впливу радикальної ідеології помітно розширився. Радикальна агітація, ведена під чисто партійними радикальними канцями, причинилася значно до поглиблення і так неперірної пропасти між селянством та інтелігенцією — на шкоду тої культурно-просвітній і кооперативно-економічній праці, яку провадять у нас досі люди доброї волі спільними силами. Та нема нічого алого, щоб не вийшло на добре. Примушені атаками радикальної агітації, постановили національно настроєні групи, без різниці відтінків, приступити до політичної організації і політичної роботи в повіті. В короткім часі переведено в повіті мобілізацію національної інтелігенції і селянства і дня 17. серпня ц. р. відбувся в Зборові в селі Кружка У. П. Т. 11-годовий Народний Збір, про що вже була в „Ділі“ згадка.

По виборі Пов. Комітету й закінченні зборів відбув Пов. Комітет коротку нараду, постановляючи приступити негайно до живої вічевої й організаційної роботи, щоб поширити в повіті я-найкраще зрозуміли до політичної організації на платформі національної солідарності всіх шарів української суспільності.

Організаційний рух.

Політичне віче в Залізцях.

„Свобода“, орган Українського Нац. Дем. Об'єднання, повідомляє:

Дня 19. серпня відбулося заходом Повітового Комітету УНДО в Зборові політичне віче в Залізцях, на яке явилася кількостю учасників. На віче прибув також посол Козубський, щоб зложити своє посольське справоздання. Як відомо, польська влада прибув на віче староста зі Зборова Жичинський, привівши зі собою більше число постерукованих. По отворенню віча в часі промови пос. Козубського, коли бесідник став обговорювати польський закон про земельну реформу і колонізаційні та парцеляційні практики земельних урядів, староста Жичинський на слова, що Мазури прийшли сюди колонізувати не свою землю — розказав віче і силою розігнав вічевику. Коли зібрані на знак протесту зачали співати народний гимн, староста Жичинський наказав арештувати присутнього на селі о. д-ра Андрія Ішачка, парока в Мильнім, якого відтак по переслуханню випущено на волю.

Зауважити належить, що делегат старостів найбільше дразливий, коли обговорюється земельна справа і прямо не дозволяє про цю справу говорити. Є відомості, що діється це під натиском колоністів, між котрими є такі „риби“, як посол Добія і пос. Бриль. Видно, що панам колоністам не досить безпечно живеться під охороною жандармських багнетів. Та вже старий Мольке сказав, що багнетом все можна досягнути, тільки сидіти на багнеті не можна.

Не від речі згадати тут, що на радикальній вічу в Ярославичах, пов. Зборів, дня 15. серпня ц. р. явилася більше число колоністів з тамтешньої колонії, і коли референт п. Матчак зачав говорити про колонізацію, Мазури счинили бучу, а на те староста Жичинський розказав віче. Мазури страшно обурилися, що хтось може їм робити закид, що вони забиратимуть землю, належну нашим безземельним селянам.

Українська Господарська Академія в Чехословацькій Республіці.

Ректорат Української Господарської Академії в Чехословацькій Республіці оголошує прийом нових студентів на зимовий семестр 1926/27 акад. року, який розпочинається 15-го жовтня 1926 року.

Українська Господарська Академія в Ч. С. Р. по статуту, що затверджений міністерством хліборобства Ч. С. Р., є фахова школа з високошкольною організацією та з 4-літнім курсом навчання і розділяється на факультети: 1) економічно-кооперативний (відділи: статистичний, кооперативний та економічний), 2) агрономічно-лісовий (відділи: агрономічний та лісовий), 3) інженерний (відділи: гідротехнічний та хеміко-технологічний).

Для прийому встановлено такі правила: 1) В склад студентів Української Господарської Академії в Ч. С. Р. приймаються громадяне українських земель, чоловіки та жінки, з закінченою середньою освітою: гімназія, реальна школа, середня комерційна школа, середня сільсько-господарська і технічна школа, учительський інститут і т. п. школи, курс яких буде визначений Професорською Радою Академії вистарчаючим для вступу в Академію. 2) Навчання в Академії безплатне. 3) Прохання про прийом належить надсилати до канцелярії Академії (Сєвжовченка, 4, 60684, Прага). Сєвж. найдалі до 1. жовтня 1926 року. 4) В проханнях повинно бути зазначено: національність, вік, освіта, перелік документів, що прикладаються, факультет і відділ, на який кандидат хоче записатися, а також точна адреса кандидата. 5) До прохання прикладаються такі документи: а) власноручний опис життя з обов'язковим зазначенням місця та дати народження, місця постійного пе-

VARIETE „БАГАТЕЛЯ“ ran she Casino de Paris
ДАНЦІНГ
Відкриття сезону 1. вересня. Спеціально багата програма на Східний Ярмерок
КАТЯ МАСЛОЗА — зоря кабаре.
ФЕДОРОВ сьотової слави таночний дует.
МІНА НАПЕНЦНА співачка-рецидивка.
СТЕФАНСЬКА тенористка.
а також 10 інших першорядних аттракцій. ДАНЦІНГ під управою МЕЛЬОДИСТА.
Ящик банда славного ДЕВЕС БУНДЗІКА. Львівський відчинений до пізньої ночі.
409 бістул з'являються. 1—1

ребування кандидата в нормальні часи та національності кандидата, б) свідоцтво про освіту в оригіналі або в засвідченому аражю, в) три фотографічні картки, г) підпис користувача правилами, що встановлені для студентів Академії, д) зобов'язання, що кандидат буде вчитися в Академії на власні кошти і жадних претенсій чи то на стипендію, чи то на якунебудь допомогу з Академії мати не буде. 6) Особи, що вже подавали в минулому академічному році прохання до Академії і не були прийняті з причини співнення або відсутності вакансій, повинні, коли бажать кандидувати при новому прийомі, поновити своє прохання з зазначенням своєї адреси і в разі потреби доповнити документами. 7) Початок зимового семестру 15. жовтня 1926 року, до якого терміну зобов'язані прийти всі особи, що будуть прийняті в студенти Академії. 8) Виплати стипендій при Академії в сучасний мент нема, а тому студенти мусять вчитися лише на свій кошт. Рівнож кандидати не можуть розраховувати на ніяку допомогу установ Академії. Прожиточне мінімум в Академії випливає 500 ч. корон місячно. — Ректор Академії професор Шовгєнів (в. р.).

Всячина.

Столиця самовбивників. Титул столиці самовбивників заслужила собі вповні теперішня столиця Малярщини Будапешт. Осягнула вона рекорд у числі повнозрілих самогубств. Дня 21. серпня в день національного свята наложило на себе руку аж 16 людей. Найстарший зі самогубів мав 28, а наймолодший 19 літ. Кожний вибирав собі до самогубства спосіб самогубства. Найпоширенішим тепер у Будапешті спосіб самогубства — це отрута пірамідоном, аспірином і люміналом. Люміналом тротяться переважно жінки. 21. серпня отруїлася ним молода жінка полковника, дізнавшись про смерть матері. Дуже часто перетинають собі будапештські самогуби жили. Недавно один із таких самогубів не хотів ніяк допустити до себе лікаря, якого спровадили сусіди і не давав собі перев'язати ран, треба було з ним звести формальну боротьбу. Є в Будапешті один дім, з четвертого поверху якого теж дуже часто кидаються самогуби на брук. А міст на Дунаю, званий мостом Франца Йосифа, дістав уже назву „мосту самогубів“, бо з нього багатьох самогубів кидається в Дунай. Ця будапештська пошесть самогубства почалася перед двома літами. Спершу падали її жертвою переважно біржевики і спекулянти, що побанкрутували наслідком фінансової кризи. Потім перекинулася пошесть на комерсантів, де вона змагалася рівнозрядно з ростучим числом збанкрутованих фірм і крамниць. Тепер прийняла вона чисто патологічний характер та вселилася між молоді обох полів.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Сєвєсько-го у складі 30 осіб вступає:
Субота 4.IX. Золочів.
Неділя 5.IX. Золочів.
Понеділок 6.IX. Броди.
Вівторок 7.IX. Броди. 193 20-7

З гімназії УПТ. в Рогатині. Початок шкільного року дня 15. вересня. Додаткові вступні іспити (до I—VII) доповнюючі і виправочні дня 14. вересня (год. 8. рано). Додаткові вписи (о скільки є в котрій класі місце) до 14. вересня включно. — З Головної Управи УПТ.

ДРІБНІ ОГолошення.

АДВОКАТ-Українець пошукує місцевості, в якій міг би він відчинити адвокатську канцелярію і вести народні справи. Інформації просить слати на адресу: Володимир Звадюк, Сокаль — будинок уч. 411 тельськ. семінара. 1—2

До навоження осінніх засівів на луки і пасовища
ТОМАСИНА
найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі.
Крім успішно діючого фосфорового класу, має **ТОМАСИНА** також білий 50% класу, що не вчисється, а при нормально квалітеті почвах не потрібно особно вапнувати.
Іосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.
83 Цінники і поучення даром і оплатно. 11—15

БОНЦІНІЕНТ глядає заняття у адвоката. Зголошення до „Діла“ під „Початуючий“. 396 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Денткстичне заведення

д-ра Шимона Раппапорта
Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Пльомбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби з каучуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провінції полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. урядовим та студентам значна знижка та полєкції в сплатах. 395 3—10

РЕСТОРАН

і сніданкова кімната

І. ЛЮДВІГА

вул. Краківська ч. 7.

Під управою СТ. ЗІЛІНСЬКОГО

поручає: смачні обіди (з 3-х дань 1 зол. 40 гр.), знамениті напої і спеціальні для смаку.

ЗНАМЕНІТІ ЖИВЕЦЬКІ ПИВА.

Відновлений, з комфортом улажений львівський 359 калі відчинений до 12. год. в ночі. 2-2

У видавничій справі, кооперат.

„Власна допомога“

можна набути отсі шкільні підручники: а) „Біблійні образи“ о. С. Віленького, ілюстр. учбник релігії для I. і II. кл. народних шкіл, в 1'25 зол.

б) „Наука Віри“ тогож. учбник релігії для III. кл. народних шкіл (Символ віри в біблійних оповіданнях з ілюстраціями Дорі), в 2'50 зол.

в) „Історія Церкви“ для середніх шкіл, о. Яр. Левинського, в 2'80 зол.

При гуртових замовленнях значний опуст.

Адреса: Кооперат. „Власна Допомога“, Львів, вул. Корняків 1/II. пов. („Народний Дім“). 410 1—2

Конц. Торговельні Курси Зофії

Глюзінської, Львів, Панська 14.

приймають вписи на 1) 3-міс. торговельний курс мужеський і жіночий (чесне м. 10. зол.), 2) курс стонографії, писання на машині та чужих мов. Вписи та інформації щоденно від 12—1 і 6—7. Проспекти даром. — Управа: Проф. Д-р Іосиф Глюзінський. 1—4

Загальні Збори

Кружка „Рідної Школи“ У. П. Т. в Чорткові відбудуться дня 16. вересня ц. р. в год. 2. по попол. в селі при вул. Шкільній, ч. 155 з отрим порядком нарад.

1) відчитання протоколу з попередніх загальних зборів, 2) звіт про діяльність за минулий рік 1925/26, а) звіт голови, б) звіт директора української гімназії, в) звіт завідувача бурси „Рідної Школи“ УПТ, г) звіт голови Комітету Будови „Рідної Школи“, 3) звіт касовий, 4) звіт контрольної комісії і улічення абсолютної, 5) вибір нової Старшини, 6) зміна статуту відповідно до тексту прийнятого львівським Воєвідством рескр. з дня 23. червня 1926. ч. В. Р. 8008/26, 7) вибір делегатів на Загальний Збір „Рідної Школи“ УПТ, 8) внесені і запити. 407

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто пошти, шлани. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацкій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

П Ф А В, Ринок 19, поручає ПАНЧОХИ найдешевше з огляду на те, що вхід через сіни.

Сесія Ради Ліги Націй.

Женева, 2. вересня 1926.

Спеціальна комісія Ліги Націй, покликана до випрацювання нового статуту Ліги, скінчила вчора наради в справі несталих місць у Раді. Комісія прийняла остаточно такий проект:

Передбачується побільшення складу Ради Ліги на 3 непостійних членів. Усі непостійні члени будуть вибрані на 3 роки, при чому одна третина буде вибрана щорічно. Зібрання Ліги матиме вибирати поновно на час 3 літ трьох членів Ради, що мають півпостійні мандати.

Зібрання вирішить, котрий з 9 членів, покликаних до Ради Ліги в біжучім році, матиме однорічні, дворічні чи трьохрічні мандати. Крім того зібрання може зарядити в 1926 р. вибір 2/3 голосами більшості. Десигнування трьох членів на півпостійні місця не може позбавляти зібрання його управління, застереженого в попередній статті проекту десигнування на поновний вибір одного або кількох членів Ради, що уступають з непостійного місця в будучім або в 1928 році.

Проект комісії визнано компромісовим, що всеж таки може заспокоїти аспірації тих держав, які виступили з домаганнями постійного місця в Раді Ліги.

Еспанія абсентується.

Сьогодні рано розпочалася чергова сесія Ради Ліги Націй. На засіданні Еспанія не була репрезент-

тована. Агенція Аваса довідується, що еспанський уряд, не чекаючи на децизію Ради, постановив уже тепер зголосити незаінтересування до праць Ліги. Мадридський уряд має про що постанову повідомити генеральний Секретаріат Ліги Націй завтра. На засіданні не було також представника Бразилії. Обговорювано на ньому денний порядок нарад Ради.

Перед тим мін. Бріан відбув конференцію з Чемберленом, фон Гешом, Бенешом і Сокалем.

Деклярація Польщі.

На засіданні реорганізаційної комісії польська делегація поставила дві поправки, які виразніше прецизують учорашню польську декларацію. Поправки прийнято. Друга з них звучить:

„Польща, признаючи слушність домаганням Еспанії, стверджує за разом, що хоч піддержує домагання в справі постійного місця, то готова в теперішній політичній ситуації не протиставитися такому розв'язанню, яке може усунути кризу в лоні Ліги Націй“.

Після того велася дискусія довкола спрещування поправок Еспанії. Поставлено знов кілька поправок, а що не прийшло до їх узгодження, засідання в год. 8:30 перервано, щоби зредагувати текст. Найближче засідання завтра в год. 10. рано. На тому засіданні має бути остаточно прийнятий рапорт комісії.

Румунія предкладає СРСР, пакт безпеки.

Берлін, 2. вересня 1926.

„Дайтше Альг. Цтг.“ повідомляє, що румунський уряд, аби забезпечити собі спокій на східних границях, предложив радянському урядові пакт безпеки на протязі 10 літ. В предложенні не згадується про можливість зміни границь. Радянський уряд досі не відповів на це предложення.

Грецькі офіцери грозять.

Відень, 2. вересня 1926.

Тутешні часописи повідомляють з Атен, що грецькі офіцери вельми невдоволені, що не утворено коаліційного уряду. Офіцери лише такий уряд уважають гарантією управління політичних відносин. Домагаються також усунення з армії небажаних осіб. Військо готове негайно інтервенювати, колиб положення в цій справі не поправилось.

Стан облоги в Шангаю.

Лондон, 2. вересня 1926.

В Шангаю буде проголошений стан облоги. До Ганков прибув англійський кружляк, а також інші закордонні військові кораблі. Побойються поважних сутичок між автохтонним населенням і Англіяцями. Ходять слухи, що на випадок сутичок Англіяці обсаджатимуть негайно побережжя Кантону.

Війна в Нікарагуї.

Лондон, 2. вересня 1926.

Як повідомляють із Манагуї (Нікарагуа) урядова армія розбила ре-

волюціонерів біля заливу Фонсека. Комунікація повстанців з їх головною квартирою перервана. Вони оставили 5 скорострілів і 500 крісів.

Католики в Мексику.

Лондон, 2. вересня 1926.

Католицький єпископат в Мексику звернувся до Національного Зібрання з проханням змінити або відкликати релігійну клявулу в конституції, бо на цій клявулі опирається декрет президента, спрямований проти католицької церкви.

Ураган в Еспанії.

Відень, 2. вересня 1926.

З Мадрида повідомляють, що поспішний поїзд Барселона-Валенсія вискочив зі шин з причини урагану, який саме лютував там. Згинуло 20 людей, а 36 є ранених.

Ураган навістив також Каталонію, Кастилію і Естремадуру. В Барселоні й околицях злива заподіяла великі шкоди. Згинуло 36 людей. У Сан Банделью підчас бурі наступила експлозія, яка знищила 5 домів. Згинуло 5 людей, а 3 тяжко ранені. В окрузі Каталіна збитих було більше як 30 людей. Матеріальні шкоди обчислюють на кілька мільйонів пезет.

Відгомін зловживань у спиртовім монополію.

Вашава, 2. вересня 1926.

„Монітор“ подає, що директора державного спиртового монополію д-ра Яна Подкоморського звільнено з держ. служби на основі § 16. закону про держ. цивільну службу. Димісію дістав також начальник фінансового відділу президії Ради міністрів Фелікс Шимчак.

З судової салі.

За участь у демонстраціях безробітних.

Львів, 3. вересня 1926.

Вчора по 4-денній розправі проголошено вирок у справі Д. Мерера і тов., обвинувачених за злочин публічного насильства з § 81 і 87 к. з., який поповнили підчас демонстрації безробітних дня 7. квітня ц. р. Засуджені: 1) Давид Мерер на 2 роки тяжкої тюрми, 2) Йосиф Цін на 5 місяців, 3) Михайло Микетин на 3 місяці, 4) Франц Островський на 3 тижні арешту, 5) Михайло Сенюта увільнений, 6) Франц Чижевський на 3 тижні, 7) Йосиф Момошкін на 5 місяців, 8) Люзер Готт на три дні арешту, 9) Ензель Ступ увільнений, 10) Йосиф Гріффель на 2 місяці, 11) Михайло Цін на 2 роки, 12) Ізраель Сорока на 1 місяць. Усім засудженим вчислено слідчий арешт від 7. квітня. Трьом засудженим звільнено відбуття кари на 3 роки.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в готівці у приватних оботах 896—897.

Збіжжя.

Зацікавлення пшеницею і житом лише добірної якості. Політують за білою конюшиною, добірної якості. Обильна подача маку. На загальні обороти скромні. Тенденція підтримки. Настрій вижидальний. Ціни очікують без трансакцій: пшениця нова дельська з нег. дост. 44-75, пшениця нова селянська з нег. дост. 41, жито нове з нег. дост. 39, овес новий з нег. дост. 23-50.

Vis maior?

Львів, 3. вересня 1926.

Мілітаристична, якщо не воєнна політика Польщі не є впливом виключно постулатів польської дійсності, фатальної архітектонічної будівлі нової Польщі і то під кожним оглядом: географічним, політичним, економічним, яким хочете. Будівничі нової Польщі здвинули найгірший, найдивоглядніший з воєнних державних будинків на дуже широкій базі, але з дірками стінами і без даху. Ніодна з нових держав (за винятком Чехословаччини) не має таких фатальних границь, як Польща. Довгота польських державних границь виноситься в сумі 5.287 км., з того на границю з Німеччиною припадає 1.662 км., а на границю з Рад. Союзом—1.412 км., разом на границю з двома сусідніми велитями припадає 3.074 км. Додаймо до того 143 км. польського побережжя над Балтиком, 139 км. границі з Данцігом і 521 км. границі з ворожою до Польщі Литвою, то одержимо враз з Німеччиною і Рад. Союзом 3.877 км. — так сказати—непевної на випадок збройного конфлікту державної границі. До „певних“ граничних смуг можна зарахувати границю з Румунією (388 км.) і границю з Чехословаччиною (920 км.). Та з огляду на те, що простори румунської границі, як і більшість простору чехословацької границі заселяють галицькі Українці, то ледя чи й ті „певні“ границі в рішучій хвилі можуть вважатися певними. Безсумнівно певною лишається тільки границя з Латвією (102 км.) і частина границі з Чехословаччиною, а майже 5 тисяч км. граничної лінії можна зарахувати до певних. До тогож всю східну і більшу частину полудневої границі заселяє елемент, який з точки польської державної рації означається як „протидержавний“, себто антипольський. Вкінці Польща має тільки невеличку лінію природних границь: на полудні (Карпати), де небезпека є значно менша, як на сході чи заході — і на сході у відтинку польських болот, які криють в собі безліч небезпек.

Політично Польща не є сконсолідована. Фактично вона має до 40 відсотків (вильське „Слово“ признає вже існування в Польщі 40 відсотків „національних меншостей“) непольського населення, яке є невдоволене польським режимом, а з того України й Білорусини (понад 9 мільйонів населення, себто 33 відс. всього населення сучасної Польщі) постійно й різко виявляють, що не думають миритися з „довершеними фактами“.

Також у лоні польського народу йде важка, завзята і затяжна боротьба на підкладі антитези між державою і нацією, на основі розбіжностей щодо цілі і завдань державного режиму, відношення до різних явищ політичних, культурних і економічних.

Економіка Польщі знаходиться в безнастанному хвилюванні й хитанні. Надмірний бюджет, велика армія, розбудова апокаліптичної поліцейсько-адміністраційної й бюрократичної машини, упадок вартості праці, аріст безробіття, низька господарська культура, безвиглядність польського промислу, роз-

Критичне положення в Еспанії.

Становище Прімо де Рівери захитане?

Лондон, 2. вересня 1926.

Із Мадрида повідомляють, що теперішнє положення Еспанії можна назвати дуже поважним. На вулицях і в льокалах помітне зденервування. Населення затрівжене стрілами, які чути було останньої ночі.

Загалом кажуть, що упадок теперішнього уряду неминучий, коли диктатор не зможе досягнути значних успіхів у ділянці закордонної політики. Король заняв тепер неприхильне становище до Прімо де Рівери. Вижидають нетерпляче повороту короля до Мадрида.

У столиці введено гостре військово-погоголілля. На головних вулицях появляються правильні військові патрулі. Доріг і мостів на провінції пильнує також військо. „Дейли Експрес“ повідомляє, що король іменував генерала Беренавера, бувш. надкомісаря Марока, начальником двірської гвардії.

Конференція в справі Танжеру.

Берлін, 2. вересня 1926.

Кореспондент „Берлінер Тагес-Бляту“ повідомляє, що хоч проект Еспанії в справі скликання танжерської конференції стрівується з рішучою відмовою Англії і Франції, то таки в тій справі мають навязати переговори з еспанським імператором Балясіосом, зараз після приїзду англійських і французьких делегатів.

вляння надій щодо великого транзитного шляху через Польщу, недостача кредиту з огляду на непевне положення в Польщі і т. и. — ось що ставить польську державу в постійний крутіж вічних небезпек, ось що виключає спроможність консолідації.

Коли до того додати, що Польща межує з Радянським Союзом; державою-колосьом з різко відмінним устроєм, протилежним світоглядом, та що вона є першою стациєю на шляху розвитку леліаної комуністами світової революції, — то будемо мати низку гордіських вузлів, яких сучасні керманічі Польщі не в силі розв'язати мирним шляхом. Деяких не в силі, а до деяких вони предиспоновані з огляду на свою традицію, виховання, світогляд і ненажерливі апетити.

Будівля сучасної Польщі в кожній стіні має величезні діри, кожна квестія являється гордіським вузлом. Повільна, мирна розв'язка тієї низки вузлів вимагалаб крайнього самовідречення, самопожертви, реґінації з великих аспірацій, а до цього Польща не є здатна.

Тому війна має бути панацеєю на всі лиха, тому воєнні замисли і наміри мають вивести Польщу зі сліпної вулиці і розв'язати всі гордіські вузли, розуміється в користь Польщі. І до тієї війни підготовлюються всею силою пари. Для кожного, що зміє вичувати і глядіти без колірних окулярів, ясно, що атмосфера є наелектризована, та що травневий переворот мав на меті — не так „моральну санацію“, як радше наблизити хвилю воєнної розправи.

Як донесли останні телеграми, труднощі в лоні Ліги Націй звільняються, на заході приходить до стабілізації, а з хвилею, коли це станеться, той захід схоче заводити той стан стабілізації і на сході, але по власній лінії і згідно зі своїми інтересами.

Очевидно, Польща, яка тепер в Женеві виявила дивну поміркованість, вдоволяючись півпостійним місцем у Раді Ліги Націй, буде авангардом того „реформаційного“ заходу у відношенні до сходу. Таким чином скомплікований польський гордіський вузол покривається з інтересами заходу, а це для Польщі становить свого рода гарантію на випадок воєнної невдачі.

Здвиґи, які тепер помітні в міжнародній і польській політиці, хоч ця остання — як несамостійна — є тільки відбитком попередніх, повинні нас заставити до задуми над тими подіями, а головню повинні нас зєдинити з огляду на бурю й хуртовину, яка збирається над нашими головами. ♦ ♦

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Нова висока школа в Києві.

Київські наукові кола роблять поважні заходи біля заснування Всеукраїнського інституту історії та матеріальної культури в Києві. Ці заходи набирають останніми часами цілком конкретних форм. Науково-дослідна катедра археології при українській Академії Наук вже виготовила проект про перетворення її в Інститут історії та матеріальної культури України. Метою Інституту — наукове дослідження старовинної історії та розвитку матеріальної культури на Україні, а також підготовка наукових робітників. Інститут буде мати такі відділи: археологічний, мистецький, антропологічний, архівознавства й етнографічний. Проект інституту знаходиться вже в Харкові, в Народньому Комісаріаті Освіти і Голловнації та чекає на затвердження.

„Cuius regio...“

Шляхи Франції.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 28. серпня 1926.

I.

Як позволите, то вернемося до питань фінансової політики сьогоднішньої Франції, зазначених у недавньому нашому дописі про „Шляхи Франції“. Передовсім — кілька фактів, по часті відомих, по часті мало відомих або й зовсім невідомих не тільки чужинцям-гостям, а й великанській більшості самих Французів. Ось так:

Чим довше триває теперішній парламентарно-республіканський режим, тим швидше росте тут число державних урядників (і тим низче спадає число народин); в останніх 25 роках державний персонал подвоївся. Дійшло до того, що нині на тисячу людности є у Франції 37 урядовців, а н. пр. в Німеччині (після реакційних реформ ген. Зекта) тільки 19, в Італії Муссоліні 14. В Англії ще безконечно менше. І не можна сказати, що в Німеччині, Італії й Англії державні уряди працюють поволіше або гірше, ніж у Франції: навпаки. Судові процеси тягнуться тут не місяцями, а роками; багато тисяч учителів і учителок державних народніх шкіл взагалі нічого не роблять — ізза систематичного бойкотування великою частю селянської людности безрелігійних державних шкіл (дітвора ходить до удержуваної селянськими складками приватної, себто релігійної школи). Взагалі урядовців є у Франції бодай вдвоє більше, ніж треба і вони, правда, зле платні, але натомість мають право бути синдиками і можуть страйкувати проти свого патрона, держави.

Хто бодай кілька днів прожив у Франції, той не міг не зауважити: бо воно само кидається в очі: тутешні телефони — справдішня кара божя: апарати передпотопові, такси високі, а одержати сполучення — завдання довге і важке, часто взагалі неможливе;

тутешні сірники найпоганіші мабуть на весь світ: або головки на них взагалі нема, або коли черкнути, запалена головка вам скаже в очі, або заки засвітите, якийсь час душать вас острыми випарами; за те вони дуже дорогі, і шораз дорожчі;

курці впевняють, що французький тютюн препогані якості, а самі знаємо, що він вдвоє і втроє дорожчий від тютюнів сусідніх держав;

залізнична сітка, котра є власністю держави (північна), славна неохарністю своїх возів і двірців і незвичливостю свого надмірно численного персоналу, і різко відрізняється з цього погляду від матеріалу і служби приватних залізничних компаній.

Чому воно так? Чому горожанин має дорого платити за телефони, сірники і т. и., тай вдоволяється лихим матеріалом і недбайливою послугою? Відповідь усе одна: бо це державні монополії, а правило таке, що доволі коли республікансько-парламентарний режим покладає свою руку на яку-небудь галузь підприємства, то підприємство таке швидко попадає в застій або просто в дефіцит, а публіка мусить платити за сумнівний привілей: держави як фабриканта. Таке правило. І неже

ви не помітили, що коли більшовицькі економісти час від часу чваняться, що, мовляв, одна або друга область господарки піднімається до колишнього рівня, — то в 9 разів на 10 мається там діло з відданими в приватні руки, здемонополізованими підприємствами.

Великі компанії продукують дешевше, дають кращий товар і услуги, платять свій персонал куди ліпше удержавнених, монопольних підприємств. Бюрократичні методи і бюрократична психологія — вороги господарських методів і економічної психології. Доказів цього не треба шукати аж у промовах Дяержинського — доволі глянути кругом себе, хочби у Франції.

II.

Мало того. Одні галузи французьких монополій працюють на дефіцит, другі приносять зиски многократно нижчі того, що могли би приносити, якби були в приватних руках, а втрати або недостаточні зиски вирівнює — податник. Подібно, як 110,000,000 зол. втрати на спиртівій монополії в Польщі теж заплатають податник.

Та проте принцип монополій, деморалізуючий і негосподарний, є справдішнім табу соціалістично-радикального й парламентарно-республіканського режиму. Доплачувати, тратити, зле служити загальному — нехай! Тільки, борони Боже, не порушити монополій. Чому?

Для соціалістів і заражених соціалістичними міркуваннями радикалів удержавнені монополії, то ступінь на тій драбині соціально-економічного розвитку, котрою світ, мовляв, „піднімається“ до повного соціалізму, який покищо осягнено тільки в щасливій Більшовії. Віра в соціалізм і в монополі, як його передтечу, так сильно вгніздилася в останньому столітті в деяких головах, як у попередніх століттях там гніздилася нпр. віра в чарівництво, або славетна соціально-політична засада *cuius regio, eius religio*. Нині в чарівництві вже мало хто вірить, а коли соціалістичний експеримент на трупі бл. п. Росії вповні дозріє і навіть сліпим покаже свою нелюдність, то й віра в монополії, разом з багатьма іншими соціалістичними тайнами і віруваннями, спочине в тім смітинку ідеологій, в якому спочиває така могуча колись засада *cuius regio, eius religio*. Та це не станеться ще завтра ні після-завтра — заботони і пересуди мають тверде життя, а більшовицька спроба ще за коротко триває; та річ певна, що манетекель уже пишеться на соціалістичній стіні, і що може вже й не за горами ті часи, коли людство і соціальні класи будуть собі шукати інших ілюзій, не-соціалістичних.

Знов-же парламентарній демократії, себто тій кількатисячній олігархії послів, сенаторів, міністрів, кандидатів у міністри, та їх синів і свояків, яка водить за ніс 40-мільйонного народного суверена, — безчисленна урядницька маса і монополії неминує потрібні як виборча машина, як знаряд самозбереження. В основі спору за чи проти монополій лежить терпке аліментарне питання, життєве питан-

ня звироднілої на континентальній ґрунті щеппі парламентаризму, зворової на ріднім англійським ґрунті. Шораз нові урядницькі посади і спромози грабіжницького господарства монополями, то найсильніший знаряд виборчої корупції, той бази парламентарно-демократичних режимів на європейським континенті. Тютюневими трафіками й урядовими посадами платиться і удержується французька парламентарна демократія.

III.

Обчислено і доказано, що як б французька держава продала бодай виарендувала свої головні монополії, то оздоровлення французького скарбу і французької валюти могло би переводитися з уясканих тією дорогою фондів, і що не треба би ані руйнувати рідний капітал соціалістичними міраами, ані віддавати країну під ярмо чужинської фінансової плітократії. Треба би тільки кинути геть соціалістичні забобони і парламентаристичні виборчі огляди, і завернути державу до питомих її функцій (передовсім країнової оборони, поліції безпеченства, судівництва, загальної політики), а Франція могла би сама себе вирятувати.

Але щоби таке діло зробити, на те треба би Франції не типічного й традиційного „міністра“, а справдішнього державного мужа, який — обик інших прикмет — мусів би мати й відвагу ставити чоло невоплярности, без якої неможливе ні звільнення половини урядових галапасів, ні змобілізування монополій.

Чи Пуанкаре — такий муж?

Ті, що знають його ближче, дуже в тому сумніваються, а видані ним досі розпорядки для рятунку франка (черствий хліб, дві страви в ресторанах, то що) виглядають рідше на шикани ніж на висловлення політичної думки.

Злобний Клемансо казав часто, що „Пуанкаре все знає, а нічого не розуміє“. То дуже пильний і совісний адвокат для цивільних справ; свої „акти“ він вистудіює точню, як мало хто. Але Іскри Божі у нього нема сліду. Знаєте, кого з українських політиків пригадає здалека Пуанкаре? Найможе довголітнього, невтомного, безупинно роботящого д-ра Костя Левницького — з тою хіба ще ріжницею, що Пуанкаре читає майже все, що змітнішого появиться у французькій мові, що в ньому накопичені незмірні духові засоби старої і тонкої французької культури, і — на решті — що він абсолютний елітерик, навіть супроти столового вина. Поза тим та сама фізична солідність, точність у виконуваних обов'язках, небуденна здібність прещі. І те саме органічне недовіра супроти чужої ініціативи, а навіть моєї думки.

Чи — з такими прикметами адачій ума, Пуанкаре той жданий муж державний, якого прагне нинішня Франція, — не нам тут рішати.

В. Левницький.

Національний склад робітництва на Україні.

Всеукраїнська Рада Професійних Спілок перевела статистику робітництва на Україні по його національному походженню та приналежності. Статистикою обнято 993,457 робітників, отже тільки 62,6 відсотків усього числа робітників, що працюють по фабриках і промислових підприємствах.

Статистика вказує, що в 28 округах число робітників-Українців досягає 50—80 відсотків. В промислових округах національний склад робітників представляється ось як: Артемівська округа — Українців 50,9 відс., Москалів 29,1 відс.; Катеринославська — Українців 32,4, Москалів 29,4, Жидів 34,2; Запорізька — Українців 56,6, Москалів 24,7; Луганська — Українців 31,8, Москалів 56,2; Київська — Українців 49,4, Москалів 24; Харківська —

Від **Всі** 19 **Всі** купують каву, чай, какао — і споживні товари — в **НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ**

Поручається вина літургічні і лічнічі!

(Слід звертати увагу на оригінальне власне опакування кави, чаю і какао.) — Конкуренційні ціни. 378 4—6

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247 **Розв'язка** 72-75
(випуск 05 — **ВІСНИК**
Львівської оловонидит ельви 1)

Українців 47,5, Москалів 34,4, Жи-
ців 14; Сталінська — Українців 29,5,
Москалів 62,7; Полтавська — Укра-
їнців 77,2, Москалів 9,1 відсотків.

Колиж взяти на увагу групи ро-
бітників і їх заняття, то Українців
є найбільше в спільні Робітземліс
(робітники земельні та лісові) бо
цілих 74 і пів відсотків, а Москалів
є там лише 16,4 відс. У промисло-
вій групі пересічна скількість робіт-
ників-Українців сягає 41,6 відс., а
Москалів 40,6 відс. Між гірниками
є Українців 44,9 відс., а Москалів
43,1 відс. У хемічному промислі
Українців 48,6 відс., Москалів 27,8
відс. У цукровому промислі Україн-
ців 51,9 відс., Москалів 20 відс., а
решта інших. Найменше Українців
є в спільні кравців та робітників ми-
стецтва, пересічно 13—23 відсотки.

Всього і по всіх групах робітни-
ків на Україні є 49 відсотків Укра-
їнців, 31,6 відсотків Москалів, 12,8
відсотків Жидів і 5,7 відсотків ро-
бітників інших національностей.

Кінець сенсації.

Правда про арештування „Оль-
шанського“.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 30. серпня 1926.

В данігській пресі, а за нею й у ин-
ших газетах, появилася недавно тому сен-
саційна вістка про арештування Теофіла
Ольшанського, що буди то би скривався
в Даніг під прикриттям іменем Станисла-
ва Реуса (Reuss) та задумував звідтам
перейти на Радянську Україну. Ця
вістка, повторена з відомостями ворожою
нам пресою, виглядала відразу неправдо-
подібно, що між ними і зазначив зараз
лиш дивний, бож давно з преси усім ві-
домо, що Ольшанський після процесу
Штайгера виїхав з Європи і перебуває в
Америці, одначе нова сенсаційна облетіла
всю чужу пресу й викликала у деяких
„добре поінформованих“ газетах відпо-
відні коментарі.

В дійсності Т. Ольшанський пробував
цали в Америці і його знайомі мають від
нього листи вже з першої половини серп-
ня, коли то Ольшанський повинен був би
уже сидіти у Даніг.

З Даніг, як довідуємося з тамошньо-
го добре поінформованого джерела, ареш-
товано справді Станислава Реуса, але він
з Т. Ольшанським має тільки спільного,
що наджив його імені, щоб рятуватися
перед можливою видачею польським су-
дам покривкою політичного злочинця.

Ст. Реус арештовано згідно з перши-
ми вістками під закидом крадіжки, а ма-
бути також і за інші, цілком не політичні
історії, за які данігська поліція вже давно
його безуспішно розшукувала.

Ст. Реус, що походить з Тернопільщини
і приїхав до Даніг мабуть осіною 1923-го
року, зазнавав у Даніг не дуже доброї
слави й належав донедавна до спеціаль-
ного „промислового“ гурту Лані-
ського, Кравцева й товаришів, що, не
маючи заняття й зарібку „промишляв“
і державсь довший час усікими неясними
транзакціями, як мпр. вироблюванням па-
спортів і віз до Америки й іншими таки-
ми справами. Всього цей „гурт“ задумував
виїхати на Радянську Україну й коли
в Даніг була надзвичайна радянська
місія, крутився коло неї й вона допомогла
Ланіському дістати паспорт у берлін-
ському радянському консуляті й виїхати
на Україну, де мав дістати посаду на-
чальника станції коло Житомира. З виїздом
Ланіського і Кравцева (мабуть до Фран-
ції) ця „симпатична“ група розбилася,
а останній її недовбиток опинився тепер
у тюрмі, надживаючи чужого імені. По-
зачавши безвиглядність такого викрутку,
Реус відкинув уже свій „псевдонім“ і по-
дає свідків на те, що він не Ольшан-
ський.

Вкінці слід ще загадати, що Ст. Реусом
заорікувавсь відомий д-р Кравчук, що
приїхав до Даніг перед якими 10 міся-
цями й шукає тут відповідної „роботи“.

3 преси.

Більшовицькі комбінації на тему
„шпигунської афери“.

З приводу недавно „відкритої“
і широко розкритої „шпи-
гунської афери“ аж тепер забрав
голос харківський „Комуніст“ у
статті „Діла західно-українські“
(ч. 193, з 25. серпня 1926). Польське
„відкриття“ ставиться там на дуже
широку ногу. Комбінації, калькуля-

ції й догадки про різні „орієнтації“
українських націоналістів такі по-
диву гідні, що годиться познайо-
мити з ними й наших читачів. По-
чинається все від Англії (найбільш
чімсь місце більшовиків!). Отже:

„Англіїські пляни віддати Німеччині
Данігський коридор і Горішній Шлеск,
дати за це Польщі компенсацію на Сході
(„покищо“ коштом Литви) і таким чином
помирити Німеччину з Польщею, щоб ви-
користати їх потім обох, як знаряддя
протирадянської англійської політики, —
ці пляни безперечно не залишаються без
відгуку в Німеччині. Принаймні щодо За-
хідної України, то тут уже не бракує
фактів, коли німецькі агенти (не конче
офіційні) пробують вплинути на деякі
політичні угруповання в напрямі відмови
з боку останніх від „орієнтації“ на Радян-
ський Союз. Однак з другого боку — ні-
мецькі політики, ясна річ, не можуть спус-
катися на те, що взаємності між Німеч-
чиною і Польщею покладатися самою
лише дорогою обопільного порозуміння.
Треба дати Польщу не тільки зовні,
але й з середини, — треба ослаблювати
силу її відпорності німецьким аспіраціям.
Так повстає загадувана вже вище діяльна
підтримка з боку деяких політичних чин-
ників Німеччини західно-українських націо-
налістів, — підтримка одним вістрям звер-
нена проти Польщі, другим — проти Ра-
дянського Союзу. Так само, ясна річ, що
й західно-українські націоналісти не ма-
ють жадних підстав довіряти федералі-
стичним обіцянкам Пілсудського. З Піл-
судським дружи (sic!), а німецький камінь
за пазухою держи — ось засада їхньої
„зовнішньої“ політики. Словом, в межах
самого протирадянського табору кожний
старіється, очевидно, застрахувати себе
від того, щоб йогож таки спільники не
підвели його „під дурного хату“.

Бачите, колиб не „Комуніст“, то
ми й не зналиб були, на якому
широкому ґрунті виросла „шпигун-
ська афера“. Мовляв, Німці баж-
ють згоди з Польщею (за намо-
вою Англії). Польща брикається
і не хоче добровільно віддати
Шлеска й Данігського коридору.
Тому вузлові Німці пускають на
Польщу західно-українських націо-
налістів, бажуючи її так ослабити,
щоби вона була підготована до
уступок... Німеччині. А ті західно-
українські націоналісти такі — ви-
бачте — йолопи скінчені, що тіль-
ки й знають, що шкодити Польщі
і то в користь Німеччини. Шко-
дять вони не тільки Польщі, але
й Рад. Союзові, являючись знаряд-
дям англійсько-німецьких плянів.
Чим саме шкодять ті прокляті на-
ціоналісти Рад. Союзові? Тим, що
дружать з Пілсудським. Аякже, таки
з протирадянцем Пілсудським.
Дружба дружбою, та не зважаючи
на це, оба „союзники“ аскурують-
ся, як можуть. Націоналісти дер-
жать на Пілсудського за пазухою
німецький камінь, а Пілсудський,
лякаючись надмірного зросту своїх
„союзників“ поволеньки „вимагає“
їх при допомозі своєї офензиві
і саджає їх в тюрмі, щоб не надто
брикали. Ось воно як: Ей Богу,
колиб нам „Комуніст“ не викложив
був того просто, ясно, як на до-
лоні, ми й не зналиб були тих хо-
дів, якими сплітається дружба зах-
українських націоналістів з Пілсуд-
ським. Для кожної, сяк-так нор-
мальної людини ясно, що тепер ті
капосні націоналісти повинні отя-
митися і не лівти вовкові в зуби,
коли воно до тогож шкідливо і для
Польщі і для Рад. Союзу, та й для
самих таки націоналістів (бо якаж
користь йти в тюрму, а може й на
другий світ), а користь з того
одній тільки Німеччині. Деж там!

„Однак — авторітетно й самопевно
твердить „Комуніст“ — до розриву між
табором Пілсудського і західно-україн-
ськими націоналістами „шпигунська афе-
ра“, розуміється, так само не доведе, як
не довели до неї загадувані вище травневі
арешти (Целевича і тов.). Саме вже роз-
голошення даних поліційного слідства ви-
кликне підозріння, що поза кулісами всієї
той історії намагаються вже якась „спільна
мова“.

Та хоч як воно буде, факт лишається
фактом, що авантюристка пропасниця
трисє тепер, як нинішніми керівничими
колами Польщі, так і певними колами
західно-українського міщанства... Не ви-
падковим є, між іншим, і несподіване
звличання ундіаского пресою раніше
неюж ольшовуваного Петлюри, так зне-
навизаного в усіх політичних угрупован-
нях Галичини. „Реабілітація“ Петлюри —
це місток до порозуміння не так, звичай-
но, з недовитками української еміграції,
як з маршалом Пілсудським“.

Тепер ще ясніше й акуратніше.
Арешти й тюрми — дурнища, важ-
не Петлюра. Чи варто нагадувати,
що „ундівська преса“ не величала

пок. Петлюру як фірмента пливкої
варшавської умови, попередниці
твердого і стійкого рижського
трактату, тільки боронила його як
людину перед закидами погромни-
цтва, поширеного на весь україн-
ський нарід.

Зрештою, чи треба довше зупи-
нятися на цих комбінаціях? Хіба
досить. Варто тільки зазначити од-
нос: різні „соціалістичні“, комуні-
стичні й ультра-націоналістичні (чи
там „активістичні“) органи з легким
серцем, грубо, бездумно, не раз се-
ред потопа лайок закидують на-
ціоналістам (тим, що звичайно си-
дять в тюрмах, а не тим, що ве-
дуть „активістичну“ політику за пе-
чею) вперте змагання до угоди.
Справді, ці всі обвинителі на на-
шому ґрунті є сирими примітивами.
Якщо вони хотять позбутися примі-
тивізму і навчитися, як це робить-
ся, то нехай пильно читають „Ко-
муніста“.

М. Ч.

Слідами Варшави.

Одна таємниця львівської карно-
слідчої поліції.

Львівська польська преса принесла сен-
саційний опис одної пригоди зі злодіями,
що кидає своєрідне світло на органи без-
печенства, що працюють у карно-слід-
чому відділі львівської поліції. Перед
кількома днями приїхав до Львова фото-
граф з Тарнова Гуттер. На Гетманській
вулиці недалеко театру запропонував йому
якийсь невідомий купно золотого годин-
ника за дуже невеличку ціну. Гуттер по-
чав з ним розмову й остаточно погодився
щодо ціни та витягнув з кишені коверту
з грішми, щоби заплатити за годинник.
В тій хвилині незнайомий „купец“ вивів
Гуттера до коверту з грішми і втік разом
зі своїми товаришами, що цілий історії
купна й продажі прилядалися весь час
з боку, до каварні „Музеум“, а там про-
бравшись через подвір'я і другу браму
сезли в іншій вулиці. Пошукування Гут-
тера за грабіжниками не довело до ніяких
результатів. За порадою власника готелю,
в якому мешкав пошкодований, звернувся
він до поліції та зажадав, щоби йому по-
казали фотографії львівських переступ-
ників.

В канцелярії поліції дали йому фото-
графії обманця т. зв. „зецерів“. Колиж
він зажадав фотографій інших переступ-
ників, то їх не дістав. Гуттер не здався
і пішов з жалобою до управителя слід-
чого відділу. По дорозі стрінув поліцій-
ного фотографа Хшановського, що був
його особистим знайомим. Хшановський
допоміг йому вглянути в цілий альбом
поліційних фотографій. В альбомі Гуттер
пізнав того, що зрабував у нього коверту
з грішми в сумі 1200 зол. Виявилось, що
цей тип зветься Ізаак Сафран і що зано-
тований він на поліції як налоговий обма-
нець („зецер“). Деякі поліційні урядники
вмовляли в нього, що це не може бути,
щоби Сафран допустився грабунку, бо від
півтора року служив він в Бережанах
при війську. Не зважаючи на те, Гуттер
обстоював при своєму і твердив, що саме
ніхто інший а Сафран його ограбив, та
домагався від поліції пошукування за вка-
заним „зецером“.

Потім пішов Гуттер до готелю. За
кілька годин прийшло до нього трьох де-
легатів. Вони заявили, що знають про
його пригоду, знають, що був на поліції,
що пізнав там винуватця грабунку, що
домагається його арештування і тому
прийшли запропонувати угоду.

Гуттер ніякої угоди не хотів, а тим
більше такої підозрілої. Тоді делегати
почали його переконувати, що краще йому
погодитися ніж наражатися на суди,
процеси і неприємності. Це поділяло на
пошкодованого, тим більше, що був без
грошей а посередники пропонували йому
їх зворот, але не в цілості. Спершу про-
понували вони зворот 600 зол., але по
довгих торгах згодилися на зворот 900
зол. (а ограбили 1200) з тим, що 500
дістане готівкою а 400 векслями платіними
1. жовтня і 1. листопада. Але й того не
дістав відразу, а мусів погодитися на
здолування грошей і векселів у готеле-
вого портієра, доки не відкашав на полі-
цій донесення. Сповнивши і це, що поліція
принала до відома, дістав гроші, а замість
векселів також готівку в сумі 300 золотих
(замість 400). Таку вигоду зробив йому
приватно один з посередників, що зреалі-
зував вексли на місці. Діставши гроші
Гуттер махнув рукою і виїхав чимскорше
зі Львова.

Образець це цікавий і дуже повчальний.
Отже поліція не показала спершу Гутте-
рові всіх фотографій львівських т. зв. „зе-
церів“, хоч між ними був і Сафран. Полі-
ція боронила Сафрана і вмовляла в Гут-
тера, що Саф. не міг його ограбити.

Зараз же по повероті Гуттера до готелю
з'явилися в нього посередники. Звідки вони
могли довідатися, що він розпізнав грабіж-
ника і домагався його арештування?

Виходить, що в карно-слідчому відділі
львівської поліції відносини не дуже то
втішли від варшавських, про які тепер
пише вся польська преса з великим обу-
ренням.

Та всеж коли ми недавно написали
в статті п. р. „Моральна ганьба“ про те

що на варшавських відносинах зорується
вся карно-слідча поліція в Польщі, то
прокуратура це місце сконфіскувала. По-
вище змальована пригода фотографа Гут-
тера наше становище в тій справі знову
підтверджує.

Львівський „Курер Львовскі“ цитуючи
нашу статтю „Моральна ганьба“ додав від
себе замітку, що Варшава одігнала те
страшне ало по давній російській аляді,
тому, мовляв, нема що за те обвинува-
чувати Польщі.

Поминувши те, що польські державні
будівничі аналі, що одержали в спадщині
від Росії і з тим чомусь не боролися, жи-
ні приходиться нам ствердити на основі
повного, що вони навіть не прийняли
ніяких заходів для локалізації того зла.
Львівський випадок доводить ясно, що мо-
ральна ганьба обіймає не тільки Варшаву і
всю бущу російську займанщину але й
Галичину зі Львовом, де чейке нема і не
було ніколи ніяких традицій давнього ро-
сійського „уголовно-розсудного отділе-
ня“. А тому сміємо ще раз підкреслити,
що таких скандалів, як варшавські у та-
модній карно-слідчій поліції, є багато у
цілій Польщі. Та їх треба розкрити. По-
возмо вони виходять на світло денне як
навіть у Львові. Згодом вилізуть вони, як
шпиль а мішка, і в інших містах. Словом,
поліційно-злодійський альянс творить у
Польщі під теперішню пору вже сильну
організацію, творить своєрідну державу
в державі. З цим нечуванням і хоробливим
явнцем треба боротися незвичайно ра-
дикально, та тісі боротьби якщо до тепер
не видно. За те є боротьба і то інтен-
зивна, невагаючи боротьба політичної
поліції з вітрами української, білору-
ської, литовської і накінець комуністичної
небезпеки. Злодії тому можуть бути певні
здобутих позицій та дивитися самопевно
в їхню світлу будучину.

НОВИНКИ.

Банк Союзу Зарібкових Спілок

(Bank Związku Spółek Zarobkowych)

Львівський Відділ повідомлює,
що з днем 30. серпня ц. р. Бюра
Відділу містяться в палаті Зем-
ського Товариства Кредитового
при вул. Коперника ч. 4. — Касо-
ві години від 9—2, в суботи до 1.
Полагодижте всякі банкові транс-
акції і видає шадничі книжочки
394в доларові і золотові. 3—4

— В справі натуральних сві-

доцтв. Кураторія Л. Ш. О. роз-
порядком з дня 1. вересня 1926, ч.
О—2427/26 подала до відома ди-
рекціям усіх середніх шкіл з укра-
їнською викладною мовою, що мі-
ністерство освіти рескр. з дня 24.
серпня 1926 ч. О. През. 7380/26
повідомило, що державна печатня
у Варшаві надіслала тим дням
свідомства іспиту зрілості з копії-
ми і з польсько-українським тек-
стом. До всіх вищих шкіл видано
доручення, щоби приймали б, абі-
турієнтів тих шкіл, котрі не отри-
мали ще досі свідомств зрі-
лості на підставі тимчасових по-
свідок дотичних шкіл. Тимчасова
посвідка має виглядати так: Tym-
czasowe poświadczenie. Z upoważ-
nienia Wysokiego Ministerstwa Wyz-
nań Religijnych i Oświecenia Publicz-
nego z dnia 24. sierpnia 1926 Nr.
Prez. 7380/26 ogłoszonego przez Wy-
sokie Kuratorium Okręgu Szkolnego
Lwowskiego okólnikiem z dnia 1.
września 1926 Nr. 2427/26 w sprawie
świadectw z tekstem polsko-ruskim
dla gimnazjów, Kierownictwo Pry-
watnego Gimnazjum w (typu
kl. dawnego) z prawami gim-
nazjum państwowego poświadczam
niniejszem, że N. N. ur
wyzn. gr. kat. zda(a) zwyczajny eg-
zamin dojrzałości dnia 1926.
Незалежно від цього УПТ. в те-
леграфічній дорозі зажадало від
міністерства висилки українсько-
польських натуральних бланкетів
— І. Громницький, шкільний ре-
ферент УПТ.

— Керенський на сцені. В ле-
нінградському „Театрі артистів“
дають тепер шовечера комедію С.
Маріанова п. а. „Керенський“.
„Красная Газета“ пише про що
штуку так: Автор займається біль-
ше анекдотами як зайнятою істо-
рією. Перемішання незв'язаних із
собою сценічних образів пригадує
нам декілька епізодів, які можна
пізнати краще і з більшою корис-
тю з відповідної мемуарної літе-
ратури. Родзянко, Мілюков, Не-
красов і Чхеїдзе з'являються і зни-
кають, не зворушуючи зовсім слу-
хачів. Актори звернули всю увагу

на зверхню подібність, тому маємо ауси Мілюкова, живит Родзянка і фризур Керенського — але більше нічого.

— **Вбивство визначного комуніста.** На водах у Кисловодську невідомі люди вбили члена Центрального Виконавчого Комітету СРСР. Хасанова. Вбивники штезли і не залишили ніяких слідів по собі.

— **Нова дослідна катедра української літератури.** При полтавському Інституті Народної Освіти постане заходами місцевих наукових робітників нова науково-дослідна катедра українського письменства.

— **Палення небіжчиків** поширюється чимраз більше в центральній Європі. В Берліні падає по смерті кожного четвертого небіжчика (понад 10.000 людей річно), у Відні кожного десятого. В Чехословаччині будують тепер кілька нових крематоріїв, віденську крематорію розширюють.

— **Спорт в Австрії.** Союз копаного м'яча в Австрії має 220 товариств, з того 30 професіональних, а 190 аматорських. Поза тим Союзом є ще також немала кількість товариств, які з різних причин до нього не належать.

— **Виявлення у справі пластових діточих таборів.** У відповідь на отвертий лист п. С. Білака з Помор'я у справі пластових діточих таборів („Діло“, ч. 159). Головна Управа Уряду Новиків виступає, що: 1) Учасники оселі дістали офіційне повідомлення про виїзд до Корчина 7. липня — тиждень перед табором, а надто спеціально до п. Б. вислано телеграму, коли він не заявився 14. липня в пл. домівок у Львові. 2) Батьки мали обов'язок відвести дитину до самого табору і віддати в руки опікунові. Отже безпідставно обвинують тут п. Б. Г. У. У. Н., закидаючи їй неточність і недостатню організацію. Як доказ того, що п. Б. помиляється, Г. У. зазначає, що оселі відповіли вповні своїм вимогам, а учасники оселі не тільки не нарікають на неправильне функціонування пл. машини, але навпаки — є цілковито вдоволені і з прихильністю згадують хвилі, перебути в таборі. — За Головну Управу Уряду Новиків: Іван Кліш.

— **Ucrainica.** „Прагер Пресс“ з 28. м. м. містить у своїм „Славянським Огляді“ український відділ, в якому подані замітки про Першавний Музей у Чернігові, про найновіші українські наукові публікації, про археологічні знахідки на Україні і про масовий наплив студентів до високих шкіл на Радянській Україні.

† Посмертна згадка.

— **Константин Проць,** студент політехніки, помер по довгій недугі, заосмотрений Найса. Тайнама, дня 22. серпня ц. р. в 22-ім році життя. Похорон відбувся в Снятині дня 23. серпня ц. р. 413

— **Яць Олександровський,** господар в Ясениці Сільській, драгобичського пошуку, помер 28. червня ц. р. в 64 р. життя. Покійний був основателем усіх місцевих товариств, головою чит. „Просвіти“, членом-основателем „Народного Дому“ в Драгобичі й ин. товариств. Це рідкий тип селянина-патріота й діяча. Похоронили Покійного відбулися величаво. Прощальне слово вголосив о. Мацюрак, парох у Попелях. Від освітніх товариств у Драгобичі промовляв п. Бойко, від місцевих товариств товариш Покійного п. Василь Стронський. На могили зложили вінки від усіх місцевих товариств. — В. Я. п. 1

ОПОВІСТКИ.

— **Український Наддніпрянський хор під управою Петра Єсесевського** у складі 30 осіб виступає: Неділя 6.IX. Золочів. Понеділок 6.IX. Броди. Вікторок 7.IX. Броди. 193 21-7

— **Прогулянка „Пляс“** до Брухович. Родина відбудеться в неділю, 5. ц. м. Збірка в 7-30 год. в авлі голови. Від'їзд в 8. год. Ходу 25 км. Іду взяти зі собою. Поверот ввечері. 1-1

„ОЛКА“

одинокий спеціальний магазин трикотів і панчішкових виробів поручає свій багато заосмотрений магазин. — 1-8

Вписи до Торговельної Школи у Львові, вул. Корняків ч. 1. приймається 13. і 14. вересня ц. р. від 10—1 год. Наука від 15. вересня ц. р. Перед тим можна вписуватись письменно через пошту. Управа. 1-1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ПРИЙМУ двох учеників з нижньої гімназії. Шептицьких 30.II. 1-3

ПРИЙМУ на станцію учеників або учениць. Качмарська, Вишневецьких 2. II. бічна Листопада. 417 1-3

ПАННОЧКУ на станцію прийму. Опіка і фортеп'я. Біленьких 6 а. 418

НЕОНІЛІ ТАНАЧКЕВИЧ сирота по священику, паросі Закомаря не маючи жадної рідні, живе в тяжкій біді, просить о ласкаву поміч і допомогу. Ласкаві датки слати на адресу Неонілі Таначкевич, Львів 15, Богданівка ч. 1 А. 1-3

КОНЦ. КУРСИ НАУЧНІ „ОСВІТА“ приготували основні і совісно до: гімназійної матурі (всіх типів), семінарської матурі (однорічної і дворічної курс), до надзвичайного іспиту з 4 і 6 гімназійних клас. Курс новітніх мов (французька, англійська, німецька). Науку подають найспосібніші професори львівських гімназій, 5-6 годин денно. Всіх інформацій уділяє та приймає вписи Секретаріат Курсів щоденно від 12—1 і від 5—6. Львів, Милковського 11, Проспекти безплатно 412 1-3

АДВОКАТ-Українець пошукує місцевості, в якій міг би він відчинити адвокатську канцелярію і вести народні справи. Інформації просить слати на адресу: Володимир Звадюк, Сокаль — будинок учнів 411 тельска. семінара. 2-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентистичне заведення

д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17.II.

Плюмбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з проміжній поладжується в найкоротшому часі. П. Т. урядовим та студентам значна знижка та полекші в сплатах. 395 4-10

У видавничій справі кооперат. „Власна допомога“

можна набути отсі шкільні підручники:

а) „Біблійні образки“ о. С. Біленького, ілюстр. учебник релігії для I і II. кл. народних шкіл, а 1'25 зол.

б) „Наука Віри“ тогож, учебник релігії для III. кл. народних шкіл (Символ Віри в біблійних оповіданнях з ілюстраціями Дорі), а 2'30 зол.

в) „Історія Церкви“ для середніх шкіл, о. Я. Левинського, а 2'80 зол.

При гуртових замовленнях значний опуст. Адреса: Кооперат. „Власна Допомога“, Львів, вул. Корняків 1/II. поа. („Народний Дім“). 410 2-2

ЖАРІВКИ

„Осрам“ і „Філіпса“

найдешевше у фірми

Генрик Зонненшайн

Львів, Сенкевича 8.

268 рік Ліндога. 4-4

Подяка.

Всесвітньому подобалося покликати до себе мого одинокого та любого сина, Костя. В смутку і болю по утраті Його зазнав я від Всес. оо. соборатів і громадянства тільки ласки і співчуття, що відчувало потребу серця зложити їм прилюдну подяку.

Передовсім дякую щиро Всес. о. Духопів: о. деканові Сімовичеві, о. д-рові Кархутові, о. д-рові Латишевському, о. Латишевському, о. Гісовському, о. Гордійчукові, о. Пікові, о. Лушпийському, о. Оренчуківі, о. Аміровичеві обр. вірм., та о. Гунчаківі за Служби Божі, відправлені за спокій душі Покійного, за участь в похороні та за слова потіхи. Особливу подяку складаю о. деканові Сімовичеві за слово любови і жалю, сказане батьківським серцем над гробом мого Костя, о. парохів Оренчуків за приготування По-

Збір кокосових горіхів

триває цілий рік.

Кожне пальмо видає річно до 100 горіхів. Своїх транспортів Цересу, що містять в собі 100 прц. кокосового товщу, вже надійшли, можна їх набути у всіх споживчих крамницях.

Звертайте пильну увагу на оригінальну упаковку і напис

„ЦЕРЕС“

САТУРНІЯ С. А.
ВАРШАВА.

127

2-2

кілького на дорогу у вічність і за уладження величавого похорону, а проф. Сілевському за прибуття на похорон зі Станиславова та за слово прашання зі своїм колишнім учеником. Спасибі і подяка також Товаришам Покійного за те, що в часі неуги відвідували Його, осолоджували Йому Його терпіння, а по смерті віднесли Його на своїх руках на місце вічного спочинку та устами студ. Грибовського попрашали Його в останні. Міщанському хорів під проводом п. Калитчука дякую за трогачий спів, а численню зібраному Громадянству Снятина за молитви, слези і участь в похороні. Не мало сил для висловлення подяки Вп. д-рові Бергівові, фізикові і Вп. д-рові Залівському, директорів шпиталю за лікарську опіку, Сестрі Служ. Кесарії за догляд і поміч в недугі Костя, а Вп. п. меценасові Семанюковій, Вп. п. Карпокам і Вп. п. Беньковським за труд і ласку, виявлену мені в часі похорону. Бог хай нагородить Вам всім за цю ласку і труд. — Снятин, дня 26. серпня 1926. о. Йосиф Приць, батько, Марія, сестра. 413

Подяка.

Усім, котрі після смерті бл. п. Івана Лучечки оказали нам співчуття, беручи так численну участь в похоронному обряді, а передовсім Всес. о. Гаврилюкові, о. Вацьковському, Товаришам помершого залізничникам, та Вп. п. Білоусові, що завзявся хором і участником хору, щиро подяку складає — Родина.

Відповідь на „осторогу“ Д. Котка.

В „Ділі“ з дня 18. серпня ц. р. зміщена „осторога“ Д. Котка, буваючого директента Українського Наддніпрянського Хору.

Можна було би на ту злісну писанину, взятую самим автором від початку до кінця в лапки не звернути ніякої уваги і пройти повною мовчанкою, якби Д. Котко тенденційно не силкувався профанувати і провокувати хор (який йому відмовив чести в провіді), оперуючи підступними і негідними порядної людини способами, як от: провокацією цілого хору перед залізними старостою, зверненням до старости і поліції з вимогою (мало що не наказом), аби власті заборонили хоріві концертувати, або хоч згадати вище „осторога“: Колектив хору (30 осіб) віддалив зі свого складу Д. Котка, — хор продовжує свою працю під проводом фактичного провідника і директента хору п. Єсесевського і поповнюється тими кращими силами, які за часів „господарювання“ Д. Котка опустили хор, а які в свій час були окрасою хору і причинилися до збільшення і слави Котка.

Отже не „частина“ як пишуть автори „Остороги“ відкололася від хору, а колектив хору усунув зі свого складу Д. Котка.

Яка ціль „Остороги“? Очевидно, Д. Котко хотів скомпрометувати хор. Не хотів лише Д. Котко добачити того, що його „осторога“ звернена проти його самого, бо в тих містах, про які згадує Д. Котко і корось „остеріган“ (Львів, Станіславів, Краків), хор під самостійним провідом, яко директента п. Єсесевського ще не концертнував.

Без сумніву, що в тих містах (готелях і ресторанах), завинив ніхто другий, як тільки автори „Остороги“, бож вони тільки знають про ті борги та позички.

Смішно і по дитячому виглядає „Осторога“ неіснуючої „Управи“ неіснуючого „хору“ під батутією Д. Котка.

Громадянству вже відомі мотиви, з яких усунений Д. Котко зі зверхнього керівництва хору, а саме: а) недбайливість Д. Котка в музичним провіді і неспосібність розвинути хор поза методами, заученими від других в таборі. З тої причини хоріві загрожувала поступовий занепад. б) Марнотратство, спекуляція та присвоєння хорівих грошей (бо Д. Котко нізашо не хотів упустити зі своїх „чесних“ рук „хорисної посади“ скарбника хору. в) Неморальні вчинки Д. Котка (як голосний арешт Його в Турині, інцидент з хористкою в Н. і т. д.), які компрометували членів хору і за які Д. Котко має відповідати перед судом. Своєю „Осторогою“ Д. Котко хоче довести до відома, що він ще існує та — на жаль — не подає місця свого перебування. Може воно придалось би судовим властям.

На прикінці подається до відома авторів „Остороги“, що на чолі хору стоїть низке підписана Управа, яку обрали загальні збори хору дня 24. липня ц. р. в Залізничках, а п. Андрія Давиденка, як людину високозаслужену перед хором, запросила Управа Хору на свою попередню посаду адміністратора хору.

Отсим Управа Хору на будуче не буде уділяти уваги ніяким інсинуаціям Д. Котка, не буде на них відповідати, а жадає від Д. Котка, якщо він рахує себе чесною людиною і хоче реабілітувати себе перед публічною думкою: хай зволить загробоване ним хорове майно, гроші і речунки в білизні дні здати Українському Центральному Комітетові у Варшаві, або Союзові Українських Інвалідів в Каліні, фірмою згаданих інститутів Д. Котко шлий час послугувався, в депозит хору, а про передіг і вислід справи У. Ц. К. і Союз Українських Інвалідів поінформують заінтересоване громадянство через пресу. — Управа Українського Наддніпрянського Хору. Голова Управи М. Машків. Члени: Михайло Токар, Роман Зубко, Микола Пляска. Секретар Григорій Лев. 29. серпня 1926 року м. Гельно. 415

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, П. пов.
Конт. почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 л.,
Болгарії 7-50 ал., Австрії
7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ліга Націй.

Женева, 3. вересня 1926.

Нині даліше радилася повна реорганізаційна комісія. Звіт прийнято і заaproбовано прийняті вчора поправки польської делегації.

На конференції, в якій брали участь лорд Сесіль, Дрімонт і Мотта, Сесіль відкликав зголошену на підкомісії поправку, а зголосив резолюцію, яка жадає спеціального голосування Зборів у справі постійних місць, що збільшило би значіння тих місць. Уступ тої Сесілевої поправки звучить: Комісія поручає створити в Раді Ліги місія поновно виборні, які дозволяти би управлінням до тих місць членам Ради бути членами Ради необмежений час доти, доки матимуть цювіря інших членів Ліги. Щоби надати тим місцям характеру поваги і певності, комісія передбачила, що Збори визначають їх не рівночасно з вибором непостійних членів, але шляхом спеціального вибору.

Щоби не було перерви, підчас якої краї, які мають слушні права до місць поновно виборних, могли би відчувати невпевність щодо свого положення, комісія рішила, що перше визначення держав, яким признається поновну вибиральність, відбудеться зараз після вибору в 1926 р. Щоби не було вражіння незтевності щодо посідання тих місць, комісія відкликала внесення про владу Зборів у ділянці рішення в

справі поновної вибиральності, яка торкається всіх непостійних місць членів Ради Ліги.

У прийнятті звіту є при кінці речення, яке точно означає звязок, який заходить між створенням постійного місця в Раді і трьох непостійних місць. Той звязок докладно означає інтенцію комісії, яка оснований на тім, щоби створення постійного місця для Німеччини і трьох нових непостійних, наново вибиральних місць представити зборам і признати не як одночасну розв'язку політичного питання. Ця саме розв'язка згідно з інтенцією комісії має зліквідувати кризу, яка повстала в березні у Раді Ліги Націй.

Реорганізаційна комісія прийняла внесення швайцарського дел. Мотти, яке висловлює жаль з приводу того, що годі прийняти домагання Еспанії. На пропозицію лорда Сесіля прийнято резолюцію, яка просить еспанського делегата, щоби своєму урядові висловив надію, що підкомісія розгляне прихильно старання комітету, який зміряє до задоволення домагань Еспанії.

У колах Ліги думають, що цей апелі не матиме впливу на резолюцію еспанського уряду.

Мельо Франка, бразилійського делегата до Ліги Націй, урядово відкликає і він вернув до Парижа. У Женеві остався лише в характері обсерватора Монтаріос.

З польських справ.

Марш. Пілсудський на маневрах. — Народи в справі організації воєнного промислу. — Реорганізація воєвдств і староств. — Поголоски про димісію мін. Суйковського.

Варшава, 3. вересня 1926.

Марш. Пілсудський, що забрався від стіп до голови, що завів спеціальну інституцію генеральних інспекторів армії, щоб мати цілу військову машинерію в своїх руках, — зійшов до Вильни, щоби взяти участь в маневрах кавалерії в районі Підбородя. З Пілсудським виїхав ген. інспектор армії Ридз-Смиглі.

Сьогодні рано президент Мосціцький прибув до будинку міністерства військових справ, де відбулася дальша конференція з цикло нарад, присвячених організації воєнного промислу, який інтензивно і скоро розбудовується. В конференції взяли участь генерали Ко-

нажевський і Литвинович, полковник Мацішевський, ген. Кшимінський. Народи затягнулися до 2. год. попол.

В міністерстві внутрішніх справ виробляються проекти для реорганізації воєвдств і староств. Реорганізація тих урядів має бути переведена радикально — згідно з поправками комісії Бобжинського. Перед остаточним вирішенням справи відбудеться в міністерстві внутр. справ спеціальна конференція воєводів.

Ходять чутки про те, що мін. освіти Суйковський має небаком уступити. Скільки в тих поголосках правди, годі збагнути.

го уряду. Стверджено, що солунський гарнізон був головною опорою заговорників.

Смерть ген. Ву-Пей-Фу.

Лондон, 3. вересня 1926.

„Таймс“ повідомляють з Шангаю, що відомий генерал Ву-Пей-Фу помер. Його наслідником іменований генерал Тсін Сун-Нао.

Арештування комуністів у Варшаві.

Варшава, 3. вересня 1-26.

У Варшаві викрито таємну комуністичну друкарню. У зв'язку з тим викриттям арештовано ок. 100 осіб, які замкнено у превенційному арешті. Арештовані — майже самі молоді люди. Травма друкарня містилася при вул. Мокотольській ч. 50. Кажуть, що ця друкарня спроваджено з Англії. В місцях, куди часто заходили посли

з незалежної хлопської партії Балін, Восвудзкий і Шанір, знайдено багато відозв, які заборано спеціальним тигаровим самоходом. Прокуратура виступила з домаганням видати в руки судових властей посли Баліна, Восвудзького і Шаніру.

Відворот?

За припинення оргії жидівської преси.

Після ганебного вбивства от. Петлюри жидівська преса пошла була в якийсь шал. Глорифіковано вбивника, опльовувано пам'ять людини, яка все зробила, щоби в днях хуртовини по своїм силам забезпечити жидівське населення перед розшарпаними бандитськими елементами. В своїйому звеличуванні жидівська преса посухулася не лише поза межами дозволеного, але почала фабрикацію вигаданих доказів і „нагядаких засвідчень“, як це можна було оцінити по інтерв'ю з бандитом Данченком.

На процесі Шварцбарта мали Жиди доказати світові, скільки то соток тисяч українські воєни під проводом і на погляд пок. Петлюри порізали невинних Жидів. Однак — чим ближче до процесу, то тим більше остигає жидівський розгін, наступає відворот.

Ми вже згадували про пропозицію оборонця Шварцбарта адвоката Торреса, в якій він обіцяє не атакувати Петлюри, якщо Українці стримаються від наступу на Шварцбарта.

Тепер вже й жидівська преса звільня починає приходити до пам'яті. „Лодзер Тагеблат“ з 1. вересня застановляється над наслідками, які потягне за собою в українсько-жидівських відносинах ганебний вчинок Шварцбарта. Мовляв, вчинок Шварцбарта можна зрозуміти з точки інстинкту, але не політичної доцільності. Вбивство Петлюри збудило дрімлюче, але притуплене почуття ненависті Українців у відношенні до Жидів. Через вчинок Шварцбарта поглиблюється пропаст між двома народами, які мусять співжити зі собою. Глорифікування вчинку місти, як якийсь героїзм, значить: збуджувати пристрасті серед українського народу, погіршувати положення Жидів.

Ну, ну, відомо, що на поправу Жидів, хоч — правду кажучи — ті „пристрасті“ мають глибоку основу, як думає „Лодзер Тагеблат“.

Трагедія любовної пари.

Львів, 4. вересня 1926.

Вчора в полудне далися чути стріли в сусідстві ресторану на Високім Замку. Дозорець плянці побіг у напрямі стріли і побачив на траві мушкету й жіночку вже в передсмертних судорогах. Небаком з'явився і лікар Ратушкового Поготивля, як також міський лікар д-р Литвинович, які могли ствердити тільки смерть обох людей. Показалося, що мушкету стріли наперед до жіночки в голову, шию і груди, а потім впакував собі кулю в серце.

З документів виявилось, що самовбийником був 30-літній Антін Череп, шлюсар при міських трамваях, зам. при вул. Жовківській 153. Його вбила товаришка — це Марія Задущкова, жінка шевського майстра Фердинанда З., зам. при вул. Руській 6. Її чоловік від двох літ на Кульпаркові, тому Задущкова жила у свого батька Ткачука в Замарстиніві, де й пізнала Череп. Обоє полюбилися, а що не мали ні змоги, ні вигляду піратися, покінчили самоубивством. При Черепі знайдено лист з дати 2. ч. м., в якому та саме причина смерті подана.

Біржа.

Гроші.

На девізовій біржі таксували курс долара в готівці на 8-96—8-98, а чеки на Нью Йорк 9-00—9-01. У приватних оборотах курс долара нагався від 8-95—8-97 і піз при дуже малому зацікавленні.

Збіжжя.

В біржових оборотах застій. Поза біржою купували ячмін до Варшави по 25 зол. Загалом теперішні ціни оцінюють як за високої, а експорт як вельможливий, бо ціни перевищують паритетні ціни. Настрий здержаний, бо сподіються знижки ціни. Пшениця нова двірська з нег. дост. 44-75, пшениця нова селянська з нег. дост. 41, жито нове з нег. дост. 29, овес новий з нег. дост. 23-50.

Два велитні.

Львів, 4. вересня 1926.

Змагання Польщі до війни з Рад. Союзом не є лише кулявою еманцією польської дійсності, не є лише кривою лінією неавидних польських відносин, але воно коріниться в сучасних противенствах двох велитнів: III. Інтернаціоналу і неписаного інтернаціоналу англосаської раси, Радянського Союзу, що займає шесту частину світового суходолу, і Великої Британії та Зєдинених Держав, що панують над морями і континентами. Польща зі своїми змаганнями є тут тільки знаряддям сили вищої, більшої, сили безконечної. Хоч авантюризм є складовою частиною польської національної психіки і хоч польські гордійські вузли зі всесильністю фатума пхають Польщу на шлях воєнного конфлікту, то — очевидно — сама Польща не заризикувалаб рішучого кроку у відношенні до Рад. Союзу. А пригтовляється вона до нього також по наказу згори, підготовляється тому, що її пхають в нашу війни бажання і наміри впертого, неподатного, волево-залізного англосаського світа.

Англійське „Rule Britannia“ і жагучий гін комуністів до проведення і здійснення всесвітньої революції стрінувшись тут в Польщі, а вірніше на українсько-білоруських землях, стрінувшись тут супротивні зударні сили із зародками рішення в один або другий бік.

Англійська політика у відношенні до більшовиків пробувала вже різної тактики: від допомоги Денікінові до переговорів Мек Донельда і визнання Рад. Союзу de iure; від блокади до торговельних взаємин. Однак всі спроби осідлати розгін комуністів були досі безвиплидними. На кожному кроці, в кожному місці Велика Британія відчувається загроженою. Не тільки її інтереси в Китаю (Кантон), не тільки в Індії, Малій Азії, Єгипті, чи деінде в колоніях, а навіть частинно в домініях, але навіть самою Англією страє пропасниця довготривалого гірничого страйку. Донедавна спокійні, зрівноважені англійські робітники домагаються ні менше ні більше, тільки націоналізації (монополізації) копалинь.

Чи може бути більша знезага для світогляду, чи може бути різкіше і грішніше нехтування усяченого права власності, боевої приватної ініціативи, вільної купецької калькуляції, необмеженої свободи ділання і необмежених індивідуальних можливостей, як таке домагання. Тут уже край всьому.

Поруч Великої Британії значне, хоч не в такій мірі, затрівоження виявляє й її посестра: Америка (Злучені Держави). Відмовляючись від європейських політичних асоціацій (Ліга Націй), себ-то від повонних європейських клопотів, Америка не відмовляється від тихої співпраці з Великою Британією, особливо там, де загрожені велич і світове панування англосаської раси. Крім того Рад. Союз загрожує й Америці, загрожує її інтересам в Китаю, а особливо своїм порозумінням з Японією, тим більше, що в Злучених Державах рахують ся з неминучістю американсько-японської війни.

Велика Британія, перевіривши регуляцію своїх воєнних боргів в Америці і добившись повної залежно-

СРСР. І балтійські держави.

Варшава, 3. вересня 1926.

„Пшегльонд Вечорни“ подає, що запропоновані радянським урядом переговори в справі пакту про неагресію в Ризі не розпочалися з причини недуги тамошнього міністра закордонних справ. Аналогічні переговори, які мають вестися з Естонією і Фінляндією, відложено, як показується, аж до закінчення нарад Ліги Націй.

Заговор у солунському гарнізоні.

Париж, 3. вересня 1926.

Сюди прийшли вістки з Атен, що в Солуні арештовано 8 вищих офіцерів тамошнього гарнізону за участь у заговорі проти теперішнього

сти своїх воєнних союзників від американського капіталу з одного боку, а з другого причиняючись до політичного й економічного дивиння побідженої Німеччини, — так сказати — з ролі обсерватора в останніх літах перейшла до діляння. Англійська дипломатія в першу чергу постановила добитися стабілізації на європейському Заході. Ті спроби, починаючи від генуєнського „Treu und Glauben“, повторилися постійно, поки не довели до Локарна, а тепер не увінчалися наділенням Німеччини (поки що комісією) постійним місцем в Раді Ліги Націй. Вічний німецько-французький конфлікт звільня притихає, а непоборна німецько-французька ненависть вигасає. Франція здобула гарантію своїх східних границь, а Німеччина своє становище в європейському концерті. Що більше! Намічаються шляхи німецько-французької економічної співпраці, навіть створення німецько-французького економічного блоку.

Другим етапом є змагання англійської дипломатії до вирівнювання німецько-польських противенств. В тому напрямку виринула думка дозволити Польщі на окупацію Литви і добуття безпечного доступу до моря через Мемель у заміну за зворот Німеччині Данігського коридору і Гор. Шлеська. Розуміється, що в рішучій хвилі Англія і Франція з тяжким серцем згодяться також на приєднання Австрії до Німеччини.

Після усунення німецько-французьких і німецько-польських противенств матиме Англія усталізовану зах. Європу, звернену ворожим або щонайменше байдужим (Німеччина) фронтом до Рад. Союзу.

Одночасно Англія переводить мобілізацію пригожих їй сил в цілому світі. В Китаю разом зі Злученими Державами підтримує антирадянських генералів-диктаторів проти „християнського“ ген. Фенга і його „національної армії“ та кантонського війська, організованого комуністами. На європейському континенті і в Америці йде спільне гуртування російської й української еміграції. В себе, на британських островах, уряд Болдвина зручно проаюлає гірничий страйк.

Справді, той страшний, небуватий досі страйк, який був вимірний комуністами в саме серце капіталізму, сьогодні є не менше страшною зморю страйкуючих робітників. Англійське робітництво, яке мало захитати, а може й повалити могутність буржуазної Англії, сьогодні найшлося в безвихідному становищі. Уряд Болдвина зручно вмиє руки, відсилаючи робітників до власників копалень, бо — мовляв — це справа тільки між роботодавцями і робітниками. Знову власникам копалень наказано триматися різко відмовно у відношенні до домагань робітників. Одночасно уряд Болдвина перевів у парламенті закон про 8-мигодинний день праці замість дотеперішнього 7-мигодинного.

Через продовження страйку Англія шоденно втрачає грубі мільони, але це дрібниці. Головна річ не у втратах держави й англійських капіталістів, але у виснаженні робітництва. Ось головна мета. І справді страйкуюче робітництво зійшло вже всі, довгими літами призначені фонди, не лише свої, але й значну частину фондів німецького робітництва. Вдобавок страйкарі витягнули ще й значні капітали від радянського робітництва, себ-то від Рад. Союзу. А англійська дипломатія, якій це було на руку, ще й по макіавельськи обурювалася та протестувала проти присилки грошей з Рад. Союзу. Сьогодні страйкуючі робітники фактично програли справу на цілій лінії. Колиб англійський уряд чи власники копалень зробили робітництву хоч якусь рібну уступку, щоб салювати амбіцію робітництва, то страйк в тій хвилі був би зліквідований. Але Болдвин змагає до того, щоб робітництво виснажити до краю і покласти його на обі лопатки для того, щоб в моменті вибуху війни

ФІРМА Юлій Майнль

уладжує з приводу СХІДНИХ ТОРГІВ ПРИБНЕ ВАРЕННЯ КАВИ в днях 6. 11. і 14. вересня ц. р. у філії Львів, вул. Академічна 2 а. як також в днях 8. 11. і 13. вересня ц. р. у філії Львів, вул. Панська 12.

з більшовиками воно було зовсім розторощене і нездатне протиставитися воєнним подіям у користь більшовиків. Ось провідна думка уряду Болдвина.

У всіх тих англійських прийомах Америка непомітно спомагає Англію. В першу чергу вона в міцних руках тримає всіх своїх європейських довжників за винятком Англії. Американський уряд й американських капіталістів зовсім не зворушують ніякі апелі і відкриті листи Клеманса на тему ліквідації французьких чи якихнебудь інших боргів в Америці. Фрази є чужі американській психіці. Тут рішає рахунок. І той рахунок ледве чи йде по лінії звороту боргів Америці в готівці. Ні, Злучені Держави держать у руках своїх європейських довжників на те, щоб вони в рішучій хвилі не захотіли бути надто самостійними та щоб виконували американські прикази і накази. Замість звороту боргів готівкою Америка прикаже своїм довжникам фабрикувати муніцію і доставляти на її рахунок фураж тим військам, що воюватимуть з більшовиками.

Годиться зазначити, що мабуть у передбаченні недалекої війни і неминучого знищення між іншим Галичини американські капіталісти спільно ліквідують свої нафтові інтереси в Галичині. Правдоподібно і місія проф. Кемерера, спроваджена урядом Бартеля і Пілсудського, просліджує економічний стан Польщі не так під кутом ґрунтовної реорганізації польського господарського життя, як радше під кутом засобів і видержаности з огляду на війну. Проф. Кемерер має на основі ґрунтового дослідю заявити американським капіталістам, чи Польща має дані на воєнну позицію, чи ні. І проф. Кемерер у недавніх панах каже, що так.

Як бачимо, англійський світ від обсервації останніх літ перейшов вже до офензиви у відношенні до Рад. Союзу. Правда, поки що

до офензиви дипломатичної, яка є передвістником офензиви воєнної.

Якже на те все реагує Радянський Союз?

В першу чергу він насталоє свою величезну армію, організує її й реорганізує, будує й удішує повітряну флоту та підготовляється і до хемічної війни. Бажаючи зберігти єдність у нутрі держави, безпощадно здавлює опозицію в лоні всесильної комуністичної партії, а одночасно незначно простягає руку до меншовиків і соціалістів-революціонерів. В останніх часах твердо переводить українізацію, щоб здобути симпатії Українців поза кордонами УСРР, та збирає в себе галицьку еміграцію.

Рад. уряд підставляє Англії ногу, де тільки може. Крім гірничого страйку в Англії, тепер вже невдатного, зорганізовано на днях страйк на індоєвропейському телеграфі, щоб таким чином Індії і Малу Азію відтяти від британської метрополії. Одночасно в Індії вибухли заворушення.

Рад. дипломатія виявляє незвичайну рухливість й енергію. Польщі зручно пропонує пакт неагресії, переговорює в тій самій справі з балтійськими державами, шукає посередника, щоб помиритися з Румунією, Франції обіщує звернути царські борги і підвищує ставку з пропонуванних 40 міль. золотом на 65 міль. в Злучених Державах робить заходи в справі свого визнання de iure і теж обіщує зворот довгів, в Китаю реорганізує кантонську армію і штовхає її до наступу проти буржуазних генералів.

Словом, рад. дипломатія проявляє подиву гідну рухливість. Але треба об'єктивно ствердити, що поки що вона є в дефензиві, вона тільки намагається відбивати англійсько-американські удари.

Так у загальному представляються підготування двох велитнів до генеральної розправи. Ф. Ф.

З українського Закарпаття.

Чехізація і кольтонізація. — Протнукраїнський курс. — Не даємося!

Ужгород, 30. серпня 1926.

Розгосподарились Чехи на нашій землі... Зробили собі з нашої країни кольтонію, зломивши всі міжнародні зобов'язання, на основі яких Підкарпатська Україна мала мати в рядах Чехословаччини широку автономію. Від часу, як ми прилучилися добровільно до чл. держави, настав у нас нечуванний господарський визиск та експлуатація нашого добра, а в слід за тим пішло поневолення в політичній і культурній діяльності.

Над нашим шкільництвом нависли чорні хмари. Для кількох дітей чеських зайдів урядовців закладаються масово чеські школи, а де й таких дітей нема, то для дітей жидівських і мадярських ляхварів, які живуть виключно з наших людей, а за те відвдячуються так, що свої діти виховують у чеській державній мові. В останнім часі насилають сюди чимраз більше і чеських учителів, які вчать на місячних курсах нашої мови і з таким знанням приходять до нас, аби чехізувати наші діти. Недавно був плян схізувати й нашу вірцево ведену гімназію в Берегові — знов таки за підшептами жидівських і мадярських елементів міста. Цим разом одностайний опір комітету батьків і цілої нашої суспільности примусив чеських шовіністів відступити від того пляну. Чи на довго, не знати. Як виглядають

такі „чеські“ школи, видно найкраще по ужгородській чеській гімназії, в якій понад 80 проц. дітей творять Жиди!

Про уряди нічого й казати. Всюди насаджуються чеські легіонери, яких тут тьма-тьменна. Вони й представляють у нас усю владу. Нечисленних наших людей усувають під різними притоками, а головню при іспитах з чеської мови, які для наших урядовців обов'язкові. Натомість урядовці-Чехи зовсім не потребують здавати іспиту з нашої мови.

В соціальній діяльності не краще. Між широкими масами нашого народу нужда й голод, але Чехам це байдуже. Вони кольтонізують своїми легіонерами нашу землю, не гірше як Пілсудський своїми. Увесь промисл, як також торгівля, у нас в руках Жидів, Мадярів і Чехів, бо наш чоловік за ніяку ціну не дістане концесії. І так всюди. Обісїли нас, що й нікуди обернутися.

Що більше! Супроти Українців приноровлюється явно терор, а навіть провокації. На кожному кроці ходять і слідять наших людей, бо Українець ідентичний тут з державним зрадником. Хотілиб нас зовсім зломити і зісти, але все те понад їх сили. Хіба поломають собі зуби, а овочі тої політики показують шойно згодом. Що все те не вийде Чехам на здоров'я, більше як певне.

Як не тяжко нам, а всеж таки ми не даємося. Наш відпир зростає чимраз більше, зростає з дня на день стихійно й національна свідомість у масах. Це запорука, що ми відобемо всі замахи на наші права й нашу волю, як тільки станемо солідарно й разом проти чеських експлуататорів і шовіністів. Під впливом чеських посягань приходять у нас до порозуміння всіх відповідальних груп в языковій області, що матиме далекосягдні значіння, бо від тепер Чехи не можуть говорити, що ми самі не знаємо, якої мови і якого правопису уживати в школах і урядах. Дальшим етапом у нашій боротьбі проти чехізації треба вважати оснування „Шкільної Матки Русинів“ загальні збори якої відбулися в Ужгороді дня 16. серпня ц. р. Вибраний виділ цієї установи (голова: д-р Мих. Брашайко) дає запоруку, що вона забереється вміло до обори нашого загроженого шкільництва. Новій установі бажаємо якнайбільших успіхів у її праці. с

Під румунським ярмом.

Теперішній стан шкільництва.

До чого довела нівеляційна політика боярської Румунії усі національні „здобутки“ Українців на Буковині видно найкраще на шкільному полі.

Перед румунською окупацією в 1918 р. було на Буковині 216 члсто українських народних шкіл мішаного типу. Крім того було 300 народних шкіл інших національностей, з того 179 румунських, а решта німецьких і інших. Українських школярів було 45 тисяч, а всіх національностей 112 тисяч. Разом було в тих школах 2 тисячі учителів, а в тому 873 Українців. На 15 середніх буковинських шкіл було 5 українських пів. назій, учительська дівока і дві хлопчачих семінарії. Разом було 8 українських середніх шкіл. В них училося 3.050 учнів, при 150 українських учителях. На черновецькому університеті було чотири українських кафедр.

В 1926 році не було на Буковині аже ні одної української школи! Всі університетські кафедри, гімназії, реальна школа, семінарії, ремісничі школи (Сторожинець, Кошиці, Вишня) щедали як водна піна. Учителство переважно понаганяли зі служби або поставлено його в такі умовини, що воно задля куска хліба стало покійно і з тяжким трудом на послуги румунської культури і румунізації.

В 1925 р. заініціювали буковинські Українці між населенням велику петиційну акцію в шкільній справі до найвищого румунського суду. Зібрані на петиціях підписи тисяч українських селян не зробили на румунську Теміду ніякого враження, бо вона на все сліпа, не виключаючи і справедливости. Українську мову зволили жреці боярської Теміди терпіти тільки як помічну при румунізації української дітвори.

Та прийшла доба Авареску і його політики. Міністром Буковини став один з буковинських румунських діячів Дорі Поповіч. Деякі легковірні споміж Українців думали, що може відносини на шкільному полі зміняться. І дійсно Поповіч відрату попризначував нових шкільних інспекторів, але між ними ні одного Українця. Перед самими виборами уряд Авареску видав розпорядок, на основі якого по всіх українських недавню школах заведено по дві години української мови. Вслід за тим розпорядком пішло пояснення, що робиться це тимчасово і що вчити треба так, як цього вимагають обставини.

По виборах і по побіді при допомозі між іншим також українських голосів вийшов зовсім протилежний розпорядок, що звучить між іншим так: „руська“ (щось на зразок польської термінології) мова вводиться не як предмет навчання, а тільки можна нею покористовуватися для переходу учнів з домашньої мови на державну.

Муєш бути моєю!

сталою приклинкою по випробуванню
1 пачки штрипового екстракту АГРУМІНА
Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 8.

1247a) 72-75

румунську. Тому до української мови не треба вживати ні підручників, ні зошитів, ні книжок, бо це обтяжило б програму навчання.

З уваги на те почали тепер буковинські Українці нову боротьбу за українську народну школу. Треба знати, що перед війною народна школа обіймала майже все диточе населення Буковини у 96 відсотках. Нині часи цілковито змінилися. Відсоток дітей, що користає зі школи значно понизився. Понизився тому, що румунська школа азагалі українській дитині нічого не дає і дати не може. Вона її радше затуманює і замість стати джерелом освіти поглиблює темноту і причиняється до зросту неграмотності. До неї немає населення ніякого довіря.

З початком серпня ц. р. відбулося заходом тамошніх Українців велике шкільне віче в Чернівцях. Віче випало величаво. Взяла в ньому участь надсподівано велика маса селян і робітників. Воно прийняло такі резолюції:

„Ми представники українського селянства і робітництва від усіх майже сіл і містечок Буковини, а також жінок, трудової інтелігенції та молоді високих шкіл найрішучіше протестуємо проти зрумунізування нашої школи румунською владою. Наслідки восьмирічної румунізаційної політики на полі шкільництва є такі, що українська молодь у шкільному віці лише даром тратьє час і не вносить ніякої користі з чужої школи, в чужій незрозумілій мові. Ми всі, платники податків, майном і кров'ю, домагаємося:

„Привернення з початком наступного шкільного року навчання всіх предметів українською мовою по школах Буковини.

„У тих українських громадах, де за часів Австрії не було школи, домагаємося заведення українського шкільництва.

„Привернення навчання в українській мові в Чернівцях, Винниці, Кіцмані, Сереті і Вашківцях, де були українські гімназії. Заснування українського університету в Чернівцях, а тимчасово відкриття українських кафедр мови, літератури та історії на теперішньому університеті. Утворення двох українських семінарій: жіночої та хлопчачої в Чернівцях. Привернення викладової української мови в ремісничих школах у Винниці, Сторожинці і Кіцмані.

„Усунення зі шкіл усіх учителів, що не володіють українською мовою, і повернення до роботи всіх тих учителів, що їх румунська влада викинула зі шкіл або перенесла на румунську територію“.

По війні це перший гідний і ста- точний відрух буковинських Українців на всі ті нечувані насильства та надужиття румунського боярства у відношенні до українського народу, хоч відноситься він по- кищо виключно до румунської по- літики на полі шкільництва.

НОВИНКИ.

Банк Союзу Зарібкових Спілок (Bank Związku Spółek Zdobkowych) Львівський Відділ повідомлює, що з днем 30. серпня ц. р. Бюра Відділу містяться в палаті Земського Товариства Кредитового при вул. Коперника ч. 4. — Касові години від 9—2, в суботи до 1. Полагають всі банки та тран- акції і видає щадничі книжочки 354в доярові і золотові. 4-4

— Подвійна мірка. З Берліна пишуть нам: З добре поінформованого джерела довідуємося, що між румунським правительством і Жи- дами в Румунії ведуться перего-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

43-7

проде
макетовані

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16

вори в справі „зміни системи“ су- проти Жидів. Переговори доби- гають кінець і мають принести Жидам деякі важні уступки. „Між- нимш будуть повернені до служ- би Жиди-вчителі, жидівським учням буде можливо святкувати суботи, а, що найважливіше, для Жидів бу- де отворена учительська семінарія в Чернівцях. Колиб це мало бути правдою, то виходить, що румун- ське правительство прикладає до Жидів иншу мірку, ніж до Україн- ців, які даремне ждуть реституції державної (тепер зрумуненої) учи- тельської семінарії в Чернівцях та дозволу на отворення замкне- ної владою приватної семінарії Тов. „Українська Школа“.

— 104-літній старець - Украї- нець. Минушого тижня привезе- но до шпиталю в Ст. Боніфея (передмістя Вінніпегу, Манітоба, Канада), одного з найстарших ві- ком чоловіка, який має за собою 104 роки життя. Цим старцем є Стефан Козар, український фар- мер з місцевості Лейдівуд у Ма- нітобі. Він родився на Україні, як подає англійський часопис, в 1822 році за часів панування Олександра І. його батько Микола брав участь у наполеонських війнах, коли то Наполеон походом ходив на Москву. Приїхав до Канади 22 роки тому і весь час жив на фар- мі в місцевості Лейдівуд, де жи- вуть його дві віддані дочки. Його не взяли до шпиталю, а примісти- ли в приюті для старців задля його старечого віку. (Канад. „Український Голос“).

— Нові видання Української Академії Наук у Києві. В остан- ньому часі появилася такі нові ви- дання УАН.: Декабристи на Укра- їні, збірник під редакцією С. Е- фремова й В. Мияковського; Етно- графічний Збірник, том II, під ре- дакцією А. Лободи й В. Петрова (з розвідками М. Гайдая, Д. Дми- трюка, Е. Кагатова, К. Квітки, М. Коринловича, М. Левченка, П. По- пова й В. Шепетева); Жорніків І.: Промисловість Київщини; Пер- вісне громадянство та його пере- житки на Україні, Збірник під ре- дакцією Кат. Грушевської (з роз- відками М. Возняка, К. Грушев- ської, М. Грушевського, К. Ко- пержинського, Ф. Савченка, Л. Шевченка, й н.); Шарлемань М.: Матеріали для ортофанії України і йогож: Зоогеографічні райони України.

— Памятники у чужинців. Спе- ціальний чеський комітет у Празі пропагує сильно культ найбільшо- го чеського композитора Сметани. З тою метою виходить повне ви- дання його творів, при чому до першого тому ввійде „Продана наречена“ з перекладом на всі важ- ніші мови. Українські компетентні кола повинні подбати, щоб до то- го тому ввійшов також україн- ський переклад „Проданої нарече- ної“, яка свого часу мала такий успіх на сцені львівського україн- ського театру під дирекцією М. Стадника. Крім того на площі Ма- сарика у Празі буде зданений в короткому часі пам'ятник Сметани. — У Відні буде відслонений на днях пам'ятник Люгера, заслуже- ного христ.-суспільного діяча й довголітнього посадики міста. — З того приводу відбудуться в столиці Австрії великі паради й маніфестації християнських су- спільників і націоналістів. — Дня 7. ц. м. буде відслонений пам'ятник у честь героїв війни в Меджілі (Добруджа). В святі бере офі- ціальну участь не тільки румун-

ське міністерство війни і закор- донних справ, але також спеціаль- на делегація Югославян.

— Страйк на Індоевропейсько- му телеграфі. В Лондоні існує Індоевропейське телеграфне това- риство, що має величезні телегра- фічні лінії по всьому земному гльо- бі. Одна така лінія веде до Азії через Польщу й Україну та СРСР. На цілій лінії в СРСР почався страйк усіх телеграфічних робіт- ників. Робітники домагаються по- правки свого матеріального поло- ження. Головна управа Індоевро- пейської лінії, що веде через те- риторію СРСР аж до перської границі, знаходиться в Москві. Страйкуючим дають матеріальну допомогу радянські професійно- робітничі організації. Наслідком страйку перервані на тій лінії те- леграфічні зв'язки цілої західної Європи з Азією. Найбільше від- чує цей страйк Англія, що втра- тила таким чином найкоротший зв'язок з Індією. Вона комуніку- ється тепер при допомозі морських каблів, що йдуть через Гібраль- тар або аж поза полудневу Афри- ку до Індії.

— Студентки і військове на- вчання в СРСР. Центральний Ви- конавчий Комітет СРСР. видав постанову про введення обов'язко- вого військового навчання для сту- дентів і студенток високих шкіл. Представник Тел. Агенції Рад. Со- юзу звернувся до військових кол за вяснення, як належить розуміти військове навчання студенток. На запит дістав таку відповідь: Сту- дентки Високих Шкіл обов'язані до військового навчання на рівні зі студентами. Табору студенти не будуть відбувати, тобто не будуть йти на виправи до касарень, та їх буде висилатися на практику до тилових установ Наркомвійськморю на основі особливих вказівок Рев- військради СРСР. Студентки, що відбули військове навчання не ді- стануть звання командантів черво- ної армії, а в часі війни їх будуть використовувати як інженірок, лі- карок тощо в військовому проми- слі, санітарних установах та в ин- ших тилових органах червоної армії.

— Димісія Тухачевського. Мос- ковська Революційно-Воєнна Рада (Реввоенсовет) мав звільнити Ту- хачевського зі становища началь- ника генерального штабу червоної армії. Тухачевський — один з най- талановитіших червоних генералів. Славний він передовсім з органі- зації протинаступу червоної ар- мії в 1920 р., коли то вона під його проводом від Києва гнала поль- ську армію аж під Варшаву. Ту- хачевського мали звільнити нібито за опозиційні політичні погляди та за симпатії до партійної опозиції. Дехто подає за причину до звіль- нення інтригантську політику Ка- менева (б. полковника генштабу царської служби, а тепер черво- ного генерала, тому не можна його мішати з визначним комуністом і союзником Зіновєва Каменєвим), яку він вів із суперництва проти Тухачевського в Революційно-Во- єнній Раді. Каменєв мав би стати наслідником Тухачевського на ста- новищі начальника генерального штабу.

— Фінанси чеської комуністич- ної партії. Прагська газета „На- родні Празе“ подає інтересний бі- ляс фінансового положення в ЧСР. В ньому є між иншим і фін- ансовий стан чеської комуністич- ної партії. На утримання 184 се- кретаріатів і на пропаганду впли-

но 9,2 мільйонів корон. Недобір по- літичних видавництв виносил 1,6 мільйона чеських корон. Кошти ін- формаций коштували 1,8 мільйона ко- рон. Всі видатки виносили за о- станній рік 11,6 мільйонів корон, а цілий дохід партії виносил у тому році 5,05 мільйонів. Отже різницю в сумі 7,55 мільйонів ч. корон мусів хтось покрити. Покрила її оче- видно Москва.

— Фірма Юлій Майнль, ула- джує з приводу Східних Торгів, прибіє варення кави дня 6, 11 і 14 вересня ц. р. у філії Львів, вул. Академічна 2а, як також дня 8, 11 і 13. вересня ц. р. у філії Львів Панська 12, на яке ласкаво запро- шує Шановну Публіку,

Дописи.

Бережани. („Великий день“ на сцені. — Заборона пам'ятника полягалим). В селі Рай під Бережанами виставлено 29. серп- ня відому драматичну поему Романа Курчинського „Великий день“. Поема зробила велике враження на глядачів се- лян. Було й багато інтелігентів з Бере- жан. Виставу уладив селянський аматор- ський гурток у Рай. — Громадянство Бере- жан хотіло поставити пам'ятник нашим полягалим героям у світовій і визвольній війні. Проект, на приклад гарний, предст- авляє з себе масив зі скринькою злід гар- матних набой і самих набойів, з яких го- рішний набій розірваний у виді хреста. Автором проекту, про який фактові кола висказуються з найбільшим признанням, є бетоняр-робітник. Пам'ятник мав бути зданений з заліза-бетону. На жаль, і ста- роство і воєвідство, а вкінці й міністер- ство внутрішніх справ у Варшаві проект відкинуло!

3 політичної організації.

Віче У. Н. Д. О. в Холосіві.

„Свобода“, орган Українського Нац- Дем. Об'єднання, повідомляє:

Дня 29. ц. м. відбулося в Холосіві ра- дехівського повіту всенародне віче, счи- кане заходом місцевих громадян, членів У. Н. Д. О. На віче прибули делегати Повітового Народного Комітету в Раде- хові в особах о. д-ра Пелліха і адв. д-ра Селезінки.

По відкритті віча красномовною про- мовою о. Мирона Коритка вибра- но президію, до котрої увійшли: о. Вол. Пелліх, Василь Олійник і Степан Шин. Реферат про по- літичне положення українського народу виголосив делегат Центрального Комітету У. Н. Д. О. зі Львова п. Ол. Черкав- ський. По переведенні дискусії, в якій між иншими говорили о. Мирон Коритко, д-р Селезінка і студент Іван Коритко, наради покінчено. Останнє слово виголос- ив д-р Вол. Пелліх, підкреслюючи значіння політичної організації на місцях. Відсл- аванням „Ще не вмерла“ закінчено віче.

Зазначити належить незвичайну увагу, з якою присутні селяне прислухувалися промовам. В салі, призначеній на 400 осіб, мусіло знайти приміщення понад 700. Ті, що не могли дістатися до салі, прислуху- валися крізь відкриті вікна і двері. Хоч віче було призначене головню для самого Холосєва, прибули на нього також селяне з Полоничної, Нестанки, Незнамова, Ба- бич, Дмитрова і Павлова. Було теж троєх священників, хоч не була неділя.

Господарське віче в Угнові.

Велике економічне віче в Угнові, повіт Рава Руська, відбулося заходом угнів- ської філії т-ва „Сільський Господар“ дня 12. серпня ц. р. в годині 12-й в полудня у великій салі читальні „Просвіти“. На ві- чу явилось понад 250 селян і около 50 інтелігентів (священники, учителі і студен- ти). Як делегат матірнього т-ва „Сільський Господар“ у Львові прибув зі Львова уря- дуючий тепер віцепрезидент „Сільського Господаря“, п. інжир Юліан П а в л и- ковський.

Віче відкрив голова філії о. Панте- леймон Скоморович, парох в Дм- инських. У склад вічевої президії ввійшли: о. Пантелеймона Скоморовича, о. Івана Говду, пароха в Угнові, п. Кумусіського, рільника з Домашєва, п. Теодора Реше- тила, студ. медич. і п. Володимира Пе- тринина, канд. адвок. як секретаря.

По господарсько-освітнім та організа- ційним рефераті п. інж. Павлюковського і по рефератах п. інж. Корнила Целе- вича, члена філіальної ради, про сучасне господарське положення і про потреби рільничого населення Угнівщини, та п. Теодора Решетили, отворив пред- сидник дискусію, в якій живо забирали го- лос селяне і міщане. Всі забираючи в дискусії голос звертали увагу на сього- рішній неурожай і неуряду сінокосів з причини зливних дощів і слот.

На закінчення ухвалено резолюції, в яких подано економічні вимоги й посту- лати українського населення угнівського повіту.

НАДІСЛАНО.

За надіслане Редакція не відповідає.

Бельський промисел

Отто Перль молод. і с-ка

БЕЛЬСЬКО

ВІДДІЛ ЛЬВІВ, пл. Смольки 4.

Телефон 38-72.

ПОРУЧАЄ

на осінній і зимовий сезон
найновіші бельські ма-
теріяли для П. Т. Пань і
Панів а також матеріяли на
військові одяги.

Роздрібна продаж по гур-
тових цінах. 3-3

СКЛАД ФУТЕР ФІРМИ

С. ФІШ

Львів, Гетьманська 24. Тел. 1860.

ФІЛІЯ в ТЕРНОПІ

звідома, що надійшли в вже свій транспорт найновіших моделей, париських і вієнських як також всілякого роду шкірок, які поручаю по дуже знижених цінах 427 і на догідних успіхах. 1-4

3 театрального мистецтва.

Український театр під дир. О. Міткевич.

Добре знайомий галицькому громадянству Український Театр О. Міткевича кінчить своє, розпочає в грудні минулого року, турне по Польщі і в жовтні ц. р. вертає до Галичини на Ярослав-Львів, де задержиться і дасть низку вистав.

У склад театральної дружини тепер входять: п-ні Бенцалева, Кривіцька, Кесілова, Міткевичева, Міткевичівна, п-ове: Бенцаль, Боровик, Кесіла, Кривіцький, Миколенко, два брати Пухальські, Побулавець та ін. Режисер п. М. Бенцаль, адміністратор п. Гарасименко, диригент і капелмайстер п. Цисик.

Окрім минулорічного репертуару готуються до постановки: "Не співайте пісні" Васильченка, "Життя людини" Андреева, "Сім повішених" Ягожа, "Блакитний лис" (Ленігеля з мадерського), "Заздрість" Аршбашева.

По дорозі до Галичини завітав театр і до Домбровського району, де гостить уже коло місяця. Солідні артистичні сили, найкращий наш побутовий репертуар, серйозне відношення до справи театральної дружини й талановита режисера п. Бенцала виробили цьому театрові й між чужими добру марку та забезпечують повождення як художнє, так і матеріальне. Свідчить про це хочби те, що в такому Заверсі, невеличкому промисловому місті під Ченстоховою, де ні одна польська чи російська трупа, які сюди час до часу заглядають, не може без дефіциту утримувати і двох вистав, театр Міткевичевий дав при постійно переповненій театральній салі 8 вистав, на що складалися: Маруся Богуславка, Циганка Аза, Ой не ходи Грицю, Запорожець за Дунаєм, Ніч під Івана Купала, Майська Ніч, Віт та Дні нашого життя Андреева.

Тепер трупа ця на спеціальні запрошення обідає найближчі околиці Заверся, де є більше скупчення робітників та пригідні до вистав салі; дружина тішиться всюдні великим powodженням.

Трудно адекватно, аби при цій нагоді не висловити жалю, що найкращий наш театр на західних українських землях майже рік мандрує по чужині, витираючи най-більші польські "дори", а Львів, Станіславів, Тернопіль, Луцьк, Рівне, Перемишль і інші більші та менші наші міста в цей час залишаються без театру... Виною тут очевидно не артисти.

Але нема алого, яке не вийшло би на добре: по найдавніших закутках Польщі лунає українське слово, хапає за душу українська пісня, викликаючи подив для нашої штуки й нашої праці. Ми, вигнанці з України, що стільки гарних хвилю завдаємо цьому театрові, складаємо цілий його дружині ширю подяку.

Вигнанець зод Дніпра.

Всячина.

Фільмова школа в Берліні. З днем 1-го жовтня входить у життя перша в Німеччині фільмова школа "Уфа" під дирекцією дир. Р. Бібраха. Нова школа має на меті фахове виховання фільмових артистів і є укладена на зразок вищих фахових шкіл з одночасним часом навчання. Наука в школі розпадається на теоретичну і практичну й обіймає історію й техніку фільму (проф. д-р В. Гофман-Гаріш), історію й техніку зображення, гігієну тіла (д-р Н. Кавфман), гімнастичні вправи й танець (Ютта Клемт),

фехтування (Р. Бернгардт), практичне виховання для знімко, техніку знімання й ін. (дир. Бібрах). До школи приймають двічі з укиченням 16-им роком, хлопців по скінченні 18-го року. Вимагають також відповідної загальної освіти. Дефінітивне прийняття наступає після 6-8 тижнів. Місячна оплата вноситься 30 марок. Абсолютно школи доставляють окремі свідчення.

Зі спорту.

„Скала“ (Стрий) — „Беркут“ (Перемишль) 4:3 (4:0).

В середу, дня 1. ц. м., відбулися в Стрию в парку Йордана перші змагання в кола-ному м'ячі за кубок, жертвованій Т-вом „Дністер“ у Львові. На початок пішли дві українські краєві дружини: „Беркут“ з Перемишля і „Скала“ зі Стрия. Гра, ведена весь час дуже гостро й завзято, була обидва в багато цікавих моментів. Перша половина належить виключно до „Беркута“, який, використовуючи найслабше місце „Скали“ — її воротаря, через своїх нападників переводить цілу серію більше або менше вдачі влучних, вислідом чого з чотирьох голів, з яких два повинен був воротар „Скали“ оборонити. В другій половині образ міняється. „Скала“, яка в першій частині гри держалася пасивно, вражена невдачею, перебрала тепер ініціативу в свої руки, а властиво в ноги. Її напад, піддержаний доцільно помічу, веде стихійно до цілого ряду атак проти воріт „Беркута“, яких оборона славною Прозд. Йому й сумерковій, серед якого велась кішцева боротьба, завдячують Беркутівці, що „Скала“ встигла ледки три рази загнати м'яч у сітку Перемишля, що вийшов тим самим зі змагань переможцем. На загал беручи, обі дружини були рівноправними силами. Найкращим гравцем з усіх — воротар Беркута. Суддя В. Стоцький (зі Львова) мав важку задачу вести надзвичайно гостру гру з обох сторін, без найменшого порядку на бачних та бражкових атак, де товпилася стрийська публіка серед негараздових окликів негодуючих з рішення судді, некорисних для Стрия. Варує слід подбати управам клубів про лад на гришу. В. С.

ПОЗІР!! СІТКІВКАРІ!! ПОЗІР!!

Український Львівський Клуб Ситківкарів устроює з рамені Спортового Союзу загально-краєві змагання у Львові в дні 19, 20, і 21. вересня ц. р. Роздані будуть: одна мажорська клубова нагорода і 3 індивідуальні нагороди. Зголошення письменно і устно у л. Вішківського товариства „Спорт“, Львів, вул. Осолінських 8. до дня 15-ого вересня. Проситись усіх ситківкарів з провінції, які перечитують оповістки, подати далі знайомим, що грали або грають в ситківку.

Український Львівський Клуб Ситківкарів:

Голоза: 3-7 За секретаря: Шепарович, інж. Вішківський

† Посмертна згадка.

Івань, найдорожчий син О. Павла і Ольги Штокалків з Кального, ученик VII. кл. бережанської гімназії, помер дня 28. серпня ц. р. в Ульянові над Сяном в домі вуйка Володимира Іванця, начальника суду. Вічна йому пам'ять!

За упокій душі бл. п.
Ярослава Кулачківського
завідуючого дир. „Дністра“
відправиться
ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
з ПАНАХИДОЮ
у вівторок дня 7. вересня 1926. в
год. 8. рано в церкві Успення Пр.
Діви Богородиці, на яке запрошує
Дирекція Тов-ва „Дністер.“

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Сивеско-го у складі 30 осіб виступає:

Неділя 5.IX. Золочів.
Понеділок 6.IX. Броди.
Вівторок 7.IX. Броди.
Четвер 9.IX. Вінники.
П'ятниця 10.IX. Вінники. 193 23-7

Продовжує популярні катехитичні проповіді о. Шлівінського в перекладі о. д-ра Левинського по ціні 750 зол., парті 1 зол. Замовляти: Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10. 398 2-3

З гімназії УЛТ. в Рог-тині. Поча-ток шкільного року дня 1. вересня. До-даткові вступні іспити (до I. VІІ) допо-внюючі і поправочні для 1-го класу (год.

8. рано). Додаткові вписи (о скільки є в котрій класі місце) до 14. вересня вклю-чно. — З Головної Управи УЛТ. 385 3-3

До відома П. Т. Студентів. Пода-ється до відома, що подання о прикриття на мешкання в Акад. Домі на шк. рік 1926/7 належить вносити до Виділу „Студ. Громади“ при вул. Супіньського 21 найда-льше до 20. вересня 1926. В поданню на-лежить докладно представити своє мате-ріальне положення долучаючи свідство о убожестві. Вказанням було би, щоби по-тенти долучували також описню „Пов. Коміт Акад. Дому“ азглядно визначи-тих громадян. Студенти університету му-сять бути також членами Студ. Громади. Мешкання будуть видані до ужитку сту-дентів з днем 1. жовтня 1926 р. Ці това-риші, які до цього часу внесли подання без відповідного мотивування, звольте до-више згаданого речення внести допов-нення. Львів, дня 31. серпня 1926 р. Виділ „Студ. Громади“. 1-1

Канцелярія Красного Товариства господарського „Сільський Господар“ у Львові повідомляє П. Т. Членів, що в дні 6. вересня ц. р. уладить спільне оглядення господарської вистави на повиставовій площі у Львові. — Охочих взяти участь повідомляє, що збірка означена на год-ну 10 рано в домі Товариства при вул. Зіморонича ч. 20. І. пов. відін учасники уладуться на виставу. 1-1

До відома членам „Міщанського Брацтва“. В неділю, 5. вересня ц. р. відбудуться в „Міщанському Брацтві“ сходили членів в цілі обговорення справи організації освітньої праці, викладів, рефе-ратів для членів „Міщанського Брацтва“. Реферат виголосить проф. Мих. Галушчинський. Початок реферату о год. 12. в по-лудне. Проситись о численну участь. — Виділ М. Б. 421 1-1

Пятинацієльний Зіад Товаришів, які зложили матуру в українській гімназії в Перемишлі 1911 р. відбудуться дня 29. вересня ц. р. в Перемишлі. Зголошення слати на адресу: Олександр Костик, Львів, Ринок 10. Адмін. „Діло“. — Д-р Дашкевич Роман, Костик Олександр. 81 1-3

ДРІБНІ ОГолошення.

ВА ученики (учениці) нижніх клас серед-ніх шкіл знайдуть помешкання з хар-чем. Зголошення: Маєвська, вул. Жулі-нського 10. (середмістя). 389 2-2

ГОДИННИКИ і будильники з 3 літньою гарантією поручає найдешевше І. З. Бактрот, Львів Сиктуська 29. 152 10-10

НЕОНІЛЯ ТАНЯЧКЕВИЧ сирота по-святилику, паросі Закомаря не маючи жадної рідні, живе в тяжкій біді, просить о ласкаву поміч і заопомогу. Ласкаві датки слати на адресу Неонілі Танячкєвич, Львів 15, Богданівка ч. 1 А. 2-3

ПРИЙМУ двох учеників з нищої гімна-зії, Шептицьких 30. П. 2-3

ПРИЙМУ на станцію учеників або уче-ниць. Качмарська, Вишневецьких 2. П. бічна Листопада. 417 2-3

ПОВІЛЬШИЛА Я робітню і приймаю всілякі роботи входить в обсяг жіно-чого краєцтва по уміркованих цінах „Йо-лянда“, Сташца 8. бічна Хорущини. 422 1-3

ПЛАШІ, КОСТЮМИ виконує добре і дешево перепроєна фірма Жіночий краєць Н. ПОЛЛЯК, Львів, Личківська 19. партер в подвір'ю, давши Ягайлон-ська. 420 1-2

МОХ ІВАН підхорунжий УГА. мав бути в 1924 і 1925 р. в Севастополі в на-уковій заведенні. Хто знав би про його місце побуту зводить ласкаво повідомити батька Миколу Мох в Звенигороді пч. Старе село.

ВДОВА по лікареві приймає на здорове, соняшне мешкання заможніші панноч-ки. Оліка, фортеп'ян. Зголошення до Адм. під „Околиця панської“. 404 2-2

ХТО знав би де що за Петра Нидзу ур. у Львові, що служив в 1918 р. при У. Г. А. звольте ласкаво повідомити родичів. Стефан Нидза, Львів, вул. Зіморонича ч. 12. партер. 431 1-1

ПРИЙМУ учеників на станцію. Зголо-шення вул. са. Зофії 62. 430 1-2

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж або вики з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти Кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хін-ського срібла у Мандля Коперника 14. проти Кіна Коперник. 432 1-10

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю — з хінського срібла у Мандля, Ко-перника 14 проти кіна Коперник.

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ШКІРЯНИ ПАСИ, оригінальні віденські по конкурентційних цінах поручають

„ТЕХНІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ“
Львів, Ягайлонська 17. Тел. 6-63.
435 1-2

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

д-ра Симона Раппапорта

Якова Насса

Львів, вул. Сиктуська 17/П.

Пльомбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з прохви-цї полагоджують в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям та студентам значна знижка та полекції в сплатах. 395 5-10

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаска у Відні

Д-р Леопольд АЛЕКСАНДРОВИЧ
в недугах ушних, носа, горла і гортанки
ордикує від 3-6 пополудні.
у Львові, вул. Бельовського 3.
425 (за пасажом Миколиша). Тел. 40-75. 1-7

Машини

- до писання -

з українсько-поль-ським письмом, бю-рові меблі і всілякі прибори до машин поручає по найдешев-ших цінах

Ю. Ломага, Сиктуська ч. 9. Тел. 28-70.

Взірцева майстерня для направи всіляких бюрових машин. 185 3-4

Перльмуттера Ультрамарина

є безумовно найліпшою і найви-датнішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями в Брукселі і Медіоляні. 92 8-48

Підручник для Січії і Лугів.

Зміст: Пожарництво, Кошиковий м'яч. Впоряд. Ручний м'яч, Правні поради, Ру-ханкові вправи, Гри і забави, Перша поміч в наглих випадках, і т. н. — Підручник надається для ведення руханки в школах. Замовляти: Ред. „Вісти з Луга“ Львів, Ринок ч. 10/П. Ціна опр. в полотні 5 зол., брош. 4 зол. з пересилкою. Мис. „Вісти з Луга“ передплата піврічна 1 зол. 50 сот. 249 4-7

Купно — Продаж — Заміна

„МОНЮШКО“ фортеп'янів
і Плявін 6-12

Львів, вул. Зіморонича 10, Тел. 35-54

„ГАРМОНІЯ“, Магазин Хот Е. ШМАЛЬ
Львів, вул. Романовича 11. поручає Школи 403 і вправи на всілякі інструменти. 2-2

Конц. Торговельні Курси Зофії
Глюзінської, Львів, Панська 14.
приймають аписи на 1) 5-міс. торговель-ний курс мужеський і жіночий (чисне міс. 10. зол.), 2) курс стенографії, писання на машинах і чужих мов. Вписи та інформації щоденно від 12-1 і 6-7. Проспекти да-ром. — Управа: Проф. д-р Носиф Глюзінський. 2-4

НОВІСТЬ

на плащі для Пань

„Kasha“ і „Цебелини“

наймодніших колірів і десенів як та-кож баталіну і підшевку поручає

ЯН ВАЛЛЯХ і СИН
Львів, Ринок ч. 33.

Загальні Збори

Кружка Рідної Школи ім. І. Фран-ка в Калуші

відбудуться 26. вересня ц. р. в 3. год. по-полудні в салі Народного Дому.
428: Всіх Членів проситись прийти. 1-2

Конкурс

на фахову краєцьку силу до ведення ро-бітні суконь від 1. жовтня 1926. Зголоше-ня устї або письмєнні з відповідними сві-доцтвами фахового знання і практик, евентуально порученнями приймаються в урядових год. 8-1 і 3-6 попол. що дня. Платня після умови.

Жіноча спілка промислова
„ТРУД“, Львів, Ринок 39.
(лаский дім). 429 1-3

Ширіть наш часопис!

Діло

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шлани. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в крію 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 80 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

**В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.**
**ЦІНА ОДНОГО ПРИКЛАДКА
20 сот.**

ПФАВ, Ринок 19, поручає ПАНЧОХИ найдешевше з огляду на те, що вхід через сінні.

Ліга Націй.

Несталі і півсталі місця. — Чехословаччина уступить місце Румунії, Швеції Голландії. — Кандидатура Китаю. — Домагання Німеччини. — Тишина перед бурею. — Конференція Бріяна у Штресемана. — Ви зд еспанського делегата. — Ухвала Ради Ліги.

Женева, 5. вересня 1926.

„Пті Парізієн“ у передовиці висловлює думку, що Польща і Китай одержать у Раді Ліги Націй лише несталі місця, з привілеєм нової вибірності. Місця півсталі без права нового вибору одержать: Бельгія, Уругвай та ще дві південно-американські республіки.

Паризькі політичні кола побоюються, що вибори до Ради Ліги годі буде перевести гладко. Лише Бельгія і Уругвай дістануть без трудно несталі місця. Америка одержить три місця в Раді, Чехословаччина уступить своє місце Румунії, а Швеція зречеться свого місця в користь Голландії. Для обсади дальших 3 непостійних місць остає лише кандидатура Польщі. На одне з цих місць рефлектує Китай. Так остало би лише одно місце, на яке покищо нема кандидата. Німеччина домагається, щоби пленарне засідання Ліги насамперед ухвалило прийняття Німеччини до Ліги, а щойно потім, щоби відбувся властивий вибір. Французька преса виступає проти цього домагання, бо каже, що Німеччина хоче якнайвиразніше грознити опозицією проти кандидатури Польщі.

В Еспанії кипить.

Плебісцит у справі діяльності уряду.

Мадрид, 4. вересня 1926.

Центральний комітет патріотичної унії звернувся до уряду по дозвіл на укладення в цілій Еспанії в днях 11—13. ц. м. плебісциту, щоб наріз висказався про діяльність уряду, а спеціально про діяльність Прімо де Рівери. Нарід мав би в тому плебісциті заявити також, чи бажає собі скликання Національного Зібрання для співділення з урядом.

Міністерство внутрішніх справ дозволило на укладення плебісциту і поручило адміністраційним властям зберігати безсторонність, щоби була гарантія справжнього вислову думок цілого народу.

Стан облоги?

Мадрид, 5. вересня 1926.

Вчора оголошено півурядовий комунікат, який стверджує, що наслідком розпорядків, які вводять зміни в системі винагороди й авансів офіцерів, зайшло багато актів несубординації і зломання військової дисципліни. В зв'язку з того роду випадками уряд дорадив королеві негайний поворот до Мадриду і попросив його оголосити стан облоги в цілій Еспанії, а з окрема підписати декрет про завішення в уряді всіх вищих офіцерів і командантів артилерії, заборонити їм носити уніформи і притягнути їх до відповідальності карної. Комунікат кінчиться твердженням, що уряд рахується з прилюдною опінією.

Згідно з порадою уряду король постановив негайно вернути зі С. Себастьяну до Мадриду.

Женевський кореспондент „Льокаль Анцайгера“ пише про тишину перед бурею, яка запанувала в Женеві, а то тому, що конституційна комісія зборів Ліги може відкинути план реорганізації Ради Ліги Націй. Колиб конституційна комісія акцептувала план реорганізації, то почнуться позакулісові переговори щодо вибору 9 непостійних членів Ради. Польщі не зачислено до тої девятки. Тойже кореспондент пише, що Бріян на другий тиждень інтервеніюватиме у Штресемана, щоби зробити щось для Польщі, коли в Женеві стільки зроблено для Німеччини.

Делегат Еспанії Паласіос виїздить із Женеви, бо свій мандат вважає вигаслим із хвилею замкнення на рад реорганізаційної комісії. Еспанія не візьме участі в святочному прийнятті Німеччини в члени Ліги Націй та здержиться від участі в засіданнях Ради.

Рада Ліги Націй ухвалила резолюцію, в якій апробує пропозицію реорганізаційної комісії Ради в справі іменування Німеччини постійним членом Ради та збільшення непостійних місць до 9.

Литва й Польща.

Ковно, 5. вересня 1926.

Литовський делегат до Ліги Націй Сідзікавскас заявив перед кореспондентами женевських газет, що Мемель є наслідком напружених литовсько-польських відносин у поважних труднощах. Ліга Націй виявила в справі Вильна свою повну безсилність. Нормальні відносини між Литвою і Польщею будуть можливі тоді, коли буде направлена виленьська кривда. Всі литовські заходи спрямовані на те, аби усунути це безправство. В найближчому часі Литва порушить справу Вильна знову перед форумом Ліги Націй і викаже, що господарське піднесення Литви зв'язане тісно з напругою кривди, яку зробила Литві Польща. Слід зазначити, що фінансове і господарське положення Литви в цьому році подвійно тяжке з уваги на слабкий урожай, тому треба буде мабуть конче привозити збіжжя з заграничі.

Ковно, 5. вересня 1926.

Тут появилася новий російський щоденник „Голос Литви“, якого орієнтація виразно антипольська.

Red. czaa. „Dilo“ we Lwowie, Pr. 404-26. W imieniu Kancelaryi Polskiej i Sądu okręgowy karzy orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułów umieszczonych w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 192 (10.869) z dnia 1. września 1926 pod tytułem: „Moralna bunt“ w usłach: a) między słowami: zmiędl i słowami „Chaba“, b) między słowami: anarchizacja i słowami „Polska“ c) od słów: trzeba do końca artykuła, d) między ad c) zmiędl i słowami: z 505 a) uk. i ad a) i b) występną z 300 ust. karnej, oraz dokonał w dniu 31. sierpnia 1926 roku konfiskaty za usprawiedliwione i z...

Визнання СРСР. Південною Америкою.

Варшава, 5. вересня 1926.

„Агенція Вскходня“ повідомляє з Москви, що після визнання Уругваем уряду СРСР. ідуть інтенсивні переговори в справі визнання СРСР. іншими республіками Південної Америки. В найближчому часі слід сподіватися визнання СРСР. Аргентиною, Бразилією і Чиле.

На думку радянської преси буде це вступ до поважного порушення справи закінчення договору між СРСР. і Злуч. Державами. Договір той полагодив би всі економічні та політичні конфлікти, що є між тими державами.

З грецького кітла.

Відень, 5. вересня 1926.

Тутешні газети повідомляють з Атен, що різниця думок між головами партій і Конділісом довела вже тепер до поважних терть. У жовтні має бути скликаний парламент і на ньому мабуть різко виявляться настрої різних груп грецького народу.

Чічерін їде до Візбадену.

Варшава, 5. вересня 1926.

„Русспрес“ повідомляє з Москви, що Чічерін їде через Ригу і Берлін до Візбадену. Подорож відбуває неурядово; виїздить на лікування. Після лікування у Візбадені передбачують візит Чічеріна в Парижі, де має стрітисся з Бріаном.

Опір мексиканських католиків.

Рим, 5. вересня 1926.

Сюди вернув секретар апостольської делегації монс. Креспі, виданий мексиканським урядом. Креспі не вірить у можливість зліквідування різниці між церквою і мексиканським урядом. Одиноким шляхом, яким йтиме католицька церква в Мексику, є на думку Креспі пасивний опір у відношенні до мексиканського уряду.

Найближче засідання польського союму.

Варшава, 5. вересня 1926.

Соймова канцелярія дістане 8. вересня денний порядок найближчого засідання союму, яке буде скликане на 16. вересня. Правдоподібно вже на тому засіданні буде представлений проект бюджетової провізорії на IV. квартал.

Товариш вбив товариша.

Львів, 6. вересня 1926.

Вчора околів пів до 4-тої год. попол. сит львівського купця Ральського, Адам, ученик VII. класу гімна. застрілив з револьверу свого товариша Юрка Бахмана, уч. VI. кл. гімн. в помешканні свого батька при ул. Асника ч. 15. Причина убийства невідома, по всякій правдоподібності сталося це випадково через незручне маніпулювання набилим револьвером.

Нові надії.

Львів, 6. вересня 1926.

Воєнні підготування англососького світа до війни з більшовиками, до генеральної розправи з комунізмом збудили нові надії серед російської й української еміграції. В емігрантських центрах розпочався незвичайно живий рух і то рух, якого давно вже не було. В усій цій еміграційній горячці цікаве між иншим те, що здвиг настроїв серед великоукраїнської еміграції є навіть більший, живіший, більш напружений, як серед російської.

Великоукраїнська політична еміграція в своїх організованих гуртах розпадається на два головні табори, майже рівної сили: гетьмансько-монархічний і універсально-демократичний. Більш суцільним є гетьманський табір з б. гетьманом П. Скоропадським на чолі. Згуртовані біля нього хлібороби-державники завдяки інтелектуальній силі В. Липинського витворили суцільну державницьку програму і своєрідний, до подробиць мережений, на шляхетсько-козацькій державній традиції здвигнений світогляд, який вспіли накинати емігрантським, а навіть деяким галицько-волинським верхам. Ставлячи свою програму на довшу мету, вони вспіли зберегти себе перед ріжними, менше і більше компромітуючими несподіванками емігрантської політики. Фатальний крок б. гетьмана в 1918 р. (проголошення федерації з Росією) зуміли хлібороби-державники зручно вигладити й виправдати та придати його грубими зломами забути. Сьогодні вони в значній мірі очищені від закидів і пристрастей вступають у нову добу з новими надіями.

Гетьмансько-монархічний табір спирається на досить широкі зв'язки з німецькими монархістами до Гінденбурга включно. Є він німецької орієнтації і думає покористуватися німецько-монархічними симпатіями в рішучій хвилі. Чи гетьманський табір має які зв'язки і симпатії на Рад. Україні — важко сказати. Та фактом є, що значна частина наших американських земляків, головню греко-католицький клерикальний табір не лише заявляється, але й пристрасно підтримує гетьмансько-монархістичну концепцію.

Одначе в останньому часі на американському терені наступило розщиплення серед українського монархічного табору. З'явився новий претендент до гетьманського стільця в особі гр. Розумовського, мабуть останнього з Розумовських. Ширшому українському загалоу він мало відомий, хоч у часі війни працював у користь антанті в контакті з теперішнім чехословацьким президентом проф. Т. Масариком між иншим проти русофільської концепції Крамаржа. Гр. Розумовський не має значніших впливів серед американських Українців, але за те має значні впливи серед американських капіталістів. Крім цих двох серйозних претендентів годиться згадати ще й гумористичну фігуру б.в. гетьманського прибічника, п'ятовкінського „героя“, Полтавця-Остришиці (в дійсності називається він Полтавцев), що обіцяє „до року звільнити Україну з біль...

дловицького ярма". Розуміється, не варто було й згадувати цей фігур, як би не те, що цей авантюрист розпочав "діяльність" на воллинському терені, знохавшись з Оскілівськими недобитками, відкриваючи перед ними перспективи наживи з невідомих джерел.

Більш різноманітний, а за те менше сконсолідований є універі-сько- демократичний табір. Складається він — так сказатиб — з Петлюрівців чистої води під проводом А. Лівницького і В. Прокоповича, які були об'єднані біля особи пок. Петлюри на персональній основі і з більших і менших еміграційно-демократичних груп (соц. демократи, соц. революціонери і буя, соціалісти-федералісти), які стоять на платформі У. Н. Р., хоч не дають своєї апробати теперішньому попелюрівському центрові. Оскідком „Петлюрівців" є Варшава і Париж, універіви в ширшому розумінні цього слова гуртуються головним чином у Чехословаччині.

Універісько-демократичний табір має своїх прихильників (емігрантів) чи не у всіх європейських державах; крім того підтримує він зв'язки з деякими колами на Рад. Україні.

Ці два табори від якогось часу намагаються зблизитися. Час до часу з'являються вістки про переговори гетьманців (прихильників б. гетьмана Скоропадського) з універіським табором; з другого боку йдуть переговори в лоні самих універішів.

На всякий випадок у лоні наддніпрянської політичної еміграції відбуваються великі здвиги, зростає оживлення й рухливість, будяться і розвиваються нові надії.

Коли давніше тільки „Петлюрівці" постійно, за кожним ускладненням на міжнародній арені, леліяли надії про нову війну і поворот на Україну, то тепер ті надії є загальні; вони зростають і у гетьманському таборі, який досі дуже обережно ставився до всяких воєнних алармів і до пророчств про скорий упадок більшовизму.

Очевидно, ці нові надії не є самочинні; вони виростають на тлі тих воєнних настроїв і тих плянів,

Від Всі — і споживні товари — в НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ

Поручається вина літургічні і лічнічі!

(Слід звертати увагу на оригінальне власне опакування кави, чаю і какао.) — Конкурентний ціни.

які куються в англійських і американських кузнях, при одночасній пошукавці за виконавцями англійсько-американської воєнної маршрути.

Англійсько-американський світ звертає бачну увагу на Україну не лише тому, що вона здобула собі на протязі революції розголос новітньої Вандеї, але мабуть і тому, що Англіїш без сумніву є краще

поінформовані про положення на Рад. Україні, як ми.

На що це все вказує?

Очевидно, на те, що атмосфера є сильно наелектризована, що в кожній хвилі є можливий страшний вибух, що ненадійно може прийти до рішучої боротьби двох гігантів, до боротьби на життя і смерть.

Ф. Ф.

Після конгресу.

Безвиступність конгресу „організованих національних груп в європейських державах".

В наших статтях: „Союз гнобителів", „Союз гноблених" і „Союз поневоплених" ясно вказали ми на те, що конгрес „організованих національних груп в європейських державах" не може мати ніяких реальних наслідків. Звуження рямок і змісту конгресу до дрібних і чисто абстрактних тем, вислідування навіть згадки про самоозначення народів, недопущення критики існуючих режимів у поодиноких державах, — все те більше скидалося на нікому непотрібну парад, як на відважне й серйозне поставлення національної проблеми.

Організатори конгресу тісно трималися своїх вузельних рямок, конгрес вислухував абстрактних рефератів про справи, які в теорії розв'язує конституція кожної держави і все покінчилося теж теоретичними резолюціями. Конгрес не мав ані демонстраційного, ані практичного значіння.

Ставши на ґрунт непорушності існуючих державних організмів і резигнувши фактично з права самоозначення, конгрес „організованих національних груп" перемінився в збіговище рабських настроєних „реальних політиків" без пляну, без провідної думки і без виглядів на здійснення навіть своєї мінімальної програми. Зовсім зрозуміло, що деякі „національні групи" є в поодиноких державах такі дрібні і такі розсіяні, що для них клич самоозначення в його істотному розумінні не може мати ніякого значіння. Але чому ж ті групи відмовилися прийняти в свою основу право самоозначення для тих народів чи їх частин, що мають для того всі дані? Ця „тактика" є справді незрозуміла. Що більше! Вона викликає вражіння, що конгрес був ініційований державами-гнобителями для того, щоби руками „організованих національних

груп" похоронити найважливіше право нашого століття, право про самоозначення народів.

Конгрес „орган. нац. груп", коли він — скажимо — з „тактичних" причин заховав на пізніше клич про самоозначення, міг був на широкій арені відкрити карти тих пануючих на родів, що всюди обносять свій демократизм і толеранцію. Однак це не сталося. Президент конгресу одержав право здержувати всяку „агресивність" у відношенні до держав-гнобителів і всяку „напастливу дискусію".

Конгрес міг щонайменше винести різкий протест проти існуючих державних режимів у Польщі, Румунії і інших державах, міг публічно опіні світа усвідомити безмірність кривд, які є щоденною стравою гноблених і поневоплених. Однак це не сталося, а тому нічого дивного, що той конгрес не лише не має ніякого практичного значіння, але й пройшов без найменшого вражіння.

На конгресі „організованих нац. груп" зустрілися два угодові бляхи: німецьких меншостей і польських; до цих останніх приєднався й польські „руські" з пос. Сербенніковим та галицькі каптали.

Завданням аж п'ятих польських делегацій, організованих польським урядом, було дбати, щоби, бороня Боже, десь проховзнулося якесь слово про самоозначення народів. Цю свою поліцейську роль виконали вони з подиву гідною пильністю на спілку з „руськими".

Ставши на ґрунті угоди, а не боротьби, на ґрунті лакейської дипломатії, а не принципівості, конгрес зразу звів у нівець навіть свою моральну вартість. Очевидно, в такому конгресі українські делегати не могли брати чинної участі. Вони виступали в ролі обсерваторів, використовуючи свій побут на женецькому ґрунті для навіязання взаємних з іншими поневопленими народами. Та, не вважаючи навіть на деякі успіхи в тому напрямку, може й краще було б, колиб українські, білоруські й литовські делегати взагалі не стояли були у ніякому відношенні до такого конгресу.

Літературне багатство Франції.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, у вересні 1926.

I.

Не самі тільки фінанси й гроші представляють собою багатство нації. Є багатство земельне, хліборобське, і підземельне, копальняне. Багатством є й ощадність, яка — коли валюта тверда і немає небезпеки хонфісат, законних чи насильних, — спровола та певно відроджує національний і державний скарб. Є й нарешті багатство культурне — багатство загальної освіти, із своїми трьома галузями: письменством, науками, мистецтвами. Річ зайва і безплідна: мірити, котре саме з тих багатств важніше іншого, котре найважливіше. На те й міри нема, лай сама думка міряння помилкова. Так, начеб хтось хотів якоюсь мірою означити, що важніше й підставовіше в людині: рука чи нога, шунок чи мізок, зір чи слух. Усі вони важні, і як одно тільки хибусь, або непомірно слабше інших, — то людина ніщо інше, як каліка. Є нації багаті й бідні, статні й каліки, здорові й хворі, а навіть — надійні й безнадійні.

II.

Літературне багатство сьогоднішньої Франції — величезне. Тут буйно талантами, які трохи не кожною дня прозябають і розвиваються, на перебір двом непримиримим ворогам справдішньої оригінальності: академізмові, що придумує цікаві почини і накидає тісенькі критичні мірки цілому поколінню; снобізьському самовдоволенню, що запевняє хвиливу славу, ефемерну, одноденну — всяким чудацтвам і

дивоглядам, що наче маримухи в лісі виростають із родючої землі. При чому слід і не забувати, що письменство є функцією шкільного й позашкільного навчання (за виїмком рідких появ самочинного таланту), та що навчання зв'язане з ощадністю, себто зі здатністю батьків дати дітям повну освіту. Певна річ, письменство, то люксус, але люксус неминуче потрібний. Бо що інше, як письменство, формує еліту національну, себто ті кадри людей освічених, на яких лежить провід національної продукції в усіх ділянках життя мирового й обов'язок формування й ведення національної армії — часу воєнного.

Колиб якийсь воєнний чи революційний гекатомбі вдалося вирізати в пені уся національна еліта, то нація попалась би на десятки літ, або й на віки цілі, в стан варварства.

III.

Хто часто ходить у Національну Бібліотеку і по книгарнях і пильно стежить за біжучою бібліографією, і хто заабонований на всі нові книжки в котрійсь добрій парижській випозичальні, той ще й не вагається видати на книжку зайвий (а то й незайвий) гріш, — той хоча, правда, всього, що виходить, прочитати не в силі, то таки може все перелистувати, на все кинути оком тай з усього того добра вибрати собі до читання те, що з яких-небудь причин видається йому цікавим, вартим читання. Правда ще й те, що неоднораз, що нам видавалося принадним при швидкому листуванні, виявляється менше цікавим і менше вартим пошани після уважливого прочитання кількох або кільканайцяти сторінок.

Як у всьому в житті людському, так і в світі книжок треба числити ся з розчаруваннями. Тай краще

заздалегідь менше собі обіщувати, щоби потім попадатися на щасливі несподіванки...

Але все таки, на загал ви зачудувані, осянні, захоплені і скільки-стю, і якістю, і різноманітністю талантів, якими пишається французький роман передовсім, а за ним і інші роди письменства. Ні один інший нарід — ні англійський, ні німецький, ні російський, зпоміж великих літературних народів — не видає в наших часах стільки замітних повістярів, як нарід французький.

Десять років тому появилася на літературнім небозводі пишна зоря психологічної аналізи, найпишніша після Достоєвського: Марсель Пруст. Помер він скоро, полишаючи по собі десяток збитих змістом томів, які оголомшують читача своєю мікроскопічною аналізою психологічною — серію під загальним заголовком „Глядаючи за часом утраченим", якої останні, посмертні частини тільки тепер виходять у світ. Успіх Пруста був безпроволочний, сказати би громовий. Його сила накинута світові. В Англії, а навіть у Німеччині, є вже окремі письменські стоваришення його імення і присвячені його культурі. Нічого дивного, що дехто протестував проти пересадки і замотиличення „Прустівського" це почасти люде іншої психологічної формації, стихійно чужої Прустовій аналізі, або — частіше — люде, яких з правила ворохобить усяка нова, невидана і нечувана формула, хочби формула та й була не така то вже далека формулі класичного Монтеня. Як не як, Пруст, заки скосила його смерть, зажив у майже молодечих роках слави, себто вдячності за свій величавий талант пребогатий і складний.

I, що суттє, то була справдішня слава, себто вдяка самого цвіту європейської інтелігенції. Т. зв. широка маса, юрба не в силі дати справдішньої слави — її хист обмежується минушим гомоном.

Уявіть собі радість смертно і безнадійно хворого письменника, коли друг його Л. Доде прибіг до нього, щоби сповістити йому Нагороду Гонкурів, яка в одну мить вивела невідомого автора під сонце слави. Була 2-га година пополудня, і Пруст лежав у ліжку, в якому він буквально перебував свій вік, навіть щений важкою і таємничою недугою, яку дехто вважав уявленою. Подібно Бальзакові, він жив щільно замкненими вікнами і залупченими столами, в ясний день, серед фосфоризуючих і секційованих осіб своїх романів. Він був справжнім гістольогом — не душою, бо в людеї тих душі майже немає, — а духа і темпераментів таї заїздів фізіології в межі психології. Ніхто даліше нього не вдерся в тайники органічного життя враного в життя інтелектуальне.

IV.

Та ось, небагато тижнів тому молодий автор Жорж (Юрій) Бернанос з одним махом, першим своїм твором стягнув на себе пристрасну увагу культурної еліти своїм великим романом „Під Сонцем Сатани". Силою накинута всім порівняння Бернаноса з пок. Прустом. Однак яка корінна, суттєва різниця! Коли Пруст типічний аналітик, то Бернанос — повістяр синтези і фрескового малюнку. Твір його (як і твори Пруста) читається нелегко, радше важко — і на гомінкий розголос він не може числитися. Але до вершків культурної еліти Франції і заграниччя Бернанос уже добився.

Математична загадка!

Коли 1 = 50

1247 Розв'язка 73-75

(мислимо, що = *уникаємо*
літературне оновлення життя)

Населення Київ в останніх 50 роках.

В 1874 р. населення Київ складалося з таких груп (у скобках відношення до 1.000 мешканців): Українці 38.553 (303), Москалі 59.652 (470), Жиди 13.957 (110), Поляки 10.409 (82), інші 4.524 (35). В 1897 р. піднеслося населення Київ зі 127.251 на 214.723 голов. З того було: Українців 54.674 (221), Москалів 135.096 (544), Жидів 32.093 (130), Поляків 19.233 (80), інших 6.627 (25). В 1917 р. мав уже Київ 467.591 мешканців, з того Українців 76.784 (164), Москалів 231.379 (500), Жидів 87.237 (186), Поляків 42.819 (91), інших 29.372 (59). В 1919 р. населення Київ зросло на 544.369 голов, у тому числі Українців 136.923 (251). В 1920 році було в Київ тільки 366.396 мешканців, з того Українців ледви 52.433 (143). Найновіша конскрипція населення Київ в 1923 р. виказує такий стан: Українців 101.493 (254), Москалів 144.160 (362), Жидів 128.362 (332), Поляків 12.127 (30), інших 12.844 (32), разом 398 886 голов.

З тої статистики виходить, що жидівське населення Київ збільшилося за останніх 50 років на 300 відсотків! Жиди творять уже нині третину населення Київ, а якби зростали в такім самім темпі, як досі, то при найближчій конскрипції матимуть уже релятивну більшість. Українське населення Київ, не зважаючи на ріжні декрети в справі українізації, стратило багато зі свого стану посідання за старих царських часів (в 1874 р. було 303 Українців на 1000 душ, тепер тільки 254). Ще більше стратили зі свого стану посідання Москалі, однак це оіч зрозуміла й оправдана. Зі зростом української національної свідомості російський елемент Київ,

як і інших українських міст буде топиться далі і він скорше чи пізніше розплинеться в українському морю. Те саме буде з іншими, меншими чужинськими групами по наших містах.

І ще одна увага. Де є ще друге місто в світі, в якому національний склад населення переходив би такі, а хочби подібні метаморфози? А може таких великих змін не було, а вся причина того явища в недовладній, недбалій статистичі?

НОВИНКИ.

— „Таргі Виходіс“ отворено у Львові з великою парадною в неділю 5. ц. м. Експонати виставлені, як і в попередніх роках, на колішній повиставовій площі за стрийським парком.

— Львівський синдикат польських журналістів і „чудо“. Інформують нас, що в одній львівській друкарні почав синдикат польських журналістів репродукувати „чудотворний образ“ з вулиці Софії. Репродукція призначена, як нас запевняють, до масового поширення на відпустах і т. д. Не хочеться просто вірити, щоб такіми „інтересами“ займалася установа, що має обслуговувати в собі репрезентантів польської публічної опінії, її творців та керманців. Це тим дивоглядніше, що з іншого джерела інформують нас про те, що спричинницю „чуда“ з вул. Софії притягнуто до карио-судової відповідальності за обманство. Ці два факти, поставлені побіч себе, кажуть дуже багато.

— Під колеса паротуги впав на станції Зімня Вода залізничний робітник Антін Козловський. Його відставлено в небезпечному стані до загального шпиталю у Львові.

— Випадок при каблях. Стефана Кокузу, зайнятого при каблях (будова сітей) при вул. Сикстуській недалеко головної пошти, приспала земля. Його видобуто знід землі в непритомному стані. Першою поміччю уділило Кокузі ратункове погітало, після чого його відвезено до загального шпиталю.

замануючи його в лін і в гордець розкішних поз, висловів найменшого зусилля і пустоти. Чесна, порядна зажиточність, солідні студії і, очевидно, дар слова—ось добри умови для писання книг, які тривали би трьох довгих листків дерева, та які були би виткані на рівно ніжних і тривких, як листки, нервах.

Такого стану наша країна—поза коротким періодом княжого „Слова про похід Ігоря“ і літописів—досі не дійшла. Ми багаті тільки можливостями, тільки вигодами і надіями на будуче: природними багатствами нашої землі, однак не використуваними для нас, як невикористаними осталися природні таланти нашого народнього, племінного капіталу. Ні великого вождя, ні великого політика, ні великого економіста не видала наша земля навіть у тім безмірнім потрясенні нашого існування, до самого дна, що принесла Революція. Тай ні одного великого письменника, навіть публіциста сміливого, і глибокого, далекоглядного! Спра пересічності, переважно навіть щось низче пересічності—загально-людською мірою мірячи. Нічим ми нікому чужому—поза проявами дійсно безпирмірної невідарности і некультурности нашої „дипломатії“—не заимпонували. Нічого в європейській скарб духа не внесли.

— Український хор! — кажете? — Яка недолга, який сум: хотіти імпонувати світові одними піснями і одним хором!

Українська нація аж тоді буде приблизно рівновартним членом сім'ї європейських народів, коли видасть із себе Великого Письменника і живу, оригінальну, свіжу талантами й життям літературу. Аж тоді, і не швидко.

Плюшка

газдиня

уживає тільки миля

ПЛЕНЬ-ШІХТ

ДЕШЕВЕ ЧЕРЕЗ СВОЮ ВИДАЙНИСТЬ

— Два самовбивчі замах. Пона Піваршальд, зам. при пл. Збіжівчій ч. 4, напилася сільного квасу. Причиною самовбивства—утрата посади в цукорні. В непритомному стані відставлено її до шпиталю. — Подібно поступила й Мечислава Рудницька, зам. на Клепарові ч. 311. Близьких пошобиць про причини того її кроку нема.

— Крадіжки—без кінця! Варвара Костокова, сторожника дому при вул. Зибікевича ч. 29, повідомила поліцію, що якийсь злодій украв у неї з помешкання два золоті перстені, нікелевий годинник, золоту обручку і білля. — За приловлення на крадіжці портфелю з 20 зол. і вартісних паперів на суму 3000 зол. на шкоду Йосифа Гатика з Підгайчик арештовано 29-літнього киченевського злодія Йосифа Шорра.

— Орган російської меншости в Польщі. В жовтні пічне в Варшаві появляється російський тижневик „Родное Слово“, що має бути органом російської національної меншости в Польщі та в прибалтійських державах. В тижневнику мають співірацювати видатні російські письменники і журналісти, а також російські політичні діячі Польщі, Естонії, Латвії і Фінляндії. Редактором тижневика має стати бувший член редакції варшавського шоденника „За Свободу“ Португалов.

— Спортсви з України їдуть до Німеччини. У вересні виїдуть до Німеччини збірна футбольна команда України металістів і гірняків. До Чехословаччини виїдуть рівночасно колектив легких атлетів України в числі 10 людей, до візьмуть участь в атлетичних змаганнях.

— Мистецький Музей у Білій Церкві. РАТАУ (Радіотелеграфічна Агенція) повідомляє, що в Білій Церкві приступлено до організації Мистецького Музею. Є цінні картини Рубенса, Рембрандта та інших мистців, а також багато пам'яток українського мистецтва та побуту.

— Нові радянські агрономи. Уманська господарська школа—її там звуть сільсько-господарський технікум—випустила в цьому році 92 дипломованих агрономів. Всіх агрономів розподіляють відразу по округах та районах для праці над піднесенням селянського господарства.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Жінка і спорт.

На площі Сокола-Батька приємно дивитися на велике число вправляючих жінок. Сходяться вони сюди і на вільному водусі, в морю соняшних промінів, гартують тіло й духа. З днів їх читається задоволення й ту приємну атому, по якій більшає охота до фізичної й умовної праці, більшає охота до життя... А що найважливіше: вони сходяться правильно в точно означений час, використовуючи якнайбільше вільний воздух і рух для скріплення свого здоров'я. Сходяться і з питомою пильністю й заповнальністю, якою так часто відзначаються жінки, учаться під умілим проводом—дисципліни.

Сьогодні—мусимо це признати—дівочі спортівні гуртки у Львові далеко солідніше працюють, як мужеські. А коли додамо, що прикладаються до всього служняно і амідю—то з того всього дійсно лиш можна радіти.

Яке велике значіння має спорт для одиш і народу, дає доказ небувале його поширення між усіма народами й усіма верствами суспільности, числення й різномордн спортова преса, величаві стадіони, побудовані великим накладом гроша, безнастанна пропаганда, сотні й тисячі спортівних свят загально народнього характеру і т. д. Те все—на жаль—не у нас, а в Чехії, Німцї, Мадярії, Італії, коротко—у всіх народів.

По війні, яка привела з собою стільки лиха, а найбільше дала в знаки молодому поколінню, зрозуміли всі, що ту молоді треба рятувати; що треба її вичерпаний організм зробити сильним і непритомним для безлічі недуг, які, шаліючи, брали й беруть численні жертви саме серед цвіту народу. Зрозуміли це й давні противники спорту і перенявши його високими ідеями, наглядно переконалися, що „хороште тіло приказує, лиш здорове слухає“ (Руссо).

Годі нам розводитися про наших ближчих і дальших сусідів, як вони розуміють спорт і як про свою молоді дбають. Не будемо писати про те, що нашій суспільности здоров'я молодого покоління байдуже. Ми переконалися, не раз, що наші люди за дорогої гроші їдуть у ширі, щоб глянути на карколомні штуки, а не їдуть за кількадесяті сотків глянути на вправі своєї молоді, на цвіт суспільности. Коли на легкоатлетичних змаганнях за границею уступаються степені від матової наразу, то в нас, у „Дні Українського Спортовця“, на степені було ледви 36 осіб! Батьки й мами, а з ними й педагоги протестують, що будинок одної школи невідповідний, бо за мало там повітря. Але ні одна мама ні батько, ні педагог не підє переконалися та ближче зацікавитися тим, що чейже можна тих кілька годин, проведених у невідповідних льокалах, а відсотками надробити!

Колиж у нас все таки спорт поширюється, то хіба чудуватися треба, що в іншійсторі стільки енергії і сили. Бо по тільки неадацах і найзавзятішій стратні би надію на краще. Тому ті, що займаються раціонально руханкою та спортом, заслугоють на це, щоб у їх свято сотки й тисячі громадян своєю присутністю додали їм сили до дальшої праці, щоб своєю присутністю переконали їх, що зрозуміють їх і їхнє діло.

А коли ми таке велике число жінок находимо в українських спортних кружках, то значіння того годі недоцінювати. Бо коли наша жіноча молоді зрозуміла потребу фізичного виховання, то в будучині наші матери й учительки будуть впливати інтензивно на поширення раціональної руханки і раціонального спорту. А це для виховання цілої нації має колосальну вагу.

В найближчій будучині такі жінки навчать усіх, що родні, посилюючи дитину до школи, ще не сповнили свого обов'язку.

ку. Дитину в школі виховується умовою, за тим умови виховання стежать ще і в хаті. Але ніхто не журиться, що дитина має й тіло, якому в рівній мірі належить виховання. І дитина, дійшовши до зрілого віку, віддавши цілим еством умови праці — маси. Так триває суспільність, і маси дуже здатні і спосібні одні на одних, до змучення односторонньою працею, сходять передчасно зі світа, а в найліпших випадках триває творчу енергію, старіються за молоді. Пам'ятаймо, що лише раціональна руханка і раціональний спорт приносять глибокий відпочинок, аніж — гартують легень, вироблюють силу м'язів і т. д. і що тільки це дасть нам добрих, чесних та здорових людей, охочих до життя і праці.

Дуже гарна поява, що у нас жінки не відчували, казали собі, що праці і часу не гайують. На приготування інструкторських курсів фізичного виховання, укладених Українським Спортовим Союзом, переважало число жінок. Хай же число їх все більшає, хай зростає у жінок розуміння ваги спорту в національно-державних змаганнях нації! І хай возьме собі з того примір і мужеська молодь, бо всім нам слід пам'ятати, що гігієна і спорт створюють святиню тіла для здорового духа, дають нам одиниці сильні тілом і душею, створюють суспільність людей здорових, охочих до життя і праці.

Не лишаймо дитині в спадщині нічого: але духа її виховуємо і даємо їй здоров'я, сильне, заміне тіло. Така дитина буде щаслива і буде нам вата за всі часи.

Олександр Саламон-Соломаній.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це неводни фортеця, це певний захист в добу лихоліття!

Нові книжки й видання.

КНИЖКИ:

1) Богдан Левицький: МОТРА. Історична повість. Том перший. Українська Накладня Київ—Львів. Стр. 387. Трильогія Мазета; 1. Мотра.

2) Богдан Левицький: МОТРА. Історична повість. Том другий. Українська Накладня Київ—Львів. Стр. 308.

3) Богдан Левицький: НЕ ВБИВАЙ. Історична повість. Українська Накладня Київ—Львів. Стр. 298. Трильогія Мазета—2. Не убивай.

Ю. Р. Крук-Мазенинець: ДУРНІ ДІТИ. (Хроніка наших днів). Львів—Київ 1926. Хроніка присвячена в'язням, Товаришам автора з польської тюрми при вул. Батоля у Львові. Розмір 16^о ст. 144.

С. Бела: ПОШЛУНОК ЮДИ, песа на 4 дії. На українську мову переклада Володимир Мартиненко. Тернопіль—Львів—Іршаві. Подільська Театральна Бібліотека. Розмір вісімки ст. 32.

ШЕМАТИЗМ всіх шкіл Подкарпат. Руск. Зложив Іван Висоцький. — Додаток: Перегляд діяльності культурпрос. організацій од 1919—1925 р. Виданістю Івана Висоцького. — Типографія „Карпати“ в Мукачеві. Розмір вісімки, ст. 240.

ІСУС У СЕРЦЯХ ДІТЕЙ. Наука греко-лат. релігії на основі біблійних оповідань для дітей 1-ї і 2-ї класи вселюдних шкіл. Уложив свящ. Іван Рудович, катехит і професор державної вчительської семінарії у Львові. Львів 1926. Накладом видавництва шкільних книжок. Розмір малої вісімки. Стр. 128.

Іван Калинович: ЩО РОБИТИ ПОЧИТАЛЬНИХ „ПРОСВІТІ“? Програма, подія і календар освітньої праці. Львів, 1926. Стр. 29, вел. 8^о.

ЖУРНАЛИ:

СВІТ, ч. 15—16. Зміст: Камінський: Одно із важких питань. М. Рудницький: Київський Мімізі. Н. С.: Український Інститут Марксизму. М. Гавдик: Яром Дністра. Живе срібло і організм. І. Гаврилюк: Цар Голод. Пучок з квітника Хайфіза — Пер. Д. К.-Й. Чудотворець з Нансі. Шарль Бодлер: Вечірня гармонія — пер. В. Бобинський. На Маркіановій горі. Роман Куличинський: * * * Вихід дондосакого аптикаря. З музею на Україні. Аркадій Аверченко: Муха — пер. І. Станіславський. М. Галушчинський: Ліквідація останнього табору в Чехії. Окуляри, якими можна слухати. Перші залізничні в Альбанії. М. Рудницький: Поет професором поневоле. Ян Каспріков: З книги вбогих — пер. М. Рудницький. І. Возняк: Чарівний пруттик. Т. Б.: Українське Соціалістичне Ім'я. Франкові. Галерники та їхні дозорці. Новий образ М. Анджелі. І. Яремський: Думка. Афоризми Бернарда Шоу — пер. А. Лада. Нові знахідки з ледової доби. Озброєння літаків. Веселлий куток. Ж. Санд: Мала Фадета (жарт).

КУЛЬТУРА. Журнал культурного, суспільного й політичного життя. Рік IV. Ч. 4—9. Зміст: І. Франко: Товаришам з тюрми. 2) Моя стріча з Олександром. — Із поштових поетичних спадщини І. Франка: І. Наймит. І. Рамон на пастинку. III. Матрона комірниця. IV. 1639—1793. V. Скін богів. VI. Рідні сторони. VII. В тюрмі.

VIII. Із римських сатир Джованні Веллі: 1. Духовна потіха. 2. Згадки. 3. Римляни. — Т. Франко: Із днів. — Антологія графів Івана Франка. — Розділ Марксизму „Капітал“ в перекладі Франка. — Енгельс у Франковому перекладі. П. Сук: Співень українського робучого люду. — В. Левинський: Розвиток діалектики.

НОВА ХАТА. Журнал для планів домашньої культури. Рік II. Ч. 9. Зміст: I—4: Про жіночий спорт. II. Жіночі легкоатлетичні змагання. М. Бачинська-Донцова: З пластунками на Гуцульщині. Марія Фуртак: Катрі Гриневичової „Непоборні“. Курс крою і шиття в Борисіві, пов. Дубно, на Волині. Визначні жінки сучасної доби. I. Беатріса Уел. А. Т.: З дороги в Градо. А. І. Курпін: Брижанти. З області мод. Дамки Горинкевич: Про збірку віршів вишивок і писанок. Осипа З.: Кілька слів про ведення кухні. Дещо про наші осінні овочі. Приписи. Ради господарям. Окремо: 9 сторін зразків мод.

ЗАПИСКИ ЧИНА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО. Жовква, 1926. Том II. Випуск 1—2. Стр. 220, вел. 8^о. Зміст: I. Статті. Проф. І. Огієнко: Український наголос на початку XVII віку. М. Голубець: Львів. — II. Матеріали. — Д-р Іван Крип'якевич: Середньовічний монастир в Галичині. О. Г. Кинах: Посіщення маріаторських монастирів 1749 р. І. Скр.: Життєписи Василія К. Королевського: Каталог Прокураторського Архиву в Римі. — III. Містечко. Про його назву. О. Володимир Толочко: Уніятські могили на виленських кладовищах. П. Холодний: Єпифанія XVII віку з церкви с. Вольськ. Д-р В. Шурат: Краснолуцьська легенда. І. Скр.: Позабуті записки. І. Скр.: Д-р Іван Франко і Василія. О. Г. Кинах: На вічку пам'яті о. Г. Хватала Ч. С. В. В. І. Скр.: До історії о. І. Скотинського. Наші найближчі ювілеї. IV. Бібліографія. V. Огляд надісланих книг. — До числа доданих мала середньовічних монастирів у Галичині і 3 таблиці, що представляють високомистецькі образи з єпифанії в селі Вольськ.

НИВА. Місячник присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXI. Ч. 6. Зміст: Свящ. В. Герасимович: Дещо з наших болячок. Свящ. д-р Г. Костельник: Психологія віри. Свящ. Марко Гіль: Дещо про душпастирство на Гуцульщині. Свящ. Іларіон Геля: Чия сцена — того люд. Свящ. д-р В. Маслюк: Документи на часі. Місі. Священники і богослови. Нові книжки. Всячина. Проводи.

НАША БЕСІДА. Ілюстрований двотижневик літератури, науки і суспільного життя. Рік III. Ч. 15—16. Зміст: Лазеба Лановський: В обіймах доброго генія. Борис Монкевич: Українська пісня. А. Карашевич: Поле бою. Ев. Вировий: Чи не новий невідомий малюнок Т. Шевченка? Василь Некрашевич: На похороні. Іван Будз: В горах. В. Павлович: До обідання польської національної церкви з православ'ям. А. Анський: Грецьке ядро на альбанській православній церкві. А. Керський: З подорожі до Півд. Америки. М. Малев: VIII. всесоюзний злет у Празі. Луговий злет у Львові. Література, мистецтво, наука.

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Місячник. Рік II. Ч. 7—8. Адреса: Wien XVIII, Oerathhofstr. 138. Зміст: Д-р В. Оніщенко: Обличчя до філіателі. — Д-р А. Гатчак: Про господарську сторінку філіателі. Ев. Вировий: Україна в каталогах Ібера. В. Сапожников: До полеміки про видання Київ III. (по ім.). М. Садовський: Архивні речі. Нові марки. Дрібні вісті. Бібліографія. З філіателістичних журналів. Члени українського Об'єднаного Т-ва. Оголошення.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Рік V. Ч. 35. Зміст: Організму кооперативний капітал! Рахунковість підставою здорового господарства. Способи усунення нужди на селі. Молочарство: Сир Віге. Хліборобство: Сіяти жито густо чи рідко? Збільшення ноємності домашньої птиці при допомозі контрольних перстців. З кооперативних інших народів: Жидівська кооператива в Польщі. Ріст споживчої кооператива в Швеції. Правне положення та податкові тягари кооператив: Підвищення податків на 10 процент. Стендальські плати при реєстрації. Оборотно-податок кооператива, що мають більше крамниць. З Ревізійного Союзу Українських Кооператив.

Відозви і комунікати.

В справі практичної підготовки кооперативних робітників.

Українська кооперативна організація поширюється, а різноманітність зростає застосування нових теоретично і практично вишколених кооперативних робітників.

Правда, тепер зголошується до праці багато осіб з теоретичною підготовкою, однак негальне приділення їх на відповідні пости до одної з наших союзних кооперативних установ жадують від претензій практичної підготовки, набуті в наших кооперативних установах у краю.

Щоб порушене питання розв'язати корисно для кооперативної організації, а тим самим для шукаючих посад „одиноць“, Ревізійний Союз Українських Кооператив

звертається отрим до всіх осіб, які покіпчили торговельні (фахові) шкільні всі види, а які не мають тепер приміщення, а передбаченням приступити до відбудови кооперативної практики в такому порядку:

1) Доложити всі зусилля у тім напрямі, щоб зацікавитися всіми агендами кооператива 1-ого ступня, тобто: а) з ділом і книгопідприємством, б) з закупівлю, калькуляцією і продажем товарів та сільсько-господарських продуктів, в) з заготовлюванням і домаганням села на кооперативним полі.

2) Після відбуття практики в кооперативі 1-ого ступня постаратися — за посередництвом Рев. Союзу Українських Кооператив — про прийняття на практику до одного з Посітових Союзів Кооператива. По прийнятті — про що належить повідомити Р. С. У. К. — відбудувати практику у всіх відділах ПСК, а саме: торговельним, хазарним, організаційним, люстраційним, у відділі книго-й діловодства, при чому змагати до планування цілого практичного матеріалу.

3) По практичному вишколенні в ПСК, переслати РСУК, відписи свідоцтва, дипломи, посвідки відбуття практики й опису життя.

Різноразом пригадаємо, що зголошення за потребування службовиків союзними кооперативами і подання в справі посад: організаторів, люстрацій і книговодителів належить надіслати до РСУК, а за потребування і подання в справі посад торговельних референтів, магазинерів і торговельних помічників до Центросоюзу у Львові. Агрономи звертаються безпосередньо до Товариства „Сільський Господар“ у Львові.

Ревізійний Союз Українських Кооператив.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Савеського у складі 30 осіб виступає:

Вівторок 7. IX. Броди.
Четвер 9. IX. Вінники.
П'ятниця 10. IX. Вінники. 193 23-7

З дівочої гімназії УПТ. в Станіславові Початок шкільного року 1926/7. дня 15. вересня. Додаткові вписи до 14. вересня. Доповнюючі, поправочні та додаткові вступні іспити до клас I.—VIII. в днях 14. і 15. вересня від год. 8. ранко. 437 1—2 УПРАВА.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ВОНЦІПІЕНТА з практикою потребує від 15. вересня або 1. жовтня адвокат Мудрецький — Table. 263 5-5

ПРИЙМУ двох учеників з лишньої гімназії. Шептицьких 30. II. 3—3

ПРИЙМУ на станцію учеників або учениці. Качмарська, Вишневецьких 2. II. бічна Листопада. 417 3—3

ПОВІЛЬШИЛА Я роботу і приймаю всілякі роботи входять в обсяг жіночого краєцтва по уміркованих цінах „Йоланди“, Станіца 8. бічна Хоружини. 422 2-3

НЕОНІЛЯ ТАНЧКЕВИЧ сирота по священнику, паросі закомар не мають жадної рідні, живе в тяжкій біді, просить о ласкаву поміч і запомогу. Ласкаві дати слати на адресу Неонілі Танчкевич, Львів 15, Богданівка ч. 1 А. 3—3

ПРИЙМУ учеників на станцію. Зголошення вул. св. Зофії 62. 430 2-2

ВСІ КАЖУТЬ — що найкорисніше купити або продати камінець або парцелю будівельну у Львові і в місцях купувати через фірму „Мельма“. Спілку з обм. пор. — Львів, вул. Вірменська ч. 1, партер. 440 1—1

ДДОХ учеників з харчем прийму на станцію, Львів, Шептицьких 25/1. п. 442 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаєка у Відні

Д-р Леопольд АЛЕКСАНДРОВИЧ в ведугах ушій, носа, горла і гортанки ординує від 3—6 пополудні.

у Львові, вул. Бельовського 3. 425 (за пасажом Мікошів). Тел. 40—75. 2-7

До навоження осінніх засівів на луки і пасовища

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі. Крім успішно діючого фосфорового квасу, має ТОМАСИНА так: біла 50% вага, що не вчисляється, а при нормальному квасних почвах не потрібно особно вливати.

Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Ціни і поучення даром і олатно.

15—15

ШКІРЯНИ ПАСИ, оригінальні віденські по конкурентних цінах поручають

„ТЕХНІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ“

Львів, Ягайлонська 17. Тел. 6—6. 435 2—2

Конц. Торговельні Курси Зофії Глюзінської, Львів, Панська 14.

приймають вписи на 1. 5-міс. торговельний курс мужеський і жіночий (чесне міс. 10. зол.). 2) курс стенографії, писання на машинах і чужих мов. Вписи та інформації щоденно від 12—1 і 6—7. Проспекти даром. — Управа: Проф. д-р Мосіф Глюзінський. 406 3—1

МЕЛЬОДІЯ

Львів, Коперника 5.

Телефон 8-39

Найбільший склад музичних інструментів і приладдя, грамофонів і плит, — Каталогі плінт висилається на домагання. 44 16-2

Подяка.

Цю дорогою складаю ширю подяку Вп. п. д-рові Воевіді Костеві, д-рові Грозельному Оспові, д-рові Козакові Михайлові, д-рові М. Мондшайнові та д-рові Яновцеві Вол. — лікарям у Станіславові, д-рові Фішеріві Людковим та д-рові Фольковим Оттві — лікарям санаторії Червоного Хреста в Закопанім і д-рові Штайнбергові — лікарів у Францєсбаді за дуже старанну, вмілу і совісну лікарську помід у часі моєї важкої, довго триваючої недуги.

Станіславів, дня 1. вересня 1926. 436 1—1 Никифор Данни.

Оповістка.

Подаю до відомости зацікавлених осіб що з природу розв'язання Українського Табору в Ізофеві я передав невідомим інвалідським листкам Українському Красному Товариству Опіки над інвалідами у Львові, а всі таборові метрики б. душпастирського уряду українському митрополітові ординартові у Львові.

Ізофеві, дня 19. серпня 1926. 441 1—3 Д-р Іван Козак, сотник УГА.

Дня 13. вересня 1926 р. в год. 4. пополудне відбудуться

Загальні Збори

Шкільної Спільки Кредитової

Коопер з обмеж. порукою в Золочеві, в салі Тов-а ім. М. Шашкевича з таким порядком денним:

1) Відкриття Загальних Зборів III. С. К. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, 3) Звідолення Дирекції з діяльності Шкільної Спільки за минулий час, 4) Зміна статуту, 5) Вибір Надзирної Ради і Дирекції, 6) Вільні внесення й запити.

Надзирна Рада Шкільної Спільки Кредитової. 438 1—3

Загальні Збори

Кружка „Рідна Школа“ УПТ. в Золочеві відбудуться дня 13. вересня 1926 р. в год. 1. в пополудне в салі Тов-а ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві, з таким порядком нарад:

1) Відкриття Загальних Зборів УПТ. головою Старшини Кружка, 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів 3) Звідолення Старшини Кружка з діяльності за шк. р. 1925/26, 4) Рахункове звідолення і білізис за адмін. рік 1925/26. 5) Звідолення Контрольної Комісії і укладення абсолютотрі, 6) План праці „Рідної Школи“ в адміністр. році 1926/27, 7) Справа реактивування бурсти і приміщення шк. УПТ, 8) Зміна статуту УПТ, на Тов-а „Рідна Школа“ в Золочеві, 9) Вибір нової Викілу і Контрольної Комісії, 10. вибір делегатів на Загальні Збори „Р. Ш.“ УПТ у Львові, 11) Вільні внесення й запити.

За Старшину Кружка „Рідна Школа“ УПТ 439 Голова: 1—3 Секретар.

Д-р Я. Олександрович. І. Калинович.

Діло

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4.50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 ал., Німеччині 7.50 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 7.50 ал., Австрії
7.50 ал. — Зміна адреси 1 зол.

в справі оголошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

РАДІОН сам пере!

Для перетяжених працею ГАЗДИНЬ

новий самоперучий середник РАДІОН є правдивим БЛАГОСЛОВЕНСТВОМ.
Уживаючи «РАДІОНУ» заощаджується тяжку ручну працю. Білля треба намочити а від-
так виварити в розчині РАДІОНУ.

Це вистарчає, щоби зробити його сніжно-білим.

РАДІОН
абсолютно не нищить білля.

Просимо відвідаги наш кіоск на Східних Торгах в павільоні хемічного промислу (ч. 5).

Виключні продуценти **С. А. САТУРНІЯ.**

Відкриття VII. сесії Зборів Ліги Націй.

Промова Бенеша. — Склад комісії розглянення повновластей. —
Звіт у справі мандатів. — Нінчіч предсідником Зборів.

Женева, 6. вересня 1926.

Нині в 11. год. передпол. отворено VII. сесію Зборів Ліги Націй в присутності всіх членів світа. Отворив Збори мін. Бенеш промовою, в якій заснував працю Ліги від хвилі останнього звичайного засідання Ліги Націй, головном від березне- того засідання. Вказав на велике значіння льокарського договору для мирових відносин в Європі. Тепер ніщо не стоїть на шляху до прийняття Німеччини до Ліги Націй. Завдяки цьому зробиться рішучий крок у напрямі поширення Ліги.

Після промови Бенеша Збори іменувавши комісію для розглянення повновластей. Склад комісії згідно з внесенням дел. Мотти такий: Молдов (Болгарія), Вант (Ки-

тай), Агуеро і Бетан Курт (Куба), Лярдонер (Естонія), Бартельмі (Франція), Магараджа Капуртала (Індія), гр. Льонгаре (Італія), гр. Леман (Ліберія).

Зі звіту предст. Куби Агуеро і Бетан Курта виходить, що 48 держав вислало своїх представників до Женеви, а 7 держав не є репрезентованих на теперішній сесії, а то: Аргентина, Бразилія, Еспанія, Костаріка, Перу, Болівія і Гондурас.

Після прийняття звіту Збори 42 голосами вибрали своїм предсідником міністра закордонних справ Югославії Нінчіча. Предсідник Ради Бенеш зложив Нінчічеві бажання з нагоди почесного вибору, що є доказом поваги, якою вітається Нінчіч у всіх колах Ліги.

Конгрес мир.

Женева, 6. вересня 1926.

Міжнародний конгрес мир закінчив наради. Ухвалили резолюцію, яка домагається усунення різниці між постійними, непостійними і непостійними місцями в Раді Л. Націй та резолюцію, яка зміряє до досягнення єдності Європи під політ. моральним і економічним оглядом. Шляхом для цього буде скасування економічних границь. Витяючи льокарські пакти, як заповідь нової доби, конгрес домагається примінення їх в економічній діяльності. Після ухвалення резолюції в фінансових справах ухвалили резолюцію про координацію політичних сил. Конгрес закінчили банкетом при участі 160 осіб.

Туреччина і Ліга Націй.

Париж, 6. вересня 1926.

Женевський кореспондент «Темас-у» повідомляє, що Туреччина висказала бажання вступити до Л. Націй. У проханні до уряду окремих держав ангорський уряд стверджує м. ин., що Туреччина має намір заступати в Лізі Націй також інтереси не заступлених в Раді азійських держав. Тому вона домагатиметься

зарезервування для неї непостійного місця в Раді Ліги Націй.

Франція заперечує.

Париж, 6. вересня 1926.

Міністерство закорд. справ заперечує чутку з американських джерел, начеб між Францією, Румунією і Польщею підписано тайний військовий договір.

Радянська воєнна фльота на Чорному Морі.

Відень, 6. вересня 1926.

З Букарешту повідомляють, що радянські власті вислали 18 воєнних кораблів з Батійського на Чорне море. В Букарешті в Царгороді викликало це велике враження.

Дальші репресії в Мексикі.

Париж, 6. вересня 1926.

Репресії у відношенні до католицької церкви продовжуються. Загалом замкнено досі 13 церков, 73 монастирі, 130 віросповідальних шкіл. Поза границі держави виведено 190 священників, що походили з поза Мексикі.

Тайфун в Токіо.

Лондон, 6. вересня 1926.

Тайфун, що шалів в околиці Токіо, поробив багато шкід і спричинив немало жертв в людях. Досі нараховано 25 убитих і 50 ранених, більшість яких бореться зі смертю. Багато домів знищено до тла. Поїзд, що їхав до Ногоя, перевернувся.

Біржа. Гроші.

Курси Банку Польського й офіційної варшавської біржі остали без змін. У позабанкових оборотах загався курс долара від 8.95—8.99 при дуже малім зацікавленні.

Збіжжя.

На біржі нема трансакцій. Поза біржою збільшена подача хлібового збіжжя, головном пшениці, при пропорційно малім зацікавленні більших млинів, які заосмо- трилися в малярське збіжжя, що щодо якості перевищує красні роди по приступніших цінах і умовах. Дуже пошуку- ють білої конюшини. Велика подача маку при малім зацікавленні. Тенденція знижжя. Настій млявий.

Розбіжні шляхи.

Львів, 7. вересня 1926

Еміграційне потурання воєнним адвигам англо-саського світа проти Рад. Союзу, а навіть неугомонні радощі з того приводу двох головних еміграційних таборів, не викликають аналогічних настроїв на Рад. Україні, і серед громадянства західно-українських земель.

Наскільки можемо робити більше або менше правильні висновки на основі відомостей, одержуваних приватним шляхом, великоукраїнське громадянство не тільки не йде на зустріч цим адвигам, але — навпаки — протиставиться їм всею силою — розуміється — поки-що чуттєво і розумово. Українська не- комуністична, навіть антикомуністична інтелігенція під теперішню пору приспала свої політичні амбіції. Українізаційний курс радянської влади є їй на руку. Вона з голо- вою поринула в культурне будів- ництво, намагаючись зрівняти укра- їнський нарід з іншими культурни- ми націями. Досягнення під тим оглядом є вже дуже значні.

Коли що трівожить українське громадянство у звязку з процесом українізації, так це чисто формаль- на українізація чужинного, жидів- сько-російського елементу. Вона обмежується до засвоєння Жидами й Росіянами української мови, а радше своєрідного бюрократично- го жаргону з метою зберігти чу- жинний елемент в адміністрації України, а тим самим не допустити українського, себ-то не допустити до повної українізації життя у всьому його обемі.

Очевидно, війна і получена з нею

Резолюція в Еспанії.

Берлін, 6. вересня 1926.

Тутешні часописи повідомляють із Же- неви про вибух революції в Еспанії. Чем- Берлен одержав телеграму, яка потвер- джує вісті про заворушення. Також ан- лійські делегати признають, що в Еспанії відбуваються важні політичні події.

В еспанській фльоті вибух бунт. Ескадри в Кадіксі й Барселоні рішили ліквідувати збунтованих офіцерів сухопут- ної артилерії.

В добре поінформованих колах гово- рять про недалеку димісію Прімо де Рі- вера зі становища през. ради мін. Рішучий думок між королем і Прімо де Ріверою не усунено, тому теж король іменував найзавзятішого ворога Прімо де Рівері генерала Берентаєра шефом військового кабінету.

Урядовий часопис оголошує розпорядки про введення виняткового стану в шлій Еспанії і про звільнення в службі всіх офіцерів артилерії, за винятком тих, що є в Мароко. Офіцерів тих заступають ре- зервові офіцери. Уряд. часопис містить теж комунікат про арештування шефа артиле- рії. Комунікат каже, що в інших родах зброї є дисципліна.

горожанська боротьба припинила цей процес, якому ще досить далеко до суцільного завершення.

Другою причиною супротивного становища до назріваючих воєнних подій є страх перед побідним капіталізмом. Великоукраїнське громадянство лякається перетворення України в колоніальну державу англо-американського капіталу. Правда, вже й тепер під радянською владою чужинецький капітал на Рад. Україні є домінуючий і упривілеєний, але всетаки рад. влада намагається притуплювати його експлуатаційне вістря. Побіда англосаського світа над більшовіками, і прешінь тільки на повну й беззастережну перемогу йде той світ, створила б можливість для повного розгукання експлуатаційного капіталу. Нова влада не мала б ні тої сили, ні тої відваги, щоби протиставитися натискові і все новим, безконечним вимогам капіталістів. Крім того повсюдний руїна вимагає незвичайно великих вкладів, щоби відродити господарське життя, щоби пустити в рух знищені чи лише застановлені варстати праці, а ті вкладки можуть прийти тільки із заграниці вкупі з безліччю вимог, яких не буде в спроможності відкинути уряд, так чи інакше залежний від побідників.

Великоукраїнське селянство не так лякається війни, як радше горожанської боротьби і її руйнуючих наслідків. Лякається воно і можливих спроб повернення землі колишнім великим власникам і тому бажало, щоби момент рішучого бою між комунізмом і капіталізмом був відсунений на кілька літ, щоби за той час наступив процес перетворення великовласницьких претенсій ще в більшій мірі, як досі.

Розуміється, що наша оцінка великоукраїнських настроїв і перспектив є дуже загальна. Не виключаємо того, що на Рад. Україні є цілі гурти, які бажали б приспішити процес повалення більшовизму, однак загальна українського громадянства бажав би відсунути цей неминучий двобій якнайдалі.

Якже ставиться до воєнних можливостей західно-українське громадянство? Серед загалу панує під тим оглядом повний хаос і пасивна байдужість. Мало хто здає собі справу з надходячих подій. Здебільшого панують у нас настрої, що війна під крилами Англії й Америки дала б тільки нагоду і змогу Польщі перевести новий поділ Наддніпрянської України, загарбати Пра-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1830

44-7

проф. надіюся

ФІРМА
РОМАН
ЗУБИК
Львів, Галицька 16.

вобережжя і встановити нові кордони по Дніпрі на основі нового андрусівського мира, замість рижського. Комуністична і соціалістична преса — зовсім природно — підтримує більшовицьку точку погляду. Та цікаво, що й деякі національні політичні гуртки, в краю і за границею, безкритично повторюють комуністичну аргументацію. А найцікавіше в тому всьому є факт чи ілюзія, що вони вважають себе активістами і той свій гуртково-запідковий активізм ідентифікують з більшовицькими побажаннями. Намагання більшовиків дійти до угоди з Польщею вони, страшенні й завзяті ненавистники Польщі, промовчують, радянські пропозиції про пакт неагресії проковтують і залюбки поборюють англійські пляни. Не осуджуємо цей поведінки, тільки стверджуємо факт, який своєю нелогічністю занадто кидається у вічі. Змагання активістів повинно бути зрушити і знищити рижський кордон, створений спільними зусиллями польської та радянської дипломатії. Ясно, що це може статися тільки тоді, як нова війна потрясе тим кордоном. Тимчасом наші заграничні „державники“ й „активісти“ бороняться перед новою війною, мовчачи апробуючи більшовицькі намагання утвердити, запетрифікувати рижський кордон, не дозволити його зрушити. І при тому вони не відкривають своїх карт, не виступають зі своїми визвольними плянами, тільки „за р-п'а матка“ перемінуються у великих миротворців, виповідаючи війну західному милітаризмові.

Соціалістичні групи прийняли подиктовану їм платформу визволення при допомозі всіх „трудящих“ на всьому просторі сучасної Польщі, а далі й цілого світа, узалежнюючи визволення українських мас від спільної боротьби всіх покровджених. Вони ставлять справу досить круто: мовляв, спершу визволення всіх „трудящих“ Польщі через соціальну революцію, а опісля

полекші поневоленим народам. Для будучого успіху соціальної революції варто тимчасом закріпити існуючі кордони, варто підтримувати угоду політику Радянського Союзу з буржуазною Польщею, варто навіть прийняти автономічну платформу для України і Білорусинів під Польщею. Можна бути невдоволеним з такого ставлення справи, але не можна відмовити своєрідній раші цій соціалістичній політиці, облуманій на широку скалю і далеку мету власне зі соціалістичної точки погляду. Прешінь тут національно-державницькі змагання не лише грають підрядну роль, але й їх слід поборювати, як перепони до викликання і побідного переведення соціальної революції.

Але як зі своїм національним державництвом виглядають при цих концепціях наші заграничні „активісти“ і їх підголоски в краю? До чого зводиться їх діяльність? На чий млин йде їх пропаганда? Чи тільки на більшовицький, чи одночасно й на польський?

Ось питання, які вимагають відповіді.

У зв'язку зі здвигом воєнних настроїв панують на всій українській території розбіжні думки та й розбіжності, а на всякий випадок нескордированими шляхами йде наша політична думка на передодні великих і грізних подій. Ф. Ф.

Конгрес національностей в Женеві.

(Освітлення члена української делегації.)

На Женевському Конгресі „організованих національних груп в європейських державах“ явилися заступники 38 національних груп з 13 держав, які заступали около 40 мільонів населення.

Започаткована літом 1925 р. міжнародна організація поневолених національностей перевела в жовтні

1925 р. конференцію, а в цьому році конгрес національностей в Женеві. Головною причиною створення організації поневолених національних груп була невідповідність охорона прав національних меншостей в міжнародних договорах, а далі і те, що офіційна Ліга Націй, зложена з представників пануючих народів, не могла здобути на рішучий крок у напрямі налагодження відносин між пануючими і поневоленими народами, і цю справу почала чим раз менше цікавитись.

Не вважаючи на це, що самі пануючі нації дали справі охорони національних меншостей міжнародний характер, ініціатори організації поневолених національностей заняли опортуністичне становище та не мали відваги вийти поза межі поодиноких держав і сучасного порядку в Європі. Вони не взяли під увагу пекучої і загрозливої мирові Європи справи поневолених територіальних народів, яка виходить поза вузькі рамки охорони фактичних національних меншостей, та домагається розв'язки в далеко ширшому розмірі, як це поставлено у програмі конгресу. Таким чином ініціатори конгресу унеможливили представникам українського, білоруського і литовського народів у межах Польщі взяти активну участь у працях конгресу як у минулому, так і в цьому році.

Слід зазначити, що з більших поневолених територіальних народів узяли активну участь в конгресі представники Каталонців з Еспанії (около 4 і пів мільона населення), після зложення заяви, що вони через свою участь не зражаються повних прав нації.

Спокійна промова президента конгресу д-ра Вільфана накернула відомі основи праць конгресу. Від цієї промови та від привітних промов представників ново-принятих національних груп, відбилась широким відгомном заява об'єднаних української, білоруської і литовської делегацій, в якій вказано на причини, що не дозволяють їм брати активну участь у працях конгресу. Вразіння спокійної але рішучої заяви було слідне із зацікавлення, яке вона викликала між членами конгресу і присутніми журналістами. Відомі швейцарські щоденники „Journal de Genève“, „Gazette de Lausanne“ і „Zürcher Zeitung“ подали обширні коментарі до заяви, вказуючи на національні змагання Українців, Білорусинів і Литовців.

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ.

Життя і праця еміграції.

(Лист з Чехії).

Ніодна країна світа не відіграла такої великої ролі у житті нашої еміграції, як Чехословаччина. Хоч після розвалів останніх літ українська еміграція розлілася славом по цілому відомому світові, а проте може найкраще прийняття, найкращі умови життя і праці вона найшла у молодій чехословацькій державі. Дякуючи цій обставині тут скупилася найбільша кількість емігрантів і вони при допомозі чеського уряду потрапили створити деякі культурні осередки, які будуть мати свій вплив і велике значіння для цілоти українського культурного життя.

В особистому складі еміграції є кілька наверхів. Еміграцією не назвемо молоде студентство Галичини, котре після матури або з власної волі або поневоли (відомі університетські справи) поїхало побирати науку на чеських вищих школах. За те властива еміграція вказує угруповання: 1) Рештки української галицької армії в Йозефівському таборі і поодинокі особи тоїж армії розкинені скрізь у цілій Чехії. 2) Військові особи армії УНР, котрі в головній кількості перейшли через польські табори. 3) Цивільні особи, що їхня діяльність сплетена тісно з урядом

ми УНР і ЗУНР. Найдеться також чимало й таких осіб, котрі після розвалу української держави були залишені в Польщі або на Рад. Україні, а вже пізніше, поневолені різними умовами, мусіли покинути місце свого пробування і піти на еміграцію.

В поодиноких групах бачимо доволі значне політичне аріжничкування. Від монархістів до комуністів заступлені всі роди політичного світогляду. Однак певні фахові зв'язки закривають на перший погляд цю різницю, але це тільки на перший погляд. Коли приглянемося ближче, тоді серед студентства, як і серед старших (хоч і між студентством чимало вже осіб у старшому віці) зверне на себе увагу безліч комітетів, товариств, столівень, подиктованих не так дійсною потребою, як радше розходженнями партійно-політичними.

Еміграція розкинена на цілій території чехословацької держави. (Про еміграцію на Закарпатті буде мова пізніше). Найбільше осіб скупчує в собі столиця Прага з найближчою околицею, а далі містечко Подебради. Крім цього студентство у більших групах знаходиться ще в Берні і в Пшібрамі. Йозефівський табір у стадії остаточної ліквідації. А далі можна напевно сказати, що немає більшої місцевості, в якій би не натрапили би на якого Українця. Будучи в Йозефові та відвідуючи враз з д-ром Козаком господарську виставу в сусідньому місті Яромежі (Ягомеф), почув я від останнього, що на території Чехословачки буде

ще тисячі дві стрільці, котрі пробають на роботах; одні вже акліматизувалися, деякі поженилися і поволі забувають на свою батьківщину. Мені особисто доводилося (хоч як недовго я побував тут) стрічати урядовців, дентиста лікаря, дрібних торговців, робітників, котрі вже асимілюються і тільки почувши вашу мову признаються, що й вони Українці.

З природи річи найбільше інтересу буде для нас представляти еміграційне життя в Празі. Воно дало тут почин деяким таким установам, за які в краю йде вже десятилітня боротьба, а годі їх здобути. Мусмо на думці Вільний Український Університет. Збирає він біля себе наукові сили. Ведуть вони серйозну працю розробки української науки. Крім університету існує ще Педагогічний інститут ім. М. Драгоманова, з дуже широкою програмою навчання, головним завданням якого покладено підготування учительських сил до їх фахової праці під педагогічним і дидактично-методичним оглядом.

У Празі найшли свій початок та кож ріжні, в першу чергу наукові видавництва, видавані під різними фірмами. Може деякі з них не у всьому відповідають вимогам, які звичайно ставимо до наукових праць, а проте поважна їх кількість є цінним вкладом в українську наукову літературу. Згадаймо тільки про діяльність Українського Громадського Комітету, Видавничого Фонду, Соціологічного Інституту,

тощо. В найближчому часі заповдає дуже поважну працю нове видавництво „Українська Книжка“.

З важніших установ слід назвати Академічний Комітет, який об'єднує в собі українські високі школи та наукові установи, між ними й Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові, для співділення з Комітетом інтелектуальної співпраці при Лізі Націй. Комітет заступає наукові інтереси в міжнародному союзі і як такий брав цього року участь у міжнародному зїзді, який відбувся в місяці червні у Варшаві. Так само треба тут згадати про „Вісник української Музеї“, котрий зібрав уже чимало пам'яток, видає два бюлетени, але ще не встиг приступити до одніннення його для відвідувачів, а то з браку місця і гроша.

Тут мусимо зазначити, що всі названі установи, а радше особи, що в них відіграють важнішу роль, визначаються великою рухливістю і відчуттям актуальності. Слід пригадати, що пражська еміграція майже що року влаштує якусь виставу української книжки, української преси, бере участь у різних виставах інших народів, закликає галицькі й волинські видавництва до участі у виставах і зїздах, а в останній книжній виставі з нагоди міжнародного конгресу потрапила надати українській виставі всеукраїнський характер. На жовтень біжучого року заповідас Науковий зїзд, до участі в якому запрошує учених з усієї української території і з еміграції, яке промис-

Муєш бути мосю!

сталою принциповою по випробуванню і пачки цитринового екстракту АГРУМІНА

Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різницька 6.

1247а)

73—75

Праці конгресу тривали три дні і торкалися питань політичного, культурного й економічного характеру у відношенні догноблених народів. На основі проголошених рефератів та переведеної дискусії насувається ось яке спостереження: референти й бесідники мимохіть виходили поза межі програми конгресу і мали змогу переконатись, що розв'язка питання поневолених народів — навіть фактичних національних меншостей — не дається полагати на тій основі прийнятій платформи конгресу.

Коли жидівський делегат з Лиги д-р Робінсон у країно льоальнім рефераті про автономію підкреслює труднощі реалізації культурної автономії для меншостей і домагався невмішування держави до культурних справ національностей, впало з уст його речення про „делстацію“ (передачу) державою суверенності на льоальну адміністрацію. Думка про „делстацію суверенності“ зближується до закіненого і призабутого багатьма національними меншостями клича самоозначення народів...

Хоч великі тероріяльні народи згід Польщі здержалися від активної участі в працях конгресу, референти і промовці розбивали вузьку програму конгресу, виходили на ширший міжнародний шлях і таким чином признавали, що національна квестія не може бути справою поодиноких держав, а тільки справою міжнародного значіння. А як що вона станеться міжнародною справою у повнім розумінні того слова, тоді мусить прийти до припоровлення принципу самоозначення народів, який піднесли у своїй заяві об'єднані українська, білоруська і литовська делегації, бо тільки цей принцип подає шлях для майбутньої праці міжнародної організації поневолених національностей.

Д-р Олександр Мгітчик.

Пам'ятайте, що всякі збірники на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

вас в інших державах і частих світа.

Направду треба сказати, що в Празі на еміграції проживає велика частина українського інтелекту. Не будемо прочислювати назв, хочби гому, щоби кого не поминути й не зробити йому кривди. Однак мусимо замітити, що львівське Наукове Т-во має тут поважний відсоток своїх членів. А вже не можна поминути мовчанкою, що тут же в Празі проживає сеніор української науки проф. д-р Іван Горбачевський.

З черги годиться присвятити кілька слів нашому студентству. Воно представляє собою мозаїку, як що до віку, так і щодо причин, задля яких проживає у Празі, а далі щодо суспільно-політичних поглядів. Це останнє має своїм наслідком, що студентство згруповане не в одному товаристві, але в цілій низці товариств, які враз з студентськими товариствами в інших містах знову об'єднуються в двох центральних організаціях, назви яких відповідно до пануючої моди звучать: ЦЕСУС і ДОПС. Крім цього в Празі мають ще бути студенти „малороси“ і студенти України, котрі проживають у російських організаціях. Останнє має бути наслідком різних особистих непорозумінь. Ясно, що ці останні групи не входять ні в одну українську установу.

Умови, серед яких наше студентство проживає, незвичайно тяжкі. Хто поза стипендіями має ще деяку поміч з хати, цієї не відчуває матеріального недостатку. Хто о-

З життя і школи на Україні.

З приватного листа.

Один з наших громадян прислав нам до редакції лист з Радянської України. Автор листа педагог. Пише в ньому і про школу і про побут. Його помічення незвичайно цікаві, тому позволю собі дещо з того листа надрукувати.

„Тут — пише автор листа — на Радянській Україні якимось краще розв'язано національне питання чим навіть у бушій Австрії. Живуть тут і Поляки і Росіяни і Жиди і я живу добре з Поляками, веду навіть одну польську групу в школі (вчу фізику) та й взагалі гарно уложилось відношення між Українцями, Поляками, Жидами та Москалями. А в Галичині, чує з газет і з оповідань багатьох утікачів, панує велика національна ворожнеча“.

„Я працюю в дитячому будинку. Це ціле дитяче містечко. Більше як 1000 дітей-сиріт, жертв війни, голоду тощо. Важка праця, бо це діти з вулиці. Приходиться терпіти навіть чимало анекдотів, а всеж таки я справляюся зі своєю роботою. Є тут діти чотирьох національностей: Українці, Росіяни, Жиди і Поляки. Відповідно до того є й чотири школи. Я викладаю фізику в українській і польській школі. Заробляю на місяць пересично 70 карбованців, а жінка 50. Живемо не багато, але й не бідуюмо. Саме на днях відправив дружину з дітьми в санаторію, щоби троха поправилася, а сам взявся за математику та технологію металів, хочу видержати іспит до технологічного інституту (автор листа був перед війною студентом філософії). Працюю дуже багато, добре, що хоч здоров'я служити“.

„В школі мене поважають як доброго педагога, а навіть один професор рекомендував своїм студентам мою фізичну лабораторію як зразкову. Тому то я тепер не можу знайти спокою від деяких екскурсій та наукових оглядів, хоч мені і лестно, що така слава йде про мене. Дуже багато часу віддаю на вивчення радіо-телефонії. Працюю з дітьми старших класів. Зробили ми гарний апарат, слухаємо Відень, Берлін, Варшаву, Москву і якісь французькі стації. А ось не вдалося послухати Львова. Чи дуже слаба стація, чи може її зовсім нема, а може тому, що ніяк не підстрою апарату, бо не знаю довжини хвилі“.

„Тут радіо цікавить усіх. По багатьох селах поставлені апарати і голосномовці. Особливо слівська молодь тим дуже захоплюється. Почувало себе в праці задоволенням, бо бачу гарні наслідки своєї роботи. Бачу, як з отих „безбаченків“ виростають розумні діти: ті що ще недавно кидали камінням у вікна, або крали цукорки в перекупок на базарі, тепер пильно вивчають формулу вгнутого зеркала, чи слідкують за ростом фасолі в горшку. Отже не жалю мені праці, коли бачу, що вона не марнується. Один недавній „батько злочинців“ став найкращим моїм помічником. Нема дітей чортів. Усіх можна зробити гарними людьми“.

„Працюємо в школі по американській методі Л. зв. „Далтон-план“. Згідно з ним, учитель не викладає в школі, а пише програму для дітей. В програмі показує, які досвіди треба зробити, які при-

наче такої помочі не має, бідую. Для улегшення прожитку створені студентами кооперативні ідальні. Однак ні матеріальна допомога, ні засоби з хати не в силі доставити нашим людям потрібного здорового повітря. Прага й ціла долина Велтави та Лабі положені дуже низько понад рівнем моря. Нпр. Полебради лежать на висоті 168 м. В часі дощів, на весні й в осени нема чим дихати. Легені молодих людей, що привикли до наших висот, відчувають це болюче і тому великий відсоток студентства хворіє грудними недугами.

Додаймо до цього моральні терпіння, які є наслідком нашої тяжкої долі, непевності завтра, акції й доволі значну зміну у відношенні чеського уряду головню до цієї частини студентства, котре походить з українських земель у Польщі, а будемо мати поверховний образок життя нашого студентства.

Нездорове повітря Праги, а також дорожня мешкання казали нашим людям шукати собі житла під Прагою, особливо в частинах більш гірських. У підміських селах, як Покропів, Черношице, Радотін, Добжковіце мешкає поважна кількість старої еміграції і студентства. Головно село Черношиці виглядає як наша українська кольонія. Тут же й створений український захист для дітей, в якому постійно проживає певна кількість нашої еміграції.

(Продовження буде.)

Відгуки дня.

Під осінь.

„Ой не хриєся природо не хриєся, що ти в тузі, за літом у лузі...“ витягнув мені раз з губи Павло Тичина і тепер, коли гляну на осінні настрої краснуду, мушу деклянувати чужі слова.

Природа в тузі за літом, а мішухи за вакаціями. Одно і друге минуло, як усе гарне на світі, швидко й незаметно.

Від львівського двірця залізничного ко-тяться вози, авта, трамваї, повні повертаючих літників. Обложені горами клунків, ідуть з вакацій Львовяне... з близька і з далека, з Карльсбаду і Любіна, з Рів'єри і Бруховиц. Вертають у своїя, до рідного любого Львова, повного пороку, і блошниця.

Чекають тут на них знову дні праці й обкрадені помешкання.

Злодії не дармували. Без огляду на пору і скількість патрулюючих поліцейців чистили основні помешкання, збуджуючи подив і признання. Очевидно, подив і признання зискували злодії тільки від тих, які нікуди не виїжджали зі Львова, або не мали нічого до втрачання... або заасекурували високо своє хатнє майно. Ті, що удостойнились відвідати аматорів чужої власності, ходять тепер сумно і безнадійно, як бузюки по Спась. Все те, що вони скрикали від податку, даннин, дару на державний скарб чи від умираючого з голоду приятеля, — все те пропало мов у море кануло.

Завдяки злодіям вийшло на верх не од-но. Багато людей, яких світ і вони самі вважали за бідаків, — показались багати-

ладдя до цього потрібні, книжку й сторінку, де це описане, а всі висновки з про-робленого діти повинні зробити самі. Ро-ля вчителя в часі роботи зводиться до того, щоби діти обережно обходилися з посудом, щоби не спричинили пожежі, не брали голою рукою за дріт зі сильним током і т. д. Тут діти показують свої роботи за тиждень, роблять досвіди для цілої класи, читають візички. Хто чого не зрозумів, не вникається в часі заняття. Такий спосіб навчання дає дуже гарні на-слідки. Цього року скінчило в мене науку трьох хлопців, що вже можуть собі дати раду з якоюнебудь паровою машинною або мотором. Робимо часто прогулянки до всяких фабрик, де діти все оглядають, пробують самі урукомлювати машини і т. д. Тільки такий спосіб науки вимагає дуже багато праці від учителя. Ось заки напишемо програму, збереш матеріали та приготуєш усі прилади, пройде місяць, а там готов уже на слідує місяць нове і т. д.“

„Та всеж кортить мене до дому. Така туга нинді наляже на душу, що й діти і дружина не мид. Так хочеться подивитись на свої рідніх і знайомих, послухат Ісус от гроба“, а там шлий день дзвін, гайки і т. д. І вже хотів було їхати. та як по-думав, що не дадуть мені служби, що прийде сідти без роботи батькові на шні, та ще й не одному а з дружиною і дітьми то вже рішів краще сідти тут або їхати до Америки“.

„Тут хоч і не з медом живеться, то за те віруй, як хочеш, говори, як хочеш, ні-хто до тебе діла не має, говори хоч і по-китайськи, аби тільки знав українську мо-ву, як потребуєш чогось до уряду. Є тут у Києві й асирійська школа і польських шкіл аж п'ять нижчих і одна середня та польський семінар. Російських шкіл у Ки-їві є 20, жидівських 10 (розуміється почат-кових). Є на Україні також школи болгар-ські, румунські, німецькі, грецькі і всі ті народи живуть між собою в повній згоді. І чого отим Полякам не дати школи для кожного народу? Невже вони цього не бачать, що нація останеться нацією і що тому не переїжджати ніякі їх пересліду-вання? Таж 250 літ російського царату не могли придушити національних почувань українського народу. І це почування тепер на Україні буйним квітом розцвіло. Та я на політиці мало розуміюся, і тому не хо-чу над тими питаннями застануватись“.

„Тепе тут на Україні пишню розвива-ється кооперація. Приватна торгівля йде до занепаду. Того року на Україні наді-ялась гарного врожаю. Береться Україна конкурувати своїм збіжжям з Америкою“.

Ось ті цікаві місця з листу. Не даємо до них ніяких коментарів. Кожний читач виробить собі їх най-краще сам.

По широкому світі.

Ракоаський в Женеві? По віст-кам з Москви послав до СРСР. Ра-ковський вийав з Парижа до Же-неви, де буде перебувати до кінця вересневої сесії Ліги Націй в ха-рактері „неофіційального обсервато-ра“. Раковський матиме до своєї розпорядимости цілий штаб чи п'єматичних урядовців.

ми. Що правда, багачами в минулім, але все таки багачами.

Ось одна пані, яка все нарікає на тяжкі часи і на невиносику нужду, — признала-ся що їй пропало з хати срібла, золота і брилєнтів на 20 тисяч зол.

— Бійтєся Бога! — розказує ціла в слюзах. Звідки бестія анала, що в обра-зі є 15 дукатів? — Або бутони? Ско-вані були у фотелі на пружинах і там та-ки знайшли!..

— Певно якийсь хатний!.. — потішає-те її, а самому вам серце аж гуде з ра-дості: Еге! То і дукати і брилєнти якось знайшлися, а перше то: „Знаєте така бі-да тепер...“

Але не можна сказати, щоб злодії все тільки шкоду приносили: Ось один з лю-дей, що бували за границею, український письменник заасекуровав хату на 3000 зол. Український письменник і три тисячі зо-лотих! Трохи то смішно виглядає, але видно таки щось у тій хаті було.

Приїжджає з вакацій — хата порожня. „Знаменито!“ — гукиув і бігцем по асе-курашю.

Тепер походить по Львові ситий і адо-волений, вже навіть нове убрання справив. — Чує я чує, обікрали вас! — стріча-ють його знакоми.

— Ох! Не маєте поняття, які шкоди маю! — відповідає сумно.

Але коли стріне доброго знакового, то не видержить, щоб не похвалитися:

— Кажу тобі ще таких дві-три крадіж-і я з довгів вилізу...

Такому то байдуже, що йде осінь, а за нею зима. Кожної хвилі може дати до направи червонки, а навіть закупити вугля на зиму.

Galaktion Hlinka.

Венізелос і монархія. Віденські щоденники повідомляють з Атен, що Венізелос має намір воскресити в Греції монархію під скитром б. короля Юрія або його брата Павла.

Ву-Пей-Фу — умер, чи живе? Райтер повідомляє з Шангаю, що Ву-Пей-Фу не вмер, а є тільки ранений. З інших джерел зачувати, що його відкликали зі становища головного вождя. Війська Ву-Пей-Фу подаються даліше взад.

НОВИНКИ.

— Ольшанський у Мексику. З певного джерела повідомляють нас, що Ольшанський, про арештуван-ня якого в Данцігу писала недав-но польська й жидівська преса, перебуває в Мексику. Про це, що якийсь Реус піднісвся під назви-ще Ольшанського в Данцігу, щоб таким чином ухилитися від видан-ня в руки Польщі, писалося на днях в кореспонденції з Берліна.

— Польська „унія“. З кінцем вересня має відбутися у Вильні з'їзд „кресових“ єпископів у спра-ві положення „натолицької церкви східно-славянського обряду“. На з'їзді архімандрит Морозов виголо-сить реферат про це, як треба по-ширювати цю польську „унію“.

— За розліплювання комуні-стичних відозв арештовано у Львові Остапа Галамея, б. учени-ка торговельної школи. Другий його товариш, що помагав йому в ночі вибивати на камені при вул. Глівівського такі небезпечні на-писи, як „Війна-війни“, втік.

— Експлозія бензини в Дро-гобичі потягнула за собою, як ми вже подавали, смерть 6 осіб, а са-ме: бориславського робітника Ю-ри Ковальського, склепового прак-тиканта Йосифа Ткача, інтроліга-тора Юліана Броневича, Льва Лі-бермана, Баруха Габера і Янкеля Левенберга. Борється зі смертю шофер Іосиф Білоус, що закури-вши папіроску біля бензини, спри-чинив цілу катастрофу. Ранених в лекше 10 осіб, між ними Пилип Левицький і Станіслав Дрозда. Похорони жертв катастрофи від-будися при масовій участі насе-лення.

— Грабунок у ясний день. На купця Адольфа Фінеля із Замар-стинова напало на вул. Садівниць-кій трьох бандитів у ясний день і забрали йому сімю портфель-а

46) золотими й особистими паперами.

— **Пам'ятники у чужинців.** У Відні розписана збірка на пам'ятник славного драматичного артиста Жірардо, довголітнього члена віденського державного театру (колишнього Бургтеатру). Жірарді помер перед кількома роками після ампутації ноги. — У Варшаві кінчається робота біля зведення пам'ятника Шопена. Відлив того пам'ятника зроблено в Парижі. Речинець відселення пам'ятника Шопена назначено на день 17 жовтня ц. р. — В Любляні відселено пам'ятник славного славіста Франца Мікльшича.

— **4000 народних драм** прислали на конкурс московської газети „Беднота“. З них ледви яких 50 відповідають літературним і сценічним вимогам. Авторів цих драм — майже виключно селяне. Ідентичний радянський український конкурс зібрав недавно, як відомо, 140 драм, з яких також ледви кілька відсотків відповідало вимогам мистецтва і сцени.

— **Класичний репертуар у „Березі“.** Провідник театру „Береза“ Леся Курбас заявив співробітникам харківських „Вістей“, що в житті „Берези“ в порівнянні з минулим є деякі зміни, передовсім зміни в поглядах на репертуар. Цього року — казав він — до репертуару ввійдуть уже і класики як св. і так і всесвітні, але „Береза“ далекий від „академічного ретриву“, бо театр мусить бути завжди органічною частиною громадського життя і виконувати певну соціальну функцію. У факті введення до репертуару „Берези“ класиків бачить Курбас і педагогічну сторінку, бо це буде мати значення як органічний фактор зближення української культури. В цьому сезоні поставити „Береза“ драми зі старої української драматургії у відповідному обробленні. Склад колективу „Берези“ значно збільшений, а до режисури прийнято В. Інкажинцова, головного співробітника Меєрхольда, на протязі 6-ти літ. В репертуарі 8 нових вистав. Зі старих класиків заступлений Шекспір („Отелло“). З українських новіших драм піде „Сонце Руїни“ В. Пачовського.

— **Господарство України в цифрах.** Господарська продукція України дійшла в 1926 р. до 91 відсотків передвоєнної. Прибутки з господарства дають 79 відс. передвоєнних; фабрична продукція дійшла до 72 відс. передвоєнного, а кредити заледви до 32 відс. Зріст господарства зріс в останньому році в порівнянні зі станом з попереднього року на 36 відс., а фабрична продукція на цілих 61 відс. В усіх підприємства вложила держава в цьому році 330 мільонів карбованців. Урожай підраховують у цьому році в грошах на суму 1-го мільярда 78 мільонів пудів. — Всі ці цифри взяті з радянських джерел. Чи вони вірні ніхто рушити не може навіть ті, що їх складали. Бо з радянської статистики недоволени навіть у СРСР. Між іншими сам Сталін поробив їй недавно важкі закиди і то прилюдно за те, що вона не точна і не вірна.

— **Всеукраїнський торговельний музей.** В минулому році організували в Києві Всеукраїнський Грошовельний Музей. Комісаріат торгівлі, що є фундатором цього музею, рішив збільшити в ньому відділи крамних зразків і економічний відділ. Останній відділ має зрозуміти справи кредиту, тарифу, транспорту і конюктурі ринку. Крім цього буде він провадити і науково-дослідну роботу організувати низку курсів і семінарів.

— **Михайло Возняк.** Коротка граматики давньої церк. славян. мови. По причині могого виїзду зі Львова на фері не міг я особисто

провітрити першої відбитки з оцінки згаданого підручника, яку видруковано в найновішому числі „Української Школи“. Тому найшлося в тій оцінці тільки друкарських помилок, що після справлення їх та сама оцінка появляється аскорі в окремій виданні. — **о. д. р. Сп. Кархут.**

Дописи.

Бережани. (Ніщення української школи й українського учителя). Навіваючи до допису в „Дім“ з 15. квітня 1926 р. де виказано, як інспектор Позняк знайшов у Бережанщині українські школи, подіємо далі звіт про його розкладову працю. В українських школах накарвав він управителя, крім викладу польської мови, історії і географії в мові польській, вести на науці української мови в і. відділі ще й „по кількох годин“. Така чудернашія можлива тільки в такій висококультурній, широко-конституційній, глибоко-демократичній, наскрізь толерантній державі, як Польща. У всіх інших державах, культурних і некультурних, такий порядок виключений. Науку польської мови вивчав цей інспектор в українських школах беззастоважо з другим відділом, замість по присягам шкільних законів, у третім. Не зважаючи на надлюдську працю учителя-Українця, майже всім їм (крім манекнів і хрунів) дає він по візитатії „wytkanie“ за малі відомості з польської мови, за недостатку педагогічних засад у навчанні, за занедбування в письмовних приготуваннях до лекцій і т. д., розуміється, часто за несправданих, перекручених або переборщених причин — з агресивною дисциплінарною. Слідуючи візитатії знов являється „wytkanie“ і готує дисциплінарне слідство, а з ним усунення з повіту. Ці драконські візитатії страшило до тої міри, що одна учителька-Українка в часі його візитатії дістала биття серця і мало не перелатила того життям. В часі візитатії він нічого не відзначається, уваг не дає, повізитатійних конференцій не улажує, поступів у школі не очікує, а однією нагородою його візитатії є загальникове „wytkanie“, яке не очікує поступу ані не наставляє методичного навчання. Обходження інспектора з учителями-Українцями крайню обурює, наче капрала з „гемаїніми“. Роль інспектора зводиться до ролі поліцейського і з тою метою послугується індивідуальними під темною завідою або „суганями“, які очорнюють перед ним українське учительство, а він з кожного їх підлого доносів витягає конвенції. Він не стидиться намовляти учителів до переходу на латинський обряд і дві особи з нашого учительства вже перетягнули на „laciński obyczaj“, а твердять у цім напрямі шкандувати, як це зробив з учителькою П. Кіндсевичкою, котру два рази спалив при кваліфікаційній іспиті за відмову переходу на латинський обряд. До кваліфікаційних іспитів більшість Українців інспектор Позняк не допускає або палить їх при іспиті через половину. Кожного місяця обтягає він насильно платно учителям на приватні цілі, нап. на пляні городів по 15 зол., за виписки на школах по 13 зол., на печатки для шкіл по 3 зол. і для Шкільних Рад по 2 зол. Бережанське учительство терпить і мовчить, як чужі чорні руки видирають безкарно серце українського народу, його рідну школу. *Viator.*

Український Комітет у Ч. С. Р.

Дня 10. серпня ц. р. відбувся загальний збір новозаснованого Українського Комітету в Ч. С. Р. На денному порядку стояли точки: 1) Прийняття нових членів. 2) Інформаційний звіт з діяльності тимчасової управи Українського Комітету. 3) Вибір постійних органів Комітету. Головував п. М. Шаповал. Секретарював п. Г. Чернуха.

До складу Комітету прийнято нових членів: проф. Коваль, проф. Ярема, д-р Іваницько, Клименко, Косенко, Куликівський, Коритник, Мочарний, Залевський.

Про діяльність управи робив звіт голова управи Н. Григорій і члени проф. Шелухин і К. Цуркан. На пропозицію п. М. Шаповала прийнято одностайно таку резолюцію: Загальні збори Українського Комітету одобряють діяльність тимчасової управи й підкреслюють, що на майбутнє головна її діяльність має бути направлена на організацію еміграції. Особливу увагу має звернути управа на організацію Українців у Франції для забезпечення їх правового та матеріального добробуту шляхом збільшення культурної, матеріальної допомоги для масових організацій.

Після звіту вибрано нову управу, ревізійну комісію і товариський суд. До управи обрано: головою п. Н. Григорія і членами: проф. Шелухина і проф. Русова, К. Цуркана і Л. Клименка. До ревізійної комісії: М. Галагана, проф. Коваль і С. Ловгала. До товариського суду: д-ра Мандрику, д-ра Ярему і д-ра Кобилянського. Далі загальні збори після реферату професора Коваль ухвалили доручити управі організацію курсів заочної освіти. На пропозицію п. М. Шаповала одностайно ухвалено вислати подяку чехословацькому урядові і зокрема міністерству закордон-

них справ за допомогу, яку вони післи короткої перерви знов уділяють для української еміграції.

Вищі школи у Відні.

Акад. Т-во „Січ“ у Відні повідомляє: Вписи до високих шкіл у Відні для учнівців відбулися в таких речинках: Університет — від 23. вересня до 23. жовтня ц. р. Подання в справі зрізання чужинців з австрійськими студентами щодо такс треба вносити від 1. до 16. жовтня ц. р. (медицина від 1. до 7. жовтня). Техніка — від 23. вересня до 7. жовтня ц. р. Подання в справі прийняття та зрізання з австр. студентами вносити перед 23. ц. м. До подання в справі прийняття належить додати зокрема всі пірічні та річні свідоцтва з австрійських середніх шкіл. Агрономія і Лісова Висока Школа — від 1. до 14. жовтня ц. р. Подання в справі зрізання з австр. студентами приймається до 28. жовтня. Висока Торговельна Школа — від 25. вересня до 15. жовтня ц. р. Подання в справі зрізання з австр. студентами слід вносити від 25. вересня до 3. жовтня. Висока Музична і Драматична Школа — від 6. до 11. вересня ц. р. Прийняття слідує по успішному зложенні вступного іспиту.

У всіх віденських високих школах треба до подання в справі прийняття додати такі документи з легалізованим перекладом на німецьку мову: 1) метрика, 2) свідоцтво про належність, 3) свідоцтво матури, 4) свідоцтво моральності (тільки при перерві студії). До подання в справі зрізання з австрійськими студентами має бути крім того додано свідоцтво убожества. До вписів у всіх високих школах Відня треба зголоситися особисто. Місячне удержання у Відні коштує під цей час 20—25 дол.

Ближчі інформації дає Товариство „Січ“: Ukr. Stud. Verein „Sitsch“, Wien XVIII, Theresienstrasse 15. тільки за попереднім надісланням 3 зол. на покриття коштів переписки.

За Виділ:
Ю. Вітошинський,
заст. голови.

Зі спорту.

„Беркут“ — „Україна“.

Фінальні мачеті змагання за срібний кубок Т-ва „Дністер“ відбулися дня 19. вересня ц. р. на площі „Сокола-Батька“ між Т. С. К. „Беркут“ з Бережан і С. Т. „Україна“ Львів.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсєвського у складі 30 осіб виступає:

Віктор 7. IX. Броди.
Четвер 9. IX. Винники.
П'ятниця 10. IX. Винники. 193 24-7

З дівочої гімназії УПУ. в Станіславові Початок шкільного року 1926/7. дня 15. вересня. Додаткові вписи до 14. вересня. Доповняючи, поправочні та додаткові вступні іспити до клас I.—VIII. в днях 14. і 15. вересня від год. 8. рано. 437 2—2

Жіночий Клубок з У. П. Т. Імени Ганни Баранков отирає з дня 1. вересня ц. р. при дівочій школі ім. Шевченка (вул. Мокнаського 12) 6. класу доповняючи, в якій крім предметів загальнообразовних буде уділяватися наука крою і шиття суконь і білиз, модистства, шиття на машині, трикотажу, писання на машині і других практичних відомостей. Зголошення приймає управа школи щодня від 10—1. 446 1—2

Клубок Рідної Школи У. П. Т. в Коломиї отирає з початком шк. року 1926/27 одnorічний торговельно-кооперативний курс, з якого програму входить скорочений матеріал середніх кооп.-торговельних шкіл. На курс будуть прийняті дієчата і хлопці, що скінчили нижчу гімназію або 7. класу народної школи. Оплата місячна вноситься 20 зол., вписове 10 зол. Зголошення приймає і інформації уділяє канцелярія Рідної Школи Коломиї „Народний Дім“. — Старшина Клубка Рідної Школи У. П. Т. в Коломиї. 450 1—2

ДРІБНІ ОГолошення.

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж або вики з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти Кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти Кіна Коперник. 432 2—10

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю — з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти Кіна Коперник.

ВЗИМАЮ п. М. БЕНЦАЛЯ, артиста українського театру під дир. О. Міткєвич віддати мені до дня 11. ц. м. довг 212 золотих, в протиним случаю справу віддаю під осуд „Союзові Діла Українського Театрального Мистецтва“. Петро Баколич, вул. Вислянського 24. 444 1—2

ВЛОВЕЦЬ, дит 38, декрет. розірв. шлюбу, хати в місті — з молів поїз в будинками на селі, одружитися зі старою, лагідної вдачі панною з відпочинком на морі. Добрі крамничі мають перешестя, Федущак, Городок Ягайлонський, Заставська. 445 1—1

КНИЖКУ Гітєна для Пана, висилаю даром і дискретно за аворотом порта. Кореспонденція українська. Лен Бидло, Любелська. 447 1—1

БОНЦІПІЕНТ пошукує заняття в адмін. канцелярії. Зголошення слати під адресою: канцелярія д-ра Ріпешкого в Сокалі 445 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентистичне заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса

ЛьВІВ, вул. Сикстуська 17/II.
Плюмбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби з каучуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провізії полагожується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям та студентам знизити знижка та полекші в сплатах. 395 6—10

НА СЕЗОН ОСІННИЙ!

ОДЯГИ маринаркові і спортові
РАГЛЯНИ англійські

ПАЛЬТА зимові

ПЛАЦІ жіночі

СУКОНИ і **ПЛЮШОВІ**

КОНФЕКЦІЯ хлопчача і діточа
НАЙДЕШЕВШЕ

в магазинах конфекції
мужеської жіночої і діточої

ЙОСИФ КЕРНЕР

ЛьВІВ, вул. Трибунальська 6.
Телефон 32—02.

ГОДИННИКИ — БІЖУТЕРІЯ

ЯН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ ЛьВІВ, площа Маріїна 1. 1—7

СВЯТО ВЕСНИ

сценічний образок на 2 дії зі співаками і танцюрами.

Примірник з поправленнями нотати в ціні 0.90 зол. до надбання в „Народній Книгарні В-ла „Бистриця“, Станіславів 451

Пасаж Гертенбергіа. 1—2

ЖУРНАЛИ
ВЗОРИ
ПРОІ
МАНЕКІНИ
449 1—1

Р. ЛЯНДАУ ЛьВІВ
Чарнецького 4. 2

Конкуре

на факсову кравецьку силу до ведення робіт суконь від 1. жовтня 1926. Зголошення устні або письмовні з відповідними свідоцтвами факсового знання і практики, есентуально порученнями приймаються в урядових год. 8—1 і 3—6 попод. що дня. Платня після умови.

Жіноча спілка промислова „ТРУД“, ЛьВІВ, Ринок 28. (власний дім). 429 2—3

Купно Продаж — Заміно
„МОНЮШКО“ фортеп'янів
283 П'янів 7—13

ЛьВІВ, вул. Зморочича 10. Тел. 35-54

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шадн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

П. Ф. А. В., Ринок 19, поручає ПАНЧОХИ найдешевше з огляду на те, що вхід через сіни

Ліга Націй.

Грете засідання Зборів Ліги Націй. — Вибір керівників. — Протест Скандинавії. — Однодушність у справі прийняття Німеччини. — За з'єднання Іспанії.

Женева, 7. вересня 1926.

Нині в полудне отворено третє пленарне засідання Зборів Ліги Націй. Предсідник Зборів Нінчіч повідомив присутніх про вибір керівників шістьох комісій, які згідно з регулятивними постановами є також віцепрезидентами пленума. На других шістьох віцепрезидентів пленума при 46 голосуючих і абсолютній більшості 24 гол. вибрані: Чемберлен 44 гол., Бріан 43, віцегр. Іші 43, Шіальо 42, Фігуероа (Гватемала) 29, Леман (Ліберія) 24. Після короткої заяви предс. Нінчіча, що комісія почала працюю, перервано наради в год. 12.40. Пополудні буде прилюдне засідання Ради Ліги Націй.

Положення в справі поширення Ради Ліги Націй скомплікувалося. А саме скандинавський делегат Хансен заперестує проти одночасного прийняття Німеччини і реорганізації Ради Ліги. Хансен буде домагатися, щоб проект реорганізації переслати до спеціальної ко-

місії. Коли внесення здобуде 16 голосів, то буде прийняте. У вівторок ішли переговори, щоб усунути непорозуміння. Коли не вдасться усунути труднощі, то в середу появиться внесення з домаганням зменшення числа непостійних місць.

Коли в справі прийняття Німеччини до Ради Ліги Націй є збори однодушні, то справа збільшення непостійних місць у Раді, а головню лучення її з вибором Німеччини до Ради натрапляє на значний спротив деяких груп.

Сподіються, що завтра, себто 8. вересня, приймуть Німеччину до Ліги Націй і оконечно признають їй постійне місце в Раді Ліги.

Без огляду на негативне становище еспанського уряду у відношенні до Ліги Націй у міродатних колах Ліги знову задумують предложити Еспанії непостійне місце в Раді Ліги Націй з правом поновного вибору. Однодушним ухваленням того рішення хочуть доказати Еспанії загальну симпатію й поважання.

Замах на короля Альфонса?

Чи дійсно замах на еспанського короля? — Суперечні вісти про ситуацію. — Мнима капітуляція збунтованих військ.

Париж, 7. вересня 1926.

„Дейлі Мейл“ повідомляє зі С. Себастьяну, що там викрили заговор на еспанського короля Альфонса. Заговорники поставили собі за ціль арештувати короля і примусити його до абдикації.

Викриття того республіканського заговору було причиною насього виїзду короля самоходом до Мадриту. Таксамо німецький амбатор і інші дипломати, що перебували в Себастьяні, довідавшись про заговор, виїхали негайно до Мадриту.

Газети повідомляють про бунти населення в північній частині краю. По неперевіренім вістям Прімо де Рівера вручив королеві димісію цілого кабінету. З урядових кол зачувати, що Прімо де Рівера приступив до енергичної пацифікаційної акції в краю. Перед журналістами

він заявив, що є паном ситуації. Однак кореспонденти тутешніх газет повідомляють з Еспанії, що конфлікт між королем і Прімо де Ріверою поглибився.

По найновішим вісткам король відбув зараз після повороту до Мадриту конференцію з Прімо де Ріверою. Вечером видано комунікат, в якому висказаний жал, що полки артилерії, які мають за собою таку гарну минувшину, далися намовити до зломання дисципліни.

„Н. Йорк Геральд“ повідомляє з Мадриту, що 6. ц. м. в 7. год. вечером цілий гарнізон артилерії в Мадриті, що складається з 4 полків, піддався урядовим військам без виміни стрілів. У місті панує спокій. В Барцельоні офіцери покинули казарми артилерії в спокою. Казарми ці заняли негайно відділи піхоти.

„Меншости“ з Виленщини у прем'єра.

Варшава, 7. вересня 1926.

Прем'єр Бартель прийняв учора делегацію „національних меншостей“ з Виленщини. В склад делегації входили представники Білорусинів, Литовців і Жидів. Від Білорусинів був директор гімназії Островський, від Литовців директор литовської гімназії, від Жидів представник жидівського шкільного комітету.

На вступі прем'єр запитав делегацію, чому не звертається зі своїми проханнями до міністра освіти. На це в імени делегації відповів дир. Островський, що „меншости“ не раз зверталися до міністра освіти, предкладали йому свої меморіали і матеріали, але все те не мало найменших наслідків. Тому пе-

легація звертається тепер до самого голови уряду, який за все те є відповідальний.

Після того делегація представила домагання всіх трьох „меншостей“ Виленщини на освітньому полі, не забуваючи додати, що льокальна адміністрація робить шкільництву „меншостей“ різні пакости і не рахується зовсім з розпорядками центральної влади, але навпаки — виконує ті розпорядки густо-часто зовсім у протилежному розумінні. З окрема делегація заперестувала проти утравізму, домагаючись чисто білоруських, литовських і жидівських шкіл усіх типів і видатної матеріальної допомоги для приватного шкільництва „меншостей“.

Слід зазначити, що прем. Бар-

тель пробував полемізувати з деякими увагами членів делегації. Так пробував він боронити мін-во освіти перед закидами, що воно не дає школам „нац. меншостей“ права прилюдности тим, що, мовляв, ті школи не стоять на належному рівні. На це делегати відповіли, що тим гімназіям відмовлено права прилюдности на основі неправного обіжника б. мін. Грабського в справі викладів історії і географії по польськи, чого ті школи очевидно не прийняли. Сьогодні, коли цей обіжник знесено, нема хіба причини не дати тим школам права прилюдности.

При скаргах на льокальну адміністрацію прем'єр спитав: Чи будуть Вам подобатися такі урядовці, що робитимуть усе, як Вам захочеться? На це делегація зареагувала так: Хочемо, аби урядовці не робили того, що їм подобається, ані того, що нам подобається, а тільки те, що відповідає праву і конституції.

Розуміється, делегація не забула пригадати прем'єрові, що шкільництво „меншостей“ брутально знищено, бо прим. з 400 білоруських шкіл лишилося тільки три!

Прем'єр обіцяв розглянути предложені йому постулати делегації на спеціальній конференції з мін. Суйковським і шойно тоді дати делегації відповідь.

Справа протекторату в Мароко.

Париж, 7. вересня 1926.

У зв'язі з чутками, начеб Еспанія мала відступити Італії свій протекторат у Мароко, французькі урядові кола заявляють, що це нарушило би договір, заключений в Альжесі-расі. Протекторат цей віддано Франції і шойно Франція у порозумінні з іншими державами признала Еспанії часті протекторату. Тому Еспанія не може відступати признаної їй полоси третій державі без порозуміння з державами, які підписали договір у Альжесі-расі.

Війна в Мароко.

Лондон, 7. вересня 1926.

„Уестмінстер Газет“ повідомляє з Танжеру, що згідно з одержаними там вістками з Тетуану, численні племена зачали офензиву проти еспанських військ.

Реорганізація воєвідств і староств.

Варшава, 7. вересня 1926.

Міністерство внутр. справ опрацьовує тезу про організацію властей загальної адміністрації, себто воєвідств і староств. Ці тези міністерство в найближчих днях перешле відповідним міністерствам до заопініювання. Вони опрацьовані в напрямі тісної злуки провінціоальних властей, з окрема в напрямі більшого підпорядкування урядів воєводам.

Біржа.

Збіжжя.

На загаль положення без зміни. Жито трохи подорожало. На біржі купували пшеницю, овес, мак, червону конюшину, горох білий пів Вікторія по цінах біржових у дні доставки. Тенденція вдержана. Настрий спокійний. Ціни ошмочні без трансакцій: пшениця нова двірська з нег. дост. 4375, пшениця нова селянська з нег. дост. 3975, жито нове з нег. дост. 2625, овес новий з нег. дост. 2350.

Ceterum censeo...

Львів, 8. вересня 1926.

Розглядаючи в низці статей міжнародне положення і його здвиги, зупиняючись над супротивом двох велитнів і приводячи зв'язані зі загальними напрямими надії української еміграції, дійшли ми до пересвідчення, що в Європі нарастають нові події, не менше страшні й далеосяглі, як події 1914 року. Однак речинець тих подій — на нашу думку, зрештою згідно з тенденціями загальної світової політики — неминучий, ніяким чином не дасться передбачити.

Коли ми зупинялися над різними явищами одного й того самого процесу, то не на те, щоб когонебудь лякати чи викликати паніку, тільки щоб зясувати нашому громадянству загальний хід міжнародних справ і освідомити собі вагу моменту, що певно й неминуче зближується до нас.

Очевидно, зі зясованого положення не слід робити помилкових висновків, з якими нам уже доводилося зустрічатися, не слід зі заложеними руками ждати хвилі вибуху. Колиб такі висновки ми робили, то булиб схожі на перших християн, що зявища, які попереджували вибух Везувія, брали за ознаку наступаючого кінця світа і тому пасивно вижидали тієї хвилі. Від нас всі ці ознаки підготовлюваного вибуху вимагають збільшеної активності.

який голосно казав би світові про своє право до життя. Женевський конгрес „нац. груп Європи“ є зїздом угодливих нац. груп, дає піддержку існуючому режиму, по війні витореному, не є він союзом поневолених територіальних народів, який би широко і засадничо уймав національне питання в повоєнних державах. Хто приїде цьому конгресові більше значіння, — цей помиляється. Він зовсім не вплине на фактичне положення нац. меншостей в кожній державі, а особливо в Польщі, навпаки — польська політика використає цей конгрес для своїх цілей. Здобувши там поважний голос, вже рекламує польська преса женевський конгрес з багатомовним поспіхом.

Очевидно, п. пос. П. Васильчук в неправильній площині ставить справу. Бо тут не йшло про „придання конгресові більшого значіння“, тільки про те, чи пасивно дати йому змогу вирости на єдину репрезентацію „нац. меншостей“, чи своїм протестом прилюдно заявити, що конгрес є на хибному шляхові в своїх намаганнях вирішити національне питання. Пос. П. Васильчук вибрав для того до рогу приватного листа до секретаря конгресу д-ра Е. Амменде, а представники УНДО не обмежилися приватними листами, тільки на місці внесли протест проти такого трактування національної проблеми.

Краківський „Час“ з приводу конгресу „орган. нац. груп в європейських державах“ не вірить в користі з нього для Польщі, бо

„не можна сумніватися, що жалоби Жидів і польських Німців, що падають з трибуни конгресу на відношення нашої держави до тих меншостей, будуть запропаділи реєстровані і використувані проти Польщі“.

Тому то „Час“ обіцяє собі з того конгресу більше шкоди, ніж користі.

Цю нагоду використовує краківський орган, щоб застановитися над справою „нац. меншостей“ в Польщі взагалі.

Відомо — пише „Час“, що наша політика у відношенні до меншостей є неконсеквентна і нерозумна. Творчі конституції ввели до неї багато непередуманих і непрактичних постанов, обіцяючи меншостям надто широке „самоврядування“, якого зрештою меншості ніде не мають і не потребують. Бо конституцію пропонує й ухвалювали діти, що не вміють реально думати, а легко захоплюються фразами. Тому, коли прийшло до введення конституції в життя, негайно виявилася її нездійсненність. Тому і союми й уряди зайшли на інший шлях: винятки конституції. Обіцянок не словнено, перед труднощами ховано голову в пісок, а коли то не далось зробити, то відносини до меншостей почато регулювати по думці п. Ст. Грабського: закочувати з ними умови на те, щоб їх не додержувати. Маємо ще багато щастя в тому, що меншість руська („українська“) своєю радикальною тактикою сама виключила себе з наряд конгресу і не може поширювати жалоб з конгресової трибуни. Бо як ми виглядали, коли виявилось, що не вміємо позитивно розв'язати ані руської культурної автономії, постановленої відомою соймовою ухвалою, ані справи університету

для Русинів. Є це типові справи, в яких ми звязалися на міжнародному терені, а в яких від чотирьох літ ми не в силі ступити ані вперед, ані назад. Нікий уряд досі не мав досить часу, досить волі і досить широкого погляду, щоб в тих справах винести якийсь рішення.

Правда, що нікий польський уряд ніколи не мав часу, ні волі, ні ширшого погляду в національній kwestії, а українській зокрема, але хибна є думка, немовто польська політика у відношенні до „меншостей“ є неконсеквентна. О ні! Вона аж надто консеквентна, хоч бездонно глупа.

Велику статтю присвячує женевському конгресові Т. Голушко в „Роботніку“, вихваляючи поведінку об'єднаної польської делегації. Цей конгрес є для Польщі незвичайно корисний — вже хоч би тому, що виявив, скільки то держав підточує „меншостева недуга“. Не лише Польща має меншості, але й багато інших держав, які теж нагарили багато чужих територій. Переходячи до поведінки „польських меншостей“ в Женеві, Голушко наперекір „Часові“ вихваляє становище Жидів і Німців.

Перш усього слід ствердити, що Жиди в цьому році маніфестували своє прихильне становище до Польщі, заявляючи в своїх промовах прилюдно, що вважають, що Польща у правилинстві в себе жидівську kwestію поза деякими подробицями (підтема слань). Практично те прихильне відношення проявилось в тому, що Жиди йшли рука в руку з польською делегацією, якої річове становище покрявалося з їх станови-

щем практичного управління жидівською kwestією в кожній країні.

Німіз з Польщі поведилися спокійно і тихо...

Гірше стояли справи з Українцями і Білорусинами. Вони знову висули прихильне самоозначення і знову конгрес відкинув його, супроти чого Українці, Білорусини, Литовці з Польщі не взяли участі в конгресі, обмежуючись до декларації і зображення жалоби до Ліги Націй (71).

На мою думку, політично зробили пожеву, бо не вичули дійсних настроїв конгресу і дозволили висунутися Росіянам, бо Сербренніков привіз зі собою п. Соханського зі Львова, як представника російського населення Сх. Галичини. В той спосіб Українці і Білорусини загалом не були на конгресі репрезентовані.

На всякий випадок наша помилкова і несправедлива політика у відношенні до Українців і Білорусинів дуже утруднювала ситуацію польській делегації, приспороюючи їй багато прикрас. Українці і Білорусини не хотіли того зрозуміти, що колиб згодженоса з їх зою, то побідила концепція Німців (72). Зрозумів це Сербренніков, який — беручи участь в конгресі — зовсім не підняв справи рижського трактату, виходячи з założення, що того рода справу належить не до меншостей даного народу, але більшості, що меншість не може накидувати напрямку закордонної політики своїм народам. Однак того не могли зрозуміти українські і білоруські делегати з Польщі, що вирішення долі України і Білоруси — як цілості — лежить у Варшаві і Києві, а не в Варшаві і Львові. Своєю малою політикою вони так перед конгресом поставили справу, як колиб не було ані одного Українця й Білорусина поза границями Польщі.

Але то вже їх річ — нам слід ствердити, що нашою політикою плаємо їх в тому напрямку, що мимовільно сповістять роллю німецьких мурнів, а нашу делегацію ставимо у важке положення, бо трудно заперечити тим фактам, які подають Українці і Білорусини.

Єдиним нашим аргументом було те, що наші знамениті союзники — Румуни в тому році не лише закрили всі польські школи на Буковині, але навіть заборонили польським дітям говорити між собою по польськи на павзах між лекціями. Ах та аналогія з Румунами не приносить нам чести!

Як бачимо, то вже сама присутність української делегації в Женеві багато крови напсувала нашим благородним „приятелям“. М. Ч.

По широкому світі.

Вибори в Греції. На основі розпорядку нового правительства вибори до парламенту в Греції відбудуться 24. жовтня ц. р. Створення нового парламенту назначено на 13. листопада. Число послів зменшено на 286.

Паневропейський конгрес. Ідея якого пропагує завзято гр. Куденгове-Калергі (муж відомої відомої артистки Іди Роланд), відбудеться у Відні в днях 3.—6. жовтня ц. р. Ідеєю паневропейської федерації цікавиться багато державних мужів в Європі й Америці.

тому не омийте ніготи. виповніть негайно повинні долів еня і виплаті 462 до фінанс 1-10

БАНКОВИЙ ДІМ

О. ГРИС

Львів — 3-ого Мая 8.

Прошу прислати негайно Львові на Львові львівській львівській: червоток по 10 зол., половинкою по 20 зол., цілком по 40 зол. Належність в квоті зол. перешлю чеком П. К. О. — почтовим переказом — прошу прислати за післяплатою. Ім'я і назвисько Докладна адреса

Після конгресу меншостей.

з голосів преси.

В женевському конгресі „організованих національних груп в європейських державах“ Українці не брали участі. Правда, українська делегація в особах д-ра Дм. Лезицького, сен. Черкавського і д-ра О. Марітчака заявила в Женеві, щоб використати зїзд представників різних національностей для підготовки організації поневолених народів (в тому напрямку покищо наважано тісніші взаємини з Католицями), у відношенні до теперішнього конгресу обмежуючись ролю спостерігачів. Поза представниками Українського Нац. Дем. Об'єднання жадна з українських політичних партій не старалася використати цього зїзду. Тільки представник „Сел. Союзу“ пос. П. Васильчук окремим листом відмовився від участі в самому зїзді, подаючи причини, які роблять зайвою його присутність у Женеві. Окремо помістив він у „Нашому житті“ довгу статтю, в якій між іншим пише:

„І теперішньому конгресові, як і торішньому, брак властивого нерву, не може він зрештою більшої уваги світові політиці і опії. Брак йому дискусії над фактичним положенням окремих національних груп у чужих державах. Коли зїзджаються підаремні — то мають право собі й опії світа представити своє фактичне доложення. Пощо робити зїзди, коли не можна сказати правди про своє буття? Пощо повторювати загально знамі теоретичні формули, при тому обмежені, — чи тільки з обави комусь нарадитись? За це можуть дбати лише ті, що улягають зовнішнім впливам, що ведуть політику не самих національних меншостей, а нац. меншостеву політику якоїсь держави, за інтересованої в національно-меншостевому питанні. Потрібний є союз поневолених,

зі студентами, переходить всякі наші сподівання. Інакше пояснити собі цього не можна, як тільки захопленням своїм ділом, бо воно одно може дати людям силу створити надзвичайне.

Дякуючи широкосердності п. ректора Шовгеніва, а далі проректора Бича, декана д-ра Б. Матюшенка, доцента В. Садовського й інших знайомих мені осіб мав я змогу докладно познайомитися з цілим устроєм академії, з її установами, з працями студентів тощо.

Вже сама головна бібліотека, яка числить понад одинадцять тисяч добрих книжок на всіх мовах, мусить викликати подив. Називаємо її головною, бо кожний семінар, кожна робітня має свою спеціальну факсову бібліотеку. Створена на протязі трьох літ, ведена відповідно до найновіших вимогів бібліотекознавства, могла на правду сміло бути предметом оглядин міжнародного конгресу бібліотечного, далеко швидше, ніж учительська бібліотека в місті Таборі. Відповідні діярами на книжній виставі в Празі звертали на себе увагу відвідувачів.

В поодиноких робітнях, семінарських саях очікують нас асистенти або студенти, котрі гаразд об'явлені з ділом, можуть бути для нас провідниками. Без пересадки скажу, що просто не хочеться покидати поодиноких сая, тільки

в них можна побачити і навчитися. У відділі економіки асистент Биковський дає нам такий інтересний виклад робіт і вислідів та організації, що просто мушу подивляти досягнення, які — тут це треба зазначити — ведені з поглядом приношення їх пізніше у праці на властивому ґрунті на Україні. П. ректор показує нам праці поодиноких студентів від першої хвилини поступлення їх в академію аж до останньої пори. Ми бачимо, як пильно, солідно й совісно стежать тут за розвитком студентів, як їхня праця є постійно контрольована, як взаємно сходяться змагання професорів і студентів. При цій нагоді треба згадати й про велику працю професорів та студентів над зібранням наукової термінології до наук, які викладаються в Академії.

Переглядаючи кабінети для поодиноких відділів і відділів, довідуємося, що головна пайка заслуги в зложенні так багатих збірок знову по боці професорів і студентів. Останні своїми працями причиняються до збагачення збірок. Крім річей і показів, котрі потребують свого фабричного виконання, все друге вийшло з рук студентів. А праця ця не легка. Коли би ви побачили хемічну робітню й довідалися, скільки самовідречення треба, щоб працювати серед доволі примітивного уладження, ви рішучо переконатися би, що навіть малими засо-

бами можна виконувати велике і сильне.

Ні час ні місце не дозволяють нам вдаватися у подрібний опис кабінетів та лабораторій. Однак загальне число цих установ буде вистарчаюче для всіх тих, котрим ці справи не чужі. І так знаходяться при Академії одна метеорологічна станція, одна хліборобська ферма, одна молочарська ферма, один ботанічний город, одна лісна шкілька, вісім лабораторій і тринадцять одних кабінетів. Головна частина Академії поміщується в королівському замку; сенат, канцелярії в давньому центральному готелі, викладачі сали й одна хемічна робітня розкинені по цілому місті.

При Академії в тісній сполучі з нею існує Видавниче Товариство, що видає в першу чергу підручники для студентів, наукові праці професорів, а далі також праці студентів. Видання були спершу літографовані. Тепер однак Видавниче Т-во придбало вже власну друкарню, має своїх складачів з поміж студентів і останні видання уже друковані. Нам показують магазин Видавничого Товариства, в якому уміщено стільки багатства. А щоб виробити собі про нього погляд скажемо, що список видань займає чотири сторінки друку, називає 58 авторів, котрі разом дали 112 творів у 126 томах, головно учебників для студентів Академії. Про це

М. ГАЛУШІНСЬКИЙ.

Життя і праця еміграції.

(Лист з Чехії.)

(Продовження.)

Та найбільше животворним і творчим показав себе еміграційний гурт з Подєбрадах. При матеріальній допомозі чеського уряду подала тут Українська Господарська Академія з чотирьохлітнім курсом навчання і з відділами: 1) Хліборобсько-лісна інженірія з підвідділами агрономічним і лісним. Цей відділ має 18 катедр. 2) Хемічно-технологічна й культурна інженірія з підвідділами гідротехнічним, хемічно-технологічним і землемірним. Цей відділ має 20 катедр. 3) Економічно-кооперативна інженірія з підвідділами, економічним, кооперативним і статистичним. Має 20 катедр.

Та не в самому існуванні Академії її значіння. Радше у тому спільному змаганні, що при малих матеріальних засобах створило велику установу. Вистане сказати, що є що оглядати на протязі кількох годин. А величину довшеної праці мені тим легше оцінити, що сам яв до діла перед війною з творенням приватної гімназії в Рогатині. Однак те, що в Подєбрадах створила професорська колегія враз

Математична загадка!

Коли 1 — 50

1247 Розв'язка 74-75

(видати 05 — **ВІСНИК**
Львівського оловонидити в'язу 1)

НОВИНКИ.

— Синдикат львівських польських журналістів і „чудо“. Під такою назвою появилася в нас новинка про те, що названий синдикат почав у одній з львівських друкарень репродукцію „чудотворного“ образу з вул. св. Софії. Голоса синдикату п. Фрилінг просить нас зазначити, що синдикат нічого подібного ніколи не підпринймав, а тим самим „чудотворного“ образу навіть не задумував ніколи репродукувати. Помішуючи цю замітку, мусимо ствердити, що наш інформатор впав, видно, жертвою наклепу якоїсь злобною людини.

— Реорганізація „Стшельца“. Орган лівниці ППС. „Роботняк“, що виходить у Варшаві, приніс у числі в 5. вересня ц. р. таку замітку: „Одною з найсильніших підстав правління Пінсудського має бути 250-тисячний стрілецький союз. Однак його членські маси, що рекрутуються у великій перевазі з робітників і селян, не скорі до того, щоб підтримувати побідний фашизм. Травневий переворот різниться від фашистського перевороту в Італії тим, що коли там „Чорні сорочки“ мали головного ворога в соціалістах, то тут побитим ворогом стала інтелігенція. Тепер затирання перевороту і перетягання тих стрілецьких мас, легіоністів і т. д. на право, в початку його кінця і джерелом назріваючої а навіть починаючої суспільної кризи. На тому тлі відбувається на підставі інформації окружних урядів політичної поліції нагальна чистка стрілецьких організацій від усяких „крамольників“. — З того виходило, що вся т. зв. Підсудчина гратить ґрунт під ногами.

— „Moje uszanowanie, panie karłanie!“ В часі цьогорічних ферій великого шуму в Тернополі народився перехід на Радянську Україну в околиці Лановець коло Збаражя хорунжого 5-тої компанії 54 полку піхоти з Тернополя Матеуша Москви. З одним капітаном виїхав він над кордон для оглядення військових надлізів і коли оба знайшлися безпосередньо при кордоні, хорунжий Москва нечайно скорим кро-

Від Всі і споживні товари — в НАРОДНІЙ ТОРГОВІ

Поручається вина літургічні і лічнічі!

(Слід звертати увагу на оригінальне власне опакування кави, чаю і какао.) — Конкуренційні ціни. 6—6

ком перейшов озброєний вузький неутраційний пояс і станувши вже по українському боці, відвернувшись, засалював по військовому і сказавши: „Moje uszanowanie, panie karłanie!“ — рівним військовим кроком у товаристві червоноармійців пішов до найближчої застави і річ природна, до Польщі більше вже не вернув. Цей добровільний перехід польського хорунжого Москви до червоної Москви потряс дуже тернопільською військовою і цивільною Польонією, бо хор. Москва — чоловік 40-літній, женатий і батько двох дітей, бувший австрійський штабовий фельдфебель — ухаживав за світило цілого полку й у всіх бчисленних парадах ніс на переді полкову хоругву. Хоч сам Полук, не був хор. Москва вдоволенний зі сучасної Польщі і зі своєї служби, про що нерідко згадував перед знайоми-

— Бажаємо докладного висвітлення! З Ходорова дістаємо таке письмо: Громадяне Ходорова домагаються докладного висвітлення від куратора львівської округи, як маєється справа з підозрілим вломом до шкільного будинку і крадіжкою річей зі замкненої канцелярії і зі замкненого бюро управління школи жіночої п. Пеленської в Ходорові, яка то подія заворушила всі здорово й чесно думаючи уми в нашому містечку. Розказують, що коли по скінченні учительських курсів інспектор Косицький відїхав з Ходорова до Бібрки, то в відвідності за улаштування тих курсів презес організа-

значена для практичних вправ при відповідній кафедрі проф. Б. Мартоса. Управа кооператив дала мені змогу вглянути в діловодство внутрішнє і зовнішнє. Останнє проявляється у веденні харчівні (обіди й вечері) та крамниці. Крім цієї харчівні є ще дві інші, а саме „Рідна Хата“, в котрій був я також особисто і ще одна (назва мені невідома), котру студенти перебрали від християнської жіночої спілки. Обіди є дешевші і дорозчі. Всеж така ціна найдорозчого не доходить до шести корон ч. Студентство бачив я при праці в драматичному кружку, котрий дуже гарно розвивався під управою дир. Загорова перед його виїздом до Харкова. Тепер же гурткові віддають свою працю та свою вмілість п-ні Морська і Совачева. За час мого побуту не було ні одної вистави. За те мав я приємність бути на концерті співачки дружини Праги та Подєбрадів, який відбувся дня 5. липня. Хори були під управою п-ні Шуровської, яка свого часу працювала в капелі Кошиці. Сміло можна сказати, що рідко доводиться чути так вишкolenі хори. Не диво, що концертна саля була виповнена, а публіка нагороджувала оплесками поодинокі точки.

(Докінчення буде.)

СХІДНІ ТОРГИ

надармо стараються мати в себе кращі вироби, як вироби парової фабрики цукорків „ФОРТУНА НОВА“
Львів, Кордецького 23.

і належить до волинської округи. Для задоволення культурних потреб польського населення в цій окрузі зорганізовано 67 трудових шкіл, 26 хат-читалень і 10 пунктів для ліквідації неписьменності. В Мархлевському районі є один великий робітничий клуб, в якому вся праця відбувається виключно в польській мові. „Щоби скоріше — пише харків. „Комуніст“ (з 31. VIII. ц. р.) — повернути цей кусок Полісся в культурний край, піднести його добробут, проведено низку важливих господарчо-будівельних робіт — заведено телеграфічне połącення, впорядковано шляхи, відремонтовано будинки для установ, тощо. На час організації і будівництва району перекинуто сюди значну кількість радянських партійних та професійних робітників на скріплення культурної роботи“. Ось як там піклуються поляками, подекуди більше далекі ніж Українцями. Зате ми в Польщі користуємося теж особливою опікою польського уряду, але в протележному розумінні.

— Науку плавання мають завести по всіх віденських народних і анділових школах як обов'язковий предмет. Це тим легше, що у Відні є багато критих басейнів, у яких можна купатися і в зимі. Вже в цьому шкільному році заводять науку плавання в кількадесятих школах.

— Смертельний упадок з П. поверха. Омелян Сушинський, 11-літній ученик П. кл. гімназ. упав з П. поверха дому при вул. Янівській ч. 50 і побився так, що небезпечно помер. Цей трагічний випадок викликав велике враження на тому передмісті Львова.

— Адресова книжка на цілу Польщу видана після закордонних зразків знаним, світової слави Товариством Міжнародної Реклами Ска з о. п. Генеральне Представництво фірми Рудольф Моссе, Варшава, Маршалковська 124 вже появилася. Перші примірники вже є у Львові та можна оглядати їх на Східних Торгах в павільоні Палади Штуки. 1—1

Просвітні справи.

Поник до всіх філій і читалень „Просвіти“.

Кінчиться праця в полі, а наближається час другої, не менше важкої праці на освітній миві. Осінню зимова освітня кампанія ставить перед нами дві справи, які мусять стати предметом уваги філіальних і читальних Виділів, а далі і всіх членів Товариства „Просвіта“. Цими справами є: свято книжки в місяці жовтні і 2) свято „Просвіти“ в місяці грудні. Тільки один місяць полишається для підготовки всього потрібного до відсвяткування першого свята і не цілих три місяці для відсвяткування другого. Тому до підготовки і переведення обох свят належить зараз приступити.

Філії повинні відповідати на поради і на них запросити членів Товариства, відповідників читалень і громадян, які цікавляться і дорожать освітньою справою задля винятку думок і підшукання найкращих і найвідповідніших способів відсвяткування обох свят. Читальні Виділи виберуть споміж себе Комітети, завданням котрих буде ці свята гідно відсвяткувати. Якщо філії зауважать, що деякі місцевості і читальні не відгукуються на заарядження філій, тоді мають для таких місцевостей-читалень скликати районні наради і на них перевести ухвали відповідно до ухвал філіальних нарад.

Ні одна освітня установа не може і не сміє відтягнутися від святкування цих свят.

В тій так важкій роботі не сміє забранкути ні одного свідомого громадянина, ні одної свідомої громадянки.

Пригадуємо при цьому Виділам філій і читалень справу поголовного членства. До нині наші зусилля і домагання в цьому напрямкові не стали дійсним фактом. При всій енергії, витраченій на цю ціль, удало-

личину деяких підручників може свідчити кількість сторінок. (Нпр. Нижча геодезія ч. II-а доц. Л. Грабини має 1432—XV. стор. і 817 малюнків). Дотепні питають, кілька частин і кілька сторін буде обіймати „Вища геодезія“. Дальші видання в роботі і друку.

Та життя подебрадської еміграції не буде повне, коли не дамо перегляду праці самого студентства.

Коли ви увійдете в головний коридор замку, який веде до бібліотеки Академії, зверне вашу увагу безліч таблиць і оповісток на стінах коридору. Все те є урядові оповіщення різних товариств і спілок. Найважливіша установа се „Академічна Громада“, яка гуртує в собі найбільшу кількість студентства. Крім неї буде більше трицять різних товариств, комітетів та кружків. З тих одні ліквідуються, повстають нові тощо. Перед входом до бібліотеки є читальня часописів і студентська бібліотека. Цікавий був би опис життя кожної студентської організації. Однак це перевищало би розміри фейлетоку, та й не у всіх організаціях доводилося мені бути особисто.

Обмежуючи себе, мушу звернути увагу на самопомогові установи студентства. Є це кооперативні спілки задля ведення столівень. Найбільшою є споживна спілка „Україна“ котра є одночасно при-

ції народовой Гасни, який є рівночасно і директором мужеської школи в Ходорові, мав вручити йому виготовлений чи мережаний настільник (скатерть) як презент, що вишила власними руками його донечка. Та коли шкільний сторож виносив пакунки інспектора на дворець, випадково розпізнала скатерть як свою власність п. Пеленська, а забираючи її, довідалась від шкільного сторожа, що скатерть ця вишила з дому Гасного. Подія ця викликала немалу констернацію в домі п. Гасних, які початково твердили, що це власними руками вишила донечка, потім ніхто не зміг дати пояснення, яким робом найшлася скатерть п. Пеленської в домі п. Гасного, а накінець донця п. Гасних заявила, що скатерть цю купила у невідомого осібника за 2 зол. 50 гр. З огляду на те, що в часі шкільних ферій сталися підозрілі вломи в промисловій школі, де на шкоду уприси тоїж школи вкрадено підручну пушку зі сумою 15 зол., а з жіночої школи мали попропадати всі ручні роботи, підручні ріжні каси управи тоїж школи, а навіть деякі вартіші книжки з бібліотеки, — публічна опінія тими надзвичайно соромливици слухами є затрівжена. В кого саме заникло почуття до пошани чужої власності? Слід зазначити, що в тім будинку в часі вчительських курсів жили всі курсанти, тож і учасники тих курсів є заінтересовані у висвітненні више наведених вломів з крадіжкою, щоб їхня публічна опінія з приводу цього не затемнилась. Як зауважимо, місцеві чинники намагаються затушувати повише представлену скандальну справу до незначного непорозуміння, тож звертаємось до п. прокуратора в Бережанах, щоб справи цієї з ока не спускав, бож нашому громадянству не рівнодушно, в яких руках спочиває виховання нашого молодого покоління. — Обсерватор.

— Судьба бесарабського Українця Ткаченка. По відохостям, які розказали проти власної волі п'яні агенти сигуранци, відпроваджено арештованого Ткаченка на т. зв. 4-ий поверх сигуранци. Про цей четвертий поверх приходять лише дуже рідко якінебудь відомості до публічного відома, тому що хто туди попадає, не вертає вже живим. Це є секретне царство головного директора сигуранци Ромулуса Войнеску, де він при допомозі середовичних торгун разом зі своїми найближчими довіреними замучує всіх на смерть. Проти терору румунської боярської олігархії та проти замучування на смерть арештованих політичних діячів підняла вже європейська ліва робітничка преса та Ліга охорони прав людини рішучий протест, щоби спасти арештованих румунською сигуранцією.

— Поляки на радянській Волині. Згідно з радянською статистикою в тій частині Волині, що належить до УСРР, живе тепер 95 тисяч Поляків. Місця найбільшої скупченості польського населення виділені в окремий польський район, який недавно назвали Мархлевським районом. Район складається зі 44 сільських рад і 107 населених пунктів зі загальним числом 43 000 душ населення

74 до 31-го серпня 1926 р. одержати вкладку тільки від 5799 членів на загальну суму понад 25000 злотих пол. А самі тільки читальні (є їх зараз 2700) і члени читальних Виділів (маємо їх 35100) повинні зложити річну членську вкладку у висоті 5400 амер. доларів, являючись у злотих по курсі дня вилати вкладка членів передплатників і 72358 злот. (звичайна членська вкладка). Для докладного образу подасмо кількість членів у поодиноких повітах краю: Бєля — 37, Бережани — 93, Бібрка — 43, Богородчани — 20, Бокієвіч — 39, Борщів — 123, Броди — 33, Бурштин — 24, Буськ — 42, Бучач 39, Войничів — 22, Галич 32, Гвоздів — 23, Глинин — 69, Городенка — 74, Городок яг. — 9, Гривів 3, Грималів — 38, Гусатин — 35, Копичинці — 74, Делятин — 55, Динів-Стрижів — 30, Добромилів — 24, Долина — 43, Дрогобич — 127, Жидачів — 65, Журавно — 16, Жовква — 64, Заболотів 25, Заліщики 74, Збарж 47, Зборів 24, Золочів — 21, Калущ — 113, Камінька стр. — 16, Козова 32, Коломия — 3-3, Комарно — 56, Косів 27, Краків — 26, Краковець 3, Кути — 10, Ланцут — 29, Львів-місто — 1019, Львів повіт — 87, Любачів — 11, Мостиська — 14, Мельниця — 81, Надвірна — 99, Нове Село — 27, Новий Санч — 11, Олесько — 25, Перемишль — 190, Перемишляни — 16, Печеніжин — 30, Підгайці — 45, Рава Руска — 26, Радеків — 39, Рогатин — 192, Рожнів — 47, Рудки 13, Самбір — 53, Самбір ст. — 10, Скалат — 53, Сколе 40, Снятин 77, Сокаль — 144, Солов'яно 20, Станиславів — 228, Стрий 56, Судова Вишня — 32, Горлиці — 14, Коросно — 8, Ліско — 36, Сніж — 21, Ясло — 3, Терембовля — 59, Тисмениця — 45, Товмач — 31, Таусе — 16, Турка н/Стр. — 22, Угнів 21, Ходорів — 98, Цішанів — 5, Чортків — 36, Ширець — 45, Янів к/Львова — 10, Ярослав — 42, Волинь — 23, Зах. Галичина — 37, Великопольща — 24, ЧСР. і СХС — 11, Тернопіль — 203.

Визнається також всі філії і читальні до вирівняння заборгованості за Н. Пр., А. Т., Б. П. і побрані в комісії книжки, які вносять 36.290 злот. 65 гр., а які стають причиною опізнень просвітнянських видань.

З кількості членів Товариства, з кількості дарів на просвітні змагання мусимо зрозуміти, що живемо серед українського народу та що поміч і любов його оточує наше просвітне Товариство.

Вчасного ліквідації це не повинно і не сміє бути байдаже для нікого! Тому до діла повні віри і енергії! У Львові, дня 5. вересня 1926 р.

ЗА ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ВА „ПРОСВІТА“ У ЛЬВОВІ:

М. Галушницький, голова. В. Мудрий, секретар.

„Тиждень українського актора“.

До Українського Громадянства!

Незавидна доля українського актора у вічнім скитанні без постійного пристановища і даху над головою, факт, що багато наших талановитих артистів покинуло своє життя під чужим полотом або в домі божжевільних, українському громадянству загальною занадто. Всеж таки дотепер не було спроби, щоб цих ревних робітників на службі української культури забезпечити бодай яким пристановищем на випадок старости або неможливості працювати.

„Союз діячів українського театрального мистецтва“, як професійна організація українських акторів по цім боці греблі, що об'єднує вже тепер понад 100 членів, рішив тому саме розпочати широку акцію з метою будови дому-притулку для неспосібних до праці старших артистів.

Ідучи за прикладом організацій інших народів, Союз улагоджує в тій цілі в днях 3—10 жовтня ц. р. „Тиждень українського актора“. В тих днях будуть улажені за дозволом адміністративних властей прилюдні збори, театральні вистави й концерти в першій мірі силами „Союза діячів українського театрального мистецтва“.

Тому, що справа такого тижня зглядно забезпечення українських акторів є не тільки справою їх самих, але також справою свідомого українського громадянства — підписана Управа Союзу звертається отсим до цілої української суспільності, до всіх товариств, аматорських гуртків, установ з проханням допомогти в міру своїх сил акції Союзу, улагодити в місцевостях, де сам Союз не може тим зайнятися, аматорську виставу, відчит, прилюдну збірку або навіть і забаву і звесь дохід переслати на вкладкову книжечку Т-ва „Дністер“ у Львові ч. 13708, і також коротке повідомлення на руки містоголови Союзу д-ра Н. і ч. к. н. Грива у Львові, вул. Руска ч. 18/1.

Управа Союзу має надію, що українське громадянство відгукнеться прихильно на цей запит у спосіб гідний культурної нації і допоможе здійснити мрію українських акторів, а саме збудувати „Дім Українського Актора“.

За Головну Управу „Союза Діячів Українського Театрального Мистецтва“ у Львові:

Андрій Шерегет, голова. Лев Краснопер, секретар.

Всячина.

Львів — місто парків. Столиця Австрії Львів має ні більше ні менше тільки 8,753,000 квадратних метрів простору,

ОЛЬКА

покритего деревами і цвітами. Таким робом Львів є тепер справжнім містом парків. Найбільший віденський парк — це Пратер, що має 5,335,000 кв. метрів простору; по ньому сідає Шенбрун (578,000 кв. метрів). Інші парки менші: Аугартен має 492,000 кв. метрів простору, Бельведер 69,000, народний парк 47,000. В повесених роках простало у Відні кілька парків, перероблених з колишніх цвинтарів. Де ще недавно були пам'ятники і хрести, тепер бавляться серед гамору діти і проходжуються старші. Розуміється, що оркестра витинає там вальси і фокстрота, бо віденська публіка пропадає за музикою. Майже всі нові парки мають імена бувають цвинтарів або славних письменників і музиків, що були на них поховані. В найближчому році повстануть у Відні ще чотири нові парки на місці давніх цвинтарів, м. н. на Шмелль-у в сусідстві тої величезної площі вправ, на якій відбував довгі десятиліття муштру і наші 24 (коломийський) полк.

Поліцаї в ролі суддів. З днем 1. січня ц. р. одержали всі віденські поліцаї бляшки, якими послуговувалися при стяганні кар з тих Віденців, що кидали на вулицю трамвайні білети або інші папери, кістки або відпадки з овочів, замичували травники і хідники, вискакували і вискакували до трамвая в час їзди, робили крики на вулиці і т. п. Кара за такі переступства вноситься 2 шілінги. Ця новина принесла подвійну користь: Відень зробився відносно чистішим, як був, а управа міста дістала за пів року від 46,317 покараних людей 91,632 шілінги, себто около 14,000 доларів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Український Недільнянський хор під управою Петра Сасевського у складі 30 осіб виступає:

Четвер 9. IX. Виноники.
П'ятниця 10. IX. Винники.
Субота 11. IX. Глиняни.
Неділя 12. IX. Глиняни.
Понеділок 13. IX. Пе-омішляни.
Вівторок 14. IX. Перемишляни.
Середа 15. IX. Поморяни.
Четвер 16. IX. Поморяни. 193 26-7

Муж. учнт. семінарія У. П. Т. „Рідна Школа“ у Львові приймає дальші вписи щоденно перед полуднем при вул. Купарський ч. 15. Вступні іспити 13. вересня о год. 8 рано. 458 1-2

Жіночий Кружок У. П. Т. Імени Ганни Барвінок отирає з днем 1. вересня ц. р. при дівочій школі ім. Шевченка (вул. Мохняцького 12) 8. класу доповняючу, в якій крім предметів загальнообразовних буде уділюватися науки крою і шиття суконь і білиз, модярства, шиття на машині, трикотарства, писання на машині і других практичних відомостей. Зголошення приймає управа школи щодня від 10—1. 446 2-2

Кружок Рідної Школи У. П. Т. в Коломиї отирає з початком шк. року 1926/27 однорічний торговельно-кооперативний курс, в якого програму входить скорочений матеріал середних кооп-торговельних шкіл. На курс будуть прийняті дівчата і хлопці, що скінчили нижчу гімназію або 7. класу народної школи. Оплата місячна вноситься 20 злот., вписове 10 злот. Зголошення приймає і інформації уділяє канцелярія Рідної Школи Коломиї „Народній Дім“. — Старшина Кружка Рідної Школи У. П. Т. в Коломиї. 450 2-2

ОПОВІСТКИ.

ПРИМУ ученика на станцію Гвозди-кова — Личаків ч. 15 П. 461 1-2

УЧЕНИКИ нищої гімназії з доброго дому, найдуть приміщення і солідну опіку при інтелігентній родині; фортепан до ажитку, елент, поміч в науці. Вул. св. Тереса ч. 2 ц. I. пов. 318 1-2

ВДОВА по лікареві приймає заможніші панни на мешкання здорове, сонячне, опіка, фортепан. Зголошення Адміністрація „Панська“. 460 1-3

В ВАРШАВІ полагоджують і вислаю всякого рода поручення, діла, швидко й дешево Варшава, Зельна 5-6 В. Ромашко. 456 1-1

ПОВІЛЬШИЛА Я робітницю і приймаю всілякі роботи вхідні в обсяг жіночого краветтва по уміркованих цінах „Юліанда“, Сташівка 8. бічна Хоружини. 422 3-3

ВЗИВАЮ п. М. БЕНЦАЛЯ, артиста українського театру під дир. О. Міткевич віддати мені до дня 11. п. м. довг 212 злотих, в противнім случаю справу віддаю під осуд „Союзові Діячів Українського Театрального Мистецтва“. Петро Баканч, вул. Виспянського 24. 444 2-2

ПРОЦІПІЄНТ пошукує заняття в адвок. канцелярії. Зголошення слати під адресою: канцелярія д-ра Ріпечького в Сокалі 445 2-3

трикоти 414а) 1-4 першої якості
панчохи по цінах
рукавички фабричних

Львів, Ринок 36.

(біля „Народної Торговлі“).

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Конкурс.

На аренду фільварку фундації бл. п. Отця Йосифа Феліса в Скнилові коло Львова. Обсяг 15 моргів ґрунту і господарські будинки — час аренды 6 (шість) літ — кавція вимагана. — Оферти письмові з долученням ваді у висоті 150 злотих вносити до дня 13. вересня 1926. р. на руки Вікєр. Кураторії Фундації Отця Крилошанина В. Томовича у Львові площа св. Юра 3. 457 1-3

Дня 13. вересня 1926 р. в год. 4. пополудне відбудуться

Загальні Збори

Шкільної Спільки Кредитової

Коопер з обмеж. поручкою в Золочеві, в селі Тов-а ім. М. Шашкевича з таким порядком денним:

1) Відкриття Загальних Зборів Ш. С. К., 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, 3) Відчитання Дирекції з діяльності Шкільної Спільки за минулий час, 4) Зміна статуту, 5) Вибір Надзірної Ради і Дирекції, 6) Вільні внесення й запити.

Надзирна Рада Шкільної Спільки Кредитової. 2-3

Накладом УПТ. — Рідної Школи вийшли друком

ГРЕЦЬКІ ВПРАВИ

для IV. і V. кл. сер. шкіл. — Ціна примірника 6 злот.

Головний Склад в книгарні УПТ. Львів, Руска 2.

Марусю чого мучишся?

АЛЬБОРІЛЬ

самоділаючий середних до прання

ПЕРЕ САМ

без тертя, без щітки і без мила, соди і т. п.

вист. рчить замочити, варити і переполокати

БІЛИТЬ САМ

— ясніше як сонце і ліпше як на травнику — білля стає сніжно біле і свіжо-пахуче,

убиває всякі бацили

заощадує багато часу, праці, опалу, грошей і є під гарантією вільний від хворюк — і інших шкідливих складників —

На виставі Спож. вч.о-гігієнічній у Варшаві 1926

відзначений

ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ

ХЕМІЧНА ФАБРИКА

П ШРАЛЬ і С=ка, ШОПЕНІЦЕ Г. ШЛЕСЬК

СХІДНІ ТОРГИ

Павільон Земського Банку Кредитового.

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. шваб. 143.322. Адреса для телеграм: — „Діло“, Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не заєртається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4-50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7-50 ал., Німеччині 7-50 ал., Швейцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей, Болгарії 7-50 ал., Австрії 7-50 ал. — Зміна адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГолошенЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
--	---	--

Німеччина прийнята до Ліги Націй.

Хід засідання. — Промова Мотти. — Сумніви Голандії, Швеції і Норвегії. — Німеччина прийнята до Ліги і Ради. — Приїзд німецьких делегатів.

Женева, 8. вересня 1926.

Президія зборів Ліги Націй ухвалила поставити на денному порядку пленарного засідання осьтакі справи: прийняття Німеччини до Ліги Націй, прийняття Німеччини до Ради Ліги Націй та утворення трьох непостійних місць у Раді.

Зі сторони скандинавських держав сподіються виступлення проти цих останніх внесень, як таких, що дучать справу приступлення Німеччини до Ліги Націй та утворення трьох непостійних місць у Раді.

Дня 8. вересня попол. на Зборах Ліги Націй союзний радник Мотта заступив внесення у справі прийняття Німеччини до Ліги і в справі призначення Німеччині постійного місця в Раді, справу збільшення непостійних місць, а вкінці справу процедури при обсаді непостійних місць. Рівночасно висловив вдоволення з того, що мається прийняти Німеччину до Ліги Націй. Призначення тій країні постійного місця в Раді — говорив Мотта — є само собою зрозуміле, а збільшення числа непостійних місць у Раді є конче: 1) задля забезпечення ріжним країнам представництва, яке їм справедливо належить, 2) щоби вкінці ввести черговість при обсаді тих місць 3) щоби передовсім порішити тяжку кризу, яка повстала в Лізі в міській березні. Тому, що годі узглядити домагання одної з держав Півд. Америки призначення їй постійного місця в Раді, то тимбільше слід державам того континенту дати доказ готовності до уступок у відношенні до них. Комісія, розглядаючи справу реорганізації Ради, поручила признати тим державам три місця. У зворушливих словах

Мотта звернувся до Ліги Націй, щоби прийняла представлені внесення, кермуючися духом примирчости, який уможливив здійснення мирного діла в Льюкарно.

Після ради. Мотти промовляв м. и. голандський делегат. Він заявив, що голандські делегати готові в інтересі порозуміння прийняти представлені мирові внесення, хоч піддержують рівночасно свої принципиальні сумніви. Делегати Швеції та Норвегії Нансен і Левгрен заявили проти безцільності пропозитованого поступовання.

З черги приступлено до голосування. Справу процедури при виборі непостійних місць у Раді переказали правничій комісії. Збори рішили рівночасно ухвалити дальші внесення. Безпосередньо потім одноструно 48 голосами, прийнято Німеччину до Ліги Націй. Предсідник Зборів Німчич подякував за вислід голосування, заявляючи, що появи німецької делегації в Женеві вижидують із радістю.

Опісля Збори голосують над другою точкою у справі постійного місця в Раді для Німеччини і збільшення числа непостійних місць з 6 на 9. Цю точку денного порядку прийняли також одноструно 48 голосами при загальних оплесках. На цьому закінчилося історичне засідання Зборів Ліги Націй, яке прийняло Німеччину в члени Ліги і признало Німеччині постійне місце в Раді та створило можливість признання иншим державам непостійних місць.

Штреземан прислав Лізі Націй телеграму з подякою за ухвалу Зборів. Німецькі делегати приїдуть до Женеві 9. вересня і візьмуть участь у засіданні в п'ятницю.

З польських справ.

Зміна військової прагматики. — Звільнення ген. Мальчевського? — „Пшемколене“ старостів. — Пілсудський на відпустці.

Варшава, 8. вересня 1926.

„Газ. Варш. Поранна“ довідується, що в цих днях вийде декрет президента республіки, який змінить службову прагматику для військових. А саме підпадає зміни постанови, що військових переноситься в стан спочинку по 35 роках служби, оскільки при тому перейшли вже преклюзійний вік, усталений для кожного військового ступеня. Тепер перенесення в стан спочинку буде можливе без огляду на вік. Кажуть, що першим, перенесеним на цій основі в стан спочинку, буде ген. Мальчевський.

До „Варшавянки“ подають з Зильна, що у зв'язку з побутом там марш. Пілсудського розійшлися поголоски, що в долі ув'язнених генералів на Антоколю зайдуть деякі зміни. Істнує мабуть намір уменшення цілої справи і таким чином ген. Мальчевський і тов. будуть звільнені з тюрми, яка, як зазначають, сильно підкопала їх здоров'я.

Сьогоднішні газети повідомляють, що уряд рішив уладити в найближчій році спеціальні курси для старостів. На тих курсах старости перейдуть адміністративне „пшемколене“.

„Пшемколене Вечорні“ подає, що марш. Пілсудський, переживши цілу низку особистих змін на вищих становищах у війську, розпочав відпустку. Його заступником в мін-ві військ. справ буде мабуть ген. Конажевський. Дальших змін на становищах військової ієрархії до часу повороту Пілсудського не передбачують.

Засідання союму пересунене.

Варшава, 8. вересня 1926.

Союмова канцелярія оголошує, що маршалок союму визначив пленарне засідання союму на день 20. ц. м., на 4. год. попол. На денному порядку перше читання бюджетової провізорії. Пересунення речинця засідання з 16. на 20. ц. м. зроблено мабуть на-

слідком нескінченної перебудови союмового будинку.

Револьта в Еспанії здавлена?

Париж, 8. вересня 1926.

„Ле Журналь“ повідомляє з Мадриду, що там завішено в урядуванні 1.800 офіцерів артилерії. Небажком має бути проголошена амністія, але вона не буде торкатися провідників револьти. З комунікату президії ради міністрів виходило би, що до вчорашнього дня всі полки й військові відділи покорилися перед урядом. Воєнний стан має бути знесений в найкоротшому часі. До краю мають в найближчих днях стягнути 12-тисячну армію з Марока, яка в останніх подіях зберегла повну лояльність і відданість для уряду.

Димісія Красіна.

Варшава, 8. вересня 1926.

„Аг. Всх.“ повідомляє з Москви, що Красін подався до димісії наслідком акції, яку головню вів Менжинський.

Знов зал знич катастрофа.

Лондон, 8. вересня 1926.

З Нью Йорку прийшли телеграми про страшну залізничну катастрофу недалеко міста Соліда в Каліфорнії. Там ударив трамвай на великий блок землі, який завалився на переїжджаючий поїзд підземної залізнички. Поїзд був переповнений пасажирами і в часі катастрофи був у глибині 3 стій під землею. Наслідком тої катастрофи є 30 забитих, 50 тяжко ранених і 60 легко ранених.

Пять самовбивств одного дня!

Львів, 9. вересня 1926.

Подібної цифри самовбивств не виказувала вже давно хроніка міста Львова. А вчорашній день зазначив аж 5 самовбивствими замахами. Так відставлено вчора до шпиталю бляхарського помічника Володимира Савку, який уладив замах на свого майстра Залця, а опісля кинувся з першого поверху на брук подвір'я і небезпечно покалічився. Інакше рішиться покінчити з життям кравчиня Марія Мазар, зам. при вул. Кохановського. Вона випила більшу скількість есенції огру. Її перевезено теж до шпиталю. На губернаторських Валах зараз біля будинку вдовства пробувала отруїтися йодною Розалія Жовнір, зам. при вул. Жовківській ч. 75. Її відставлено до шпиталю. Крім того пробувала покінчити з собою служниця Вікторія Алягурська з причини втрати служби. Вона кинулася під колеса трамваю в Ринку. Найтрагічніше представляється стан п'ятого з черги самовбивства вчорашнього дня, буваючого урядовця акц. сп. „Фанто“ в Бориславі Якова Бергера, що мешкав постійно в Стрию. Він підрізав собі горло бритвою в почекальні і кляс на головному двірці. В дуже гіршому стані відставлено його до загального шпиталю. Причиною того самовбивства — втрата посади в згаданій фірмі.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в готівці в приватних оборотах незмінний, 898.

Збіжжя.

Застій в біржових і позабіржових оборотах. Спорадична трансакція в польові горосі в рядках нинішніх потувають. Офериють провізійналу муку. Тенденція стабілізована. Польовий горос 43—45, пшениця нова двірська з нег. дост. 43-75, пшениця нова селянська з нег. дост. 39-75, жито нове з нег. дост. 28-25, овес новий з нег. доставою 23-50.

Що їм подобається...

Львів, 9. вересня 1926.

„Санацийний“ прем'єр проф. Бартель все більше показує свої диктаторські рогги. Перший раз показав він їх правичі підчас союмової дебати над повноважностями для президента. Коли покорена правича відмовлялася перепустити повноважності, він заповів їй витягнути з її поведінки таємні конвенції. І це вповні вистарчало, щоби правича вдруге скапітулювала, тим разом на парламентній арені. Але коли та сама перелякана правича виставила домагання стягнути з повноважностей уповажнення в шкільній справі, щоби, Боже борони, „санацийний уряд“ для людського ока не захотів повернути до життя кілька українських чи білоруських шкіл з двох тисяч зліквідованих Ст. Грабським, то „грізний“ прем'єр з радіо душі приніс цю „жертву“ на жертвеннику вшехпольського екстермінаційного шовінізму. На увагу одного з українських послів, чому прем'єр, обстоюючи повноважності, не оборонював їх цілості, чому не протиставився вимогам правичі в шкільній ділянці, відповів він з резигнацією: „А cóż ja m zrobię?“

Скоро тільки „залізний“ прем'єр зійшов на справи, що торкаються „нац. меншостей“, то погнувся як лоза в руках правичі, стопився як віск під подихом реакції.

Аналогічні явища можна було бачити і в инших ділянках. Коли маскований диктатор Пілсудський, не оглядаючись на кулявий бюджет і не рахуючись з нечуванним податковим перетягненням населення, в короткій дорозі зажадав підвищення платень офіцерам і взагалі побільшення військового бюджету, то прем'єр і міністр скарбу не тільки не опонували, але без зайвих дебат погодилися з рішучою вимогою диктатора, збільшуючи бюджетні видатки на 20 (двадцять) мільйонів зол. Але коли перед кількома днями явилася у прем'єра з аналогічним домаганням делегація залізничників, то він збув її високопарною сентенцією: „Тільки дурень дає більше, як має!“ Отже коли йде про підвищення платень армії уніформованих консументів, „zjadaczu chleba“ — як казав Словацький — то тоді без слова протесту виконується ультимативне домагання одної людини, але коли з огляду на вічно зростаючу доробочу такуж вимогу ставить армія про дуктивних робітників, то її гонуться крилатою фразою.

В горячих травневих днях переливалися бурхливі слова на тему „моральної санациї“, селекції гнилого, анархічного, своєвольного бюрократичного апарату, але чим більша віддаль „санаторів“ від травневих днів, тим більше канули у вічне забуття „санацийні“ пориви. Мало того! Коли найгрізніший зі „санаторів“ ген. Млодзяновський видав розпорядок про упорядкування справи горожанства на „кресах“, найближчий йому, підручний референт довільно перемінив розпорядок міністра, зводячи його в нівець, і в такій формі вислав його вояводам. Так діється в самому кабінеті міністра, а щож діється на тих „диких полях“, що називаються „кресами“? Не диво, що всі санацийно-реформові заповіді стали вже тільки від

Харківський "Комуніст" з 28 серпня ц. р. приніс статтю М. Яворського п. н. "До проблеми "язикотворчества" на Україні". Стаття розглядає актуальну тепер на Україні справу творення літературної та наукової мови чи радше її усталювання. Радянський публіцист і тут протиставить "пролетарську" майстерню такої творчості майстерні "буржуазній". Він того погляду що буржуазна майстерня

Мусиш бути моєю!

сталою прикличкою по випробуванню і пачки цитринного екстракту АГРУМІНА

Генеральне представництво на Польщу:

ТІТАНИ, Львів Різняцька 6.

1247a)

74—75

все і всіюди поводитися з мовою неприродно, псувала її та засмічувала чужинним матеріалом, словом мовними варваризмами. Не те з теперішніми радянськими вартатами, вони, на думку автора, вибрали інший шлях. Не вводять у мову варваризмів і чужих слів (поминувши хіба дивоглядні більшовицькі скорочення), незрозумілих для населення, але збирають народні вислови, народню термінологію і на основі зібраного матеріалу творять літературну і наукову мову.

Ми мусимо ствердити, що українські письменники і вчені поступали все так само при творенні літературної та наукової термінології. Вони збирали й публікували мовний матеріал і дуже багато праці вложили в його порятування. Тому й протиставлення якихось двох мовних вартатів у нас цілком недоцільне, та нічим необгрунтоване. Однак радянський публіцист з „Комуніста“ все це поминає і підходячи до такої важкої та незвичайно тонкої наукової проблеми зі становища публіцистики, намагається робити й на тому полі рекламу для радянських відносин і комуністичну пропаганду, та понизити в очах нас вартість дотеперішньої праці кількох українських поколінь над естетичним виробленням української мови. При тому забуває, що якби не було величезної праці над мовою кількох поколінь українських, як він каже, буржуазних письменників і вчених, то й він не писав би нині українською мовою та ще й про „язикотворчество“. Та даймо слово самому М. Яворському.

Проблема — пише він — так званої „мовної культури на Україні, являючись одною з проблем соціалістичного будівництва, радикально одрізняється зараз самою своєю постановкою від постановки цієї проблеми буржуазними й дрібно-буржуазними „ідеологами нашої“. У них бо ця проблема зводиться в одну систему всі засоби мовних взаємин з метою відокремлення однієї нації од усіх інших. Бо за буржуазного, капіталістичного ладу, разом із складанням тієї чи іншої нації, що намагається відокремитися в самостійну державу, в окрему територію, з окремим господарством йде й намагання сепарувати себе із власною культурою, зокрема з власною мовою. Тут питання мовної культури виразно стає на шлях сепаратизму, на шлях самостійництва, на шлях шовінізму й націоналізму. Такі явища ми бачили у всіх націй на протязі XIX століття, головним чином, в першій половині, їх бачили ми і в Росії того часу, коли то так гарячково намагалися Росіяни створити свою мовну культуру, що напосліх привласнювали готові, навіть окремі слова з чужих мов, що їх нині ще так багато в російській мові. Такі явища ми бачили й на Україні. Куліш з половини XIX століття на Україні — найвидатніший пропагандист з складання мовного засобу й правилися для молоді української нації, що від початку XIX століття, з одного боку, намагалася одіелювати себе від російської, з другого ж — від польської культури.

Доба Центральної Ради, що приймавала шляхами відродження нації, щоб то шляхом сучасно-буржуазної революції та часи гетьманщини з 1918 р., що й собі „відроджує націю“, але на пруський лад, та ще й за допомогою пруських багнетів і московських чорносотенців, дали нам такий зразок й спробу цього складання мовного засобу для окремої української культури. Хто не пам'ятає цього гарячкого з похвалом впровадження в школах та установах української назви виразів замість російських? Не випадково ж тупоголові міщани, що живі давнім українофобством, використав це штучне вироблення мови для своїх злідних пасішок, не випадково ще й тепер, пригадуючи собі ті часи, той самий тупоголовий іронізує з української мови, мовляв, він „за мову Шевченка“, а не за „радянський нареччє“...

Як би не поспіхався одей міщанин, але питання систематизування мовних засобів по шляху української культури йде й зараз, в добу соціалістичного будівництва. Питання цього систематизування, як сказано, набирає прелектики ваги й для нас, що беремо участь в цьому будівництві. Але воно для нас не те, що ним було воно і в Куліша, і в Центральної Ради. Для нас воно ставиться не з метою шовіністичного відокремлення себе від інших націй, не з метою прикривання самостійницьких „сепаратизму“...

сел економічних і політичних, не з метою шовінізму й націоналізму. Для нас це засіб удосконалення виробничих взаємин шляхом поширення мовних знаків основної маси виробників на всіх, хто бере участь у тих взаєминах на нашій виробничій території. Для нас це засіб одночасної участі всієї маси наших виробників у досягненні науки й культури, засіб зміцнення свідки робітників і селян України, а через це — зміцнення зв'язків поміж працюючими масами України і працюючими масами других країн, в першу чергу радянських. Таким шляхом створюється не шовіністичне відокремлення. Таким шляхом підсилюється справа соціалістичного будівництва і міжнародної єдності трудящих мас проти буржуазії, проти капіталу.

Далі пише Яворський про те, як то інший меті підпорядковується і інший процес творення мови. При тому теж забуває, що перші робітники на полі вироблення української літературної і наукової мови цілком не кермувалися націоналізмом, але працювали виключно для української культури, абстрагуючи від того, що рівноорядно з її ростом піде також зріст українського політичного націоналізму. Перші творці української літературної і наукової мови були культурниками.

Та вони несвідомо й мимовільно підготовляли ґрунт для українського націоналізму. А й тепер слід ствердити, що якої мети не малиб і якої не вмовлялиб комуністи в українські маси, то зі зростом української культури піде невідомо зріст не тільки національної свідомості, але й почуття національно-культурної окремішності, суперечності національних українських інтересів з російськими чи іншими, словом зріст українського сепаратизму і націоналізму. Це явище зовсім природне, бо національні рухи ще не пережилися.

Так, мета — пише він далі — в нас нині в питанні цього, як дехто ще й нині, плутаючи повторює, — „язикотворчества“. Очевидно, й сам процес його різниться від буржуазних заходів утворення української термінології. Треба-ж було похвалити складати систему мовних засобів. Наїсна людина або впертий міщанин, однак, це „язикотворчество“, вперто вбачає і в наших спробах вироблення термінології. Але ж воно цілком не так.

Хто цікавиться цим питанням, хай погляне в лабораторію цієї термінології на Україні, хоч-би в український інститут наукової мови в Києві. Там не „творять“ з голови власної мовних засобів, що їх випускається згодом в академічних словниках, в термінологічних словниках, в підручних словниках. Там йде ступінь збирання мовних знаків, що вже існують серед трудящих мас, та складання їх в одну систему для вжитку тих, що для них ці знаки чужі. Там не придумують висловів, як в нас в 1917 г., або за часів Куліша, або хоч-би в Росії в кінці XVIII і на початку XIX ст., а вибирають шонайкращі із вже готових, розкиданих серед маси виробників в їх щоденному вжитку. В нас бо не кує термінологію буржуазна інтелігенція незалежно від інтересів працівників, в нас напакати тягнуть за чуба і тупоголового міщанина, і цього інтелігента, що вважав себе за вищу породу, щоб один і другий засвоював собі лексикон трудящих мас.

Але, скаже дехто, чи справді ці трудящі українські маси мають свою термінологію, щоб йти таким шляхом. Чужі вони, скаже дехто і з відливних опонентів, одні маси і самі не завжди бажують цього „язикотворчества“, що зараз йде під гаслом українізації. Лабораторії інституту наукової мови найкраще задоволюють цікавість таких запитань. Ось малесенька частина праці цієї лабораторії — словниковий матеріал, зібраний на картках в різних кінцях України. Просто вірити не хочеться, щоб серед українського населення були повністю всі виробничі знаки мовні і то навіть не в одному чи двох зразках, а бувають й сотнями, зібраними в різних районах України. А яка велика сила їх, що невикористаних, не зібраних — це навіть важко собі уявити. І все це виступ, все це продукт одних виробників. Найскладніші частини машин знаходять там своє готове означення в цій „мужичківській“ мові буденній, в цій мові, що росла з працею українського виробника. І з одних-то досі невикористаних, світом забутих слів буржуазного лексикону й формують тепер в інституті наукової мови мовний засіб для співробітництва нашої інтелігенції з трудящими масами у великому ділі будівництва соціалізму.

Ось який шлях йде зараз у нас од славянської „язикотворчества“. Іде воно не кабинетним вигаданням слів, а скільки-вони збиранням готового матеріалу з „низа“ для яких це „язикотворчество“ має принести славянський й культурний „сепаратизм“...

відгуки дня.

Іменники між собою.

Невислідими є суди божі. Ніхто не знає, що його завтра стріне, що його чекає. А вже польський Українець, то так зовсім сліпий щодо найближчої будуччини. Лягаючи спати, ніколи не є певний, чи не збудить його хто поночі, не перетрясе хати, не запропонує зміни мешкання. Встаючи рано, не присягне, чи не прийде до нього лягати вечером у примусовім готелі, що правда безплатним і добре стереженим.

Так і я не мав поняття, що саме стріне мене, коли виходив учора на місто.

А мав я поладити одну симпатичну орудку: оглянути виставлену на продаж стрільбу для свого приятеля, поклопника Німрода, Діана, св. Губерта і св. Евстахія — себто мисливого.

Стрільба була в крамниці Едварда Купчинського і мені приємно було, що стрілює зі своїм іменником, досі незнайомим.

Заходжу з одним старшим добродієм у крамницю і допитуюсь за принципом. Очевидно, говорю по польськи, бо справа йде про русини, а то в руках України — річ непевна. Підходить до нас елегантний пан і представляється як шеф фірми.

— Курсульскі!

— Курсульскі!

— Ах! дивується шеф. Ви пане з яких Купчинських?

— З бучацьких! — відповідаю, хоч це не таке знов певне, бо мій батько був у Брідшині.

— А так! Бо я з самбірських.

Здається інша галузь... роблю припущення. Найскорше дійшов би по гербі.

Мій іменник звертає розмову загальною на Купчинських.

— Тут у Львові є кілька того самого нациста. Є один адвокат, один урядник і знаєте — є один літерат.

Я не такий зарозумілий, щоб не брати до себе, тому й кажу.

вчинити їх робочою силою в чужих інтересах хоч-би доморослого класу капіталістів. Але йде воно систематично, не похалцем, — через рік ми матимемо вже готові словники для всіх спеціальностей і для щоденного вжитку. Частина їх вже похвалася у світ, частина друкується, частину ще в цьому році буде передано до друкарні, згідно з планом, що його затвердив Раднарком.

Так йде вперед у нас організація нової культури, так формуються засоби її розвитку.

Як бачимо, то все воно і гарно написане і розумно, як би не те неfortunне протиставлення двох типів „язикотворчества“ на Україні, типів, які ніколи не існували і не існують. Бо й в українському інституті наукової мови працюють переважно ті, що працювали над українською мовою ще перед війною або їх найкращі ученики.

Краєве Товариство Кредитове у Львові

вул. домініканська ч. 11.

приймає вкладки на щадницю від 1 зол. в гору в годинах урядових між 9 а 1 п. 467 ред полуднем. 1—1

Арештування в Тернопільщині.

В неділю 29. серпня н. р. арештовано в Острові пов. Тернопіль 38-літнього господаря Михайла Анткова і 21-літнього парубка Омеляна Ячмінського та 31-літнього робітника М. Бутинського під замітом злочинну державну зрадні з § 58 к. з. (комуністична агітація). Під тим самим замітом арештовано тогож дня в сусідній Березівці Великій селянина Михайла Білого, котрий вже кілька разів сидів у слідчій в'язниці під замітом комунізму. Всіх чотирьох відставлено до поліційних арештів у Тернополі, звідки М. Бутинського другого дня випущено на волю, а трьох інших по двох днях відставлено до слідчої в'язниці тернопільського окружного суду, де проти них веде слідство суддя Тертіш. Арештування перевели три поліційні агенти слідчої поліції з Тернополя і вони перевозили трьох, при якому знайдено в арештованого Михайла Анткова записаний пакет з комуністичними брошурами. Пакет цей одержав перед жнивими н. р. на радикальному візні в Тернополі арештований Омелян Ячмінський від якогось Жиди з переважаним оком і сам тільки трошки грамотний передав цей пакет арештованому Михайлові Анткову, інтелігентному й заможному селянином, в котрого руках є культурний провід у громад. Антків, не розбираючи

— Знаю, знаю... зі „Слова Польського“!...
— Ах правда є й зі „Слова“, але подумайте є ще одні і то Українські...
— Цікаво!

— Так, Українець! — стверджує шеф цю просто неймовірну річ. — Літерат і поет (навіть!), працює, здається, в „Ділі“. Подумайте нолись то здібав мене один комісар поліції і каже: „Ладного маєте іменника пав Купчинський!“...—Що такого? питаю. Якого іменника? А він каже: „Є тут у Львові: літерат, поет і політичний український діяч! Маю його тут записаного під „р. р.“ (polityczne rodefizawy)... Сміявся, прощу панів, що то певно мій кривняк, але то тільки жарт, бо я такого не маю і навіть його на очі не бачив...

Весь час опису того українського Купчинського, я стояв ніби то байдуже мені, а мій товариш адавав, що оглядає якусь річ.

— А хотілиб, Ви пане, побачити того Українця? питаю шефа.

— Чому би ні, овшім.

— То прошу подивитися на мене, бо то я є власне той небезпечний зразок.

Мого співбесідника вдарило це як обухом. Він хмילו недовірко глядів на мене і не міг до слова прийти.

— Якжеж так... Я був би ніколи не сказав...

— Не дивися, пане, аж польський шляхтєч, а зрештою ні разу не підносив угору голови, щоб було видно моє піднебіння.

— Але що ви, пане! — боронився сніпатичний мій іменник.

— Нічого, пане, я дуже вдячний, що ви мені це сказали. Знаю тепер автентичну думку поліції про мене.

— Ох! Це ще не все, не все... говорив мій іменник. Комісар казав, що той Купчинський незвичайно талановитий та інтелігентний!!

Хоч як це було мені приємно почути, я не міг не зазначити, що це було сказане вже після мого демаскування...

Galaktion 'Hnka.

цього пакету, положив його на шафу, де він припав пороком.

В селі говорять, що арештування Анткова й остоаючого під його впливом Ячмінського відбувало на основі таємного доносу до поліції з крутів тих місцевих людей, котрих руйнішню роботу Михайло Антків на кожному кроці поборював, не допускаючи до злочинної крини в селі. Сам він був діяльним членом УНДО і брав участь в нашому громадському житті не тільки в селі, але і в повіті і як чотирнадцятирічний господар і свідомий націоналіст не належав і не міг належати до комуністичної партії або поширювати її ідеї, в чому його тепер обвинувачують Омелян Ячмінський, цього року асентерований до війська — це цікавий молодий хлопець, ледви трошки грамотний, — сам тепер вчиться грамоти, — що заходив часто до Анткова, о котрого сестру старється. Очевидно, не було ніякої підстави до арештування Анткова і Ячмінського. Бутинський знова — це тип налогового сільського злодія, що досі вже чотири рази був судово караний за крадіж; він з ніякою поліцією не має нічого спільного, з поліцією є за панібрат і можливо, що він також мав паші в арештуванні Анткова і Ячмінського. Арештованого Михайла Білого мають відставити — а може вже й відставити — до слідчої тюрми у Львові, де він раз у слідстві сидів уже під замітом комунізму около вісім місяців.

Оборону арештованих Анткова і Ячмінського обняв адв. д-р Степан Баран і він вніс на переслухання ряду свідків для визначення безпідставності доносу. Треба думати, що слідство буде припинене й оба арештовані Антків і Ячмінський небагом опиняться на волі.

По широкому світі.

Румунсько-польська військова конвенція. Поважні пресові органи повідомляють з Женев, що Румунія і Польща заключили нову військовою конвенцію, яку підтримує Франція. В конвенції означено докладно, яку взаємну допомогу має подавати одна сторона другій, зокрема на випадок німецького або большевицького нападу на Польщу і болгарського або малярського нападу на Румунію.

До чесько-німецьких взаємин. Президент Масарик заявив кореспондентові „Прагер Тагебляту“, що чеські Німці мають не тільки право, але й обов'язок вступити до уряду і брати в його працях діяльну участь. Це вплине тільки корисно на їх положення в державі.

Німецьку мову введено як обов'язковий предмет навчання по всіх середніх школах історичної Чехії, Моравії і Шлезьку. На Словаччині і Закарпатті німецька мова є даліше вільним предметом.

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** У вчорашньому числі „Діла“ сконфісковано три четверти статті „Сезим сенсе“, в яких говорилось про потребу підготування українського народу до грядучих подій. Крім того сконфісковано закінчення новинки п. з. „Moje u-z powanie, pani kaziapie!“ Це 83-тя чергова конфіскація „Діла“ в цьому році.

— **Т-во Медична Громада** у Львові подає до відома Інтересованим отсю оповістку Деканату Медичного Виділу львівського університету: „В справі вписів на перший рік медичних студій на Медичний Виділ У. Яна Казимира у Львові. Деканат Медичного Виділу визнає кандидатів, що внесли подання в справі прийняття на черпний рік студій, щоб явилися особисто в Деканаті в днях 11—13 ц. м., а саме в суботу дня 11 ц. м. в год. 8-й рано від 1—50, в год. 9-й від 51—100, в год. 10-й від 100—150, в год. 11-й від 151—200, в понеділок 13 ц. м. в год. 8-й рано від 201—250, в год. 9-й від 251—300, в год. 10-й від 301—350, в год. 11-й від 351—далше. Подані числа відносяться до чисел, котрі кандидати одержали при вношенні подань на контрамарках. Кандидати, що не яляться особисто, не можуть рахувати на прийняття на студії. Вислід подагнення подань буде поданий до відома дня 15. вересня ц. м. в спосіб, котрий буде оповіщений на таблиці оповісток Медичного Виділу“.

— **Катастрофа на залізничній станції у Самборі.** Дня 6. вересня в 5. год. пополудні мала місце залізнична катастрофа, що на щастя не спричинила жертв у людях. В тому часі на станції перехрещується 4 потяги. Один з паротягів наслідком злого поставлення зворотниці наїхав на паротяг потягу, що стояв на лінії Самбір-Хирів і вискочив зі ший. Машиніст упав на землю і легко потовкся. Наслідком того здержано рух на лінії Самбір-Хирів на протязі кількох годин.

— **Програва справу.** Недавно на вічу робітників у Седльцах критикували роботу тамошньої електрики, директором якої є львовянин К. Цешанський. Один з бесідників на ім'я Оскерка сказав про свого директора так: „Мусить бути такий наслідок господарки в електриці, коли нею править „Ка-зо зі Львова“, що має аж три жінки“. Директор запізнав Оскерку до суду. Однак суд Оскерки не покарав, подавши в мотивах звільняючого присуду між иншим те, що „п. Цешанський має крім жінки ще дві близькі приятельки“. Директор віднісся до вищої інстанції, але й це не помогло, бо варшавський апеляційний суд затвердив увільняючий присуд.

— **Циганський похорон з оркестрою.** Львів пережив передчерепа неабияку сенсацію. Недавно відбуло за стрийською рогакою до збройного конфлікту між двома бандами циганів. В боротьбі загинув атажок одної банди. Цигани рішили справити йому величавий похорон. У тій цілі заклали в Б. Б. Альбертинів оркестру і священика. Похорон мав відбуватися в Інституті судової медицини при Пекарській вулиці в 1. годні в полудне. Цигане спровадили прекрасну каравану з двома торогими візками і ждали на приїзд оркестри і священика. Біля цих зібралось понад 2 тисячі циганів. В останній хвилині заявив

„ОЛЬКА“

одинокий спеціальний магазин трикотів і панчішкових виробів поручає свій багато заосмотрений магазин.

414

підсланець Б. Б. Альбертинів, що оркестра не прийде, бо занята на Східних Торгах. Цигани почали просити представника, щоб конче спровадити оркестру, встановили за ними і публіка. Колиж переговори затягались довго, тоді священик заявив, що ждати не буде. Публіка зандла грізну поставу до священика і заступника Братів Альбертинів. Тоді священик остався, а Бр. Альбертини прислали оркестру і похорони з помістю при кількатисячному здвизі народу відбулися в повному порядку.

— **Зміни в секретаріаті ВУЦВК-ту.** На засіданні президії Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету під проводом Петровського, що відбулося дня 1. вересня в Харкові, рішено ввести посаду другого секретаря В. У. Ц. В. К-ту. Другим секретарем вибрано Власенка. Власенко займав до того часу становище заступника голови у Всеукраїнській Раді Народнього Господарства. Першим секретарем ВУЦВК-ту є, як відомо, Буценко.

— **Безробіття на Україні.** Народний Комісаріат Праці УСРР, комунікує, що число безробітних останніми часами на Україні не збільшується, але й не зменшується. Цифра 200 тисяч безробітних неможливо устатковувалася. На протязі трьох кварталів цього року видала держава на допомогу безробітним 1.102.000 карбованців. З тої суми Одеса дістала 218.539 карб., Київ — 161.363 карб., Харків — 133.635 карб., Дніпропетровськ — 93.077 карб.

— **Відзначення Балицького.** Народний комісар внутрішніх справ УСРР, і одночасно голова харківської філії московського ГПУ, (давньої „Чек“) Балицький дістав від президії ВУЦВК-ту ордер червоного прапора. З тим відзначенням зв'язані п важні побори з державних фондів.

— **Жидівські кольонії у Криму.** Перші жидівські кольонії у Криму з року 1923 займали з початку 15.000 десятин простору. Тепер є вже у Криму понад 40 жидівських кольоній, що займають 25.000 десятин простору. На найближчі роки передбачено дальші місця для жидівської кольонізації у Криму.

— **Нова географія.** Місто Катеринослав називається тепер на честь голови Всеукраїнського Виконавчого Комітету Петровського Дніпропетровськ.

— **Відслонення пам'ятника Люегера** відбудеться у Відні 19. ц. м. При тій нагоді буде перед пам'ятником дефіляда різних груп і організацій, а зокрема численних делегацій з австрійської провінції в народних строях і старій історичній ноші. Це буде справжнє „свято народних строїв“. Слід зазначити, що це вже другий в ряду пам'ятник Люегера у Відні.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

До українських ремісників!

У справі фахово-доповнюючої школи.

Від кількох уже літ українське громадянство бореться також за свої фахові ремісничі та промислові школи. Першим еталоном таких шкіл є фахово-доповнюючі вечірні школи для ремісничої молоді, які для нас мають у дечім і більше значіння, як деякі фахові школи іншого типу. Бо ремісничу молоді, що приходять із сіл до міста вчитися ремесла, не чують у вар-

статі, оскільки не піде до майстра-Українця, потягом цих 3 чи 4 років науки українського слова, а також увечір навчання її в польській мові у фахово-доповнюючих публичних школах, в яких все спрямоване на те, щоб нашу молоді якнайшорше винародовити.

В багатьох випадках ця акція в напрямі винародовлення української молоді вдається. З року на рік збільшується число ремісників, у яких лише назвище аказує, що вони були колись Українцями. Українське громадянство по містах тратить таким чином чимраз більше одиниць зі свого ремісничого стану, який побіч українського купецтва і промислу становить підставу й опору українства по містах.

Щоб зарадити ліхові, Українське Педагогічне Т-во (Рідна Школа) оснувало перед кількома роками вечірні фахово-доповнюючі курси. Курси ці, не зважаючи на перешкоди різних ворожих нам кругів, а передовсім самих майстрів-Польків та ремісничих стоваришень-Цехів, розвинулись у школу, що в минулому році виборила собі концесію компетентних державних шкільних властей.

Однак хоч яка велика вага такої української фахово-доповнюючої школи, хоч які великі заходи й кошти пороблено в цій справі, наше ремісництво не піддержало як слід цієї школи. Як довідуємося, в цій шкільній році на загально досить значне число хлопців-Українців, які в терміні у Львові, не зголосилися до української фахово-доповнюючої школи навіть десята частина.

Тому кличемо, поки ще не запізно, до наших майстрів-ремісників: Вписуйте своїх терміаторів лише до своєї школи! Є це справа першорядної ваги не тільки українського ремісничого стану, але і для цілого українського громадянства, яке цю справу живо інтересується і супроти некарних українських ремісників зуміє витягнути відповідні конвенції. Вороги не сплять, а нікожному кроці стараються, щоб школу знищили й ширенням фальшивих інформацій серед майстрів і учеників перетягують нашу ремісничу молоді до польських шкіл.

Зазначуємо й підчеркуємо, що українська фахово-доповнююча школа у Львові є концесіонована шкільною владою. Ученики, які у ній вчаться, є тим самим звільнені від ходження до публичних шкіл. Наука в цій українській школі відбувається цілком безплатно, подібно як в аналогічних державних польських школах.

В бачущім шкільній році є такі класи: приготування та перші—для усіх фахів, другі—для слюсарів, столярів та шевців, треті—для слюсарів та столярів.

У міру того, як число учеників буде збільшуватися, школа поширяться й на інші фахи.

Додаткові вписи відбуваються в львівській школі при вул. Городецькій ч. 95 в днях: 9, 10, 11, 13 та 14 вересня ц. р. від год. 5—7 попол., а 8 та 12 вересня ц. р. від 10—12 год. рано. Школа буде в найближчому часі перенесена до середмістя.

У Львові, дня 7. вересня 1926.

Народня Організація Українців

м. Львова.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це повний захист в добі анхеліття!

Українська Господарська Академія в Ч. С. Р.

Українська Господарська Академія в Подєбрадах, єдина українська висока технічна школа, що складається з трьох факультетів: агрономічно лісового, інженірного та економічно-кооперативного, з чотирьохрічним курсом навчання, відкрила прийом нових студентів на академічний рік 1926—1927. У проханні в справі прийому має бути зазначений факультет, на якому прохач хоче студіювати. До прохання належить додати документи оригінальні чи засвідчені копії про закінчення середньої освіти, а також власноручно писаний життєпис та підписку коритися правилами Академії.

Прохання в справі прийняття належить подавати до 15. жовтня ц. р. на адресу: Чехословаччина, Подєбради, Українська Господарська Академія.

Навчання в Академії — безкоштовне. Прожиточний мінімум у Подєбрадах 500 чеських корон.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басовського у складі 30 осіб виступає:

П'ятниця 10. IX. Винники.

Субота 11. IX. Глиняни.

Неділя 12. IX. Глиняни.

Львів,
Ринок 35.
Біля Нар. Торгов.
Телеф. 14—93.

Понеділок 13. IX. Перемишляни.
Вівторок 14. IX. Перемишляни.
Середа 15. IX. Помор'яни.
Четвер 16. IX. Помор'яни.

Муж. учит. семінарія У. П. Т. (Рідна Школа) у Львові приймає дальші вписи шовлено перед полуднем при вул. Крушівській ч. 15. Вступні іспити 13. вересня о год. 8 рано. 193-26-1 458 2-2

Продаються популярні катехитичні Проповіді о. Шлініського в перекладі о. д-ра Левицького по ціні 75% зол. порто 1 зол. Замовляти: Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10, 398 3-2

З приватної гімназії У. П. Т. (Рідна Школа) в Дрогобичі. Додаткові вписи до всіх клас кожного дня в Секретаріаті. Вступні іспити до класів I—VII, дня 14. вересня. — Управа. 468 1-1

ОПОВІСТКИ.

ПРИЙМУ на мешкання (фортеп'яні і німецька мова) вул. Садівницька 21. 1. поверх дверей 6. 463 1-1

БАВНИ ОЛЕСЬ! Подай сейчас адресу для Кваса до адміністрації „Нового Часу“. 464 1-2

СТАНЦІЯ для двох, ліпше ситуована, учениць, дуже близько реальної гімназії (вул. Мохнянського) і гімназії Васильянок. Евентуальна поміч в науці. Зголошення до Адміністрації під Оліка. 399 1-1

РУТИНОВАНОГО конциплента прийме сейчас адвокат д-р Черлончакевич в Скалаті. 466 1-1

ВДОВА по лікареві прийме заможніші панни на мешкання здорове, сонячне, оліка, фортеп'яні. Зголошення Адміністрація „Панська“. 460 2-3

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю — з хінського срібла у Мандля, Коперника 14 проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 30 СОТ. коштує одна ложка, ніж або вилик з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти кіна Коперник. 422 3-10

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

і корний оборонець у змичайних і військових справах

д-р Рлеке. МАРІТЧАН

у Львові вул. Крашевського 19А/II.

повернувшись

і приймає сторони від 9—1 і 3—6.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаєка у Відні

Д-р Леопольд АЛЕКСАНДРОВИЧ

в недугах ушних, носа, горла і гортанних ординує від 3—6 пополудні.

у Львові, вул. Бельшівського 3.

425 (за пасажом Миколая). Тел. 40—75. 3-3

Дентистичне заведення

д-ра Симона Раппалорта

Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Плюмбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з проліції полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. урядовцем та студентом значна знижка та полекші в сплатах. 395 7-10

Конкурс

на фахову краєвську силу до ведення робітних сукоць від 1. жовтня 1926. Зголошення устні або письмовні з відповідними свідченнями фахового знання і практики, евентуально порученнями приймаються в урядових год. 8—1 і 3—6 попол., що дня Платня після умови.

Жіноча спілка промислова

„ТРУД“, Львів, Ринок 39.

(власний дім). 429 3-3

ГОДИНИКИ — ВІЗУТЕРІЯ

ЯН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ

Львів, площа Маріївська 4.

452 2-3

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швед. 143322
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словаччині 20 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

**В СПРАВІ ОГолошеня
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ**
**ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.**

П. Ф. А. В. Ринок 19, поручає ПАНЧОХИ найдешевше з огляду на те, що вхід через сіни.

Ліга Націй.

Женева, 9. вересня 1926.

Домагання східних народів.

На вчорашньому веч. засіданні Зборів Ліги Націй велась дискусія над звітом Ліги. Данський мін. закордонних справ Мольте засував, як Данія при допомозі заключених нею договорів працює згідно з ідеями Ліги. Дел. Колумбії висловив погляд, що Еспанія і Бразилія вернуться до Ліги й займуть назад свої місця. Індійський дел. промовляючи про цілі і праці Ліги, домагався автономії для Індії. Рух цей, на думку Бесідника, є зовсім у рямцях Ліги. Перський дел. порушив справу домагань музудманського світа, що торкаються його представництва в Раді Ліги. Останній промовляв делегат республіки Сан Домінго, потім наради відложено до 9. вересня.

Дискусія над діяльністю Ради.

Дня 9. вересня Збори Ліги Націй вели далі дискусію над звітом про діяльність Ради і секретаріату за мин. рік. Лорд Сесіль заявив, що багато договорів, заключених під протекторатом Ліги, досі не ратифіковано, прим. договору про торгівлю зброєю не ратифікувала ні одна держава. Бесідник ставить резолюцію, яка звертає увагу держав, які є членами Ліги Націй, що багато міжнародних договорів не може ввійти в життя, бо не ратифікувало їх вимагане число держав. Визнає Раду Ліги Націй утворити комісію, яка розглянула би, чи не можна би довести до загального порозуміння в цілі доведення до ратифікації тих домагань. Делегат

Сальвадора Гуереро говорив про кризу, яка жде Лігу. Зазначив, що теперішня розв'язка труднощів є лише переходною. Найважливішою причиною кризи є нерівне трактування членів Ліги. Пора направити лихо та створити рівновагу і справедливості. В інтересі демократії мусить Ліга згодитися на дійсні жертви. Шлях до того повинні вказати великі держави. Після промови предс. Німечка відложено засідання до п'ятниці. В завітнішому засіданні візьмуть участь перший раз делегати Німеччини.

Візит німецької делегації до Женеви.

Берлін, 9. вересня 1926.

Німецька делегація вийшла до Женеви вчора вечером майже довірно, бо мало хто знав про годину візиту, за винятком найближчого оточення і кількох втаємничених представників дипл. корпусу.

Офіційний акт вступлення Німеччини до Ліги.

Женева, 9. вересня 1926.

На завітнішому засіданні Зборів Ліги Націй відбудеться офіційне вступлення Німеччини до Ліги Націй. Предсідник Зборів Німечка звернеться до німецької делегації з привітною промовою. У відповідь на неї мін. Штресман виголосить промову в німецькій мові, яку опісля перекладуть на англійську і французьку мову. Вкінці промовлятиме Бріан. Після 10 хвилин перерви зачнеється наново дискусія над звітом про діяльність Ради і секретаріату.

З польських справ.

Ще в справі „національних меншостей“. — 1.400 інтерпеляцій. — Комісія для устійнення цін збіжжя. — Пілсудський і в'язні на Антоколю.

Варшава, 9. вересня 1926.

Голова ради міністрів Бартель заявив у розмові з журналістами, що в справі „національних меншостей“ польський уряд поручив політичному комітетові виробити напрямні політики у відношенні до всіх „національних меншостей“. Наслідком недуги мін. Маковського праці комісії перервалися. Крім того прем'єр Бартель заповів видання пресового закону, який має бути опрацьований в найближчих днях.

В президії ради міністрів є тепер ок. 1.400 соймових інтерпеляцій в найрізноманітніших справах, головн. у справі всяких зловживань урядових чинників. Більшість тих інтерпеляцій — це залежності після попередніх урядів. Щойно тепер зачалася праця над виготовлюванням відповідей на ті інтерпеляції, хоч деякі внесені перед роком і більше! Ці відповіді пересилатимуться на руки маршалка сойму, а він передаватиме їх інтерпелянтам.

В найближчому часі утворить міністерство внутрішніх справ спеціальні комісії при воєвідствах, які матимуть за мету подавати міністерству скарбу інформації, потрібні для устійнення основних цін збіжжя. Покликання таких комісій остає з зв'язку з плаченням безпосередніх

податків у натурі. Ціни збіжжя будуть оголошуватися що 15 днів у „Моніторі Польським“.

„Жечпосполіта“ довідується, що ген. Язвінського увільнено на особистий приказ міністра військових справ. А саме Пілсудський в часі свого недавнього побуту у Вильні покликав був до себе ген. Язвінського і ген. Мальчевського, після чого велів першого з них увільнити. Ген. Мальчевський має бути увільнений в найближчих днях. Натомість Пілсудський не говорив зовсім ні з ген. Розвадовським, ні з ген. Загурським.

Амністія і влада.

Польська влада переслідє амністийні комітети.

Рівнобіжно з акцією, яка ведеться за увільнення політичних в'язнів, з акцією, яка найшла широкій відгомін не лише в Польщі, але й за границею, розпочала репресійний рух польська влада. Могутній, масовий амністийний рух, в якому взяли участь всі поступові партії в Польщі, всі видільні громадяне, товариства, організації, союзи, батьки і матері малолітніх „злочинців“, жінки і діти заплотворених в'язнів батьків, покищо не найшов відгук у представників польської виконавчої й законодавчої влади, але за те найшов широкій відгомін в польській дефекації.

Недавно варшавська політична поліція

впала до приватного помешкання „незайманого“ посла Баліна, секретаря „Міжпартійного Комітету для боротьби за амністію“, перевела в нього труп і забрала амністийні матеріали. Протест пос. Баліна на ніщо не пригадався. Навпаки, негайно появився в польській пресі підофіційний дефекаційний комунікат про відкриття „комуністичного гнізда“, конфіскацію „комуністичних“ летючок і тайної „комуністичної“ друкарні.

Га мабуть цього було мало, коли в четвер (9. ч. м.) поширено репресійні засоби також на провінцію, переводячи ревізії в провінціальних амністийних комітетах. Між иншим таку ревізію переведено вчора у члена „Міжпартійного Комітету для боротьби за амністію“ і голови соц. партії „Народна Воля“ ред. К. Вальницького та в редакції тижневика „Воля Народа“. В год. 10 ранку в помешканнях ред. К. Вальницького і „Воли Народа“ явилися висланці львівської дефекації під проводом анонімних комісарів (вони легітимувалися числами) і перевели подрібну чотирогодинну ревізію, забираючи деякі брошури, що надійшли до редакції, та листи, писані в справі амністії.

Карна експедиція до Китаю.

Лондон, 9. вересня 1926.

Часовисні повідомляють, що в дільниці амбасадора у Пекіні кружляли вчора чутки, начеб англійський посол звернувся до свого уряду з просябою вислати до Китаю велику карну експедицію.

Залізниця подорожіє?

Варшава, 9. вересня 1926.

Міністерство залізниць розглядає справу підвищення залізничних тарифів особових і товарних поїздів. Підвищення має вносити 7 проц. теперішніх тарифів. На думку мін. залізниць підвищення не повинна вплинути на подорожіння товарів. Інші міністерства ще не дали своєї оцінки.

Великих злодіїв пускають...

Увільнення інж. Пайкарта.

Львів, 10. вересня 1926.

Від трьох днів велась вчора розправа проти славного інж. Пайкарта, доцента львівської політехніки, за фальшування 100-доларових банкнотів. Як нашим читачам відомо, цей польський учений мав у своїй віллі під характеристичною назвою „Quo vadis“ у Бруховичах цілу машинерію, при допомозі якої виробляв фальшиві 100-доларівки і пускав їх в обіг. На розправі боронили Пайкарта його домашні лікарі д-р Чаля і Росовський тим, що він дегенерат і за свої вчинки не може відповідати. Його приятель інж. Гартль видав йому дуже підхлібне свідчення, запевняючи, що Пайкарт був дуже працьовитий, солідний і сумлінний (це й видно найкраще з його прецизно виконаних банкнотів! — прим. складача.) Так само старались боронити польського вченого й інші свідки. По промові прокуратора Сивуляка й оборонця д-ра Цверницького обвинувачений розплакався, як мала дитина і просив помилувати його. Лава присяжних, видно, зворушилася його слізами, бо перше головне питання заперечила 11 голосами. Так само заперечила й інші питання трибуналу (всіх було 8). З уваги на те інж. Пайкарт вийшов зараз на волю.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в готівці у приватних оборотах 8'98 при тендітній трохі сивині.

Збіжжя.

Положення на біржі і поза біржою без змін. Тенденція вдержана. Настрий спокійний. Ціни оціночні без трансакцій: Пшениця нова двірська з негтайною доставкою 43'75, пшениця нова селянська з нег. дост. 39'75, жито нове з нег. дост. 28'25, овес новий з нег. дост. 23'50.

Слова і вчинки.

Львів, 10. вересня 1926.

Делегация „меншостей“ Виленщини адержла заслону зі „санацийних“ Наполеонів. Те шовіністичне шило яке до якогось часу заподадливо ховано в мішочок конституційности і правопорядку, раптом вилізло на верх. Виявилось, що „санацийні“ деклямації — одно, а дійсність друге, що слова пускається на вітер, а вчинки є продовженням непохитної, сталевий лінії, немиченої і утвердженої Ст. Грабським.

Чи треба пригадувати хід і прийоми, приноровлювані до того класичного плебісциту? Поминаємо вже те, що в законі з 31. липня 1924, законі, ухваленому виключно польською частиною сойму, упривілеєно дрібні польські меншости на некористь великих більшостей. Поминаємо й виконавчий розпорядок до того закону Ст. Грабського, розпорядок, що навіть самий закон перевертає горі дном, накручуючи його ще більш некорисно для України, Білорусинів і Литовців. Українське громадянство, не вважаючи на це все, постановило раз спробувати легального шляху. Тісно тримаючись постанов закону і розпорядку, приступлено до тзв. шкільного плебісциту. Сотні тисяч українських батьків внесли деклярації за українською школою.

Однак українське населення постановило було до кінця видержати на шляху правопорядку і законности, всупереч діяльності польського державного апарату і безсилности віцепрем'єра. Вислід плебісциту був величавий. Українське громадянство склало іспит своєї свідомости і почуття національного достоїнства.

З'явився вислід. Понад дві тисячі українських всенародних шкіл перемінені на польські, лишаючи в Галичині ще около 900 українських шкіл з 2800, на Волині майже ні одної з 400, які там існували ще в 1923 р. Але й тих 900 галицьких шкіл та кілька волинських (як вони представляються, відомо між иншим з опису польського письменника В. Серошевського) є тільки з назви українськими. В суті річ вони теж спольонізовані. А діється це в дуже простий спосіб. Приходить до такої школи інспектор, ставить дітям питання виключно по польськи з польської історії, географії, літератури і т. п. Дитина не розуміє польської мови, не відповідає. Тоді інспектор погрожує, що коли в найближчій будучині застане такий стан, то учитель буде зредукований. І учитель переходить на польську мову навчання, хоч школа фігурує з українською мовою навчання. Таким чином на українській території під Польщею не лишилося фактично ні одної української школи.

Травневий переворот приніс нові... слова. Зашуміли фрази про справедливість, українські послитилися у мін. Суйковського, представили йому шкільну справу, домагаючись повороту до законності. Вони вимагали скасування безправного розпорядку Грабського, але мін. Суйковський відмовився, бо — на його думку — поветалаб порожнеча. Тому він запропонував, щоб батьки збірно просили його привернути в даній місцевості українську школу, а він в границях спроможности старатиметься сповнити ті бажання. І українські батьки пишуть подання, стверджують

свої підписи, турбуються, вижидають, коли прийде міністерське рішення про привернення українського характеру їхній школі і не можуть дідатися, хоч початок шкільного року вже за плечима.

Українці за океаном.

Пресова боротьба „Свободи“ з „Американою“. — Чи це здорове явище?

Філадельфія, 22. серпня 1926.

Майже від двох місяців розгорілася у нас боротьба між ньюйоркською „Свободою“, що є найстаршим українським часописом в Америці і тутешньою „Американою“. Як відомо, щоденник „Свобода“ є органом найбільшої нашої допомогової організації „Український Народний Союз“ і стоїть на загальнонаціональній платформі, яка покладається з головними напрямками Українського Нац.-Дем. Об'єднання в краю. „Свобода“, що виходить уже 34-ий рік, є не тільки найбільшим українським пресовим органом у Злучених Державах (і взагалі за океаном), але й має справді великий авторитет і популярність в масах. Щож до „Америки“, то вона є органом допомогової організації

„Провидіння“, яке є значно молодше і слабше від Українського Нар. Союзу. „Провидіння“, а з ним і його орган, є установами стрісте католицькими і стоять під безпосереднім впливом і доглядом кожодчасного греко-кат. єпископа для галицьких Українців. „Америка“ появляється тричі в тиждень і виходить від 15 літ.

Донедавна оба ці органи жили в найліпшій згоді. Оба стояли на платформі Об'єднання українських організацій в Америці, оба вели широку і з запалом пропаганду в справі матеріальної підмоги Рідному краю, оба піддержували згідно визвольні змагання українського народу. Та з хвилею, як редакцію „Америки“ обняв д-р О. Назарук, змінюються відносини. „Америка“ виломлюється згідно консолідаційної акції американ. Українців і починає йти зовсім сепаратними шляхами. Діставши „Америку“ до своїх рук, Назарук став висміювати УНДО, здержав оголошення американського Об'єднання, бо вони, мовляв, „республіканські“ і зачав працювати всіми силами на розбиття одноцільного національного табору в Америці. До того виступив недвозначно проти святкування пам'яті Франка і посилок якихнебудь допомог до старого краю, бо, як писав і говорив, край — це хаос і заїди (себто з Америки) треба його реформувати. Йому дати напрямну лінію, бо жертви хаосові і так нічого не можуть.

Це і є причиною теперішньої пресової боротьби між „Американою“ і „Свободою“. А боротьба ведеться завзята, хоч тон полемічних статей (особливо у „Свободі“) поважний і достойний. Тепер беруть участь у цій полеміці вже й маси читачів з одного і другого боку, над-

силаючи до обох органів заяви згод і признання, як також свій погляд на справу. З тих масових заяв видно найкраще, як розгорілася боротьба і які широкі круги захопила. Ці заяви показують також, наскільки зріла наша еміграція до самостійного думання, бо прим. з численних заяв у „Свободі“ наших зичайних, простих людей так і пробивається не тільки культурна зрілість, але й здоровий, ясний погляд на справу.

Інша річ, чи вийде ця боротьба на здоровля української американської еміграції. Якнебудь після змалюваної вище постанови Назарука, за яким стоїть очевидно й еп. Богачевський, (що уважає святкування пам'яті Франка духовенством за соблазн), боротьба була неминува, — користи вона не принесе, тільки шкоду. Вже тепер змаліли жертви на потреби Рідного Краю, а чимже иншим може йому допомогти реально в сучасну пору американська Україна? Або ті перешкоди в невинних святкуваннях пам'яті Франка! Щось подібне до приходу на американську землю еп. Богачевського і Назарука, було взагалі неможливе...

В інтересі нашої національної справи треба бажати, щоб ця пекуча боротьба, коли її годі вже зквітнути, була ведена етично і культурно і так, аби не розбивала ще більше наших слабих рядів і не відбивалася так фатально на збірковій акції для старого краю. О.

До спільного знаменника.

Об'єднанські здижки соціалістичних партій.

I.

Односно в двох тижневниках, у львівській народовольській „Волі Народа“ і у холмському „Нашому Житті“ з'явилися статті і поклики які вказують на те, що в обох партіях нагромадилося досить багато взаємно притягаючого магнетизму, що обі вони змагаються до об'єднання, до спільного знаменника. Ще перед феріями представники обох груп перевели „інформаційні“ розмови, зближуючись до себе все більше, аж поки тепер з обох „соціалістичних башт“ львівської й

**Найбільший вибір
благатних товарів,
МУЖЕСЬКОГО СУКНА**

порукає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філія в Тернополі, Драгобичі, Стрию.

468

2-16

М. ГАЛУЩИНСЬКИЙ.

Життя і праця еміграції.

(Лист з Чехії.)

(Докінчення.)

Студенти удержуються переважно стипендіями. Дуже скромне їхнє життя. Тому й багато з студентства мусить проживати в сусідніх селах, щоб таким чином добути можливість дешевшого прожитку. Але й саме місто Подєбради має зовсім вигляд української колонії. На кожному кроці чуєш українську мову. Кожний вік, не рахуючи полу, тут заступлений. Від дітей до немінних старців, — усе тут маємо. Тому й зовсім природно, що такі події, як хрестини, вінчання, або й сумні як похорони, надають еміграції характеру певної осілості. І мені довелось бути на двох вінчаннях. Місцева євангеліська громада дозволила православним користуватися своєю церквою. Священик з Праги. Місцевий хор під управою п-і Шуровської. Відправа українська. На еміграції відчувається нестача жіноцтва. В часі вінчання один до тепний студент сказав мені, як би так приїхало 500 Галичанок до Подєбрад, то миттю всі одружились би.

Пісенні відносини не кращі, як у Празі. Низьке положення над Лабом, в осінні і весняні слотливі дні нема чим дихати. І тому тут також легко підпадають грудним недугам.

Коли в Празі губиться еміграція, так у інших менших місцевостях вона постійно на очах місцевого населення. Взаємне відношення прикра. Часті доноси до міністерства,

доноси часто неоправдані, а все таки обидливі, — докучають морально еміграції. У Подєбрадах всякі обмеження для еміграції в користуванні місцевим парком, лавами тощо. Колиж знову з боку Академії поставлено внесок перенести школу до иншої місцевості, щоб таким чином увільнити населення від „прикростей“, про які воно згадує в дописах, так тоді почали висилати депутації до Праги, щоб Академії не забирати. Розуміється, рух у місті, грошовий оборот потерпіли би дуже на тому.

Як сказано згорі — праця Академії рішучо велика. Це не моя особиста думка. Хтонебудь чужий стрінувся з працею цієї високої школи, мусів це признати. Коли президент Масарик відвідав (9. IV. 1923) Подєбради, у своїй відповіді на повитання Академії сказав, що він знає про поступи школи і дякує сердечно всім за їхню працю. В р. 1924 відвідав Академію директор Agricultural International Education Board і декан агрономічного відділу Cornell University в Нью-Йорку д-р Альберт Руссель Манн, який в признанні праці студентів на хліборобському і національно-господарському відділах поставив внесок на удрелення стипендії з Рокфелерівської фундації проф. Академії п. Волод. Тимошенкові на студії в Зєдинених Державах Америки. П. Тимошенко саме тепер на студіях в Америці. На останній господарській виставі в Празі наділено нашу Академію золотом медалю.

Академія основана головю для емігрантів, які найшлися в більшій кількості і виявили стільки ініціативи, що досягнули від чеського уряду дозволу на цю школу. Значить, час існування Академії був пераісно обмежений. Однак сьо-

годня одержала Академія право приймати дальше студентів з тим застереженням, що вони не будуть уже одержувати субвенцій. Вказане, щоб Галичина, Волинь і инші землі дали тепер студентів до Академії та, щоб відозва Ректорату, яка на днях появилася у часописах, найшла відповідний відгомін.

Можна би ще присвятити кілька слів характеристиці політичних течій серед еміграції. Однак до цього потреба глибшого вгляду в поодинокі гуртки, котрі є носіями певних ідей. Тому, щоб не зробити якої помилки, залишаємо це питання, а цікавих звернемо до відповідних публікацій, як „Тризуб“, „Наше Життя“, „Студентська Громада“, та до давніших часописів і журналів, які виходили на еміграції.

Ще один рід еміграції, про який треба кілька слів сказати, це військова еміграція УГА, котра опинилася у військових таборах на Чехії. Зразу обіймала кілька тисяч військових людей, замешкувала табори в Німецькій Яблоні, в Ліберці, в Йозефові. Доля цієї еміграції потребує свого історика. В часі, коли я був у Чехії, останній табір у Йозефові находився в стадії ліквідації. Колись бурхливе життя завмерло. Чимало осіб повернуло до Галичини, три транспортні відійшли на Рад. Україну, поважна кількість перенеслася у другий світ, кажуть, що добра тисячка пробуває розпилена по цілій державі на роботах. Усього 60 осіб застав я в Йозефові, бо саме тоїж днини (29. липня) відходив транспорт з 28 інвалідів до дому інвалідів у Празі.

Праця цієї останньої еміграції велася головю в напрямі підготування стрільців до практичних фавів, коли повернуть назад на рідну зем-

лю. Тому в таборах процвітали школи й курси різного рода.

Дня 1. серпня переставали видавати обіди з кухні для емігрантів у таборі. Дня 15. серпня наказано всім покинути табір. Ось якими словами описує очевидець останні хвилини життя в таборі: „З 15/8. Управа табору відібрала всім табор'янам ліжка та останню обстановку. Табір майже цілком порожній. Крім 12 душ канцелярійного персоналу, призначеного для викінчення ліквідації, остали тут тільки 4 родини з дітьми, які не можуть одержати ніде квартири, ані праці. Управа табору намагається їх викинути за дрти через суд, та це досі не вдалося. Вони в крайній нужді; сплять на голій долівці, бо постіль ім відібрали“.

„Всякі інтервенції та письма до міністерства і Червоного Хреста остали без успіху. Всьому винуватим управитель табору Хроуст, який з цілого серця ненавидить усіх Українців“.

Як з усякої еміграції, так і з галицької згодом не лишилось нічого крім споминів. Тревалими будуть хіба могили померлих, оскільки і про них згодом не забудуть „вдачні“ наслідники. Довше існуватиме пам'ятник в Нім. Яблоні. Ну, й добра пам'ять серед населення, особливо в північній Чехії і в самім Яблоні. У розмовах з мешканцями тих околиць вичував я теплу ноту про українських стрільців.

Чи край і батьківщина виконали все у відношенні до еміграції, це питання нехай буде предметом одного з дальших фейлетонів. Це питання сьогодні також важке і над ним треба основно призадуматися та гідно його вирішити.

Математична загадка!

Коли 1 = 50

Розв'язка 75-73

(нидлит 05 = **уникли**
дидлїх оловондлїх вїхлї 1)

хольської — не загребіли два мозди, які можна прийняти за привітну сальву при народинах об'єднаної партії. Коли народовольці і селянські союзники ще не проголосили офіційно вже від довшого часу підготовленої фузії своїх партій, коли вони пускаються на доток гаветної млинівки, коли переконують своїх прихильників про konieczність об'єднання, то це казус тільки на те, що вони ще не зовсім певні тих „сел.-робітничих мас“, які вони беруться репрезентувати.

Почин в тій фузійній акції бере в свої руки недавно народжена, просто ще малолітня партія Народної Волі.

Недавно — пише „Воля Народу“ з 5. ч. м. — ми оснували партію „Народної Волі“, щоб згуртувати найкращі, найбільше свідомі одиниці, які — зєднані лавою одлакових ідейних почувань і стремлень — стали би передовим, керуючим відділом цілої селянської класи.

Та в міру практичної праці над розбудовою нашої партії дозрів у нас погляд, що для діяльності нашої праці є konieczним дати рівночасно почин до об'єднання соціалістичного руху серед селянських і робітничих мас в Галичині, на Волині, Холмщині, Підляшші і Поліссі.

Сьогодні справа мається так, що на всіх зах. укр. землях існують різні соціалістичні партії і групування, котрі ведуть свою загумкову політику, кожна про себе, так сказати, на своїй маленькій подвір'ю.

Таке розпорощення сил є, очевидно, надзвичайно шкідливим явищем. Поодинокі партії живуть лише своїм місцевим життям, ведуть між собою партійну гризню, або зовсім собою не цікавляться, наслідком чого не може бути бесіди про одностайний селянсько-робітничий фронт проти різних панських клерикальних, націоналістичних, буржуазних об'єднань. З особа можна не сказати про Галичину відносно наших українських земель і на відворот, між котрими до сьогодні існує давній „сокальський кордон“. Галичина не знає, як живе Волянь і т. д. напалки.

При таких стани річей є неможлива партійна єдиність політичної думки і внішнього досвіду, є не до подумання вироблення єдиного плану праці, організації, боротьби і шляху доцільної класової політики в інтересі трудящихся мас.

Найбільшою і найкращою зброєю соціалізму є організація працюючого людського світа без огляду на державні кордони, расові, національні і релігійні різниці, єдиність волі і плану боротьби всієї організації.

І на сей організаційний шлях мусить вступити в своїх визвольних змаганнях селянсько-робітничий соціалістичний рух на наших землях. Зєднання цього руху є життєвою konieczністю нинішньої хвилі.

На наших очах відбувається зєднання серед різних українських пансько-клерикальних і націоналістичних партій і груп в напрямі об'єднання. Сей дійсності не можна не помічати і не вільно дурити себе надіями, що ці буржуазні партії і їх об'єднання не здобувають, чи не мають ґрунту. Вони мають ґрунт і будуть мати наслідком цього, що нинішня суспільність є розбита на класи. Ми знаємо, українська дрібна буржуазія мимомо всіх обманів, викрутасів, з працюючим людом не піде. Її вона піде проти нього з визискуваннями (?).

Ходить однак о се, щоб вибрати зпід її впливів ті селянські і робітничі маси, які — об'єднані пансько-поліським дурійкою націоналізму, йдуть з нею, а які повинні разом з нами під червоними прапорами соціалізму, коли наша соціалістична політика буде планою і доцільною.

О нині вона такою не є, такою мусить вона бути завтра. Силі дрібно-міщанського українського націоналістично-клерикального табору нам слід протиставити живу силу соціалістичного селянсько-робітничого об'єднання. Сю силу мусить се об'єднання прохвалити всіма і завжди відраючачись в кожну щільну суспільного життя, в кожне товариство, союз, організацію, що об'єднує селян і робітників, поширюючи там свої ідейні впливи, протиставляючись впливам ворожж, здобувачи працюю довіря мас.

Пам'ятаючи однак все, що дорога до національного визволення веде через соціальне визволення, не вільно забувати, що в далішній розбудові таке об'єднання сел.-роб. сою. руху вест мусить до чинної сполучки і союзу з селянами і робітниками всієї Польщі в яких спільних визвольних змаганнях.

Ось мотиви, що спонукують партію „Народної Волі“ дати почин до об'єднання соціалістичних сил на

„наших землях“. Одночасно пос. Макивка помітив в „Нашому Житті“ (з 5. ч. м.) передовицю „Крайня пора“, в якій обговорює те саме питання об'єднання соціалістичних сил. Як народовольці, так і селянські союзники починають від автореклями. Мовляв, „Сел. Союз“, дійсний представник працюючих мас, щирі оборонець і борець за права селян та робітників, започаткувавши в 1924 р. консолідацію українських соціалістичних сил, кинувся до широкої організаційної праці. Покривши мережою селянських організацій північно-західні українські землі, він з ореолом побідного виступу почав зближати до „сокальського кордону“, щоб перекинути свої впливи на Сх. Галичину.

„Вульгарний зріст впливів Сел. Союзу, мій його організації, що посухується вже до Галичини, в ту пору перелякали українську правницю; вона наспіх забуває та лагодить домові сварки та обидується в так зване „Українське Національно-Демократичне Об'єднання“, що в скороченні називається УНДО, аби в такий спосіб дати можливість сконсолідуватися всім реакційним силам в один кулак, завданням якого є розвити здоровий класового руху працюючих мас і підпорядкування селян та робітників своїм впливам, щоб утриматись на поверхні політичного життя, для оборони власних прав, прав заможних і їх заволенників (себто по нашому: прихильників! — Ред.).“

Такето! Як би не тріумфальний похід „Сел. Союзу“, то не булоб консолідації „реакційних сил“, не булоб УНДО, не булоб нічого. Ясно, що не лишається тим „реакціонерам“ нічого іншого, як подякувати „Сел. Союзові“ за товчок до організації.

Але те УНДО — це страшна потвора, яку в ярких колірах малює пос. Макивка. УНДО зручно ховає свою „реакційну“ програму, а для туманення працюючих мас виступає з демократизмом. УНДО розкрашується в національні барви, видивляє клич національного визволення перед соціальним, щоб опісля переводити соціальні реформи при допомозі німецьких „шомполів“, як гетьман Скоропадський.

„УНДО є проти тези: разом з соціальним визволенням наступає і національне. І не тому, що воно не розуміє того. Йому це не вигідно. УНДО знає, що коли наступить соціальне визволення, то наступить і кінець привілеїв панам та підпанкам, які тепер складають провід Унда. Воно знає, що коли політична влада опиниться в руках працюючих мас, то кожний панок, директор, доктор найвище може дістати прожиточний мінімум і працювати, так як і всі інші. Не буде тоді ані ексцеленцій, ані превосходств; будуть всі рівні. А кому не подобається, той помандрує в чужі країни шукати щастя. Це Ундовці розуміють добре і через те так гостро виступають на шпальтах своєї преси проти класової організації, особливо селянської та робітничої!“

З кождо складається те потворне, просто антихристове УНДО?

„Як відомо, головне ядро УНДО творять недовитки української шляхти, дрібні промисловці, білий торговлі, банкіри, старі царські та царські урядовці грубої шари, духовенство та різні фахові доктори і директори. Треба було би якоїсь надзвичайної метаморфози (переродження), аби ці люди зреклись себе, своїх багатств та привілеїв і пішли за бажаннями працюючих мас, а тим більше стали на чолі селянсько-робітничого руху. Того не було, нема і бути не може. Бож кожному відомо, що — як шляхта, так і різні промисловці та банкіри жили і живуть з визиску, з тяжкої праці і знегодного, напівобдуреного робітника та селянина. Самі вони до праці не здієні, вони можуть лише розкидати гроші, зобути їм на темпоти та злиднях працюючих мас. Щож торкається духовенства, то воно, за винятком хіба кілька одиниць, було завжди опорою заможної класи, оком буржуазного устрою, тамою соціалістичного руху серед селян та робітників. Значна частина його була на послугах тайної поліції. Та й тепер чимало працює з них на цім полі. Теж саме можна сказати про великих царських та царських урядовців-докторів та директорів. Все це вард тав. Білої кость, який незалежно від заїзностей, а завдяки зв'язкам з властью маючими того часу, був добре оплачуваний, а мало працював.“

Так виглядає склад УНДО. не в кривому зеркалі пос. Макивки. Очевидно, така партія не може мати поважніших впливів серед працюючих мас, але ця гидра ще не о-безбросна; її держить при житті темрява українського селянства й робітництва. УНДО. має в своїх рядах незначну частину селян та робітників, яких треба вирвати з

паші унівського смока. На УНДО мусить прийти остання година.

Для того потрібно довести до кінця консолідацію українських соціалістичних сил, створити один міцний селянсько-робітничий фронт, і тоді УНДО. залишиться з панам, підпанками та реакційні м пошестом, чому не поздростить ніхто з представників працюючих мас.

Завдяки енергійній праці Сельсоюзу УНДО. на Холмщині, Підляшші, Поліссі та Волині не має сьогодні нічого до праці; найвище може похвалитись двома-трьома представниками з парламентарної репрезентації, хоч їх післали селяне, а не пани. Всі впливи і то мінімальні, УНДО. обмежуються Східною Галичиною.

Треба і тут вибити УНДО. з сідала. А для того треба українським соціалістичним партіям, що діляють переважно у Східній Галичині, об'єднатись з Сель-Союзом.

Таких партій під цю пору мається дві: — У. С. Р. П. (Українська Соціалістична Радикальна Партія) та партія „Народної Волі“.

Перша є зреформованою партією радикалів. Будучи старою партією, але не маючи програму, який би відповідав змаганням селян та робітників, а рукою атаманами, що хочуть ще й досі брязкати зброєю проти сідних братів, не мала вона підстав для здобуття поважних впливів серед селян та робітників в післявоєнній добі.

З втіленням в себе правого крила есерів, атамани збільшили і вплив партії зменшили до мінімуму.

Партія „Народної Волі“ є молодішою партією. Вродилася вона недавно в обози москвофіль і довгий час вела невизначну політику в національному питанні. В останні часи проводила „Народної Волі“ скрісталізували свій погляд в національним питанні, призналися прилюдно до своїх старих помилок, назвали себе Українцями.

Та заява свідчить, що в партії зайшли поважні зміни і що з часом москвофільський дух, той первородний гріх батьків, зникне і в усіх партії. А що партія „Народної Волі“ є соціалістична і бореться за права працюючих мас, хіба ніхто не сумнівається і не заперечить.

А раз так, то що стоїть на перешкоді для Сельсоюзу, аби він порозумівся з ними з метою зєднання, з метою зміцнення селянсько-робітничого фронту?

Думаю, що ніщо. Сель-Союз протягом двох літ провадив розмови з радикалами, але з приводу програмових та тактичних рішень до порозуміння не дійшло. А тепер тим більше, — коли атамани у радикалів збільшилися, а погляд центру розійшовся з значною частиною рядових членів, які є противниками політики центру.

Зайвим було би витрачати час на пусті розмови з радикалами. Прийшла крайня пора, щоб порозумітися з дійсними борцями за права працюючих мас, щоб створити „міцний соціалістичний, селянсько-робітничий фронт проти закусів (?) реакції“.

Ось шляхи, якими партія „Нар. Волі“ і „Сел. Союз“ йдуть до об'єднання.

НОВИНКИ.

— 50-ліття „Огніска“. Т-во друкарських складів „Огніска“ у Львові, що об'єднує друкарів усіх національностей, святкує в неділю 12. ч. м. 50 ліття свого існування. Свято зачнеться академією в залі Малого Театру в год. 11. перед пол. Після того зачнеться VII. з'їзд фахового союзу друкарів і споріднених фахів у Польщі, що потягне три дні. Українські друкарі видають з того приводу односторінку, в якій подана коротка історія українського друкарського руху на західно-українських землях.

— Заразні недуги в Польщі. Стан здоров'я в Польщі, як виходить зі статистичних дат за останні місяці, дещо поліпшився. Всеж таки від 1. січня було ще в Польщі 39 випадків занедужання на віспу, а на п'ятнадцятий тиф нездужає пересічно 150 людей щоденно. Ще більше, бо до 300 людей, занепадає що тижня на тиф черевний. На дезинтерію хорує тепер по 500 і більше осіб щоденно, на красуху (шкарлатину) занепадає 30 і більше осіб щоденно. Гарні санітарні відносини!

— Медична допомога в Польщі. Урядова статистика подає, що в цілій Польщі є тепер закладів 8 тисяч лікарів, 2 тисячі стоматологів, 2350 фельдшерів (лікарських помічників) і 6500 акушерок. Сама Варшава має аж 1664 вілінопрактикуючих лікарів а тільки 52 урядових.

Всі лікарі розділені поміж поодинокі воевідства ось як: воев. варшавське: 291 віліно-практикуючих і 27 урядових; воев. лодзьке: 57½ вілінопр. і 18 урядов.; воев. келецьке: 343 вілінопр. і 27 урядов.; в. люблінське: 301 вілінопр. і 25 ур.; в. білостоцьке: 236 вілінопр. і 25 ур.; в. віленське: 313 вілінопр. і 12 ур.; в. Новгородське: 84 вілінопр. і 13 ур.; в. Подільське: 123 вілінопр. і 15 ур.; в. Волинське: 106 вілінопр. і 13 ур.; в. Познанське: 454 вілінопр. і 41 ур.; в. Поморське: 138 вілінопр. і 25 ур.; в. Краківське: 694 вілінопр. і 30 ур.; в. львівське: 999 вілінопр. і 35 ур.; в. тернопільське: 180 вілінопр. і 20 ур.; в. станиславівське: 239 вілінопр. і 20 ур.; в. шлезьке: 288 вілінопр. і 15 ур. З тої статистики виходить, що стан суспільного здоров'я в Польщі лише багато до побажання, коли на близько 30 мільйонів населення є закладів 8 тисяч лікарів.

— Горальництво на Україні. Харківські „Вісти“ з 31. серпня інформують, що на останньому засіданні Української Економічної Ради розглядали справу фінансування горального промислу на Україні. Рада рішила просити Раду Праці та Оборони СРСР, щоб при розділі фондів на відновлення того промислу кермувати засадою розділу фондів між поодинокі республіки відповідно до їхніх потреб і видавати гроші безпосередньо в розпорядження урядів дотичних республік. Для відновлення гораль. промислу України, треба дати мільон дев'яносто тисяч карбованців. Рада ствердила, що Центроспірт установив для України недостаточний контингент продукції спирту в сумі 4,400,000 відер і що питома вага українського промислу без цукротресту давала 20½ відсотків загально-союзного виробництва в 1925—26 р. Рада домагається від Ради Праці й Оборони (рос. „СТО“) арештувати встановлену Центроспіртом норму та оставити для українського горального промислу на слідуочий рік норми з попереднього року, що при загально-союзному виробництві горілки в сумі 32 мільйонів відер, дає для України 6 мільйонів відер, а при виробництві 40 мільйонів відер дає для України 6,700,000 відер. — Ось і почалася боротьба навіть за виріб такого благородного напиту як горілка, бо й тут Москві бажать скривдати Україну.

„Свобода“ ч. 35 містить: 3 початком шкільного року. Організуємо міщанство! Непевні відносини. З конгресу національних меншостей. Під румунським ярмом. На Закарпатській Україні. Коштові обзори. Що чувати з амністією? Осторого для емігрантів. Право на польське громадянство. Що чувати у світі? Ріжні вісти. Новинки. Просвітні справи. Осінні засівні кредити. Господарське віче в Угрові. Господарські вісти. Ціни у Львові. Нові книжки і видання. Всячина. Дописи з краю. Смішне.

— Ярослава Цурковського. „Смолоскипи“ — велика епічна поема (50 ст. 8° — около 1400 стихів) вийшла з друку у В-цтві „Новий Кобзар“. Ціна книжки 2 (два) зол. Замовлення слати на адресу накладника: Петро Климчук — Львів вул. Глибока 18.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

Ходерів. (Даківський концерт). Дня 5. вересня ц. р. улаштувало Товариство даків ходорівської округи власними силами вокальний концерт у Ходорові. Сама поява концерту даків була симпатичною новиною. Даки пригадали себе суспільності, а заразом пригадали забуту ліпшу сторіну історії їх буття з давнини в житті нашого народу, коли вони були подвійні.

тинками народної просвіти та вокально-хорової культури. Це, здається, є взагалі перший публічний виступ дяківської організації в нашому культурному житті на цій землі у виді концерту, як пристало за фахових вісників. Концерт зробив мила враження також і виконавцями. Програму було, хоч скромну, виконано бездоганно. Вступне слово п. Криштальського і кінцеве дяка з Підмихайлівців були непересічні, ширі, повні змістом, виголошені зі розумінням, яких не можна зачислити до наших банальних концертних промов. Декламації були слабші. За те хор під керівництвом дяка з Ліщина п. Миколи Акілевича відспівав кілька знайомих народних пісень і псалмів зовсім удачно, а численна публіка нагородила його яскравими опле- жками. Хор виступав по кількох заледні трюбах, тому місцями була слідна недо- стача зіспівання, одначе слід зазначити, що дяки ходорівської округи мають між собою декілька дуже гарних, повних го- лосів, які при пильній увазі збірно мо- жуть утворити постійний хоровий гурток нашої світської і церковної пісні, здібний до виступу на окрузних народних і цер- ковних святах; кождий з тих дяків пооди- ною може стати свідком нашої пісні в своїм селі і при своїй церкві, тим більше, що співають вони з нот. В хорі не ба- чили ми сподіваних дяків, себто сивоко- лоних, з окулярами, з дяківським голо- сом, а брали в них участь дяки нові, це є мо- лоді люди, які своїм виглядом і захо- ванням зраджували певну інтелігенцію та свідомість себе самих. Гляючи на учасни- ків хору, бачилося, що це люди, які при своїй добрій волі можуть бути носіями просвіти й культури по наших селах та відіграти належну роль в житті народу, як це колись було, коли їх тільки належ- но організується, а суспільність допомо- же їм дивинути на відповідний рівень. Годі не бракує людей на місцях, а кожне село може мати свого провідника хору та діловода в товариствах, а найменше буде людина, через яку можна буде дора- тися до найтемнішого села. **Учасники.**

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на- родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

3 економічних справ.

Розпорядок в справі управління обороту девізів і заграничних валют.

Розпорядком міністра скарбу в порозу- мінні з міністром справедливості з 15. серпня 1926 р., утворено оборот де- візів і заграничних валютами та гро- шевий оборот зі закордоном (заграничними валютами).

Відносно купівлі і продажі заграничних валют постановлено, що закуп, продаж та всяке інше набування і позбування за- граничних валют у внутрі краї (в краї, що належать до Польщі) є дозволене. Отже значить, що в Польщі введено в задше устійно свободний оборот за- граничними валютами.

Але професійно займатися справами за- граничної валюти (взимати) мають право тільки ті фізичні і правні особи, що до тих діянь є управлені на підставі своїх статутів, або на підставі спеціальних кон- цесій. Цєю постановою виключається від свободного обороту заграничними валю- тами: тав. чорні біржі і всяких покутних спекуляцій.

Далі постановляє той розпорядок, що асти рахунки і приймати всякі вклади в заграничних валютах, опроцентувати їх з тих же валют та виплачувати рахунки на зворотні вклади в ефективних за- граничних валютах є дозволене без обме- жень підприємств, управлінням до та- ких чинностей (банківських) на підставі своїх статутів або спеціальних концесій.

Так само уділювання кредитів у за- граничних валютах у всяких формах з за- стереженням сплати тих кредитів в ефек- тивних заграничних валютах є дозволене. Також перекази з заграниці, виставлені на заграничні валюти, можуть бути виплачені в ефективній заграничній валюті.

Але переказування заграничних валют на заграницію є дозволене тільки за посе- редництвом Банку Польського або тих у- станов, котрим міністр скарбу уділить спеціального дозволу на виконання тої чинності. Такі підприємства одержують назву девізівних банків. А надання прав девізівного банку наступне за виказанням триписаного капіталу основного (закладо- вого), як також посідання власних що найменше 1.000 штук акцій Банку Поль- ського. Отсі акції мають бути здепоно- вані в Банку Польським через цілий час виконання девізівних управлень.

З цього мета ясна: девізівні банки, що не є живі, — вид у сити, та зі всіх жи- вучих банків в державі відповідати на це державні установи.

Хліборобська конюнктура.

П. А. П. (Польська Публіцистична Аген- ція) так оцінює хліборобську конюнктуру в Польщі:

Після доби аustru цін на збіжжя в краю устійлися вони в останньому часі на рів- ні: 32 зол. за жито, 45 зол. за пшени- цю, 31—32 зол. за броварний ячмінь і 30 зол. за овес (за 100 кг.). Варшавський річний синдикат з того погляду, що ці цінні з непомітними ваганнями втримають- ся до нових жнив 1927 р.

На внутрішньому ринку подача збіжжя є вистарчаю для заспокоєння біжучих потреб. З кінцем вересня, а особливо в жовтні й листопаді збільшиться подача. Тоді й оживиться експорт, який зовсім припинявся в серпні. У вересні в воже- но за границю тільки невеличкі кількості яч- меню. Вивозова конюнктура на найближ- чу будучину не представляється світло з огляду на розмірно високі ціни збіжжя в краю. На всякий випадок аналіз за границю буде менший від сподіваного. Весь запас жита мабуть лишиться в краю, за те над- вишка ячменю (около 140.000 тон) і пше- ниці (около 45.000 тон) може бути виве- зена за границю, якщо не наступить забо- рона вивозу.

Відозви і комунікати.

Всі українські діти до Рідної Школи!

За кілька днів (15. вересня) по містах почнеться шкільна наука. Вже тепер уживаються різні темні інди- дуа надіслані „організацією народовою“ магістратом, чи шкільними інспекторами і стараються перетягнути українські діти до польських шкіл. Вони з одного боку лякають неосвідомих наших громадян, що будуть платити кару, як не пішли до дітей до державної школи, а з другого боку кажуть: „В приватній школі треба платити, а в державній наука даром.“

Це все неправда. Хто посилає дитину до української приватної школи, той зовні виконує шкільний обов'язок і не підля- гає ніяким карам. Від незможних родичів не побирається в наших приватних шко- лах ніяких оплат за їх дітей, а платять тільки ті, яких статті на шкільну оплату (шкіл чи злижну). При цьому слід додати що в державних школах мусять всі діти (отже й українські) складати датки на „поветський флоту“, дар народом для „Т. З. Л.“, „поготове пшестфазове“ і т. п., а все це вносить більше, як навіть повна оплата в приватних школах „Рідної Шко- ли“ УІІТ-ва.

Тому не дайтеся ані перемовити, ані налякати! і всі записіть Ваші діти тільки до українських приватних шкіл „Рідної Школи“.

Додаткові шкільні записи від- буваються у всіх приватних школах „Рід- ної Школи“ в дні 12, 13 і 14. верес- ня 1926 р. перед полуднем і пополудні.

У Львові є такі приватні всенародні школи „Рідної Школи“:

- 1) На стріський дільниці:**
 - а) VIII-класова дівоча школа ім. Т. Шев- ченка — при вул. Мохнацького 12.
 - б) V-класова хлопчача школа ім. Т. Шев- ченка при вул. Мохнацького 12.
- 2) На городецькій дільниці:**
 - а) VII-класова дівоча школа ім. Грін- ченка при площі св. Юра ч. 5.
 - б) VII-класова хлопчача школа ім. Грін- ченка при вул. Городецькій 95.
- 3) На жовківській дільниці:**
 - а) V-класова мішана школа ім. короля Да- нила при вул. Жовківській 62.
- 4) На лемківській дільниці:**
 - а) V-класова мішана школа ім. князя Льва при вул. Крупярській ч. 15.
- 5) На Клепарові:**
 - а) IV-класова мішана школа ім. Івана Франка.
- 6) На Лемківці:**
 - а) IV-класова мішана школа „Рідної Школи“.

ГРОМАДЯНЕ!

В інших містах і містечках, де вже є приватна всенародна школа „Рідної Шко- ли“ — теж слід тільки до неї записувати своїх дітей. А де ще нема приватної шко- ли, там її негайно треба заснувати.

Народня Організація Українців міста Львова.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Сасовсько- го у складі 30 осіб виступає:

Субота 11.IX. Глиняни.
Неділя 12.IX. Глиняни.
Понеділок 13.IX. Пегемішляни.
Вівторок 14.IX. Перемішляни.
Середа 15.IX. Поморяни.
Четвер 16.IX. Поморяни.
П'ятниця 17.IX. Бережани.
Субота 18.IX. Підгайці.
Неділя 19.IX. Підгайці.
Понеділок 20.IX. Бережани.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

БОНЦ. КУРСИ НАУЧН. ОСВІТА при- готовляють основні і совісно до: гімназійної матури (всіх типів), семінарій- ної матури (однорічної і дворічної курс), до надзвичайного іспиту з 4 і 6 гімназій- них клас. Курс новітніх мов (французька, англійська, німецька). Науку подають най- спосібніші професори львівських гімназій, 5—6 годин денно. Всяких інформацій уді- ляє та приймає вписи Секретаріат Курсів щоденно від 12—1 і від 5—6. Львів, Мі- ковського 11. Простіть безплатно 412 2-3

БАБИ ОЛЕСЬ! Подай сейчас адресу для Кваса до адміністрації „Нового Часу“.
464 2—2

УЧЕНИКИ ніщої гімназії з доброго дому, найдуть приміщення і солідну опіку при інтелігентній родині: фортепи- ану, ескорт. поміч. в науці. Вуа, св. Тереса ч. 2 ц. 1. пов.
318 2—2

ПРИЙМУ ученика на станицю Гвозди- кова — Личаків ч. 13 II. 461 2—2

ПРОКІПІЄНТ пошукує заняття в адвок. канцелярії. Зголошення слати під ад- ресою: канцелярія д-ра Ріпського в Со- кали
445 3—3

НА МЕШКАННЯ прийму гімназійну уче- ницю. Марія Лозинська вул. Турецька ч. 1. біля Супінського.
471 1-1

ПОКІЙ фронтоний до винаймлення для 2-х панночок з ударжанням і фотелем вул. Обозова 2. I. пов. на право.
469 1-3

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаєка у Відні

Д-р Леопольд АЛЕКСАНДРОВИЧ в недугах ушей, носа, горла і гортанки ордижує від 3—6 пополудні.
у Львові, вул. Бельовського 3.
425 (за пасажом Миколая). Тел. 40—75, 4-7

„ЕКСТЕРНІСТА“

Концентраційні наукові Курси ЄВАНГЕЛІЦЬКА ШКОЛА вул. Колановського

ВПИСИ на курс 1: матуральний гімна- зійний (гуманістичний тип і математико- природничий), 2) матуральний семінарійний, 3) Курс доповнюючий до матури семіна- рійної для гімназійних і ліцеальних абіту- рієнтів. 4) Курс гімназійний шести і чоти- рохкласовий. Науки уділяють найзнаменит- ші професори державних шкіл середніх. **Дирекція урядус від 3—7. Місячна оплата 30 зол.**
470 1—3

Конкурс

на управління приватної гімназії УПТ. Рідна Школа з правом прилюд- ності в Яворові з терміном подання 20. вересня ц. р. Вимагається повна квалі- фікація в попередній службі в дер- жавній гімназії.

475 1—3 **Головна Управа.**

Продовження VIII. Звичайного За- гального Збору Союзу Україн- ських Приватних Службовиків „СУПРУГ“

відбудеться у Львові дня 2. жовтня 1926 року (суботу) в годині 5-тій пополудні при неурядності 1/3 всіх членів в годині 6-тій пополудні в доміні при вул. Копер- ніка ч. 26, на котрім будуть поладжені наступні точки порядку нарад: 5. Вибір голови, 11 членів і 6 заступників членів Головної Ради і 5 членів Правління Комі- сії на діловий рік 1926, 6) Усталення ви- соти членської вкладки на 1926 рік, 7) Внесення і запити, 8) Закриття Загаль- ного Збору.

Львів, дня 10. вересня 1926 року.
Стефанія Савицька, **Вас. Мурин,**
1-ий заст. голови. писар.

СВЯТО ВЕСНИ

сценічний образок на 2 дії зі співами і танцями.

Примірник з поправленими нотами в ціні 0.90 зол. до набуття в „Народній Книгарні Б-ва „Бистриця“, Станиславів 451 **Пасаж Гертенбергіа.** 2—3

МЕЛЬОДІЯ

Львів, Коперника 5.

Телефон 8-59

Найбільший склад музичних інстру- ментів і приладдя, грамофонів і плат, — Каталього плит висилается на домагання. 44 17-7

Конкурс.

На арену фільварку фундації бл. п. Отця Йосифа Фолиса в Скишіві коло Львова. Обшар 15 моргів ґрунту і госпо- дарські будинки — час аренда 6 (шість) літ — кавція вимагана. — Оферти писані з долученням ваді у висоті 150 зо- лотих вносити до дня 15. вересня 1926. р. на руки Віцепр. Кураторії Фундації Отця Кришаніна В. Томовича у Львові площа св. Юра 5. 457 2—3

Дня 13. вересня 1926 р. в год. 4. пополудні відбудуться

Загальні Збори

Шкільної Спільни Кредитової

Коопер з обмеж. порукою в Золочеві, в салі Тов-а ім. М. Шашкевича з таким по- рядком денним:

1) Відкриття Загальних Зборів Ш. С. К., 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, 3) Відомлення Дирекції з діяльності Шкільної Спільни за минулий час, 4) Зміна статуту, 5) Вибір Надзірної Ради і Дирекції, 6) Вільні внесення й за- пити.

Надзирна Рада Шкільної Спільни Кредитової. 3—3

Загальні Збори

Кружка „Рідна Школа“ УПТ. в Зо- лочеві відбудуться дня 13. вересня 1926 р. в год. 1. в полудне в салі Тов-а ім. Маркіяна Шашкевича в Золочеві, з таким порядком нарад:

1) Відкриття Загальних Зборів УПТ. го- ловою Старшини Кружка, 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів, 3) Відомлення Старшини Кружка з діяль- ності за шк. р. 1925/26., 4) Рахункова від- домлення і біліс за адмін. рік 1925/26., 5) Відомлення Контрольної Комісії і уді- лення абсолютної, 6) План праці „Рідної Школи“ в адміністрації році 1926/27, 7) Спра- ва реактування бурси і приміщення шкіл УПТ., 8) Зміна статуту УПТ. на Тов-о „Рідна Школа“ в Золочеві, 9) Вибір ново- го Виділу і Контрольної Комісії, 10) Вибір делегатів на Загальні Збори „Р. Ш.“ УПТ. у Львові, 11) Вільні внесення й запити. За Старшину Кружка „Рідна Школа“ УПТ. 439 **Голова:** 3—3 **Секретир:** **д-р Яр. Олесницький, І. Калинович**

Вже вийшов з друку

Великий ілюстрований Календар

в обемі 15 аркушів з численними ілюстраціями і малою радянської України. — Ціна 3 зол., з пересилкою 3.60 зол., за післяплатою 3.90 зол. Замавати в канцелярії ТОВ-А „ПРОСВ.ТА“, Львів, Ринок ч. 10/II.

Календар з уваги на його загально-освітній зміст повинен матися не тільки в кожній читальні та в кожній хаті свідомого українського селянина й робітника, але й в руках кожного культурно-освітнього діяча.

За редакцію відповідає Василь Мудий.

видає Видавничі Співка „Ціло“.

друкерні Видавничі Співка „Ціло“. Львів, Ринок ч. 10.

Діло

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

**В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.**
**ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.**

Завдяки чому ПЕРЕ РАДІОН?

ВІДПОВІДЬ ЦІЛКОМ ПРОСТА:

РАДІОН пере завдяки високій вмістимості досконалого мила в по-
рошковім стані та білить в наслідок добування кисня.
РАДІО заступає цілком ручне прання і білення на сонці.
РАДІОН заощаджує білля, бо під гарантією вільний від хльорку.

1. "SATURNIA" S. Akc. Wydzial "RADION" Warszawa Skrytka pocztowa 149.	2. Прошу вислати безплатно пробки "РАДІОН" Назвисько: _____ Місцевість: _____ Блидла адреса: _____ діло - Львів
---	--

Купон ч. 2. треба виповнити на стороні тексту поштової карти
а ч. 1. на стороні адреси.

Просимо віддати наш кіоск на **СХІДНИХ ТОРГАХ** в павільоні хе-
хічного промислу (ч. 5.)

Виключні продуценти
С. А. "САТУРНІЯ"

Представник на Львів **І. Штротенгер**, Колонная 4.

Ліга Націй.

Женева, 10. вересня 1926.

Предсідник Зборів Ліги Німчч після отворення нинішнього засі-
дання запросив німецьку делегацію,
щоби вийшла на салью нарад. Ко-
ли німецька делегація, себто мін.
Штретеман, держ. секретар Шуберт
і дир. департаменту д р Гавс увій-
шли до салі, роздалися невмовкаю-
чі оплески. Німецька делегація за-
няла місце, през. Німчч у при-
вітальній промові зазначив, що всі
народи радіють, що Німеччина при-
ступає до великого діла мира.

Штретеман заявив, що Німеччи-
на співпрацюватиме якнайбояль-
ніше в усіх завданнях Ліги. Від-
хвилі повстання Ліги минуло 6 літ,
з того видно, якій еволюції треба
було, щоби політичне положення
уложилось так, аби можлива була
участь Німеччини в Лізі. Нікий
навід, що належить до Ліги, не
резиґнує зовсім із свого власного
нац. життя. Німеччина ще перед

приступленням до Ліги старалася
співпрацювати в мирному дусі, чого
доказом м. и. ініціатива Німеччини,
яка довела до заключення льюкар-
ських пактів. Доказом цього розем-
ні трактати, заключені майже з усі-
ми сусідами. Нім уряд промовляє в
імени більшості німецького народу,
коли каже, що з найбільшою від-
даністю братиме участь у всіх за-
вданнях Ліги.

Після Штретемана фр. мін. зак. справ
Бріян Заявив, що народи покладають
великі надії на нинішній день. Нинішня
подія булаб неможливою без інституції Лі-
ги. Нинішня хвиля криє в собі для наро-
дів великі надії і обітницї: Ніколи вже
більше воєн, ніколи вже більше кровавих
і бруталних рішень, а лише рішення шля-
хом роземного поступовання і права.
Франція бажає приступити до співпраці в
дусі примирення. Німеччина може числити
на добру волю Франції. Бесідник остері-
гає перед толеруванням у Лізі нездоро-
вого націоналізму, бо це ослабило би
Лігу, а лише сильна Ліга може привести
мир і доброту.

Нові заворушення в Греції.

Стрілянина в Афинах. — 100 осіб убитих. — Стан облоги.

Видено, 10. вересня 1926.

З Атен прийшли вістки, що Греція пере-
живає нову революцію. Там збунтувалася
республіканська гвардія проти уряду, тому
правительственні війська оточили буди-
нок казарм гвардії. В тім самім часі на-
дійшла відомість, що ген. Пласірас ма-
верує на Атини. Збунтовані відділи зая-
вили, що піддадуться, оскільки війська
ураду, що їх облягали, уступляться. Кон-
тракт прийнято цю умову, але як тільки пра-
вительственні війська відступили на площу
конституції, а казарм гвардії випали два
панцири самоходів і стали стрі-
ляти як на зі сько, так і на народ, що
зібрався на площі конституції. Правитель-
ственним військам повелось здобути в на-
ступі один з тих самоходів, а на другім
прійшло до ненадійної експлозії, так, що
вона залюга вибухнула. В часі боротьби я-

кшисся нечаяно відділи комуністів,
що на власну руку стали стріляти до
військ уряду. Боротьба тягнулася 4 години,
поглотивши понад 100 жертв з уби-
тих. Ген. Конділіс проголосив стан обло-
ги в цілій Греції.

Конділіс заявив перед кореспондентом
„Н. Фр. Прессе“, що команданти т. за-
республіканської гвардії мали без сумніву
виконати державні й за ма х.
Арештовано кількох провідників монархі-
стів, які також підбурювали товпу і бра-
ли участь в уличних боях проти уряду
разом з комуністами.

Вечірні газети повідомляють, що після
початкових успіхів республіканської гвар-
дії і товпи прийшла поразка. Війська
уряду привернули вкінці спокій, уряд с-
нов паном положення.

Друкарське святю.

Львів, 11. вересня 1926.

Друкарське робітництво
Львова й цілого краю об-
ходить завтра (в неділю,
12. п. м.) друкарське святю,
п'ятдесятилітнє існування
професійної організації дру-
карів „Огніще“ (Ugnisko).
З того приводу „Огніще“
видало обшесту книгу В.
А. Вобера „Historja dru-
karstwa w Lwowie“. Укра-
їнські друкарські робітники
не лишилися позаду і ви-
дали однодівку „Друкар“,
присвячену українським дру-
карським справам. На її
зміст зложилася „Друкар-
ська пісня“ Богославських,
„Друкарське святю“ (стат-
тя), „Сила організації“ (стат-
тя), „Українські друкарні у
Львові і на провінції“ (стат-
тя), „Друкар“, вірш А. Шми-
гельського, „Техніка в укра-
їнських друкарнях у Льво-
ві“ (стаття), „Нічний на-
кладач“, вірш Евг. Богу-
славського і хроніка.

Організаційні спроби дру-
карських робітників Львова
сягають 1856 р., коли то
з малих заможових кас по
друкарнях повстало стату-
тове тов. „Взаїмна Поміч“.
Поруч цього товариства в
р. 1869 повстало „Поступо-
ве Товариство львівських
друкарів“, яке розв'язало
намісництво в р. 1872, бо
воно розпочало було бо-
ротьбу за поліпшення долі
друкарських робітників. То-
ді виготовлено статуту но-
вого товариства „Поступ“, але намісництво
цих статутів не затвердило. Аж в червні 1875
р. намісництво прийняло до відома статут
тов. „Огніще“, яке від тієї хвилі роз-
почало свою діяльність, гуртуючи друкар-
ських робітників у Львові та поширюючи
свою діяльність на весь край. Сьогодні
„Огніще“ є могутнім товариством, яке дає
своїм членам допомоги на випадок недури,
безробіття, нездатности до праці і т. и.
Воно має санаторію в Микуличині та дві
каменниці у Львові (при вул. Пекарській).
Крім того в мурях „Огніща“ гуртуються
різні секції і кружки друкарських робіт-
ників, як: Запомогове товариство, дві по-
личкові каси, консул, хор, забавовий кру-
жок, клуб машиністів й організація по-
мичного персоналу.

В друкарській організації незвичайно
активну участь брали українські друкарі,
нерідко несучи її на своїх плечах. До ос-
новників „Вз. Поміч“ належали Українці
Ст. Гучковський й Ів. Сенюк. Основником
„Огніща“ був відомий піонер соціалістич-
ного руху в Галичині Ос. Данилюк. На
протязі 50-ти літ українські друкарські
робітники вложили багато праці і жертв
для здвигнення могутньої друкарської ор-
ганізації. І тепер головою „Огніща“ є
Українець Андрій Кусиб (мил. року був
теж Українець Вол. Кубишчій).

Вітаючи велике святю львівських дру-
карів, дозволимо собі висловити поба-
жання, щоби українські друкарі дійшли
якнайскорше до такої сили, щоби не ли-
ше Україні займали становище голови
організації, але щоби вона позбулася од-
ностороннього, виключно польського ха-
рактеру.

Еспанія виступила з ліги.

Еспанський уряд оголосив кому-
нікат із повідомленням, що Еспанія
виступає з Ліги Націй.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в готівці у приватних обо-
ротах 893 при тенденції трохи сильнішій.

Збіжки.

Положення на біржі і поза біржою без
зміни. Тенденція адержана. Настрій спо-
кійний. Пішениця нова двірська з негайною
доставкою 4375, пішениця нова селянська
з нег. дост. 3975, жито нове з нег. дост.
2825, овес новий з нег. дост. 2350.

Історичний день.

Львів, 11. вересня 1926

День 8. вересня 1926. день, в
якому прийнято Німеччину до Ліги
Націй і наділено її постійним міс-
цем в Раді Ліги, називає західно-
європейська преса історич-
ним днем. І справді тріум-
фальний вхід післявоєнної Німеч-
чини до „палати націй“ є одним з
найбільших досягнень німецької ди-
пломатії. Виклята зі суспільности
держав, обтяжена безчисленними
закидами побідників, частинно оку-
пована, обложена безконечною
контрибуцією, — так сказатиб —
інтернована „на сухому хлібі і во-
ді“, — післявоєнна Німеччина зрів-
нялася з великанами-побідниками
не так в обов'язках, як в правах.
Вислови радости з того приводу
не лише розсаджують рамки ні-
мецької й антантської преси, але й
сама Ліга, до якої вступ Німеччині
був на протязі довгих літ заборо-
нений, уважає притягнення до спів-
праці німецької республіки одним
з найбільших своїх успіхів. Цим
настроєм дав вислів в ентузіастич-
них словах президент цьогорічного
Збору Ліги Німчч, вітаючи в п'я-
тиницю (10. п. м.) німецьку делега-
цію, на що скромно, але з почут-
тям своєї сили і значіння відпові-
дав Штретеман. Вчорашнє приві-
тання німецької делегації було до-
повненням, святючим виявленням
історичного дня.

Довго тягнулася справа прийняття
Німеччини до Ліги Націй. Творячи
цю установу міжнародної співпра-
ці держав, побідники лишили Ні-
меччину поза дверми „палати на-
цій“, принорвлюючи тим чином
до найбільшої середньо-європей-
ської могутности, хоч покороної,
карні санкції, думаючи тим спосо-
бом тримати на своєму воловоді
побіджених. Німеччина стала збо-
ку, далеко від шляхів політики
побідників, працювала в тиші і
скупленні, формально піддаючись
всім „декретам“ побідників, а в
дійсности саботуючи їх на кожно-
му кроці, у вільній грі зміцнюючись
політично, цементуючи свої вну-
трішні щільни, працюючи і жервенні-
стю всього громадянства без ріж-
ниці клас відбудовуючи горду
німецьку націю економічно.

Німецька довоєнна дипломатія
не належала до найкращих і най-
зручніших. Занадто маркована пев-
ність себе, непомірна гордовитість,
почуття духової і фізичної сили,
головно цієї останньої зроджували
акти, які своєю бруталністю від-
пихали від Німеччини її супірників,
а навіть союзників. Та біда і скру-
та можуть дуже багато навчити,
очевидно, тільки талановитих. На-
вчили вони й Німців. Німецька ди-
пломатія переродилася у важких
часах лихоліття. Вона не тільки
викресала з себе живість, рухли-
вість, але й зручність та гладкість,
що довело до скорої зміни опінії
у відношенні до Німеччини не ли-
ше в таборі протестантських су-
пірників, але й католицьких воро-
гів. Німеччина своєю гнучкою ди-
пломатією аміла все виявити свою
необхідність у великому концерті
європейських і світових держав
протиставляючи антантському бль-
кові союз із зневажливим Зах.
Європейо більшшовицьким держав-
ним твором. Так було в Генуї, де
йшло намагання загнущати Німеч-
чину, — так було недавно в Бед-

ліні, коли зводжено на бічні дороги льокарненські пакти.

Німецька пропаганда, німецька дипломатія, німецька роботящість, сила німецького інтелекту, технічні здобутки, торговельна звинність, перекинення подвійної бухгалтерії на терен чистої політики, — все це доказувало необхідність Німеччини у великому концерні держав.

Зміна опії світа у відношенні до Німеччини мусіла довести до зміни настроїв. І хоч Німеччину викинено за борт європейської державної суспільності, хоч її банітовано, то однаке скоро виявилось, що такий важливий чинник не може довго оставати поза рямками Ліги, якщо її організація має мати реальну вартість. На протязі шести літ з трибуни Ліги Націй відзиваються голоси і поклики, які звивають Німеччину, щоби вона вступила до Ліги Націй. Згодом ті голоси і поклики переминюються з прокляття — в міру того, як зростає внутрішня сила і зовнішнє значіння Німеччини.

Після довгих зусиль і заходів німецька дипломатія прийшла до переконання, що прийшов день, в якому німецький нарід може заісті у держав „вольних колі“, вольних під кожним оглядом, звільнених з важких пут програної. Перед сімома місяцями на столі Ліги Націй найшлося письмо німецького міністра закордонних справ з побажанням Німеччини стати членом Ліги. То сталося з лютим ц. р. В березні скликано надзвичайний Збір Ліги Націй для поладнання цієї справи. Однаке деякі побідники забажали обставити вхід Німеччини в „палату націй“ такими, хоч би тільки формальними передумовами, які імітували Каноссу. Комісія Ліги Націй прихильно зустріла побажання Німеччини під умовою, що перед прийняттям вона викажеться сповненням деяких застережень версайського трактату (справа повного роззброєння тощо). Одночасно зголюшення Німеччини супровожала передумова негайного признання їй постійного місця в Раді Ліги. Корисне вирішення цього домагання було основною передумовою аходу Німеччини в Лігу. Сповнення цього домагання викликало паніку в латинському і в підпорядкованому йому славянському таборі Ліги, Латино-славянський табір видвигнув тоді питання реконструкції Ради Ліги, домагаючись постійних місць для Бразилії, Еспанії й Польщі. Німеччина, а вкупі з нею й германсько-протестантський табір під критим проводом Злучених Держав настоювали на одиничній віддачі постійного місця в Раді Німеччині. На березневій сесії не прийшло до вирішення цих розходжень. Справу відложено до осені, щоби виграти час для компромісового доладнання розходжень. Хід тієї гри загально відомий. Збір Ліги Націй в дні 8. ц. м. одного лосно (48-ма голосами) прийняв Німеччину до Ліги Націй і наділив її одиноким постійним місцем в Раді. Німеччина своєю розумною політикою виграла на цілій лінії. Компроміс виявився в тому, що одночасно збільшено кількість непостійних місць з шести на девять. Негативною стороною тієї розвязки є покищо те, що два місця в Союзі Націй (Бразилії й Еспанії) остали порожніми. Та в колах Ліги панує оптимістичний настрій, що ця відсутність є тільки тимчасовою, переходовою, що обі загізані латинські посестри вернуть в склад Ліги.

Німеччина своєю розумною політикою, в кожному моменті рахуючись з реальними можливостями, посвячуючи формальні речі для істотних, для справи скріплення своєї нації віднесла велику дипломатичну побіду і довела до дня, який навіть її противники і супірники називають історичним днем, днем тріумфу ще недавню банітованої німецької нації.

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна
Мужеські сукна

1630

45—7

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Будів. Галицька 16.

VIII. Конференція С. І. Е.

В 191 числі „Шла“ з 31. серпня ц. р. подали ми короткі інформації про початок 8. конференції Міжнародної Студентської Конфедерації (С. І. Е.), що відбулася цього року в Празі.

В конференції, що почалася була 18. серпня, наступила була 21. і 22. серпня перерва, в якій учасники оглядали важливі чеські історичні пам'ятки. Вже 23. серпня конференція відновила свою працю. І саме про дальший її хід даємо сьогодні інформації.

В часі перерви українська делегація остала в Празі та оглядала виставку, влаштовану Центральним Союзом чесько-словацького студентства. На виставці було й депо українського, як збірки фотографій, публікацій („Студентський Вістник“, „Поступ“) та інше.

По перерві поповнився склад конференції представниками-обсерваторами з Китаю і Португалії. — На засіданні першої комісії забирає вперше слово представник Полудневої Америки (Аргентина), що висловив бажання співпрацювати з С. І. Е.

Для більшого зближення та кращого об'явлення з чужинними студентами українська делегація запросила всіх представників (крім Польки, Москва і Румунії) конференції в гостину до Української Господарської Академії в Подєбрадах.

Перше пленарне засідання після перерви було повне сцен братання. На ньому вислухано з великою повагою привіт президента Ч. С. Р. Масарика. Настрої та атмосфера були до тієї міри пересичені „братолоб'єм“, що рішення переглянути справу надання дійсного членства Голандії. Одногослосно рішення прийняти Голандії умовно до 1. грудня, коли вона має поладнати всі формальности. — При тій нагоді Румуни замініфестували свою гостинність, запрошуючи Виконавчий Комітет на засідання до Бухарешту. — В мирному настрою й покіжливості це засідання, а по ньому удалася делегація на чолі до голови м. Праги д-ра Бекси. В прийнятті взяло участь і 4-ох українських делегатів.

24. серпня — це день сезаційного українського успіху. III. підкомісія 3-ої комісії в складі проф. Гюккера (Англія), Орелешкого (Україна), Сасола (Швайцарія), д-ра Селль (Мадярищина) і Так (Бельгія) одногослосно визнала переможецем в конкурсі проєкти відзнаки С. І. Е. Голову „Співки Студентів-Українців у Німеччині“ рибара Федора Емця. Значіння цієї всевітньої перемоги України стане ясним, коли вважити під увагу, що в конкурсі прийняли участь слави майстри-графіки Польщі, Чехії, Данії, Швейції, Англії, Півд. Африки, Швайцарії, Італії та Москві (члени Орелешко). Всього було 250 проєктів. Це перша міжнародна українська перемога!

Крім матеріальної отгороди (5 англійських фунтів) українське студентство дістало незрівняну моральну нагороду: 9 різних народів лишилися позаду та українську відзнаку поситимуть студенти цілого світу!

По обіді розпочалося засідання 1-ої комісії для обговорення справи німецької й справи мови. Істота тих справ: притягнення Німці до С. І. Е., для чого треба зміняти організаційну базу (замість державного принципу — принцип фаховий); допущення німецької мови нарівні з французькою та англійською.

На дискусію зужито 2 дні. — Два бльокни — заступало цілком відмінні погляди. Будучи вірною становищу, яке Українці (ЦЕСУС) заняли у 1924 р. у Варшаві, українська делегація і цим разом висказала устами д-ра Ніжанивського свій погляд: рівність трьох мов, співпраця з німецьким студентством, навіть коли для того треба було порушити організаційний принцип.

Таке становище Українців своєю відважністю займпувало англо-неутральним студентським делегатами та самозрозуміло викликало — неприязне відношення протинної групи. Це виявилось пізніше.

Анкета в справі мови випала на користь німецької мови. (Болгарія домагалася ще й одної славянської мови, а Естонія рівності всіх мов). Цікаво, що, коли Українці рішучо заявлялися за трьома мовами, то Москві були проти нім. мови.

У висліді довгої дискусії знайдено аж залато соломовне рішення: офіційною мовою (статутарною) стала тільки французька, мовами дискусій — французька, англійська, німецька та одна славянська. Останнє перейшло 9-а (рум.-слав.). 8-а проти (англ.-неутр. та 2 здержалося (Латвія — Естонія). Маневр із славянською мовою — праця Французів, які в цей спосіб думають зменшити значіння німецької мови. Лиш дуючому стриманню 2-х з найменших держав, — це перейшло.

Але тут з'явилася нова трудність: яка славянська мова. Чехи скликали нараду Славян, але без України (подіяла за становище в німецькій справі). На нараді ставили проти себе Польня — за рівністю всіх славянських мов (і) та Болгарія з Югославіями — за російською мовою. Врешті знайшли такий компроміс: — ік 1926/27

приймається мова польська“. Компроміс досягнуто ціною обіцянки Полькив притягати російської мови, що дали вони (Польки) нічого не матимуть проти російської мови. В тойже час українській делегації заявляні Польки, що вони й далі стоять на засаді рівноправності всіх славянських мов. (?)

Щодо притягнення німецького студентства до С. І. Е., то висловлено низку побажань і передано ту справу Викон. Комітетові.

Вечером 24. в „Національному Театрі“ на честь конференції відіграно „Продану Невесту“ Сметана. На виставі були 4 українські делегати.

По обіді 25. делегатів приймав міністр торговлі Пороутка в огороді палацу Вальдштайна. На прийнятті були всі Українці й принагідно конферували з членом комісії пропаганди (і прийняття нових членів) Швайцарцем Егером в справі прийняття Білорусинів.

Проти Білорусинів відкрито протестували Москві й Більшовики, а скрито Польки. Українці заняли в тій справі рішуче становище й заявили, що вважать білоруську справу з своїм перебуванням в складі С. І. Е. Це саме повторили українська делегація другого дня на письмі.

Комісія пропаганди після довгих нарад 26-го по обіді ухвалила прийняти Білорусь так само, як інші емігрантські тепер не-територіальні групи — „вільним членом“. Коли це стало відомо, то представники різних делегацій поздоровляли Українців, а білоруський делегат Ермаченко аложив офіційну подяку за піддержку.

На пленарному засіданні заслухано звіт комісії пропаганди. Ухвалено інтерпретацію „membres associes“ („з'єднані члени“) і прийнято в тому характері „Союз Студентів з Латинської Америки в Європі“. Одногослосно прийнято „вільним членом“ Білорусь. Пачас голосування відсутні Польки, Югославіє, Болгарія та Москві!

Далі прийнято звіт скарбника, обраво Швайцарця Габіхта, представником С. І. Е. в Америці та заслухано першу частину звіту 1-ої комісії. Резолюції в німецькій справі та зміна § 14. статуту перейшли одногослосно. Резолюцію в справі дискусійних мов прийнято 10 голосами (4 було проти, з 5 здержалося).

Після привітання представників Голандії, які повернули на само засідання, та зворушуючої відповіді Голандця Беєрмана засідання закрито.

Вечером приймав делегатів мін. закор. справ Бенеш. Українців заступав д-р Ніжанивський.

27-го серпня продовжували працю комісії. В першій комісії прийшло до повної боротьби між бльокани в справі утворення перманентної комісії. Бельгійці боялися, що та комісія має зкоротити функції Центрального Бюра. — Англійці намагалися перевести ту нову комісію, бо директором її, як потім виявилось і сталося, наперед визначено Макадама.

Потім прийнято запрошення Італії відбуті IX. конференції р. 1927 в Римі. Інші запрошення (Будапешт-Цюріх) перенесено на 1928—1929 рр.

Серед побажань, які піднесено в тійже комісії, найголовніше — підготовлення ревізії статуту (Швайцарськ Егер).

Під кінець рішення призначити заступником С. І. Е. в Півд. Африці Бура Маркварда.

В комісії третій після прийняття всіх звітів переведено вибори на слідуочий рік. Головою переобрано Макадама, заступниками Полька Червінського та Швайцарця Босхардта.

В комісії п'ятій, яка між иншим займалася справами студентів-емігрантів, Польки зробили реверанс перед Москвами (компенсація за мову!). Москві Дорофєєва запропонували вони на члена-кореспондента. Проти того запропитував український делегат Мухик і заявив, що Дорофєєв може кореспондувати лише в справах московських студентів-емігрантів.

В год. 8-ій вечером делегати були гостями чесько-словацького студентства. Пачас обіду виголошено силу тостів. На обіді були всі українські делегати.

Останній день конференції був занятий до обіду пленарним засіданням, а після відбулося спортове свято чесько-слов. студентства.

Пленум прийняв звіт всіх комісій. Після прийняття звіту 3-ої комісії забрав слово д-р Ніжанивський. Він висловив признання голові комісії Макадамові в імені Українців і підпис те символічне значіння, яке має прийняття українського проєкту відзнаки С. І. Е.

Всі присутні з великим зацікавленням розглядали прийнятий проєкт. Москві кілька разів поздоровляли Українців. Одногослосно ухвалено затвердити умову з Центральним Союзом Студентства З'єднаних Держав Півн. Америки в практичних справах.

Після звіту 5-ої комісії д-р Ніжанивський повторив згадане вище застереження української делегації в справі вибору Дорофєєва. Заваз же по пленумі Українці,

Білоруси та Грузини аложили на руки то-ловн 5-ої комісії відповідні заявн.

При кімці засідання піднесено справу відмови югослав. урядом давати візи Мадярам, які хочуть студіювати в Будапешті.

Югославіє заявляв, що це неможливе тай що вони зроблять належну інтервенцію.

Перед закриттям українська делегація пригадала про запрошення до Подєбрадів.

Промовали Балінського, Палєчка та Макадама закінчено конференцію.

Українські делегати роздали всім делегатам нововидану ЦЕСУС'ом брошуру про Україну.

На спортовому святі, яке задемонструвало великі сили чесько-слов. студентства, була лиш частинна делегація.

Рано 29-го група делегатів відвідала осінній пражський ярмарок, а в год. 13 в окремому вагоні 34 особи, які репрезентували 13 делегацій, відіхали до Подєбрадів в гостину до українського студентства.

Про ці історичні відвідання на листоному місці, — тут лиш ствердити треба, що жаден міжнародний зїзд не був так усталений успіхами Українців, як VIII. конференція С. І. Е. в Празі.

Пресові відгуки.

Українська активність на Буквинні. — Карпатоукраїнське питання. — Славянський інститут у Будапешті.

Берлін, 6. вересня 1926.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ подає з Бухарешту, що національній меншості в Румунії відносить голову й організуються для оборони своїх культурних потреб, не зважаючи на систематичну нагілку тереріальних опозиційних партійних щоденників „Curații“ (фашист.-монарх.), „Unioni“ (ліберальний), „Univerziti“ (антиселятський). В першій мірі заборалися до розбудови й скріплення своїх, досі тільки вегетуючих, організацій буюковинської України, проти яких звертаються найбільше румунські напади. Всеж таки найкраще зорганізовані Німці й Мадяри, що своїм прикладом потягають другі народи.

Поважний ревальський щоденник „Revaler Bote“ з 31. серпня містить оригінальний допис з Праги в справі останніх арештувань українських учителів і священиків під захисом „відірвання Карпатської Руси від Чехословаччини“.

Дописувач стверджує, що самостійницький рух на Підкарпатській Україні сягає далеко ширше та глибше, якби хто думав, і приймається та поширюється з наслідок поведіння чехословацького уряду, що не додержав своїх зобов'язань щодо заведення автономії в цій переважно українській території, що під тою умовою добровільно прилучилося до Чехословаччини, а майпаки поводиться з нею наче з своєю завоюваною колонією.

Дописувач уважає українське питання на Підкарпатській Україні в важним міжнародним питанням, що має безпосередній зв'язок зі справами, дотикаючими Союз Радянських Республік.

„Budapesti Hirlap“ містить інтересну статтю в справі заснування окремого Славянського Інституту в Будапешті на зразок подібних інститутів у Празі, Берліні, Парижі й Лондоні. Й домагається від наукових інституцій більшого зацікавлення славистикою, хочби вже для того, що „де Мадяриши живє більше число Словенів, Українців, Сербів“ та що „Мадяриши на малаб бути першою жертвою розбурханого славянського моря“. Не зважаючи на велике значіння славистики, мадярські наукові інституції полишають її щиком на бок і не втягають її в програми своєї діяльності. Східний відділ Академії Наук, що має займатися студіюванням східно-славянських питань, мовить також від довшого ряду літ, хоч мадярські бібліотеки мають багато цінного наукового матеріалу.

По широкому світі.

Цісарєва Зита переїздить до Англії? Англійські часописи повідомляють, що буваша цісарєва Зита звернулася листовно до англійського короля з проханням дозволити їй переїхати на постійний побут до Англії. З таким самим проханням звернулася вона до ради амбасадорів.

Кінець революції в Еспанії. Мадридський уряд повідомляє, що у цілій Еспанії привернено спокій. Депо трівожний настрій виклику тільки постава гарнізонів у полузалежній Еспанії, де викрито змову проти Директорії.

Знов залізнична катастрофа. З Шіаго прийшли телеграми про нову залізничну катастрофу. А сама поїзд північно-західної шіагської лінії найіхав на стації Куртленд на поїзд із прогульщиками, спричиняючи смерть 8 осіб. Ранених є більше сотні.

Неділя 12. вересня 1926. День Українського Студента у Львові

Громадяне міста Львова! Не забудьте в той день про тих, яких маємо виховати на оборонців прав народу. Не минайте століків, при яких чекають на Вашу жертву на „Академічний Дім“. Облекшіть важку долю українського студента!

Мушиш бути моєю!

сталою приклинничкою по випробуванню
пачки цитринного екстракту АГРУМІНА
Генеральне представництво на Польщу:

ТИТАНИ, Львів Різняцька 6.

(247a) 75-75

З українського Закарпаття:

— Усування учителів-Галичан із Закарпаття. По відомостях, які надходять із Закарпаття, усування українських учителів-Галичан з народних шкіл відбувається систематично, а навіть і на доручення польського консула в Кошицах. Цієї усушено 22 учителів, а до кінця грудня ц. р. мають звільнитися ще 23. Симпатії населення по стороні звільнених учителів. Коли прим. в селі Широкий Луг населення розвідалось, що їх учителя звільнено, явилось до нього масово і запропонувало йому, що громада внесе від себе прохання, щоб його залишили в селі даліше.

— Ліквідація української торговельної школи в Ужгороді. В своїй похоті на знищення українського шкільництва на Закарпатті можуть брати Чехи занотувати новий подвиг: ліквідацію української торговельної школи в Ужгороді. Зробили це хитро. Наних дітей до I. класу не приймали, відсилаючи їх до Севлюра, і таким чином наслідком нібито малого числа зголошених школа падає ліквідації (зі зголошених 7 опірних до I. класу 3 спалили при вступному іспиті). Ще й хваляться, що до I. класу чеської торг. школи зголосилося аж 57 учеників, з яких прийнято 38, але не подіють, що в тому числі є 21 дітей Жидів і 13 дітей чеських заводок-урядовців.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Наш орган стріла вчора 84-та з черги конфіскації в цьому році. І так в статті „Амністія і влада“ сконфісковано два уступи, викреслюючи навіть місце про ненайдення „комуністичної друкарні чи друкарської машини в помешканні пос. Баліна, хоч перед трьома днями у всій пресі, також у львівській, був оголошений комунікат Нез. Хлоп. Партії, в якому опрокинуті асфінжівні вістки. З передовиць „Слова і вчинки“ скреслено аж десь більших і менших уступів, в яких безумовно не було нічого „антидержавного“. Особливо безтошадно обійшовся пресовий прокуратор з тими уступами, де в загальному подано факти з доби тзв. шкільного публіцизму, факти загально відомі і у нас в своїй часі поодібно подавані і коментовані. Навіть скреслено згадку про безсилність б. віцепрем. Гугута, хоч він сам признавався до тієї безсилності перед всесильністю Ст. Грабського та його апарату перед сен. Черкавським і пос. Хрущевим, що в своїй часі теж у нас було подібно і несконфісковано. А колиб хтонебудь хотів на основі сконфіскованих і несконфіскованих місць передовиць виробити собі погляд на те, що „звільно“ писати, а що ні, то мусів би прийти до пересвідчення, що уряд Бартеля

частинно можна критикувати, але б. хісно-постівські уряди і їх діяльність є непорушною святістю, що остає під особливим охороною п. прокуратора. Навіть в похвалу про запис українських дітей до українських шкіл скреслено уступ про те, що би українські діти не записували до чужих шкіл. Словом: иніші білі плями вказують, що вже скінчилися „Східні торги“ і заграничні гості відіхали у спокої.

— Насильний „дар народів“. Перед нами відтинки грошового переказу Данила Пасичинченка з Риповця, який переслав гонорар одному з львівських адвокатів. На відтинку агорі червоний 5-тисотковий значок з білим написом: „Dag p r dowu 3. maj“. Видно, що поштою урядовий, замість виконувати свої обов'язки, неволять сторонні, які мусять послугуватися польською поштою, до насильних датків на ворожі нам цілі, очевидно, враховуючи їх в поштово належність. Може би покликана владі звернула увагу своїм ревним, „патріотичним“ урядовцям на недозволене здирство українського населення та аказала їм, що хто хоче збирати на „dag nagodowy“, то нехай робить це на вулиці, а не в уряді, оплачуванім населенням.

— Українські пам'яткові таблиці. Небагато їх у нашому краю! Кільканадцять таблиць у честь Шевченка, декілька в честь Шашкевича (головно по церквах), де кілька на спомин нинішніх людей або подій, головно на спомин учасників війни — от і все... Ах, правда! З приводу 10-ліття смерті Франка відслонено у нас щось 2 чи 3 пропам'ятні таблиці (Коломия, Ходорів), хоч була добра нагода уфундувати сотки таких видних слідів і доказів нашої культурності й нашого п'єтизму та владності для поста-каменяра і хоч така гарна, тревала пам'ятка коштує зовсім небагато. Але видно, що нам ще далеко хоч би до наших сусідів, які стараються закріпити й утврдити на нашій землі при допомозі пам'ятників і пам'яткових таблиць пам'ять кожної визначної людини, кожної події в національного життя. Пора нам хоч тепер направити занедбане і подбати в кожному місті й більшому селі про здвиження пам'яткових таблиць у честь наших заслужених людей і погиблих учасників війни.

— „Український Верховинець“. Коломийський „Голос Дяків“ заповідає появу ілюстрованого, безпартійного, аподітичного часопису (наразі місячника) п. з. „Український Верховинець“, призначеного головно для Гуцулів, Буковин і Лемків. Адреса нового часопису така: Коломия, Видавництво „Запорожець“, вул. Міцкевича ч. 51. „Український Верховинець“ ще не появився, але його редакція (до речі кажучи: анонімна) обіцяє помістити на своїх сторінках фотографії тих читачів, що приєднають їй принайменше 5 передплатників.

— Наука в міських школах зачнеться 15. ц. м. В четвер пополуночі відбулася у Львові конференція в справі епідемії красухи і зв'язаного з нею початку шкільного року. В конференції взяли участь усі чинники, відповідальні за санітарні відносини у львівському новітстві. Проводив д-р Миколайський. Конференція висказалася проти дальшого скорочування науки. Таким чином наука у львівських школах зачнеться невідкладно 15. ц. м. В сільських школах наслідком замішання, викликаного

ВІДГУКИ ВІЯ.

Слово до П. Т. Читачів.

Неодим П. Т. Читач здивується і вже здивувався, що так мало появлялось моїх фейлетонів. Але хто читав мій фейлетон „Неправильна рецепта“, той міг додуматись, чому саме я не писав.

Знаю, що багато людей не повірили мені, мовляв — удає тільки слабого. Ім і в голову не впаде, щоб я міг колинебудь захворіти. Емерти напевно колись умру, але не від слабости, а хіба від сміху. Просто розреготуся тай лусну!

А тимчасом я таки був слабий, втрата гумору до решти, що кожний легко завважав по инішнім фейлетонах.

Рідко віддававсь я під рубрикою „Відгуків“, а ще рідше появляються мої фейлетони.

Не тільки моя в тім вина.

Фабрикант мила Шіхт, подемервований тим, що я свого часу рекламував тріумф рідного промислу — мило „Мута“, завався на моє постійне місце і дав кілька своїх анонсів. Очевидно, мої фейлетони мусили заждати.

Після того вже мало-мало не прийшло до публікації моїго фейлетону, але бібліографія перешкодила. Я спомінив і з правдиво християнською покорою ждав на свою чергу і таки діждався. Беру часопис у руки й очам своїм не вірю: Є! Слово даю — є! Мій автентичний фейлетон.

міністерськими обіжниками, наука зачалася в ріжних речинях.

— Сквиинський заручений з дочкою Форда? Часописи принесли вістку, що б. прем'єр Олександр Сквиинський заручився з дочкою Форда, найбільшого у світі фабриканта автомобілів. Посаг його нареченої виносить покірно „тільки“ міль. дол., пізніше капе їй ще депо. З такими грішми готов Сквиинський здобути й польську корону, тимбільше, що свого часу висувано вже кандидатуру самого Форда на польський королівський престол.

— Словацьке національне свято. Дня 29. ц. м. відбулося в Турчанському Св. Мартині посвячення величавої палати „Матині Словацької“ і відслоніння пам'ятника словацького письменника-будителя Світозара Гурбана Ваянського (1847—1916). На святі був сам президент Масарик, більшість міністрів і всі єпископи Словацьчини та непрогладні маси народу. Делегатом ужгородської „Просвіти“ був посол Августин Волочин, що виголосив привіт від закарпатських Українців.

тому не оминайте нагоди, наповніть негайно полицю замовлення і вишліть до фірми!

БАНКОВНИЙ ДІМ
О. ГРИС
Львів — 3-ого Мая 8

Прощу прислати негайно **П'ЯСОК** члассової **п'ятерки**: червоток по 1 зол., половиноток по 20 зол., цілих по 41 зол. Платежність в квоті зол. переішлю чеком П. К. О. — поштовою переказом — прощу прислати за післяплатою.
Ім'я і назвисько
Докладна адреса

ток з моїм підписом. Зміни є тільки в правописі, але й вони не нарішні: замість богачі написано багачі. Це полне наддипринізму, який зовсім логічно заключає: коли є горіти, то мусить бути гарячий, а коли є гарячий, то мусить бути багачі Зрештою — все булоб добре тільки в цитаті з Тичини є мала помилка. Бо має бути „у тузі“, а не „у лузі“. Воно ніби не знати, чи це помилка, чи може поправка. Заявляю п. коректорові, що я був би так написав, як саме він поправив, але Тичина трохи ліпший поет і написав инакше.

Та якби там не брати, факт остає фактом і я знову ввійшов у права виконуючого обов'язки фейлетоніста.

Доколя мене назбиралось досить тем. Всі вони просяться на світ і не дають мені спокою ні вдень ні вночі. Розходиться тільки, чи зможу я їх привести на світ такими, як мені видаються: веселими і повчальними? Чи дозволить на це моє здоров'я?...

Кажуть люди, що сміх помагає на житті. Коли це правда, то я маю претенсію до всіх читачів, яким колись мої фейлетони служили при шлунокових болях. Нехай вони тепер лічать мене, а коли вилічать я буду їм далі помагати.

Колиж їм це не вдається, то мені не лишилась нічого, тільки перейти з рубрики „Відгуків“ до рубрики „Посмертних згадок“ або „З українського життя“...

Izaklion Chinka.

— Пам'ятник кардинала Мерсіє, якого маршалом Фош назвав „найвизначнішою моральною особистістю світової війни“, мають здвигнути в Бельгії. Почин до здвигнення того пам'ятника дали ріжні союзи французьких учасників війни, що розписали вже збірку на згадану ціль. Пам'ятниковий комітет у Франції видав уже медалю з образом того заслуженого бельгійського кардинала, яку продають на дохід будови пам'ятника. Головою комітету є Жорж Скапіні, голова Унії воєнних інвалідів.

— Підручник українознавства, з узагальненням географії, історії, історії культури, мистецтва, мови, економіки і т. ин., вийде незабаром під редакцією Т. А. Приходька накладом Державного Видавництва України й видавництва „Рух“.

— Українська пісня в „Уфі біля Зоо“. Виставляючи інтересний фільм Турянського „Парський Кур'єр“ з Наталією Кованьковою і Можухіною, управа найбільшого в Берліні кінного театру „Уфі“ біля Зоологічного городу встала в програму відспівання українських пісень в оригіналі. Численно зібрана публіка прем'єри мала отже нагоду почути відомий дует із „Запорожжя за Дунаєм“. Чорна хмара по діброві“ в дуже добром виконанні. При цій нагоді слід згадати, що недавно тому в другому великому кінотеатрі при Гурмштрассе виступала довший час група українських танцюристів і тишилася добрим успіхом.

— „Українська Громада“ в Берліні відновлює, після вакаційної перерви, свої товариські сходни, що, починаючи від 18-ого вересня, відбуватимуться що тижня в годині 8-й вечером у помешканні „Української Домівки“ (Шарльс-тенбург, ул. Вілянда, 37).

— Чисельність Компартії в СРСР. Московська „Правда“ подає, що на основі найновішої статистики виходить, що ВКП нараховувала з дня 1. червня ц. р. мільон членів. В тому було 340 жінок, а 420.000 умовних членів тзв. кандидатів до партії.

— Хто заробляє на страйку англійських вуглекопів. На основі урядової статистики стверджує, що від початку страйку ан-

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

СКЛАД ФУТЕР ФІРМИ**С. ФІШ**

Львів, Гетьманська 24. Тел. 1860.

ФІЛІЯ в ТЕРНОПОЛІ

звідомляє, що надійшли вже свіжий транспорт найновіших моделей, паризьких і відомських як також всього роду шпирок, які поручаю по дуже знижених цінах 427 і на догідних умовах. 2-4

ТЕАТР „БАГАТЕЛЯ“**Рейтана 3.**

Вині і щоденно о годині 8. вечір

Пст! Пст!

дуже весела фарса Ц. Дансьського

Галльо! Галльо! Галльо!

режисер і відомий

АХ ТАК!

бомба на одну дію в 3 відділах.

Початок о год. 8. веч. кінець 10-15.

Каса відкрита від 11. рано до 2. попол.

і від 3-ої до кінця вистави. 475

гайських вуглекопів аж по день 28. серпня привезено до Англії 7,600,000 тон чужого вугля. В тому значну частину привезено з Польщі. Наслідком того значно піднявся польський вугільний промисел, а ще значніше поправилось положення польського робітника-вуглекопа. Отже на страйку англійського виходить добре польський і німецький робітник. А деж тоді оспівана міжнародна солідарність?

— **Україніа.** У віденському щоденнику „Reichspress“ (ч. 237 з 28-ого серпня) поміщено фейлетон Т. Ф. Майзельса про „Невідомі музейні скарби Етнографічного Музею“, в якому окреме місце присвячено предметам українського народного мистецтва з Галичини й Буковини. — Артур Зеегоф містить у „Франкфуртер Цайтунг“ (ч. 650 з 1. IX.) про нові російські фільми й згадує при тім про національні фільми поодиноких радянських республік, між ними і про фільм „Тарас Шевченко“.

— **Справлення похибки.** У вчорашньому числі „Діла“ з заголовку статистики про увільнення інж. Пайкарта зайшла помилка. А саме замість „Великих злодіїв пускають“ має бути „Великих злочинців пускають“. Це очевидно в розумінні тих, що зло чинили державному скарбові, а не зло чинили долари...

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

З просвітнього руху на Волині.**Освітній зїзд у Рівному.**

В порозумінні з деякими представниками „Провіт“ рівненська Рада „Провіт“ взяла на себе ініціативу скликання освітнього зїзду українських культурно-освітніх установ та організацій Волині на день 26. вересня ц. р. в 10. год. рано в Рівному з таким денним порядком: 1) Справа приватного українського шкільництва. (У зв'язку з поширенням статуту У. П. Т. на всі українські землі під Польщею). 2) Справа фізичного виховання. (Поширення; деталізація існуючих спортивних та пластових гуртків). 3) Шляхи й методи організації. (Доклади про діяльність з місць). 4) Об'єднання просвітницької праці. 5) Святкування 10-ліття „Провіт“. 6) Вільні внески. Передбачується, що з огляду на важливість поставлених питань нікого з запрошених не забракне на зїзді і що кожна рада „Провіт“, кожна існуюча приватна школа й організація делегує на зїзд кількох (від 2—5) найважливіших своїх членів, кожна запрошена на зїзд персональною особою обов'язково приїде, щоби поставлені на денний порядок питання могли бути всебічно обговорені, щоби прийняті постанови були авторитетними і наразі, аби сам зїзд і назовні виглядав імпульсуючо. Старання про дозвіл на зїзд Рада „Провіт“ в Рівному взяла на себе і нема сумніву, що дозвіл буде. Тому просимо перевести підготовку пра-

що до зїзду, обрати делегатів і обов'язково прийти. На зїзді будуть теж делегати з Галичини. В інтересах організаційних і для орієнтації щодо величезності потрібної сали для засідань зїзду просимо негайно і не пізніше 15. вересня повідомити про свою згоду на участь у зїзді, а також про кількість і особистий склад делегатів, що прибудуть на зїзд. — Рада Товариства „Провіт“ в Рівному.

Відозви і комунікати.**Комітетом Академічного Дому до відом.**

На своє прохання о дозвіл на переведення „Тижня Студента“ на терені станиці славського Воеводства одержало Наукове Т-во ім. Шевченка таке повідомлення: — „Узгоджуючи прохання з дня 7. серпня 1926 зїзду на зібрання складом в готель на цілі Т-ва наук. ім. Шевченка в околиці Воеводства станиці славського в часі від 6.—11. вересня 1926 виключно під умовою, що не влізти квестувати ученикам і ученицям в перехід, що особи квестуючі при століках мусять сидіти при них прийнявши по дві особи, пушки мусять бути замкнені на колодки або замки і опечатані печаткою Т-ва улаштовуючого збірку.“

Може бути також введена й інша система збірки, пр. при допомозі карток бланкових, заосвідчених печаткою Товариства з означенням (дружком) квоти, котрі би квестуючі були обов'язані видавати офіційним в місці відзнак.

П. Т. Комітет обов'язаний буде в термін 3 днів по укінченню збірки подати до тут. відомости висліди збірки і вказати на спосіб ужиття зібраної квоти.

З такого дозволу Т-во, розуміється, скористати не могло, бо:

1. Дозвіл прийшов шойно 6. вересня, то є в дні, котрий висланий до часу збірки.

2. В дозволі подані умовини збірки, яких не можна було заваджені предивити і в цьому напрямку збірку підготувати, а які зовсім інші від умовин дозволу тернопільського воеводства. Колиб хотіти підготувати збірку на терені станиці славського воеводства згідно з дозволом — на те треба більше тижня часу, отже на збірку не лишилося би вже ні один день.

3. На збірку призначено шість будних днів, а в одній неділі чи свята, хоч збірку в наших обставинах найкраще переводити в святкові дні.

З уваги на те збірка булаб засуджена згорі на неважку. Т-во ім. Шевченка не користуючи з дозволу, внесло різноманітно до станиці славського воеводства нове прохання на переведення „Тижня Студента“ на терені згаданого воеводства в дні від 1.—15. жовтня ц. р.

Тому комітет „Академічного Дому“ на місцях, як що такі повторилися, не повинні розважуватися, а чекати далішніх вказівок Головного Комітету, а там де Комітетів нема, повинні такі негайно повторитися і зголоситися до Головного Комітету „Академічного Дому“ у Львові (Наук. Т-во ім. Шевченка, Львів, вул. Чарнецького 26).

Тому, що в перших днях жовтня частина академічної молоді, яка може найбільше допомогти в переведенні збірок, розїждяться, треба, щоби всі виїжджаючі студенти залишили добре організовані гурти молоді, що лишаються на місцях, які приїжджали до сїя час збірки.

Дальші вказівки подається в окремих комунікатах.

Наукове Т-во ім. Шевченка у Львові.

ПОЗІР!! СІТКІВКАРІ! ПОЗІР!!

Український Львівський Клуб Ситківкарів устроює з рамени Спортивного Союзу загально-кравей змагання у Львові в дні 19, 20, і 21. вересня ц. р. Роздані будуть: одна мандрівна клубова нагорода і 3 індивідуальні нагороди. Зголошення письменно і устно у п. Вішківського товариства „Спорт“, Львів, вул. Осолінських 8, до дня 15-ого вересня. Проситись усіх ситківкарів з провінції, які перечитують оповістку, подати дальше знайомим, що грали або грають в ситківку.

Український Львівський Клуб Ситківкарів:

Голоза: 4-? За секретаря: Шеларович, інж. Вінцьковський.

† Посмертна згадка.

Анна Стефанович, власниелька реальності в Добричах к. Ширя, померла дня 9. вересня 1926 в 79. році життя. Похорон в суботу рано. В. П. І. 482

Меланія Раковська, укінена сестричката, донька О. Йосифа і Іванни Раковських, померла по довгій і тяжкій недугі в 24. році життя. Вічна її пам'ять!

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управлінням Петра Савеського у складі 30 осіб виступає: Субота 11. IX. Глинина. Неділя 12. IX. Глинина.

П'ятниця 13. IX. По емісії. Вівторок 14. IX. Перемишляни. Середя 15. IX. Поморяни. Четвер 16. IX. Поморяни. П'ятниця 17. IX. Бережани. Субота 18. IX. Підгайці. Неділя 19. IX. Підгайці. Понеділок 20. IX. Пережани. 193 28-?

До відоми всім студентам, що панують на гуманістичний виді У. Я. К. Кандидати на перший рік гуманістичного виділу, що внесли подання о прийнятті до 10. вересня, можуть бути взяті до деканату в дні 12—14. вересня, до особистої явки, через що повсутність у Львові в тих днях в їх інтересі не обхідна. 1-1

Кооперативно-просвітні курси в Дубні. Дубенське Українське Повітове Т-во „Провіт“ уряджує з кіцем жовтня ц. р. в м. Дубні безплатні кооперативно-просвітні курси, на яких викладаються: історія кооператив, організація кооператив, товариства, кооперативне право, економіка, діловодство і инш; б) теорія і практика просвітної роботи, історія „Провіт“, бібліотечна справа, просвітницьке діловодство, ведення засідань, зборів і инш. Утримання і помешкання курсантів виключно на їх кошт. Бажаючі прослухати курси зволіть негайно зложити заяву на адресу: Рада Дубенського Повітового Українського Т-ва „Провіт“, Дубно, вул. Павлиська ч. 18 (Канцелярія Т-ва „Провіт“). 1-1

Прогуляк „Пляс“ до Якова. Фійши. Крехова під провідом п. інж. Мудрака в неділю, дня 12. IX. Збірка о 7. год. в залі гол. двірня, відід о 7.25. Ходу около 25 км. Поворот на 8. год. вечером. Харчвати зі собою. 1-1

Новий шкільний підручник. Цими днями вийде апробований Кураторією Л. Ш. О. новий шкільний підручник п. з.: Німецька граматика (двома мовами: по німецьки й по українськи) для всіх клас середніх шкіл. Автором цієї книжки є проф. Володимир Кайнович.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю — з хінського срібла у Мандля, Коперника 14 проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж або вики з хінського срібла у Мандля Коперника 14, проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хінського срібла у Мандля Коперника 14, проти кіна Коперник. 432 4-10

ВДОВА по лікареві прийме замовніші панни на мешкання здорове, соняшне, опіка, фортеця. Зголошення Адміністрація „Панська“. 460 3-3

ПОКІЙ фронтовий до винайдення для 2-х панночок з удержанням і фортеця вул. Обозова 2. І. пов. на право. 469 2-3

ДВОХ учеників, або учениць на станцію прийме уряднича родина на догідних умовах. До гімназії дуже близько, вул. Тереси 2. Б. П. поверх двері на ліво. 484

ПРОСИМО Александра і Марію Карпів віддати довг з 1914 р. сиротам по Модесті Горницьким. 478 1-1

МІЩАНКА ІНТЕЛІГЕНТНА, не вагається, а скрупульно чесна, літ 36, до заряду дому, кухні, гідності, склепу, бурси і т. и. в місті, або на селі. Ручить і дає висноження Уряд парохіальний в Бородині. 491 1-3

УЧЕНИЦЯ з ліпшого дому найде станцію і батьківську опіку евент. науку фортеця у Зарицьких, Станиця 8/1, (бічна Хоружини). 483 1-1

2 учеників прийме на станцію ем. суддя Красівських 15, партер, Митроновичі. 479

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Дентистичне заведення**д-ра Симона Раппапорта****Якова Насса****Львів, вул. Сикстуська 17/II.**

Приймаються й винищення зубів без болю. Штучні зуби в каучуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з провінції полагоджують в найкоротшому часі. П. Т. Урядовим та студентам значна знижка та полєкші в сплатах. 395 8-10

Накладом УПТ. — Рідної Школи вийшли друком**ГРЕЦЬКІ ВПРАВИ**

для IV. і V. кл. сер. шкіл. — Ціна примірника 6 зол.

Головний Склад в книгарні УПТ. Львів, Руска 2.**Певорядна кравецька робітня****Василя Лукавецького****абсолютанта паризької Академії в Жидачеві,**

приймає на догідних умовах різного роду замовлення на кравецькі роботи та жіночі як і мужеські з матеріалів першоворядних Бельських і закордонних фабрик. Замовлення виконуються точно і солідно після найновіших мод.

Замовлення з провінції виконуються точно на час. 480

„ЕКСТЕРНІСТА“**Концесіонарні наукові Курси****ЕВАНГЕЛІЦЬКА ШКОЛА****вул. Кохановського**

ВПИСИ на курс 1) мaturalний гімназійний (гуманістичний тип і математико-природничий), 2) мaturalний семінаріний, 3) Курс доповняючий до мaturalи семінаріної для гімназійних і ліцеальних абітурієнтів, 4) Курс гімназійний шести і чотирохкласовий. Науки уділяють найкращі професори державних шкіл середніх. Дирекція урядує від 5-7. Місячна оплата 30 зол. 470 2-3

ЖУРНАЛИ**ВЗОРИ****КРОІ****МАНЕКІНИ**

449 1-2

Р. ПЯНДАУ Львів Чарнецького ч. 3.**Машини****- до писання -**

з українсько-польським письмом, бюрові меблі і всілякі прибори до машин поручає по найдешевших цінах

Ю. Ломага, Сениківська ч. 9.

Вівторок майстерня для направи всіляких бюрових машин. 185 4-4

ГОДИННИКИ — ВІЖУТЕРІЯ**ЯН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ** Львів, вул. Маріївська 4.

452 3-3

Купно — Продаж — Заміна**„Монюшко“ фортеця**

283 8-13

П'яні**Львів, вул. Віморовича 10, Тел. 35-54****Перльмуттера Ультармарина****(С И М К А)**

є безумовно найліпшою і найважливішою фарбою до білля, вапна і малярських цілей. Відзначена на виставах золотими медалями

в Брукселі і Медіолані

92 9-48

Конкурс**на управителя приватної гімназії**

УПТ. Рідна Школа з правом прилюдности в Яворові з терміном подання 20. вересня ц. р. Вимагається повна кваліфікація в попередньому службово в державній гімназії.

475 2-3 **Головна Управа.****Загальні Збори****Кружка Рідної Школи ім. І. Франка в Калусі**

відбудуться 26. вересня ц. р. в 3. год. по-

полудні в селі Народного Дому.

428 Всіх Членів проситись прийти. 2-2

ВИХОДНІ ЩОДЕНКО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

dził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśli § 494 pk. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarząd wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczeniem niniejsze umieszczyć bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalność tego nakazu podlega za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p., Nr. 0 dx 1863 I, j. zasądzenia za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. p. Lwów, dnia 9. września 1926. r.

Hawel.

Повитаний рясними оплесками, провідник німецької делегації мін. Штресеман вказав перш усього на еволюцію, яка довершилася в світі, в умах і серцях народів, на еволюцію, що дала змогу Німеччині за- сісти на найвищих ступнях Ліги Націй. Безпека культури лю- дськості буде тільки тоді певна, коли народам будуть забезпечені умови мирного співробітства і за-

дає, призначених їм долею. І Бріан, представник народу, ще недавно найбільш ворожого до Німеччини, зустрів заяву Штрессмана словами, сповненими ентузіазму, в супроводі немовкаючих оплесків усіх представників держав. До нинішнього дня, дня появи німецької делегації в Женеві, він прив'язує великі надії. Оплески, що супроводжуютьхід Німеччини до концерну держав, об'єднаних в Союзі Народів, є маніфестацією на користь світового миру, є вірою в кращу будучину. В хвили, коли ще поля битв майже вогні від крові, народи, що ще недавно різали себе і вбивали, в особах своїх представників збираються, щоб працювати під прапором миру. Франція бажає лояльно і мирно співпрацювати з Німеччиною у всіх справах, в яких досі виявлялися розходження. Не повинно більше бути воєн, а зате повинні бути безжалісно нищений нездоровий націоналізм, який нехтує інші народи і їх право до життя і розвитку. Ліга Націй зміцнюється черезхід Німеччини, а тільки сильна Ліга може принести народам мир, безпеку і добробут.

Так говорив Бріан, ані словом не згадуючи про версальський трактат, тільки навіваючи безпосередньо до останнього акту війни, до тих піль, вогнів від щедрих проливаних крові. Одночасно виступив він проти нездорового націоналізму, а відомо, де та недуга проявляється найсильніше і найнебезпечніше, — у французьких союзників, в Польщі і Румунії.

Свято на міжнародній, а вірніше — західно-європейській вулиці у Женеві. Сонце світить над „палатою націй“, грають радісні флейги, бренять втішно струни мира. Свято велике...

В той час, коли на женецькому небі світить сонце, хмари затягаються на польському небозводі. В хвили, коли польський делегат до Ліги Націй, повноважний міністр Сокаль підносить руку, голосячи за прийняття Німеччини, в Польщі не гомоніли радісні голоси. Вдумчива резігнація, напружена застанова, яка викликає зморшки на чолах, переляк перед мирною розв'язкою нерозв'язаних питань, — ось що в Польщі супроводжало історичний день у Женеві.

„Якж зміна в погляді — вибухає краківський „Час“ з того приводу — яка режіція зайшла в трактуванні Німеччини, на протязі останніх семи літ! Було би дивною з нашого боку, колиб ми цієї зміни не признали і з нею не рахувалися.

ІВАН НІМЧУК.

Нашадки Розумовських у Відні.

У Відні в III. округі (Landstrasse-Bezirk) є палата й улиця Розумовських (Rasumofsky-, декуди навіть Rasumofskygasse). Це пам'ятка по українським гетьманам, третім сині фельдмаршала й останнього гетьмана України Кирила Розумовського — Андрія¹⁾. Тому, що особа отсього Андрія Розумовського у нас майже невідома, подаю кілька дат з його життя²⁾.

¹⁾ В емігрантських калькуляціях вричудо педагог між иншим імя гр. Розумовського з Америки, як одного з кандидатів у гетьмани України. З огляду на те, що рід Розумовських репрезентував останню дню Гетьманщину, подіємо короткий нарис про гетьманських нащадків Розумовських в б. Австро-Угорщині, що є одним розділом із праці п. з. „Українські пам'ятки і традиції у Відні“. — Г. Н.

²⁾ Брати й сестри Андрія Розумовського були такі: 1. Наталія (1747—1837), замужна за стольником Іваном Александровичем Загряжским; 2. Олександра (1748—1822), міністр освіти, жонатий із графинею Варварою Петрівною Шереметовою; 3. Єлисавета (1749—1822), зам. за графом Петром Федоровичем Апраксиним; 4. Петро (1751 до 1823), обер-камергер, жонатий із Софією Степанівною Ушковною, вдовою Чарторийського; 5. Дарія (1753—1762); 6. Ганна (1754—1825), зам. за дійсним тайним радником і камергером Василем Симонівичем Засильчовим; 7. Параскевія (1755—1808), зам. за графом і фельдмаршалом Іваном Васильовичем Гудовичем; 8. Лева (1757 до 1818), генерал-майор, жонатий із княгинею

спираючись у нашій політиці на пересвідчення, що ми належимо до групи побідних держав, а Німеччина побіджених та що можемо в спорі з ними рахувати на якунебудь значніші симпатії чи помічті пів сотні європейських і позаявропейських держав, які є зв'язані Лігою Націй“.

Навпаки, нині Ліга поділена на бльоки: католицький і протестантський, латино-славянський і германський, і цей останній є сильніший, тим більше, що за ним стоять Злучені Держави, хоч і не належать до Ліги. Положення Франції і Польщі погіршилося. Бо в Союзі Народів наступило значне пересунення сил у той бік, де займає почесне місце Німеччина.

З моментом прийняття Німеччини до Ліги Націй і відсвяткування цієї історичної хвили, формально і фактично Ліга здобуває всі признаки універсальності, стає рішеннячим чинником в налаштуванні життя головної Європи, у розв'язці всіх конфліктів. З цим моментом запановує в Зах. Європі мирна орієнтація і стабілізація відносин; з цим моментом входять у життя льокарненські пакти.

Колиж так діється на Заході, то це вказує, що на Сході так не є, що тут, якщо має запанувати та сама орієнтація на мирну працю, треба дещо поправити. До тих поправок належить між иншим справа Данігу й коридору та справа Шлеська. Очевидно, у відповідному чергуванні і часі Німеччина видвигне ще й справу опорожнення Надренії, справу прилучення Австрії, колоніальні мандати і т. н. А у всіх тих справах матиме вона допомогу германського бльоку Ліги Націй, тим більше, що Німеччина є дуже цінним набутком з огляду на європейський Схід.

І тому те в хвили, коли в Женеві світить ясне сонце, позолочуючи своїм промінням надії західно-європейських держав, — в Польщі збираються сумні хмари резігнаційних думок і побоювань за недалеку будучину.

Ф. Ф.

**Найбільший вибір
баватних товарів,
МУЖЕСЬКОГО СУКНА**

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі,
468 Стрию. 3-10

Андрій Розумовський, син Кирила й Катерини Івановни Нарішкіної, уродився 22. X. 1752 р. в Глухові, в одній з резиденцій гетьмана. Кумою при хрещенні була стара Розумиха з Лемешів, скромна козачка, що її потім заходами синів цариці Єлисавети утитулувала графинею. Перше виховання дістав Андрій Розумовський у пансіоні, що його завівав був його батько спеціально для своїх синів та дітей визначних родів (Теплових, гр. Олсуф'євих, Козлових) у Петербурзі. Пансіон називали іноді „Академією на вторій лінії“, бож сам гетьман був президентом Академії на першій лінії. Пансіоном завідував Август Людвиг Шлецер, славний учений, якому приділено і кращих учителів. Шлецер у своїй автобіографії значує вже талановитість свого вихованця Андрія Розумовського. В 1765 р. пішов Андрій Розумовський зі своїми двома братами в університет у Штрасбурзі на дальшу освіту, в 1767 р. став разом з князем Куракіним товаришем великого князя Павла. Найближчого року (1768) їздив як морський офіцер на кораблі до Англії. Дня 23. II. 1769 р. (17-літній) став мічманом (лейтнантом) і камер-юнкром і під коман-

Марією Григорівною Вяземською; 9. Григорій (1759—1837), жонатий з Єлисаветою Фраїн (Френ) Шенк фон Кастель; 10. Іван (1761—1812), генерал-майор і лицар ордену Георгія.

³⁾ На основі публікації: Ernst Andreas Kihlborn'sche Rasumofsky, Lebensskizze von C. v. K. Als Manuscript gedruckt, Hildesheim, 1912.

В гостях.

**Представники чужинної молоді
гістьми українського студентства.**

Подєбради у вересні 1926.

Подєбрадське студентство й подєбрадська українська громада пережили 29. серпня гарний, пам'ятний день. Перший раз в історії молоді представники тринадцяти народів з трьох частин світа були нашими гістьми, на жаль, не на рідній, а на чужій землі.

Користуючись обставиною, що на міжнародній студентській конференції в Празі брали участь представники різних народів, українська делегація, ЦЕСУС, і Громада Студентів Академії в Подєбрадах, запросили виконавчий комітет С. І. Е. та головні всі делегації (за винятком делегації сусідніх з Україною народів) провести один день в Подєбрадах. Цим спосібом українське студентство бажало ближче познайомити чужинних товаришів з життям-буттям українського студента, себ-то зробити те, що іза перешкоди з боку польської поліції не адалося зробити в р. 1924 у Львові, коли то відбувався конгрес С. І. Е. у Варшаві.

З пражського двірця Денисово вирушили в супроводі українських студентів: голова С. І. Е. Англієць Макадам (що вже в 1924 р. виявив своє прихильне відношення до українського студентства, коли то його заходами англійська делегація перебрала була на себе заступство України), віцепрезиденти: Дамець Греслер (заст. данського студентства) і Чех Інж. Палечек; далі Шкотт Мак Дональд (заст. шотландського студентства), Інж. Віснер, проф. Турчин, Валента та два представники чесько-словацького студентства; далі Дейларимоль з ще одним студентом і 2-ма студентками — заступники англ. студентства; Аргентинськ Діксвандант, заступник „Союзу Студентів Латинської Америки“ (26 різних держав); Бур Марквардт, заступник студентства Південної Африки; Матцкер, заступник німецьких студентів в Празі; Форест, Ернст і Горнец, заступники французького студентства; Еггер, президент „Центр. Союзу швейцарського студентства“; Бельфрестіан, заступник шведського студентства; д-р Кер, заступник естонського студентства; Діас Коррейда, заступник португальського студентства; Єрмаченко з дружиною та ще одним студентом в імені білоруського студентства і два представники преси (англійської і німецької).

На двірці в Подєбрадах зустріли гостей більш 200 наших студентів і студенток. Голова Акад. Громади Радзівельський привітав привітання і підніс цвіти Макадамові. Після промови представника чехослов. студентів у Подєбрадах гості й господарі поділися до „Гранд Готелю“, а звідсіль через парк до замку, де міститься Академія. Здовж дороги зустрічали гостей групи Українців. На замковому подвір'ю: професори, доценти та асистенти.

Зеленою й національним прапором декорують вхід до харчівні „Україна“. Салю прикрашено портретами національних діячів і сподвижників.

Небавом з'являється п. ректор проф. Інж. Шомгенів. В супроводі секретарів підходять він до членів викон. Ком. Міжнар. Студ. Конфедерації Макадама, Палечка, Мак Дональда, Греслера. За столами заняли місця 62 особи.

Коло кожного чужинця засів сусід України чи Українка, знаючи відповідну мову.

Привітальну промову виголосив по українськи п. ректор, закінчуючи її словами: „Я твердо вірю, що сильними зусиллями молоді всіх народів дасться поборова несправедливість, яка панує над землею“.

Доп. Коваленко переклав промову п. ректора на англійську мову, а В. Орельський на французьку.

Один за другим підносилися промови: управитель „Лазні Подєбради“ (купельного заведення) — Новачек (мовою чеською), голова ЦЕСУС-а В. Орельський (англ. та франц.), Макадам (англ.), д-р Ніжківський (англ.), Інж. Палечек (англ.), Радзівельський (українською), Бать (франц.), Єрмаченко (білоруською), Бельфрестіан (шведською), Кожевников (франц. та данською), Форест (франц.), Греслер (подєбрадською та англ.), представник М. (подєбрадською), Кратохвіль (чеською), Мак Дональд (англ.). Кожну промову перекладено по українськи.

Кожен з чужих промовців знайшов відповідні форми для вислову своїх симпатій до праці й боротьби української молоді в Українській Надії. Найбільш маркіантні промова Шведа, який зазначав, що його нарід свідомий історичної спільності Швеції та України з часів Карла XII. — Мадон та Українці мають завоювати Швецію, що найбільша святиня завоює Швецію з Українцями. — національні жовто-блакитні кольори та що Швеція вірає у велике майбутнє України.

Після обіду оглянуто Академію. Добре впорядковані кабінети, збірник та бібліотека зробили велике враження на чужинців. Тут кожен пізнав, за що подєбрадська Академія одержує нагороду на кожній виставці.

Після спільної зимики на замковому подвір'ю — оглянуто „Лазні“.

Вечером всі гості прийшли до найбільшій, регарно декорованій салі в Подєбрадах („Заложня“) перепопівленої святою музикою.

Під прологом п.ні проф. Штуровської виконав хор студентів „Почаєвську“ і „Шедрику“. Гости були захоплені.

Опісля співав теор Левіцький, грає бандурист Телігін... Частина гостей, прибувши до відвіду до Праги, неохоче залишає салю; решта зі захопленням слухає другий відділ концерту: хор („Верховини“) сольові співи й пригладяться національним танцями.

Між тим Макадам та з ним ще кілька осіб у супроводі українських студентів відправилися на двіреш. Широ-сердечно розпрощалися гості з господарями. В дилекі краї понесли вістки про Українців.

За вечерею продовжувалося повне ентузіазму братання чужої молоді з нашою. Мак Дональд, Форест, Марквардт, Діксвандант (єспанською мовою), Віснер (чеською мовою), Еггер (німецькою мовою) заплели Українців у тому, що вони переживають незабутні хвили, бо перший раз бачуть і чуять молоді України. Герла хвиля наступила в моменті, коли Форест припівнив французький триколер Орельському, а цей обмінюючись націзнаками підніс герб України Форестові та Мак Дональдові. Друга частина відіграв коло 11-ої години.

Хто міг залишився далі. Ще другого дня видано було чужинців-гостей серед українського студентства. Аж востером 30-го скінчилися незабутні відвідини в Подєбрадах...

Найбільший песиміст мусить признати, що цей короткий побут офіційних заступників чужинської молоді серед України не лишиться без наслідків у майбутньому.

П.

дою адмірала Ельфінгтона брав участь у бою під Чесмою (5. VII. 1770 р.). Дня 31. XII. 1770 р. став капітаном першої ранги (Fregattenkapitän). В тому часі, перебуваючи все в товаристві в. кн. Павла, дістав доручення провозити три доньки графа Гессен-Дармштадського з Любеки до Петербурга, бо Катерина II. бажала одну з них вибрати на жінку Павлові. В 1774 р. став Андрій Розумовський бригадиром фльоти, в 1775 р. приділено його до штабу Потьомкіна, де дістав чин генерал-майора. Колиж в. кн. Павло з листування своєї жінки до Андрія Розумовського відкрив, що між ними були дуже інтимні відносини, він попав у великий гнів. Скінчилося на тому, і то тільки завдяки заступництву впливових осіб, що Андрія Розумовського вислано спершу до Ревеля, а потім до Батурина, місця перебування його батька. При посередництві батька вдалося Андрієві дістати призначення за кордон і його іменовано російським послом до Неаполю. З того часу починається новий період у його життя.

Ідучи до Неаполю, спинився Андрій Розумовський у Відні, де перебував аж до 1779 р. Посольство в Неаполі переняв він 1779 р., опісля перебував якийсь час і в Римі. В 1785 р. був головою місці до Копенгаги, в 1786 р. — до Штокгольму. Після того жив майже без перерви у Відні, де й оженився з донькою графа Франца Йосифа Туи-Гогенштайна, Єлисаветою. Винчання відбулося дня 4. XI. 1788 р. в Ст. Міхалевській Свідками з його

боку були: князь Голіцин, граф Кольоврат, граф Перген і граф Кляри. З боку Єлисавети: її батько, граф Гауфельд, граф Цинцендорф і Поттендорф. У контракті зазначено, що Андрій має на Україні шість тисяч кріпаків (дістав їх від батька 1784 р.). Після того були молоді в Петербурзі, а далі ще й у Петровськ-Розумовськ, де був дім батька. Оглянувши свої посілості коло Києва, вернувши обоч через Львів назад до Відня. Тут Розумовський купив небавком великий дім (Landhaus) на Ляндштрассе, де пізніше збудував свою розкішну палату, закладини якої відбудилися 1793 р.

Колиж став царем Павло, то Андрія Розумовського відкликано негайно з Відня й вислано до Батурина (25. IX. 1799 р.). Дня 1. I. 1800 р. був Розумовський уже в Батурині. Дня 6. I. 1801 р. назначено його сенатором і покликано на службу до Петербурга, де він був свідком зміни престолу. Новий цар, Олександр, вислав Андрія Розумовського знова до Відня. Варто ще зазначити, що Розумовський брав після того участь у війні проти Наполеона, а в 1815—16 рр. був представником Росії на віденському конгресі.

В 1816 р., маючи 64 роки, Розумовський оженився вдруге, з графинею Константиною Тіргайм. Винчання їх відбулося в капелі катедрі св. Стефана, а після того ще й у гр.-кат. церкві св. Варвари. Сестра його жінки Люїза (Люльда) що була побою маляркою, їздив

Радянська Україна.

„Якщо велике нам буде“.

„Коли протягом найближчих п'яти років ми, за допомогою електрики, не зробимо в себе промислової революції, що далаб досить заліза й машин для нашого селянства, — якщо велике нам буде!“ — Так написав голова української радянської держави Г. Петровський у двох харківських офіційних одночасно. Харківські „Вісти“, орган Всеукраїнського Центр. Комітету Рад і „Комуніст“, орган Центр. Комітету КП(б)У принесли дня 2. вересня одночасно статтю Г. Петровського п. н. „Треба закладати „Дніпрельстан“, „Дніпрельстан“ тобто величезна гідроелектростанція у центрі України над Дніпровими порогами має принести Україні відродження промислу, має її упромисловити і тим самим поставити сильно на ноги економічну самостійність — думаєте певно України, отже ні, бо Петровський має на думці цілий Радянський Союз.

„Свого часу — каже Петровський — вже писалося, яке велике зрушення в промислову СРСР зробив би Дніпрельстан, не менше ніж німецька гідроелектростанція в Америці. Бож Дніпрельстан, рахуючи приблизно, дасть 650 тисяч киловатт сил і тільки на 300 тисяч менший від німецької водопаду“.

Пишучи про цю безперечно не звичайно важку справу, голова радянської України покористувався навіть засобами спеціальної більшовицької романтики.

„Наблизиться — каже він — десятиліття жовтневої революції, народом Союзу СРСР буде гідно увінчати визволення від капіталізму й монархізму закладами великого Дніпрельстану“.

Що будова великої гідроелектростанції на Дніпрових порогах може мати величезне значіння для України, це кожному ясно. Зрозуміле для кожного й те, що вона принесе слаб нашій країні необчислений нічий, а для нашого збудованого населення просто неймовірний добробут і багатство, що вона обґрунтувала б швидко на довгі віки економічну незалежність і самовистарчальність української нації. Та одночасно не секрет це ні для більшовиків ні для нас, що Дніпрельстан при нинішніх господарських відносинах на Україні є тільки мрією, є лише мільйонною банкою, є одним і з тих засобів пропаганди за будучим фантастичним комуністичним раєм, до якого більшовики ніколи не дійдуть. Будова

Дніпрельстану вимагає величезних коштів, словом такого великого капіталу, що далеко перевищує вартість всієї нинішньої промисловості України (але не українських підземних багатств), а вона, ця промисловість представляється на жаль сумно, вона конає. Намагаються її спасати при допомозі концесій для чужинського капіталу, переважно німецького. І це робить та влада, що на всіх скрутах світових шляхів кричить про боротьбу з визиском і розбещенством світового капіталізму. Вона сама спричинює економічне поневолення України піддаючись тому капіталові. Отже, коли теперішня влада не може власними силами спасати промислу в мініатюрних нині розмірах, далеко менших як перед війною, то як вона може збудувати Дніпрельстан?

Петровський представляє собі справу дуже просто, чисто „по хахлацьки“. Вже два роки, мовляв, дописав на Україні врожай, є надія, що допише і на слідує рік, а тому в зв'язку з ним слід рушити з місця справу будови „Дніпрельстану“ і дня 7. листопада 1927 р. почати його будову, очевидно, при допомозі власних засобів. А деж вони? Іх нема! Про те чули ми від Чубаря в Москві, про те чули ми від усяких впливових на Україні комдіячів і про те незбито свідчить проклямований від давня на словах і майже не проведений в практиці режим економії.

Справа Дніпрельстану на Україні актуальна не віднині. Вже робилися й заходи для притягнення до будови чужого капіталу, та вони були безуспішні, і взагалі вся дотеперішня праця біля Дніпрельстану була якоюсь халатною, доривочною і несистематичною.

„Треба признатися — каже Петровський — що всі попередні спроби в цій справі, через слабкість інженірно-технічних сил, не дали належних наслідків“.

Це твердження Петровського дивоглядне і на ніч не обґрунтоване, бо не інженірно-технічні сили були причиною занедбання справи, а що інше, про що говорить і він сам, підкреслюючи саме тепер відповідний момент для будови з огляду на урожайні літа. Отже нестача капіталу не могла не спричинити невдачі.

Рахуючи нині виключно на врожайні роки, тобто на власні сили країни, Петровський свідомо зводить справу на бездоріжжя. Бо на-

віть як би в 1927 р. будову почато, то її власними засобами все одно не доведено до кінця. Та дарма, сучасне положення промислу наказує ширити нову ілюзоричну надію на скорі спасення положення при допомозі „Дніпрельстану“. Лише велике нам буде, коли цього не зробимо“ — кличе Петровський. Той оклик це найкращий показник того нервового напруження, в якому взагалі проходить тепер господарська політика на Україні.

Яким великим засобом пропаганди на Україні став тепер „Дніпрельстан“ видно зі статті С. Пилипенка, поміщеної в тижне „Вістях“. Очевидно, що Дніпрельстан не є середником пропаганди для оборони чи ідеалізації теперішніх важких відносин на Україні, а засобом пропаганди на будуче, яке малюють тамошнім масам романтично, величаво та цілком нереально. Ось зразок:

„Його ще нема — пише Пилипенко — а про нього видані вже грубісні монографії й тоненькі агітаційні брошури. — Його ще не бачили, а немає журналу на Україні, де не містяться з нього ілюстрації, малюнки, краєвиди. — Доповідачі на радянських і партійних з'їздах, сільробітників на зборах комнезаму, профробітників на пролетарському мітингу, палкий комсомольський промовець у сільбуді й роблубі, червоноармієць, пишучи додому листа, юний піонер у шкільному колективі, — усі, усі, говорять про відродження нашої країни не можуть оминути його імені. Пролетарський й революційно-селянський письменники присвячують йому цілі поеми, його оміряного цілою Україною освітують, ще не бачачи, у своїх творах. — Киянин і Харків'янин, зіштовпившись у давній суперечці — де бути столиці українській, соромливо припиняють гострі дебати, згадавши про нього, бо деж бути майбутній столиці індустріалізованої батьківщини нашої, як не там, коло зломлених волею пролетарської Дніпрових порогів, коло центру могутньої енергії, коло справжнього серця Радянської України, коло Дніпрельстану“.

Чи не „гумбуг“? І це тим більше на нього походить, коли згадати на історію будови „Волхострою“ у РСФРР, що виявив ганебні вчинки та ганебне трактування цілої справи.

Найвигодніша льоката ошадности в Касі Краєвого Товариства Кредитового у Львові
вул. Домініканська ч. 11.

Воно платить відсотки по 10 від 467 ста від 1 зол. вгору. 1-1

По широкому світі

Між Кльофачем і Стшібрним, чоловіми провідниками національних соціалістів Чехословаччини, прийшло до явного конфлікту.

Італіанізація німецьких і словінських шкіл в Італії ведеться далі. Від 1. жовтня ц. р. всі нижчі класи середніх шкіл у Боцці, Удіні і Тольмайні переходять на італійську мову. Учителів тих шкіл (Німців і Словінців), що не мають іспиту з італійської мови, ліквідують.

Сила „санаційної“ руки.

Що діється з розпорядком про приєднання науки історії й географії в рідній мові?

Міністр освіти розщедрився, бо зніс безправний розпорядок Ст. Грабського про науку загальної історії й географії в польській мові по непольських школах. Своїм вчинком він хвалився перед українськими послами, удаючи, що це — мовляв — тільки вступ до „реформ“ і привернення українського шкільництва. Біля цього розпорядку вже накопичилася ціла публіцистична література. Навіть відомий україножер Прушинський кількакратно забирає голос, атакуючи мін. Суйковського не лише в пресі, але й окремою інтерпеляцією. Неодін скромний і „легальний“ український громадянин дозволів собі зітхнути з полєкшею. Що ж? Добре хоч те „на початок“. Може опісля „санаційні“ міністри наберуть більшого розгону. Тимчасом минають місяці, рік шкільний, що мав розпочатися 1. вересня, відсунено до 15. ц. м., а розпорядок мін. Суйковського десь за семи горами і семи ріками. Ми звернулися до дирекції двох українських гімназій зі запитом, чи прийшов уже розпорядок у справі науки історії й географії в українській мові і одержали відповідь, що про нього ні слуху, ні диху, а тому „правно“ покищо все лишається по старому. Деж це забарився міністерський розпорядок? Чи застряг в бюрократичній референті, чи може журиться ним „малопольська“ кураторія, чи візитатор тримає його в своїй кишені, щоби при найближчій нагоді віддати до „Os olivum“ на склад, як доказ для грядучих поколінь великих вольностей українського народу під Польщею, як своєрідну

ла з Андрієм на Україну, звідки привезла цілий альбом рисунків, що є донині в посіданні родини Розумовських. Там є м. ин. рисунок дерев'яного дому гетьмана з Батурині, якого вже давно нема, і шкільці з подорожі. В родині переховуються ще й інші пам'ятки, прим. золотий перстень і жмуток волосся цс. Єлисавети.

Згадаю ще, що в 1817 р. Андрій Розумовський дістав 450.000 карб. від царя на викуплення палати^{*)}. В 1828 р. прийняв Розумовський католицизм.

Помер Андрій Розумовський дня 25. IX. 1836 р. Поховано його в склепі при каплиці у Швертбергу під Віднем, що знаходиться на цвинтарі місцевої церкви. Його жінка померла аж дня 7. X. 1867 р. і похована в склепі коло нього. Там-же похована й Люлю († 1864).

Отже найважливіші дати з життя й кар'єри Андрія Розумовського.

^{*)} Палата мала колись один поверх більше, після знищення огнем відбудовано її в нинішньому виді. Вона разом з бічними забудовами лежить при ул. Розумовських ч. 23, 25, і 27. По смерті Андрія палату купили 1837 р. кня. Ліхтенштайни, а в 1848 р. перейшла вона на власність держави. В будівлю приміщений тепер геологічний музей у 20-вох великих залах; з них одна велика зала має експонати виключно з Галичини; позатим і ще й інші роботи для професорів. Улаштування палати було колись чудове, там була зала прийому (спірінгхаузи), де робили парадні козаки, з неї входилося до салі-парад (Галіані), якої не постидався і пануючий. Крім того була ще окрема зала музична і окрема домашня церква. Всі ті салі, не виключаючи церкви, згоріли сьогодні геологічними експо-

Особисто був він вельми культурною і музикальною людиною та справжнім меценатом штуки. В своїй палаті заложив величезну бібліотеку й галерею образів. Причеплював з Бетовеном, Моцартом, Гайдном, що виступали зі своїми творами в його гостинній домі, в окремій музичній салі. Бетовена удержував своїм коштом і Розумовському має Відень завдячувати, що Бетовен міг жити і творити в його мурах. Із вдячності присвятив Бетовен Розумовському в січні 1809 р. Opus 59. (квартет Rasumovsky) і спільно з князем Льобковим 5. і 6.—7. симфонії. Головні мотиви цього квартету взяті з українських народних пісень. Сам Андрій Розумовський грав добре на скрипці й komponував різні річи. Для розпорядимості Бетовена удержував він власний квартет, що був тоді гордістю Відня. В тому квартеті були: славний Жупанчич (Schupanzich), Йоган Сіна, Франц Байс і Йоган Ліна. Квартет виступав також у Відені під Віднем. Крім того мав він при амбасаді свій власний хор, який виступав м. ин. прилюдно в церкві св. Варвари в часі віденського конгресу, позначаючи його учасників з композиторами нашого Бортняківського.

Говорити про українську національну свідомість Андрія Розумовського в нинішньому розумінні важко. Всеж таки була в нього

натяги. Непотрібно додавати, що всі салі були дуже гарно прикрашені, а ще й нині видно там дорожню доляку, різні мармори і т. д.

стихійна українська свідомість, доказом чого його любов до української пісні і плекання її, доказом і його оточення. Так в часі його амбасадства стояв перед палатою на стійці один Москвин і один козак, очевидно Запорожець. Козаки робили також службу при нагоді різних прийняти і парад в його палаті.

Можливо, що в родині Розумовських, яка живе тепер головним робом у чехослов. республіці, найшлісше які цінні матеріали й до діяльності інших нащадків Розумовських, що зберегли до сьогодні, як це знаємо з різних фактів, українську національну свідомість і живий інтерес для української справи. Так один з Розумовських витав у 1914 р. оснування „Союзу визволення України“ й появу його німецького органу „Ukrainische Nachrichten“ окремим листом і грошевою жертвою.^{*)} А Петро Розумовський вислав з Нью-Йорку дня 5. травня 1915 р. до Крамаржа, що сидів у тюрмі під замітом державної зради, привіт за те, що він пішов за Масариком, значить — звернувся проти Росії. Петро Р. хвалить у тому листі Масарика за його прихильне становище до України в книжці „Zur russischen Geschichte und Religionsphilosophie“, він одобряє політику Масарика, головний його союз із соціалістами. Сам Петро Р. є за перемогою у війні Заходу, але проти варварського Сходу, бо боїться Мо-

скалів. Через свою любов до України, як пише Петро Р., попав Масарик у неласку багатьох Москалів, але це тим краще, бо чеський нарід визволиться тільки при допомозі демократії Заходу.^{*)} З приводу отсього листу, що був відчитаний на розправі Крамаржа як доказ його протинавстрійської орієнтації, сказав оборонець Крамаржа д-р Едвард Кернер: „Петро Розумовський, як це видно з його листу, є ворогом русофільської агітації і є правдоподібно Українцем“. Доказом живучості української державної традиції в родині Розумовських є й її родинні публікації про значніших предків, що походили з німецької мови.

На закінчення треба ще сказати, що Розумовські, які жили в б. австрійській монархії, походили від десятої дитини гетьмана, його сина Григорія, що перенісся пізніше до Австрії. Інші лінії Розумовських вже повимирали. Один з нащадків Розумовських, граф Лев, згинув 28. березня 1915 р. в Карпатах як резервний поручник 8. (переважно українського) полку драгонів, у цивільному стані конципіст намісництва в Моравії. Погибший був сином графа Каміля Розумовського, власника Батурини.^{*)}

^{*)} Протокол з розправи проти Крамаржа й тов., стор. 449.
^{*)} „Діло“, ч. 224 (16) з 1915 р.

^{*)} Лист тепер в архіві „Союзу визволення України“ (у п. А. Жук у Відні).

„in gny charty libertatum“. Не сподіючись скорої відповіді п. міністра, нотуємо цей факт, як прояв сили „санаційної“ руки.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-родня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

НОВИНКИ.

— Ювілей акад. М. Грушевського. На дніх засновано в Київському ювілейний комітет для організації урочистого святкування ювілею 60-літнього дня уродження й 40-літнього літературно-наукової та громадської діяльності академіка Михайла Сергієвича Грушевського. Святкування має відбутися в неділю 3. жовтня 1926 року в Києві. Комітет прохав всі установи й окремих осіб, що бажали б взяти участь у цьому Святі Української Культури й Науки, сповістити про це, а також про можливі делегації, надіслати привітання й телеграми до 25. вересня ц. р. на адресу комітету — Київ, Редакція „Україна“, вулиця Короленка 37. Телеграфна адреса: Комзов, Київ. Святкування має відбутися в широкій, громадській формі. На чолі організаційного комітету стоїть акад. П. Тютковський, секретарем комітету є Ф. Савченко.

— Вечір оперових арій. Оперові артисти Клим Чічка (Квятковський) і М. Масляк-Мартині перед своїм виходом за границю ула-штують в неділю, дня 19. вересня ц. р. у великій залі Музичного Товариства ім. М. Лисенка великий вечір п'єс і оперових арій. В програму входять твори С. Любкевича, Д. Січинського, Заремби, Вердіо, Пучіні, Фльотова, Гатевія.

— Нова поема В. Бобинського. Довідаємося, що поет В. Бобинський, дожидаючи у в'язниці львівського окружного суду своєї розправи, використовує своє примусове дозвілля для літературної праці. Невдовзі закінчив він більшу поему п. н. „Смерть Франка“. Сюжет поеми — життя Франка, представлено в кількох образах, взятих з біографії та самої Франкової творчості і пов'язаних чіткою тією ідеєю, яка в житті і творчості Франка була домінуючою. Поема має кругло 3.600 слів і складається з сімох картин, з яких перші 6 написані стансами, а остання терціями. Останні строфи поеми писав Бобинський в горічці, почасти лежачи в ліжку, хворий наслідком гострої простуди.

— Нові „косцюлки“. Ростуть на нашій землі польські „косцюлки“, як гриби по дощі. Нема тижня, щоб не відбулося посвячення якогось нового костела в Галичині або на Волині чи Поліссі. Ось ми, неділі було таке посвячення фундаментів костела в Кремидові (пов. Станіславів), на якому явився сам станіславський воєвода. А треба знати, що в тому Кремидові є ледь кілька родин латинників!

— Епідемія красухи й інших недуг у Польщі не вигасає. В минулому тижні було в одному тільки львівському воєвідстві 72 свідчих занедажвань на красуху (пото-ваних!). Ці недуги говорять краще всього про невинні санітарні відносини в Польщі.

— Молоденька вбийниця дитини. Є нею 16-літня Марія Мадзківська Давидова к. Львова. На дніх вона зродила дитину, яку вкинула живцем у гноївку. Молоду вбийницю арештовано і вона тепер з плачем признається до злочину.

— Драма на Марійській площі. Постерунковий з VI. комісаріату поліції у Львові Микола Коліса любився з якоюсь А. Врублевською, з якою мав женитися. Од-

наче Врублевська стала його зраджувати з Владиславом Генцьковським, тапінером з Вірменської вулиці. Позавчора Врублевська виходила з ресторану на розі Ринку і п. л. св. Духа в товаристві Генцьковського. Обидва мали всісті до авто, яке на них чекало, але в той самий хвилини з'явився Коляса і вистрілив до своєї невірної дружки тричі. На щастя, Врублевська втіла втікти, зате Генцьковський ранений в голову і в праву лопатку. Пост. Колясу арештовано, а Генцьковського відставлено до шпиталю.

— Дім В. Короленка. В селі Хатки на Полтавщині відновлюють дім, в якому жив Володимир Короленко. В тому домі буде ула-дженний сільський культурний куток і хата-читальня ім. письменника.

— Справлення похибки. У вчорашньому числі „Ціло“ в новинці про заручини гр. Скіпінського з дочкою Форда пропущено суму приданого нареченої, яке виносить похишко 300 мільонів дол.

СПОРТОВЕ ТОВАРИСТВО

„УКРАЇНА“

подає до загального відома, що речення святкування 15-літніх роковин Тов-а з причин від Тов-а незалежних пересунений на 18 і 19. вересня ц. р.

Степан Слезак, голова. 491
Іван Панчик, секретар.

Знову „цуд“.

Характеристична подія „милосерних“ сестер за „чудовно“ загарбан-ня української церкви.

Може ніщо так рясно не спадає на „вибраний“ наріз, як найріжнородніші „цуда“, де не стань, де не повернись, — всюди „цуда“. Ціся всяких менших і більших „цудів“, після „чудовно-ого“ зникання грошей з державних і піддержавних установ, після недавнього замотелечення львівських поляків „людом“ поляками лубочним образом у якоїсь сторожках, маємо знову „цуд“, тим разом може найкращий зразок „цуду“.

На сторінках нашого органу недавно згадувалося про насильне загарбання української церкви в Маріямполі біля Галича польськими монахами, т. зв. сестрами „милосерних“, яких широкосердечні українці в своїй патріотичній вірі допустили були до користування церквою. Загарбання католицької церкви відбулося шляхом „завязу“ при допомозі польських адміністративних чинників. З того приводу в „мисленику“ „Річницю“ з „Антонієм“ з „Радоу“, що є органом „доброго“ католицтва, ім. „Антонієм“ з „Радоу“, стріпаємо таке „розділювання“, „милосерних“ польських монахів.

Zgromadzenie nasze ścięło się w obowiazku złożyć publiczne podziękowanie św. Antoniemu Pad. za spowodowanie przez niego w zlatwieciu od przeżycia sta lat trwającego zatargu między Zgromadzeniem a tamtejszą gr. k. parafią o wspólne używanie świątyni św. Antoniego, stanowiącej część integralną należącego do Siostry Miłosierdzia klasztoru pokarpujskiego w Marjampolu.

Ograniczenie tej w polnocy w używaniu kościoła, która coraz więcej dawała się nam we znaki, ścięło kołatałemu do różnych władz, lecz starania nasze prawie żadnego nie odniosły skutku, a nawet gdyśmy przysyłać o-żądalić dary, to z powodu rekrutów lub innych powodów nigdy nie weszła w wykonanie. Nie zrodziwszy się zatem wiecej pomocy ze strony ludzkiej, nie straciłszy ufności w pomoc Bożą. Oddaliśmy całą sprawę św. Antoniemu, Patronowi kościoła. Aż zobie jego pomoc zarzewnie, postaraliśmy się na jego o wznowienie obrad w uszczuplenie św. Antoniego. Uroczystość tę poprzedziła dziesięćdniowa nowenna na miż las; po uroczystości antonim rozproszliśmy powagę do M. B. Nieust. Pomocy. Na tę intencję modliły się również i okoliczne domy.

Taki gwałtowny, a zainicjowany przez parafę, wsturm ku niemu nie mógł zostać bez wysłuchania. Po sześciu miesiącach sprawa kościoła zstała jak najrozmowniej załatwiona, a co najważniejsze, załatwiono ją w wielkim spokoju, co każdy nieprzejęzyczny musi mimoćoli przyznać, że to działała niewidzialna ręka, która od początku do końca całą sprawę kierowała i układe jej nie pozwoliła. Tak więc po stu latach przynajmniej wspaniałej, a przysługującej św. Antoniego, będziemy w kościele miały kościół do własnego użytku, a parafia także uzyska swoję własną cerkiew, gdzie nieczem niekierowana utraciła się według własnej woli.

Część Ci więc i publiczne dzięki wielkie Świętości Padawski! Dokonałeś tyje, wielkiego niezłomnie, że dokonasz i realty, by Trzymi Twój, a wam była sankcja. Zgromadzenie z M. Miłosierdzia. Sprawdź, jak by nie gwałtowni wsturm do

nieba i nie asistencja policy z najżeniami bagietami, яка заступала „невдячну“ ренку“, то з „цуду“ нічого було би не вийшло, бо українська громада не булаб дозволила насильно загарбати своєї церкви. А так при допомозі сконфігованої поліції став „цуд“ на хвалу св. Антонію. Нема то, як „вибрані“ сестри „милосердя“, що мають такі широкі плечі у святців, навіть тоді, як вибіраються на „грабж“.

† Посмертна згадка.

Валерія з Перфецьких Малиновська, жінка пароха в Жукові декан. зочівського померла дня 3. вересня в 66-ім році життя. З Покійною зійшла в могилу людина як найгарнішого характеру, яка своєю побожністю, щирістю та жертволюбністю зуміла здатися собі любов не лише у своїх співгромадян, але і у доко-личних людей.

Покійна була взором жінки священика, матері дітям, громадянкою та примірною газдині. Пожила по собі глибокий жал не лише у рідні, але і у других. В. П. П.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басевського у складі 33 осіб виступає:

Вівторок 14. IX. Перемишляни.
Середа 15. IX. Поморяни.
Четвер 16. IX. Поморяни.
П'ятниця 17. IX. Бережани.
Субота 18. IX. Підгайці.
Неділя 19. IX. Підгайці.
Понеділок 20. IX. Бережани. 193 29-7

На Рідну Школу зложив В. о. Голо-ловський Василь з Підгайці 16.50 зол., як збірку на весілля В. о. Гуглевича Михайла — управителя школи з ВП. Кля-дією Садовською. Жертводавцям складе ширю подяку Головна Управа Рідної Школи. 489 1-1

Вписи на краківському Ягйлонському університеті починаються дня 15. вересня, а тривають до 30. цього самого місяця. Прохання о прийняття на медичний і агрономічний відділ належить складати у відносних деканатах найдальше до дня 15. вересня. Прийняття на Гірничій Академії обмежені; записуватись можна від 20-23. вересня. — Близький інформацій відносно вписів уділятиме Відділ Т-ва кожного дня в салі джурів Соц. Нов. Яг. Університет. 1-1

Загальні Збори Кружка У. П. Т-ва в Долині відбудуться в неділю дня 19. вересня 1926 р. о годині 3. пово-лудні в салі Брацької Хати в Долині. — Старшина Кружка У. П. Т-ва в Долині. 488 1-1

Подяка. Почуваюся до обов'язку по виході з півтретячної тюрми, зложити мою горючу прилюдну подяку Вп. Рад. Альої Добрянському за правне заступництво й оборону; Вп. дир. Ст. Федаків за батьківську опіку і піддержку; Вп. д-р Льва Ганкевичові за правну оборону у Найвишнім Суді в Варшаві та Комітетові допомоги політ. в'язнів за опіку в часі мого побуту в тюрмі. Микола Біленький, політ. в'язень з групи „Бассарабіців“.

Торговельна Школа „Промітла“ у Львові приймає вписи щоденно 10-12. Богослуження 15. вересня 8. рано, наука в школі 16. вересня, на курсі торговельно-кооперативній 4. жовтня 4. попол. — У. права. 1-2

Вписи до дівочої школи вправ при III. Держ. Сем. уч. відбудуться в днях 13. і 14. вересня 1926 від 10-12 і 4-5 в льокало школи при вул. Сикстуській 39 а (Духов. Сем.). 1-1

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

ПОКІЙ фронтоний до винаймлення для 2-х панночок з удержанням і фотепня вул. Обозова 2. I. пов. на право. 469 3-3

МІШАНКА ІНТЕЛІГЕНТНА, не вибаглива, а скрупульозно чесна, літ 36, до за-ряду дому, кухні, гасдіства, склепу, бурси і т. н. в місті, або на селі. Ручить і дає висношення Уряд парохіальний в Бо-рині. 481 2-3

ОКРЕМИЙ покій з удержанням для 2-х старших учеників: Снядєцьких 5/II, на право. 492 1-1

РУТИНОВАНОГО копівіента приймає негайно адвокат д-р Черлонецкевич в Скалаті. 466 2-3

До навоження оцінних засівів на луки і пасовища

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі. Крім успішно діючого фосфорового кнасу, має ТОМАСИНА також біля 50% валія, що не висихається, а при нормально квасних почвах не потрібно особно валювати.

Иосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Цінники і поучення даром і оплато.

13-15

ДІРІГЕНТ хору, абсолювент торг. курсу абітурієнтів шукає заняття. Зголош. до Адмін. під „Дірігент“. 493 1-2

АБСОЛВЕНТ університету, математик по спеціальності, а також добрий фіз. зголош. прийме негайно лекцію. Ласяв. зголошення під „Математик“. Сітка вій-нильська, п. Войнилів, коло Калуща. 1-1

А. РТ. ОПЕРИ ОЛЕНА МОЙСЕОВИЧОВА повернула. Зголошення на лекції со-льового співу приймає вул. Л. Саліні 5/IIII п. від 10-12 передпол. і 3-5 попол. 495 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ВЖЕ ВІДКРИТІ ІНВАЛІДСЬКІ РОБІТНІ (КРАВЕЦЬКА І ШЕВЦЬКА).

Замовлення виконуюмо солідно — дешево і скоро! — Вп. Духовенству, урядникам і студентам на догідних умовах!

Робітні при вул. св. Софії 25. 487 Дім Українських Інвалідів. 1-3

Конкурс

на управителя приватної гімназії УПТ-Рідна Школа з правом припо-дності в Яворові з терміном подання 20. вересня ц. р. Вимагається повна кля-фікація в попередньої службою в дер-жавній гімназії.

475 3-3 Головна Управа.

„ЕКСТЕРНІСТА“

Концесіоновані наукові Курси ЄВАНГЕЛІЦЬКА ШКОЛА вул. Кохановського.

ВПИСИ на курс 1) натуральний гімна-зійний (гуманістичний тип і математично-природничий), 2) натуральний семінарійний, 3) Курс доповняючий до матури семі-нарійної для гімназійних і ліцеальних абі-турієнтів. 4) Курс гімназійний шести і чоти-рокліасовий. Науки уділяють найзнаменит-ші професори державних шкіл середніх. Дирекція уряду від 5-7. Місячна оплата 30 зол. 470 3-3

МЕЛЬОДІЯ

Львів, Коперника 5. Телефон 8-59

Найбільший склад музичних інстру-ментів і приладдя, грамофони і плит, — Каталоги плит висилається на домагація. 44 18-7

Конкурс.

На арену фільварку фундації бл. в. Отія Йосифа Фолса в Скіллові коло Львова. Обшар 15 моргів ґрунту і госпо-дарські будинки — час аренди 6 (шість) літ — кавшія вимагана. — Оферти пису-менні з долученням ваді у висоті 150 зо-лотих вносити до дня 15. вересня 1926. р. на руки Віцера. Кураторі Фундації Отія Крилошанна В. Томовича у Львові паша св. Юра 5. 457 3-3

Загальні Збори

Кружка Рідної Школи УПТ. в Стрию заповіджені на день 5. вересня 1926. з-стали переложені на день 19. вересня 1926 в год. 5-тій пополудні в салі Сокола (Нар-Дім) з таким денним порядком: 1) звіт з діяльності Управи за останній адмін-страційний рік, 2) звіт касовий, 3) повідом-лення зборів про зміну статута Товариства і змист, 4) вибір Старшини, контрольного комісії і відпоручників на загальний звіт, 5) ухвалення напрямку діяльності, 6) ви-сення і запити членів.

На випадок недостатці комплекту відбу-дуться Збори в тодину пізніше при жкому небудь числі членів.

Старшина Кружка Рідної Школи в Стрию.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Кonto почт. шл. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 4-50 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

РАДІОН сам пере!

Давніше день прання був днем невгоди і змучення для газдині дому і цілої родини.
Нині вже цим ніхто не журиться, тому що існує ідеальний середник **РАДІОН**, який пере сам.

Вистарчить замочити білля, а відтак виварити її в розчині Радіону, а станеться чистою і сніжно білою.

Уживайте „РАДІОН“.
Вільний від хльорку під гарантією.

Просимо відвідати наш кіоск на Східних Торгах в павільоні хемічного промислу (ч. 5).

Виключні продуценти **С. А. „САТУРНІЯ“.**

304

Представник на Львів **І. ШТРОМЕНГЕР**, Колонія 4.

Ліга Націй.

Наради в справі непостійних членів. — Внесення Люшера. — Туреччина і Ліга Націй.

Женева, 13. вересня 1926.

Наради в справі непостійних членів Ради Лиги Націй на час трьох літ ідуть далі. Головними кандидатами є Голандія, Румунія і Польща. Крім того передбачують кандидатуру Швеції. Деякі делегації думують, що тому, що до Ради мають увійти три держави Півд. Америки, то треба би призначити однієї з них односторонній мандат, другій двосторонній, а третій трьохсторонній, так щоб пізніше не вибирати двох держав Півд. Америки на тій самій сесії. Французький делегат Люшер старався для задоволення Польщі постійного місця

переконувати тезу, щоб при виборах не ухвалювати білих карток при обчислюванні кількості голосів. Внесення Люшера впало.

„Шікаго Трібюн“ повідомляє про переговори Жувееля з турецьким послом у Берлі в справі приєднання Туреччини до Лиги Націй. В переговорах тих виявляються деякі труднощі в зв'язі з домаганням Туреччини призначити її в разі приєднання до Лиги місце в Раді, та з причини дуже короткого часу для переведення переговорів. Англія і Франція попирають мабуть домагання Туреччини.

Плебісцит в Еспанії.

Плебісцит випав корисно для уряду Прімо де Рівери? — Новий рід парламенту.

Париж, 13. вересня 1926.

Прийшли вісті з Мадриду, що плебісцит, який мав визначити відношення населення до уряду, відбувся в цілому краю зовсім спокійно. Перші відомості про результат голосування є корисні для уряду Прімо де Рівери. Плебісцит відбувався таємно, що з доручення Патріотичної Унії збирало в кінох, театрах, ресторанах, прилюдних зборах, як також на площах підписи за диктатором. На провінції агітація була дуже завзята. В Барселоні поліція арештувала 7 осіб, що виступали проти участі у виборчій ак-

ції. На кожного з арештованих наложено кару у висоті 500 пезів. Прихильне диктаторові духовенство брало діяльну участь у плебісциті і вважало по церквах до участі у виборах.

Прімо де Рівера заявив париському кореспондентові „Журналю“, що після народнього голосування буде скликаний новий рід парламенту, який складатиметься з 300 осіб, вибраних на 3 роки фаховими союзами. Цей парламент ухвалить нову конституцію Еспанії.

втечу Пангальоса. Директор тюрми, що мав уже заздалегідь інформації про проєктований замах на життя ексдиктатора, не допустив військових до в'язні і велів їх арештувати.

Перед державним переворотом у Чехословацькій?

Прага, 13. вересня 1926.

Кружляють тут чутки, що фашисти приготували державний переворот. Є теж чутки, що соціалісти готуються до перевороту.

Після атентату на Мусоліні.

Рим, 13. вересня 1926.

Джованні (який в дійсності — як ствердили — називається Люзаті) мав спільників, які про день атентату були добре повідомлені. Показано, що Люзаті прибув до Риму дня 2. лютого ц. р. Тут переведено численні арештування, бо поліція думає, що має до діла з широко розгалуженою змовою.

Мусоліні заявив торговельному секретареві при англійській амбасаді, який безпосередньо після атентату явився у нього, що атентати на його життя безцільні, бо йому випроковувало, що не вміє нагальною смертю. Італійський прем'єр вірить у пророчі. Він є певний, що вміє природною смертю та що всі старання виконати атентат будуть безуспішні.

Революція в Португалії.

Льондон, 13. вересня.

Льондонські щоденники повідомляють про військову революцію в Португалії. В суботу кілька полків піхоти збунтувалося і виступило зброєю проти владних військових урядов. Уряд стягає на силу вірні в'їдлив. Дотеперішні бої скінчилися невдачею збунтованих.

Обстрілювання американських кораблів.

Льондон, 13. вересня 1926.

Райтер повідомляє з Вашингтону, що потверджується вістка, що Китайці обстрілювали американські панцирники. Було ранених двох американців.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в готівці у приватних оборотах 899 при тенденції трохи сильнішій. Чеки 900.

Збіжжя.

У хлібовому збіжжі збільшена подача при слабій зацікавленості і знижкових цінах. Поза біржовою обороти в білій конюшині і гречці на експорт. Даліше зацікавлення для гороху. Тенденція легко знижкова. Пшениця нова давня з негайною доставкою 43, пшениця нова селянська з нег. дост. 39, жито нове з нег. дост. 27-50, овес новий з нег. дост. 23-50, гречка 77-25, ячмінь пастішний 25.

„Санація“ преси.

Львів, 14. вересня 1926.

Найбільшим здобутком другої половини XIX. століття є вільність преси. Домагання свободи преси було чоловічим постулатом революційного 1848 року. Крок за кроком у другій половині XIX. ст. преса здобувала вільність, ставала справжньою громадською трибуною, регулятором життя, могутністю, як говорилось не без основ: семою великодержавною. Правда, поруч поважної, відповідальної преси, приходилося під кінець XIX. і на початку XX. ст. обсервувати інше явище, яке є другою стороною медалі, а саме появу преси дубочної, невідповідальної, „сензаційної“, шарлятанської. Ця преса легка, пікантна, граючи на низьких інстинктах неперебірливої публіки, вдумуючи її поширюючи всякі сплетні, наклепи, гасаючи по людській честі, безетично емоціональна, в післявоєнній добі стала вилучати відповідальну пресу.

Цю метаморфозу можемо прикладно обсервувати от хоч би на львівській польській пресі, яка за малими винятками — зійшла на рівень звичайної помийниці. А такою є велика більшість польської преси, особливо на „кресах“. Розбуджуючи „сензаціями“ найнижчі інстинкти, викликані воєнною й післявоєнною деморалізацією, день у день замулюючи парістки етики, спеціально реєструючи й широко описуючи всякі перчені зявисти й події, ця преса є одночасно скаженим „патріотичною“. Вона відвертає від польської держави всі небезпеки, підготовлюючи „гайдамаками“ й комуністами, вона бор-

Невдалий замах на б. диктатора Греції.

Відень, 13. вересня 1926.

До тутешніх газет подають з Атен, що на днях була спроба виконати замах на б. диктатора Греції Пангальоса, який сидить тепер ув'язнений на Крети. А саме у диктатора тюрми, з якого замкнено Пангальоса, з'явилася 4 мушкетери у військових уніформах, заявляючи, що одержали приказ від вищого надзвичайного зарядження на кшталт мети ударити свентуальну

нить польського „стану посідання“; вона „відкриває“ на спілку з дефензивою всі „шпигунські афери“ й заговори; вона боронить польської адміністрації, вона величає „кресових лицарів“, збирає жертви на костюльки і інші станищі польськості; словом вона є оком і вухом „кресової“ влади, кожної хвили готово до її послуг. Сензаційна пікантерія і „патріотизм“ підшитий безнастанним цукруванням проти непольських народів, — ось голова „заслуга“ тієї преси. Чи треба вгадувати, скільки шкоди приносить така пресова „трибуна“ етично громадської перверсії?

Суспільність, що хоче рятувати своє громадське здоров'я, мусить безпошадно поборювати таку пресу, мусить боронитися перед мутним заливом розкладових бурнів. За польською суспільністю думає — очевидно — уряд, як її еманация. І польська виконавча влада, замість вступити на шлях придушення цієї преси, щоби громадянство відгородити від її випарів, вступила на шлях драконізації преси взагалі.

Ще в половині серпня ц. р. в півофіційному „Новому Кур.“ Польському з'явилася стаття „Перед пресовим законом“, підготовленим в президії Ради міністрів, законом, що має з'явитися в короткій дорозі на основі президентських повноважень. Головним тенором цієї статті є домагання збільшити пресові репресії. Мовляв, пресу слід виняти зпід компетенції судів. Краще було би створити окремий пресовий трибунал, який ділав би скоро і карав би прикладно. Найменша в'язнична кара за пресове переступство повинна бути місяць в'язниці, наложений не на відповідального, а на головного редактора. Грошева кара, наложена на видавця, повинна виносити найменше тисячу золотих. Особливо, де йде про образи честі — не так приватних осіб, громадян, як особливо державних урядовців, кари повинні бути дуже гострі і дуже діємою.

Від часу реституції польської держави постійно говориться в соймі і пишеться в пресі про нездарність, сторонничість і хабарництво адміністраційного апарату. Кілько разів лунав уже клич про „оздоровлення адміністрації“, кілько разів польські міністри присягалися, що переведуть санацію в тій ділянці! Що більше! Під прапором „санації“ відбувся травневий переворот. І який вислід?

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1530

46-7

ПРОДАЄ НАДІСЛАВІ

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

Правда, президія Ради міністрів, держить у тайні підготовлюваний проект нового польського пресового закону, та вже те, що передерлося поза міністерські стінні, вказує, що „санаційний“ уряд Пилсудського-Бартеля наводить до абсолютністично-бюрократичних часів найчорнішої реакції. Ховаючись перед оком громадянства, „санаційний“ уряд хоче поставити пресу і громадянство перед довершеним фактом. В першу чергу мається на меті віддати пресу на ласку і неласку адміністрації, тої самої, яку малося „санувати“. Проект постановляє, що адміністраційні влади першої інстанції (себто староства, а у Львові дирекція поліції) мають право не лише конфіскувати часописи, але також їх закривати. І що з того, що польська конституція забезпечує громадянам вільність слова і друку, себто забезпечує свободу преси? Кожний провінціальний староста, кожний комісар поліції на основі президентського закону матиме свободу... давати опозиційну пресу взагалі, а „меншостеву“ зокрема, яка й так знаходиться в особливій „опіці“ адміністрації.

На основі австрійських пресових постанов, які ще досі обов'язують формально в Галичині, конфіскація заряджує не адміністраційний урядовець, але прокуратор, а затверджує суд. І єдино суд є покликаний вирішувати справу закриття видавництва.

Українська преса знаходиться в дуже незavidному положенні. Кон-

фіскації і закриття є її хлібом насущним. Основне право критики є обмежене лише до конкретних фактів, поданих з подробицями, які розуміється — не все може роздобути наша преса; але навіть загальні висновки з поданих фактів є вже заборонені і конфісковані. Від часу існування української періодичної преси ніколи вона не була в гіршому положенні, як власне тепер. Очевидно, з появою президентського пресового закону, який без сумніву вміщує в собі ще більше „вільностевих“ квіток, положення української преси було б гірше, чим незavidне. Дати в руки „кресової“ адміністрації такий інструмент, як новий пресовий закон, поширити „відповідальність“ на головного редактора, „вивінувати“ його безнастанними арештами, а видавництво постійними грошевими карами, — значить: зліквідувати українську пресу, яка й так ледади животіє в формально „вільностевому“ режимі.

Ф. Ф.

Крок вперед.

З приводу організації „Українського Ярмарку“ в Станиславові.

Станиславівські громадяне під проводом заслуженого діяча д-ра Вол. Яновича вже вдруже влаштовують „Український Ярмарок“, щоби нашою громадянству з одного боку відкрити очі на потребу розбудови нашого народного госпо-

дарства, а з другого виявити наші здивги в напрямі самовистарчальності.

Перший ярмарок відбувся в Станиславові в р. 1924 (в днях 2—3 лютого), маючи виключно локальний характер. Взятю в ньому участь понад двадцять українських фірм з самого тільки Станиславова. Ясно, що значіння цього ярмарку не могло бути велике. Був це тільки перший крок, перша поспроба виявити наші змагання в напрямі відбудови й розбудови нашого господарства — хоч би тільки в одному і то провінційальному осередку.

Заслуга станиславівських громадян, розуміється, не в об'ємі, не в діпазоні першого повоєнного ярмарку, а в тому, що ініціатива Станиславова називувала до наших передвоєнних „ярмаркових“ іспитів, до яких в першу чергу слід зарахувати величезну господарську виставу в Стрию в р. 1909 й оригінальну та широко закреслену покутську виставу в Коломиї в р. 1912.

Продовжуючи почате діло, станиславівські громадяне в цьому році вийшли поза межі локальності і до участі в „Українському Ярмарку“, назначеному на 3—7 жовтня в Станиславові, запросили загал українських продуцентів. Таким чином постановлено цього річного ярмаркові надати загальний характер, виявити по можливості всесторонні наші досягнення і можливості розвитку в ділянці промислу, торгівлі, рукоділля, домашнього виробництва, хліборобства, економічної організації і т. ін.

Цей „II-ий Український Ярмарок“ в Станиславові, а в суті речі перший з огляду на свою загальність, має — очевидно — свої світла і тіні.

Станиславів є наслідником старої княжої столиці — Галича, що в своїй часі був великим господарсько-торговельним осередком, згодом важною торговельною станцією. Там колись зосереджувалася торгівля західної Русі з полудневим сходом Європи. Через Галич згодом, після деградації первопрестольного міста, переходила торговельний шлях з Туреччини, східних Балканів і Персії та Вірменії. В різні часи торговельними станціями були такі українські міста: Кам'янець Под., Бучач, Коронь, Тисмениця, Галич і Львів.

Станиславів, цей новий Галич, одержав торговельну спадщину старого Галича — навіть в теперішні часи. Та нам, господарям своєї — несвоєї землі, ще далеко до того, щоби пориватися на ту світлу спадщину. Не про торгівлю в широкому розмірі з чужими країнами, не

Микола Голубець.

Церков св. Духа у Львові.

(З приводу її обнов.)

При вулиці Коперника 36, де по словам старосвітської, семинарицької співанки „гешіхта кашу їсть“, зі скромного масиву одноповерхніх забудовань, серед яких губиться не менше скромна і непомітна церква св. Духа, здіймається легка і граціозна, барокова „семинарицька вежа“, з гарно профільованим шоломом і годинником. Не збудована вона з граніту, як горда корняківська кампілія, капітелі її колоно і пілястрів, віконні луки та вазони не випещені вибагливою долонею першорядного каміньяр, що більше, оглядана зблизка чи з нутра заносить дешевизною матеріалу і ремісничим примітивізмом викінчення, але в своєму цілому, в загальному рисунку і силуеті, в грі вигнутих і вигнутих площ та ліній, в своєму замислі — одна з найкращих і найблагородніших у Львові. Так і бачиться, що повстала вона в епоху, коли після поважного й солідного міщанського ренесансу, перепосного з львівськими самобутніми елементами, прийшов культивований магнатськими рода-

ми барок, в якому єднається шляхотність заграничних зразків з варваризмом місцевого виконання.

І стоїть ця вежа самітна, відділена від своєї церковної мешкальним будинком наче в доказ цього типового нескордунування магнатських замислів з силами і творчими можливостями свого часу.

Хто будував вежу, а хто церкву, краще кажучи: хто був виконавцем привезеного десь ізза кордону зразка — невідомо. Архивні відомості переконують нас, що фундаторкою нинішньої семинарицької церкви і вежі була княгиня Теофіля Вишневецька з роду Ліщинських, яка призначила свою фундацію для сестер Домініканок, в яких рясі сама вона доконала віка. Почалася будова 1722 року, а після напису на кронштині третього церковного контраверса закінчилася в серпні 1729 р. Невеличкі розміри монастирських забудовань, стилева безполовість церковці як також дешевизна просвічуюча в усій будові, яка трівала розмірно довго, переконують нас, що фундаторські витрати були мінімальні; далеко не княжі. Шістьдесят років прожила сестра Домініканка у своїй небагатовідомій при вулиці „Широкий“ (Коперника), поки цісарським декретом з дня 24. червня 1782 року не скасовано їх чина в Галичині, разом з монастирями у Львові. Пе-

ремишли і Жовкві, при чому залишено при житті тільки монастирський Домініканок у Белзі під умовою, що останній прийме чин Уршулянок. Ще після конскрипції монастирів, зладженої на приказ Марії Тереси в 1774 р., монастир львівських Домініканок мав 25 черниць, які по касаті перенеслися разом зі своїм рухомим майном до Польщі. Нерухомості продано, а осягнені суми втілено до релігійного фонду. В дрантивому і не дивлячись на свою недовговічність знищеному і запущеному монастирі, вміщено 1783 р. т. зв. генеральну духовну семинарію для питомців греко-католицького обряду в Австрії, яка до цього часу тиснулася в забудованнях Театинів під Високим Замком.

Про акт передавання помонастирських забудовань на поміщення для греко-католицької духовної семинарії нагадує нам вмурована в партер семинарицької вежі таблиця з написом: *Instructio cleri religionis firmamento vocat Josephus II. Aug. Anno MDCC LXXXIII.* В інтересній „Historii Domow-ii“ єпископа Петра Білянського, збереженої в Національному Музею у Львові, нахотимо під датою 13. жовтня 1733 широке й бомбастичне „opis pie szczytu, którym jasnym Wzmożny Pasterz odprawi pie w zą wizytę cerkwi Generalingo Orecko katolickego Seminarium Lwowskiego“.

Обнявши помонастирську спадщину в запущенні, подбав владика Петро Білянський про те, щоби „мешкальні“ будинки зробити справді мешкальними, а каплицю приновив до вимог греко-католицького обряду. Сталося це в роках 1784—1787. Тоді то підвищено кришу „поверхового будинку між церковною і вежею, на городі з півдня побудовано обширний поверховий будинок з чотирма викладовими саями, в яких до часу, поки семинаристи почали ходити на університет, викладано богословські науки. Першими професорами були тут: Іван Дорожинський, що викладав богослове, парох Успенської церкви Іван Грабовецький, що вчив льотки і метафізики, Теодор Захаріясевиц, по якому зберігся переклад церковної історії Даниїла Масара та Константина Ліницький. З установленням богослов'я на університеті, перемінені згадані будинки на „музеї“, в яких семинаристи вчилися і перебували цілий день. Тодіж перестроено церкву внутрі; в полукруглій апсиді усталоено зразковий вітар з „піднебінням“ на чотирьох колонах, який відділено від решти церкви прекрасним бароково-рококовим іконостасом, для якого вконов картини надзвичайного мистецтва владика Лука Доліницького. По боках иконостасу усталоено зразки

Неділя, дня 19. вересня 1926 р.
в 8-й год. вечером

в селі Музичного Тов-а ім. М. Лисенка
улашкують Артисти Оперн

Клим Чичка — тенор.

М. Маслюк-Мартіні — бас

перед вїздом заграницю

ВЕЧІР ПІСЕНЬ І ОПЕРОВИХ АРИМ.

502

1-2

про доцільне наладження експорту й імпорту нам поки-що мріяти, а про доцільне наладження торгово-виробничого зв'язку між нашим селом і містом, про будівництво нашої господарської самовистарчалності. Ось головне завдання наших економістів, наших продуцентів під теперішню пору. Завданням станиславівського ярмарку є якраз це останнє. В тому й лежить вся його вага, в тому й головна заслуга станиславівських громадян.

Та чи вибір Станиславова на осідок ярмарку є влучний? Про це можна дискутувати. Очевидно, господарським центром західно-українських земель є Львів, найбільше місто на нашій території під Польщею, осідок всіх українських центральних установ, місто, положене менш-більш в осередку західно-українських земель, до якого тяготіє не лише вся Східна Галичина, але й Волинь з Поліссям та Холмищина з Підляшсям. З погляду цього першого етапу нашої господарської від- і розбудови Станиславів надається менше на український ярмарок, будучи провінційно-начальним осередком, положеним в східно-полудневу кутку Галичини.

Та сьогодні вже пізно завертати. Гребя погодитися з фактом і доложити всіх зусиль, щоб станиславівський ярмарок був всестороннім та дав як найкращі наслідки. Однак з точки доцільності слід в будуччині або перенести його осідок до Львова, або зоробити його рухомим, щорічно улашкуючи його в іншій провінційно-начальній місцевості, як: Тернопіль, Перемишль, Львів, Луцьк, Холм, і т. д. Над цим повинні подумати організатори станиславівського ярмарку та наші господарські чинники.

Вже дуже короткий час ділить нас від "Українського Ярмарку" в Станиславові. Всього три тижні. Але при добрій волі й енергії навіть цей короткий час можна ще як-сь використати, щоб станиславівський ярмарок зоробити всестороннім, загальним, можливо повним. А повинен він репрезентувати всю нашу продукцію, всі питомі вартості нашого народу, всі здо-

чий престіл зправа та амвон зліва; на стінах розвішано вісімнадцять картин на полотні кисти тогочасного маляра в гарних рококових рамах-картушах. В ризниці поміщено величезні ризи із спадщини по скасованому хрестовоздвиженському монастирі Манявського Скиту. В обшарпаній і перестроєній церкві відбулося дня 4. марта 1787 інавгураційне богослуження, на якому виступив, тодіж друковану, проповідь о. Микола Скородинський, пізніший владика.

В днях 14. і 17. мая тогож року відвідав церкву і семінарію цесар Йосиф II. З інтересного опису цесарської гостини, поміщеного в книзі одного з тогочасних професорів семінарії д-ра Феслера (Rückblick auf meine vierzigjährige Pflgerschaft. Leipzig 1851. ст. 124) довідуємося між іншим про типові для тогочасного львівського інтриги в цій молодій інституції, яких жертвою впаав пізніший владика Ангелович, небаром після цесарської гостини здебільшований та назначений ректором.

На привітання цесаря уставилося в семінарицькому подвір'ю понад 200 питомців. Цесар прийшов здовж рядів і оглядаючи кожного з осіб, звертався з шабляновими, "цесарськими" запитами до тих, що так чи інакше звернули на себе увагу. Інтересно, що коли цесар

бутки на організаційно-продукційному полі, всі наші післявоєнні досягнення. Промисл, рукоділля, торгівля, рільництво і рільниче рукоділля (бо про рільничий промисл ще не приходить у нас говорити), народне мистецтво й виробництво, культурні установи, господарська організація, багатства нашої землі, — все те повинно бути вислів на станиславівському ярмарку. Цей ярмарок повинен бути нашим генеральним іспитом на господарському полі. Ми повинні наглядно, доказово з'ясувати собі, що ми маємо, чим розпоряджаємо, що ми зоробили в післявоєнній добі, щоб досягнути намічену самовистарчалність, а чого нам бракує, що ще слід зоробити під тим оглядом.

Станиславівці зоробили крок вперед. Мусимо подбати, щоб той крок був вихідною точкою для нашого семимилевого ходу на шляху господарського відродження.

Як нас інформують зі Станиславова, підготовка "Українського Ярмарку" в повному ході. Організаційний комітет докладає всіх зусиль, щоб він був можливо всестороннім. Досі оголосили свою участь в ярмарку такі фірми: "Мута" (фабрика мила), "Народня Торговля", "Елегант" (фабрика пасти), "Українське Пасічникство", Книгарня Наукового Тов-ва ім. Шевченка, видавництво "Червона Калина", "Фортуна Нова" (фабрика цукорків), Юлія Ломача (склад машин до писання) — всі зі Львова; далі "Молочарський Союз" зі Стрия, "Будучність" (фабрика тютю і паперів) з Тернополя, ткацькі курси з Борщова; "Гуцульське Мистецтво" з Косова. Зі станиславівських фірм оголосили свою участь: "Церковна Штука", "Нар. Базар", Сев. Снігурович (бляшні вироби), Антоневич (дитячі забавки), Свистель (кушнір), Магас (залізні товари), Сіменович (меблі), Терпиляк з Крисоса (насиння) та шевці і пекарі.

Ще раз годиться зазначити, що "Український ярмарок" у Станиславові відбувається в днях 3—7 жовтня. Ціли місяць на експонати: за 1 м. кв. — 80 ал. центів (7 зол. 20 сот.) за простір двох перших метрів, кожний слідуєчий 10 процент дешевішій. На естраді місця на 25 процент дорожчі, а на балконах на 50 процент дешевішій.

3 польських справ.

Клини клином, або ревеліції на ревеліції.

Перед двома місяцями з'явилися в польській пресі ревеліції на тему сиринкового монополію, проданого б. прем'єром і міністром скарбу чужинним капіталістам. Після унятку колись боготвореного Вл. Грабського різні його "приятелі" почали копатися в сиринковій транзакції і докопалися до того, що признали цілість цей інтерес преемдитаційно некорисним для польського державного скарбу. Вл. Грабського почали обвинувачувати у злочинних зловживаннях. На основі оголошення в польській і жидівській пресі ревеліції вдалася в той інтерес Найвища Палата Державної Контролі, яка вивидикула проти б. міністра скарбу обвинувачення щодо ви-

приказав зібраним уставитися в групи по національностям, а властиво по краям, з яких походили питомці, останні розсепарувалися з таким поспіхом і непомилістю, яка аж здивувала цесаря. Видно, що тоді уже національні різниці ярко означувалися поміж заселюючими львівську семінарію греко-католиками Галичанами, Угро-русами, Словінцями та Хорватами. Описля оглядав цесар семінарицькі "музеї", спальні та ідальню, в якій цесарським звичаєм покушав семінарицької страви, яка йому, очевидно, смакувала. В корекційній салі розговорився цесар з автором про пошукування в монастирських карцерах, при чому в дівочих монастирях натраплено на сліди далеко більших жорстокостей, ніж в аналогічних закутках мужеських монастирів. Притокою до такої розмови мусіли бути жорстокості, яких наглядні сліди найдено в монастирі львівських Домініканок... Підчас свого другого побуту дня 17. травня оглянув цесар викладацьку салу, при чому д-р Феслер, запитаний цесарем про найкращих слухачів, назвав Івана Орлая, Петра Льодія і Василя Кукольника, усіх трьох уроженців Закарпатської України.

(Докінчення буде.)

Дешеве

газдиня

уживає тільки мила

ДЛЕНЬ-ШІХТ

ДЕШЕВЕ ЧЕРЕЗ СВОЮ ВИДАЙНІСТЬ

рендування сиринкового монополію і щодо сфінгалізації позички, одержаної в заміну від чужих капіталістів. В справу вдавася також сойм, який вибрав спеціальну комісію для розгляду цієї справи. Вл. Грабський оголосив відкритий лист до маршалка сойму, в якому борониться перед ставленими йому закидами. Він зазначає, що за монополією і арендаю умовою висловилася більшість соймової комісії та що сойм потвердив внесення комісії. Але тимчасом змінилися настрої сойму.

Тут починаються ревеліції на ревеліції. Вл. Грабський зазначає, що голова скарбової комісії посол Вирка мав з Грабським особисті порухунки, тому що втрапив з його вини синекру у "Кредитові заведенні" малопольських міст; другий посол Міхальський втратив через нього посаду директора "Банку Краєвого Господарства". Тепер Міхальський є головою комісії, яка має судити його, Грабського, Вирка членом цієї комісії, а далі членом членами посол Розмарин, який сам веде тепер "інтереси з сиринками" і посол Вижиковський, проти якого ведеться слідство за дефравдацію. На дев'ять членів комісії — є чотирьох таких, що є дискваліфікованими. Тому Грабський прохає маршалка сойму заступити їх чотиркома иншими, безсторонніми людьми і з чистими руками. Зрештою, він знав давно, що сиринкова справа це терен численних суперечних інтересів, гра, в якій різні заінтересовані не будуть рахуватися зі засобами, щоб добитися свого.

А на доказ, що воно так, маємо таку картину: бузний міністр скарбу, обвинувачений у розтраті державного майна і махінаціях, обвинувачує публично чотирьох своїх суддів поспіш, у таких самих нечистих справах!

Словом: Клини клином.

Хто вбив провокатора Корольюка?

Свого часу голосною у нас була справа вбивства провокатора Степана Корольюка, котрого вбито в Тернополі 5. грудня 1926 р. Яко підозрілих у вбивстві арештовано двох братів Міхенків — Леоніда, студента фармації і 19-літнього Богдана, бувшого

гімназійного ученика. По 14 тижнях тюрми випущено Леоніда Міхенка на волю і застановлено проти нього слідство, а Богданові Міхенкові доручено акт обвинувачення про злочин співучасті з § 5 і § 134 з. к. В травні ц. р. відбулася проти нього кримінальна розправа перед лавою присяжних в Тернополі, на котрій присяжні всіма голосами затвердили винуватість чого трибунал засудив його 16. травня ц. р. на кару чотиролітньої тяжкої в'язниці. Ніжких безпосередніх доказів вини обвинуваченого не було, протичано оборона виказала цілковито його ніяк, а сам обвинувачений плями з крові, що їх знайдено на його одіжці, висновок тим, що припадково потемки по повероті до хати по вбивстві около 10 години вечером (Корольюка вбито в хаті Міхенків в 1/8 вечером, а обвинувачений не був присутній в хаті від 5 год. по пол. до 10 год. веч.) — понавляв свою одіж кровю, що була на долівці, лавці і дверях та стінах. Маме цього присяжні всіма голосами (самі поляки) сказали, що обвинувачений винен, хоч по правді вини за ним не було ніякої.

Оборонень д-р Степан Баран мав проти засуду жалобу неважності по причині неузгодження цілого ряду його аргументів і осеню ц. р. відбувається касаційна розправа перед найвищим судом у Варшаві — можливо, — що вирок буде знясений і розписана нова розправа. Аж до остаточного вирішення справи обвинувачений пробував даліше у слідчій тюрмі окружного суду в Тернополі.

Тепер висновок: як вповні, хто вбив Корольюка і що обвинувачений Богдан Міхенко є цілковито невинний і ніяк не причастний у вбивстві Корольюка.

Дня 6. вересня ц. р. одержав адвокат д-р Степан Баран в Тернополі порученого листа з Києва від Романа Міхенка і Остапа Германа, що під цю пору там перебувають, в якому описують цілу подію з вбивством Корольюка, з чого стає ясною повна невинність засудженого Богдана Міхенка.

Цей лист у дословному відписі звучить так:

"Високоповажаний Пане Меценасі! Звертаюся до Вас як до оборонця Богдана Міхенка. О засудді Богдана М. знаємо з листів, котрі одержуємо з дому, а о подрібній ході розправи дізналися тільки тепер, як случайно попали нам в руки львівська газета "Голос" з мая."

До розправи мовчали ми, бо не хотіли себе обвинувачувати, а значно о невинності Б. М. вірили, що його засудити не можуть. Та сталося інакше. Богдана Міхенка як співвинного у вбивстві провокатора Корольюка засуджено польським судом на чотири роки тяжкої в'язниці. Свідомі ми того, що все пропало і що засудженому Б. М. нічого не допоможе. Та щоб Ви, оборонця, мали певність, що боронили дійсно невинного чоловіка, пишемо отсего листа."

Що Корольюк був провокатором, ми знали, сеж і не було таємницею; даліше знали ми (тільки підписаний Остап Герман, що 8. грудня м. р. мав Корольюк доставити поліції мимі доказові матеріали проти нас, а головню проти Остапа Германа та Богдана і Леоніда Міхенко. (Дороги, якою дізнався о тім Остап Герман, виявити зі зрозумілих причин не можемо, та комісар Гомарчик її знає, бо зареєгував відповідно.)"

"Вихід був один, позбутися Корольюка до цього часу, що й підписаний постановили. Богдан Міхенко нічого не знав. Ангажувати його ми не хотіли, раз тому, що він був занадто в добрих зносинах (футбол та музика) з Корольюком, по друге, що він був на оді поліції, котра його кожний крок сильно слідила (за це мабуть, що вернувся в Україну), а це все могло помішати в виконанні місії."

До 8. XII. багато часу не оставалося. Корольюка стрінув підписаний Герман в суботу 8. XII. рано і його замовив на 6 год. вечі до реставрації Бурбелі, де він

тому не омийайте нагоди, виповніть негайно понише замовлення і вишліть 462 до фірми 4-10

БАНКОВИЙ ДІМ

О. ГРИС

Львів — 3-ого Мая 8.

Прошу прислати негайно **П'яси Княсової цукерки**: червот по 0.30 зол. половинку по 20 зол. цілий по 4 зол. галечкистість з квоти зол. переказом чеком П. К. О. — почтовим переказом — прошу післати за післяплатою. Ім'я і назвисько Докладна адреса

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Спеціаліст недуг легень, серця і жовудка
Д-р ФЕЛІКС ГАН
повернувся. **Городецька 46.** Телеф. 834.
507 Пересвітлення Рентгеном. 1-1

Спеціаліст недуг венеричних і шкірних
Д-р І. МУНД б. секундар шпиталізм віден.
і львів. ординус 9-10, 12-1, 3-6 в неділю
9-1, **Львів, Асника 1.** (ріг Панаєвої)
Телефон 48-01. 508 1-2

Прийшов. У Бурбелі бачив нас (Германа і Королюка) поліцейські з довгими вусами, котрий пише в експозитурі слідчий — киявський Гречило, даліше ще один чоловік в цивілях, котрого назвали секретарем та сержант — теж в цивілях; всі вони грали в білярд. В міжчасі прийшов, як було умовлено, підписаний Роман Міхенко і сказав Германові, що помешкання його тільки, братів дома нема. Королюкові натовісці сказав (щоб його вигнали), що вдома збиралася "гранда" знайомих, мають горілку (на що Королюк був дуже лакомий) і просять його, щоб прийшов також заграли на балалайці. Від Бурбелі вийшли в трійку окол 7 год. Герман і Королюк до Міхенка, Роман Міхенко натовісці пішов по сани, котрі чекали в умуленім місці.

"Гранда" вдома чекала — та тільки лишень...

В плаші Королюка на плечах та в шапці найдено зашиті папери, котрих відтинів і зараз є в нас. Королюка вбито не задурили!

Вечером пів до 8 прийшов Роман Міхенко самими, котрими підкав тільки до брами. Королюка вложено в мішок і сейчас вивезено в сторону села Білої, щоби кинути в став. Став був замерзлий аж в Білі; нашіли місце незамерзле і там кинули Королюка, думаючи, що до ранку це місце замерзне; не знали ми, що це жорниці.

Вийшли ми за кордон в неділю в 2 год. з Гайв. Вийшли тому, бо довідалися, що Королюка напевно витягнуть з води. Чо неділю ранком в помешканні підписаного Германа Богданові заявили ми, що їдемо на Україну, даючи йому до зрозуміння, чому: зрозумів він, про що ходять, чи ні — не знаємо.

Слушно вбито провокатора Королюка, чи ні, прийде час, осудять. Ми перед собою оправдані. Жаль нам тільки брата і товариша Богдана Міхенка, котрого невинно засуджено. Богдан Міхенко в убивстві Королюка невинно засуджений!

Міхенко Роман, Герман Остап.
Книг 31, VIII, 1926 р.
Очевидно, що оборона зробить з цього листа відповідний процесовий ужиток.

НОВИНКИ.

— Друкарське свято. В неділю дня 12. ц. м. в полудне, в битком заповненій салі Малеого Театру при вул. Городецькій відбулася святочна академія в честь 50-тих роковин товариства друкарів "Огнище". Академію відкрив відповідною промовою в польській і українській мові: голова "Огнища" п. Андрій Кусик, почім наступили музично-вокальні продукції. З українських композиторів відспівано більший твір Франка-Ярославенка: "Конкістадори". Вечером тогож дня відбувся в салі Сокола П. довільний бенкет, переплітаний ореновами делегатів різних професійних і культурних організацій. Від української Робітничої Громади промовляв ред. І. Квасниця. Хор друкарів відспівав цілий ряд пісень в двох мовах. В бенкеті азяло участь 300 осіб. — В понеделок розпочалися дводневі наради з'їзду друкарів з цілої Польщі, які відбуваються в салі "Огнища" при вул. Пекарський ч. 20.

— Український фонетичний правопис приймається чимраз більше й на українському Закарпатті. За комуністичною "Карпат. Правдою" пішов тепер і відновлений соц.-демократичний "Вперед", що теж уживає загально прийнятого українського правопису. На фонетичний правопис має перейти, як ми вже свого часу про це згадували, і львівське т-во ім. Качковського у своїх виданнях, хоч в кругах його членів є деяка опозиція проти цієї реформи.

— Ювілей хору. Як перед революцією на Україні, так і тепер на Буковині, під румунським режимом, найдіяльнішими людьми ог-

ОЛЬКА

нишами національного життя є хори. Українське товариство "Мішанський хор" у Чернівцях, бажаючи розбудити дремотливу атмосферу між своїми найближчими земляками, рішило святкувати цього року 25-літній ювілей свого існування в днях 6. і 7. листопаду. Одночасно Товариство має намір видати свій ювілейний альманах. Ті, що цікавляться цим святом, можуть писати на адресу д-ра Льва Когута, в Чернівцях вул. Петровича 4.

— Красуха. У Львові відчинено нову стацію шпінтлення проти красухи (шкарлатини) на площі Домбровського 3. у бюрі фізкульту, де шпінтлять і переводять розпізнавачі проби шодня від 8—10. У двох державних стаціях при Замарстинівській 48 і Бема 1. шпінтлять безплатно шодня від 10—12-ої і від 3—5-ої.

— Україніца. "Прагер Прессе" з 10. ц. м. приносить у своїому українському відділі замітку про помершого історика мистецтва Волод. Пешанського, про книжку В. Січинського п. з. "Архітектура старокизівської доби" (Прага, 1926), про українізацію Кубані і кілька дрібніших. В "Прагер Прессе" ч. 219 є замітка Ф. Тішого про заслуженого етнографа й письменника на Закарпатті Теодозія Злоцького, що помер 30. липня ц. р. в Драгово у 80. році життя.

— Українець — найстаршою людиною в світі? Кавказька преса повідомляє про смерть якогось ветерана з наполеонівської доби, що помер у Тифлісі, Андрія Андрушенка, у 150 році життя. У 1812 році, підчас походу Наполеона на Москву був він капітаном і дійшов за французькою армією до Березини. Він служив 45 літ у війську і брав участь у численних війнах. Аж до самої смерті він зберіг повну свіжість і радю оповідав свої спомини. До 1916 р. одержував він пенсію як інвалід; після революції жив на засці правників. Пив він дуже мало і був лише раз паний: 125 літ тому. На передодні смерті пішов він пішки з села під Тифлісом, до міста, щоби купити тютюну. Викинувши на лавці в городі у Тифлісі свою люльку, спокійно заснув і більше не прокинувся.

— Величавий пам'ятник у Добруджі здвигнули Югославия на спомин погибших у світовій війні сербських воєнків в околиці Меджидія-Стабія. Відслонення пам'ятника відбулося в четвер 9. ц. м. і сталося великою маніфестацією малої антанты. Присутні були численні румунські і югославянські міністри, послы й генерали, як також спеціальна делегація чеська. Після урочистих богослужень, які відправили духовники всіх віроісповідань (з магомеданським включно), говорив сербський і румунський єпископ, потім різні генерали, що командували в тих околицях, а накінець югосл. ген. Михайлович. Усі бесідники підтверчували приязні взаємини між Румунією, Югославією і Чехословаччиною.

— Турки шукають спільної азбуки. У Баку скінчився недавно конгрес присвячений справі устійнення турецької азбуки, яка так само ріжна у поодиноких частинах турецької території як ріжними є турецькі діалекти. З 35 міліонів Турків половина живе нині під радянською владою. Тому на конгресі ставили деякі делегати азбуку, щоб завести російську азбуку. Однак перемогла латинська азбука, якої вже вживали в Азербейджані. Зваживши, що до

трикоти 414а 2-4 першої якості
панчохи по цінах
рукавички фабричних

нині існує приблизно 50 ріжних турецьких діалектів, а стара турецька держава не спромоглась до цього часу на введення спільної азбуки, потішаємо себе, що хвилювання нашого правопису є в порівнянні з турецькою новою — ідеальним станом.

— Ідучи до Львова, не забудьте привезти зі собою футра до обнови і направи у фірмі Вл. Солік вул. Куркова ч. 5. 509 1-2

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управлінням Петра Басенського у складі 30 осіб виступає:
Середа 15. IX. Поморяни.
Четвер 16. IX. Поморяни.
П'ятниця 17. IX. Бережани.
Субота 18. IX. Підгайці.
Неділя 19. IX. Підгайці.
Понеділок 20. IX. Бережани. 193 30-2

З приводу підготовки Свята Книжки. І сї філії і читальні мають доложити всіх аусиль, щоби в їх місцевостях переведено Свято Книжки. Відповідний реферат враз з переліком 50 сот, котрі треба присилати почтовими марками в копєрках писем з задоволенням. Рівночасно подаємо до відомі, що через нашу канцелярію можна замовляти нововидані бібліотечні каталоги. Ціна одного аркуша 15 сот. (Один аркуш вистарчає на 40 книжок). Коли хто хоче, щоби йому переслати каталог в оправі, ціна оправи буде залежати від величини і якості оправи. У Львові, дня 13. вересня 1926. За Головного Виділу Т-ва "Просвіта" у Львові М. Голушчинський голова. С. Магалає заст. секретаря.

Торговельна Школа "Просвіта" у Львові, приймає вписи щоденно 10—12, богослуження 15. вересня 8. рано, наука в школі 16. вересня, на курсі торговельно-кооперативнім 4. жовтня 4. попол. — У. права. 2-2

Українська Студентська Громада у Варшаві прохає всіх Тов., які приїжджають на анші студії до Варшави реєструватися в помешканню громади при вул. Довгий ч. 29 м. 11 (Hotel Polski) щоденно від год. 18—19. Інформації про вступ до всіх вищих шкіл подаються в Громаді. — Управа. 1-1

Зеленосвяточні збірки на Українських інвалідів через повітовий комітет в Тернополі перевели громади: Бушнів зол. 51'10, Довжанка 44'20, Глубічок вел. 40, Березовиця 33'51, Біла 27, Острів 25, Гай вел. 37'18, Бірки вел. 19'16, Цєбрів 10'85 і Воробієвка 9'93

Муз. Тов-о ім. М. Лисенка у Львові має намір з днем 1. жовтня 1926. відкрити у власній домівці (Шляхевича 5) курси науки на дутих інструментах, як запязок майбутньої духовної оркестри у Львові. Отсім звертається до всіх львівських і підміських читальень, "Соколі", кружків аматорських і усяких установ аматорських з проханням подати сю оповістку до відомі своїм членам, які одержать всякі блищі пояснення в тій справі в канцелярії Тов-а, що дня від 3—6 пополудні. 506 1-3

Вл. п. Радника Будзимоцького просить Організаційна Секція "С-Б", остаточно покінчити зачаті правдо. В цілі порозуміння приїзд до Львова є коначний. 510 1-2

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

80 СOT. коштує одна ложечка до чаю — з хінського срібла у Мандля Коперника 14 проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 50 СOT. коштує одна ложка, ніж або вилки з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 70 СOT. коштує один ніж з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти кіна Коперник. 432 3-10

МІШАНКА ІНТЕЛІГЕНТНА, не вибаглива, а скрупульятно чесна, літ 36, до заряду дому, кухні, газдівства, склепу, бурси і т. д. в місті, або на селі. Ручить і дає виписання Уряд парохіяльний в Борині. 481 3-3

РУТИНОВАНОГО конціпєнта приїме негайно адвокат д-р Черлоніакевич в Скалаті. 466 3-3

А. РТ. ОПЕРИ ОЛЕНА МОЙСЕОВИЧОВА повернула. Зголошення на лекції соловового спілу приймає вул. Л. Сапиги 51/III п. від 10—12 передпол. і 3—5 попол. 495 2-3

ДІРІГЕНТ хору, абсолютент торг. курсу абітурієнтів шукає заняття. Зголош. до Адмін. під "Дірігент". 493 2-2

Львів, Ринок 35.

(біля "Народної Торговлі").

КАВАЛЕР 36 літ, купець, має каменішки у Львові, пошукує товаришки життя від 25 до 35 літ по можості панни або бездітної вдови з серйозним образованием, бездітної вдови з зголошенням враз з фотосаг вимаганий, зголошення враз з фотографією на адресу Лимаківська 153. Склеп. 505

В КУТАХ НА ПРОДАЖ дім 8 покоїв, морг городу, при гостиниці, в красі, положенню, відповідне на яке підприємство, або літиско. Відомість у о. Стефановича, Львів, Чарницького 26. 510 1-2

А СТАНЦІЮ прийме уценілів вдові по священнику. Лотоцька, вул. Терещи 2. Б. 512

ГІМНАЗІАЛЬНИЙ ученик пошукує лекції на селі з низших клас гімназійних або виділових. Зголошення слати до "Діла" під "Інструктор". 513

УЧЕНИЦЮ на мешкання з харчем або без прийму. Возняковська, Зибліжовна 49/III від 3—6 попол. 1-1

УКРАЇНЕЦЬ, кавалер, літ 40, урядник VII ранги оженився з жіночкою від 30 до 40 літ, котра малаби більший посаг. Листи пр шу присилати до Адміністрації під "Заточеність 40". 1-1

УЧЕНИКІВ(и) прийму на ціле удержання. Фортелян дома. Львів Сапиги 43. партер ліво. 496 1-2

ШУКАЮ ЛЕКЦІЇ з обсягу гімн. предметів (класична і модерна філософія та математика). Приготовляю до іспиту з кількох клас протягом року. Зголошення під "Успіх Солідності". 501 1-2

ВИДІЛ Окр. Відділу Т-ва "Взаїмна поміч українського учительства" в Раві руській визнає всіх членів, щоби все шкільне приладдя закупили без умовно лишше в Красній учительській Спілці у Львові (Оссолінських 10). Ці члени, котрі не підчиняться становій дисципліні, будуть публично вальтовані. — Д. Стасів, голова, 498 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаєса у Відні

Д-р Леопольд АЛЕКСАНДРОВИЧ в недугах ушей, носа, горла і гортанки ординус від 3—6 пополудні. у Львові, вул. Бельшовська 3. 425 (за пасажем Міколайша). Тел. 40—75. 5-7

Дентистичне заведення
д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса
Львів, вул. Сикстуська 17/II.

Плюмбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнтів з проміццію подагоджується в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям та студентам значна знижка та полєкші в сплатах. 395 9-10

Купно — Продаж — Заміна
"МОНЮШКО" фортелянів
і Пянін 9-1.
Львів, вул. Зіморозича 10, Тел. 35-54

СВЯТО ВЕСНИ

сценічний образок на 2 дії зі співаками і танцюями.

Примірник з поправаленнями нотами в ціні 0'90 зол. до набуття в "Народній Книгарні В-ва "Бистриця", Станіславів 451 Пасаж Гертенбертіє. 3-3

ВЖЕ ВІДКРИТІ
ІНВАЛІДСЬКІ РОБІТНИ

(КРАВЕЦЬКА І ШЕВСЬКА).
Замовлення виконуємо солідно, — дешево і скоро! —
Вн. Духовенству, урядникам і студентам на догідних умовах!
Робітни при вул. св. Софії 25. 487 Дім Українських інвалідів. 2-3

ІОЗІР! Вже вийшов з друку **Порядник для пожарно-руханкових товариств "СОКІЛ"**, в яким міститься: як заложити пожарно-руханкове товариство "Сокіл", як перевести загальні Збори, обовязки Старшини та напрям праці в товаристві. Ціна 0'40 сот. Набувати можна в Соколі-Батьку, Львів, Руська 3. 511 1-2

ВХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

65 a) ustawy karnej, a co do ustępu pod c) fakty występuku z § 305 uk. ad 3) zbrodni z § ust. b) uk. że zatem zarządzone przez Prokuraturę w dniu 10. września 1926 i tym dniu dokonaną konsultację za usprawiedliwioną i zarządził znieszenie całego nakładu i wydał w myśl § 494 pk. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa określone w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1863 Dz. p. p. Nr. 6 ók 1863 t. 1. z zastrzeżeniem za przekroczenie na grzywnę do 400 zł n. Lwów, dnia 11. września 1926 r. Havel.

Однак не тут слід шукати причини назриваючих подій у Чехословаччині. Це криза демократії і парламентаризму, такі характеристичні

В 1862. році реставрував семинарицьку вежу архітект С. Гавришкевич, який при тій нагоді змінив де-що форму її шелома. В 1910 р. пок-рив стіни церкви новою нео-візан-тійською поліхромією пок. Модест Сосенко. В 1911. р. в столітні ро-ковини уродин М. Шашкевича вму-ровано в фронтову стіну церкви пропам'ятну мраморну таблицю, по-мислу архітекта В. Лушпинського. Весною 1926. року приступлено до об-нов і консервації вежі, старих се-минарицьких забудовань, церкви та огорожі, при чому від вулиці Сих-стуської побудовано нову муровану огорожу замість первісної дерев'я-ної. Усіх тих робіт відзначив архи-

ПРИГАДУЄТЬСЯ

ВСІМ

ГРОМАДЯНАМ - УКРАЇНЦЯМ

В "ДНІСТРІ" ще не забезпеченим, що 1/3 часті вартості будинків не підлягає примусовому забезпеченню в П. Д. У. В. і тому належить зараз а найдалше по 31 жовтня п. р. виновісти п. п. П. Д. У. В. і зараз забезпечити в "ДНІСТРІ" (з терміном від 1. січня 1927, р.)

Всім інформації в тій справі подає Т. о. "ДНІСТЕР" у Львові і його Агенції, які походять у всіх більших громадах. 517 1-3

Городицький ч. 95 до львівлянина в середній, а саме до львівлянина української торговельної школи при вул. Корняків ч. 1, або, наскільки це було би можливе, до львівлянина якоїсь державної школи. Управа школи повинна подати про зноски за ліквідації білету для учнів, то що.

У відповіді на слушні заміти та оправдані домагання, промовляли ще запрошені на сесію: промисловий референт "Рідної Школи" п. Іосиф Тавчаківський і йогої директор школи інж. Іван Кандж. П. Тавчаківський вказав, що ще до недавня не було в "Рідній Школі" окремого референта для промислових і ремісничих шкіл, та що такого референта іменовано шойно в лютому 1925 р. Праця в напрямі узгодження і унормування відносин в українським фахово-додовняючим шкільництві йде вперед.

Консегонованих фахово доповняючих шкіл "Рідної Школи" є вже чотири, а саме мужеська та жіноча у Львові і дві джеські: в Станіславові та Перемишлі. В найближчій часі мають повстати три нові такі школи: в Тернополі, Коломиї та Дрогобичі. Треба би вжити всяких можливих засобів, щоби львівську школу вдосколати та збільшити її фреквенцію. П. Кандж дав на запити поставлені до управи школи ряд внясень.

Сходили, які полишили у присутніх завдяки обдуманому рефератові і рішай дискусії якнайкраще враження, покінчилися рішаймими відповідними резолюціями та розділом праці поміж учасниками сходили, які зобов'язалися повести якнайширшу агітацію за збільшення фреквенції в школі.

НОВИНКИ.

— Конфіскація. Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за три місяці вступної статті "Санація преси". Є це 85. конфіскація цього року.

— Особисті вісти. Пані Марія Сабат-Свірска, яка минулого місяця дебютувала у львівським місцям театрі в опері "Княжна чардаш" з великим успіхом, одержала ангажмент до міського театру в Торуні.

— Монголи і львівський університет. Щороку в осени виходить у Львові цікава брошурочка, яку повинні переглянути на сон польські поступовці та соціалісти, навіть, коли стають міністрами освіти. Є це програма викладів львівського університету. З неї можна довідатись, що ця наукова інституція, яка з такою справедливостю дбає про духовий розви-

текст Лев Левинський, автор цілого ряду мурованих та дерев'яних церков і світських будинків та реставратор митрополичої палати і дому "Просвіти" у Львові та стилевий ренесансовий церкви в Язлівці.

Як у попередніх своїх роботах, так і тут обмежився наш архітект до проповідування новачасної археологією принципів консервації, з виключенням яких би то не було поправок чи доповнень, незгідних з духом епохи і стилю даного будинку. А мав перед собою завдання не легке. Уже сама конструкція руштування, що уможливило доступ до найвищих кондигнацій вежі, виростаючої з низьких і драгитивних забудовань, була свого роду проблемою, яку треба було розв'язати. Для цього архітект закинув практиковане в аналогічних випадках дівалення будинку для вміщення підпиральних руштування балків, але — змінивши конструкцію в'язань на мешкальних домах, на них опер зручне, а в парі з тим безпечне руштування. В самій консерваційно-реставраційній практиці обмежився архітект тільки до відчищення частин здохлих, а заступлення новим матеріалом частин безповоротно знищених. В першу чергу покрити новою, бронзованою бляхою сам шепел вежі, ні в чому не

ток народів, що живуть на цій території, має більш як 30 викладів тижнево з арабської мови та історії, з турецької, іранської, індійської і монгольської. Поруч цього для кількості Українців у цьому університеті є тільки дві години граматики "малоруської" мови і дві години лектури "lekciow dwu gowuch maloruskich". Лектура вибраних творів Куліша і Шевченка знаходиться тільки у відділі необов'язуючих лекторатів, для всіх доступних, нарівні з вправами у техніці фотографічній. Зате монгольська філологія та історія має вісім викладів, між якими пишуться такі заголовки: "Монгольська література", "Проблема устрою Золотої Орди", "Монголи і світова торгівля в XIII і XIV. в." Єдиним, що може потішити Українця після лектури цього джерела львівської науки це те, що львівський університет не признає такої існування російської літератури, вдоволений, що має інші близькі, краші нпр. румунську та мадярську.

— Вчорашня буря у Львові, що тривала кільканадцять хвилин, крім ливня з дерев, скинула 3-метровий комин на домі при вул. Земляковського 6. Комин пробив дах, знищив мешкання на II-ім поверсі та заглянув аж до партеру.

— Кандидати на престол множаться. За одним російським емігрантським часописом преса повторює сензацію, що син Миколи II-го царевич Олексій живе в якомсь замку біля Грудзьонда. Російський журналіст був там у нього і розмовляв з ним. 24-літній наслідник престолу забув російську мову і не хоче дати ніяких розяснень, чому заховався в домі приватної польської родини та не дає про себе знати світові.

— Відповідна посада. Відома комуністка Колонтаєва, яка була послом у Норвегії, одержала тепер нове призначення на таке саме місце в Мексику. Колонтаєва мусіла покинути своє попереднє становище по причині скандальної поведінки. Вона не лише пропагувала "вільну любов" власним прикладом, але чепурилась як найбільше ексцентрична пансонетка. Мексик як країна вічних революцій буде для підприємливої пропагандистки і темпераментної послиці чудовим тереном діяльності.

— Два мільйони доларів вже в польським посольстві у Злучених Державах на різних спадкоємців, які не згодошуться по смерті своїх кривняків, що змерли в Америці. Скільки між цими грішми мусить бути майна призираного важкою працею нашими емігранта-

мінюючи його сильвети, яку надав вежі його пок. радник С. Гавриш-кевич в 60-их рр. м. ст. З пієтизмом для старовини добув архітект зпід пініших наверхів тинку кам'яні декоративні деталі, покриваючи тинком єдино цегляний масив. При тому зискала вежа на матеріальній солідності, не кажучи вже про чар мистецької безпосередності, який відрізняє штукатурну ліпку від кованого в камені орнаменту. І тут власне треба з признавання підкреслити факт, що семінарицький ректорат віддав роботу в руки інтелігентного і — що найважливіше — відповідального архітекта, а не, як це в нас зчаста буває, звичайному цеховому майстрові, для якого чейже не існує ані старовина, ані принцип модерного консерваторства. Бо будувати нове можна кожному по своїй влободі, але відновляти і консервувати мистецьку старовину вільно тільки тому, хто має вроджене чуття і здобує наукою і досвідом розуміння для поставленого йому завдання. В тім випадку не можна відмовити ні одному, ні другому архітектів Левинському, якому завдячують свою консервацію два найкраші будинки львівського рококо — дім "Просвіти" і митрополича палата.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Західні Торги.

Дорогий Друже!

Ти просив мене, щоб я написав Тобі, що я відчуваю і побачив на Західних Торгах і я вволю Твою волю.

Переїхавши границю, побачив я величезний світлий стовп, який сів на темнім овиді. Якийсь львовянин (здається Жид) пояснив мені з гордістю в очах, що це вежа "Волі", ілюмінована з нагоди "Західних Торгів". Розказував мені, яка то війна відбулася між великими фірмами, хто має що вежу освічувати. Вийшли такі виграла фабрика цукорків "Фортуна Нова" і взялася за ілюмінацію. На самій горі помістила свою рекламу, яку кожний мусить запримітити.

Приїхавши на місце, я просто був захоплений, як тут усе справно і зручно наладжене. В нашій країні мають Українців за недбалюхів і непрайків, але це брехня і ворожі наклепи. Просто з двірця бере Тебе комітет в опіку і Ти вже нічим не журись.

А яка дешевість усього... Не так як було колись за "Східних Торгів", коли з Тебе шкіру дерли.

Площа, де відбуваються торги, та сама, що й колись, тільки поширена.

Вже здалека чуєш гоїм, який стоїть над тим гігантським ярмарком. Тисячі авт, дорожок і омнібусів мчаться сюди і туди, а хідниками перевалюються хвилі народу, мов у зібраній ріці.

Над площею торгів рої літаків. Поміняючи тих, які раз-у-раз привозять і відвозять гостей, кружляють там зведено ре-

ми в Америці, а їх рідня тут, у краю, може й не знає нічого про смерть близьких і полишену ними спадщину!

— Жіноча підстрижка на хлопичий лад, адалось би стала вже настільки банальною модою, що не робить навіть враження на самих жінок. А проте якийсь 50-літній батько біля Парижа загрозив своїй дочці, що не переживе такого сорому і коли вона вернулася до хати підстриженою — застрелився.

— Тютюн дешевше, але покишо не в нас, а на широкому світі. Причиною цього минулорічні жнива на Суматрі і знизка ціни на орієнтальних базарах: у Туреччині, Болгарії, Македонії та Греції. Недостача готівки приневолює власників тютюневих плантацій продавати величезні припаси тютюну дешевше. Цікаве, що деякі спеціальні роди тютюну вже перестали в Європі купувати.

— Український Національний Хор. Після розходжень, які проявилися в б. Українським Наддніпрянським Хорі під управою Д. Котка, наступив розлім в тій установі. Частина хору задержала стару назву, а друга під проводом Д. Котка переорганізувалась у Кракові, поповнила свій склад новими силами, доповнила репертуар і з днем 1. вересня розпочала концертне турне по Зах. Галичині під назвою: Український Національний Хор під проводом Д. Котка. До складу хору заангажовано між ин. б. хороших співаків опер то-рунської і познанської: Бурлаку і Хибовського (оба баритони).

— Учительська прагматика. В ч. 92. DURP. з дня 8. ч. м. оголошено під поз. 530 давно вижиданий закон з дня 1. липня ц. р. про службове відношення учителів. Закон торкається учителів усіх державних і прилюдних шкіл, що підлягають міністерству освіти, з винятком шкіл академічних і рівнорядних з академічними. Не підлягають цьому законі т. зв. учителі контрактів, себто такі, що працюють на основі умови, а не іменування. В основі закон цей примінюється також до вихователів у закоронках, до асистентів і шкільних інспекторів, директорів та управителів шкіл.

— Нова повість Уельса. Відомий англійський письменник видав нову повість, на яку віддавна весь літературний світ ждав з нетер-

климові літаки. Що раз то нову дивовижну показують. Один випикує димом букву по букві якусь фірму, другий випускає величезні написи з паперу.

Стоїш і відчитуєш: "Ф-а-б-р-и-к-а П-а-с-т-и-3-о-р-и", або "М-и-л-о М-у-т-а", або ще там щось.

Все це старі, великі фірми, які давно позбулись дрібничкової політики і рушили цілою силою пари на підбій світа.

Оглядаю їхні експонати і дивлю мені, що є ще в нас, у Англії, люде, які вживають інших виробів. Дарма, що ці не наші — але знамениті і далеко дешевші, навіть з митом.

Торги на загал, то щось справді надзвичайного. Цілий Схід приїхав сюди показати своє і оглянути чуже. Кримськими баранками застелив би здається ціле місто, перськими килимами прибрал би всі камениці.

Москва прислала свої шкіри і дерево, Китай чай, порцеляну і паперові вироби Індії (аж чому вони вже не наші!) дорогі, камені і базову.

А зі самої України, то вже і не нарахувати всього того, що тут є. Що це за богата країна, — поняття не маєш. Віршити не хочеться, що стільки літ була під чужою рукою. Як глянеш на те все, то далаби жалувати, що вродився Англійцем, а не Українцем.

Кольосальні трансакції, які тут відбуваються, ідуть на грубі мільйони.

Найбільше закуповує Польща.

Здоровлю Тебе щиро

Твій Льюїс Джордж Junior.

Переписав
Galaktion 'Ulnka.

плячкою. Називається вона "Світ Уільяма Кліссольда". Покищо виїшов перший том; два другі по-являться до кінця року. Загал читачів є трохи розчарований формою цієї повісти, в якій є виключно думки, а нема акції. Уельс хоче торкнутись усіх живих питань сучасних; починає з релігійних проблем, політики і економічних справ. З першого тому дізнаємось, що містер Кліссольд думає про Бога, безсмертність, соціалізм, капіталізм, комунізм, Маркса, то-що. Уельс, передбачуючи докори критики, попереджує книжку, передмовою, в якій радить читачеві відложити його твір на бік, коли така форма повісти йому не до вподоби. "Чому — каже він — маємо згодитись з тим, що чоловік у повісти має бути нічим більше як зовнішнім обличчям, особливо з якими-сь прикметами і з любовними пригодами?"

— Декрет про рогаткові оплати. В низці декретованих законів, що їх має видати уряд на основі повноважень з метою устійлення розбіжностей законодавства по різних ділянках, є також декрет про рогаткові оплати. Цей декрет виробляє мін-во внутр. справ.

— Світова хроніка. Помер син великого французького поета Поль Верлена, згаданий пресою тільки тому, що мав великого батька; сам був зовсім звичайним, емеритованим урядовцем підземельної залізничі у Парижі. — Німецьке міністерство справедливости заволо у головній в'язниці радія, призначені для арештантів, щоби перевірити, чи музика справді має моральний вплив на злочинців. — У Німеччині на протязі минулого року було на залізницях денно пересічно 2 катастрофи і 10 вбитих або ранених. — Кілька днів тому німецький плавець Фіркеттер переплив канал Ляманш у 12 годинах і 42 хвилинах і цим установив світовий рекорд швидкості на цьому просторі; цей рекорд тривав дуже коротко, бо приходить звістка, що Француз Мішель, відомий як переможець у т. зв. паратонських змаганнях на Сені, переплив Ляманш в 11. годинах і 6. хвилинах. — Другий рекорд швидкості в бігу встановив Німець д-р Пельцер на міжнародних перегонах у Берліні 11-го ч. м. побивши феноменального Фінляндця Нурмі (який недавно переходив операцію); дотеперішній рекорд Нурмі був 1500

метрів у 3 хвилини 52 сек.; рекорд Пельцера є 3:51. — Німецький міністр закордонних справ Штрессман видає великий твір „Льонардо і Женева“. — Генрик Сенкевич буде мати перший пам'ятник у Польщі в Бидгощі; автором є проф. Лянка з Кракова.

— 3 кіна. У кін „Лев“ іде славна фільма „Шлях затрати“ у головних ролях в тр. Ріною де Лігуоро, І. Альоне, Якобіні і Дзіоне.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. 1. пов.) на щадничку книжечку ч. 7910.

Дописи.

Яворів. (Нова кооперація. — Комітет збірки на фонд „Академічного Діла“ у Львові. — Гімназія У. П. Т.). — Згода доказує чудес. Новим приміром того старого твердження є найновіша кооперація учительства Яворівщини, що повстала спільними силами зведеного народного вчителства і вчителства середніх шкіл. Це кооперація торговля папером і книжками. Міститься в львівській „Гармазі“. Рух вже зачався — і є всі дані, що кооперація розвиватиметься по-важко. — До немихлих інцидентів довели розходження між студентством. Громадянство зорганізувало „Комітет збірки фонду „Акад. Дому“ у Львові“ (голова — о. кан. Лев Левицький, містголова д-р Михайло Філіп, секретар проф. Євген Яворовський, скарбник дир. Мих. Скальський, контролер магістер фармації Мих. Осідач). Заважано все студентство до участі при переведенні збірки. Розходження між студентством на шість ліквідується на користь самого студентства і боротьби за належні права українського народу на високі школи під Польщею. — У „Гром. Голосі“ з дня 11. вересня ц. р. в дописі з Яворова невідомий дописувач відповідає дивно бундючно „Новому Часові“ у справі гімназії У. П. Т. в Яворові. Він каже, начебто „при щогорічній maturi на 35 класифікованих спалено аж 15 учнів, цебто майже аж половину“. Тим часом не неправда. Правда є, що цього року в Яворові в гімназії У. П. Т. здавало maturу всього 22 учнів — і з них 20 здало maturу, а 2 перепало, що з точним позначенням було у свій час подано в „Ділі“. Несовісний дописувач „Громадського Голосу“ дико поінформувався і поперекирчував справжні цифри. Навіть якщо взяти дані класифікації VIII класу при кінці шкільного року, то цифри неfortunного дописувача „Громадського Голосу“ не виходять! Стає перед нами питання: В якій цілі друкується така очевидна неправда? К.

3 судової салі.

За збиство дитини.

З понеділок 13. ц. м. відповідала перед судом присяжних у Львові Анастасія Грех з села Сопушина, жовківського повіту, обвинувачена за злочин збиства дитини. На основі акту обвинувачення дня 9. березня ц. р. вродила Анастасія Грех дитину, яку негайно віддала, а труп кинула до річки. Після переведеної розправи Трибунал предложив присяжним три питання: 1) щодо збиства дитини, 2) щодо свідомого заведання помочі при породі і 3) додатково про умовний стан обжалованої. Перше головне питання присяжні 9 головами заперечили, друге 11 голосами заперечили, а третє 8 голосами заперечили. З огляду на це Трибунал засудив Анастасію Грех за злочин з § 139 к. з. на кару 1 року тюрми. Предсідник Трибуналу був радник Маліцький в товаристві радників Цукета і Хлімтача, обвинувачував прокуратор Снуляк, боронив адвокат д-р Лев Ганкевич. Обвинувачена застергла собі 3 ті до надуми.

Спортовий ювілей.

15-ліття Спорт. Т-ва „Україна“.

На днях львівське спортове Т-во „Україна“ святкує 15-ліття свого існування. З нагоди цього спортового ювілею, який є першим у нашій вузькій Батьківщині, слід пригадати собі й історію цього товариства, що є одночасно і пройденням сторіччя йогішнього українського спорту від перших його проб і спроб аж до нинішнього дня.

Почин до прищиплення ідеї спорту на наш ґрунт дав у 1903. р. проф. Іван Боберський, який на англійських правильниках, як учитель руханки в академічній гімназії, чить молоді на вільному, повному сонці йоду всіх руханкових та спортивних апаратів. Це був добрий початок, що незабаром в 1906. р. привів оснування в академічній гімназії Українського Спортового Кружка (УСК), першої нашої спортової установи для плекання і пропаганди спортивного життя у Львові. Слід підкреслити, що вона визнає не назву „руський“, але

„український“ і це вже вказує на глибшу суть цього руху. І коли в академічній гімназії минає саме 23 літ цього спортового руху, то треба піднести, що минає також 15 літ від оснування нашого першого статутного спортового товариства „Україна“. Ґрунт до його оснування підготували саме згаданий УСК, як також „Дніпро“, спортовий кружок Українців у польських гімназіях в 1909. р. Зорганізування останнього потрібне було хочби тому, щоб учні-Українці в польських гімназіях не ставали погнєм польського спортового руху. Завдяки меткості проф. Боберського, а також ініціативі його учнів організується в 1909. р. „Святова Чайка“ в Перемишлі. „Поділья“ в Тернополі в 1910. р. з також „Скала“ в Стрию. Всі вони гуртують виключно учнів-гімназистів. Треба було аж двох випусків абітурієнтів академічної гімназії, щоб в 1911. р. оснувати спортове товариство студентів шкіл „Україна“. Виключно академічним стануло воно тому, що про спорт в інших верствах молоді тоді було ще думати. Воно стало відразу твердо на ноги, до чого причинилося немало й те, що Т-во „Соки-Батько“ у Львові подбало про власну площу.

Спортове товариство студентів вищих шкіл „Україна“ стало скоро центром цілого спортового життя нашої молоді з краю і довгі роки надавало йому провід, улагоджуючи вже в 1911. р. осіно „Перші Запорізьські Змагання“, а зимою змагання в дужанні за містечко Галицької України. Плекало ось які змаги: копаний м'яч, ситівку, легку й важку атлетику, їзду на лещетах, совагах і санчатах. „Україна“ бере діяльну участь у змаганнях 1914. р. та організує Першу Українську Спортову Олімпіяду, в якій бере участь 65 змагунів. Деякі осіги, поставлені членами „України“ до війни, ще до сьогодні не побиті. До війни стояло воно в товариських зв'язках з польськими й жидацькими клубами, будучи членом австрійського союзу та гідно репрезентувало націю, дорівнюючи грою в копаній м'ячі полякам та жидам. До війни готували в ньому д-р Матвій Яворський (тепер у Кракові, інж. Дорожницький Лев і Антін Зелений (тепер у Полтаві).

Очевидно, що суть усього руху ще не в самих стрічах, осігах: важке для нас, який дух панував серед тої сотки академічної молоді, яку гуртувала до війни „Україна“. Сама назва товариства найкраще свідчить про це. Свідчить і те, що „Україна“ тішилася симпатіями і старих студентів, які творили у ньому т. зв. спортових теоретиків, котрі інстинктивно шукали по палких, злідних дискусіях, які відбувалися між Українським Спортовим Союзом і Академічною Громадою, спортові радості життя, блеску, гумору, нової енергії. Про духа цієї молоді свідчить і вечір у честь Богунів, участь у пропаганді закупки площі, поїздки на села, участь у протиросійських демонстраціях в 1911. р., участь у стрілецьких апарвах з Низоклоном у вубишньому лісі та з Горкухом по сівківських осінніх полях. Про духа свідчать могили Черника, Гусаківського, Перфешко, Думи й ин. Тож не дивувати, що теперішній виділ, святкуючи 15-літній ювілей, влучив у це свято і панакиду за поглиблених своїх членів, що у воєнних змаганнях віддали життя, аби боронити честь своєї нації. Від 1914. р. до 1920. р. годі було говорити про змагання, рекорди і т. п. Члени т-ва розгравали їх на широким просторах із криком у руді і там ставили осіги. По таборам полонених не один із членів „України“ спортом старався видобути себе й інших з байдожності і морального отупіння. В італійських, чеських і польських таборих дали члени „України“ товчок до організування спортових гуртків, щоб набрати духа й віри в себе.

У Львові вже в 1920. р. наново починає „Україна“ своє життя. А конче треба було її для зорганізування розбитих молодечих сил. Одне показалося, що повстала дуже тяжка перешкода. Режим влади, який і в спортовому житті дошукнувся „політики“, часті арештування членів товариства, вічна флюктуація молоді, з якої мало хто міг довше заріти місце й опинювався як не у тюрмі, то на еміграції, непорозуміння серед академічної молоді, — це все не могло відбитися додатно на житті товариства. Тому воно не могло стати тим центром, що до війни, хоч на рада спортових товариств у 1922. р. порушила йому заступати Спортовий Союз. Показалося потреба переіменувати т-ва із виключно студентського на т-во загальне, доступне для всіх кругів молоді. Бо спорт знайшов уже всюдю наслідком війни підготований ґрунт. Зі зміною статуту, здобуття власної домівки і добром голови в особі поважного ініціатора й досвідця С. Слезака, товариство починає проявляти всесторонню діяльність. Поширює плекання різного роду галузей спорту, притягає чимраз більше молоді і стає на давню висоту.

В днях 18. і 19. вересня ц. р. товариство святкує свій ювілей, злучений з легкоатлетичними змаганнями. На той ювілей приїздить багате давніх спортовців, які розбрилися по провінції. Вони відсвідчать давні гарні спомини і згадують довірені часи в товариській гуртці на комерсі. З нагоди того ювілею слід побажати товариству, щоб стало янайшкороше тим, чим було до війни і щоб свій 25-літній ювілей святкувало перемоганим на всесвітніх змаганнях, як також отворенням власного спортового майдану.

Всячина.

Ювілей міста Гамлета. Маленьке данське містечко Гельсінгер, колись зі славним минулим, завдячує нині свою славу Шекспірівській драмі. Головна акція „Гамлета“ йде на замку в Гельсінгері. Саме тепер святкувало воно 500-ліття свого існування. Яке значіння має би ювілей такої провінції з 30.000 мешканцями, якби не спомини одного з наймогутніших творів світової літератури — „Гамлета“? Звездички цієї пошури, таємної трагедії зіхалися до славного містечка з усіх кінців світа, щоб поглянути на своєрідне свято. Більшість з них шойно на місці доїдалась, що в р. 1425 данський король Ерик почав зі села Гельсінгер будувати пристань, наділивши її різними привілеями. Ця пристань мала довго велике стратегічне значіння. Ще в XVI в. гуділи тут гармати з поза головного форту Гамлета, названого по імені короляського сина. Є повіря, що на однім з англійських кораблів, які проїзжали біля вузького проливу Гельсінгеру, забороненого для чужинців, нахилився Шекспір і коли корабель був приневолений причалити до берега, щоб оплатити мито, Шекспір висів і у Гельсінгері почув легенду, що лягла в основу „Гамлета“. Само містечко знало не раз чимало шкоди: його зруйнувала кілька разів Ганза, в 16-8 р. облягав його Швеція, а в 1700 р. Карло XII. висадив біля нього свої війська. Старий замок Кропборг, оповитий численними легендами, стоїть ще. Приїздом показують середовіччя мурі між якими блукав данський король і дух його батька. Є там і восьмикутна кімната, де сиділа ув'язнена королева Кароліна Матильда, очікуючи смерті, за кару за свою любов до державного міністра графа Струензе. У 500-літні роковини місто давало виставу старої містерії „Кожний“ серед обстановки старих мурів, згідно з віковими традиціями гри та костюмів. Крім місто йшли походи у старих національних і лінарських костюмах, воскресляючи історичну давнину у усіх її значках. На кілька днів маленьке сонне містечко ожило життям метушливої давнини.

Відозви і комунікати.

В справі премій в Пенсійнім Інституті.

До П. Т. Українських Інституцій та приватних службодавців, спомігаючих членів Пенсійного Інституту Українських Приватних Службодавців у Львові. Пригадується, що з огляду на те, що пенсійне забезпечення приватних службодавців у Львові є примусове — або в Пенсійному Інституті українських приватних службодавців у Львові, вул. Личаківська ч. 20, або в Закладі Пенсійному для функціонерів, — місячні премії за це забезпечення мусять бути заплачені під загрозомою ужиття законних примусових засобів.

Пенсійний закон з дня 10. VI. 1921 р. Д. з. Рп. П. ч. 59. поз. 370. §§. 38 уст. 2. і 73 уст. 7. та § 33. уст. 2. статуту Пенсійного Інституту українських приватних службодавців — заперечують забезпечення приватним законним чинити, навіть на випадок, коли службодавці не вплатають за їх забезпечення приписаних премій.

З огляду на те Пенсійний Інститут мусить дбати про стягнення всіх премійних оплат від службодавців за безпеку їх службодавців та ужити до цього всіх законних засобів, значить навіть екзекуції, та есентуально ліквідації рухомостей чи нерухомостей у залягаючих з преміями за пенсійне забезпечення.

Піддержуючись вимог та постанов пенсійного закону та статуту Пенсійного Інституту, дбаючи про інтереси забезпечених у ньому приватних службодавців та маючи на увазі також інтерес забезпечуючих, — визнаємо отсим П. Т. Українські Інституції та приватні особи й фірми, які у нас залягають з преміями за безпеку своїх службодавців, щоб вони ці залягості негайно сплатили, бо в противному разі поступимо згідно зі законними вимогами, без огляду на характер інституції й осіб довжників та наслідки, які нанесе це до тичним службодавцям.

Вину майбутньої прикрої шкоди, яка виникне з екзекуції чи ліквідації, муть мусти приписати наші довжники самим собі.

Поданою це до приватного відома, сповнюємо тільки громадянський обов'язок та просимо, не нарікаючи на Пенсійний Інститут, подбати про негайне сплатення всіх пенсійних оплат, заки вжнем до їх стягнення примусових законних засобів.

Львів, дня 13. IX. 1926.
Василь Цимало-Кулачичський,
голова Пенс. Інституту.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Савеського у складі 31 осіб виступає:
Четвер 16.IX. Поморяни.
П'ятниця 17.IX. Бережани.
Субота 18.IX. Підгайці.
Неділя 19.IX. Підгайці.
Понеділок 20.IX. Бережани.

Муз. Тов-о ім. М. Лисенка у Львові має намір з дня 1. жовтня 1926. відкрити у власній домівці (Шашкевича 5) курси науки на дутих інструментах, як заляжок майбутньої духової оркестри у Львові. Отсим звертається до всіх львівських і підліських читальних „Соколів“ кружків аматорських і усяких установ аматорських з проханням подати сповістку до відома своїм членам, як одержать всякі ближчі пояснення в тіх справах в канцелярії Тов-а, що дня від 3-6 половудні.

Вп. п. Радник Будзівнівського просить Організаційна Секція „С-Б“, остаточно покінчити зачатку працю. В цілі розуміння приїзд до Львова є кончею.

Читальня „Просвіти“ в Лисичках. Філія Бережани, святкуватиме дня 19. вересня 1926 р. 25-літній ювілей свого існування. В програму свята входить торжественне Богослуження, панакіда по полягах та померших членах читальні, посвячення дому, змурування пам'яткової таблиці, святочна академія, продукцій хорів читальні та хор „Бережанський Боря“, вправи „Лугів“, ілюмінація села, вистава і ин. На свято приїде голова Товариства „Просвіта“ у Львові проф. М. Галуцький. Початок свята в годині 9-й ранку. Виділ читальні „Просвіти“ в Лисичках звертається з проханням до всіх товариств та громадянства Бережани, до кооперації „Лугів“, читальні, духовенства повіту не відмовити прибути на наше свято. — За Виділ Читальні „Просвіти“ в Лисичках: Федір Іван, голова Демішин Іван, писар.

Тов-о „Медична Громада“ у Львові визнає всіх Українців, що внесли подання в справі прийняття на медичний відділ львівського університету, щоб у власному інтересі подати в найкоротшому часі вислід пологодження подання до відомої Товариства, вул. Супінського ч. 21 (Академічний Дім), де урядують щодня від год. 12-13. За Виділ: Берест Осип, голова, Лев Олександр, секретар.

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ВИДІЛ Окр. Відділу Т-ва „Взаїмна“ поміч українського учительства в Раді руській визнає всіх членів, щоб все шкільне приладдя закупити безумовно лише в Краєвій учительській Спілці у Львові (Оссолінських 10). Ці члени, котрі не починають становой дисципліни, будуть публічно напівтовані. — Д. Стасів, голова.

В КУТАХ НА ПРОДАЖ дім 8 покоб. в морі городу, при гостинці, в красній положенню, відповідне на яке підприємство або літніско. Відомість у о. Стефановича, Львів, Чарницького 26.

ШУКАЮ ЛЕКЦІЇ з обсягу гімн. предметів (класична і модерна філософія та математика). Приготовляю до іспиту з кількох клас протягом року. Зголошення під „Успіх-Солідність“.

УЧЕНИКІВ(и) прийму на ціле ударження. Фортеп'яни дома. Львів Савіна 43. партер ліво.

А. РТ. ОПЕРИ ОЛЕНА МОЙСЕОВИЧОВА повернула. Зголошення на декіль солового співу приймає вул. Л. Савіна 51/51/51, від 10-12 передпол. і 3-5 полов.

ВІДПОВІДЬ на оповістку поміщену в „Ділі“ якою визнає підписного п. Баконич звернути 212 зол. заявляю, що в Баконича я жадних грошей не позичав, тому не обов'язаний їх віддавати. М. Бончак.

ПРИЙМУ паночки на станцію. Ошк. пінно. Марія Калімон Св. Петра 194.

НАКРИТТЯ столове, комплект на 12 осіб з правдивого срібла оказійно до продажі у Мандля, вул. Коперника 14. 516

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ВЖЕ ВІДКРИТІ ІНВАЛІДСЬКІ РОБІТНІ (КРАВЕЦЬКА І ШЕВСЬКА).

Замовлення виконуюмо солідно, дешево і скоро! Вп. Духовенству, урядникам і студентам на догідних умовах!

Робітні при вул. св. Софії 25. 487 Дім Українських Інвалідів.

ПОЗІР! Вже вийшов з друку **Повідник для покращування руханкових товариств „СОКІЛ“**, в якій міститься: як заложити покращуване товариство „Сокол“, як провести Загальні Збори, обов'язки Старшини та напрям праці в товаристві. Цей 640 сот. Набувати можна в Соколі-Батьку, Львів, Руська 3.

Ширіть наш часопис!

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швед. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці і дояр, Франції,
Голандії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7-50 зл., Німеччині 7-50 зл.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 7-50 зл., Австрії
7-50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

в СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ліга Націй.

Женева, 15. вересня 1926.

У середу передполуднем на засіданні Зборів Ліги Націй Мотта здав звіт із правничої комісії в справі виборів непостійних членів Ради, часу тривання мандатів для члена і справи поновного вибору. Вдалося звести принцип черговості при обсаді місць у Раді. Від цього принципу можна виїмково відступити в тій цілі, щоб признати більшу тривалість місць у Раді тим державам, котрих співпраця в інтересі мира є передовсім бажана.

Мін. закордонних справ Швеції Левгрен зазначив, що не може поділяти загального оптимізму. Криза, яка останніми часами мучила Лігу, принесла їй поважні шкоди. Нинішня розв'язка не є вдовольюча. Скриває вона в собі поважну небезпеку і тому Швеція здержалася аж до останньої хвили від висловлення своєї згоди на збільшення числа непостійних місць у Раді. Коли вкінці Швеція уступила, то тому, щоб врятувати Лігу від іще більшої кризи. Левгрен признає, що предложена розв'язка не порушує ніякого основного принципу Ліги. Дел. Канади Форстер зазначив, що англійські домінії досі не мали місця в Раді. Тому, що Ірландія поставила свою кандидатуру і має вигляд, що буде вибрана до Ради, то бесідник хоче поставити кандидатуру Канади. Ірландський мін. закорд. справ Фізергелд думає, що 14 місць у Раді то забагато і що це утруднить приписану одностуність постанов Ради. Треба також оминати це, щоб деякі континенти або краї домогалися постійного місця, що могло би обмежити право Зборів Ліги. Бельгій-

ський дел. Де Брусер не годиться з побоюваннями двох попередніх бесідників. Заяви Бразилії і Еспанії про виступлення доказують, що Ліга підтримує свої принципи на основі та протривить неможливим домаганням. Важне є, щоб створити рівновагу між діяльністю Ради і Зборами. Універсальний характер Ліги вимагає, щоб різні континенти або групи країв мали заповнене належне їм представництво в Раді.

На пополудневім засіданні Ліги Націй закінчено дискусію над звітом Мотти. Данський мін. закорд. справ заявив, що його уряд прийматиме найдену розв'язку, хоч вона не дуже згоджується з його поглядами. Китайський дел. привітав факт збільшення числа членів Ради. Завдяки цьому, що в проєкті угляденно географічні принципи, можливо буде заповнити Азії, головнож Китаєві належне представництво в Раді. Колиб годі було признати Азії й иншим континентам, не числячи Європи й Америки, два не постійні місця в Раді, тоді Китай мусів би домогтися, щоб йому признали 3-літній мандат.

На цьому вичерпалась ліста бесідників. Приступлено до голосування над предложенням у справі регуляміну виборів. Предложення це прийняли мовчки без спротиву. Вибори до Ради відбудуться завтра в 10. год.

Кандидатура Ірландії.

Женева, 15. вересня 1926.

Делегати Ірландії повідомили делегатів англійських доміній, що прийняли кандидатуру на одно з непостійних місць у Раді.

3 польських справ.

Перед виборами до міських рад. — Ген. Мальчевський сидить далше в тюрмі. — Нимега с'аузуз. — Редукції у вищому шкільництві. Підвищення безпосередніх податків.

Варшава, 15. вересня 1926.

Міністр внутрішніх справ Млодзяновський задумує виступити на найближчому засіданні Ради міністрів з внесенням на переведення виборів до міських рад ще до кінця цього року. Вибори малиб відбутись як на території б. Конгресівки, так і в Галичині на основі виборчої ординації з 1919 р., яка обов'язує в б. Конгресівці. Ця ординація обов'язувалаб отже також у Галичині. Проєкт у подробицях ще не готовий. На всякий випадок мін. Млодзяновський хотів би покінчити з міськими радами, вибраними ще перед війною й доповнюваними опісля шляхом різних номінацій і кооптацій. Відноситься це в першій мірі до Східної Галичини.

Військовий суд у Варшаві розглядав учора зажалення, внесені обороною ген. Мальчевського проти дальшого держання його в арешті. Військовий суд відкинув зажалення, тому ген. Мальчевський сидітиме далі в слідчій тюрмі. Речинець розправи проти нього ще не устійнений.

В політичних кругах, а також у кругах студентства ходять чутки, що нимега с'аузуз, введений у Польщі б. мін. освіти Гломбін-

ським, не буде знесений. Цією справою буде займатись на днях політичний комітет Ради міністрів.

Мін. Суйковський має намір перевести цілу низку редукцій в ділянці вищого шкільництва, з тим, що здобути таким чином гроші підути на розбудову лабораторій і т. п. Редукції торкатимуться шкіл лісових, виділів архітектонічних і ин., яких потреба не така пекуча. Ці редукції малиб увійти в життя з днем 1. січня 1927 р.

В газетах появилися вістки про намірену підвишку безпосередніх податків, щоб роздобути фонди на піднесення платень урядовців. Ці віднесі приймати з резервою. Досі уряд не виступив з ініціативою в цій справі. Підвишку безпосередніх податків може ухвалити тільки сейм.

Бойвки ген. Гайди в погості?

Прага, 15. вересня 1926.

«Право Ліду» повідомляє, що ген. Гайда конферував мін. неділі в міськевості Черношиці під Прагою з кількома офіцерами. «Ческе Слово» потверджує цю вістку і додає, що

чеські фашистські союзи, озброєні в революери, відбували в неділю біля Черношиці вправи в стрільні. Кермував ними вправами ген. Гайда. По останнім вісткам фашистські бойвки стоять у воєнному поготівлі.

Стан облоги в Триєсті.

Відень, 15. вересня 1926.

Люблянські щоденники повідомляють з Триєсти, що там прийшло до сутичок між поліцією і фашистами. Наскільки досі можна було ствердити, є один фашист убитий, а один тяжко ранений. По стороні поліції є багато ранених. Вчора вечером проголошено в Триєсті стан облоги.

Поанкаре у справі атентату на Мусоліні.

Париж, 15. вересня 1926.

У зв'язі з демаршем італійського амбасадора у Поанкаре часописи повідомляють, що амбасадор бар. Авецано звернув увагу франц. премієрові на велике огірчення італійської публічної опінії, яка підозріває французький уряд, що за надром є поблаглиний для проти фашистських змовників. Поанкаре зазначив, що відповідальність за атентат на Мусоліні паде виключно на італійську поліцію, бо вона могла не пустити на італійську територію підозрілу людину, яка не мала ні паспортів ні ніякої легітимачі.

Перемога Прімо де Рівері.

Париж, 15. вересня 1926.

З приводу третіх роковин обняття влади ген. Прімо де Ріверою члени уряду видали на його честь обід. Після бенкету голова ради міністрів прийняв журналістів, які складали йому гратуляції з нагоди корисного вислуду плебісциту, що по дотеперішнім даним дав ок. 6 мільйонів голосів, апробуючих політику теперішнього уряду.

Убивство на Галицькій пл.

Львів, 16. вересня 1926.

Сьогодні в 1. год. вночі, на пл. Галицькій на п'ятій лавочці від сторони Марійської пл. убито 24-літнього Івана Сенчишкіна, безробітного, що мешкав при вул. Зеленої ч. 57. Убийником є Йосиф Цешинський, його суперник, що любився в тій самій ділянці. Вчора сидів Сенчишин з тою дівчиною на лавочці, коли нечаяно прискочив до них Цешинський з ножом і пробив свого суперника в околиці гортанки. Сенчишин агнував на місці. Цешинський аспів утікти. Тіло вбитого відвезено до трупарні, за убийником шукає поліція.

Біржа.

Гроші.

Курс долара в готівці у приватних оборотах зол. 8-98—8-99 при досить великій подачі. Банк Польський платив за долари 8-94, а за чеки 8-98.

Збіжжя.

На біржі трансакції в пшениці і житі. Пшениця сильно оферована, паде в ціні. Жито пошукуване при цнах, удержаних у рамках останніх котувань. Пшениця нова двірська з негайною доставкою 42-50, пшениця нова селянська з нег. дост. 38-75, жито нове з нег. дост. 27-50, овес новий з нег. дост. 23, ячмінь пастівний 24-25, гречка 27-28.

Що чотирьох місяцях.

Львів, 16. вересня 1926.

Уряд Пілсудського-Бартеля скінчив чотири місяці свого існування. Зроджений в горячих днях травня, в конвульсійних болях «санацийної» революції, осяяний надіями широким мас польського, а частинно й «меншостевого» громадянства (Жидів, Німців та й деяких Українців і Білорусинів), — сьогодні воліє за собою сірі будні, будучи тільки продовженням попередніх польських урядів. Великі, сильні слова якими так щедро розкидали «санатори», є вже нині пустими, безамістовими звуками; великі реформи на «кресах» нагадують вже тільки знамениту «кресову секцію» Тугута, в якій Ст. Грабський переводив свої нівеляційно-денационалізаційні пляни; «великі люде» стали марними карликами, що не вміють дати собі ради з найпростішими явищами життя.

Чотири місяці це без сумніву короткий час в порівнянні не лише з вічністю, навіть з віком людини, але занадто довгий для республіканського уряду, для виявлення його реформаторського розгону, для означення шляхів і цілей його діяльності. Тимчасом на загал бачимо в найкращому випадку статичний стан. Дірвавшись влади, «санацийний» уряд фактично не рушив з місця ані в одній ділянці. Не розв'язано досі, навіть не намічено розв'язки ні одної важливої суспільної чи політичної квестії, не зроблено ані одного кроку вперед.

Уряд Пілсудського-Бартеля похвалюється, що устатковував вже раз устатковану Вл. Грабським валюту, що довів до зменшення безробіття, що частинно вноормував справу кредиту. Все це є нічим більше понад самообман. Польська валюта, скокуючись у пропасть, здержалась на одній хиткій деревинці тільки завдяки особливому збігові обставин. На це вплинув польський експорт вугля, збільшений через англійський вуглевий страйк, що має, очевидно, перехідний характер. На це вплинуло й початкове довіря краю і закордону до слів і обіцянок «санаторів», зрештою, колиб навіть польська валюта ще довгий час утрималась на теперішньому рівні, на теперішній реляції до чужої стійкої валюти, то це має виключно тільки рахункове значіння. Широком мас немає з того ніякої користі, бо дорожнеча зростає з кожним днем, — майже так, як це було в часі недавнього спадку золотого і кризої інфляції. Безробіття зменшилося, але тільки тому, що воно аичайно зменшується в літніх місяцях. В тому ледве чи можна додати заслугу уряду. Кредитову справу дещо вноормовано, але кредитів нема. Навпаки, новий розпорядок про девізове право під застав стотисяч золотих в акціях «Польського Банку» погрожує знищенням всім меншим кредитовим установам. Менш-більш такого самого покрово є й інші досягнення «санацийного» уряду.

Що позитивного зробив уряд Пілсудського Бартеля? Підвисив платню вищим і низшим офіцерам заплатам ім видушеними з населення податками за чинну участь в боротьбі по стороні Пілсудського Сташинського корпусу в Польщі

піднесено на найвищий щабель в службовій ієрархії. Але положення воєнської маси не змінилося. Одне таке упривілеєння старшинсько-військового, суспільно-консумційного елементу, з природи річи мусило викликати невдоволення величезної цивільної армії. Двісті тисяч армія залізничників вже погрожує страйком, невдоволене учительство, невдоволені бюрократія.

Президентські розпорядки займаються стемплями й іншими дрібничками, а великі питання відкладаються іd calendas graecas. Правда, підготовляється закон про закнебловання преси взагалі, — а про ліквідацію „меншостевої“ преси зокрема. Справа „національних меншостей“, справа першорядного значіння й далекосягlosti, стоїть на гому самому місці, на якій вона стояла за Вітоса, Вл. Грабського чи Скинського. Всьому виною, подумайте, надуга мін. Маковського. Справа українського університету навіть не рушила з місця, хоч мін. Суйковський обіцяв її рушити. Про „санацию“ адміністрації можуть свідчити реверсії про варшавський слідчий уряд або метаморфоза обіжника мін. Млодзяновського в справі горожанства. Найважливіша для широких селянських мас справа земельної реформи не може вийти поза межі обіцянок міністра рілних реформ. Не говоримо вже про справу самоврядування, яку вічно проволікає сойм, а уряд толерує нпр. в Галичині дванадцятилітній стан екзех в самоврядній ділянці. Не згадуємо й про „меншостеву“ школу, яка під кермою ліберального міністра вмірає в кліщах „організацій народних“.

Словом, де повернутися, всюди старі порядки, старі люди, старі прийоми. Бо революційний уряд підлабузюється шовіністично-реакційному таборові, дождаючи від нього похвали і призначення. А вони можуть прийти тільки тоді, коли все лишиться по старому, коли Дмовський чи Гломбінський бачитиме, що все виконується по плянам Ст. Грабського і Бартошевича.

Пісудський, Бартель і їх товариші „заслугуються“ перед правницею. Тому й не диво, що такий марний вислід їх чотиромісячної діяльності, хоч їх наділено диктаторськими повноваженнями.

Такий стан довше не може тривати. Признання правниці не дочекаються вчорашні „ребеліанти“. А невдоволення зростає зправа і зліва, передвіщуючи смерть нездарних „санаторів“, слідом за попередніми „реформаторами“.

Що кажуть два диктатори.

Оптимізм Прімо де Рівера і Конділіса.

У той самий день принесли два німецькі часописи дві розмови своїх кореспондентів з двома диктаторами: „Берлінер Тагеблят“ з ген. Прімо де Ріверою і „Нає Фрає Прессе“ з новим грецьким прем'єром, ген. Конділісом. Оба вони в спокоюють схвильовану європейську опінію і впевняють, що під їх проводом Іспанія та Греція дійдуть мирним, нормальним шляхом до наладнання свого державного апарату.

Берлінський кореспондент каже, що революція в Мадрид, про яку писала європейська преса як про перші ознаки катастрофи, була звичайним кімнатним бунтом, який ле знішов поза мури касарень. 36 батальонів під проводом 1800 офіцерів збунтувалося, а де Рівера, проголосивши стан облоги, пішов ввечері спокійно до „варієте“, а два дні пізніше на оперетку. Бо він знає своїх земляків і військову психологію. Артилерійські офіцери протестували не проти його правління або його особи, а домагались автоматичної підвишки в ранзі до рокам служби, не по особистим заслугам. Король Альфонс XIII, зовсім не посередничав у цій справі — як писала преса — а весь конфлікт

поладнано на підставі військового кодексу честі. Винуваті будуть покарані, а як уряд вирішить справу ранг — то це ще питання спірне, яке має оборонців в один і другий бік. Еспанський диктатор зробив якийсь своєрідний „гокус-покус“ і все в порядку.

Чужина обвинувачує його в порушенні демократичних ідей — пригадує йому кореспондент. На це він має готову відповідь усіх диктаторів: коли настануть нормальні часи, громадяне дістануть більші права щодо співучасті в суспільнім житті, але покищо... Прімо де Рівера хоче якнайменше порушувати конституцію і обіцяє навіть в якійсь недалекій майбутності національні збори. У цю обіцянку не вірять навіть берлінський кореспондент, який змальовує його як спокійного, добросердого старшого добродія, а привітливою усмішкою, без ніяких ознак військового чи палкого диктатора, що рад би хопити за зброю. І взаємини Іспанії з Лігою Націй шойно проявляються і справу Танжеру можна буде мирно поладнати... На все це треба часу і треба розуміти психологію Еспанців...

У порівнянні з ними, з народом, який реве з радощів при боротьбі биків, видається, що грецьке військо має багато більше темпераменту. Новий грецький диктатор Конділіс заявляє, що воно мало досить Пангальоса, який ошукав армію, відобравши народові демократичні права. Армія станула тепер в обороні народу тільки тому, що вона не хоче бути знаряддям політики. Ті самі офіцери, що колись дали Пангальосові владу, нині йому відобрали її. Нарід мусить сам рішити про форму своєї влади. На протязі двох місяців він піде до виборчої урни, щоб рішити цю справу без ніяких посторонніх впливів. Конділіс вірить у республіку так сильно як у саму Грецію. Всі партії підчас виборчої боротьби матимуть однакові права. Єдиним завданням уряду є примиритись наново з народом, який зазнав стільки розчарувань від диктатури. Лад і мир — ось програма Конділіса. Програма одна з найкращих, але й найважчих до здійснення. Неодмінний провідник народу, що починає з неї на словах, — на ділі кінчив від неї дуже далеко.

Одинокую українською установою,

яка спирається на щадничих вкладах, є
Красне Товариство Кредитове
Львів, вул. Демініканська ч. 31.,
приймає вклади від 1 зол. в гору від 0—1
години перед полуднем. 467

До спільного знаменника.

Об'єднанські зденги соціалістичних партій.

II.)

Партія „Народної Волі“ й Українське Соц. Об'єднання „Селянський Союз“ притягом йдуть до тісного об'єднання, до зєднання соціалістичних сил, до створення селянсько-робітничого фронту проти „закусів реакції“ — очевидно — української, представленої „дідовсько-банкерським“ УНД-ом.

Коли читати маніфестаційно-об'єднанські заяви цих двох партій, а радше їх організ, що ще донедавна в багатьох питаннях уявляли собою два протилежні бігуни, коли їх порівняти зі собою, то без сумніву те порівняння випаде в користь народовольців. Як і личить соціалістичному органі, „Воля Народу“ звертається своїм вістрям проти „українських пансько-клерикальних і націоналістичних партій і груп“. Очевидно, не лише „панськість“, „клерикалізм“ і „націоналізм“ нагромаджують народовольців на такий боєвий тон, але мабуть ще більше — українство. Правда, народовольці вже і під національним оглядом перебули значну еволюцію, та до

українських берегів ще зовсім не приплили. В них все ще покутує первородний гріх галицького капіталізму: ненависть до українства, що тепер перетворилася що найменше в упередження. Як галицькі „руські“ довгі роки поборювали вони українську національно-демократичну партію за її „сепаратизм“, — як „тутешні“ соціалісти-інтернаціоналісти поборюють тепер українське національно-демократичне об'єднання за його „буржуазність“ і „реакційність“. Та форма і тон їх виступу — як на популярно-соціалістичний орган — можна сказати — по можності коректні.

За те стаття пос. Маківки — це прояв нечуваної, низької, огидної демагогії. Такого тону, такої нагальної брехливості, такої суспільно-політичної неграмотності не можна дарувати навіть заплаченій виборчій гієні, а не то українському послові, представникові українського народу. Правду кажучи, такої напасти на українську національну партію не доводилося нам зустрічати ані в комуністичній, ані навіть в польській пресі всіх відтінків. Тільки „нашого поля ягода“ могла посунути так далеко в своїй неграмотності, злості і злочинності.

Та заки зупинимось над „провідними ідеями“ цих двох органів, заки розглянемо мотиви їх об'єднанських здвигов, мусимо коротко згадати еволюційний шлях обох змагаючих до об'єднання партій. Обі вони ще розмірно дуже молоді, та — не зважаючи на свій немовлячий вік, мають уже за собою багату й різноманітну історію.

Партія „Нар. Волі“ зродилася з гуртка соціалістів — „руських“ галицької породи. Будучи „руськими“ соціалістами, вони не лише не відкидали російського націоналізму, але — навпаки — його проповідували. Після покінчення світової війни вони взялися за об'єднання розбитого й розпорошеного москвофільства. Першу москвофільську газету „Прикарп. Русь“ в р. 1919 (в російській мові) випустили якраз москвофіли-соціалісти. В створеній небагом „Рускій Ісполнителній Комітет“ увійшли вони як автономна соціалістична група, якою ядром були „руські“ націоналісти згід з стату пок. Дудкевича. Одне пресу „Русск. Іспол. Ком.“, російський тижневик „Жизнь“ (що заступив „Прикарп. Русь“), віддано соціалістам. Крім того розпоряджували вони ще популярним тижневиком „Воля Народу“, видаваним в галицькій народній мові, спершу етимологією, опісля в двох виданнях: етимологічному й фонетичному (зі своєрідним фонетичним правописом, якого „Воля Народу“ тримається після деякої еволюції ще й досі). В одному вели вони буржуазну політику, в другому народницько-соціалістичну, будучи одночасно виразниками двох світоглядів, двох ідейових в москвофільській амальгамі. Не цураючись соціалізму, завзято оборонюючи „руську“ меншість в межах Польщі, обстоюючи її права й голосачи національне „самоозначення“, москвофільські соціалісти піддержували в тому часі тісні зв'язки з російськими есерами, що осіли на еміграції в Чехословаччині, тими самими, що з нечуваним запалом кинулись до русифікації українського населення на Закарпатті. Одночасно соціалістично-буржуазний москвофільський табір в Галичині намагався в р. 1921 дійти до порозуміння з урядом д-ра Петрушевича і Українською Нац. Радою у Львові. Нав'язуючи до проекту д-ра Петрушевича, запропонованого державам антанті, про створення зі Сх. Галичини „Східної Швейцарії“ з трьома рівноправними державними націями: Українцями, Поляками і Жидами, — зголосили вони акцес до цього проекту під дуже оригінальними умовами. А саме вимагали вони в домі українсько-„швейцарської“ нації спеціальних привілеїв, а саме між іншим покликання до переходової уповноважувачої ради двох капіталів (на

всіх сімох, а на п'ятох в українській групі), введення обов'язкової науки російської мови у всіх середніх школах, заснування приватних російських сер. шкіл, трьох російських кафедр (в російській мові) на будучому українському університеті, а саме російської історії, російської мови і російської літератури, заснування народних російських шкіл там, де того забажає населення, прийняття офіційної назви на означення нашого народу: малоруський або русько-український і т. н. Д-р Петрушевич, бажаючи за всяку ціну приєднати собі москвофільський табір, а через нього здобути симпатії російської білої еміграції, здебільшого погоджувався на ці вимоги, однак на них не згодилася більшість Національної, згл. Міжпартійної Ради.

Закріплюючи рад. владу в Росії і на Україні та проголошення українізаційного курсу викликало нову диференціацію в москвофільському таборі. Частина москвофілів пішла на шлях більше або менше маркованої лояльності у відношенні до Польщі, одночасно стоючи різко антирадянською, а соціалісти почали все більше еволюціонувати і в напрямку марксистському, і частинно в напрямку українсько-національному, а радше українізаційному по радянській рецепції. Після розвалу „Русск. Іспол. Ком.“ і після всіх переходів „Русск. Нар. Ком.“ буржуазійна частина галицьких москвофілів „самоозначилася“ як російська меншість в Польщі в рамках „Русск. Нар. Об'єднання“ з пос. Серебренніковим на чолі, задекларувавши свою лояльність до Польщі. Поруч цієї „меншости“ існує ще група чисто поліцейських москвофілів. „Автономні“ соціалісти, розійшовшись зі своїми буржуазними коннаціоналами, весною минулого року проголосили заснування соц. партії „Народня Воля“, яка весною ц. р., відбула свій перший зїзд.

В тій своїй „Sturm-und-Drangperiode“ народовольці довгий час не могли знайти вислову для означення своєї національності. З одного боку їм тісно в'язало з „руськістю“ вся минулина, виховання, нахили, надії й сподівання, автосугестія, — з другого той їх будинок з карт безжалісно торошили події на Рад. Україні. Довгий час народовольці, заслонюючись національним „самоозначенням“, були типовими „двоєдушниками“, Русськими й Українцями. Цей психічно-національний розбрат, здавалося, раз на все вирішив під впливом селян в користь українства їх весняний зїзд. Народовольці прийняли й проголосили українську платформу, стали українською партією. Та не на довго. Значна частина партійної інтелігенції не піддалася постанові зїзду, вона не могла розпрощатися з „руською“ культурою. В партії почалося під тим оглядом „броженіє“ умів, а наслідок того такий, що народовольці відкидали українство своєї партії, перейшли на своєрідний інтернаціональний територіалізм, повернули знову до національного „самоозначення“.

Зв'язків з москвофільським табором вони не порвали; навпаки, з „Обществі ім. Качковського“ заідають разом з представниками лояльного „Русск. Нар. Об'єднання“, москвофільську братію (Серебреннікова, Сохоцького і ин.) трактують вони дуже лагідно, не розвівають капітального туману в масах, тільки виступають до бою з українським націоналізмом, притягуючи до цієї почесної акції „Сел. Союз“. Протиставляючи силі „дрібно-мішанського українського націоналістично-клерикального табору“ селянсько-робітничого об'єднання, народовольці підкреслюють, що його завданням видиратися в кожну щільну суспільну життя, в кожне товариство, союз, організацію, що „об'єднує селян і робітників, поширюючи там свої ідеї впливу, протиставляючись впливам ворожим, здобуваючи працю для всіх мас“.

Те „вдирання“ є класичним випадком народовольської подвійної бухгалтерії, зручним маневруванням між українством і москвофільством. З одного боку воно має виправдати їх співництво в москвофільських освітньо-культурних організаціях, а з другого цей „активізм“ має на меті довести до розвалу українських товариств й організацій, звинувачених працею цілих поколінь. Ну, і чи не „хитрі малороси“?

3 польських справ.

Урядові проекти в ділянці соціального законодавства.

Уряд Варшави виправдовує низку законопроектів або розпорядків з ділянки соціальної політики. Деякі з тих законопроектів аж розпорядків узгоджено вже в подільських міністерствах, над іншими працює ще міністерство праці й публічної освіти.

Проекти, що упорядковують відносини праці, є такі: 1) умова про працю умовних робітників, 2) охорона здоров'я і життя робітників, 3) канцлі, вимагати від робітників, 4) заборона уживати олов'яної білини в майстерні, 5) заборона уживати білого і жовтого фосфору при виробі запальних предметів, 6) охорона перед фаховими заступами, 7) інспекція праці, 8) збірні умови, 9) суди праці, 10) розем, 11) фахові союзи, 12) умова про працю робітників, 13) праця на ріллі.

Проекти розпорядків з ділянки суспільного забезпечення: 1) забезпечення умовних робітників на випадок інвалідства й безробіття, 2) надзір та опечення в справах суспільного забезпечення, 3) виконання заходів над братськими касами, 4) забезпечення на випадок нещастя й материнства, невідомості до заробітку, старості й заохочення осталих родичів, 5) новелізація закону про каси хорих.

З ділянки суспільної опіки: 1) обов'язок роботодавців приймати нових робітників за посередництвом урядів посередництва праці, 2) надзір і контроль над опікунами заведений, 3) будова й удержання виховальних опікунських заведень, 4) побороювання жебрацтва й волохтства, 5) фундація, 6) новелізація закону про забезпечення від безробіття.

З ділянки еміграційних справ: тепер узгоджується проект еміграційного закону.

По широкому світі.

Англійський страйк знову має продовжитись у гострішій формі, наслідком відмови власників копалин узяти участь у спільній конференції. Виконавчий комітет союзу шахтарів закликає робітників з усіх округ почати страйкову боротьбу.

Директоріят фашистської партії звернувся до Муссоліні з домаганням, щоби він привернув давню кару смерті.

Павський кардинал з доручення Ватикану приїхав (як повідомляє „Красная Газета“) цими днями до Чехословаччини, щоби звідити обіхати католицькі костели в СРСР. з метою їх інспекції.

Італійський державний секретар Гранді заявив, що не можна обвинувавати французького уряду в тім, що на території Франції повстають змови проти італійського уряду і висловлює жаль, що італійська преса гостро критикує Францію з приводу атентату на Муссоліні.

У Мексику відділ 1000 Індіан на пав на поїзд, яким їхав бувш. президент Обрегон, хоронений військом, і вага Обрегона в полон.

Ватиканський секретар Гаспарі заявив про свою димісію з причини затяжної недуги. його наслідником стане кардинал Бонцано.

НОВИНКИ.

— Львівська сенсація. Нині зранді мешканці нашої столиці подивилися на нові трамвай, які вперше почали свою службу. Їх зверхній і внутрішній вигляд різниться від старих не лише своєю чистотою, а й формою будови та системою. Зверха подобають вони на горбиди; мають вишу підставу. У середині ланки стоять попереки, а це задовж, так, щоби кондуктор не мусів перенеріювати нагнітати сидітих гостей. Дирекція трамваїв уперше, що електричне освітлення (якого ми не могли ще перенеріювати) є європейське, себто не як в інших — провінційналістичне Товари-

ЛЬОСИ

І. КЛАСИ

Державної льотерії

Є ДО НАБУТТЯ В НАЙБІЛЬШІЙ І НАЙШАСЛИВІШІЙ В КРАЮ КАНТОРІ ДЕРЖАВНОЇ ЛЬОТЕРІЇ КЛАСОВОЇ НАДІЯ

Львів Сикстуська 6.

НА 80.000 ЛЬОСІВ ПРИПАДАЄ 40.000 ВИГРАНИХ, ТОМУ МУСИТЬ ВИГРАТИ ЩО

другий льос.

Головна виграва

500.000

ЗОЛОТИХ.

Крім цього слідуючі виграни:

1 на 300.000 зл.	= 300.000 зл.
1 на 200.000 зл.	= 200.000 зл.
2 по 100.000 зл.	= 200.000 зл.
5 „ 50.000 зл.	= 250.000 зл.
2 „ 40.000 зл.	= 80.000 зл.
4 „ 25.000 зл.	= 100.000 зл.
4 „ 20.000 зл.	= 80.000 зл.
6 „ 1.000 зл.	= 90.000 зл.
19 „ 10.000 зл.	= 190.000 зл.
24 „ 5.000 зл.	= 120.000 зл.
52 „ 3.000 зл.	= 156.000 зл.
115 „ 2.000 зл.	= 230.000 зл.

крім цього 39.765 виграних менше 2.000 золотих.

ЗАГАЛЬНА СУМА ВИГРАНИХ 12 мільонів 180 тисяч зл.

Тягнення переводить публічно державна Комісія в Генеральній Дирекції Державної Льотерії в присутності двох горожан міста запрошених Президентом міста Варшави.

Соткам людей приносить Державна Льотерія Класова рік річно багатство і добробут. Нашій колектурі сприяє стало надзвичайно щастя.

Тягнення І класи 14 і 15 жовтня ч. р.

Ціни льосів: чвертка зол. 10, половина зол. 20, цілий льос зол. 40.

Хто задумує купити льос в нашій колектурі, нехай ще нині замовить. На замовлення висилаємо негайно оригінальні льоси, залучуючи плян гри і наш бланкет П. К. О. на безплатну пересилку належності.

В тім місці витяги і переслати нам вилонено в листі

КАРТА ЗАМОЗЛЕНЬ

До „Надія“, Львів, Сикстуська 6.

Отрим замовляю до І класу Державної Льотерії Класової: льосів цілих по 40 зл., половину по 20 зл., чверток по 10 зл. — Належність золотих залучу по одержанню від фірми льосів, бланкетом П. К. О. приславим разом з льосами. Імя і назвисько Блізца адреса

вай при вході має двері, а не залізну драбину. У середині возу не буде вже рекламних вивісок, тільки пригадає, що не вільно підлати та кидати на долівку папіросів. Обіцяють нам, що до двох місяців буде таких возів 10.

— Епідемія красухи (шкарлатини) обмежується не тільки до трьох великих міст, але й починає поширюватись на провінції. Нпр. у Стрию зареєстровано до цього часу 79 випадків красухи, 73 червонки і 4 тифу. Початок шкільного року призначено там на 22-го ц. м.

— Хто вносить до Магістрату якінебудь прохання повинен знати, що від 15. ц. м. подаваний протокол перенесений на ліве крило ратуша, в партері ч. 27.

— Темна миська хроніка. Застрілявся у Львові 31-літній купець Чон з причини подружжя не порозумів. Чон був ситом багатого

ВІДГУКИ ДНЯ.

Давайте по хорошому.

Що таке скоїлося в Кримській Автономній Соціалістичній Радянській Республіці?

Раптом зникли там усі Українці...

Було їх там, за приблизними відомостями, шось тисяч мабуть сто (100.000), жили собі як і всі кримські люди, хліборобствували потроху, і — трах бах! — за останніми даними Кримського Центрального Виконавчого Комітету — зникли.

Не залишилося в Криму й отакісінського Українчика... І на розплід нема...

Ось перед нами статистичні відомості про кримське населення.

Є — „руське“, (навіть дуже шось багато „руських“!), є Татари, Німці, Євреї, Греки, Болгари, Вірмені. Є „прочіі“... А Українців нема...

Ще 1924 року, бувши в Криму, бачили ми живих Українців в українській школі ім. Т. Шевченка в Севастополі...

Говорив нам учитель тої школи, що була тоді ніби така в Криму тенденція, чи не краще, мовляв, Українцям, на всяк випадок „зимерти“...

Проте, „зимерти“ Українці не збиралися, а мріяли вони про „навпаки“ і готувалися до життя інтензивного, жвавого і не від того навіть були, щоб і надалі розплоджуватись...

А тепер отакій „пасаж“?!

Не чути було ні про падіж на Українців у Криму, ні про велике їх звідти переселення...

У чім-же справа?...

Статистики Українців зникли...

Що воно за народ такий, оті статистики?

Чого вони не люблять так Українців? І це якась давня, уперта і велика не любов...

Навіть у себе, на Україні, ми з великими труднощами її перебороли...

Гриходить було до вас статистик:

— Якої національності?

— Українець!

Дивиться — дивиться — дивиться на вас статистик, дивиться на голову, дивиться на ноги, на живіт дивиться:

— Українець?

— Українець!

— Не может быть!

— Ії-бо, Українець! Щоб я з цього місця не встав!

Ще раз подивиться на вас статистик, подумає трохи, мотне головою й пише:

купця і сам маючою людиною; 6 літ тому вихрестився, щоби ожени- тись зі своєю служанкою. Обое не мали дітей і докоряли собі часто заздрістю. — Є в найкращім львівським парку, Стрийським, печера, біля штучних руїн, які лишилися після виставки 1894 р. У цій печері найшов минулої осені реінс- ник Августин тіло молодого шев- ського челядника Тарнавського. При групі найшли записник з при- звишем Янчука. Цей Янчук, шлях- сар, приятель Тарнавського став перед судом обвинувачений у зло- чині вбивства, до якого признався виправдовуючи себе тим, що оба во- ни мали відобрати собі життя і в печері тягнули „льоси“, хто з них має вбити другого перший. Янчук застрілюючи Тарнавського налякав- ся смерті і втік.

— Що в нас горить. У Яремчі згоріло водолічницьке місцеве за- ведення вартости 20.000 зол. Чого воно мало в собі найбільше? — води. Де стояло? — над рікою. І згоріло! Скрізь вода сильніша від огня. У нас навпаки.

— Православний собор у Вар- шаві. Митрополит православної церкви в Польщі, Діонісій, звер- нувся до голови міста Варшави з проханням звернути православним частину площі Саської, на якій стояв недавно — з таким трудом! — знищений магістратом собор. Прохання він мотивує тим, що цю площу купили православні варшав- ської дієцезії з власних складок і нині звертаються вони до нього, як до митрополита, щоби він їм звернув їх ґрунт. Варшава могла цю площу хіба купити або її ви- власнити, а законні, що в силі до цього часу з 1852 р. і 1923 р.

Неділя, дня 19. вересня 1926 р.

в 8-й год. вечером

в салі Музичного Тов-а ім. М. Лисенка улаважують Артисти Опері

Клим Чічка — тенор.

М. Маслюк-Мартіні — бас

перед виїздом заграницю
ВЕЧІР ПІСЕНЬ І ОПЕРОВИХ АРІЙ.
502 2-2

— „Русский“.

Це-ж у себе дома так було, що для того, щоб довести, що ти Українець, до- водилося перед статистиком гопака од- каблучувати...

А що-ж уже в Криму?

От і вийшло, що в Криму зникло сто тисяч Українців...

„Самоопреділили“, одне слово, спаси- бі їм...

А тепер і розплутай, що воно й до чо- го воно...

На Кубані Запорожців чистосортних, за рецептом А. В. Луначарського, реставру- ють, а в Криму живих Українців зни- щили...

Хоч і кортить нам Запорізьку Сім на Кубані мати, та мороки з нею тепер бо- гато буде...

Клейноди замовляй, запорізькі штани при наших мануфактурних ринку ший, бу- сурменів, щоб було з ким воювати, до- ставляй...

Дорого це все коштуватиме: місцевий бюджет не видержить...

Краще ми, давайте, так помиримось.

Хай і в Криму, і на Кубані будуть за- чайні Українці... Це буде найкраще...

Зробіть, будь ласка, так, як ми в себе на Україні робимо...

— Є руські — ми їм усе: і школу і ра- ду і все своє... Теперішнє.

Борід великих носити не примушуємо, вічевого колокола серед села не вішаємо і не вимагаємо від них, щоб зверталися вони до наших установ отак, приблизно: „Ой, ти гої, есі Завсоднаркоз, ба- тюшка!“

„Ой, ти гої, есі, утілисьіро, матушка! Не кажемо ми й, що руських у нас нема...“

Ми — по радянському...

Давайте й ви — по радянському...

(„Вісти“). Остап Вишня.

дають митрополитові право дома- гатись такого звороту площі або відшкодування за неї.

— Міжнародний конгрес ав- торських прав пічнеться 27-го ц. м. у Варшаві. Буде він 35-им з черги міжнародним зїздом, який радитиме над засобом устійнення законів у всіх європейських краї- нах щодо охорони авторських прав. „Association Litteraire et Ar- tistique Internationale“, яке організує ці зїзди, повстала після війни 1870 р. під проводом Віктора Гюґо. Перша конвенція для охорони прав авторів була зредагована в 1886 р. у Берні, а її текст піддали реві- зії в 1896 р. у Парижі і в 1908 р. у Берліні. Зміна цього тексту зно- ву стане предметом нарад тепе- рішнього конгресу.

— З української наукової пре- си. Недавно тому облетіла пресу вістка про те, що науковий двоі- сячник „Україна“, що вже третій рік виходить у Києві під редак- цією проф. М. Грушевського, пе- рестане виходити й зробить місце новому журналові, що мав би ви- ходити у Харкові. На щастя, ця вістка показала неправдивою, бо ось маємо перед собою четверту книжку „України“, що як зви- чайно, визначається дуже інтересним змістом і приносить між иншим статті проф. Грушевського (про ганебної пам'яті 50-літній ювілей 1876-ого року), проф. К. Студин- ського, проф. Ст. Смоль-Стоцько- го (про правописні справи), акад. О. Новицького (про Кафу), А. Ляшенка, В. Рижиги (про гармонію мови „Слова о полку Ігоревім“), П. Бузука (кілька уваг до питання про модавансько-українські спра- ви), Д. Щербаківського (про ма-

яка з того приводу продає через місяць вересень всілякі музичні інструменти, приладдя до них, також грамофони низше фірми. — бривних ція та запрошує всіх на оглядини свіжого транспорту товарів без примусу купна.

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ! Для учнів поручає знамениті скрипки разом зі смичком в ціні 19 зол. 50 сот.

зюнки Дж. Джемса з його подорожжю по Україні), І. Житецького й ин. — Дуже цінний бібліографічний журнал „Нова книга“, що від трьох літ виходив накладом „Церковного Видавництва“, перестав виходити без наведення причин. — З. К.

— **Авта в Польщі.** Урядова статистика стверджує, що цивільних авт (у цьому числі всі тигарові самоходи, автобуси та мотоцикли) є на території Польщі 18,452, себто зли на 1456 мешканців. Коли тр. Скошинський оженився з дочкою Форда, Форд може мати ще гарний збут для своїх авт, яким уже за тісно в Америці.

— **Світова хроніка.** Моріс Генчкен, французький драматург, відомий з пів сотки своїх комедій і фарс, помер у 63. році життя. — Немцович, відомий шахіст, який одержав при останніх міжнародніх змаганнях у Гановері першу нагороду, годиться зложити 10,000 доларів, щоб виміряти свої сили з Капабланкою. Таку суму призначив Капабланка як ставку до гри з якимсьбудь європейським шахістом. Немцович є з походження Росіянином, натуралізованим відданим в Данії. — Голандія з 7 міль. населення має тепер 40,000 авт і півтора мільона роверів; отже що третя особа має ровер. — У Тузі відкрили нові листи Толстого з рр. 1870—80. Вони китають цікаве світло на його духове життя і відношення поліції та церкви до його особи.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на щадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

Отинія. (Свято Шевченка). Заходами філії Т-ва „Сільський Господар“ в Отинії відбувся дня 7. ц. м. в нововідновленій селі „Самопоміч“ святочний концерт в 35. роковини смерті Тараса Шевченка. Свято відкрив вступним словом студ. унів. в. Ісаїа, який в коротких, живих та гарних словах подав ідеологію і творчість Т. Шевченка та велике значення свята. Музикальну частку програми розпочав стріпешським, а закінчив народними піснями селянський мішаний хор (12 дівчат, 22 музичні) в сарелі з Гостова під управою п. Гарасимюка. Велика дисципліна, певність, дрібний перехід з „fortе“ в „piano“ та — це прикмети хору; а сам вигляд гарних селянських дівчат і моторних хлопців у народних строях доповнював цілість. П. Роздольська виконала фортеп'янове солю Махмуда „Нехестан“. Дуже вдатні були деклямації п. Гарасимюка, п. Фіголя і селянина Войтка Стельмачука. П. Слава Ганчерюк відіграла знаменито Шопена „Impromptu“. Велика техніка й детальнічне упродовження твору принесли молодій півмістці заслужені оплески. З вокальних точок вивав добре сольоспів п. Г. Димитраківної, яка своїм ніжним і повним баром сопраном відспівала Воробкевича „Вечір“ при акомпаніменті п. Г. Дрогомирецької. Оригінальною і дуже атракційною точкою програми був спів семилітньої дівчинки Володимирі і дванадцятилітнього хлопця Ярослава, дітей п-ва Стрийських з Гостова при фортеп'яновім дострою п. Стрийської. Смичковий квартет: п. Галия Дрогомирецька (скрипка), п. Г. Поворозник (фортеп'яно), п. Костецький (скрипка), п. В. Якубович (челю) відіграв фантазію Адольфсона та „Циганські романси“ з повним розумінням і вдатно. Чи не найефектовнішою точкою програми було скрипкове солю молодого скрипача п. Галия Дрогомирецької при акомпаніменті п. Слава Ганчерюка. Справді гарно вивав „Коденген А-мон“. Певність і чистість тону й велика техніка дають повну заповнювачу на будуче. Даліші музичні студії, які п. Дрогомирецька побирила й побирає буде за границею, вишкільють нам певно знамениту скрипачку. Катиня цвіт та неусталючі оплески були скромною нагородою для молодого концертанта. Загальною конферт вивав надсподівано гарно.

„ОЛКА“

одинокий спеціальний магазин трикотів панчішкових виробів поручає свій багато заосмотрений магазин. — 3-4

Завдяки неусталючій праці п. д-ра Дрогомирецького, адвоката в Отинії і голови вище згаданого Товариства, який завдав собі багато труда, випало свято дуже гарно і стягнуло гостей з найдаліших сторін нашого повіту. Сала була заповнена по береги інтелігенцією і селянами. Годиться ще піднести, що в повіті Отинійським розвинулась гарно праця просвіти на й економічна. Майже в кожному селі є кооператива, недавно заложена та читальні „Просвіти“. Найліпше в цім повіті є село Гостів, де завдяки неусталючій праці о. Стрийського, його жени Ольги і п. Гарасимюка, вибудовано „Народний Дім“, заложено аматорський кружок при читальні „Просвіти“, котрий що тижня дає пред ставлення, та кооперативу.

Обсерватор.

Зі спорту.

Ювілей „України“.

Програма святкування 15-літніх роковин Товариства:

Субота дня 18. вересня 1926 р. год. 2. попол., м'ячеві передзмагання Україна І. — Богун (Львів). Год. 3:15 відкриття свята. Год. 3:45 м'ячеві змагання за срібний кубок Т-ва „Дністер“ між УСК „Скала“ (Стрий) і УСК „Веркут“ (Перемішль).

Неділя дня 19. вересня, год. 9. рано: Змагання в Пяти-Змагу за мандрівну нагороду українських кооперативних організацій.

Год. 3. попол.: Біг на 800 м. і гінци на 1600 м. (4x400).

Год. 3:30: Фінальні м'ячеві змагання за срібний кубок Т-ва „Дністер“ між С. Т. „Україна“ І. (Львів) і побідником у півфіналі.

М'яжлюбіві легко-атлетичні змагання.

В днях 20. і 21. вересня 1926 р. влаштує Український Спортивний Союз на площі „Сокола-Батька“ міжлюбіві легко-атлетичні змагання з такою програмою: 20. вересня, год. 15. попол.: 1) Біг на 100 м. (передбіг). 2) Мет диском. 3) Скок у далечину з розбігом. 4) Біг на 400 м. 5) Мет кулею. 6) Гінци на 400 м. (4x100). 7) Біг на 1500 м.

21. вересня, год. 9. рано: 1) Біг на 100м. (півфінал). 2) Скок у височину з розбігом. 3) Мет ратищем. 4) Біг на 200 м. 5) Гінци на 1500 м. (100x200x400x800) за мандрівну нагороду „Нового Часу“.

21. вересня, год. 15. попол.: 1) Біг на 100 м. (фінал). 2) Скок на жердці. 3) Біг з палками на 110 м. 4) Біг на 3000 м. за мандрівну нагороду „Червоної Калини“. 5) Роздача нагород.

В днях 20. і 21. вересня з індивідуальними змаганнями розіграються змагання в осьми-змагу за мандрівну нагороду українських кооперативних організацій.

Ситківкові змагання

в днях 19.—21. вересня заповіданося дуже гарно, аби тільки дописала погода. Крім кравчих змагань за мистецтво будуть рівночасно змагання конюрі. Нагороди уфундовані нашими патріотичними установами для мистця в сінглю і для побідної пари дебля. Поза тим будуть роздані переможцям медалі. Участь у змаганнях можуть брати тільки члени клубу, що не залягають з вкладками. За гру і хлопців до збирання м'ячиків платять грачі самі. Вписи ще приймаються.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басенського у складі 30 осіб виступає:

П'ятниця 17. IX. Бережани.

Субота 18. IX. Підгайці.

Неділя 19. IX. Підгайці.

Понеділок 20. IX. Бережани. 193 32-7

„Український Національний Хор“ під управою Дмитра Котка:

Четвер 16. IX. — Сялкі.

П'ятниця 17. IX. — Сялкі.

Субота 18. IX. — Устрики.

Неділя 19. IX. — Устрики. 528 1-7

Загальні збори філії товариства „Просвіта“ в Новому Санчі відбуваються дня 3. жовтня 1926 о годині 5. пополудні в кімнатах читальні „Просвіта“ при вул. Кукегунди ч. 8.

Місто повідомлень про своє відкриття, зложили на „Рідну Школу“ Вл. д-р Михайло і Юлія з Бабичів Лепкалюки 100 зол. Жертвувачам складає щирю подяку Головна Управа „Рідної Школи“. 525 1-1

Пасольське віче в Дрогобичі. Дня 20. вересня 1926 відбудеться у Дрогобичі в „Народнім Домі“ в год. 12-й в полудне народнє віче, на яким зложити свій пасольський звіт пос. Сергій Хруцький. Після звіту відбудеться дискусія про політичне положення дрогобичського повіту, його потреби й домагання. — *Пов. Комітет Українського Нац. Дем. Об'єднання.*

Вл. п. дир. Йосиф Стадник зволить подати свою адресу кооперативі „Український Театр“ у Львові, Руска 18. 531 1-2

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ.

НАКРИТТЯ столове, комплет на 12 осіб з правдивого срібла оказивно до продажу у Мандля, вул. Коперника 14. 516 2-2

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю — з хінського срібла у Мандля, Коперника 14 проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж або вилики з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти Кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хінського срібла у Мандля Коперника 14. проти Кіна Коперник. 432 6-10

МІД патока, густий, чистий, лічний, десертний з власної найбільшої галицької пасіки висилася за посліплатою 5 кг. 16 зол., 10 кг. 30 зол., 20 кг. 59 зол. враз з блянською оплатою. Евген Білінський, Збараж. 527 1-10

УКІНЧЕНА семінаристка, пошукує лекції на селі з низших клас. Зголошення слати Управа дїбр Олів. 1-1

ГЛУХОТА ВИЛІЧИМА! Феноменальний винахід „Еуфонія“ продемонстрований спеціалістам. Самі вилічите себе дома з притупленого слуху, шуму і витіку з ушей! Багато подяк і повчачу брошуру висилася даром на бажання „Еуфонія“, Ліпкі к. Кравкова. 526 1-2

МУЗИЧНІ інструменти, 23 штук з розв'язаної оркестри на продаж. Уряд парохіальний в Білчи, поч. Старий Самбір. 521 1-2

ОГолоШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Концес. Торговельні Курси

Й. Гішшпрунга, Личаківська 34. приймає вписи на 1-річний торговельний курс для молоді і 5-ти місячний для дорослих. — Стенографія і писання на машинах. Початок науки 15. ц. м. 523 1-1

ОВОЧЕВІ ДЕРЕВА
ЗНАНІ З ВОЛОСОВАТОГО КОРИННЯ
поручає по низьких цінах зі своїх шкілок
САДОВЕ ГОСПОДАРСТВО
ЙОЗЕФІВ НАД ВИСПОЮ
(Любельське воєводство)
РОМАНА ГР. РОСТВОРОВСЬКОГО
Рік основання 1902. 3 золоті медалі.
Простір садів і шкілок 210 морфя.
Ілюстрований ціниш-каталог 1926/7 висилася даром на бажання. 524

КОНЦЕС. КУРСИ НАУЧНІ „ОСВІТА“: приготують основно і совісно до гімназійної матурі (всіх типів), селіп рішної матурі (одно рішної і дворішної курс), до надзвичайного іспиту з 4 і 6 гімназійних клас. Курс новітніх мов (французька, англійська, німецька). Науку подають найсолідніші професори львівських гімназій. 3-6 років денно. Всіхких інформацій удіяє та приймає вписи Секретаріят Курсів щоденно від 12-1 і від 5-6 Львів, Милковського ч. 11. Просити без платно 412 3-3

ДО навоження осінніх засів на луки і пасовища
ТОМАСИНА
найліпшим і найуспішнішим фосфоровим навозом на всілякі роди землі.
Крім успішно ділячого фосфорового квасу, має **ТОМАСИНА** також біля 50% квасу, що не вчисляється, а при нормальному квасних почвах не потрібно особно напововати.
Йосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.
Цінишкі і поучення даром і оплато. 14-15

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. швдн. 143.322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів. —
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зод.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зод.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Ліга Націй.

Женева, 16. вересня 1926.

На нинішньому передполудневому засіданні Зборів Ради Ліги Націй переведено вибори на постійні місця в Раді. Участь у першому голосуванні взяло 49 держав, тому абсолютна більшість виносилася 25. Вислід голосування був такий: Колумбія одержала 46 гол., Польща 45, Чиле 43, Сальвадор 42, Бельгія 41, Румунія 41, Голандія 37, Китай 29, Чехословаччина 23, Персія 20, Португалія 16, Фінляндія 14, Ірландія 10, Уругвай 9, Канада 2, Естонія 2, Сіам 2.

Після голосування предс. Зборів Німечка заявила, що перших 8 держав вибрано до Ради, а щодо 9. місця мусить відбутися нове голосування, що рішатиме між кандидатами: Чехословаччиною, Персією, Португалією і Фінляндією. У висліді другого голосування Чехословаччина одержала 27 голосів і тим самим вибрано її до Ради. Фінляндія одержала 11 гол., Португалія 7, Персія 4. Німечка зложив бажання всім державам, які одержали мандати в Раді. Делегат Уругваю відбивав заяву, в якій Уругвай виступає проти теперішніх виборів до Ради, завдяки яким деякі групи держав одержали занадто сильне представництво в Раді. Тому — сказано в заяві — Уругвай виступає з Ради після трьохлітньої співпраці з нею. Збори приступили до поділу мандатів на час 3 літ, 2 літ і 1 року між 9 непостійних членів.

Спершу Збори приступили до вибору тих членів Ради, які засідатимуть у Раді на протязі трьох літ.

Мандати призначено: Польщі 44 голосами, Чилі 41 гол., Румунії 30 гол. Дволітні мандати призначили Збори: Голандії 47 гол., Колумбії 47 гол., Китаєві 43 гол. Решта держав: Персія, Чехословаччина і Сан Сальвадор одержали мандати однорічні.

Польща внесла після просьбу, щоби признати їй право реелекції після впливу 3 літ. У голосуванні Польща одержала реелекційне місце 36 голосами проти 8. Віддано також 4 білі картки. Так Польща одержала більшість 2/3 голосів.

Після вислуду голосування польська делегація подякувала Бріанові за поміч. Штресман заявив, що він одушевлений вислудом виборів. Рада в теперішньому складі могла б знаменито працювати. На цьому замкнуто пленарне засідання Зборів Ліги Націй. Слідуюче засідання буде в суботу. Воно займеться резолюціями, ухваленими в комісіях Зборів і звітами.

Пополудні дня 16. вересня зібралася Рада Ліги Націй у новому складі. Входить до неї 8 держав, які досі не були в ній заступлені, а саме: Німеччина, Польща, Румунія, Чиле, Сан Сальвадор, Колумбія, Голандія і Китай. У нинішньому засіданні Ради взяли участь: Бенеш (Чехословаччина) як представник, Бріан (Франція), Чемберлен (Англія), Штресман (Німеччина), Шьяльо (Італія), віцегр. Іші (Японія), Де Брукер (Бельгія), Мітілінеу (Румунія), Залеський (Польща), Вілегас (Чиле), Уругвай (Колумбія), Гуереро (Сальвадор), Гаошін-Шо (Китай) і Людон (Голандія).

З польських справ.

Польсько-англійська угода. — Жиди у голови уряду. — Міністерство праці не буде зліквідоване.

Варшава, 16. вересня 1926.

Делегація Польщі й Данії усталила остаточно текст угоди, яка урегулює поділ доходів з мит. Угода буде підписана негайно, як тільки польський уряд дасть на це свою згоду. Ця угода гарантує Данії участь у митних доходах Польщі на 14 - 20 мільйонів данієцьких гульденів річно.

У прем'єра Бартеля була сьогодні делегація Жид. Клубу в особах політ. Гартгласа, Кіршавма і Фарбштайна. Делегація жалувалася, що

досі, не зважаючи на обітниця, нічого не зроблено для Жидів. Бартель відповів, що уряд додержити своїх обітниць у відношенні до Жидів. Досі годі було щонебудь зробити з уваги на ферії. Уряд зачне підготовні праці в напрямі заспокоєння жидівських домагань в найближчому часі.

Недавно були в газетах поголоски про намірену ліквідацію мін-ва праці. Ці поголоски не відповідають дійсності.

Демонстрації чеських фашистів.

Прага, 16. вересня 1926.

На зборах фашистів, які тут відбулися, заявив б. шеф ген. штабу ген. Гайда в уніформі. Він заявив у довгий промові, що фашисти ступають проти всіх, що не годяться на фашистську програму. Після зборів фашисти двинулися походом у напрямі мосту Палацького. Підношено оклики: „Хай живе ген. Гайда!“ Між поліцією, яка пробувала розігнати товпу, і демонстрантами прийшло до кривавої бійки.

Італійсько-румунський трактат признач.

Рим, 16. вересня 1926.

Мусоліні і голова ради міністрів Румунії Авереску відбули вчора

знову нараду, на якій усталили всі точки італійсько-румунського трактату признач. Трактат має бути підписаний сьогодні. „Кор'єре делла Сера“ зазначає з того приводу, що в цьому трактаті нема ніякої згадки про справу Бесарабії.

Стрча Бріана з Мусоліні

Париж, 16. вересня 1926.

Женевський кореспондент „Еко де Парі“ повідомляє про можливість стрічі Бріана з Мусоліні. Підготуванням тої стрічі займається держ. підсекретар Гранді. Італійська преса злагіднила значно свій тон у відношенні до Франції. Оба уряди мають небажком порозумітися в справі зломання анархістичних метод праці італійської політичної еміграції у Франції.

Крассін їде до Лондону.

Лондон, 16. вересня 1926.

„Дейлі Телеграф“ повідомляє, що в найближчому тижні приїде до Лондону Крассін, щоб обняти у праву більшовицького посольства. Ця газета підкреслює, що як довго не скінчений страйк шахтарів, так довго Крассін не може зачинати ніяких перотрактатів.

Новий клопіт Еспанії.

Лондон, 16. вересня 1926.

Еспанські кольтонни, що оперують на полудне від Тетуану, мусіли податися взад. Бунтом захоплено ціла територія під еспанським протекторатом.

Холера на Литві.

Берлін, 16. вересня 1926.

Тутешня преса повідомляє з Ковна про вибух епідемії холери на Литві. В одній місцевості занедужало около 300 людей.

З китайського хаосу.

Лондон, 16. вересня 1926.

По останнім вісткам, що прийшли з Китаю, в Ганкоу настав спокій. Чужинцям не грозить уже ніяка небезпека. Порт Ву-Чанг не піддається кантонським військам. В горішньому бігу ріки Янг-Тсе оперують американські військові кораблі, які помагають евакуувати тих чужинців, що собі того бажають. Більшовицький амбасадор Карахан приїхав до Шангаю.

З судової салі.

Жертви галицького Ландрі перед судом.

Чортків, 16. вересня 1926.

Нині зачалася тут перед окружним карним судом розправа за вбивство лікаря д-ра Маргуліса з Озерян. На лаві обвинувачених сиділи студ. мед. Федір Аксентів і його жінка Катерина. Аксентів борониться тим, що діяв під впливом афекту за зведення його жінки д-ром М. Розправу веде през. суду з Чорткова д-р Стравинський, як ватаги засідають Панас і Хмарочинський. Обвинувачених боронять: д-р Ганкевич зі Львова і д-р Електорович із Чорткова. Влову по вбитому заступає адв. д-р Границький з Чорткова. До розправи покликано 30 свідків, 2 знавців рушників і 2 знавців лікарів.

Драма в сільській хаті.

Самбір, 16. вересня 1926.

В селі Ра-таровичах убива на длах Настя Сарахман кілька ударів сокири Анну Сарафін. Сарафінна взяла була свого часу на виховання Івана Сарахмана, який оженився з Настею. Від того часу між обома жінками приходило постійно до непорозуміння і сварок, тим більше, що Сарахманова підозрювала Сарафіннову в любовних зносинах з її чоловіком. Це й довело до трагічного події. Сарахманову арештовано й віддано до самбірських судових арештів.

Убивство на Галицькій пл.

Львів, 17. вересня 1926.

Вчора вже всіли ми подати про убивство безробітного Івана Семчишина на Галицькій пл. в 1. год. вночі з середні на четвер. Сьогодні доповнюємо нашу замітку тим, що убийника Йосифа Цесінського, який був суперником Семчишина до вбивства Михайлини Макавської, вже зловлено. Цесінського віддано до в'язниці карного суду при вул. Баторія.

Біржа.

Гроші.

У приватних оборотах долар ослаб де-що у порівнянні з учорашнім днем і удержувався на рівні 897 1/2 пів.

Без вітрил.

Львів, 17. вересня 1926.

Чим ближче до відкриття соймової сесії, тим більше змагається критик: „санайного“ уряду майже всіми польськими партіями, всіми пресовими органами — за винятком півурядових. За чотири місяці теперішній польський уряд не то, що нічого не зробив для направи загальних суспільно-політичних відносин, не то не розв'язав ані одної важнішої квестії, але навіть не намітив ніякої розв'язки, не виступив з ніякою реформаторською програмою.

„Треба мати реформаторську програму — назвас уряд Бартеля пепесівський „Роботник“ — і реформаторську відвагу, треба опертися на правозахисні верстви. Це єдиний шлях для уряду, який називає себе демократичним. Уже вичерпалися дрібняцькі засоби конституційних підступів. Вичерпалися безпартійна фразеологія і „непризнавання“ ані правниці, ані лінії. Елеватори, торговельна флота, будова ще одної азотної фабрики і т. п. — все те є знаменитими інженірськими помислами, але ми хочемо вікни довідатися, з якою програмою і пляном внутрішніх реформ маємо до діла“.

Проти „таємничого“ уряду проф. Бартеля виступає не тільки польська прайвниця і лівниця, не тільки безхребетний центр виявляє своє невдоволення, але навіть деякі органи прихильників Пілсудського і Бартеля дозволяють собі на verba veritas. Тижневик „Глос Правди“ (видаваний тими самими колами, що видають і щоденник під тою самою назвою) містить критичні статті й уваги з приводу безділля уряду. „Пшелом“, орган „Зйонзку-у направи Ржачипосполітей“, дивується програмовим недотачам уряду та домагається участі громадянства в санайній акції.

Справді, приходиться дивуватися, що ті люди, які не заважалися вийти на вулицю зі зброєю в руках, що мали відвагу потягнути за собою військом, що „здетронізували“ президента і стероризували сойм у справі повновластей, щоби мати вільну руку в діланні, — раптом припинили розгін, стали як вкопані, обезладнені знемогою і безпорадністю. Кожне їхнє слово є беззвучне, кожне речення неясне, кожний крок непевний. Важко сказати, чи велич владі придавила собою нинішніх її державців, чи може такий переляк викликає в них грізна реакційна прайвниця.

Правницю усунуто від влади революційним способом, але всі її нікчемні вчинки апробовано невідклично. Справді, колиб приходилося робити біляніс діяльності теперішнього „санайного“ уряду, то він був би або пустий, або записаний незрозумілими гієроліфіками замість реальних, змістових цифр.

Особливо „національні меншости“ знаходяться в тому самому положенні, в якому вони знаходилися тому чотири місяці, рік, два, чи більше. Ніщо не змінилось ані на йоту. Правду, кажучи, то навіть не порушується національного питання, не говорять вже про спроби розв'язати його. Нетериторіальні народи ще сьак-так толеровані теперішньою владою. Жиди навіть вловонені. Всі їх постуляти здійснено за винятком „pimegus clausus“, який тепер переіменовано на „pimegus technicus“ і як такий признано непопушним.

Справа всенародного, середнього й фахового шкільництва, справа університетська, справа земельної реформи, справа самоврядування, справа православної церкви, політика економічна і освітня, справа краєвого майна Галичини і т. и. — все те не може рушити з місця. О, ні! Дві дрібнички рушили і з того вийшла не аби яка комедія. Міністр Млодзяновський видав розпорядок про вирішення справи горожанства для східних „кресів“ і той розпорядок дійшов до старостів у змісті, корінно зміненим міністерським референтом без відома міністерства. Знову ж міністер освіти Суйковський теж видав розпорядок про допустимість навчання в українських школах загальної історії й географії в рідній мові, але той розпорядок зперед трьох місяців ще не дійшов до дирекцій шкіл і мабуть не дійде.

І ще одну уступку маємо в дарунку від „санацийного“ уряду.

Недостача програми і відсутність відваги — ось що характеризує теперішній уряд. Правду кажучи, навіть попередні польські уряди, реакційні, грабсько-вігосівські проваляли більшу відвагу, більший розмах, більшу діяльність у національній kwestії.

Крок вперед, два назад.

Національна kwestія в Польщі на сторінках півурядової преси.

Коли читати польську пресу, то там можна найти багато відомостей про Танжер, всякі міжнародні зїзди, боротьбу з красухою і чахоткою, поїздки міністрів, їх недуги і стан здоров'я, але зате німа мовчанка панує відносно життєвих, насущних далекосяглих питань. Особливо промовчується національне питання — так, немов би воно не існувало у всій своїй грізній величч.

З приводу женецького зїзду „льовлянських“ меншостей частина польської преси пригадала собі була ге наболіле питання, але порушила його тільки принагідно, між рядками, зазначаючи тисячний раз, що — мовляв — Польща не має ясної програми у відношенні до „нац. меншостей“. Тимчасом, ми на власний шкурі знаємо, що така „програма“ і то дуже подібна, до нинішньої розроблена, послідовно здійснювана існує.

Жіночі модні матер'яли

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1630

47-2

продав надрешето

ФІРМА

РОМАН

ЗУБИК

Львів, Галицька 16.

Єдиним, що час до часу перериває бл-годійну мовчанку польської преси в національній kwestії, є півурядовий „Нови Курєр Польскі“. Ще в половині серпня, отже в кульмінаційній точці огіркового сезону порушив ту справу на сторінках „Нов. Кур. Польск-ого“ відомий польський „кадет“ Алекс. Бабяньський в статті „За санацію східних окраїн“.

В передовій „огірковій“ передовиці нарікає А. Бабяньський, що справи „національних меншостей“ від хвилі реституції Польщі ніколи не ставлено серйозно. В різних часах різно дивилися Поляки на ту kwestію, заплутуючи її постійно, але ніколи її не розв'язувано. Аж у часі виборів 1922 р., які покінчилися успіхом „меншостевої“ 16-ки, пробовано її розв'язувати.

„заповідаючи самоврядування для Східної Галичини (автор уживає абсурдного терміну: „Малопольська Восточна“). — Ред.) і законів права. Перше не побачило денного світла, а друге — замість забезпечити права населення — довело до ліквідації існуючих прав, особливо в шкільництві“.

Чи лише в шкільництві? Та не перебиваймо п. А. Бабяньського. Він стверджує, що польська окраїнна політика базується на пережитках. Легко було доходити до злиття „кресів“ з Польщею, як довго в гру входили вищі сфери громадянства.

„Але коли до голосу прийшли народні маси, зв'язки пірвалися і вимагають нових метод діяння. Завдання незачайно утруднено тим, що на протязі XIX ст. глибоко закорінилася русифікація у всякому виді. Хід війни і зв'язане з ним знищення краю зруйнували населення, заціплюючи одночасно далекобаччі надії на кращу будучину. Рижський трактат переполонив ті краї, приєднуючи їх до державних організмів зі суперечною структурою. Змагання польського уряду зводилося до здержання кінцевого ладу і порядку, що досягнуто великими жертвами. Головною жертвою є втрата довіри населення не лише до урядових чинників, але до Польщі самої, до її державності. Правда, лад і порядок втримано, але засобами, що спричинюють стан подразнення і недовіри, як постійні процеси політичного характеру, що ширять найуспішнішу протипольську пропаганду серед мас пасивної людності. А з прикладу Росії повинні ми знати, до чого ведуть політичні процеси. Репресії і політичні процеси — то найгірша метода адміністрування, яка не може бути постійною“.

Також повинна бути припинена примусова денационалізація. Вона є безцінною і неморальною. Безцінною тому,

„бо нині так зросло національне освідомлення, що від своєї нації відходять з особистих оглядів хіба нечисленні і менше варті одиниці. А неморально тому, бо тільки почуття своєї національності може дати найвище напруження чинної енергії. Ми, що були об'єктом системи денационалізації, повинні це глибоко відчувати і не накидувати іншим свої національності. Помінаючи ті основні огляди, мусимо мати на увазі ще й політичні причини. Поділ Білорусії й України між Польщу і Росію втворює деяку ривалізацію, яку намагається вигравати Росія, надаючи значні національні вільності, але підпорядковуючи їх радянській системі“.

На той шлях ривалізації повинна вступити й Польща. Хоч Польща тепер бідна, то всетаки повинна змагати до створення добробуту також для „меншостей“. Кольонізація повинна бути припинена, тим більше, що на окраїнах панує велике мало- і безземелля. Інакше повинна бути поставлена справа освіти і релігійна. До православної церкви слід допустити українську мову, до костелів на Білорусі додаткові богослужіння в білоруській мові. Треба привернути знищене українське і білоруське шкільництво, — тим більше, що

„національна свідомість Українців є дуже далеко посушена, отже спольщення їх шкільництва викликало серед українського громадянства нечуване обурення“.

Конкретно п. А. Бабяньський виводить отсі „найпильніші державні конечности на окраїнах“:

1) Перепоселення адміністрації й судівництва на „кресах“ почуттям справедливості у відношенні до населення;

2) Припинення переслідування еманципаційного руху в усіх ділянках, який існує як рух антидержавний;

3) Привернення попереднього стану в українському шкільництві і розбудова знищеного білоруського шкільництва;

4) Підтримка культурних і наукових товариств;

5) Субвенціонування приватних середніх шкіл на ведення науки і видання шкільних підручників;

6) Введення української мови до учит. семінарій в Кременіші і білоруської у Вильні;

7) Відмова від підтримки русифікації у православної церкви;

8) Введення додаткових богослужень в білоруській мові в костелах, де є більшість білорусько-католицького населення та

9) Припинення кольонізації і переведення земельної реформи в користь місцевого населення.

Так представляється „magna charta libertatum“ ген. Бабяньського. Тільки подумати, що за „вольності“. Ні менше, ні більше, як після великої війни і боротьби за повне право нації привернення знищеного українського шкільництва.

Але поруч з тим радить ген. Бабяньський ще щось усунути

„непомірне розполітикування“ по українській і білоруській стороні, яке в значній мірі є наслідком поминання культурної праці. Нехай кожна національність має спомогу розвинути зповні культурно-національну працю при прихильній опіці уряду, а тоді зявляться довіра, без якого співжиття і „spadzenie“ є неможливе. Форми політичного існування, такі, як федерація, аятономія — треба лишити будучині, але здобуття прихильності повинно бути політикою нинішнього дня“.

Зайвим було би вести дискусію з ген. Бабяньським, який виявляє повну ігноранцію щодо умов життя-буття та змагань цих двох територіальних народів, а в першу чергу Українців. Всеж таки ця „широка“ програма „нинішнього дня“, — що найменше в розумінні її автора є кроком вперед. Про це свідчить — очевидно — не „програма“ ген. Бабяньського, але орган, який її видрукував як велике „откровєніє“. Бо коли Бабяньський, мабуть на ґрунті свого примітивізму, будував „конкретну“ програму, то дві інші статті, які опісля з'явилися в „Нов. Кур. Польск-ім“ вертають до сучасної теорії. І так відомий К. Сроковський в статті „Меншостева проблема“ (з 1. вересня ц. р.) вказує, що нинішня демократія виявляє повну нездарність у розв'язці національного питання. Вона блукає по поверхні найменше розвинених понять і найпримітивішних експериментів. Розмірно легко відбувається розв'язка національних проблем на економічній базі між державними народами. На цій базі прийшло до розв'язки німецько-англійських відносин, а тепер відбувається вирівнювання німецько-французьких взаємин та йдуть намагання вирівняти шляхом економізації німецько-польські взаємини. Там, де як підмети діяння виступають народи повно і рівноправні, легко досягається порозуміння.

„Зате в сфері внутрішньо-державних національних відносин, там, де проти себе стоять як підмети народи нерівно і не-повноправні, бо коли один виступає в ка-

рактері державного, то другий мусить відповісти підляючи становищем — так „меншости“, — там ніде ще не озброєно анархії відносин, а спроби їх економічної взагалі ще не були започатковувани“.

Методи нинішньої демократії виявилися безуспішними в національній ділянці. В Чехословаччині в мертвих точках знаходяться справи: німецька, мадярська і словацька. Румунія не зуміла зробити досі ані одного кроку в справі вирішення національного питання. Югославія зуміла тільки до кривавого македонського питання додати нові прикрі проблеми Хорватів і Словінців.

Вкінці в Польщі численні й національні проблеми — хіба з винятком жидівського — радше заплутуються у вузли все більше розпучаючі, як входять на шлях як хмєбних частининок, але мериторичних і позитивних розв'язок“.

Причини цього безсилля сучасної демократії є різні, та це не змінює факту,

„що продовжування стає внутрішньо-державних національних проблем (скорше пізніше, — виявляється фатальним у наслідках для дотичних держав. Тому в Польщі, де небезпека, якою погрожує дальше заплутування внутрішніх національних проблем, є найближча і найбільш нагальна, сама натура річей накидає кожному урядові конечність поставити ті питання на денному порядку не лише мериторичної дискусії, але також відповідального діяння“.

Стаття К. Сроковського робить вражіння вступу до ширшого обговорення національної проблеми в Польщі. Однак на тому вступі скінчилося. Замість розвинути і сконкретизувати порушені проблеми, він замовк. А зате трохи пізніше виступив на сторінках „Нов. Кур. Польск-ого“ (з 11. ц. м.) криптонімовий автор зі статтею „Національні проблеми“, в якій окремо сортує поодинокі „меншости“. Найвище з усіх „меншостей“ стоять Німці, які — *gesamt-polenisch, amicis!* — дорівнюють Полякам.

„Ступінь цивілізації, суспільні погляди, преса, яку читає, спосіб життя, який веде, категорії, якими думає, інтереси, які має, все те представляє докладну схожість, лише що в іншій мові“.

Очевидно, це смішне, бо не Німці дорівнюють Полякам, тільки частина Поляків (з Познанщини), що вийшла з німецької школи, дорівнює Німцям.

Схоже до Німців становить займають Росіяни, яких вже тільки останки лишилися в Польщі після колишнього блиску і слави. Ці, головним чином землевласники, попи і трохи урядовців, яким не лишається ніщо інше, як увійти в польську націю, а що є тільки питанням часу. Жидівська kwestія є середня і повинна бути трактована окремо. Це нації нетериторіальні.

Інакше представляються народи територіальні: Українці і Білорусини.

„Від польської національності обі ті народности ріжняться під багатьма оглядами. Суспільно є далеко менше зріжничковані, загаль населення — то безземельні і маловземельні сільська людність, інтелекція є чисельно слаба і неінтарчаюча, інших верств нема, щонайвище меншомі одиниці в промислі, торгівлі і великій власності. При тому й рівень тих народів не є рівний. Найвище стоять галицькі Українці“.

Є й різниці щодо релігії.

„Однак в нас трактуються ті меншости як однастайну масу, і коли одні говорять про ліберальну поведінку, то другі прировнюють націоналістичні методи внаслідок доловлення, розуміється — з найгірших для держави наслідком. Було б вже час забратися до розумної розв'язки меншостевої kwestії. Однак те розв'язку меншости попереджувати устілення дійсности та сутнього відношення непольських національностей до держави“.

Як бачимо, „w kółko Maciej“, крок вперед, два назад, навіть в теорії. І так в безконечність.

Кріза в Чехословаччині.

Банеш проти фашистської аґітації.

Події в Чехословаччині розвиваються далі своїм шляхом. Одні сторони, себто чеські національно-демократи вкупі з націоналістичним крилом чеських нац. соціалістів і зєднані соціальні демократи мобілізують своїх прихильників, щоб у відповідний мент бути готовими

Інші політичні групи, розуміється, не дармують теж. Словом: внутрі країни кипить.

В справі теперішньої кризи заговорили також чеські легіонери. Дня 12. ц. м. відбувся їх зїзд у Празі, що висказав повне довіря до особи д-ра Бенеша і проголосив свою зіданість през. Масарикові. Зїзд цей цікавий ще й тим, що на ньому прочитано письмо Бенеша, в якому він різко розправився зі своїми головними противниками, передовсім з б. мін. Стшібрним і з ген. Гайдою.

В своїм листі до легіонерів виступив Бенеш проти поголосок про планований політичний переворот. Такі поголоски виходять з оточення Стшібрного, якому Бенеш закинув брехню й нечесність.

Ще цікавіші ті місця листу, що торкаються ген. Гайди, якого фашисти висунули на своє чоло. Бенеш називає Гайдю демагогом, покликаючи на свідство б. шефа ген. штабу ген. Міттельгаузера і маршалка Фоша, які висказувалися про нього в такім самім дусі. Фашистська агітація — писав Бенеш — мусить бути рішучо поборована, так само ввведення політики до армії — хочби з огляду на численні меншости в рядах одної цілої чсл. армії. Виступив Бенеш не тільки проти агітації національних демократів, але також проти католиків і частини аграріїв, які бажали завернути Чехословаччину на шлі роки взад. Їх агітація доказує й так, що політичний рівень чехословачкої держави ще далекий до рівня культурних держав. При кінці листу закликав Бенеш до легіонерів, щоб вони зберегли свою мужність і здоровий розум і були далі сторожами чистоти політичного життя.

Вже з того листу видно, що положення в Чехословаччині поважне. Чи легіонери виявлять той здоровий розум, якого бажав би собі Бенеш, покаже найближча будучність.

Безробіття в Польщі.

Чи справді воно зменшується?

По вісткам з Варшави число безробітних у Польщі постійно зменшується. Так за час від 31. липня до 4. вересня ц. р. число безробітних зменшилося загально на 29,330 осіб. Дня 4. вересня ц. р. було в Польщі 235,407 безробітних.

Ця зміна полягає на: а) зменшенні числа безробітних на території: а) Варшави (на 1,160 осіб), Біла (435), Плоцьк (239), Тернопіль (355), Влоцлавек (378), Дрогобич (44), Лодзь (9,452), Перемишль (90), Пйотків (350), Барановичі (104), Каліш (93), Рівне (133), Ченстохова (1,150), Вильно (217), Островець (469), воев. шльєське (6,284), Сосновець (2,573), Бидгош (883), Радом (801), Остри (320), Седльце (786), Познань (320), Білосток (1,153), Торунь (49), Гродно (107), Грудзюндз (224), Овешчін (1,165); б) на зрості числа безробітних: у Львові (125), Кельцах (26), Берестю (25), Новому Санчі (9), Вайгорові (45), Станіславові (200), Тчеві (23).

Зменшення числа безробітних торкалося головню групи шахтарів (на 5,102), гутників (1,427), металістів (2,511), робітників будівельних (1,311), текстильних (7,996) і робітників умових (266).

Крім цього на протязі серпня підпало зміні число безробітних, що працювали тільки частинно. Так зменшилося число безробітних, працюючих тільки 1 день у тижні, на 3, число тих, що працювали 2 дні в тижні, на 1,324, число тих, що працювали 3 дні в тижні, на 4,931, число тих, що працювали 5 днів у тижні, на 16,074. Зате таких робітників, що працюють 4 дні в тижні, прибуло 5,287.

У зв'язку з цим станом безробіття зменшилося також число осіб, управнених до праці, на 20,957. (Всіх, що побирають пенсії за приводу безробіття, є понад 300,000 осіб). З відпавших 20,957 осіб припадає 6,260 людей на акцію, унормовану законом, а 13,576 людей на акцію дораду.

З поданих вище даних виходить, що нема чого радіти у Варшаві з приводу незначного зменшення числа безробітних у Польщі. Четвертьмісячна діяльність безробітних у такій державі, як Польща — нежовнище застрашує. А не слід забувати, що надходить осінь, в якій автоматично устають різні роботи. Отже в найближчу часі стан безробітних у Польщі зростає чимало до катастрофічних розмірів.

Ланитайно: Рідна Школа — це на-родна фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

ЛЬОСИ

I. КЛАСИ

Державної льотерії
Є ДО НАБУТТЯ В НАИБІЛЬ-
ШІМ І НАЙШАСЛИВІШІМ
В КРАЮ КАНТОРІ ДЕРЖАВ-
НОЇ ЛЬОТЕРІЇ КЛАСОВОЇ

НАДІЯ Львів
Сикетуська 6.

НА 80.000 ЛЬОСІВ ПРИПА-
ДАЄ 40.000 ВИГРАНИХ, ТОМУ
МУСИТЬ ВИГРАТИ ЩО

ДРУГИЙ ЛЬОС.

ГОЛОВНА ВИГРАНА

500.000

ЗОЛОТИХ.

Крім цього слідуючі виграші:

1 на 300.000 зл. — 300.000 зл.
1 на 200.000 зл. — 200.000 зл.
2 на 100.000 зл. — 200.000 зл.
5 на 50.000 зл. — 250.000 зл.
2 на 40.000 зл. — 80.000 зл.
4 на 25.000 зл. — 100.000 зл.
4 на 20.000 зл. — 80.000 зл.
6 на 15.000 зл. — 90.000 зл.
19 на 10.000 зл. — 190.000 зл.
24 на 5.000 зл. — 120.000 зл.
52 на 3.000 зл. — 156.000 зл.
115 на 2.000 зл. — 230.000 зл.

крім цього 39.765 виграшів
нижче 2.000 золотих.

ЗАГАЛЬНА СУМА ВИГРАНИХ
12 МІЛІОНІВ 160 ТИСЯЧ ЗОЛ.

Тягнення переводить публич-
но державна Комісія в Генера-
льній Дирекції Державної
Льотерії в присутності двох
громадян міста запрошених
Президентом міста Варшави.

Соткам людей приносить Державна
Льотерія Класова рік річно багатство
і добробут. Нашій колектурі сприяє
стало надзвичайно щастя.

Тягнення і класи 14 і 15
жовтня ц. р.

ЦІНИ ЛЬОСІВ: четверта зол. 10,
половинка зол. 20, цілий льос
зол. 40.

Хто задумує купити льос в нашій
колектурі, нехай ще нині замовить.
На замовлення вислано негально
оригінальні льоси, залучуючи плян
три і наш бланкет П. К. О. на без-
платну пересилку належності.

В ТІМ МІСЦІ ВИТЯТИ І ПЕРЕСЛАТИ
НАМ ВИПОВНЕНО В ЛІСТІ

КАРТА ЗАМОВЛЕНЬ

До „Наді“, Львів, Сикетуська 6.

Отсим замовляю до I класи Державної Льотерії Класової
льосів цілих по 40 зол., — по-
ловинок по 20 зол., — четверток по
10 зол. — Належитість золотих
— заплачу по одержанню від
фірми льосів, бланкетом П. К. О.
присланим разом з льосами.
Імя і назвисько
Ближча адреса

По широкому світі.

Англія устами своєї преси про-
тестує енергічно проти призначення
Китаєві постійного місця в Лізі
Націй.

Американські та європейські
кораблі одержали наказ на водах
довкола Китаю почати енергійну
акцію в обороні ладу.

Німеччина сподіється, що наслід-
ком здійснення льокарських дого-
ворів союзні держави опорожнять
Надренцину і вернуть їй кольо-
ніяльні мандати.

У Білгороді скінчився міжнарод-
ний конгрес 18 масонських льож, які
висловились за вирішуванням усіх
міжнародних конфліктів мировими
судами.

Прімо де Рівера проголосив ам-
нестию для всіх збунтованих арти-
лерійських офіцерів, що послухали
його першого зазиву.

Озерянський Лядрі.

Злочинні практики провінційно-
го лікаря і трагедія молодого по-
дружжя.

Цимі днями починається у Чорткові, перед окружним судом розправа, яка зверне на себе увагу не тільки місцевого і доокочного населення, але продереться напевне на сторінки столичної преси. Вона буде епілогом трагедії, яка трапилась дня 17. червня в Озернях, а про яку у свій час писали досить широко часописи. Та сім сенсації не в трагічних жертвах, яких нині й так надто багато приносить кожна днина. Основа процесу — ширша: вона розкріє перед суспільністю одню з найсумніших явищ здеморалізованого жит-тя — поведінку жидівського лікаря, який використовуючи своє вишкоче становище, знання, довіря пацієнтів, грає на найнижчих інстинктах слабих жінок, що шукають у нього поради.

Пригадаймо сухі факти: 17. серпня яви-
лись у лікарня в Озернях, д-ра Леона Мар-
гулієса, Теодор і Катерина Аксентіїви з
Гермакієві і мали в його кабінеті дуже
різку розмову. Прийшло до бійки, якої
наслідком було те, що д-ра Маргулієса
застрілили. Хто? чоловік чи жінка? — це
має розв'язати розправа. Свідки твердять,
що лікар упав від стрілу Аксентіїви, його
жінка заявляє, що стріл упав з її руки.

Теодор Аксентіїв є скінченим студентом
медицини у Відні, сином пароха. Його
жінка Катерина мешкала в Озернях. Коли
Аксентіїв вернувся до Галичини, жінка
вишляла йому тайну, яка гримала її совість
на протязі трьох літ. В осени 1923 р. вона
звернулася за лікарською порадою до
д-ра Маргулієса, почувачи, що має стати
матір'ю. Тому, що обоє Аксентіїви не
мали засобів до життя, а молодий сту-
дент мусів шойно кінчити студії, жінка
рішила, що прихід на світ дитини був би
для них непосильним тягарем. Д-р Маргу-
лієс рішився допомогти їй в цьому поло-
женні, однак поінформував її, що лікар-
ські засоби будуть недоцільні, коли вона
не згодиться на все те, що є необхідне в
таким випадках, коли муж далеко. І на-
хитрістю, на-пів силою змусив свою
пацієнтку в своїй кабінеті. Коли муж Ак-
сентіївої вернувся до Озерян, жінка роз-
повіла йому цю історію, не маючи сили
скрити перед ним такої прикрої тайни.
Наслідком її ширости була заява мужа,
що він з нею розводиться. Аксентіїва
звернулася тоді до д-ра Маргулієса з про-
ханням, щоб він узяв її в оборону і до-
казав перед мужем її невинність. Коли
д-р Маргулієс знехтував її прохання, вона
намовила мужа, щоб сам пішов з нею до
нього.

Зміст розмови Аксентіївих з озерянським
лікарем можна легко собі уявити. Д-р Мар-
гулієс відмовився понести консеквенції сво-
го поступку, щоб рятувати подружжя ще-
стья посторонніх для нього людей. Для
Аксентіїви правда виринула ясно при пер-
шій зустрічі з лікарем, про якого він мав
час почути чимало дечого в селі та око-
лиці. В Озернях кружляли віддана чулки
— які згодом стали тайною полішнелі —
що д-р Маргулієс зовсім безцеремонно
пропонує своїм пацієнткам зносини; каже
ім роздягатись, коли вони нир. приходять
рвати зуб або з раною на руці; зали-
ється, тухляти, доскоце, дразнить, вико-
ристовує недужий стан, соромязливість, за-
ляканість і те, що є єдиним лікарем, без
якого вони, в крайнім разі, не в силі обій-
тись.

Нема сумніву, що розправа відкриє всі
ці моторійні злочинні практики провінцій-
ного Дон-Жуана, що під покришкою
своєї професії здеморалізував місцеве на-
селення і став причиною неодної жіночої
трагедії. Остання трагічна подія була куль-
мінаційним пунктом злочинної діяльності
озерянського Лядрі, що в своїй лікар-
ській кабінеті здобував шораз нові жіночі
жертви.

НОВИНКИ.

— Наукові експедиції на По-
ділля. Українська Академія Наук
виправила на Поділля, а саме на
Кам'янеччину окрему наукову ек-
спедицію під проводом наукових
співробітників А. Носова, Мошен-
ка, М. Рудинського й Е. Рудин-
ської. Експедиція має широкі зав-
дання в обсягу археології й знай-
шла надзвичайно багате поле для
розслідув. З огляду на те експе-
диція задумує на другий рік знов
виратися на Кам'янеччину й пе-
ребути там ціле літо.

— Рекорд українського нако-
лесника. З кругів спорт. т-ва
„Україна“ подають нам: Маємо
одного члена „України“, який
15-літні роковини існування То-
вариства пошанував у непрактико-
ваний у нас спосіб. Він вибрався
на колесі в подорож по лінії
Львів-Перемишляни-Бережани-Тер-
нопіль-Теребовля-Чортків-Заліщи-
ки-Товмач - Станіславів - Долина-
Стрий-Дрогобич - Самбір-Добро-
міль-Перемишль - Судова Вишня-
Львів. Переїде отже на колесі
майже 700 км. А що його подо-

ПЕРШОРЯДНО УЛАДЖЕНА
ПАРОВА ФАБРИКА ЦУКОРКІВ

„ФОРТУНА НОВА“

Львів, Кордецького 23.

поручає свої виробн.

СКЛАДИ: „Народні Торговлі“ і
Українські Кооперативн.

рож випадка в час, коли ми свят-
кувати будемо 15-ліття „України“,
то тим показав він тільки, що То-
вариство виконало члена, який жи-
ве славною традицією нашого Т-ва.
А що цей член і в краших часах
Т-ва був дійсно діяльний, переко-
нати нас може звіт міжнародних
легкоатлетичних змагань з 13.
жовтня 1912 р., коли то він в бігу
на 10.000 м. добув друге місце в
часі 39 мін. 377 сек. А змагунів
було тоді доволі й серйозних. Наш
наколесник вибрався в ту дорогу,
щоб занести привіт товаришам і
членам „України“, які живуть на
тій 700-км. шляху. Тим змагуном
є п. Олександр Карпинський, На-
діємось, що українські спортові
кружки названих міст радо пови-
тають п. Карпинського в своїх
гуртках.

— Ucrainica. В останньому
випуску берлінського журналу „Zeitschrift des Vereins für Volkskunde“ (XXXV/VI, 1925/1926, zom. III., st. 196—197) помінені дві довгі за-
мітки д-ра З. Кузеля, про на-
укову діяльність покійного етно-
графа й історика Якова Но-
вицького та про „Етнографіч-
не Товариство“ в Києві. — У збір-
ці „Die unterdrückten Völker der Welt. Gegen Lüge und Gewalt“, що
появилася перед кількома днями у
Відні заходом і під редакцією
Віктора Отте, надруковано
обширну статтю д-ра Романа
Перфецького: „Die westukrai-
nischen Länder unter politischer
Herrschaft“ (стор. 62—71), в якій
між иншим подано статистичні зі-
ставлення національного складу
людности західно-українських зе-
мель у 1914-ому й 1921-ому році.

— Д-р Альфред Фішль був-
ший провідник моравських Німців
за австрійських часів і автор чи-
слених праць і статей про на-
ціональне питання в Австрії, по-
мер перед кількома днями у Ш-
цендорфі в 73-ому році життя.
Його політичні праці, між иншим
про „Національну курію“, „Спра-
ву меншостей“, „Національну ор-
ганізацію Німців в Австрії“, „Язи-
кові розпорядки Прашека“, ті-
шилися свого часу великою попу-
лярністю й повагою. Фішль видав
також „Матеріали до язикового
питання в Австрії“ й „Протоколи
конституційного відділу австрій-
ського парламенту“ в 1848-ому ро-
ці про земельні закони, та вже
по світовій війні книжку про „Пан-
славизм аж до світової війни“.

— „Наше Життя“ перед судом.
Як ми вже повідомляли, дня 17.
вересня ц. р. відбудеться перед
окружним судом в Люблінні карна
розправа проти Стенана Козачука
б. редактора „Нашого Життя“ в
Холмі за проступок з арт. 49 і
129 ч. 1. т. 3. к. к. — Основою
акту обвинувачення є оголошення
письма українських посли і сен-
аторів до митрополита Діонізія з
11 VI. 1924, з приводу введення
Григоріанського календаря до пра-
вославної церкви в Польщі. Об-
винуваченого боронять адвокати:
сенатор Карпинський з Рівного і
д-р Олександр Марітчак зі Львова.

— Республіканська освіта. Є
чутки, що міністерство освіти має
намір знов підвищити ціну вписів
та іспитів до університетів і ви-
шніх шкіл. Ці оплати й так атома-
тично зростають під ріжними пре-
текстами.

— Цвинтар у середині Львова
найдено вчора при вул. Колонтад
ч. 7., при нагоді розкопування ка-
налів. 70 людських кістяків має
— на думку знавців — що най-

Великий ілюстрований календар „Просвіти“ на 1927 рік

Вже вийшов з друку
:: в об'ємі 15 аркушів з численними ілюстраціями і мапою Радянської України. ::

Статті: М. Кордуби: Територія і населення Рад. України. І. Калиновича: Як працювати по читальних „Просвітах“. І. Раковського: Найновіші здобутки науки про природу. М. Чайківського: Деякі розділи із суспільної фізики. М. Стахурського: Що знаємо сьогодні про сиванення. К. Трильовського: Дімо про селянські хати. Д-ра Ст. Барана: Важливі постанови про військову службу та успішне закінчення судової справи.

Календар з уваги на його загально-освітній зміст, повинен мати не тільки в кожній читальні та в кожній хаті свідомого українського селянина й робітника, але й в руках кожного культурно-освітнього діяча.

Ціна 3 зол., з пересилкою 3-60 зол., за післяплатою 3-90 зол. — Замовляти в канцелярії Т-ва „Просвіта“, Львів Ринок ч. 10, П. поверх.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Подяка.

Отримавши складено найширшу подяку Вп. д-рові Олександрові Домашевичеві, переробити у Львові, за совісне виконання мого жовтого з тяжкої і небезпечної недуги, як також Вп. професорові д-рові Ромуальдові Венгловському за вміле і вдатне переведення дуже важкої операції.

540 О. Дим. Ксьонжек.

менше 250 літ. — Польські часописи повідомляють, що це останки по якихсь боях чи воєнних таборах, тимчасом відомо, що ця цюмо місці був цвинтар Благочинської церкви, яка стояла тут від XV віку і була скасована в 1802 р.

— Що Львів стратив. Вчора скінчилися „Східні Торги“. Дуже мало людей, які ще не бачили ріжнотамітного їх багатства, кваліфікації на площу Стрийського парку останнього дня виставки. Зате багато було таких, що сиділи в центрі міста по каварнях або буюкаючи по вулицях, зітхали тужливо до великих електричних ламп, які блиснули на короткий час на те, щоб осліпити приїжджих і переконати їх, що Львів справді нагадує столицю. І ця остання вечірна ілюзія тепер згасла.

— Темна хроніка. Дозорець в'язниці при вул. Баторія. Ййко, стане перед судом за злочин отроєння своєї жінки, при допоміж підпаленого в'язня, який недавно впливав на волю. Видко, що в'язнична атмосфера впливає неабияк на дозорців. — Рабін з Радимна Шор, який побував довгий час у Нью-Йорку, зовсім не має розуму рабіна: його водила за ніс кілька літ 29-літня Злата Рубін, виманюючи від нього 6000 дол. на кошти наслідків близької знайомості з нею, приневольила його до ритуального подружжя і намовляла до отроєння першої жінки. Щойно нині рабін звернувся за підмогою до суду, який арештував його настирливу опікунку.

— Штукарства законів. Львівський панич інженір З. Дуніковський, який розбивається по вулицях своїм авто, переїхав на смерть 15 го липня селянина І. Дачилова. За це засудили його на місяць в'язниці. Апеляційний суд potwierдив присуд першої інстанції, з тим, що його виконання завітчене на протяг... двох літ. Іншими словами: амнеція. Родина вбитого під колесами авто має право домогтися бодай звороту коштів похорону помершого, про які чутливий панич і чути не хоче. А щоб оминати цих коштів, він переписав своє авто на власність... своєї 3-літньої дочки! Вирішає питання: скільки осіб і яких в'язничних має переїхати на смерть львівський автомобіліст, щоб міг звільнитися кари?

— Німецькі бібліотеки в Чехословаччині розвиваються незвичайно гарно. На основі т. зв. бібліотечного закону кожна громада в Чехословаччині обов'язана заснувати в себе прилюдну бібліотеку. Як розвиваються бібліотеки по німецьких громадах Чехословаччини, видно найкраще з того, що коли в 1920 р. було ледви 458

таких бібліотек, то в 1924 р. була їх уже 2745. В 1920 р. визначено в тих бібліотеках 660.000 книжок, в 1924 р. вже 2.965.681 книжок. Доходи німецьких громадських бібліотек у Чехословаччині виносили в 1920 р. 437.000 ч. корон, а в 1924 р. зросли на суму 3.311.491 ч. корон. Якже далеко нам до того!

— Людендорф оженився. Неудачний герой великої війни, стравохитне воєнних побоевиш — великий Людендорф, що згодом зазнав нових невдач у мирній політичній боротьбі, оженився з лікаркою та публіцисткою Кременіц, двічі розведеною дамою, яка вносить йому як віно двох дорослих хлопців. Людендорф узяв шлюб у місті Тушинг, біля Мюнхену, зовсім скромно, але прибраний в усі воєнні відзнаки.

— Світова хроніка. Син Достоевського помер у Москві, в нужді. Кілька місяців перед смертю він звернувся з проханням призначити йому державну пенсію, однак прихильна відповідь прийшла вже після його смерті. — Ангорський уряд дозволив трьом жінкам буюшого султана вернутись у Туреччину. — На основі останніх обчислень чужинної преси папа одержує приблизно 15 міль. франків річно. Сам італійський уряд платить йому досмертну ренту 3 міль. і 250 тис. фр. — У СРСР, є нині приблизно мільон реєстрованих безробітних. — Страйк шахтарів коштує Англію до цього часу 530 мільонів фунтів.

— Ідучи до Львова, не забудьте привезти зі собою футра до обнови і направи у фірмі Ва. Солик вул. Куркова ч. 5. 509 2-2

— З кіна. У кін „Лев“ почалась прем'єра нової фільми зі славним Валентином „Молодий Магараджа“ і комедії в 7 діях „Старопарубоцький кляб“.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шабличку книжечку ч. 7910.

Марки Франка.

З приводу 10-ліття смерті Франка не можна не сказати, що в Галичині ні на Радянській Україні хоч би одно видання пам'яток марок з портретом поета, хоч такі ювілейні марки популяризують незвичайно пам'ять поета і приносять заводи зиск. Це дуже добре розуміють чужинці і в них аж роїться від різних добродійних марок, видаваних при всяких нагодах. А не слід забувати, що за такими привагдними приватними (не офіційно виданими) марками полюють також численні ради філателістів у цілому світі. Треба тільки дещо ретельно в чужинських філателістичних часописах — і така українська марка могла розійтись в немалому числі також між чужинськими збирачами т. зв. добродійних марок.

У нас вже була спроба видання Франкових марок, а саме в 1913 р., з нагоди його 40-літнього письменницького ювілею. Спроба зовсім добре повелась і тим більше жалко, що її в цьому році не повторено. Завідаючи цим виданням з доручення Академічної Громади, яка видала ті марки Франка, подав кілька даних про них на основі записок, що збереглися з того часу. Згадані марки Франка видано в накладі 36.000 штук (250 аркушів по 144 штуки). Марка представляла Франка, обриваного українськими зображеннями, з написом: Іван Франко. Оригінал (проект) цих ювілейних марок рисував Ю. Коліушак, а друкувала їх чеська фабрика „Opatovský Umelý sklo“ в Найберга в Празі-Сміхові. Марки були тільки одного роду й коштували по 2 сотини. Перший раз появились в продажі 30. червня 1913 р. Дохід з них призначений був на ювілейний дар Франкові.

Марки прийшла суспільність прихильно і вони розійшлися без великої реклами до кінця року, себто на протязі 6 місяців. Замітне при тому те, що ці марки розкупили в більшості придніпрянські Українці, які за обраний товар вирізняли скоро свої рахунки, коли між тим більшість Галичан, що їм вислано замовлені марки, не полатили за них до нинішнього дня (рахунки наслідком війни затрималися). Всеж таки видання оплатилося.

Стільки до історії видання перших у нас і покищо одиноких добродійних марок з портретом Франка.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсєвського у складі 30 осіб виступає: Субота 18.IX. Підгайці. Неділя 19.IX. Підгайці. Понеділок 20.IX. Бережани. 193 33-?

„Український Національний Хор“ під управою Дмитра Котка: Субота 18.IX. — Устрики. Неділя 19.IX. — Устрики. 528 2-?

Мус. Тов-во ім. М. Лисенка у Львові має намір з днем 1. жовтня 1926. відкрити у власній домівці (Шашкевича 3) курси науки на дутин інструментах, як заявляю майбутньої духової оркестри у Львові. Отримавшись до всіх львівських і підліських читальні „Соколя“, кружків аматорських і усяких установ аматорських з проханням подати сю оповістку до відома своїм членам, які одержать всякі блиці пояснення в тій справі в канцелярії Тов-ва, що дня від 3-6 пополудні. 506 3-3

Вп. п. дир. Мисиф Стадник згодить подати свою адресу кооперативі „Український Театр“ у Львові, Руська 18. 531 2-2

З церкви Успенія Пр. Д. М. Подается до відома, що в неділю дня 19. вересня 1926 в часі співаної Служби Божої в церкві Успенія Пр. Д. М. при вул. Руській (год. 10 рано) співатиме відомий оперовий артист, В. В. Маслюк-Мартиш.

ДРІБНІ ОГолошення.

МУЗИЧНІ інструменти, 23 штук з розв'язаної оркестри на продаж. Уряд парохіальний в Білечі, поч. Старий Самбір. 521 2-2

ГЛУХОТА ВИЛІЧИМА! Феноменальний винахід „Еуфонія“ задемонстрований спеціалістам. Самі вилічать себе дома з притупленого слуху, шуму і витіку з ушей! Багато подяк і повчачою брошуру висилає даром на бажання „Еуфонія“, Ліпці к Кракова. 526 2-2

ІНТЕЛІГЕНТНА жінка, сирота по священику, пошукує місце до заряду домою. Зголошення до адміністрації „Діла“ під „Климентина“. 536 1-1

АБСОЛВЕНТКА держ. учит. сем. пошукує лекції на провінції. — Зголошення до адміністрації „Діла“ під „Учителька“. 535 1-3

СТУДЕНТІВ на мешкання з харчем, прийме емеритований радник у Львові вул. Льва Сапига 65 П. пов. на ліво. 534 1-1

ПОМІЧНИК з торгівлі мішаних товарів, книгарні і реставрації пошукує заняття від 1. жовтня ц. р. Зголошення з усіма на руки Юрка Мельника сина Антося в Пацкові пошта Вігода. 537 1-2

АБСОЛВЕНТ учительського семінара прийме лекції на провінції. Зголошення адресувати: Уряд парохіальний Шоломія пошта Старесело. 539

4 КІМНАТИ з кухнею вихайку зараз. Вішківська, вул. Са. Зофії 78 в. 541 1-3

СЕМІНАРИСТКА пошукує якогось заняття, знає ріжну працю. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Надія“. 544

ПОШУКУЮ негайно здібного хлопця на практику в механічній ремеслі Ю. Ломага, Сивкевича 9. 546 1-2

ПОШУКУЮ від 1. жовтня ц. р. учительки, укінченої семінаристки (з матурою по році 1923) для донки з пар. школи. Помешкання з удержанням в натурі, міс. платня на основі умови. Вимагання знання шиття і гри на фортеп'яні. Зголошення з поданням винагороди і надісланням по змозі фотографії слати на адресу: Іж. Богдан Ксьонжек в Бориславі „Сива Руха“ В. 540 а) 1-2

КВАЛІФІКОВАНА учителька пошукує лекції, найкраще в горах. Ласкаві зголошення під Учителка А. К. 536

ЕКСТЕРНІСТА* концесіоновані курси маторальні Евангеліцька Школа, вул. Кохановського приймає додатково вноси на гімназійні курси чотири роклясові і шестикласові також семінаріїні (також доповнючі для гімназійних абітурієнтів)! Учуть найзнаменитіші професори державних заведень. Місячна оплата 30 зол. Зголошення від години 4-7. 548 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає

АДВОКАТ

Д-р Володимир Бачинський

повернувся і веде канцелярію у Львові при вул. Косцюшка 1 а (біля Народної Гостиниці). 1-2

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаєка у Відні

Д-р Леопольд АЛЕКСАНДРОВИЧ

в ледуга ушей, носа, горла і гортанки ординує від 3-6 пополудні. у Львові, вул. Вельєвського 3. 425 (за пасажом Миколая). Тел. 40-75. 6-7

МЕЛЬОДІЯ

Львів, Коперника 5.

Телефон 8-59

Найбільший склад музичних інструментів і приладів, грамофонів і плит, — Каталоги плит висилаються на домагання. 44 19-?

ПОЗІР! Вже вийшов з друку Погляд на товариство „СОКІЛ“.

в яким міститься: як заложити пожежно-руханкове товариство „Сокол“, як паревести Загальні Збори, обов'язки Старшини та напрям праці в товаристві. Ціна 0-40 сот. Набувати можна в Соколі-Батьку, Львів, Руська 3. 511 3-3

Конкурс.

Тов-во „Просвіта“ у Львові розписує отрим конкурс на п'ять безплатних місць аплікантів освітньо-виховного діла. Практика буде тривати один рік. Умови прийняття: покінчена середня школа без огляду на тип. Першестро будуть мати кандидати з покінченими вищими школами. Зголошення приймають кожної хвили.

Тов-во обов'язується впровадити своїх аплікантів в історію і практику освітнього діла. Після року практики буде старатися їх замінити в одній із філій, о скільки апліканти викажуть потреби кваліфікації. У Львові, дня 14. вересня 1926 р.

За Головного Відділу Тов-ва „Просвіта“ у Львові:

М. Галушинський, голова. 542

С. Магальс, заст. секретар.

Комітет Церковний в Ілльчичі

складає ширю подяку Вп. Андрієві Філендишіві, будівничому з Тернополя за совісне зреставровання церкви, як і за опуст 50 дол. на користь церкви при закінченню будови.

ЗА КОМІТЕТ: о. Йосиф Райх, Пилип 543

Дунець, Петро Деркач. 1-1

Конкурс

на однорічну посаду учителя музики і співу (6 годин тижнево) до науки інвалідів у Львові. Першестро мають студенти, котрі рівночасно вели б освітні курси. Інформації та зголошення: УКТОНІ, 547

Львів, Руська 3. II. 1-2

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, П. пош. Конто почт. шваб. 143.322. Адреса для телеграм: «Діло», Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем Рукописів не звертається.	ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 450 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо- словацькій 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 зол.	В СПРАВІ ОГолошень ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ- СТРАЦІ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.
--	---	--

п.ф.ав. Ринок 19, поручає ПАНЧОХИ найдешевше з огляду на те, що вхід через сіни.

Франція відкидає домагання Італії.

Париж, 17. вересня 1926.

Пуанкаре мав довшу розмову з французьким послом у Римі в справі останніх подій в Італії. Пуанкаре заявив, що французький уряд і громадська думка Франції виявили в теперішнім конфлікті більше рівноваги і спокою, ніж противна сторона. Франція не має ніяких завоювальницьких тенденцій, але мусить бути приготована на відбиття всяких можливих несподіванок. Тому теж у районах Альп скріплено

гарнізони. Французька громадська думка відкидає домагання Італії в справі видалення поза кордони Франції італійських емігрантів.

У Франції є 800.000 італійців; видалення їх поза кордони Франції зашкодило би Італії, яка є країною сильно еміграційною. Франція не може вступати в політичні погляди італійської еміграції, як і всіх чужинців, які живуть у французькій республіці.

Після виборів до Ради Ліги Націй.

Штресман про вибір Польщі.

Женева, 17. вересня 1926.

Мін. Штресман дав представникам німецької преси пояснення в справі вибору Польщі до Ради. Годі дивуватися, що Німеччина не робила нічого, щоб перешкодити Польщі ввійти до Ради. Не слід забувати, що представництво Польщі з 30 міль. населення голосувало за постійним місцем для Німеччини в Раді Ліги, хоч певно не прийшлося це йому легко. Це витворило положення, в якому хочби задля куртуазії Німеччина мусіла голосувати за Польщею. Зрештою легше є дійти до порозуміння з ворогом учорашнього дня, ніж з якоюсь категорією внутрішніх ворогів, які підбурюють німецьку громад. думку

і шкодять Німеччині у закордонній opinio. Є несподівано жадати від німецької делегації, щоб представила в Женеві цілу лісу своїх домагань і жадала негайного виконання їх. Так само несподівано є домагатися від німецької делегації, щоб безпосередньо після приступлення до Ліги Націй ставила виразно питання: Що Німеччина заробить на цьому?

Голоси французької преси.

Париж, 17. вересня 1926.

Французька преса однозгідно стверджує, що нововибрані члени Ради Ліги Націй є в переважній більшості приятелями Франції. Найбільше застережень викликає вибір Сан Сальвадора і Китаю.

З Далекого Сходу.

Берлін, 17. вересня 1926.

Одна з тутешніх пресових агенцій повідомляє з московського джерела, що китайський генерал Фенг обняв знову провід над народною армією і прилучив до неї перший корпус добровольців з Монголії. Фенг заповів, що з хвилею заняття Пекіну викине звідти послів англійського, французького і японського.

По дальшим вісткам сьогодні має бути підписана умова між кантонським урядом і проводом народної армії. Більшовицький уряд веде переговори з кантонськими елементами над унормуванням обо-

пільних дипломатичних взаємин таким робом, аби Кантон вислав до Москви власне дипломатичне представництво.

Варшава, 17. вересня 1926.

З Москви прийшли вістки про те, що китайські війська заняли позиції у британській місії Ван-Тсіен, причому взяли в полон трьох місіонерів.

Лондон, 17. вересня 1926.

„Таймс“ повідомляє з Пекіну, що наскільки переговори в справі видачі задержаних англійських кораблів розбіються, то слід рахуватися з висилкою карної експедиції до Ван-Тсіен.

З польських справ.

Організація міністерства комунікації. — Виїзд Кемерера. — Пілсудський і Литовці.

Варшава, 17. вересня 1926.

Міністерство залізниць виробляє остаточний проект організації нового статуту мін-ва комунікації, в якому будуть поєднані ті зміни, яких бажала Рада міністрів. До міністерства комунікації будуть приділені залізничні, пошта, телеграф, телефони, а також цивільне летнцтво. Зате торговельна marina буде тимчасом (іде при мін-ві промислу й торгівлі. Закон про міністерство комунікації вийде у формі декрету президента держави.

Дня 17. ц. м. виїхав нарешті з Польщі проф. Кемерер ураза зі своєю місією. Членів місії прощали на в'їзній представники мін-ва скар-

бу, промислу й торгівлі і мін-ва закордонних справ.

„Літауше Рундшав“ подає, що націоналіст о. Міронас оголосив ревелюції про переговори мужа довіря марш. Пілсудського Когновіцького з литовськими діячами в Ковні. Переговори мають за мету литовсько-польське зближення.

Personalia.

У прем'єра Бартеля був учора м.н. Су Яковський на в'їзній. Темою розмови були справи, зв'язані з постулатами національних меншостей. — Мн. Молодзінський вертає на дні з відпустки. — Б. мн. Гломбінський зрезигував з головами в комісії бюджетній і конституційній.

Знова проти більшовиків на Україні?

Лондон, 17. вересня 1926.

„Івнинг Стендерд“ приносить вістку, що на Радянській Україні викрили змову монархістів проти теперішнього уряду. Газета подає, що з того приводу арештовано 18 осіб, вмішаних у політичний заговор.

Наради Б. яна зі Штресманом.

Женева, 17. вересня 1926.

Бріан і Штресман кинули Женеву в п'ятницю коло полудня. Оба мають переїхати французько-швейцарський кордон у самоходах; поїдуть до місцевості у підніжжі гір Юра і там відбудуть нову важну нараду в справах питань, які цікавлять Францію і Німеччину. Тому, що льокарнський договір увійшов у життя, почалась нова стадія для зв'язних проблемів: окупації Надренії, військової контрольної комісії в Німеччині, зв'язі важних економічних питань.

Білянс страйку шахтарів.

Лондон, 17. вересня 1926.

Уестмінстер Бенк, один із найважливіших англійських банків, подає дотеперішні шкоди, спричинені страйком шахтарів. Виносять вони близько 100 міль. фунтів. Статистика вказує зменшення продукції сиріця заліза з 540 тис. тон у квітні на 13 тис. тон у минулому місяці. Продукція стали зменшилась з 660 тис. тон на 52 тис. На загальне число 148 високих печей, чинних є тепер лише 6. Число безробітних крім страйкуючих шахтарів виносить тепер 1,559.000, а в останнім тижні зросло на 9.700 осіб.

За усунення еспанського короля.

Лондон, 17. вересня 1926.

„Дейли Експрес“ повідомляє, що без уваги на здавлення бунту артилеристів, заворушення в еспанській армії тривають далі. Тому, що король виявив занадто велику уступчивість супроти Прімо де Рівери, то новий рух зміряє до усунення короля Альфонса і заступлення його третім сином.

Король Олександр у Парижі.

Париж, 17. вересня 1926.

Сербський король Олександр приїхав сюди інкогніто в товаристві своєї жінки. З Женеві подають, що також Нінчіч має намір виїхати до Парижа. В політичних кругах запевняють, що неурядові подорожі сербського короля мали завсіди якусь політичну основу, а теперішній намір приїзду до Парижа Нінчіча потверджував би цей здогад.

Зїзд європейських комуністів.

Варшава, 17. вересня 1926.

Виконавчий комітет III. Інтернаціоналу скликає на початок жовтня конференцію представників комуністичних партій європейських держав. Конференція радитиме над положенням, витворенням акцією екстремістичних лівих груп у комуністичних партіях деяких держав.

Magna charta...

Львів, 18. вересня 1926.

Уряд проф. Бартеля збирається „вирішити“ національне питання, збирається розв'язати гордієвський вузол найбільш поплутаних польською екстермінаційною політикою питань, щоби, як каже ген. Бабянський, здобути собі довіру і прихильність неволених народів. Польща—мовляв—своєю дотеперішньою політикою, репресіями і процесами, знищенням шкільництва, ліквідацією набутих мовних прав, колективізацією і осадництвом — втратила довіру українців і білорусинів. Ревіндикація того довіря, здобуття прихильності — ось почесне завдання уряду проф. Бартеля.

Коли говориться про ревіндикацію довіря, то це робить на пересічного обивателя таке враження, немов би те довіря давніше існувало, тільки в останніх часах Польща, завдаючи лад і порядок на „кресах“, надто різкими прийомами його порушила. Вистане кілька цукорочків „неповнолітним“ українцям і білорусинам, щоби все направити, щоби настала згода, єдність і благоденствие у „спільній вітчизні“. Вже з цього одного видно, що історія, що минушина старої Польщі, що криваві дужання між загребующою польською шляхтою і обстоюючим правом до життя українським народом, що конвенції тієї польської політики, себто розвал шляхетської республіки є для сучасного польського покоління незрозумілими перогліфами. Ясно, що ані про ніяке довіря тут не приходиться говорити, ані про його ревіндикацію. Тут треба ставити справу відважно, у повному її рості і всесильній її далекосягlosti.

Тимчасом уряд проф. Бартеля з питомою собі дрібязковістю і обережністю доходить, як вказують півофіційні відзиви, до апітичної шедрости. Нехтуючи навіть односторонні міжнародні зобов'язання Польщі, зрештою устійнені окремим законом з 26. вересня 1922, в справі заснування українського університету й самоврядування для Сх. Галичини, уряд проф. Бартеля в передвступній стадії приновив тактику депрещізації національного відродження українського й білоруського народу, тактику обезцінювання політичного освідомлення українських і білоруських мас, зводячи їх на ступінь якогось передпотопоного примітивізму. Мовляв — український народ це без- і мало-земельна маса темних селян без означеної національної, політичної й соціальної фізіономії, без інтелігенції, без свого вчора, словом без нічого.

Аж тоді, коли „темна“ селянська маса з нечисленними роданками стероризованої інтелігенції під впли-

вом суггестії півурядової польської преси прийде до переконання, що вона є якимсь первісним мрако-зінням, чудотворний Бартель вимовить велике слово: „нехай буде світло!“ А тим світлом має бути устійнена за інспірацією „санай-ного“ уряду „magna charta libertatis“ ген. Бабянського, зібрана в 9-ти точках. Поруч відірваних, чисто шляхетських благ, як нпр. переповнення „кресової“ адміністрації і судівництва почуттям справедливості (якої справедливості?!) в основу „вирішення“ національної проблеми має лягти есентуальне і го в більшості паперове привернення знищеного шкільництва, субвенціонування приватних шкіл, підтримка наукових і освітніх товариств, введення української мови до одної учин. семінарії, допущення української мови до богослужень в правосл. церкві і припинення колонізації. Хіба це не „вирішення“ національної проблеми?

Щож на те все говорити? Важко не писати сатири. Так далеко посушеної наївності, такого очайдушного самодурства, такої перфідії нам не доводилось зустрічати навіть у найкрайніших польських реакціонерів. Вони краще знають вартість тієї „темної“ маси, рівень її свідомості, напрям і мету її змагань і тому вони в своїй безрадянності і тупій впертості намагаються витягнути „шприхи“ з коліс історії.

Пам'ятайте, що всякі збірки на надгробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. 1. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

В. Теліницький.

Всесвітня продукція нафти.

Нафту знали вже в старинних віках, однак мало користувалися нею; в середньовіччі не грала нафта ніякої ролі; навіть у новітніх часах мало нею інтересувалися. Щойно в другій половині дев'ятнадцятого століття нафта стає загальним середником освітлення. По наших сетах живе ще багато людей, котрі добре пригадують собі, якто осінніми та зимовими вечорами освітлювалося селянські світлиці „скибками“, цебто тоненькими, сухіськими, осиковими паличками. За літа заготовлювалося їх, висушувалося на сонці і перевозилося на печі. В осінні та зимові довгі вечори німечний дідусь, старенька бабуся, або де у кого дітвак-підліток клав вазанку таких скибок на припічку, брав одну по другій, запалював і держачи в руках, освітлював хатину мрячним червоновим світлом. При таких світлі господар різав січку тощо, господарка з підрослими доньками прали кужіль, шили, вишивали, або поралися коло якоїсь хатньої роботи. Тільки у панських домах світилися лосєві свічі, по церквах воскові, а Жиди під сабаш запалювали стеаринові або парафінові свічки.

Розуміється, що серед таких обставин нікому не приходило в голову освітлювати вулиці хоч би найбільших та найкультурніших міст, тим паче наших нужденних міст.

Останній вислів постулу.

Весь світ знає Італійську фабрику у Болонії „АГРУМІНА“, яка продукує спорошковані овочеві екстракти, а в першій мірі екстракт цитринний. Італійці впали на думку такого екстракту тому, що мають величезні запаси цитрин, а проте мусять продавати їх дорого і неіталійським консументам з огляду на труднощі транспорту, підчас якого цитрини псується, під впливом спеки або надмірного холоду. Вивіз цитрин у формі порошку поборює ці перепони і робить їх дуже дешевими. Цитринний екстракт не різниться нічим від свіжих цитрин, має той сам смак, запах і так само дається вживати, а легше його перевозити і легше ним орудувати. Цитрини треба купувати тоді, коли вона необхідна в господарстві, бо перевозувати її не можна, а „АГРУМІНА“ не псується на складі і дає себе використати аж до останнього порошка, не так як цитрин, з якої не можна лишати надрізаних частин.

Тому кожна розумна господиня вживає „Агруміни“ або як лимоніади з цукровою водою або чистою, або цілющою столовий напій, з чаєм, з борщем з капустою, або з іншою стравою. Навіть ті, що вживають цитрини в господарстві як підрадянну приправу, можуть зробити поважні ощадності, вживаючи постійно „Агруміни“, тим більше, що вона смачніша та практичніша. Тому з повним признанням треба висловитись про фірму „Агруміна“ і її генеральне представництво на Польщу Товариство „Титани“ Львів, Різницька 6. які ввели цей продукт на наш ринок.

Фабрика „Агруміна“ довела до незвичайної досконалості свою мету, завдяки якій в порошковім сконденсованім екстракті зберігається смак і запах овочу та свіжої рослини. Вона приклала її й до інших овочів і нині можна вже купувати такі екстракти з ріжним смаком нпр. помаранчевим (кірасо), ананасовим, м'ятовим (піпермент), кминковим (кіммель), як сливовицю, коньяк, тощо.

ЕКСТРАКТИ ЕКСПРЕС-АГРУМІНА вживається в домашнім господарстві до виробу соків нпр. помаранчевого, до содової води, лимоніад, легумін, тортів, при приладженні горівок і лікерів, до коньяку та

руму і вони можуть рівнятися з першорядними світовими марками. У промислі вживається цих екстрактів широко в цукроварстві і при фабрикації мармеляд. Всі ці екстракти поручає головне представництво „Агруміни“ в Польщі „Титани“ вул. Різницька 6, де можна одержати всякі пояснення, цінники і т. и.

Від чого зачати?

Вага селянських людських університетів.

Нераз почуєш у нас з уст тих, що мають „посаду“ і від тих, що шукають її, нарікання, що — мовляв — хочемо взятися до народньої праці, та не знаємо, від чого зачати. Бо наш селянин, кажуть вони, неприступний, недовірчивий, тяжкий, до того ще й здеморалізований, так, що слова поради відбиваються від нього, як горох від стіни.

Цитання „від чого зачати“, не думаю тут розв'язувати, бо відповідь залежна від пребогатих обставин, а головне від психіки, духовної сили й умових засобів самого того, що питає чи шукає місця. Означу хоча відповісти прикладом, який подав нам своїми змаганнями до відродження данський нарід, за яким пішли Фінляндія, а який може й нам бути дороговказом у нашому тяжкому положенні. Може цей приклад наведе декого подумати також про учеників для школи в Милославні:

В 1864 році розгорілася між Німцями й Данцями війна за Шлезвік. Данці були певні, що виграють, бо їм звалялося, що ізза самої справедливості їх справу підтримає Англія і Франція, що сам Бог того хоче. Та надії завели і Данці прогнали. Знесилена Данія попала в господарську руїну, а тисячі інтелігенції найшлися без хліба. Надія на поміч чужих також завела, бо не зворушили їх ні плачі, ні скарги.

Аж тоді заговорили багато передових Данців, що джерело рятунку з руїни може бути лиш у відродженні цілого народу. А нарід данський — це селянські маси. Та вони темні, тяжко з ними щонебудь зробити...

І ось з пляном „двигнення селянських мас“ стає Грундтвіг. Стає не

вперше. Він уже перед війною навчав данську інтелігенцію, щоб вдалася до ширення вищої освіти в селянських масах, бо до неї мають вони також право, бо в цьому відродженні, добро цілого данського народу. Він переконував уже довгі роки перед війною, що всі школи, які були тоді в Данії: факхові, середні чи високі, не повинні зупинятися до двигнення освіти народніх мас, бо вони доступні лиш для одних, а сільські школи далеко не застарчають, бо не дають того, що масам потрібно, а саме вищої освіти.

Грундтвіг діяв як розумно на справу. Знав, що селянин темний, консервативний, недовірчивий на новості. Знав і те, що хоча данський селянин релігійний, та ця його релігія — це бездушна формалістика. Однак її не треба селянинові відбирати, бо й так її не відбереш, а зрештою це також засіб народньої культури, тільки занедбаний. Тому треба її ожити, зробити зрозумілою і при її допомозі здобувати собі довіру у тих недовірчивих, темних селян, добуватися до їх серця. Він знав, що кожний селянин хоче стати ліпшим, щасливішим, благороднішим, тож, тронувши його серце, треба розбуджувати в ньому охоту до життя і праці. Треба такої науки, яка буде тішити і перушувати здорову душу релігійного селянина, яка буде вчити, що треба працювати й любитися, бо того сам Бог хоче.

Грундтвіг був переконаний, що сам нарід схопиться до науки, як відчує, що вона йому смакує, що вчителі йому прихильні. Він зібрав свою систему організації освіти в книжці „Думки про оснування школи для дорослих селян“. У ній довмагався між іншим, щоб учителі

чуваних багатств, а нафту видиває на становище рішачого чинника у світовій господарці та всесвітній політиці!

Однак не тій обставині, що нафта дає добре і дешеве світло, завдячує вона своє всесвітнє великанське значіння. Тут вона має могутніх конкурентів. Світляний газ, а передісім електрика витискають нафту як джерело світла дуже успішно не тільки з міст, але вже навіть із сіл; за те нафта як джерело моторичної сили завойовує щораз то нові ділянки механіки. На другому шаблі її загальною господарського значіння стоїть нафтяна ропи як сировина для фабрикації ріжнородних смазовил, без яких праця усяких машин від найпримітивнішої до найбільше складної, далі рух залізниць, а навіть звичайних брик та простих возів не дається подумати!

Джерелом моторичної сили являється нафта головню у двох своїм виді: як бензина і як очищена ропи. Ані в автомобілевім руху ані при агрикультурних тракторах, ані у повітроплавстві їх не можна нічим заступити! До того додаймо на випадок війни підводні човна, танки, тощо, а стане ясно, для чого кожна сучасна держава так побивається за джерелами нафти.

В останніх часах випирає нафта каміне вугілля, в першу чергу з пароплавів, а то з тої простої причини, що потребує далеко меншого місця на перевозок запасів, ніж вугілля, по друге далеко менше праці і часу потрібно, щоб резервуари наповнити нафтою, ніж нагнати

вугіллям, вкінці тягар нафти є багато менший. Ті самі причини рішають питання огрівання залізничних локомотивів у корист нафти, особливо на просторах значно віддалених від копалинь камінного вугілля.

Щодо смазовил, випродукованих з нафтяної ропи, то їх придатність, ба не заступність, полягає в тім, що діляться на кілька родів як щодо питомої своєї маскості, так і щодо висоти температури, при якій запалюються. Наприклад до смазування осей залізничних вагонів уживають двох гатунків нафтяної олії: зимової, що запалюється при 140° і літної, що горить щойно при 160°. Окремо виробляються т. зв. жупі олії; перші запалюються при 190°, другі видержують горяч 250° степенів, т. зв. паровоциліндрова олія горить щойно при 320°. Ми згадали щойно найважливіші і найбільше поширені нафтяні продукти: побіжних тягнеться цілий ланцюх у практичному житті дуже придатних продуктів. І так з дестильованої сирої бензини одержується: газоліну (освітлення), золіну (вибухового газу), світляну бензину і (хемічне чищення, автомобілі, літаки, підземні лампи), та жук бензину II і III (відтошчування, набірні авта, стійкі мотори, лігроїну та лякеричу бензину, які при заготовці лякеричу, покостів та олійних фарб заступають терпентину. При дестильованні сирої ропи вироблюється парафіна, якої уживається на виробництво свічок і запалків, до апертури тканин, до імпрегнування шкіри, при

Найбільше європейське місто Лондон уводило щойно 1814 року правильне освітлювання найаристократичнішої частини міста газом; менше панські вулиці потопали й надалі в кромішній темноті. У північній Швеції містечко Гернісанд вводить у році 1877 освітлення вулиць електрикою. Однак як Лондон з газовим світлом, так і Гернісанд з електричним займають майже виїмкове, відокремлене місце в цілій величезній сім'ї європейських міст. Те, що у згаданих містах ясно навіть серед нічної пітьми на вулицях, заохочує лише дуже мало міст вводити у себе такі небувальщини (Париж, Відень, Петербург), інші міста вдоволяються тим, що нічних сторожів вивішують у свічкові ліхтарі, а кому треба, то з своєю ліхтаркою в руках пускається у нічну мандрівку по вулицях міста...

Як 1859 р. винайдено спосіб дестильції нафти, отсей образ боротьби проти нічної пітьми змінився скоро й основно! Міські камениці замехкотили світлом нафтових ламп через тисячі своїх вікон, на вулицях появилися стовпи з нафтовими ліхтарями, навіть у курних селянських хатах заблимали нафтові канділі, або т. зв. „смаркачки“.

Рік 1859 це рік загальної побіди штучного світла над пітьмою ночі, а разом початок тріумфального походу нафти по цілій земській кулі!

Так звана фракціонована дестильція нафтяної ропи, що добуває з тої невидної смердячої земляної олії, цілу низку дуже цінних і пожиточних продуктів, замінює джерела нафти ч джерела не-

збирали біля себе людей, щоб аспілювали у своїх науках в душу селян любов до культури старих данських предків, щоб ширили історично-релігійне виховання, (подібно, як Жиди в своїх божиннях), а далі — пошук краси (як старинні Греки) і любов до славної данської мови та старовини. Вимагав, щоб учителі ширили такі відомості, які зворушували душу і впливали у селянські маси веселість, відоводження, бодрість духа.

Не багато найшов він в перших початках учеників і прихильників для своїх наук між данською інтелігенцією. Інтелігенція не відчувала того й не розуміла ще тоді національної сили в цій освіті селянських мас. Було немало й таких, що висміювали його, а його труди уважали дитинячою забавою, неможливістю, а деякі навіть небезпечним експериментом.

Та всетаки найшов декілька осіб, що стали піонерами нового руху. Колд закладає перший народний університет на острові Фіоні 1851 року. Колд, син швеця, сам не дуже освічений, за те бувалий у світі. Був у Смирні, Єрусалимі, в Римі, а в Триесті вертає піхотою аж до Данії і тягне за собою на візку майно, яке зібрав на чужині — книжки. На своїй рідній землі знаходить книжку Грундтвіга, яка наводила його на спосіб праці між народом. Береться отже до роботи так, як Грундтвіг учив, береться так, як можна працювати без гроша і якоїнебудь допомоги. Ходить бувало літом по полях Фіонії, а зимою по хатах і вчить. Вчить любити батьківщину, данську красу, старовину. Небавком доводить до того, що не він за людьми, за учениками, а вони за ним ходять, бо дар його вимови одушевляє усіх так, що полишений всіми темний нарід починає поволі вірити своєму вчителю, починає горнутися до нього. Це був перший практичний крок з наук Грундтвіга, початок першої вищої селянської школи людського університету.

Майже одночасно закладає також другий ученик Грундтвіга, вже учений, проф. Флор, подібну селянську школу в Шлезвіку. Закладає на те, щоб рятувати тамошніх данських селян перед зникненням, бо інтелігенція в Шлезвіку, переважно німецька, робила з селянами, що хотіла.

Однак далша робота в тому напрямі йде тяжко, бо — як сказа-

но — мало хто розумів Грундтвіга, і його нечисленних прихильників, мало хто вірив у можливість давнього затурканого данського селянина на ступінь вищої культури. І треба було аж того страшного удару для Данії, яким була програма в 1864 році, щоб ідеєю Грундтвіга переняла маса данської інтелігенції, викиненої зі Шлезвіку з посад, головною військової старшини, що нараз найшлися без хліба в руках, і знов стає між ними Грундтвіг і голосить свої науки як до інтелігенції світської, так і до духовенства. Аж тепер загальна інтелігенція признає йому правду і береться до роботи.

Зі Шлезвіку втікає тоді до Данії між іншими переслідуваний Німцями молодий богослов, Шредер повний охоти до праці й любови до народу. Він закладає зараз при самій німецькій границі в маленькій оселі Асков свою високу селянську школу (1865). Він будить селян, подібно як Колд. Прибиті селяне шукають потіхи й розради у нього і знаходять її в його школі, горнуть доокруги свого учителя. В цій школі являються найліпші учителі, їх уже удержують ученики своїми оплатами. В школі вчать історії і географії свого народу і цілого світу, рідної мови і літератури, історії церкви, природознавства, співу, гімнастики, рисунків, англійської мови, тощо. Ученики відбувають подорожі по цій Данії, улажують віча, збори.

За Шредером йдуть інші і закладають по селах нові подібні школи. Ходять з початку також так від села до села, одинцем, або в гуртах (від мандрівних шкіл), збирають людей, переконують, показують потребу науки, доки не вдається оснувати школу. Не один з тих учителів народу впав, не лишивши по собі й імені, та немало з них стали голосними апостолами науки серед широких селянських мас. І небавком народ так полюбив свої високі школи, що далше сам їх уже закладав, сам стався прихильником собі вчителів, сам будовав величаві шкільні будинки, аби лиш послухати наук.

Нині є вже около 70 людських данських університетів. Зі шкіл тих виходять щороку нові люди, а осередком усіх цих шкіл є загаданий Асков, правдива твердиня данської культури. Сьогодні основна робота вже покинчена, та праця все ще поступає, удосконалюється.

мусь її найбільше, бо аж 70% в році 1923, щого понад 95 мільярдів літрів, інші держави спожитковували нафту в 1923 році ось якими кількостями: Велика Британія 5.400 мільонів літрів, Союз Радянських Республік 4.200 мільярдів літрів, Канада 2.574 м. л., Франція 1728, Мекіко 1714, Брит. Індії 1696, Аргентина 1500. Якщо ці кількості розділити на населення кожної з цих держав, то на голову кожного мешканця Злучених Держав Північної Америки припадає по 813 літрів річно, на кожного Канадійця 342 л., на кожного Англієця 11 зл., Голяндця 96 л., а на Француза або громадянина Радянської Спільноти по 44 л. річно.

Розуміється, не треба цього так дослісно брати, бо і кожний Американин висвічує річно аж 813 літрів нафти, бо в дійсності при кольтосальному поширенні електрики мало хто в Америці свить нафтану лампу; але зате для комунікації (авта, літаки і т. п.) і для промислу Америка потребує таку кількість нафти, що на кожну душу припадає річно вісім чубатих гектолітрів! Це доказує, як високо розвинена новітня техніка в Америці! Не диво, що у великих містах Америки кінного воза не побачиш; все гонить на випередки автами... Як же далеко позаду ми! У нас і по найбільших наших містах ходять ще пишно та поважно не тільки скороні коні, але повільні, дрімліві воли у старосвітських дерев'яних ярмах!...

(Продовження буде.)

Сам Грундтвіг дочекався ще того, що його приятелі зложили йому в 70-ліття уродин у дарі гроші, за які він заснував свій народний університет у столиці Данії, в Копенгазі. Однак в столиці школа не йшла добре, тому її перенесено до села Лінбі. Загалом усі ці високі школи позакладано лиш по селах, а не по містах, бо в містах вони не мали поводження.

Нема в цій статті місця, щоб описати ближче ці школи. Скажу лиш дещо. Колись ученики (чи учениці) харчувалися звичайно у своїх учителів, разом при одній столі, а в початках їли навіть з одної миски. Нині вже в цій Данії ніхто з одної миски не їсть, тим менше в школах. В школах учаться зимою повних шість місяців дорослі муштини, звичайно у віці 18—30 року, а літом дітчата та жінки. Звичайно буває так, що хто скінчив одну з цих високих шкіл, іде ще до Аскова. Тут є також курси для тих, що хотять бути учителями у тих високих селянських школах. Кожний ученик вертає з високої школи назад на своє господарство, а ніколи не шукає іншого хліба, бо чується самостійним і паном на своєму господарстві.

Не одного здивує може, чому там не вчать нічого практичного, прим. ремесла, купецтва і т. н. і чому прикладають таку вагу до релігії, яку ставлять з просвіттю в одному раді. На це ось яка відповідь: Досвіди показали, що лиш ті учителі мали в школах повний успіх і здобували провід, у яких наука й ширення освіти базувалися на релігійно-моральних основах. Може воно у нас не одному не подобається, та воно подобається Данцям і себе вповні оправдало. А щодо практичності, то видно, що данський селянин уже знає, якої школи йому треба, як сам заложив собі їх біля 70, а в них щороку вчиться около 6000 учеників і учениць.

Слід іще зазначити, що нині тим школам вдячна ціла Данія за загартування молодого покоління до самостійного життя, за великий поступ у рільництві, за усунення чужих купців, ремісників і промисловців з данської країни.

Тільки завдяки тим школам розвинулися так гарно в Данії читальні, господарські товариства, господарські школи, ціла господарська організація й культура. Завдяки їм не найдеш там неписьменної людини, а зате в кожній хаті найдеш часописи і книжки. І завдяки їм історичні данські пісні гомонять по цілому краю й розносять славу данських подвижників. Школам тим завдячує Данія чистоту по селах, здоров'я у людей, силу тіла й волі, загін давніх поганих звичок і поглиблення любови і праці для вітчизни.

Чи ж того всього мало? Люде — пише данський письменник Бунс — що виходять з тих шкіл, виглядають так, немов виходили би з іншого світу. Їх спосібності й охота до дальшої науки, їх інтелігенція і розсудність кажуть, що вони здібні до великих діл. Та вже найбільшу заслугу мають ці школи в розвиткові селянських кооперативів, які дають ціле данське господарство так високо, що звернули на себе не меншу увагу світа, як самі школи, а той, що недавно за небаченим селянином став сьогодні учителем свого переможця Німця.

Ось які користі приносять селянські людські університети!

М. Таоридло.

Одиноким наказом нинішньої хвилі є праця і ошадність.

Випадки щадинчі

причас

Краєве Т-во Кредитове

вул. Домніканська ч. 11.

467

ПРИГАДУЄТЬСЯ ВСІМ

ГРОМАДЯНАМ-УКРАЇНЦЯМ В „ДНІСТРІ“ ще не забезпеченим, що 1/3 часті вартости будинків не підлягає примусовому обезпеченню в П. Д. У. В. і тому належить зараз а найбільше по 31 жовтня п. р. виповісти її в П. Д. У. В. і зараз обезпечити в „ДНІСТРІ“ (з терміном від 1. січня 1927. р.).

Всякі інформації в тій справі подаєть Т-во „ДНІСТЕР“ у Львові і його Агенції, які знаходяться у всіх більших громадах.

517 2—3

Проти зловживань старости.

Делегація села Глуховець у львівського воєводи.

Дня 15. п. м. була у львівського воєводи делегація громади Глуховець, повіту Львів, котру представив воєводі посол С. Хруцький. Предметом авдієнції була жалоба громади Глухівця на поступовання львівського старости Зелінського. Староста Зелінський уже від давня намагався склонити громадську управу Глухівця, під загрозою розв'язання, щоб для кількох римо-католицьких родин вибудувати на кошт громади „кошцюл“. Громада боронилася, як могла, відкидала трічі пропозицію старости, аж поки рішенням воєводства з дня 7. серпня п. р. не роз'язано львівської ради і не встановлено „наказної“. Користаючи із записки новоназначеного заряду громади, котру відбудує дня 24. серпня п. р. в старості у Львові, староста не забув і про „кошцюл“ — і таки в будинку львівського староста, у своїй канцелярії, велів ново-записаним членам громадського заряду перевернути ухвалу, що громада Глуховець відступить даром площу під „кошцюл“ у Глухівці. Депутація громади Глухівця заявила на безправність такого поступовання старости і жадала уневаження цієї ухвали.

У відповіді на жалобу громади представлення посла Хруцького воєводи відповіло, що він, правда, уневажнити „ухвали“ не може, бо це належить до повітового відділу (власний круг діляння), але приобіцяв, що за цей вчинок зарядить проти старости дисциплінарне слідство.

Побачимо, що з цього вийде.

До спільного знаменника.

Об'єднанські зданги соціалістичних партій.

III.

Українське Соціалістичне Об'єднання „Селянський Союз“ ще теж у немовлячому візві. Однак це дуже химерна, змінлива і збиточна дитина, про що зрештою свідчить досить богата, хоч не досить почесна і світла історія цієї соціалістичної партії. Складається з недобитків ес-деччини й безпартійних обивателів, що — ставши послами — час до часу перемальовувалися в менше або більше червоні, а то й жовто-блакитні коліри.

Ще в р. 1919 мабуть єдиний тоді холмський діяч Павло Васильчук навізав зносини з львівськими українськими соц. демократами та започаткував видавання єдиної тоді на північно-західних українських землях української газети „Наше Життя“, що довгий час мала безпартійний, загально-національний характер. Ставши послом, він згуртував біля себе кількох ес-дечських й ес-ерівських недобитків і в рамках тоді ще партійно незрізничкованого і політично мало зорієнтованого Українського Союзового Клубу створив „соціалістичну фракцію“. Якого покрою був той початковий соціалізм, важко сказати. Годиться тільки зазначити, що „соц. фракція“ далі піддержувала принагідні зв'язки з УСДП.

На вступі діяльності Українського Союзу Клубу заіснував один дуже важний акт, який навіс сутінок на всю діяльність українського парламентарного представництва. Маммо на увазі вступну принципіву заяву Українського Союзового Клубу, яка мала бути правно-державною заявою, а під впливом теперішніх глашатаїв „селянсько-робіничого фронту“ стала — чорт знає чим. Поза загальними фразами проголошено співпрацю з польським народом, завершуючи те все голосуванням за довірям для уряду ген. Сікопського. Отже на вступі

своїй політичній діяльності теперішні сіль-союзники обстоювали співпрацю з польською „демократією“.

Піддержуючи зв'язки з УСДП, в якій розпочалося вже „броженіє умова“, вони заразилися ним. Після доби лояльності до польського уряду і хитань щодо обличчя свого „соціалізму“, теперішні сіль-союзники перекинулися до УСДП, видавши перед тим відповідну відозву. Таким чином стали вони складовою частиною соціалістичної робітничої партії. Та в тому часі УСДП, семимилевими кроками переходила через глибокі потрясіння, поки в своїй більшості не перейшла на комуністичну платформу. Не могло це не найтисливішого відгукну і в „соціалістичній фракції“, зав'язаній з ферментуючою УСДП. Ліва частина „соц. фракції“ виступила в Українського Союзу. Ключові й оснувала окремий посольський клуб УСДП, щоби в короткому часі об'єднатися з двома польськими комуністами з окремий комуністичній посольській фракції. Права частина „соц. фракції“, яка фактично вже перестала існувати, під проводом пос. П. Васильчука не мала відваги піти за своїми товаришами. Що більше! Пос. Павло Васильчук з особливим натиском підкреслював невіддільність національної єдності українського парламентарного представництва, невіддільну потребу вдержання одноцілого Українського Союзу. Ключові.

Як згадано, теперішні сіль-союзники ані не пішли слідами своїх товаришів зі „соц. фракції“, ані не рвалися тоді проломлювати „сокальського кордону“ і не вступили до жадної з існуючих галицьких партій. Спершу зайняли вони вижидальне становище, а по кількох місяцях, приєднавши кількох безпартійних послів (з яких деякі брали участь в р. 1923. у відомій зїзді трудової партії), заснували самостійну політичну партію під назвою Українське Соц. Об'єднання „Селянський Союз“. Як бачимо, тим чином підкреслили вони різко свій холмсько-волинський сепаратизм, не бажаючи переступати меж „сокальського кордону“.

„Сел. Союз“, як про це свідчить вже сама назва, зродився як партія чисто селянська. Таким чином недавні члени інтернаціональної робітничої партії, створили національну народницько-соціалістичну селянську партію. Вони без обиняків зазначували свій націоналізм, обороняючи на сторінках свого партійного органу і в соймі всі ділянки національного життя включно з церквою. Як українська народницька партія своїм національним обличчям стояли вони найближче українських національних демократів (теперішнього УНДО), з своєю „соціалістичністю“ найбільше тяготіли до радикалів. УНДО відкидало їх своєю „буржуазійністю“, лякало великою кількістю професійної інтелігенції, хоч склад „Сел. Союзу“ є ідентичний під соціальним оглядом зі складом Українського Нац. Дем. Об'єднання, тільки — очевидно — в мініатурі, бо взагалі Волинь і Холмщина, терен діяльності „Сел. Союзу“ є тільки мініатурою Галичини, головного терену діяльності УНДО. Можна сказати, що УНДО онесмілювало сіль-союзників. Тому вони в дальшому ході своєї еволюції розпочали переговори з радикалами, щоби об'єднатися в одну партію. Як не дивитися на ці об'єднання, то без сумніву був би це крок вперед, вже хочби тому, щоби тим чином привести до ліквідації дрібних політичних партій, вічно внутрішньо опозиційних, і створити більшій відповідальній угруповання, здатні не тільки до опозиції, але й до розбудови всіх ділянок громадського життя. Ця остання замітка особливо звернена на адресу „Селянського Союзу“, який поза ілюзоричними партійними комітетами, секретаріатами і респектами членів не заснував ані

одної приватної української школи, ані одної кооперативи, ані одної кредитової інституції, ані одного культурного товариства.

Від першої хвилі повстання „Селянського Союзу“, від 1924 р. велися переговори з радикалами, сіль-союзницькі послі виступали гістьми на всіх радикальних зїздах і нарадах, вже от-от мали буги підписані „раса соювета“ і все скінчилося повним розривом. В своєму маніфесті пос. Макивка оправдує зїзвання трілітніх переговорів тим, що соціалісти-радикали не мають програми, відповідної для селян та робітників, що вони хотять „брязнути зброєю проти східних братів“ та що в них завелася отаманія. Очевидно, кінць сміявся би в таких мотивів.

Фактом є, що тоді, коли радикали при допомозі відомої резолюції про недопустимість співпраці з „буржуазними“ елементами, виключили якенебудь співділення з українським національно-демократичним табором, „Сел. Союз“ не міг погодитися з такою аксіомою радикальної політики. Як подає „Громадський Голос“ в статті „На суд працюючих“: „вимога сіль-союзників з УНДО була головною перешкодою порозуміння ще недавно, бо в листопаді 1923 р.“

„Сел. Союз“, українська політична організація, не лише українська, але й демократична та національна, після довгих переговорів з радикалами, „прощається“ з ними в статті пос. Макивки і проголошує об'єднання з анаціональною, тільки територіально українською „Народною Волею“ з головною метою виступити хрестоносним походом проти Українського Національно-Демократичного Об'єднання, — як головної забори визволення „трудящих“.

*) В II-й статті під цією самою назвою (ч. 205 „Діла“) слід в 2-й шпальті, 30-тій рядок з долини заступити слово „соціалізму“ терміном „націоналізму“. Те речення повинно звучати: Не цурючись націоналізму, завзято обороняючи „руську“ меншість в межах Польщі і т. д. — Ред.

Секундар Дер. Заг. Шпиталі
Д-р мед. Евген Олексій
ординує
в недугах жіночих і акушерії
Львів, жовківська 85, партер
напроти двірця Підзамче. Доїзд трамваем
5. 9. (Станція біля хати) 589 1-3

НОВИНКИ.

— **Конфіскація.** Вчорашнє число нашого часопису сконфісковано за три місяці вступної статті „Без вітрил“. Є це 86. конфіскація цього року.

— **Прощальний концерт нашого співака.** У неділю дня 19-го ц. м. попрощається з львівською громадою на концерті у залі „Музичного Інституту ім. Лисенка“ добре й відомий оперовий співак п. Чічка-Андрієнко, який виїжджає до Італії, до Медіолану. Останні чотири роки співав він в опері міського театру під псевдонімом Квятковський. Польська критика ставилась у нього дуже прихильно до Чічки-Андрієнка, підкреслюючи його дуже шляхотну краску голосу з металічним блеском, ширину голосової скади, знамениту дикцію і м'якість. Деякі критики ворожили йому навіть велику кар'єру тенора, а всі згідно признавали, що львівська опера в його особі придбала цінну співацьку силу, якої відсутність від довшого часу захитувала оперовим репертуаром. Сподіємось, що наша публіка висловить своєю збірною присутністю на концерті свої симпатії до майже єдиного в нас лірично-геройського тенора і підбадьорить його до нових успіхів на чужині. Разом з п. Чічкою-Андрієнком виступить відомий, улюблений у Львові, бас п. Машук-Мартіні.

— **Смерть маляря.** Помер Тадей Рибковський, нестор львівських польських малярів, що один з перших звернув увагу на красу українського народного побуту, яку відтворював у сотках своїх рисунків і аquarel. Покійний нерідко працював для українських ілюстрованих видавництв, між иншими для видавничого перед війною „Дзвінка“. З покійним зїздила в могилу симпатична постать артиста, для якого в межах його вчительської діяльності не находилося місця для національної нетерпимости, чого доказом його відношення до учеників-Українців у промисловій школі.

— **Бандитизм і злочинства** розвивається у Львові та околиці, нові природні явища. Ніякого враження не роблять щоденні новинки, що десь на Садівницькій злочинці розбили крамницю з харчами та тютюном, а на Галицьких Пасіках покради одіж з хати. Аматори прогулянок можуть дивуватись, що навіть у лісі в Зимній Воді, де стільки мілуків шукає свіжого повітря, озброєні бандити в білий день напали на селян, що їхали до Оборошина і ограбили їх... з хліба, масла і трьох папіросів. Саме перед трибуналом присяжних судців ведеться розправа проти чотирох молодців від 18 до 27 літ, які в околиці Янова грабили довгий час проїзжих.

— **Дорога фільма.** Захотілось французьким кінематографічним підприємцям історичної фільми з польського життя і вибрали собі околицю Ломжи до знімок. Кінематографічні оператори здіймали шаріж уланів. Вояки так запалились у своїй ролі, що повірили будим-то йдуть до дійсної воєнної атаки і наїхали на артистів і режисерів, сильно їх поранивши.

— **Міжнародний музичний конкурс** на твори камерної музики з 3—6 інструментів розписало „The Music Fund Society, 407 S. mson Street, Philadelphia, P., U. S. A.“. Визначені премії: 5.000, 3.000 і 2.000 доларів. Час до надсилання творів минає 1. І. 1928 р. Ближчі відомості в „Neue Musik Zeitung“ з 1926 р. зошит 23. — Може хто з українських композиторів поспробує шаста?!

— **Російські літературно-мистецькі новини.** Петроградська публічна бібліотека придбала від приватних осіб 200 рукописів А. Чехова. Між ними находяться два томи оповідань ще зовсім недрукованих. — Ілля Рєпін, недавно померший сениор російських малярів, є предметом дуже живої дискусії в мистецьких колах: чи він заслуговує на назву „національного мистця“, без огляду на те, що не хотів до кінця життя вернутись з Фінляндії на батьківщину. „Союз

мистців революційної Росії“ закликає офіційно: „так“, однак не місаріят освіти не приймає цієї заяви до відома. Петроградська „Красная Газета“ розписала на цю тему анкету, яка приносить найбільша потверджуючі відповіді. Державна академія мистецтв у Москві вислала фольклористичну експедицію до Карелії, де свого часу найдено велику скільність матеріалів до російського народного епосу. До цього часу вчені написали там нових 111 біліз (драми); проводить експедицію проф. Соколов і Любський. Один з її членів Х. В. Жеребцов потону в ріці. — Вдова по Леніні, Н. Крупська видала в державній видавничстві свої спогади.

— **„Заслужений працівник науки“** — такий є новий титул утворений радянським урядом, призначений як відзначення для вчених, разом з 1800 рубл. річної плати. Першим, який одержав його є проф. Милославський за свою 30-літню наукову діяльність.

— **Світова хроніка.** Помер у Мюнхені славний німецький оперовий співак д-р Альфред Барі в 45 році, творець „Льогенгіна“, „Зігфріда“ в Байрайтських сватах. — Італійський летун Нобіле приготував за рік лет в Риму до Буенос-Айреса на новій літаку, об'єму 50.000 кв. м. — Від 28-го ц. м. до 2-го жовтня збереться в Римі міжнародний конгрес для морального виховання. Предметом наради буде: чи існує можливість загального етичного законодавства як підстави до виховання.

— **Добре бути спортсменом** — але не у нас. „Гакоат“, жидівський спортивний клуб у Відні, відбув недавно поїздку до Америки, де змагався в копаному м'ячі з різними столичними клубами. Вислідом тих змагань була, правда, повна каса управи клубу, але й утрата більшости гравців з першої дружини, яких за великі гроші заангажовано до американських спортивних клубів. Дружина „Гакоат“ вернула до Відня зовсім некомплектована. Однак на тому не кінець. На днях виїхало до Америки двох нових її кращих гравців, так, що в жидівських спортивних колах побоюються, що „Гакоат“ наслідком впливу найкращих сил не здержиться довше в першій класі відецьких спортивних клубів. Це булоб одностороннє з повним матеріальним і моральним занепадом клубу, тому його управи задумує перенести „Гакоат“ з професійної ліги до аматорської, щоб хоч таким робом рятувати свій клуб перед упадком. „Гакоат“ має в своїх рядах 4.000 членів і є одним з найбільших і найбагатших клубів у Відні. Як королівські платні дістають члени дружини „Гакоат“ в копаному м'ячі, видно хоч би з того, що одному його гравцеві, що на днях виїхав до Америки, належалося по контракту ні більше ні менше тілїнь 2.150 доларів за гру до кінця року. Однак в Америці заплачу йому впятеро більше і він виїхав негайно туди, зрікаючись цілої належної йому суми.

— **Личаківський комедіант.** Звертаємо увагу на ошуканика, який представляючи себе за стражника УГА, находить українські гроші у Львові (головно на Личаківі) деклямуючи про свої гравці, при допомозі драматичних рухів (як де на землю, клякає й плаче) зманює гроші на похорони своїх мам і одяг для себе. З огляду на те, що в цей спосіб обдурив він уже не одного, перестерігаємо киносерії серця перед його красномовністю та акторським талантом.

— **Справлення ошибки.** В 205 числі „Діла“ з дня 16. ц. м. вкарлася ошибка, яку може дехто зрозуміти. В рубриці „Відомості комунікати“ в справі премій в Пенсійнім Інституті помінено „до пенсійне забезпечення починається

Fortuna Kołem Sie Toczy

тому не омийайте нагоди, виповніть негайно поміж замовлення і вишліть 462 до фірми: 5-10

БАНКОВИЙ ДІМ
О. ГРИС
Львів — 3-ого Мая 8.

Прошу прислати негайно **Львівський львівський львівський** : черток по 10 зол., ... половинку по 20 зол., ... цілих по 4) зол. Належитість в квітці зол. переішлю чеком П. К. О. — почтовим переказом — прошу прислати за післяплатою.
Ім'я і назвисько
Докладна адреса

ФУТРА

всілякого рода, першорядної якості. Найновіші заграничні креації сезону — також наймодніші шкірки на ковніри до плащів і т. п. в великім виборі — надійшли вже до ново відкритого МАГАЗИНУ ФУТЕР ЗНАНОЇ ФІРМИ БРАТЯ РОТІ С-КА, Львів, площа Марійська ч. 8. — Телефон 48-54. ПЕРШОРЯДНА КУШНІРСКА РОБІТНЯ.

службовиків у Львові є примусом — з чого дехто міг би зробити хибний висновок, що воно торкається лише львівських службовиків, а не в цілці краю.

Курення папіросів

є для величезної більшості суспільності життєвою konieczністю. Тому, тимбільше мусимо звертати увагу на те, що і як куримо. При закупці тютюну мусимо числитися з нашою кишенею а при виборі тютюну і папіросів повинні ми бути дуже вибагливі і купувати тільки випробовані першорядні вироби, де на кожнім пуделку є виразно назвисько продуценту і місцевість, відки і дайкого походять. І так н, пр. ТУТКИ МОРВІТАН, БОНТОН, ЕЛЬГАМЕЛЬ як рівнож папіроси ГЕРБЕВО ДОРЕ нають на кожнім пуделку чи сшитці виразно виписане назвисько фабрикантів, яке ручить за доброту товару

ГЕР-БЕ-ВО

ГЕР-лічка Бе-ддовські Во-ло-шинські
з'єдинені фабрики тютюну і папіросів
558 Сп. Акц. в Кракові. 1-10

Дописи.

Капуш. (З кооперативного руху) Дня 22 серпня н. р. відбулися у нас загальні збори Повіт. Союзу Кооператив під проводом голови Надвірної Радн. п. Генриха Ковалю, народного вчителя. Збори ці були показником економічного життя в Капушній, тому заслуговують на увагу. На 69 громад існує в повіті 44 споживчих кооперативів, злучених у Повітовому Союзі.

Після розгляду річного обороту у третім році існування Повіт. Союзу вказує на те, як потрібна була така інституція. Після відчитання справоздання, виготовленого делегатом Ревізійного Союзу з переведеної ревізії і вичерпуючого справоздання управи Повіт. Союзу виявляється, що жодна річ не була виконана, що селянство є добре обслуговане зі справною кооперацією і що ця справа лежить йому на серці. Заслугу в цьому треба приписати між ин. директорові Барчинові, що, не жалуючи труда, об'їздив всі села в повіті, скликав анкету і своїми популярними викладами ширить ідею кооперації. Характеристична річ, що майже в усіх громадах тягнулася червоною ниткою справа моральна, як зі сторони управи, так і учасників. А всеж такі моральна сторона чи не важливіша від матеріальної, бо кооператив є школою життя. Вона має виховувати молодь, має виховувати наріж. Кооператива має виробити в нас почуття організованості, солідності, точності, самостійності, товариської чистоти і т. д. І коли сільська кооператива має бути школою, то тим більше Повіт. Союз Кооператив повинен бути взірцем такої школи. На жаль, так воно не є. На релігійні членів уваги й інтереса учасників відповідала управи декілька іронічно, викручувалися неfortunно, або збували відповіди мовчанкою. Ось коли деякі представники сільських споживчих кооперативів нарікали, що хліб з Пов. Союзу недобрий, то це дає пригоду управі Пов. Союзу говорити про делікатне піднесення, недостатку кариєсти і т. ин. На поважний закид, що Союз у деяких товаришах є лише посередником між місцевими купцями й сільськими кооперативами, управа не дала адекватної відповіді. А один з членів управи П. С. вимагає, щоб службовики сільських кооперативів приступали до Пов. Союзу, як до „святая святих“, зі „страхом і трепетом“, коли між тим службовики П. С. можуть нахвалитися з криком на своїх сільських товаришів. Не вадноб таким службовикам (як завжди слухаю один з учасників) прочитати брошуру „Кооперативний крамар“. Від службовиків П. С. К. мусимо вимагати не лиш кооперативного знання й купецького вишколення, але також європейської огляди і кулешкої чистоти, щоб своїм поведінням притягали якнайбільше покупців, а не відганяли.

Учасник.

Джес-бэнд.

Воєнний, а ще більше пововоєнний час увів усюди зміни та новості. Не залишив він і т. зв. „буденної“ музики та її ритмів. Старий, досить різномірний ритм живе хіба тільки у споминах, а на його місце прийшов новий, примітивний, всім доступний ритм скорого марша, що так дуже нагадує часто перед війною грані японської марші. До історії належать не тільки Чевоні, Меніет, але також полька, гальопка, різні еспанські, малярські й інші танки вегетують у серцях та нотах „старшої“ генерації. Вся молодь „признає“ тільки один ритм, а то дилітільного „тер-а“. З передвоєнними часами важко її хіба тільки один вальс і то виймово та дорічно.

Війна, що безпосередньо чи посередньо так довго здавлювала забави і розважки, не дала змоги розвиватися також танцувальній, зате проломилася вона „загороду“ десятилітньої бережності форми, дібравшись на добре до самого „бон-ю-у“.

В цих нових обставинах розвивається танець, стараючись подвоювати запалом „вінагородити“ втрачений час. До цієї „верви“ танця мусіла прикривитися і музика, що прибрала форму американської варіації, фортепианої капелі — „джес-бэнд“ (dix band).

З початку не бракувало в ньому ні самоходних труб, ні коров'ячих дзвінків, дитячих пискавок і трубок, ковала й інших подібних „інструментів“, що зокрема чи разом уважалися знаменитістю капелі. Помало відпадають наведені „інструменти“ і теперішня обсада повного джес-бэнду представляється звичайно так: фортепіан (два), скрипка (дві), бенджо (banjo), тенорове строєне QSON, і мандоліново, саксофон-альт (строний на б), для мелодії, саксофон тенор (стр. на С і третій стр. на В), бас, бубен (з додатками як: малий бубен, тріггел, малі чіпелі й інші) — ну і додаткові інструменти, як позавна, тремпета, чельо і японський лотосовий флет (lwasac-wlaji).

Фортепіан проводить, одначе зведений він на „машину“. Тони лівої руки роблять вражіння бубна, права рука варіаціями виповняє „Тонгарм“, полишаючи мелодію саксофону або скрипки. Скрипка — якщо не веде мелодії, переходить всі її можливі прикраси. Бенджо виглядає як „балалайка“, тільки більше, з довгим держакком. Натягнені струни (п'ять) при торкненні дають твердий, металічний, ясний тон. Гармонійна функція його така сама, що другої скрипки в смичковій оркестрі. Саксофон, інструмент винайдений ще 18-0 р. парижанином Саксом (sax), виглядає як велика, труба (пропорці коротка) фанка, і звук його подібний до звука кларнета, тільки з додатком французької спеціальності, — себто більше носовий. Аж саксофон робить капелю джес-бэндом. Своїми носовими, незадоволеними та нарікаючими тонами виявляється знаменито із задічі — так сказатиб — джес-бэндівського „блання“. Грач на бубні не шукає, що — маючи перед собою з 15 „інструментів“ (всіх їх обчислено на одну соту секунди) „обслуговує“ їх, вибіваючи прецизійно такт. Позавна, тремпета, чельо не більше „статисти“. Бас майже не змінений. Згадати ще тільки лотосовий флет, що виглядає як подовгаста дерев'яна фаночка, його скля залежна від рухомого денця-кілочка. Голосом і висотою тонів нагадує звичайний флет. Найкращі джес-бэнди мають ще Ріх-а-топе (віброути ударяють дві кулі об металеву пластинку), якого звук нагадує звук приглушеного дзвінка та „blagging“ — „співачую пилу“, що — ударена мотомотом і відповідно гнена — співає наче „позагробованим“ голосом бажану мелодію.

Все те разом зливається в дивну гармонію, яка опанувала тепер увесь танцюючий світ.

Віденя, 12. вересня 1926

Т. Витвицький.

*) Також „Landler“, який живе на тих самих правах, що у нас коломийка, у Мадарі чардаш і т. п.

Всячина.

З країни жіночої емансипації. Данія є країною, де жінка виборола собі найбільше прав у громадській житті. Останнім етапом боротьби за ці права була свіжа кампанія проти титулу „панна“, який відіжували в суспільності одних жінок проти других, що є „панями“. Кілька місяців тому помістива одна впливова жіноча газета палку статтю проти цього образуючого титулу. Жінки зрізані в Данії з муштинами на всіх полях: від кількох літ носять навіть таку саму фізтуру і подібну одіж; якже-ж довго терпітимуть вони, щоб муштини ділили їх на дві касті, замужні і незамужні? Такий поділ спроти-соціальним і нацидницьким. Протисоціальним тому, що жінки, які мають нешлюбні

діти, титулюють на глум „панями“, а нацидницьким тому, що в Данії належить до доброго тону не лише бути замужньою жінкою, але навіть кілька разів розведеною. Стаття мала великий успіх. Найбільше захопленими були молоді дівчата і старі панни. У середній школах учениці масово почали заявляти, що домагаються від своїх учителів титулу: „пані Гансен або Енсен“. Жіноча преса розіслала статті звернення проти осоружної назви „панна“ і задалось, що паннам ось-ось почнуть грозити репресіями. Одні з жіночих союзів звернувся до міністра справедливості, відомого зі своїх феміністичних симпатій, щоб він доручив ужити в усіх урядових листах титулу „пані“, звернення до незамужніх жінок без різниці віку. Так і сталося. Слово „панна“ щезло з друку та мови. Остання перепона зрізання жінок з муштинами знищена. Єдиними недовольними є хіба самі дівчата, що боролися за всі нині здійснені права, бо... не мають уже сил за що боротися. Злобні кажуть, що лишається їм ще домагання титулу: „пан“. Рівножні данські відносини з нашими, бачимо, що саме це останнє „право“ жінок не стане ніколи предметом завзятої боротьби; сам дух нашої мови не дозволяє звертатися до дівчат або старших незамужніх дівчат з титулом: „панно...ська“, а „прошу пані“. Зате багато інших прав можуть заздрити наші жінки данським.

Зі спорту.

Кубкові змагання. — Виступ легкоатлетів І. Краєві ситківкові змагання.

Велике зацікавлення будять змагання в конаному м'ячі, т. зв. кубкові. Перший раз стають українські дружини до боротьби за кубок. У Львові розіграють фіналові змагання між собою „Україна“ (Львів), з одного боку, а з другого „Скала“ (Стрий) або „Беркут“ (Перемишль). Обі дружини докладають усіх старань і амбіцій, щоб здобути кубок для своєї дружини. Гра буде дуже цікава хоч з того огляду, що всі дружини грають менш-більш однаково.

Можна сподіватися, що легкоатлетичні змагання найдуть не менше зацікавлення. Неодмін з дотеперішніх рекордів піде в кут. Правдоподібно підуть мети і скоки. Гарною точкою програми буде п'ятизмаг. Серед сподіваних змагунів заслуговуватимуть на увагу п-ве Козак, Дахнівський, Климок, Дубина. Богато буде змагунів, що ставитимуть перший раз.

Одначе чи не найцікавіше буде глянути на ситківкові змагання. І заре буде побачити мистців української ракетки, найбільш популярного у нас спорту від нинішньої хвилі. Деякі з них будуть ставити в днях 28. ч. м. і до польських ситківкових змагань. До українських змагань ставитимуть мистець Сасик, а даліше Кульницький, Доромирський, Франки, Слоневський, Прошшин, Рожанківський юніор і багато інших.

Публіка повинна заповнити масово український майдан в обох днях змагань.

Н. П.

Нові книжки й видавня.

КНИЖКИ:

КАЛЕНДАРТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА“ на звичайний рік 1927. Річник 49. Видання Т-ва „Просвіта“ у Львові, ч. 704. Зміст: Календарська частина. Таблиця до обчислювання відсотків. Календар вагітності домашніх звірят. Плодова таблиця домашніх звірят. М. Кордуба: Територія і населення Радянської України. Іван Калинович: Як працювати по читальнях „Просвіти“? І. Програма просвітньої праці. II. Діяльність секцій. III. Календар освітньої праці на 1926 рік. Ів. Раковський: Найновіші здобутки наук природи. Астрономія. Хемія. Наука про землю. Відкриття піщаного бігума. Вік нашої землі. Наука про рослини. Наука про звірять. Наука про людину. Продовження життя і відмолодження. Людські раси Європи. Микола Чайковський: Деякі розділи із суспільної фізики. І. Вступ. II. У погоні за джерелами енергії. III. Машина та видатність праці. VI. Комунікація. V. Бездроту — на віддалі. Всячина. За працю для народу: Нові почесні члени Т-ва „Просвіта“. Д-р Маріян Стахурський. Що знаємо сьогодні про скаженну? Д-р К. Трильовський: Дещо про селянські хахи. Д-р Ст. Баран: Важливі постанови про військову службу. Д-р Степан Баран: Услівне завіщення судової кари. Жалібна карта. Провідник по Львові та краю. Оголошення.

Й Віноківський і Й Таборський: ГРЕЦЬКІ ВПРАВИ ДЛЯ IV. IV. КЛАСИ. На основі шестого польського видання скорочені. Приспособив д-р Остап Чакварка. Накладом Україн-

ського Педагогічного Товариства. З друкарні Наукового Товариства ім Шевченка. У Львові 1926, стор. 172, 8^р.

Ярослав Цурконський: СМО. ОСКИПИ. Видавництво „Новий Кобзар“ З „Нової Друкарні“. Львів 1926, стор. 30, 8^р.

Клим Полішук: ГУЛЯЙПІЛЬСЬКИЙ „БАТЬКО“. Роман у двох частинах. Накладом Видавництва „Ока“. Коломия 1926, стор. 164 + 163, 16^р.

Бернгард Келлерман: ПРАВЕДНІ ДУШІ. Переклад з німецької мови Володимир Супранівський. Накладом Видавництва „Ока“. Коломия 1926, стор. 52, мал. 8^р.

VADEMECUM УКРАЇНСЬКОГО СТУДЕНТА. Зредаговано колегіально. Практична Бібліотека. З друкарні Ставропільського Інституту. Львів 1926, стор. 64, 16^р.

КУКУРУЗЯНА КУХНЯ. На підставі чеських приписів уложила Н. В. Видавництво Івана Вислоцького. Ужгород 1925, стор. 27, 8^р.

ЖУРНАЛИ:

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСНИК. Річник XXV. Том ХСІ. Книжка дев'ята за вересень. Зміст: Ев. Маланюк: 1) У майбутнє. 2) Тобі. Дажбожич: У полі. Борис Гомзин: Еклезіаст. М. Мандрига: Тебе нема. С. Васильченко Соловій. Орфійські малюнки. Д-р К. Трильовський: Іван Франко — як поет-громадянин. М. Зеров: Поезія Олеса і проба нового її трактування. В. Кудрик: Карло Марія Вебер (З приводу 100 роковин смерті). Д. Донцов: Конець Великого Інвізитор. Бібліографія. Нові книжки.

БОГОСЛОВІЯ. Науковий тримісячник. Видас Богословське Наукове Товариство. Том IV. Книжка 3. Львів 1926, стор. 25; до 34; вел. 8^р. Зміст: Cirilo Korolevskij: Les fons de Bog-ghé et Barberni au Vatican. — В. Пешанський: Дещо про ізраїльські і великоруські ікони (Продовж.). — О. д-р Василь: Про літургію св. Івана Золотоустого. — Огляд і оцінки. — Вибрані питання. — Всячина-хроніка. — Богословське Наук. Товариство. — Книжки і часописи.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаємної Помощі Українського Учителства“. Рік XIV. Виходить раз на місяць. Ч. 8-9. Зміст: Від слів до чини. Загальний збір Т-ва „Взаємна Поміч“ дня 3. липня н. р. З діяльності Головної Управи. Записки із загального збору Кресної Учителської Спільн. Заяви й оголошення.

НАША БЕСІДА. Рік III. Ч. 17-18. Зміст: В. Островський: „Політика“. Повість про діячів вищої, нижчої і найнижчої політики. — Млія Дорошча. „Я слушаю музику“. Настрої. — Василь Некрашевич. На Похороні. — В. Вронський. Природні багатства Волині. — В. Анський. Дубровник-Рагуза. — В. Павлович. До об'єднання польської нац. церкви з православ'ям. — Ол. Ковалевський. Українська кооператива на Волині, Холмщині, Поліссю й Підляшч. — Лазеба-Лаконевський. Літо в Галічці. — Неморський. Молоді артистичні сили. — Мирний. Каспровіч як лірик. — Лопр. Боротьба з релігією в Мексиці. — Пилип Павлюк. Волинська Швайцарія. — Доконла церква. — Невгамований. На „Пречисту“ до Холма. — Відгуки. — Університет для чужинців. — Література, наука, мистецтво. — Літопис „Нашої Бесіди“. — Всячина. — Загадки. — Сміх і жарти. — Від Видавництва.

ЖІНОЧА ДОЛЯ. Рік II. Ч. 9. Зміст: Перші роковини. — Що пишуть до нас про нас? — Жіночий рух. — Вол. Островський: „Бабин копей“. Легенда з життя Холмщини з XIII. ст. — Відліди американсько-канадський. д-р В. Сіменюк: V. Чому ми бідні? — Лист з Канади. — Кооперативне віче в Збороні. — М. Д. Геть з алькоголем! — Красуха. — Часта господарська. — Веселий куток. — Всячина. — Оголошення.

ВІСТІ З ЛУГУ. Письмо присвячене луговим і сіновим справам, просвіті й науці. Рік I. ч. 2. Зміст: Дашк. — Праціюймо в Лугах постійно, а не солом'яним огнем. — Всеволод Петрів: Бесіди про методику тілесних вправ для пожарників. I. Передача (Трансмісія). — Стріла Карла XII, з Запоріжжя. — Дашк. — Як гасити огонь оборотів, стоділ і стирт? — Плян праці в Лугах у вересні й жовтні. — Перші власний „Луговий Дім“. — Гей, хто в „Лузі“, озовись! (звідомлення). — Праця в Лугах. — Сохільський здиж у Празі. — Організаційний фонд. — Веселий куток. СІЛЬСЬКИЙ СВІТ. Рік IV. ч. 6. за червень.

ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС. Орган Ревізійного Союзу українських кооператив. Рік V. ч. 37 і 38.

Revue Internationale des Instituts économiques et sociaux. Рік IV. ч. 2. За квітень-червень. Рим 1926.

RUK ZAL. 1890.

Ювілей 35-ліття існування Адо́льфа Боденштайна

найбільшої, найстаршої і найсоліднішої
ФІРМИ

Склад музичних інструментів

у Львові, вул. Леґіонів ч. 37.

яка з того приводу продає через місяць вересень всілякі музичні інструменти, приладдя до них, також грамофони ніше фе-
бричних цін та запрошує всіх на оглядини свіжого транспорту товарів без примусу купна.
530

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ! Для учнів поручає знамениті скрипки разом зі смичком в ціні 19 зол. 50 сот.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

СКЛАД ФУТЕР ФІРМИ С. ФІШ

Львів, Гетьманська 24. Тел. 1860.
ФІЛІЯ в Тернополі

звідома, що надійш в вже свіжий транспорт найновіших моделей, паризьких і ві-
денських як також всілякого роду шкір-
ки, які поручаю по дуже знижених цінах
427 на догодних услугах. 3-4

спортове Тов. "Україна"

запрошує усіх Членів, прихильників
спорту і Громадянство на

Помінальне Богослуження по померлих і погібших Чле- нах Товариства,

яке відбудеться в неділю, дня 19. ве-
ресня 1926 р. о год. 12. в полудне в
Преображенській церкві при Краків-
ській вулиці. ВІДПІЛ.
552

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський
хор під управою Петра Басевського
те у складі 30 осіб виступає:

Неділя 19.IX. Підгайці. 193 34-7
Понеділок 20.IX. Бережани.
Второк 21.IX. Рогатин.
Середа 22.IX. Рогатин.
Четвер 23.IX. Жидачів.
П'ятницю 24.IX. Жидачів.

"Український Національний Хор"
під управою Дмитра Котика:
Неділя 19.IX. — Устрики. 528 3-7

В неділю дня 19-го ч. м. о год. 9
рано відбудеться благословення перебу-
дованої каплиці на Баторівці. Проситись
львівських громадян о численну участь в
гій торжестві. — За комітет: о. К. За-
гайкевич, парох. Григорій Куринський.
167 1-1

курс шиття білля та кравецького
крою заходом і в забудованих
монестирях СС. Василіян при вул.
Потоцького 95 уряджує Патронат для
розноу ремесла при Уряді Самоуряднім.
Курс тривати буде 9 місяців від 1. жо-
втя до 30. червня 1927 а наука буде від-
буватися що другий день по полудні від
3-6 год. Приймається дічат, що покін-
чили 7. кл. народню або 3 кл. гімн. та
мають принайменше 15 літ. Вільних ще є
13 місць. Оплата вноситься по 15 зл. міся-
чно. По укінченню науки курсантки діста-
ють диплом визволення, які дають їм
право отворити собі робітню білля сейчас
а по відбуттю дволітньої практики ро-
бітню жіночого кравецтва. Зголошення
щодня приймає Ігумен. 549 1-3

Міжшкольові легко-атлетичні зма-
гання. В днях 20 і 21. вересня 1926 р.
відбудуться на площі Сокола-Батька між-
школьові легко-атлетичні змагання з такою
програмою: 1) Індивідуальні л.-а. змаган-
ня. 2) Олімпійські гінці на 1500 м. (100 X
200 X 400 X 800) о мандрівну нагороду
„Нового Часу“. 3) Біг на 3000 м. о ман-
дрівну нагороду „Червоної Калини“. 4)
Змагання в осмим-змігу о мандрівну на-
городу Українських Кооперативних Орга-
нізацій. Початок змагань в понеділок дня
20. IX. о год. 3. попол. Віаторок дня 21.
IX. рано о год. 9 і попол. о год. 3. Рівно-
часно на ситківкових токах С.-В. відбу-
дуться ситківкові змагання о мистецтво
Західної України. 556 1-2

ДРІБНІ ОГолошення.

НОВОВІДКРИТИЙ Жіночий Фризьєр-
ський Сальон при вул. Городецькій 51.
Стриження, ондулювання, фарбування во-
лосся та манікюри. Ціни приступні. 561 1-2

ДЛЯ 2 СТУДЕНТОК сошіна, неперехід-
на кімната з повним удержанням. Зго-
лошення слати на адресу: М. Струтинська,
Львів, Якуба Стшеме 14. I. 559 1-2

ПРИЙМУ 2 СТУДЕНТКИ на ціле удер-
жання. Покій соняшний. П'яницю в хаті.
Близько клінік. Відомість в Адміністрації
„Діло“. 65 1-3

ЩОМІШКАННЯ і кімната, передпокії,
гардероба, пивниця і т. д. за річним
чином від 1. жовтня до винайму. Відомість
в Адміністрації „Діло“. 554 1-2

ДОБРИЙ, авправний інструктор гімназій-
ний поручається (французьке, італій-
ське, фізйольогія, математика). — „Поступ“
Адм. „Діло“. 551 1-1

ХЛОПЦЯ на практику до мануфактури
приймемо сейчас. „Регулятор“ Львів-
Ринок 43. 553 1-3

ОСОБА інтелігентна, середніх літ зі свя-
щенної родини, займається шиттям
управою домою і дітьми. Успіях скромні.
Ласкаві зголошення до Адміністрації під
„Скромня“. 568 1-1

ПОШУКУЮ негайно здібного хлопця на
практику в механічній ремеслі Ю. Ло-
мага, Сікевична 9. 546 2-2

ЕКСТЕРНІСТА" концесіоновані курси
матуральні Евангелістична Шко-
ла, вул. Кохановського приймає додат-
ково вписи на гімназійні курси чоти-
рохлясові і шестиклясові також
семінарійні (також доповня-
ючі для гімназійних абітурієн-
тів). Учуть найзнаменитіші професори
державних заведень. Місячна оплата 30
зол. Зголошення від години 4-7. 548 2-3

АБСОЛВЕНТКА держ. учит. сем. по-
шукує лекції на провінції. — Зголо-
шення до адміністрації „Діло“ під „Учи-
телька“. 535 2-3

ПОМІЧНИК з торгівлі мішаних товарів,
кингарні і реставрації пошукує заняття
від 1. жовтня ч. р. Зголошення з условами
на руки Юрка Мельника сина Антося в
Пашківці пошта Винода. 537 2-2

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю
— з хінського срібла у Мандля, Ко-
перника 14 проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж
або вижки з хінського срібла у Мандля
Коперника 14. проти Кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хін-
ського срібла у Мандля Коперника 14.
проти Кіна Коперник. 432 7-10

ОГолошення.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Володимир Бачинський
повернуз і веде канцелярію
у Львові при вул. Косцюшка 1 а
(біля Народної Гостиниці). 2-2

Б. довголітній управитель водолічничих за-
ведень кривах і закордонних

Д-р мед. Вацлав Зайдль

приймає в недугах внутрішніх, жіночих
і переміни матерії від 3-4 попол.
Львів, вул. Кохановського 8
(дім П. К. О. меш. 32.)

Евент. водолічничих заборів уділяє у пацієн-
тів дома або в водолічничім заведенні бл.
др. Сербенського кваліфікований персонал.
500 1-3

РІК ОСНОВАННЯ 1899

М. А. Аугустин

Магазин футер

Львів, Рутоського 7.

приймає всілякі роботи, входячі в
обсяг кушнірства, як також поручає:
футра мужеські і жіночі, мі-
стові і подорожні, куртки,
світки, шапки, боа і т. п. в ве-
ликим виборі. 565 1-10

Управа Товариства воєнів Армії У. Н. Р.
подає до відома п. т. Членів Товариства,
що 26. вересня ч. р. о годні 14-тій в
Українській Станції при м. Каліші в по-
мешканні театру відбудуться

Загальні чергові збори Товариства

Порядок денний:

1) Вибори Президії Зборів. 2) Справоз-
дання Управи й Ревізійної Комісії за ми-
нулий рік. 3) Вибори Управи, Ревізійної
Комісії й Гонорового Суду. 4) Інформації
про заснування Товариства імені С. в.
Петлюри. — Наколи у призначену годину
не прибуде 1/3 всіх членів Товариства, то
наступні збори призначаються на 26. ве-
ресня о 15. годині й і закуватимуться дій-
ними при всякій кількості з'явившихся. —
Примітка: П. Т. членів Товариства, що
мають заяву до розгляду їх Загальними
Зборами, просять надіслати їх до Упра-
ви не пізніше 20. вересня.

564 Управа Товариства.

Ой зібралася бурлаки
До одної хати
Тай радили, деб на змму
Вбратися на сплати.

Один каже: Люте время,
Зима наступає,
А кравецьке враже племя
Лиш готяку знає.

Другий каже: Простіть брата,
Що я не оратор,
Та скажу вам, що на сплати
Дас „РЕГУЛЯТОР“.

Львів, Ринок 43. 566 1-1

Річні Зага бні Збори

Членів Кружка „Рідної Школи“ У.
П. Т. ім. Князя Льва у Львові на
Личакові

відбудуться в неділю дня 26. вересня ч. р.
о годині 3-ій по полудні в домі Круж-
ка пр. вул. Крупярський ч. 15. з отрим по-
рядком денним: 1) Відчитання протоколу
з останніх Зборів. 2) Звідолення із д-
яльності Старшини і звідолення касове.
3) Вибір нової Старшини і Контрольної
Комісії. 4) Зміна статута. 5) Вибір деле-
гатів на Загальні Збори матірнього Тов-а і
6) Внески і запити членів.
550 1-1

СТАРШИНА.

Перльмуттера Ультрамарина

(СИНКА)

є безумовно найліпшою і найви-
датнішою фарбою до білля, вапна
і малярських цілей. Відзначена на
виставах золотими медалями

в Брукселі і Медіолані
92 5-48

Купно — Продаж — Заміна

„Монюшко“ фортеп'янів

283 і Пянів 10-13

Львів, вул. Зіморозька 10, Тел. 35-54

ВЖЕ надійшли на осінній сезон
і зимовий новості красивих
закордонних матеріалів на КОСТЮМИ,
жіночі плащі — мужеські одя-
ги і РАГЛЯНИ.

Величезний вибір. — Ціни низькі.

90 літ існуючий склад сукна

ЯН ВАЛДЯХ і СИН

424 а) львів, ринок 33. 1-1

Загальні Збори

Кружка Українського Педагогічно-
го Товариства в Бродях відбудуться
дня 26. вересня 1926 в год. 3-ій попол. в
салі Т.-а „Оскова“ з таким порядком
денним:

1) Відчитання протоколу з останніх За-
гальних Зборів.
2) Звіт з діяльності Старшини Кружка
за діловий рік 1925/26.
3) Звіт Контрольної Комісії і уділення
абсолюторії.
4) Вибір нової Старшини.
5) Зміна Статута.
6) Внески і запити.

В браку відповідного числа членів від-
будуться ті самі Загальні Збори з тим са-
мим порядком денним, дня 27. вересня
1926. в год. 5. попол. в тій самій салі.

Старшина Кружка.

Ширіть наш часопис!

Знаменитий календар, що торік так припав до вподоби господарям

„ПРИЯТЕЛЬ ГОСПОДАРА“ II. річник

1927 рік.

вийде з друку 1. жовтня — 15 аркушів друку — 120 малюнків
Кожий господар мусить придбати цей єдиний
правдивий господарський календар

Ціна 3-50 зол., з пересилкою 4 зол. Хто до 30. вересня передплатить календар
і надішле гроші, то дістає календар за 3-50 з пересилкою, а за 10 календарів
з пересилкою платити 32 зол. 553 1-1

Адреса: „Сільський Світ“, Собіського 32, Львів.

Конкурс

на однорічну посаду учителя музики і спі-
ву (6 годин тижнево) до науки (наспівів) у
Львові. Першенство мають студенти, кот-
рі рівночасно вели би освітні курси.

Інформації та зголошення: УКТОНІ,
547 Львів, Рутоська 3. II. 2-2

Ч. 5449/26.

Оголошення.

Головний Виділ Тов-а „Просвіта“ у
Львові уладжує при допомозі друтих укра-
їнських господарських установ 7-місячний
господарський курс в господарсько-садів-
ничій школі в Милівані (Томашівського пов.).

Курс триватиме від 4. жовтня 1926 до
30. квітня 1927 р. Одноразово Головний
Виділ проголошує вписи на прийняття до
школи 33 учасників з приміщенням і удер-
жанням під отсими умовами:

1) зголошуватися можуть мушчини у ві-
ці 16-30 літ, що скінчили найменше народ-
ню школу.

2) кожний учасник має мати свою одіж
(в тім одіж до практичних впраз госпо-
дарських, білля, 2 ручники і 2 простирала,
подушку і покривець).

3) учасник платить за удержання, опал,
світло і науку та прибори демонстрацій
по 5 доларів місячно.

Програма курсу (на основі програми
затв. Міністр. рільництва з 29 жовтня 1922
ч. 2419-3—IV).

1) Предмети загальної освіти,
2) Основні відомості з науки природи,
підготовляючи до фахових предметів.

3) фахові предмети: рільництво, годів-
ля, молочарство, городництво і садівни-
цтво, організація господарства, адміністра-
ція і господарське книговодство, ветери-
нарія, пасічництво

4) питання з господарського законодав-
ства і народнього господарства та коопе-
рація.

5) Практичні господарські справ.

Зголошення на курс належить вносити
поручено на адресу: Господарсько-садів-
нична школа в Милівані в. Стригани
(знув бсе). До зголошення належить до-
лучити посв дку родичів зга. тої установа,
яка на курс посилає, що зобов'язується
платити місячно подану вище квоту.

Про прийняття і день приїзду повідомити
Управа школи.

Львів, дня 14. вересня 1926 р.

За Головний Виділ Тов-а „Просвіта“ у
Львові:

М. Галушинський, С. Магала,
голова, 542 а) заст. секретар

Загальні Збори

Кружка Рідної Школи УПТ. в Ко-
ломії відбудуться дня 26. вересня 1926
в год. 11-30 передполуднем в салі Наро-
дного Дому в Коломиї, з таким порядком
нарад:

1) Відкриття Загальних Зборів УПТ. го-
ловою Старшини Кружка.

2) Відчитання протоколу з попередніх
Загальних Зборів.

3) Звіт Старшини Кружка з діяльності
за шкільний рік 1925/26 а то:

а) голови, б) секретаря, в) скарбника,
г) господаря.

4) Звідолення Контрольної Комісії і
уділення абсолюторії.

5) План праці „РШ.“ в адміністрацій-
му році 1926/27.

6) Зміна статуту УПТ. на Тов-о „Рідна
Школа“ в Коломиї.

7) Вибір нової Старшини і Контроль-
ної Комісії

8) Вибір делегатів на Загальні Збори
Р. Ш. УПТ. у Львові.

9) Існесення і запити.

За Старшину Кружка „Рідної Школи“ у
П. Т. в Коломиї:

Д-р Іван Турянський, Іван Тра-
гол ва, 562 секретар.

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

kladu i wydał w miły § 494 pk. zakaz
dalejszego rozpowszechniania tego pisma
drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz
odpowiedzialnemu redaktorowi tego cza-
sopisma, by przeciwnie niniejsze umieścić
bezpłatnie w najbliższym numerze i to
na pierwszej stronie. Niewykonanie tego
nakazu pociąga za sobą następstwa prze-
widziane w § 21, ust. 1, druk. z 17. grudnia
1863 Dz. p. p. Nr. 6 k. z 1863 t. j. za-
sądzenie za przekroczenie na grzywnę
do 400 zł. Wódz, dnia 10. września 1926 r.
Hawel.

Найбільший вибір благатних товарів, МУЖЕСЬКОГО СУКНА

порукає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі,
468 Стрию. 5-16

шкульно відчуває сама наддунайська держава.

Неабиякий це горіх: не тільки погодити ворогуючі народи, ще й не попасти в конфлікт з аналогічною організацією, Лігою Нашій, яка цупко держиться за мирові договори. Всі розумні аргументи, що Європа йде через взаємну гризню до загибілі, не так легко переконують тих, які мають свої національно-державні клопоти, ближчі своїй шкірі, ніж європейська згода. Народи не хотять приносити жертв у користь загально-європейського ідеалу, не маючи запоруки, що цей ідеал поліпшить їх долю. Вся трудність у тім, що Європа ділиться все ще на переможців і переможених. Переможці хотять утривалити на віки своє корисне положення, переможені кричать: „справедливості!“

Яка-ж роля „Панєвропейців“? Вони хотять переконувати покритих, щоб на мить забули про свої національно-державні ідеали в користь реальної поправки теперішніх відносин, себто щоб не дразнили „всесильних“ надмірними домаганнями; а всесильним мусять уміти доказати, що вони повинні жертвувати реальними здобутками в користь загально-європейського ідеалу солідарності, без якого ніяка сильна держава не вдержиться, коли вся Європа загине. Успіх такої дипломатії залежить від зросту пересвідчення серед керівників нинішньої Європи, що будучина їх держав справді якнайтісніше зв'язана зі заспокоєнням національних домагань народів, яких потреба розвитку мусить бути вічною загрозою їх кордонів і європейського миру. Завданням таких ідеологів мира є доказати нинішнім „всесильним“, що вирівнювання між європейських кордонів коштом держав-переможців коштуватиме ці держави стократно менше, як найближча війна, з якої, хто зна, чи переможці матимуть до чого вернутись з побоевищ.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народна фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

До спільного знаменника.

Об'єднанські задуми соціалістичних партій.

IV.

Нема ніякої ідеальної суспільно-політичної програми і системи. Зовсім зрозуміло, що нема й ідеально доброї політичної партії. Не є нею отже й Українське Національно-Демократичне Об'єднання. Однак об'єктивно слід ствердити, що українська національна демократія, неважаючи на свої хиби й недостаті, займає велику й почесну сторінку в історії — не лише західної вітки українського народу, але й української нації як цілості. Інші українські партії, як радикальна та соціально-демократична старалися поширювати світогляд українського громадянства; національна демократія органічно формувала націю, створюючи в межах нашої спроби всі атрибути новітньої нації. В боротьбі із всесильним противником, польською шляхтою, буржуазією й бюрократією, виконуючи кукіль недовіри у власні сили народу, якого проречистим проявом було москвофільство, українська національна демократія сягнула до глибин народних мас, збудила й скрісталізувала почуття національної окремішності й самостійності так, що і в дні великої проби українська нація могла вже хоч частинно стати до змагань за криваву санкцію свого всестороннього права до життя. Українська національна демократія чи то сама, чи то даючи до того товчок або піддержуючи почин одиниць і гуртів, здвигала все нові будівлі національного життя. Діянка наукової й літературної творчості, освіднююча праця освітня і культурна, господарські й економічні установи, — все це здвигнене руками діячів національної демократії. Інші партії часом мали кращі таланти, більших культурних діячів, знаменитих теоретиків, але коли справа переходила на ґрунт практики, автоматично весь тягар спадав на національну демократію. А й інші партії, коли лише викинулися поза павутиння своєї фразеології, сходили на реальний ґрунт національної демократії, працювали з нею спільно, еднаючись під її проводом у важких днях.

Національна демократія своїми бурсами, інтернатами, захистами, допомогою шкільній молоді, своєю пресою пропагандою з одного боку творила нові ряди інтелігенції, а з другого в межах спроможності шляхом парцеляції старалася поширити селянський варстат праці. Нинішня українська інтелігенція (менш більш в числі до 20 тисяч

родин, а до 100 тисяч осіб) є в 90 відсотках інтелігенцією селянською в першому, другому або третьому поколінні. Отже українська галицька інтелігенція є еманцією селянської маси, є вона по своїй походженні, світогляді і навіть інтересах найтісніше зв'язана з народом, як може ні одна інтелігенція в світі. Коли має свої хиби, то вони теж — хіба тільки в іншому вигляді — коріняться в тій масі, яка її витворила.

Кожна українська партія є організацією селян і їх еманацией інтелігенції. До міських робітничих мас, що теж є сільського походження, не сягнула ні одна українська політична партія. Пробувала це зробити українська соціальна демократія, але улягаючи впливам польської соц.-демократії, не все мала відвагу поставити інтереси українського робітництва на чолі своєї діяльності.

Народницько-соціалістичні українські партії: соціалістично-радикальна та „Сел. Союз“, а також партія „Народної Волі“ щодо свого складу нічим не відрізняються від Українського Нац.-Демокр. Об'єднання — хіба за винятком того, що УНДО має в своїх рядах більше інтелігенції, але й більше селянства. А вся наша інтелігенція без винятку, навіть по комуністичній рецепті, належить до трудової інтелігенції. Між УНДО-ом і народницько-соціалістичними партіями є що до складу членів тільки та різниця, що в склад першого входять частини духовенства, а в склад останніх входять духовники тільки спорадично.

Пос. Макивський в своїй безприкладно демагогічній статті „Крайня пора“ вибачав собі склад УНДО-а в той спосіб, що до нього зарахував недобитків української шляхти, дрібних промисловців, більших торговців, банкірів, старих царських і царських урядовців грубої породи, духовенство та різних фахових докторів і директорів.

Коли читати мозкові випари макивської голови, то приходить дивовижно дивуватися. Звідки береться така низька, така нікчемна і безвідповідальна демагогія? Чому люде, яких сліпий випадок видвинув на „представників народу“ не можуть спиратися хоч би на примітивну чесність?

Наша історія знає багато таких зразків, яких виразником є сини степу, географічно-топографічного і духового. Спеціально Волинь і Холмщина, де так довго панувала, а в деякій мірі ще й сьогодні панує тьма кромішна, Волинь і Холмщина, передвоєнний терен довгої боротьби між польською і російською культурою, терен діяльності

чорної сотні і її віри в чужі сили, — є тим духовим степом, де гаршють демагоги і політичні промишлювачі. На тому духовому степу не захищеної ще стійким і змістовним національним почуттям маси лягають буйні „провідники народу“, які топчуть і обезцінюють все, що здвигнуто працею і вкладом цілих поколінь, які змінюють свої „переконання“ і „орієнтації“ — як палеві хоруговки, не вміють шикати ні себе, ні других, готові зачепитися за кожну гомінку фразу. Вони є справді виразниками нинішньої „демократії“, але в лапках. Це демагогічні агітатори замість парламентаристів, торговці напливових ідеїзмів замість вдумливих громадських діячів, вони є носіями і переселниками всіх хиб і каліцтва нинішньої демократії, представниками тієї карієрническої півінтелігенції, що народ з його багатою народною культурою й традицією уважає чорною, бездумною товпою, яку можна водити за ніс брехнею і демагогією.

Ці люди безпринципні, до важкої відповідальної праці нездатні і не приготувані, з надміром хоробливі, амбітні, широкими дітками рознімають всіх і вся і пнуть в генерали. А що не можуть похвалитися ніякою позитивною працею, то воюють інсинуаціями, наклепами, брехнею. Зразком такого, зрештою безпринципного, войовничого є стаття пос. Макивського, який від першого рядка до останнього кричить: „Долой грамотних! Освіта, інтелігенція, знання — це у нього найбільші прогріхи, інтелігенція — це зрадницька ватага, який пора скрутити голову, УНДО — це панська партія, зпід впливу якої треба вирвати селян та робітників. На цій українській території під Польщею нема ані одного самостійного промисловця-Українця, але УНДО складають дрібні промисловці, нема ані одного банкіра, але УНДО складають банкіри і т. д. А доктори і директори та духовенство — це буржуазія, який мусить виповісти боротьбу на життя і смерть, щоб зробити місце півінтелігентним демагогам, яклядяться розділювати прожиточне мінімум трудовій інтелігенції, очевидно для себе зберігаючи максимум.“

Коли глянемо дійсності у вічі, коли придивимось тому крику, що його знімають Макиви, то побачимо, що не боротьба з буржуазією, яка у нас є тільки польською і жидівською, не боротьба з капіталом, не поборювання темноти, не організація українських мас для боротьби за кращу майбутність, не творення культурних вартостей, не оборона народу перед аніжскою, але боротьба з освіченою верствою українського народу лежить в „програмі“ демагогічних агітаторів.

3. Темницький.

Всесвітня продукція нафти.

(Продовження.)

Колиж людський світ потребує річно такі великанські маси нафти, то цікаво знати, які то краї головним достарчують їх? Отже найбільшу кількість нафти в році 1922 випродували знов таки Злучені Держави Півн. Америки, бо 82.268 мільонів літрів, Мекіко 27.620 м. л., Радянська Спілка 5.237 м. л., Нідерландські Індії 3.137 м. л., Персія 3.450 м. л., Англійські Індії 1191 м. л., Румунія 1.465 м. л., Перу 785 м. л., Галичина 771 м. л., Німеччина тільки 30 м. л., хоча 1910 р. випродувала 145 м. л. Як цю кольосальну кількість добутої в 1922 р. нафти оцінити на гроші, то дістанемо страшну суму: близько 4 мільярди доларів. Цікаво, що до грошової вартості, то сама нафта представляє нині половину вартості всіх тих продуктів, які викопуються річно з нутра землі! Обчислено, що в 1922 р. добуто з під землі всіляких викопалин (нафта, залізо, вугілля, мідь, цинк, золото, срібло і т. д.) на суму близько 8 мільярдів

доларів, а в тім самої нафти на близько 4 мільярди доларів. Дуже ще недавно, бо в 1920 р., вартість річно добутої нафти творила шойно десяту частину вартості всіх інших викопалин, а в році 1913 ледви одну п'яту. За 9 років нафта підросла з одної п'ятої частини або з 20 проц. на половину, себто 50 проц. загальної вартості всіх викопалин! Позаду остали не тільки рідкі та дорожчі мінерали, як діаманти, платина й золото, але навіть широко розповсюджені та в щоденному житті необхідні: залізо, камінне вугілля...

Треба мати й те ще на увазі, що нафта є не лише знаменитим джерелом світла, тепла та моторичної сили, але й невичерпаним джерелом завзятого суперництва поміж імпералістичними державами.

Два найбільші суперники перед світовою війною були: Англія і Німеччина. Між ними кипів спір за володіння західно-азійськими нафтовими теренами. Німеччина взялася до будови багдадської залізничної лінії, щоб опанувати нафтові терени Мезопотамії; це загрожувало інтересам Англії і стало одною з головних причин світової війни. Програвши війну, Німеччина втратила там свої передвоєнні впливи, Англія розсілася як всемогуча пані,

Однак це не може подобатися воєнним союзникам Англії: Франція невпинно інтригує проти Англії, стараючись при допомозі Туреччини обмежити нафтове володіння Англії в передній Азії. На очах заогніюється спір між Туреччиною й Англією за нафтові терени Моссуля. За плечима Туреччини стоїть Америка, Франція, а почасти Радянська Спілка. Безперечно найсильнішою суперницею Англії в нафтовій боротьбі є тепер Америка.

Всесвітню продукцію нафти в 1923 р. обчислюють на 160.748.205.000 літрів, участь Америки свиноить близько 3/4, бо 116.865.000.000 літрів. Є одначе і друге обчислення, з якого виходить, що пайка Америки сягає вже дев'яти десятих частин. Тепер відомі поклади нафти обчислюють на 6.321.500 мільярдів літрів, з того на Північну Америку припадає 1.840 мільярдів, на Полудневу Америку 1.380 мільярдів, на Європу 1.165 мільярдів, на Азію 1.800 мільярдів, на Африку 1.365 мільярдів. Хоча запаси Азії майже дорівнюють запасам Північної Америки, то ясно, що сама Азія не зможе власними силами добути на поверхню землі тих своїх скарбів. Без чужинецького капіталу не дістануться ті скарби на сонішне світло, а що війна накопичила най-

більший капітал саме в руках Злучених Держав, то природно, що пайка Північної Америки в продукції нафти буде з кожним роком більшати.

Як загалом ціла політика Англії, так зокрема і нафтова визначалася від цілого ряду літ широко обдуманим консеквентним змаганням до невпинного поширення і закріплення сфери свого володіння. Воєнний плян Англії в ділянці нафти змагав до заволодіння нафтовими теренами, починаючи від Галичини в цій Європі — себто в Карпатах, Кавказі, передній Азії, полудневій Персії — кінчаючи Індією. Цей свій плян Англія реалізує, посплугуючись творенням т. зв. „самостійних“ держав під своїм протекторатом. І як що свого часу Ллойд Джордж патрунував ідею Галицько-Володимирського Князівства, то це підходило під вище згаданий плян нафтової політики Англії. Однак самі такі союзники Англії: Франція й Італія старалися невпинно бороздити її плян, хоча не могли зробити цього на цій лінії, то все таки галицької нафти не допустили до англійських резервуарів. Невдача з Галицькою Республікою — це тільки політичний рефлекс нафтяної кампанії між Англією з одного боку й Італією

до всіх шкіл нового і старого типу, атласи, словники і т. п. по дуже приступних цінах. Заміна книжок в книгарні **А. Бардаха** Львів, вул. Краківська 1. Поручення з провінції полагаться відлоротно. Каталог книжок з обсягу шкільної помочі безплатно. 571 1-1

— Всесильний долар. Перед львівським судом стають два інтелігенти „з доброї родини“ за фальшування доларів: Вітлін, банківський урядовець, і Маєвський, студент, син адвоката. Вони нашіли оригінальний спосіб пускати долари в світ: один правдивий долар

Вже вийшов з друку ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАННИЙ КАЛЕНДАР „ПРОСВІТИ“ НА 1927 РІК

в об'ємі 15 аркушів з численними ілюстраціями і мапою Радянської України. ::

Статті: М. Кордуби: Територія і населення Рад. України. І. Калиновича: Як працювати по читальнях „Просвіти“. І. Раковського: Найкращі здобутки науки про природу. М. Чайківського: Деякі розділи із суспільної фізики. М. Стахурського: Що знаємо сьогодні про спадщину К. Трильовського: Діло про селянські хати. Д-р Ст. Варана: Важливі постанови про підсудності судової карі.

Календар з уваги на його загально-освітній зміст, повинен знайти не тільки в кожній читальні та в кожній хаті свідомого українського селянина й робітника, але й в руках кожного культурно-освітнього діяча.

Ціна 3 зол., з пересилкою 3-60 зол., за післяплатою 3-90 зол. — Замовляти в канцелярії Т-ва „Просвіта“, Львів Ринок ч. 10, II. поверх.

перероблювали на двадцятьдоларовий банкіот, змінюючи надпис, і ходили по різних ліварях як пацієнти. Платили 20 доларів і одержували решту в золотих. Цікаве, що більшість ліварів, які пильно оглядали своїх пацієнтів, не вміли оглянути цього ошуканства. — Ще простіший спосіб дійти до доларів найшов якийсь Бергер звааний теж Кляпером. Він узяв на чорній біржі 210 дол. від міняйла і йшов з ним до найближчої кавярні, щоб виплатити йому за них у золоті. По дорозі передав їх ниньком якомусь співбачкові і почав кричати, що його обікрали.

— Репін і більшовики. До відомого російського маляра Іллі Репіна (автор образу: Запорожці пишуть лист до султана) звернувся перед місяцем ц. р. більшовик, щоб вертався з Фінляндії до СРСР., однак Репін відмовився, покликуючись на свою старість. Натомість виїхав до Ленінграду син Репіна Юрко, також маляр. Він розпочав негайно малювати образ, що його замовив у нього ленінградський губернський виконавчий комітет. Образ цей має представляти символ автократії. На фоні престольної сади Зимової Палати хоче молодий Репін намалювати стіс людських костей і вид еказекуції, виконуваної катом в уніформі царського поліцей над жінкою-революціонеркою. Цей еказекуції має приглядатися цар Микола II. Победоносцев і різні особи духовного і світського стану в строах царського двора. Кажуть, що помилка того образу належить до старого Іллі Репіна.

Курення папіросів

є для величезної більшості суспільності життєвою konieczністю. Тому, тимбільше мусимо звертати увагу на те, що і як куримо. При закупі тютюну мусимо числитися з нашою кишенею а при виборі тютюну і папіросів повинні ми бути дуже вибагливі і купувати тільки випробовані першорядні вироби, де на кожнім пуделку є виразно назвисько продуценту і місцевість, відки і дві коги походять. І так н, пр. ТУТКИ МОРВІТАН, БОНТОН, ЕЛЬГАМЕЛЬ як рівнож папірці ГЕРБЕВО ДОРЕ мають на кожнім пуделку чи сшитті виразно виписане назвисько фабрикантів, яке ручить за доброту товару

ГЕР-БЕ-ВО
ГЕР-лічка Бе-лдовські Во-ло-шинські

з'єднані фабрики тютю і папірців
358 Сп. Акц. в Кракові. 2-10

З судової салі.

„Н.ше Життя“ перед судом.

Люблин, 18. вересня 1926.

В дні 17. вересня 1926 п. р. відбулася перед окружним судом в Любліні карна розправа проти Степана Козачука, б. відповідального редактора холмського „Нашого Життя“, на основі акту обвинувачення прокураторського уряду в Любліні за проступок з арт. 49, 39 ч. 1. т. 3. К. К., себто за підбурювання друком до спротиву і протиділяння законам або обов'язуючому розпорядкові, або вчині управленому зарядженню влади. Основною акту обвинувачення було надрукування писем українських послів і сенаторів, підписано-го також православними білоруськими й російськими послами й сенаторами, проти митрополита Діонізія з приводу протизаконного введення григоріанського календаря до православної церкви в Польщі.

До розправи в дні 17. ц. м. явився об- линуваччий Степан Козачук, заступлений адвокатами сен. Карпінським і д-ром Ол. Мавітчаком, та свідки, згл. експерти, по- клікані обороною: сенатор М. Черкав- ський, сенатор Богданович (Білорусин) і посол Семен Любарський. Покліканий грожуратурою одиникий свідок, а саме митрополит Діонісій, не став. З актів сконстатовано, що звинувачення до розправи митрополитові Діонізію не доручено з причини його візиту за кордон. Митроп. Діонісій мабути бажав відложити немилу йому справу на якнайдаліший речинець.

Заступник прокураторського уряду вніс з причини недоручення звинувачення митроп. Діонізію, щоб розправу відложити. Трибунал у складі суддів Брежезовського (предсідник), Осуховського і Пруського прихилився до внесення прокуратора і розправу відложив, при чому на внесення оборони зобов'язався постаратися, щоб митроп. Діонісій особисто явився на чергову розправу.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басевського у складі 31 осіб виступає:

Второк 21. IX. Рогатин.
Серґа 22. IX. Рогатин.
Четвер 23. IX. Жидчів.
П'ятницю 24. IX. Жидчів. 193 35-

„Український Національний Хор“ під управою Дмитра Котка:

Понеділок 21. IX. — Устрики. 528 4-

Второк 21. IX. — Самбір.

Прогулянка до Станіславова на отворення II-го Українського ярмарку від- іде зі Львова в неділю дня 3. жовтня 1926 в год. 6-50 рано з головного двірця. При- їзд до Львова в год. 9-40 вечером. Кошта прогулянки для одної особи 11 зол. 50 гр. (звичайний білет їзди 3-ої класи туди і на- зад і вступ на ярмарок). Зголошення до участі з прогульш приймає канцелярія Народньої Організації Українців м. Льво- ва (Ринок ч. 10 II. поверх, через ганок) щодня з виїмком неділі, від год. 10-ої до 4-ої попол.

Міжклубові легко-атлетичні зма- гання. В дні 20 і 21. вересня 1926 р. відбудуться на площі Сокола-Батька між- клубові легко-атлетичні змагання з такою програмою: 1) Індивідуальні л.-а. змаган- ня. 2) Олімпійські гінці на 1500 м. (100 X 100 X 400 X 800) о мандріану нагороду „Нового Часу“. 3) Біг на 3000 м. о манд- ріану нагороду „Червоної Калини“. 4) Змагання в осьми-змагу о мандріану на- городу Українських Кооперативних Орга- нізацій. Початок змагань в понеділок дня 20. IX. о год. 3. попол. Вівторок дня 21. IX. рано о год. 9 і попол. о год. 3. Рівно- часно на ситківкових токах С.-Б. відбу- дуться ситківкові змагання о мистецтво Західної України. 556 2-2

Кружок „Рідної Школи“ УЛТ. ім. Т. Шевченка на Стрийській перед- місті у Львові розіслав був книжку д-ра О. М. „Наука виховання“ на адреси Всес. гр. кат. парохіяльних Урядів з просьбою о надіслання належності за неї на бу- дову хлопчачої школи ім. Т. Ш. Кружок понгадує дотичним Всес. о. парох- ам, щобби або належність за книжку (2-30 п. ал.) долученим до неї чеком при- слали, або книжку звернули. Гроші при- слані за ту книжку є жертвою на „Рід- ну Школу“. 576

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ЕКСТЕРНІСТА кондесіоновані курси „матуральні Евангеліцька Шко- ла, вул. Кохановського приймає додат- ково вписи на гімназійні курси чоти- рохлясові і шестиклясові також семінаріїні (також допома- ючі для гімназійних абітурієн- тів)! Учать найзнаменитші професори державних заведень. Місячна оплата 30 зол. Зголошення від години 4-7. 548 3-3

АБСОЛВЕНТКА держ. учит. сем. по- шукує лекції на прозвіній. — Зголо- шення до адміністрації „Діла“ під „Учи- телька“. 535 3-3

ОШУКУЮ від 1. жовтня ц. р. учитель- ки, укінченої семінаристичної (з матурою по році 1923) для дошки з нар. школи. Помешкання з удержанням в натурі, міс- платня на основі умови. Вимагане знання шиття і гри на фортеп'яні. Зголошення з поданням внагороду і надісланням по- змові фотографії слати на адресу: Інж. Богдан Ксьончек в Бориславі „Світа Ра- та“ В. 540 а) 2-3

4 КІМНАТИ з кухнею виайму зараз. Військова, вул. Св. Софії 78 в. 541 2-3

ДЛЯ 2 СТУДЕНТОК сонішна, неперехід- на кімната з повним удержанням. Зго- лошення слати на адресу: М. Струтинська, Львів, Якуба Стшеме 14. I. 559 2-2

ПОМЕШКАННЯ і кімната, передпокій, гардероба, пивниця і т. д. за річним чином від 1. жовтня до виайму. Відо- мість в Адміністрації „Діла“. 554 2-2

ПРИЙМУ 2 СТУДЕНТКИ на ціле удер- жання. Покій сонішний. П'янію в хаті. Близько клінік. Відомість в Адміністрації „Діла“. 570 2-3

ХЛОПЦЯ на практику до мануфактури приймемо сейчас. „Регулятор“ Львів- Ринок 43. 553 2-3

БНИЖКУ гігієна для Пань, вислаю даром, дискретно, зворот порта. Ко- респонденція українська. ЛЕН, Бидгошч Любельська. 572 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

„РЕГУЛЯТОР“

Львів — Ринок 43.

поручає на догідні сплати: Мужеську конфекцію готову і на міру: Убрання, Плащі мужеські і жіночі, Рагіяни, Куртки, також Обуву, Ситіваці, Біл- ля, Коци, Колдри, Сукно, Намгари, Полотно. 586

Машини - до писання -

з українсько-польським письмом, бю- рові меблі і всілякі прибори до машин поручає по найдешев- ших цінах

Ю. Ломага, Сенкевича ч. 9. Тел. 28-70.

Взирева майстерня для направи всіляких 575 бюрових машин. 1-4

ЖІНОЧІ ПЛІЩІ

останні новості — найнищі ціни

60 від 78 зол. з футряним ковніром.

ПОЗІР НА ФІРМУ!

Взуття — Мужеські одяги

Л. Т. СКШИПЕК

573 ПАСАЖ МІКОЛЯША. 1 2

МЕЛЬОДІЯ

Львів, Коперника 5.

Телефон 8-19

Найбільший склад музичних інстру- ментів і приладдя, грамофонів і плит, — Катальогі плит вислається на домагація. 44 20-7

До навоження оінних засівів на луки і пасовиска

ТОМАСИНА

найліпшим і найуспішнішим фосфором навозом на всілякі роди землі. Крім успішно ділаючого фосфорового квасу, має **ТОМАСИНА** також білі 50% кваси, що не вислається, а при нормально квасних почвах не потрібно осібно вапнювати.

Йосиф КАРРАХ, Львів, Косцюшка 18.

Ціни і поучення даром і оплатно.

15-15

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.

≡

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Тисячі вбитих і ранених. — Відозва през. Куліджа. — Співчуття французького уряду.

Ураган, який навістив Флориду, був найбільшою бурею, яку коли-небудь занотували хроніки. Наслідком бурі згинуло 1215 людей (перші телеграми з Міямі кажуть, що збитих є майже 2000 людей), 5000 людей було ранених, а 28.000 остало без даху. Буря перейшла через Флориду смугою 60 миль широтою і нищила все по дорозі. Тривала 10 годин, вітер мав швидкість 140 англійських миль на годину. При зірванні греблі в Мургені згинуло 72 людей. Озеро Окечобо на Флориді зірвало греб-

Французський уряд поручив Бріанові висловити Злученим Державам співчуття з приводу катастрофи на Фльориді.

На засіданні союму 20. вересня перед денним порядком маршалок у відповіді на інтерпеляцію у справі ревізії у пос. Баліна і конфіскації його паперів і переписки відповів, що сойм не здобувся ще досі на підірваний закон у справі посольської незайманості. Маршалок звернувся до регулямінової комісії, щоби занялася тою справою і вислав письмо до міністра справедливості у справі відкритого листу бувш. прем'єра Вл. Грабського. Маршалок заявив, що торкається цієї справи в соймі тому, бо то є го-лос бувш. мін. скарбу, котрого діяльність є предметом контролю сойму і тому, що в листі зачеплено честь кількох послів у зв'язі з обов'язком, який на них наложив сойм, котрий вибрав їх до комісії, яка має розглянути сірникову справу. Бажання Грабського, щоби слідства в цій справі не вела даліше комісія в дотеперішнім складі — маршалок не міг сповнитти.

Мін. скарбу Клярнер в експозе виявив, що за три останні місяці положення в Польщі поправилось. Причинилося до того головню до- віря до стабілізації польських по- літичних і економічних відносин. Цифрами доказує, що недобір зменшувався, так, що за 8 місяців зносив 58 міль. зол. Мін. передба- чує замищення дефіциту цифрою 44 міль. зол. За 8 місяців уряд ви- дав на поміч для безробітних око- ло 15 міль. зол., а загалом за три

Ще дня 19. ш. м. увільнено ген. Мальчевського. Він виїхав у товаристві двох офіцерів і двох деактивів до Вільна, де „народові“ трути зробили йому овацію. Приїзду його обідом виденський архієпископ. З Вільна виїхав Мальчевський до Гродна, потім вступити до Варшави, а задумує постійно осісти у Львові. Він каде, як кажуть, раз на все військову службу і він навіть подання в справі перенесення його на емеритуру. Тим, що його інтерцелювали а ріжних справах, відмовив Мальчевський якихнебудь інформацій.

квартали 80 міль. зол. На останній квартал передбачується на згадану поміч яких 20 міль. зол. Щодо по праву долі державних урядовців, то вона може відбуватися помало, в міру бюджетової спроможности. Журба за валюту вже минула. Положення Банку Польського добре, а вдержання золотого залежне буде від відповідної бюджетової, економічної і фінансової політики. Курс доляра, що в травні дійшов був до 11 зол., упав у липні на 9 і на тій висоті задержався. Валюту спекуляцію зліквідовано. Годі поминути справу зросту цін. Важну роль в цьому відіграли цьогорічні жнива. Уряд старается запровадити військом на цілий рік і бажає вже тепер створити збіжжіві резерви.

Після промови мін. Клярнера маршалок заявив, що відіслав провізорию до будж. комісії. Вплинуло внесення ХД на висловлення недовіра для мін. внутр. справ Млодзяновського і мін. віроісповдань і шкільництва Суйковського. Млодзяновському зате, що усуванням урядовців позбавив державу досвідних працівників, а Суйковському зате, що зачинюванням польських шкіл на кресах ділає на шкоду держави і у віроісповідних школах іменує одиниці, ворожі для релігії, чим він небезпечний для будуччини молодого покоління. Внесення звійде на денний порядок у четвер. Проти мін. Суйковського виступають: ендеки, хадеки, Пяст, Українці, Білорусини, Жиди і Німці.

Міністерство скарбу випрацьовує проєкт розширення основ доходного податку, щоб ним обняти передовсім селян. Оскільки селяне платили досі доходний податок шойно від 30 гектарів землі, то на основі нового проєкту платитимуть той податок уже від 15 гектарів.

Посол Тугут, дотеперішній член «Клубу Праці», зголосив виступлення з того клубу. Причиною того кроку є антагонізм між ним і прем'єром Бартлем. Пос. Тугут не вступає до ніякого клубу в соймі. Він хоче бути т. зв. «диким». Зрештою він має намір посвятитися в найближчому часі праці публіцистичній.

Рейтер повідомляє з Вашингтону,

Конділіс заявив, що дня 22. ц. м. видасть декрет, в якому буде відповідне переведення нових виборів до грецького парламенту на день 24. жовтня ц. р.

"Н. Вінер Тагблат" повідомляє з Бухаресту: Преса, коментуючи румунсько-італійський трактат про призи, зазначає, що ген. Авереску просив Мусоліні піднятися посередництва в спірних справах між Румунією і Радянським Союзом, Італійський посол в Москві поінформував уже народнього комісара для закордонних справ про намір Мусоліні інтервенювати в користь Румунії. Чічегрін представив Мусоліньому додання С. Р. С. Р. а саме знеурядування Дністра й обстоювання віднесення військ на 10 км. від границі. Не виключена річ, що ще на протязі цієї осені прийде до стрічі Чічегріна з ген. Авереску.

Особовий поїзд 1951, що їхав зі Здолбунова до Ківерців, переїхав у нагальному бігу станцію Сенкевичівку на Волині і лаяв на сліпий тор лоза станцію. Кількінакцять вагонів вискочило з шин, три вагони розбиті зовсім. Страті в людей: три особи збиті, кілька тяжко ранених. Машиніст того поїзду оправдується тим, що при візді на станцію дістав сильного завороту голови, наслідком чого стратив приємність.

Читачам відомо, що свого часу засуджено С. Паньчишина зі Львова на 2 і пів року тяжкої тюрми за співучасть в акції, що мала на меті увільнити засуджених офіцерів Вечоркевича і Багінського. Крім того наслідком наклепів відомого Микитина ведено проти нього слідство за співучасть у замаху на б. президента Войцеховського. В цій справі виникла повна незрозумілість Паньчишина, тому їй умовлено у львівській суді, а засуджено його у варшавській суді за приналежність до комуністичного комітету. Наслідком відклику прокуратора ізза малої карі апеляційний суд підвищив Паньчинині кару до 4 літ. Але наслідком відклику засудженого Найвищий Суд змінив на днях присуд другої інстанції і справу Паньчишина розглядати-муть ще раз.

У приватних оборотах тенденція для
доляри звичкова: 8'98-8'99.

Хлібове збіжки є предметом великого обороту. Пшеницю купували для волинських князів, жито для катовицьких. Ціни на хліб були дуже високими. Крім того зацікавлення гречкою при достаточній подачі. Тенденція зростання. Настрій величезно оптимістичний. Пшениця краєва двірська з 1926 р. 780 гр. 44-50—45-50, пшениця краєва з 1925 р. 714 гр. 42—43, жито галицьке з 1925 р. 675 гр. 30-50—31-50, ячмінь галицький 620 гр. 24-75, ячмінь галицький пастівний (мелкий) 24-75—25-25, овес галицький з 1926 р. 19-20 гр. 23-25—24-25, гречка 27—28.

Ще не прогомоніли ясні оплески, якими представники 48 державних народів зустрічали тріумфальний вхід Німеччини до женеvської „палати націй“, ще світова преса не прийшла до тверезої рівноваги після захоплюючих реанів з того приводу, а вже керманічі закордонної політики двох середньоевропейських великодержав покvapно взяли до праці над закріпленням франко-німецького порозуміння, над вирівнюванням розходжень ще недавніх найбільших ворогів: Франції й Німеччини. Покинувши женеvські палати, Бріан і Штреземан зустрілися в минулу п'ятницю (17. II. 21.) у французькій сільській осаді Туарі, де на протязі чотирьох годин вели живі, далекосяглі розмови. Про що говорили керманічі закордонної політики двох великодержав, що лягло в основу їх дебат, які постанови винесено, які обопільні зобов'язання прийнято, — про те панує глибока мовчанка. Навіть найбільш настирливі й догадливі журналісти не зуміли нічого виловити з довгих нарад двох державних мужів. Гарно — й багатомовний Бріан, обороняючись перед наступом журналістів, говорив тaмно-обіцяючо, користуючись символами, з імлістого змісту яких важко виловити суть справи.

«Коли державні мужі — підкреслював він — говорили зі собою чотири години, то ясно, що мусіли знайти основи до порозуміння. Колиб не було тих основ, розмова булаб коротуша. Завданням найближчих днів є представити вислід розмов урядам, здобути від них апробату і поквасно довести розмови до кінця. Якщо, панове, бажаєте написати гарну статтю про наші розмови, то я піддам вам назву: „Туарійська таємниця“. Якщо бажаєте написати фейлетон, то можу піддати вам тему: Коли ми розпочали розмову, вершок Мон Велну був сповитий темними хмарами, в ході розмови атмосфера вияснялася все більше, а під кінць розмови перед нами з'явився величний мід альпійського велиття, такий, якого не маєте в Женеві. Якщо хочете, панове, можете це вважати символом».

Що це значить? Це значить, що безпосередня розмова Бріана й Штресемана в маленькому сільці Туарі створила більші основи для франко-німецького порозуміння, як вся дотеперішня політика, як сама Женева.

Щож становить основу того порозуміння? До чого змагають оба державні мужі? Заки коротко дамо відповідь на це питання, годиться зареєструвати одну новину. На днях „Тан“, найвпливовіший політичний орган французької політики й один з виразних противників порозуміння з Німеччиною, перейшов на власність ліонського мільярдера Жілета. Цю трансакцію перевів голова ліонських фабрикантів шовку Фужер, який підчас ліонського ярмарку виголосив велику промову про спільні господарські інтереси Франції й Німеччини. А промисловий Ліон, фабрикантський і робітничий, сьогодні випростовує лінію французької політики. Колиж пригадаємо реферовану у нас перед місяцем статтю німецького промисловця А. Рехберга про потребу франко-німецької господарської солідарності, — то стане нам ясним, про що могли говорити Бріан і Штреземан. Очевидно, про ніщо інше, як про господарське порозуміння Франції й Німеччини, про

співпрацю, самовистарчальність і взаємну допомогу європейського континенту взагалі, а Франції й Німеччині зокрема. В тій точці має початися здійснювання пан-європейзму.

Та економіка є лише другою стороною медалі політики. Щоби здійснити господарську співпрацю, слід довести до політичного порозуміння. А щоби його це останнє досягнути, треба втихомирити публичну опінію обох країв, треба усунути все, що наглядно вказувало на недавню війну і ворожнечу.

Добрі взаємини й обопільне довіря, як основа господарського і політичного порозуміння, заіснують годі, як зникнуть усі признаки французької „побіди“ над Німеччиною. А тими признаками є війська за контролю над Німеччиною й окупація басейну Саври та Надренії. Франція нічого не малаб проти корисної для Німеччини полагоди цих домагань; лякається тільки, що знесення окупації заставить Німеччину до опору проти плану Доза. З огляду на те виринула думка викупу окупації за 250 мільонів зол. марок.

Це був би вступ до широкого франко-німецького порозуміння, господарського й політичного, до франко-німецького опанування європейського континенту. Франко-німецьке порозуміння, видно, знаходиться у великому розгоні, коли вже в перших днях жовтня — після конференції фінансових знавців — Бріан має виїхати до Берліна або Штрассема до Парижа. Не без причин додумуються, що така офіційна візита в столиці Німеччини чи Франції була би висловом тіснішого й всестороннього порозуміння між Францією і Німеччиною.

Через гекатомби воєнних жертв, мільярдів втрат в матеріальних і культурних цінностях, через провалля вікового суперництва і довгі десятиліття невгомної ворожнечі два культурні народи доходять до взаємного порозуміння. Розуміється, тоді всі трабанти і сателіти Франції на сході й південному сході Європи втрачають свою ціну. І в цьому явраз міститься „туарійська таємниця“.

**Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родна фортеця, це певний захист
в добу лихоліття!**

Жіночі модні матеріали Шовки, Полотна Мужеські сукна

1520

48-2

продає націо-
налістичноФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Бльв. Галицька 16.

Середня школа в Польщі:

Учні середніх шкіл по вірі.

В шкільному 1925 році було в Польщі 219.804 ученики у всіх середніх школах (державних, самоврядних, приватних). З того було римокатоликів 150.289 (68,4 проц.), греко-католиків 9.258 (4,2 проц.), православних 5.108 (2,3 проц.), Жидів 45.370 (20,6 проц.), інших 447 (0,2 проц.).

Найбільше римокатоликів мають середні школи у повідстві люблінському (88,1 проц.), познанському (87,7 проц.), краківському (85,3 проц.), варшавському (84,7 проц.), поморському (84 проц.), шльонському (83 проц.), кельцькому (81,8 проц.). Знаменито заступлені Жиди, що мають по середніх школах вдвоє стільки учеників, якби їм належало на основі статистики Жидів у Польщі. Зате Українці й Білорусини, що творять майже третину населення цілої Польщі, мають по середніх школах не цілих 7 відсотків (до числа греко-католиків і православних слід додати й незначний відсоток Білорусинів римокатоликів). В напрямі збільшення відсотка української молоді по середніх школах, особливо фахових, повинні працювати ми всі.

Мова навчання середніх шк. л.

В 1925 р. було в Польщі 778 середніх шкіл. З того польських шкіль було 674, польсько-українських 1, польсько-німецьких 3, польсько-російських 3, польсько-гебрайських 1, українських 20, білоруських 3, білорусько-російських 1, німецьких 39, жидівських 5, гебрайських 13, російських 11, литовських 2, французьких 2.

Типи середніх шкіл і скількість учнів.

В 1925 р. було всіх державних середніх шкіл 267 для 108.655 учеників, недержавних, але з певними правами 118 для 30.400 учеників, з певними правами 232 для 50.128 учеників, без прав 161 для 24.795 учеників. В тім же році було 3.4 відділи елементарні, в яких училося 7.126 учеників, відділів нижчої гімназії було 2.771 для 98.153 учеників, відділів вищої гімназії класичного типу було 579 для 16.602 учеників, відділів гуманістичного типу 2.678 для 75.764 учеників, відділів типу математико-природничого й реального 807 для 24.333 учеників. — Усіх учителів у середніх державних, самоврядних і приватних школах було в минулому році 14.681, в тому числі 9.998 мушій і 4.683 жінки.

Замітні і відгуки.

За поворот до відповідальності і характерності.

„Громадськими обов'язками“ займається львівська „Рада“, орган „незалежної думки“ в ч. 66 (з 17. ч. м.). З молодечого енергією і старечою злогобою перемішано там горох з капустою. Чого там тільки нема? І „ідеологія української нації“, і „незалежна політична думка“, і „національна характерність“, і „сила волі і праця для народу“, і „солідарність та карність“, і „багато інших великих слів, якими люблять похисувати молоді гімназисти або старі воловники. Можна сказати, що в там „віра, надія і любов“, тільки нема її матері, — софії (мудрості, розуму). Тай „громадянських обов'язків“ там не доглянеш поза гусячиною неопознаного ніякою ниткою логіки менторства. Колиб проаналізувати всі ті палмарські мудрощі на тему — „шлях шкільної — пліткого, похвального „полювання в краї і державі“, то зникне, що ті люди справді все знають, тільки нічого не розуміють.

Багато говориться в тих „громадянських обов'язках“ про характерність, почуття відповідальності, які є основою „почування (sic!) національно-політичної мети“.

„Без отього коначного морально-політичного підкладу все, що діється (де?), є тільки доктринерством або пустою демагогією, а доктринерство з одного боку, — та демагогія добиває нарід нездійсненними обіянками з другого боку. І тому такі провідники народу зводять націю на манівці. Клепати у програмі, що нарід дістане за дармо землю, — а в дійсності переводити викуп землі, — сеж нещистість супроти народу, та з неї кинь собі протей гречкосій! Як можеш дати землю даром, то покажи: як, де і коли, а як не можеш, то скажи, що в цих обставинах треба землю купувати, — бо як нарід зобавлятимуть, то він не буде землі набувати, — а інші заберуть йому землю зпід носа“.

Колиб кожний Українець

шадив місячно тільки 1 зол., заощадив би 2 мільйони місячно, а околи 100 мільйонів річно. — Вкладки приймає від 1 зол.

Краєве Тов. Кредитове
Львів, вул. Домініканська ч. 11.

Читаєш, читаєш що паланарщина, та і не знаєш, чи плакати, чи сміятися. Ліжеш, що на доктринерстві, демагогії і парадоксах прогайнували найкращі літа за кордоном, що цілими літами при доможі терору годували нас доктринерство і демагогією, що заборонаю участі у виборах зирвали нам останню зброю — боротьбу за існування, що й тепер не можуть вийти поза поріг „незалежної думки“, себто безчистість (за винятком тихих і певного інтриганства!), — говорять про „недійсненні обіянки“. Мовляв, земля обіцяють „за дармо“, а в дійсності переводять викуп землі. Хто, де і коли обіцявав за дармо землю, хто, де і коли переводить викуп землі? Панове, ви не за старі, щоби вам личило микити. Пора честь знати і розум мати. Виставлення в програмі домагань переходу великопаласницької землі в руки народу без викупу — це не обіянки, це „нарід дістане за дармо землю“. Нічого „за дармо“ нема сьогодні, за винятком „незалежної думки“. За все треба боритися, і не дарунком домагаться зорганізоване в політичних партіях громадство, але повороту, віддачі споконвічної власності української народу, власності, до того ж ще вдвоє заплаченої столітніми безвідплатної панщицею на панських ланах. Кожна програма політичної партії пліється на максимальну і мінімальну. Отже, що домагання переходу землі без викупу належить до максимальних поступатів, у зв. таких, які можуть бути переведені в хвили осигнення найвищого студія організації мас, а з другого боку в хвили даного об'єктивно пригождів, в хвили повного захитання існуючого суспільно-політичного ладу. До того часу слід робити те, що наказує здоровий „хлопський розум“, слід робити те, що робить „гречкосій“, слід — рахуючись з обставинами — купувати землю, щоби не пізно забрати її зпід носа, щоби не довести до такого моменту, коли можна вже буде перевести перехід землі без викупу, але не буде тієї землі ні без викупу, ні без викупом. Історична справедність і сучасний стан нашої мало- і безземельної селянства вимагають, щоби земля перейшла в селянські руки без викупу, і цей поступат справедливості і сучасних вимог є не лише зафіксований в програмі, але під прапором того поступату і з метою його здійснення відбувається організація народних мас. Та об'єктивні обставини того рода, що в теперішніх обставинах ми не всім здійснити тієї справедливості. Отже в ході переводженої нами чинниками земельної реформи мусимо всетаки аккомодувати до основи викупності, аж поки наша організація не зміняє так, щоби міг затрюмфувати поступат справедливості. Якеж тут доктринерство і демагогія?

Колиб декому це було ще неясно, то вяснимо це „доктринерство і демагогію“ на прикладі зі сфери чисто політичної. Альфією й омеєю політики галицьких Українців, а радше політичних провідників галицьких Українців, було домагання українського „коронного краю“ в рамках Австрії, створеного через поділ Галичини і Буковини та об'єднаного в одну автономно-адміністративну цілість. На протязі 20-ти літ те домагання не лише не було здійснене, але навіть у часі жерми українського

В. Теліницький.

Всесвітня продукція нафти.

(Докінчення.)

Якщо взяти під увагу власнокравську продукцію нафти, то становище Англії наближується до становища Німеччини. На власній своїй землі Англії почали добувати нафту шойно 1918 р. в графстві Derbyshire. Власна англійська нафта дає невеличкі скількості, а тимчасом Англія „випиває“ колосальну масу нафти (5400 мільйонів літрів 1923 р.) і апетит на нафту росте в небувалій спосіб, бо саме тепер Англія переводить усю свою воєнну флоту з вугілля на нафту. Тому то й не диво, що Англія напружує всю свою енергію, щоб забезпечити собі експлуатацію нафтових теренів по цілій земській кулі. Останніми часами англійські нафтарі кинулися з великим розгоном на Венецію, бо геологі вичують цій полуднево-американській республіці блискучу нафтову будучність. Інші полуднево-американські республіки, в першу чергу Колумбія й Аргентина, мають великі нафтові терени, але їх державна політика не допускає заграничного капіталу до експлуатації нафти.

Говорячи про нафтові терени Америки, трудно поминути мовчанкою Мехіко. Кожний читач щоденної преси знає, що в Мехіко не агавають різкі політичні авантюри під видом майже ненастанної домашньої війни. Державні перевороти чергуються ніби образці в калей-

доскопі. Цікаво знати, що причиною цієї політично-авантюристичної суматохи є власне нафтові терени Мехіка. Злучені Держави Північної Америки давно вже закарбували собі постанову алучити Мехіко до свого державного організму саме задля нафтових теренів. Проводять отже в Мехіку витревалу політику інтриг і з розмислом піддержують ненастанні міжусобиці мекіканських генералів, щоби вкінці довести цю республіку до такого стану, в якому збройна інтервенція Північноамериканської Унії булаб не тільки цілком оправданою, але й самим населенням Мехіка пожаданою.

Загалом варто звернути увагу на те, що краї з нафтовими теренами представляють собою огнища періодичних, хронічних, політичних заворушень та галабурд. Гляньмо тільки на Ірак, Грузію, Анатолію, Персію, Альбанію, середущу Америку і т. д. В останніх часах мароканська заворуха, що в Іспанії спричинила багато втрат, а ще більше компромітації, а „демократичний“ уряд Франції здемакувала в очах світа як закартурених імперялістів, розшаліла також на тлі нафтових інтересів, себто апетитів французьких капіталістів на мароканську нафту.

Розглянувши осьтак вагу та значіння нафти для сучасного людства, для його щоденних потреб, для промислу, комунікації та воєнної техніки й оцінивши політичну роль нафти, годі здержатися від питання, яке її майбутнє? Рішуча відповідь на це питання неможлива з двох причин: по перше тому, що всякі обчислення геологів, як великі запаси нафти є на вже відомих нафтових теренах, з

природи річи можуть бути тільки приблизними, бо зовсім точні підрахунки тут неможливі; а по друге тому, що пошукування за нафтою ведуться ненастанно і доводять дійсно до відкриття щораз до нових нафтових теренів на таких землях, про котрі недавно ніхто ще не думав, що криють у собі нафту. Ці два моменти можуть у оптимістів уgruntувати віру в невичерпаність джерел нафти на землі; але й песимісти мають для себе поважний аргумент, а саме, що сама земля є чимось обмеженим, отже не може крити в собі чогось необмеженого. Зваживши, яку велику скількість нафти людство вже зужило, як також ту обставину, що спотребування нафти з кожним днем розростається, мусимо погодитися з сумним висновком, що й нафті приде колись кінець.

За час від 1857 до 1917 рр., себто за шістьдесят літ, добуто загалом на цілій землі понад біліон літрів нафти. Ціла та маса утворилаб один кубічний кілометр! З огляду на те, що нафтовий промисл від 1919 р. до 1923 р. майже подвоївся, бо з 73 мільярдів літрів виріс на 138 мільярдів, то на другий кубічний кілометр не треба буде ждати аж 60 років. Консумція нафти росте отже майже в геометричній прогресії. Якби прийняти за основу консумцію з 1922 р., себто 125,974,000,000 літрів і взяти в обрахунок усю світову нафту (з виїмком Китаю, Японії, Сибіри, Канади та Полудневої Америки, бо в тих краях не всі ще нафтові терени відомі, навпаки — з кожним роком відкриваються нові), то обчислюють, що підземний запас

нафти вистане ще на якихсь 50 літ.

Проф. Майснер обчислив відомий запас нафти в поодинокі краях і приймаючи за основу консумцію з 1922 р., уложив ось яку табельку:

Запас нафти в мільярдах літрів вистане на років:

Злучені Держави		
Пів. Америки	1030 мрд. л. на	13 років
Канада	140 „	560 „
Мехіко	665 „	25 „
Африка	136 „	773 „
Радянська Спілка	1000 „	275 „
Остання Європа	167 „	73 „
Японія і Формоза	181 „	615 „
Індія	590 „	150 „
Персія і Мезопотамія	835 „	275 „

Загалом ціла земська куля: 60 біліонів л. на 51 літ.

Бачимо з того, що геологі не аоружають нафті вже довгого часу. Може бути, що вже наші внуки доживуть часу, в якому нафта загалом не буде. Однак же можемо потішити і своїх унуків: людський геній винайшов уже спосіб добувати штучну нафту, а саме з камінного вугілля, ба навіть з торфу. Спосіб не дуже скomплікований і вже сьогодні не надто коштує. Через улпшення техніки цей спосіб ще подешевіє і наші внуки можуть будуть мати навіть дешевшу нафту, ніж ми... А що всесвітній запас камінного і бурого вугілля згідно з обчисленнями геологів мас вистати ще на якихось 5.000 літ, то штучна нафта буде в уживанні сто разів довше, як природна.

ROK ZAL. 1890.

Ювілей 35-ліття існування Адольфа Боденштайна

найбільшої, найстаршої і найсоліднішої
ФІРМИ

Склад музичних інструментів

у Львові, вул. Леґіонів ч. 37.

яка з того приводу продає через місяць вересень всілякі музичні інструменти, приладдя до них, також грамофони низше фабричних цін та запрошує всіх на оглядини свіжого транспорту товарів без примусу купна.

530

спеціальність! Для учнів поручає знамениті скрипки разом зі смичком в ціні 19 зол. 50 сот.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Секундар Дер. Заг. Шпиталю

Д-р мед. **Евген Олексій**

ординує

в недугах жіночих і акушерії
П'єв'їв, жовківська 85, партер
напроти двірця Підзамче. Доїзд трамваєм
5. 9. (Станція біля хати) 569 2-3

астрономічна обсерваторія запри-
мітила на сонці дві рідкі величез-
ні плями. — У ситківкових змаган-
нях у Злучених Церквах титул
„чемпіона“ одержав Француз Ля-
ност. — В Америці на побережжі
Флориди страшний борець зни-
щив 20'0 домів; 75 осіб убитих.

Дописи.

Глиняни. (Освітня праця в часі фєрій).
Стараннями філії „Просвіти“ вшанували от-
ці села пам'яті Ів. Франка концертом: За-
місте, Полтава, Ляшків, Залісське, Перегони,
Розборини і Глиняни. Слід піднести заслу-
ги п. Ів. Скібинського, котрий організував
хор зі студентської молоді, яка розіграла
між себе й деклямації та вступне слово
(крім Глинян та Замісте, де промовляв
п-р Ст. Галан) і знаменито вивязалася зі
свого завдання. Населення витало всюдн
сердечно концертуючих гостей. Зиск із
того подвійний: піднесення національної
свідомості і грошові засоби на купно
книжки для народу. На ту саму ціль пі-
шов і дохід з фєстиву й вечєринок, ула-
джені філією і студентством. Наслідком
того філія одержала майже 500 зол. на
поширення книжки. В усіх майже селах є
аматорські гуртки і там на туж шль і бу-
лову відбулися вистави. Відрадне явище,
що одні села помагають другим (Поліухів
дав виставу в Касичах. Слов'яна фєстиву
лучно з Підгайчиками.) Поїздок рефератів
по селах дала філія 10 на теми з історії
України й економіки. Реферували студент-
и і члєни виділу. Нарід являвся численно.
Засновано одну нову бібліотеку в селі
Касичах і підготовано далі для До-
лонин та Балучина. Будова чисельних до-
мів поступав вперд. На фєрїях посвятали
свої домів села Задібрє і село Підгайчики
(2 домів). Інші села пильно переводять
підготовчу роботу, щоб з весною побу-
дувати свої домівки. Поміч з Америки од-
ержали вже с. Слов'яна (90 дол.), Глиняни
(80 дол.) та Куровичі і Поліухів (на цер-
ковні річі). — Основування „Соколія“ від-
бувається правильно. Перед в цьому напрямі
веде село Слов'яна, де й місцевий парох
і його син п. Юрій Бачинський енергійно
піддержують освітній та організаційний
рух. Інші села вносять статуту на затвер-
дження.

На господарському полі — найважливішою
справою є парцеляція. В повіті і самих
Глинянах вона йде повільно з недовстатком
готівки в нашого населення. Грошей до-
старчас на це головню заморська емігра-
ція. Населення сплачує рати добре й то-
чно, хоч ціна землі (100—300 доларів за
морг) була значна і в доларах платива.
Часть землі взяли Малури — майже за
безціну. Нині вже не видно цієї охоти
у поміщиків робити такі дарунки. Всеж
таки чужинців не є в силі й нині платити
такої високої ціни, як наше населення
за землю. Колиб ми вже раз змогли
поставити земельно-парцеляційний банк,
то вислід на полі парцеляції були би
значні, бо землі на продаж є подостатком
і доволі дешевої. — Живна в повіті сла-
бша. Намолот збіжжя з коши від 25—70 кг;
в р. 1915 було від 50 до 110 кг. Наслід-
ком того збіжжя більше як на одну третю
менше, як в р. 1925. Паші подостатком.
Бульби — мало — (40 процент менше, як
в 1925). Еміграція за море (Канада, Ар-
гентина) йде постійно. Реєміграція — ма-
ла: вона в більшості засібна і для нас
творча (мурують домів, купують землю).
— Останніми часами пани з „Русского Го-
лосу“ задумали зробити нам „диверзію“
в нашій організаційній праці. Скінчилися
повним фєском. З Поліухова мусів д-р
Ваврик утікати, а „нальоти“ госпожі Мон-
тишовичові осмілюють до рєшті емігра-
ційські істинно-„руських“. Щоб одначе зі-
квітнувати ці національно-деморалізуючі під-
буджування, наша організація рішила при-
лучити до свого округу сусідні села
з золочівського і каміньського повіту,
з яких з покоління павували москвофіль-
ські батюшки. В тій цілі виїхав дєр. Се-
лик до Кутюра, де заложено „Соколя“
підготовлено працю під нині українські
установи. Показалося, що навіть у своїм

власнім селі госпожа Монтишович стратила
зовсім ґрунт під ногами. А дня 15. VIII.
відбули делегати нашої організації (УНДО)
дєвірочні наради в селі Балучині, де ціле
населення заявилось за вступленням в ря-
ди нашої організації. П. Ст. Галан виго-
лосив економічний реферат і разом з п. С.
Бучманом обговорили всі печукі справи
села. Народам проводив парох о. Кости-
шин, що організував гарний хор у селі.
Село робить уже старання до будови ос-
вітнього дому; має добре працюючу ко-
оперативу і по відбутку з відпоручниками
нарадах рішило оснувати райфайзенку. —
Негайне переведення організації в даль-
ших ще 3—4 селах золочівського повіту
(Росилів, Скілиш, Бортків, Новосілка) бу-
де подвійним засобом на москвофіль-
ську деморалізацію — а при тім зміцнить
наш повітовий округ, постачаючи матєрі-
альних і моральних засобів для освітньої,
господарської і політичної праці.

Зате шкільна справа представляється
дуже прикро. Хоч ціле населення повіту
(гр.-кат. і римо-кат.) говорить по україн-
ськи — всюдн майже заведено польську чи
українську мову навчання, що на одно
виходить. Тепер усі села подають про-
хання в справі заведення української шко-
ли і, що дуже важне, домагаються
своїх українських учителів.

У часі фєрій гостив у нас театр Стад-
ника. Вистав було понад 10 і всі при
переповненій салі. Ходили також і не-Укра-
їни. Милу несподіванку зробив нам рів-
нож Наддніпрянський Хор п. Бєсєвського,
що має вже вироблену славу. На маси
ділає хор дуже будуючо — саля і церква
(співали раз Службу Божу) були просто
забиті народом. Закінченням фєрїального,
освітнього й організаційного сезону була
збірка молоді на „Академічний Діп“, що
принесла в Глинянах около 300 зол. Успі-
хи молоді значні, — бо вона вся станула
на національній ґрунті, визнаючи все
інше другорядним.

Зі спорту.

„Україна“ здобула кубок.

Змагання в копаному м'ячі з суботи й
неділі закінчилися високоцифровою пере-
могою „України“, що з приводу свого
15-літнього ювілею здобула нові лаври,
а саме кубок, жертвованій побідній дру-
жині Т-вом „Дністер“. Самі змагання були
доволі цікаві, жалко тільки, що стягнули
так мало публіки.

В суботу грала „Україна“ проти
„Болуна“ (Львів-Лєвандівка) з вислідом 2 : 0.
Після того відбулися змагання між „Ска-
лою“ (Стрий) і „Бєркутом“ (Перемишль).
Обі дружини стоять менш-більш на од-
наковому рівні. Спершу мала перевагу
„Скала“ і вела вже 3 : 1. Опісля „Бєркут“
вирівняв і гра скінчилася в притисаному
часі 4 : 4. Продовження гри аж до су-
мерків, нощі не змінило вислду в нічню
користь, тому між обома дружинами му-
сив рішати жєреб, що випав у користь
„Бєркута“. Присутніх лєдвє яких 100 осіб.
В неділю прийшло до фінальних зма-
гань за кубок „Бєркутові“, що зараз з
початку здобув одну брамку, дальше не
щастило. Виявилася повна фізична пере-
вага „України“, яка зуміла використати її
так, що ще до павзи влакувала у ворота
„Бєркута“ три голи. По павзі здобула
„Україна“ ще чотири брамки, так, що за-
гальний вислід був 7 : 1 у її користь. Ку-
бок вручив дружині директор Колтунюк.
Присутніх до 300 осіб, хоч це була неді-
ля і погода дописала.

Вислід легкоатлетичних і тенісових
змагань подамо після їх закінчення.

Всячина.

**Найдорожчий європейський му-
зей.** Який це? Ніхто не гадає. Ні Бри-
тійський музей, ні Львів, ні хорони Вати-
кану. Всі вони мають безцінні скарби, од-
наче коли рахувати їх вартість по дохо-
дам, а не по ціні складеного там мертво-
го капіталу, всі вони стоять на другим
місці після тих джерел доходу, які нести-
ме малярський державні новодарованє май-
но д-ром Александром Апонім. У північ-
ній закутній кімнату Барана, якого по-
лювина належить до Югославії, лежить
масток Ленгєль. Дорога, яка перерізує
його — довга на 11 км. Мاستок має 3500
катастр. моргів. У парку старофранцусь-
кий замок у найкращій рєвєсансовій сти-
лю, що має різно 99 літ. На ньому ще
помалоє чорна хоругва. Його власник по-
мер, але 71-літня вдова не каже її стяг-
нути, аж до своєї смерті. Вдова по Апо-
німі — з родини Естергаля, найбільших ме-
ценатів старої Угорщини. Померший
граф колись дипломат, був замку
великим „княжником“, колекціонером
людом в усьому світі. Його пребо-
гата бібліотека, що мала в собі
найповніший збір до історії Угорщини,
була доступна всім дослідникам, які на-
ходили на замку мецената гостину. Ами-

раючи граф записав свою бібліотеку ма-
лярському національному музеєві. А тепер
вдова доповнила цей дарунок новим кня-
жким жєстом: вона записала все своє
майно, землю і замок з усім, що там
є, малярським науковим установам. Це
майно є одним з найбільше зразкових
в Європі: з нього є сотки найкращої
худоби — расових коров, овець, коней;
воно славно припасами найдобрішого
вина. Таким робом Національний Музей
у Будапєстї стане власником великан-
ських просторів, які нестинуть мільйонів
доходів. Такий запис малярських меценатів
нагадує дари американських мільяр-
дерів.

ОПОВІСТКИ.

**Український Наддніпрянський
хор під управою Петра Бєсєвсько-
го** у складі 31 осіб виступає:

Четвер 23.IX. Жидачів.
П'ятницю 24.IX. Жидачів.
Субота 25.IX. Болєхія.
Неділя 26.IX. Болєхія.
Понєділок 27.IX. Долина.
Второк 28.IX. Долина.
П'ятниця 1.X. Дрогобич.
Субота 2.X. Дрогобич.
Неділя 3.X. Борислав.

193 37-7

П'ятнадцятилітній зїзд Товаришів,
які зложили матуру в українській гімназії
в Перемишлі 1911 р. відбудеться дня 29.
вересня ц. р. в Перемишлі. Заупокійна
Служба Божа за померлих Профєсорів і
Товаришів відбудеться того самого дня
о год. 8. рано в катедральній церкві. Хто
з товаришів не зголосив ще своєї участі,
хай негайно це зробить на адресу: Олек-
сандєр Костик Львів, Ринок 10. „Діло“. —
Д-р Дашкевич Роман, Костик Олександр.
1—2

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

**НОВОВІДКРИТИЙ Жіночий Фризєр-
ський Сальон** при вул. Городєцькій 51.
Стриження, ондулювання, фарбування по-
лосся та манікюри. Ціни приступні. 561 2-2

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю
— з хінського срібла у Мандля, Ко-
перника 14 проти кіна Копєрник.

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж
або вилик з хінського срібла у Мандля
Копєрника 14. проти Кіна Копєрник.

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хін-
ського срібла у Мандля Копєрника 14.
проти Кіна Копєрник. 432 8—10

ХЛОПЦЯ на практику до мануфактури
приймає сейчас „Рєгулятор“ Львів.
Ринок 43. 553 3—3

4 КІМНАТИ з кухнею вимайму зараз.
Вінковська, вул. Св. Зофії 78 в. 541 3-3

ПРИЙМУ 2 СТУДЕНТКИ на ціле удер-
жання. Поміч соняшній. П'янію в хаті.
Близько клінік. Відомість в Адміністрації
„Діло“. 570 3—3

ПОШУКУЮ від 1. жовтня ц. р. учитель-
ки, укінченої семінаристкї (з матурою
по році 1923) для дєток з нар. школи.
Помешкання з удержанням в натурі, міс.
плата на основі умови. Вимагана знання
шиття і гри на фортеп'яні. Зголошення з
поданням винагороди і надісланням по-
змови фотографії слати на адресу: Ілж
Вогдан Ксьончєк в Бориславі „Сіва Ри-
па“ В. 540 а) 3—3

ІРІГЕНТ-інструктор отримає негайно
посаду. Уряд парохіальний Зборів.
577 1—2

ПРАВНИК з загр. дипломом пошукує
посади соліситатора у українського
адвоката, есєнтуально як інструктор до-
машиний. Зголошення під „Правник 20“ до
Адміністрації „Діло“. 581 1—1

**ВОНЦЕС. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й.
Гітшипрунга, Львів, Личаківська
ч. 34,** приймають додаткові вписи
на однорічний торговельний курс для мо-
лоді і 5-місячний для дорослих. Стеногра-
фія і писання на машинах. 579 1—2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Б. оператор клінік проф. Наймана і Гаска
у Відні

Д-р Леопольд АЛЕКСАНДРОВИЧ

в недугах ушній, носа, горла і гортанки
ординує від 3—6 пополудні.

у Львові, вул. Бєльовського 3.
425 (за пассажем Міколяша). Тєл. 40—75. 7-7

Ой новіля буйний вітер,
Повінь, повінь —
Щож я буду без убрання
Зимового діля?

Щож я буду бідний діля,
Як зима задує? —
Є у Львові славна фірма,
Що усіх ратує...

Є у Львові славна фірма.
„РЕГУЛЯТОР“ зветься;
Там зберемся, одатнемся
І журба минеться. —

566 1—1

Ринок 43.

МАГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

Ф. Й. Любельські

П'єв'їв Рутівського 3. Тєл. 48-70

поручає всілякого рода **ШКІРН.****ФУТРА** мужєські, жіночі і т. п.

перерізки виконую після найновіших

фасонів. 580 1-10

Купно — Продаж — Заміна

„Моношко“ фортеп'янів
і П'янів 11—13

Львів, вул. Зіморевича 10. Тєл. 35-54

ЖІНОЧІ ПЛАЦІ

останні новости — найнижчі ціни

60 від 78 зол. з футрянки козиром

ПОЗІР НА ФІРМУ!

Взуття — Мужєські одяг

Л. Т. СКІШИПЕК

573 ПАСАЖ МІКОЛЯША. 2-2

**Загальні збори Музичного ТОВА-
риства ім. Лисенка, філія в Дрого-
бичі** відбудуться в неділю дня 10. жовт-
ня ц. р. о год. 4-тій поп. в кімнатах ТОВА-
риства з слїдуючим порядком дня: 1) Від-
читання протоколу з попередніх загальних
зборів, 2) Звіт виділу Товариства, 3) Звіт
ревізійної комісії і уділення Виділові аб-
солюторії, 4) Вибір нового виділу, 5) Ве-
сєлє і запити. На случай коли би о год.
4-тій не явилось приписанє статуту члєнє
члєнів на загальні збори, відбудуться за-
гальні збори Товариства в тім самім днє,
в тім самім льокалі і з тім самим по-
рядком дня о годину пізнішє то є о год.
5-тій пополудни. — За Виділ Музичного
Товариства ім. М. Лисєнка, філія в Дро-
гобичі: Д-р Рудольф Скішинський секре-
тар, Марія Дроздовська голова. 578 1-1

**Загальні Збори Кружка „Рідної
Школи“ У. П. Т. в Тернополі** відбу-
дуться дня 3. жовтня 1926 р. о год. 3
полоудни в салі Міцянського Брацтва.
Дневний порядок звичайний.

За Старшину Кружка:
Д-р Ст. Баран, Д-р Наїфюр Грєлє,
голова. 583 секретар.

Подяка.

о. Григорій Рєдчук, парох Вєсєтовсь-
род. 1832 р., помер 26./VIII. 1926 р., по-
лишаючи 4 круглих сиріт. Покійний був
ревним душпастирем і в часі війни, спо-
няючи обовязки душпастирські в кількох
парохіях понав в грудню неділю, яка за-
гнала його передчасно до гробу. Похорон
відбувся 28./VIII. при участі 12 священ-
ників. Оставші діти складають щору подя-
ку Всєч. і Вл. о. деканови Молчану
за провід, а Всєч. о. о. Длєдзкови, Явор-
ському і Кулішкєму за прошальні бесїди,
і прочим отцям кондеканальним як і Всєч.
о. Черкаському, лат. обряду, за участь в
похороні. Д-рові Сприсові з Озєрної скла-
даємо подяку за старанє лічення татєв.
Особливу подяку найсєрдєчнішу скла-
даємо своїй тітчиній сестрі Варварі Уш-
новій за безкорисну і з подивом гідну по-
слугу підчас недуги татка, з лєтєнням
навіть свого життя. Рівнож дякуємо кня-
ком, сусїдам, як також брацтва церков-
ному і всім парохіянам за видання по-
свідної прислуги. — Опечалєні діти: Ме-
лєх, Гєрєк, Доля і Бодєв Рєдчуків.
Вєсєтєвсь, 6.IX. 1926. 581

За редакцію відповідає Василь Мудрий.

Видає Видавничі Спїлка „Цїло“

З друкарні Видавничої Спїлки „Цїло“, Львів. Ринок ч. 10.

Діло

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конте почт. ш. 143322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 зл., Німеччині 750 зл., Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-Словаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 зл., Австрії 750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГолошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Політична сенсація.

Бюджетова комісія відкидає бюджетову провизорію в урядовій редакції.

Варшава, 23. вересня 1926.

На вчорашньому засіданні соймової бюджетової комісії переведено до порядку денного над бюджетовою провизорією на четвертий квартал і доповненнями на третій квартал ч. р. Вислід нарад комісії був політичною сенсацією, бо комісія відкинула бюджетову провизорію в урядовій редакції, переводячи в ній цілу низку змін, хоч проти того енергійно протестував мін. фінансів Клярнер, що був присутній на засіданні.

Важливі ухвали комісії такі: При ст. 1. ухвалено внесення пос. Здеховського на чергнення доповнень у диспозиційнім фонді мін-ва закорд. справ на суму 1,625.280 зол. При ст. 2. пос. Морачевський поставив внесення на вставлення до бюджетової провизорії 27 міль. зол., призначених на підвищення урядових платень. На покриття того видатку пропонував він енергійне стягання маєткового податку. Одначе це внесення відкинуто. Найважливіше голосування відбулося над ст. 3., де ухвалено проти виразного спротиву мін. Клярнера внесення пос. Здеховського, аби видати

ки на четвертий квартал обмежено до 450 міль. зол. (в уряд. редакції вони виносять 487 міль. зол.). Внесення пос. Здеховського перейшло. Крім того ухвалено внесення пос. Михальського, що в будучності кожний міністр має бути відповідальний за переступлення бюджету.

Всі ті зміни перейшли в другому читанні. Зараз після того мін. Клярнер порозумівся телефонічно з прем. Барлем, а вислідом їх розмови було пересунути засідання на пополудне. Слід зазначити, що цей вислід голосування уряд уважає за *politicum* і заповів, що оскільки бюджетова провизорія не буде ухвалена в урядовій редакції, то уряд Бартя витягне з того факту відповідні консеквенції.

Пополудні відбувалися засідання різних соймових клубів, щоб зняти становище до створеної ситуації. Вияснення політичної ситуації слід сподіватися в четвер передполуднем, бо тоді стане перед бюджетовою комісією сам прем. Бартель і має надію переконати її членів про konieczність ухвалення бюджет. провизорії в урядовій стилізації.

Після нарад у Туарі.

Женева, 22. вересня 1926.

Мін. Штресман кинув Женеву в передполудні. Перед виїздом сказав закорд. журналістам, що іде до Берліна, щоби дати Раді міністрів пояснення в справі переговорів у Туарі. Мін. заявив, що його женева політика ґрунтувалася на теплій парл. більшості, а ще значнішій більшості народу.

Щодо нарад із Бріаном Штресман ще раз ствердив, що в нарадах тих говорено не лише про зменшення контингенту військ в Надренії, але ходило в них також про повне звільнення того терену та про поворот басейну Саари до Німеччини. Згадуючи про право самоназначення народів у звязі з можливістю переведення плебісциту в басейні Саари, Штресман зазначив, що неправдиві є твердження, начеб він робив такі натяки на анексію Тиролу або прилучення Австрії до Німеччини. Смішно є вірити, начеб у Туарі переведено новий поділ Європи. У взаєминах Франції та Німеччини зроблено значний крок вперед. Поправа ця причинилася значно до європейського порозуміння.

Вкінці Штресман сказав, що Німеччина не замінує постійного представника в Раді Ліги, бо міністр бажав би, наскільки це можливо, брати участь у засіданнях Ради і зборах, щоб уґрунтувати свої особисті взаємини з тими держ.

мужами, котрих великий досвід кермував досі Лігою. Вкінці міністр зазначив, що виїздить до Берліна вельми вдоволений зі свого побуту в Женеві.

На банкеті, який видала німецька колонія в честь Штресмана, заявив Штресман, що святочне прийняття Німеччини до Ліги Націй є доказом, що питання відповідальності за війну полагоджено безпосередньо та що обвинувачення Німеччини народи, заступлені в Лізі Націй, взяли назад.

Наради в Сан-Себастьяні.

Лондон, 24. вересня 1926.

Тутешні фінансові кола слідкують із великим зацікавленням подорож німецького мін. скарбу Райнольда до Сан-Себастьяна. Виїхало там кількох американських банкірів, між ними представник банку Моргана. Зачувати, що там ітимуть вступні переговори в справі великої позички для Німеччини, опертої на основі маркової валюти. Позичка в значній частині мала би зможливити німецькому урядові удрінення Франції більшого зачету на будучі виплати, що виходять із плану Дожа в заміну за евакуацію Надренії. При цій нагоді торкнуться справи Евпен і Мальмеди.

Новий держ. переворот у Греції?

Відень, 24. вересня 1926.

«Дайтше Альт. Цтг.» повідомляє з Атен, що в звязі з подо-

рожею короля Юрія до Румунії розійшлися в тамошніх політичних колах чутки, що заноситься на новий державний переворот для повернення монархії в Греції у порозумінні з Конділісом. Бувш. посол Патраріас, приятель короля, заявив, що повернення монархії в Греції є лише питанням часу.

Стріча Мусоліні з Чемберленом.

Гамб., 22. вересня 1-26.

Часописи potwierджують вістку про пляновану стрічу Чемберлена з Мусолініем. Стріча буде мабуть на Чемберленовій яхті. Наради мають торкатися головно Танжеру.

Литовсько-радянськ. наради.

Варшава, 22. вересня 1926.

З Ковна повідомляють, що в найближчому часі буде підписаний важний політичний документ, який урівноважатиме взаємини між Литвою і РСР. На основі договору РСР. м. і. визнає кордони Литви, усталені договором з 1920. р. Радянське посольство в Ковні предложило литовському мін. закорд. справ проєкт торговельного договору, який передбачує утворення в Ковні постійного радянського представництва з екстериторіальними правами.

Це одна політична качка.

Український університет у Кременці?

Варшава, 22. вересня 1926.

В деяких польських посольських колах колюють вісти про те, що уряд Бартя має намір вибрати на осідок українського університету місто Кременець на Волині, бо, мовляв, ні в Луцьку ні в Станіславові нема на нього відповідних приміщень. Чи в цих поголосках не криється який провокаційний підступ, не можна було розвідати.

Розправа проти Бобинського.

Львів, 23. вересня 1926.

Довідуємося, що розправа за державну зраду проти був. відповідального редактора «Світла», молодого поета Василя Бобинського, розписана на 4. жовтня ч. р. Розправи проводитиме радн. Ангельський.

Біржа.

Гроші.

Долар у приватних оборотах 8'98—8'99.
Збіжки.

Дальше зацікавлення пшеницею і житом. Головним відборцем є зах. Галичина і Гол. Шлеск. Попит за ячменем для Конгрески. Тенденція дальше зростає. Настрій вельми оптимістичний. Пшениця двірська 45—46, пшениця селянська 42'50—43'50, жито галицьке 31—32, ячмінь 27—27'0, ячмінь пастваний 24'75—25'25, овес 23'50—24'50, гречка 27—29.

„а зразок Швайцарії“.

Львів, 23. вересня 1926.

Теперішній польський міністр освіти проф. Суйковський в своїм творі „Polska Niepodległa“ пише про закон з 31. липня 1924, між іншим ліквідуючий українське шкільництво, таке:

Розглядаючи окремо національно-польський простір і змішаний терен, мусим зазначити, що на обох тих теренах як польська держава душка присвечує спільності на зразок Швайцарії або Фінляндії. Та думка обходила в Польщі свій триумф для 31. липня 1924, коли то польський сейм ухвалив закон про національну меншости. Слід тамити, що той нечувано далекий сейм соймовий закон перейшов голосами правих і лівих, себ-то — що він був висловом політичного зрозуміння цілим польським загальом“.

Той „триумф“ з 31. липня 1924, „триумф“ всього польського загалу, правих, лівих і центра, у якого висліді розторощено останки українського шкільництва (в Галичині з часів австрійських, а на Волині з часів австрійської окупації й української державности), називає проф. Суйковський поладнанням національної квестії на зразок Швайцарії або Фінляндії. Ми й не знали, що живемо в ідеальних міжнародних відносинах Швайцарії чи Фінляндії. Колиб не „освідомлююча“ роля книжки проф. Суйковського, то ми й далі булиб, очевидно, хибно думали, що живемо в Румунії. Тільки досі ми в своїй ігноранції зовсім инакше, очевидно, зовсім помилково уявляємо собі Швайцарію і Фінляндію. Ми уявляли собі, що швайцаризація чи фінляндизація міжнародних відносин виявляється в забезпеченні кожній національності (в Швайцарії: Німцям, Французам й Італійцям, а у Фінляндії: Фінам і Шведам) їх рідної, виключно національної школи та повної націоналізації всіх державних і громадських установ на даній національній території або рівноправності всіх мов у публичному житті мішаної території. Тимчасом з книжки проф. Суйковського довідуємося, що воно не так, що швайцаризація виглядає зовсім инакше. По рецепті проф. Суйковського швайцаризація є синонімом знищення школи даної (в конкретному випадку: української) більшости, зведення української мови до становища необхідної конверсації і суду, ліквідація її в адміністрації, на почті, залізницях і т. н.

Висловом швайцаризації по рецепті проф. Суйковського є регуляція міжнародних відносин на українській і білоруській національній території на основі закону з 31. липня 1924, який він називає „законом про національну меншости“. Ця територія в польських устах носить термін „мішаної“, хоч навіть польська фальшована і неповна статистика з р. 1921 стверджує, що вона має українську чи білоруську біль-

Red. czes. „Dilo“ we Lwowie. Pr. 430/26 W imieniu Kzeszypopolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 43 (10.887) z dnia 19. września 1926 r. pod tytułem: „Magda chara“ w ustępach między słowami: a) dalekościłosty a Gymbachem, b) słowem bez niczobu a Alz todi, (tutajże c) w ustępach od słów I tomi wozy do końca tego artykułu zawiera znamię obrażania z § 65 a) ustawy karniej, uznał za winnego w dniu 18. IX. br. kandydata na sprawiedliwioną i zarządził zolščere-

nia całego nakładu i wydał w myśl § 493. p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarządca wydał się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następną grzywnę przewidzianą w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dz. p. p. Nr. 6. ek 1863. z j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę p. 400 zł. P. Lwów, dnia 20. września 1926 r. (1926. r. 17. września 1926. r.)

Kaeszypopolitej Polskiej! Sąd okręgowy karny we Lwowie, orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonego w czasopiśmie „Dilo“ Nr. 2/7 (10.884) z dnia 18. września 1926 r. pod tytułem: 1) „Bez winy“ w ustępach między słowami: a) porozumim, a) sprawa weselna-dniobu, b) zasnacjionu utjada a niedostatek probamy tuszcz c) w ustępie od słów: Prawda jiji „wyriszuwanja“, 2) „Krok wpered, dwa w zad“ w ustępie między słowami: istauje... a jedynym zawiera znamię zbrodni z § 65 a ustawy karniej, uznał dękonaję w dniu 17. września

1926 kandydata na sprawiedliwioną i zarządził zolščerecie całego nakładu i wydał w myśl § 493 pk. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarządca wydał się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następną grzywnę przewidzianą w § 21 ust. druk. z 17. XII. 1862 Dz. p. p. Nr. 6 ek 1863 t. j. zarządzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. — Lwów dnia 18 września 1926. (1926. r. 17. września 1926. r.)

шість. Дійсними меншостями на цій українсько-білоруській території є Жиди, Поляки, Росіяне, спорадично Німці і Чехи, які до того ж меншостями розсіяними, а не компактними. В Швейцарії чи Фінляндії закони забезпечують такі меншості, щоби їх охоронити перед нівеційними впливами територіальної більшості. У Польщі „швайцаризація“ є зовсім иншого покроя. Тут, на національній українсько-білоруській території, йдуть ще далі, з розмахом переступаючи межі „швайцаризації“. Тут охороняють не меншість перед більшістю, тільки „забезпечують“ більшість перед одною з меншостей, перед меншістю польською і то так ґрунтовно, що й не лишається ніякої признаки з „привілеїв“ більшості.

Висловом поправленої і згідно з новими кличами про право нації устійненої польської „швайцаризації“ є в шкільній ділянці „співжиття“ утраквістична школа, яка педагогічно-освітнього боку є загально признаним абсурдом. Але щоби те „співжиття“ і спільне виховання наладити, переведено „плебісцит батьків“. А що він не йшов по лінії утраквізації, то його для цієї величній мети пофальшували польські урядові й громадські репресивно-агітаційні чинники. А що утраквізм є абсурдом, то ті школи тільки називаються утраквістичними, а в суті річі є польськими. Так представляється „швайцаризація“ проф. Суйковського.

Очевидно, не інакше виглядає вона і в світлі діяльності міністра Суйковського, який з ділянки теорії перейшов до практики. На початку своєї міністерської діяльності висловлювався він досить скептично про висліди польської „швайцаризації“, не багату обіцював, але все таки в сентиментальних словах маркував охоту хоч позірною відвороту зі становища польської „швайцаризації“ до иншої, може до тієї старої, може до швайцарської або фінляндської.

Чотири місяці минуло від того часу. І який вислід? Мін. Суйковський ще перейшов проф. Суйковського. Факти кричать про великі поступи польської „швайцаризації“. Останки українських шкіл у Галичині (900 шкіл по „плебісциті“ з 2.700 шкіл перед „плебісцитом“ з Галичини) спішно „швайцаризуються“ на польську моду. От ехемпль граїа згадаємо, що в Жовтанцях, жовківського повіту, в селі з 5 тисячами населення (4200 Українців, 400 латинників і 400 Жидів), вже після „плебісциту“ остало чотири школи українські й одна польська (приватна). Тепер з початком шкільного року 1926/27 польську приватну школу злучено з одною українською, другу українську школу цілком зліквідовано, так що з п'ятих шкіл остало три, а всі три школи переіменовано на утраквістичні, себ-то спольонізовано. Іншими словами: польська „швайцаризація“ доходить до краю. І ця величність „швайцаризація“ зі силою lat-i morge-ni перевалюється через усю українську національну територію під Польщею. Засновано в якій-небудь маленькій кількахатній польській колонії-присілку польську шкільку тепер ліквідується, злучується її з українською школою даного села, щоби таким чином мати притоку зутраквізувати, себ-то спольшити українську школу, якщо вона врятувалася перед „плебісцитом“ розбоям. Але мін. Суйковський не в т.м. битий. Він хоче й далі грати роллю ліберала, поступовля демократа, і тому замовляє собі інтерв'ю в побожній хадеші, ніби-то з приводу „нищення“ польського шкільництва на „кресах“. Хадеша знімає крик, інтерпелює, погрожує, польське „кресове“ громадянство скликує віча, висилає депутатів, „організації народів“ трясуться з обурення на Суйковського, а півурядовий, радикально-демократичний „Глос Правди“ в кореспонденції зі Станіславщини спокійно ось як зясовує поступи „швайцаризації“:

„Опінію тутешнього громадянства займатиме тепер справа утраквізації кількох сільських шкіл в околиці Станіслава. Ворожі теперішньому урядові партії використовують ту ситуацію і говорять про національну кривду, хоч творцем відповідного закону в грудні 1925 р. був... п. Ст. Грабський. Закон передбачує всенародною школою з польського викладавочою мовою в місцевостях, де згодосисте найменше 40 польських дітей, без огляду на переважачу кількість дітей инших національностей. В загалі в селах на зголоміні 15—20 польських дітей є 100—150 дітей українських, отже школи зутраквізовані. Однак учительки є польками і діти вже від першої класи розпінують науку з польського букваря, хоч одночасно будуть вчитися з українського букваря (?!).“

Ось з приводу чого вноситься хадеші інтерв'ю! Ось чому таке негодування на „швайцаризацію“. Є це ніщо инше, тільки поганенька комедія, щоби тим криком гіен заглушити удари на дрібні останки українського шкільництва, щоби вовк був ситий і коза ціла, вовк денационалізації і коза польського демократичного радикалізму.

На початку нової доби.

Після виборів до Ради Ліги Націй.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 19. вересня 1926.

Вислід виборів до Ради Ліги Націй викликав у Німеччині більше або менше незадоволення, бо ніхто не сподівався такого складу Ради, в якому тільки Голландія і Китай, а почасти ще й Італія стоять поза орбітою французького впливу. Після уступлення Еспанії та Бразилії з великим жаєм прийнято факт, що в Раді не засідатиме далі Швеція, яка так завзято обстоювала права малих народів у Раді Ліги Націй, та що поза Радю опинилася Фінляндія, з якою лучать Німеччину не менше сердечні зв'язки. Натомість між 14 членами Ради знайшлися поза Францією, Англією й Японією, не тільки Бельгія, Польща і Румунія, але й Чехословаччина, що всі разом зв'язані з Францією окремими військовими договорами й рахуються загально й найближчими співробітниками.

Вибори до Ради Ліги Націй вважали у Німеччині загальні перемогою Французів і французької політики, але сам вислід виборів оцінюють ріжно, відповідно до партійного угруповання. При цьому підкреслюють, що коли говорити про те, що Німеччина в складі Ради Ліги Націй не досягнула крапчик вислідів, то це не так вина німецької делегації, як наслідок хвилевого положення, проти якого не віділя нічого й англійські представники, для яких склад Ради вийшов також небажаний, може ще більше як для Німеччини.

Соціалістична й демократична преса, що від довшого часу заступає німецько-французьке порозуміння та зближення, не приважує тепер до французької перемоги такого значення, як перед французько-німецьким зближенням, яке в тих сферах вважається вже якби докоханим фактом, що повинен незвором принести значні й корисні наслідки для міжнародного й господарського розвитку Німеччини. Деякі органи преси розглядають у зв'язку з тим теперішню настрій і відносини французьких „сателітів“ і не вважають їх при даних обставинах сліпими прихильниками Франції, якими вони були ще донедавна, та беззастережним противниками Німеччини. Зокрема вибір Польщі вважає соціалістична й ліва преса кінцевою, якої не можна було обминути, коли вже урядові німецькі кола рішилися на зближення до Франції, а підчас беззастережного збору Ліги Націй побачили, що недопущення Польщі до Ради Ліги Націй при теперішніх обставинах неможливе. Та одночасно майже вся німецька преса виступає проти наділення Польщі півсталим місцем, вважаючи, що Польща на те не заслуговує.

Правительствена преса спокійно оцінює вислід виборів, але також не закриває правди й не шадить слів критики. Головний орган німецької народної партії „Tägliche Kampfsache“ жаліє іза теперішнього складу Ради, але вважає це наслідком уступлення Еспанії та Бразилії й становища Швеції, що ніхто не хотів прийняти мандату. Жалко теж, що до Ради не вибрано Фінляндії, на якій місце прийшла Чехословаччина виключно тільки з огляду на особу заслуженого для Ліги Націй Бенеша. Таким чином французький блок розпоряджає 5 певними голосами. Католіцька „Stimmen“, орган канцлера Маркса, зауважує, що вибори до Ради Ліги Націй привели Німеччину значно розчарування, й називає новий склад Ради явним успіхом французької політики, яка мабуть тим разом перетягнула струну й поступила собі незрозуміло. Однак добрий політик мусить рахуватися з інтернаціональними симпатіями до Франції й не може оглядатися на хвилеві неадачі, а навпаки мусить працювати для будучини, маючи довіру до власних сил, терпеливість і надію на нову реорганізацію Ради Ліги Націй. Німеччина не повинна закидувати успіхові Франції й мусить взоруватися на Англію, що спокійно

прийшла вислід виборів хоч він звертається проти неї не менше, як проти Німеччини. Зрештою не можна теж переіменувати французького успіху тим більше, що Бельгію й Чехословаччину можна тільки з застереженням вважати пасажними Франції.

Подібно висловлюється і „Deutsche Allgemeine Zeitung“, підкреслюючи, що Німеччина досягнула поки що не все, чого хотіла, у зв'язку з теперішнім укладом сил; відтепер матиме змогу особистої співпраці й особистого впливу на розвиток світової політики. В серві Польщі правочас у користь Німеччини й нема сумніву, що в 1929-ому році знайдеться повна більшість проти нового вибору польської республіки.

Вибори до Ради Ліги Націй не можуть викликати одушевлення; вони вказують, що Франція, хоч покинула вже — як це заважує „Frankfurter Zeitung“ — з політикою морального упокорювання Німеччини, всеж таки не думає ще закінчити політичні реалізації й гарантії. Д-р Штрессман мав рацію, коли згадав, що світова політика у відношенні до Німеччини дійшла вже до кулецького трактування справ на основі „do, ut des“, і це належить уже вважати великим плюсом у порівнянні з медведями ще часами зперед Львова.

Тільки правляча поставилася до вислідів виборів цілком негативно, вважаючи його великою невдачею Німеччини й тріумфом фальшовою Польщі. На гадку „Kreuzzeitung“ Німеччину в Раді Ліги Націй знові зізолювало, а сама Рада стала дійсним орудям побіди держав Антанті.

„Deutsche Tageszeitung“ звертає особливу увагу на скріплення французько-польської політики, яка старатиметься не допустити до словення німецьких надій на Сході. Німеччина стріється завідомо з польським ветом, коли тільки схоче спробувати змінити хоч трохи версальські кайдани, й не потрапить переперти ніяких корисних змін, а Франція й Англія завідомо матимуть добру можливість удати невпинні й аналітичнину на свого східного приятеля. Подібно або ще гостріше висловлюються инші органи правої преси, звертаючися з гострими закидами проти теперішнього німецького правительств, а особливо проти теперішнього міністра заграничних справ.

Особливо рішучо виступає численна провінціална преса (як нпр. „Ostpreussische Zeitung“, „Allenstein Zeitung“, „Zeitung für Hinterpommern“ і т. д.) й узагальнює положення Німеччини в Раді Ліги Націй цілком неможливим і безнадійним, а оптимізм д-ра Штрессмана знові неоправданим і шкідливим для дальшого розвитку німецьких справ.

Правя преса реєструє теж некорисні віданні англійської й швайцарської преси й критикує поведінку німецької делегації, яка на її гадку не сповнила надій, які на неї покладали не тільки самі Німці, але й деякі менші нейтральні держави.

Н. Я.

ОДИНОКА українська установа,

яка поставила собі за ціль навчати Українців ощадності є
ТОВАРИСТВО КРЕДИТОВЕ
Львів, вул. Домініканська ч. 11.

Нарешті!

Поява згрозеного міністерського розпорядку. — Прушинський ante portas. — Прушинський чи Суйковський.

Дирекції українських гімназій вкінці діждалися обіцаного і вже стільки разів згадуваного міністерського розпорядку в справі навчання історії і географії в середніх школах з польською викладавочою мовою, розпорядку, коло якого вже повстала ціла література й розвинулися гострі наступи польської шовіністичної преси. Для об'ясування наших читачів наводимо в цілості цей, все таки цікавий документ:

Mia. Wyz. Rel. i Ośw. Pub.

Warszawa, 2. czerwca 1926.

Nr. II. 6288/26.

Do Panów Kuratorów Okręgów Szkolnych: Lwowskiego, Wylidskiego, Poleskiego, Wileńskiego i Białostockiego.

Ministerstwo polskie Panom Kuratorom wysługuje we wszystkich szkołach średnich ogólnokształcących z językiem nauczania niemieckim, w których program tak jest ukształtowany, iż historia Polski jest oddzielona jako osobny przedmiot od nauk historycznych, prowadzenia w języku polskim nauki języka i literatury polskiej, historii Polski i nauki o Polsce współczesnej. W języku polskim prowadzi się również nauka geografii Polski w gimnazjum wyższym. Nauka innych działów historii i geografii może odbywać się w języku nauczania szkoły. Kierownik ministerium J. Mikulowski-Pomorski.

В першу чергу кидається у вічі, що розпорядок датований днем 2. червня, значить до львівської кура-

торії мусів прийти ще при кім минулого шкільного року. Тоді була ще пора вести відповідні українські підручники, а дирекції українських гімназій, куди за ери Грабського для навчання історії понасліджувано учителів Поляків, мали час поробити потрібні зарядження, щоби привернути вчителів-Українців. Тимчасом львівська кураторія складала цей міністерський розпорядок під суцню, переждала цілі фєрі, переждала двотижневі надзвичайні фєрі, переждала початок нового шкільного року і шойно після кількох енергійних запитів у нашій пресі рішилася випустити розпорядок надання світла, по тримісячній задержці, коли ученики вже покупали собі польські підручники, коли на приказ візитаторів тоїж кураторії переважну частину годин науки історії і географії в українських гімназіях поприділювано учителям Полякам, котрі зовсім не знають української мови.

Зміст самого розпорядку ясний, як в рідко котрим міністерським розпорядку. Розпорядок показує, в яких заведеннях з польською викладавочою мовою і в яких обемі куратори названих шкільних округів мають право жадати польського викладу історії географії. Розпорядок домагається, щоби в тих середніх школах, в яких історія Польщі є виділена зі всесвітньої історії як зовсім окремий предмет науки (значить фігурує також на свідомстві з окремими нотами), цього окремого предмету (історії Польщі) навчали не у викладачів мови школи, лише в польській мові. Всесвітня історія в цих школах, а також і історія Польщі у всіх инших середніх школах (тобто всюди там, де вона не становить окремого предмету науки) має вестися у викладачів мови даної школи. А що на області львівської кураторії в нійшій середній школі історія Польщі не має окремого предмету навчання, лише трактується у тісній сполучі зі всесвітньою історією, то не може бути ніякого сумніву, що по думці нового міністерського розпорядку у всіх українських гімназіях науки історії по всіх класах і на всіх ступнях має вестися лише в українській мові. Щодо географії, то розпорядок вимагає, щоби географію Польщі у вишій гімназії (значить тепер в V. класі) навчано в польській мові; у всіх инших класах, отже і географію Польщі в II-III класі, треба вчити по українськи.

Стільки міністерський розпорядок. Але неофіційний куратор львівської шкільної округи п. Марцел Прушинський видає тоїж своїм дини в „Слові Польським“ розпорядок зовсім противний до міністерського. При помочі карколомних редуцій, які є наслідком з елементарних правил львівського думання, вивертає справу до гордином „визнає“, що міністерський зарядження не приносить ніякої зміни у дотеперішнім стані, бо дозволяє на науку історії у польській мові тільки в тих школах, в яких історія Польщі є окремим предметом навчання. А що в області львівської кураторії такий середніх шкіл нема, то тут наука історії по всіх заведеннях та у всіх класах має вестися... по польськи. Та визначний спеціаліст від „ruskich kościółek“ забув ще визначити три справи: 1) чому в такім разі міністр свій розпорядок звертає в першу чергу до львівського куратора; 2) чому сам п. Прушинський виступив проти цього розпорядку аж з інтерв'ю в соїм; 3) чому він у цій же самій статті у „Słowie Polskie“ погрожує міністерському найвищим трибуналом? Не даром самі земляки п. Прушинського вже давно послали його до одної місцевости, сусідної від півдня з Львовом на курацію.

Але ми привикли вже до ріжних дивоглядів та несподіванок. Хто знає, чи львівська кураторія не признає інтерпретації свого неофіційного шефа за аутентичну, і обов'язуючу! Спосіб практичного переведення в життя цього розпорядку виявить незабаром наглядно

хто кермує шкільництвом „на kre-
s ch“: міністр Суйковський чи п.
Марцелі?

Ще одна замітка: Як відомо, в
створених умовах польська преса,
особливо „кресова“, і то покрою
„Slow-a Polsk-ogo“ має неперемож-
ний вплив на урядництво. Не вільні
від цього впливу й директори гім-
назій, які привикли до того, що
за них „думає“ п. Прушинський.
Перестерігаємо їх перед підчинио-
ванням себе і кермованих ними
шкіл карколомним „льоґічним“ ви-
сновам п. Прушинського. Рабська
звичка підчинювання неофіційному
міністрові освіти для „кресів“ по-
винна зробити місце льогіці й осо-
бистій гідності. Можемо навіть ма-
ти зрозуміння для їх карієрови-
чівського змагання повсякчасно
підкреслювати свою „льоґічність“,
але одночасно зазначаємо, що ко-
ли так, то та „льоґічність“ в пер-
шу чергу повинна бути адресована
офіційному, відповідальному міні-
строві освіти, а не покутному
вшепольському агітаторові.

До спільного знаменника.

Об'єднанські задани соціалістичних
партій.

V.

Розглядаючи маніфестаційні зая-
ви двох народницько-соціалістичних
партій: „Народної Воли“ і „Сел.
Союзу“, проаналізували ми мотиви
і цілі об'єднанських здвиґів. Для
яснішого з'ясування справ зупи-
нилися ми коротко на історії тих
партій, а радше тих груп, з яких
вони вирости. В одній і другій
партії ми бачили прискіплену ево-
люцію.

В „Народній Волі“ та еволюція
була більш природною і послідов-
ною. З москвофільської народ-
ницько-соціалістичної групи вона
ставала (поки-що тільки теоретич-
но) пролетарською партією взагалі.
Одночасно, піддаючись залізній
льоґіці фактів, вона, шонайменше
рог іого ехієгно — перейшла на
український ґрунт, хоч ще не
перейшла зовсім на українську
платформу, акцентуючи свій інте-
рнаціоналізм, мабуть тільки тому,
щоби не відтучувати від себе тих
своїх прихильників-москвофілів, які
не могли чи не хотіли поспішати
за еволюцією своїх керівників.
Таким чином „Ітернаціоналізм“ є
тут у першу чергу покриткою мо-
сквофільських настроїв.

Тієї, будь-що-будь природної й
послідовної еволюції, яку в загаль-
ному бачимо в „Народній Волі“,
важко добачити в „Сел. Союзі“.
Будучи партією українською, ви-
являє він безнастанні хитання, спо-
тикаючись то на точці соціалізму,
то на точці націоналізму. Його іні-
ціатори перейшли вже огонь і во-
ду: від неозначеної соціалістично-
сти до у-ес-деп'їства, від цього
останнього до безпартійності, від
безпартійності до сел-союзництва.
Будучи партією, формально і фак-
тично, наскрізь селянською, в прак-
тиці далекою від соціалізму (який
важко погодити з селянським сві-
тоглядом), а зближеною до партії
соціалістично-радикальної, „Сел.
Союз“, замість об'єднатися в пер-
шу чергу з радикалами, еднається
з „Нар. Волею“. Змагання „Нар.
Волі-об'єднатися з „Сел. Союзом“
є наскрізь природне і послідовне,
але змагання „Сел. Союзу“ об'єд-
натися з „Нар. Волею“ є вислідом
тієї ломаної лінії, якою він ступає
від 1924 р., залуцуючись між
УНДО-ом, радикалами, пепесівцями
й навіть комуністами.

До тогож мета об'єднання є мен-
ше позитивна, а більше негатив-
на. Бо яка позитивність криється в
тому, щоби знищити впливи УНД-а,
або створити „селянсько-робітни-
чий фронт“, коли обі, на нуту об-
'єднання настроєні, партії не мають
в своїх рядах більше, як дві де-
сятки робітників, і то певно неква-
ліфікованих? Розмірна легкість, з
якою народвольті й сел-союзни-
ки створили, а може й розбудува-
ли свої партії, вказує, що створити

політичну партію не дуже то важ-
ко. Треба тільки зібрати гурток
ініціаторів, через рік-два видавати
тижневик, придбати кілька соток
читачів, а одночасно й прихильни-
ків, опісля на ад йос силіканій кон-
ференції чи зїзді зафіксувати голо-
шені кличі в платформі чи програ-
мі, і партія готова. А зріст партії в
даних умовах (бо ще ніодна з
них не мала змоги спробувати сво-
їх сил хоч би у виборчій кампанії)
відбувається шляхом ві і впису-
вання селян у члени партії за одно-
разовим зложенням дрібної пожер-
тви, що називається шумно „пар-
тійним податком“. Одначе не в
провізоричних, принагідно приєдна-
них і мало освідмлених членах
лежить сила партії. Вона спира-
ється на професійних, економічних
і культурно-освітніх організаціях,
які є в руках даної партії. То є не-
порушна, тверда, гранітна база пар-
тії, з якої не зрушає ні ніякі вітри,
ані навіть „партійні“ члени, які со-
годні можуть бути в ППС чи НРХ,
а завтра в „Сел. Союзі“ і навпаки.
Важко говорити про професійні,
економічно-фінансові чи навіть о-
світньо-культурні організації „Сел.
Союзу“ чи „Нар. Волі“, а тому й
тріюмфальний похід „Сел. Союзу“
на Галичину через барикади „со-
кальського кордону“ виглядає шо-
найменше смішно.

Але уявім собі на хвилю, що на-
полеонський універсал пос. Мавіки
здійснюється, що „Сел. Союз“, об-
єднавшись з „Народною Волею“ в
один „селянсько-робітничий фронт“,
справді зміг з лиця землі стерти
ненависне „пансько-буржуазне“ У.
Н. Д. О., але чи він мав би дані
заняті місце Українського Нац.
Демократичного Об'єднання? Чи
збаламутивши своєю низько сор-
тною демагогією народні маси, він
не лишив би за собою орга-
нізаційного побоевища, замість хоч
такої організації, яку уявляє собою
УНДО? „Сел. Союз“ і „Народня
Воля“, маючи слабкі або й ніякі
економічні, професійні й освітньо-
культурні організації, поваливши
УНДО, розбивши його партійну
організацію, розложивши своєю де-
магогією селянські маси, знищивши
освітньо-культурні й господарські
установи, десятками літ здвигані
національною демократією, — від-
несли Гиргову перемогу. Таж хіба
ясно, що не вони були наступни-
ками УНД-а, тільки хтось інший,
сильніший від них. Своєю розкла-
довою роботою вони „прочисти-
вали“ ґрунт для тих, що вже мають
економічні й культурні організації,
отже для польських хлопських пар-
тій: „П'яста“ й „Хлопського Союзу“,
які віддавна чигають на наше се-
лянство, а в найкращому випадку
для комуністів, керівджених в на-
ших умовах здебільшого чужим
нам національно елементом. Чи та-
кою є мета об'єднання? Можна не-
навидіти УНДО, можна критично
оцінювати його ролі, можна рива-
лізувати з ним, але реальною пра-
цею, творенням нових культурних
й економічних станиць, і ніякий
український громадянин, якщо він
має дрібку почуття відповідально-
сти за долю нації, не може й не
сміє об'єднуватися майже виключно
на негативній базі для валення, ни-
щення, розкладу. Об'єднуватися під
таким прапором і з такою метою —
значить: повертати до неспокої
ролі Герострата, бути сокирою на
чужому державі, а крім того в да-
них умовах працювати ад маю-
гет Poloniae gіогат, може й не-
свідомо.

До широкого світі.

Союз Французько-німецький є
на думку англійської преси зовсім
можливий, а навіть бажаний.

Національні чеські соціалісти
виключили на своєму партійному
конгресі Стжїбрного з партії, біль-
шістю голосів.

Становище в Іспанії зовсім не-
ясне. Ходять чутки про зріст нево-
лення серед війська правлінням
де Рівери й останньою резигнацією
Іспанії в Лізі Націй.

НОВИНКИ.

— Торговельна українська
школа у Львові (вул. Корняків
1.) з правами прилюдности дістала
на 1-ий рік понад 50 оголошень
так, що задля нестачі місця не
могла всіх прийняти. З огляду на
більші упавлення абсолютентів і
потребу ширшої та основнішої
торговельної освіти, школа пере-
ходить до 3-літнього плану нав-
чання. Зокрема зацікавлять неод-
ного оголошені курси новітніх
мов, яких потребу відчуває шораз
живіше наше громадянство.

— „Українське Мистецтво“,
журнал, що має на меті знайомити
з нашим мистецтвом не тільки наш
загал, але й чужинців, з'явиться
у перших днях жовтня. Його зов-
нішній вигляд має наближуватись
до аналогічних чужинських ви-
давництв. Все питання тільки в
тому: чи найде така смілива спро-
ба бодай 500 передплатників між
нашими земляками, про яких ми-
стецькі потреби свідчать найкра-
ше стіни їх хат — ряд стражних,
старосвітських богомазів і базар-
ної дешевизни. Вартісний образ
українського малаєра є там біль-
шою рідкістю як чужинні книжки,
дорогоцінне золото або порцеляна.

— З наукового життя. Архео-
графічна Комісія української Ака-
демії Наук у Києві на засіданні в
дні 9. травня ц. р. вибрала нашо-
го відомого вченого д-ра Мирона
Кордубу своїм членом.

— Нові польські „фортеці“. В
Стецеві, пов. Снятин, посвячено
на днях польській каплиці і „Дом
Людови“. — В Зашкові, львівсько-
го повіту, збудовано завдяки обиль-
ним підмогам львівської міської
ради костел і „Дом Людови“. —
В Зимній Воді біля Львова при-
ступає польський Сокіл до будови
власної домівки і спортивного май-
дану.

— Ґрунтовий податок у грома-
ді м. Львова проголошує львів-
ський магістрат на підставі приня-
того закону. Є це окремий пода-
ток на ґрунти звільнені від загаль-
ного державного податку і на
площі, що мають характер буді-
вельних. Означитимуть його окре-
мі магістратські комісії. Цікаво,
що цей статут обов'язує від 1-го
червня, а оголошений є шойно 16.
вересня.

— Великоміський намул залп-
ває шораз більше Львів. Останні-
ми днями відкрито, що „Амери-
канська каварня“ при вул. Горо-
децької була zorganizована як
справжня „дма“, з якої веселіші
гості виходили без грошей, а пра-
цюючі там дівчата були звичайним
„живим товаром“. Одночасно по-
ліція шукає за портієром готелю
„Сандомірського“ на вул. Жов-
ківській, який приваблював на та-
ку саму службу найвні сільські
дівчата.

— Пожежі. У повіті Мостиска,
в трьох селах згоріло кілька хат:
у Катинів, Бойвіці і Золотківцях.
У двох перших — виною діти, що
бавились сірниками, у третім —
лен сушений на печі. — У Зубрі,
біля Львова, на фільварку, що є
власністю міста, згоріла стодола і
копиці солом. — Яворів, в якому
вічно щось горить, мав бодай по
сусідстві, в Коханівці, новий во-
гонь: найнит з пімсти підпалив
господаря Гука. — У Занковцях,
у Самбірщині, підпалив хтось
фільварок Ліфшица.

— Бандитизм. Між Жовквою і
Висоцькою Волею на селянина на-
пали бандити в масках і ограбили
його. — Трьох бандитів з люба-
чівського повіту стають перед
львівським судом присяжних, об-
винувачені у нападі на приходство
Старе Село (Равщина) і парохом
Гуру. — У Смольниці (Старосам-
бірщина) невідомі справники ви-
били купця Вольфа.

— Хто має найкращі похоро-
ни? Забитий три дні тому у бій-
ці на Янівській вул. ноторійний
забіяка Гафтек діждався маніфе-
стаційних похоронів. Його при-

телі та знайомі зіхались перед
анатомічним відділ шпиталю ата-
ми обсіпали домовину білими ро-
жами. Поліція лякаючись демон-
страцій нусіла перешкодити похо-
дові, який всупереч наказові хотів
іти на Янівський цвинтар Казимі-
рівською вулицею.

— Світова хроніка. Чічерін ви-
дужав і почав урядувати. — Канад
Ля Манш не дає спокійно спати
плавцям: найшовся новий спорто-
вець, Англієць Леслі, який пере-
плив його в 13 год. і 56 хвиць. —
В Англії останніми днями шаліють
сильні бурі з грозами. — Славний
фінляндський бігун Нурмі перепі-
у Відні 3 англ. милі (4820 м.) в 14
хв. і 7/4 секунд. — На баттійській
морі потонув шведський пароплав
„Датмар“, 10 осіб згинulo. —
Французький дегун Дорк устано-
вив новий рекорд на гідроплані з
тигарем 500 кг.: 5475 м.; останній
рекорд був 4871 м. — У бенгаль-
ським заливі, біля Калькути, пото-
нув пароплав; з 200 осіб 170 зги-
нуло. — Каторґа на Сахаліні, яку
скасували в 1917 р., відновлена ра-
дянським урядом для злочинців і
політично засуджених. — День 21.
вересня був в Англії одним з най-
більше гарячих у цій добі: у тіні
було 87 ст. Фар.; попередню таку
високу температуру пам'ятають у
1870 р.

Курення папіросів

є для величезної більшості суспіль-
ности життєвою konieczністю. Тому,
тимбільше мусимо звертати увагу
на те, що і як куримо. При закупні
тютюну мусимо числитися з нашою
кишенею а при виборі туюток і па-
перців повинні ми бути дуже ви-
багливі і купувати тільки випробо-
вані першорядні вироби, де на кож-
дїм пуделку є виразно назвисько
продуценту і місцевість, відки і дві
кого походять. І так н, пр. ТУТКИ
МОРВІТАН, БОНТОН, ЕЛЬГАМЕЛЬ
як рівнож паперці ГЕРБЕВО ДОРЕ
мають на кождім пуделку чи сшитці
виразно виписане назвисько фабри-
кантів, яке ручить за доброту товару

ГЕР-БЕ-ВО

ГЕР-лічка Бе-лдовські Во-ло-
шинські

зєдинені фабрики туюток і паперців
358 Сп. Акц. в Кракові. 3-10

3 судової салі.

Політичний процес проти україн-
ських селян у Бересті.

Бересте, 18. вересня 1926.

Для 13. вересня ц. р. (в понеділок) роз-
почався, а в суботу ввечері скінчився ве-
личайший політичний процес в польському о-
кружному суді проти 50 українських
селян і 2 Жидів, мешканців околиці К-
мянця Литовського, берестейського по-
віту. Всіх обвинувачувано в привласненості
до комуністичної партії Західної Білоруси.
Всі обвинувачені селяне заявили себе в
суді Українцями; до вини не почуваються.
Всі вони жалувалися, що перші зізнання,
які вони подали при вступнім допиті, були
вимушено з них биттям і ріжками нелюди-
ськими тортурами. Селяне — переважно
молоді хлопці в літах від 17 до 30. Один
лише обвинувачений має 40 літ. Серед них
є багато свідомих Українців, які підчас
шкільного плєбісциту домагались рідної
української школи, збирали підписи бать-
ків на шкільних деклараціях.

Склад суду: предсідник Реут, члени
суду Кілюковський і Цівчинський, обвину-
вачує прокуратор Петрусевич. Обо-
рона складалась виключно з українських
адвокатів: мек. Вол. Криницького,
посла Підгірського і мек. Вас. П'я-
талевича. На столі перед судом ле-
жать „доводи жєвоє“, комуністичні пля-
кати паперові, подолтні, які невідомо які
особи розвішували на гостиннях, на дере-
вах, на хрестах, стояли в січні ц. р. Ле-
жить і одна стара рушниця.

Перед судом явилось багато свідків,
як з боку прокуратора, так і з боку обо-
рони. Свідки прокуратора — різні коман-
данти, поліцаї явні і тайні доводили, що
плякати — це робота обвинувачених, що
поліції вдалось розкрити цілу комуністичну
організацію, що ці обвинувачені — то є
стали комунізму, свідомі карні члени тої
партії. Натомість оборона доказує, що
більшість обвинувачених — це малора-
ботні люди, які ніякого поняття не мають
не тільки про комуністичну партію Захід-
ної Білоруси, а взагалі про партії. Свід-
ками оборони були посол д-р Дмитріюк
та коло 25 селян. На домагаючи свідка
посла Дмитріюка всі свідки оборони
з вишколом Жидів, присягали в українській
мові. Ніхто з свідків не бачив, хто виш-
кував плякати, натомість усі майже ствер-
дили, що при арештуваннях обвинувачених

бито. Прокуратор у своїм слові зрієся обвинувачення лише одного обвин. Зарішського, а решту обвинувачених поділяв на 3 групи. До 1. групи він зачислює шість коло 10 селян з Онуфрієм Литовським на чолі, яких назвав „філіями“ комуністичної організації. Другу групу — по думці прокуратора — також коло 10 осіб, складають видатні комуністичні ділачі — секретарі, скарбники та голови „лінійок“. Решту назвав прокуратор звичайними членами організації. Всіх прокуратор обвинувачує з 102. арт. кримінального кодексу. З оборони перший говорив адвокат Криницький, який у своїй промові заперечував твердження прокуратора. Другий говорив адвокат Підгірський. У своїй промові зазначив він, що причиною ув'язнення обвинувачених і самого процесу — є національне українське тло. Пробудження серед селян національної свідомості, шкільна акція — це перша причина, чому 50 селян відірвано від праці, 8 місяців проведено у в'язниці і тепер посаджено на чату обвинувачених. Маючи згорі дану схему комуністичних організацій, політична поліція лише поставила в ту схему членів її людей. Адвокат Вас. Пантелєвич — розбивав так зв. „доводи“ обвинувачення. Призначення арештованих у зступному слідстві є вимушені, цей приєждано на суді. Позатим нема ніяких доказів вини. Не „відкрито“ ані одної конференції, ані одного засідання, нікого не звинувачено при звинуваченні плякатів. Ізза недостатніх доказів вини — просить увільнити обвинувачених.

Вирок має бути оголошений дня 21-го вересня в 12. год. в полудне.

Бересте, 18. вересня 1918 р.

Очевидець.

Оборона життя.

За долю вдів і сиріт по священниках.

(Стаття надіслана.)

„Вдова по священнику, що розуміється на господарстві, пошукує місця у відцях, або безжених священників. Зголошення під: Праця“.

„Інтелегентна жінка, середніх літ, сирота по священнику, глядає місця до заряду дому. Листи слати до адміністрації під: „Климентина“.

„Укітлена семінаристка, сирота по священнику, пошукує посади: учительської, бюрової або домашньої інструкторки. Адрес: Сербинська, Семінакши п. Городецька“.

„Вдова з священничої родини, працює, розуміється на господарстві і кухні, пошукує місця до заряду на селі або в місті. Ольга Доманська, Заболотні к. Бродів“.

„На станцію прийме учеників (иць) вдова по священнику. Лотоцька, Львів, вул. Тераси 26/1. (Діло" ч. 109 з 28. VIII. 1926 р. Дрібні оголошення).

В одному числі садинок українського щоденника аж 5 оголошень вдів і сиріт по священниках. Шукають праці, щоб здобути сякі-такі засоби до життя. Тимчасом в гому самому числі „Діло“ є тільки одно оголошення з вільним місцем до праці, місце слуги до всього і то на селі.

Коли приглянемося зблизька нужді і горю вдів та сиріт по священниках, коли відчуємо їх пониження та грубости, що випадають на їх долю від своїх та чужих, коли заглянемо до тих нор, що становлять їхні мешкання, тоді стануть нам зрозумілі цитовані вгорі оголошення. Вони являються голосом розпущки тих, що тонуть в бурхливій, жорстокій, життєвій бурі.

Хто матиме на увазі те, що вдова по священнику, вихована нпр. в місті, — на жаль мало підготовлена до чорної роботи — заробляє з дітьми на прожиття, як денна робітниця у селян, і то як робітниця прийнята з ласки, то шемить серце зі спокаління, лють огортає людину на тих, що викиснували найгарніші літа жінки, виснажили найкращі її молоді фізичні сили, не подбали про те, щоб по їх смерті забезпечити сяк-так останні її літа.

Хто знає життя і хазяйство священника, той знає, чим є попадя на повістві. Вона не лише є жінкою і матір'ю його дітей, не лише безплатною газдинею і кухаркою та економом, — але нераз бачила я, що вже виручувала свого мужа у веденні метрик та полегоджуванні кореспонденцій і т. н.

Тихо, без претенсій до радощів життя, з малими аспіраціями, котрі й так лишаються лише мріями, над якими буденне життя, проведене в великій праці, переходить до денного порядку, — живуть жінки наших священників.

В праці пройшло життя і не стямилася, як не стало її мужа й пана, а з ним вигасло все, і вона стала перед простим і страшним питанням: що далі?

Так, і що далі?

Стоїш перед тим питанням і страх тебе огортає, а разом з тим набираєш переконання, що еп. Хомишин має безперечно рацію, коли вводить целбат, тим самим охоронює сотки жінок від нужди, пониження, а може й самогубства. Хто не вмів і не хоче забезпечити екзистенції найближчої рідні, хто дає в поневірку кров свої крові, не варт втішатися тим, що життя дало людині як найвище добро, не варт засновувати семі, не варт в своїй серці леліяти мрії про свого сина, не варт, — хіба по закутках, нелегально почути величезне слово: тату!...

В часі, коли всі суспільні верстви гуртуються та забезпечуються, не жаліючи сил та гроша, не раз останнього, щоб в поневірці та нужді не оставити своєї рідні, одні лише священники ходять запаморочені, зі словами: „якось то буде, до смерті вистане мені, а потім — та є ще добрі люди, то заопікуються моєю ріднею“!

Так потішають та розраджують себе й своїх забуваючи, що людські серця в боротьбі за хліб, стають чимраз жорстокіші, свої чимраз менше реагують на прохання бідної вдовиці.

Не раз один цинічний погляд нашого потентата вистарчить, щоб відіграти бідній рідні енергії до життєвої боротьби.

Ще недавно отвором стояли двері гостинних попівських порогів її мужа, господаря дому, ще недавно не одним роздавала добро, підтримуючи їх матеріально, може навіть у душі жевріла іскра надії, що може колись і вона в потребі знайде відгомін свого вчинку. Однак тепер, будучи в потребі, бачить, що для ньої зледоватили серця колишніх друзів, що колодом віє від них.

Ті гроші, що їх колись її муж примусово складав до вдовичого фонду, це капля в морі, бож з кількох мізерних золотих, що їх дає вдовичо-сиротинський епархіяльний фонд, годі вдержати себе й дітей, не то на давній суспільній позиції, але навіть і при житті.

Нефакхові люди, що взяли заряджувати тим фондом, не зуміли піднести його до ряду забезпечених суспільних інституцій, а полишили його філіантропічно-гуманітарним комітетом і ведуть далі без належитого фахового обчислення.

Варта поглянути хочби на працю на тому полі товариства слуг св. Зити. Там члени товариства, нездатні до праці, знаходять спочинку у своїх домах, а коли не мають праці, одержують працю в своїх городях і хазяйствах (Зимнавода к. Львова).

Як бачимо, організувались самі найбільшійші.

Чому ж не можуть до цього взятися і інтелігентні священники та їх жінки?

Зрештою і в нас маємо вже подібні інституції.

Пенсійний Інститут Українських Приватних Службовиків у Львові, як це видно з його останнього звіту за 1925 р., дбаючи про безпеку старечих рент службовиків українських народних установ, про їх жінки й діти, старається відповідно льокувати свої фонди в твердій доларовій валюті, в закупні домів у Львові.

Фахово адміструється майном інституції на основі асекураційно-технічних правил, обчислюється та укладається біланс, нормується права й обов'язки забезпечених і дається членам куди краще забезпечення, як священничий вдовичо-сирітський фонд.

Чому тим слідом, взором Пенсійного Інституту українських приватних службовиків не піти би і нашим священникам і їх жінкам?

Статистика виказує, що на західних українських землях під Польшею буде українських жонатих священників (католицьких і православних) 3—4 тисячі. Коли додати до цього ще дяків, то це булаб сильна основа — або до створення свого окремого пенсійного заведення, або колись це зустрівалося з труднощами — то можна увійти в порозуміння з Пенсійним Інститутом українських приватних службовиків у Львові та вступити в його члени, що при добрій волі є можливе, а навіть пожадане.

Адже священники чи дяки такі самі службовики нашого народу, як і урядовці українських національних установ, забезпечення перших так само важне, як і забезпечення других.

Над тим повинні застановитися всі заінтересовані в цій справі та взятись до праці, заки ще не запізно.

Думаю, що тих кілька слів не проговорять безслідно, що вони найдуть відгомін у наших мужів священників і у нас самих, бо всі ми хіба відчуваємо горе і біль опущеної вдовиці та нещасних сиріт.

Думаю, що всі будемо шукати виходу з дотеперішнього положення, що приноравлиючись до нових тяжких обставин, будемо старатись краще подбати про забезпечення своєї долі.

Ставлячи конкретно справу, вважаю вказаним, щоби справою забезпечення вдів і сиріт по священниках зайнялись священники та їх жінки, а в першій мірі комісії, що управляють фондом вдів і сиріт по священниках усіх трьох галицьких епархій.

Думаю теж, що в цій справі скаже своє слово поради фахова й авторитетна на тому полі наша пенсійна українська інституція „Пенсійний Інститут Українських Приватних Службовиків“ у Львові.

Попадя.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Євсєвського у складі 30 осіб виступає:

П'ятницю 24.IX. Жидачів.

Субота 25.IX. Болехів.

Неділя 26.IX. Болехів.

Поведілок 27.IX. Долина.

Второк 28.IX. Долина.

П'ятниця 1.X. Дрогобич.

Субота 2.X. Дрогобич.

Неділя 3.X. Борислав.

193 37-7

„Український Національний Хор“ під управою Дмитра Котка:

Четвер 23. IX. Перемишль.

П'ятна-цятелітний зїзд Товаришів, які аложили матуру в українській гімназії в Перемишлі 1911 р. відбудуться для 29. вересня ц. р. в Перемишлі. Заупокійна Служба Божа за померлих Професорів і Товаришів відбудуться того самого дня о год. 8. рано в катедральній церкві. Хто з товаришів не зголосив ще своєї участі, хай негайно це зробить на адресу: Олександр Костик Львів, Ринок 10, „Діло“. — Д-р Дашкевич Роман, Костик Олександр. 2-2

Загальні Збори філії Тов-а „Союз Українок“ в Яворові, відбудуться дня 3. жовтня в салі Бесіди в год. 4. поп. Проситись жіноцтво о численну участь. — ВИДИЛ. 587 1-1

Народне віче в Озірній, пов. Зборів, відбудуться дня 27. вересня ц. р. в год. 12. в полудне. — Повіт. Нар. Комітет УНДО в Зборіві.

Курс шиття біллі та кравецького крою заходом і в забудованні монастиря сс. Василіанок при вул. Потоцького 95 уряджує Патронат для розвою ремесла при Уряді Самовряднім. Курс тривати буде 9 місяців від 1. жовтня до 30. червня 1927 а наука буде відбуватись що другий день пополудня від 3—6 год. Приймається дітвч, що покинули 7. кл. народно або 3 кл. гімн. та мають принайменше 15 літ. Вільних ще є 15 місць. Оплата вноситься по 15 ал. місячно. По укінченню науки курсанти дістануть дипломом визволення, які дають їм право отворити собі робітню білл-сейчас а по відбутті дволітньої практики робітню жіночого кравецтва. Зголошення щодня приймає Ігуменет, 549 2-3

Важко для нашого студентства і громадянства! Вписи на починаючися 4. жовтня 1926 р. 4. поп. 1) оджорічний курс торговельний з пляном курсу абітурієнтів, 2) кооперативний річний курс ви-

образування кооперативних організацій, 3) річний курс торговельний для всіх, 4) курси мов новітніх: французької, англійської і російської для початкуючих і тих, що вже вчилися, приймає щоденно до полудня устно і письменно до дня 3. жовтня 1926 Торговельна Школа у Львові, вул. Корняків 1.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ГОЩЕС. ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ в Гіршипрунга, Львів, Личаківська ч. 34, приймають додаткові вписи на оджорічний торговельний курс для молоді і 5-місячний для дорослих. Стенографія і писання на машинах. 579 2-2

ПРИМУСОВИЙ австрійський емігрант, розуміючись на книговодстві, фаховий з обслуговування шкільних, володіє добре по німецьки, пошукує відповідного заняття. Ласкаві оголошення Василь Сіленський, Городецька. 1-2

ПОТІБНО КІЛЬКАДЕСЯТЬ ВАГОНІВ здорових, гарних, вибраних Бараболь, сфери з гаранцією додержання умови слати негайно до фірми „Мельма“, св. з о. п. Львів — Вірменська 1/д. 1-1

РЕГАРНА НАГОДА КУПНА РЕАЛЬНІ МОСТИ. Нові будинки, набудовані 1925 р., дім довжини 16 м, ширини 8 м, стайня, стодала, огорож яринний, сад, нові паркані і 8 моргів першої класи рід. пов. Дрогобич. — продасть за дуже низьку ціну „Мельма“ сп. торг. Львів, вул. Вірменська 1. 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ на село в Косівщині інструктора до учня VI. кл. гімназії. Зголошуватись на адресу: Вол. Павлусявич, Коломия, Народний Дім. 590 1-2

ХТО має: Ізасоп „СВІТ“ з 1881—1882 рр. 12) М. ДРАГОМАНОВА, Австро-руські спомини (ч. I—V) та схотів би відступити їх даром або за гроші Бібліотеці Наукового Тов-а ім. Шевченка (Львів, Чарнецького 24), зволить повідомити про се Управу Бібліотеки. 584 1-3

ІМНАТА умебльована або дві рази до віднаймлення сейчас. Виспільського 31 партер. 586 1-2

АБСОЛВЕНТ гімназії, пошукує лекції на семі. Зголошення слати: Іван Голод, Глухівці п. Гай-Чижиків. 592

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Мирослав Здерковський

переніс свою адвокатську канцелярію в Мостиск до Перемішлян, де веде її в ринку в домі п. Альтмана 585 на першій поверсі. 1-3

„РЕГУЛЯТОР“

Львів — Ринок 43.

поручає на довідні слати: Мужеську конфекцію готову і на міру: Убрання, плащі мужеські і жіночі, Рагляни, Куртки, також Обузу, Снігівці, Білля, Коци, Колдри, Сукно, Камфари, Полотно. 366

Іду скоротці на два-три місяці

до КАНАДИ.

Буду старатись о позволення на візд (аплікації) для рішників, які можуть одержати паспорт до Канади, свідоцтво моральности з 5-х послідних літ і мають або можуть до весни постаратись о 150—200 доларів на оплату подорожі. Точні персоналії (ім'я, прізвище, вік, стан, заняття, релігій, точна теперішня адреса як також еwent. адреса рідні або знайомих в Канаді) слати на адресу:

Михайло Богатюк
Hamburgisches Reisebureau
591 Hamburg, Amsterdam 35. 1-2

ПАРНИКИ до варення корму — для худоби —

фабрикат „УНІ“

двиг. А. Венці в ГРАДЕНЦІ

„AGRARIA“

Адам Камінський,
Львів, Городецька 25.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринков. ч. 10, II. пош.
Конто почт. швед. 143.322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор, приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в квіт. 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції, Голландії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 750 ал., Німеччині 750 ал., Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 ал., Австрії 750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Чи розв'язання сойму?

Наради в бюджетовій комісії і в соймі. — Уряд проти внесень палати.

Варшава, 24. вересня 1926.

Політична ситуація, що в середу вчорашнім засіданні бюджетової комісії такі форми, що тепер настала криза.

Засідання бюджетової комісії відбулося без заповідженої участі прем. Бартля, зате при співучасті мін. скарбу Клярнера. Комісія прихвальною счеркнула вчора додаткові кредити для міністерства закордонних справ. Натомість ухвалено опозиційне внесення пос. Здзеховського на счеркнення додаткових кредитів для мін-ва військових справ. Крім того комісія счеркнула додаткову позицію в сумі 12 мільонів зол. на військові цілі на третій квартал ч. р. Комісія прийняла в третім читанні бюджетову провізорію на четвертий квартал згідно з внеском пос. Здзеховського у висоті 450 міль., счеркуючи таким чином з будж. прелімінара 35 міль.

Уряд в особі мін. Клярнера виступив проти счеркування тих 35 міль. Так само виступив він проти компромісового внесення пос. Міхальського на счеркнення з будж. прелімінара тільки 10 міль. В голо суванні внесення пос. Міхальського відкинуто і воно фігурує як внесення меншості. Таким чином внесення меншості лишилися: внесення пос. Полякевича на привернення счеркнених 12 міль. для міністерства військових справ і внесення пос. Морачевського на підвищення платень державних урядовців. Над всіма тими внесеннями буде голосування в соймі.

З уваги на те, що ухвали в бюджетовій комісії перейшли не по думці уряду, витворилася поважна ситуація. З ініціативи кількох послів розпочалися переговори з урядом, щоб він згодився на счеркнення з будж. прелімінара 35 мільонів. Якщо уряд не згодиться на счеркнення, то може прийти до уступлення уряду або розв'язання сойму, оскільки й сойм настоюватиме на счеркненні. Нинішній день з того погляду буде дуже цікавий.

Варшава, 24. вересня 1926.

Вчорашнє засідання сойму задалося з кількохгодинним опізненням. Приступлено негайно до дискусії над будж. провізорією.

Перший забрав голос пос. Здзеховський, заявляючи, що опозиція не прямує до повалення уряду при допомозі зібрання більшої кількості голосів. Опозиція не вірить, аби теперішній уряд міг розв'язати ті справи, на які чекає Польща. Бесідник протестував опісля проти пересування на становищах вищих військових і жалувався на ув'язнення ген. Мальчевського й ин., бо це — як казав — клин з правопорядку. Потім Здзеховський критикував міністра освіти й ин., а шойно при кінці своєї довгої промови знявся мериторичними справами, себто будж. провізорією.

Проти будж. провізорії заявився пос. Піш (Нім. Союз), мотивуючи своє становище тим, що уряд Бартля ворожо ставиться до німецької меншості в Польщі. По промовах кс. Туя (кат.) і пос. Понятовського (Визв.) говорив пос. Фідеркевич (НПХ.) і Сохаський (ком.). Два останні висказалися проти уряду. Пос. Гартглас (Жид. Клюб) заповів, що Жиди здержатися від голосування. На тому покінчено засідання, відкладаючи дальшу дискусію на найближчий день.

Варшава, 24. вересня 1926.

Вчора від год. 7. до 10. вечером радила Кабінетова Рада в справі ситуації, що має всі признаки кризи. По основній дискусії присутні міністри виступили однодушно проти ухвал, прийнятих бюджетовою комісією, бо всі вони є, мовляв, чисто політичної натури і не мають нічого спільного з річевим відношенням до бюджету. Марш. Пілсудський, що не був на засіданні, повідомив телеграфічно, що солідаризується з постановами Кабінетової Ради.

Після цього ситуація ще більше напружена. Нинішній день виявить, котра сторона подасться. Деякі круги рахуються з можливістю розв'язання сойму.

Литовсько-радянський союз.

Литва і СРСР.

Лондон, 23. вересня 1926.

„Таймс“ містять телеграму власного кореспондента з Риги, що між Литвою і СРСР. заключено зацінно-відпорний союз. Одна з клявуль признає Вильню литовською територією. Текст порозуміння оголосять у найближчих днях.

Реорганізація литовської армії.

Варшава, 23. вересня 1926.

У розмові з представником урядової агенції литовський мін. війни

заявив, що всі чутки про зменшення чисельності сили литовської армії не лише не відповідають правді, але що армію навіть збільшиться у деяких частях. У зв'язі з чутками про агресивні плани Польщі поробиться зміни в кордонній сторожі литовської армії над польським кордоном і поробиться приготування в разі проголошення мобілізації. Загальну реорганізацію передбачується в ділянці конструкції ген. штабу.

політики, які підчас диктатури усунулися з політичного життя, приготують відозву до народу. Оголосять її підчас скликання Нац. Зібрання Прімо де Ріверою. У відозві заявлять її автори, що всіма силами старатимуться повалити диктатуру.

Греція монархією?

Лондон, 23. вересня 1926.

Повідомляють із Атен, що там кружляють чутки, що Конділіс подався до димісії. Прем'єр не прийняв димісії до часу нових виборів. Кажуть, що Конділіс розважав народно-республіканську партію і усувається зовсім із політичного життя. Він видав відозву, в якій оправдує свою систему правління та визнає військо, щоб більше не мішалось до політики. Противенізелівські партії ухвалили не брати участі в виборах. Грецького короля Юрія, який тепер є в Букарешті, вівзвали до Атен, де — як зачувають — мають проклямувати монархію.

Англійська фльота в Китаї.

Лондон, 23. вересня 1926.

Англійський уряд рішив вислати до Китаю ескадру з 4 новочасних кружляків першої класи. Ціла східно-азійська фльота, що складається з 20 кораблів, сконцентрована в Сингапурі. Вона також одержала приказ відплисти на китайські води. З Мальти вислано флоту торпедовців.

Кінець бойкоту Англії в Китаї.

Лондон, 23. вересня 1926.

Мін. закорд. справ кантонського уряду переслав англійському ген. консулу лист, у яким повідомляє його офіційно про закінчення бойкоту, зверненого проти Англії. У листі зазначено, що тривкість привернених англійсько-китайських взаємин залежить від зрозуміння Англією національних домагань Китаю.

Релігійна боротьба у Мексику. — Повстання Індіан.

Лондон, 23. вересня 1926.

Релігійна боротьба в Мексику не вгаває. В одній місцевості урядові війська арештували двох католицьких діячів, у мешканцях яких надано кріси й обтяжуючі документи. Обоє арештованих розстріляли, а тіла їх виставили прилюдно для постраху.

Поліція викрила в місті Мексику збори 300 катол. жінок. Їх арештовано. Мексиканська палата послів відкинула петицію єпископату з домаганням зміни постанов мекс. конституції у справі церкви.

Повстання Індіан не здалено ще. Індіане домагаються уступлення през. Калеса. Вони знищили залізничні шляхи здовж Тихого Океану. Калес задумує бомбардувати з літаків табори Індіан. В одній місцевості проголошено виїмковий стан. Бурмистр того міста не хотів виконати цього приказу і не віддав місцевих бюр. Забарикадувався з 200 озброєними людьми. Урядові війська приступом узяли гром. уряд, бурмистр піддався.

Біржа. Гроші.

Тенденція на біржі під впливом вістей зі сойму — від рана сильна, так що долар у готівці з 8975 дійшов на протязі передполудня до 89975, а навіть 900. Зачувати, що в Краківі курс долара дійшов до 904.

Збіжжя.

Положення на загал без зміни. Тенденція здержана. Настрий спокійний. Ціни опіючн без трансакцій. Пшениця двіська 45—46, пшениця селянська 4250—4350, жито галицьке 31—32, ячмінь 27—2750, ячмінь пастівний 2475—2525. овес 2350—2450, гречка 7—78.

?

Львів, 24. вересня 1926.

Доба „явної дипломатії“ прикрашується все частіше знаками запиту. Вступ Німеччини до Ліги Націй та її урівноправнення в європейським концерті, — з одного боку закінчили фактично воєнну добу та створили основу під реалізацію льокарненських пактів, а з другого боку „туарійська таємниця“ вказує на спробу нового укладу в Європі й на нові шляхи європейсько-континентальної політики.

Нема найменшої причини сумніватися в тому, що тріумфальний вхід Німеччини до „палати націй“ є не лише заслугою німецької політики, але й завершенням послідовної політичної лінії Англії, під якої кермою відбувалися останні здвиги в Європі. Однак Туарі є чимсь иншим, новим і ріжним від англійської політичної лінії. Мається враження, що там, в тій маленькій французькій осаді вирвано Англії керму європейської політики, біля якої засіли Франція і Німеччина. А це значить, що над Європою на найближчі місяці, а може й роки ширяють численні знаки запиту. Чи започатковане в Туарі франко-німецьке порозуміння є рівнобжне до лінії англійської політики, чи протилежне? Чи воно буде зміцненням важкої позиції Великої Британії у відношенні до Рад. Союзу, чи ослабленням? Чи франко-німецьке порозуміння є звернене тільки проти Англії, чи й проти Італії? Як до цього нового укладу поставляться англофільські (Чехословаччина), франкофільські (Румунія, Югославія) і франко-англофільські (Польща) європейські держави? В якому положенні з огляду на франко-німецьке порозуміння нашлася Польща? Таких і їм подібних питань можна ставити безліч, однак всі вони не можуть поки що найти ясної відповіді з огляду на „туарійську таємницю“. Бачимо тільки одно, що в післявоєнній атмосфері положення міняється з кожним тижнем, та що майже кожний день ставить нові проблеми і домагається їх оцінки і вирішення.

Англійська політика є звернена боєвим фронтом проти Радянського Союзу. Як ми вже не раз зазначували, головною метою Англії створити міцний протирадянський блок. З тією метою йшов англійський натиск на Францію, щоб вирівняти франко-німецькі непорозуміння, розсіяти вікову ворожнечу між двома великими сусідами, зліквідувати можливі огнища конфліктів. Намічену мету досягнула англійська політика в льокарненських пактах, які входять на шлях реалізації після вступу Німеччини до Ліги Націй. Другою метою Англії є довести до порозуміння між Німеччиною й Польщею, щоб міцно пов'язати всі кінця європейського ланцюга, який мав би опоясати Рад. Союз чи то шляхом економічної блокади, чи навіть у збройній зустрічі.

Спершу здавалося, що все відбувається по лінії, наміченій Англією. Штреземан голосував за наділенням Польщі місцем в Раді Ліги, зазначаючи, що це чисто чемностевий акт. Та одночасно підкреслював, що не зважаючи на німецько-польські розбіжності — часом легше порозумітися із противником зовнішнім, як з ну-

Перед новою революцією в Іспанії?

Лондон, 23. вересня 1926.

Часописи подають, що внутрішнє положення в Іспанії загострюється чимраз більше. Сподіються вже в найближчих днях перевороту в Мадриті. Визначні еспанські

трішнім. Очевидно, під зовнішнім противником розумів він Польщу, а під внутрішнім — комуністів. Відомий соціалістичний діяч і німецький делегат в Союзі Народів, який часто займався німецько-польськими справами, теж висловився про потребу німецько-польської співпраці.

Треба зліквідувати спірні справи, треба заключити торговельний договір, одночасно беручи під увагу вирішення таких справ, як національні меншості, ліквідація маєтків, робітничі проблеми і т. н. При взаємній добрій волі можна мати далеко-йдучі надії щодо успішності тісної співпраці і постійного польсько-німецького контакту в Союзі Народів. При взаємній виrozumітості, беручи на увагу взаємні інтереси кожного краю, не важко буде знайти форму порозуміння у всіх спірних справах.

Щож іще входить у зміст „спірних справ“? Очевидно, границі.

„Вся польсько-німецька границя — підкреслював Брайтшайд — лише багато до Жазани, однак розмови на цю тему не є актуальною квестією, тільки справою менше або більше далекої будучини“.

Поки-що слід уліпшити комунікацію в данцігському коридорі, знеси наші порти, опломбовані вози го-шо. Також слід поки-що навести ближчі взаємини між польськими й німецькими парламентаріями.

На всі порушені Брайтшайдом справи відповів у прихильному дусі польський міністр закордонних справ Залеський (в інтерв'ю з представником „Германії“), обіцяючи з польського боку спільну полагоду спірних квестій та зазначаючи, що

„Польщу вклять з Німеччиною звязки спільної цивілізації, а католицька релігія вже й з великою частиною німецького народу“.

Справа цивілізації, спільність цивілізації, оборона цивілізації — ось головний провідний мотив європейських дипломатів. Про ролі Німеччини в обороні цивілізації говорить і відомий англійський публіцист Стід. Вступ Німеччини до Ліги Націй — це консолідація Європи. Від Німців самих залежить, чи вони зрозуміють свою ролію.

„Нова політика — каже він, — політика доброї волі — могла би дати Німеччині передове становище у відновленій Європі, не лише, як виразника географічного положення, але як головної підпори цивілізації“.

Що це значить, — зайвим хіба було би пояснювати. Оборона цивілізації, підпора цивілізації, — цеж ніщо інше, як створення й настання антирадянського блоку до боротьби проти більшовицько-східної цивілізації.

Але Туарі, але „туарійська тасмания“ — мусіла й англійським дипломатам забити клина в голову. Не треба забувати, що Німеччина все ще є тихим союзником Рад. Союзу, що вона є господарсько упривілеєна на території Рад. Сою-

за, що очі Франції звертаються на схід, що там з тугою згадують блаженні часи франко-російської спілки та — що найважливіше! — ледве чи Франції й Німеччині схочеться витягати для Англії каштани з вогню. Та й Польща починає все більше оглядатися на задні колеса. Рад. Союз готовий, шонайменше на якийсь довший час, забезпечити границі рижського трактату, а Німеччина вже напирас на польські західні границі. З польської преси єдиний тільки „Глос Правди“ (орган мін. Залеського) спокійно оцінює „туарійську тасманию“. Можливо, стиск руки між Бріаном і Штресманом був давно передбачений. У Франції побідила пацифізм.

„Змагання п. Бріана помиритися з Німеччиною ажється з повністю його льояльністю у відношенні до Польщі, якої постуляти в Женеві підтримав він усім своїм впливом“.

Зрештою, польська преса з острахом і тривогою дивиться на Туарі. Найвиразніше клопочеться „туарійською тасманиею“ вщепольська преса. Бо

— „з французького, як і з польського становища евакуація Наддріви означає одне: збільшення розв'язання рук Німеччині, отже збільшення її експанзивної енергії перш усього в напрямі Сходу. Є це могутній факт, якого далекосягlosti не можуть ослабити ніякі пацифістичні настрої. Німецька експансія на Схід створила би могутність, здатну узаложити від себе увесь континент“.

(Варшавська Газета Поранна).

Площина, на якій зустрічаються інтереси Англії, Франції, Німеччини, Рад. Союзу, ще так закидана через „туарійську тасманию“ знаками запиту, що сьогодні кожна комбінація може бути тільки менше або більше правдоподібним здогадом. Та найближчі кроки європейських дипломатів кинуть більше світла на перегрупування європейських сил. Нашим обов'язком було тільки звернути увагу на цю нову ситуацію, створену зустрічю Бріана й Штресмана в Туарі.

Побідна ідея.

Замітки некооператора.

Кооперація — це порівнюючи, нова ідея, бо числиться зазедви на десятки літ. В розмірно короткім часі великі кооперативні ідеали розійшлися по цілому світі і дійшли до найдавших закутин... Як кожна велика ідея, так і ідея кооперації, видвинута мрійниками для, так сказатиб, „ушасливлення цілого людства“, перейшла від утопійних спроб на твердій дорозі життєвої практики в дійсний, реальний чинник суспільного господарства. Ідея, що зродилася майже рівночасно в головах мрійників-реформаторів су-

спільного ладу і в головах найбідніших робітників, далеких в щоденнім житті від усяких фантазій, а рівночасно каменярів нового ладу, йде вже нині побідним походом по світі і з дня на день здобуває нові кадри нових борців за високі ідеали. Мільйони свідомих прихильників кооперативної ідеї, об'єднаних в міжнародні організації, здобувають крок за кроком нові ділянки господарського життя. Кооперація стає чимраз небезпечнішим ворогом старих форм суспільного ладу. Вона ідеал визискуваних і гноблених, вона ідеал кращої майбутності.

Цю велику ідею принесли перед десятками літ на галицьку землю перші піоніри нашого національного економічного відродження. Пів тисячки кооперативів перед війною працювало вже для нашого добра, для економічного піднесення українського народу. Повоєнна лихоліття й загальна нужда поставили нам перед очі ще яркіше потребу організації самооборони нашого спаверизованого населення. Завдяки невтомній праці серед найнедогідніших умовин Ревізійного Союзу українських кооперативів є вже нині майже в кожній другій українській оселі Галицької Землі кооператива, ця основа нашого економічного майбутнього. Дві тисячі кооперативів на протязі 5 років, зв'язані в повітові і краєві центральні, це доказ великої організаційної здатності нашого народу, це перемога великої кооперативної ідеї.

Однак в цій побідній поході кооперації в нашій країні ми не сміємо закривати очей на дійсність, яка супроводжає той похід. Ми мусимо в цій важкій справі мати отверті очі, на всі добрі і злі явища нашої кооперації, щоб не змилити з раз вибраного шляху.

Кинений клич економічної самооборони прийняла наша суспільність ентузіастично. Суспільність, змучена війною і повоєнним лихоліттям, хотіла в кооперації знайти лік на всі свої рани й болі. Та для великої ідеї зразу не стало достаточного підготування і зрозуміння в широких кругах громадянства. Загал, особливо селянство, вичував спасенність кооперативної ідеї, однак тої ідеї не розумів, бо вона ще не

була ним відповідно засвоєна. Загал бачив і бачить кооперацію, як доразово самопоміч в біді. Широкий загал, ця основа наскрізь демократичної кооперативної організації, не бачить перед собою великого кооперативного ідеалу, він дивиться на кооперативу, як на склепик, молочню, Повітовий Союз чи яке інше торговельне або промислове підприємство. Наш інтерес дивиться на кооперацію випадково під кутом менше або більше інтратних посад-директорів і урядовців і не забуває порівнювати їх з платнями державних урядовців. Переважна частина галицьких інтелігентів вважає кооперацію „хлопським ділом“ і думає, що коли інколи зайнересується якимись кооперативними зборами, то робить тяжкий народній обов'язок, а участь в Надвірній Раді рівняє з національною святою і забиранням дорогого часу. Миський інтелігент „не потребує“ кооперативів, бо „він сам добре знає, де що можна купити“, а миськино дає і так на народні цілі, отже є звільнений від обов'язку купувати в своїй кооперативі. Так або подібно розуміє загал наших інтелігентів кооперацію. Тій обставині треба й завдячити, що ближніми днями є нині такі інтелігенти, котрі без безпосереднього інтересу, себто посади, інтересуються кооперативом і стараються пізнати її провідну ідею, її завдання.

Селяне бачать у кооперативі, як було сказано, склепик чи молочарську машину. Кілька ідейних одиниць, що відчувають потребу праці для добра села, віддаються тій народній роботі з посвятотою. Всеж таки загал села оцінює кооперативу дорожчим чи дешевшими цінами купованих товарів, або цінами за доставлене молоко. Зрозуміння, що кооперація це основа майбутнього добробуту і нового ладу, що вона власність загалу і що лише загал може надати їй справжню силу, у нас — треба це ствердити — нема.

І в тому напрямі слід нам передовсім виховувати наші маси. Це почесна задача як центральних економічних установ, так також повітових кооперативних союзів, що найближчу зиму повинні використати на уладження по всіх закутинах нашого краю фахово-освітніх курсів, аби таким чином якнайбільше поширилося в нас зрозуміння ваги й ролі національної кооперації.

Дальше.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

Найбільший вибір баватних товарів, МУЖЕСЬКОГО СУКНА

поручає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філія в Тернополі, Дрогобичі, 468 Стрию. 6-16

✓ Культурна станиця.

(Кілька заміток про Українську Господарську Академію в Подєбрадах.)

На протязі літа ц. р., короткий час з konieczности перебуваючи на території Чехословаччини, постановив я відвідати свого недавнього товариша по публіцистичній чорній роботі, а від року доцента подебрадської Української Господарської Академії, Вал. Садовського. Поборюючи звичайні для нашого брата труднощі, прибув я в половині липня ц. р. до Подєбрадів, де мене незвичайно симпатично зустріли особисто й до того часу неособисто знайомі українські діячі й робітники пера, як: В. Садовський, Бочковський, д-р Матюшенко й ин. Там стрів я й шан. голову львівської „Просвіти“ проф. Галушинського та заслужених громадських ветеранів, як Є. Чикаленка й д-ра М. Левицького. Там також у привітному, до крайної вбогости скромному, однокімнатному помешканні шан. Е. Чикаленка познайомився я з пробовним герольдом поки-що літературного (словного) націоналізму, з молодим, талановитим, неагомоніо-темпераментним письменником Маланюхом, який сломач безкомпромісової Вин-

ниченківської соковитости і Донцівської парадоксальности робив генеральний наступ на „Діло“ за поміщення статті В. Винниченка „Небезпечні настрої“. І хоч, правду кажучи, мені — як редакторові „Діла“ — не особливо приємно було витримувати барабанний вогонь на „Діло“ і на Винниченка (з яким я теж відважився був звести словну баталію в „Юних днях“ з приводу його відкиту про Пшибишевського), то всетаки приємно було в бравурних словах, живих рухах, бистроті думки, в усій його поставі бачити ту принадну маніфестацію молодого сили, яка так слабо проявляється тепер серед нашого молодого покоління.

Та не для зафіксування своїх подебрадських знайомств бажаю використати скупі сторінки нашого одинокого щоденника в Європі (поза межами Радянської України). Ні, бажаю кілька слів присвятити установі, що є сьогодні гордошам не лише української подебрадської громади, але всього українського народу, громадянства всіх українських земель, — мабуть і Рад. України не виключаючи. Українській Господарській Академії присвятив дещо уваги на сторінках нашого щоденника проф. М. Галушинський в своїм цікавім „Лісті

з Чехії“. Та згадати кількома словами про цю величаву українську культурну станицю, не повинно бути зайвою річю, 1) тому, що в даному випадку справді є що згадувати і над чим зупинитися і 2) тому, що про неї досі так мало писали, що її в сутінок відсували інші досягнення нашої еміграції, які безумовно не можуть рівнятися з подебрадською академією.

У віддані одногодінної їзди з Праги (поспішним поїздом) лежить маленьке (3.000 населення), чистеньке містечко Подєбради, яке сьогодні є відоме з двох причин: 1) як осідок академії і 2) як живець (невеличке купелеве заведення). Тут то перед трьома роками чеський уряд заходами представницьких органів української еміграції примістив тимчасово українську господарську академію, розуміється, спершу погодившись на її оснування і відступивши на неї розмірно невеличкі кошти. В початкових місяцях, в першій організаційній добі академія мала ще досить неозначений характер. Та в дуже короткому часі вона вийшла з рямок неозначености, стаючи справжньою високою школою, з виразним обличчям, з ясно означеною програмою, яка тим ріжниться від ба-

гатьох програм, що є щоденно здійснювана у важкій боротьбі за існування школи, її професорів і студентів, за можливо найвищий рівень академії.

Українська Господарська Академія в Подєбрадах має три факультети. I. Агрономічно-лісовий з відділами: а) агрономічним, б) лісовим; II. Інженіриний з відділами: а) технологічним (підвідділи: хемічної технології і механічної технології), б) межовим (землемірним) і в) гідротехнічним; III. Економічно-кооперативний з відділами: а) економічним, б) статистичним, в) кооперативним. Агрономічно-лісовий факультет має 18 кафедр, інженіриний — 20 кафедр й економічно-кооперативний — 20 кафедр, разом академія має 58 кафедр. Крім того в академії є ще лекторати мов (української, чеської, німецької, французької, англійської), малювання, стенографії та ріжних практичних технічних і комерційних дисциплін. На чолі академії стоїть Професорська Рада Академії, якої виконавчим органом є Сенат з ректором на чолі. На чолі поодиноких факультетів стоять Професорські Ради Факультетів з деканатами як виконавчими органами під проводом деканів. Фондами господарськими справами академії

За межами Рідного Краю.

Митрополит Го. Шептицький гостем Української Господарської Академії.

Велика праця нашої академії в Подєбрадах, крім низки нагород і призначень з різних сторін, все більше пікає широким світлом. По відвідинах чужих і своїх протягом феріальних місяців завитав до нас на три дні й ексц. митрополит Шептицький.

В 13-й годині зібрання на двірці представники сенату академії під проводом проректора проф. Біча, професора, студентів під проводом голови Акад. Громади п. Радзівського і багато українських емігрантів, разом до 200 осіб. Замість сподіваного приїзду наспіла телеграма, що митрополит приїде в год. 12-17. Не зважаючи на це, вдруге зібрання Українці ще в більший кількості.

В імені „Академічної Громади“ студ. З. Безпалків вручив владі велику юртику. Проректор привітав митрополита від академії, а п. Радзівський від студентів.

Більшість присутніх вперше бачила митрополита. Його постать різко виділялася серед маси. Перед двомем усталися фотографії та чимало Чехів. Після того лось авто відїхав до „Централу“, де відбулося урочисте засідання сенату УГА. До митрополита звернувся з промовою проректор і голова „Акад. Громади“. У промові підвищено велику радість з приводу того, що академія удостоїлася уваги митрополита. Висловлено надію, що ш відвідина починається до широкого зацікавлення нашого загалу на Західній Україні дальною долею цінного здобутку українського народу, подєбрадської академії. Митрополит у відповідь ззначив свій подїв з приводу тої великої праці, яку веде академія. Та праця йому була знава лише з оповідань рїжних осіб, але те, що тут представляється його очам, перевищує всі сподівання. Він вважає за свій обов'язок по можності підтримати академію в її праці й дальному розвитку.

З „Централу“ митрополит відправився до „Лазенського Готелю“, де приготовано спільний обїд. У тому ж готелі відведено для гостя кімнати.

Пополудні оглядав митрополит усі установи, лабораторії, городи, кабінети, аудиторії та ін. Не зважаючи на слабкість ніг і руки, гїсть з великим зацікавленням обходив десятки рїжних наукових закладів, вислухував широкі пояснення доцентів, переглядав безліч студентських праць і сам ставив дуже багато питань. Студенти зустрічали митрополита окликами: Слава! З висловом найкращої подяки митрополит залишив замкове подїлля.

В год. 8. в салі „Заложна“ зібралася цілака соток Українців. Усі професора, студенти, родичи. На честь гостя улажено концерт. З великим сумом приймали присутні вістку, що митрополит почуває себе надто втомленим і не може прибути...

В суботу перед обїдом митрополит прийняв відвідина. Також після обїду різні особи просили відвідина у владі. Серед відвідувачів був м. ин. відомий громадянин Євген Чикаленко, заступник „Українського Стягу“ і хлїборобів-державників, ректор академії проф. інж. Шовгенів і багато інших.

В год. 7. вдруге зібралася сотні Українців до „Заложної“. В супроводі ректора і проректора прибув і митрополит. Концерт повністю повторено. Хор під орудою проф. Шуровської, солісти п-ні Іванівська і Самойлович, скрипак Райтер, бандурист Теліга. Митрополит дякував усім учасникам і розмовляв із багатьма людьми. Після концерту в кооперативі „Наша Хата“ приймала гостя група студентів.

завїдує Фінансово-Господарська Комісія, підчинена Професорській Раді Академії; контролю діяльності установ академії переводить Ревізійна Комісія, теж підчинена Проф. Раді. Сенатові підчинена бібліотека, друкарня й канцелярія академії. При факультетах, а радше їх катедрах є відповідні лабораторії, кабінети, семінарії, досвідні поля то-що.

Викладачів збір Академії обїймає 90 сил, які розподіляються по кваліфікації: професорів—29, професорів-стипендістів—9, доцентів—22, лекторів—25 і асистентів—5; по національності: Українців—74, Чехів—14, Жидів—2; по державній приналежності: української приналежності—71, кубанської—5 і чехословацької—14.

Про науковий стан і про науковий розголос викладачого збору академії не беруся судити. Та в розмовах з багатьма знавцями подєбрадської високої школи вдалося мені встановити от що, чого не вважало потрібним скривати перед нашим громадянством. Науковий стан викладачого збору є середній. Поруч сил, які не лише мають повну теоретичну й практичну кваліфікацію, поруч сил, які могли би бути славою і гордош ми кожної високої школи. є й силч з меншими

В невідомі в 11-й год. розпочалася гр. кат. Служба Божа. Митрополит з о. кан. Яковським правив церковно-славянською мовою. а хор православної подєбрадської парафії співав по українськи. П. Іванівська виконала „Аве, Маг“. Церква була переповнена Українцями.

Після Служби Божої митрополит звернувся зі словом до присутніх. Він зазначив, що давно не переживав такого піднесення, як тут, серед своїх на чужій землі. Своєю високо-патріотичною промовою закінчив благословенням для Академії на дальшу працю. Хор проспівав „Боже великий“.

В понедїлок рано професора, студентство та поодинокі громадяне фотографувалися разом з високим гостем, а в год. 12-18 митрополит відїхав до Львова. Голова „Акад. Громади“ проводив гостя до стації Коїн. На двірці прещали митрополита сотні Українців, при чому ректор Академії вручив відїздаючому гостеві альбом фотографій з життя Академії. Від студентства піднесла кїтви п-ні Радзівська, друга кїтви була від українських дітей.

Ці три дні перебування митрополита Шептицького в гостях у нашої Академії були промінем надїї подєбрадської еміграції 90%. Приїднївцї, що праця Української Господарської Академії прилягає до себе увагу всього українського загалу й долею Академії займається весь український нарід.

Український Науковий Зїзд у Празі.

Організаційна Комісія Наукового Зїзду в Празі енергїйно провадить підготовку працю до Зїзду. Отже можна сподіватися, що, не дивлячись на вороже відношення до Зїзду деяких українських наукових установ і поодиноких осіб, Зїзд відбудеться своєчасно та збере поважну кількість членів.

Зголосилося 114 референтів, а взагалі записалося на Зїзд приблизно 150 членів, з того числа декілька осіб з Галичини та Підкарпаття.

Організаційна Комісія на засіданні 16. ц. м. ухвалила остаточний план заняття Зїзду. А саме: 3. жовтня має бути урочисте відкриття Зїзду, а з 4. до 6. включно відбудуться засідання секцій та підсекцій — дїляч на день. Закриття Зїзду призначено на 7. жовтня; в той же день має відбутися екскурсія членів Зїзду до Української Господарської Академії в подєбрадах для огляду Академії та виставки, яку улаждає Академія спеціально для учасників Зїзду.

При нагоді Зїзду організується книжна виставка, яка складатиметься з українських підручників та наукових книг, що вийшли у світ з 1917 р. на всіх українських землях і на еміграції. Видавництва, які бажають узяти участь у книжній виставці, мають надіслати свої видання (підручники та книги з усіх галузей науки) на ім'я С. Сірополька на адресу Українського Університету в Празі (Praha II, Štěpánská, 49/II).

Свята Франка.

Белз.

Старанням місцевого Комітету відбулася дня 19.9. ц. р. в Белзі святкова академія в честь Івана Франка з дійсно обдуманою, гарною і багатомовною програмою. Її переведено при співучасті хорів м. Белза, села Осердова, Безеєва та Боратина дуже імпрозантно. Вже ранком можна було бачити дївчат та хлопців з околеч-

кваліфікаціями, непомітні робітники академії, яких важко оцінювати по гомінкості чи слабозвучності їх імен і прїзвищ у науковому світі. Однак їх тиху, всевіддану працю, їх досягнення оцінить та віддасть їм належну пошану тільки той, що перейшов кабінети й лабораторії академії, що спинався над працями професорів, доцентів, асистентів і студентів, що оглядав численні діаграми, що подивлявся зразковий лад і те багатство всяких приладів, гербаріїв, видань і експонатів, яке зібрано на протязі трьох літ. Ви-стане згадати, що професори й доценти академії на протязі трьох літ видали понад 180 (стовісімдесять) підручників (літографованих і друкованих) по своїм спеціальностям. Є це праці оригінальні, а є й копільовані, однак засвоєння української науки, і то науки природничо-технічної і господарсько-практичної 180 тї підручників (на протязі трьох літ!) — це такий великий вклад і такий незвичайний здобуток, що не лишається нам нічого іншого, як тільки чолом вдарити перед цими працюючими, сповненими пошаною і любові до свого народу, його гїркої теперїшності і осяйної майбутності.

(Докінчення буде)

них сил в народних строях у місті та живіший рух, як звичайно. Гарний осінній день прикманював цілу околицю Белзичини взяти участь у святї, а Комітет не мав ніякого переслати в найдавший закутими околечні вістку, що м. Белз хоче зложити належний поклон своєму національному Каміняреві. Вже перед 2-гою годинною з полудня улиці перед Народнім Домом були заповнені людьми. В год. 4-гїй хор м. Белза пісню „Слава йому, слава“ почав свято. Вступне слово вїг-лосив голова Комітету д-р Ілля Салагуб. Він приступно змалював мету свята й особу І. Франка та його значіння для українського народу. Сїдували дальші точки програми. На сценї чергувалися хори, з уст котрих лунали пречудні звуки українських пісень, а прегарні народні строї манили очі присутніх. Кожний поодинокий хор старався якнайсоліднїше сповнити взятий на себе обов'язок, так, що кожна слїду-юча точка програми була новою насолодою учасників. Слїд також згадати декількох, що перепїтали програму. П-на Ліма Князівна із захопленням віддеклямувала „Пролог“ із „Мойсея“, а маленький Салагуб дїбними ще устами дїтини неначе відспївав „Не слїд усякого любити“. „Каміняре!“ віддеклямував дїмпл. купець з Машкевич, що своєю рухливїстю багату причинився до уладження свята. Дуже приємно було бачити управителів хорів, що багату праці вложили у вивчення пісень наших селян. По відспїванні напїмну голова д-р Салагуб попрацав присутніх, та щирими словами подякував за співучасть. Цікаво ще зазначити майже повну відсутність нашого духовенства, що мимоволї впадало в око.

Очевидець.

По широкому світі.

Інтерв'ю з Прїмо де Рїве-рою. Прїмо де Рївера заявив журналістам, що міністри прибули до Сан Себастьяну головню тому, щоб король, який був тоді там, не потребував їхати до Мадриду. Справу Танжеру поладиться аволяючи. Представники Еспанії, Англії і Франції матимуть у половині листопада вступні переговори в справі Танжеру. Небаром скличуть Нац. Зібрання. У ньому робітники матимуть около 40 проц. місць, себто будуть сильнїше заступлені як у якимнебудь іншїм парламенті.

СРСР. і Китай. З Москви прийшли вісти, що Карахан, вертаючи з Китаю, заперечив у Шангаю перед журналістами, немовби уряд СРСР. мав намір давати якунебудь поміч військам Кантону. Натомість правдою є, що один російський фяховець помагає кантонському урядові в реорганізації фінансів. Заява Карахана є в зв'язку з наміром СРСР. зберегти резерву в китайській політиці.

Бельгія має надїю при кінці жовтня відновити взаємини з радянським урядом.

Англїйські шахтарі відкинули пропозиції Болдуїна, шоби підписати умови по округах. Комітет союзу шахтарів скидає відповідальність за продовження страйку на уряд і власників копалень. У деяких частинах Англії прийшло до конфліктів робітників з поліцією.

У Парагваю знищив великанський борвїй Енкарнасон. Сотки вбитих.

Пресовий ланцюг.

На побільшення обїму „Свободи“ зложили далї:

181. о. Дмитро Курдидик, Цигани, 10 зол. і кличе Костя Букра, голову чит. „Просвіти“ в Циганах.
182. о. Олекса Кобрин, Порохник, 5 зол.
183. Д-р Лев Воєвідка, Косів, 20 зол. і кличе д-ра Івана Стрийського, адвоката в Кїдмані, Вуковина.
184. Д-р Теофіл Кормош, Перемишль, 10 зол.
185. о. Іван Гнатів, Снява, і ам. доллар і кличе: о. д-ра Андрія Ішака в Мїльнї. о. дек. Голїнського у Збаражї, та о. д-ра Й. Сїпного у Львові.

НОВИНКИ.

— Український державний правопис Попав в наші руки обїмиста брошура „Український правопис. Проект для ознайомлення“ видана Народнім Комісарїатом. Освітн. УСРР. і виготовлена окремою державною комісією. Цей проект видано з метою розвісати його спеціалїстам-філїологам, пїль-

менникам, редакторам і педагогам-практикам, шоби вони висловили свої уваги. Виданий він у квітні, а три місяці пізніше мала зібратись комісія для його остаточного перегляду й затвердження. Чи нині він уже прийнятий — невідомо; також невідомо, чи кількох репрезентантів Західної України, кооптованих до комісії (д-р Ст. Смаль-Стоцький, В. Гнатюк і д-р В. Сїмович) висловили свої думки з його приводу. Проект є смїливою спробою нормалїзації літературної мови. Зваживши, що вимїна думок між галицькими філїологами і кїївською Академією Наук майже не істнувала за останні роки і що шляхи розвитку правопису є в нас і на-далї дуже розбіжні, стоїмо перед можливістю, що проект буде затверджений без найменшої нашої співучасті, а наслідки такого стану будуть для нас досить прикрї. Ми будемо приневолені прийняти офіціалїний державний правопис, хоча би для устїйнення літературної мови по обох боках Збруча, дарма, що — як видно з нинїшнього проекту — в нього попадуть деякі правила, які нагадуватимуть нам старї етимологічні труднощі. До таких у першїй мірі треба зарахувати апостроф, якого необхідність відчувають, адається, тільки ті, що є виховані на російській граматичї (нпр. б'є, л'єтє, жаб'єчїй, їм'я, в'язати, а навіть: прем'єр, п'єса...). Ще гїрше стоїть справа з правописом чужих слів. Тут у найважнїших спірних питаннях на 25 членів „державної комісії“ тільки 10 подало голос за проєктованими правилами, а решта голосів розбілася знову на двї групи. Прийняті в проєкті правила є такі неоднотїпні і мають стїльки вїмків, що вони стоять у повній суперечности до поставленого в передмові гарного принципу: „Комісія виходила з засад унормування правопису й мови та можливого спрощення правопису“.

— Нові польські станицї. У Львові посвячено угольний камїнї під будову дому для польських старців і сирїт при вул. Зеленої ч. 84. Дїм будеється заходом „Польського Т-ва Браїтва доброї смертї“ при костелї Марїї Сїжної. — В Левандівцї біля Львова будеється друга велика польська видїлова школа. На посаденнї її був м. ин. куратор Собїнський, през. Найман і пишї польські достойники. — В основанїй перед кількома роками польський кольоїнї Маринка Польська біля Перемішля посвячено цей неділії костел, дзвони і школу. Посвяченнїя довершив сам еп. Фїцнер з Перемішля. В посвяченнї взяли участь греко-кат. парохі зі Старави, Медики й Буцова. Чого вони там шукали?

— Зріст білоруської школи. „Пшегльонд віленський“ приносить таку статистичну таблицю про „розвиток“ білоруського шкільництва в Польшї під дбайливою опїкою міністерства освітн. яке стоїть на сторожі „язикових законів“: в рр. 1918—1919 було народнїх шкїл на землї віленській, новгородській і гродненській — 314; в рр. 1920—21 — 514; в рр. 1922—1923 лише 22, в рр. 1924 до 1925 — 20, а в 1925—1926 — тїєї! Чи треба коментарів до таких цифр?

— Що значить культура. Дня 19. ц. м. відслонено у Відні пам'ятник у честь довголітнього посадника міста і христїянсько-сусїпільного провідника Карла Люегера. Творцем пам'ятника є скульптор Мїльнер. З тої нагоди відбулися у Відні великі торжества христїянсько-сусїпільних і національних організацій. Похід тих організацій перед пам'ятником тягнувся чотири години, а взяло в ньому участь понад 100.000 осіб (учасники йшли 16-ми). Про культуру Відня і його керівників говорять найкраще обставина, що при відконтї пам'ятника

католицькому дієчаві промовляв теперішній соціалістичний посади-ник Вілліс Зайц, що ентузіастич-ними словами скарітеризував за-слуги і діяльність Люєгера для міста й цілого народу Австрії. Просимо подати нам подібний при-клад з наших обставин.

— **Жовіри не можуть жени-тись.** коли не скінчили 24 літ. не мають ранги „п'ютонового" і не служили 3 роки у війську. Важко звійти синові Марса на нашій зем-лі крізь ворота подружого раю!

— **Долари і слідчий арешт.** Ін-женір Пайкарт, який пробував у місті в Брюховичах фабрикувати долари, звільнений у процесі в'ї-карі, починає процес проти дер-жави, домагаючись відшкодування на кількадесять тисяч дол. за не-законний слідчий арешт. Закон з 18. серпня 1918. дає право грома-дянам домагатись такого відшко-дування. Тепер суд буде в клопо-ті рішення: чи за пробу під-роблення доларів вільно саджати до в'язниці, чи краще талановитих інженерів лишати на волі?

— **Кінові історії** трапляються шораз частіше в львівських роди-нах. Якесь невідомі аматори лю-бовних конфліктів пробували при допомогі підкупі, закритого авта і романтичного „tendez-vous" пірва-ти жінку одного львівського під-приємця. Син промисловця Охса з'явився з глузду, хотів застрілити директора „Торговельної палати", Колішера, уявивши собі, що його дочка мільйонна панна повинна вийти за нього замож. Однак Варшава таки побил рекорд: та-мошній бувш. директор банку і завідувачий департаментом міст-ства скарбу Статкевич захлоформував жінку, застрілив її і двох синів і зрешті сам повісився. Одночасно якийсь артист-малер Кожухов-ський переодягнений у фантастич-ний військовий мундир, вартує вночі на гробі „Невідомого Жов-іра", тому, що його переслідують чареза, що цим жовіром є його покійний брат. А в польських до-мах для божевільних нема вже місця!

— **3 діяльності Каси хорих.** За один місяць серпень зголоси-лось у львівській Касі 15.679 осіб за лікарською порадою; з цього 1838 нездібних до праці; 9763 ра-дилось у спеціалістів; 116 робило Рентгенівські знімки; 151 лічилось у шпиталі; 145 вислано на село за підмогою Каси. Каса видала при-близно 20.000 рецептов. Вихо-дить, що найменш кожний десятий мешканець Львова користувався Каси хорих.

— **Красуха (шкарлатина)** у Львові, як повідомляють офіційно, иннає зовсім нормально. Від травня до 15-го вересня занеду-жало 634 осіб, з чого померло 46 себто 7 проц., хоча на красуху пересічно вмирає від 10 до 30 прц. Тепер лежить у Львові 200 недуж-ких, хоча нормально павільонна масть не більше як 100 вільних ліжок. Найбільше недужих було від 1-го до 6-го р. життя — 465 дітей; 101 дітей від 7—10 року, 99 від 11—18 року. 63 проц. усіх недужих було живільських дітей, здебільша в II-й і III-й дільниці ласідіон поганих санітарних умо-вин дома і в школі. Магістрат за-пинив у цих дільницях усі захо-ронки та хайдери.

— **Чудасі.** Варшавський „Лос Права" помістив недавно низку статей про галерію злочинних типів варшавської слідчої поліції. Між ними чільне місце займає ко-місар Леонард Добецкий. Майже одночасно з ревеціяями про його зловживання та темні діла прихо-дить звістка в познаньськ. „Пше-водні-ку католицькій", що цей за-чар одержав напський ордер, а голова варшавських капучинів А-замчик ушварив йому такий па-нетірик: „У Варшаві в рядах поль-

ської державної поліції засяда ве-лична постать, духом предківської віри та вчинків покірно притабних, а проте тим більшої вартості, бо зроблених в ім'я Бога і в ім'я лю-бови ближнього. Тихий апостол діла п. Леонард Добецкий, комі-сар слідчої поліції..." і так далі, мов про Жанну д'Арк. Щасливі ученики Шерльовін Гольмсів, що ведуть подвійне життя: бодай вар-шавських капучинів обдурять.

— **Світлова хроніка.** Найдовшою підземельною залізницею у світі є свікопобудована у Лондоні лінія, яка веде від одного передмістя до другого на просторі 20 англ. миль. Вона коштувала 5 міль. фунтів. — У СРСР. 14.000 урядовців судили на протязі минулого року за ха-барництво. — На підставі офі-ціальної статистики американсь-кого міністерства фінансів є в Злу-чених Державах 11.000 мільонерів, а між ними один біліонер. — Ра-дянський уряд проектує вибудува-ти нову пристань при гирлі ріки Луга, а фінські залізниці, при естон-ським кордоні.

— **Ситківкові змагання** органі-зовані з доручення „Українського спортивного союзу" львівським клю-бом будуть продовжені дня 26. і 27-го ц. м. на токах „Сокола Батька" вранці та попудне. Пі-сля змагань роздача нагород.

Пам'ятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі І. Франка треба посилати до Центробанку (Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на шадничу книжечку ч. 7910.

Дописи.

Устрики. (Чи союз потерпів з Жи-дами проти наших кооператив?) Для 12. вересня ц. р. михав місцевий адво-кат д-р О. Пеленський зі студ. тех-ніки п. А. Миланцем до села Чорної, що-би відбити збори з метою заснувати ко-оператив у Чорній. Старосту в Ліску було про це повідомлено. Коли селяне почали збиратися в селі церковного до-му, щоб вислухати промов наших кооперато-рів, з'явився місцевий командант потерпу-ку в Чорній в асисті 2 Жидів — місцевих п'явок і заборонив підбавати збори, заспо-коючись якими інструкціями, виданими старостою. Не допомогли правничі виводи д-ра Пеленського, що до невизначених зборів оснувателів кооперативу не потрібно зі-зволень властей, а вистарчить повідо-млення старости. Бо видно, що у нас жандармське „Не поважаю" сильніше від законів. По цим інциденті селяне, правда, розійшлися і делегати виїхали, що викли-кало усміх задоволення на устах Жидів-крамарів, але у селян видно було ще більшу зазвистість. Це викликало, розумі-ється, зовсім протилежний ефект, бо вже дня 26. вересня ц. р. відбудуться другі загальні збори в Чорній і кооператива в найбільшій селі нашого повіту мусять бути заложена наперекір усім тим, хто є проти визвольних змагань нашого на-роду.

Організаційний рух.

Річе в Дорожові.

„Свобода", орган Українського Нац-Дем. Об'єднання, поалає: Заходом Повітового Комітету (У. Н. Д. О.) в Самборі відбулось дня 12. вересня ц. р. в 2-й годині пополудні в селі До-рожові віче під голим небом. На церковному майдані зібралось понад 1000 учасників. Збори відкрив короткою про-мовою адвокат д-р Галушинський. До президії віча вибрано селянина Васи-ля Зубрицького з Дорожова як пред-сідника, селяні: Іларія Тарнавсько-го з Дикова і Михайла Білинсько-го з Луки як його заступників, а Юліан-а Темника як секретаря. Реферат шкіль-ний виголосив гол. секретар Об'єднання п. Володимир Целевич зі Львова. Ре-ферат про економічне положення нашого народу інж. Воробець.

В своїому рефераті засував п. В. Целе-вич положення українського шкільництва як також екстермінаційний похід шкільної влади на українську шкільну і віввав укра-їнське громадянство до організації і бо-ротьби під кличками: Для українських ді-тей—українська школа, в українській шко-лі—український учитель.

Інж. Воробець порушив справу земель-ної реформи, вказав на потребу поширен-ня кооперативного руху, обговорив справу господарських шкіл і справу упрочи-снення краю.

По короткій дискусії закрав віче о. сов. Татомір із Луки палкою промовою, визнаючи до боротьби зєдиненими силами за українську школу, за економічний до-бробут селянських мас, за зреалізування найвишого права нації. По вічу відбувся

Магазин і робітня футер Віктора Зіхлера Сини у Львові

п. Галицька ч. 14. І. пов. поручають футра, жіночі, мужескі як також всілякі перерібки.

Гарбарські і білоскірничі курси.

Красивий Патронат ремесла і дрібного промислу влаштує 6-місячний курс, який має на меті вишколити самостійних фахів-ців гарбарства і білоскірництва, як також білення і фарбування кожухів.

Курси будуть ведені фахово вишколе-ними силами з загальною практикою як з боку теоретичного, так і практичного у відповідно улажених вартостях. Тому ті, що вже працюють у подібних підпри-ємствах або хотіли би працювати, повинні використати цю нагоду, яка дає їм змогу по скінченні цих курсів і по відбутті від-повідної практики в дотичній фабриці ви-зволитися.

Референту мусять мати укінчених 16 літ, школу виділову або рівноградні класи школи середньої. Ті, що не мають цієї освіти, мусять виказатися практикою в згаданих підприємствах.

Ближчі інформації, як також наукову програму можна набувати в Крилені Па-тронаті, Львів, вул. Смолян ч. 3, І. пов. і у нижче підписаного.

Танчаківський Носиф референт пром. шкіл „Рідної Школи" УПТ. у Львові, Ринок ч. 10 І. п.

Всячина.

Рукописи письменників ідуть в го-ру. Давніше збирали рукописи письмен-ників для студій над літературою. Почерк письменника мав доповнити дані про його характер і причинитись до кращого від-творення його психології. Нині збирають рукописи славних людей для спорту, а та-кож для інтересу Шни на автографи зро-стають і можна запримітити цікаве явище, що за автографи живих письменників пла-тять багато більше як за померлих. Два роки тому один рукопис повісті Джозефа Конрада, англійського письменника, який саме тоді помер, продали в Америці за фа тастичну суму 9000 доларів, а рукопис одної повісті Валтера Скота за суму 6 разів меншу. За автографу Стівенсона платять нині більше як за автограф Бай-рона. Всю комедію А. Мюссе продали всього за 16000 фр., а рукопис одної ко-медії в одній дії живучого Куртеліна за 20.000. Рукописний зшиток віоші Бодле-ра (в останні часи шораз більша рідкість) коштував якогось мисената 12.000 фр., а поема в прозі живучого Пола Валері, шойно недавньої слави, на 40 сторінок — 21.000. За ціле оповідання безсмертного Бальзака (його рукописи дуже рідкі) пла-тили 27.000, за рукопис повісті Зої 49.000, а за малий рукопис сучасного письменни-ка, якому далеко до безсмертності, Ан-дре Жіда — 19.000. З цього виходить, що зашквалення живучих перевищає нині по-шану для померлих, а ще й те, що суча-сні письменники легше знаходять звеліччя між гарнішою половиною нашого ро-ду і що ця половина, коли є грошевіта, може їм висловити свій подив у дуже ма-теріяльній, прийнятій для них формі— від-куповуючи від них непотрібні їм рукопи-си. Хто зна, чи ті великі письменники, які навчилися писати на машині, не вернуться знову до старої методи: ручної, в надії, що вона більше виплачується.

Оповідки.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басевського у складі 30 осіб анступає: Субота 28.IX. Болехів. Неділя 28.IX. Болехів. Понеділок 27.IX. Долина. Второк 28.IX. Долина. П'ятниця 1.X. Дрогобич. Субота 2.X. Дрогобич. Неділя 3.X. Борислав. 193 38-?

Загальні Збори Кружка Світла-ція секції „Сокола Батька" відбудуться в п'ятницю 24. вересня 1926 р. о год. 6:30 в канцелярії „Сокола", вул. Руська 20. — **Управа.** 1-1

Вінчання д-ра Володимира Гриневича з Марією Федаківною від-булось дня 21. вересня ц. р. в Мшані. За-мись окремим повідомлень складають 100 зол. на Українську Захоронку. 598

Дрібні оголошення.

ІРИГЕНТ-інструктор отримає негайно посаду. Уряд парохіяльний Зборів. 577 2-2

РИМУСОВИЙ австрійський емерит, ро-зуміючийся на книговодстві, факхонець з обслуговування шкірами, володіє добре по німецьки, пошукує відповідного занят-тя. Ласкаві оголошення Василь Сілевський, Городенка. 2-2

80 СОТ. коштує одна доженка до чаші — з хінського срібла у Маналі, Ко-перника 14 проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж або вилики з хінського срібла у Маналі, Коперника 14. проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хін-ського срібла у Маналі Коперника 14. проти кіна Коперник. 432 0-10

ПОШУКУЄТЬСЯ на село в Косівщині інструктора до учня VI. кл. гімназії. Зголошуватись на адресу: Вол. Павлуся-нич, Коломия, Народний Дім. 390 2-2

МІД патона, густий, чистий, лінійний, де-сеювий з власної найбільшої галіи-кої паски висилає за посилатом 5 кг. 16 зол., 10 кг. 30 зол., 20 кг. 59 зол. зраз-ка бланкетної оплати. Євген Білинський Збараж. 527 2-10

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Мирослав Здерковський

переніс свою адвокатську канцелярію в Мостиск до **Перемішляя**, де веде її в ринку в домі **п. Альтмана** 585 на першій поверсі. 2-3

Збаражчина позір! Надзвичайні Загальні Збори

Тов-а „Український Дім" в Збаражі відбудуться дня 9. жовтня 1926 в год. 10. рано у власній салі.

На порядку наряд справа дальшої бу-дови власного дому.

О численну участь просить

Видіа.

Тисячі Рільників

переконані, що **лен, конопі і вовну** належить висівати лише до **Кооперативного волеєняного про-мислу**

„ТКАЧ"

у Львові, вул. Жовківська 82, який видає за сирівці полотна, пайди (кор-ти), бархани, суїна та ин. матеріали. — Ціняючи і прибики даром. Приймемо і-гентів на дуже догідних услугах. Адреса: „Ткач", Львів, Жовківська 82. 594 1-3

Аматорським гуртком до відома!

Вже появилася в продажі оперети в 3-х діях Кухаренко-Старицький:

ЧОРНОМОРЦІ

Ціна 1 зол. Партитура в ціні 10:80 зол. **Кингарня Наук. Тов-а ім. Шевче-ка, Львів, Ринок 10.** 1-3

Загальні Збори

Кружка Рідної Школи УПТ. в Яво-рові відбудуться дня 3. жовтня 1926 в год. 2. пополудні в салі „Народного Дому" в Яворові з таким порядком наряд:

- 1) Відкриття Загальних Зборів УПТ.
 - 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
 - 3) Звіт Старшини Кружка з діяльності за шкільний рік 1925/26 а то: а) голова, б) секретаря, в) скарбника, г) управителя гімназії.
 - 4) Звідомлення Контрольної Комісії і уділення абсолютної.
 - 5) План праці „РІШК." в адміністрацій-ному році 1926/27.
 - 6) Зміна статуту УПТ, на Тов-а „Рідна Школа" в Яворові.
 - 7) Вибір нової Старшини і Контрольної Комісії.
 - 8) Вибір делегатів на Загальні Збори Р. Ш. У. П. Т. у Львові.
 - 9) Внесення і запити.
- За Старшину Кружка „Рідної Школи" У. П. Т. в Яворові:
- Д-р М. Чайковський, О. Подоток,** голова. 593 за секретаря.

Загальні Збори

Кружка „Рідної Школи" У. П. Т. в Збаражі

відбудуться дня 1. жовтня 1926. в год. 2-й пополудні в салі „Українського Дому" в Збаражі.

Старшина.

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринна 10, II. пов.
Конте почт. відб. 143322.
Адреса для телеграм:
— „Діло“, Львів.
Гол. Редактор прийме від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 ч. к., Румунії 15
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

в справі оголошень
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Уряд подався до димісії.

Заява недовіра для мін. Суйковського і Млодзяновського ухвалена.
— Прийняття бюджету в другому і третьому читанні.

Варшава, 25. вересня 1926.

Вчора велася в сеймі від 10. год. ранку бюджетова дискусія. Сит ація така, що з уваги на різні внески, як і на внесення уряду поодинокі клуби голосуватимуть залежно від своїх політичних поглядів тільки за одним з тих внесків. Тому всі вони можуть статися внесками меншості, не виключаючи внесення уряду. В 8. год. вечером ще не було відомо, яка буде доля бюдж. провізорії.

Засідання вчорашнього дня зачалося промовою пос. Морачевського (ППС), який заявив, що його клуб не має довіри ні до міністра скарбу, ні до міністра торгівлі, але всеж таки буде голосувати за бюджетовою провізорією, бо це, мовляв, державна konieczność. По нім говорив пос. Бігнер (ХД), зазначаючи, що його партія є опозиційна і не має довіри до уряду, але голосуватиме теж за бюдж. провізорією в стилізації уряду. Своєю внесення на удрілення недовіри мін. Суйковському і Млодзяновському клуб бесідника не бере назад.

Після того промовляли: пос. Бирка (Пяст), що критикував діяльність міністра внутр. справ і пос. Дембський (Строн. Хлопске), що піддержував зголошений перед феріями внесок на розв'язання сейму.

З черги забрав голос пос. Станкевич (Білорусин, кат.), заповідаючи, що його клуб голосуватиме проти бюдж. провізорії.

Пос. Стронський (ХД) зложив декларацію, в якій каже, що хадки не мають довіри до теперішнього уряду, але голосуватимуть за бюдж. провізорією як за державною koniecznością. Пос. Попель (НПР) заповів, що його клуб не може голосувати за бюдж. провізорією в урядовій стилізації.

Варшава, 25. вересня 1926.

Перед приступленням до голосування в 10. год. вечером промовляли ще бесідники славянських меншостей. Всі промовляли в опозиційній дусі.

Пос. А. Васильчук (Український Клуб), заявив, що в погроми уряду „витягнути консенсус“ не може вірити. Якось тяжко поарити, аби уряд, що одержав владу від марш. Пілсудського, від тої злади так легко відступив. Найкращою консенсусною булоб розв'язання сейму. Описав бесідник наві цілу низку фактів на доказ, як у Польщі ломиться право і конституція, не говорячи вже про обіцянки членів уряду, з яких абсолютного нічого не вийшло і зловживання на всіх ділянках ведуться з давнюю силою далі. Система надужит і переслідувань Українців та Білорусів ні в чому не змінилася. На „кресах“ далі гуляють безкарно різні „лицарі“ без відповідальності, без чести і поваги, хоч їх характер позитивістичне урядові. Відношення адміністраційних властей до українського населення є далі насміхом і глузом над найпримітивнішими поняттями правості. Словом: не змінилося ніщо, хоч в уряді сидить Пілсудський. Нема найменших змін ні в адміністрації, ні в віроповідних справах, ні в школі, ні в самоурядуванні. Табор марш. Пілсудського не звів ніяких змін. бо

між ним і правницею є тільки анімозі, але ніяких різниць у програмі. Закінчив бесідник заявою, що справа українська й білоруська — це не внутрішня справа Польщі, а справа міжнародна.

Пос. Тарашкевич (Білоруська Громада) відмовив довіря урядові. Пос. Оконь заявив, що його клуб здержиться від голосування.

Потім забрав слово ім. уряду мін. Клярнер і заявив, що як сейм прийме ухвалу бюдж. комісії на черкнення певних сум з бюджету, то уряд уважатиме це за недовіру довіри і витягне з того відповідний висновок.

Після дискусії над бюджетовою провізорією приступлено до голосування. Відкинуто внесення пос. Фідеркевича про скреслення уст. 1. провізорії. При уст. 1. прийнято внесення пос. Полякевича про привертання стилізації урядового внесення, себто додання міністерству військових справ 12,330,000 зол. Інші уступи, в яких не було поправок, прийнято без зміни. Закон прийнято в другому читанні. ЗЛН. голосував проти всіх уступів закону.

На нічному засіданні приступлено до 3-го читання бюдж. провізорії. В голосуванні відкинуто опозиційний внесок пос. Здеховського і прийнято бюджет у третьому читанні. Таким чином уряд дістав повну сатисфакцію.

Варшава, 25. вересня 1926.

На нічній засіданні сейму прийшло до бурливих сцен в часі ратифікації гарантійного польсько-румунського трактату. Пос. Балін (НПХ) атакував різко Румунію, так, що відмарш. Дашинський кілька разів йому перебивав. У часі промови Баліна правниця стала бити в пульт. Колиж опісля правниця поставила внесення на перервання дискусії, пос. Маківка (Сел. Союз) запротестував проти того, бо Українці мусять висказатися у справі українського населення на Буковині і в Бессарабії. Після цієї заяви правниця біла далі в пульті. В голосуванні проєкт ратифікації гарантійного польсько-румунського трактату прийнято. До третього читання не прийшло.

Варшава, 25. вересня 1926.

Після прийняття бюджету приступлено в 11. год. вночі до голосування над внеском на удрілення недовіри для мін. Суйковського і Млодзяновського. Голосування відбулося поіменно. У висліді повалено Суйковського 176 гол. проти 82, Млодзяновського 135 гол. проти 82.

Після того по 12 год. вночі відбулося засідання Ради міністрів, на якому ухвалено зголосити димісію цілого уряду. Прем. Бартель вибрався негайно до президента Мосціньського, щоби вручити йому димісію цілого кабінету.

Стріча Чемберлена з Мусоліні.

Лондон, 24. вересня 1926.

„Уестмінстер Гезет“ повідомляє: Поршено, що стріча Чемберлена з Мусолінім відбувається з початком жовтня в Генуї. Обговорюватимуть головну справу Танжеру.

Критичне положення в Іспанії.

Лондон, 24. вересня 1926.

Положення в Іспанії дійшло до кульмінаційної точки. Конфлікт між королем і Прімо де Ріверою загострився так дуже, що або диктатор подасться до димісії, або король абдикує. Як наслідника Прімо де Рівери називають бувш. прем'єра Санчеца Гуеру або мін. Мартіна Анігу. Іспанська еміграція сподіється уступлення Прімо де Рівери та готовиться до повороту до краю.

На авдієнції в Сан Себастьяні бувш. президент міністрів Гуера ясував королеві поважне внутрішнє і зовнішнє положення Іспанії. Прімо де Рівера на пресовій конференції заявив, що хоче скликати Нац. Зібрання в листопаді під проводом мін. скарбу Сапала.

Король конферував із бувш. ліберальним мін. скарбу Романонесом. Романонес заявив, що ліберальні кола задумують візвати короля до абдикації, колиб підписав декрет, скликаючий Нац. Зібрання, що противилося би конституції. Нац. Збори може скликати лише парламент на основі свободних виборів. Мадридські часописи повідомляють, що еспанські колонії в Аргентині, Кубі, Чиле і Мексику звернулися до Прімо де Рівери з просьбою, щоби покликав усіх делегатів на Нац. Зібрання до Мексику.

Пуанкаре про французько-німецькі взаємини.

Париж, 24. вересня 1926.

„Пті Парізієн“ повідомляє, що Пуанкаре виголосить у понеділок у Бар ле Дік промову, в якій ясує вислід останньої сесії Ліги Націй і дальших конференцій у Женеві, при чому висвітлить, на якій основі могла би опертися нова політика французько-німецького зближення. „Квотідієн“ сподіється, що Пуанкаре відслонить тайну французько-німецьких переговорів, що дасть Штресеманові відповідь.

Англія і СРСР.

Лондон, 24. вересня 1926.

„Таймс“ повідомляють, що більшовицько-англійські переговори, перервані тому два роки, будуть відновлені в найближчих днях, після приїзду до Лондону амбасадора СРСР. Красіна. Англійська преса прив'язує велику вагу до вістей париских часописів, начеб Бріан задумував у найближчому часі довести до порозуміння з СРСР.

Переговори з шахтарями без успіху.

Лондон, 24. вересня 1926.

Прем'єр у відповіді виконавчому комітетові шахтарів на зголошені пропозиції в справі порозуміння в угляному промислі заявив, що пропозиції ці не дають достаточної основи для нових переговорів. Тому теж не можуть бути основою будучого порозуміння.

Біржа.

Греші.

Сильна тенденція для доллара нині даліше триває, але курс не піднісся значно, вагається около 9 зол. Офіційна біржа з причини жидівських свят не урядуює.

Збіжжя.

З причини утрудненого довозу подача недостаточна, при ожиданні попиті. Тенденція сильна, настрій ожиданий. Пшениця двірська 45—46, пшениця селянська 4250—4350, жито галицьке 31—32, ячмінь 27—2750, ячмінь пасівний 2475—2525, овес 2350—2450, гречка 27—28.

Банкроти.

Львів, 25. вересня 1926.

Зведений до причинково-додаткового, службово-підрядного становища, польський сейм розпочав свої наради (поки-що комісійні) над бюджетними справами. Диктаторський уряд Бартеля-Пілсудського, трактуючи збанкрутований в публичній опії сейм як пригожий параван свого самодержавства, покликав його на коротку сесію, визначаючи згорн обсяг його діяльності. Сеймові пропонується ухвалити бюджет на IV. квартал у висоті 484 міль. зол. та додаткові кредити за III. квартал у висоті 13 міль 200 тис. зол., а саме 12 міль. на військові і 1 міль. 200 тис. на доповнення диспоз. фонду міністерства закорд. справ. Сконсумований і не покритий ще видаток на військові — це маневри, диспоз. фонд міністерства закордонних справ — це здобуття Польщею півпостійного місця в Раді Ліги Націй.

Уряд від своєю політику оглядию все зизуючи в бік „народової“ реакції, не зробивши й кроку, щоби розв'язати хоч одну зі заплутаних суспільних чи політичних проблем. Єдине досягнення уряду — це „стабілізація“ валюти. Але рівнобіжно з тією „стабілізацією“ дорожня зростає, як у днях інфляції і девальюації. Надходить зима з маревом голоду, безробіття, з усією своєю нуждою. Робітництво невдоволене, селянство незадоволене, урядництво зведене до становища жебраків, земельна реформа, шкільництво, національна проблема не рушили з місця. Поза достатньо винуваними офіцерами взагалі нема вдоволених. А все те роблено в угоду реакційній правниці. Уряд, з яким зв'язування в богатях, розуміється польських, колах стільки надій, уряд „санації“ зявився перед сеймом як банкрут. Однак він, зручно закриває своє банкрутство, і тому не виступає з ніякою справою, яка моглаб наглядно розшифрувати те його становище. Предложив бюджет на IV. квартал та додаткові кредити на III. квартал і на тому кінець.

Проти одного банкрута (уряду) несподівано виступив другий банкрут (сейм), персоніфікований своєю реакційною більшістю. Польська правниця, очунавши після травневого переляку, бачучи, як уряд рахується з нею, як її копіює у всьому, прийшла до пересвідчення, що краще на міністерських фотелях мати своїх певних, довірених людей, як фактично своїх, але всетаки непевних, з пороги менших або більших „ризикантів“. Сьогодні ті „ризиканти“ дуже оглядні, уважливі, навіть не вагаються заризикувати втрачати ласки у реакції, сьогодні вони шнурочком ідуть по лінії своїх хієнських попередників, але що буде завтра? Ануж вони завернуть зі шляху „народової“ правовірності! Тому краще з ними покінути.

Змагаючи до цієї мети, марнотравна правниця виступила до бою проти „санаційного“ уряду під припором... ошадності. Реакційні вожаки відкинули в бюджетній комісії додаткові кредити за III. квартал, виявляючи тим чином недовіру міністрові військових справ (Пілсудському) й міністрові закорд. справ (Залеському) та ухвалили зменшення бюджету на IV. квартал о 34 міль. до суми 450 міль. Одночасно

правицелі клуби зголосили окремо воіст недовіра для міністрів внутр. справ і освіти, моваля, вони нарушують „народове“ засидження в адміністрації й шкільництві.

От тут то й зшепилися зі собою два банкроти, демонструючи прилюдно пробу сил між урядом і соймом. Останній погрожує повалити уряд, а цей видає безсмертні „консеквенції“, себто погрожує розв'язати сойм. Хто сильніший? Очевидно уряд. Він є безперечним банкротом у відношенні до населення, як у відношенні до населення, так і у відношенні до уряду, який у своїх руках має таку зброю, як погроза розв'язати сойм. І тому побіда уряду в цих дужаннях зі соймом запевнена. Бо нинішній соймові суверени може нічого не лякаються так, як виборів. І тому вони в останній хвилі знову зроблять відступ, як зробили його в липні при справі повноважень. Знову ж уряд не спішиться розв'язувати сойм, бо йому краще мати діло з банкрутами, як з новоумандатованими представниками населення. Теперішній сойм, який на своїх плечах несе стільки гріхів, мусить піднятися диктаторському урядові, мусить бути його параваном, а новий сойм теперішнього уряду рівний нулі, а новий сойм мав би величезну моральну перевагу над урядом „моральних санаторів“, що вже в короткому часі встигли стати моральними банкрутами. А також теперішній сойм знає, що за індивідуальності тримають в своїх руках керму польського державного корабля. Він знає, що ці люди не відважаться на ніякий крок, який захитав би диктатурою „народових“ банкротів, який зменшив би суспільні й політичні привілеї реакції. Ліпше горобець в жмені, як пава на даху.

Зрештою, ні соймова правниця, ні уряд не є як слід підготовані до виборів. Тай страх перед „національними меншостями“ ні одних, ні других не штовхне тепер на небезпечний шлях — у виборах, у перевірці настроїв і думок громадянства шукати підтвердження своєї політичної лінії.

Тому можна бути певним, що все лишиться по старому. Не зважаючи на марковану опозицію, польська реакція знову зробить відступ і знову теперішній уряд буде проводити свою „санацию“. Бо обох противників єднає глибока свідомість морального й матеріального банкрутства, а це є найпевніша основа для втримання status quo.

Культурна станиця.

(Кілька заміток про Українську Господарську Академію в Подєбрадах.)

(Докінчення.)

Зразком такої посвяти і всевіданості справі української культури є ректор академії проф. Шовгенів, який не лише її репрезентує, але й символізує. Науковий робітник з відомим іменем, спеціаліст по гідротехніці, б. професор варшавської політехніки, якому жертували — так сказати — безжурну катедру Поляки і Чехи, відкинув всякі примани і пішов служити своїм, пішов будувати українську культурну станицю. І сьогодні, по трьох роках праці п. ректор Шовгенів при співучасті українських учених і діячів здійснив українську святиню практичної науки, рівну іншим заграничним технічним школам, будованим при допомозі щедрих державних фондів десятками літ. Сьогодні подебрадська академія не лише є гордістю її професорів і студентів, але й гордістю всього українського громадянства.

Будучи лаяком у справах педагогіки, не вajuся згадувати про методологію, приналежну до подебрадської академії. Та визначні педагоги, як проф. Галушинський або д-р Ів. Раковський, які осно-

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна Мужеські сукна

1630

40-?

На українським Заході.

Границя Закарпаття зі Словаччиною.

Посол А. Волошин і тов. Вініс недавно інтерпелювали до чеського уряду в справі утворення кордону між Закарпаттям і Словаччиною. В інтерпелляції подана ціла історія митарства чехословацької влади з кордоном між автономною закарпатською областю і Словаччиною. Не зважаючи на мировий договір і генеральний статут для Закарпаття, від цієї автономної країни відділено цілу полосу і прилучено до Словаччини, де наше населення позбавлено найелементарніших національних прав. Воно там кидіє і пропадає без своєї школи, преси, без своїх товариств і організацій, а наша мова в помертві. Словаки, за прикладом інших імперіалістів, уважають навіть наших людей греко-кат. обряду за Словаків і не допускають до них освіти в рідній мові. Про переслідування найневинніших проявів нашого національно-культурного руху, в яких на кожному кроці підозрюють „большевизм“, нічого й говорити. Інтерпелювати залучують чеський уряд, коли він нарешті унормує західні кордони Закарпаття і коли прилучить до автономної області ті полосу Словаччини, що їх замешкує наше населення.

Наші школи і Жиди.

Мечувані річі діються на Закарпатті. Для 5—6 жидівських дітей, 2—3 дітей чеських зайдів-урядовців отворюються як стій чеські школи, до яких під ріжними притоками і всякими способами стягають і дітей нашого народу. Натомість є великі наші села, в яких є 200—300 дітей у шкільному віці, що сидять без ніякої школи, бо чеський шкільний владі байдуже освіта серед нашого населення. Ця влада дбає тільки про те, аби яка чеська дитина не вчилась — Боже борони! — в українській школі, хоч в усіх наших школах чеська мова є й так обов'язковим предметом. Цей політичний чеський шкільний владі посягають дуже Жиди, що з недавніх зав'язаних мадярських патріотів поробили зараз не менше зав'язаними патріотами чеськими і допомагають наше населення чекізувати. 30.000 наших дітей не ходять узагалі до школи, а зате в кількадесятьох місцевостях лишаються чеські школи (попри українські) для кількох дітей! Ось яка божжевілля господарка на Закарпатті в ділянці шкільництва. В останній часі дійшло вже до того, що навіть терпеливий закарпатський Українець урвався терпень і вони накинчують у своїй пресі до послідовного економічного бойкоту жидівських виконавців і чеських культуртрегерів в одній особі.

Бесарабія аниміє з голоду.

За відомостями румунської газети „Універзал“ (орган охорони) посухи, що останніми роками без перестанку туляла по Бесарабії та Молдавії, привела до майже цілковитого зубожіння селян. Все, що мало село до їжі собі і тварині, пішло за

безцін до рук багатіїв, спекулянтів, тощо; мертвого й живого інвентаря на селі майже зовсім нема. Населення декілька років уже годиться лише хлібом з кукурудзи, т. зв. мамалігою. Навіть коли ця мамаліга гарна на якість, то вона заподіює велику шкоду людському шлункові. По деяких повітах бракувало навіть цієї мамаліги. Зареєстровано цілу низку смертних випадків „від виснаження“. Уряд „допоміг“ в той час декількома вагонами кукурудзи та невеликою кількістю борошна. Але оскільки селяне не мали другої страви, крім мамаліги, то це в свою чергу привело до поширення хвороби, т. зв. пеллагри. Тепер хвороба так розпросторилася, що уряд змушений відпустити на боротьбу з нею 4 мільйони левів. Коли навіть орган охорони не на тривогу, то видно, що там справді страшний голод.

Насильство над українськими школами на Буковині.

„Боротьба“ з 5. вересня ц. р. повідомляє: Австроросійсько-фашистична влада, продовжуючи діло своєї ліберальної попередниці, завзялася за всяку ціну довершити діло знищення українського народу. Заборонивши українському народові черпати просвіту за кордоном, забороняючи вийти усякого друкованого українського слова, рішила вона тепер не допускати до просвіти й у себе дома. Акцію Українців, що вітають і зборями, а тепер підписами тисячі горожан жадають повернення ім української школи, придумала боярська влада шаленою налішкою. Ось один документ цього насильства: Сторожищенський префект видав 24. серпня ц. р. такий розпорядок громадським урядам, префектурам та поліціям: „Пане, ми поінформовані, що по деяких громадах влучаються індивідуи, можливо тутешні, а можливо й чужі по горожанству й походженню, котрі зав'язують тихе і слухняне населення, щоб підписувалося на впровадження в школах чужої мови, підбурюючи в той спосіб населення проти держави і прилюдного порядку. Ви мусите уважно за цим стежити, бо за це будете відвічатися, — а коли вдасться вам зловити цих індивідів, відішліть їх зразу ж до 8. дивізії в Чернівцях, а рівночасно доручить їх точні імена. В разі, колиб ви дозволяли їм абирати підписи, улекшували їм працю або помагали, то це потягне наслідки за собою, а саме засуджується вас зі служби, або підете під суд за невиконання законів. Підписаний повітовий префект Бока і службовий шеф Штелліг. — Так виконують у Румунії конституцію і міжнародні зобов'язання Румунії про шанування прав нерумунських народів.

По широкому світі.

Окупаційні терени Німеччини мають стати в найближчому часі предметом окремої конференції у Газі, де візьмуть участь представники Франції, Англії, Німеччини і Бельгії. Можливе, що це буде перша

спроба ліквідації імперіалістичного кляузлу Версайського договору.

Представники англійських шахтарів подали нові умови як підставу до нових переговорів. Є ще нова надія на порозуміння.

В Ангорі викликала велике смяловання звістка, буцім то Енвер баша не вмер, а живе в гостині у шека одного арабського племені, недалеко персько-турецького кордону. Енвер баша має помагати перському шахові і сподіється від грати ще велику роллю.

350 ув'язнених у зв'язку з атентатом на Мусоліні вийшли на волю; тільки сам атентатчик лишився ще у в'язниці.

П'ятнадцята конференція комуністичної партії скликана на 15. жовтня до Москви. Звичайно вона збирається у грудні. Приспівення її є наслідком оживлення опозиції серед т. зв. „троцькістів“, які сподіються, що тепер прийшов момент для зміцнення їх впливів.

Український Ярмарок.

Комунікат Організаційного Комітету ІІ Українського Ярмарку в Станіславові.

І. Досі зголосили свою участь в ярмарку наступні фірми, крім поданих вже в „Ділі“ (ч. 204), а саме: зі Львова: „Топас“ (приладдя до домашнього господарства), „Союзний Базар“ (канцелярське приладдя), „Регулятор“ (одяги, матері, полотна, аксесуари, Полотно), Тов. „Проміт“, фірма: Мих. Стефаніаський (старська фабрика); з Галичини: М. Халупа (фабрика хитинів); зі Станіславова: отсі фірми: Винницький, Дрозд, Литвинюк, Народна Книгарня, Лекарня ПСК, Пікоши, Трач, Фабрицький; із закордону: представництво Латвії.

З огляду на дуже мале число відвізів, рефлектанти, які бажають взяти участь у ярмарку, повинні зголоситися доворотною поштою.

ІІ. Експонати зі Львова висилатимуться через „Рух-Промет“ і в тій цілі слід порозумітися з експедитором, який зберіє всі експонати і перевезе їх по знижених цінах туди і відворотно. З інших місцевостей постарайтесь експоненти вислати свої експонати як їм найдогідніше. Експонати мусять бути на місці найпізніше до 1. жовтня 1926. Адреса для висилки експонатів: ІІ-ий Український Ярмарок Станіславів, Український Союз, вул. Третього мая 18. Салю до диспозиції експонатів вже від 1. X. 1926. Для догідності експонентів буде на місці матеріал дерев'яний, цвяхи, шпур, папір й ин., як також старі до будови кіосків, полиць і т. п. зворотом коштів.

ІІІ. Рекламні вивіски. Комітет рішив підати експонентам на руку і в тій цілі замовив майяра шильді, який надіє вивіски-шильді для всіх фірм за вартістю коштів. Ширина шильді 60 см, довжина залежна від довжини заповненого пролонгованими експонентами місця, довжину шильді обчислюємо в той спосіб, що кількість заповнених метрів поділимо через 2.

ІV. Належність за замовленими метрами слід вислати негайно на адресу: Повітовий Союз Кооператив, Станіславів, Собільського 28 з допискою „Ярмарок“. Шлях

ніше від мене оглядали академію, з незвичайним подивом і захопленням висловлювалися не лише про її науковий рівень, але й методологічні прийоми. Додам тільки одно, а саме, що плян наук у подебрадській академії є приналежний в першу чергу до потреб всієї української території. Нпр. наука лісоводства не лише обіймає лісові терени Великої України, але в рівній мірі Полісся і Карпат (по обох боках). Те саме торкається всіх інших дисциплін.

Про інші прикмети згадував уже проф. Галушинський у своїм „Лісті з Чехії“. Тому я тільки коротенько доповню ще деякі дані про студентство. В останньому науковому році Українська Господарська Академія в Подєбрадах мала 535 студентів. По національності було: Українців — 520, Білорусинів — 8, Чехів — 1, Жидів — 1, Черкесів — 1, Болгарів — 1, Донців — 1 і Москалів — 2; по державній приналежності: української державної приналежності — 489, кубанської — 35, білоруської — 8, чехословацької — 2, донської — 1. По факультетам і їх відділам ділилося студентство так: гідротехніка — 98, технологія — 55, агрономія — 107, лісоводство — 84, економія — 124, кооперація — 49, статистика — 18. Щодо віку: то до

25 років було 58 студентів, від 25—30 років — 311 студентів, понад 30 років — 166 студентів (найстарший студент має 47 літ). Крім того годиться ще додати, що студентів було 482, студенток — 53.

Як бачимо, найбільше студентів є у віці 25—30 літ, потім ідуть студенти понад 30 літ, а молодняку (до 25 років) найменше (всього 58). Отже є це елемент уже зовсім зрілий, життєво досвідний, елемент, що з великої боротьби не лише виніс життя (хоч підірване), але й в іру в життя. Як ще недавно перед кількома роками теперішній подебрадський студент зі зброєю в руках змагався до того, щоби українському народові завоювати кращу долю, так тепер бажають вони здобути її знанням, наукою і працею. І тому то їхне серйозне відношення до науки, гармонійна співпраця з прелегентами, дбайливість про свою високу школу, теж в значній мірі причинюються до успіхів і зросту академії. Студентський елемент подебрадської академії є менш-більш світоглядом однородний, тісно зв'язаний з українським ґрунтом. На це впливає також та обставина, що академія, осаджена в невеличкому містечку, є вже тим самим в деякій мірі забезпечена від розкладових впливів великого міста (Праги).

Академія (головні викладачі салі, лабораторії, кабінети) міститься в замку відомого чеського борши Юрія з Подєбраду. Перед замком знамається пам'ятник чеського героя, схожий до пам'ятника Богдана Хмельницького в Києві.

Широким подвір'ям входить в темні коридори замку. На кожному кроці стрічається молодь людей, студентів. Не зважаючи на ферію, значна частина з них (ті, що не встигли вийти на вакаційну практику) сидить в кабінетах і працює. А зі замку розкривається прегарний вид на Лабу і широку подебрадську рівнину.

Дивно якось. Колиш тут давні мечі, проходжувалися вояки у важкій зброї, колиш тут кували долю чеського народу, колиш тут Юрій з Подєбраду скликав чеських борців на воєнну раду. А нині? Як різко й основно змінилася картина! Нині українські культурні діячі скликають тут поранену у війні (фізично чи психічно) молодь, щоби їй дати зброю знання, науки, щоби її насталити до боротьби за краще майбутнє нації, боротьби мирної, але не менше важкої і у наслідках успішної, як боротьба збройна.

Ф. Федорів

за квадратний метр 0'80 ам. дол., значить за 2 метри 1'60, за 4 метри 3'20 ам. дол. Почавши від 6 кв. метрів опуст 10 зрощ. зн. 6 метрів 4'32, 8 метрів 5'76, 10 метрів 7'20 ам. дол. Належність за замовленням повинна бути вилучена найпізніше до дня 28. вересня ц. р.

V. На своєму засіданні дня 10 ц. м. Комітет іменував 29 члених Громади нашої суспільності з різних місцевостей тодішніми членами.

VI. Комітет розіслав до всіх міст і містечок афіші про „Другий Український Ярмарок“ в Станіславові. (Котре місто чи містечко дотепер ще не одержало тих афіш, зволить письменно зголоситися до Комітету).

VII. З усіма ж запитаннями належить звертатися на адресу: Самоверський Петро, Станіславів, вул. Вовчинецька ч. 80.

Станіславів, 22. вересня 1926.

За Комітет „Другого Українського Ярмарку“ в Станіславові:

Д-р В. Якович в. р., інж. О. Дяків в. р., Лев. Смірнов в. р.

ВІДГУКИ ДНЬ.

Солодоші.

Ніодна моя поїздка на провінцію не минає без якоїсь користі для мене. Раз пізнаю ближче закони, існуючі — що правда — тільки на маргінесі конституції, але тим більше намагаюся, що їх хоч і знається, але зате не відчувається. Другий раз голим оком бачу те, про що розписуються польські часописи, себто добробут сіл і розвиток містечок. Третій раз трапляється нагода приглянутися ближче роботі, невстигній і самовідречній, сільської інтелігенції, та подивитися зрозуміння національних потреб у наших селян. Все те настрює мене так, що раюся просто до... повороту у Львів і маю потім ще з тиждень поганий гумор.

Але не все воно так буває... Часом вертаю вдоволенний і веселий, мов би фактично поздоровів і забогатів.

Остання моя поїздка на провінцію відбувалась під щасливими аспіціями.

Вже на двірці у Львові почалося.

До вагону, а навіть до мого переділу, сіла одна пані, яка на злість залізничним правилам, які мене заєдно переслідують, була молода і гарна.

З нею влетів у переділ пустунчик-Амор і почав зараз же свої затії.

Але не довго царював він у переділі.

На сідуючій станції вочарилися неподалік християнські святі: Зосим і Самуїл.

До переділу всіли два пасічники: якийсь сен і якийсь декан і почали розмову про пасічництво.

Я спершу не зважав на їхню балачку, а далі чим раз то більше почав звертати увагу на неї.

Богато річей почував я нових і цікавих для мене, а повчальних для загалу.

— Нераз, щоби рій рятувати, треба забити, або внаслідки матку.

— ...Щоби більше меду вибрати, треба дати більше рямку до улья.

— Як завчасу не забється матка, то потім виши — пропало.

— Не все добре як пень випускає новий рій, бо одним і другий часто не витримає.

Оскільки думки пасічників долітали до мене і дивним дивом викликували в мені порівняння з політикою, народами і їх провідниками.

І тут нераз матка шкодить бжолам-робітницям, мід хочеться вибрати, не даючи бжолам клані до роботи, а безкоштовна діляба на рої доводить до партійного безголов'я.

Такі думки виривали в мене доті, доки пасічники не стали говорити про те, кілька можна мати меду з одного пня.

З цього побачив я, що далеко ліпше мати кілька пнів, як кілька факультетів, кількадесят певних літрів меду, як кількадесят непевних золотих платнів, а кінці ліпше, щоби чоловіки жалили незнайомих бжол, які дають мід, ніж знайомі пані, які тільки гудуть.

З твердою постановою завести собі паску, заїхав я у Золочів, до свого швагра. Привітав мене цілий залухлий і з похороною міною.

— Ти маєш паску?! — привітав я його. — Знаменито, приятелю, а також хочу собі таке завести.

Ляже шнагра помітно вигодилися.

— Маю, маю — відповів. Хочеш оглянути прилади?!

І, ле чекаючи на згоду, повів мене до шафи.

— Ось бачиш рукавичі з гуми. Знаменито! Можна бжолу пригоріти збирати, як хочеться загати золотих. А ось тут

Трогуні
руки

делікатні як пух, білі як
альбастр будеш мати,
вмиваючи стало

ELIDA
GOLDCREAM CITRON
тільки відсажуючого.

ситце на голову. Патентове — дванадцять золотих. А це мід до підкурювання! Як підкурює вулицю, то ніодна бжолка не рушиться більше. Десять золотих заплатив я за той мід.

Тут мій швагер спинився, хвилюк приглядався мені недовірливо, а далі спитав:

— Ти серйозно хочеш закладати паску?!

— Певно, що хочу!

— Ну, то я тобі все те приладдя віддам. За тридцять золотих гуртом...

— А ти ж як?! — здивувався я. — Деж твоє паска?

Швагер трохи зам'явся.

... Я ... бачиш мав один пень, але вчора трохи його підкурив за багато і він зляється згинує.

— А мід?!

— Купую. Дешевше виходить.

Справу власної паски я відложив на пізніше.

Галактион Чинка.

НОВИНКИ.

— Новий греко-кат. єпископ. З ужгородської „Свободи“ довідуємося, що для прихвильської єпархії, призначеної для всіх греко-католиків Словаччини, іменованій на днях новим адміністратором о. Гейдич П. Павло, чина св. В. В. Новий єпископ уродився в Пітер-Пеклянах (Шарш) 1888 р. Середні школи скінчив у Пряшеві, теологію в Будапешті. В останніх роках працював у Мукачеві й Ужгороді в тамошніх василіянських монастирях.

— Українське сокілство і все-сокілський здиґ у Празі. Старшина Сокола-Батька видала комунікат, в якому подає до відома причини, які спонукали українське сокілство, не зважаючи на офіційне запрошення („Vesnik“ завітень), не брати участі у здиґу.

тив, а не репрезентацією зах.-українських земель.

— Розігнання посольського віча в Дрогобичі. В понеділок 20. ц. м. заповіла повітова організація УНДО в Дрогобичі посольське віче пос. Хруцького. На віче приїхали посли Хруцький і Козубський. Віче отворив пос. Хруцький і став говорити про наше положення під Польшею. Коли бесідник загадав про насильне загарбування православних церков на Волині і перемену їх на польські костели комісар Зарулевич розвивав віче. Обурення вічевиків було безмежне. Учасники співаючи над. гимни, вийшли зі салі, тойно під напором поліції, яка вдерлася на сали. Цей нечуваний поступок кресового комісара буде предметом інтерпелляції в соймі. Та чи це що допоможе?

— Зле в Ужгороді і в Харкові погано. Ужгородська „Свобода“ приносить звістку, що бувш. учителя тамошньої торговельної Академії д-ра Ілька Цюкана, який вніхав недавно до Харкова, арештували і вивезли в Тулу. Д-р Цюкан утратив посаду в Ужгороді наслідком доносов, що є комуністичним агентом. Коли приїхав до Харкова, там посипалися на нього нові доноси — що не є справжнім комуністом. А доказати свою партійну неприналежність або приналежність перед доносомися все сильних агентів нелегка справа!

— Польські пам'ятники на провінції. Пише нам один громадянин: Недавно був я кілька годин у ділових справах в Жовкві. Полагодились оруди, заглянув я до відновленої церкви оо. Василіян. Церква знадвору виглядає імпортантно, зате внутрі якось сумно робиться на вид білих, нічим не прикрашених стін. В церкві ані одного пам'ятника, ані одної пам'яткової таблиці, хоч не дуже давно святкували ми 100-ліття уродин Шашкевича, а мин. року мали ми ювілейні дні св. Йосафата і була добра нагода закріпити ті свята відповідною тривалою пам'яткою в церкві або біля неї. Зовсім інакше під тим оглядом у Полькві. У самій Жовкві бачив я пам'ятники Жовківського, Собіського, Косцюшка, пам'яткову таблицю в честь Міцкевича, а в обох великих костелах аж робиться від різних польських пам'яток. Гарне поняття мав би чужинець про нашу культуру, якби так заглянув до Жовкви чи до іншого міста нашої національної території...

— Бранка в 1926. Цього року будуть мусіти ставитися до бранки такі особи: 1. Офіцери резерви і загального ополчення, а також бувші військові урядовці, звільнені з діяльної військової служби, уроджені в рр.: 1902, 1898, 1896, 1893, 1892, 1891, 1890, 1889, 1888, 1887, 1886, 1882 і 1872, а також в річників 1897, 1883, 1881 і 1875, які не ставилися до військової контролі (бранки) в р. 1925; 2. Рядові з резерви із загального ополчення (що мають носити зброю) уроджені в рр. 1898, 1894, 1893, 1892 і 1891, а також ті, що не ставилися до військової контролі в р. 1925, а уроджені в р. 1895, 1896, 1897 і 1901; 3. Ті офіцери з річників 1894, 1895, 1899, 1900 і 1901 і рядові з резерви літ 1899 і 1900, які в роках 1925 або 1926 не робили вправ або не явилися до рапортів чи контрольних зібрань. Контрольні рапорти офіцерів від резерви і загального ополчення відбудуться 4-го листопада. Речі нещ військової контролі для рядових із резерви і загального ополчення, разом з ближніми даними, оголосять пізніше.

— Numerus clausus у львівському університеті панує як за царських часів. Тому міністр освіти заявляє обережно, що „нічне акцію в напрямку його скасування“, знаючи, що найвищою інстанцією в справі його прийняти до університету, а

тому не оминайте нагоди, виповніть негайно покине замовлення і вишліть 462 до фірми 7-10

БАНКОВНИ ДІМ
О. ГРИС
Львів — 3-ого Мая 8.

Прошу прислати негайно **П'яси Кипсової лотерії**: черток по 10 зол., пошлюнок по 20 зол., ділків по 4. зол. Належність з квоти зол. перекажіть чеком П. К. О. — поштовим переказом — прошу прислати за післяватою. Ім'я і назвисько Докладна адреса

кого ні, в сенат, від якого рішення нема відклику.

— **Жіноча недоля.** У Крижаних, біля Львова, застрілилась 19-літня вчителька Овчаркіна. Причиною був донос місцевої поліції, що вона, маючи стати матір'ю, звернулася до лікаря за недозволенням засобом. Контроль публічної моралі під поліційним доглядом приносить гарні овочі.

— **Озвірення.** У Львові ведеться нарізна розправа, якої історія могла би бути записана на сторінках найдикувотнішої країни: двох сільських парубків 28-літній Задубльський і 23-літній Юда Енде обвинувачені у вбивстві 7-літнього хлопця, Федька Задубльського. Федько був братанком убийниці і він з ним ґрунтовний процес. Стрипко нанав собі Ендого як спільника у злочині і забили хлопця до ліса, почав його там катувати разом з Ендом. Оба пересвідчені, що хлопця вбили, забили його в лісі. Люде найшли його під-мертвого; хлопця після довгої недуги додому мав сліди ран. Енде признається, що тільки викликав хлопця до ліса, за намовою Задубльського, і позичив йому ремінь, щоб хлопця прив'язати до дерева. Задубльський скидав вину на Ендого, виправдувався, що той і піснети за його наміщення у селі, фальшиво обвинувачує його, Задубльського. 7-літній скатований хлопець є доказом їх спільного жакливого злочину.

— **Тисячелітня біблія.** У колах орієнталістів сенсацією є звістка, що російський учений Луріє, навішов у старій синагозі в Бухарі, у замуруваній стіні, рукопис старогребрайської біблії, яка має близько 1000 літ і є незвичайною науковою цінністю. Біблія буде перевезена до Академії Наук у Ленінграді.

— **„Свобода“** ч. 37. приносить: Нема поправки. Держава і народ. Про землю на Україні. З вічевого руху. Польські справи. Еміграційні справи. Що чути у світі? Староста приказує будувати костел. Новинки. Господарські вісти. Вспича. Вісти з „Сільського Господаря“. Нові книжки і видання. Дописи з краю. — Обов'язком кожного українського горожанина поширити „Свободу“ в цілому краю. Передплата до кінця року 2'20 зол. Адреса: Львів, Ринок 10, II. пов.

Курення папіросок є для величезної більшості суспільності життєвою konieczністю. Тому, тим більше мусимо звертати увагу на те, що і як куримо. При закупці ґотюну мусимо числитися з нашою кишенею а при виборі тутот і паперців повинні ми бути дуже вибагливі і купувати тільки випробовані першорядні вироби, де на кожнім пуделку є виразно назвисько продуценту і місцевість, відки і дві кого походять. І так н. пр. ТУТКИ МОРВІТАН, БОНТОН, ЕЛЬГАМЕЛЬ як рівнож паперці ГЕРБЕВО ДОРЕ мають на кожнім пуделку чи смитці виразно виписане назвисько фабрикантів, яке ручить за доброту товару

ГЕР-БЕ-ВО
ГЕР-лічка Бе-лдовські Во-ло-шинські
зєднані фабрики тутот і паперців
558 Сп. Акц. в Кракові. 4-10

Пращання українського співзв'язка.
З нагоди концерту Чічки-Андрієвського у Львові.

Не у гнів кажучи — давнішими часами українська шкільна молодь була більше рухлива і краще оправдувала славу України як співзв'язку народу. Ще учеником я мав окремішній — як його звали — „студентський“ хор, зложений з найкращих співзв'язків сил гімназії, реальної школи й учнів, семінарії. В часі ферії цей хор улажував декуди по провінції концерт. Де хор бажав краще поставитися, там закликав до себе Чічку (він до нашого хору не належав постійно, бо ходив у іншому місті до школи, який, як ми тоді знали, має гарний тенор і „тягне“ високо „е“. Та нікому з нас не тоді ні описати не прийшло на думку підозрювати Чічку в співзв'язку кар'єри. Сьогодні, завдяки вродженому матеріялові, інтензивній праці

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Секундар Дир. Заг. Шпиталю

Д-р мед. Евген Олексій

ординує

в недугах жіночих і акушері
Львів, Жовківська 85, партер
напроти двірця Підзамче. Доїзда трамваем
5. 9. (Станція біля хати) 369 3-3

СКЛАД ФУТЕР ФІРМИ

С. Ф. І. Ш

Львів, Гетьманська 24. Тел. 1860.
ФІЛІЯ в ТЕРНОПОЛІ

звідома, що надійшли вже свіжий транспорт найновіших моделей, париських і віденських як також всього роду шкільних, які поручаю по дуже знижених цінах 421

Найбіль-
ший склад
музичних
інструмен-
тів, грамо-
фонів і
плат,

МЕЛЬОДІЯ

Львів, Коперника 5.

Телефон 8-59 поручає

шкільні скрипки зі смиком зол. 18-50
Гуртом і детально! Цинник на бажання.
502 1-2

над собою і сильній вірі в свої сили. якої Українцям так недостає. Чічка заживає у Львові, серед незвичайно противних для України відносин, слави першого оперового тенора в польських критиках найближчої мистецтва і шерсті. Вони довго були в резерві у відносинах до Чічки, особливо — доки через специфічні обставини, що панують у польській опері, йому як Українцеві не давали партій, в яких він міг би показатися. Аж коли спробоювана в Варшаві всяка слабина не дописал, їх партії обіймав з коначності Чічка. Тоді проф. Яворський мусів написати, що „тагар заголовної ролі взяв на свої дужі плечі п. Квятковський“ (арт. псевдонім). І загалом в останньому часі збирав Чічка самі пеани. І проф. Гайгав-зер, і д-р Грудер, і д-р Солтис і Пльон і Голембівський заговорили на шпальтах різних польських газет про розовий, краску, свіжість, силу голосу Чічки, шикотність звуку і природний розвиток його співзв'язного таланту. Незадурманений високими похвалами Чічка, бажуючи дальшої фахової освіти, кидає театр і їде на дніх до Медіолану. На запитання приятелів уладив заходами „Театральної Кооперативи“ в неділю 19. вересня ц. р. в салі Муз. Т-ва ім. Лисенка у Львові вечір пісн і оперових арії.

Без слів ніякої попередньої реклами зібралася людина співа в такому числі, як це у нас без циркової реклами не буває. Чічка виповнив сам цілий вечір, бо п. Маслюк-Мартіні, що мав у той вечір також співати, в останній хвилі відмовився і пішов до польської опери співати в дрібній ролі в „Гальці“, хоч там було його ким заступити. Розуміється, публіка була обурена цим поступом п. Маслюка, але кінце-кінців була вдоволенна, що може цілий вечір слухати Чічки. Правда, артист був у недиспозиції і сядя децю думав, його голос. Всеж таки слухачі любувалися не тільки гарними прикметами, блиском і шириною скелі його голосу, але також неабиякою технікою. Його креседування і перехід від найсильнішого до найтихішого тону й сила голосу, особливо у великих регістрах, так захоплювали публіку, що вона немоволаючи оплесками прислухувалася артиста повторити продукцію „Roi, Raviçco“ в арії Кая з „Pazlissci-a“ і в серенаді Frenç-я Ау-ву-ву. Його особиста інтерпретація викликала у слухачів відповідні враження чи то в ніжній, повній резигнації пісн. Співзв'язного „У мене був коханий край“, чи в повному розпущу „F-lac“ тогож композитора, чи в кінцевому Людкевича „День і ніч падути сніг“, чи в безпретенційному „І рідний край“ Сені-ші чи в арії Савагавої з „Тоски“ Пуччіні, чи в арії Лопаз з „Федори“ Джордана, чи в композиціях Толь-я та Рессі-я. Очевидно — в оперових аріях, де можна розвинути всесторонність голосу, Чічка мав більше поводження. Це повинно бути товчком для наших композиторів викладати весь свій талант не тільки у дотрип, але і в арію, щоб співак міг розвинути весь свій голосовий скрб.

Важко п. Чічка, щоб із не зменшеною вірою в себе й у силу української пісн популяризував українське ім'я за границею та щоб з ще більшим фаховим знанням швидше міг вернути між своїх. Матеріальний аспект того вечора був може слабший, зате моральний успіх мусів ярст-заважити сам.

Фортеляновий дотрип від умілого рукою проф. Копп.

Жіноче спортове свято.

Коли у старинних Греків зближалася пора олімпійських змагань, тоді цілий край обходили спеціальні виставці, які голосили Гелладі, що час змагань і святого миру вже настав. І вгадали всієї партійні спори, а недавні вороги грудь при груді борилися за лавровий вінок. Тисячна юрба злягала місця, де відбувалися змагання. Кождий Грек уважав за святий народний обов'язок своєю присутністю звеличати змагання, а допущення до них уважали за честь, якої не кожний був гідний.

Міста ставали неможливі пам'ятники, а близькі і дальші його рідні тішилися славою та загальним призначенням.

Ми спеціальних післанців не розсилаємо... А тільки оповістки голосять, що 26. і 27. ц. м. відбудуться жіночі легкоатлетичні змагання і кошникового м'яча. До змагань стануть дівчата зі Львова і провінції. Суперничати будуть зі собою жінки, щоб показати поступ в праці. Знаємо, що легкоатлетика прийнялась серед нашого жіноцтва щойно недавно. А що воно прикладалося совісно до праці, намагалось дбати про культуру не тільки духа, але й тіла — то все це задаток на те, що спорт удержиться в них на відповідній рівні.

Не диво, коли осягні будуть скромні, хоча й добути совісно, великим трудом. Цей будуть дівчата, які зростали серед лихоліття Великої Війни, яким голод і холод не дав правильно розвизатися.

Мусимо дивитися на їх зусилля, як на початок діла, яке щойно згодом може дати гарні вислідки, ширшого значення.

Три роки тому ніхто й не знав не то у світі, але й у Варшаві нічого про Конопашку, яка має світовий рекорд жінок у меті кулею. Аж одного дня заговорили про неї Варшава, вітак Польща, а потім і світ... Чи ми не можемо виховати собі Нурмія, Ліделя або Конопашку?

На першій новочасній олімпіаді в 1896 р. Ло-іс грецький пастух побігав у марафонській бігу біля світової слави таких як Левасакх, Ве-еас і інші. Коли в стадіоні побачили, що Ло-іс, перший зближається, то всі гейби пошаміли з радості! Син грецького короля Юрій і наслідник престолоа Константин бігли побіч пастуха в останнім оточенні, а наряд через годину не міг успокоїтись.

Тоді-то грецький банкір Авіроф жертвував 1,000,000 драхм, а наряд відчув обов'язок, який на ньому лежав і жертвував протягом 2-місяців 130,000 драхм на велике діло — новітніх олімпійських ігри.

У нас руханкою і спортом цікавиться невелике число людей. Навіть родичі не йдуть подивитися, як їхні діти дбають про культуру тіла, про яку родичі у нас завжди забувають.

А чи не є першим обов'язком родичів дбати про виховання дітей поза школою і забезпечити їх здоровий фізичний розвиток?

Чи дівчата — майбутні матері не повинні може більше мати на увазі своє здоров'я, від якого залежить здоров'я нового покоління, ніж умову праці?

Громадяне! пам'ятайте, що кожний новий член спортивного гуртка зменшує число слабосильних і нерозвинених!

Олекс Саломон-Соломаний.

Всячина.

Проти теперішньої жіночої моди. Історія трапилася у Білгороді. Але могла трапитися у Парижі, а навіть у багатоміській столиці. Місце події найбільше сучасне: каварна. Тема — ще сучасніша. Сцена починається тим, що перед каварню заїжджає карита. Негайно після цього — рух серед каварняних гостей. З карити висідає дама, але мінімально одягнена, точніше кажучи: зовсім ні, мова Ева. Ілатять спокійно візничкові, і заки гості встигли зорієнтуватися, їде крізь каварню, вибирає собі місце і чекає спокійно на кельєра. Немов би нічого не притрапилося і все було у якнайкращім порядку. Однак гості і персонал каварні не були такі спокійні. Деякі обступили незнайому пригладуючись їй з цікавістю, інші почали протестувати з обурення. Одні вважали її божевільною, другі гукнули на поліцію. Представник влади приказав каварняній Еві прикрити себе, потім списав її „персоналія“. Виявилось, що ця 30-літня дама є замужньою жінкою і звичайною мамою двох дітей. Вона заявила, що прийшла до каварні в сукні, яка зробила лише один крок далі на шляху сучасної моди: адже, колиб жінки ходили зовсім гої, то це виглядало би багато приличніше. Вона не є божевільна, а найбільше нормальна жінка під сонцем. Своєю появою хотіла тільки протестувати проти безглуздя пануючої моди. Єдиною ненормальною рисою в ній було те, що вона була класично-гарною будовою. Та, що бачили її, мусили признати її рацію, що естетичне враження у такій формі є багато більше як під модерною сукнею. Невідомо тільки, чи звернули їй увагу, що не всі нині визначаються класичною лінією тіла. І тому бодай кустки одіжі є кращі, ніж ніяка. Даму засудили на два дні арешту. Серби не є стародавніми Греками. Однак демонстрація дами мала такий успіх, що дехто лжється, щоб білгородська Ве-чера не повторила її ще раз.

ОПОВІСТКИ.

Український. Наддніпрянський хор під управою Петра Басельського
го у складі 30 осіб виступає:

Неділя 26. IX. Болехів.
Понеділок 27. IX. Долина.
Второк 28. IX. Долина.
П'ятниця 1. X. Дрогобич.
Субота 2. X. Дрогобич.
Неділя 3. X. Борислав.

Український Національний Хор під управою Дмитра Котля:

Субота 25. IX. Ярослав.
Неділя 26. IX. Ярослав.
Понеділок 27. IX. Ланцут.
Второк 28. IX. Рашів.
Середа 29. IX. Рашів.
Четвер 30. IX. Тарнів.
П'ятниця 1. X. Тарнів.

Нурс шиття білля та кравецького крою заходом і в забудованих монастирях СС. Василіанок при уст.

Потоцького 95 уряджує Патронат для розвою ремесла при Уряді Самоврядування Курс тривати буде 9 місяців від 1. жовтня до 30. червня 1927 а наука буде відбуватися щодня вранці з 8 до 12 год. Приймається дітята, що починають 7, кл. народної або 3-клас. гімн. та мають прийняти менше 15 літ. Вільних ще є 15 місць. Оплата вносить по 15 зл. місячно. По укінченню науки курсанти дістають право отворити собі робітню білля сечай, а по відбуттю дволітньої практики робітню жіночого кравецтва. Зголошення щодня приймає Ігуменств. 549 2-3

З української гімназії у Львові
1. часті іспиту зрілості екстерністів (ок) відбудуться в середу 29. вересня ц. р. з 3 год. пополудні в українській гімназії у Львові.

ДРІБНІ ОГолоШЕННЯ

ВІМНАТА умебльована або дві рази до віднамілення сечас. Виспачського 31 партер. 586 1-2

ДЛЯ емеритів до винайму гарний дім мурований з господарськими будинокми і двором в місті. Станція в місті. 5 миль від Львова. Відомість в Адмін. „Діла“. 600 1-3

ХЛОПЦІВ до науки столарства прийме Дм. Коновка, вул. Ткацька 4. 3. 601

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Мирослав Здерковський

переніс свою адвокатську канцелярію в Мостик до **Перемішлян**, де веде її в ринку в домі **п. Альтмана** 585 на першій поверсі. 3-1

Ой зібралася буралка
До одної хати
Тай радил, деб на зину
Вбратися на сплати.

Один каже: люте время,
Зима наступає,
А кравецьке враже племя
Лих готівку знає...

Другий каже: Простіть брата,
Що я не орагор,
Та скажу вам, що на сплати
Дав „РЕГУЛЯТОР“.

Львів, Ринок 43. 566 1-1

РІК ОСНОВАННЯ 1899

М. А. Аугустин

Магазин футер

Львів, Рутівського 7.

приймає всілякі роботи, походять в обсяг хушнірства, як також поручає: **футра мужеські і жіночі, місткові і подорожні, куртки, свитки, шапки, бов і т. п. в величій виборі.** 565 2-10

Перльмуттера Ультрамаринов

(СИНКА)

є безумовно найліпшою і найвидастнішою фарбою до білля, залпа і малярських шлей. Відзначена на виставах золотими медалями в Брукселі і Медіолані 92 6-48

Купно — Продаж — Заміна

„МОНЮШКО“ фортелянів
283 : Панів 12-13

Львів, вул. Вікторовича 10, Тел. 35-54

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 450 зол.
—
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словацчині 30 ч. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зол.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Суйковський і Млодзяновський залишаються в уряді. — На випадок нового конфлікту — розв'язання союму.

dnia 20/V, 1926 r. konfiskatę za usprawiedliwioną i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl § 494 pk. nakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowanego. Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonalnie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21, ust. druk. z 17. grudnia 1863 Ds. p. p. Nr. 6 z 1863 l. j. za sądzić za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. n. Lwów, dnia 21. września 1926 r.

Hawel.

жовтня 4 р. окремих поїзд. Зголошення
приймає далі Організація Українців м.
Львова (Ринок 10, II. пов.) до суботи (2
жовтня) в полудне включно.

На нові шляхи!

За життєву українську школу.

(Стаття надіслана.)

Наша школа, головню середня, переживає під цю пору важку кризу. Австрійська спадщина залишила нам кілька державних класичних гімназій і деяке число приватних — теж класичних гімназій (які до того тепер тримаються ще й давнього типу — з латинською від першої і грецькою від четвертої класи).

За Австрії, коли йшло в Галичині суперництво між двома націями в справі відсоткового відношення урядництва, ті школи мали деяке оправдання, а при повному занедбанні української нації на полі промислу, торгівлі тощо, вони й являлися єдиним нашим способом придбання верстви т. зв. інтелігентній. І хоч ті, вивчені навіть у наших приватних школах, бюрократи, ставали бездушними і покірними машинами бюрократичного устрою, далекими у більшій частині від духовних інтересів інтелігентної людини, всеж таки — силою інертності — наше громадянство заповнювало молодію гімназій, і коли говорити про приватні, творили їх шораз більше в надії на сподіване їх удержання, а ще більш з потреби конкурентного змагання з Польками, які засипали своїми державними і приватними гімназіями всю Сх. Галичину — і той стан росту класичних гімназій при незмінних обставинах міг би вже дійти тепер до того, що гімназії повставалиб уже й по більших селах.

Змінені обставини поклали стриманий гімназіюманії. Не тільки що не творимо нових, але й дали ми упасти шлому рядові давніх (Долина, Копичинці, Збараж, Буськ тощо). Що більше — чуємо шораз частіше сумніви, чи треба нам і тих гімназій, що досі ще сьак-так затрималися.

Ті сумніви подекуди оправдані. Конкурентний момент відразу відпав з хвилею, як польський уряд може удержувати кожну польську приватну гімназію й творити нові державні та підпомагати польські приватні в найменшій норі, для жмені урядовців і Жидів, яких сподіється приєднати цим способом до польщини.

Таксамо недоцільний тепер уже й бюрократичний момент і Хіба, щоб обезкровлювати націю, висилаючи її бюрократичну інтелігенцію на чужі національно терени і там даючи їй змогу пропадати для нації.

Один тільки момент остає у повній силі — середньої освіти, як містка до вищої освіти, з якого не сміє резигнувати ні найменша частина нації, не то така сильна, як наша в Польщі, що чисельністю переходить не одну державну націю.

Біда в тому, що між трудовим селянством та ще більш сільським пролетаріатом, що творить основу західної вітки нашої нації і між її культурними верхами — духовними робітниками, які малиб право знайти для себе відповідну працю і можливість прожитку, як вільні, незалежні від державної служби громадяне, — велика провалина. Немає свого купецтва, ремісництва, найрізніших віток промислу — немає людей, які сьак-так зацікавлені духовними цінностями, моглиб бути відбірними плідцями духовних робітників. (Поминаю чисто матеріалістичний момент творення багатой середньої міської верстви громадянства!).

Таким способом перед людьми, що кінчать середню школу (гімназію) — заперті державною місця до бюрократичної праці із середньою освітою. Не менш запертий терен бюрократичної праці й для тих, що дібються з трудом (матеріальні обставини!) — вищої освіти. А та так зв. вільна духовна праця не має свого відбіра — і таким способом в-одно ширшає трагедія людей, що шукали в середній і вишій освіті свого життєвого шляху. (Не згадую вже про майже повну недоцільність науки в учительських семінаріях).

Ось де повна оправданість тих

сумнівів, що обхоплюють наше громадянство з приводу доцільності науки в гімназії, студії на університеті.

Але самі сумніви без шукання способів заради — це тільки свідство нашої інертності. Що правда, можна тут і там почути гасло: „промислові школи!“ Я дозволю собі назвати його паперовим гаслом, бо воно не веде за собою ніяких промислових і торговельних шкіл, які, пристосовані до життєвих і фізичних умов окремих повітів, повставалиб у повітових центрах, оперті на весь повіт як джерело нового культурного нашого життя. Що більше, я переконався цього року підчас ферій, що й саме гасло творення промислових шкіл пусте; його кидається на вітер. Коли я додумався до потреби перетворити рогагинську гімназію в загально-освітньо-промислову середню школу й звернувся до інспектора промислового шкільництва Рідної Школи У. П. Т. по програму науки в промисловій школі, я дістав менш-більш таку відповідь: „Я піду зараз до Кураторії до візитатора промислового шкільництва й подбаю, щоб добути для вас план професійних шкіл. Досі я цього не мав у себе, бо ніхто з такою справою не звертався до нас. Ви перші!“

Плану я таки й не дістав і не про план мені ходити, але про фальшиве гасло покину до основивання промислових шкіл, до творення в Рідній Школі окремого інспекторату (може й виділу) промислового шкільництва, в якого канцелярії немає навіть плану існуючих промислових шкіл, не то, щоб була там творча думка, ініціатива, завзяття промощувати нові шляхи до творення нових типів шкіл!

Про це я — тільки мимоходом... Думаю, що мусимо знайти спосіб на заповнення згаданої вище провалини.

Доволі булоб важко при великій кризі Рідної Школи приступати з великим апаратом до творення нових професійних шкіл без переведення відповідної підготовки серед громадянства того повіту, де малаб повстати промислова школа, найбільш для даного повіту доцільна. (Будинки, учительські сили, знаряддя, учні, шкільні оплати).

З другого боку я вважав би теж дуже недоцільним перетворювати без надуми класичні гімназії в промислові школи, як цього деяким бездушним інертникам забагається. Уважаю, що можнаб використати всі наші приватні середні школи і ті гімназії, як і учительські семінарії і ті школи чоловічі, коєдукаційні й дівочі для того, щоб виворити поки-що посередній тип середньої школи, яку я назвав би: середньою школою загально-освітньо-професійною.

А саме Головна Управа Рідної Школи, яка вважає себе найвищим органом нашого приватного шкільництва, повинна зайнятися виготовленням програми цього нового типу шкільництва і приновити його, з угляденням місцевих обставин, у кожній нашій приватній середній школі.

Я дозволю собі висловити свою думку у цій справі.

Перш усього з огляду на уможливлення учням нашої приватної середньої школи комбінованого типу доступу до університетських студій, належалоб затримати в цій школі характер гімназії, однак з тим, що вистане, коли одна найсильніша — в даному разі рогагинська — задержить тип класичної гімназії (давнього типу), бо вона при більшій розвинутих і при напливі молоді до неї може легко перевести в паралельних відділах тип математично-природничий. Всі

**Найбільший вибір
баватиних товарів,
МУЖЕСЬКОГО СУКНА**

порукає фірма

АНТІН УВЕРА

Львів, вул. Галицька 10.

Філії в Тернополі, Дрогобичі,
Стрию. 7-16

інші гімназії требаб перемінити в школи середні (гімназії) типу найбільш підхожого до вимог життя (гуманістичні то що, розуміється, колиб ходило про задержання прав державних шкіл). Це так би сказати ліній найслабшого опору, бо при дрібці ініціативи в цій справі можнаб випрацювати зовсім новий тип — (частину його загально-освітню), який моглоб затвердити міністерство (з огляду на права державних шкіл), або колиб ми з них зрезигнували, моглиб ми поставити зовсім своєрідні основи під таку школу. (Вся справа тільки в т. зв. іспиті зрілості екстерністів з огляду на університетські студії).

Нова у цьому типі школа булаб професійна її частина.

І тут треба шукати основ у тому, що вже є в наших школах. А саме майже всюди є, або повинні бути т. зв. шкільні робітні (столярська, переплетнича, шевська, краєвська, шлюсарська і т. п.). Ходилоб тільки про обов'язкове введення при кожній середній школі споріднених відділів робітень (столярство, різьбярство, токарство, колодійство, обробітка каменя, — або: столярство, кошикарство, — або: краєцтво, шевство — хоч ці два відділи моглиб бути всюди заступлені — і т. п.) і, що важніше: перетворення їх з роду забавки або спорту в професійні робітні.

Професійна наука в промисловій школі обіймає час трьох років праці. Той матеріал трьох років можнаб розложити в загально-освітній професійній школі на час шістьох років (класи III—VIII) або навіть усіх вісьмох, при тому в кл. I—II. йшлаб технічна підготовка (з огляду на вік молоді 10—13 літ), а саме рисунки, наука зручності — загальна, але вже з угляденням професійної програми даної школи.

При розложенні самої професійної освіти з трьох на вісім років науки скоротилосяб час денної праці в царині професійної освіти на одну третину або четвертину того, що їй присвячується в професійній школі і таким способом можнаб без шкоди для здоров'я молоді, без зайвого перетягування її досягти в загально-освітній частині всього, що дає тепер гімназія, в професійній усього, що дає промислова школа.

Розуміється булоб це зі шкодою для спорту, гри в карти, безцінного волокитства, ну і може белетристичного читання — зовсім без шкоди, коли те читання обмежується до бульварної лектури. Молодь булаб може менш фантастично настроєна, але за те більш реально підприємлива.

Користи? Людина кінчить середню школу й має доступ до університетських студій. Але й кінчає рівночасно промислову школу й має в руках спосіб прожитку: ремесло. І скільки то матуристів, що ждуть на знесення „Numerus clausus“, моглоб відразу ставати челядниками — добре платними — в ремісничих варстатах.

Мало того: при школах мусілиб повстати ремісничі кооперативи, в яких працювалиб матуристи тих шкіл. Це булиб наші національні промислові вистави, від яких до кооперативного фабричного промислу тільки один крок. Бо усе булоб люди із середньою освітою, з матурою, з доступом на вищі технічні школи — це булаб на-

ша нова творча інтелігенція, якої протиставленням уважно мертве, бездушне, гниле сьогоднішнє урядниче інтелігентство! Тільки сміливо!

На новий шлях у школі! Об'єднати тісно гімназії з народними школами в єдину школу. Програмою праці перетворити загально-освітні школи в школи: загально-освітньо-професійні. Досягнемо цим способом нового ідеалу, створимо українську єдину трудову школу!

Єдину трудову школу! Ідеал волею нашої нації на полі шкільництва. Тільки пристосований до наших важких життєвих умовин. Ту працю в школі, те трудове гасло, яке у інших багатіших народів має стати вишколенням духовних і фізичних сил молоді, ми повинні заступити гаслом доцільності відповідної до умовин нашого життя. Трудове не для спорту, забавки, — трудове для практичних життєвих досягнень.

Антін Крушельницький.

Борімся з темнотою!

Застрашувачий відсоток неграмотності між нашим народом.

По данім польської статистики з 1921 року є в Польщі ні більше ні менше 6,581,337 неграмотних, коли рахувати їх від 10 літ вгору. З тої суми є 1,051,460 неграмотних у віці від 10—14 літ, 751,746 у віці від 15—19 літ, 1,023,191 у віці від 20—29 літ, 918,137 у віці від 30—39 літ, 1,835,302 у віці від 40—59 літ і 1,000,749 у віці від 60 літ вгору.

По віроповіданню неграмотні в Польщі діляться так: римо- і вірмено-католики 3,087,336 або 24,7 проц. загалу населення тих віроповідань, греко-католики 1,174,664 або 48,4 проц. загалу греко-католиків, православних 1,573,062 або 72 проц. загалу православного населення, євангеліків 93,058 (12,5 проц.), Жидів 626,071 (28,3 проц.), інших віроповідань 25,113 (41,6 проц.).

Наведені вгорі цифри щодо нашого народу справді застрашувачі. Бо скільки неграмотних у нас виносить загальною поада 60 проц. коли мійтим між євангеліками і жидів 12,5 проц., між римо-католиками 24,7 проц., між Жидами 28,3 проц. неграмотних. Як далеко ми позаду тих народів!

Розуміється, львина часта львиного сумного стану не у нас, а в тих клятих обставинах, в яких приходить нам жити. Виною тут передовсім оті останні „культуртрегери“, що від віків опікуються нашою просвітою, нашою школою так, що ми дійшли до безпримірного стану, до 60 з горою відсотків аналіфбетів.

Але дивлячись на цей страшний стан, не це „царство темряви“ серед нашого народу, годі здержатися від уваги, що й ми самі замало присвячуємо уваги такому страшному порокові, як неграмотність. Особливо в останніх роках не видно якоїсь ширшої, планової акції в напрямі поборювання неграмотності. Тому застерігаю на цю справу вже тепер увагу українського громадянства. Найближча зима повинна бути використана якнайінтенсивніше на плечову працю з метою знищення найбільшої язви нашого народу: його неграмотності.

До спільного знаменника.

Об'єднанські задуми соціалістичних партій.

VI.

Наші замітки на тему об'єднанських задумів серед народницько-соціалістичних партій спершу можуть викликувати враження, що ми їх поборюємо, що ми їм протиставляємо, що з національної точки погляду вважаємо шкідливим таке об'єднання. Навпаки, з ширшого погляду вважаємо таке об'єднання корисним, додатним, доцільним. Не саму ідею об'єднання поборюємо, тільки виступаємо проти негативних цілей наміченого об'єднання. Бо коли основою об'єднанських задумів має бути поборювання УНД-а, української національно-політичної організації, яка на своїй плечач несе gros роботи серед українського громадянства, то — очевидно — мусимо вважати таку вихідну точку за незгідну з національними і навіть соціальними інтересами нашої нації.

Бажаючи дати теоретичну основу для своєї вихідно-офензивної точки проти української національної демократії, преса об'єднанських настроєних соціалістичних партій і сьак — і так перелицьовує УНД-а. Пос. Макивка твердить, що УНД-

виставляючи клич національного визволення, ставлячи його на першому місці, тим самим протиставляється соціальному визволенню українських мас, тим самим виступає проти тези: разом з соціальним визволенням настає національне.

Знову визначний член соціалістично-радикальної партії С. Жук, розглядаючи на сторінках "Громадського Голосу" в статті "До характеристики громадсько-політичних відносин" українські політичні партії, теж "роздягає" УНДО.

Ця партія — пише п. Жук — на всіх північно-українських землях нараховує всього лише три видних членів (посли Козубський і Хруцький та сенатор Черкавський); у своїх рядах УНДО об'єднує або більших власників або інтелігентів з буржуазними переконаннями. Чи є дійсні умови для розвитку УНДО на Волині? Немає, бо не маємо поміщиків, капіталістів та буржуазно думуючої інтелігенції. Правда, ця партія старається добути собі вплив на селі, підкреслюючи національну справу в своїй програмі. Але розбурхання селян в тій цілі, щоб домогтися собі селянські інтереси, яких ніяк не можна погодити з інтересами поміщиків і буржуазії — потягне без сумніву УНДО і втрату ним всяких впливів на селі. Залишаючи всю капіталістичну надбудову з визиском і гнітом працюючих мас, УНДО з соціальної т. ч. погляду є реакційне і для українського працюючого народу шкідливе.

Виходить, що де поміщики та капіталісти, там і УНДО. Де їх нема, як от на Волині, там вплив УНДО дуже непомітний. Однак п. Жук мабуть дуже слабо орієнтується в соціальному укладі західно-українських земель. Колиб ми навіть хотіли вірити на слово п. Жукові, то дійсність не дозволяє нам піти навмання за його твердженнями. Берім статистичні дані і порівняймо, чи слова п. Жука мають своє уоснування в дійсності. Польська статистика з 1921 р. показує, що земельних власників понад 50 гект. (майже до 90 моргів), які подали свою українську національність було у львівському воєвідстві 15, які разом посідали земельний простір 4.942 гект., в станиславівському воєвідстві було таких власників-Українців 25 з простором 4090 гект., у тернопільському воєвідстві — 18 з простором 4.420 гект., разом у Сх. Галичині було середніх зем. власників-Українців 58, в яких посідали було 13.452 гект. землі. Пересічно на одного власника припадало около 230 гект. землі (400 моргів).

Як же представляється справа на північно-українських землях? В польському воєвідстві було таких власників-Українців 39 зі земельним простором 73.712 гект., а у волинському 150 з простором 111.454, отже разом 189 власників зі земельним простором 185.166. Пересічно на одного власника припадало 980 гект. землі (понад 1.600 моргів). Не говоримо про більших земельних власників на Волині й Поліссі, які призналися до російської національності, а таких на Поліссі 79 з простором 312.630 гект. і на Волині 128 з простором 130.639 гект. А певно між ними щонайменше половина "малоросів". Отже де є поміщики, а тим самим і капіталісти, де є терен для поширення і поглиблення діяльності УНДО, колиб відповідало правді твердження, що воно об'єднує "більших власників", колиб воно заступало інтереси "поміщиків і буржуазії". А тимчасом на північно-українських землях, де якраз є поміщики й капіталісти (а не навпаки, як твердить п. Жук), УНДО поки-що не має більшого ходу. А за те там, в тій країні найбільш помітної української середньої (міщанської) земельної власності гарцюють всякі соціалістичні партії, українські і може ще більше польські. Та й селянство там багатше, як у Галичині. І власне тут УНДО є найсильнішою українською партією, там поки-що найслабшою. Отже мусить бути інша причина пригожого ґрунту для розвитку УНДО в Галичині, яка одночасно є причиною непригожого ґрунту на Волині. Це національна свідомість, розбудова національного життя, розвиток української національної ідеї, яка не базується

Станіславівський Ярмарок

дасть нагоду учасникам випробувати знамениті вироби

ФАБРИКИ ЦУКОРКІВ

ФОРТУНА НОВА

Львів, Кордецького 23.

на "поміщиках і капіталістах", тільки на народній масі. І скоро народня маса на північно-українських землях приходиться до більшій національної свідомості, то тим певнішим буде там ґрунт для розвитку і поширення УНДО. Отже не де капіталісти і поміщики, там і УНДО, але навпаки — де свідомо народня маса, там і УНДО. Поширення УНДО на північно-українських землях буде мірилом зросту національно-політичної свідомості української народньої маси.

Будучи партією загально-національною, організацією української демократії, заступником нації як цілості, УНДО не протиставить національних інтересів соціальним, ані не допускає відворотного протиставлення. Національні і соціальні інтереси українських мас воно трактує як нерозривну цілість, зводить їх до спільного знаменника. Здійснення національного визволення є одночасно й здійсненням соціального і навпаки. Коли що відрізняє УНДО від інших соціалістично-українських партій, то те, що УНДО в основу своєї діяльності кладе інтереси українського народу, як цілості, себ-то в першу чергу інтереси українського селянства, як головної основи нашої нації, а інші партії, об'єднуючись на соціально-класовій основі, мають на першій чергу інтереси одної класи, без огляду на її національний склад (за винятком соціалістично-радикальної партії).

ВІДГУКИ ЛЯХ.

Треба подивитись, що воно за чудасія.

Московські гості до нас у Харків приїхали й до того артисти музичної студії Московського Художнього Академічного Театру...

Приїхали квітетом і анонсували про свої два концерти в театрі держдрами великими афішами.

Гості ті московські дуже люблять і відспівують у нас на Україні й українських пісень...

Нас, Українців, сильно дуже вразив український репертуар московської студії.

Такий вони оголосили репертуар, що досі ми його не чували...

Мають вони, за афішами, проспівати якісь пісні, що звуться:

— "Вис янтер".

Очевидно, щось дуже цікаве... Назва якась загадкова:

„Вис янтер“...

„Вис... А хто „вис“, чого „вис“, на кого чи на що „вис“ — в афіші не сказано...

Пісня „вис“ — „янтер“... Знову таки не зрозуміло: хто кого „янтер“.

Чи після того, як „завис“, „янтер“, чи спочатку „янтер“, а потім сидить і „вис“...

Взагалі, кажемо, має бути щось надзвичайне з нашогож таки українського життя.

Далі в програмі йде:

— „Щедрівка — (українська колядка“.

Таксамо, як бачите, — найновіший винахід...

„Щедрівка“ — разом і „колядка“.

Диво дивне якесь.

Все одно, якби вони написали:

— Корова (український кінь)...

Обов'язково треба подивитись. Ще такого не було в нас.

(„Вісти“.)

Остан Вістий.

Пам'ятайте, що всякі збірки на

нагробник на могилі І. Франка

треба посилати до Центробанку

(Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на

шадничу книжечку ч. 7910.

Пам'ятайте, що всякі збірки на

нагробник на могилі І. Франка

треба посилати до Центробанку

(Львів, Ринок ч. 10. І. пов.) на

шадничу книжечку ч. 7910.

НОВИНКИ.

— За пам'ятник Франка у Львові. Дня 24. вересня 1926. р. була делегація Комітету для вшанування 10-ліття смерті Івана Франка у президента міста п. Наймана і предложила йому пропам'ятні писемля до міської ради, щоб узавати Валу вулицю — вулицею Ів. Франка і визначити сквер на Галицькій площі під будову пам'ятника Івана Франка. В делегації взяли участь голова Комітету М. Галушницький і член президії іжж. В. Трач під проводом члена міської ради дир. д-р С. Федака.

— На засланні. Дня 5. серпня ц. р. Український Союзовий Клуб вніс до міністра освіти Суйковського інтерпеляцію в справі безосновного перенесення проф. д-ра Пеленського до Львова до Ярослава. Уряд „моральної санації“, немов у відповіді на цю інтерпеляцію, щоб ще краще уможливити наукову працю нашому ученому, розпорядком львівської кураторії з дня 12. серпня ц. р. за ч. П. 108.58/26 переніс проф. Пеленського з днем 1-го вересня ц. р. ще далше на захід, бо до першої гімназії у Ряшеві. Цей розпорядок є доказом особливого „опіки“ польської шкільної влади над українськими педагогами й учнями.

— З літературних новин радянської України. Харківська „Книгоспілка“ видала збірник присвячений пам'яті Франка, зі статтями: Р. Заклинського, С. Вітика. О. Гермайзе, О. Дорошенка, П. Филиповича, П. Кияниця, М. Барана і Е. Величка. — крім цього повну бібліографію творів Франка складену бібліот. інститутом. — У державним видавництві вийшли: новинки Косинки „В житях“, П. Бедзика „До сонця“, гуморески О. Виліни „Лицем до села“, оповідання В. Худяка „У полі боротьби“, опов. А. Кравченка „Як Сасько став червоноармійцем“. Київський поет видав у В-ві „Слово“ збірку поезій „Проростень“. З драматичних творів появились С. Махонтова „Веселий хан“, Л. Улагал-Красовського і М. Пубовського „Обзолотились“, В. Товстоноса „Скибні діти“ і „На хуторі“. Побіглимського „Хубеане“ африканська песа, Карого „Селькорія“ і В. Муринця „Тарасків сон“ і „Розумна бабуся“. Недавно заснована „Віль-

тому не оминайте нагоди, виповніть негайно поміж замовлень і вишліть 462 до фірми: 8-10

БАНКОВИЙ ДІМ
О. ГРИС
Львів — 3-ого Мая 8.

Прощу прислати негайно **Львів Княгової лотерії**: черток по 10 зол., половинок по 20 зол., цілих по 40 зол. Належність в квітні зол. переішло чеком П. К. О. — почтовим переказом — прощу прислати за післяплатою. Ім'я і назвисько Докладна адреса

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Найбільш ший склад музичних інструментів, грамофонів і плит.

МЕЛЬОДІЯ
Львів, Коперника 5.

Телефон 8-59 поручає шкільні скрипки зі смиком зол. 18-50. Гуртом і детально: Цінник на бажання. 602 2-7

на Академія пролетарської літератури" (скорочене: „Вапліте“) видала спільний збірник зі статтями М. Хвильового („Україна чи Малоросія?“), М. Йогансена, О. Слісаренка, О. Досвітнього, О. Довженка й ин. Всі ці статті починають боротьбу з неграмотністю, графоманією і провінціалізмом української сучасної літератури, висловлюючи потребу ближніх взаємин з європейськими літературами.

— Міжнародний конгрес сексуальної психології. Пічнеться він у Берліні у перших днях жовтня і буде першим цього рода конгресом. На ньому будуть зібрані овочі столітніх дослідів при співучасті найвизначніших учених з Європи та Америки. З Відня приїде у власкій особі апостол іхел відомою проф. Штайнах. Ось кілька головних тем, які стануть предметом живої дискусії: нові правила педагогіки у зв'язку з проявами полового життя у молоді; полова зрілість хлопців і дівчат; сексуальні злочини, їх лічення і становище законодавства; причини зменшення уродин; нові методи охорони вагітності; нервові недуги жіноцтва у зв'язку з потребою продовження молодості; зміна старих поглядів моралі на сексуальні проблеми; полове життя первісних народів; сексуальна фізіологія білого і чорного жіноцтва; потреба нової суспільної гігієни. Можна без прибільшення сказати, що суспільні закони, яким ми підчинені, не знають донині навіть про існування всіх цих проблем і сучасних потреб, здійснених в інших модерних державах.

— Пральня чести. Поединок в Польщі, як за середньовічних часів, найкращим способом до вибрання сплявленої чести. Закони-законами, а чільні представники народу стріляють до себе у трагічних хвилинах, коли один з них професор варшавської політехніки, образить своєю поведінкою жінку міністра публичних робіт. На шість, стріляють так погано, що кулі не влучають і оба виходять з поединку чисті, мов після „овчої купелі“. А у Варшаві є ще такі наївні денникарі, які домагаються для них кар, тому, що поединок є заборонений!

— Жіноча недоля. Арештували 25-літню дівчину з Винник, Демівну, яка задушила свою дитину і скрила в stodolі. Недостача в подільській республіці відповідних законів для охорони нещлюбних дітей і захистів для дітей, яких матері не в силі утримувати — веде до щораз частіших злочинів.

— За прикладом графа Віндшгреца, який хотів спасти Мадярщину фальшивою валютою, пішли наші сільські 15-літні хлопці з бобрєцького повіту, Зварич і Дикий, пробуючи підробити дві монети по 50 сот. Не є виключення, що вони хотіли роздавати ці гроші, так само, як спільники Віндшгреца, своїм знайомим „на пам'ятку патріотичної акції“. Одночасно варшавська преса приносить звістку, що в однім домі наїшли під сходами 119 штук підроблених 5-золотівок.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ

спілка акційна у Львові

вул. Підваля ч. 7.

На підставі ухвали Загальних Зборів акціонерів Земельного Банку Гіпотечного, акційної спілки у Львові з дня 22. травня 1925. і постанови міністрів скарбу як також промислу і торгівлі, сповіщеної в Моніторі Польським з дня 20. серпня 1926. ч. 189. акційний капітал Земельного Банку Гіпотечного у Львові складаючийся з 10.500 штук акцій по зол. 25.— підвисується о зол. 739.500 або до зол. 1.000.000.— через видання 29.500 штук акцій нової емісії по зол. 25.— номінальної вартості за штуку і в тій цілі оголошується субскрипція на наступних умовах:

1) Емісійний курс означається на зол. 26.— за акцію.

З емісійного курсу в висоті зол. 26.— призначається на основний капітал зол. 25.— а позісталу решту по струченню коштів зв'язаних з емісією на запасний фонд.

2) Першенство до набування 28.000 акцій нової емісії прислугоє власникам акцій давньої емісії у відношенні до кількості посідаємих акцій т. є по 8. акцій нової емісії на кожні 3 акції давні.

Акціонари бажаючи користати з права побору мають в речинці до 1. листопада 1926. в год. 12. предложити Дирекції Земельного Банку Гіпотечного, акційної спілки у Львові свої давні акції без купонових аркушів, згідно оскільки їх давні акції знаходяться в переході тогож Банку, дотичне посвідчення та зложити рівночасно в готівці ціну емісійну по зол. 26.— на кожну акцію нової емісії.

3) На акції непобрані на підставі права першенства приймається зголошення в дорозі вільної субскрипції.

Зголошення належить вносити до Дирекції Земельного Банку Гіпотечного у Львові до дня 4. листопада 1926. і рівночасно зложити в готівці ціну емісійну то є по зол. 26.— на кожну акцію.

Приділ тих акцій доконає Надзірна Рада Банку по закриттю субскрипції після свого вирішення.

4) Субскрибентам, котрих зголошення не будуть узгляднені в цілості вглядно в часті, звернеться по замкненню субскрипції вплачену квоту на неприділені акції.

5) По думці статуту акції мають бути в засаді виставлені до половини основного капіталу на оказателя а в половині на назвиска з означенням місця замешкання і звання акціонера.

Оскільки хто з субскрибентів бажає, щоби більше як половина приділених йому акцій була на його назвиско, буде ласкавий це бажання зазначити в зголошенні.

6) Під оглядом прав прислугуючих властителям акцій нової емісії зістають вони зрівнані з давніми з хвилию вписання підвиснення закладового капіталу до торговельного реєстру і будуть брати участь в дивіденді від дня 1. січня 1926.

Надзірна Рада.

Пам'ятаймо: Рідна Школа — це на-
родня фортеця, це певний захист
в добі лихоліття!

В середу дня 29-го вересня 1926 р.
о год. 8 ій рано в Успенській цер-
кві (Волоська, при вул. Руській від-
правиться з нагоди 8-ої річниці
смерті бл. п.

О. прелата ЄВГЕНА ГУВАРА
емер. проф. держ. учит. семінаря
Поминання Богослуження,
про що повідомляється крених і
знайомих. РОДИНА.

ОПОВІСТКИ.

Український Наддніпрянський
хор під управою Петра Євсєвського
го у складі 30 осіб виступає:

Второк 28. IX. Долина.
П'ятниця 1. X. Дрогобич.
Субота 2. X. Дрогобич.
Неділя 3. X. Борислав. 193 40-7

„Український Національний Хор“
під управою Дмитра Котка:

Віторок 28. IX. Рівне.
Середа 29. IX. Рівне.
Четвер 30. IX. Тарнів.
П'ятниця 1. X. Тарнів. 529 8-7

Руханкова Т-во „Сокол-Батько“
подає до загального відома, що з днем
1. жовтня ц. р. починає руханкові направи
для таких відділів: членів, членів, стар-
ших учеників, старших учениць, мо-
лодших учеників, молодших учениць,
ремісничої молоді — відділ муже-
ський, відділ жіночий, та відділ шерму.

Вправи вестимуть вишколені провідники у
відновленні і заосмотренні у все руханко-
ве приладдя салі. Зголошення приймає
Канцелярія „Сокола Батька“ Руська 20.
щоденно від 10.—1. рано, та від 4.—7.
попол., та уділяє вичерпуючі інформації.
До всіх, що розуміють вагу фізичного
виховання в житті нації кличемо: Зголо-
шуйтеся численно на вправи, зголошуйте
знайомих та діти. — **Руханкова Секція**
„Сокол-Батька“. 613 1-3

Спростовання. Загальні Збори філії
Союза Українок в Яворові, що мали від-
бутися 3. жовтня ц. р. відбудуться дня
10. жовтня ц. р. о год. 4-тій пополудні в
салі Бесіди. 609 1-1

Бережани, саля „Наді“ п'ятниця 1.
жовтня 1926. Концерт — виймки з опер.
Хора і соля з симфонічною орх. 1) Вахня-
нин — Титар, 2) Оошод — Faust, 3) Verdi
— II Troubadour, 4) Сичинський — Роксоля-
на, 5) Wagner — Lohengrin — Tannhauser.
Початок о год. 8. вечером. Ціни місць від
50 сот. до 2 зол. — **„Бережанський**
Боян“. 616 1-1

Виділ Тов. „Січ“ в Грацу подає до
загального відома, що вписи на універси-
теті тривають до 15. жовтня, а на високій
технічній школі до 8. жовтня 1926 р. До
впису потрібні наступні залучники: 1) Сві-
дощтво зрілості, 2) Метрика, 3) Свідощтво
приналежності, 4) Свідощтво моральності
(на случай перерви в студіях), 5) 2 світли-
ни. — Удержання в Грацу мінімум 20 до-
лярів. — Документи слати на адресу: U-
krainischer Studentenverein „Sitsch“ in Graz
Un vera tzt. D.-Oestreich. 1-1

**Виділ філії Товариства „Просві-
та“ в Ходорові** знімає отсми п. Остара
Білинського, б. урядовця при філії
до негайного надіслання для філії пись-
менного звітлення з діяльності
при філії. 607 1-1

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

80 СОТ. коштує одна ложечка до чаю
— з хінського срібла у Мандля, Ко-
перника 14 проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 50 СОТ. коштує одна ложка, ніж
або вики з хінського срібла у Мандля
Коперника 14. проти кіна Коперник.

1 ЗОЛ. 70 СОТ. коштує один ніж з хін-
ського срібла у Мандля Коперника 14.
проти кіна Коперник. 432 10-10

ПАННА з укіня. П. курс. учит. сем. кру-
гла сирота, приїме лекції з народних
шкіл, може приготувати до гімна. есенту-
ально помагати в господарстві. Ласкаві зго-
лошення до Адміністрації „Діла“ під „Сі-
рота“. 606 1-2

ОТСИМ уважноється військовою кни-
жочку, виставлену через П. К. У. Ка-
лущ на імя Альберт Штекебауер річник 1903.
612 1-2

ПІОКІ з особним входом для 2 панів
або пань з удержанням при вулиці
Вроновській ч. 8. 1. поверх, офішини.
605 1-1

ПРИМУ негайно здібного хлопця на
практику в механічному ремеслі. — Ю.
Помара, Сенкевича ч. 9. 618 1-2

УЛЯ емеритів до винайму гарний дім
мурований з господарськими будинка-
ми і двоморговим городом. Стація в міс-
ці. 5 миль від Львова. Відомість в Адмін.
„Діла“. 600 2-3

В КУТАХ потрібний кравець Українець.
добрий прикравач, котрий міг би влас-
ними силами заложити кравецьку робітню.
1-2

ВЕЛИКИЙ соняшний покій з харчем для
студенток при українській родині біля
університету (1 хвиля ходу). Зголошення
до Адміністрації „Діла“ під „Соняшний
покій“. 611 1-3

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Найновіші плащі і сукні
ЦЕЦІЛІЯ ГАН

Львів, площа Смальки ч. 1а.
проти кіна „Марусянка“ поручає також
власну робітню. 610 1-10
Поясний в сплатах.

Бібліотека Т-ва „Просвіта“
Ринок, ч. 10 II. поверх

поновлює виповичання книжок від

1. жовтня в такі дні:

Понеділок і середа 4-6 по пол.

П'ятниця 1-2

Неділя 12-1

Для міських читальн, за порукою Виділів
гуртовне видозичання безплатно. Інформа-
ції в будні дні 8-11.

Бібліотека поповнена найновішими вида-
ннями. 607а) 1-1

Перворядна кравецька робітня

в великій повітової місті пошукує
кравця — перворядну силу, який про-
вадив би робітню жіночих і мужських
одягів, знав роботу кушнірську. Зголо-
шення з поданням усній слати до кіна
жовтня ц. р. до Адміністрації „Діла“ під
„Робітня кравецька“. 617 1-3

Конкурс.

на посаду управителя приватної
гімназії Українського Педагогічно-
го Т-ва в Чорткові з терміном 10.
жовтня, ц. р. — Подання вносити до Го-
ловної Управ. УПТ-ва, Львів, Ринок 10.
616 1-3

МАГАЗИН І РОБІТНЯ ФУТЕР

Ф. Й. Любельський
Львів Рутівського 5. Тел. 48-79
поручає всілякого рода **ШКІРИ,**
ФУТРА мужеські, жіночі і т. п.
перерібки виконує після найновіших
фасонів. 580 2-10

Аматорським гуртком до відома!

Вже появилася в продажі оперета в 3-х
діях Кухаренко-Старичий:

ЧОРНОМОРЦІ

Ціна 1 зол. Партитура в ціні 10-80 зол.
Книгарня Наук. Тов-ва ім. Шевчен-
ка, Львів, Ринок 10. 2-3

Купно — Продаж — Заміна
„Монюшко“ фортеп'янів
і П'янів 13-15

Львів, вул. Зіновича 10, Тел. 35-54

90 літ існуючий склад сукино

Ян Валлях і Син

Львів, Ринок ч. 33

поручає новості на мужеські одяги,
костюми і жіночі плащі — з першо-
рядних фабрик бельських і ан-
глійських. — Добірний товар. — Вели-
чезний вибір. — Фабричні ціни.
424 б) 1-1

До адвокатської канцелярії в Уж-
городі (Підкарпатська Україна — Ч. С.
Республіка) прийму негайно молоді, руте-
новану **мундантку** — Українку (евент. му-
шину, що пише швидко і без блуду на
машині Адлер (двохастровий латинський і
український). Знаючі українську стеногра-
фію будуть мати першенство. Оферти з
докладним описом життя і висотою жда-
ної місячної винагороди слати на адресу:
Д-р Іван Долинський, адвокат в Ужго-
роді Ч. С. Р. 608 1-5

Ширіть наш часопис!

ДІЛО

виходить щоденно передполуднем

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. ш. 143.322
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячної в криву 450 зол.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 зл., Німеччині 750 зл.,
Швейцарії 5 ш. фр., Чехо-
словацькій 20 ч. к., Румунії 15 лей,
Болгарії 750 зл., Австрії
750 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

В четвер рішиться доля сойму.

Прем. Бартель виголосить експозе і зажадає заяви довіря. — Сойм буде правдоподібно розв'язаний, нові вибори — в січні.

Варшава, 28. вересня 1926.

Тепер уже відомо, що прем. Бартель забере в соймі голос в четвер і виголосить експозе. Описавши в тій чи іншій формі зажадає заяви довіря для уряду, над якою по конституції не може бути голосування на тій самій засіданні. Однак Бартель зажадає голосування ще того самого дня, себто в четвер. Тоді ж з'явиться в соймі цілий уряд ураза з марш. Пілсудським (перший раз від часу свого міністрування). Не виключена річ, що це засідання сойму буде останнє, а по всякій правдоподібності — передостаннє. День 30. вересня або 1. жовтня буде отже кінцем другого польського сойму.

В кулоарах говорять, що клуб ХД зголосить в четвер свої давні наміри на заяву недовіря для мін. Суйковського і Млодзяновського. З мірдатних колах панує загально думка, що сойм буде розв'язаний, і то найдалше в суботу. Після розв'язання сойму прийде до димісії цілого теперішнього уряду, який потім буде основно змінений. Новий уряд мав би бути «урядом виборчим» і перевів би вибори до законодавчих тіл у перших днях січня.

Засідання сенату.

Варшава, 28. вересня 1926.

На засіданні сенату забрав перший слово сен. Поповський (ЗЛН), заявляючи, що його клуб голосуватиме проти будж. провізії, внесеній урядом. Описавши промовляли сен. Туліє (ХД), Кашніца (ХН), Возницький (Визв.), Бяли (Пяст).

З черги забрав слово сен. Карпинський (Український Клуб). Він стверджує, що від хвилі травневого перевороту ніщо на «креках» не змінилось. Були лише обіцянки, а положення населення з причини збільшення бюджету ще погіршилося. Конституція осталася лише на папері. Ми є думки, що сойм і сенат слід розв'язати, хоч не знаємо, чи будучі законодавчі установи змінять свою політику у відношенні до національних меншостей. Ми є думки, що нинішнє засідання сенату буде останнім, тому заявляємо, що як ми прийшли до цієї палати з переконанням, що це, чого нам тут відмовляють, можемо досягнути лише у власній Українській Державі, так і відходимо ще більше скріплені в цьому переконанні. Голосуватимемо проти провізії.

За першою поправкою про відкинення цілого закону (внесення ЗЛН) голосували: ЗЛН, славянські меншости і части Німців — проти: всі інші клуби. Жиди не брали участі в ніякій голосуванні, бо ухвалили здержатися від голосування. За другою поправкою, котрою автором є також ЗЛН, себто за зменшенням позиції держ. видатків до 450 мільонів, голосували: ЗЛН, Дубадеки, славянські меншости. За третім внесенням про повернення 3-го уст. голосували: ЗЛН, Дубадеки, Визволені, НПР, ППС і славянські меншости. Проти голосували Хадеки і Пястівці. Таким чином повний сенат відкинув бюджетову провізію в урядовій стилізації, ставлячись опозиційно до уряду.

Всеславянський конгрес лікарів у Білгороді.

Промова українського делегата.

(Від власного кореспондента.)

Білгород, 26. вересня 1926.

На всеславянському конгресі лікарів, що тут саме покінчив наради, були представники всіх славянських народів. Була й делегація українських лікарів під проводом д-ра Бориса Матюшенка.

До точки денного порядку «Туберкульоза у Славян» промовляли бесідники зпоміж усіх Славян. Так про поширення туберкульозу в Болгарії і боротьбу з нею промовляв д-р Руменов і д-р Геранов. Про туберкульозу в Польщі реферував д-р Лепінський, хвалячись, що тепер працює в його вітчині 58 противотуберкульозних товариств.

Після того забрав слово д-р Б. Матюшенко. Український представник підчеркнув, що відсоток хворих на туберкульозу був на Україні до війни дуже незначний. В часі війни, а ще більше по війні ця страшна недуга поширилася в страшенний спосіб, особливо між дітьми. Причин цієї пошести слід шукати передовсім у злім віднагодуванні населення і в ослабленні конституції тіла наслідком численних епідемій, що навістилися були Україну в часі останніх років. Також невідповідні помешкання, нестача лікарів і лікарств причинилися сильно до розросту тубер-

кульозу. В останнім часі відносини на тому полі дещо поправляються, однак сухоти збирають на Україні все ще обильне жниво.

Найближчий всеславянський конгрес лікарів відбудеться за рік у Варшаві.

Реорганізація кабінету Швеґлі.

Прага, 28. вересня 1926.

Преса повідомляє, що Швеґля вийде на Словацьчину до президента Масарика, який тепер там перебуває, і представить йому внесення в справі реорганізації уряду. «Лідове Новіни» пишуть, що в склад нового уряду ввійде м. и. мін. закордонних справ Бенеш.

На зборах чеської ремісничої партії в Празі пос. Найман заперечив чутки, начеб Швеґля бажав перефорсувати свою кандидатуру на становище президента республіки. Сам Швеґля заявив виконуючому комітетові своєї партії, що за життя Масарика ніхто інший не буде президентом республіки.

Ненарушнимий мир Європи.

Париж, 28. вересня 1926.

Штресман в інтерв'ю з берлінським кореспондентом «Матена»

сказав м. и.: Я передбачував, що військові і фінансові техніки дивитимуться критично на справу французько-німецького зближення. Однак фактом є, що між мною і Бріаном прийшло до порозуміння щодо можливості зближення обох країв, яке запевнить Європі ненарушнимий мир. Ідея французько-німецького зближення здобуває все більше прихильників у Німеччині, а французький кабінет має достаточний авторитет, щоби також для цієї ідеї здобути громадську думку Франції.

Литовський прем'єр у Москві.

Варшава, 28. вересня 1926.

З Москви повідомляють, що там у найближчих днях сподіються приїзду литовського прем'єра Слезевічюса. Прем'єр підпише економічний і реаскураційний договір і зложить ревізиту Чічерінові в зв'язи з побутом Чічеріна в Ковні. Данцігер Цгг. повідомляє, що литовський прем'єр у подорожі до Москви переїздитиме через Латвію. Там розмовлятиме з представниками латвійського уряду в цілі приготування основ для договору СРСР з Латвією. Так СРСР хоче заключити договори окремо з кожною державою, щоби перешкодити польським плянам.

Прімо де Рівера усувається з політ. життя.

Париж, 28. вересня 1926.

Мадридська «Ля Насіон» помістила заяву Прімо де Рівери, в якій він зазначив, що Нац. Зібрання має поладити важні завдання нац. відбудови і привернути економічну рівновагу в краї. Уряд поставив у парламенті справу заяви довіря лише тоді, коли цього вимагатиме батьківщина, або коли цього бажатиме король. Прімо де Рівера зазначив, що не обійме вже проводу в будучому кабінеті, а задовольниться військовим становищем, що відповідатиме його ранзі. Не буде мішатися до політики, ані не буде старатися відгравати роль регулятора політичного життя, коли ця роль дістанеться у відповідні руки.

Релігійна боротьба в Мексикі.

Рим, 28. вересня 1926.

«Секольо» повідомляє з Мексики, що релігійна боротьба там не вгає. Поліція дізналася, що в одному з місцевих клубів відбуваються довірочні збори католиків; перевела домашні ревізії і арештувала багато осіб, м. и. двох єпископів Діаза і Фльореса, які були переслідувані. Арештували також Ангелію Робсона, директора католицької колегії. Арештованих віддали до в'язниці.

Біржа.

Греші.

Долар у приватному обороті 9:00—9:00:75.

Збіжжя.

На біржі екакутанне купно двірської пшениці льоко Борщівці. Поза біржею мінімальні трансакції з причини нестачі довозу. Велика подача фасолі при нестачі відборців. Цін вдержані. Цін оціночн без трансакцій: пшениця краєва двірська 45—46, пшениця краєва селянська 42:50—43:50, жито галицьке 31—32, ячмінь галицький 27—27:50, ячмінь галицький пастильний 24:75—25:25, овес галицький 24—24:50, гречка 27:75—28:25.

Без пуття...

Львів, 21. вересня 1926.

Зясовуючи перед чотирма днями в статті «Банкроти» (в ч. 213) напружені відносини між урядом і соймом (себ-то реакційною соймовою більшістю), зазначили ми, що все лишиться по старому, що буде збережений status quo, що ані не уступить уряд, ані сойм не закінчить свого нужденного і безславного животіння, бо обі ці польсько-державні інституції є банкрутами, яких держить при житті їх... банкрутство. Та заки наша стаття побачила денне світло, наступили події, які немов би заперечували нашу «діагнозу». Сойм ухвалив во-тут недовіря двом міністрам кабінету проф. Бартеля, внаслідок чого заскочений уряд в цілості подався до димісії.

На протязі двох днів ширяли найдивовижніші здогади. Раз пророковано, що уряд з огляду на рішучу поставу сойму покориться, пожертвує двох своїх членів, то знов, що воскресне в «радикальнішому» складі і відкличеться до громадянства, розв'язуючи сойм і розписуючи нові вибори. На протязі двох днів все варилася, як в старому горшку. Тимчасом у понеділок 27. ц. м. проголошено «реконструкцію» кабінету в первісному, незміненому складі.

З другого боку президент держави, висловлюючи довіря повному кабінетові проф. Бартеля через поновне покликання його до керми, не усунув забори для діяльності уряду, не відкликався до громадянства шляхом нових виборів, не зажадав «волею народу» ствердити правильності свого рішення. Понизивши в публичній opinii вже й так збанкрутовану представницько-законодатну інституцію, він далі держить її при житті, щоби ще більше її покорити, понизити, зрівняти зі земним пороком. Правительственна преса додає лише, що сойм мусить бути німий, мовчазний, безголосий; що йому не вільно пускатися на ніякі екстратури; що в обсяг його прав й обов'язків під теперішню пору входить виключно тільки ухвалення вимогного урядом бюджету. Колиб сойм іще раз дозволив собі на якусь недовіря якому-небудь міністрові, не гадаючи вже про цілий кабінет, то буде негайно розв'язаний.

Реституція уряду проф. Бартеля і повне осоромлення сойму витворили нове положення, з якого ні сойм, ні уряд не вміють і не хочуть зробити логічного заключення. Замість здобутися на гідну взаїмну відповідь, відбувається дівачка іграшка. Особливо сойм не проявляє ніякої ініціативи, щоби від-

бивати „шовкові“ удари. Він покірно зносить одну пощочину за другою, лякаючись втратити діти і нових виборів. Соймова більшість, яка так по дівачки горойжиться проти „санайного“ уряду, виявляє відсутність якої-небудь самоповаги, являється в своїй збірній особовості інституцією без пуття, без честі і поваги. Бо коли уряд держить при ілюзоричній вегетативній анемічній, скомпромітований сойм, коли він так дуже дімаво й просто визнаючи зазначає не лише свою перевагу, але й свою диктаторську всесильність, то єдиною відповіддю сойму на таку поведінку повинна бути соймова ухвала про розв'язання сойму, тим більше, що перед польським парламентом не лишається вже багато часу навіть на найнужденніше, чисто дієтичне животіння. Тільки тим способом можна регенерувати польський парламентаризм, тільки тим чином можна здобути йому хоч яку-такую пошану, тільки в цей спосіб можна вернути йому якусь значіння, перетворити його з безмовного раба військово-диктаторської камарилі в справжню законодавчу установу. Самостійна постановка сойму про розв'язання і примушення уряду розписати нові вибори піднеслаб його авторитет та поставила теперішній уряд в дуже скрутне положення. Тільки такою повинна бути відповідь сойму, колиб він мав хоч дрібку пошани до себе самого.

Жіночі модні матеріали

Шовки, Полотна

Мужеські сукна

1530

50-7

продає надішлюче

ФІРМА
РОМАН

ЗУБИК

Бльів, Галицька 16

Але даремне булоб сподіватися такої мужньої відповіді. Діти й ілюзії ведуть перед перед самопошаною. До того ж нинішня польська більшість сподівається, що пониженням і терпелістю, з якою вона приймає пощочини, її вдасться удобрухати уряд, зм'якшити його тверде серце і перевести зміну виборчої ординації для „кресів“. А це найважливіше! Нехай гине парламентаризм, нехай пропаде сойм, коли в ньому мають засідати також „українські сепаратисти і комуністи“.

І тому то все лишиться по старому. Польська соймова більшість покірно підставлятиме під удар ще й друге лице, щоби тільки вижебрати зміну виборчої ординації для українських і білоруських земель.

тарі до поглядів харківського уряду, себто — формально бодай — теперішнього володаря України, на основні питання внутрішньо-союзної і заграничної політики Радянської України. Але перед тим ще кілька слів для характеристики органу і його редакторів.

III.

На чолі газети стоїть п. Ілько Боршак — дуже популярний серед українського загалу історик Орлика й Войнаровського і дослідник західно-європейських бібліотек і архівів. Він безперечно найздібніший і найплідніший серед останнього покоління українських істориків. Особливо бачили ми його час від часу затопленого в своїх фоліантах у Національній Бібліотеці, де мовчанка обов'язкова. Однак не треба аж особисто знатися і розмовляти з п. Боршаком, аби відчувати в ньому небуденного ерудита і пристрасного дослідника: таке почувається і бачиться трохи не з кожного рядка навіть його газетних статей і заміток.

— Яка шкода — казав нам один український історик, — що Боршак (уже від 1920 року, здається) пустився в сліпу совітську вулицю!

Річ певна, що шкода. Але все таки пуста річ кидати в когось каменем, або тільки ридати над психологічними і політичними явищами: недостежимо є не тільки дороги Господні, а й стежки й шляхи політичного буття і творення.

На всякий спосіб: Боршак — для радянської орієнтації неоцінена сила і всіми суперниками завидуваний здобуток. Він поставив радянську газету в Парижі на завидно високім літературнім рівні і зробив з неї орган, який з цікавістю, іноді навіть не без приємності, може читати найзавзятіший противник п. Боршака самого, Радянського Союзу, більшовизму, комунізму і всіх діл його. Припускаємо, що не чнею, як п. Боршака, заслугою є й притягнення цілого ряду змітних співробітників, українських і чужих, до „Українських Вістей“. Серед них найплідніший п. Олександр Севрюк, найінтелігентніший, можна сказати: єдиний інтелігентний, серед українських співробітників Берестейського мира. Далі п. Галіп, найметкіший з дипломатів усіх українських режимів передрадянського часу. Відомий артист Іван Мозалевський. Знаний письменник і архітект Юрій Лукомський. Прем'єнт Академії Гонкурів Анрі Барбіс. Ще інші... З почуттям жалю і навіть сорому треба сказати, що — мітична, правда — українська „буржуазія“ досі не спромоглася на літературно рівновартну цьому радянському органу газету.

Невже треба нам окремо заявляти, що віддаючи належне признання літературним прикметам „Українських Вістей“ і їх редакторів, ми ані на хвилину не хочемо призначати до політичної і соціальної програми того органу, такої протилежної нашим політичним ідеям і ідеалам?

IV.

Справдішньою політичною сензацією, замітною однакою своєю формою і змістом, як і моментом своєї появи була стаття „Українських Вістей“ з 1. ч. м. п. з. „Україна в повстанні проти Москви“ — написана у французькій мові (себто про його екзотро) і поміщена на першій сторінці газети. Заголовок тієї статті-програми був взятий з французьких газет, котрі за польськими джерелами оповідали небилі про стовпачення повстання Пилсудко-пет-

люрівців проти Москви. В тім змісті стаття носить характер офіційного детені харківського уряду проти невірних чуток, тай річочасно характер принципової заяви про основу політичної орієнтації Харкова. З уваги на те, себто на внімкове значіння тієї статті, наведемо суціль її уступи в дослівному перекладі, пропускаючи тільки ті вислови, яких ціпалась би подальша цензура і які легко і без того собі доспіває кожний читач „Діла“.

Ось що заявляє західному світові український радянський офіційний орган: „Загрожена ворогами, котрі впереч праву самоозначення народів захопили безмежні чисто-українські області... українська нація розуміє, що єдино тільки згода з іншими народами радянського Союзу може їй забезпечити соборність і незалежність.“

„В Союзі тім Україна займає друге після Росії місце чистом своїх мешканців і своїм господарським значінням. З правного погляду вона їй рівна. На підставі параграфу 4-го Союзної угоди кожна союзна республіка має право вільно вийти з Союзу, і ніщо (sic!) не може присилувати український народ остатися в рамках Союзу, як би хотів з нього вийти. Так, як би хотів вийти! Але саме цього він не хоче зробити і він не має ніякого інтересу те зробити. Він знає, що вийшовши з Союзу, Україна стала би без найменшого сумніву іграшкою сусідніх держав.“

Далі стаття настає на праві харківського уряду викоринити слід русифікації на Україні, хоч би воно навіть не подобалося Ларінові і комп., тай далі заявляє:

„Україна є республікою суверенною, вільною і незалежною. Без найменшого насилля і добровільно заключила вона союз з іншими республіками; отже вона може кожної хвили, коли їй захочеться, виповісти той союз (sic!) — як це зробили в часі світової війни Італія і Румунія.“

Не думаєте, що вже доволі цих цитатів, аби здати собі справу з ваги тієї правно-державної і політичної заяви? „Alliance“! Порівняння з Італією і Румунією! Таке суверенне коментування союзного радянського статуту! Ми некомпетентні судити, чи таке розуміння становища України в Союзі (Румунія, Італія!) справді відповідає букві і зміслові совітської конституції. Ще менше: чи інші союзні республіки, а з окрема московська, так само розуміють ту конституцію. А як би й так розуміти, то чи справді „ніщо“ з їх боку не стало би неперешкодою виступові України з Союзу і прийняттю нею ролі „іграшки сусідніх держав“... Не можемо дати відповіді на ці — треба признати — першорядної ваги питання. Наводимо заяву „Українських Вістей“ як симптом і як документ.

V.

З французьких газет довідуємося, що польське і румунське посольство інтервеніювало у л. Брюна проти діяльності „Сугуфу“ і проти „Українських Вістей“. Наслідком інтервенції французький уряд видав із Франції члена Сугуфу Ячмиського.

Ми забули вище зазначити, що секретарем Сугуфу є п. Норич-Дзіковський.

В. Новицький.

Ломимо кордон.

Звід представників воїнських „Протест“ у Ріаному.

Нераз писалося вже в нашій пресі про конешність усунути „сокальський кордон“. В останньому часі порушено ту справу з нагоди затвердження статуту Українського Педагогічного Товариства „Рідна Школа“ у Львові. Країна пора, щоби за теоретичними сяноточими балачками про єдність інтересів всіх українських земель під ілюзією ліпшої реальної, планової роботи, веденої спільними силами, по об'єднанні, суцільній програмі, яка однак може змилувати лавозок всього українського народу в межах Польщі. Таку саму думку діяло й громадянство північно-українських земель, зустрічаючи кожну нагоду „пригоду для зломання „кордону“.“

от Раді „омні“ а найстаріших воєн

„Україна“ у Франції.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, 24. вересня 1926.

I.

Хочемо в кількох дописах подати огляд українських політичних формацій у Франції наших днів.

Формацій таких є тут три: радянська, ес-ерівська й уенерівська (Петлюрівська); поза ними є тільки одиниці та аморфна маса зарібкової еміграції, особливо галицької; остання, на скільки вона не піддається комуністичним і соціалістичним проповідям, а глядає за спокосіння своїх релігійних потреб, — є віддана на ласку й неласку місіонарів Евалогія з одного, польських ксьондзів з другого боку: про яку-небудь діяльність греко-католицької церкви серед цих кількох десятків тисяч бідних робітників ми досі нічого не чували...

Згадані політичні напрями мають свої організації, своїх провідників, свої пресові органи. З них найстарший („старість“ ця, правду сказати, ледве чи переходить час двох років) орган Петлюрівців „Тризуб“. Наймолодший — бо тільки 15. ч. м. зроджений — ес-ерівський (або, як звичайно кажуть: Шаповалівський) „Український Робітник“. Органом радянського напрямку є „Українські Вісті“, організацією — „Союз Українських Громадян у Франції“, „СУГУФ“. Поміж тими організаціями йде постійна і завзята сварка, прикрашена лайками в органах і всікими „розвідниками“ і „контр-розвідниками“ „прийомами“ в особистих зносинах: це частина морального спадку по бл. п. Росії; це й відгомін того, що діялося в рр. 1918—1919 в Києві і Кам'янці Подільській, тай що діється й тепер в осідках радянських представництв.

Про Петлюрівську і Шаповалівську організації поговоримо иншим разом. Нині тільки одно можемо сказати про їх органи:

що „Тризуб“ редагований блідо й неталановито; його статті так сказатиб „фахові“ — слабкі, мало-сущі, а статті редакційні, програмові — не піднімаються понад рівень солодкової декларації в якімсь дивовижним соціалістично-націоналістичним дусі; —

що „Український Робітник“ має ще перед собою, а не за собою (досі появилася всього тільки одно число) доказ, що є в його редакційнім штабі письменники й еруди-ти здібні не тільки опанувати тай-

ни правопису, граматики й стилістики, (це не таке то вже мало-важне!) а й піднятися в змісті статей вище рівня вимликованої і виявленої брошуркової фразеології; —

тай що оба ті органи зворушливо згідно накидаються на третю українську газету у Франції, „Українські Вісті“, докоряючи їй між ин. тим, що вона — видавана за „більшовицькі гроші“ і є органом харківського уряду.

II.

Чи він правдивий — той закид, що „Українські Вісті“ офіційно харківського уряду, цього очевидно не можемо знати документально: ні протоколів відповідних постанов, ні грошевих переказів ми не бачили. Однак чимало познак показує, що в „Українських Вістях“ маємо справді діло з заграничною трибуною харківського уряду — очевидно маємо на увазі позначки, помічені в самій змісті газети і виведені з льогіки обставин, а не якінебудь модні в українськй емігрантськй світку контррозвідні „джерела“. Доволі кинути оком на „Українські Вісті“, щоби побачити їх півурядовий характер совітського чи — як хочете — радянського типу: свободний поштовий доступ на територію індексом заборонених книг і газет пильно береженого Союзу Соціалістичних Радянських Республік; анонси офіційних совітських банків і установ; оригінальні і повними іменами підписані дописи з радянської України, серед них і власні „Робкори“; оповістки совітського консуляту, — ну, і особа видавця і головного редактора п. Ілька Боршака, котрий був одним із головних співробітників безперечного органу тутешньої совітської амбасаді „Парижського Вестника“.

Цього доволі, щоби не мати сумнівів щодо факту звязків „Українських Вістей“ з Харковом. Зрештою й сама газета ніколи не реагувала заперечуванням на відповідні „закиди“ своїх двох париських пресових суперників. Очевидно, вона їх просто не вважала закидами.

Настаємо на цю обставину тому, що в світлі офіційного характеру „Українських Вістей“ мають особанве значіння ті першорядної цікавості політичні заяви тієї газети, які вважаємо потрібним нижче навести: в них матимемо програмні комен-

ських „Просвіт” у Рівному під проводом п. сенатора Ол. Карпінського взяла ініціативу в руки і в неділю дня 26. вересня 1926 р. відбулася Зізд представників „Просвіт” Волині, одночасно запрошуючи до участі всі культурно-освітні організації, північно-західних українських земель, а також львівські центральні: „Рідну Школу”, „Прогрес”, „Сокола-Батька”, „Пласта”, й ин. Гля порядку наради поставлено такі справи: 1) Справа приватного шкільництва — у зв'язку з поширенням статуту „Рідної Школи” на всі українські землі; 2) Справа фінансового виховання (поширення і легалізація існуючих спортивних і пластових турків); 3) Шляхи й методи організації доклади про діяльність з м.спів; 4) Об'єднання просвітницької праці; 5) Святкування 10-ліття „Просвіт”; 6) Вільні внески.

Чи сама потреба Зізду була так велика, чи програма була так добре підібрана, чи одно й друге разом — спричинило, що Зізд був невичерпно численний, перевищує сподівання ініціаторів. У Зізді взяло участь 270 учасників, яким було дещо затісно в селі рівненського „Народного Дому”. З галицьких центрів були заступники: „Рідна Школа” (голова Омельян Терлецький і Лев Ясинчук), „Прогрес” (дир. Семен Магальяс), „Сокол-Батько” (ред. Дмитро Палів) і „Пласт”.

Наради почалися в 12 год. в полудне відкриває сенатор Ол. Карпінський короткою, річовою промовою, звертаючись під кінець з теплим привітом до учасників-гостей та разом подаючи до відома, що право голосування на Зізді на підставі дозволу воевідства в Луцьку мають тільки представники в олімпіях „Просвіт” (яким для відрізнєння видано сірі картки). Гості (яким видано білі картки) можуть вправді забирати голос, але вони не мають рішачого голосу. До президії Зізду ввійшли: сен. Олександр Карпінський як голова, як заступники пп. Власовський, д-р Річинський, сен. Черкавський, посл. Козубський і Козичський, а п.п. Кендржильський, Антін і Кібалюк Неофіт як секретарі. Перед приступленням до порядку наради зложили привіти й побажання: п.п. Ол. Терлецький від „Рідної Школи” (засувавши інтересно співність долі галицької й волинської землі), С. Магальяс від „Прогресу”, ред. Д. Палів від „Сокола-Батька” і підпоручник Нерковий Команди Пласта, сен. Пастернак від холмського добродійного Товариства „Рідна Хата”, а секретар відчитав писемний привіт, які наспіли від „Ревізійного Союзу” у Львові, студентів Волинських у Празі і ин.

Впорядки Зізду, виходячи зі зваження, що шкільна справа мусить під теперішню пору стати в осередку нашої культурної роботи і політичних змагань, поставили як першу точку порядку наради справу приватного українського шкільництва. Ця справа викликала на Зізді незвичайне зацікавлення й увагу. Шкільний і порушений при кінці церковній справі привітаний Зізд найбільше уваги. Бачиться, що зовні на північно-західних українських землях найбільш збодежені.

Реферат п. Кендржильського про українське шкільництво на Волині, опертий на фактичний матеріал, добре обгрунтований та устемізований, викликав особливе зацікавлення. Провідною думкою реферату з ідейного боку було: Створення власної шкільної системи за всяку ціну. Всі і все для своєї школи, — а практичного боку: Єдина має бути українська приватна школа і єдине керівництво нею — Українське педагогічне Товариство у Львові.

(Докінчення буде.)

*) На оснування „Просвіти” в Холмі — влада не дозволяє. — Авт.

ЩАДІТЬ УКРАЇНЦІ,

бо тільки через ощадність станемо незалежними. — Вкладки приймає

Красне Товариство Кредитове, вул. Домініканська 11.

Свята Франка.

Моравська Острва (ЧСР.).

Дня 19. вересня ц. р. відсвяткувало тов. „Прогрес” в Моравській Острві 10-ті роковини смерті Ів. Франка. Святкову заходів отворив вступним словом надрадний Гвоздочник (чл. тов. „Прогрес”, Мор. Острва), який підкреслював великий заслуги Франка перед Україною. Відтак шили докладні точки програми свята, що складалася з реферату, декламаций, сольо-співу та гри на скрипці. Телом довелося присутнім, коли читав свій реферат директор Хандога, голова тов. „Прогрес” в М. Остраві. Добре продекламувала п.п. М. Походайна та Івас Походайна. Мірші Ів. Франка, за що п. Походайна одержала китичку квіток. З чуттям декламував „Камеярія” інж. канд. Дула Роман, член тов. „Вільна Громада” у Глибчівці. Інж. Дуда Михайло теж член „Вільної Громади” у Глибчівці своїм співом оритував до себе усіх присутніх. Особливо гарно передав він: „Мишуля” літи мохочів, „Гетьмани” та „Ой ділля ділля”.

який місяць”. Свій успіх у великій мірі може завдячувати інж. Дуда своїм партнеру, п.ні Застерівній, яка фортепианом аккомпаніментом показала себе незвичайно музикальною. Одною з найгарніших точок програми була гра на скрипці інж. канд. Застера (Чех), який прекрасною виконав своєю точку. Участь оп. Застерівної та інж. Застери тин більш цінна, що вони з охотою взяли на себе частину праці для відсвяткування пам'яті нашого вельетя. На прикінці слід підкреслити, що до влаштування цієї академії у великій мірі причинилися своєю працею члени тов. „Вільна Громада” у Глибчівці, які не тільки що працювали перед святом, а й брали чинну участь у самому святі. Наме свято пришло багачко Українців, як з самої М. Острави, так і з околиць. Довго ще по закінченні програми лунала українська пісня у клубових помешканні. Якось не хотілося знову розходитися з ріжних напрямках, бо такі вестері є великою рідкістю у „вугляній Остраві”, де наші люди здебільшого весь час віддаються важкій праці по всяких інституціях.

О. В. М.

Безпереривність обов'язку.

Вже від давнього часу не чуло українське громадянство розжаленого голосу „Рідної Школи”. Коли Головна Управа тої установи числила на те, що цейже вже громадянство навикло до звичайної відділювати лайку своїх доходів на потреби виховання рідної молоді, то громадянство — мабуть уважало мрячанку за повний достаток у Товаристві. Це було мале непорозуміння. Завдяки поважній збірці на „коляду” й визначній допомозі братів з Америки могло Товариство дотепер клігати, оплачуючи не тільки львівські школи, але й значно підпомагаючи провінційнальні.

Одначе це неправильний стан, коли якраз ті, які в першу чергу користуються діяльністю Товариства, не дають йому від себе потрібних засобів, а здаються на полич тих, які з Товариства безпосередньо ніяк не користаються. Ми ще не такі вбогі, щоб тільки вижидати чужої помочі. У нас багато деклянується на тему, що будучність народа певніша, що будемо тим важливішим чинником у великій грі, чим будемо представляти й більш культурні вартості. Але на дні ще й тепер важко обійтися нам без окремої прикупи для виповнення — здавалося би — кінцевого обов'язку.

„Рідна Школа” вичерпала свої мізерні грошові засоби. Це мусило статися, коли вплили за кожний місяць зменшувалися, аж досягнули з цілого краю в серпні-ч. р. дивно низьку цифру бо тільки 2964 зол. 60 с. Шкільні оплати, на які числила Головна Управа у вересні, не дописали ізза опізнення шкільного року. Міжтім видаток на вересень і жовтень не то, що не зменшиться, але ще збільшиться з огляду на конечні заосмотрення шкіль на зиму. Коли дещу здержливість у датках для „Рідної Школи” в літніх місяцях можна було від бід оправдати видатками, спричиненими у багатьох інтелігентів літнім виїздом, ми у селі живішали, то ніякого виправдання не може бути вже тепер.

Нехай же негайно закличуть організації на праця по Кружках „Рідної Школи”, нехай пригадають собі інші установи існування тої інституції з її потребами, нехай кожний громадянин докаже негайно ділом, що дорожить будучністю народа. Інтелігенти на селі й свідомі справи селяне й робітники нехай подбають, щоби негайно придбати зі своєї місцевості поважний даток на „Рідну Школу”. Не можемо дати зямідати тому доробкові, який ми на протязі років здивали та такими зусиллями. Висловлюємо погляд, що жертвенність змаліла лише через хвилевий недогляд нашого громадянства, яке дало вже чимало доказів своєї живучості.

„Рідна Школа” мусить мати потрібні засоби і то негайно, бо ж молоді зі шкіль розпустити не можна, а Головний Управі треба дати можливість подумати і над іншими дуже важкими й печуками справами, а не тільки над тим, чим покрити видатки. Не сумніваємося, що українська громада сповнить свій обов'язок і що таких покликів вже не буде потрібно. (Для довідности розсилається чекни Го-ва з цим числом часовису).

Головна Управа „Рідної Школи”.

НОВИНКИ.

— „Дім українського актора”, який хотів би збудувати Союз діячів українського театрального мистецтва в можливо найкоротший час, є під теперішню пору, одним з найбільше печуких поступатів артистів українських сцен. Брак якогонебудь забезпечення на випадок незділності до праці та на старість відстрашує від сценічної праці інтелігентний та біль не талановиті сили або, що гірше, принеаодне їх мукати кращою долі у чужих. Щоби хоч у часті зарадити дихом, „Союз діячів українського театрального мистецтва” організує „Глибчівський український актор”. У цьому часу дасть вистави у Львові, Золочеві, Тернополі, Рогатині, Стрию, Коломиї та також взапівте

ВІДГУКИ АНІ.

Осмія змисл.

Нераз мені виривалося якесь неприємне слово на поліцію. Прокуратор раз конфіскував, раз пропускав, залежно від тугару цього неприємного слова. Польські часовиси зі „Словом Польським” на чолі за кожне таке слово підмовляли на мене поліціантів, від постерункового до комісара включно: Ватиб його, мовляв, замкнути в якусь пивничку і... так далі.

Ріжні люди ріжні думали про тенденцію моїх поліційних фейлетонів. Одні казали, що я хочу ошкарлювати одну з найкраще поставлених організацій у Польщі, другі, що я маю патріотичний намір поправити деякі хиби, недомагання і т. п. деморалізацію.

Та на ділі ні одно ні друге не є правдою.

Я просто лихий був на поліцію, що вона така справна, розумна, бистроумна, догадлива і второпна. Нема для неї загадки, якої не відгадала, нема заковини, якої не розчовпала. Навіть дуже штудерно закарлючені справи вона вміє розкарлює і засакує винуватця силою аргументів та доказів.

Нераз дрібнесенький натяк чи познака стають тією ниткою, яка веде пізніше до клубка... державної зради.

Щоб не бути голословним, покористуюсь документами.

Всі, здається, памятають бл. п. „Вертеп наших днів”. Обіжав він цілу Галичину, приносячи авторам славу, а імпресаріям гроші. У „Вертеп” виступали наші видніші діячі, які зі співами й танцями балакали про себе і про своїх.

Так принайменше здавалося нам — смертельникам: авторам, рецитаторам і глядачам.

Але инакше дивились на цю справу люди, призначені до шукань, пошукувань і розшукувань.

На дніх потягнуто до відповідальности двох учасників імпрези, обвинувачуючи їх у порушенні публічного спокою (§ 65).

До добрецького суду вплинуло ось таке донесення команданта поліції в Бібрці, з якого подаю автентичні місця.

збірки по тих містах за дозволом адміністративної влади. — Управа Союзу сподівається, що українське громадянство своїми датками та участю в улажених виставах причиниться поважно до прискорення реалізації будови „Дому українського актора”.

— На ярмарок до Станиславова вибирається чимало цікавих львівських громадян, купців, промисловців і кооператорів. Візід у неділю 3. жовтня 6:50 вранці, поворот вечором. Ціна знижкового білету і вступ на ярмарок 11 зол. 50 с. Зголошення до дня 3-го жовтня до г. 12. приймає „Організація Українців м. Львова”, Ринок 10. П. н., галерія праворуч.

— Курси французької та англійської мови відчиняє „Українська Торговельна Школа” у Львові і приймає зголошення до 3-го жовтня устко та писемно (Корнієнців 1. III. пов.). На ці курси можуть вписуватись і всі ті, які не записуються на інші курси згаданої школи. Управа звертає одначасно увагу, що всі ті, які хотіли вписатись до інших аналогічних торговельних шкіл а є там не прийняті, можуть користати з однорічного торговельного курсу абітурієнтів.

— Трагічна хроніка. У Винниках підчас весілля невідомі гості побили на смерть місцевого заступника прокуратора Чубинського, імовірно з помсти за його судові присуди. — Молодий урядовець скарбової палати у Львові Здебйовський застрілється в лісі „На Пасіках” наслідком нещасного кохання. Самовбивець лежав з суботньої ночі до нещасного походу у лісі і довга черга цікавих, що вибралась у гарну неділю на прохід, облядала трупа: хтось хоче стринтись не повинен робити цього під неділю, коли ніхто не урядує”.

— Нові польські станції. В

... Cafe przedstawienie miało charakter antypaństwowy i miało na celu podburzyć obecnych 200 osób inteligencji ruskiej przeciw porządkowi i Polskiemu Państwu.

1) Dr. Suwerek (bez nazwiska!) to ma przedstawiać Prezydenta R. P.

2) Włodzimierz Baczewski t. j. arcykryjący z Żywca.

3) „Chłop z bukietem” — radykal; artysta, przedstawiający go, tonem rozkarującym, zawywał każdego: czy to ślepy, czy kulawy, by z kosa, motyką, sierpem przystawali do partii radykalnej i do Siczy, bo to jedyną organizację, która ma uwolnić Ukraińców z niewoli polskiej. Zawywał, by pod przewodnictwem głównego radykała Fedja Fedorciwa i pod główną komendą Ciapki — Skoropadskiego, razem z Kossą sowiecką i Niemcami wywołać rewolucję nie tylko w Anglii, Francji, ale także we Lwowie i Bóbrce (!)

W ogólności artyści, ukryci za kulisami wygłaszali podburzające przemówienia... i t. d.

Стільки само донесення. Уваляю собі здивування всіх, хто був на „Вертеп”. Правда, що нікому і в голову не заходило, скільки протипольської сатири напхали там хитрі автори.

Але від чого поліціант зі славної Бібрки?...

Його чимнебудь не здурив Л. В Бібрці вже навіть вульками вибухали, то й „Вертеп” не така дивовижа, щоб її не зрозуміти.

Щиро признаюсь, я захоплений.

Подумайте тільки: звичайний, неінтелігент, а який нюх, який змисл спостереження у нього!... За одним махом розв'язав тайну „Вертепу” і викрив антидержавну тенденцію.

Щоб то було, якби той поліціант мав бодай одну гімназію! Викрив би певно ще й те, що кілька були зроблені з днів міту, а шабля червоного пралата була вкрадена з військового магазину.

Але й так, як воно є, це блискучий доказ на остроу осямого змислу в сторожів публічної безпеки.

Словом: Не здурив апікаря кукервасом.

Galaktion Utkin.

Почаєви збудовано костел (покищо дерев'яний), хоч там місцевих латинників ледви кілька душ. — У Знесінні під Львовом здвигнено костел для родин львівських польських залізничників та урядовців, що там поселилися. — В Любачеві набула „народова організація кобет” дім з одним моргом городу на польську захоронку.

— Польські військові осадники. На північно-західних українських землях поселилося досі понад 8000 родин польських військових осадників. У минулому році (1925) приділено там наділи землі 125 новим польським кольтоністам, з того 99 місцевим і 26 спожа терену східних воевідств.

— Зразок урядової інтелігенції. Кількох наших львівських театроманів одержало цинні дніми прецікаве візвання до львівського суду на доручення суду в... в Бібрці. На візванні § 66. — державна зрада. „Постерункові поліції” у Бібрці подав скаргу на організацію небезпечної протидержавної пропаганди названої „Вертеп наших днів”. Автори театру даяльов у символічній формі накликували до бунтів, різні і до відорвання „частини від цілості”. Оригінальний відпис цього судового донесення найдуть читачі в малім фейлетоні. Хоч як важко буде читачеві повірити в автентичність цього документу, він є правдивий. Інтелігенція сторожів публічного заду в Польщі не є вища від каменичних сторожів. Про це ми знаємо з щоденного досвіду. Але що сказати про інтелігенцію судів який приймає цього рода пісенітницю як поважний документ і веде єзідство, не зиркувавши, що має до діла з комічним плодом уяви неграмотного поліція? Церестухані особи не жалували витраченого часу; вони мали прекумедний епілог сатиричного вччора!

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане Редакція не відповідає.

Вийджаю зі Львова 30. вересня — вертаю 28. жовтня ц. р.

Д-р Куровець.

— **Обниження процентової стопи.** Новий розпорядок міністра скарбу далі обмежує право кредитових інституцій, щодо висоти відсотків при уділюванні кредиту. Від 6. липня до цього часу вільно було стягати річно 18 проц. від випозиченої суми. Почавши від дня 21. вересня 1926 р. дозволена висота відсотків знижена до 16 проц. річно, себто 1 $\frac{1}{4}$ проц. менше від уділеного кредиту. Від сум, які випозичено до дня 21. вересня ц. р. на відсотки вищі, як 16 проц. річних, вільно побрати відсотки в попередній висоті за час до найближчого речення їх платності, а в усім разі не пізніше дня 1. листопада 1926.

— **Замість відмолодження — смерть.** Дивну тіль на сучасні обставини життя лидає свіже самовбивство віденського біолога Пачла Каммерера. В 44-літній році життя належав він до найвизначніших австрійських учених і своїми дослідженнями над відмолодженням здідав собі велике ім'я на чужині. Він був відданий доцентом у віденському університеті і цього року одержав особисте покликання до московського університету, щоби там організувати біологічний інститут. Ця пропозиція відкривала перед ним перспективу здійснити свої численні наукові плани. Не маючи вигляду стати швидко професором в якомсь німецькому університеті, де скрізь є гіперпродукція кандидатів на катебри, він виїхав у літ до Москви. Одначе різні тамешні технічні труднощі в організації задуманої ним праці знеохотили його і він вернувся минулого місяця до Відня, буцім-то з метою закупити нове приладдя та книжки для нового інституту. Та у Відні ждали на нього старі спомини, які у великій мірі причинились до його повороту; він був двічі жонатий і двічі нещасливий. Амор був тим злим духом, який долив до його чаші найбільше крапель отрути. Каммерер розпорошався зі своїми друзями, буцім-то перед відвідом до Москви і в лісі, в околицях Відня, застрелився. З його творів відомі: „Die Vererbung erworbenner Eigenschaften“ (перекладене на кілька мов), „Rätsel der Vererbung“, „Artenwandel“ і філософський твір „Das Gesetz der Zelle“.

— **Катастрофи.** На просторах американського побережжя, де гуляв борей, вибухла епідемія тифу. Японський поїзд на лінії Сімо-ні-Токіо вилетів із шин: 28 убитих, 50 ранених. — У Варшаві на протязі одної ночі були на залізницях дві катастрофи: вилетів із шин особовий поїзд з Дембліна (один убитий, кількох ранених) і розбились три товарні вагони.

— **Перемоги Нурмія.** Фінляндський легкий атлет Нурмі, що знавася у Відні, хотів побити власний рекорд у бігу, який рівняється 3000 метрів у 14 хв. і 28 сек. З огляду на погану погоду, рекорду не побив, зате 4828 м. перебіг у 14 хв. і 074 сек., що є новим світовим рекордом. 12.000 юрба Віденців зробила йому овацію із світляними ефектами і дефілядою 500 австрійських легких атлетів.

— **Спадщина бурхливого поета.** Російський поет Сергій Есенін, що недавно повісився в Москві, залишив свою родину в неясній становищі. На рік перед смертю оженився він з відомою італійською танцюристкою Дункан, але „неформально“; претенсії до захо-

ОЛЬКА

дів з його спадщини має його остання жінка гр. Толста і попередня Мейергольд-Райх. А що по радянським законам право до доходів з творів після смерті письменника мають передовсім його діти і рідня, що живе в його домі, ніж утримувана, то тепер процесуються за його спадщину: двоє дітей з першого подружжя, двоє нещасливих дітей признаних законними. Його родичі та дві сестри, що жили в нього і гр. Толста.

— **Кандидатом на нагороду Нобля** у Франції ставляють деякі І. Г. Роні, голову „Академії Іонкурів“, автора численних фантастичних повістей з філософічним підкладом. Здається, що це не буде єдина кандидатура Франції, якщо Франція взагалі прийде цього року на чергу при призначенні Ноблівської нагороди за літературу.

— **Плата за знайомість мов.** У німецькому міністерстві закордонних справ об'являє новий розпорядок про окремі додатки до платень тим урядовцям, які знають чужинні мови. Висота тих додатків залежна від ступеня трудности мови. До першої групи належать мови: германсько-романські як найлегші, до важкої групи: славянські мови, до третьої: східні мови і до четвертої такі спеціально важкі як китайська або японська.

— **Світова хроніка.** 27 го вересня минуло 400 літ від часу, як в Європі появилася перший часопис. — Найстарший син бувшого німецького кронпринца вступив до „Райсхвері“. Націоналісти глядять на нього як на кандидата на майбутній престол. — Новим світовим переможцем у боксі є Американець Джен Танней, який побив дотеперішнього чемпіона Джека Демпси. Демпси розяснює свою невдачу тим, що безпосередньо перед змаганнями одержав телеграму про неауду жінки.

— **Свобода** ч. 38 містить: Культура і політика. — Зміни без змін. — Два мільярди. — З організаційного руху. — Підручником яром. — Із Закарпатської України. — Що чувати у світі. — Заграна позичка для Польщі. — Новинки. — Господарські вісти. — Всячина. — В справі фахово-доповнюючих шкіл. — Два українські хори. — Нові книжки і видання. — Дописи з краю.

Всячина.

— **Зраджений Євросець.** Підчас останнього свята байраму пророка Магомета трапилось у Мещі велика подія. Вершком свята був похід паломників, що зібрались з усіх кінців світа. Поділені на національності, рядами, машерували вірні, при згугах музики, співаючі, довкола кааби, святого чорного каменя, якого великанський бляк займається шпилем до блакитного вразького неба. Вступ до „святая святых“ Кааби заборонений невірним під карою смерті. Модерні магометане змінили трохи свої традиційні закони і замість їти пішки до Мекки, їдуть туди залізницею, одначе закон Кааби трінає незмінний надалі. Коли похід проходив біля святого каменя, нараз з однієї громади глядачів счинилась метушня. Люде вхопили якогось чоловіка і спали його; він подібав на турецького або єгипетського вченого. Почулись голоси, що його треба покарати, бо він невірний. Ось-ось юрба була би його „злінувала“. Святиники, що виконували роль судді, не закрили у ньому нічого підозрілого і охороняв його. Почався допит. Виявилось, що рязень є славним європейським орієнталістом, який живе на Сході від довшого часу і прийняв іслам, щоби свобідно продовжувати свої студії на місці. Він живився настільки з предметом своїх дослідів, що він спосіб життя уродженого мусульманина. Навіть його зовнішній вигляд нічим не раджував європейця. Його ім'я було настільки відоме, що він без труднощів доказав свою приналежність до ісламу і право брати участь у поході, щоби придбати титул „гаджі“, який дістають усі вірні, які згідно з приписами релігії їдуть у паломницьку подорож до Кааби. Тепер він сам поцікавився: звідки хтось у юрбі міг підозрівати, що він не є вірним сином Магомета? Тому, що він мав великі заслуги для поширення цієї

трикоти 414а) 3-4 першої якості
панчохи по цінах
рукавички фабричних

Магазин і робітня футер Віктора Зіхлера Сини у Львові

пл. Галицька ч. 14. І. пов.

порувають футра, жіночі, мужеські як також всілякі парерібки. 500 2-2

науки, йому виявили довірочно тайну: коли наблизилась оркестра і він почув перші згуки маршу, він почав легко нівивати на землі так ногою. У такий святотатний момент чогось такого не зробить ніхто. Іноді син Сходу!

† Посмертна згадка.

Тит Зячківський, емеритований радник двора Вишого Краєвого Суду у Львові, бувши послан до Галицького Союзу, член-основатель тов. „Просвіта“, почесний громадянин міста Будагорова і Тисмениці і пр., помер прийнявши св. Тайну, 25. п. м. в Дорі на 81-літній році життя. Похоронне богослуження в тамешній церкві у вісторок 28. перед полуднем, а перевезення тіла до родинного гробу у Львові на Личаківський цвинтарі в середу 29-го вересня в год. 2. попол. з чернівецького двірця.

Покійний родився 1846 р. в Лопатині, долиньського повіту, у старій священничій сім'ї. Отець його Йосиф був визначним священником-патріотом 50—70-х років. Як ученик самбірської гімназії брав Тит живу участь у національних кружках молоді 60-х років і як студент університету у Львові належав до піонерів українського національного відродження. Посвятившись судейському званню, був діяльним у Будагороді, Тисменищі, Коломиї і Львові, полишаючи всюди найкращі спомини про себе як справжнього, народолобного і впливового сильного неупустити суддя. Перейшовши на емеритуру, він адвокатську канцелярію у Мблону. До практичної політики нехильний, був одначе раз спонуканий кандидувати і прийняти мандат із сільської курії до галицького сейму (1895—1901). За те живо цікавився освітнім і культурним життям та брав діяльну участь у ньому, належачи до багатьох товариств. Дім його належав за часів до зразкових під оглядом національного свідомості і патріотизму. З синів його старший Омелан є нотарем у Надвірній, молодший МIRON займає визначне становище на Рад. Україні, а середній Степан в 1919 лав у подільському „ночирокутинку смерті“; дочка замужні за: о. Копистинським у Каспівці, о. Білинкевичем у Каміні, дир. Аліскевичем в Ужгороді і проф. Томашівським у Львові. Покійний лишив по собі писані спомини з життя. В. И. П.

Олександр Дзьоба, директор суду, громадянин міста Бережана, член-основатель всіх українських Товариств у Бережанах, помер дня 19. вересня 1926, проживши 67 літ.

Зійшла в могилу людина, що ціле своє життя, попри свої родинні й особисті обов'язки, посвятив для праці для свого громадянства. Член-основатель всіх українських Товариств, довголітний директор Товариства „Надія“ і „Народного Дому“, зглядо член Надзірної Ради, член Української Бурси, Міщанської Читальні „Просвіти“ й інших Товариств, свій позаслужбовий вільний час посвячує в тих товариствах. Міщанська Читальня в Бережанах не забуде ніколи Покійного як свого довголітнього режисера і провідника аматорського гуртка, котрий під проводом Покійного перед війською дійшов був до світлих вислідів. В р. 1918 бл. п. Олександр Дзьоба став одним з тих, котрі поставили за всяку ціну закупити для українського громадянства дім так званий „Стара почта“ і сьогодні в тім домі, що є власністю Кружка УПТ, в Бережанах, містяться всі культурно-освітні Товариства, котрих члени згадуватимуть при кожній нагоді тих, що ночей не доспали в журбі за купно того дому. „Я не міг спати вночі, доки ми того дому не купили, а коли купили, — перший раз з відволенням — щасливий переспав ні“ це були слова висказані бл. п. Дзьобою до людей його округи.

В останніх повоевних літах посвятив Покійний себе майже цілого українським сиріткам, угуртовалим у сирітським Захисті СС. Пр. Дім Марії в Бережанах. Не було дня, не було години, щоб Покійний не запитав до Сестер Службицьких, не поспитав їх про їх потреби, журби. І не даром Сестри відносились з таким пієтизмом до нього. „Як ми в біді, як ми в великій потребі, то ми негайно їдемо до нашого папа директора і він нам ніколи не відмовить допомогти матеріальної і поради“ — це були часті слова сестри-настоятельки Августини на адресу Покійного. А вже самі сирітки мов рій білі охужав негайно Покійного, знаючи, що їхній батько-опікун щось їм приніс, скаже їм якесь слово потіхи, слово батьківське, так дуже потрібне для сирітки без батька-матері. А вже коли приходив св. Миколай, то лавина чистих дарунків для дітвори походила від Покійного.

Дня 21. вересня 1926 в год. 2-й зполудня українська бережанська громада відпроводила Покійного на вічний супочок. Співав хор гімназійної молоді, не-

Львів, Ринок 35.
(біля „Народної Торговлі“).

сено кілька віників від українських Товариств, від сиріток і рідні. Великі маси народу без різниці релігій свідчили про ту пошану, якою Покійного тішили. Над гробом попрашав Покійного іменем усіх українських Товариств теплими словами д-р Михайло Захадний. „Коли за Тобою плаче Твоя рідня, коли за Тобою тужить ціла українська громада, то з яким жалем, якою розпущею пронає Тебе та бідна сирітська дітвора, для котрої Ти став ширим батьком-опікуном“ — були прощальні слова бесідника.

Земля пером незабутаю, широму родинкові на народній ниві, Вічна пам'ять для тихого, широго українського патріота.

ОПОВІСТКИ.

Вліси на: 1) одnorічний курс торговельний для абітурієнтів середніх шкіл, 2) кооперативний курс для осіб з середнім і висшим освітанням, 3) піврічний торговельний курс для усіх, 4) курси англійської, французької і російської мови для усіх, приймає до 2. жовтня 1926 р. — **Торговельна Школа** у Львові, вул. Корняків 1.

Український Наддніпрянський хор під управою Петра Басавько-го у складі 30 осіб виступає:

Пятниця І.Х. Дрогобич.
Субота 2.Х. Дрогобич.
Неділя 3.Х. Борислав. 193 41-2

„Український Національний Хор“ під управою Дмитра Котка:
Четвер 30. IX. Тарнів.
Пятниця 1. X. Тарнів. 529 9-7

ДРІБНІ ОГЛОШЕННЯ.

ПАННА з укінь. II. курс. учит. сем. кру-
гла сирота, прийме лекцію з народної
шкіл, може приготувати до гімн. есену-
ально помагати в господарстві. Ласкаво
оголошення до Адміністрації „Діла“ під
сирота. 606 2-2

ОТСИМ уневажнюється військовою кн-
жочку, виставлену через П. К. У. Ка-
луш на ім'я Альберт Штекбауер річник 1933.
612 2-1

ПРИЙМУ негайно здібного хлопця на
практику в механічному ремеслі. — Ю
Ломага, Сенкевича ч. 9. 618 2-2

В КУТАХ потрібний кравець. Українсь-
добрий прикрапач, котрий міг би влас-
ними силами заложити кравецьку робітню.
2-2

2 СТУДЕНТКИ (-ТИ) прийму на меш-
кання з харчем. Окрема кімната. Вул.
Мурарська 48. І. п. Кордасевичев. 623

МОЛОДА жінка пошукує посади госпо-
дині у бездітного священика. Зголо-
шення „Марія“ разом гачаніе Потиліч.
624 1-2

КАНДИДАТ адвокатури пошукує негай-
но заняття. Зголошення слати до ад-
міністрації „Діла“, для „канд. адвокатури“.

ФІЛЬОЛЬОГ, бувшии учитель гімназії,
прийме лекцію на селі. Зголошення
приймає: Калужняцький, Вільшаниця коло
Устрик. 620 1-1

ВИСШІЙ державний урядник, одру-
жений з гарною, бездітною вдовою
або панною до літ 34. Зголошення до
Адміністрації під „Урядник“. 621 1-3

ГОНЦЕСІОНОВАНИ через міністерство
курс крою, моделювання і шиття
Олеся Вархалувної, Кохановсько-
го 10. Курси передпол. для Пань на влас-
них матеріалах, вечіри для фахових Пань
Форин на міри. 622 1-2

ОГЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Найновіші плащі і сукні
ЦЕЦИЛІЯ ГАН

Львів, площа Смольки ч. 1а.
проти кіна „Маруська“ поручає також
власну робітню. 610 2-10

Полешкі в салатах.

ВПР. ОТЦІВ ПАРОХІВ.

що уладжують місці, просить двох інвалі-
дів УГА, які займаються продажою дево-
ціоналіз, ласкаво повідомити їх бодяй для
тижні наперед про речинськ сії на адре-
су П. Якія у Замитові п. Підліски
малі, та в цей спосіб помогти своїм лю-
дем в чесний спосіб заробити собі на про-
житок. 1-2